

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KANCELLIETS BREVBØGER

VEDRØRENDE DANMARKS INDRE FORHOLD

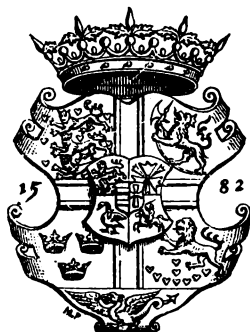
I UDDRAG

UDGIVNE VED

E. MARQUARD

AF

RIGSARKIVET.

1630—1632

KØBENHAVN

I KOMMISSION HOS C. A. REITZEL

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELHJØR)

1932

1630.

2. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand [Antvorskov]. Da det menes, at Kronen ved et for nogen Tid siden¹ afsluttet Mageskifte med Aksel Arenfeldt til Bassenes, Befalingsmand over Gedske Len, ikke har faaet fuldkommen Fyldest for Skovenes Vedkommende, skal han paa Tinge lade opkræve uvildige Mænd, som igen skal vurdere Skovene, for at Kronen kan faa fuldt Vederlag. Sj. T. 24, 353 b.

— Miss. til Aksel Arenfeldt. Det berettes, at der ved et mellem ham og Kronen for nogen Tid siden foretaget Mageskifte som Følge af Bøndernes vrage Beretning er sket Kronen for kort, idet en fed Ko er blevet anslaaet i Penge og sat til omtrent 13 Tdr. Korn, medens en saadan ikke plejer at regnes højere end 3 Tdr. Korn. Da disse Penge ikke kan regnes for Landgildepeng, men maa regnes for Kopenge, skal han af sit Gods udlægge omtrent 10 Tdr. Korn til Kronen paa et for denne belejligt Sted, for at der kan ske Kronen tilbørlig Fyldest. Da der heller ikke for de til Godset liggende Skoves Vedkommende er sket Kronen fuldkomment Skel, skal der ogsaa her ske Udlæg til Kronen, saavidt som uvildige Mænd kender, at der er sket Kronen for kort. Sj. T. 24, 354.

— Miss. til Palle Rosenkrantz og Dr. Hans Resen. Da Kongen har tilladt, at Knud Jensen, forrige Organist i Næstved, som tidligere har været Præst, men er dømt fra sit Kald, og som siden skal have talt adskillige ugudelige Ord, maa slippe med at forsværge Kongens Riger, Lande og Fyrstendøm-

¹ Formodentlig 3. Dec. 1628.

mer inden en vis Tid, skal de af ham tage hans Forpligtelse paa, at han inden en vis Tid vil rømme disse Lande, og, da han er dømt fra sit Embede, lade ham tilbagelevere sin Ordinans og sit Kaldsbrev. Sj. T. 24, 353 b.

2. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at tilbagegive Peter Møller von Møllhusen og andre bøhmiske Flygtninge det dem af Fribyttere fragne Gods. Sj. T. 24, 354 b. (Tr.: KD. V. 116).

— Miss. til Jacop Ulfeldt, Landsdommer, og Dr. Hans Resener. Kongen har bevilget, at Præsten i Giøstrup¹, som har forset sig imod dem med Skældsord, maa blive i Kaldet, dog skal han efterkomme den over ham afsagte Dom og desuden give Enken saa mange Pund Korn, som der bevisligt er taget fra hendes Lade. Sj. T. 24, 354 b.

— Miss. til Jørgen Svab om at tilstille Erik Krabbe til Veibyggaard, hvem Kongen har forlenet² med Kronens Gods i Harrested By, hvormed Jørgen Svabs Hustrus afdøde Fader³ har været forlenet, en rigtig Jordebog paa samme Jordegods, naar der sker Henvendelse til ham derom. Sk. T. 5, 400 b⁴.

— Miss. til Gregers Krabbe og Dr. Hans Mikkelsen. Kongen har bevilget Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, Jus patronatus til Horne Kirke, Sognekirken ved hans Gaard Hvedholm. Da Kronens Part af Korn-tienden af Horne Sogn er lagt og aarlig ydes til Hospitalet i Odense, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar Jørgen Brahe gør Hospitalet Fyldest for denne Tiende, og paase, at der i alle Maader sker Hospitalet Fyldest for den. Foruden Vederlaget for Jus patronatus har Jørgen Brahe tilsagt, at Præsten, Degnen og Kirken ikke skal lide nogen Skade paa deres sædvanlige Rettigheder, og at han vil indstille dygtige og eksaminerede Personer, naar Kaldet bliver le-

¹ Navnet maa være forskrevet. Der findes intet Gødstrup paa Sjælland, paa hvilket de her nævnte Forhold kan passe. ² 16. Marts 1629.

³ Jørgen Klavsen Falk eller Mormand, død 2. Jan. 1630, hvis Datter Maren var g. m. Jørgen Svave til Svavesholm. ⁴ Udenfor er

skrevet: Lave Bildes Drengs Skrift.

digt. Orig. i Landsark. i Odense. F. T. 4, 88 (med Dat.: 12. Jan. Kbhvn.).

2. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Gunde Lange. Paa hans Forespørgsel om, hvorledes der skal forholdes med de Penge og det Korn, som plejer at ydes til Præster og Skolepersoner af Kolding Slots Indkomst, resolverer Kongen, at det maa ydes ogsaa for indeværende Aar, men ikke for de Tider, i hvilke Fjenden havde bemægtiget sig Landet, da Kongen ikke selv har nydt nogen Indkomst i den Tid. J. T. 8, 215.

— Miss. til samme og Hans Krabbe. Ifven von Buchwald til Rybierregaard har berettet, at der i Velling Kirke staar 2 Kister og i Holstebro Kirke 1 Kiste, forseglede af gode Mænd, med adskillige Ejendomsbreve, som afdøde Maren Juel har indsat dér. Da han mener, at der iblandt disse Breve er adskillige vedrørende hans Gaard Rybierregaard og dens Ejendom, og han vil bruge dem til at forsvare Rybierregaard og Gods med, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det første at begive sig til Velling og Holstebro, aabne de nævnte Brevkister og af de indlagte Breve udlevere til Ifven von Buchwald dem, der med Rette tilkommer ham til at forsvare nævnte Gaard og Gods med, mod en rigtig Reversal, som igen skal indlægges i Kisterne. De Interesserede skal advares herom, saa at de ogsaa kan møde til samme Tid. J. T. 8, 215.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da Kongen har bevilget, at Dr. Hans Vandal, Superintendent over Viborg Stift, maa faa de første to Tiender, som bliver ledige i Knud Gyldenstjernes Len [Hald], skal denne mod den sædvanlige Afgift lade Dr. Hans Vandal faa de første to Tiender, som bliver ledige i Lenet, og som er ham belejlige, dog skal der have Agt paa, at saadant sker Bønderne uden stor Besværing. J. T. 8, 215 b.

— Lignende Miss. til Jens Juel om at lade M. Christen Hansen, Superintendent i Vendelbo Stift, faa de første to Tiender, som bliver ledige i hans Len [Aalborghus]. Udt. i J. T. 8, 215 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Det berettes, at der i hans Len [Riberhus] eller i et af de nærmest liggende Len skal være

en Person, ved Navn Niels Eyrsen, som har 2 Børn med sin egen Moders Søsterdatter. Hr. Albrekt Skeel skal lade Sagen nøje undersøge og, hvis det forholder sig saaledes og de har deres Tilhold i hans Len, skal han lade dem aũholde og tage Dom over dem. Dersom de opholder sig i et af de andre Len, skal han tilskrive Lensmanden i vedkommende Len om at forholde sig paa samme Maade. J. T. 8, 215 b.

2. Jan. (Frederiksborg). Miss. til nedennævnte Rigsraader i Jylland. Da Jylland i Aar ikke er saaledes besaaet, dyrket og behandlet, som det burde, som Følge af det ulidelige Paalæg og Beskatning af Fjenderne, som havde bemægtiget sig Landet, og da Bønderne derfor ikke kan tiende saa meget som tilforn og de, som har Tienderne i Fæste, derfor heller ikke kan yde den sædvanlige Afgift, skal Adressaterne, for at enhver kan have noget at rette sig efter, nøje undersøge Tiendernes Lejlighed i N. Stift og anordne, hvorledes der bør og kan forholdes dermed med Hensyn til forrige og dette Aar. Hvad de fastslaar derom, skal de give beskrevet fra sig til dem, som det vedkommer. — Hr. Albrekt Skeel og Gunde Lange (Ribe Stift), Hr. Jørgen Skeel og Christen Holck (Aarhus Stift), Christian Thommesen og Otto Skeel (Vendelbo Stift) og Mogens Kaas og Knud Gyldenstjerne (Viborg Stift). J. T. 8, 216.

3. Jan. (—). Bestalling for Otto Termo til N. som Kongens Jægermester med Løn fra 1. Jan. sidstforleden at regne, at udbetale af Rentemestrene. [Enslydende med Bestalling af 15. Nov. 1621 for Jørgen Hondorf til Rønneholm]. Sj. R. 18, 448.

— Miss. til Claus Daa. Kronens Bønder i Vedinge, Orderup og Kaarup i Dragsholms Len har berettet, at deres Jorder er blevet meget fordærvet af Hede, Tørke og Flyvesand, saa at de ikke kan yde deres Landgilde. Kongen fritager derfor Bønderne i disse 3 Byer for dette Aars Landgilde, eftersom enhver af dem har lidt Skade, hvilket Claus Daa skal føre til Regnskab. Sj. T. 24, 355.

— Aab. Brev, hvorved det tillades, at Christen Pofvilsen, der for nogen Tid siden, da han var Skolemester i Skive, har beligget et Kvindfolk og derfor af Bispen er bleven fjærnet fra sit Embede, maa faa det Præstekald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. J. R. 8, 224.

3. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Gunde Lange. Der tilsendes ham en Fange, ved Navn Hans Hansen, som skal have skudt i Vildtbanen og bedrevet adskillige andre Stykker, medens Fjenden havde bemægtiget sig Landet. Gunde Lange skal lade dette undersøge, tage Dom over ham efter de Vidnesbyrd, som han kan faa, og derefter lade ske Eksekution. J. T. 8, 216 b.

— (**Kbhvn.**). Bestalling for Johan Giertsen som Salpetersyder i Roskilde, Ringsted og Svenstrup Len. Han skal efterhaanden indlægge det Salpeter, han syder, paa Kongens Gaard i Roskilde. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen af 7. Dec. 1620 for Claus Lydersen]. Sj. R. 18, 449 b.

5. Jan. (—). Miss. til Otto Marsvin. Da det berettes, at der i hans Len [Dronningborg] findes god Salpeterjord, har Kongen bestemt at ville have en Salpetersyder boende dér paa Lenet, som baade dér og i Kalø og Silkeborg Len skal oplede Jord til at gøre Salpeter af. Naar denne Salpetersyder kommer til ham, skal han følges med ham igennem Lenet og udse, paa hvilket Sted i Lenet der til dette Behov bekvemmeligst kan opsættes en Salpeterlade. Laden skal han straks lade opbygge og paase, at den ikke sættes paa noget fugtigt Sted. Siden skal han være Salpetersyderen behjælpelig, saa at denne kan drage omkring i Lenet for at oplede Salpeterjord paa Kronens, Kapittels og andre gejstlige Personers Gods. Jorden skal siden af Bønderne ages til det Sted, der anvises dem. J. T. 8, 216 b.

— Miss. til Christen Holck. Da Kongen har befalet, at der skal opbygges en Salpeterlade i Dronningborg Len og der ogsaa i hans Len [Silkeborg] skal findes god Jord og Materie dertil, skal han, naar denne Salpetersyder kommer til ham, være ham behjælpelig, saa at han kan drage omkring i Lenet for at oplede Salpeterjord paa Kronens, Kapittels og andre Gejstliges Gods. Siden skal han tilholde Bønderne i Lenet uden Modsigelse at føre Jorden, eftersom den udvises dem, til Salpeterladen i Dronningborg Len. J. T. 8, 217.

— Lignende Miss. til Christen Thommesen om at lade oplede Salpeterjord i Kalø Len. Udt. i J. T. 8, 217.

— Miss. til Jørgen Danielsen, Borgemester i København, Verner Klaumand, Jacob Pedersen og Lorents Møllengracht, Bor-

gere sammesteds. Da Kongen har ladet tilsige Peder Svendsen og Villom Mortensen, Borgere i Helsingør, og deres Participanter i det gullandske Kompagni, baade paa Gulland og i Helsingør og Helsingborg, til at møde i København Nytaarsaften i Anledning af den Tvistighed, der er dem imellem om det gullandske Kompagnis Handel, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne de nævnte Personer for sig, undersøge deres Tvistighed, forlige den i Mindelighed eller afgøre den ved Dom, og give Parterne deres Afgørelse beskrevet fra sig. Sj. R. 18, 451.

5. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Kongen har befalet denne Tømmermand at mærke 14 Egetræer i de Skove i hans Len [Antvorskov], som Kongen for kort Tid siden har faaet til Mageskifte af Aksel Arenfeldt til Basnes. Ernst Normand skal lade disse 14 Egetræer fælde i førstkommende Næ. Sj. T. 24, 355 b.

— Miss. til Frants Rantzau, Statholder. Han skal lade denne Catharina, Jokim Stegemands Enke, faa en gammel Priseskude eller et Koffardiskib i Stedet for den Skude, som blev frataget hendes Husbonde forrige Aar. Sj. T. 24, 355 b.

— Miss. til Jørgen Urne og Hendrik Ramel. Claus Bilde til Vandaas har berettet, at der paa Vandaas staar 3 forseglede Brevskrin, i hvilke der findes adskillige Breve, som vedkommer ham, og har begæret, at Skrinene maa aabnes af gode Mænd, og at de Breve, som vedkommer ham, maa leveres ham. Adressaterne skal med det allerførste begive sig til Vandaas, aabne Skrinene, levere Claus Bilde de Breve, til hvilke han er berettiget, og give ham beskrevet, hvilke Breve han faar leveret. De andre Breve i samme Brevskrin skal de levere til dem, der er interesserede i dem, og i Forvejen advare disse, saa at deres Fuldmægtige kan være til Stede paa samme Tid. Sk. T. 5, 400 b.

6. Jan. (—). Miss. til Henning Valkendorf og Johan Friis. Fru Sitsel Høg til Fiellebro, Ebbe Munks Enke, har berettet, at de for nogen Tid siden paa hendes Vegne har gjort Indførsel i Fru Maren Brockenhuus til Norskoufs, Jørgen Ascherslebens Enkes Gods for en Sum Penge, som hun var Sitsel Høg skyldig, i hvilket Gods baade hun og hendes Børn har Del.

Adressaterne skal give hende beskrevet, hvorvidt Fru Sitsel Høg kan være berettiget i nævnte Gods for sit Tilgodehavende hos Fru Maren Brockenhuus, for at hun engang kan komme til Ende. F. T. 4, 87.

7. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne. Det berettes, at Jægergaarden ved Frederiksborg Slot skal være saa brøstfældig, at Kongens Jægermester ikke kan holde Hus deri og ikke heller kan opbevare Jagttøjet deri, som det sig bør. Frederik Urne skal med det første lade Jægergaarden istandsætte, saa at Jægermesteren kan have nødtørftigt Ophold dér, og at Jagttøjet kan være i god og tør Forvaring. Endvidere skal han lade opføre et Hus til Hundene og aarlig skaffe Jægermesteren nødtørftigt Brændsel. Sj. T. 24, 356. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Rigens Kansler. Kongen har antaget et Antal Adalburser, som skal bruges til Landets Forsvar i denne besværlige Tid iblandt Landfolket. Naar de ankommer til hans Len [Nyborg], skal han dagligt til deres Underholdning skaffe hver af dem følgende Fetalje: 2 Pd. Brød, 2 Pd. Kød, $\frac{1}{3}$ Pd. Smør og 3 Potter Øl eller i Stedet for Kødet og Smørret ligesaa meget Fisk, Ost eller anden god Spise. Han skal skaffe dem fri Færger over Færgestederne og paase, at der ikke sker Undersaatterne Overlast. Naar Adalburserne ankommer til Nyborg, skal han straks underrette Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Antvorskov Slot, derom. Sj. T. 24, 356. K.¹

— Miss. til Tage Thott Ottesen og Christoffer Ulfeldt. Da det berettes, at der i Skaane ikke kan faas saa mange dygtige Adalburser, som der skal underholdes efter Ordinansen, har Kongen ladet antage disse Adalburser, som tilsendes dem, for at de kan lade dem underholde paa tilbørlige Steder dér i Landet. Sk. T. 5, 401.

— Miss. til Jørgen Brahe om, at Kongen har antaget et Antal Adalburser til at bruge iblandt Landfolket til Rigets Forsvar. Naar de ankommer til hans Len [Hagenskov], skal

¹ Paa Konc. er under Jacob Ulfeldt tilføjet: Frederik Urne. Samme Navn er ligeledes tilskrevet i Sj. T., uden at det kan ses, om det skal betyde, at der er udstedt et ligelydende Miss. til denne.

han¹ selv ledsage dem gennem Lenet og paase, at der ikke vederfares Undersaatterne Overlast. Han skal dagligt skaffe hver af Adelsburserne følgende Fetalje til Underhold: 2 Pd. Brød, 2 Pd. Kød, $\frac{1}{8}$ Pd. Smør, 3 Potter Øl eller i Stedet for Kød og Smør lige saa meget Fisk, Ost eller anden god Spise. Naar Adelsburserne ankommer til Assens, skal han straks underrette Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, derom, for at han kan vide at rette sig derefter. F. T. 4, 87 b.

7. Jan. (Kbhvn.). Ligegyldende Miss. til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, med den Ændring, at naar Adelsburserne ankommer til Odense, skal han straks underrette Jacob Ulfeldt til Urup, Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, derom. Orig. i Landsark. i Odense.

9. Jan. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at det tillades Cornelius Pietersen, boende i Hollænderbyen paa Amager, hvis Hustru er død, igen at indlade sig i Ægteskab med Lene Cornelis, hvis forrige Husbonde var beslægtet med ham i tredje Led. Han skal efter sin Lejlighed give noget til de Fattige, og Lensmanden paa Københavns Slot skal paase, at det bliver erlagt. Sj. R. 18, 451 b.

— Miss. til Mogens Sehested. Det tillades ham i en tre Ugers Tid at begive sig til Jylland for dér at afslutte det forehavende Skifte², dog skal han paase, at der ikke forsummes noget i hans Len [København] paa Grund af hans Fraværelse. Sj. T. 24, 356 b.

— Miss. til Jørgen Urne og Erik Krabbe. Da Jørgen Svabe til Herrestedgaard har begæret 13 Gaarde³ og 3 Fæster i Herrested By og Sogn i Herrested Herred i Malmøhus Len til Mageskifte imod 2 Gaarde og Lyesemølle i Lyese⁴ By og Sogn, 3 Gaarde i Efverød By og Sogn, alle i Gærs Herred, 1 Gaard, Karleby, i Jerrestad Herred og 2 Gaarde i Qvistofte By og Sogn i Luggude Herred, alle i Kristianstads Len, skal de med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt først-

¹ I F. T. er her sprunget et Stykke over. ² Muligvis Skiftet efter Tyge Kruse til Aastrup, død 2. Febr. 1629, som var g. m. hans Søster Karen.

³ Der nævnes kun Navnene paa 13 Gaardmænd.

⁴ Maaske Lyngsø, Gærs H.

nævnte Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet, og om Kongen kan være fornøjet med det Gods, som han tilbyder. Sk. T. 5, 401.

9. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Adelen i hans Len [Helsingborg] har bevilget, at deres Bønder hver maa age et Læs Sten til de forordnede Steder, skal han drive paa, at denne Bevilling efterkommes af Bønderne. Sk. T. 5, 401 b.

— Ligelydende Miss. til Hendrik Hvitfeldt [Landskrone Len] og Sigvort Urne [Malmøhus Len]. Sk. T. 5, 401 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Dr. Hans Vandal. Det berettes, at der er opstaaet Trætte om Graabrødre Kald i Viborg, hvilket Kald med dets Annekser hidtil har været betjent af 2 Sognepræster. Efterat en af Sognepræsterne nu er død¹, er Borgemestrene og nogle af Raadmændene gaaet ind paa, at det skal betjenes af den overlevende Sognepræst² med en Kapellan, medens de andre Raadmænd i Graabrødre Sogn sammen med Adelspersonerne, som bor i Annekserne, har kaldet en anden Sognepræst og vil betjenes af 2 Sognepræster, som sædvanligt. Adressaterne skal undersøge Sagen og dømme, om der er omgaaedes lovligt med samme Kald; hvis ikke, skal de sørge for, at der handles lovligt med det efter Ordinansen. J. T. 8, 217.

— Miss. til Christen Thommesen. Da Jost Høg til Biørenhollum har begæret 1 Gaard og 1 Gadehus i Dremmestrup³ By i Tistrup Sogn i Kalø Len til Mageskifte for Helgaard, Torp⁴, Odderskier og Jervig⁵, alle i Bores Sogn i Bøvling⁶ Herred i Lundenæs Len, og beretter, at det af ham tilbudte Gods med al Herlighed er bedre end det, som han begærer, skal Christen Thommesen med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet, og om det af Jost Høg

¹ Lavrids Jensen Aagaard, død 1628.

² M. Oluf Kristensen.

³ Drammelstrup, Tistrup S., Sønders H. Dyrs. Bølling H.

⁴ Tarp, Borris S.

⁵ Et Stednavn af denne Form findes hverken i Skødet af 13. Marts 1633 eller i de dertil hørende Besigtelser. Maaske er ment: Egvig i Borris S.

⁶ Bølling H.

tilbudte Gods er saa godt paa Herlighed, at Mageskiftet er til Fordel for Kronen, eftersom Kongen ikke faar Udlæg igen i samme Len¹ for det Gods, som Jost Høg begærer. J. T. 8, 217 b.

9. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Jens Juel. Da det berettes, at en Borger i Aalborg, ved Navn Lauridts Guldsmed, med de kejserliges Bevilling har brugt en af Slotstets [Aalborghus's] Ladegaarde og, efterat have nydt Avlen af den, „den siden vorisløs slagen“², saa at den er bleven byg-fældig, skal Jens Juel tiltale Lauridts Guldsmed ved Lov og Ret, om han ikke, da han har benyttet Ladegaarden, bør levere den fra sig igen paa lovlig Maade³. J. T. 8, 218.

10. Jan. (—). Miss. til Ifver Krabbe. Da Claus Gagge til Arløse har begæret 3 jordegne Gaarde i Arløse By i Snisterup Sogn i Laholms Len til Mageskifte for 1 Gaard i Trønninge By og Sogn, 2 Gaarde, deraf en kaldet Houf, i Ysby, 1 Gård, Hillisholt, i Tønderse Sogn og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard i Ørringeby i Venge Sogn, og desuden begærer 1 lille Kirkegaard i Arløse By i Snisterup Sogn til Mageskifte for 1 Gaard i Ringebye i Snisterup Sogn, alt i Laholms Len, skal Ifver Krabbe med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Kronens og Kirkens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 402.

— Miss. til Gunde Lange. Da det berettes, at Stokbroe ved Vejle er meget brøstfældig, saa at den rejsende Mand ikke uden stort Besvær kan komme over den, og da det af gamle Dokumenter fremgaar, at Tørrild Herreds Mænd er dømt til at holde samme Bro færdig og ved Magt, skal Gunde Lange tilholde Tørrild Herreds Mænd snarest at istandsætte Broen og siden vedligeholde den. J. T. 8, 218.

— (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe Stensen. Eskild Gjø

¹ Kristen Thomsen Sehesteds Erklæring gik ud paa, at det begærede Gods nok kunde undværes, men at han ikke kunde udtale sig om det tilbudte Gods, der ikke laa i hans Len. Der udstedtes derfor 30. Juli 1630 et nyt Miss. herom til ham og Hr. Ulrik Sandberg. ² Har ladet den staa uden Tilsyn. ³ Jvfr. ndfr. 11. Jan. 1630.

til Tureby har berettet, at hans Bønder i Tureby Birk er sat i Skat, hvilket han mener er imod de Breve og Friheder, som han har paa nævnte Birk. Han har derfor taget Dom hos Birkefogden derom og indstævnet denne Dom for Landsdommeren. Da Landsdommeren har afvist Sagen, fordi han paa Kongens Vegne er interesseret i den, skal Otte Brahe Stensen, naar Sagen skal foretages, sidde i Landsdommers Sted og paadømme Sagen. Sj. T. 24, 356 b. K.

11. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Vind. Kongen sender ham 16,250 Rdlr., som han paa Kongens Vegne skal betale til Omslaget. Hvis der, som Kongen mener, bliver noget tilovers, skal han levere disse Penge til Christian Pentz til Neunhus, som skal beholde dem hos sig indtil videre. Sj. T. 24, 357 b. K.

— Miss. til Tage Thott Ottesen¹ og Christopher Ulfeldt. Da Kongen for nogen Tid siden har anordnet, at der aarlig skal holdes Mønstring over Adelens Rostjeneste, forordnes de til Kommissarier over Mønstringen i Skaane. De skal efter Aftale med Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, ansætte Mønstringerne til samme Tid, for at den ene ikke skal bruge den andens Folk, Heste eller Gevær. De skal paase, at der fremsendes godt, dygtigt og væragtigt Folk, som er egnet til Rigets Forsvar, og at de er udrustede med gode Kyradser, Degen, Pistoler og Heste, som Kyradserer bør være. De skal advare de for sømmelige og være over, at Rigens Værn i denne besværlige Tid haves saaledes i Agt, som Kongens og Fædrelandets Nødtørft kræver. Sj. T. 24, 357 b. K. og K. ved Sj. T. 24, 364, 22. Jan. 1630.

— Ligelydende Miss. til Jens Juel og Mogens Kaas om at være Mønsterkommissarier i Jylland, Jacob Ulfeldt og Jørgen Brahe i Fyen og Claus Daa og Hans Lindenov i Sjælland. Udt. i Sj. T. 24, 357 b. K. og K. ved Sj. T. 24, 364, 22. Jan. 1630.

¹ I Overskriften staar kun: Tage Thott, i Navneregistret til Sj. T.: Tage Thott O. Paa Bagsiden af Konc. staar: Til en Part af Raadet at være Mønsterkommissarier.

11. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Skeel om at fastsætte en bestemt Dag til Mønstring i alle Lande i Danmark. Han skal tilholde Lensmændene i Jylland, som har deres Len derfor, straks at udruste sig, og skal forhandle med de andre af Adel, som har Evne dertil, om at udruste sig straks, men med dem, der har ringere Formue, om at udruste sig om nogen Tid, da Rigets Forsvar i denne Tid har stor Betydning. Endelig skal han straks overfor Kongen erklære sig om, hvor mange geruste Heste der kan have. J. T. 8, 218 b. K. og K. ved Sj. T. 24, 364, 22. Jan. 1630.

— Aab. Brev til Kronens Bønder i Ørum Len om hver at skaffe et Læs Tørv til Ørum Slot, da der forrige Sommer ikke er skaaret Tørv til Slottet, fordi Landet var i Fjendens Magt paa de Tider, da Tørven skulde skæres. J. R. 8, 224.

— Bestalling for Efvert Hendriksen som Skovrider i Haderslevhus Len med en aarlig Løn af 16 gamle Dlr., sædvanlig Hofklædning, 4 Dlr. Kostpenge om Maaneden og Foder og Maal til en Hest, at betale af Lensmanden paa Haderslevhus. [Med Art. 1—4 og 6]. J. R. 8, 224 b.

— (Frederiksborg). Oprejsningsbrev til, som om Gerningen nylig var sket, at genoptage Sagen imod Jørgen Hansen og Mogens Hansen i Fiellerup, som sammen med deres Fader Hans Mogensen sammesteds har dræbt en Mand, hvilken Sag hidtil har været fortiet. J. R. 8, 225.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Fru Sophie Rostrup til Løstrup¹ har begæret 2 Gaarde i Løstrup² By i Laaberg Sogn i Galten Herred og 2 Gaarde i Vorning i Sønder³ Herred til Mageskifte for Jordegods i Skanderborg og Koldinghus Len, skal han snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 218 b.

— Miss. til Jens Juel. Det berettes, at der i Aalborg

¹ Løjstrup, Galten H. Hun var første Gang g. m. Mads Sandberg til Løjstrup, † 1597. ² Løjstrup, Lavrbjærg S., Galten H. ³ Sønderlyng H.

skal være en Borger¹, som af Fjenden, da denne havde bemægtiget sig Jylland, blev sat til Borgemester sammesteds, og som i denne Tid af Fjenden fik en af de til Aalborghus Slot liggende Ladegaarde. Da Ladegaarden i den Tid, da han havde den, for største Delen skal være nedbrudt og ødelagt, skal Jens Juel lade ham tiltale herfor ved Retten og tage Dom i Sagen. J. T. 8, 219.

11. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Albrecht Skeel. Han har sammen med Gunde Lange til Bredning, Befalingsmand paa Koldinghus Slot, efter Kongens Befaling² takseret, hvor megen Landgilde Bønderne i Riberhus Len skal yde, indtil de igen kan komme paa Fode, saaledes som Kongen kan se af hans Indberetning til Kancelliet, hvoraf en Kopi er leveret paa Skriverstuen paa Riberhus. Kongen er tilfreds med, at det forbliver derved undtagen med Hensyn til Jordebogens Forringelse, som Kongen nærmere vil overveje. J. T. 8, 219.

— Lignende Miss. til Mogens Høg om, hvad Otte Skeel og Tage Thott Andersen har takseret Bønderne i Lundegaards Len til. Udt. i J. R. 8, 219 b.

12. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Sjælland og Skaane om at udtage N. dygtige Smedesvende af N. Købstad og straks sende dem til Smedjen paa Bremerholm. Mogens Pax (Holbæk 1 Smedesvend), Hans Lindenov (Kalundborg 2), Mogens Sehested (Køge 2), Gabriel Kruse (Roskilde 1), Jacop Ulfeldt (Ringsted 1), Ernst Normand (Slagelse 1), Palle Rosenkrantz (Vordingborg og Næstved hver 1), Frederik Urne (Helsingør 2, Slangerup 1), Hr. Anders Bilde (Helsingborg 2), Hendrik Hvitfeldt (Landskrone 1), Sifvort Urne (Malmø og Ystad hver 2, Lund 1). Sj. T. 24, 357. K.

— F. T. 4, 88 se 2. Jan.

13. Jan. (—). Aab. Brev om, at denne Brevviser Hans Könning, Kongens Trompeter, indtil videre af Provianthuset maa faa følgende aarlige Genant: 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg, 1 Fj. Smør, 1 Okse, $\frac{1}{2}$ Td. Sild, 1 Fj. Gryn, 4 Svin,

¹ Formentlig den i Miss. 9. Jan. 1630 ovfr. omtalte Lavrids Guldsmed.
² 8. Aug. 1629.

4 Lam og 4 Gæs, alt fra dette Brevs Datum at regne. Sj. R. 18, 452.

13. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Christopher Ulfeldt. Gabriel Kruse til Hiullebjerg, Befalingsmand paa Roskildeggaard, har for kort Tid siden købt et Stykke Jordegods, kaldet Engeltoft, i Skaane af afdøde Jørgen Ulfeldt og ladet opføre nogen Bygning derpaa. Igennem Gaardens Endelsmark¹ løber to Smaabække, den ene udenfor hans Vinduer, den anden i Marken, og ingen har en Fods Jord i nogen Maade, hverken paa den ene eller paa den anden Side af Bækkene. I en af Bækkene har Gabriel Kruse ladet bygge et lille Ørredfang, hvilket de Bønder, som bor ovenfor i Hiernerup Sogn, med væbnet Haand, Vold og Magt, uden Advarsel eller Kald har sønderslaaet og ødelagt fuldstændigt, som Christopher Ulfeldt kan se af hosfølgende Supplikation. Adressaten skal tilholde Bønderne ikke at gøre Gabriel Kruse Vold paa hans Enemærke, Grund og Ejendom, men dersom de har noget at paatale, skal de gøre det ved ordentlig Proces og Lands Lov. Christopher Ulfeldt skal indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet. Sk. T. 5, 403 b.

— Miss. til Anders Bilde og Hendrik Rantzau. Der er den 23. April 1627 udgaaet Befaling til Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Corfits Rud til Sandholt, Markvor Bilde til Nackebølle og Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, om en Kontrakt, som Claus Daa til Borreby, Embedsmand paa Dragsholm, paa sin Søn Jacob Ulfeldt til Bavelse, Landsdommer i Sjællands Vegne og Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, samt andre Interesserede har sluttet med hverandre om, at hvis noget af det Gods, som de havde faaet til Udlæg af Hans Pogwisch, og som da blev skiftet imellem dem, kunde bevises at være Gods, som med Rette var tilskiftet hans Børn efter deres afdøde Moder, skulde de alle staa Last og Braest med hverandre, med videre, som nævnte Befaling omhandler. Da Henning Valkendorf nu har berettet, at Holger Rosenkrantz og Corfits Rud formedelst Sygdom og andet Forfald ikke kan efterkomme nævnte Befaling, gives der efter hans Begæring Adressaterne Befaling² til sammen med

¹ Særejejord.

² En ny Befaling herom blev udstedt 27. Nov. 1630.

Markvor Bilde og Jørgen Brahe snarest at fuldføre ovennævnte Befaling. F. T. 4, 88.

13. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Erik Urne, Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmænd i Udsten Kloster og paa Hagenskov Slot, Anders Bilde til Damsboe og Henrik Rantzau til Brobygaard. Kongen har for nogen Tid siden befalet Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, at paa tage sig Værgemaal for afdøde Hans Pogwisches Børn. Da han mener ikke at kunne overtage dette Værgemaal, førend der i [gode] Mænds Nærværelse er blevet leveret ham en rigtig Fortegnelse paa de Lodder og den Arv, som er tilfaldet nævnte Børn, har han andraget om Kongens Befaling til Adressaterne om at levere ham dette Værgemaal i saadan Rigtighed. De skal derfor med det allerførste samles paa bestemt Tid og Sted og levere Henning Valkendorf rigtige Fortegnelser paa de Arvelodder, som er tilfaldet Hans Pogwisches Børn. F. T. 4, 89.

14. Jan. (—). Bestalling for Caspar Kersberg¹ som Kaptejn paa Kronborg med en aarlig Løn af 250 Speciedr. fra 4. Okt. 1626 at regne, at betale af Tolderne ved Øresundstolden. Sj. R 18, 452.

— Miss. til Dr. Mads Jensen [Superintendent over Skaane Stift] om at hjælpe denne Jens Jensen, som en Tid lang har undervist de smaa Børn i Sangeriet, men som nu er aftakket af Kongens Tjeneste, til en Skoletjeneste, som han kan eragtes dygtig til at forestaa. Sk. T. 5, 402 b.

— Miss. til Jacob Gabrielsen og Claus Urne. Claus Machabæus til Etterup har berettet, at de den 11. Nov. sidstforleden har gjort en Indførsel, som han endnu ikke har faaet, hvorved han mener, at der er sket ham Uret. De skal uden Opsættelse tilstille ham samme Indførsel, for at han kan vide at rette sig derefter. Sk. T. 5, 403.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Mogensen til Sindinggaard paa Kronens Part af Korntienden af Handsted Sogn i Hatting Herred, hvoraf der aarlig skal sva-

¹ Kaldes ogsaa Keseberg, Kaseberg og i en Afskrift af hans Bestalling i Bilagene til Øresundstoldregnskaberne 1629—30 Kierseberg. Han selv skriver sig: Casper Keiseberg.

res 8 Ørte Rug, 8 Ørte Byg og 8 Ørte Havre i Afgift. Han har „paa de Tider“ faaet kgl. Konfirmation paa samme Tiende, men den er „udi næst forgangen Fejde“ blevet ganske fordærvet for ham. Udt. i Tb. 120 b.

16. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Vincents Bilde til Valbygaard, der som Værge for sin Søster Jomfru Elsebe Bilde har betalt den hende efter hendes Forældre tilfaldne Gæld med sit eget Jordegods, efter hendes Tilbud maa faa Vederlag herfor af hendes Gods; dog skal dette Udlæg ske i Overværelse af nogle af deres nærmeste Slægt og Venner, der kan paase, at der sker dem Fyldest og Ret. Sj. R. 18, 466. Sj. T. 24, 358.

— Aab. Brev om, at Henrik Valkirks Enke og Søn Claus Valkirk har berettet, at deres afdøde Husbonde og Fader har ladet trykke følgende Bøger: 1. Kevelij aandelig Vejviser¹, 2. Alterbogen, 3. Davids Psalter in 8vo, 4. Habermands Bønnebog², 5. Udkaarne Bønner, 6. Spørgsmaalsbog over Bibelen³, 7. M. Niels's Postilla⁴, 8. M. Pofvel over Katekismen⁵, 9. M. Pofvel over Passen⁶, 10. M. Pofvel over Opstandelsen⁷, 11. Christi Efterfølgelse⁸, 12. Tysk og dansk Psalmebog, 13. De 34 Ligprædikener⁹, 14. Fire Fandens Døtre af M. Jacob i Skaane¹⁰, 15. Aandelig 12 Betænkender¹¹, 16. M. Anders's Psalmebog sangvis¹², 17. Dr. Caspars 4 Prædikener¹³,

¹ Phil. Kegel: Aandelige Weyviser, overs. af N. M. Aalborg, Kbhvn. 1625. ² Jo. Egranus Havermann: Christelegar Bøner, Holum 1636.

³ M. Saxe: En liden aandelig Spørgsmaals Bog, sammendragen aff den H. Scrift etc. 1616 m. fl. Aar. ⁴ Maaske: Niels M. Aalborg: Kort

Husz- og Skibzpostille. Kbhvn. 1624. ⁵ Povl Andersen Medelby: Forklaring . . . (offver Børne-Lærdommen). Kbhvn. 1623. ⁶ Samme: En liden Børne Forklaring offuer . . . Jesu Christi Pjnis oc Døds Historie. 1625.

⁷ Samme: En liden Børne Forklaring offuer . . . Jesu Christi Opstandelsis Historie. 1607. ⁸ Thomas a Kempis: Om Christi Effterfølgelse, overs. af J. J. Venusin. 1626. ⁹ XXXIII christelige oc skøne Lijgpredickener, overs. af Jens Christensen København. Kbh. 1628. ¹⁰ Jacob Albretsen [Horsens]: Om Fandens fire fornemligste Døtre. Kbh. 1630.

¹¹ Phil. Kegel: Tolf aandelige Betænckninger, overs. af N. M. Aalborg. Kbhvn. 1625. ¹² Anders Arrebo: K. Davids Psalter, sangvijsz vdsat. Kbhvn. 1627. ¹³ Muligvis 4 enkelte Prædikener af Caspar Bartholin, som denne udgav 1628—31.

¹³ Muligvis 4 enkelte Prædikener af Caspar Bartholin, som denne udgav 1628—31.

18. Jydske Lovbog, 19. Hr. Peders Kathekismus¹, 20. Tolv Patriarkers Testamente², og at der endnu findes nogle hundrede Eksemplarer hos dem. For at Omkostningerne herved ikke skal være forgæves og de ikke skal lide for stor Skade, forbydes det alle andre i de første 5 Aar, fra dette Brevs Datum at regne, at eftertrykke disse Bøger eller indføre andetsteds trykte Eksemplarer af dem og falholde dem, dog andre tilforn meddelte Privilegier dermed uforkrænket. Sj. R. 18, 452 b.

16. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at der skal holdes almindelig Herredag i København den første Mandag efter Hellig Trefoldigheds Søndag, som er den 24. Maj. Sj. T. 24, 358 b. K. Orig. (Odensegaards Len) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Stiftslønsmændene Jens Juel i Vendelbo Stift, Knud Gyldenstjerne i Viborg Stift, Laurits Lindenov i Aarhus Stift, Hr. Albret Skeel i Ribe Stift, Henning Valkendorf i Fyens Stift, Gabriel Kruse i Sjællands Stift og Sigvort Urne i Skaane Stift om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Stift, saa at enhver kan vide at rette sig derefter og i Tide kræve Stævninger. Sj. T. 24, 359 b. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Landsdommerne Niels Krag og Erik Juel i Jylland, Claus Brockenhuus i Fyen, Erik Bilde i Langeland, Holger Bilde i Lolland og Falster, Jacop Ulfeldt i Sjælland, Hendrik Gyldenstjerne i Skaane, Knud Gabriel i Halland, Mats Koefod paa Bornholm og Villomb Thomsen i Blekinge om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og siden holde det til Stede ved Landstinget. Sj. T. 24, 360. K.

— Miss. til Rigsraaderne Hr. Christian Friis, Kansler, Hr. Jørgen Skeel, Christian Holck, Jacop Ulfeldt, Hr. Albret Skeel, Hr. Anders Bilde, Jens Juel, Mogens Kaas, Tagge Thott, Claus Daa, Christian Thommesen, Christopher Ulfeldt, Otte Skeel, Hans Lindenov, Jost Høg og Frants Rantzau om at møde hos Kongen i København den 24. Maj for at sidde Retterting

¹ Muligvis: Peder Lauritsen: Catechismus, Kbhvn. 1621. ² De tolf Patriarcher[s] . . . Test[a]menter. Fordansket af Hans Mogensen. Kbhvn. 1615. Titlerne paa disse Værker er velvilligst meddelt af Underarkivar, Dr. theol. Bjørn Kornerup.

og raadslaa om Riget magtpaaliggende Anliggender. Sj. T. 24, 359. K.

16. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne¹ om at rette deres Lejlighed efter at være til Stede hos Kongen i København den 10. Maj førstkommende for at raadslaa om noget, som der ligger Kongen og hans Riger og Lande stor Magt paa. Sj. T. 24, 360 b. K.

— Miss. til Frederik Urne om straks at sende de Fugle², som Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, efter Kongens Befaling sender til Kronborg, videre til Frederiksborg Slot eller hvor Kongens Hofholdning er. Sj. T. 24, 358. K.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om at antage en god Skytte, som er kendt i hans Len [Helsingborg] og i Gyngø Herred, til at skyde Urkokker og andre Fugle dér til Kongens Behov, akkordere paa Kongens Vegne med ham om hans Besolding og give Kongen Underretning herom, for at denne kan meddele Skytten Bestalling. Kongen har ligeledes befalet Jørgen Urne til Alslef, Befalingsmand i Kristianstad, at antage en Skytte i hans Len og straks at sende de Fugle, som Skytten kan faa dér i Lenet, til Helsingborg. De Fugle, som Jørgen Urne sender, og de Fugle, som Skytten i Christoffer Ulfeldts Len kan faa, skal denne straks sende til Kronborg. — Efterskrift: Der som der i hans Len findes en eller to af Kronens Bønder, som er dygtige til at bruges til ovenstaaende, kan Christoffer Ulfeldt antage dem dertil og for denne Tjeneste lade dem være fri for den aarlige Landgilde, som de plejer at give af deres Gaarde. Sk. T. 5, 403 b.

— Lignende Miss. til Jørgen Urne om at antage en Skytte eller en eller to af Kronens Bønder i Lenet til at skyde Urkokker og andre Fugle til Kongens Behov i hans Len [Kristianstads Len]. Fuglene skal Jørgen Urne sende til Helsingborg Slot til Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, som skal sende dem videre efter Kongens Befaling. Sk. T. 5, 404.

¹ De opregnes alle i Konc.
kokker og Fugle.

² Paa Bagsiden af Konc. staar: Ur-

16. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at det tillades Jomfru Heilvig Ulfeldt til Mousgaard at sælge saa meget af sit Gods, som kan være 800 Rdlr. værd, til sin Fornødenhed, dog at det sker med hendes nærmeste Værges Samtykke. F. R. 3, 442¹.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Kongen har bevilget, at M. Jørgen Pedersen, Slotspræst paa Skanderborg, for billigt Fæste og Stedsmaal maa faa den første Tiende, som bliver ledig i hans Len [Skanderborg], og som ikke ligger Lade-gaarden belejlig, skal han lade M. Jørgen Pedersen faa denne. Da det berettes, at dennes Præsteresidens er meget brøst-fældig, skal Lauridts Ebbesen skaffe ham noget Bygningstømmer til dens Reparation. J. T. 8, 219 b².

— Miss. til samme. Præsten og Landboerne paa Allerød³ har berettet, at de er blevet ganske udplyndret af Fjenderne og deres Gaarde og Huse ganske ruineret, saa at de har mistet al deres Sæd, som han kan se af deres hosføjede Supplikation. Han skal lade dem faa nødtørftigt Bygningstømmer af Kronens Skove i hans Len [Skanderborg], saa at de igen kan opbygge deres Gaarde og Huse. Endvidere skal han til betimelig Saatid, men ikke før, lade dem faa saa meget Sædekorn, som de behøver, og nøje paase, at Kornet ikke anvendes til andet Brug end til at saa, for at de igen kan komme til deres forrige Sæd og Avl. Han skal ogsaa paase, at nævnte Præst og Landboere faar deres fulde Maal, og at hverken Foged, Skriver eller nogen anden skatter noget af deres Korn, ej heller tager Penge af dem, dersom han ikke vil stande til Rette, om der kommer Klage paa. De skal til Mikkelsdag levere ligesaa meget Korn for Korn tilbage. J. R. 8, 219 b.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel [Landsdommere i Jylland]. Frederik Munk til Harridtskier har berettet, at der 1611 i Snareslandstinget af afdøde Ifver Juel til Villestrup og Envold Kruse til Vingegaard, dengang Landsdommere i Nørrejylland, er afsagt en Dom om Harridtskiers Enemærkegrund og Ejendom paa begge Sider af Skibbet Aa. Denne Dom ligger der Frede-

¹ Udenfor er skrevet: Lauris Skinkels Skrift.

Beskrivelse over Skanderborg S. 22 f.

² Tr.: K. Hansen:

³ Alrø, Hads H.

rik Munk stor Magt paa, hvorfor han har begæret, at der maa blive meddelt ham en Udskrift af Landstingsbogen af samme Dom. Naar han henvender sig til dem med dette Brev, skal de lade ham faa en Udskrift af samme Dom af Landstingsbogen. J. T. 8, 220.

16. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange og Jahan Brockenhuus. Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, som er Værge for sin afdøde Søster Fru Kirsten Juels Børn, har begæret Befaling til gode Mænd om at taksere hendes efterladte Hovedgaard Grundit, og hvad der aarlig skal ydes af den, for at han desto bedre kan ramme Børnenes Bedste. Adressaterne skal med det første begive sig til Grundit Hovedgaard og taksere, hvad der aarlig i det højeste bør gives af den med tilliggende Ejendom. For Børnenes øvrige visse og uvisse Indkomst skal Erik Juel gøre Regnskab. J. T. 8, 220 b.

— Lignende Miss. til Mogens Kaas til Frøstrup og Mogens Høg om at taksere Ulderupgaard. Udt. i J. T. 8, 220 b.

17. Jan. (—). Miss. til Jost Høg om at optage denne Peder Pedersens Søn i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 24, 360 b.

— Miss. til Lauridts Lindenov og Bispen i Aarhus. Da det berettes, at der er lagt adskillig Indkomst til Underholdning for 36 Skolebørn i Aarhus Købstad, skal Adressaterne se at anbringe samme Skolebørn i Kost til saadan Spise og Øl, som den dertil bestemte Indkomst kan forslaa til, og saaledes, at de fattige Børn, som mest behøver en maadelig Hjælp, er nærmest til saadan Almisse. Hørernes Indkomst skal tilstilles disse ubeskaaren og uddeles iblandt dem à l'advenant, eftersom de har Besvær til og betjener de øverste Lektier i Skolen. J. T. 8, 220 b.

18. Jan. (—). Miss. til Frants Rantzau, Statholder. Denne Daniel Selner, Kongens Instrumentist, har berettet, at der er rejst Tiltale imod ham, fordi han til sit Bryllup har haft et Par Folk mere, end han efter Forordningen maatte have. Da Kongen har efterladt ham denne Forseelse, skal Frants Rantzau lade Tiltalen derfor mod ham hæve. Sj. T. 24, 360 b.

18. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz og Lauridts Grubbe. Da det berettes, at Borkerd Rud til Sæbygaard i sin Sognekirke¹ har ladet opsætte nogle Tavler og Ord, der ikke stemmer overens med Religionen, som prædiktes og er antaget her i Landet, skal de med det allerførste begive sig dertil, undersøge Sagen nøje og siden indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sm. T. 6, 321.

19. Jan. (—). Aab. Brev om, at det tillades Diderik Clausen i Hollænderbyen paa Amager, hvis Hustru er død, igen at indlade sig i Ægteskab med Magdalene Thiesdatter, hvis forrige Husbonde var beslægtet med ham i tredje Led. Han skal give 20 Speciedr. til Hospitalet i København. Sj. R. 18, 453.

— Aab. Brev, hvorved M. Christen Jensen, Kongens Hofprædikant, foruden det, hvorpaa han har Kongens Ekspektancebrev, faar overdraget Kronens Part af Korntienden af Helsted², Fakse og Harlof³ Sogne i Tryggvælde Len, uden Fæste og Afgift, indtil Kongen kan forsyne ham med andet gejstligt Gods foruden det, hvorpaa han har Brev. Dersom han dør i sin Bestilling, skal hans nuværende Hustru paa Livstid have Kronens Part af Korntienden af Helsted Sogn uden al Afgift. Sj. R. 18, 453 b.

— Bestalling for Christopher Herr von Rederen som Kaptejn til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 300 Speciedr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra Bestallingsdagen af, at betale af Rentekammeret. Sj. R. 18, 454.

— Miss. til Frants Rantzau, Statholder. Denne Hans Dalman har berettet, at han for nogen Tid siden har overført en Del af Kongens Krigsfolk og derved mistet sin Skude for Femern. Frants Rantzau skal i Stedet for denne Skude lade ham faa en lille Smakke, som ligger for Bremerholm, og som sidst er kommet fra Elben. Sj. T. 24, 361. K.

— Miss. til samme. Da det berettes, at Christian Holck til Bustrup, Rigsraad, Embedsmand paa Silkeborg Slot, endnu

¹ Halsted S., Lollands Nørre H.

² Hellested S., Stevns H.

³ Haarslev S., Bjæverskov H.

mangler 300 Rdlr. af de 1000 Rdlr., som Kongen har bevilget ham og andre Rigsraader, som intet Len havde, til Juleaften 1628¹, har Kongen bevilget, at disse 300 Rdlr. in specie maa betales ham af Rentekammeret. Naar Christian Holck henvender sig til ham med dette Missive, skal han sørge for, at disse Penge udbetales ham af Rentekammeret uden Forhaling. Sj. T. 24, 362 b.

19. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Peder Pofvelsen, Hospitalsforstander i Helsingør, om at optage Peder Nielsen Marstrand, der en Tid lang har været i Kongens Tjeneste som Styrmand, men nu paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke kan betjene sin Bestilling, i Hospitalet og give ham Underholdning og andet ligesom andre Hospitalslemmer. Sj. T. 24, 361. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Ernst Normand. Da Niels Trolle til Troldholm har begæret Jus patronatus til sin Sognekirke² til Mageskifte for noget af sit Gods, som ligger i Kongens Vildtbane, skal Ernst Normand undersøge, om Hospitalet³ derved kan faa fuldt Vederlag for sin Landgilde, saa at det ikke mister noget af sin sædvanlige Indkomst, og Kronen kan faa fuldt Vederlag for sin Herlighed, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. K. Sj. T. 24, 361 b.

— Miss. til samme. Da Claus Daa til Raufnstrup, Embedsmand paa Dragsholm Slot, har begæret noget af Kronens Gods i Synderup By i Boslund Sogn til Mageskifte for 3 Gaarde i Tingjelling⁴ By i Flakkebjerg Herred, skal han til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt samme Gods ligger Kongens Vildtbane for nær eller for anden Aarsags Skyld ikke kan bortskiftes fra Lenet. K. Sj. T. 24, 362.

— Miss. til Frederik Urne. Han skal lade alt det Korn, som ankommer til Øresund fra Øsel, undtagen det, som tilhører Frederik Rantzau til Asdael, Embedsmand paa Arnsborg

¹ 2. Sept. 1628.

² Venslev Kirke i Venslev S., Vester Flakkebjerg H.

³ Det ses ikke, hvilket Hospital der her er Tale om. Muligvis foreligger der en Fejl. I Sj. T. er der foretaget Overstregninger, Omskrivninger og Udeladelser, saa at Teksten er ganske uforstaaelig.

⁴ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Tingtelling.

Slot, anholde og tilbyde Borgerskabet det for en rimelig Betaling. Dersom Borgerskabet ikke vil beholde Kornet, skal han lade det passere. Sj. T. 24, 362. K.

19. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne og Visitøren i Sundet om, at Gods, som er bestemt til Borgerne i Helsingør, maa udskibes her, forinden selve Skibet er blevet visiteret. Sj. T. 24, 362 b. K.¹ (Tr.: CCD. IV. 503 f.).

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Borgemestre og Raad i Lybæk har berettet, at en Borger i Lybæk, ved Navn Samuel Wincheler, med Konsorter med deres Skib er ankommet under Bornholm og dér har været arresteret en Tid lang med deres indehavende Gods, at en Del af dette efter en Skrivelse fra Borgemestre og Raad i Lybæk er blevet tilstillet dem, men at den største Part endnu forholdes dem. Holger Rosenkrantz skal lade Samuel Wincheler eller hans Fuldmægtig faa Resten af det nævnte Gods. Sk. T. 5, 404 b.

— Miss. til Jens Høg. Kongen har til Balan Kirkes Bygning bevilget en Skibsladning med følgende Tømmer: 30 Bjælker 22 Alen lange, 60 Spær 16 Alen lange og 60 Bjælker 12 Alen lange. Han skal lade Vedkommende faa dette Tømmer, naar de henvender sig til ham med dette Brev, og føre det til Regnskab. Da Kongen har bevilget Skipperen, at han maa købe saa mange Stykkedeler, som han skal bruge til at stuve Lasten, skal Jens Høg hjælpe ham til at faa dem for en rimelig Pris. Sk. T. 5, 405.

— Livsbrev for Karren Bangs, Enke efter Hans Bang, Borgemester i Middelfart, paa de Tiender, som hendes afdøde Husbonde har haft i Fæste, for at Kongens Heste kunde faa nødtørftig Fodring, naar Kongen rejser der igennem, paa samme Betingelser som hidtil. F. R. 3, 442 b.

— Aab. Brev, hvorved Hans Søfrensen, Borgemester i Aalborg, der i nogen Tid har været Borgemester dér og nu har begæret at forskaanes for denne Bestilling, fritages for denne. J. R. 8, 225.

— Miss. til Mogens Kaas og M. Morten Madsen. Det er

¹ Under Konc. er skrevet: Vellum Mortensen en Kopi deraf.

for nogen Tid siden¹ forordnet, at et af Hr. Anders Pedersen i Gielofs Annekser skulde perpetueres til Underholdning for en Kapellan i Mariager. Da Vindbles og Falsløf Sogne nu er ledige, er der andraget om, at Vindbles Sogn maatte perpetueres til Kapellanen i Mariager i Stedet for det tidligere bevilgede, og at den Præst, som nu kaldes til Falsløf, i Stedet derfor maatte faa Kierby, som er et af Hr. Anders's Sogne, naar det bliver ledigt. De skal snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette kan bevilges. J. T. 8, 221.

19. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas, Christen Thommesen og Tønne Friis. Kronens Bønder og andre Bønder i Aarhus Len og dér omkring har beklaget sig over, at en Borger i Aarhus, ved Navn Hans Dyster, og hans Tjenere har øvet adskillige Forurettelser imod Bønderne i den Tid, da de kejserlige havde bemægtiget sig Landet. Adressaterne skal snarest undersøge denne Sag og dømme i den, hvad der er billigt og ret. J. T. 8, 221.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Danmarks Riges Marsk, og Lauridts Lindenov til Oregaard, Befalingsmænd i Vestervig Kloster og paa Havreballegaard. Da Holger Rosenkrantz til Rosenholm har begæret et Kronens Bol i Hald Herred i Kalø Len i Jylland til Mageskifte for noget Jordegods i Taagerup i Mols Herred i Kalø Len, og endvidere af Aarhus Kapitel har begæret 3 Gaarde i Bøinøe samt fra Skolen i Aarhus 1 Gaard i Mørke By og Sogn til Mageskifte, hvorfor han vil gøre Kapitlet og Skolen fuldt Skel og Fyldest, skal de med det allerførste besigte alle Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 221 b.

— Miss. til Tønne Friis, Bispen, Sognepræsten² og Borgemeister i Aalborg. Det berettes, at en letfærdig Kvinde i Fleskum Herred i Aalborg Len i Nørrejylland, hvis Fader hedder Jens Kiildsen, i 1626 skal have myrdet sit Barn, og at denne Sag har været i Rette for dem, men at den ikke er bragt til Ende. De skal indsende Erklæring om, hvad de ved

¹ Jvfr. 15. Maj 1626.
følgende Miss.

² Fejlskrift for: Sognepræsterne, jvfr. det

om Sagen, og hvor vidt det var kommet med Processen dengang, til Jens Juel til Kieldgaard, Embedsmand paa Aalborghus Slot, for at han kan føre Sagen til Ende. J. T. 8, 222.

19. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jens Juel. Det berettes, at en letfærdig Kvinde, hvis Fader hedder Jens Kielsen, og som bor i Fleskum Herred i Aalborghus-Len i Nørrejyland, i 1626 har myrdet sit eget Foster, og at denne Sag har været i Rette for Tønne Friis til Hesselager, dengang Embedsmand paa Aalborghus Slot, og for Kapitlet sammesteds, men at den ikke er bragt til Ende. Der er nu udgaaet Befaling til Tønne Friis, Biskoppen M. Christen Hansen, Sognepræsterne¹ M. David Klein og Niels Pofvelsen samt Hans Søfrensen, Borgemester i Aalborg, om at indsende Erklæring om, hvad de ved om Sagen. Jens Juel skal efter saadan Underretning paany rejse Tiltale i Sagen og føre den til en endelig Ende. J. T. 8, 222 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Dr. Hans Vandal. Der tilstilles dem en Ansøgning fra M. Oluf Christensen i Anledning af Striden om Graabrødre Kald med dets Annæksler Asmild og Taptrup. De skal paase, at der til alle Sider vederfares, hvad der er billigt og ret, og særlig have i Agt, om Kaldet i sig selv er saaledes, at de to Præster kan have tilbørligt Underhold deraf. J. T. 8, 222.

20. Jan. (—). Bestalling for Daniel Husumb som Kaptejn til Skibs med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning paa sig selvanden fra Bestallingsdagen af. Udt. i Sj. R. 18, 454 b.

— Bestalling for Jens Boldevig som Løjtnant til Skibs med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning paa sig selvanden fra Bestallingsdagen af. Udt. i Sj. R. 18, 454 b.

— Pas for Pros Knudsen til Nørholmb, Kongens Agent i Stockholm i Sverrig, som nu er paa Rejse dertil, for sig og sine medhavende Folk til at passere og repassere. Hvis

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Sognepræsten. Mag. David Jensen Klyne var Sognepræst ved Vor Frue Kirke, Mag. Niels Povlsen Schandorph Sognepræst ved Budolfi Kirke.

han er nødt til undertiden at begive sig personlig herved, skal der skaffes ham og hans Folk de nødvendige Heste og Vogne, saa at han kan komme afsted uden Forsømmelse. Dette Pas skal gælde, saa længe han er Kongens Agent i Sverrig. Sj. R. 18, 454 b.

20. Jan. (Kbhvn.). To Pas for Pros Knudsens Tjenere til frit at passere og repassere, naar Pros Knudsen sender dem til Danmark. Der skal skaffes dem en Vogn og 2 Heste, saa at de kan komme afsted uden Forsømmelse. Disse Pas skal gælde, saa længe Pros Knudsen er Kongens Agent i Sverrig. Sj. R. 18, 455.

— Pas for N. N., som Kongen har antaget til at rejse mellem Danmark og Sverrig som ordinarie Postbud. Saa længe han betjener denne Bestilling, og ikke længere, skal der skaffes ham god Befordring med Heste og en Vogn og fri Færger over Færgstederne, saa at han kan komme afsted uden al Forsømmelse. Sj. R. 18, 455 b.

— Miss. til Landsdommerne¹ om at underrette Adelen dér i Landet om, at den snarest igen skal sende sine Børn til Sorø adelige Akademi, da den smitsomme Sygdom, for hvis Skyld Akademiet blev lukket, nu er ophørt. Sj. T. 24, 363. K.²

— Mageskifte imellem Gabriel Kruse til Hiulebjerg, Befalingsmand paa Roskildegaard, og Kronen. Sk. R. 4, 485. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Dr. Mads Jensen [Superintendent i Lunde Stift]. Da der er opstaaet Trætte imellem ham og M. Jørgen Madsen, Sognepræst i Malmø, skal han rette sin Lejlighed efter at møde for Kongen i København Maanedsdagen efter dette Brevs Dato, da Kongen selv vil holde Forhør i denne Sag. Han skal underrette M. Jørgen Madsen om ogsaa at møde til samme Tid. Det skal staa dem begge frit at føre deres Vidnesbyrd. Sk. T. 5, 405.

— Miss. til Knud Gabrielsen. Christen Thommesen til Tanderup, Embedsmand paa Kalø Slot, har berettet, at Knud Ga-

¹ De opregnes alle i Konc. under Christian IV og Frederik III. Aktstkr. S. XIX.

² Tr.: E. G. Tauber: Sorøe Acad.

brielsen i sin Tjeneste har en Person, ved Navn Niels, som Christen Thommesen for nogen Tid siden for hans Bedrifteres Skyld har ladet sætte i Tugthuset i København. Efter at han igen er kommet ud herfra som Følge af Godtfolks Forbøn, har han opholdt sig i Jylland paa Christen Thommesens Gods, medens Fjenderne havde bemægtiget sig Landet, og bedrevet adskillig Modvilje og Fortræd. Da Christen Thommesen agter at tiltale ham herfor ved Retten, skal Knud Gabrielsen anholde ham hos sig eller, hvis dette falder ham for besværligt, sende ham til København i Jern, for at han kan svare til sine Gerninger og lide, hvad Lov og Ret tilholder ham. Sk. T. 5, 405 b.

20. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Claus Bilde om, at det efter hans Ansøgning tillades ham at søge Kirken, medens han holder Indlager her. Sk. T. 5, 405 b.

— Miss. til Mogens Kaas til Støfringgaard og Hans Dyre. Da der er opstaaet Trætte imellem Albrekt Rostrup til Vingegaard og Palli Rodsten til Lundsgaard om Gældssager og Indførsler, som er dem imellem, gives der, for at der engang for alle kan gøres en Ende paa deres Tvistigheder, Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at indstævne Parterne for sig, bilægge Stridighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskreven. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted, saa at denne Befaling kan blive udført uden videre Udsættelse. J. T. 8, 222 b.

— Miss. til Jens Juel om at lade medfølgende Stævning, af hvilken han kan se det nærmere, lovligt forkynde for Søfren Munk til Mølgaard. Det berettes, at Søfren Munks Broder Niels Munk skal have beliggert en Adelsjomfru¹. Jens Juel skal flittigt undersøge Sagen og, dersom det findes saaledes, lade Niels Munk tiltale ved Retten. J. R. 8, 223.

21. Jan. (—). Aab. Brev om, at Hans Smalkal, Husfoged paa Københavns Slot, maa sætte Ruser i Kronens Søer, „som næst hos ham er beliggende“, dog maa han ikke

¹ Anne Jensdatter Munk af Havbro.

sælge Fiskene, men kun bruge dem til sit eget Hus's Behov, og han maa ikke misbruge denne Benaadning, hvis han ikke vil have den forbrudt. Sj. R. 18, 456.

21. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at M. Anders Bent-svinger, Oversmed paa Bremerholm, hvem Kongen for nogen Tid siden¹ har bevilget et Hus, kaldet Skoufrød, i Kronborg Len, ved hvilket Hus der løber en Bæk, hvor der bekvemmeligt kan opsættes en Mølle, maa opbygge en Mølle ved nævnte Hus og bruge den kvit og frit paa Livstid. Hvis hans nuværende Hustru overlever ham, maa hun beholde Møllen i 8 Aar uden Fæste eller Afgift. Naar han er død og disse 8 Aar er gaaet, skal Møllen bortfæstes for en rimelig, aarlig Landgilde. Da skal hans Hustru og Arvinger kunne fæste den for nogen anden, men hvis de ikke vil fæste den, skal Møllebygningen takseres af visse Mænd, og det Beløb, som de takserer Møllen til, skal den, som fæster Møllen, betale til M. Anders's Arvinger. Sj. R. 18, 456.

— Møntordning for Mønten i København. Sj. R. 18, 456 b. (Tr.: CCD. IV. 504 f. Scharling: Pengenes synkende Værdi S. 430).

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Da det berettes, at der ikke findes synderlig Forraad i Fæstningerne i Skaane, og da Tidsforholdene kræver, at alting haves i god Agt, skal de tilholde Lensmændene at sørge for, at der enten hos dem selv eller hos Borgerne findes Forraad paa Salt, Rug og anden Proviant af Lenenes Indkomst², saavidt den ikke hører til deres egen Nødtørft eller er nedsendt eller solgt af Frands Rantzau til Rantzausholmb, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen. De skal endvidere uformærket skaffe sig god Underretning om alle Indkvarteringer og navnlig om Marscher, Rendezvous'er og Samlinger samt om Gærd³ og Bagninger, som paabydes hos Bønderne i de nærmeste Lande. Skønt Kongen ikke formoder nogen Ubestand, skal de dog have godt og flittigt Tilsyn med alting og iligen underrette Kongen om alt. Sk. T. 5, 406. K. ved Sj. T. 24, 364, 22. Jan. 1630.

¹ 10. Febr. 1629.
redelse.

² Disse tre Ord er glemt i Sk. T.

³ Ud-

21. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Frants Rantzau. Da Fæstningerne i Skaane ikke er velforsynede, skal han, saavidt som denne Tid og Kronens Indtægter tilsteder det, med de skaanske Kommissariers Betænkning afhjælpe alle Manglerne, navnlig saaledes, at der sker Udveksling og Restitution af den Proviant, der forleden Aar forordnedes til Fæstningerne. Sj. T. 24, 363 b. K. og K. ved Sj. T. 24, 364, 22. Jan. 1630.

— Miss. til samme om at lade denne Brevviser Hans Skrøder, Borger i København, faa udbetalt 300 Rdlr. af de Penge, som hans Skib forrige Aar blev solgt for i Bergen. Sj. T. 24, 363 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Felix Fux, Rotgieter, har berettet, at han har solgt nogle Klokker til Kirkerne i Skerpinge og Haderslef¹ Sogne i hans Len [Antvorskov], men endnu ikke har faaet Penge for dem efter det til ham udstødte Brevs Lydelse. Ernst Normand skal være ham behjælpelig med at faa sine Penge med den tilbørlige Rente fra den Tid, disse Penge skulde have været betalt, hvis han ikke selv vil staa til Rette derfor, dersom Felix Fux lider nogen Skade derved. Sj. T. 24, 363. K.

— Miss. til samme om nu straks at lade fælde de 14 Egetræer, som han efter Kongens Befaling har ladet udmærke i de Skove, som Kongen for nogen Tid siden har faaet til Mageskifte² af Aksel Arenfeldt til Basnes, og som ligger til Solte Slot. Han skal ogsaa ellers i alle Maader være Kongens Tømmermand behjælpelig. Sj. T. 24, 364. K.

— Miss. til Frederik Urne. Da Kongen behøver noget Egetømmer til Skibene paa Bremerholm, skal Frederik Urne personlig med Kongens Tømmermænd drage ud i Kronens Skove i Kronborg, Frederiksborg og Københavns Len og dér lade hugge samme Tømmer til Knæer og Barkholter³ og Resten i andet Tømmer efter indlagte Fortegnelse. K. Sj. T. 24, 364.

— Forbud mod at sælge Skibe fra Bornholm til Udlandinge. Det berettes, at Undersaatterne paa Bornholm bygger adskillige Skibe, baade store og smaa, og siden sælger dem

¹ Skerpinge og Haarslev S., V. Flakkebjærg H. ² 19. Febr. 1628.
³ Forstærkningsplanker paa Skibssiden.

til Udlændinge, hvorved Skovene forhugges og Kongen kan komme til at lide Mangel paa Skibe, dersom han behøver dem. Det forbydes derfor indtil videre at sælge Skibe, hvad enten de er byggede paa Koffartsvis eller paa Orlogsvis, fra Bornholm til Fremmede eller Udlændinge, men kun til Kongens Undersaatter her i Rigerne, førend de har været brugt i nogen Tid af Indbyggerne paa Bornholm. Sk. R. 4, 488.

21. Jan. (Kbhvn.). Mageskifte imellem Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg, og Kronen. Sk. R. 4, 488 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Otte Høg til Nielstrup, Hofjunker, har begæret 4 jordegne Gaarde, 3 Fæstegaarde¹ og 1 Gadehus i Ollerup By og Sogn og 1 jordegen Gaard og 6 Fæstegaarde i Egebjerg, alle i hans Len [Nyborg], til Mageskifte for Jordegods i Hindsgavl, Odensegaard og Nyborg Len, skal Jacob Ulfeldt med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 90 b.

— Miss. til samme. Da det berettes, at Bøndersoldaterne i hans Len [Nyborg] ikke vil svare til Herredsting og Landsting, naar de har anstillet sig modvillige, skal han i saadanne Tilfælde tilholde dem at svare baade til Herredsting og Landsting, og iøvrigt forholde sig overfor dem som før Krigen. F. T. 4, 91.

— Miss. til samme og Markus Bilde til Hvidkeld. De har tilforn² faaet Befaling om Indførsel, som er gjort i Fru Mette Bilde til Lamhaf, Niels Skinkels Enkes, og hendes afdøde Søn Peder Straales Gods. Da det berettes, at de ikke har kunnet efterkomme denne Befaling, fordi Parterne er udeblevet, og da Fru Mette Bilde har begæret Kongens Befaling til dem om at fuldgøre den nævnte Befaling, for at hun engang for alle kan komme til Ende dermed, gives der dem Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at indstævne alle Fru Mette Bildes og afdøde Peder Straales Kreditorer og alle dem, der har faaet Indførsel i deres Gods, samt disses Ridemænd til at møde til bestemt Tid og Sted med deres Indførsels- og Gældsbreve, for

¹ F. T. har: tvende, men opregner 3 Gaarde.

² 28. Marts 1627.

at Fru Mette Bilde kan faa at vide, hvor meget enhver af dem har faaet til Indførsel, og for hvilken Gæld de har faaet den. Adressaterne skal saa undersøge Sagen nøje, saavidt muligt bilægge den i Mindelighed eller afgøre den ved Dom, saa at hun endelig kan komme til Ende med sine Kreditorer. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Selv om nogen af Parterne ikke kan møde, skal Sagen dog, saavidt muligt, føres til Ende. F. T. 4, 89 b.

21. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler, og Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmænd paa Nyborg og Hagenskov Slotte. Da Tønne Friis til Hesselager, Embedsmand paa Stjerniholm Slot, som for nogle Aar siden¹ er bleven forordnet til Værge for afdøde Jomfru Sophiæ Gyldenstjerne, nu vil gøre hendes Arvinger Regnskab for samme Værgemaal, gives der dem Befaling til at indstævne Parterne for sig paa belejlig Tid og Sted med Jordebøger, Regnskaber, Breve og Registreringer, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Dersom nogen af Arvingerne ikke møder efter lovlig Stævning, skal Adressaterne ligeledes have Fuldmagt til at skifte imellem de Arvinger, som møder, og afsætte Anparten for dem, som udebliver. F. T. 4, 91.

— Miss. til Peder Basse om, at Kongen har bevilget Hr. Anders Bredal, Sognepræst i Rudkøbing og Provst i Langelands Nørre Herred, Kronens Part af Skrøbeløf Korn-tiende mod billigt Stedsmaal og den sædvanlige aarlige Afgift. F. T. 4, 90 b.

— Kgl. Konfirmation paa Prins Christian (V)'s aabne Brev, dateret Antvorskov 1. Nov.² 1625, om, at Morten Knudtsen, Søn af Knud Søfrensen i Balle i Aakær Len, efter sin Faders

¹ 21. Febr. 1622, jvfr. 19. Juni 1626.

² J. R. har ved en Fejl-

skrift: 10. Nov.

Død maa faa Kronens Part af Korntienden af Aader¹ Sogn i Aakær Len i Fæste paa Livstid. J. R. 8, 225 b.

21. Jan. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Pofvel Christensen af Aalborghus Len til, som om Gerningen nylig var sket, at genoptage den mod ham rejste Sag for Drab paa hans Faders Tjenestedreng. Drengen var modvilligt sprunget op fra Bordet og havde uden Aarsag slaæet ham i Næse og Mund, hvorover de kom i Slagsmaal og Drengen fik Banesaar af en Kniv, som de havde imellem sig, som Vidnesbyrdene derom viste. Sandemændene havde derefter dømt ham Manddød over og til sin Fred, men denne Afsigt har Landsdommeren i Jylland kendt magtesløs, idet han mente, at Vidnesbyrdene ikke var ført saaledes af hans Fuldmægtig, som de burde. Han har nu begæret Oprejsning, for at hans Sag kan komme for Lyset. J. R. 8, 226.

— Kgl. Konfirmation paa det af Peder Ifversen, Medikus og Kantor i Viborg, og Villadts Nielsen, Kannik og Lektor sammesteds, under 23. Sept. 1628 udstedt Fæstebrev paa Livstid for Hr. Christen Lauridtsen [eller Nielsen]² Varde, Sognepræst til Ørum, Gammelstrup og Borridts Sogne i Fjends Herred i Viborg Stift i Nørrejylland, paa en Tredjedel af Ørum Tiende, som Kongen har givet til Kost til Degnene i Viborg Skole, hvoraf der aarlig skal svares 2¹/₂ Byskpr. Rug og 2¹/₂ Byskpr. Byg, at levere de to af Kannikerne i Viborg, som har Degnene paa Kost, inden Fastelavn i godt, haardt og ydefærdigt Korn. J. R. 8, 226 b.

— Miss. til Niels Friis. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at paatage sig Værgemaalet for afdøde Ifver Friis's Børn, da Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler og Befalingsmand i St. Knuds og Munkelie Kloster, som er deres rette Værge, paa Grund af sin Bestilling ikke kunde forvalte deres Værgemaal. Da der nu uden Tvivl i denne besværlige Tid har tildraget sig adskillig Ulejlighed, skal Niels Friis med det første tilstille Hr. Christian Friis samme

¹ Odder, Hads H. ² J. R. kalder ham i Konfirmationen: Lauridtsen, i Gengivelsen af Fæstebrevet: Nielsen, i Overskriften: Nielsen.

Værgemaal, for at han videre kan have samme Børns Regnskaber i Agt¹. J. T. 8, 223.

22. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne². Svenske Købmænd har i de sidste Aar tilforhandlet sig Øksne her i Riget og udført dem toldfrit, og det er at befrygte, at de (og da særlig Gottenborgerne, som driver denne Handel og mest bruger idel udenlandsk Handel og Penge) ved denne Fordel ikke blot kan ødelægge Øksenhandelen for Kongens Undersaatter, som ikke har denne Toldfrihed, men ogsaa kan foraarsage en usædvanlig Nedgang i Kongens Toldindtægter. Adelen selv afhænder ogsaa sine Øksne til Gottenborgerne, skønt Toldrullen siger, at de, der sælger til fremmede, selv skal betale Tolden, med mindre de fremmede vil betale den efter Toldrullen, som det ogsaa sker i Sverrig. Desuden har Adelen hidtil ikke haft Toldfrihed, naar den selv skiber eller driver Øksne. Da Tiden nu nærmer sig, da Øksenhandelen begynder, skal Rigsraaderne til Kanceliet indsende Betænkning om, hvorvidt Adelen, naar den sælger Øksne paa ovennævnte Maade, ikke ogsaa bør betale Tolden, med mindre den træffer Aftale med de fremmede om, at disse selv betaler Tolden. Sj. T. 24, 364. K. Orig. (til Jacob Ulfeldt, Nyborg) i D. Kanc.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lægge 2 Gaarde i Karup Sogn, 1 Gaard i Qvernebek i Grefve Sogn og 2 Tdr. Korn i hans Gaard Vornegaard, alle i Bjerre Herred i Helsingborg Len i Skaane, som Kongen har faaet til Mageskifte af Gabriel Kruse til Hiullebjerg, Befalingsmand paa Roskildeggaard, ind under Helsingborg Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sk. T. 5, 406.

— Miss. til Ifver Krabbe om at lægge 1 Gaard i Skomesløf By og Sogn, 1 Gaard i Timersløf i Karup Sogn og 1 Gaard, til hvilken der er 20 Svins Olden, i Pulserød i Knerød Sogn, alle i Høgs Herred i Halland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Gabriel Kruse til Hiullerød, Befalingsmand paa Roskildeggaard, ind under Laholms Len, indskrive dem i

¹ Stedet er usikkert, da der vistnok er sprunget noget over ved Indførslen. ² De opregnes alle.

Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sk. T. 5, 406 b.

22. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hans Kaas og Gregers Høg. Da Fru Mette Bilde til Lamhaf, Niels Skinkels Enke, og Laurits Skinkel til Lamhaf, Sekretær, for sig og sin Søster Jomfru Dorrete Skinkel, for hvem han er Værge, har berettet, at der paa Torpegaard staar adskillige af deres Breve under Forsegling, gives der efter disses Begæring Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at begive sig til Torpegaard, udtage, gennemgaa og registrere de Breve, som findes dér, og give beskrevet fra sig til Fru Mette Bilde og til Laurits Skinkel paa hans egne og hans Søsters Vegne, hvilke Breve der tilkommer enhver af dem, og i hvilken Tilstand de er. De skal i Forvejen advare de Interesserede herom, for at de kan komme til Stede. F. T. 4, 92.

— Livsbrev for Verner Parsberg til Sødal, Sekretær, paa Kirkens Part af Korntienden af Røding Sogn i Nørlyng Herred, hvoraf der aarlig til Kirkeværgerne skal svares 6 Tdr. Rug og 5 Tdr. Byg, Kirkens Part af Korntienden af Løfvæls Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 16 Byskpr. Rug og 8 Byskpr. Byg, og Kirkens Part af Korntienden af Pierstrup¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Tdr. Rug og 2 Tdr. Byg, hvilke 3 Tiender Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, for nogen Tid siden har fæstet til Fru Dorrette Munk, Christoffer Parsberg til Siødals Enke, paa Livstid, at tiltræde efter Moderens, Fru Dorrette Munks Død, medmindre Kongen bliver til Sinds selv at ville bruge dem til sin Ladegaard, i hvilket Tilfælde den udgivne Indfæstning skal betales tilbage. Han skal svare en rimelig Indfæstning og sædvanlig Afgift. J. R. 8, 226 b.

23. Jan. (—). Miss. til Bisperne² over begge Rigerne om at uddele medfølgende trykte Missive [af 28. Jan. 1630 om Bedestunden i Husene] i deres Stift og siden aarligt lade det oplæse fra Prædikestolen, saa ofte det er fornødent. Sj. T. 24, 365. K.³ Orig. (daterede 22. Jan. til M. Christen Han-

¹ Pederstrup, Nørlyng H. ² De opregnes alle i Konc. ³ Et Konc. med Kansler Chr. Friis's Haand findes ved sammes egenhændige Konc. til Miss. 28. Jan. 1630 til Bisperne.

sen, Vendelbo Stift, med vedlagt trykt Forordning af 28. Jan. 1630) i Landsark. i Viborg og (til M. Jens Dinesen, Ribe Stift) i D. Kanc. (Tr.: Dsk. KL. III. 176).

23. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Malte Jul. Det berettes, at Christianopels Lens Jordebogs visse Indkomst efter Fradrag af hans Genant er følgende: 58 Tdr. $1\frac{1}{2}$ Pd. 1 Mk. Smør, $3\frac{1}{2}$ Tdr. 2 Skp. 1 Fj. Rug, 10 Køer, 46 Bolgalte, 1 Pd. Flæsk, 105 Faar, 35 Gæs, 137 Høns, 1 Td. Laks, $13\frac{1}{2}$ Td. $\frac{1}{2}$ Pd. 7 Mk. Aal, 3 Tdr. 1 Fj. Torsk, 10,600 Biskopsfisk, 36 Merhatter¹, 2 Sække, 4 Vaad og 6 Aaretræer. Han skal beholde dette hos sig i Fæstningen. D. K. Uindf. Konc. til Sk. Miss.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Det berettes, at Helsingborg Lens Jordebogs visse Indkomst efter Fradrag af hans Genant er følgende: 30 Dlr. $5\frac{1}{2}$ Mk. 7 Sk. Penge, 4 Læster 6 Tdr. $1\frac{1}{2}$ Skp. Byg, 258 Tdr. Havre, $4\frac{1}{2}$ Læst $1\frac{1}{2}$ Td. $1\frac{1}{2}$ Pd. Smør, 7 Tdr. 1 Fj. $1\frac{1}{3}$ Pd. Honning, 32 Køer, 32 Galte, $75\frac{1}{4}$ Faar og Lam, 2 Foderøksne, 36 Fodernød, $88\frac{1}{2}$ Gaas, 3010 Hestegæsteri, 9 Tdr. $\frac{1}{2}$ Fj. saltede Fisk, 128 Stkr. Jern, 37 Tylvter hugne Brædder. Han skal lade dette indlevere i de Fæstninger, hvor det gøres bedst behov. D. K. Uindf. Konc. t. Sk. Miss.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Det berettes, at Varberg Lens Jordebogs visse Indkomst efter Fradrag af hans Genant er følgende: 1308 Dlr. $1\frac{1}{2}$ Ort 11 Sk. Penge, $26\frac{1}{2}$ Læst 1 Td. $\frac{1}{2}$ Skp. $1\frac{1}{2}$ Fj. Byg, $\frac{1}{2}$ Læst Bygmel, 2 Tdr. Bygmalt, $467\frac{1}{2}$ Tdr. 2 Skp. 1 Fj. Havre, $19\frac{1}{2}$ Læst 3 Tdr. 1 Lispd. $6\frac{1}{2}$ Skaalpd. Smør, $5\frac{1}{2}$ Td. 1 Fj. Honning, 10 Køer, 24 Bolsvin, 8 Græssvin, 27 Faar og Lam, 89 Gæs, $5\frac{1}{2}$ Par Høns, 1 Td. 1 Fj. $\frac{1}{2}$ Pd. Aal, 3 Spegelaks, 1100 Kuller, 1 Pd. Sælspæk, 24 Fodernød, 2 Tdr. Tystøl og 29 Vorder 45 Pd. Fisk. Han skal beholde alt dette i Fæstningen. D. K. Uindf. Konc. til Sk. Miss.

24. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Ulfeldt om straks at sende hosfølgende Brev til M. Lodvig Hansen

¹ Mærhatte, en Slags smaa Ruser af Bast, som kun brugtes i Blekinge, og som sattes ved Udløbet af Aaer eller Bække i Stranden, se Arnt Berntsen: Danmarks og Norges frugtbare Herlighed.

Mynthe¹, Sognepræst til Borreby, for at denne ufortøvet kan komme til Kongen. Sk. T. 5, 407.

26. Jan. (Kbhvn.). Miss.² til Ernst Normand. Da der er opstaaet Trætte imellem Jacop Ulfeldt til Bavelse, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, og Otte Brahe Stensen til Nesbyholm samt imellem Jacop Ulfeldt og andre, skal Ernst Normand, naar disse Sager lovligt indstævnes og skal foretages, sidde i Landsdommers Sted og dømme Parterne imellem. Sj. T. 24, 365.

27. Jan. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler, Embedsmand paa Nyborg Slot. Da Gregers Høg til Rørbæk har begæret en Gaard i Fløstrup By i Nyborg Len til Mageskifte for en Gaard i Boense By i Nyborg Len, skal han besigte Gaardene og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt den nævnte Kronens Gaard for Belejligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet for den tilbudte Gaard. Orig. i D. K. F. T. 4, 92 b.

28. Jan. (—). Miss. til alle Bisperne i Danmark og Norge om, at der dagligt skal holdes Bedestunder i Husene. Sj. T. 24, 366. K. (Tr.: CCD. IV. 505 f. Dsk. KL. III. 176 f. M. Ketilson: Forordn. til Island II. 354 f.).

— Bestalling for Gotfred Mikkelsen som Skriver paa Bremerholm for København, fra 5. Oktober 1629 at regne. [Enslydende³ med Bestalling af 24. Juli 1626 for Steffen Sørensen]. Sj. R. 18, 457.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har begæret noget Gods, som ligger i Kongens Vildtbane, i Kielleklinte By i Kalundborg Len til Mageskifte af Otte Brahe Stensen til Nesbyholm, hvorimod denne har begæret 3 Gaarde i Atterup By i Tresløse⁴ Sogn i Merløse Herred, skal han med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt forskrevne Kronens Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 24, 365. K.

¹ Munthe. ² Jvfr. ndfr. Miss. 29. Jan. 1630 til samme. ³ Bortset fra en enkelt Fejlskrift i Afsnit 19, hvor der i sidste Linje staar 4 Jomfruer i Stedet for 3. ⁴ Tersløse.

28. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt, Landsdommer. Da Kongen har begæret noget Gods, som ligger i Kongens Vildtbane, i Kielleklinte By i Kalundborg Len, til Mageskifte af Otte Brahe Stensen til Nesbyholm, hvorimod denne har begæret 1 Gaard i Tiufvelse By i Tybjerg Herred og 7 Jorder paa Freslef Mark, som ligger til Freslef Kirke og kaldes Martoft, Sandgraf, Ente Stette Norden, Tveng, Ente Stette Sonden paa Holte Mark, Roeberg og en Jord paa en Ødemark, i Ringsted Herred, alle i Ringsted Len, skal han med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet og Kirken. K. Sj. T. 24, 365 b.

— Miss. til Mogens Sehested. Da Kongen har begæret noget Gods, som ligger i Kongens Vildtbane, i Kielleklinte By i Kalundborg Len, til Mageskifte af Otte Brahe Stensen til Nesbyholm, hvorimod denne har begæret 1 Gaard i Jersie By i Tune Herred i Københavns Len, skal han med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 24, 367. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Kongen har begæret noget Gods, som ligger i Kongens Vildtbane, i Kielleklinte By i Kalundborg Len, til Mageskifte af Otte Brahe Stensen til Nesbyholm, hvorimod denne har begæret 4 Kirkejorder, der ligger til Glumb sø Kirke i Tybjærg¹ Herred, nemlig 1 Eng ved Jordebroe, 1 Eng og Skovlod ved Storkeberg, 1 Eng og Skovlod i Liden Lund og 1 Eng og Skovlod i Mielskouf, skal han med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kirken. Sj. T. 24, 367 b. K.

— Miss. til Claus Daa. Da David Lucht, Tolder i Øresund, har begæret at faa Vig Sognetiende i Dragsholm Len mod sædvanligt Fæste, skal han med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt denne Tiende kan bortfæstes eller ikke. Sj. T. 24, 367 b. K.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Frants Rantzau

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Tisberg.

til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, har begæret en Roskilde Kapitel tilhørende Gaard i Kyndbye i Horns Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Snefre¹ i Merløse Herred, skal det med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. K. Sj. T. 24, 368.

28. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Urne. Da Jørgen Kruse til Hierrumsløfgaard har begæret 1 Kirkegaard og 2 Gadehuse i Baldringby, som Præsten dog ikke bebor, alle i hans Len [Malmøhus], til Mageskifte for noget Gods i Baldringetorp i samme Sogn, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt denne Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kirken og Præsten dér. Sk. T. 5, 407.

— Miss. til Falk Lykke om at lægge 1 Gaard i Diurslef i Totterup Sogn i Bare Herred, 1 Gaard i Sullerup² i Harrebierge Sogn, 2 Gaarde, 1 Vandmølle og 1 Gadehus i Sanby By og Sogn, alle i Torne Herred i Skaane, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tage Thott til Eriksholmb, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, ind under sit Len [Lunde St. Peder Kloster], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sk. T. 5, 407 b.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt om at lægge 1 Gaard i Nørre Miønge i Asmandtorp Sogn i Rønnebjerg Herred i Skaane, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tage Thott til Eriksholmb, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, ind under sit Len [Landskrone], indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. Sk. T. 5, 408.

— Miss. til Jørgen Urne om at lægge 3 Gaarde i Emmisløf Sogn i Gynge Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tage Thott til Eriksholmb, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, ind under sit Len [Kristianstad], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sk. T. 5, 408.

— Miss. til Lauridts Ebbesen og Lauridts Lindenov. Da

¹ Sj. T. har Snefne i Mielscherret.
skrift: Skullerup.

² Sk. T. har ved en Fejl-

det berettes, at Kirken paa Alrøe er meget brøstfældig, har Kongen bestemt, at de Kirker i Aarhus Stift, som er i Stand dertil, skal komme den til Hjælp, saa at den kan blive repareret. Adressaterne skal fastsætte, hvor meget hver af dem skal yde til Kirken paa Alrøe, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 223 b.

28. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Viborg. Anders Rolandsen og Peder Bierring, Borgere i Viborg, har berettet, at de er Værger for nogle fader- og moderløse Børn, hvis Forældre er døde for nogle Aar siden. Den største Formue, som er efterladt til disse Børn, er et Stenhus ud til Adelgaden i Viborg, men da det nu er meget øde og forfaldent, mener Værgerne, at det vilde være til Børnenes Gavn, om samme Stenhus blev solgt (hvilket de ikke tør gøre uden Kongens Samtykke, da det strider imod Loven), og om Pengene blev sat paa Rente for Børnene. Adressaterne skal undersøge Sagen og, hvis det viser sig at være til Børnenes Bedste, tillader Kongen, at Stenhuset maa sælges og Pengene sættes paa Rente. De skal paase, at Stenhuset sælges saa dyrt som muligt, og at Børnenes Gavn rammes i alle Maader. J. T. 8, 223 b.

29. Jan. (—). Bestalling for Andreas Dyringer som Sadelmager med en aarlig Løn af 30 Dlr., en sædvanlig Hofklædning, 5 $\frac{1}{2}$ Dlr. om Maaneden i Kostpenge og fri Bolig, hvor og naar han arbejder for Kongen, alt fra 7. Februar 1629 at regne. Han skal rette sig efter, hvad der paalægges ham af Kongens Staldmester paa Kongens Vegne. Sj. R. 18, 465 b.

— Miss. til Jørgen Arenfeldt. Da Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, med første Lejlighed agter at levere fra sig Værgemaal for sine Broderbørn Jørgen Marsvin og Jomfru Karen Marsvin, som han en Tid lang har forestaaet, og da der tillige skal foretages Skifte imellem disse, skal Jørgen Arenfeldt rette sin Lejlighed efter at møde i Viborg, naar dette skal foretages, paatage sig Værgemaal for Jomfru Karen Marsvin og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. J. T. 8, 224.

— Lignende Miss. til Tyge Brahe om at paatage sig Værgemaal for Jørgen Marsvin. J. T. 8, 224 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Danmarks Riges

Marsk, og Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmænd i Vester-
vig Kloster og paa Hald Slot. Da Jørgen Marsvin til Dy-
beck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, med det første agter
at levere fra sig Værgemaal for sine Broderbørn Jørgen
Marsvin og Jomfru Karen Marsvin, og da der tillige skal
skiftes imellem disse efter deres afdøde Forældre¹, gives der
Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at indstævne begge Par-
ter for sig til førstkommende 1. Maj i Viborg, bilægge de mu-
ligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem
ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskreven. Hvis
nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde
til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at til-
tage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 224 b.

29. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand om at
sidde i Landsdommers Sted i Trættan imellem Jacop Ulfeldt
til Bafvelse, Landsdommer i Sjælland, og Otte Brahe Stensen
og nogle andre. [Næsten ordret enslydende med Miss. 26. Jan.
ovfr. til samme]. Sj. T. 24, 368.

— Miss. til Ifver Dyre og Jørgen Kruse. Niels Lange til
Tieredt har berettet, at der i Hestrup Kirke er nedsat nogle
Breve under Forsegling, af hvilke en Del tilkommer ham.
Under de kejserliges Ophold i Landet er dette Brevskrin blevet
opbrudt og en Del af Brevene forkommet. Adressaterne skal
begive sig til Hestrup Kirke, udtage og mod en nøjagtig Reversal
tilstille Niels Lange de Breve, som tilkommer ham
alene, og igen nedlægge de øvrige fælles Breve med rigtig Re-
gistrering og forsegle dem. J. T. 8, 225.

[U. D. og St.]². Miss. til Frederik Urne. Da Frants
Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Embeds-
mand paa Møen, har begæret 5 Gaarde i Kyndbye i Horns Herred
i Abrahamstrup Len til Mageskifte, skal han med det aller-
første undersøge dette Godses Lejlighed og til Kancelliet indsende
Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden
Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 24, 368 b. K.

¹ Peder Jørgensen Marsvin († 1614) og Mette Brahe Akselsdatter
(† 1622). ² Indført efter 29. Jan. 1630.

31. Jan. (Kbhvn.). Bevilling for Niels Auhesen¹, Borger i København, til fra Skaane at udføre 600 Tdr. Havre til Flensborg, men ikke andetsteds. Sj. R. 18, 464 b.

— Bevilling for Christen Bendtsen, Borger i København, til at udføre 36 sjællandske Læster Malt her fra Riget til fremmede Steder mod, at han igen indfører 20 sjællandske Læster god Rug til København og sælger dem dér til Borgerne for rimelig Betaling. Han havde forrige Aar af Aksel Arenfeldt til Bassenes købt 16 sjællandske Læster Byg og udskibet dem, før Forbudet mod Udførsel af Korn blev udstedt, men Skibet blev læk paa Rejsen til Tyskland og Byggen fordærvet af Saltvand. Han maatte derfor løbe hjem med Skibet, oplægge de 16 Læster Byg og gøre dem til Malt. Foruden disse 16 Læster tillades det ham at udføre 20 Læster Malt, for at han kan faa fuld Skibsladning. Sj. R. 18, 465.

1. Febr. (—). Bestalling for Wolf Hieronimus von Kratz som Major i Skaane. Han skal være én af de 6 høje Officerer over de antagne Kaptejner, Adelburser og Landfolket i Skaane, med en aarlig Løn af 600 Speciedlr., at betale af Kommissarierne sammesteds. Sk. R. 4, 493.

2. Febr. (—). Miss. til Sigvort Urne om at lægge 1 Gaard i Sagstrup By og Sogn i Haragers Herred i Malmøhus Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christoffer Mormand til Esperød, ind under sit Len [Malmøhus], indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. Sk. T. 5, 408 b.

— Miss. til Raadet² i Jylland: Hr. Jørgen Skeel, Christen Holck, Jacob Ulfeldt³, Hr. Albret Skeel, Jens Juel, Mogens Kaas, Christen Thommesen og Otto Skeel. Skønt Kongen ikke har noget udestaaende med nogen, kræver Tiden dog, at alting haves i god Agt, og Kongen anser det derfor for nødvendigt at holde Flaaden i godt Beredskab som Rigernes største Forsvar. Da Kongen ikke ved Middel og Raad til at

¹ Navneregistret til Sj. R. har Augesøn. ² Navnene er opført i K.

³ Jakob Ulfeldt var Lensmand paa Nyborg Slot, ikke i Jylland, men er muligvis medtaget blandt de jydsk Raader, da han ejede Urup i Vor Herred i Jylland.

faa Flaaden ud til Foraaret, hvis der ikke bevilges en Hjælp af Undersaatterne paa $\frac{1}{2}$ Lispd. Kød af hver Helgaard, skal de snarest til Kancelliet indsende Erklæring, om dette ikke synes dem raadeligt, og have Agt paa, hvor stor Magt der ligger Riget og Kongen herpaa. J. T. 8, 225 b. K. Orig. (til Jakob Ulfeldt) i D. Kanc. Orig. Lensbr. m. m.

3. Febr. (Kbhvn.). Bestalling for Philip Dittenhamer, Borger i København, som Kongens Herold med en aarlig Løn af 100 Rdlr., at betale af Rentekammeret, fra Bestalingsdagen af. Sj. R. 18, 466 b. K.

— Miss. til Frederik Reedtz til Tygestrup og Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmænd paa Tryggevælde og Vordingborg. Claus Daa til Borrebye, Embedsmand paa Dragsholm Slot, har for 3 Gaarde og 3 Gadehuse i Tingjellinge By i Flakkebjerg Herred, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, begæret 7 Gaarde¹ og en Mølle i Boeslund By og har, dersom ovennævnte Kronens Gods beløber sig højere end det af Claus Daa tilbudte, yderligere tilbudt 1 Gaard i Drøsselbiørg i Løve Herred, liggende ved Sæbygaard. De skal besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. R. 18, 466 b. K. Orig.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen vil lægge et Kastel ved St. Anne Bro for København og der til dets Fundament behøves en anselig Mængde Kampesten, anmodes Kapitlet om at lade sine Tjenere i Helsingborg, Landskrone og Malmøhus Len, naar det bliver godt Føre, opgrave Kampesten til 2 Læs, hver Sten saa stor som 2 Heste kan drage, age Stenene til deres Len og tage Bevis paa Stenene, som Kongen siden vil lade afhente derfra med Pramme. Sk. T. 5, 409.

4. Febr. (—). Aab. Brev om, at Anders Mikkelsen, Borger i København, hvem Danziger Skibe for nogen Tid siden i Søen har frataget hans Gods, maa faa Gods af samme Værd efter 8 Mænds Vurdering fra det Danziger Skib, som nu ligger ved Tøjhuset, fordi det i Øresund ikke har an-

¹ Der nævnes ikke Gaardenes Antal, men kun Navnene paa Gaardmændene.

givet sit indehavende Gods rigtigt. Erstatningen til ham skal tages af det Gods i nævnte Skib, der er rigtigt fortoldet, og af samme Værd, som han lovligt kan bevise at være frataget ham. Sj. R. 18, 467 b. K.

4. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Erik Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Halmstad Slot, og Knud Gabrielsen til Hiulerød, Landsdommer i Halland. Da Klaus Gagge til Arriøsløf¹ har begæret 3 jordegne Bøndergaard og 1 Kirkegaard i Arløse i Snidstrup² Sogn i Laholm Len i Halland til Mageskifte for 1 Gaard i Trøndinge By og Sogn, 2 Gaarde i Houf i Ysbye³ Sogn, 1/2 Gaard i Øringbye i Vindinge⁴ Sogn, 1 Gaard i Hilleholt i Tøndersøe Sogn og yderligere for Kirkegården 1 Gaard i Røddinge By, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da der aarlig er blevet hugget 50 Læs Brændeved til Kongens Behov i den Skov, som Klaus Gagge begærer til Mageskifte, skal han gøre Kongen Fyldest i en anden af hans Skove, saaledes at Kongen aarlig kan faa de nævnte 50 Læs Ved. Sk. R. 4, 493 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Det berettes, at Borger-skabet i Odense vægrer sig ved at yde Øl- og Maltakcise, men da denne ikke er opgivet, skal han tilholde Borgerne i Odense indtil videre at yde den. F. T. 4, 92 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Da det berettes, at der ved Ribe skal være en Ø, hvor der udskibes Øksne, uden at der gives Told af dem, skal han lade Sagen undersøge og indsende Erklæring til Kongen herom. J. T. 8, 225 b.

—⁵ (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Hans Pedersen Bloch, Byskriver i Helsingør, har berettet, at hans Stifbørns Formyndere er i Ringsted, hvor han selv hidtil har været bosiddende. Da han nu flytter bort derfra til Helsingør og derfor ikke mere kan have Tilsyn med sine Stifbørns Penge, skal Adressaterne forordne vederhæftige Formyndere for hans Stifbørn i Helsingør til at fordre Regnskab af Formynderne i Ringsted, for at der ikke til sin

¹ Arløsegaard, Tønnersø H. Smidstrup. ³ Isby S., Høgs H. ført imellem 3. og 5. Jan. 1630.

² Sk. R. har ved en Fejlskrift: Veinge S., Høgs H. ⁵ Ind-

Tid skal ske Børnene for kort derved. Sj. T. 24, 355. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

4. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Holger Rosenkrantz til Glimminge, Befalingsmand paa Bornholm, er kommet i Trætte med Dr. Mads [Jensen], Superintendent over Skaane Stift, og det er efterladt Holger Rosenkrantz saa vidt, at han skal betale 3000 Rdlr. in specie til de Fattige, skal Adressaten straks indkræve disse Penge hos Holger Rosenkrantz og sende dem til Frederiksborg Slot. Sk. T. 5, 409.

5. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov. Da Laurits Pedersen i Tygestrup¹ i Stifuld Sogn² ved en Ildebrand har lidt stor Skade paa sin Gaard og sit Gods, fritages han i indeværende Aar for Landgilde, Ægt og Arbejde, hvilket Hans Lindenov skal føre til Regnskab. Sj. T. 24, 369 b. K.

6. Febr. (—). Aab. Brev om, at Søfren Nielsen, Borger i Holbæk, efter Ansøgning herefter fritages for alle Byens Bestillinger i Holbæk, mod at han straks til Kongen betaler 50 Rdlr. in specie og eftergiver Kongen det Sølv, som han har laant denne. Orig. i D. K. Orig. aab. Br. sagl. ordn. IV. 3.

— Kgl. Konfirmation paa en Ordning vedrørende Stolestaderne i St. Nikolaj Kirke i København. Sj. R. 18, 467 b. K. (Tr.: CCD. IV. 507 f. KD. III. 94 f.).

— Miss. til Claus Daa og Hans Lindenov. Kronens Bønder i Bierkinge i Verslef³ Sogn, der ligger til Kalundborg Slot, har berettet, at deres Gaarde, som de har fæstet af Kongen, fra Arilds Tid af er sat til højere Landgilde end de dertil liggende Brug kan taale, hvorom de har taget Tingsvidner, og de har andraget om at faa Afslag paa deres Landgilde til det, som deres Jord kan taale. Adressaterne skal med det første undersøge, om det forholder sig med deres Jord, som deres Tingsvidner formelder, og indsende Erklæring derom til Kanceliet. Sj. T. 24, 369 b. K.

¹ Tystrup, Store Fuglede S., Arts Herred.
Fuglede S.

² Fejlskrift for: St.
³ Birkende, Vørslev S., Skippinge H.

6. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Han har berettet, at Otte Brahe Stensen til Nesbyholm har liggende en Gaard med tilhørende Skovparter i Kongens Vildtbane i Antvorskov Len, og at han paa Kongens Vegne har begæret den til Mageskifte af Otte Brahe, men at denne har erklæret, at han ikke kan bortskifte den, fordi hans afdøde Fader¹ har givet hans Stifmoder Fru Sophie Rostrup Livsbrev paa den sammen med andet Gods. Ernst Normand skal fortsætte Forhandlingerne med Otte Brahe om denne Gaard, dog hendes Forleningsbrev derpaa uforkrænket. Sj. T. 24, 370. K.

— Miss. til Hans Lindenov. Da Kongen har begæret 3 Gaarde, der ligger i Kongens Vildtbane i Kalundborg Len, af hvilke den ene skal være øde, til Mageskifte af Otte Brahe Pedersen til Torbenfeld, og denne, hvis han skal miste disse 3 Gaarde, yderligere ønsker at afstaa 2 udenfor Vildtbanen i Kalundborg Len liggende Gaarde, nemlig 1 Gaard i Snertinge By og 1 Gaard i Algestrup By i Skippinge Herred, hvorimod han begærer 2 hele Gaarde og 3 halve Gaarde i Benneboe By og 2 hele Gaarde og 3 halve Gaarde i Tornved By, alle i Tudeø Herred i Kalundborg Len, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 24, 370 b. K.

— Miss. til Claus Daa og Frants Rantzau. Det berettes, at Niels Krag til Trudsholmb, Generalkrigszahlkommisarius, er blevet Kongen nogle hundrede Dlr. skyldig paa sit Regnskab. Kongen tillader, at 500 Rdlr. maa kvitteres ham paa hans Regnskab for et Smykke, som Kongen har faaet af ham, og Betalingen af Resten udsættes til førstkommende Mikkelsdag. Sj. T. 24, 370 b. K.

— Aab. Brev, hvorved det tillades, at Hr. Niels Nielsen, nu Kapellan i Endre, der tilforn har været Skolemester i Visby paa Gulland, og som har besøvet sin Hustru, som da var hans Fæstekvinde, førend han blev ordineret, maa blive i sit Kald og betjene Prædikestolen; dog skal han først staa aabenbart Skrifte,

¹ Sten Brahe Ottesen († 1620) g. 3. G. m. Sophie Rostrup Jørgensdatter.

afbede Menigheden det og efter Evne give noget til de Fattige i Visby. Sk. R. 4, 494 b.

6. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Corfidts Mormand. Det berettes, at han agter at afhænde sin Gaard, men endnu ikke har opfyldt den Kontrakt, som han for nogen Tid siden har afsluttet med Kongen om noget Brændeved. Da Kongen har stolet paa denne Kontrakt og det i sig selv er billigt, at hvad man indgaar paa ved Kontrakt, bliver holdt, anmoder Kongen ham om ikke at sælge sin Gaard, før Kontrakten er efterkommet, eller hvis han sælger Gaarden, at det da ved Forhandlingerne fastsættes, at samme Ved skal være Kongen følgagtigt. Der er skrevet til Mogens Gyldenstjerne til Fulletoft, Embedsmand paa Varberg Slot, at han skal paase, at dette Ved bliver hugget i rette Tid, straks føres ned til de Steder, hvor det skal udskibes, og at Bønderne ikke ødelægger hans Enge, naar de fører det ned til Stranden. Sk. T. 5, 409 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da Kongen har akkorderet med Corfidts Mormand til Østerød om en Del Brændeved, har Kongen sendt en Mand dertil, som skal paase, at samme Ved straks, efterhaanden som det hugges, bliver ført ned til de Steder, hvor det skal indtages. Adressaten skal paase, at det hugges i rette Tid og straks, naar det er hugget, føres ned til de Steder, hvor det skal udskibes, og at Bønderne, som fører det ned til Stranden, ikke ødelægger Corfidts Mormands Enge. Der tilsendes Adressaten en Kopi af ovenstaaende Brev til Corfidts Mormand om det mulige Salg af hans Gaard. Sk. T. 5, 410.

— Miss. til Henning Valkendorf. Knud Gabriel til Hiulerød, Landsdommer i Halland, har berettet, at han for nogen Tid siden har udlagt en Sum Penge for sin Broder Torben Gabriel til Krengerup. Han har været nødsaget til at sende sin Foged til Fyen for at kræve Betaling, men da det forlangtes af Fogden, at han skulde afvente Rettens Gang, overleverede han Brevene vedrørende Sagen til en Mand i Odense, ved Navn Bertel Pedersen, som lovede at ville besørge alting vel. Det gjorde han imidlertid ikke, men absenterede sig en Tid lang og var ikke til at finde, og Knud Gabriel kan derfor ikke faa sine Breve igen og kan ikke komme til Ende med Sagen. Hvis Bertel Pedersen ikke vil komme til Stede, skal Henning Valkendorf til-

holde Byfogden i Odense at begive sig med nogle Mænd til Bertel Pedersens Hus, med Flid ransage efter Knud Gabriels Breve, og hvis han finder dem, tilstille dennes Fuldmægtig dem mod en rigtig Reversal, for at hans Sag ikke skal forties, men han kan faa det, som han er berettiget til. F. T. 4, 93.

6. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Nørborg¹ og Synderborg Kirkesogne i Lundenæs Len i Nørrejylland, som er saa ringe, at de to Præster ikke kan underholdes nødtørftigt, efter Præsternes Andragende maa annekseres og betjenes af én Præst. Den anden Præst maa faa det første Kald, som bliver ledigt i Ribe Stift, og som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. J. R. 8, 227 b.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt. Denne Hans Outzen, fordum Kæmner i Haderslev, har berettet, at denne By skylder ham 534 Mk. lybsk 5 Sk., som han har udlagt paa Byens Vegne. Han skal hjælpe Hans Outzen til Rette, saa at han saa snart som muligt igen kan komme til sine udlagte Penge. J. T. 8, 226. K.

7. Febr. (—). Aab. Brev om, at Ingeborg Harders antages som Kniplingskvinde ved Børnehuset i København. Sj. R. 18, 468. K. (Tr.: KD. III. 95 f.).

— Miss. til Claus Daa. Der tilsendes ham en Stævning over Isak Pedersen, der er undveget fra Fængslet. Han skal lade Stævningen læse og forkynde for ham og siden sende den tilbage til Kancelliet. Sj. T. 24, 371.

— Miss. til Tolderne i Sundet. Denne Lucas Vastasen, Borger i Stockholm i Sverrig, har berettet, at der er opstaaet Tvistighed imellem ham og Villom Mortensen, Toldskriver i Øresund, og har begæret, at han til Underretning i sin Sag maa faa en Udskrift af Toldbogen for den Tid i April Maaned 1623, da hans Skipper, Jan Lammersen von Madely, angav og fortoldede sit Skib med hans Salt paa Toldboden i Øresund og passerede ud af Sundet til Sverrig, og for den Tid i Juli Maaned samme Aar, da han kom tilbage igen fra Sverrig med 400 Skippd. Stangjern til Villom Mortensen, som modtog det.

¹ Nørre-Bork og Sønder-Bork S., Nørre Horne H.

De skal snarest efter hans Begæring lade ham faa Udskriften af Toldbogen. Sj. T. 24, 371.

7. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov. Da Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Antvorskov Slot, har tilbudt Kongen en i Vildtbanen i Kalundborg Len liggende Gaard til Mageskifte mod Kronens Gaard Oreboe i Sæbygaards Len, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Oreboe Gaard kan bortskiftes fra Lenet imod ovennævnte Gaard. Sj. T. 24, 371 b. K.

— Bestalling for Niels Madsen som Tolder og Sise-mester i Visby paa Gulland. [Ensyldende med Bestallingen af 15. Dec. 1601 for Laurits Jørgensen, med følgende Tilføjelse:] Dersom Kommissarierne vil lade ham oppebære den Told, som skal betales til Fæstningerne i Skaane, skal han gøre det for samme Løn. Sk. R. 4, 495.

— Miss. til Jørgen Brahe. Dersom der iblandt Raadmændene i Assens er nogle, som er ganske udygtige til deres Bestilling, skal han tilkendegive Kongen det og underrette denne om, hvilke Personer der findes dér, som bekvemmeligt kan forvalte en saadan Bestilling. Han skal nøje paase, at der fremtidigt til Raadmandsbestillingerne sættes dygtige Personer, som til sin Tid kan sættes til Borgemestre. F. T. 4, 93 b.

— Miss. til Holger Bilde og Erik Stensen. Borkerd Rud til Sæbygaard og Christoffer Stensen til Grimstedgaard har i denne Fejdes Tid haft et Skib i Søen imod Rigens Fjender og har til Lolland indbragt adskilligt Gods. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at stævne Parterne for sig og dømme, om nævnte Gods bør være Prise eller ikke. Sm. T. 6, 321.

8. Febr.¹ (—). Miss. til Frederik Urne om at tilholde Dirik Hassel, Kongens Visitør i Øresund, nøje at paase, at Kongen faar den tilbørlige Akcise af de Skuder, som kommer til Øresund med Rostocker Øl. Sj. T. 24, 383 b. K.

10. Febr. (—). Miss. til Jens Høg. Af hans Erklæring paa Klagerne fra hans forrige Ladegaardsfoged Chri-

¹ Indført mellem 8. og 9. Marts. Baade i Sj. T. og i K. er dette Miss. dateret 8. Febr., men bagpaa K. er Datoen rettet til 8. Marts.

sten Jensen har Kongen set, at hvad denne har lidt, er sket efter Domme, som Jens Høg har erhvervet over ham efter hans Gerninger. Kongen er tilfreds med denne Erklæring. Da Fogden nu er forligt med Jens Høg, skal det blive derved, men hvis han har handlet utilbørligt i andre Maader, skal der ske deri, hvad der er Lov og Ret. Christen Jensen har berettet, at der hos Jens Høg findes to Aarsregnskaber, som han er pligtig at aflægge til Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand over St. Peders Kloster i Lund. Jens Høg skal tilstille ham disse Regnskaber, for at han ogsaa kan komme til Ende med Falk Lykke. Sk. T. 5, 410.

10. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jens Høg. Da det berettes, at der paa Gulland udskibes Fedevarer fra ulovlige Havne, skal Jens Høg paase, at de kun udskibes paa de sædvanlige Steder, og straffe dem, der gør derimod. Paa hans Andragende om at maatte stalde nogle Øksne udover det sædvanlige Tal, svares, at han skal rette sig efter sit Forleningsbrev. Sk. T. 5, 410 b.

11. Febr.¹ (Frederiksborg). Miss. til Jokim Beck. Da der med det allerførste skal foretages Skifte mellem Jørgen Marsvin Pedersen og hans Søster Jomfru Karen Marsvin efter deres afdøde Fader, skal han paatage sig Værgemaalet for sidstnævnte og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til hendes Broder Jørgen Marsvin. Sk. T. 5, 402 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Hr. Albrekt Skeel til Fusingøe og Gunde Lange til Bredning, Embedsmænd paa Riberhus og Koldinghus Slotte, har efter Kongens Befaling² takseret, hvor megen Landgilde Bønderne i Lundenæs Len skal yde, indtil de igen kan komme paa Fode, hvilket Kongen har erfaret af hans Indberetning til Kancelliet, hvoraf en Kopi er leveret paa Skriverstuen i Lundenæs. Kongen er tilfreds med, at det forbliver derved undtagen med Hensyn til Jordebogens Forringelse, som Kongen nærmere vil overveje. J. T. 8, 226. K.

¹ Indført imellem 10. og 14. Jan.

² 8. Aug. 1629.

11. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Sognemændene i Droby¹ Sogn har berettet, at de altid har haft Kronens Part af Korntienden af Droby Sogn i Fæste, og at den Mand, som havde fæstet samme Tiende paa deres Vegne, nu er død. Han skal lade disse Sognemænd fremfor nogen anden faa denne Korntiende for billig Fæste og sædvanlig Afgift. J. T. 8, 226. K.

12. Febr. (—). Miss. til samme. En Del Sognemænd i Siersløf² Sogn i Mors har berettet, at Ifver Kaas til Ulstrup i nogle Aar har haft Kronens Part af Siersløf Sogns Korn-tiende i Fæste, men at Sognemændene kun med stort Besvær kan yde denne Del af Korntienden, fordi han bor i et andet Land, nemlig i Thy. Knud Gyldenstjerne skal indsende Erklæring til Kongen om, hvorledes det forholder sig hermed. J. T. 8, 226 b.

— Miss. til Hr. Christen Friis, Claus Daa, Hans Lindenov og Frants Rantzau. De har faaet Kongens Befaling³ til at revidere de af Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, af-lagte Regnskaber for Tiden fra 1. Sept. 1627 til 1. Maj 1628. Da det berettes, at der endnu ikke er gjort noget derved, og da Jørgen Vind beretter, at hans Regnskaber fra 1. Maj 1628 til 1. Maj 1629 ligeledes er afsluttede, skal de revidere disse sammen med de forrige Regnskaber. Sj. T. 24, 372. K.

— Miss. til Ernst Normand. Han har for nogen Tid siden⁴ faaet Kongens Missive om paa Tinge at lade udtage nogle uvildige Mænd til Besigtelse af de Skove, som Kongen for nogen Tid siden har faaet til Mageskifte af Aksel Arenfeldt til Bassenes, Befalingsmand over Geske Len. Da denne nu har an-draget om paa samme Maade at faa besigtet de Skove, som han har faaet til Vederlag af Kronen, skal Ernst Normand til Tinge lade opkræve nogle uvildige Mænd, som skal besigte sidst-nævnte Skove. Sj. T. 24, 372. K.

— Miss. til Tage Thott Otsen til Eriksholm og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Sølvitsborg og Helsing-borg Slotte. Da der med det første skal foretages Skifte imel-

¹ Draaby S., Morsø Nørre H.

³ Sejerslev S., Morsø Nørre H.

² 5. Aug. 1629.

⁴ 2. Jan. 1630.

lem Hans Barnekov til Vedskøfle og hans Svoger og Søstre efter deres afdøde Broder Ofve Barnekov, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. Sk. R. 4, 495 b.

12. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Ramel. Da der med det allerførste skal foretages Skifte imellem Hans Barnekov til Vedskøfle og hans Svoger¹ og Søstre efter deres afdøde Broder Ofve Barnekov, skal han paatage sig Værgemaalet for Jomfru Mette og Jomfru Ane Barnekov, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares dem, hvad der er ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til deres rette Værge. Sk. T. 5, 411.

— Livsbrev for Just Nielsen af Bornholm, der har en Rest af 200 Rdlr. tilgode hos Kongen, paa en Gaard, kaldet Frendegaard, i Ibsgaard² Sogn paa Bornholm, af hvilken der aarlig plejer at gives 1 Td. Smør og 2 Tdr. Torsk, mod en aarlig Afgift af 2 Tdr. Torsk, medens Afgiften af 1 Td. Smør eftergives ham, imod at han fuldstændig giver Afkald paa ovennævnte Rest. Sk. R. 4, 496 b.

— Ekspektancebrev for Hr. Niels Heldevad paa det Vikarie i Lund, som Gunde Skriver, Vikarius i Lunde Kapittel, nu er forlenet med, kaldet bona altaris Birgitæ Virginis circa gradus cryptæ australis, naar Gunde Skriver er død. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 496 b.

— Miss. til Ifver Krabbe. Det berettes, at nogle af Sognemændene i Kaarup Sogn i Laholms Len i Halland sidste Julefest har forbudt Præsten at befatte sig med Ofret og har sat det i Forvaring til retslig Afgørelse. Ifver Krabbe skal undersøge Sagen, lade Præsten faa sit Offer og lade Bønderne tiltale og straffe for saadan Modvillighed. Sk. T. 5, 411.

¹ Tønne Friis til Hesselager, g. m. Lene Barnekov.

² Ibsker.

4*

12. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Reinhold Heidenstrup. Da det berettes, at Præster, Borgere og formuende Bønder og andre, som forleden i den besværlige Tid har forstrakt Kronens Bønder i Sejlstrup Len, som trængte, nu overiler disse og kræver straks at faa Betaling, hvilket Bønderne ikke er i Stand til, skal han forhandle med dem, saa at Kronens Bønder kan faa nogen Respit med Betalingen af det, som de har laant. J. T. 8, 226 b. K.

— Miss. til Lensmændene¹ i Jylland om Sædekorn til Bønderne. J. T. 8, 227. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Bispen for Sønden paa Island har begæret, at der maa forordnes ham en Koadjutor, som kan hjælpe ham med Visitats og andet, som forefalder i hans Bestilling, da Bispen er gammel og skrøbelig, skal Holger Rosenkrantz tilholde Provsterne for Sønden paa Island at vælge en Koadjutor til Bispen og forhandle med dem om, hvad Koadjutoren aarlig skal have for sin Umage. N. T. 5, 93 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Det berettes, at der i Haland for 2 Aar siden er sket et Manddrab, for hvilket Banemanden er bleven svoret fredløs af 15 Mænd. Da Landsdommeren² sammesteds ikke kan dømme paa de femten Mænds Tov, da han selv er interesseret i Sagen, skal Erik Rosenkrantz, naar Sagen indstævnes, sidde i Landsdommers Sted og paadømme Sagen. Sk. T. 5, 411 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til samme om, at Kongen efter hans Begæring tillader ham at begive sig fra Lenet og Fæstningen [Halmstad] i en fjorten Dages Tid, dog at intet i Lenet eller Fæstningen forsømmes formedelst hans Fraværelse. Sk. T. 5, 411 b.

13. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Thomas Dyre og Aksel Juel. De skal med det allerførste begive sig til Fru Daarete Banners Gaard i København (efter i Tide at have advaret samtlige Medarvinger og Interesserede, saa at de kan være til Stede,

¹ Der nævnes ikke, hvilke. En Afskrift af dette Brev med Tilføjer er benyttet som Koncept til Miss. 16. Febr. 1630 til samme. ² Knud Gabrielsen Akeleje.

hvis nogen af dem har noget at indvende) og dér af en dér staaende Brevkiste, som tilhører afdøde Eiler Krafses Arvinger, udtage Kongens Faders, Kong Frederiks Skøde¹ til Eiler Krafse paa Hisholte² Birk og Len i Halland og de øvrige Breve, som maatte findes i den vedrørende Hisholte Len, og give Eiler Holck en nøjagtig Kopi deraf under deres Hænder. Sj. T. 24, 372 b. K.

13. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev til Lensmændene og Kongens Fogder om, naar Didrik Hessel, Generalvisitør, eller hans Fuldmægtig henvender sig til dem, at være dem behjælpelige med at fængsle Søfren Thomisen, Visitør i Norge, som har vist sig modvillig og utilbørlig i sit Embede, og som Didrik Hessel derfor vil lade paagribe og tiltale. Sk. R. 4, 497 b.

14. Febr. (—). Aab. Brev til Bønderne i Københavns Len om, at de ikke maa have Bøsser i deres Huse. Sj. R. 18, 468. K. (Tr.: CCD. IV. 509).

— Miss. til nogle Lensmænd i Sjælland om at lade de udskrevne Soldaters³ Bøsser ophænge paa Slottene hos dem eller et andet bekvemt Sted, naar Soldaterne ikke bruger dem, for at de ikke skal misbruge dem til at skyde i Kongens Vildtbane, og paase, at Bøsserne ikke udleveres til dem, undtagen naar det paabydes og er nødvendigt. Hans Lindenov [Kalundborg], Claus Daa [Dragsholm], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør], Palle Rosenkrantz [Vordingborg], Jost Høg [Sorø], Frederik Urne [Kronborg] og Mogens Sehested [Københavns Len]. Sj. T. 24, 373. K.

— Miss. til Mogens Sehested. Han skal straks af Kronens Bønder i Københavns Len lade indkræve deres Bøsser og ophænge dem paa bestemte Steder, indtil Bønderne skal bruge dem. Han skal lade medfølgende aabne Brev om, at ingen maa have Bøsser i deres Huse, læse og forkynde paa tilbørlige Steder og gentage dette hvert Aar. Naar han bortfæster nogen Gaard i Lenet, skal han lade Brevet tilkendegive for den, som fæster Gaarden, for at han kan rette sig derefter. Sj. T. 24, 373. K.

¹ 25. Juli 1574.

² Isholte Len i Sønder Halland.

³ Over-

skriften har: Bøndernes Gevær.

14. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse. Kierstine, Christen Frederiksens Enke, har berettet, at hendes Fuldmægtig i 1620 paa fjerde Ting paa Sømme Herreds Ting har opbudt hendes Husbonds efterladte Gods til hans Gældnere, og at der er givet Varsel derom til Christopher Diriksen, forrige øverste Renteskriver, afdøde Mattes Hansen, fordum Borgemester i København, og Mads Davidsen, tilforn Proviansskriver sammesteds, men at hendes Fuldmægtig ikke har taget Tingsvidne derpaa. Da hun begærer at faa en Kopi af Tingbogen om, hvorledes det er gaaet til dermed, skal Gabriel Kruse tilholde Jens Braad, Borgemester i Roskilde, som dengang sad i Dommers Sted paa Tinge, at søge nævnte Aars Tingbog frem og give Christen Frederiksens Enke en rigtig Kopi under sin Haand af, hvad der er passeret. Sj. T. 24, 373 b.

15. Febr. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i efternævnte Købstæder: København, Helsingør, Køge, Malmø, Ystad, Landskrone, Trelleborg, Odense, Ribe, Aalborg, Varde, Bergen, Trondhjem og Stavanger. Efter Forslag fra en Del Gejstlige og Borgerskabet i København, som er Participanter i det Ostindiske Kompagni, har Kongen i Oktober Maaned næstforleden ladet foretage en ny Udrustning til Indien for at undsætte Handelen og Kompagniets Folk dér og holde Handelen paa Fode efter den Beretning, som Kongen har faaet derfra. Til denne Udrustning behøvedes en temmelig stor Sum Penge, hvorfor det blev bestemt, at enhver velhavende og formuende Participant yderligere skulde indskyde 20 af hvert Hundrede af sit første Indskud. Rigens Raad, de Gejstlige og en Del af Borgene i København har allerede godvilligt betalt disse Penge, og Kongen selv har paataget sig en særlig Udrustning til yderligere Styrkelse af Handelen. Nogle af de Participanter, som har paataget sig Besværet med Udrustningen, har nu, efter at Skibene lykkelig og vel er afgaaede til Indien med god Provision, klaget over, at mange af Participanterne har vist sig uvillige og ikke har villet gøre Indskud, hvorved de nævnte Participanter foruden deres store Besvær med Udrustningen lider stor Skade, fordi de har maattet udrede Pengene. Da det er ubilligt, at en anden skal have Fordel i sin Handel og Næring af Udredernes Skade og Udlæg imod disses Minde, skal Borgemestre og Raad i [København] straks paalægge de Borgere sammesteds,

som efter hoslagte Fortegnelse tilforn har været Participanter i Kompagniet, eller deres Arvinger inden førstkommende Paaske at betale deres Part, 20 Dlr. af hvert Hundrede af deres Indskud, lige med de andre og sende Pengene til Udrederne, som er pligtige at gøre rigtigt Regnskab derfor. Den, som er for-sømmelig heri, skal have sit første Indskud og sin Kapital i Kompagniet aldeles forbrudt. Dog er hermed ikke ment fattige Enker og umyndige Børn, som ikke har Kapital, eller andre Participanter, der er saa uformuende, at de ikke uden stor Skade kan skaffe Penge. Herom skal Borgemestre og Raad snarest erklære sig. Sj. T. 24, 374. K. Origg. med Datum: 16. Febr. (til Aalborg) i Landsark. i Viborg og (til Odense og Trelleborg) i D. Kanc.

15. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Guldbran Torlassen, Bisp paa Island. Bendix Mogensen, Søn af Hr. Mogens Olufsen, Præst til Lunfas¹ for Norden paa Island, har andraget om at blive udnævnt til Kapellan hos sin Fader. Bispen skal tage nogle af de fornemste Provster dér for Norden, som bor nærmest ved Bispen, til sig og overhøre Bendix Mogensen. Dersom han befindes dygtig, tillader Kongen, at han maa blive sin Faders Kapellan. N. T. 5, 93 b.

— Miss. til Bispen for Søndén paa Island. Da han har begæret at faa tilforordnet en Koadjutor til at hjælpe sig med Visitats og andet, som forefalder i hans Bestilling, da han er gammel og skrøbelig, skal han tage de nærmest boende Provster for Søndén til sig, sammen med dem udvælge en Koadjutor og forhandle med dem om, hvad denne aarlig skal have for sin Umage. N. T. 5, 94.

16. Febr. (—). Miss. til Jost Høg om at optage Mourits Skade, en Søn af Christopher Skade til Kierbygaard, i Sorø Skole, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Adelsbørn. Sj. T. 24, 375.

— Miss. til Gabriel Kruse til Hiuleberg og Frederik Urne til Alslof, Embedsmænd paa Roskildegård og Kronborg Slot. Da Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, har begæret en Roskilde Kapitel

¹ Laufás.

tilhørende Gaard i Kundbye¹ i Horns Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Snefre i Merløse Herred, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 24, 375 b. K.

16. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Fru Anne Brahe, Mandrup Parsbergs Enke. Da det Gods i Merløse Herred, som hun har begæret² til Mageskifte i Stedet for noget af hendes Gods, som ligger i Kongens Vildtbane, for Belejligheds Skyld ikke kan bortskiftes fra Lenet, skal hun af efterfølgende Gods: 1 Gaard³ i Frøndved, 2 Gaarde i Bukerup, alle i Merløse Herred, 2 Gaarde i Tiørned i Torløse Birk og 1 Gaard i Sandbye i Tudse Herred, udtage, hvad hun begærer til Mageskifte for hendes i Vildtbanen liggende Gods, og snarest indsende Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 24, 376 b. K.

— Miss. til Frederik Urne. Da Kongen behøver en hel Del Tusend Læs Brændeved til Brygning og Bagning til Skibsfolkenes Underholdning og til Udredning af Kongens Skibe, skal han straks tilholde hver Helgaardsbonde i Kronborg Len at hugge 10 Læs Ved og hver Halvgaardsbonde 5 Læs Ved, hvert Læs regnet til 10 gode, store og lange Træer, og føre dem til København nu straks, medens det gode Føre vedvarer. Her skal der antegnes, hvor mange Læs enhver leverer, hvorefter Frederik Urne vil faa tilsendt en Fortegnelse, for at han kan lade dem, der resterer, tiltale til at komme frem og gøre klart. Sj. T. 24, 376. K.

— Lignende Miss. til Mogens Sehested om at lade hver Helgaardsbonde i Københavns Len hugge 10 Læs Ved og hver Halvgaardsbonde 5 Læs Ved af fornede⁴ Træer, som udvises dem i Skovene, og straks føre det til København. Sj. T. 24, 376 b. K.

— Lignende Miss. til Gabriel Kruse om straks at tilholde Bønderne i hans Len [Roskildeggaard] at møde med deres Heste og Vogne ved Nerumb i Københavns Len, hvor hver Helgaardsbonde skal hugge 10 Læs Ved og hver Halvgaardsbonde

¹ Kyndby, jvfr. Miss. 28. Jan. 1630.

² Jvfr. 10. Aug. 1629.

³ Der nævnes ikke Gaardenes Antal, men kun Navnene paa Fæsterne.

⁴ Udgaaede, frønnede Træer.

5 Læs Ved i de omliggende Skove af fornede Træer, som anvises dem, og føre dem til København. Sj. T. 24, 377. K.

16. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe og Sifvort Urne. Det berettes, at en Del af afdøde Sten Bildes Forlovere og Gældnere er geraadet i store Pengeudlæg og Skade, som man mener, fordi flere kunde have faaet Udlæg, og fordi en Del af Godset er mere værd, end det er taget for, og endelig fordi en Del Gældnere kunde have faaet saa meget Gods, som Renten beløber sig til. Da dette (saafremt det forholder sig saaledes) er af ond Konsekvens og imod al Billighed, skal Adressaterne stævne alle dem af hans Kreditorer, som har faaet Udlæg af ham siden den Tid, da han som sin Gæld umægtig begyndte at afstille dem, med de Indførsler, Indvisninger eller andre Bevisligheder, som de paaberaaber sig, for at de, som har faaet mere end der tilkommer dem, kan afgive dette til Bedste for alle de resterende, ubetalte Gældnere. Dersom nogen har modtaget noget, særligt Jordegods, for en ringere Pris end det er værd, skal de med deres billige Anfordring igen afstaa det til noget Vederlag for de øvrige Gældnere, saavidt det er billigt. For at enhver (dersom nogen lader sig finde ubillig heri) kan hjælpes til sin Ret til næstkommende Herredag, skal Adressaterne straks og med det allerførste ansætte Møder, om fornødent flere, for at alting snarest kan blive bragt til Ende. Samtidigt skal de taksere Billisholmb, optage og registrere Sten Bildes Breve, tilstille enhver de Breve, som han med Rette bør have, forsegle og indsætte de andre Breve, som vedrører Gælden eller hvad der kan tjene til Udlæg og Betaling af Gælden, være sig Missiver eller andet, til Bedste for samtlige ubetalte Gældnere, og meddele enhver, hvem det vedkommer, og som begærer det, en nøjagtig Reversal deraf. Andre almindelige Sendebreve og Haandskrifter kan de, hvis de ubetalte Gældnere tilsteder det, tilstille Sten Bildes nærmeste Efterladte. Sk. T. 5, 411 b.

— Miss.¹ til Lensmændene i Jylland. Kongen har erfaret om den store Nød, som en Del af Bønderne i Nørrejyl-

¹ Ordlyden af dette Miss. er den samme som af Miss. 12. Febr. ovfr. til samme med nogle Tilføjelser, som her er sat imellem []. Ved

land som Følge af Indkvarteringen af de kejserlige lider paa Brød og Sædekorn, saa at det ikke alene maa befrygtes, at mange af dem vil omkomme af Sult, men ogsaa at Jorden til Foraaret ikke vil blive tilsaaet, og at de Gaarde, som endnu er beholdne, for største Delen vil blive ruinerede og øde og kun med Vanskelighed i Løbet af nogen Tid kan restitueres og bringes til deres forrige Velstand, til ulidelig Svækelse for Kronen. Det befales Lensmændene alvorligt at undersøge, hvor meget Korn der findes i deres Len og de ellers kan opspørge og tilvejebringe, og købe det af dem, som har det, til ovennævnte Brug. Kongen giver Lensmændene Forsikring om, at de vil blive holdt skadesløse af Lenenes første Indkomst til den Pris, som Kornet nu holder, med paaløbende Renter. Der- som de ikke kan faa Kornet til Købs paa anden Maade, gives der dem Fuldmagt til at sætte noget af Lenets Jordegods til Underpant eller brugeligt Pant som Sikkerhed for nævnte Korn. Kongen vil siden stadfæste dette og holde dem skadesløse i alle Maader. [De skal med største Flid selv i egen Person undersøge, hvor meget enhver i det ringeste behøver til Brød- og Sædekorn, saa at der ikke paatrænges Kongen videre Udgift og Forstrækning end uomgængelig fornødent]. Desuden skal de ogsaa ved deres egne Føgder, Tjenere eller Bønderføgder holde Tilsyn med, at det Sædekorn, som udleveres, kommer i Jorden, da mange af Bønderne formodentlig ikke kan drive Jorden til den fulde Udsæd. [Ligeledes skal de paase, at Kongen i Fremtiden, saa meget som Bonden efterhaanden kan afstedkomme, faar Betaling for dette Udlæg og Forstrækning. De

førstnævnte Brev findes der ikke nogen Fortegnelse over Adressaterne. Ved ovenstaaende Miss. findes en saadan vedlagt ved Koncepten. Paa denne er Lensmændene opført i Grupper paa 3, og foran hver Gruppe er anført Navnet paa en Kancellisekretær, som formodentlig har skullet udfærdige Eksemplarerne til disse Lensmænd. Sekretærernes Navne er ikke medtaget ved Indførslen i J. T., hvor Lensmændenes Navne alligevel ved Klammer er delt i Grupper ligesom i Koncepten. Alt tyder paa, at Brevet af 12. Febr. overhovedet ikke er blevet afsendt, men at det er blevet omredigeret og kun udfærdiget i den nye Form, hvorefter Renskrifterne er fordelt til de i K. anførte Sekretærer for at fremskynde Afsendelsen. Ved Gengivelsen her er Sekretærernes Navne sat foran den Gruppe, til hvilken de hører.

skal selv i egen Person have Tilsyn hermed og saa vidt muligt ramme Kongens Bedste]. De skal med det allerførste uden Ophold eller Undskyldning indsende udførlig Relation om alt dette til Kancelliet. — Offe Skade: Gunde Lange (Koldinghus), Hr. Albret Skeel (Riberhus) og Hr. Ulrik Sandberg (Lundenæs); Olluf Brockenhuus: Otte Skeel (Bøvling), Hr. Jørgen Skeel (Vestervig) og Knud Gyldenstjerne (Hald); Axel Juel: Tage Thott (Ørum), Tygge Brahe (Skivehus) og Mogens Høg (Lund i Mors); Thommis Dyre: Mogens Kaas (Dueholms Kloster), Reinholt Heidenstrup (Sejlstrup) og Jens Juel (Aalborghus); Ifver Vind: Mogens Kaas (Mariager), Otte Marsvin (Dronningborg) og Christen Thomsen (Kalø); V. Parsberg: Laurits Lindenov (Aarhusgaard), Christian Holck (Silkeborg) og Laurits Ebbesen (Skanderborg); Lauge Bilde: Tønne Friis (Stjernholm)¹. K. J. T. 8, 227 b.

16. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Han har berettet, at Broerne i hans Len [Hald] er meget brøstfældige, og at Bønderne derfor ikke vil yde det Brokorn, som de plejer at udgive. Han skal lade Broerne istandsætte med saa ringe Bekostning som muligt og tilholde Bønderne at yde Brokornet. J. T. 8, 228 b.

[17.] **Febr.**² (—). Aab. Brev, medgivet Kaptejn N., om Udskrivning af Baadsmænd i Danmark. Sj. R. 18, 469. K. (Tr.: CCD. IV. 510 og 769 f.).

—² Pas for Kongens Skibskaptejn N. fra København til N., hvor han skal udskrive Folk til Flaaden, og tilbage igen. Sj. R. 18, 470 b.

17. Febr. (—). Aab. Brev om, at Hr. Jørgen Hansen, Præst til begge Sundby Sogne paa Sjælland, hvis Præstegaard er brændt sidste Sommer, hvorved han har mistet alt, saa at han ikke har Midler til at lade den genopbygge, maa faa 1 Rigsort til Hjælp til Præstegaardens Genopbyggelse af hver Kirke i Sjællands Stift, som har Formue dertil. Befalingsmændene i Sjællands Stift og Dr. Hans Reisener, Superintendent

¹ Desuden er følgende Navne atter slettede: Christoffer Gersdorff (Lønborg Bispegaard), Erik Juel (Gudum Kloster), Niels Krag (Asmild Kloster) og Gregers Krabbe (Pandumgaard). ² Indført imellem 17. og 18. Febr.

over samme Stift, skal være ham behjælpelige med at faa disse Penge ind. Sj. R. 18, 469. K.

17. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Resener. Hr. Jørgen Hansen, Præst til begge Sundbye Sogne i Sjælland, har berettet, at hans Præstegaard forleden Sommer er nedbrændt fuldstændigt med alt, hvad han ejede, og at han ikke har Raad til at lade den genopbygge. Adressaten skal forhandle med de Præster i Sjællands Stift, som har Evne dertil, om, at enhver af dem skal give Hr. Jørgen Hansen en Rigsort til Hjælp til Genopførelse af hans Præstegaard. Sj. T. 24, 378. K.

— Miss. til Tønne Friis. Da Hr. Christen Pedersen, Sognepræst til Hverring i Nim Herred, har berettet, at hans Præstegaard er brændt for nogen Tid siden, og at han agter at flytte ind i sin Anneksgaard, som en Bonde har i Fæste, skal Tønne Friis forhandle imellem Præsten og Bonden om, at Bonden enten indrømmer Præsten nogen Plads i Anneksgaarden, saa at Præsten kan blive dér, indtil Præstegaarden igen er opbygget, eller at Præsten giver Bonden dennes Fæste igen og Bonden viger Anneksgaarden. J. T. 8, 232.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Hr. Christen Pedersen, Sognepræst til Hverring i Nim Herred, har berettet, at hans Præstegaard for nogen Tid siden er brændt, og har ansøgt om noget Bygningstømmer. Da Kongen erfarer, at Skovene i Stjernholms Len, hvorunder denne Præstegaard ligger, er meget forhuggede, skal Adressaten lade Præsten faa noget Bygnings-tømmer af Skanderborg Skove til at genopbygge Præstegaarden med, lade Kronens Bønder hugge det og siden age det til nævnte Præstegaard. J. T. 8, 228 b.

— Miss. til samme. Han har tilforn¹ faaet Befaling til aarlig at levere 300 Læs Ved til Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Stjernholm Slot, og til fremtidige Lensmænd dér. Da det berettes, at Skovene i Stjernholms Len i den sidste Føjde er ganske forhugget, skal han foruden ovennævnte 300 Læs Ved aarlig levere yderligere 300 Læs Ved til

¹ 5. Nov. 1629.

Tønne Friis og de fremtidige Lensmænd dér [af Skanderborg Len]. J. T. 8, 230.

17. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Sehested. Det berettes, at M. Christen Glob, Sognepræst i Køge, har udbetalt 3000 Dlr. til sine Børn med hans tredje Hustru Bodil som Arv efter deres afdøde Moder, hvorved Børnenes Værgemener der er sket disse for kort. Mogens Sehested skal tilholde Overformynderne i Køge at undersøge Sagen. Dersom M. Christen Glob ikke kan taale at betale mere end de 3000 Dlr. til Børnene, skal det forblive derved, men dersom hans Formue er bedre, skal han forhøje Udgiften til Børnene, saafremt han da ikke vil skifte med Børnene efter Forordningen. Sj. T. 24, 377 b.

— Miss. til Jost Høg om at optage Valdemar Lykke, en Søn af Ifver Lykke til Eskier, frit i Sorø Skole, da der efter Jost Høgs Beretning er Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Adelsbørn. Sj. T. 24, 377 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Peder Christensen, Sognepræst i Falkenberg, hvis Indtægter til Prædikestolen er saaringe, at han ikke kan leve deraf, faar bevilget Kronens Part af Tienden af Skeeen og Vesinge Sogne i Aarstad Herred i Halland, som aarligt beløber sig til $1\frac{1}{2}$ Td. Smør, kvit og frit til Hjælp til hans Underholdning indtil videre. Sk. R. 4, 497 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Tage Thott [Ottesen]. De har tilforn¹ faaet Befaling til at revidere Bygningsregnskaberne for Halmstads og Christianstads Kirker, anordne en aarlig Afgift af Kirkestolene paa Grund af Kirkernes ringe Indkomst og lade det, der endnu fattes paa disse Kirkers Bygning, udføre tarveligt og nødtørftigt. Da Kongen endnu ikke har modtaget nogen Erklæring herom, skal de med det allerførste indsende en saadan til Kancelliet. Sk. T. 5, 412 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Otte Lindenov til Borreby har begæret 3 til Lunde Kapitel liggende Gaarde i Laxmands Agerup i Torne Herred til Mageskifte for 2 Gaarde i Øster Torp By og Sogn i Vemmenhøgs Herred, 1 Gaard i

¹ 8. Maj 1627.

Vester Viersted i Skyts Herred og 1 Gaard i Hylde By og Sogn i Oxie Herred og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, gøre Kapitlet fuldkommen Fyldest i andet Jordegods, skal Kapitlet med det allerførste undersøge dette Gods Lejlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. Sk. T. 5, 413.

17. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Kommissarierne i Skaane. Da det berettes, at de endnu ikke har faaet saa mange Gefrejtere, som der efter Kongens Befaling skulde antages, sender Kongen dem efternævnte: Kaptejn Eberhard Danklieb, Sergenterne Hans Reder, Matties Braun, Cort Clingenbarch, Petter Blaum¹, Christoffer Richter og Acharius Anger og Korporalerne Andreas Duel og Hans Heralt. De skal fordeles iblandt de andre og have den Plads, som de er dygtige til at forestaa. Endvidere skal Kommissarierne antage følgende Officerer: Sergent Augustinus Malchenbuer, Korporalerne Peder Joensen², Jacob Bars og Hans Weygang, Gefreiterne Jacob Lange og Simen Getuno. Sk. T. 5, 413 b.

— Miss. til Christoffer Basse og Henrik Podebusk. Hans Oldeland til Trellerup beretter, at Jomfru Elise Norby, hvis Værge han er, forkommer og bortgiver adskillige Penge summer til en og anden, og at han frygter for, at han til sin Tid som Værge vil komme til at svare til det, som hun paa denne Maade forkommer, og at hun afhænder en Del af sine Penge uden hans Vidende, medens andet paa Grund af hendes Alderdoms Skrøbelighed og Sygdom frakommer hende imod hendes Vilje, hvorfor han har andraget om, at dette maa blive forhindret. Adressaterne skal derfor snarest begive sig til Ugersløfgaard, registrere de dér beroende Gældsbreve, Løsøret og Jordegodset, give det beskrevet fra sig og overlevere denne Fortegnelse til Hans Oldeland, for at han kan forestaa hendes Værgemaal, som det sig bør. F. T. 4, 93 b.

¹ Af de her nævnte militære Personer findes de fleste opført i Milit. Regn. III. c. 4. c. Skaanske Krigskommissærers Regnsk. 1630—31. Petter Blaum og Simen Getuno synes dog ikke at findes i disse; Navnene kan maaske være forskrevne. Udtrykket: Gefreiter synes ikke at passe helt med det følgende. ² Milit. Regnsk. har: Peder Jensen.

17. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det tillades Værgerne for Jomfru Ell og Jomfru Anne Skram at sælge det Jordegods, som maatte tilfalde disse efter deres afdøde Fader Erik Skram, til Hertvig Hvitfeldt til Skieldebred, Befalingsmand over Mariæ Kirkes Provsti, som er gift med en anden¹ af Erik Skrams Døtre, for at han deraf kan dække Erik Skrams Gæld. Hvis Godset indbringer mere i Penge end Gælden, skal Værgerne anbringe det overskydende paa Rente hos sikre Folk til Bedste for Jomfruene. J. R. 8, 228.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Hans Oudtsen af Haderslev at udføre toldfrit fra Riget til Haderslev de 2 Køer, som han tog med sig her til Landet, da han flygtede for Fjenden. J. R. 8, 228 b.

— Aab. Brev til Bønderne i Vor Herred, som tjener til Skanderborg Slot og tilforn har gjort Arbejde til Rin Kloster². Da det berettes, at Kronens Bønder i Stjernholms Len er meget forarmede, deres Kvæg, Fæmon og anden Fattigdom, som de havde, ganske frataget dem, saa at de ikke kan drive Avlen til Ladegaarden, befales det de nævnte Bønder i Vor Herred at rette deres Lejlighed efter, naar de tilsiges af Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Stjernholm Slot, eller af hans Fuldmægtige, da at gøre Arbejde paa Ladegaarden til Stjernholm Slot i et Aarstid, men ikke længere, for at Stjernholms Bønder igen kan komme paa Fode. Hvis nogen befindes modvillig og ikke vil møde, naar han tilsiges, skal han tiltales og straffes derfor. J. R. 8, 228 b.

— Aab. Brev, hvorved det tillades, at M. Jens Kiildsen, Skolemester i Ribe, maa faa det første ledige Kald i Ribe Stift, som han lovligt kan kaldes til. J. R. 8, 229 b.

— Miss. til Verner Parsberg til Lynderup og Mogens Kaas til Lyngholmb. Anders Friis til Vreløf Kloster har berettet, at han for rum Tid siden har opbudt sit Gods til sine Kreditorer, og at Verner Parsberg sammen med Jørgen Kruse til Hierrumsløfgaard tilforn har faaet Befaling til at faa en Ordning med Kreditorerne om hans Gods, men at denne Befaling ikke er bleven udført paa Grund af Fjendernes Indfald i Jylland. Da

¹ Maren Skram.

² Ring Kloster, Vor H.

nu en Del af hans Kreditorer baade skriftligt og mundtligt paany har begæret, at Opbudet maa gaa for sig, for at enhver kan gøre sig sin Del til Nytte, har Anders Friis begæret Kongens Befaling til at faa nævnte Befaling udført, men da Jørgen Kruse ikke er i Jylland, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest igen at indstævne Anders Friis og hans Kreditorer for sig og skifte det opbudte Gods imellem disse, saa at enhver kan faa sin Part til Ejendom for sine Udlæg. Hvis nogen af Kreditorerne ikke vil møde til den bestemte Tid og Sted eller protesterer derimod, skal deres Part af Godset afsættes, saa der til næstkommende Herredag kan træffes Afgørelse derom efter Lov og Ret. Fordelingen af Godset mellem Kreditorerne skal de give beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 229.

17. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Verner Parberg til Lynderup og Erik Juel. Fru Birgitte Brahe til Beckmark, Niels Sehesteds Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbonde skylder nogle Hollændere en Sum Penge, som de har forstrakt ham, da han var udenlands, og at de med det første kommer her til Landet for at indkræve disse Penge. Hun har derfor begæret en Befaling til 2 gode Mænd, som kunde gennemse Regnskaberne, de udgivne Breve og hvad Kost og Tæring Hollænderne har opskrevet, og som enten kunde forhandle imellem dem eller afgøre Sagen ved Dom. Adressaterne skal derfor, naar Hollænderne kommer hertil for at indkræve disse Penge, rette deres Lejlighed efter at være til Stede, nøje gennemse de Regnskaber og Breve, hvorefter Gælden kræves, og det, som kræves for Kost og Tæring, og enten bilægge Sagen i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. J. T. 8, 229 b.

— Miss. til Mogens Kaas til Frøstrup. Det tillades ham efter hans Begæring at tage Sten fra den gamle Kirkemur paa Dueholms Kloster til Istandsættelse af Husene dér paa Klostret. Hans Anmodning om en Del Tømmer fra Silkeborg Skove til Istandsættelse af Husene paa Klostret kan ikke bevilges i Aar, men han skal indkøbe saa meget Tømmer, som er fornødent dertil, og føre det til Regnskab. Dog skal alting ske med den ringest mulige Bekostning. J. T. 8, 230.

17. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Krag og Peder Lange. Da de er forordnede til at udstede Fru Anne Vind til Rammegaard, Erik Skrams Enkes, opbudte Gods til hendes Kreditorer, skal de tillige afgøre de muligt imellem nævnte Kreditorer og Erik Skrams Arvinger opkommende Stridigheder. J. T. 8, 230 b.

18. Febr. (—). Miss. til Gabriel Kruse til Hiuleberg og og Frederik Urne til Alslef, Embedsmænd paa Roskildeggaard og Frederiksborg Slot. Da Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, har begæret 5 Gaarde i Kundby¹ By og Sogn i Horns Herred i Abrahamstrup Len til Mageskifte for 4 Gaarde i Lyngerup og 1 Gaard i Skulleløf, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 24, 378. K.

— Miss. til Admiralitetet om at dømme om en af Johan de Willom indsendt Klage over Overgreb, der er begaaet af et af københavnske Borgere udrustet Fribytterskib. Sj. T. 24, 379. (Tr.: KD. V. 116 f.).

— Bestalling for Achim von Bredov som Major over Kaptejnerne, Adelburserne og Landfolket i Skaane med en aarlig Løn af 600 Speciedlr. [Enslydende med Bestallingen af 1. Febr. 1630 for Wolf Hieronimus von Kratz]. Udt. i Sk. R. 4, 493.

— Miss. til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard. Kongen sender ham en Stævning til Torben Gabrielsen [Akeleje, Landsdommer i Fyen] med Befaling til at lade den læse og forkynde for ham og de andre, som samme Stævning omhandler, og siden igen indsende den i Kancelliet. Orig. i Landsark. i Odense. F. T. 4, 94.

— Miss. til Otte Skeel og Mogens Kaas til Frøstrup. Det berettes, at Jomfru Helvig Kaas til Nandrupgaard paa Grund af sin store og højtbedagede Alderdom er bleven meget skrøbelig og svag og daglig ligger til Sengs, saa at hun for sin store Svagheds Skyld ikke længer kan forestaa sin Husholdning og hvad hun ellers har. Desuden skal Fjendens Folk og hendes

¹ Kyndby S.

utro Tjenestefolk have berøvet og frastjaalet hende det Løsøre, som fandtes paa Nandrupgaard, saa at det maa befrygtes, at hun vil geraade i stor Armod. For at hendes Væрге¹ til sin Tid ikke skal blive mistænkt og komme i Skade herfor, skal Adressaterne snarest begive sig til Nandrupgaard, registrere Gældsbreve, Løsøre og Jordegods, som findes dér, og give det beskrevet til Jomfru Helvig Kaas's rette Væрге, for at han derefter kan forestaa hendes Værgemaal, som det sig bør. J. T. 8, 232.

18. Febr. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Tomas Lorck, Raadmand i København, forløves for at indkræve sit Tilgodehavende og bruge sin Trafik, naar og hvor hans Rejse gaar, indenlands eller udenlands. Han har berettet, at han for nogen Tid siden tildels har indstillet sin Handel, baade paa Grund af omfattende Udlaan og af Hensyn til hans Bestilling i Raadstuen, men han nødsages nu til at indkræve sin udestaaende Gæld og dermed bringe sin Handel i Rigtighed. Sj. R. 18, 470 b. K.

19. Febr. (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. En Soldat, ved Navn Simon Madsen, har til Kongen beklaget sig over, at der er tilføjet ham stor Uret af Mogens Gyldenstjerne, Jens Bay og andre, og at han stadig efterstræbes, som det kan ses af vedføjede Kopi af hans Supplikation. Mogens Gyldenstjerne skal straks med dette Bud sende en udførlig Erklæring herom til Kongen. Sk T. 5, 413 b.

22. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Catharina Adriansdatter, bosat i København, der for nogle Aar siden ved en Kapitelsdom i Roskilde paa Grund af sin Forseelse er bleven skilt fra sin Husbonde, og hvem det i samme Dom er bleven forbudt at indlade sig i nyt Ægteskab uden efter Kongens Bevilling, nu igen maa indlade sig i Ægteskab med den Person, som har begæret hende til Ægte. Sj. R. 18, 471. K.

— Miss. til Frands Rantzau om Ordningen af Køben-

¹ Efter Miss. af 26. Dec. 1631 til Mogens Kaas til Frøstrup var Mogens Kaas til Timandsholm hendes Væрге.

havns Magistrats Forretninger og de udvalgte Borgeres Deltagelse deri. Sj. T. 24, 379 b. K. (Tr.: KD. V. 117).

22. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas og Knud Gyldestjerne. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at undersøge Forholdene vedrørende Tienderne i Viborg Stift og til at fastsætte, hvorledes der skal forholdes dermed, hvorefter de har bestemt, at der i Aar skal ydes Halvdelen af Tienderne. Nu har de residerende Kanniker i Viborg Domkirke berettet, at de, førend denne Ordning blev gjort, har akkorderet med dem, der har fæstet de Tiender, som er lagt til Underholdning til nogle Skolepersoner dér, og at Størsteparten af dem skal give mere end Halvdelen og en Del hele Afgiften. Kannikerne begærer derfor, at det maa have sit Forblivende ved denne Kontrakt, da den er indgaaet frivilligt. Adressaterne skal undersøge Sagen og indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 232 b.

— Bevilling for Gyske Haakorsen², Laugmand paa Island, til, at hans 2 Sønner og 2 Døtre maa gifte sig med dem, som er beslægtede med dem i tredje Led, dersom det kan falde saa, da der ellers ikke let er Lejlighed for dem til gavnligt Giftermaal. Dog skal Gyske Haakorsen betale til Kongen efter sin Evne. N. R. 4, 520.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Gyste Haakoersen, Laugmand paa Island, har begæret Tilladelse for hans 2 Sønner og 2 Døtre til at gifte sig med dem, som er beslægtede med dem i tredje Led. Da Kongen har tilladt dette paa Betingelse af, at Gyste Haakoersen betaler Kongen en Sum Penge efter sin Evne, skal Holger Rosenkrantz forhandle med ham om, hvad han kan betale, og føre det til Regnskab. N. T. 5, 94.

23. Febr. (—). Miss. til Jost Høg om at optage denne Jacop Hansen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 24, 380.

¹ 2. Jan. 1630, jvfr. 26. Marts 1630. ² N. R. kalder ham Gyske og Gyste, efter Ketilson (Forordn. til Island II. 356 f.) hedder han Gisle Haagensen.

23. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt og Jørgen Brahe. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at være til Stede, naar der holdes Skifte efter Jomfru Sophiæ Gyldenstjerne og dømme Arvingerne imellem. Da det nu berettes, at Fru Kirsten Lykke til Lystrup, Niels Gyldenstjernes Enke, efter en Kontrakt har en Sum Penge at fordre i Boet, skal de, inden Skiftet foretages, tilholde hendes Arvinger at tilfredsstille Fru Kirsten Lykke efter Kontrakten. Endvidere skal de forhandle imellem Fru Kirsten Lykke og Jomfru Sophiæ Gyldenstjernes Arvinger om, hvor førstnævnte herefter aarligt kan faa samme Penge. F. T. 4, 94 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Denne Brevviser Peder Oelsen² i Kirkesiuf har berettet, at han tiltales og forfølges for en Person, som for nogen Tid siden kom til ham og bad om Husly for en Nats Tid. Peder Oelsen lod ham ligge 2 Nætter i sin Lade, men Morgenen derefter var nævnte Person gaaet bort og havde paa Stedet, hvor han havde ligget, efterladt sig nogle gamle Pjalter og Klæder. Peder Oelsen er nu i Forfølgning, indtil han skaffer denne Person til Stede. Da han mener, at Personen opholder sig i Knud Gyldenstjernes Len [Hald], skal denne, hvis Personen findes, tilholde ham straks at begive sig til Sjælland sammen med Peder Oelsen, dog paa dennes Bekostning, for at Sandheden kan komme for Dagen. J. T. 8, 233.

24. Febr. (—). Bestalling for Marcus Witte som Kaptejn til Skibs med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en Hofklædning paa sig selvanden, fra dette Brevs Datum at regne. Udt. i Sj. R. 18, 471.

— Miss. til Biørn Mormand. Villich von Westenhafven har begæret, at der paa hans Hustrus, Fru Mette Biørnsdatters Vegne maa blive gjort Udlæg i hans Hustrus Moders, Fru Bodel Akselsdatters Gods, først for hans Hustrus fædrene Løsøre efter Indholdet af et Register og derpaa udgivne Breve, og dernæst for det, som Fru Bodels andre Børn, særlig afdøde Birgette Aagesdatter, skal have faaet, for hvilket

¹ 21. Jan. 1630.
Olufsen.

² Han kaldes i dette Brev snart Olsen, snart

han mener, at han paa sin Hustrus Vegne ikke har faaet nøjagtigt Vederlag. Biørn Mormand skal overtage Værgemaal for Fru Bodel, naar dette Udlæg foretages, og paase, at der ikke sker hende nogen Uret derved. Sk. T. 5, 414.

25. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev til Indbyggerne i Skaane om, at Kongen har beskikket Erik Krabbe til Veybyvad til Landsdommer i Skaane. Sk. R. 4, 498¹.

27. Febr. (—). Miss. til Archiater, Professores Medicinæ og andre Læger i København. Der er opstaaet Trætte i Skaane om et formentligt Mord, i hvilken Sag der er ført Vidnesbyrd, efter hvilke 15 Mænd har afsagt deres Dom. Da denne Dom blev indstævnet for Landsdommeren til Konfirmation, henviste han Sagen til de Højlærde i København, som igen henviste den til Landsdommeren, for at han skulde dømme paa Grundlag af Vidnesbyrdene. Landsdommeren har derefter kendt i Sagen, at han ikke kan gøre videre ved den, men at det er de Højlæres Sag at dømme i den. Da dette er en Sag, i hvilken Lægerne billigt bør afgive deres Betænkning, skal Adressaterne tage Vidnesbyrdene for sig, overveje Sagen flittigt og siden give deres Betænkning skriftligt fra sig. Sj. T. 24, 380.

— Miss. til Falk Lykke og Christen Eriksen. Hans Barnekov til Vidskofle har berettet, at der staaer adskillige Jordebrev og andre Breve under Forsegling², som tilhører ham og hans Søstre. Adressaterne skal med det allerførste aabne disse Brevkister, registrere Brevene og levere dem til Hans Barnekov og hans Søstre efter rigtigt Register under deres Haand og Segl. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sk. T. 5, 414.

28. Febr. (—). Aab. Brev om, at det tillades Claus tor Smede, Raadmand i Køge, som af Byfogden sammesteds er dømt fra sit Raadmandssæde, hvilken Dom han paa Sjællands Landsting har faaet underdømt, igen at forvalte sin Raadmandsbestilling. Sj. R. 18, 471. K.

¹ Tr. i Udt. i Vedel Simonsen: Elvedgaards Hist. 1. H. S. 126.
² Der nævnes ikke, hvor.

28. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Sehested. Det berettes, at Claus tor Smede, Raadmand i Køge, af Byfogden sammesteds er dømt fra sit Raadmandssæde og til at bøde Kongen 6 Mk. og straffes som den, der ikke vil anse Kongens Mandater, men at Claus tor Smede ved Sjællands Landsting har faaet Byfogdens Dom underdømt, saa at den ikke skal komme ham til Skade. Da Claus tor Smede er frikendt af Landstinget, har Kongen bevilget, at han igen maa forvalte sin Raadmandsbestilling. Mogens Sehested skal derfor med det første genindsætte ham i hans Raadmandssæde. Sj. T. 24, 381. K.

— Miss. til Gabriel Kruse. Gert Skrøder, Raadmand i Roskilde, har begæret en øde Plads Sønden for den lille Stald i den østre Ende i Bispegaardshaven ud til Strædet ved Bispegaardens Bagport bagved den Gaard, som han bebor, hvilken Plads, som han beretter, ikke bruges til nogen Gaardsens Nytte. Gabriel Kruse skal undersøge Sagen og, hvis denne Plads ikke er til nogen Fordel for Kongen eller Bispegaarden, kan han sælge den til Andrageren og føre det til Regnskab. Sj. T. 24, 380 b. K.

— Miss. til Frederik Reedtz. Det berettes, at Herlof Daa er afgaaet ved Døden, og at hans Enke, Fru Karren Grubbe, har fragaaet Arv og Gæld, endvidere at der i Boet skal findes noget Gods og Løsøre, som tilkommer hans Kreditorer, og at Fru Karren Grubbe har begæret, at dette Gods og Løsøre maa blive registreret af Dømmemænd og hensættes ved en Ret til dem, der kan være berettiget til det, for at hun kan komme til Gaarden og holde Hus dér. Frederik Reedtz skal lade Fogden og 2 andre Dømmemænd registrere dette Gods og siden lade det hensætte paa Steder, hvor det kan staa i god Forvaring, indtil de Kreditorer, som er berettigede til det, afhenter det. Sj. T. 24, 380 b.

— Bestilling for M. Villom Stenwinckel som Bygmester i Fæstningen Glückstadt og ellers med Tjeneste, hvor Kongen behøver ham, med en aarlig Løn af 500 Rdlr. in specie og med fri Befordring, naar han rejser i Kongens Ærende, fra 4. Dec. 1629 at regne, at betale af Rentemestrene. Sk. R. 4, 498 b.

— Miss. til Peder Basse. Kronens Bønder Søfren Rasmus-

sen og Niels Holst i Skrøbeløf paa Langeland har begæret Kronens Part af Korntienden i Skrøbeløf Sogn til Stedsmaal. Da Kongen af disse Bønders Andragende erfarer, at der er andre, som ogsaa begærer denne Tiende til Stedsmaal, skal han bortfæste Tienden til den, som vil give mest for den. F. T. 4, 95.

28. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det tillades, at Hr. Peder Christensen, fordum Sognepræst i Hemb, der er bleven dømt fra sit Kald, fordi hans Kvinde har brugt ulovlige Midler til en Hest, som har haft nogen Mangel, hvilket ikke har været ham ganske ubevidst, igen maa faa det Præstekald, som han lovligt kan blive kaldet til, i Kongens Riger undtagen Jylland. J. R. 8, 229 b.

— Miss. til Jens Juel paa Aalborghus. Det berettes, at Jens Andersen Hals, fordum Raadmand i Aalborg og Kongens Forvalter i det franske og spanske Kompagni sammesteds, i denne besværlige Tid er død i Norge og har efterladt sig mange umyndige, smaa Børn, hvis Værgemaal ingen tør paatage sig, førend Regnskabet over Kompagniets Indtægt og Udgift er revideret, hvilket stadig forhales, saa at de umyndige Børn til sin Tid kan komme i stor Skade derved. For at dette kan forebygges, skal Jens Juel paalægge Borgemestre og Raad i Aalborg at forordne 4 vederhæftige, upartiske Dannemænd i Aalborg til uden Forhaling at revidere de nævnte Regnskaber og siden at forordne gode Formyndere for samme Børn. J. T. 8, 230 b.

— Miss. til Otte Skeel og Christen Thommesen. Kirketjenerne paa Mors har berettet, at de af Kirkeværgerne sammesteds tiltales for den Kornskyld, som ellers, naar der har været god Korntid, plejer at ydes aarlig, endskønt det har været offentliggjort, at Kirkerne skal nøjes med den halve Skyld, og at Tjenere i indeværende Aar ikke skulde besværes yderligere. Dersom der er udstedt en saadan Ordinans, skal Adressaterne tilholde Kirkeværgerne at rette sig efter denne, men dersom der endnu ikke er udstedt en saadan, skal Adressaterne undersøge Bøndernes Forhold og fastsætte, hvor meget Kirketjenerne denne Gang skal yde, hvorefter Kirkeværgerne saa skal rette sig. J. T. 8, 231.

— Miss. til M. Hans Schrøder, Provst i Haderslev. Sander Hansen, Borger i København, har berettet, at der

imellem Provsten paa den ene Side og ham og hans Søkende paa den anden Side er oprettet en Kontrakt om den Arv, som er tilfalden dem alle efter Provstens afdøde Hustru, men at Provsten ikke vil overholde Kontrakten. Det paalægges ham at mage det saaledes, at der ikke kommer videre Klagemaal over ham i denne Sag. J. T. 8, 231.

28. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Lindenov. Denne Brevviser Olluf Jensen, Borger i Aarhus, har berettet, at hans Medborger, Jens Lille, Skipper og Borger sammesteds, i sidste Krigstid har erhvervet Kongens aabne Brev¹ paa at maatte bruge en Skude, som de har haft i Fælleskab, som sin egen, hvor ham lystede, undtagen paa de af Fjenden besatte Steder. Da Olluf Jensen mener, at han ikke har gjort noget, hvorved han kan have forbrudt sin Del af Skuden, skal Lauridts Lindenov lade Sagen nøje undersøge og, hvis Supplikanten er uskyldig, hjælpe ham til Rette, saa at han igen kan faa den Del af Skuden, som han har haft tilforn. J. T. 8, 231 b.

— Miss. til Hertvig Sax. Denne Brevviser Ifver Hansen, Borger i København, har berettet, at Adressaten har ladet nedbryde et Hus, som havde tilhørt Brevviserens afdøde Fader, og som stod ved Middelfart Sund, hvorhen Fjenderne havde ladet det flytte fra Kolding, som det videre kan ses af det vedlagte Andragende. Hertvig Sax skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 231 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Gunder Biørnsen faar Bevilling til at overtage sin Faders Kald Grønnested² Sogn paa Island efter Faderens Død, dersom han befindes dygtig og han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet dertil. Hans Moder Terider Biørne Gamelsis har ansøgt derom og har berettet, at Sønnen for nogle Aar siden er ordineret til Kapellan hos Faderen, og at det menes, at Faderen for sin Skrøbeligheds Skyld ikke kan betjene Kaldet. N. R. 4, 520 b. K.

1. Marts (—). Aab. Brev om, at Christian Bagger, Løjtnant, barnefødt i Køge, maa være raadig over den Arv, der tilkommer ham efter hans afdøde Fader Claus Bagger,

¹ 1. Nov. 1628.

² N. R. har Brønnested, K. Grønnested. Ment

er Rønnested (Reynisstaðr).

da han nu agter at begive sig til fremmede Steder og forsøge Lykken. Borgemestre og Raad i Køge har nægtet at udbetale ham Arven under Henvisning til, at han mangler 7 Maaneder i at have naaet Myndighedsalderen, 25 Aar. Sj. R. 18, 471 b.

1. **Marts (Kbhvn.)**. Aab. Brev om Udlejning af Boderne under Børsen i København. Sj. R. 18, 471 b. (Tr.: KD. III. 96. G. F. Lassen: Bidrag til Børsens Historie S. 37).

— Miss. til Jost Høg om straks at optage afdøde Niels Vinds Søn Niels Vind i Sorø Skole, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med andre Adelsbørn. Sj. T. 24, 381 b.

— Miss. til Sifvert Urne. Hans Ottesen, Kannik i Lund, har for nogen Tid siden ved en Begravelse ladet Klokkerne ringe længere, end Forordningen fastsætter. Sifvert Urne skal undersøge, om han har betalt Kongen, hvad der skal erlægges for denne Forseelse. Hvis Hans Ottesen ikke har gjort det, skal han tiltales ved Lov og Ret. Der fremsendes et Tingsvidne om den af Hans Ottesen begaaede Forseelse. Sk. T. 5, 414 b.

— Miss. til Peder Munk. Da der med det allerførste skal foretages Skifte imellem Fru Anne Munk og hendes Børn samt hendes Datterbarn efter hendes Husbonde¹ og deres Fader, skal han møde paa Skiftet og paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Munks Børn og hendes Datterbarn og paase, at der kun vederfares dem, hvad der er billigt og ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han fremdeles forestaa deres Værgemaal. J. T. 8, 233 b.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Fru Dorrette Munk til Søedal, Christoffer Parsbergs Enke, har berettet, at hun for omtrent 21 eller 22 Aar siden har afkøbt en af sine Tjenere, Jens Jørgensen i Risum, Ejendomsretten til den Gaard i Risum, som han bebor, og har givet ham 500 Rdlr. paa Haanden derfor efter et derom paa Herredstinget optaget Tingsvidne, men at dette Brev er bortkommet for hende i den sidste Fejdetid. Hun har derfor begæret Befaling til Hr. Ulrik Sandberg om, at de Breve om nævnte Forhandling, som kan være gaaet til Tinge,

¹ Jens Fredberg Povlsen.

maatte opsøges i Tingbøgerne, og at der maatte tilstilles hende en Genpart deraf. Han skal lade Fru Dorrette Munk faa en Kopi af Tingbøgerne, dersom hun selv tilforn har haft Herligheden. J. T. 8, 233 b.

1. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jens Juel og M. Christen Hansen. Hr. Anders Hansen, Sognepræst til Øster og Vester Hassing Sogne, har berettet, at han har lovet nogen Genant til den Enke¹, der var dér i Sognet, da han fik Kaldet, men at han mener ikke længere at være forpligtet til at yde denne Genant, da Enken nu er gift med en anden Præst dér i Landet. Adressaterne skal stævne Parterne for sig, dømme i Sagen, om Enken skal have denne Genant eller ikke, og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. J. T. 8, 234.

— Miss. til Peder Lange. Da Hr. Albrekt Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, med det allerførste agter at skifte med sine Børn, skal han møde paa Skiftet, paatage sig Værgemaaliet for Jomfru Margrette Skeel, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaaliet til hendes rette Værgæ. J. T. 8, 234 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Holger Rosenkrantz til Frølling paa Kirkens Part af Korntienden af Gidinge og Refvinge Sogne i Halmstad Herred, hvoraf der aarlig skal gives 13 Tdr. Rug, 17 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre i Afgift til Gidinge Kirke og 7 Tdr. Rug, 17 Tdr. Byg og 5 Tdr. Havre i Afgift til Refvinge Kirke, at levere til Kirkeværgerne for nævnte Sogne. Udt. i Tb. 205.

— Miss. til samme. Da Niels Hansen, som en Tid lang har tjent som Foged paa Island, har begæret Kronens Gaard, kaldet Seglunis, liggende for Vesten paa Island, til Mageskifte for sin Gaard, kaldet Medhus, lige ved Kronens Gaard Bessestad i Guldbringe Syssel paa Island, skal Holger Rosenkrantz undersøge, om dette Mageskifte kan ske uden Skade for Kongen og i bekræftende Fald afslutte det under Forbehold af Kongens Ratifikation. N. T. 5, 94 b.

2. Marts (—). Kvittansiarum til Jürgen Seefeld til

¹ Barbara Pedersdatter, Enke efter Præsten Peder Povlsen Stavad.

Refs, der har været tilforordnet Kommissarius paa Samsø fra 27. Okt. 1627 til 2. Aug. 1629. Han har i Overværelse af Claus Daa til Borrebye og Hans Lindenov til Hundslund Kloster, Embedsmænd paa Dragsholm og Kalundborg Slotte, gjort Regnskab for sin Indtægt og Udgift i denne Tid og faaet Kvittans, dateret Kalundborg den 10. Nov. 1629, af dem paa, at han aldeles intet blev skyldig. Endvidere har han gjort Regnskab for Indtægten og Udgiften af Proviant og andet paa „den Ø Angelen“. Efter Kvittans, dateret København den 22. Dec. 1629 og udstedt af Rentemestrene Jørgen Vind til Gundistrup og Stien Beck til Førsløf, blev han aldeles intet skyldig derpaa. Endelig er han for nogen Tid siden affærdiget fra Wulfenbeutel til Dirsaw i Preussen til Kongen af Sverrig i Kongen af Danmarks Anliggender. Til denne Rejse er der leveret ham en Sum Penge, for hvilken han har gjort Regnskab. Efter Kvittans, dateret København den 18. Jan. 1630 og udstedt af Rentemester Sten Beck til Førsløf, blev han aldeles intet skyldig derpaa. Kongen giver ham herved endelig Kvittansiarum for alle fornævnte Regnskaber og Forretninger. Sj. R. 18, 472.

2. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Erhart Sterk, Kongens Trompeter, faar sin Genant forbedret med følgende: 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Okse, 2 Svin, 5 Lam, 5 Gæs, 1 Td. Torsk og 1 Fj. Smør, at levere fra Provianthuset aarlig fra dette Brevs Datum indtil videre. Sj. R. 18, 472 b. K.

— Miss. til Claus Daa. Han har berettet, at en Mand, ved Navn Niels Bryde, i 1597 har fæstet en Mølleholm paa Kieldstrup Mark, hvoraf han aarlig har givet 8 Skpr. Byg, og at Olluf Møller i Vig har begæret dette Møllested og Holm. Han har tilbudt inden 2 Aar allersenest at opbygge Møllen forsvareligt paa sin egen Bekostning, dersom der maatte bevilges ham 2 Møllestene og 2 passende Træer til Bygningen. Til Sikkerhed herfor vil han stille sin egen Mølle og sin Formue og har tilbudt at give 2 Pd. Mel aarlig i Landgilde. Claus Daa maa lade ham faa 2 Møllestene og 2 passende Træer til Bygningen, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for de 2 Pd. Landgildemel samt lade Niels Bryde, som har stedet denne Mølleholm, faa sit Fæste igen. Sj. T. 24, 381 b. K.

2. Marts (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa. Kronens Bønder i Hoby¹ Sogn i Ods Herred i Dragsholm Len har berettet, at de forrige Sommer har lidt stor Misvækst paa deres Korn, og har begæret at maatte faa Afslag paa deres Landgilde. Claus Daa skal lade enhver af dem faa Afslag paa Landgilden, eftersom han har lidt Misvæst til. Sj. T. 24, 382. K.

— Miss. til Jørgen Brahe og Dr. Hans Mikkelsen. Da Eyler Qvitzov til Lyckesholm, Befalingsmand paa Rugaard, har begæret to Stykker Jord, som Hr. Jacob Nielsen i Farsbølle, Sognepræst i Haarsløf Sogn i Skovby Herred, har i sit Enemærke, og endvidere nogen Jord, som er givet fra Elved til Haarsløf Kirke i Skovby Herred, som Hans Søfrensen i Haarsløf nu bruger, til Mageskifte, skal de undersøge dette Godes Lejlighed og med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt disse Jorder for Belejligheds og andre Maaders Skyld kan bortskiftes fra Præstegaarden og Kirken. F. T. 4, 95. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Eiller Qvitzov. Nogle af Kronens Bønder i Skovby Herred i Rugaards Len har paa egne og Medtjeneres Vegne berettet, at de kun har ganske ringe Høbund til deres Gaarde, men at de alligevel aarlig maa give 2 Læs Hø til Landgilde, og har andraget om Tilladelse til at give 1 Td. Havre i Stedet for Høet. Han skal undersøge baade selve Sagen og hvortil de leverer samme Hø og med det første indsende Erklæring herom til Kancelliet. F. T. 4, 95 b.

— Miss. til Lauridts Grubbe. Da Kongen har anset det for godt til Landets Forsvar at lade fortsætte og forfærdige den begyndte Befæstning af Nakskov, skal han flittigt paase, at den snarest bliver paabegyndt, fortsat og forfærdiget. Sm. T. 6, 322.

— Miss. til samme og Palle Rosenkrantz om at forhandle med Landskabet i Lolland om at bidrage til den begyndte Befæstning af Nakskov, da den er dem selv og Landet til Sikring og Defension. De skal indsende Erklæring herom til Kongen. Sm. T. 6, 322.

— Miss. til Gunde Lange paa Koldinghus. Holger Rosen-

¹ Højby.

krantz Otte Christoffersen har berettet, at han for nogen Tid siden er kommet i Ulejlighed og har dræbt en Mand, ved Navn Hans Rasmussen, paa Gaden i Kolding, og hævder at have handlet i Nødværge, fordi den anden søgte ham med en Punnert¹. Gunde Lange skal nøje undersøge, hvorledes det er gaaet til, og indsende Erklæring derom til Kongen. J. T. 8, 234 b.

2. Marts (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Hr. Uldrik Sandberg til Qvelstrup, Befalingsmand paa Lundenæs Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagerne mod nogle Kumpaner i Lundenæs Len, som saavel i sidste Fejde som ogsaa siden har bedrevet adskillig Modvillighed, men som ikke er blevet tiltalt indenfor den i Loven fastsatte Tid. J. R. 8, 230.

— Miss. til samme. Af hosføjede Supplikation kan han se, at Christen Andersen, Bromand ved Skiernebro i hans Len [Lundenæs], har andraget om at faa eftergivet noget af Afgiften af Skiernebro, da Købmandshandel og Drifter har været standset i nogle Aar. Adressaten skal undersøge Sagen og indsende Erklæring om Andragendet, for at der kan gives tilbørligt Svar, dersom der igen ansøges derom. J. T. 8, 235.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Ibsen i Vadkier og Nis Jensen i Stoustrup paa Kronens Part af Korntienden af Boris Sogn i Lundenæs Len, hvoraf der aarlig skal svares 15 Ørte Rug og 10 Ørte Byg i Afgift, at levere Lensmanden paa Lundenæs. Udt. i Tb. 120 b.

4. Marts (—). Miss. til Lensmændene i Danmark. Da der er fremkaldt stor Dyrtid i Jylland ved det kejserslige Indfald, skal de hver i sit Len ved Kollektter, som skal indskrives i en særlig Bog af enhver, Hus for Hus, og hos de Formuende en eller flere Gange, som det forslaar til, indsamle Hjælp og sende den til N. N., som tilkommende Sommer skal uddele den iblandt de Fattige i N. N. Stift. Saasart der er samlet noget, skal han sende Meddelelse derom til Kancelliet. — Lensmændene i Sjælland, Fyen, Smaalandene og Øsel til Hr. Jørgen Skeel, Jens Juel og Mogens Kaas til Uddeling i Viborg

¹ En Dolk.

og Vendelbo Stift, Lensmændene i Skaane til Christen Holck og Christen Thomesen til Uddeling i Aarhus Stift, Lensmændene paa Bornholm og Gulland til Hr. Albret Skeel og Otte Skeel til Uddeling i Ribe Stift. Sj. T. 24, 382 b. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

4. Marts (Kbhvn.). Miss. til nogle Rigsraader i Jylland. Kongen har erfaret den store Dyrtid, som er foraarsaget i Jylland ved de kejserliges Indfald, og da det i sig selv er kristeligt at have Medlidenhed med de Nødlidende, har Kongen ladet udgaa Befaling til Befalingsmændene i Sjælland, Fyen, Smaalandene og Øsel om ved Kollektor hos de formuende i deres Len at indsamle nogen Hjælp og sende den til nedennævnte Rigsraader, som saa skal uddele Hjælpen til de Fattige i Stifterne. Naar Kollekten tilstilles dem, skal de hver medtage to gode Mænd af Adel, som bor i samme Stift, og som har Kendskab til, hvor de Trængende sammesteds er, og sammen med dem uddele Kollekten til de fattige og forarmede. — Hr. Jørgen Skeel, Jens Juel og Mogens Kaas i Viborg og Vendelbo Stifter, Christen Holck og Christen Thomesen i Aarhus Stift, Hr. Albret Skeel og Otte Skeel i Ribe Stift. J. T. 8, 235.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at overlægge med Gejstligheden og de Fornemste paa Island, hvorledes de af Tyrkerne dér fra Landet bortførte Personer kan udløses af Fangenskabets. Udt. i N. T. 5, 96¹.

— Lignende Miss. til Fogden paa Ferøe Madts Christensen om Udløsning af Fanger fra Ferøe, som Tyrken, der har været under Ferøe, har borttaget med sig dér fra Landet. Udt. i N. T. 5, 96.

— Lignende Miss. til Frederik Urne om Udløsning af Fanger fra Helsingør. Udt. i N. T. 5, 96.

— (**Frederiksborg**)². Miss. til Hans Lindenov [Kalundborg], Jost Høg [Sorø og det tiloversblevne af Svenstrup], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør], Gabriel Kruse [Roskildegaard] og Jacob Ulfeldt [Ringsted Kloster]. Da det berettes, at der i deres Len ikke er sat Stager som Grænseskel imellem Vildtbanen og Fælleden, og at Skovriderne og Dyrevog-

¹ Tr.: Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. III. 72. M. Ketilson: Forordn. til Isl. II. 357 f. ² Sj. T. har: København.

terne derfor ikke kan vogte Vildtbanen tilbørligt eller, naar de antræffer fremmede Skytter, kan vide med Sikkerhed, om de er indenfor eller udenfor Vildtbanen, skal Adressaterne, naar Otto von Thermo, Kongens Jægermester, henvender sig til dem med dette Missive, lade opkræve Mænd, som kan besigte Grænserne og paakende, hvor Skellet findes. Hvor det er fornødent, skal Adressaterne lade sætte Stager med Kronen paa, saa at Skovriderne og Dyrevogterne kan rette sig derefter. Sj. T. 24, 382 b. K.

4. Marts (Frederiksborg). Miss. til Tage Thott og Claus Brockenhuus. Da Kongen til sin Jagt behøver en Del gode Støvere og det berettes, at de har saadanne, beder Kongen dem overlade sig et Kobbelt af dem. Sk. T. 5, 415.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at der i paakommende Tilfælde skal leveres Udskrifter af Tingbøgerne i Jylland. J. R. 8, 230. (Tr.: CCD. IV. 511.).

5. Marts (—). Miss. til Lensmændene i Jylland om at lade medfølgende aabne Brev om Breve, som i den sidste Tid er bortkommet for Undersaatterne i Jylland, læse og forkynde i deres Len paa de tilbørlige Steder. — Gunde Lange [Koldinghus], Hr. Albrekt Skeel [Riberhus], Hr. Ulrik Sandberg [Lundenæs], Hr. Jørgen Skeel [Vestervig], Otte Skeel [Bøvling], Tønne Friis [Stjernholm], Lauridts Ebbesen [Skanderborg], Christen Holck [Silkeborg], Lauridts Lindenov [Aarhushaard], Christen Thommesen [Kalø], Otte Marsvin [Dronningborg], Knud Gyldenstjerne [Hald], Tage Thott [Andersen, Mariager], Tyge Brahe [Skivehus], Mogens Kaas [Dueholm], Jens Juel [Aalborghus] og Reinholdt Heidenstrup [Sejlstrup]. J. T. 8, 236.

— Miss. til Jens Juel til Kieldgaard. Kongen har i Aaret 1618 laant Brødrene Johan og Reinholdt Anrep 250 Rdlr. Da det menes, at de er bosat i hans Len [Aalborghus], skal Jens Juel tilholde dem at betale denne Sum med Renter. J. R. 8, 236.

— (Frederiksborg). Miss. til Gabriel Kruse. Han skal lade Lindeberg Old, som ligger i Ringsted Herred i Ringsted Len, i Voldborg Herred i Roskilde Len og i Merløse Herred i Holbæk Len, omlukke med et Stengærde og en Grøft og lade de gejstlige Tjenere hjælpe Kronens Tjenere med at lukke

og gærde det. Ved Ledet, hvor Landevejen løber igennem, skal han lade bygge et lille Hus, hvori der kan bo en Mand, som kan tage Vare paa det. Sj. T. 24, 383. K.

6. Marts (Kbhvn.). Miss. til Frands Rantzau. Det berettes, at Arvingerne efter Hans Pogwisch, Pofvel Hvitfeldt, Laurits Kruse og Gabriel Skinkel, endnu resterer med en Del Restancer og ikke har faaet Kvittansiarum af Hindsgavl, Halmstad, Tromsø, Bakke Kloster¹ og Lyse Klosters Len. Da en Del af dem har fragaaet Arv og Gæld og der hos en Del af dem ikke er noget at faa, skal Frands Rantzau lade nævnte Restancer slette i Bøgerne i Rentekammeret. Sj. T. 24, 383 b.

— Miss. til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard. Der tilsendes ham Restancesedler over de resterende Skatter for Odense og Bogense med Befaling til alvorligt at tilholde Indvaanerne i disse Byer inden førstkomende Philippi Jacobi Dag [1. Maj] at klarere deres Regnskaber i Rentekammeret, betale det skyldige og fordre Kvittering derpaa. Hvis de findes forsømmelige heri, skal han straks lade dem tiltale derfor. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til samme. Da Erik Urne², Befalingsmand i Udsteen Kloster, er i Restance med sine Regnskaber og med nogle Aars Afgift af Udsten Kloster og Alle Helgens Gods, befales det ham straks at lade Erik Urne tiltale derfor ved Retten og tage Dom over ham, hvis han ikke selv vil staa Kongen til Rette, dersom han findes forsømmelig heri. Orig. i Landsark. i Odense.

7. Marts (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Kieruld i Østerhald paa Kirkens Part af Korn-tienden af Vadum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 24 Tdr. Rug og 24 Tdr. Byg i Afgift, at levere til Kirkeværgerne. Udt. i Tb. 120 b.

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Tromsenbacke Kloster. Hans Pogwisch († 1630) var Lensmand paa Hindsgavl 1621—1627, Povl Hvitfeldt († 1592) havde Tromsø Len 1572—1575 og Halmstad Len 1565—1570, Gabriel Skinkel († 1600) Lyse Klosters Len 1594—1600 og Lavrids Kruse († 1608) Bakke Kloster 1599—1608. ² Erik Urne, som 1601—1630 havde Udsten Kloster i Forlening, var bosat i Odense.

8. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at det tillades denne Fuglefænger Cornelis Hermansen at fange Fugle og sætte Doner i Københavns Len i de næstliggende Skove. De Fugle, som han fanger, maa han sælge i København til hvem, der behøver dem. Dog skal han lade Kongen faa de Fugle, som han fanger, for rimeligt Køb, naar han tilsiges derom. Sj. R. 18, 472 b. K.

— Miss. til Jost Høg om at optage denne Søn af Adam Pichenou¹, Kongens Instrumentist, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 24, 383 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om straks at betale de forfaldne Renter af den Sum Penge, som Kongen for nogen Tid siden har laant Borgerskabet i Malmø. De skal fremskaffe Kvittanserne derom, saa at det kan ses, hvor mange Aars Renter de endnu resterer med. Hovedsummen opsiges herved. Sk. T. 5, 415.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da det berettes, at Dr. Hans Vandals, Superintendent over Viborg Stifts, Residens i Viborg er meget brøstfældig, skal Adressaten snarest lade den reparere saa meget, at Dr. Hans Vandal nødtørfigt kan have sin Bolig i den, dog skal Reparationen foretages med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 8, 236 b.

9. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Hendrik Gardner, Skoleholder i København, der vil lade en Aritmetik udgaa paa Dansk og Tysk til Ungdommens Bedste, hvis det maa ske med Kongens Bevilling, maa lade nævnte Bøger prente. For at han bedre kan faa sine Bekostninger dækkede, har Kongen bevilget, at ingen i de næste 15 Aar maa eftertrykke denne Bog eller, hvis den trykkes andetsteds, indføre den her i Riget til Salgs. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til Hendrik Gardner. Sj. R. 18, 472 b.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Johan Boecker von

¹ Adam Pickerow (Pickeradt).

Delden, Raadmand i København, at udføre $4\frac{1}{2}$ Læst Smør. Orig. Udt. i Sj. R. 18, 473.

9. Marts (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz. Eskild Gjõe til Turebye mener, at hans Bønder i Turebye Birk skal være skattefri, og Birkefogden har frikendt dem for Skat. Da Jacop Ulfeldt til Bafvelse, Landsdommer i Sjælland, selv er interesseret i Sagen, og da denne alligevel tilsidst kommer for Kongen og Rigens Raad, skal Frederik Reedtz indstævne Sagen for den første Herredag. Sj. T. 24, 384.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Da Kongen har udnævnt Jørgen Urup til Major i Skaane, skal de give ham samme Besolding som de andre Majorer. Sk. T. 5, 415.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt og Sigvort Urne. Da Palle Urne til Bondtofte har begæret 3 Gaarde i Tierbye i Førs Herred i Landskrone Len til Mageskifte for nogle¹ Gaarde i Klandby og Ilstrop, alle i Skaane, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 5, 415 b.

— Miss. til Peder Basse. Da det berettes, at Tranekær Slot er meget bygfældigt baade paa Tømmer og Sten, skal han lade nedtage Taarnet og det lille Hus over Vægtergangen og forbedre de andre Huse med samme Tømmer og Sten. Han skal paase, at det sker med den mindst mulige Bekostning. F. T. 4, 96.

— Miss. til Christian Thommesen og Lauridts Lindenov. Da Søfren Jensen Frøst og Anders Bertelsen, Direktører for det spanske Kompagni i Aarhus, har berettet, at de agter at aflægge Regnskab for deres Forvaltning til Participanterne, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar disse Regnskaber skal foretages, bilægge de imellem Direktørerne og Participanterne muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. J. T. 8, 236 b.

— Miss. til Christen Holck. Da Bygningen paa Skivehus Slot er næsten nedfalden og derfor i Tide maa repareres, skal han med det første lade Lensmanden dér, Tyge Brahe til

¹ Den nærmere Angivelse af Gaardene og disses Antal er glemt i Sk. T. Jvfr. herom Skøde af 19. Aug. 1635 i Kr. Sk.

Tostrup, faa 10 Ege af Silkeborg Skove, som ligger nærmest ved Skivehus, og lade Bønderne i hans Len [Silkeborg] køre dem 4 Mil paa Vejen, hvor saa Bønderne i Skivehus Len skal modtage dem og føre dem til Skivehus Slot. J. T. 8, 237.

10. **Marts (Kbhvn.)**. Miss. til Christian Holck. Da Bygningen paa Bøvling Slot er ganske forfalden, skal han lade Otte Skeel til Hammelse, Embedsmand paa Bøvling Slot, faa 10 Ege af Silkeborg Skove, som ligger nærmest ved Bøvling, til Reparation af Bygningen. J. T. 8, 237 b.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Holger Rosenkrantz til Frøling, Befalingsmand paa Island, at indskibe sit Gods og Varer i Kongens to Skibe, som han skal have med sig til Island. Det forbydes at indtage noget som helst andet Gods i de nævnte Skibe, uden at det sker med Holger Rosenkrantz's Vilje. Det befales Skipperen og Officererne paa de nævnte Skibe nøje at paase, at intet af Holger Rosenkrantz's Gods forrykkes eller fordærvs. N. R. 4, 523.

— Aab. Brev om, at Kongen har tilladt Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Island, at føre Gods til og fra Island i de to Skibe, som han skal have med sig til Island, mod at han til Rentekammeret indbetaler den Sum Penge, som Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København, har akkorderet med ham om. Skipperne og Officererne paa disse Skibe skal paase, at intet af hans Gods forrykkes eller fordærvs. Sj. R. 18, 473 b.

— Miss. til Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler, og Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København, Befalingsmænd i St. Hans og Munkelie Kloster og paa Møen. Kongen har i næst forgangen Kieler Omslag ladet en Sum Penge levere til Jurgen Vind til Gundestrup, Rentemester, for at han skulde udgive dem paa Kongens Vegne. De skal med det første revidere Jurgen Vinds Regnskaber herover, for at han kan faa Kvittans derpaa. Orig. Sj. T. 24, 384. K.

— Miss. til Frandts Rantzau, Statholder. Da Kongen har bevilget Jørgen Seefeld til Refs 800 Speciedlr. for det, som han endnu gør Fordring paa som Pension for den Kommissariatsbestilling, som han i nogen Tid har forestaaet paa Samsø og andetsteds, skal Frandts Rantzau lade ham faa disse Penge. Sj. T. 24, 384 b. K.

10. Marts (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz og Ernst Normand. Da Jacop Ulfeldt til Bafvelse, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, har begæret Jus patronatus til hans Sognekirke i Bafvelse til Mageskifte for 2 Gaarde i Førsløf By og Sogn i Ringsted Herred og Len, skal de med det første undersøge Bafvelse Kirkes Herlighed og Indkomst, besigte det tilbudte Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 24, 385. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Kongen har bevilget, at Jacop Ulfeldt til Bavelse, Landsdommer i Sjælland, maa faa Jus patronatus til Bavelse Sognekirke til Mageskifte, og har udstedt Befaling til Frederik Reedtz til Tygestrup og Ernst Normand til Selsøe, Embedsmænd paa Tryggevældegaard og Antvorskov Slot, om at foretage Besigtelsen, skal Palle Rosenkrantz rette sin Lejlighed efter at være til Stede, naar denne foretages, og paase, at Kongen faar fuldkommen Skel og Fyldest baade for Herlighed og Indkomst. Sj. T. 24, 384 b. K.

— Miss. til Jørgen Vind og Sten Beck, Rentemestre, om at kvittere Regnskaberne for Mønsterskriveren paa Lolland og godtgøre ham, hvad han efter rigtige Beviser har udgivet til Nakskovs Befæstning. Sj. T. 24, 385. K.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Kongen har pantsat¹ 3 Gaarde i Starby By og Sogn og 3 Gaarde i Høy Sogn, alle i Sønder² Herred i Helsingborg Len i Skaane, til Hr. Albridt Skeel til Fusinge, Embedsmand paa Riberhus Slot, for et Laan paa 1000 enkende Rdlr. in specie til Rigets Behov. Da Kongen nu har tilbagebetalt Hr. Albridt Skeel dette Laan, skal Christoffer Ulfeldt paa Kongens Vegne modtage Gaardene, lægge dem ind under Helsingborg Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sk. T. 5, 416.

— Miss. til Gregers Krabbe. Han skal rette sin Lejlighed efter at være i København 14 Dage efter dette Brevs Datum og siden begive sig til Frankrig med Hertug Uldrik, Kongens Søn, og blive saa længe hos denne, til Kongen har forordnet ham en Hovmester. F. T. 4, 96.

¹ Formentlig 1627, jvfr. K. Brb. 1627—29 S. 857. ² Sønder Aasbo H.

10. **Marts (Kbhvn.).** Miss. til Lauridts Grubbe. Han skal tilholde Bønderne i hans Len [Halsted Kloster] at betale Borgerne i Nakskov 79 Tdr. Havre, som disse har forstrakt til Rytterne, som Tid til anden har været indkvarteret dér i Byen, da Havren ikke dengang var at faa hos Bønderne. De skal med det første levere Havren til Mønsterskrivren dér, da han bedst kan fordele den iblandt Borgerne. Hvad Hø og Strøelse angaar, da skal Borgerne selv svare det. Sm. T. 6, 322.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om at modtage det Gevær, som er indkøbt paa Lollands og Falsters Vegne, og som for største Delen er betalt af Kontributionen, lade det forvare og oplægge paa Raadhusloftet i Nakskov og flittigt paase, at det holdes ved god Magt. Endvidere skal han tilholde Børgereskabet i Nakskov at istandsætte, hvad der er brøstfældigt paa den nye Vold ind imod Byen. Sm. T. 6, 323.

— Miss. til Jens Juel og Otte Skeel. En Del af Underaatterne paa Læsø har berettet, at de for nogen Tid siden dér under Landet har bjærget et Hollænderskib, som drev i Isen, og at Diderik von Ahlefeldt, som dengang var Kommissarius dér paa Landet, tiltager sig de to Tredjedele af Bjærgelønnen. Adressaterne skal med det første tage denne Sag for sig og dømme, hvor meget enhver er berettiget til at faa af denne Bjærgeløn. J. T. 8, 237.

— Miss. til Lensmændene¹ i Jylland. Kongen har for nogen Tid siden² ladet udgaa medfølgende aabne Brev om Udsæd af Hampefrø. Da Jylland dengang var i Fjendens Magt og Brevet derfor ikke er blevet forkyndt dér, skal de nu lade det læse og forkynde paa tilbørlige Steder og paase dets Overholdelse. J. T. 8, 237 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Salpetersyder Anders Nielsen har berettet, at Salpeterladen i hans Len [Skanderborg] er meget brøstfældig, og at en Del af den er forrykket. Lauridts Ebbesen skal lade Salpeterladen reparere og skaffe, hvad der mangler. Det Salpeter, som Anders Nielsen syder, skal

¹ De opregnes alle, jvfr. Miss. 5. Marts 1630 til samme. April 1629.

² 8.

Lauridts Ebbesen modtage ved Vægten, betale ham efter hans Bestallings Lydelse og føre det til Regnskab. Salpeteret skal han holde i god Forvaring hos sig indtil videre Anordning. J. T. 8, 238.

10. Marts (Kbhvn.). Lignende Miss. til Lauridts Lindenov om Salpeterladen i hans Len [Aarhusgaard] og om Betaling af Salpeteret. Udt. i J. T. 8, 238 b.

— Miss. til Christen Thommesen. Han skal rette sin Lejlighed efter at begive sig til Stockholm i Sverrig, saa at han kan være dér den 1. Juni og føre Prins Christian (V)'s Sag imod Rhingreven. J. T. 8, 238 b.

— Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en Madskat til Flaaden. Orig. (til Kronborg, Frederiksborg, Abrahamstrup og Hvens Len) i Landsark. i Kbhvn., (til Odensegaards Len) i Landsark. i Odense og (til Varberg Len og Jerrestad Herred) i Varberg Lens Ark. og (med Datum: 11. Marts) i D. Kanc. (Tr.: CCD. IV. 511 f.).

— Miss. til Frederik Urne, Embedsmand paa Kronborg, om at lade ovenstaaende aabne Brev om en Madskat til Flaaden læse og forkynde paa tilbørlige Steder i hans Len, oppebære Skatten og sende den til Proviandhuset for Københavns Slot. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Lignende Miss. til Henning Valkendorf om at lade ovenstaaende aabne Brev om en Madskat læse og forkynde i Odensegaards Len. Orig. i Landsark. i Odense.

11. Marts (—). Miss. til Sigvart Urne om, at Hendrik Lauritsen, som en Tid lang har været Præst i Børnehuset i København, maa faa Tiufvelse Kald¹. — Efterskrift: De 200 Speciedr., som Hans Ottesen² skal betale for ulovlig Ringen, skal leveres til Frederik Urne til Alsløf, Embedsmand paa Frederiksborg Slot, da Kongen har givet dem til Skolen dér. Sk. T. 5, 416 b.

— Miss.³ til Hr. Anders Bilde og Tage Thott [Ottesen]. De skal revidere Bygningsregnskaberne for Halmstad

¹ Delvis tr. i Cawallin: Lunds Stifts Herdaminne II. 94. ² Jvfr. ovfr. 1. Marts 1630. ³ Enslydende med Miss. af 8. Maj 1627 til samme, jvfr. 17. Febr. 1630.

og Christianstads Kirker, anordne en aarlig Afgift af Kirkestolene paa Grund af Kirkernes ringe Indtægt og lade udføre tarveligt og nødtørftigt det, der endnu maatte mangle paa disse Kirkers Bygning. Sk. T. 5, 417.

11. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jomfru Sophie Galt faar Bevilling til at være sin egen Værge; dog skal Tagge Thott til Eggede, Embedsmand paa Ørum Slot, paase, at hendes Gods ikke forkømmes. J. R. 8, 230 b.

— Mageskifte mellem Niels Friis til Skomstrup og Kronen paa Aarhus Kapitels Vegne. J. R. 8, 230 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Mogens Kaas. Tage Thott til Eggede, Befalingsmand paa Ørum Slot, har berettet, at der for nogen Tid siden i hans Len af en Mand, ved Navn Thommis Thofting, og dennes Søn er begaaet et Drab paa en af Kronens Tjenere. Da det formenes, at Mogens Kaas har noget Kendskab til Sagen, skal han give beskrevet, hvad han ved om Sagen, og levere det til Tage Thott. J. T. 8, 239.

— Miss. til samme, Christen Thommesen og Tønne Friis. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at dømme imellem Undersaatterne i og omkring Aarhus og en Borger af Aarhus, ved Navn Hans Dyster. Da der i Aarhus er endnu en Mand, ved Navn Vulf Badskær, som ligeledes skal have forholdt sig utilbørligt imod Undersaatterne, dengang de kejserlige var dér i Landet, skal de, naar Hans Dysters Sag foretages, tillige dømme om de Klager over Vulf Badskær, som indgives til dem. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. J. T. 8, 238 b².

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel og Christian Holck. M. Morten Madtsen, Superintendent over Aarhus Stift, har berettet, at de, efter at have faaet Befaling³ til at forordne, hvorledes der skal forholdes med Tienderne i Aarhus Stift, har fastsat, at der overalt kun skal ydes halv Afgift. Da Hospitallerne i Aarhus og Randers, Hørerne og Skolebørnene i Aarhus

¹ 19. Jan. 1630.

² Tr. i Udt. i Hübertz: Aktstykker vedk. Aarhus II. 58.

³ 2. Jan. 1630.

og han selv har oppebaaret en Del af samme Tiender og hele Afgiften, har han begæret, at alle disse Forhold maatte tages i Betragtning. Da det er bevisligt, at Bonden har tjendet til Præsten, som har taget sin Part paa Ageren, andrager de ovennævnte om, at de maa nyde det, som enten er lagt til Almisse eller til Løn, men begærer dog ikke, at hver Trave Korn overhovedet sættes højere end til 2 jyske Skæpper. Adressaterne skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 239.

11. Marts (Kbhvn.). Miss. til Frandts Rantzau, Statholder, om at lade følgende Mængder Byg sende til efterskrevne Len i Jylland til Hjælp for Bønderne til Sædekorn: Mariager Kloster 400 Tdr., Hald 500 Tdr., Aarhusgaard 250 Tdr., Aalborg 600 Tdr. og Sejlstrup 400 Tdr. Kornet skal overleveres til Lensmændene i nævnte Len, som skal tage Forsikring derfor, saa at Kongen kan faa dette forstrakte Korn igen af næstfølgende Aars Grøde. Sj. T. 24, 385 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Claus tor Smede, Raadmand i Køge, der efter den mellem ham og Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, afsluttede Forening har lovet at ville undsætte Jylland med N. Hundrede Tdr. Byg, faar Bevilling til at udføre ligesaa mange Hundrede Tdr. Malt her fra Riget til fremmede Steder. Sj. R. 18, 473 b. K.

— Ligelydende Bevilling for Envold Rasmussen, Borgemester i Køge, til at udføre N. Hundrede Tdr. Byg resp. Malt. Udt. i Sj. R. 18, 473 b. K.

12. Marts (—). Bevilling for Envold Rasmussen, Borgemester i Køge, som har lovet at føre en Del Rug, Byg, Gryn, Ærter og andet sligt til Vendsyssel eller andetsteds i Jylland, hvorhen Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, tilsiger ham paa Kongens Vegne, for at undsætte Undersaatterne dermed, foruden N. Hundrede Tdr. Byg, som han har laant dem, til her fra Landet at udføre og sælge paa fremmede Steder indtil 1000 Tdr. Malt; dog skal han levere Bevis for, hvor meget han har ført til Vendsyssel eller forpligte sig ved Revers til at føre en vis Mængde dertil. Sj. R. 18, 474. K.

— Bevilling for Henrik Rantzau til fra Fyen at lade udføre 200 Tdr. Havre, 2 Læster Byg, $\frac{1}{2}$ Læst Bog-

hvede og $\frac{1}{2}$ Læst Rug til hans Gaard Schöneweide i Holsten. Udt. i Sj. R. 18, 482.

12. Marts (Kbhvn.). Ekspektancebrev for Marcus N., Kongens Kammertjener, paa det første ledige Vikarie i Roskilde Domkirke, dog de tidligere udgivne Ekspektancebreve dermed uforkrænket i alle Maader. Sj. R. 18, 474. K.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da Kongen agter at lade Lindeberg Old, som ligger i Voldborg Herred, indhegne, skal han tilholde Kronens og Kapitlets Tjenere i Voldborg Herred i hans Len [Roskildegaard] sammen med Kronens og Kapitlets Tjenere i Merløse og Ringsted Herreder at indhegne Lindeberg Old i Sommer, og paase, at det ikke bliver forsømt. Sj. T. 24, 385 b. K.

— Ligelydende Miss. til Mogens Pax om at lade Bønderne i Merløse Herred i Holbæk Len deltage i Indhegningen af Lindeberg Old. Udt. i Sj. T. 24, 385 b. K.

— Ligelydende Miss. til Jacop Ulfeldt om Bønderne i Ringsted Herred i Ringsted Len. Udt. i Sj. T. 24, 385 b. K.

— Miss. til Roskilde Kapitel. Da Kongen agter at lade Lindeberg Old i Roskilde Len indhegne og har forordnet, at Bønderne i Voldborg, Merløse og Ringsted Herreder skal forfærdige dette Arbejde i indeværende Sommer, anmodes Kapitlet om at tillade, at dets Tjenere i de nævnte tre Herreder maa hjælpe Kronens Bønder med at indelukke samme Old, og om at tilholde sine Bønder at gøre det. Sj. T. 24, 386. K.

— Miss. til Frederik Reedtz og Mogens Pax. Da Niels Trolle til Trolholmb har begæret Jus patronatus til Ventsløf Sognekirke til Mageskifte for Halvparten af 1 Gaard i Haldagerlille By og Sogn i Flakkebjerg Herred i Antvorskov Len, skal de med det første undersøge Ventsløf Kirkes Herlighed og Indkomst, besigte det tilbudte Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 24, 386. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Kongen har bevilget, at Niels Trolle til Trolholmb maa faa Jus patronatus til Vendsløf Kirke til Mageskifte, og der er udgaaet Befaling til Frederik Reedtz til Tygestrup og Mogens Pax til Torup, Embedsmænd paa Tryggevælde og Holbæk Slotte, om at foretage Besigtelsen, skal han rette sin Lejlighed efter at være til Stede, naar denne foretages, og paase, at Kongen faar fuldkommen

Skel og Fyldest baade for Herlighed og Indkomst. Sj. T. 24, 387 b. K.

12. Marts (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz og Vintsens Bilde. Fru Karen Daa til Øllingsøe, Claus Porses Enke, har berettet, at der i Skørpinge Gaard skal staa adskillige Kister og Skrin, forseglede af gode Mænd, med adskillige Ejendomsbreve, som afdøde Herluf Daa har efterladt sig. Da hun mener, at der deriblandt findes adskillige Breve angaaende hendes Gaard Dansted i Lolland og dens Tilliggende, har hun begæret, at disse Kister maa blive aabnede af gode Mænd, og at hun maa faa udleveret de Breve, som kunde vedkomme hende til at forsvare Dansted Gaard og Gods med. Der gives Adressaterne Fuldmagt til med det første at begive sig til Skørpinge Gaard eller hvor de forseglede Breve er at finde, aabne nævnte Brevkister og Skrin og deraf levere Fru Karen Daa, hvad der med Rette kan tilkomme hende til dermed at forsvare Dansted Gaard og Gods, mod en rigtig Reversal, der igen skal nedlægges i Kisterne, hvorefter Kisterne og Skrinene igen skal forsegles. Sj. T. 24, 387.

— Miss. til Tolderne og Toldskriverne i Øresund. Naar der ankommer Skibe til Øresund, skal de lade alle de danske og norske Baadsmænd, som findes derpaa, tage derfra og sende dem til Bremerholm, da der for nogen Tid siden er udstedt Forordning om, at ingen danske eller norske Baadsmænd maa tjene paa fremmede Steder; Kongen vil bruge dem paa sine Skibe og give dem Løn som andre Baadsmænd. Sj. T. 24, 387. K.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Helsingør om at optage Chresten Hørbye, som en Tid lang har været i Kongens Tjeneste, men nu paa Grund af Alderdom og Sygdom ikke længer kan fortjene sin Føde, i Hospitalet i Helsingør og give ham Underholdning og andet ligesom de andre Hospitalslemmer. Sj. T. 24, 387. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Hans Lindenov. Da menige Sognemænd i Nildelse¹ i Merløse Herred, af hvilke nogle ligger til Kalundborg Slot, har begæret at faa Afslag paa deres Landgilde,

¹ Nidløse Sogn Merløse H.

fordi de forrige Aar har lidt stor Misvækst paa deres Korn, skal han nøje undersøge Forholdene. Dersom det befindes, at de har lidt Misvækst, maa der gives enhver af dem Afslag paa deres Landgilde, eftersom de har lidt Misvækst til. Sj. T. 24, 387 b. K.

12. Marts (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Mogens Pax om de Bønder i Nildelse, som ligger til Holbæk Slot. Udt. i Sj. T. 24, 387 b og K.

— Miss. til Frederik Reedtz og Frederik Urne. Villom Martensen¹, Toldskriver i Helsingør, har berettet, at hans Broder Marten Martensen, som tjener Storfyrsten i Moskov, har tilskrevet den hollandske Agent Karl von Crackow om at modtage, hvad der er tilfaldet Marten Martensen som Arv efter hans Fader, og at der er opstaaet Uenighed imellem Broderens Formynder og Villom Martensen, idet denne mener at have en Sum Penge til gode hos sin Broder. Adressaterne skal med det allerførste stævne begge Parter for sig, forlige de opstaaede Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 24, 388.

— Aab. Brev, hvorved Markus Lauritsen i Waltede², som er forordnet til Lensmand sammesteds, og som er bosiddende paa almindelig Landevej, saa at han er højlig besværet med Gæsteri og i andre Maader, naar Kongens Folk og Tjenere rejser frem og tilbage, faar bevilget den Gaard i Wilte, i hvilken han nu bor, fri for al Skyld og Landgilde, Ægt, Arbejde og al anden kongelig Tynge. Han maa indtil videre aarlig, til hvilke Steder i Riget han selv vil, indføre 3 Læster Rostocker Øl sise frit, men Sisemesteren paa det Sted, hvortil han indfører Øllet, skal skrive det paa dette aabne Brev, for at der ikke under dette Skin skal indføres mere sise frit. Sk. R. 4, 499.

— Miss. til Falk Lykke. Da det berettes, at en Soldat under hans Regiment, ved Navn Simen Madtsen Koppeset-

¹ Villum Mortensen Rosenvinge. ² Overskriften har: Wiltede; der menes rimeligvis: Valden i Valden Sogn, Fjære H.

ter, i adskillige Maader har forholdt sig utilbørligt, skal han straks forvise Soldaten fra Regimentet. Sk. T. 5, 417.

12. Marts (Kbhvn.). Miss. til Kommissarierne i Skaane. Da en Soldat, ved Navn Simon Madsen Koppesetter, som har staaet under det skaanske Regiment i Lejren for Varberg Slot, i adskillige Maader har forholdt sig utilbørligt, har Kongen befalet Falk Lykke til Bollerup, Øverste over det skaanske Regiment og Befalingsmand i St. Peders Kloster, at forvise ham fra Regimentet. Da Soldatens Misgerninger er meget grove, maa Kommissarierne ikke tilstede ham at have sit Tilhold i eller ved nogen af Kongens Befæstninger i Skaane. Sk. T. 5, 417 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen har undersøgt Ansøgningen fra Simon Madsen og Mogens Gyldenstjernes Erklæring om denne¹. Da det befindes, at Simon Madsen og hans Hustru har holdt et slemt, uskikkeligt og forargeligt Hus for Varberg Slot, har Kongen forbudt dem at holde Hus i Varberg Lejr og har ladet ham forvise fra det Regiment, under hvilket han tjener. Hvad Arvesagen² angaar, skal der i den gaa, hvad der er Lov og Ret. Det frie Navn³, som er forundt Jens Bay, vil Kongen ikke bevilge, men hvad han efter sin Revers har faaet, skal Mogens Gyldenstjerne lade ham give fra sig igen og nøje paase, at alting gaar rigtigt til, naar der holdes Mønstring, og at der altid antages gode og dygtige Soldater. Sk. T. 5, 417 b.

— Miss. til samme. Denne Svend Friis har berettet, at han er blevet storlig forurettet af Borgemestre og andre i Varberg med Hensyn til en Arv, som er tilfaldet ham efter hans afdøde Broder, hvorfor han agter at tiltale dem ved Retten, men da han mener, at Byfogden har været vildig i Sagen og ikke saa upartisk, som han burde være, skal Adressaten tilforordne en dygtig og i Sagen aldeles uvildig Mand, som skal sidde i Byfogdens Sted og dømme Parterne imellem, hvad der er Lov

¹ Jvfr. 19. Febr. 1630.

² Formodentlig den i det følgende Brev omtalte Arvesag. ³ Jens Bay var Løjtnant paa Varberg Slot. Det er ikke klart, hvad der er ment med „det frie Navn“; maaske drejer det sig om et Lønningsspørgsmaal for ham eller de under hans Kommando staaende Soldater. Afregningerne for disse findes i Varberg Lens Regnskaber.

og Ret. Mogens Gyldenstjerne skal paase, at der aldeles ikke vederfares Svend Friis nogen Uret. Sk. T. 5, 418.

12. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det tillades Hans Ebbesen, Borger i Flensborg, at føre sin for nogen Tid siden i Køge afdøde Søns Efterladenskaber frit og uden nogen Forlov fra Køge til Flensborg, da dette Gods er ført til Køge under sidste Fejde og ikke er erhvervet dér. Borge-mestre og Raad i Køge har nægtet ham Tilladelse til at føre det bort, før han har betalt Sjetteparten deraf efter Forordningen. J. R. 8, 234.

— Aab. Brev, hvorved Vindbles Sogn tillægges Kapellanen i Mariager til Underholdning, da der efter Beretning fra Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand over Mariager Kloster, og M. Morten Madtsen, Superintendent over Aarhus Stift, ikke er perpetueret noget til nævnte Kapellans Underholdning og Vindbles Sogn er bekvemt til Underholdning af en Kapellan i Mariager. Denne skal fremtidig forrette Tjenesten i Vindbles Sogn uden Forsømmelse. J. R. 8, 234.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel og Gunde Lange. Efter at have faaet Befaling¹ til at forordne, hvorledes der skal forholdes med Tienderne i Ribe Stift, har de fastsat, at der overalt for forrige Aar kun skal ydes halv Afgift. Da M. Jens Dinesen, Superintendent over Ribe Stift, har besværet sig over, at han ikke uden stor Skade kan nøjes med denne halve Afgift af de Tiender, som er tillagt ham til hans Underholdning, skal de snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 239 b.

— Miss. til [Tage Thott Andersen, Lensmand over Mariager Klosters Len]². Da det berettes, at en stor Del af Bønderne i Mariager Klosters Len lider stor Mangel paa Sædekorn, er der tilforn³ tilskrevet ham om at købe Korn i Jylland og forstrække de forarmede Bønder deraf til Brød og Sædekorn, hvorefter han endnu har at forholde sig.

¹ 2. Jan. 1630.

² Overskriften lyder: Nogle af Lensmændene. Det fremgaar af Indholdet, at det indførte Miss. er stilet til Tage Thott Andersen, de øvrige Lensmænd er opført i Udtogene under dette Miss.

³ 16. Febr. 1630.

Men da det maa formodes, at der ikke er saa meget Korn at faa i Jylland, som der behøves, har Kongen befalet Frandts Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København, at sende ham yderligere 400 Tdr. Byg til Forstrækning. Han skal lade dette Korn uddele iblandt de mest forarmede Bønder i Mariager Klosters Len, saa meget som enhver af dem behøver til det nødtørftige Sædekorn, naar Saatiden er inde, og tilforordne nogle, som kan være til Stede, naar Kornet leveres Bønderne, og paase, at det kommer i Jorden. Ligeledes kan nogle af hvert Sogn være gode for, at samme Korn tilbagebetales af næste Aars Afgrøde. J. T. 8, 240.

12. Marts (Kbhvn.). Lignende Miss. til Knud Gyldenstjerne om at uddele 500 Tdr. Byg i Halds Len, Lauridts Lindenov 250 Tdr. Byg i Aarhus Len, Jens Juel 600 Tdr. Byg i Aalborgarhus Len og Reinholdt Heidenstrup 400 Tdr. Byg i Sejlstrup Len. Udt. i J. T. 8, 240 b.

— Miss. til Tønne Friis og M. Morten Madtsen. Denne Hr. Søfren Nielsen, forrige Prædikant til Ørum og Daugaard, har berettet, at der for rum Tid siden er paaført ham Trætte for et Kvindfolk, som han beskyldes for at have krænket, som det kan ses af vedføjede Supplikation. De skal undersøge, hvorledes det forholder sig dermed, og hvilken Dom der er gaaet over ham, og siden indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 240 b.

— Miss. til Christen Thommesen og Lauridts Lindenov. M. Morten Madtsen, Superintendent over Aarhus Stift, har berettet, at han har anvendt 700 Sletdlr. til Reparation af sin Residens, og har begæret at faa dem erstattet af Kirkerne dér i Stiftet. Da Adressaterne tilforn¹ har faaet Befaling om at lade de Kirker dér i Stiftet, som er i Stand dertil, komme ham til Hjælp med Opbyggelsen af hans brøstfældige Residens, skal de paalægge Kirkerne dér i Stiftet, som har Forraad, hvad enhver af dem skal yde til de 700 Sletdlr., og siden lade M. Morten Madtsen faa disse 700 Sletdlr. J. T. 8, 240 b.

— Miss. til Lauridts Lindenov. Da det berettes, at Vulf Badskær i Aarhus har forholdt sig utilberligt mod

¹ 5. Nov. 1629.

Kongens Undersaatter, dengang de kejserlige havde Landet, skal Lauridts Lindenov tage Borgen af ham for, at han vil være til Stede og svare til det, som han beskyldes for. Dersom hans Forseelser er saa grove, at han kan tænkes at ville rømme, skal Lauridts Lindenov lade ham fængsle indtil Sagens Afslutning. Det berettes endvidere, at Hans Dyster har 13 Skippd. Kobber hos sig, som er frakommet Kongens Undersaatter. Dette Kobber skal igen leveres til dem, som har mistet det, for det samme Køb, for hvilket de har mistet det, hvis det er frakommet dem paa lovlig Maade. Han skal lade Hans Dyster tiltale, fordi han imod den 12. Artikel i Recessen har ladet Kobber udføre dér fra Landet. J. T. 8, 241¹.

12. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jens Juel. Da det berettes, at en Løjtnant, ved Navn Johan Collarth, har frataget² M. Christen Hansen, Superintendent over Vendelbo Stift, et Ankertov og nogle Huder, skal Jens Juel hjælpe M. Christen Hansen til at faa disse Ting tilbage, dersom de endnu findes dér i Landet. J. T. 8, 241 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Da det berettes, at Skielderup Kirke i hans Len [Dronningborg] er ganske brøstfældig, har Kongen bevilget, at de Kirker i hans Len, som er i Stand dertil, kommer nævnte Kirke til Hjælp, hver med noget, eftersom de kan taale at udgive. Han skal undersøge Forholdene ved Kirkerne i hans Len og siden paalægge enhver efter dens Evne, hvor meget de skal komme Skielderup Kirke til Hjælp med. J. T. 8, 241 b.

13. Marts (—). Kvittansiarum til Christen Høg til Todbøl, der paa sin afdøde Søns Offe Høg, forðum Rentemesters, Vegne i Overværelse af Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler, Claus Daa til Borreby, Høvedsmand paa Dragsholm, Hans Lindenov til Hundslund og Frants Rantzau til Rantzauholm, Statholder i København, har gjort Kongen Regnskab for Offe Høgs Indtægt og Udgift som Rentemester fra 1. Maj

¹ Tr. i Udt. i Hübertz: Aktstykker vedk. Aarhus II. 58. har: foræret, hvilket ikke giver nogen Mening.

² J. T.

1627, da han blev Rentemester, til 1. September samme Aar, da han blev forordnet til Generalkrigskommissarius i Tyskland. Han blev paa disse 4 Maaneders Regnskab skyldig 10 Portugaløser, 76 Rosenobler, 100 rhinske Gylden, 10884 enkende Dlr.¹ 3 Ort, 1084 Rdlr. 3 Ort, Daleren til 96 Sk., 616 Kroner i Guldkæder, 6 $\frac{1}{2}$ Lod 2 Kvintin rhinsk Guld, 57 Diamanter i deres tilhørende „Guldkaster“, 19 Kontrafejer af Kongen af Kroneguld efter den sidst udskaarne Patron, hvert med en emaljeret Guldkrans, 1 Kontrafej af Kongen efter den forrige Patron med en emaljeret Guldkrans, et sølvforyldt Skib med Perlemor, som med Perlemoret vejer 98 $\frac{1}{2}$ Lod, og 1 Diamantguldring med 3 Diamanter. Derimod oversteg Udgiften Indtægten med 1 ungarsk Gylden 6 $\frac{1}{2}$ Lod Kroneguld, hvilken Beholdning Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, har ført til Indtægt i Regnskabet fra 1. Sept. 1627 til 1. Maj 1628. Christen Høg blev paa sin Søn Offe Høgs Vegne aldeles intet skyldig. K. Sj. R. 18, 474 b.

13. Marts (Kbhvn.). Kvittansiarum til Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, der i Overværelse af de samme som nævnt i det foregaaende Brev, har gjort Kongen Regnskab for hans Indtægt og Udgift som Rentemester fra 1. September 1627, da han blev Rentemester, til 1. Maj 1628. Han blev paa disse 8 Maaneders Regnskab skyldig 1 Portugaløs, 1 Rosenobel, 1 ungarsk Gylden, 1 Dukat, 1 Kronegylden, 1 Guldgylden, 653 Dlr. 2 $\frac{1}{2}$ Sk. 5 $\frac{1}{2}$ Pend., Daleren til 96 Sk., 6 lød. Mk., 2 Lod forgyldt Sølv, 57 Diamanter i deres Guldkaster, 6 Kontrafejer af Kongen af Kroneguld efter den sidst udskaarne Patron, hvert med en emaljeret Guldkrans, 1 Kontrafej af Kongen efter den forrige Patron med en emaljeret Guldkrans, et sølvforyldt Skib med Perlemor, vejer med Perlemoret 98 $\frac{1}{2}$ Lod, og 1 Diamantguldring med 3 Diamanter. Derimod oversteg Udgiften Indtægten med 8 $\frac{1}{2}$ lød. Mk. og 7 $\frac{1}{2}$ Lod hvidt ru Sølv, som Jørgen Vind kan korte sig i næste Aars Regnskab for Rentekammeret. Denne Beholdning er ført til Indtægt for Rentemestrene Jørgen Vind og Sten Beck til Førsløf, hvilken sidste efter Offe Høgs Død er forordnet til Rentemester sammen med Jørgen Vind,

¹ Sj. T. har Rdlr.

i Regnskabet fra 1. Maj 1628 til 1. Maj 1629. Jørgen Vind blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 18, 477.

13. Marts (Kbhvn.). Kvittansiarum til Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsløf, Rentemestre, der i Overværelse af de samme som nævnt i de to foregaaende Breve har gjort Kongen Regnskab for deres Indtægt og Udgift som Rentemestre fra 1. Maj 1628 til 1. Maj 1629. De blev paa dette Aars Regnskab skyldige 1 Portugaløs, 1 Rosenobel, 1 dobbelt Dukat, 1 Kronegylden, 130 Guldgylden 11 $\frac{1}{2}$ Lod 3 Pend. ungersk Gylden, 1483 Kroner $\frac{1}{2}$ Ort Kroneguld i Guldkæder, 4 Kontrafejer af Kongen af Kroneguld efter den sidst udskaarne Patron, hvert med en emaljeret Guldkrans, 1 Kontrafej af Kongen efter den forrige Patron med en emaljeret Guldkrans, 33 Diamanter i deres tilhørende „Guldkaster“, 1 Diamantsmykke, 1 lang Diamant, 15 smaa Diamanter, 2 Diamantguldringe, hver med 3 Diamanter, 6 lød. Mk. 2 Lod forgyldt Sølv, 78 lød. Mk. 3 Kvintin hvidt ru Sølv og et sølvforgyldt Skib med Perlemor, vejer med Perlemoret 98 $\frac{1}{2}$ Lod. Derimod oversteg Udgiften af rede Penge Indtægten med 2804 $\frac{1}{2}$ enkende Rdlr. $\frac{1}{2}$ Ort og 3 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 22 $\frac{1}{2}$ Sk. $\frac{1}{2}$ Pend., Daleren til 96 Sk. dansk, som i Rentekammeret er udgivet af de fattige, lemlæstede Skibsfolks Tavlepenge, for hvilke Kongen vil forsikre de Fattige med sit Brev, og med 2 Diamantguldringe, hver med 1 Diamant, hvilket de kan korte i næste Aars Regnskab for Rentekammeret. De blev aldeles intet skyldige. Sj. R. 18, 479 b.

— Miss. til Ernst Normand. Denne Brevviser, Kronens Tjener i Antvorskov Len, Christen Hansen i Skieldebergh, har berettet, at han som Følge af Armod, der har ramt ham, er bleven Kongen 13 Skpr. Korn skyldig paa Kontributionen. Kongen har eftergivet ham disse, hvorfor Ernst Normand skal kvittere ham for Kornet og føre det til Regnskab. Sj. T. 24, 388 b.

16. Marts (—). Miss. til Frands Rantzau. Det berettes, at Tagge Thott til Egede, Embedsmand paa Ørum Slot, har ladet opsætte et nyt Hus, kaldet Borgestuen, paa Kongens Gaard i Trondhjem, dengang han var forlenet med den, fordi det gamle Hus med dets Værelser, som stod paa samme Sted, var ganske og aldeles forfaldent og forraadnet. Det nye Hus er vurderet til 413 Dlr. in specie. Frands Rantzau

skal lade dette Beløb godtgøre Tagge Thott i hans Regnskaber. Sj. T. 24, 389. K.

16. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det tillades Otto Pogwisch til Kierstrup at udføre 6 Læster Byg, 2 Læster Ærter og 200 Tdr. Havre fra Lolland til Fyrstendømmet Holsten. Sm. R. 5, 126 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Lauridts Jensen, Sognepræst til Beder Sogn i Aarhus Stift, hvis Indkomst er saa ringe, at han ikke kan have sin nødtørfelige Underholdning deraf, og hans Efterkommere herefter til sin Underholdning maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Beder Sogn, naar de, som har fæstet denne Tiende, er døde, for den sædvanlige Afgift. J. R. 8, 234 b.

— Forleningsbrev for Pros Knudtsen til Nørholmb, Kongens Agent i Stockholm i Sverrig, paa det efter afdøde Holger Gagge ledige Han Herreds og Mors's Provsti. Han skal hvert Aar lade Regnskaberne for alle Kirkerne revidere, paase, at der i alle Maader sker Kirkerne Fyldest, at de bygges og holdes vel ved Magt, og at Kirkernes Rente alene anvendes til Kirkernes Gavn. J. R. 8, 235.

17. Marts (—). Skøde til Jonas Hedemark, Tolder i København, paa den forrige Toldbod ved Enden af Christianshavns Bro. Sj. R. 18, 482 b. (Tr.: KD. I. 646).

— Aab. Brev om, at det tillades Peiter Peitersen, Borger i Flensborg, frit at beholde og bruge, hvor han lyster, en Bojert, som han har købt af Lorents Møllengracht, Borger i København. Bojerten er i den sidste Fejde erobret af Kongens Udliggere, prisdømt og købt af Lorents Møllengracht. Sj. R. 18, 482 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Slagelse om at optage Laurits Christophersen, der en Tid lang har været i Kongens Tjeneste, og som er blevet lemlæstet i Tjenesten, saa at han ikke kan fortjene sin Føde, i Hospitalet i Slagelse, naar der bliver en Plads ledig, og forholde sig med ham som med de andre Hospitalslemmer. Sj. T. 24, 389.

— Miss. til Jørgen Urne. Han skal i sit Len [Kristianstad] snarest opsøge den bedste Humlemand, som findes dér, og som forstaar sig vel paa Humlehaver, da Kongen vil bruge ham i sin Tjeneste til sine Humlehaver, og sende

ham til Frerik Urne, Embedsmand paa Kronborg. Sk. T. 5, 418 b.

17. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Christen Lauridtsen, Borgemester i Hobro, som en Tid lang har været Borgemester dér, paa Grund af sin høje Alder og Svaghed fritages for denne Bestilling. J. R. 8, 235 b.

— Miss. til Jens Juel. Jens Pedersen, Tolder paa Skagen, har berettet, at Anders Lauridtsen, Byfoged paa Skagen, ved Underfundighed har bragt Raabierg Kirketiende fra Toldergaarden. Raabierg Kirketidende har været bevilget de foregaaende Toldere paa Skagen for en aarlig Afgift til Kirken, og Jens Pedersen har begæret, at den ogsaa maa bevilges ham. Jens Juel skal undersøge Sagen og indsende Erklæring til Kancelliet derom. J. T. 8, 242.

— Miss. til N. N.¹ Da der med det første skal foretages Skifte efter afdøde Christen Harbou, skal han rette sin Lejlighed efter paatage sig Værgemaalet for Jomfru Maren Harbou, saa længe Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til hendes rette Værge. J. T. 8, 242.

— Lignende Miss. til Søfren Munk til Mølgaard om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Harbou, til Niels Harbou til Restrup om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Else Harbou og til Niels Munk til Mølgaard om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Karen Harbou. Udt. i J. T. 8, 242 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Knud Gyldenstjerne om at forordne denne Niels Mouridtsen til Skovrider i hans Len [Hald] i Stedet for Peder Elkier, som er afgaaet ved Døden. J. T. 8, 242 b.

18. Marts (—). Aab. Brev om, at Hans Brunmeister, Borger i Helsingør, hvem Kongen har befalet at begive sig til Glückstadt og dér udføre noget Arbejde, fritages for al borgerlig Tynge og Besværing i Helsingør i den Tid, i hvilken han arbejder i Glückstadt. Sj. R. 18, 483. Orig.

— Miss. til Claus Daa, Christopher Ulfeldt, Hans

¹ Navnet paa Brevmodtageren er glemt.

Lindenov og Jost Høg om straks at begive sig til København, hvor de videre skal erfare Kongens Vilje. Sj. T. 24, 389. K.

18. **Marts (Kbhvn.)**. Miss. til Peder Mortensen, Forstander for det almindelige Hospital i Slagelse¹, om at optage N. N., som en Tid lang har været i Kongens Tjeneste, men nu paa Grund af Sygdom ikke længer kan tjene sin Føde, i Hospitalet i Slagelse, naar der bliver Plads ledig, og forholde sig med ham som med de andre Hospitalslemmer. Orig. Sj. T. 24, 389 b.

— Miss.² til Eiler Qvitzov og Henning Valkendorf. Da Fru Ellen Marsvin til Ellensborrig paa sidste Herredag i København har bevist, at hun har faaet to Udlæg i en Gaard i Lyngby paa Taasinge ved Fyen efter afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne, og da der befandtes at være endnu mere Gods paa Taasinge, som ikke findes paa nogens Lod, har Kongen bevilget, at der maa udnævnes to Kommissarier, som skal udlægge saa meget Gods til Fru Ellen Marsvin, som samme Gaard skylder i Medfør af nævnte Dom. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at udlægge saa meget Gods til Fru Ellen Marsvin, som samme Gaard skylder, og nøje paase, at alting gaar ligeligt og ret til. Hvis nogen af dem paa Grund af uomgængeligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 96.

— Miss. til Otte Marsvin. Da hans Søster Fru Ellen Marsvin til Ellensborrig, Ludvig Munks Enke, førstkommende 24. Maj agter at skifte med sin Datter Fru Kirstina, Grevinde til Slesvig, Holsten etc., i København, skal han rette sin Lejlighed efter at være til Stede paa nævnte Tid og Sted, naar Skiftet skal finde Sted, og paase, at der kun vederfares hans Søster, hvad der er Ret. F. T. 4, 97.

— Lignende Miss. til Ifver Vind om at møde paa samme

¹ Sj. T. har kun: Hospitalsforstanderen i Slagelse. ² Dette Miss. er en ordret Gentagelse af Miss. 11. Febr. 1628, for hvilket Overskriften mangler.

Tid og Sted og paase, at der kun vederfares Fru Kirstina, hvad der er Ret. Udt. i F. T. 4, 97.

18. **Marts (Kbhvn.)**. Miss. til nogle af Raadet og andre¹. Da Fru Ellen Marsvin til Ellensborrig, Ludvig Munks Enke, førstkommende 24. Maj i København vil skifte med sin Datter Fru Kirstina, Grevinde til Slesvig, Holsten etc., gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. F. T. 4, 97 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Peder Nielsen, Sognepræst til Vore Sogn i Aarhus Stift, og hans Efterfølgere, da dette Kald er saa ringe, at han ikke kan have nødtørftigt Underhold deraf, mod en bestemt aarlig Afgift maa faa noget Provstekorn i Rougsø Herred, som tilkommer Superintendenten i Aarhus Stift, naar den, som nu har det, kommer af med det. J. R. 8, 235 b. Orig. i Landsark. i Viborg².

— Aab. Brev om, at Kongen har befalet Didrik Nielsen, Borger i Aalborg, at salte en Del Sild i Nibe Salteri til Slottenes og Orlogskibenes Behov. Han skal paa Kongens Vegne have to frie Dage om Ugen, Tirsdag og Fredag, til at købe Sild, naar den tilgaar bedst, og paa Kongens Vegne til gode Rede efter gammel Sædvane betale den med rede Penge. De Dage, paa hvilke Sildene skal købes paa Kongens Vegne, skal være fra Mandag Aften til Tirsdag Aften og fra Torsdag Aften til Fredag Aften, saa længe han kan købe og salte. Jens Juel til Kieldgaard, Embedsmand paa Aalborghus, skal holde godt Tilsyn med, at alle Netkarle, Bundgarnskarle og Vaadkarle sammesteds kommer og tilbyder de Sild, som de fanger paa samme Tid, til Kongens Saltere og ikke holder sig af Vejen med dem, som de tilforn har gjort. Dersom nogen af dem fordrister sig til at være Kongens Saltere overhørig og ikke vil lade dem

¹ Saaledes i Overskriften. Det indførte Brev er stilet til Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot; jvfr. ndfr. 30. Juni 1630. ² Tr.: Hofmans Fundat. II. 439 f.

faa de Sild, som de har fanget, og ikke vil komme i Land med dem eller opholder sig, til Dagen har Ende, skal forskrevne Embedsmand have Magt til paa Kongens Vegne at straffe dem. Det forbydes alle, Indlændinge saavel som Udlændinge, at købe eller lade købe Sild paa de Dage i hver Uge, paa hvilke Kongens Saltere vil købe, eller gøre disse nogen Forhindring paa nævnte frie Dage og Kongekøb, indtil de har faaet saa mange Læster Sild, som det er befalet dem paa Kongens Vegne at salte. De, som handler herimod, skal have forbrudt de Sild, som de har at fare med, og dertil straffes som de, der ikke vil agte Kongens Bud og Breve. J. R. 8, 236.

18. Marts (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Lindenov og M. Morten Madtsen. Da Sognepræsten til Lisberg Sogn i Aarhus Stift ikke har nogen Præstegaard at bo i, skal de undersøge, om der ikke til nogen af de Kirker, som nævnte Præst har, ligger noget Jord, hvorpaa der bekvemmeligt kan bygges en Residens til Præsten, dog Kirkens Indkomst uforkrænket. De skal indsende Erklæring derom til Kongen. J. T. 8, 242 b.

19. Marts (—). Miss. til Otte Skeel. Han skal rette sin Lejlighed efter med det første at møde i København og siden begive sig derfra med Martinus von der Meden til Danzig, hvor han skal være førstkommande sidste April og som en Underhandler paa Kongens Vegne overvære Fredsforhandlingerne imellem Kejseren og Kongen af Sverrig. J. T. 8, 243.

20. Marts (—). Miss. til Niels Krag og Erik Juel [Landsdommere]. En Mand, ved Navn Jens Pedersen, har berettet, at han er kommet i Trætte med en Mand, ved Navn Anders Joensen, i Gielballe i Koldinghus Len om en Indførsel, som denne har gjort i Jens Pedersens Hustrus Faders Gaard, og at han ikke har kunnet udføre Sagen mod sin Modpart, fordi han er blevet udskrevet til Kongens Tjeneste som Skibstømmermand. Dersom Jens Pedersen indstævnes for dem, skal de ud sætte Sagen, indtil han forløves af Kongens Tjeneste. J. T. 8, 243.

21. Marts (—). Miss. til Kommissarierne i Skaane om at

antage Alexander Mobra¹, som hidtil har tjent Kongen som Kaptejn, som Kaptejn i Skaane. Sk. T. 5, 418 b.

21. Marts (Kbvhn.). Miss. til de jydsk Rigsraader og Jacob Ulfeldt om at møde førstkommende 3. April i Haderslev, hvor de videre skal erfare Kongens Vilje. J. T. 8, 243 b.

22. Marts (—). Bevilling for Wulf von Buchwald til Butkam, holstensk Raad, til fra Sjælland til Fyrstendømmet Holsten at udføre 15 sjællandske Læster Byg og Rug og 200 Tdr. Havre, som han har liggende paa Kongens Gaard Belde-ring² paa Sjælland, til sin egen og sine Tjeneres Fornødenhed. Sj. R. 18, 483.

—³ Ligelydende Bevilling for Søfren Søfrensen, Borge-mester i Maribo, til fra Lolland at udføre 30 Læster Hvede, mod at han laaner Bønderne i Vordingborg Len 12 store Læster Byg til Sædekorn. Lensmanden skal paase, at Bygget bliver leveret dem. Udt. i Sj. R. 18, 483 b.

— Aab. Brev om, at de umyndige Børn af afdøde Hr. Hans Pedersen, Sognepræst i Slangerup, Peder Hansen og Margrete Hansdatter og deres Arvinger, efter Ansøgning fra nævnte Børns Formynder, maa bruge og beholde nogle Mark-jorder ved Slangerup paa omtrent 5 Pd. Sæd, som har tilhørt deres Fader og hans Forældre, for den sædvanlige Land-gilde, som gives deraf til Frederiksborg Slot. Dersom de eller deres Arvinger ikke bor i Slangerup og bruger Jorderne, skal de leje dem bort til Borgerne dér i Byen og ikke til nogen anden. Hvis de vil afhænde Jorderne, skal de først tilbydes deres fæ-drene Slægt, som bor dér, og hvis denne ikke vil have dem, maa de dog ikke sælge dem til andre end til Borgerne i Slange-rup. Sj. R. 18, 483 b.

— Miss. til nogle Lensmænd om i N. N. Købstad at ud-tage en god og dygtig Snedkersvend, som Kongen agter at

¹ Alexander Mowbray. Sk. T. har: Mabro, Mobra og Mabra. ² Sj. R. har ved en Fejlskrift: Boldering. ³ Dag og Sted mangler, men Brevet er indført i Tilslutning til det foregaaende til Wolf von Buch-wald.

bruge en Tid lang, og straks sende ham til Bremerholm for København, nemlig: Gabriel Kruse (Roskilde), Mogens Sehested (Køge), Palle Rosenkrantz (Vordingborg), Ernst Normand (Slagelse), Hans Lindenov (Kalundborg), Frederik Urne (Helsingør), Sigvort Urne (Malmø), Christopher Ulfeldt (Helsingborg) og Hendrik Hvitfeldt (Landskrone). Sj. T. 24, 389 b. K.

22. Marts (Kbhvn.). Miss. til Teologerne ved Universitetet i København om Trykningen af den nye Udgave af den danske Bibel. K. Sj. T. 24, 390. (Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 446 f. og (i Udt.) Dsk. KL. III. 179).

— Miss. til Claus Daa og Bispem [over Sjællands Stift] om at indsende 1000 Rdlr. in specie af de Kirkerne i Sjællands Stift tilhørende Penge til Universitetet som Forskud til Bibelen's Udgivelse. Sj. T. 24, 390 b. K. (Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 447).

— Miss. til Dr. Hans Reigsen, Superintendent over Sjællands Stift, Præsterne og Borgemestre og Raad i København om inden 3 Uger at fuldføre den nye Fattigordinans. K. Sj. T. 24, 390 b. K. (Tr.: KD. V. 117).

— Miss. til Otte Marsvin om, at det tillades ham at blive i Skaane og være borte fra hans Len [Dronningborg] i Jylland, indtil Liget af hans Søn Jørgen Marsvin er ført dertil fra Frankrig. Dog skal han sørge for, at der i hans Fraværelse ikke forsømmes noget i hans Len. Sk. T. 5, 419.

— Miss. til Cornelius von der Hamsfort. Det berettes, at Fru Anne Lykke, Frederik Qvitzovs Enke, skylder ham en Sum Penge, som han har opskrevet hende og forlanger betalt med det allerførste. Da hun har begæret Kongens Forskrift til ham om, at han skal lade det bero med samme Gældsfordring, indtil hun har skiftet med sine Børn, og da dette Skifte skal foretages med det allerførste, anmodes han om at vente med nævnte Gældsfordring, indtil Skiftet er sluttet. F. T. 4, 98.

— Miss. til Jens Juel. Det berettes, at Christen Horsens i Teilgaard, Herredsfoged i Hellum Herred, er død, og at han har haft Brokornet af to Broer, Hals¹ Bro og Skibsted Bro. Da Hans Søfrensen, Borgemester i Aalborg, har begæret at faa

¹ Haals Bro, Gunderup S., Fleskum H.

dette Brokorn, skal Jens Juel lade ham oppebære dette Korn aarligt, mod at han vedligeholder Broerne. J. T. 8, 243 b.

23. Marts (Frøderiksborg). Skøde til Hans Kasperling, Skovrider, paa en Plads ved Hillerød. Sj. R. 18, 483 b. (Se Kr. Sk.).

— (Kbhvn.). Pas for Holger Rosenkrantz med et Skib, kaldet Lindormen, til Island. (Enslydende med Pas for samme af 11. Maj 1629). Udt. i Sj. R. 18, 484.

— Lignende Pas for Jacob Isbrandsen med Skibet Trost til Island. Udt. i Sj. R. 18, 484.

— Lignende Pas for Pros Mund med Skibet Spes til Færø. Udt. i Sj. R. 18, 484.

— Lignende Pas for Lucas Hendriksen med Skibet Markatten til Færø. Udt. i Sj. R. 18, 484.

— Miss. til Ernst Normand og Jacob Ulfeldt. Hr. Christen Friis til Kragerup, Kansler og Befalingsmand i St. Knuds og Munkelie Klostre, har begæret et Stykke Eng, liggende over Aaen, som gaar imellem Nordrup og Ørsløf Skove i hans Enemærke, som Kongen for nogen Tid siden¹ har forundt ham, til Mageskifte. Da Kongen har bevilget ham dette Stykke Eng, som Laurits Jensen i Nordrup tilforn har haft til Leje, mod Vederlag, skal Adressaterne med det første gøre Udlæg i en af Hr. Christen Friis's Gaarde, som han udviser dem. Sj. T. 24, 391. K.

— Miss. til Claus Paslick. Kongen har for nogen Tid siden² befalet Jacop Gabrielsen til [Krenkerup] at være Værge for Claus Paslicks Moder Fru Magdalene Gabrielsdatter. Da Claus Paslick nu, som Jacop Gabrielsen beretter, er kommet til den Alder, da han efter Loven bør forestaa Værgemaalet for sin Moder, skal han overtage dette Værgemaal. Sj. T. 24, 391.

— Miss. til Otte Brahe Stensen og Ernst Normand. Da Arvingerne efter afdøde Hans Møller, Skriver paa Antvorskov Slot, har ladet sig forlyde med, at de har Restancer at fordre hos Bønderne i Antvorskov og Sæbygaards Len, skal Adressaterne med det første stævne Hans Møllers Arvinger

¹ Jvfr. Mageskifte 3. Maj 1627.

² 3. Jan. 1628.

og Bønderne for sig, undersøge, hvad Bønderne efter Restancen og Jordebøgerne bør betale med Rette af alle Slags, og give det beskrevet fra sig. Sj. T. 24, 391 b.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt, Landsdommer. Der er opstaaet adskillige Trætter og Sager til Sjællandsfar Landsting og Ringsted Herredsting imellem Falk Gjõe til Bradskouf og Fru Mette Blome om Forsømmelser fra hendes Side angaaende hans Gaard Brendtved, som hun har forpagtet af ham indtil førstkommende 1. Maj efter den imellem dem afsluttede Kontrakt. Da han frygter for, at Sagerne som Følge af hendes og hendes Fuldmægtigs Forhindring skal blive forhalede til efter 1. Maj og han siden skal blive nødt til at søge hende ved fremmed Lov og Ret i et fremmed Land, skønt Skaden er sket og Sagen begyndt her i Landet, skal Jacob Ulfeldt, naar Falk Gjõe lovligt lader Fru Mette Blome stævne, uden Opsættelse dømme dem imellem. Sj. T. 24, 391 b.

— Miss. til Fru Mette Blome. Falk Gjõe til Bradskouf har berettet, at han har forpagtet hende sin Gaard Brendtved fra 1. Maj 1629 til 1. Maj 1630, og at det nu viser sig, at hun ikke har overholdt den imellem dem sluttede Kontrakt, som hun burde, idet Rugsæden skal være ganske forsømt, og hun ogsaa i andre Maader har overtraadt Kontrakten, og at han derfor har erhvervet Dom over hende ved Ringsted Herredsting. Han har begæret, at hun maatte tilholdes ikke at forlade Riget eller at afhænde Fæ, Korn og andet Løsøre, som hun endnu har dér paa Gaarden, førend Sagen er afsluttet. Da Sagen er begyndt og der allerede er erhvervet en Dom i den, paalægges det hende at blive her i Landet indtil Sagens endelige Udgang, og hun maa efter Forordningen ikke afhænde noget af sit Løsøre, som endnu findes paa Gaarden, førend de er blevne adskilt ved Lov og Ret. Sj. T. 24, 392.

— Miss. til Claus Daa og Hans Lindenov. Kronens Bønder i Hammendrupgaard i Solbjerg By, 1 Gaard i Aasløf¹, endvidere i Haufrebierg, Blesing² og i Bildsøe i Stilling Sogn, alle i Antvorskov Len, har berettet, at de paa Grund af deres Armod ikke kan yde den Landgilde, der er sat paa

¹ Ørslev S., Løve H.

² Blæsinge i Havrebjærg S., Løve H.

deres Gaarde, da de ikke har Sæd og Brug, hvoraf de kan yde denne Landgilde, og har andraget om Afslag paa deres Landgilde. Adressaterne skal med det allerførste undersøge disse Bønders Lejlighed og siden fastsætte den Landgilde, som enhver af dem bør give af sin Gaard, som den har Sæd og Brug til. Sj. T. 24, 392 b. K.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel og Niels Krag. Mogens Sehested til Holmbgaard, Embedsmand paa Københavns Slot, har berettet, at han har købt sin afdøde Broder Jens Sehesteds Gaard Holmbgaard, hvis Bygning paa Skiftet efter hans afdøde Fader¹ blev takseret til 900 Speciedlr., men som under de kejserliges Ophold i Jylland er bleven noget forfalden og ruineret. Han eragter det for ubilligt, at han nu skal modtage Holmbgaards Bygning for saa høj en Værdi, som den dengang blev sat for, og har begæret Kongens Befaling til gode Mænd, som kan taksere Holmbgaards Bygning til, hvad der kan være forsvarligt. Adressaterne anmodes derfor om med det første at taksere Holmbgaard for det, som den med Billighed bør takseres for ved Søkendeskifte. J. T. 8, 243 b.

— Miss. til Ernst Normand. Da følgende Kronens Tjenere i hans Len [Antvorskov], nemlig: i Biereby², Niels Hansen i Solbjerg, Jep Jensen i Oustrup, Oluf Pedersen i Bøstrup, N. N. i Seby Sogn i Løve Herred, har lidt Skade i 1629, idet deres Gaarde er nedbrændt ved Vaadeild, har Kongen eftergivet dem deres Landgilde for nævnte Aar, hvilket Ernst Normand skal føre til Regnskab. Han skal endvidere lade dem faa noget Bygningstømmer af Skovene til Genopbygelse af deres Gaarde. Da Kronens Tjenere i Stenstrup i Sønderup Sogn, Lindberg i Liunge Sogn, Liungbye i Boslunde Sogn og Holbye i Tornborg Sogn, alle i hans Len, næstforleden Aar har haft stor Misvækst paa deres Korn og Avling og som Følge af deres store Armod ikke kan udgive deres Landgilde, har Kongen fritaget dem for Landgilden for samme Aar, eftersom enhver har lidt Misvækst til, hvilket skal bevises med rigtigt Tingsvidne. Han skal føre det til Regnskab. Sj. T. 24, 392 b.

¹ Klavs Maltesen til Højris († 1612). ² Stedet er forskrevet i Sj. T.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Det berettes, at en af Hans Uldrik Gyldenløves Bøndergaard i Vuldum¹ i Norvongs Herred i Jylland er nedhugget og aldeles ødelagt af Fjenderne. For at Gaarden ikke skal blive helt øde til stor Skade i Længden for Hans Uldrik Gyldenløve, skal Ernst Normand overlade Gaarden til hvilken Mand, som vil overtage den og forpligte sig til at genopbygge den, kvit og fri i 3 Aar for Skyld og Landgilde, Ægt og Arbejdspenge. Endvidere skal Ernst Normand skaffe ham nødtørfigt Bygningstømmer af Skovene og føre alt til Regnskab. Sj. T. 24, 393. K.

24. Marts (—). Miss. til Jørgen Vind. Da de ostindiske Bevindthebbers² ved første Lejlighed agter at aflægge Regnskab for Ostindisk Kompagnis Indtægt og Udgift til nogle af Kompagniets Participanter udvalgte Personer, skal han rette sin Lejlighed efter at være til Stede, naar samme Regnskaber foretages, og efterse dem sammen med de andre. Sj. T. 24, 393 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Niels Graaes Enke Gyde, Borgerske i Slagelse, har berettet, at hendes afdøde Husbonde af Borgemestre og Raad i Slagelse har stedt og fæstet en Mølle og nogle faa Fiskedamme og har betalt, hvad han har lovet derfor, lang Tid, førend han døde, men at han ikke har faaet nogen nøjagtig Forvaring derpaa. Ernst Normand skal efter hendes Begæring tilholde Borgemestre og Raad sammesteds at udgive en rimelig og nøjagtig Forvaring paa nævnte Mølle og Fiskedamme. Nævnte Gyde har endvidere klaget over, at hun nu besværes med større Skat end i hendes afdøde Husbondes Tid, som hun mener med Urette. Ernst Normand skal paase, at der ikke paalægges hende mere Skat end det er billigt og hendes Formue kan taale. For det tredje beklager hendes Søn Christopher Graae sig over, at Borgerskabet i Slagelse er uvilligt til at yde sin Tiende til Kirken, som han har fæstet af afdøde Holger Gagge. Da det er billigt, at Borgerne yder deres Tiende i rette Tid, skal Ernst Normand hjælpe Christopher Graae til Rette heri, saa vidt det er billigt. Sj. T. 24, 393 b. K.

¹ Uldum S., Nørvang H.

² Direktører.

24. Marts (Kbhvn.). Miss. til Frants Rantzau. Det berettes, at Nicolaus a Wasner, Kongens Historiograf, som har været bosiddende i Amsterdam, er afgaaet ved Døden inden Udløbet af det Aar, i hvilket han fik Kongens Bestalling, og at han har arbejdet paa en historisk Bog, som han havde dediceret Kongen, men at hans Arvinger ikke er i Stand til at lade Bogen udgaa paa Tryk, med mindre Kongen vil bevilge, at hans Besolding for hele Aaret [250 Speciedr.]¹ maa udbetales. Frants Rantzau skal lade hans Arvinger faa hans Besolding for hele Aaret, for at Bogen ikke skal blive liggende. Sj. T. 24, 394. K.

— Miss. til Hans Lindenov til Hundslund og Mogens Pax til Torup, Embedsmænd paa Kalundborg og Holbæk Slotte. Da Kongen af Fru Anne Brahe til Sonnerup, Manderup Parsbergs Enke, har begæret 2 Gaarde i Vig By, 2 Gaarde i Rode, alle i Vig Sogn, 1 Gaard i Bastrup, 1 Gaard i Kierbye, alle i Ods Herred, og 1 Gaard i Nes i Hammer Herred, hvilke Gaarde hun har bevilget Kongen, og da hun endvidere har tilbudt 1 Gaard i Hørrid² By og Sogn, 1 Gaard i Remperup³ og 1 Bol i Hafvnsøe, alle i Skippinge Herred, og 2 Gaarde i Uglerup By paa Tusenes i Holbæk Len til Mageskifte for 1 Gaard i Smidstrup, 1 Gaard i Kvandløse⁴, 1 Gaard i Eskildstrup, alle i Sønderup⁵ Sogn, 1 Gaard i Tiørnidbye i Tølløse Sogn, alle i Merløse Herred i Holbæk Len, 2 Gaarde i Kirkehvalsøe By og 3 Gaarde i Nørrehvalsøe, alle i Kirkehvalsøe Sogn i Voldborg Herred og alle liggende til Roskildeggaard, samt 4 Gaarde i Jyderup By og Sogn i Tudse Herred i Kalundborg Len, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 24, 394 b. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1630 at regne, for Erik Krabbe til Veybyvad, Landsdommer i Skaane, paa Helnekirke Len. Han skal svare 100 Rdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan

¹ Beløbet nævnes kun i Overskriften.

³ Rumperup, Bregninge S., Skippinge H. Merløse H.

⁵ Fejlskrift for Soderup.

² Hørve S., Skippinge H.

⁴ Kvarmløse, Soderup S.,

falde paa Ladegaarden, og maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artikl. 3—5, 8—12, 16—18]. Sk. R. 4, 499 b.¹

24. Marts (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1630 at regne, for Erik Krabbe til Veybyvad, Landsdommer i Skaane, paa Froste Herred. Han skal svare 100 gode enkende Rdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artikl. 8—11, 13—14 og 16—18]. Sk. R. 4, 501.

— Følgebrev for samme til Bønderne i Froste Herred og Helnekirke Len. Sk. R. 4, 502 b.

— Miss. til Knud Grubbe til Røgle og Hendrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, om at være til Stede, naar Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm overleverer Froste Herred og Helnekirke Len med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres med Lenet, besigte Bygningen paa Helnekirke og Ladegaarden og de i Lenet liggende Skove og give alt beskrevet fra sig. Sk. R. 4, 503.

25. Marts (Frederiksborg). Miss. til Frederik Urne. Da Kongen har forordnet, at der skal bygges en Kirke i Hille-rød, og har givet Sten og Kalk dertil, medens Arbejdslønnen skal bekostes af de andre Kirker her i Lenene, skal han af Kirkerne i Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup Len tage saa mange Penge af deres Beholdning, at Arbejdslønnen saavel som Alter, Prædikestol og Stole i Kirken kan bekostes deraf. Pengene skal tages af Kirkerne, eftersom enhver af dem har Formue til, og hvad der maatte blive tilovers, skal igen tilstilles Kirkerne. Sj. T. 24, 395 b. K.

— Miss. til Claus Daa. Kongen har befalet² Jørgen Cortsen i Ellinge at have Tilsyn med Kongens Vildtbane, Skovene og Dyrene i Ods Herred som Skovrider, saa at ingen kommer derind uden Kongens Jægermester og de Skytter, der har Befaling af ham. Herfor har Kongen bevilget Jørgen Cortsen, at der maa kortes 1 Fjerd. Smør i hans Landgilde og at han

¹ Tr. i Udt. i Vedel Simonsen: Elvedgaards Hist. 1. H. S. 126. ² 28. Marts 1630.

maa være fri for Ægt og Arbejde, hvilket Claus Daa skal føre til Regnskab. Sj. T. 24, 396. K.

25. Marts (Frederiksborg). Miss. til Palle Rosenkrantz. En Borger i Slangerup, ved Navn Anders Clausen, har berettet, at en Skovrider i Vordingborg Len, ved Navn Christian Jørgensen, skylder ham nogle Pund Mel fra den Tid, da Christian Jørgensen var Møller i Verebro Mølle. Palle Rosenkrantz skal tilbageholde saa meget af Christian Jørgensens Løn, at det, som Anders Clausen med Rette har at fordre af ham, kan betales dermed. Sj. T. 24, 396. K.

— (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa et Forlig, som Tage Thott Otsen til Eriksholmb og Kristoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmænd paa Sølvitsborg og Helsingborg Slotte, efter Kongens Befaling¹ i Mindelighed har tilvejebragt i Lunde Kapitel imellem M. Niels Jørgensen, Prælat, paa den ene og M. Mogens Grave, Lektor i Teologi, paa den anden Side, om to Gaarde i Stangbye², som M. Niels Jørgensen mente laa til Dekanetet og M. Mogens Grave mente laa til Lektoratet. De har forligt de stridende Parter saaledes, at hver af dem faar 1 Gaard i Stangbye. Sk. R. 4, 503 b.

26. Marts (—). Instruktion for Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Island, paa den forestaaende Rejse til Island med Orlogsskibene og Trost, over hvilke han skal være Admiral. Han skal konvojere de islandske Koffardiskibe til den sydlige Del af Landet, hvor han skal gaa i Land og administrere Retten og ellers forrette, hvad han har at bestille paa Kongens Vegne. Hvis han paa Vejen eller under Landet dér træffer paa Skibe, som vil antaste eller har antastet Kongens Undersaatter eller den søfarende Mand, skal han gøre sin yderste Flid for at bemægtige sig dem og føre dem til København. Dernæst skal han befale sin Kaptejnløjtnant Jørgen Orning til Skorupgaard, Skibshøvedsmand, at holde Søen med nævnte to Skibe, saa længe han selv er i Land, flittigt forhøre sig om Skibe af nævnte Slags og, hvis han faar Kundskab om

¹ 3. Okt. 1629.

² Sk. R. har ved en Fejlskrift paa dette Sted Strandbye, senere rigtigt Stangbye. Mogens Grave var fra 1630 tillige Præst i Stangby og Valkärä S., Torne H.

saadanne og Tiden tillader det, gøre sit Bedste for at bemægtige sig dem. For det tredje skal han meddele Kaptejnløjtnanten Dag, Tid og Sted, da han igen skal tage Holger Rosenkrantz ombord. Denne skal da igen overtage sin Admiralsbestilling og konvojere de islandske Koffardiskibe tilbage til København fra Island. Sj. R. 18, 484 b.

26. Marts (Kbhvn.). Instruks for Pros Mund, Skibshøvedsmand, paa den ham befalede Rejse. Han skal med Orlogsskibene Spes og Markatten, saa snart de er sejlfærdige og Vinden blæser, forføje sig i Vestersøen og som Admiral for dem begive sig under Ferøe og dér saavel som langs den nordiske Kyst forfare, om der findes Skibe, som vil gøre eller har gjort Kongens Undersaatter eller den søfarende Mand Afbræk. Hvis han kan opspore saadanne, skal han uden Forsømmelse søge dem, gøre sin yderste Flid for at bemægtige sig dem og føre dem til København. Sj. R. 18, 485 b.

— Kvittansiarum til Jørgen Vind til Gundistrup, Rentemester, der i Overværelse af Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler, og Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København, har gjort Kongen Regnskab for Kongens Handel og Udretning ved Omslaget, som han paa Kongens Vegne har forvaltet til Helligtrekonger i indeværende Aar 1630. Efter hans overleverede Regnskaber har han af Rentekammeret i Guld og rede Penge, af Indkomsten af Lenene i Fyrstendømmet Holsten, endvidere af dem, der har modtaget den af Adelen sammesteds udlovede Kontribution, som skulde erlægges til Kieler Omslag, ialt modtaget til Indtægt 89 Portugaløser, 6 engelske Jacobuser, 4 spanske dobbelte Pistoletter, 2 danske Guldkroner, 7 dobbelte Dukater, 8 ungerske Gylden, 33 Guldgylden, 11 Rosenobler, 8 dobbelte Rosenobler og 169,162 Rdlr. 41 Sk. Deraf har han betalt og ført til Udgift: en Del rede Penge, hvormed han har betalt Hovedstolen, som Kongen var en Del holstenske Adelsmænd skyldig, og som skulde erlægges til Kieler Omslag i Helligtrekonger 1628, 1629 og 1630 efter deres derpaa overgivne Breve. Dernæst har han betalt Oberst Bernt Geist hans resterende Besolding, leveret Key von Ahlefeldt, Vulf og Daniel von Buchwald en Sum Penge, som de tilforn har udlagt paa Kongens Vegne, betalt en Del Købmænd, hvad der tilkom dem hos Kongen efter Kongens Instruks, givet Kongens holstenske

Raader og andre Pensionærer deres aarlige Deputat, leveret Christian Pentz, Kongens Guvernør i Glückstadt, en Del Guld og rede Penge efter Kongens Befaling, efter hans Bevis betalt og indløst fra Jomfru Ane Gadendorf et Hovedbrev paa 500 Rdlr. Hovedstol, som Kongen var hende skyldig, samt betalt Fortæring og anden Omkostning paa denne Rejse, hvilket tilsammen udgør de i særlige Møntsorter ovenfor nævnte Beløb og 169,058 Rdlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort. Han blev paa alt dette skyldig 104 Rdlr. 5 Sk., som han den 8. Marts næst forleden har indleveret i Rentekammeret. Han blev derefter aldeles intet skyldig. Sj. R. 18, 484 b.

26. Marts (Kbhvn.). Kvittansiarum til Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Hovedsmand paa Helsingborg Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Visborg Slot og Len paa Gulland fra 1. Maj 1619 til 1. Maj 1625. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 504.

— Aab. Brev om, at Anders Bredal¹, som herefter skal være Kapellan i Vejle, aarlig herefter og indtil videre maa oppebære Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Nyekirke Sogn i Nørvang Herred i Nørrejylland kvit og fri til sin Underholdning. J. R. 8, 237.

— Miss. til Folmer Urne. Da hans Moder Fru Tale, Johan Urnes Enke, agter at skifte sit Gods imellem ham og hendes andre Børn, skal han inden Pinseaften møde i Skaane, hvor Skiftet skal foretages, hvis han ikke vil staa til Rette for den Skade, som hans Udeblivelse kan foraarsage. Sk. T. 5, 419.

— Miss. til Axel Urne. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at være til Stede, naar Fru Talle, Johan Urnes Enke, vilde skifte med sine Børn, og paase, at der kun vederfares Børnene af Jahan Sparre³ til Bolmerød, Sverrigs Riges Raad, hvad der var billigt. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, fordi han ikke har villet

¹ Oluf Andersen Bredal. Faderen Anders Bredal var død som Kapellan sammesteds 1627. ² 8. Maj 1629. ³ Johan Sparre var g. m. Johan Urnes og Tale Pallesdatter van Mehlens Datter Anne, som var død 1620.

møde i Skaane, hvor Skiftet skal foretages, gives der ham Befaling til med det allerførste og inden førstkommende Pinsedag at møde i Skaane og være til Stede, naar Skiftet skal foretages, og ikke gøre sig skyldig i nogen Forsømmelse, saafremt han ikke vil staa til Rette for den Skade, som hans Udeblivelse kan forårsage. J. T. 8, 244.

26. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas og Knud Gyldenstjerne. Efterat have faaet Befaling¹ til at forordne, hvorledes der skal forholdes med Tienderne i Viborg Stift, har de fastsat, at der overalt for forrige Aar kun skal ydes halv Afgift. Da Prælaterne, Kannikerne og Kapitlet i Viborg Domkirke nu paa de derværende Skolepersoners Vegne har besværet sig over, at disse ikke uden stor Skade kan nøjes med nævnte halve Afgift af de Tiender, som er tillagt dem til deres Underhold, som de videre kan se af medfølgende Supplikation, skal de snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 244 b.

27. Marts (—). Miss. til Frederik Urne. Da Hr. Jacop Sommer, Sognepræst til Kalboe², har ansøgt om at faa Tienden til Kalboe Kirke, da hans Kald i sig selv er saa ringe, skal Frederik Urne lade ham faa denne Tiende for sædvanlig Landgilde og Afgift, naar den bliver ledig, dersom den ikke ligger til nogen af Kongens Ladegaarde. Sj. T. 24, 396 b. K.

— Forleningsbrev for M. Niels Mikkelsen, Sognepræst til Holmens Kirke for Københavns Slot, paa det Kanonikat i Lund Domkirke, hvormed Gunde Skriver nu er forlenet, efter dennes Død. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 504 b.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Hendrik Gyldenstjerne til Svanholmb, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Froste Herred og Helnekirke Len, har begæret 4 Gaarde i Haa-
sted, 2 Gaarde i Østerløf, 3 Gaarde og 1 Fæste i Sønderup³, endvidere følgende Lejegods: 7 Gaarde i Sønder Opmand, 1 Fæste i Kilkested og 5 Gaarde og 1 Gadehus i Hasted, alle i Villands Herred i Kristianstads Len, til Mageskifte for andet

¹ 2. Jan. 1630, jvfr. 22. Febr. 1630.
Juli 1630.

² Karlebo S., Lyng-Kronborg H. ³ Antagelig Fejlskrift for Sønder Opmand, jvfr. ndfr. 31.

godt Jordegods i samme Len, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 419 b.¹

27. Marts (Kbhvn.). Miss. til Sifvort Urne. Da Sifvort Grubbe til Hofdal har begæret 4 Gaarde i Munkerup, 1 Gaard i Nyrup, 1 Gaard i Maglesede, 1 Gaard i Lille Sede, 1 Gaard i Eskerød, alle i Froste Herred, 1 Gaard i Thingseholmb i Nørre Albo Herred, alle i Malmøhus Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Lille Sveddale i Lindholmbs² Birk, 1 Gaard i Lille Bedinge, 3 Gaarde i Ørmelle og 1 Gaard³, Krogs Jord⁴, i Ørmelle, som bruges af 6 Mænd, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 420.

— Miss. til Lauridts Grubbe til Gammelgaard, Befalingsmand i Halsted Kloster, og Borkerd Rud til Sæbygaard. Da Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Vordingborg, har begæret nogle af Kronens Gaarde i Ugelstrup⁵, af hvilke Kongen faar en Del til Mageskifte af Christoffer Urne til Aarsmark, Statholder i Norge og Befalingsmand paa Aggershus Slot, med 3 Gaarde i Foernebøg, 1 lille Gaard i Taars og 1 Gaard i Røerbeck⁶, alle i Lolland, til Mageskifte for 1 Gaard i Frøstrup, 1 Gaard i Sløeserup, 1 Gaard i Øllebølle, 2 Gaarde i Store og Lille Musse, 1 Gaard i Bursø, 1 Gaard i Skaarup, 1 Gaard i Veylebye⁷, 3 Gaarde i Holm, 1 Gaard i Herridtsløf og 1 Gaard i Torslund, alle paa Lolland, med andet mere Gods, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, skal de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 6, 323.

— Miss. til de samme. Da Christoffer Urne til Aarsmark, Statholder i Norge og Høvedsmand paa Aggershus Slot, er ble-

¹ Tr. i Udt. i Vedel Simonsen: Elvedgaards Hist. 1. H. S. 126. ² Sk. T. har ved en Fejlskrift: Lille Sneddale i Lundholmbs Birk. ³ Jvfr. Miss. ndfr. af 18. Febr. 1631. ⁴ Maaske Fejlskrift for Krogs Jord?, jvfr. det nuværende Kroppsmarken i Skifarp S. ⁵ Formodentlig Olstrup, der ligesom det følgende Torneby ligger i Engestofte S., Musse H. ⁶ Sm. T. har ved en Fejlskrift: Røerseeck. ⁷ Sm. T. har ved en Fejlskrift: Vryleby.

vet Kronen noget skyldig paa det ham for kort Tid siden¹ bevilgede Mageskifte, og da Kongen har tilladt ham at gøre Udlæg derfor i hans Jordegods i Lolland eller Følster, skal de begive sig til det Gods, som han vil udlægge, paase, at der sker Kronen Fyldest og ellers i alle Maader rette sig efter den forrige Befaling. Sm. T. 6, 325.

27. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det tillades Christian Pentz til Neuendorp, Guvernør i Fæstningen Glückstadt, her i Riget at købe 5 Læster Byg og Havre og udføre dem til sin Gaard Saedl². J. R. 8, 237.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Mette Splid til Møltrup, som har lidt stor Skade ved de kejserliges Indkvartering, idet baade Bo og Boskab, Fæ og Kvæg og andet er frataget hende, faar Bevilling til med sin Værges Samtykke at sælge noget af sit Gods, for at hun igen kan købe Kvæg og hvad andet hun behøver og betale sin Gæld. J. R. 8, 237 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand i Mariager Kloster, og han har efter Kongens Befaling³ takseret, hvor meget Bønderne dér i Halds Len skal yde i Landgilde, indtil de igen kan komme paa Fode, som Kongen har erfaret af deres Indberetning til Kancelliet, hvoraf der findes en Kopi paa Skriverstuen paa Hald. Kongen er tilfreds med, at det forbliver derved undtagen med Hensyn til Jordebogens Forringelse, som Kongen nærmere vil overveje. J. T. 8, 245.

— Miss. til Jens Juel. Mogens Kaas til Støfringgaard og Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmænd i Mariager Kloster og paa Hald Slot, har efter Kongens Befaling³ takseret, hvor meget Bønderne i Aalborghus Len skal yde i Landgilde, indtil de igen kan komme paa Fode, som Kongen har erfaret af deres Indberetning til Kancelliet, hvoraf der er leveret en Kopi paa Skrivestuen paa Aalborghus. Kongen er tilfreds med, at det forbliver derved undtagen med Hensyn til Jordebogens Forringelse, som Kongen nærmere vil overveje. J. T. 8, 245.

¹ Jvfr. 16. Juni 1629 og 11. Aug. 1629.
maaske skal der læses: Gaards Sæd.

² Stedet er forskrevet;
³ 8. Aug. 1629.

27. Marts (Kbhvn.). Lignende Miss. til Tyge Brahe om, hvad de ovennævnte har fastsat for Skivehus Len. Udt. i J. T. 8, 245 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Jens Rasmussen af Skanderborg har berettet, at Fjenderne har frataget ham Tømmer, nedbrudt hans Hus og tilføjet ham anden stor Skade. Lauridts Ebbesen skal lade ham faa noget Bygningstømmer til Genopbyggelse af hans Gaard og lade andre komme ham til Hjælp, saa han igen, saa vidt det kan ske, kan komme paa Fode. J. T. 8, 245 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Af medfølgende Supplikation kan han se, hvad denne Supplikantinde, ved Navn Maren, Anders Christensens Enke, bosiddende under Trøyborrig, har berettet om, at hun højlgt og ubillgt forurettes af Fru Anne Rantzau til Trøyborrig. Han skal hjælpe Supplikantinden til Rette, saavidt det er billgt, for at Kongen kan blive forskaonet for hendes videre Overløb. J. T. 8, 245 b.

— Miss. til Mogens Kaas og Niels Krag. Da Knud Gyldestjerne til Timb, Befalingsmand paa Hald Slot, har begæret 5 Gaarde i Knudstrup i Grandsløf Sogn i Hovlbjærg Herred, 2 Gaarde i Løstrup By i Laurbjerg Sogn, 1 Kirkebol i Lerbjerg Sogn og 1 Gaard i Laurbjerg By, alle i Galten Herred, i Dronningborg Len, 1 Bol i Opstrup og 1 Bol i Meilbye, begge i Stadel Sogn, 1 Gaard, kaldet Sandal, med en Mølle derhos, i Hee Sogn, alle i Hing Herred i Bøvling Len, endvidere af Aarhus Kapitels Gods 1 Gaard, kaldet Loptrup, alle i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Ørum By og 1 Gaard i Røvede, begge i Ørum Sogn, 1 Gaard i Galten By og Sogn, 1 Gaard i Trustrup i Ølsted Sogn, alle i Galten Herred, 1 Gaard i Hamershøj By og Sogn i Sønderlyng Herred, alle i Dronningborg Len, 1 Gaard og 1 Hus i Hærup i Kleitrup Sogn i Rinds Herred i Halds Len, 1 Gaard i Bildtofte i Nesberg Sogn, 1 Bol i Over¹ By og Sogn, 1 Bol i Over Sogn, alle i Skads Herred i Riberhus Len, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, vil han yderligere gøre Udlæg i 5 Tdr. Havre, som Vitten Bymænd

¹ Vist Aarre S., Skads H.

aarlig giver af Sveistrup Heide¹, som de bruger, og dersom det endda ikke er tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard, kaldet Suderbek, i Hammerum Herred og 1 Bol, kaldet Guode Rømme, i Silkeborg Len, endvidere til Kapitlet i Aarhus for Gaarden i Loptrup 1 Gaard i Astrup², som Kapitlet selv har begæret, og for Gaardene i Laurbjerg 1 Gaard, kaldet Store Brelund, og 1 Gaard, kaldet Silderup, begge i Silkeborg Len, skal de besigte alt det ovennævnte Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 246.

28. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen skænker 3 Boder i Silkegade til de Fattiges Underholdning i København. Sj. R. 18, 486. (Tr.: KD. III. 96 f. Hofmans Fundat. X. 287 (med Datum: 29. Marts).

— Miss. til Frants Rantzau om Fordelingen af Københavns Magistrats Forretninger. Sj. T. 24, 396 b. K. (Tr.: KD. V. 118).

— Miss. til Gabriel Kruse og Jacob Ulfeldt. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til hver i sit Len [Roskildeggaard og Ringsted Kloster] at akkordere med Møllerne om, at der skulde tilstaas disse Afslag i deres Landgilde imod, at de paatog sig Vedligeholdelsen af hver sin Mølle, og har fremsendt Fortegnelser over, hvor meget enhver begærer til Afslag. Kongen finder, at Møllernes Begæring er ganske ubillig og vil være til større Skade for Kongen end den tidligere Bekostning paa Møllernes Vedligeholdelse. Adressaterne skal sammen saavel i Roskildeggaards som i Ringsted Klosters Len takserer hver Mølle for sig og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor meget de synes der skal afkortes i Møllernes Landgilde imod, at de paatager sig at holde hver sin Mølle ved Magt. Sj. T. 24, 397. K.

— Miss. til Falk Gjøe. Han har for nogen Tid siden³ faaet Befaling til at overtage Værgemaaliet for Fru Dorrette Budde, Ifver Friis's Enke, paa Skiftet imellem hende og

¹ Skødet af 9. Febr. 1631 har: Svenstrup Hede. Rigtigt er vistnok Svejstrup Hede, hvad Besigtelsen ogsaa har, og som, ligesom Vitten, ligger i Sabro Herred.

² Aastrup, Skødstrup S., Ø. Lisbjerg H.

³ 6. Juni 1627.

hendes Børn. Da dette Skifte som Følge af adskillige Tvistigheder imellem dem og paa Grund af Fjendernes Indfald endnu ikke er afsluttet, skal han beholde Værgemaalet for Fru Dorrette Budde, indtil Skiftet og de deraf opstaaede Sager er kommet til Ende. J. T. 8, 247 b.

28. Marts (Frederiksborg). Bestalling for Jørgen Kortsen i Ellinge som Skovrider i Odsherred. Han skal have Tilsyn med Kongens Vildtbane, Skovene og Dyrene i Odsherred, saa at ingen kommer derind undtagen Kongens Jægermester og de Skytter, som faar Befaling derom af denne. Til Løn maa der i hans Landgilde afkortes 1 Fjerd. Smør; desuden maa han være fri for Ægt og Arbejde. Sj. R. 18, 485 b.

29. Marts (—). Bestalling for Niels Mouridtsen som Skovrider i Halds Len. Det er ham under højeste Straf forment selv at skyde noget Dyr. Han skal nøje paase, at der ikke holdes Geder, som kan løbe ind i Kronens Skove og gøre Skade paa Underskoven. Dersom han finder Geder paa Skovene, efter at det tilforn er forbudt, maa han enten skyde dem eller drive dem til Hald Slot. Dersom han finder Hunde i Kronens Skove, skal han skyde dem, hvem de end tilhører. Han skal have nøje Tilsyn med, at der aldeles ikke hugges noget i Kronens Skove i nævnte Len uden Lensmandens Tilladelse, og uden at det, som skal hugges, udvises af Skovfogderne eller andre Fuldmægtige for Lensmanden. Han skal holde sig efter den Ed og Forpligt, med hvilken han er Kongen forpligtet, forholde sig trolig og flittig heri og ingen Forsømmelse tage. [Iøvrigt med Art. 1, 2 og 6]. J. R. 8, 237 b.

—¹ Fundats for Skolen i Hillerød. K. med vedlagt Kopi. Sj. R. 18, 490. (Tr.: CCD. IV. 512 ff. Dsk. KL. III. 179 f. Hofmans Fundat. VII. 169 f. P. Bendtsen: Efterretn. om den lærde Skole i Frederiksborg S. 13 ff. F. P. J. Dahl: Histor. Efterretn. om den lærde Skole ved Frederiksborg 1. H. Bil. S. V. ff.).

¹ Fundatsen er i Konc. og Kopien dateret 29. Marts, bagpaa Konc. 31. Marts, bagpaa Kopien 19. Marts og i Sj. R. 31. Marts. Den nu vistnok forsvundne Orig., som endnu i 1831 fandtes i Hillerød lærde Skole, skal have været dateret 29. Marts, jvfr. F. P. J. Dahl: Hist. Efterretn. S. 22.

29. Marts (Kbhvn.). Skøde til Jost Høg til Giorsløf, Hofmester paa det adelige Akademi Sorø, paa 2 Gaarde i Valby og 1 Gaard i Strøby i Stevns Herred i Sjælland, som Kongen har faaet som Betaling af Fru Sophia Lindenov¹ til Møgelkier, Knud Gyldenstjernes Enke, for nogle Penge, som hun var Kongen skyldig, og som hun ikke har kunnet tilvejebringe. Hun har selv for nogen Tid siden faaet dette Gods ved Indførsel. Sj. R. 18, 486.

— Konfirmation paa en mellem Hr. Niels Hansen, Sognepræst til Ermelund Sogn paa Møen, og hans Medtjener Hr. Hans Jensen paa sidste Landemode oprettet Kontrakt, hvorefter sidstnævnte paa Grund af Sognepræstens store Alderdom og Skrøbelighed herefter skal forrette hele Tjenesten i nævnte Sogn. Han skal herfor nyde Halvdelen af den Rente, som tilkommer Sognepræsten af Sognet, samt Præstegaarden med dens Avling og hele Tillæg, medens Sognepræsten har forbeholdt sig den anden Halvdel af Renten af Sognet og fri Residens i Præstegaarden, hvor han kan have sin Tilflugt, om han begærer det. Kongen tillader endvidere Hr. Niels Hansen efter hans Begæring at residere udenfor Sognet, hvor han lyster. Sj. R. 18, 487.

— Miss. til Tolderne og Toldskriverne i Sundet om Forhøjelse af Tolden paa Hvede. K. Sj. T. 24, 397. (Tr.: CCD. IV. 512).

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om at forhandle med de fornemste og rigeste Borgere i Købstæderne [i Sjælland] og med andre her i Landet, baade gejstlige og verdslige, som har Formue, om at holde nogle Orlogskibe til Bedste for Kongen og Riget, om der skulde paakomme noget fjendtligt, og sende deres Fuldmægtige til en bestemt Dag og Tid [til København eller et eller to andre Steder her paa Sjælland]², hvor de bekvemmest kan forsamles, hvor da Lensmændene skal forhandle med de Befuldmægtigede om til Rigets Bedste at holde saa mange Órlogsskibe, som de kan tilvejebringe, hvert mindst 120 Læster stort og bygget paa orlogsvis; de skal i Fredstid selv kunne bruge Skibene til deres Købmandsskab og Handel, hvor

¹ Jvfr. Miss. af 8. Jan. 1629 til Frederik Reedtz.

² Kun i K.

det synes dem bedst. Lensmændene skal endvidere faa at vide af dem, hvilke Privilegier de til Gengæld begærer, og Kongen vil meddele dem disse, saavidt de ikke er til stor Skade for Kongen og Riget. — For Sjælland i København: Hr. Christen Friis, Claus Daa, Hans Lindenov, Jost Høg og Frants Rantzau; for Fyen i Odense: Jacop Ulfeldt og Jørgen Brahe; for Bornholm: Holger Rosenkrantz; for Gulland: Jens Høg; for Skaane, Halland og Blekinge: Hr. Anders Bilde, Tagge Thott og Christopher Ulfeldt; for Lolland og Falster [i Maribo]¹: Palle Rosenkrantz og Laurits Grubbe. Sj. T. 24, 397 b. K.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Fredrik Rantzau. Da Undersaatterne paa Øsel har bevilget at ville holde et Orlogskib til Landets Forsvar, skal han paase, at dette Løfte efterkommes. Sk. T. 5, 420 b.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da Frederik Parsberg til Vonserup har begæret 1 Gaard, som skal staa øde, i Demstrup By i Nørre² Jernløse Sogn i Merløse Herred i hans Len [Roskildegaard] til Mageskifte, skal han til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt denne Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 24, 398. K.

— Miss. til Ernst Normand til Selsøe og Jacop Ulfeldt til Bavelse, Landsdommer i Sjælland, Befalingsmænd paa Antvorskov Slot og Ringsted Kloster. Da Otte Brahe Stensen til Nesbyholmb har begæret 3 Gaarde i Atterup By i Tersløse Sogn i Merløse Herred og 1 Gaard i Jersie By i Tune Herred i Københavns Len til Mageskifte for det Gods, som han ejer i Kielleklinte i Kongens Vildtbane i Kalundborg Len, og som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 24, 398 b. K.

— Miss. til Jørgen Urne. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg, har berettet, at en af hans Tjenere, ved Navn Torsten Søfrensen, i Muslunde i Kristianstads Len forleden Aar havde indhegnet sig en lille Lykke, som han mener paa sin egen Grund, og saaet Boghvede i den, men at Veby Mænd i Christoffer Ulfeldts Fraværelse med Magt

¹ Kun i K.

² Sj. T. har ved en Fejlskrift: Støre.

og væbnet Haand har udhugget Gærdet omkring Lykken, ødelagt og nedtraadt Boghveden og siden nogle Gange bevist denne deres Gevalt og Modvillighed imod Christoffer Ulfeldts Tjener uden Forhør eller Dom og Ret. Jørgen Urne skal tilholde Bønderne i sit Len [Kristianstad] ikke at forsøge Vold imod Christoffer Ulfeldts Tjener, men hvad der staar dem imellem, skal procederes med Lov og Ret. Sk. T. 5, 420 b.

29. Marts (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Anders Ougesen, Salpetersyder i Koldinghus Len, har berettet, at Salpeterhytteværket dér mangler en stor Del, og at Husene er bygfældige. Gunde Lange skal skaffe, hvad der mangler paa Værket, og lade forfærdige, hvad der er fornødent. J. T. 8, 247 b.

— Miss. til Jens Juel. Da Ifver Krabbe til Albeck, Hofjunker, har begæret 20 Gaarde med tilhørende Gadehuse og et Hospitalsbol i Skifvum By og Sogn i Aars Herred i Aalborghus Len til Mageskifte for 8 Gaarde i Hiedts By i Vegerbye Sogn, 3 Gaarde i Østerup By i Suldrup Sogn, med de dertil hørende Gadehuse, alle i Hornum Herred, og for Hospitalsbolet i Skifvum By en Halvgaard i Hyldal i Suldrup Sogn i Hornum Herred, og dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Gods i Aalborghus Len, skal han med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt nævnte Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 248.

30. Marts (—). Aab. Brev om, at Pieter Clausen, boende i Hollænderbyen paa Amager, maa indlade sig i Ægteskab med Agata Jensdatter, der er beslægtet med hans forrige Hustru i tredje Led, mod at han giver noget til de Fattige efter sin Evne og eftersom Mogens Sehested til Holmgaard, Embedsmand paa Københavns Slot, paalægger ham. Sj. R. 18, 487.

— Miss. til Claus Daa om at betale Aksel Urup¹ til Vognøe, Kongens Ingeniør, 1000 Rdlr. in specie af den Ottendedel af den paabudte Pengeskate, som Kongen har befalet ham² at beholde hos sig til forskellige Kronens Udgifter, og føre dem til Regnskab. Sj. T. 24, 399. K.

¹ Overskriften har dette rigtigt, Teksten har ved en Fejlskrift: Urne.
² 1. Okt. 1629.

30. Marts (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa. Da det berettes, at Kronens Bønder, der ligger til Dragsholm Slot, lider stor Mangel paa Sædekorn og har andraget om at blive undsat med en Del Læster Byg til Sædekorn, skal han lade dem faa 30 sjællandske Læster Byg af Dragsholm Lens Indkomst til Sædekorn, hvilket de siden igen skal betale Kongen. Sj. T. 24, 399 b. K.

— Ligelydende Miss. til Hans Lindenov om at undsætte Bønderne i hans Len [Kalundborg] med 40 sjællandske Læster Byg til Sædekorn. Udt. i Sj T. 24, 399 b. K.

— Oprejsningsbrev for Jens Miure, Mads Trellov, Rasmus Madsen, Jacob Arntsen, Hans Krupling, Henrik von Köllen, Jens Guldsmed, Jørgen Guldsmed, Didrik Smett, Jacob Brygger, Søfren Munkeboe og Christen Brøses, Indvaanere i Visby paa Gulland, som er nederfældiggjorte for en Afsigt, som de har gjort imellem Caspar von Buchwald til N., Embedsmand paa Segeberg Slots Tjener, og Niels Pedersens Hustru i Visby, da de har tilfredsstillet Kongen for samme Forseelse. Sk. R. 4, 505.

— Forleningsbrev for Christoffer Svenke, Kongens Arkelimester, paa St. Birgete Vikarie i Lund Domkirke, hvormed Gunde Skriver nu er forlenet, efter dennes Død. [Med Artikl. 1—2]. Sk. R. 4, 505 b.

— Miss. til Sigvort Urne og Dr. Mads [Jensen]. Sognepræsten og Skolemesteren i Malmø vægrer sig ved af de Vikarier, med hvilke de er forlenede, at udgive den Skat, som har været paabudt paa gejstligt Gods i Riget, idet de hævder, at der pro officio skal være forundt dem Frihed herfor. Adressaterne skal stævne dem for sig til førstkommende Landemode, forhøre dem og paakende, om de er pligtige at svare denne Skat eller ikke. Sk. T. 5, 421.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om at lade Stævning¹ forkynde for Borkert Rud til Sæbygaard og siden igen indsende den til Kancelliet. Udt. i Sm. T. 6, 326.

— Miss. til Jens Juel til Kieldgaard og Reinholdt Heiden-

¹ Om „nogle Tavler og Ord“, som han havde ladet opsætte i sin Sognekirke, jvfr. 18. Jan. 1630. Stævningen tr. i Udt. i Vedel Simonson: Efterretn. om de danske Ruder. 2. H. S. 225.

strup til Rueballe, Embedsmænd paa Aalborghus og Sejlstrup Slotte. Da Falck Gjæe til Brodskouf har begæret 1 Gaard, kaldet Lund, i Lirup¹ Sogn, 1 Gaard i Eystrup og 1 Gaard i Bratbjerg, begge i Traum² Sogn, 5 Gaarde i Javum³, 3 Gaarde i Øster Svenstrup, alle i Øster Svenstrup Sogn, Bes Mølle, Klit-huse⁴, 2 Gaarde i Trandum⁵, 1 Gaard i Telling i Lerup Sogn, Vulfholm⁶ i Høen⁷ Sogn, alle i Han⁸ Herred i Sejlstrup Len i Vendsyssel i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Tersløf⁹ By og Sogn, 1 Gaard i Attrup, 1 Gaard i Beistrup By og Sogn, 1 Gaard i Gielstrup i Usle¹⁰ Sogn, 1 Gaard i Lund i Lild Sogn, 1 Gaard i Ullerup i Taurup¹¹ Sogn, 1 Gaard i Tved i Hieremaal¹² Sogn, 2 Gaarde i Vesterhiermeslef By og Sogn, 2 Gaarde i Vindbles By og Sogn, 1 Gaard i Byrrumslot¹³, 2 Gaarde i Stistrup i Fallum¹⁴ Sogn og 1 Gaard i Øster Brøndis-lef, alle i Sejlstrup Len, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 248. K.

30. Marts (Kbhvn.). Følgebrev for Jørgen Seefeldt til Refs, til Bønderne i Ringsted Klosters Len efter Jacob Ulfeldt til Bafvelse, Landsdommer i Sjælland, at de skal svare Jørgen Seefeldt fra førstkommende 1. Maj. Sj. R. 18, 487 b.

31. Marts (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1630 at regne, for Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland, paa Ringsted Kloster og Len. [Forleningsbrevet er enslydende med Forleningsbrevet af 16. April 1624 for Jakob Ulfeldt til Bavelse]. Sj. R. 18, 488.

— Miss. til Ernst Normand til Selsøe og Gabriel Kruse til

¹ Der er foretaget mange Rettelser i Koncepten, og Navnene er jævnlig forvanskede her, hvorfor Forholdene er endnu mere usikre i J. T. Der er heller ikke angivet Antallet af Gaarde, men Navnene paa Gaardbeboerne. Det her opgivne stemmer derfor jævnlig ikke med Opgivelserne i Skødet af 26. Juli 1631, til hvilket der maa henvises.

² Trandum S., Ø. Han H., K. har Trandum. ³ Fejlskrift i K. og J. T. for Janum, Ø. Han H. ⁴ J. T. har Klithus. ⁵ K. og J. T. har ved en Fejlskrift: Travum. ⁶ K. har Ulfholm. ⁷ Hune S., Hvetbo H. ⁸ Herredsangivelsen passer ikke paa alle Gaardene.

⁹ Torslev, Ø. Han H. ¹⁰ Vokslev S., Hornum H. ¹¹ Torup, V. Han H. ¹² Hjardemaal, Hillerslev H. ¹³ Børumslet, Slet H. ¹⁴ Fovlum, Gislum H.

Hiuleberg, Befalingsmænd paa Antvorskov Slot og Roskildegaard. Da Kongen har forlenet Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland, med Ringsted Kloster og Len, skal de være til Stede, naar Jacob Ulfeldt til Bafvelsøe vil levere Klosteret og Lenet fra sig, overlevere det til Jørgen Seefeld med Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Klosteret og Skovene i Lenet og give alt beskrevet fra sig. Sj. R. 18, 489.

31. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev til alle Indbyggerne paa Sjælland om, at Kongen har forordnet Jørgen Seefeldt til Refs til at være Landsdommer paa Sjælland. Sj. R. 18, 489 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Kongen har fritaget ham for Bestillingen som Landsdommer [paa Sjælland] og forlenet ham med Norges Kronens Len Nedenis og Mandal og har udnævnt Jørgen Seefeld til Refs til Landsdommer, men da Jørgen Seefeld ikke er synderlig kyndig i den sjællandske Lov, skal Jacob Ulfeldt forvalte samme Bestilling indtil førstkommende Herredag, for at Jørgen Seefeldt i Mellemtiden kan søge Landstinget og deraf faa nogen Underretning om, hvorledes Processen drives her i Landet. Sj. T. 24, 400 b.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Jacob Matsen og Christen Bentsen, Borgere i København, der har lovet at sende 800 Tdr. Byg til Jylland til Undsætning for Undersaatterne dér, til Gengæld at udføre 800 Tdr. Byg fra Sjælland eller Skaane til fremmede Steder, hvor de bedst kan sælge det. Sj. R. 18, 487 b.

— Aab. Brev om, at det tillades Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, at lade lægge en Rende fra den nye Post i Mønten til sin Gaard. Sj. R. 18, 489 b. (Tr.: KD. III. 97).

— Miss. til Frants Rantzau, Statholder, om, at der maa lægges en Vandrende fra Ermedrup¹ Sø ind til København. Sj. T. 24, 399 b. K. (Tr.: KD. V. 118 f.).

— Miss. til samme. Det berettes, at afdøde Dr. Leonhardus Meisnerus² hemmeligt har ført næsten hele den

¹ Emdrup Sø.

² Dr. jur. Leonhard Metzner.

Formue, som han har erhvervet i Kongens Tjeneste, til Tyskland og sat den paa Rente dér uden at betale Kongen og Byen efter Forordningen. Anne Marcusdatter¹, Christopher Andersens Enke, Borgerske i København, har berettet, at det, der er i København, naar Gælden bliver betalt, kun er en ringe Ting i Sammenligning med det, der er udført, og har andraget om, at det maa være hende følgagtigt paa den Lod, som kan tilfalde hende efter hendes afdøde Søster, som var Dr. Leonhard Meisners Hustru², hvorimod hun tilbyder at lade det afkorte i den Part, som maatte tilfalde hende i Tyskland. Frants Rantzau skal lade Dr. Leonhard Meisners efterladte Gods og Løsøre, som findes her, overlevere til Anne Marcusdatter, imod at hun udsteder en Revers om, at hun vil kvittere det i den Sum Penge, som maatte tilfalde hende af de til Tyskland udførte Penge. Sj. T. 24, 400.

31. Marts (Kbhvn.). Miss. til Just Høg om at optage Otte Pors, Fru Karren Daas Søn, i Sorø Skole, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Adelspersoner. Sj. T. 24, 400.

— Miss. til Bevindtheberne for det Ostindiske Kompagni. Kongen har i Anledning af den sidste Udrustning til Indien befalet, at der af den først hjemkommende Retour ikke maa udgives noget undtagen til det hjemkommende Folks Betaling og til Bekostning af den sidste Udrustning og af den følgende Udrustning. Det berettes nu, at man i den Anledning forholder Bogholderen hans Løn, og at han derfor vægrer sig ved at fortsætte med Kompagniets Dont. Da det ikke har været Kongens Mening dermed at forholde Bogholderen hans Løn, skal de lade ham faa hans Løn og siden tilholde ham at fortsætte med Kompagniets Dont. Sj. T. 24, 400. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Af hosfølgende Supplikation kan han se, hvad Salpetersyder Niels Jensen ansøger om. Han skal undersøge Sagen, og, hvis Ridefogden har gjort sig skyldig i Forseelsen, skal han lade denne tiltale og straffe. Han skal med det første indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 5, 421.

¹ Anne Marcusdatter Hess.

² Lisbet Marcusdatter Hess.

31. Marts (Kbhvn.). Miss. til Gregers Krabbe. Han har for Borgerne i Middelfart og Bønderne i Hindsgavl Len andraget om, at de maa blive fritaget for den 4. Termin af den Pengeskat, som blev paabudt, førend det fremmede Krigsfolk ankom til Fyen, og Bønderne tillige for den sidste Aar paabudne Madskat. Begge Parter fritages for Resten af de nævnte Skatter, hvilket han skal føre til Regnskab. F. T. 4, 98 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Denne Frederik Rostrup i Nykøbing i Falster har berettet, at der er opstaaet Trætte imellem ham og hans Stiffader Valentin Kneutel, Indvaaner sammesteds, om et Skiftebrev, som i hans Barndom er oprettet om hans Fædrearv, hvilken Trætte Kongen for nogen Tid siden har befalet Anders Jespersen, Borger i Nykøbing, at afgøre. Denne har ikke fældet nogen endelig Dom i Sagen, men har afvist den, fordi det originale Skiftebrev hidtil ikke er blevet fremlagt for ham i Retten, men kun en underskreven Kopi deraf. Palle Rosenkrantz skal tilholde Valentin Kneutel endelig at fremlægge det originale Skiftebrev i Retten, men dersom det er forkommet, skal han tilholde Anders Jespersen uden videre Forhaling at dømme efter den underskrevne Kopi af Skiftebrevet, for at Frederik Rostrup engang for alle kan komme til en endelig Ende dermed. Sm. T. 6, 326.

— Miss. til Christopher Gersdorf. En Mand, ved Navn Madts Pofvelsen, Indvaaner i Randers, har berettet, at han i 1627 har afkøbt Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, en Del Rug, som han skulde have haft paa Hr. Jørgen Skeels 2 Gaarde Estrup og Soustrup. Paa Grund af Modvind og Fjendernes hastige Indfald i Jylland kunde dette ikke ske, men alligevel tiltales han af Hr. Jørgen Skeel for den hele Pengesum, som om han havde faaet den nævnte Rug. Og dog skal der af den Rug, som ved Fjendernes Ankomst fandtes paa Hr. Jørgen Skeels Gaarde, være kontribueret til Forsvar for hans Gaarde og Gods, og Fjenden skal paa nævnte Gaarde have efterladt en hel Del Korn, som er kommet Hr. Jørgen Skeel til Gode. Da Madts Pofvelsen beretter, at Christopher Gersdorf har Kendskab til disse Forhold, skal denne give beskrevet fra sig, hvad han ved om denne Sag, og tilstille Madts Pofvelsen det. J. T. 8, 250.

— (Frederiksborg). Sj. R. 18, 490 se 29. Marts.

2. April (Kbhvn.). Følgebrev for Jørgen Orning til Skorupgaard til Bønderne i Aastrup Len, at de skal svare Jørgen Orning fra 1. Maj. J. R. 8, 239.

5. April (Haderslevhus). Aab. Brev, hvorved det tillades Jørgen von Ahlefeldt til Qvarnbeck, Embedsmand paa Haderslevhus, i Danmark at tilforhandle sig 30 Køer, 20 smaa Plovheste og 4 Kudskheste og udføre dem til Holsten, Kronens Told og Rettighed dog dermed uforkrænket. J. R. 8, 239.

— Miss. til Lauridts Ebbesen om at lade Broen imellem Skanderborg Slot og Dyrehaven og Broen imellem Emborg og Rye, som er afbrudt af de kejserlige, genopbygge, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Ved Broen imellem Slotet og Dyrehaven skal han lade fylde op i Søen, saa at Broen kan blive desto stærkere og kan holdes ved Magt ad Dyrehaven med Plankeværk. J. T. 8, 250 b.

— Miss. til samme. I Anledning af hans Forespørgsel om, hvorledes der skal forholdes med Officerernes Gaarde i hans Len [Skanderborg], svares, at han skal bortfæste Gaardene til hvem det synes ham bedst, og som bedst kan besidde dem, saa at der kan udgives Skat, Landgilde og anden Rettighed til Kronen deraf. J. T. 8, 250 b.

— Aab. Brev, hvorved Gaarden Graagaard i Vandling overdrages til Jørgen Hansen, Husfoged paa Haderslevhus Slot. Gaarden har tidligere været tillagt Husfogderne paa Haderslevhus Slot imod, at de holdt Tilsyn med Kongens Vildtbane, Fiskeriet og Skovene i Haderslevhus Len, i hvilke de plejede at udvise, men den er nu afbrudt af de kejserlige og staar aldeles øde. Jørgen Hansen faar Gaarden med al dens Tilliggende, som hans Formænd har haft den, fri for al Afgift og Tynge, saa længe han forbliver i Kongens Tjeneste, og uden samme Løn som hans Forgænger har haft, hvorimod han skal lade Graagaard genopbygge paa sin egen Bekostning. Kongen bevilger ham saa meget Egetømmer, som er nødvendigt til Genopførelsen af den underste Part af Husene, hvilket Lensmanden dér skal lade udvise til ham og lade ham faa for Betaling. Naar Jørgen Hansen forløves af Kongens Tjeneste, skal han og hans Arvinger beholde Graagaard mod Stedsmaal

og den sædvanlige aarlige Afgift uden større Tynge end hidtil. J. T. 8, 250 b.

5. April (Haderslevhus). Miss. til Gunde Lange. Kongen har bevilget, at Jacob Johansen Kiøbenhavn, Skovrider i Koldinghus Len, maa beholde Hønborg Ladegaard mod Fæste og den sædvanlige Afgift og desuden nyde den samme Løn, som andre Skovridere dér i Lenet har, hvilket Gunde Lange skal føre til Regnskab. J. T. 8, 251.

— Miss. til samme. Kongen har bevilget, at Bønderne i Haderslevhus Len maa tilforhandle sig smaa Plovheste i Danmark og føre dem herover til Lenet, dog Kronens Told og Rettighed forbeholden og paa Betingelse af, at de giver deres Forpligtelse paa, at Plovhestene ikke udføres til andre Steder, men at Bønderne beholder dem til deres eget Behov. J. T. 8, 251.

8. April (Frøderiksborg). Miss. til Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler, Hr. Anders Bilde til Rosendal og Markvor Bilde til Hvidkel, Befalingsmænd paa Riberhus, Nyborg, Helsingborg og Rugaard. Da det berettes, at der er gjort adskillige Indførsler i Fru Mette Bilde til Lammehafves og hendes afdøde Søn Peder Straales Gods, skal Adressaterne til førstkommende Herredag i Kolding indstævne for sig alle disses Kreditorer og alle dem, som har faaet Indførsler i deres Gods, samt disses Ridemænd til at møde for sig med Indførslerne og Gældsbrevene, undersøge Sagen nøje og saavidt muligt forhandle imellem dem, som de paa begge Parters Vegne eragter det ret og billigt, saa at hun kan komme til Ende med Kreditorerne. F. T. 4, 98 b.

10. April (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved det tillades Christian Rantzau til Bredenburg fra sit Gods i Jylland at udføre 80 Stkr. Fæ til Holsten til sine Undersaatters Behov, Kronens Told og Rettighed dog dermed uforkrænket. J. R. 8, 239 b.

13. April (—). Aab. Brev, hvorved det tillades Marqvart Rantzau fra Danmark til Holsten toldfrit at udføre 500 Faar, hvoraf de 300 skal bruges til Kongens eget Schæferi og de 200 skal forundes Kongens forarmede Undersaatte. J. R. 8, 239 b.

— Aab. Brev, hvorved det tillades samme toldfrit at ud-

føre ialt 20 Læster Rug, Byg eller Malt til Holsten. J. R. 8, 240.

13. April (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved det tillades Marqvart Rantzau toldfrit at udføre 60 Heste og 60 Stkr. Fæ fra Danmark til Holsten. J. R. 8, 240 b.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Henrik Rantzau, Embedsmand paa Rendsborg Slot, fra Danmark at udføre 100 Stkr. Fæ, hvoraf han skal anbringe en Del paa Kongens Lade-gaarde i Rendsborg Len og maa bruge en Del til sit eget Behov, Kronens Told og Rettighed dog dermed uforkrænket. J. R. 8, 240.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Christian Rantzau til Breidenborg fra sit Gods i Jylland at udføre 200 Tdr. Rug til Holsten til sine Undersaatters Behov, Kronens Told og Rettighed dog dermed uforkrænket. J. R. 8, 240 b.

14. April (Kbhvn.). Søpas for det Herman Hoe, Raadmand i Flensborg, og Reinholt Lange, Borger smstds., tilhørende Skib St. Jørgen, paa 60 Læster, ført af Skipper Peder Tyggesen, til i den kommende Sommer at sejle paa Kronens Strømme Norden omkring Vardøehus til Malmis, Corvage St. Nicolai eller andetsteds under Rusland og drive Handel dér. Orig. i D. Kanc.

15. April (Glückstadt). Miss. til Hans Berider paa Antvorskov om at forordne nærværende Stodhest ved det Stod, hvor Boratin hidtil har været. Sj. T. 24, 401 b. K.

16. April (—). Pas for Major Daniel von Buchwald med hans Kompagni til København. Kongen har befalet ham med sit Kompagni at marschere ind i Danmark til København. Embedsmændene skal, hvor han kommer, forsyne ham og hans Soldateska med nødtørftigt Kvarter, Underholdning og Befordring og lade Soldatesken gelejde igennem deres Len, saa at der ikke tilføjes Undersaatterne Vold eller Overlast af dem. J. R. 8, 240 b.

20. April (—). Miss. til Niels Trolle. Kongen har bevilget, at Hendrik Rantzau, Embedsmand paa Rendsborg Slot, denne Gang maa forskaanes for Mønstring af sin Gaard Høybygaard i Lolland, da han er forhindret i Kongens Bestilling og nu ikke har Heste paa disse Steder, men til den næste Mønstring skal han indstille sig. Sj. T. 24, 401 b. K.

20. April (Glückstadt). Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Kongen har bevilget, at Henrik Rantzau, Embedsmand paa Rendsborg Slot, denne Gang maa forskaanes for Mønstring af sin Gaard Holgaard¹ i Jylland, da han er forhindret i Kongens Bestilling og nu ikke har Heste paa de Steder, men ved den næste Mønstring skal han møde paa tilbørlig Maade. J. T. 8, 251 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Han har for nogen Tid siden² faaet Kongens Befaling om at tilbagegive en Borger³ i Lybæk Samuel Vinkeler og hans Konsorter deres Gods, som var indkommet under Bornholm. Da dette endnu ikke er sket, og da de har erhvervet en ny Intercessionskrivelse fra Borgemestre og Raad i Lybæk til Kongen, skal Holger Rosenkrantz straks lade dem faa deres Gods udleveret, for at Kongen kan blive forskaanet for deres videre Overløb. Sk. T. 5, 421 b.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Christian Rantzau til Breidenborg fra sit Gods i Jylland at udføre 400 Faar og 20 Geder til Holsten til sine Undersaatters Behov, Kronens Told og Rettighed dog dermed uforkrænket. J. R. 8, 241.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Henrik Rantzau, Embedsmand paa Rendsborg Slot, fra Danmark toldfrit at udføre 300 Stkr. Faar til Kongens Schæferi i Rendsborg Len. J. R. 8, 241.

— Pas for samme til med 6 Vogne at begive sig til sit Gods i Jylland, derfra til København og Lolland og siden efter Lejligheden tilbage igen. J. R. 8, 241 b.

22. April (—). Miss. til Frants Rantzau. Da Kongen har befalet Casper von Buchwald til Brunsdorpf, Embedsmand paa Segeberg Slot, at lade noget bygge paa Segeberg Slot, hvortil der behøves en Mængde Kalk, skal Frants Rantzau, naar Casper von Buchwald sender ham en Skude, lade denne lade med god Kalk paa de Steder i Skaane, hvor den bedste Kalk falder, og hvor der bekvemst kan lades, saa at Skuden med det første igen kan blive affærdiget. Sj. T. 24, 402. K.

¹ Hvolgaard, Nørvang H. sikkert ved en Fejlskrift: Bager.

² 19. Jan. 1630.

³ Sk. T. har,

22. April (Kbhvn.). Miss.¹ til nogle Lensmænd². Der er i 1629 efter hosfølgende Fortegnelse blevet hjemforlovet nogle af Kongens Baadsmænd, som er blevet udtaget i deres Len, og som har lovet igen at indfinde sig i sidste Fæste, hvilket ikke er sket, hvorom Lensmændene tilforn³ har faaet Kongens Mis-sive. Lensmændene skal sørge for, at nævnte Baadsmænd straks igen møder paa Bremerholm, da der ligger Kongen og Riget stor Magt paa Skibsflaaden. — Efterskrift: Da der er udgaaet kongelig Befaling⁴ om, at der i Aar skal udtages Baadsmænd i deres Len, sendes der en Fortegnelse paa dem, der er mødt, for at Lensmændene kan erfare, hvem der endnu er tilbage, og at de, som er udtaget, ikke er mødt, men andre er mødt i deres Sted. Lensmændene skal paase, at de udtagne møder og at de, som er tilbage, ogsaa indstiller sig med det allerførste. Sj. T. 24, 402. K.

U. D. og St.⁵ Miss. til Jost Høg om at optage Mads Jensen Lercke, Søn af Jacop Lercke, Raadmand i Nyborg, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 24, 402 b.

23. April (Glückstadt). Lignende Miss. til samme om at optage Daniel Christophersen, en Slægtning til Thomas Bruun, Borgemester i Nyborg, efter dennes Ansøgning, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Sj. T. 24, 402 b.

— Aab. Brev om, at Bønderne i Trøgeløf Sogn paa Langeland, som selv har deres Korntiende i Fæste, igen maa faa denne i Fæste, naar den Mand, ved Navn Niels Bunde, i Knepholm, som nu har den i Fæste paa Trøgeløf Sognemænds Vegne, dør. F. R. 3, 442 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Borgemestre og Raad i Assens har klaget over, at de besværes med at gøre Vognægter fra deres By, fordi de to Holdsvogne, som daglig plejede at holdes dér af Bønderne i Baag Herred, en Tid lang har været afskaffet, saa at de selv alene maa køre de Folk, som

¹ Underskrevet af Christian Friis og Frants Rantzau. ² De opregnes alle i Konc. ³ 10. Dec. 1629. ⁴ [17.] Febr. 1630. ⁵ Indført umiddelbart foran og med fælles Overskrift med det følgende Miss. til samme.

skal befordres paa Kongens Pas. Han skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorfor de to Holdsvogne ikke mere holdes dér som tilforn. F. T. 4, 99.

23. April (Glückstadt). Miss. til Henning Valkendorf. Det berettes, at Kæmneren i Odense Jens Hansen, Grovsmed, efter Befaling af Borgemestre og Raad sammesteds har ladet nedtage den Galge og det Træværk, som var oprejst dér paa Torvet til at straffe Soldaterne, i hvilken Anledning Smedene, af hvilket Haandværk han ogsaa er, har forsamlet sig uden og imod deres Bisidderes Vidende og har besluttet derfor ikke at ville have ham i deres Lav, men skyer og hader ham og taler ilde om ham derfor. Henning Valkendorf skal, saavidt det kan ske med Ret, forsvare Jens Hansen herimod. F. T. 4, 99 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt og Dr. Jens Dinesen. Lene, Hr. Hans's, forrige Præst i Skierbecks Hustru, har berettet, at hendes Mand er kommen i Ulykke og Slagsmaal og har dræbt en Præst, ved Navn Hr. Christen, i Nødværge, hvorfor Sandemænd har svoret ham til sin Fred. Hun begærer derfor, at Kongen vil eftergive ham denne Forseelse, saa at han engang i Fremtiden igen kan blive befordret til en Tjeneste. Adressaterne skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes det er gaaet til hermed. J. T. 8, 251 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Han har nu sidst¹ paa Haderslevhus faaet Kongens Missive om de Bøndergaarde, hvormed Officererne har været forlent. Da det nu berettes, at Eiler Gabriel igen faar Gaarden Dybvad, som han tidligere har haft, skal Lauridts Ebbesen lade ham faa nødtørftigt Bygningstømmer til Reparation af Gaarden i de nærmest liggende Skove, dog saavidt muligt uden Skade for Skovene. J. T. 8, 252.

29. April (Kbhvn.). Miss.² til Mogens Pax. Der er for nogen Tid siden³ udgaaet Befaling til Ernst Normand og Gabriel Kruse om at overlevere Ringsted Klosters Len til Jørgen

¹ 5. April 1630.
Rantzau.

² Underskrevet af Christian Friis og Frants
³ 31. Marts 1630.

Seefeld, naar Jacop Ulfeldt leverer det fra sig. Da Gabriel Kruse siden¹ er udnævnt til Admiral over Kongens Flaade paa Elben, saa at han ikke kan være tilstede, naar Lenet skal overleveres, skal Mogens Pax træde i hans Sted og sammen med Ernst Normand overlevere Lenet til Jørgen Seefeld. Sj. T. 24, 402 b. K.

30. April (Glückstadt). Miss. til Hr. Christian Friis, Kansler, og Frants Rantzau, Statholder, om Tilladelse til Johan von Dellen og Johan Bram til at udføre en Del Byg fra Sjælland. Sj. T. 24, 403. K. (Tr.: KD. V. 119).

1. Maj (—). Miss. til Lensmændene² i Danmark og Norge om at arrestere alle Hamborger Skibe og Gods. Sj. T. 24, 403. K. (kun Fortegnelsen over Lensmændene). (Tr.: CCD. IV. 516).

— Miss. til Borgemester og Raad i Malmø. En Borger i Stade, ved Navn Hendrik Meyer, har berettet, at hans Søn Henning Meyer en rum Tid har tjent afdøde Evert Dichmand, forrige Borgemester i Malmø, og nu er død dér, og at der nu af ham som den afdødes Arving forlanges Tiendepenge, fordi han er Udlænding. Men da Hendrik Meyer har afstaaet Arven til sin anden Søn, ved Navn Sylvester Meyer, som vil nedsætte sig i Malmø, har Kongen bevilget, at denne maa beholde sin afdøde Broders Gods uden al Tiendepenges Afgift, dog skal han give Borgemestre og Raad sin Forpligtelse paa, at han ikke vil udføre denne Arv af Riget. Sk. T. 5, 422.

— Miss. til Erik Bilde, Landsdommer paa Langeland. Henrik Rantzau til N. har berettet, at han for nogle Aar siden har forstrakt Erik Bilde med 3000 Rdlr., hvoraf kun 1000 Rdlr. er betalt tilbage, skønt han har opsagt dem hos Erik Bilde. Disse 1000 Rdlr. har Henrik Rantzaus Fuldmægtig, ved Navn Lorents Pren, Borger i Hamborg, ladet indkræve ved sin Tjener og har for de resterende 2000 Rdlr. taget imod et nyt Brev, hvorefter disse Penge skulde betales i to Terminer, hvilket er sket imod Henrik Rantzaus Vilje og Samtykke og imod den Fuldmagt, som han havde givet sin Fuldmægtig. Desuden har Henrik Rantzau ikke faaet den nye Obligation, fordi hans Fuld-

¹ Se ndfr. 4. Maj 1630.

² De opregnes alle.

mægtig har pantsat den til Henrik Holst i Kiel. Erik Bilde har derfor tilforn¹ faaet Kongens Missive om at beholde de resterende Penge hos sig og ikke udbetale dem til nogen anden end Henrik Rantzau selv, da det er billigt, at denne faar sine udlaante Penge igen, og ubilligt, at han skulde lide nogen Fortræd for sin gode Vilje, hvilket han klager over, at Erik Bilde beviser ham. Det befales Erik Bilde alvorligt at betale Henrik Rantzau disse Penge imod nøjagtig Kvittans, for at ikke Kongen, hvis dette ikke sker, skal lade undersøge, om det er gaaet saa rigtigt til hermed, som der burde, og nødes til at bruge andre Midler. F. T. 4, 100.

3. Maj (Kbhvn.). Miss.² til nogle af Rigsraaderne om ufortøvet, Dag og Nat uspart, at komme til København, da Brevskriverne har noget at raadslaa med dem om, som der ligger stor Magt paa. De har ogsaa skrevet til deres andre Medbrødre i Nabolavet om ligeledes straks at forføje sig til København. — Claus Daa, Hans Lindenov, Jost Høg, Hr. Anders Bilde, Christopher Ulfeldt og Tage Thott. Sj. T. 24, 404 b. K.

— (**Glückstadt**). Miss. til Christian Pentz, Guvernør i Fæstningen Glückstadt, Ventsel Rotkirk, Hofmarskal, og Stie Pors, Kongens Sekretær. Da Hamborgerne for kort Tid siden, da Kongens Skibe løb ud, har taget tre af disse Skibe, og da det berettes, at nogle af Kongens Baadsmænd, som var paa disse Skibe, er undkomne derfra og igen begiver sig hertil, skal de straks fordre disse Baadsmænd for sig, forhøre hver især af dem om, hvorledes alting er gaaet til, siden de løb ud herfra og indtil de hamborgske Skibe blev dem mægtige, og give Kongen det beskrevet. Sj. T. 24, 404.

— Miss. til Tyge Christensen, som er ankommet til By-sen³, om at begive sig til Sild og Førde og holde Søen dér, indtil Kongens andre Skibe ankommer dertil. Saasnart disse er kommet, skal han straks underrette Kongen derom ved et sikkert Bud, hvorefter Kongen vil meddele dem alle videre Ordre. Der tilsendes ham 7 Baadsmænd, som er undkommet

¹ 13. Maj 1629.
Frants Rantzau.

² Underskrevet af Christen Friis, Otte Skeel og
³ Bysum i Nordditmarsken.

fra de erobrede Skibe, og som han kan bruge paa Lykkepotten. Sj. T. 24, 404. K.

4. Maj (Glückstadt). Miss. til Admiralerne, Skibshøvedsmændene, Kaptejnerne og Løjtnanterne, som har faaet Befaling til med Kongens Skibe at begive sig til Elben. Saa snart de faar dette Missive, skal de straks begive sig med Kongens Skibe til Sild i Leister Dyb og holde Søen dér. Naar de er ankommet dertil, skal de underrette Kongen derom, hvorefter der vil blive meddelt dem videre Ordre. Sj. T. 24, 404 b.

— (Kbhvn.). Instruks¹ for Gabriel Kruse til Hiuleberg, Befalingsmand paa Roskildegaard og tilforordnet Admiral over Kongens Flaade, som skal sejle til Vester søen. Saa snart Orlogsskibene bliver færdige og Vinden gunstig, skal han med denne Flaade forføje sig til Elben og kommandere over den som Admiral. Naar han ankommer til Elben, hvor han kan ligge sikkert, skal han blive dér indtil nærmere Ordre fra Kongen. Han maa i denne Tid ikke give Aarsag til Fjendtligheder og skal have Agt paa at salvare Kongens Flaade. Sj. R. 18, 491 b.

5. Maj (—). Miss. fra Rigsraadet til en Del Lensmænd² i Sjælland, Lolland, Falster, Fyen, Skaane, Bornholm, Gulland og Øsel. De har for nogen Tid siden³ faaet Befaling til ved Kollektor hos de formuende i deres Len at indsamle nogen Hjælp til de forarmede i Jylland og, saasnart noget var samlet, sende Meddelelse derom til Kancelliet. De anmodes nu om med det første til Kancelliet at indsende Erklæring om, hvor meget der er indsamlet. Sj. T. 24, 405. K.

— (Glückstadt). Miss. til Hans Kaas til Østergaard og Anders Bilde til Damsboe. Fru Jytte Bild, Otte Banners Enke, har berettet, at hun med sin Lavværges er stævnet af Niels Trolle til Troldholm til næstkommende Herredag om noget hendes Børn tilhørende Gods, og at hun endvidere er stævnet for den Arvelod, som er tilfaldet hende efter hendes Forældre, hvilken Lod findes beskrevet i en forseglede Kiste i Kirken i

¹ Underskrevet af Hr. Christen Friis, Otto Skeel og Frants Rantzau.

² De opregnes alle.

³ 4. Marts 1630.

Faaborg. Det befales dem straks at begive sig til Faaborg Kirke, aabne Kisten og tilstille Fru Jytte Bild hendes Lod og andre Breve, som kunde være hende tjenlige i denne Sag, mod hendes Reversal. F. T. 4, 100 b.

10. Maj (Glückstadt). Miss. til Gabriel Kruse. Da det berettes, at Hamburgerne vil optage Tønderne¹ paa Elben og henlægge dem andetsteds paa Elben, skal han se sig vel for heri og ikke aldeles tro samme Tønder for vel, men tage Fiskere og andre saadanne med sig, som kan vise ham det rette Løb. Sj. T. 24, 405 b. K.

13. Maj (—). Miss. til Tyge Christensen, Kaptejn. Efter hans Skrivelse har Kongen befalet Landfogden i Ditmarsken at yde ham saa stor Assistance som muligt og ogsaa at skaffe ham Brændevad. Der tilsendes ham et Anker. Baadsmænd er en Gang afsendt til ham herfra, hvor de er blevne². Landfogden skal skaffe ham to Svende fra en af de store Smakker dér i Landet; han skal bruge dem paa Lykkepotten. Han skal blive, hvor han er, indtil han erfarer, at Gabriel Kruse til Hiuleberg, Kongens Admiral, er ankommet med Flaaden. Sj. T. 24, 405 b.

14. Maj (—)³. Miss. til Gabriel Kruse om straks at begive sig til Elben her for vor Fæstning med Flaaden, angribe de Hamborgere, som han kan antræffe, og gøre sin yderste Flid for at bemægtige sig dem eller skyde dem i Grund. K. Sj. T. 24, 405 b.

— Miss. til Falk Lykke. Fru Ane Lykke til Qvidsousholm, Frerik Qvitzovs Enke, Hofmesterinde for de unge Frøkener, Kongens Døtre, har berettet, at hun og hendes Børn er i adskillig Gælds Vidtløftighed med Eyler Qvitzov til Lykisholmb, Befalingsmand paa Rugaard, og daglig geraader i stor Skade derved, fordi der ikke kommes til Ende dermed. Da nævnte hans Søster er forhindret ved Kongens daglige Tjeneste og Opvartning, saa at hun ikke tilbørligt kan føre sine Sager imod ham ved Retten, skal Falk Lykke som Værge for sin Søsters Børn paa

¹ Sømærkerne. ² Der synes at mangle en Eftersætning. ³ Sj. T. har: Datum loco, anno et die ut supra. Brevet er dér indført efter Miss. til Tyge Christensen af 13. Maj.

deres Moders og deres egne Vegne enten i Mindelighed eller ved Retten fordre følgende af Eyler Qvitzov: For det første et Brev paa 1000 Rdlr., som hendes afdøde Husbonde og Eyler Qvitzov har betalt for Fru Ane Bilde til Nakkebølle, og for hvilket Eyler Qvitzov har taget fyldest Udlæg i Fru Ane Bildes Gods, hvoraf Fru Ane Lykke og hendes Børn skal have 500 Dlr.; dernæst Udlæg for Bygningen paa Lykkisholmb for hvad den er sat for, saavidt han ikke kan bevise at være betalt med Kvittanser; endvidere Betaling for den store Skade, som hun og hendes Børn har lidt ved hans Forsømmelse, idet han ikke har skiftet imellem hende og hendes Børn, samt Betaling for den Rostjeneste, som hans afdøde Broder har holdt for ham i den sidste svenske Fejde, og for hvilken der endnu ikke er sket Betaling. Om alt dette kan Fru Ane Lykke give ham nærmere Underretning. Han skal sammen med Jørgen Lykke til Fiellemose beramme en vis Tid og Sted, naar og hvor der bekvemmeligst kan foretages Skifte imellem hende og hendes Børn, og paa Skiftet paase, at enhver af dem faar, hvad der med Rette tilkommer dem, og at alting gaar ligeligt og ret til. Sk. T. 5, 422.

14. Maj (Glückstadt). Miss. til Eiler Qvitzov. Fru Anne Lykke til Qvitzovsholm, Frederik Qvitzovs Enke, Hofmesterinde for Kongens Døtre, har berettet, at hun og hendes Børn er i adskillig Gælds Vidtløftighed med ham og daglig geraader i stor Skade, fordi han ikke har skiftet imellem dem, saa at enhver kunde svare til sin Gæld. Da Fru Anne Lykke ved sin daglige Tjeneste er forhindret i at føre en lang Proces imod ham om disse Sager, paalægges det ham snarest at føre dem til Ende, uden Vidtløftighed tilfredsstille hende og hendes Børn for den Skade, som de har at søge hos ham derfor, og for hvad andet de kan have at fordre hos ham. F. T. 4, 101.

— Miss. til Jørgen Lykke. Fru Anne Lykke til Qvitzovsholm, Frederik Qvitzovs Enke, Hofmesterinde for Kongens Døtre, har berettet, at hun endnu ikke har skiftet med sine Børn, hvorved de paa begge Sider i Længden geraader i stor Skade. Da hun ved sin daglige Tjeneste er forhindret i selv at være til Stede, naar Skiftet imellem hende og hendes Børn skal foretages, skal Jørgen Lykke som sin Søsters Værge og Falk

Lykke til Bollerup, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, som hendes Børns Værge bestemme Tid og Sted, da Skiftet bekvemmeligst kan foretages. Jørgen Lykke skal da som hendes Værge paase, at hun faar sin Part i Købegods for sine Penge, nemlig 3000 Dlr., som hendes Jordegods blev solgt for, da hun og hendes Husbonde var Fæstefolk, og at hun paa Skiftet faar Rigtighed for alt, hvad der kan tilkomme hende med Rette. F. T. 4, 101 b.

17. Maj (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved det tillades Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, at udføre 30 Læster Korn af sit eget Korn fra Fyen til Udlandet. Han har forrige Aar forstrakt Kronens Bønder i Odensegaards Len med Sædekorn, som han først har faaet igen i indeværende Aar, men da Udførslen af Korn nu er forbudt, lider han stor Skade derved. F. R. 3, 443.

— Forleningsbrev for Alexander von Rykelsam¹, Kongens Dansemester, paa Assens Provsti, hvormed Jørgen Brockenhuus til Sebbergaard, Befalingsmand over Holtenge² Kloster og Hardanger Len, nu er forlenet, efter dennes Død. F. R. 3, 443 b.

18. Maj (—). Miss. til Hr. Albret Skeel. Da det berettes, at Kongens Skib Hummeren er ankommet til Sild Dyb og mangler Folk, Proviant og andet, skal han skaffe Kaptejnen paa nævnte Skib alt, hvad han behøver til dets Fornødenhed, og give ham Ordre til at blive dér paa Stedet, indtil Flaaden kommer dertil, saa at han sikker kan slutte sig til den. J. T. 8, 252 b.

22. Maj (—). Aab. Brev, hvorved det tillades Bønderne i Kremper Marsken at købe 100 Heste og 60 Køer i Danmark og udføre dem til Kremper Marsken, Kronens Told og Rettighed dog uforkrænket. J. R. 8, 242 b.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Borgemestre og Raad i alle Købstæder i Sjælland³ om at lade deres Fuldmægtige møde i København førstkommende 31. Maj eller saa snart som mu-

¹ I Bestallingen 12. Juli 1626 kaldes han: van Ruchelsen.

² Fejlskrift for: Halsnø Kloster.

³ De opregnes alle i Konc.

ligt, da Brevskriverne¹ efter Kongens Befaling har noget at forrette med dem. Sj. T. 24, 406. K.

22. Maj (Kbhvn.). Lignende Miss. til Kapitlet i Roskilde. Udt. i Sj. T. 24, 406. K.

— Miss. fra Rigsraadet til Dr. Hans Reisner om at tage nogle af de fornemste Provster i Stiftet med sig og møde i København førstkommende 31. Maj eller saa snart som muligt, da Raadet efter Kongens Befaling har noget at forrette med ham. Sj. T. 24, 405.

25. Maj (Glückstadt). Miss. til Frants Rantzau. Kongen erindrer under Datoen Frederiksborg den 30. Juli 1624 at have bevilget Borgerne i Flensborg, at de af de Varer, som de kan bevise tilhører dem alene, ikke paa noget Toldsted skal svare mere i Told, end andre Rigets Undersaatter svarer. Det berettes dog, at Kongens Toldere paa somme Steder vil udtyde dette Privilegium saaledes imod Flensborgs Borgere, at da Rigets Indbyggere skal give Told af deres Varer, naar de udfører dem fra Riget til fremmede Steder, skal de Varer, som af Borgerne skibes til Flensborg, og som tilhører dem, ogsaa fortoldes. Men Kongen har ved dette Flensborg Købstad meddelte Privilegium ikke villet have Flensborg betragtet som en fremmed Købstad, men har villet holde dens Indbyggere lige saa fri for Erlæggelse af Told som Rigets Indbyggere, naar de handler eller skiber fra en Købstad i Riget til en anden. Frants Rantzau skal derfor give Tolderne paa hvert Sted Underretning om, at de skal have nævnte Privilegium tilbørligt i Agt og lade Borgerne i Flensborg nyde det saaledes. Sj. T. 24, 406.

— Miss. til Verner Parsberg, Niels Krag m. fl. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at møde paa Skiftet efter afdøde Erik Rantzau og bilægge de muligt opkommende Stridigheder imellem Arvingerne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, og for at dette Skifte kan blive sluttet, paalægges det dem at møde i Viborg førstkommende 12. Juli og da fuldføre den tidligere Befaling uden Opsættelse. Selv om

¹ Der nævnes ikke hvem; formodentlig er det Rigsraadet, jvfr. det følgende Miss. til Dr. Hans Resen.

nogen af Arvingerne hverken møder selv eller ved Fuldmægtige, skal Adressaterne alligevel dømme heri. J. T. 8, 252 b.

25. Maj (Glückstadt). Miss. til Johan og Hendrik Rantzau, Mogens Gyldenstjerne, Just Høg og Falck Lykke. Der er for nogen Tid siden udstedt Befaling til nogle gode Mænd i Jylland om at være til Stede paa Skiftet imellem dem og deres Medarvinger og Fru Vibicke Bild til Aggersborggaard efter afdøde Erik Rantzau, men denne Befaling er paa Grund af Fjendernes Indfald i Jylland ikke efterkommet. For at Skiftet engang for alle kan blive sluttet, paalægges det Adressaterne at møde i Viborg førstkommende 12. Juli enten i egen Person eller ved en Fuldmægtig og da at holde Skifte efter afdøde Erik Rantzau. Selv om nogen af dem ikke møder, skal Kommissarierne (som ogsaa har faaet tilsvarende Ordre) alligevel træffe Afgørelse i Sagen. J. T. 8, 253.

28. Maj (Kbhvn.). Søpas¹ for Henrik Hess, Skibskaptein, med Kongens Skib Victor til Danzig, hvorfra han, naar Kongens Gesandter er kommet i Land, straks skal begive sig tilbage til København. Sj. R. 18, 491 b.

29. Maj (Glückstadt). Miss. til Lauridts Ebbesen. Denne Morten Knudtsen Balle har berettet, at han har fæstet Gaarden Dybvad² af Lauridts Ebbesen paa Kongens Vegne for 100 Rdlr. og et Par Øksne, og at han derefter har begyndt at pløje og tilsaa den, men siden har Eiler Gabriel forment ham Gaarden, med videre, som hans Supplikation formelder. Lauridts Ebbesen skal snarest indsende udførlig Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 253 b.

30. Maj (—). Miss. til Frederik Urne. Inger, M. Hans von Steinwinkels Enke, i Halmstad har berettet, at hendes Datters Mand, ved Navn Hyg Villomsen, dengang boende i Helsingør, for nogle Aar siden er død og har efterladt sig to smaa, umyndige Børn. Kort efter deres Faders Død er der tilfaldet disse en Oldarv efter deres Farfader Villom Hybersen sammesteds, og denne Arv har dennes efterladte Hustru Dybeke Villom Hybersens endnu hos sig uskiftet i Fællesboet, saa at hendes

¹ Underskrevet af Hr. Christen Friis og Frants Rantzau.
herom Miss. 23. April og 15. Juni 1630.

² Jvfr.

Datters Børn endnu ikke har kunnet faa noget deraf og man ikke kan vide, hvad der med Rette kan tilkomme dem deraf. Frederik Urne skal tilholde Borgemestre og Raad i Helsingør, at de lader nævnte Dybeke Villom Hybersens skifte med Hyg Villomsens Børn, hvad der med Rette kan tilfalde dem arveligt efter deres afdøde Farfader, og at de forordner dem vederhæftige Formyndere, som kan have Tilsyn med deres Arv. Sj. T. 24, 406 b¹.

1. Juni (Glückstadt). Miss. til Frants Rantzau, Statholder. Da denne Geörg von Uslar, Oberst, har begæret sin Afregning, har Kongen henvist ham til Frandts Rantzau, der skal forhandle med ham om, hvad der tilkommer ham til Rest, og tilendegøre med ham derom. Han har været angivet hos Kongen for adskilligt og er stævnet for Retten derfor, men han er endnu ikke blevet overbevist derom. — Efterskrift: Kongen tilsender ham Akterne i Oberst Uslers Sag til Underretning. Sj. T. 24, 407 b.

3. Juni (—). Aab. Brev, hvorved det tillades Hr. Ditlof Rantzau, holstensk Raad og Embedsmand paa Stenborg Slot, i Jylland at tilforhandle sig 500 Faar og udføre dem til Holsten, Kronens Told og Rettighed dog dermed uforkrænket. J. R. 8, 243.

— Lignende Bevilling for samme til i Skaane og paa de svenske Grænser at købe 200 Heste og udføre dem til Holsten. Udt. i J. R. 8, 243.

4. Juni (Kbhvn.). Søpas for Kaptejn Bastian Ehling af Flissing i Seeland til med sit Skib Lammet straks at begive sig herfra til Vestersøen under Island og andetsteds paa Kronens Strømme og holde Strømmene rene, for at Kongens Undersaatter og andre Søfarende ikke skal blive overfaldet og plyndret af Sørøvere, Fribyttere og andre modvillige. Dersom han erfarer noget om saadanne paa Kronens Strømme, skal han befytte sig paa at bemægtige sig dem, hvem de end er eller tilhører, indtage dem og føre dem til København. Sj. R. 18, 492.

5. Juni (Glückstadt). Miss. til Gabriel Kruse. Da det

¹ Tr.: Brudst. i Hübertz: Aktst. vedk. Aarhus III. 71 f.

berettes, at han er ankommet til Leister Dyb med Flaaden, skal han straks begive sig til Glückstadt med de Skibe, som han har hos sig. Holger Rosenkrantz skal ogsaa komme derhen med sine to Skibe, hvor de skal faa videre Ordre om alting. — Dette efterskrevne skrev Hans Maj. selv herudinden: Du skal med Flaaden sætte her under Fæstningen saa nær som det til Gavns ske kan. Naar Flaaden sætter, da skal af Oldenborg og Lindormen fyres seks Stykker og paa de andre Skibe hver tre Stykker. Sj. T. 24, 407 b.

6. Juni (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Hans tor Westen og Peter Henningsen, Borgere i Kiel, faar Bevilning til at lade Skipper Claus Watt fra Eckernförde arrestere, hvor de maatte træffe ham, tiltale ham dér paa Stedet og erhverve Dom over ham, saa at de kan faa nogen Erstatning for den Skade, som de har lidt ved ham. De har i 1627 sammen med ham af Melkior Witten, Borgemester i Eckernförde, købt en Skude for i denne at redde deres Gods for de kejserliges Indfald i Danmark, hvorpaa de har faaet Prins Christian (V)'s Pas. Skuden er derefter paa Hjemrejsen til Kiel med flere andre efter Kongens Befaling under Krigen blevet arresteret af Skibskaptejn Johan Mohr for at bruges til Kongens Behov. Siden har Claus Watt beholdt Skuden hos sig og brugt den efter eget Tykke, saa at Hans tor Westen og Peter Henningsen, som er interesserede i Halvdelen af Skuden, ikke har haft nogen Gavn af den. Det berettes nu, at Claus Watt snart opholder sig paa ét Sted, snart paa et andet i Danmark. J. R. 8, 243.

14. Juni (—). Miss. til Jakob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler, og Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmænd paa Nyborg og Hagenskov Slotte. Fru Anne Lykke til Qvitzovsholm, Frederik Qvitzovs Enke, Hofmesterinde for Kongens Døtre, har berettet, at hun og hendes Børn er i adskillig Gælds Vidtløftighed med Eiler Qvitzov til Lykkesholm, Befalingsmand paa Rugaard, og derved daglig geraader i stor Skade. Da Fru Anne Lykke ved sin daglige Tjeneste er forhindret i selv at føre sine Sager ved Retten, har Kongen befalet¹ hendes Brødre Falk og Jørgen Lykke paa hendes og hendes Børns Vegne at paatage

¹ 14. Maj 1630.

sig disse Sager og føre Skiftet mellem hende og hendes Børn til Ende. Adressaterne skal derfor, naar hendes Brødre henvender sig til dem derom, indstævne dem og Eiler Qvitzov for sig paa belejlig Tid og Sted, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, paase, at der paa Skiftet af Fællesgodset forlods udtages saa meget, at hendes Tilgodehavende kan betales dermed, og give deres Afgørelse beskrevet. F. T. 4, 102 b.

15. Juni (Glückstadt). Miss. til Jørgen v. Ahlefeldt. Denne Abel, Enke efter Hr. Jørgen Sture, forrige Sognepræst til Hygomb Kirke, har berettet, at en ung Person, ved Navn Peder Bertelsen af Arild, efter hendes Husbondes Død har faaet dette Kald, og at han, førend han fik Kaldet, lovede saavel Adressaten som Sognemændene i Hygomb at ægte nævnte Abel Hr. Jørgens, men efterat han nu har tiltraadt Kaldet, nægter han det aldeles og mener, at han ikke er pligtig at holde det givne Løfte, med hvad der videre anføres fra begge Sider. Adressaten skal tilholde Hr. Peder Bertelsen at efterkomme sit Løfte eller ogsaa indstævne og tiltale ham paa tilbørlige Steder og tage Dom derpaa. J. T. 8, 254.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Kongen af hans Beretning har erfaret al Lejligheden om Dybvadgaard¹, bestemmer Kongen, at Morten Knudsen Balle skal beholde Gaarden, da han har stedet og fæstet den. Lauridts Ebbesen skal udvise nødtørftigt Bygningstømmer i de nærmest liggende Skove (dog uden Skovskade), som Kongen for nogen Tid siden har bevilget Eiler Gabriel det til Gaardens Reparation og Opbygning. Morten Knudsen skal give Eiler Gabriel rimeligt Vederlag for det, som han siden de kejserliges Bortmarsch har bekostet paa Gaarden, og for det, som han maatte have saaet. J. T. 8, 254.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ingeborg Galt Niels Graas i Bourup paa Bourup Kirketiende, som Niels Lund i Riis tilforn har haft i Fæste, hvoraf der aarlig skal gives 21 Speciedaler i Fæste og svares 8 Ørte Rug, 6 Ørte Byg

¹ Jvfr. ovfr. 23. April og 29. Maj 1630.

og 7 Ørte Havre i Afgift, at levere til Kirkeværgerne for Ousted Kirke. Udt. i Tb. 121.

17. Juni (Glückstadt). Miss. til Otto Brahe St[ensen]. Da Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Tryggvælde, har berettet, at han snarest vil skifte med sine Børn, saa at de kan vide, hvad der tilkommer dem af Jordegods og Løsøre efter deres afdøde Moder Fru Birgete Brahe, skal Otte Brahe rette sin Løjlighed efter at være til Stede, naar Skiftet foretages, tage til sig rigtig Specifikation og Besked paa, hvad der af Jordegods og Løsøre med Rette kan tilkomme Børnene efter deres afdøde Moder, og siden levere fuldkommen Registrering og Fortegnelse derpaa til Frederik Reedtz. Sj. T. 24, 408.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har for nogen Tid siden¹ bevilget Markur Rantzau, at han maatte udføre noget Korn fra Danmark. Det berettes, at dette Korn forleden i Storm er strandet ved Korsør og bjærget dér. Ernst Normand skal lade Markur Rantzau eller hans Fuldmægtig faa dette Korn, naar han vil lade det afhente. Sj. T. 24, 408 b. K.

— Miss. til Hans Barnekov om at paatage sig Værge-maalet for Jacob Sommers Søn, medens Skiftet efter hans Mormoder staar paa. Sk. T. 5, 423 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Erik Rantzau, skal han aflægge Regnskab til Fru Vivike Bild og de andre Medarvinger for deres fælles, norske Gods, hvorefter han en Tid lang har optaget Oppebørselen, for at de kan komme til Ende med Skiftet. Sk. T. 5, 423 b.

— Miss. til Lunde Kapitel. Da der er opstaaet Trætte imellem Erik Krabbe til Veybyvad, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Froste Herred og Helnekirke, paa Kongens Vegne samt andre Lodsejere paa den ene og Fru Lisebet Gyldenstjerne, Oluf Rosenkrantz til Skarolts Enke, paa den anden Side om Doberstrøe² Markeskel i Froste Herred, og da det berettes, at der findes nogen Efterretning om samme Markeskel i den Bog Palte, som er dér i Kapitlet, skal de imod hans Reversal levere Erik Krabbe samme Bog Palte saavel som

¹ 13. April 1630.

² Daberstrø, Froste H.

andre Dokumenter, Oldingegang og Ridemændstov vedrørende Doberstrø Bys Skel, om saadant ellers findes i Kapitlet, for at han kan forsvare samme Ejendom dermed, hvilke han siden atter skal tilstille Kapitlet. Sk. T. 5, 423.

18. Juni (Glückstadt). Miss. til Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Hr. Anders Bilde til Rosendal, Klaus Daa til Raunstrup og Tage Thott til Eriksholm, Embedsmænd paa Riberhus Slot, Herrisvad Kloster, Dragsholm og Sølvitsborg Slotte, samt Hendrik Hvitfeldt til Lilløe og Falk Lykke til Bollerup. Der er opstaaet Trætte imellem Erik Krabbe til Veybyvad, Landsdommer i Skaane, paa Kronens Vegne, Knud Grubbe til Røgle, Tage Thott Andersen til Egede, Tyge Brahe til Tostrup, Frants Lykke til Ofvergaard, Fru Ane Brahe til N., Sten Maltesens Enke, paa deres egne Vegne, Hendrik Rantzau til Skøneweide paa afdøde Jacob Rosenkrantz's Børns Vegne og Hans Ottesen, Kannik i Lund, paa Lunde Kapitels Vegne paa den ene og Fru Lisebet Gyldenstjerne, Enke efter Oluf Rosensparre til Skarolt, paa den anden Side om Egr Ore¹. Fru Lisebet Gyldenstjerne har ladet opkræve Oldinge derpaa efter deres Takstes Lydelse, og for at Parterne des snarere kunde komme til Ende om denne Trætte, har de samtlige samtykt i, at disse Oldinger med det allerførste maa komme paa Aastederne, fyldestgøre deres Tov og siden give det beskrevet fra sig til Tinge, og har betroet Adressaterne som Ridemænd at dømme paa samme Tov, om det er gjort saa lovligt og ret, som det bør. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det allerførste, og saa snart Herredagen er sluttet, at stævne Parterne for sig til en vis Tid og Sted og afsige endelig Dom om samme Oldingers Tov. Dersom dette ikke er saa ret og lovligt, som det bør være, skal de snarest begive sig til de omtvistede Aasteder, ride, gøre og udvise et retfærdigt Skel imellem nævnte Købstæder, sætte Sten og Stabel, som det sig bør, og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted.

¹ Det ses ikke, hvad Striden drejer sig om. Formentlig staar dette Miss. i Forbindelse med det foregaaende af 17. Juni.

Det befales Parterne at møde paa de omtvistede Aasteder, naar de tilsiges, medtage deres Breve og Beviser og lide, hvad der er Lov og Ret. Sk. R. 4, 506.

18. Juni (Glückstadt). Mageskifte mellem Claus Daa til Borreby, Embedsmand paa Dragsholm Slot, og Kronen. Sj. R. 18, 492. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Clemend Søfrensen. Det berettes, at der iblandt de Kirketiender, som han har at bortfæste under hans Provsti i Jylland, ogsaa er Brande Kirketiende, som afdøde Jørgen Belov, hvis Gaard Brandholmb ligger dér i Sognet, sidst har haft i Fæste. Da Brandholmb Gaard ved Arv er tilfaldet Fru Sophie Belov til Boldtinggaard, skal Hr. Clemend Søfrensen bortfæste Kirkens Part af nævnte Tiende, naar den bliver ledig, til Fru Sophie Belov fremfor til nogen anden for sædvanlig Fæste og Afgift, da den hidtil har fulgt Brandholmb Gaard. J. T. 8, 254 b.

19. Juni (—). Miss. til Frandts Rantzau, Statholder. Da denne Anne, Hendrik Meyer af Bremens Enke, af Bremen har en Rest til Gode, som Kongen er blevet hendes afdøde Husbonde skyldig, skal han snarest revidere hendes Regnskaber og gøre Afregning med hende eller den dertil af hende forordnede om, hvad der billigt kan tilkomme hende. Sj. T. 24, 408 b.

— Miss. til samme. Da Wulf von Buchwald, forrige Kommissarius, har begæret at maatte faa sin Afregning, har Kongen henvist ham til Frants Rantzau, som skal holde Afregning med ham om, hvad der kan tilkomme ham til Rest. Sj. T. 24, 409. K. Orig.

— (Kbhvn.). Kvittansiarum til Hr. Anders Bilde til Rosendal, Befalingsmand paa Herrisvad Kloster, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Helsingborg Len fra 1. Maj 1610 til 1. Maj 1629, da han igen blev det kvit, og for Herrisvad Klosters visse og uvisse Indkomst fra 1. Maj 1612 til 1. Maj 1629, da han fik dette Len paa Afgift. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 507 b.

22. Juni (—). Kvittansiarum til Arvingerne efter afdøde Ifver Juel til Villestrup paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Bøvling Len fra 1. Maj 1617 til 28. Okt. 1627, da Rigens Fjender bemægtigede sig Jylland og han afgik

ved Døden. Hans Enke Fru Ingeborg Parsberg har nu paa hans Arvingers Vegne aflagt Regnskab for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og efter Besigtelsen efter Fjendens Bortgang igen overleverede Inventarium. De blev aldeles intet skyldige. J. R. 8, 244.

22. Juni (Glückstadt). Miss. til Frands Rantzau, Statholder. Da Diderik von Ahlefeldt, forrige Kommissarius, kræver en Rest hos Kongen, skal Frands Rantzau snarest holde Afregning med ham om, hvad der kan tilkomme ham til Rest, og da han har mistet det Bestallingsbrev, som Kongen i sidste Krig har givet ham, skal Frands Rantzau tage Attestation af Wulf von Buchwald og Key von Ahlefeldt, holstenske Raader, om, hvornaar han er antaget. Sj. T. 24, 409.

23. Juni (—). Miss. til samme. Da Hendrik von Buchwald har begæret at faa den ham tilkommende Rest, skal han holde Afregning med denne om, hvad der endnu tilkommer ham til Rest. Sj. T. 24, 409 b. K. Orig.

— Miss. til Tyge Christensen, Kaptejn paa Lykkepotten. Det berettes, at han har anholdt nogle Fiskere og frataget dem deres Baade og Garn. Han skal tilbagelevere disse to, ved Navn Johannes Skakt og Hein Reimers, deres Baade og Garn. K. Sj. T. 24, 409.

— Oprejsnings- og Fredebrev for Hr. Hans Andersen, forrige Sognepræst til Skerbeck Sogn, der for nogen Tid siden er geraadet i Slagsmaal med afdøde Hr. Christen Byllom, Præst til Brons Kirke, og har dræbt ham. Da det ved Tingsvidne og Sandemænds Tov videre er bevist, at Hr. Christen først har overfaldet og saaret Hr. Hans Andersen, har Kongen nu tilgivet ham denne Gerning, saa at den ikke mere skal komme ham til Hinder eller Skade i nogen Maade, og det tillades ham igen at faa det Præstekald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. J. R. 8, 244 b.

— Aab. Brev, hvorved Hans Karstensen, Borger i Ribe, faar Bevilling til at lade arrestere det Diderik Kniper, Borger i Hamborg, tilhørende Gods, hvor det kan findes i Kongens Riger, og tage Dom paa det, hvor det findes, indtil han har faaet erstattet den lidte Skade. Diderik Kniper havde i Hans Karstensens Fraværelse taget dennes i Ribe liggende Skude, dengang de kejserlige var indkvarteret dér, og lastet den med

Flæsk for at sejle til Hamborg dermed, men blev opbragt af Kongens Skibskaptejner, og Skude og Gods blev prisdomt. Hans Karstensen har hidtil ikke faaet nogen Erstatning for den derved lidte Skade. J. R. 8, 244 b.

23. Juni (Glückstadt). Miss. til Gunde Lange. Denne Karen Pedersdatter har berettet, at hendes afdøde Fader Peder Kudsk af Kongen har faaet tilskødet et Stykke Jord i Kolding, og at hun har Kongens Brev derpaa, men at Gunde Lange siden har afhændet samme Jord til fremmede. Denne skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 254 b.

24. Juni (—). Bevilling for Jørgen Meves og hans Medkonsorter til at købe 30 Skippd. Flæsk i Danmark og udføre dem til Fæstningen Glückstadt, Kronens Told og Retlighed dog uforkrænket. J. R. 8, 245.

— Lignende Bevilling for Marten Jansen og hans Medkonsorter af Wilstermarsken til at købe 50 Heste i Danmark og udføre dem til Marsklandene til de derværende Undersaaters Behov. J. R. 8, 245.

25. Juni (—). Miss. til Mogens Kaas til Frøstrup og de andre Admiralitetsdommere. Fyrstinde Juliana¹, født til Sachsen, Engern og Westfalen, Hertuginde til Slesvig, Holsten etc., Kongens Frænke, har forskellige Gange højligt beklaget sig til Kongen over Hans Knudsen og Medkonsorter i Anledning af noget af hendes Gods, som under sidste Krig er blevet optaget i Søen, og har begæret, at det maatte blive tilbagegivet hende. Det berettes, at denne Sag har været indstævnet for dem, hvor Godset har været lagt under Beslag i 2 Maaneders Tid, og at det i Henhold til Kongens Dekret, dateret København den 19. Febr. 1628, er blevet taget til Prise. Da Fyrstinden kan gratificeres derved, paalægges det dem uanset Dekretet endnu engang at optage Sagen paa en belejlig Tid i København, indstævne de interesserede for sig og dømme om hendes Gods, hvad der er billigt og ret. Sj. T. 24, 409 b.

— Miss. til Frederik Rantzau paa Øsel. Naar Vagtmester-

¹ Juliana af Sachsen-Lauenborg, g. m. Hertug Frederik til Slesvig-Holsten-Sønderborg-Nordborg.

pladsen dér paa Slottet, som Giert van Hagen nu betjener, bliver ledig, skal han forordne denne Claude Nanti, Kongens forrige Fodermarskal, til Vagtmester med samme Løn som Giert van Hagen. Sk. T. 5, 423 b.

27. Juni (Kbhvn.). Kvittansiarum til Christoffer Ulfeldt til Svendstrup paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Tranekær Len fra 1. Maj 1627 til 1. Maj 1629, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter, Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 444.

29. Juni (Glückstadt). Bevilling for Rasmus Mattisen, Jacob Jensen og Jøns Nielsen, Borgere i Varde, til at udføre en Skibsladning med adskillig Fetalje, nemlig Rug, Byg, Malt, Smør, Flæsk eller andet saadant, fra Varde til Fæstningen Glückstadt og sælge den til Undersaatterne dér. J. R. 8, 245 b.

30. Juni (—). Miss. til Hr. Albret Skeel, Hr. Anders Bilde, Jens Juel, Tage Thott, Christoffer Ulfeldt, Jost Høg, Jørgen Urne og Ifver Krabbe. Kongen har for nogen Tid siden¹ ladet udgaa Befaling til nogle af dem og andre gode Mænd og Raader om Skifte imellem Fru Kirsten Munk, Grevinde til Slesvig, Holsten etc., og hendes Moder Fru Ellen Marsvin til Ellinsborrig, Knud Ruds Enke. Da nogle af disse gode Mænd og Raader er forhindrede andetsteds, saa at nævnte Befaling endnu ikke er efterkommet, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar Skiftet skal holdes, skifte dem imellem og snarest fuldføre den forrige Befaling om dette Skifte. F. T. 4, 103.

[U. D.]. **Juli² (Kbhvn.).** Miss. fra Prins Christian (V) til Rektor, Bispen og Professorer i Universitet i København. Johannes Thomæ Schovius har berettet, at han for omtrent 7 Aar siden er blevet relegeret af Konsistoriet og saaledes aldeles afskaaret fra Befordring, blandt andre Beskyldninger ogsaa fordi det blev befundet, at der i et Testimonium, som han fremlagde, da han blev voceret til et Præstekald, var raderet et Ord ud og et andet

¹ 18. Marts 1630.
Julij 1630.

² Bagpaa Paategning: Læst in Consistorio 24.

sat i Stedet. Han har ansøgt Prinsen om at forbarme sig over hans elendige Tilstand og intercedere for ham hos dem, saa at han kan blive befriet for denne elendige Tilstand og igen komme i nogen Kondition. Prinsen vil ikke nægte ham denne Intercession, i Synderlighed da Prinsen erfarer, at han i disse 7 Aar noksom har udstaaet slig Ulejlighed, at man billig maa have Medynk med ham. Prinsen begærer derfor, at de for hans Skyld vil lade denne Johannes Thomæ Schovius komme til sin forrige Libertet, saa at han maa pardonneres og beforders til nogen Kondition og Underholdning. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 197¹.

1. Juli (Glückstadt). Miss. til Henning Valkendorf. Han skal tilholde Møllerne i og omkring Odense ikke at modtage Malt til Maling for nogen af Odense Borgere, før det er angivet og fortoldet hos Tolderen i Odense. Endvidere skal han alvorligt forbyde Møllerne udenfor Odense at udføre Malt med deres Heste og Vogne, før det er fortoldet hos Tolderen og de har faaet Seddel eller Bevis derpaa. Den, som forser sig herimod, skal have forbrudt Heste og Vogn og hvad han har at fare med. Endelig skal han tilholde Borgerne i Odense, som resterer med deres Told og Akcise, snarest at betale den. F. T. 4, 103 b.

— Miss. til Frederik Reedtz, Christopher Gjøe, Ifver Vind og Frederik Urne. Da der er opstaaet Trætte imellem Morten Mortensen, Hofjunker hos den czarske Majestæt i Muskouf, og hans Broder Villom Mortensen, Toldskriver i Øresund, om Arven efter deres Farbroder, og da Morten Mortensen nu er kommet her til Landet for at føre denne Sag imod sin Broder til Ende, skal Adressaterne, for at Sagen uden Vidtløftighed kan bringes til Ende, med det allerførste stævne Parterne for sig, bilægge de allerede opstaaede eller muligt opstaaende Stridigheder imellem dem i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet. Sj. T. 24, 411.

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. I. S. 501 f.

1. Juli (Glückstadt). Miss. til Mogens Pax til Torup, Embedsmand paa Holbæk Slot, og Peder Galt til Tiselholt. Da der med det allerførste skal foretages Skifte imellem Claus og Jens Gagge Holgersen og deres Søstre efter deres Forældre¹, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at møde paa den Tid og det Sted, der bliver berammet til Skiftets Afholdelse, og paase, at alt gaar lideligt og ret til, gennemse og registrere de Breve, som findes efter Holger Gagge, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet til nævnte Arvinger eller deres Værger. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. Sj. T. 24, 410 b.

— Miss. til Sten Villomsen. Da der med det allerførste skal holdes Skifte imellem Claus Gagge Holgersen og hans Søskende efter deres Forældre, skal han rette sig efter at møde paa Skiftet og paatage sig Værgemaalet for Jens Gagge og Margrete Gagge, medens Skiftet staar paa, og siden frendeles forestaa det. S. T. 24, 411 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne til Timb, Befalingsmand paa Hald Slot, og Niels Krag til Trudsholmb, Landsdommer i Nørrejylland. Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, har berettet, at en Del af Hans Lykkes Børns Gods ikke er skiftet imellem dem, at han ved gode Mænd er blevet indført i afdøde Jomfru Magdalene Lykkes Gods, som Hans Lykke har arvet, og at han har begæret Befaling til 2 gode Mænd, som kan være til Stede, saa at samme Gods kan blive delt og han kan vide, hvilken Del han er berettiget til efter Indførselen. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at være til Stede, naar denne Deling skal foretages, bilægge de muligt mellem Erik Juel og Hans Lykkes Børns Værge opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt For-

¹ Holger Gagge, død 6. Marts 1630, g. m. Beate Ulfeldt Jensdatter, død 11. Jan. 1630. Deres Børn var: Claus, Jens, Margrete, Birgitte og Bente.

fald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. J. T. 8, 255.

1. Juli (Glückstadt). Miss. til Verner Parsberg til Lynderupgaard, Tønne Friis til Hesselager, Eiler Qvitzov til Lyckisholm, Embedsmænd paa Stiernholm Slot og Rugaard, og Jahan Friis til Øritslefgaard. Da Frederik Munk til Haritskier og Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, paa den sidste Herredag i København har faaet Dom om, at gode Mænd skal fuldføre en Likvidation, som er dem imellem, og da de har overdraget Adressaterne at foretage denne Likvidation, gives der disse Befaling og Fuldmagt til med første Lejlighed og inden førstkommende Mortensdag at indstævne Parterne for sig paa belejlig Tid og Sted, fuldføre Likvidationen og give Parterne den beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet. J. T. 8, 255 b.

2. Juli (—). Miss. til N. N.¹ til N., Lensmand paa N. Slot. Han skal straks lade tage Christian Valstrup ved Hovedet og sende ham velforvaret til København. Sj. R. 18, 495 b.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Da Kongen behøver et Antal Soldater til Flaaden, skal de efter Anordning af Frandts Rantzau til Rantzausholmb, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, udtage saa mange gevorbne Soldater af Fæstningerne i Skaane, som behøves dertil, og i deres Sted forordne ligesaa mange af de udskrevne af Bønderknægte til Fæstningerne. Sk. T. 5, 424.

— Miss. til Hans Oldeland. Det berettes, at Fru Dorrete Abildgaard som Følge af de kejserliges Indfald i Holsten har begivet sig til Svendborg og er død dér, og at hendes Gods og Løsøre er deponeret hos ham. Naar Værgerne og Formynderne for Fru Dorrete Abildgaards Børn henvender sig til ham, skal han udlevere hendes Gods og Løsøre til dem. F. T. 4, 103 b.

¹ Overskriften har: til en af Lensmændene.

8. Juli (Glückstadt). Miss. til Claus Gagge Andersen om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Birgette Gagge. [Enslydende med Miss. af 1. Juli 1630 til Sten Vil-lomsen]. Sj. T. 24, 411 b.

— Miss. til Frederik Reedtz og Eskild Gjøe. Da der med det allerførste skal holdes Skifte efter afdøde Fru Kirsten Lykke, skal de rette sig efter at møde paa Skiftet, naar Arvingerne berammer Tiden, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Arvingerne deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 24, 412.

— Miss. til Frederik Parsberg. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Fru Kiersten Lykke, skal han rette sin Lejlighed efter at være til Stede paa Skiftet, paatage sig Værgemaalet, medens Skiftet staar paa, for Christian Bülow, da denne er udenlands, og paase, at han ikke paa Skiftet kommer tilkort. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere det, som tilfalder Christian Bülow, til dennes Morbroder Sigvort Grubbe til Hofdal. Sj. T. 24, 413 b.

— Miss. til Hans Lindenov til Hundslund og Just Høg til Giørslef, Hofmester for det kongelige adelige Akademi i Sorø, Befalingsmænd paa Kalundborg Slot og Børglum Kloster. Da der er opstaaet Trætte imellem Jacop Ulfeldt til Bafvelse, Befalingsmand over Nedenis og Mandæls Len, paa den ene og Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, paa den anden Side¹ om et Stykke Jord og Eng, som er bortfæstet fra Ringsted Kloster, skal Adressaterne, for at man kan undgaa al vidtløftig Trætte og Rettergang, og for at Jørgen Seefeld kan vide, hvad der efter hans Forleningsbrev tilkommer ham af samme Jord og Eng, snarest stævne Parterne for sig og efter de Breve, som fremlægges for dem fra begge Sider, bilægge denne Trætte i Mindelighed eller afgøre den ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte

¹ Jørgen Seefeld havde 31. Marts 1630 faaet Ringsted Klosters Len efter Jakob Ulfeldt.

have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og efterkomme denne Befaling uden Opsættelse. Sj. T. 24, 412.

8. Juli (Glückstadt). Miss. til Frederik Urne til Alslef, Embedsmand paa Kronborg Slot, David Lucht og Hans Pedersen, Toldere i Øresund, Villom Mortensen, Toldskriver sammesteds, og Peder Svensen og Hans Olufsen, Borgemestre i Helsingør. Da der er opstaaet adskillig Trætte imellem Dirik Hessel, Kongens Generalvisitør, og Søfren Thomesen, som en Tid lang har været Visitør i Norge, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at indstævne Parterne for sig, bilægge denne Trætte i Mindelighed eller afgøre den ved Dom, for at Parterne uden Vidtløftighed kan komme til Ende med, hvad de har at besvære sig over hos hinanden. De skal give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 24, 413.

— Miss. til Mogens Pax og Christian Grubbe. Da Frederik Reetz til Tygestrup, Befalingsmand paa Tryggevældegaard, med det første agter at skifte med sine Børn efter deres afdøde Moder Fru Birgette Brahe, skal de rette sig efter at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. Sj. T. 24, 413.

— Kgl. Konfirmation paa et imellem Tage Thott Otsen til Eriksholmb, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, og Jomfru Else Ulfstand Melkiorssdatter med hendes Værges Samtykke afsluttet Mageskifte, hvorved Tage Thott har udlagt 1 Gaard og 1 Fæste, kaldet Lungen, i Vandstedstorp og 1 Hus i Vandsted By, alle i Færs Herred, til Jomfru Else Ulfstand imod 1 Gaard i Verslet og 1 Gaard i Vistoft, begge i Ons Herred, alt i Skaane. Sk. R. 4, 508.

— Kgl. Konfirmation paa en af Claus Brockenhuus til Broholm, Landsdommer i Fyen, og hans Hustru Fru Emmerentz Pedersdatter med Claus von Buchwald til Peens Arvinger afsluttet Kontrakt om 6000 Rdlr. in specie, som førstnævnte en Tid lang har været afdøde Claus

von Buchwald skyldige, og som nu med Renter og Omkostning beløber sig til 9375 Rdlr. in specie. F. R. 3, 445.

8. Juli (Glückstadt). Kgl. Konfirmation paa en af Claus Brockenhuus til Broholm, Landsdommer i Fyen, og hans Hustru Fru Emmerentz Pedersdatter med Fru Dorrethea von Buchwald¹, Enke efter Claus von Buchwald til Peen, sluttet Kontrakt om 2000 Rdlr. in specie, som førstnævnte i lang Tid har været denne skyldig, og som nu med Renter og Omkostning beløber sig til 3125 Rdlr. in specie, som Fru Dorrethea von Buchwald har afstaaet til sin Datter Fru Emmerentze Brockdorff². F. R. 3, 445.

— Miss. til Torben Gabriel og Jørgen Hertvig. De skal snarest begive sig til Torpegaard, udtage de Breve, som staar under Forsegling dér, og af dem til Fru Mette Bilde, Niels Skinkels Enke, Niels Gyldenstjerne paa Fiellemose og Laurits Skinkel til Lamhaf, Sekretær, paa egne og hans Søsters Jomfru Dorrete Skinkels Vegne udlevere de Breve, som vedkommer hver af dem, og som de er berettiget til. De skal til samme Tid indstævne Claus Brockenhuus til Broholm, Landsdommer i Fyen, Erik Urne i Odense, Morits Aschersleben til Jerstrup, Hans Markdanner til Langesøe, Hans Oldeland til Trollerup, Frederik Markdanner i Odense og andre interesserede, som har forseglede Brevene paa Torpegaard, eller som paa Grund af deres Gældsfordring er interesserede³. Dersom de indstævnte ikke møder til den bestemte Tid, skal Adressaterne alligevel udtage de forseglede Breve og levere hver af de mødte de Breve, som han er berettiget til, imod en Reversal, som igen skal nedlægges i Kisten og forsegles. Dersom nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted, saa at denne Befaling kan efterkommes uden Udsættelse. F. T. 4, 104.

— Miss. til Jørgen Hartvig og Povel Skinkel. Da det berettes, at der for nogle Aar siden efter lovlig Proces har været

¹ Dorothea Henriksdatter Rantzau til Bülck, g. m. Klavs von Buchwald til Pehn († 1626). ² Emerentia von Buchwald, g. m. Theodosius Brockdorff. ³ F. T. har: indforsegled.

Ridemænd for Niels Gyldenstjerne til Fiellemose paa afdøde Hans Pogwisches Gods, og han endnu ikke har faaet denne Indførsel beskrevet, skal de, naar Niels Gyldenstjerne forlanger det, give ham nævnte Ridemænds Tov beskrevet. F. T. 4, 104 b.

8. Juli (Glückstadt). Miss. til Johan Friis til Løgtved, Jørgen Brahe til Hvedholm og Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmænd paa Hagenskov og Odensegaard, Hans Kaas til Østergaard, Gregers Krabbe til Tostelund, Embedsmand paa Hindsgavl Slot, og Knud Ulfeldt til Hverring. Der er opstaaet Trætte imellem Lodsejerne til St. Jørgensgaard i Svendborg, nemlig Eiler Qvitzov til Elvid, Befalingsmand paa Rugaard, Henrik Gyldenstjerne til Svanholm og Falk Gjøe til Hvidkeld paa den ene og Indbyggerne i Svendborg paa den anden Side om en Sandemandsgang, som Svendborgs Indbyggere mener er gaaet Svendborg By for nær indenfor deres Privilegier, som skal lyde til Høigeboe, endvidere om, hvorvidt Brendeløkebjerg og Davidsløkke er én Ejendom eller to adskilte Aasteder, fremdeles om et Vandløb af Nyedamb, som fra gammel Tid af og endnu har sit frie Løb igennem Svendborg By til Kroens Møllers og Byens Fornødenhed. Da de alle har andraget om, at Sagen skulde afgøres af Adressaterne, gives der disse Befaling og Fuldmagt til snarest at begive sig til de omtvistede Aasteder, undersøge Sagen nøje og, dersom det viser sig, at Sandemandsgangen ikke er gjort saa lovlig, som den burde være, ride og gøre et ret Markeskel, sætte Sten og Stabel, bilægge de opstaaede Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. F. T. 4, 105.

— Kvittansiarum for Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Marsk i Danmarks Rige og Befalingsmand i Vestervig Kloster, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Kalø Len fra 1. Maj 1627 til 6. Okt. 1627, da Rigets Fjender bemægtigede sig Jylland, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium, saaledes som Fjenderne har efterladt det. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 246.

8. Juli (Glückstadt). Oprejsningsbrev for Knud Gyldenstjerne til Timb, Befalingsmand paa Hald Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at genoptage Sagen mod en af hans Tjenere, ved Navn Niels Christensen, som boede i en af Knud Gyldenstjernes Gaarde, kaldet Heegaard, i Salling. Niels Christensen har dræbt sin egen Broder Jens Christensen, og Sandemænd har svoret ham fri derfor. Dette mener Knud Gyldenstjerne, at de ikke har kunnet gøre med Rette, og agter derfor at lade Sagen stævne, men den i Loven fastsatte Tid er forløbet. J. R. 8, 246 b.

— Oprejsningsbrev for Hr. Albrekt Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa Ifver Nielsen i Veigne. Ifver Nielsen er for nogen Tid siden død, og Rygtet gik, hvilket han ogsaa selv paa sit yderste efter Tingsvidne havde bekendt, at Hr. Mads¹, Sognepræst i Varde, ved Hr. Chresten Hansens Bryllup i Varde havde skudt Ifver Nielsen, saa at han døde deraf. Sagen er ikke bleven forfulgt indenfor den i Loven fastsatte Tid. J. R. 8, 246 b. Orig.

— Oprejsningsbrev for Mogens Kaas til Frøstrup, Befalingsmand i Dueholms Kloster, til, som om Gerningen nylig var sket, enten selv eller ved den dræbtes Arvinger og Eftermaalsmand at forfølge Sagen om Drabet paa Peder Lonou, som straks efter Pinsedag ved Nattetide er blevet dræbt paa Kiølskegaard, straks efter at de kejserlige havde forladt Jylland, og er bleven stødt ud i en Fiskepark, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt indenfor den i Loven fastsatte Tid. Sagen skal optages inden sjette Uges Dag, efter at dette Oprejsningsbrev er blevet læst og forkyndt paa Landstinget. J. R. 8, 247.

— Miss. til Niels Krag. Da der med det første skal foretages Skifte imellem Fru Sophie Staverskov og hendes Børn efter deres afdøde Husbonde og Fader Otte Kruse², skal han rette sig efter at møde paa Skiftet, paatage sig Værgemaal for

¹ Mads Hansen Trane, Sognepræst til St. Nikolaj Kirke i Varde.

² Otte Kruse Mogensen († 1628) var g. m. 1) Magdalene Tygesdatter Krabbe (Søn: Tyge), 2) Sofie Fastisdatter Staverskov (Børn: Mogens og Magdalene).

Fru Sophie Staverskovs Børn og paase, at der i alle Maader sker dem Fyldest. J. T. 8, 255 b.

8. Juli (Glückstadt). Lignende Miss. til Hans Krabbe om at paatage sig Værgemaaliet for Tygge Kruse. Udt. i J. T. 8, 256.

— Miss. til Erik Juel og Mogens Kaas. Da Fru Sophie Staverskov, Enke efter Otte Kruse til Balle, med det første vil skifte med sine Børn efter deres Fader Otte Kruse og med dennes Søn Tyge Kruse, som han har haft med sin første Hustru, gives der dem Ordre og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt mellem hende og Børnenes Væрге opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. J. T. 8, 256.

— Miss. til Borgemesteren i Aalborg. Nærværende Jost Nielsen, Mogens Jespersen og Chresten Nielsen, Borgere i Aalborg, har berettet, at de agter at opbyde deres Gods og Formue, da de ængstes og tilsættes haardt af deres Kreditorer. Naar de lovligt efter Forordningen har opbudt deres Gods, skal Borgemesteren sammen med 4 upartiske Borgere i Aalborg likvidere deres Gods imod Gælden og udlægge det til deres Kreditorer. J. T. 8, 256.

9. Juli (—). Miss. til Frederik Reedtz til Tygestrup og Mogens Pax til Torup, Befalingsmænd paa Tryggevældegaard og Holbæk Slot. Da der med det allerførste skal holdes Skifte efter Fru Berte Baad, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede paa Skiftet, likvidere Gælden, Godset og det Løsøre, som Arvingerne vil udlægge til Kreditorerne, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden Forhaling efterkomme denne Befaling. Sj. T. 24, 414.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter Fru Birgete Baad, skal han paatage sig Værgemaaliet for Fru Karren Urne, medens Skiftet

staar paa, og paase, at hun ikke paa Skiftet kommer til kort. Sj. T. 24, 414 b.

9. Juli (Glückstadt). Miss. til Kapitlet i Ribe. Peder Galt til Tidtselholt har berettet, at Renten og Indkomsten for forrige Aar af det Kannikedømme, hvormed han er forlenet, forholdes ham, og at han ikke kan faa Aarsagen hertil at vide. Kapitlet skal uden Udsættelse lade Peder Galt vederfares, hvad der er Ret, og tilholde dem, som skal udlægge ham hans Kvota, at gøre ham Fyldest for hans Rente og Indkomst efter det Køb, for hvilket andre gode Mænd har afhændet deres Korn dér i Kapitlet. J. T. 8, 256 b.

10. Juli (—). Miss. til Falk Lykke til Bollerup og Sigvord Urne til Raarup, Embedsmænd i St. Peders Kloster i Lund og paa Malmøhus. Da der med det første skal foretages Skifte imellem Otte Marsvin til Dybek, Embedsmand paa Dronningborg Slot, og hans Søkende Fru Helle, Fru Else og Fru Helvig Marsvin om Baarsøegaard¹ og anden Arv, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det første at begive sig til Baarsøegaard, taksere Hovedgaarden med dens Bygninger, Tilliggende og Herlighed for det, som den med Billighed bør takseres for ved Søkendeskitte, og give Parterne deres Taksation beskrevet. Sk. R. 4, 508 b.

— Miss. til Tage Thott Andersen til Egede, Embedsmand paa Ørum Slot, og Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm. Da der med det første skal foretages Skifte imellem Otte Marsvin til Dybek, Embedsmand paa Dronningborg Slot, og hans Søkende Fru Helle, Fru Else og Fru Helvig Marsvin om Baarsøegaard og anden Arv, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til sammen med Arvingerne at beramme en vis Tid, da de skal mødes i Lund, afslutte Skiftet og afgøre, hvad der maatte være uklareret imellem Arvingerne angaaende den Arv, som er tilfaldet dem efter deres afdøde Forældre² og Mormoder³, paase, at der gives fuldkomment Afkald dem imellem, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis

¹ Bursø, Ljunits H. denstjerne Ottedatter.

² Jørgen Marsvin Pedersen og Karen Gyl-
³ Helvig Gjøe Mogensdatter.

nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. Det befales Arvingerne at møde, enten selv eller ved deres Lavværger, naar Likvideringen skal foretages, for at den kan blive tilendebragt. Sk. R. 4, 509.

10. Juli (Glückstadt). Miss. til Hertvig Bilde og Niels Friis. Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Tryggevælde, der for rum Tid siden¹ er forordnet til Værge for Jomfru Abel Bryske, har blandt hendes øvrige Gods under sit Værgemaal modtaget noget af hendes Gods og Løsøre, som staar paa Isgaard i Jylland, hvori afdøde Stygge Høg skal have faaet Indførsel, hvilken Indførsel Frederik Reedtz har indstævnet for Herredagen, hvor nævnte Boskab og Løsøre er blevet tildømt Jomfru Abel Bryske. Naar Frederik Reedtz anmoder Adressaterne derom, skal de begive sig til Isgaard, overlevere det Boskab og Løsøre, som findes dér paa Gaarden under Forsegling eller i andre Maader, og som tilhører Jomfru Abel Bryske, til Frederik Reedtz eller hans Fuldmægtig og give det beskrevet fra sig. J. T. 8, 256 b.

— (Kbhvn.). Bestalling for Niels Christensen som Løjtnant til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra Bestallingsdagen af, at betale af Rentekammeret. Sj. R. 18, 495 b.

— Ligelydende Bestalling for Erik Orning som Løjtnant til Skibs. Udt. i Sj. R. 18, 495 b.

11. Juli (—). Miss. fra Kansleren Hr. Christian Friis og Statholderen Frants Rantzau til Palle Rosenkrantz. Disse Supplikanter af Næstved, ved Navn Marren og Giertrud Lauritsdatter, har klaget over Matthis Klock, Borger i Næstved, til Prinsen [Christian V], som derefter har befalet Brevskriverne at skrive til Adressaten. De beder ham flittigt paase, at disse Supplikanter ikke forurettes af Matthis Klock, og ellers saavidt muligt hjælpe dem til Rette. Sj. T. 24, 414 b. K.

12. Juli (—). Søpas² for Jens Pedersen Opslo, Skip-

¹ 5. Marts 1618.

² Underskrevet i Kongens Fraværelse. Navnene paa Underskriverne er ikke angivet.

per paa Kongens Skib Lange Hollænder, fra København til Island. Sj. R. 18, 496.

13. Juli (Glückstadt). Miss. til Tammis Kaas. Da der med det første skal foretages Skifte efter afdøde Jomfru Mallene Kaas, skal han rette sig efter at møde paa Skiftet for Frandts Kaas, Befalingsmand over Nordlandene, og i hans Fraværelse modtage, hvad der kan tilfalde denne af Godset eller Løsøret efter nævnte hans Søster Jomfru Mallene Kaas, og paase, at der kun vederfares ham, hvad der er billigt og ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han tilstille Frandts Kaas den ham tilfaldne Arvepart. J. T. 8, 257.

— Miss. til Mogens Kaas og Mogens Høg. Da der med det første skal foretages Skifte efter afdøde Jomfru Mallene Kaas, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. J. T. 8, 257.

14. Juli (—). Miss. til Claus Daa. Denne Lucia Mogensens har berettet, at Byfogden i Nykøbing i Odsherred har ladet hendes Mand halshugge, og at hun trues endnu videre af ham, hvorfor hun har begæret Kongens Beskærmelse til at udføre denne Sag imod Byfogden. Claus Daa skal paa Kongens Vegne anordne det saaledes, at Lucia Mogensens forbliver fri, ubehindret og ufængslet, medens hun stævner og udfører denne Sag imod Byfogden. Sj. T. 24, 415.

— Søpas for Mathias Tipotius, Indvaaner i Glückstadt, til med sit 50 Læster store Skib at udføre en Skibsladning Ege- og Fyrretømmer og -deler fra Norge til Glückstadt. J. R. 8, 247.

19. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Sundet om at arrestere alle de Koffardiskibe, som ankommer til Øresund, da Kongen agter at lade en Del af dem fragte. Sj. T. 24, 415. K.

— Miss. til Lensmændene¹ i hele Danmark. Da Skovene

¹ De opregnes alle med deres Len i K.

i Kongens Lande er vel teed til Olden, skal de hver i sit Len forbyde Udførsel af magre Svin til fremmede Steder. Hvis nogen handler her imod, skal de lade dem straffe som Forbuds Foragtere. Sj. T. 24, 416. K. Origg. (til Frederik Urne) i Landsark. i Kbhvn. og (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense. (Se CCD. IV. 516).

19. Juli (Kbhvn.). Miss. til Kannikerne og Kapitlet i Lund. Da Kongen vil lade den nedfaldne Lade paa Ladegaarden Glumbsløf ved Landskrone Slot genopbygge, og da Kronens Bønder ikke alene er i Stand til at fremføre det til Bygningen fornødne Tømmer, fordi Skovene, i hvilke samme Bygningstømmer findes, ligger 4 Mil fra Ladegaarden, skal de lade hver af deres Bønder i Landskrone Len modtage et Læs Tømmer paa de Steder og i de Skove, som anvises dem, og føre det til nævnte Ladegaard. Sk. T. 5, 424.

— Miss. til Tage Thott, Christoffer Ulfeldt og Falk Lykke [Kommissarier i Skaane]. De skal straks sende 400 Soldater fra Fæstningerne i Skaane til København og i deres Sted lade indlægge 400 Mand af Landfolket i Fæstningerne. Sk. T. 5, 424 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om straks at sende det Kompagni Soldater i Halland, som han har berettet er vant til Søen, til København og tilsige Officererne at møde her sammen med Soldaterne. Sk. T. 5, 424 b.

20. Juli (—). Oprejsningsbrev for Jørgen Seefeld paa alle Nævningesager, som nu er i Proces, til Sjællandsfar Landsting. Han har berettet, at der i Sjælland findes adskillige Sager om Drab, Trolddom og andre Sager, som har tildraget sig paa forskellige Tider og Steder, og i hvilke der er udtaget Nævninger til at gøre deres Tov. Men da der baade paa Grund af Lenenes Omskiftelse og paa Grund af den almindelige Herredag, som nu holdes i København, ikke er holdt Landsting siden den 12. April og fremdeles heller ikke kan holdes Landsting, førend Landstingsdagen etter Herredagens Slutning kan blive tillyst paa alle Hjemtingene, har ingen af Nævningerne kunnet fuldføre deres Tov inden den i Recessen fastsatte Sjetteugersdag. Jørgen Seefeld har derfor andraget om en almindelig Tilladelse til, at alle lovligt udtagne Nævningetov, hvilke Sager de end er udtaget i, ikke maa forhindres ved denne

Udsættelse af Landstinget, men maa faa deres lovlige Gænge til første og andet Sjællandsfar Landsting efter Herredagens Slutning, som om Nævningerne nylig var udnævnte, for at Hovedsagerne ikke skal spildes eller forlænges ved mere vidtløftige Processer for Eftermaalsmændene, Sagvolderne eller hvem der ellers med Rette vil eller bør paatale dem. Kongen tillader derfor, at alle i Sager vedrørende Trolddom, Manddrab eller i andre Sager lovligt udtagne Nævninger, der paa Grund af Landstingets Udsættelse ikke har kunnet gøre deres Tov inden Sjetteugersdagen, maa fuldøre dette efter Loven og Recessen paa det første eller andet Landsting, der efter denne Tid holdes i Sjælland, som om de saa var udnævnte seks Uger forinden eller nylig. Sj. R. 18, 496.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand om at lægge 2 Gaarde og 3 Gadehuse i Tingjellinge¹ By og Sogn i Flakkebjærg Herred og 1 Gaard i Drøsselbjerg² By i Løve Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Claus Daa til Raunstrup, Embedsmand paa Dragsholm Slot, ind under Antvorskov Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sj. T. 24, 415 b. K.

— Miss. til Claus Daa og Jost Høg. Det berettes, at der er opstaaet en ringe Trætte imellem Jacop Ulfeldt til Bafvelse, forrige Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, og en Borger i Ringsted paa den ene og Jurgen Seefeld, som nu er forlenet med Ringsted Kloster, paa den anden Side om Jorder og Eng. Adressaterne skal snarest muligt undersøge Sagen, bilægge den i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. Sj. T. 24, 416.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Gregers Høg. Det berettes, at de kort forleden efter Jacob Ulfeldts Død³ har forsegleet adskillige Døre paa Nyborg Slot. De skal snarest igen begive sig dertil og aabne Døren for Salen, som kaldes Dynekammeret, Norden ved Kirken paa det vestre Hus, og Døren for Kamret ovenover Salen, efter rigtig Registrering udtage

¹ Sj. T. og K. har ved en Fejlskrift: Lingellinge. ² Drøsselbjærg

³ Jakob Jakobsen Ulfeldt døde i Nyborg 25. Juni 1630.

det Boskab, som findes deri, og overlevere det til Fru Birgitte Brockenhuus¹. F. T. 4, 106.

20. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Ifver Nielsen, hvem Hr. Anders Bilde til Rosendal og Tage Thott til Erigsholm, Embedsmænd paa Herridsvad Kloster og Sølvitsborg Slot, har antaget til at være Tolder paa Skagen. [Ensydende med Bestallingen af 8. Aug. 1629 for Jens Pedersen]. J. R. 8, 247.

21. Juli (—). Miss. til Søfren Bugge om straks at sende 50 af de bedste Soldater i hans Kompagni til København. K. Sj. T. 24, 416 b.

— Miss. til Christian Grubbe til Lystrup og Holger Lindenov til Gauføe. Da Torben Gabriel til Krengerup, der en Tid har været Værge for Claus Paslick til Grefvisvengens Søkende, med det allerførste agter at levere dette Værgemaal fra sig til Claus Paslick, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede, naar Torben Gabriel overleverer Værgemaalet til denne, bilægge de muligt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og alligevel efterkomme denne Befaling. Sj. T. 24, 416 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Hr. Anders Bilde til Rosendal, Jost Høg til Giørsløf, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø, Mogens Gyldenstjerne til Fuletofte, Embedsmænd paa Riberhus, Helsingborg², Børglum Kloster og Varberg, Hendrik Gyldenstjerne til Svanholmb, Eyler Holck til Giedsholmb, Hans Barnekov til Vidskøfle og Hendrik Ramel til Bekeskof. Der er opstaaet Trætte imellem Christoffer Ulfeldt til Svenstrup og Jørgen Urne til Alsøløf, Befalingsmænd paa Helsingborg og i Kristianstad, om nogle Aasteder imellem Uggerup og Monslunde, og Parterne har været for Danmarks Riges Raad, som har kendt, at denne Trætte skal skilles ved gode Mænds Granskning. Da Adressaterne nu er tiltaget hertil, gives der dem Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at indstævne Parterne for sig og

¹ Jakob Ulfeldts Enke.

² Fejlskrift for Herrisvad.

paa de tvistige Aasteder med de ældste Herredsmænd at gøre, ride og udvise Markeskel efter rette Hovedmærker, forhandle Sagen i Mindelighed imellem dem eller afgøre den ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid eller er interesseret i samme Aasteder, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted, for at Sagen uden Opsættelse kan komme til en endelig Ende. Sk. R. 4, 509 b.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne. Det berettes, at Wulf Grib har en Person¹ i Hæfte, som for nogen Tid siden har bedraget og besøvet hans Datter. Jørgen Urne skal straks modtage denne Person, hensætte ham i god Forvaring dér paa Slottet [Kristianstad], saa at han ikke kommer bort, tage Dom over ham og derefter lade ske Eksekution. Sk. T. 5, 425.

— Aab. Brev, hvorved Niels Munk til Mølgaard, som i den forløbne Tids ulejlige Tilstand har forset sig i Jomfrukrænkelser med Jens Munk til Habrogaards Datter², for nogle gode Mænds Forbøns Skyld faar denne Forseelse tilgivet, dog at han endelig tager samme Jens Munks Datter, som er krænket, til Ægte. J. R. 8, 247 b.

— Miss. til Gunde Lange. Da det berettes, at nogle af Kronens Bøndergaarde i Seest By i hans Len [Koldinghus] er brændt, skal han forskaane alle de brandlidte for indeværende Aars Landgilde og lade dem faa noget Bygningstømmer til Hjælp til Genopbyggelsen af deres Gaarde. J. T. 8, 257 b.

— Bevilling for Jomfru Sidtsel Galt til med sin Værges Samtykke at sælge sit Gods, som ligger spredt, til Betaling af sin Gæld. Den tiloversblivende Sum skal anvendes til Køb af et samlet Stykke Gods. J. R. 8, 248.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel. Da der med det første skal foretages Skifte imellem Jomfru Sidtsel Galt og hendes Søkende i noget af det Stensballe Gods, hvormed

¹ Lasse Svendsen Wiwel, jvfr. ndfr. 15. Okt. 1630.

² Anne Jens-

datter Munk.

afdøde Fru Anne Friis var forlenet, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet, saa at denne Befaling kan blive efterkommet uden Forhaling. J. T. 8, 257 b.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da han tilforn har faaet Befaling til at overtage Værgemaalet for Jomfru Sidtsel Galt, skal han fremdeles forestaa det. J. T. 8, 258.

22. Juli (—). Miss. til Hr. Anders Bilde til Rosendal, Tage Thott til Eriksholmb og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Herrisvad Kloster, Sølvitsborg og Helsingborg. Da Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, har beklaget sig højligt over, at Kaptejn Max Saltzbrun paastaar, at han har „drefverit“ [taget] dennes Gods, som er ankommet til Bornholm, og da Max Saltzbrun har beklaget sig over Holger Rosenkrantz, fordi det nævnte Gods er frakommet ham under Bornholm, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det første at begive sig til Simbritshaufn, stævne Parterne for sig dér, for at de kan møde til samme Tid med deres Vidnesbyrd om det omtvistede Gods, undersøge Sagen, forlige den i Mindelighed eller afgøre den ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Det befales Parterne at møde for dem, naar de tilsiges. Sk. R. 4, 510 b.

— Miss. til Gunde Lange og Hans Krabbe. Ifven von Buchwald til Rybjerg har for nogen Tid siden¹ erhvervet Kongens Befaling til Adressaterne om at optage nogle forseglede Brevkister² og udlevere til ham de Breve, som maatte findes deri, og som maatte være egnede til at forsvare hans Ejendom med, dog at alle Interesserede skulde advares

¹ 2. Jan. 1630.

² I Velling Kirke og Holstebro.

derom. Da det berettes, at de Interesserede er vidt spredte, saa at de ikke kan underrettes i Løbet af kort Tid, og han, som han foregiver, lider stor Skade paa sin Ejendom derved, skal Adressaterne efter den forrige Befaling aabne de nævnte Kister, udtage de Breve, som tilkommer Ifven von Buchwald til dermed at forsvare sin Ejendom og som i andre Maader tilkommer ham, nedlægge et Register paa de udtagne Breve i Kisterne og siden igen forsegle disse. J. T. 8, 258.

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott til Eriksholm om at tilholde Borgemestre og Raad samt Borgerskabet i Ronneby at betale den Akcise af Øl, Malt, Brændevin og anden Slags Drik, som de maatte restere med, til Tolderen i Ronneby, indtil de faar Kongens Forskaanelsesbrev derfor. Sk. T. 5, 425.

— Miss. til Ifver Lykke og Christopher Friis. Falck Gjõe til Braadskouf og Jomfru Johanne Lykke til Ballundgaard er ved sidste Herredag kommet til Forlig om det Løsøre og alt andet, som har været dem imellem efter Fru Anne Krabbes Død, og som tilkommer Jomfru Jahanne Lykke efter den Kontrakt¹, som er sluttet imellem dem. Efter denne skal hun ydermere have en Arvepart i Jordegodset, saa vidt det endnu er uskiftet, udover det Udlæg, som er sket til Falck Gjõe i Fru Anne Krabbes Gods. For at dette engang for alle kan blive afgjort, har de begæret Kongens Befaling til Adressaterne om inden 6 Uger efter Befalingens Datum at indstævne dem for sig til bestemt Tid og Sted, foretage dette Skifte imellem dem og føre det til Ende efter nævnte Kontrakt. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne begge de stridende Parter for sig, bilægge Stridighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. J. T. 8, 258 b.

24. Juli (—). Bevilling for Claus Daa til Raunstrup, Embedsmand paa Dragsholm Slot, til at udføre 250 Staldøksne, som han har ladet opstalde paa sin² Gaard, Kronens

¹ Stedet er forskrevet i J. T.

² Sj. R. har kun: paa hans egen.

Rettighed dog dermed uforkrænket i alle Maader. Sj. R. 18, 496 b.

24. Juli (Kbhvn.). Kgl. Beskærmelsesbrev for Jens Ifversen, Skrædder, Borger i Skelskør, der har berettet, at han for nogen Tid siden i Nødværge har stødt Jens Ladefoged paa Basnæs med en Skammel for Brystet, da denne overfaldt ham i Thomas Skotts Hus sammesteds. Derefter rejste Thomas Ladefoged drukken hjem, faldt dér ud af sin Seng og styrtede sin Hals i Sønder. Derpaa har 16 Mænd i August forleden Aar svoret Jens Ifversen til Manddraber og fra hans Fred. Han mener, at der er sket ham for kort deri, og vil erklære sig uskyldig i Jens Ladefogeds Død, dersom han faar Beskærmelsesbrev til Retten. Sj. R. 18, 497.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd i Sjælland og Fyen om ikke at lade nogen komme over Færgestedet ved [Korsør] eller andetsteds i hans Len i en Maanedstid fra dette Brevs Datum at regne, med mindre han har særligt Pas fra Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København. — Palle Rosenkrantz (ved Vordingborg, Lolland og Falster), Ernst Normand (ved Korsør eller andetsteds i hans Len), Jørgen Brahe [Hagenskov Len], Gregers Krabbe [Hindsgavl Len], Hans Lindenov (ved Kalundborg), Laurits Grubbe [Halsted Kloster], Peder Basse [Tranekær]¹. Sj. T. 24, 417. K. Kopi (til Henning Valkendorf, bekræftet af denne²) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 516 f.).

— Miss. til de Højlærde i København. Det berettes, at en Mand, ved Navn Peder Brocker³, i Viborg har fordristet sig til aabenbarligt for Menigmand at bedrive Gudsbespottelse, hvorfor han af Byfogden sammesteds er dømt til at straffes paa Livet efter medfølgende Dom. De skal indsende deres Betænkning herom til Kongen, da denne nødigt ser, at saadanne grove Gerninger ikke straffes tilbørligt og alvorligt. Sj. T. 24, 418 b. K. Orig. (med Datum: 25. Juli)⁴ i Konsist. Ark. Pk. 183.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Denne Hans Søfren-

¹ K. har desuden: Nyborg og underliggende. ² Han findes ikke blandt Adressaterne. ³ Peder Buchner, Mestermand i Viborg. ⁴ Tr.: Ny kirkehist. Saml. IV. 182 f.

sen beretter, at Borgemestre og Raad i Varberg, den Gang han var i fremmede Lande, ikke har tilforordnet ham nogen Formynder, som kunde have Opsyn med hans Arv efter hans afdøde Forældre. Da han endnu er umyndig og agter igen at begive sig udenlands, skal Mogens Gyldenstjerne tilforordne ham en vederhæftig Formynder, som kan modtage hans Arv og paa-tale, hvis der sker ham for kort. Sk. T. 5, 425 b.

24. Juli (Glückstadt¹). Bevilling for Eiler Qvitzov til Lyckesholm, Befalingsmand paa Rugaard, til at udføre 200 Køer og Kvier fra Fyen til Lante Holsten, hvor han har solgt dem til en Adelsmand, Kronens Rettigheder dog uforkrænket i alle Maader. F. R. 3, 446.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jens Hansen, Grovsmed i Odense, da han var Bykæmner i Odense, af Enfoldighed har hjulpet med at nedrive en Vippe og en Træhest, som var oprejst dér til Straf over Forseelser af Soldaterne, som da var dér i Byen, hvorfor hans Lavbrødre, Smedene sammesteds, har forment ham at bruge sit Lav og Smedeembede. Da det er sket af Enfoldighed, forbydes det hans Lavbrødre alvorligt yderligere at forvide ham dette, men han skal herefter kunne bruge sit Lav og Smedeembede som tilforn. F. R. 3, 446 b.

— Aab. Brev, hvorved det befales Kongens Embedsmænd, Borgemestre, Byfogder og alle andre, som paa Kongens Vegne administrerer Retten, uden vidtløftig Trætte at hjælpe Jens Mand af Assens, som har et stort Tilgodehavende her i Riget, til dette Tilgodehavende, dog skal Øvrigheden paa hvert Sted lade det, som Jens Mand eller hans Fuldmægtig faar, hensætte i Retten til Betaling af hans Kreditorer. Hvad der bliver tilovers, skal følge Jens Mand. F. R. 3, 447.

— Miss. til Markvor Bilde. Karen Jens Mands af Assens har berettet, at han forholder hendes Husbonde hans Breve og Haandskrifter, hvorefter Markvor Bilde har ladet gøre Indførsel i hans Gaard og Ejendom i Assens for et Forløfte, som Jens Mand har været i til ham, og at Markvor Bilde ikke har villet kvittere sin Søsters Fru Anne Bildes Gæld, som hun skylder Jens Mand, og som hun ved sin adelige Ære har

¹ F. R. har: Haff., men bagefter er: Glückstadt føjet til ovenover.

forpligtet sig til at lade afkorte i deres Mellemværende, hvori Karen Jens Mand mener, at der er sket hendes Husbonde for kort. Det befales Markvor Bilde uden Trætte og Omkostning at lade Jens Mand eller hans Fuldmægtig vederfares, hvad der er Ret, og at levere fra sig de Breve og Haandskrifter, som han har faaet Indførsel efter, og som Jens Mand med Rette bør have igen. F. T. 4, 108 b.

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde. Der er for nogen Tid siden¹ udstedt Befaling til afdøde Jacob Ulfeldt til Urup og Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, om at møde paa Skiftet efter afdøde Jomfru Sophiæ Gyldenstjerne og afgøre de muligt opkommende Stridigheder ved samme Skifte eller ved Overleveringen af Værgemaalet for Jomfru Sophiæ Gyldenstjerne, som Tønne Friis til Hesselager, Embedsmand paa [Stiernholm]² Slot, har forestaaet, til hendes Arvinger. Da Jacob Ulfeldt er død, skal Anders Bilde sammen med Jørgen Brahe møde til den allerede berammede Tid og Sted og i alle Maader rette sig efter Kongens forrige Befaling. F. T. 4, 106.

— Miss. til samme. Afdøde Fru Kirsten Lykke til Lystrup har for nogen Tid siden³ faaet Kongens Befaling til afdøde Jacob Ulfeldt og Jørgen Brahe⁴ til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, at de, naar der holdtes Skifte imellem Jomfru Sophiæ Gyldenstjernes Arvinger, først skulde paase, at de betalte Fru Kirsten Lykke en Sum Penge, som hun efter en Kontrakt havde tilgode i Boet. Da Anders Bilde har faaet Befaling til i Jacob Ulfeldts Sted sammen med Jørgen Brahe at møde paa Skiftet imellem Jomfru Sophiæ Gyldenstjernes Arvinger, skal han, førend Skiftet foretages, tilholde disse at betale Fru Kirsten Lykkes Arvinger den nævnte Sum Penge efter Kontraktens Indhold. F. T. 4, 108.

— Aab. Brev om, at der paa den sidste Herredag er gaaet Dom imellem Hans Markdanner til Langesø og hans Hustrus Moder Fru Anna von der Wisch, at han skal betale hende efter Indholdet af hans Gældsbrief, og hvis

¹ 21. Jan. 1630. ² Glemmt i F. T. ³ 23. Febr. 1630. ⁴ F. T. har ved en Fejlskrift gentaget: Jacob Ulfeldt.

han har noget at fordre hos hende med Hensyn til Arv paa hans Hustrus Fru Anne Wensins Vegne, skal søge det hos hende ved den slesvigske Ret. Da han agter at indstævne Sagen for den første Landdag, som er berammet at holdes i Lante Holsten, og procedere den dér, hvilket skal ske nu straks, gives der Bevilling til, at hvad Hans Markdanner bliver hende skyldig, naar Likvidationen er sket, maa blive i Arrest hos ham indtil Sagens Afslutning. Naar der er gaaet Dom i Sagen, skal enhver rette sig efter den. F. R. 3, 447 b.

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe til Hvedholm og Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmænd paa Hagenskov og Odensegaard. Fru Anne von der Wisch har erhvervet Rigsraadets Dom over Hans Markdanner til Langesøe, at han uden nogen Indvending skal betale hende de Penge, som han efter sine Gældsbreve er hende skyldig, og at han igen skal søge hende om Arven¹ ved den slesvigske Ret, hvor den er forfalden. For at han desto bedre kan vide, hvor meget han skal betale hende i Hovedstol og Rente, har han begæret Kongens Befaling til dem om, at de skal likvidere dem imellem og paakende, hvor meget Hans Markdanner bliver hende skyldig efter sine Obligationer. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til at afgøre denne Sag, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 106 b.

— Miss. til Jørgen Brahe og Knud Ulfeldt. Der har i rum Tid været ført adskillige Forhandlinger om Mageskifte og Udlæg for Gæld imellem Holger Rosenkrantz til Rosenholm og Claus Brockenhuus til Broholm, Landsdommer i Fyen, uden at man er kommet til Ende dermed. Naar Forhandlingerne skal genoptages for at føres til en endelig Ende, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at være til Stede, bilægge Stridighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom

¹ Hans Markdanner var g. m. Anne Wensin, Datter af Bendix W. og Anne von der Wisch; jvfr. ogsaa Miss. 15. Maj 1628 og 27. April 1629.

og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted, saa at denne Befaling kan fuldføres uden Forhaling. F. T. 4, 107.

24. Juli (Kbhvn.). Kvittansiarum til Otte Skeel til Hammelse, Hovedsmand paa Bøvling Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Dueholm Klosters Len fra 1. Maj 1609 og af Skarpenberg Gods fra 1. Maj 1618 til 28. Okt. 1627, da Rigets Fjender bemægtigede sig Jylland, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og efter Besigtelsen efter Fjendernes Bortgang igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 248 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Dorrette, Peder Seiermands Enke, i Skanderborg paa Kronens Part af nogle Sognetiender, som Lauridts Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg, har bortfæstet til hende, og som hendes afdøde Mand har haft i Fæste, for sædvanlig Afgift. J. R. 8, 248 b.

— Miss. til Christen Holck om at lade Hr. Uldrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenæs Slot, i de nærmest ved Lundenæs liggende Skove i Silkeborg Len faa Egetræer, der er tjenlige til følgende Tømmer: N. Stolper¹, 100 Fodstykker og 224 Stigbord og Løsholter, saa lange og stærke, som de kan være tjenlige til et Fæhus. Han skal tilholde Bønderne i Silkeborg Len at fælde og læsse Tømmeret. J. T. 8, 259 b.

— Miss. til samme. Da det berettes, at nogle af Kronens Bøndergaarde i Vrads Herred i Silkeborg Len er meget bygfældige, og at Bønderne mangler Bygningstømmer og Vogn-tømmer, skal han lade udvise det nødtørftige Bygnings- og Hjultømmer til dem, dog uden Skade for Skoven. J. T. 8, 259 b.

— Miss. til Reinholdt Heidenstrup. Bønderne i Vraa Sogn i Sejlstrup Len har besværet sig over, at de skal yde Kronens og Kirkens Part af Korntienden til Chresten

¹ I J. T. er der en aaben Plads til Tallet.

Hafve, til hvem Anders Friis til Vrelof Kloster for nogen Tid siden, da Lenet var betroet ham, har fæstet den, fordi Chresten Hafve bor temmelig langt fra deres Sogn. Adressaten skal give Anders Friis Fæstebrev paa denne Tiende, dog skal denne først tilstille Adressaten paa Kongens Vegne det Stedsmaal, som Bonden allerede har givet, siden igen give Bonden samme Stedsmaal og saa paany stede Tienden af Adressaten mod sædvanligt Fæste. J. T. 8, 259 b.

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Da Kongen har bevilget ham, at han maa lade opsætte et Fæhus dér paa Lundenæs Slot, skal han dertil købe følgende Fyrretømmer: 25 Bjælker, 50 Sparrer, 25 Sparrer til Hjørnebjælker og Deler til Loft og Døre samt Lægter, saa vidt det gøres fornødent. Han skal tilholde Bønderne i Bølling og Hammerum Herreder, at de til Istandsættelse af Husene leverer 3 Traver Langhalms Tag af hver Helgaard og 1½ Trave af hver Halvgaard og hvert Bol. J. T. 8, 260.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Danmarks Riges Marsk, Jens Juel til Kieldgaard, Mogens Kaas til Støftringgaard og Otto Skeel til Hammelse, Embedsmænd paa Vestervig Kloster, Aalborghus Slot, Mariager Kloster og Bøvling Slot. Denne Brevviser Thommes Terkeldsen har klaget over, at Hertvig Sax forleden Aar med sine Skibsfolk har forurettet ham og aldeles ødelagt og frataget ham og hans Stifbørn deres fælles Kvæg og andre Mobilier i hans Bo. Adskillige andre Personer, som bor i Koldinghus Len og deromkring, har ligeledes beklaget sig over Hertvig Sax. Adressaterne skal med det allerførste stævne Hertvig Sax og hans Modparter, saa mange som melder sig til dem om at være forurettet af ham, til at møde for dem til førstkommande Mauriti Dag i Viborg, hvor de nøje skal undersøge Parternes Tvistigheder, bilægge dem i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. J. T. 8, 260.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Mund til Tiselholt paa Kronens Part af Korntienden af Vig-

strup¹ Sogn i Gudme Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3¹/₂ Ørte Rug, 3¹/₂ Ørte Byg og 2 Ørte Havre, at levere til Kirkevægerne i samme Sogn. Dog skal Fru Karen Urne, som ogsaa bor paa Tiselholt, nyde Halvparten af Indtægten og [yde] Halvparten af Udgiften. Udt. i Tb. 154.

25. Juli (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa. Efternævnte Kronens Bønder i Gielstrup By i Egeberg Sogn i Ods Herred i Dragsholm Len, Sigvort Pofvelsen, Rasmus Lauritsen og Søfren Pedersen, har berettet, at deres Gaarde er sat for højt i Landgilde, saa at de ikke kan udgive den, og har ansøgt om noget Afslag derpaa. Claus Daa skal med første Lejlighed begive sig til Gielstrup By, flittigt undersøge de nævnte Gaardes Lejlighed og, hvis de ikke kan taale den dem paalagte Landgilde, give dem noget Afslag; dog maa der ikke ske Kronen for megen Afgang. Sj. T. 24, 417 b. K.

— Miss. til Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsløf, Rentemestre. Hr. Ulrik Sandberg til Kvelstrup, Embedsmand paa Lundensæs Slot, har berettet, at Landgilden af nogle Gaarde, paa hvilke der sidder Herredsfogder, er regnet ham til Mangel, og har begæret, at denne Mangel maa godtgøres ham. Kongen har bevilget hans Begæring. Orig. i Rtk. Indk. Miss. til Rentemestrene. Sj. T. 24, 417 b. K.

— Miss. til Frederik Urne og Mogens Sehested. Da Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Tryggevældegaard, har begæret Høystrupgaard under Tryggevælde Len, hvorpaa der bor 4 Bønder, til Mageskifte for hans Hovedgaard Grunderup med tilliggende Gods i Fakse Herred i Tryggevælde Len, skal de med det allerførste besigte dette Gods og erklære sig om, hvorvidt de 4 Bønder i Høystrup for Belejligheds Skyld og i andre Maader kan bortskiftes fra Tryggevælde, og om det af ham tilbudte Gods ligger saa belejligt for Kongen som de 4 Bønder i Høystrup. Sj. T. 24, 418. K.

— Miss. til Falk Lykke om straks at lade Kaptejn under hans Regiment Lauridts Nielsen begive sig til København til Frandts Rantzau til Rantzausholm, Statholder sammesteds og

¹ Vejstrup S., Gudme H.

Befalingsmand paa Møen, hos hvem han vil faa Kongens Vilje at vide. Sk. T. 5, 425 b.

25. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jens Høg. Af hosføjede Supplikation kan han se, hvad denne Brevviser Jacob Bay har andraget om. Jens Høg skal lade hans Afgiftning¹ nøje undersøge og hjælpe ham til hans Ret uden Vidtløftighed og uden Anseelse af hans Modpart, saa at han ikke i nogen Maade forrettes imod Lov og Ret. Sk. T. 5, 426.

— Miss. til Jørgen Brahe, Gregers Krabbe og Dr. Hans Mikkelsen. Borgemestre og Raad i Middelfart har berettet, at deres Kirke i forgangen Fejde har lidt stor Skade. Adressaterne skal overfor Kongen erklære sig om, hvor meget der behøves til Kirken, om den kan hjælpes af sin Indtægt eller andre Midler dér i Byen, og hvad Vends Herreds Kirker kan yde dertil. F. T. 4, 109.

— Aab. Brev om, at Johannes Borchsenius maa anrette og holde et Apotek i Viborg og nyde de samme Privilegier som hans Formænd. Han skal til Gengæld være forpligtet til altid at holde Forraad paa gode, friske og ustraffelige Medikamenter og saadanne Varer, som bør findes paa et velordnet Apotek, sælge dem til en rimelig Pris, ligesom han ogsaa skal lade sig finde flittig og ufortrøden i det, som han skal komponere og forfærdige til Patienter. For at alt kan have bedre Skik, skal han være forpligtet til altid at holde en dygtig og from Apotekersvend og selv forholde sig, som en god og forfaren Apoteker bør, saa ingen med Billighed kan have noget at klage over ham eller hans Apotek. Endvidere tillades det ham at holde en Vinkælder sammesteds med fransk og hed Vin, dog andre Vintapperes Næring dermed uforment. J. R. 8, 249.

— Aab. Brev, hvorved Simen Rasmussen, Degn til Kapellet paa Skanderborg Slot, indtil videre maanedlig af Skanderborg Slot faar bevilget følgende Fetalje: 4 Skpr. Rug, 6 Skpr. Malt, 2 Skpr. Humle, 1 Skp. Gryn, 2 Sider Flæsk, 1 Fjerd. Oksekød, 1 Faarekrop, 1 Gaasekrop, 24 Mark Smør, 1 Snes Hvillinger, 1 Snes Flyndere, 1 Otting Sild, 2 Fisk Ka-

¹ Formodentlig: Angivelse.

bliau og 1 Skp. Salt, alt at levere hver Maaned af Lensmanden paa Skanderborg Slot. J. R. 8, 249.

25. Juli (Kbhvn.). Miss. til Fru Dorrette Budde. Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler og Befalingsmand i St. Knuds og Munkelie Klostre, har berettet, at hun imod hans Vilje, Raadføring og Samtykke har i Sinde at lade sin Datter¹ komme i Ægteskab med Vogn Vognsen. Da dette strider imod Loven, skal hun afstaa fra sit Forehavende og ikke bortgifte sin Datter uden hendes Værges Samtykke. J. T. 8, 258 b.

— Miss. til Vogn Vognsen. Det berettes, at han vil indlade sig i Ægteskab med en Datter af Fru Dorrete til Ryslet, Ifver Friis's Enke, imod hendes Værges Vilje. Da det er imod Loven, at nogen Jomfru indlader sig i Ægteskab med nogen, med mindre det sker med hendes Værges Vilje og Samtykke, skal han afholde sig derfra. J. T. 8, 258 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Knud Gyldenstjerne til Timb, Befalingsmand paa Hald Slot, har berettet, at der i Otte Marsvins Len [Dronningborg] bor en Mand, ved Navn Søfren Andersen, som tilforn har tjent Knud Gyldenstjerne som Foged, men som endnu ikke har aflagt Regnskab til ham, og at han frygter for, at Søfren Andersen skal undfly, hvis han anmoder ham om Regnskab. Otte Marsvin skal alvorligt tilholde Søfren Andersen at sætte nøjagtig Borgen for sig. J. T. 8, 260 b.

— Miss. til Christian Thommesen og M. Morten Madtsen. Hr. Anders Ibsen, forrige Sognepræst til Maria Magdalene Sogn i Jylland, har berettet, at Fru Else Marsvin til Stenaldt uden foregaaende Proces og Dom har afsat ham fra hans Kald, som det videre kan ses af hans vedlagte Supplikation. Adressaterne skal bilægge Striden i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. J. T. 8, 261.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om, at han efter sin Begæring forskaanes for Rostjeneste i Fredstid, men i Fejdetid, saa snart noget Tog foregaar, skal hans Rostjeneste

¹ Der nævnes ikke, hvilken. Hr. Kristian Friis var Væрге for Børnene af hans afdøde Broder Iver Friis Jørgensen, jvfr. Miss. 14. Okt. 1626.

være færdig med gode Heste, Karle og Gevær, saa den kan gøre Kongen og Riget tilbørlig Tjeneste. J. T. 8, 261.

25. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Ebbesen. Denne Brevviser, Espen Degn i Gosmer¹ i Aakær Len, har berettet, at et Degnebol dér for nogen Tid siden af en Gaardmand er frafæstet ham til dennes Gaard, som det kan ses af hosfølgende Supplikation. Lauridts Ebbesen skal til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorledes det forholder sig hermed. J. T. 8, 261.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel, Gunde Lange og Dr. Jens Dinesen. Da der er opstaaet Trætte imellem M. Niels Frandtsen, Sognepræst i Vejle, og Borgemestre og Raad sammesteds om den sædvanlige Tiende, som disse skal give Sognepræsten, saaledes som det kan ses af hosføjede Andragende, skal Adressaterne bilægge denne Trætte i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. J. T. 8, 261 b.

26. Juli (—). Miss. til Dr. Thomas Fincke, Dr. Hennigus Arnisæus, Dr. Olle Vorm² og M. Daniel Hogewald om at eksaminere den af Kongen antagne Bartskeer, om han har den Videnskab, som hans Bestilling udkræver, og give det beskrevet fra sig. K. Sj. T. 24, 418 b.

— Aab. Brev om, at Udførslen af Fedevarer, som har været forbudt ved det for nogen Tid siden³ udstedte Forbud mod Udførsel af Proviant, nu atter tillades. Sj. T. 24, 418 b. K. Orig. (til Odensegaards Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 517).

— Miss. til Lensmændene⁴ i hele Danmark om at lade ovenstaaende aabne Brev om Tilladelse til Udførsel af Fedevarer læse og forkynde paa tilbørlige Steder i deres Len. Sj. T. 24, 419. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

27. Juli (—). Bevilling for Arent von Kalden til at udføre 16 Stkr. Fæ, Køer og Kvier, til Rygen, dog Kronens Rettighed uforkrænket i alle Maader. Sj. R. 18, 497.

— Kongens Revers til Adelen i Sjælland, Fyen, Skaane,

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Dosmer.

² Sj. T. har: Oluf Orm.

³ 3. Nov. 1629.

⁴ De opregnes alle med deres Len i K.

Lolland og Falster i Anledning af deres Bevilling paa 50 Speciedlr. af hver Rostjenestehest. Sj. R. 18, 497b. Orig. (i 3 Ekspl., 2 med fjernede Segl) i Rigsraadsbr. (Tr.: CCD. IV. 517).

27. Juli (Kbhvn.). Instruktion og Ordinans for den Flaade, som nu skal sejle ud. Den skal bestaa af følgende Skibe og Officerer: S. Sophia: Claus Daa, Rigens Admiral, Generaladmiral, Erik Ottesen og Herman Hunnemyrer Admirals Løjtnanter; Spes: Peder Galt Kaptejn og Generaladmirals Underadmiral, Johan Cornelisen Løjtnant; Hummeren: Marcus Hvit Kaptajn; Store Lykkepot: Kion Jokum Grabov Kaptejn; Trost: Timand Clausen Kaptejn; Kronens Galej: N. N. Kaptejn; Krokodillen: Cato Giertsen Kaptejn; et af Brandskibene, en Bojert, en lille Jagt. — Oldenborg: Gabriel Kruse Vicegeneraladmiral, Erik Orning og Mikkell Mortensen Viceadmirals Løjtnanter; Raphael: Byrge Juel Kaptejn og Viceunderadmiral, Knud Tollesen Løjtnant; Gabriel: Hendrik Hess Kaptejn, Villum Evertsen Løjtnant; Svanen: Jacob Isebrandt Kaptejn; Flyvende Fisk: Jens Boldevig Kaptejn; Stavanger Galejen: Laurits Oddevald Kaptejn; Galejen Tønsberg: en af de gamle Skippere; et af Brandskibene, en Bojert og en lille Rorsjagt. — Lindormen: Hendrik Vind Kvartaladmiral, Hendrik Mund og Knud Stensen Løjtnanter; Nældebladet: Jørgen Orning Underadmiral, Niels Harboe Løjtnant; Havhesten: Aksel Movat Kaptejn; Mynden: Marcus Hes Kaptejn; Gribben: Johan Folkertsen Kaptejn; Galejen Rosen: Hagen Holm Kaptejn; et af Brandskibene, en Bojert og en af de smaa Jagter. — Justitia: Holger Rosenkrantz Kvartaladmiral, Pros Mund og Verner v. Wov Løjtnanter; Victor: Stalder Kaas Underadmiral, Corfits Mormand Løjtnant; Marekatten: N. N. Kaptejn; Haren: Daniel Husum Kaptejn; Lille Lykkepot: Tyge Christensen Kaptejn; Galejen De tre Kroner: Jens Faborg Kaptejn; Den flyvende Hjort: Oluf Knudsen Kaptejn; et Brandskib og en Rorsjagt.

Fortegnelse over Flaadens Aftegn med Flag og Bolsaner: S. Sophia skal føre sit Flag paa Stortoppen og en Bolsan¹ over Flaget. Spes skal føre sit Flag paa Fokketoppen og en Bolsan over Flaget. De otte Skibe, som skal følge Generaladmiralen,

¹ Et Slags Vimpel.

skal føre en Bolsan paa Stortoppen. Oldenburg skal føre sit Flag paa Stortoppen og en Bolsan under Flaget. Raphael skal føre sit Flag paa Fokketoppen og en Bolsan under Flaget. De otte Skibe, som skal følge Vicegeneraladmiralen, skal føre en Bolsan paa Fokketoppen. Lindormen skal føre sit Flag paa Stortoppen og en Bolsan paa det yderste af Bovsrydet. Nældebladet skal føre sit Flag paa Fokketoppen og en Bolsan paa det yderste af Bovsrydet. De andre Skibe, som skal følge dem, skal føre en Bolsan paa det yderste af Bovsrydet. Justitia skal føre sit Flag paa Stortoppen og en Bolsan paa Mesansrydet. Victor skal føre sit Flag paa Fokketoppen og en Bolsan paa Mesansrydet. De andre Skibe i denne Flaade skal føre en Bolsan paa Mesansrydet. Hele Flaaden skal føre Flag paa Mesanen, saa ofte Vejrliget er dertil. Naar Generaladmiralen slaar alle sine Flag, Bolsaner og Fænniker ud, skal hele Flaaden gøre ligesaa.

Naar Flaaden sejler og kommer til en Havn eller Ankerplads, skal Vicegeneraladmiralen og alle Kvartaladmiraler eller Underadmiraler komme ombord hos Generaladmiralen og hente Ordinans hos ham; fra disse Admiraler skal derefter alle Underofficererne hente Ordre.

Naar Generaladmiralen paa Grund af Sygdom, Ulykke eller anden Grund ikke kan være paa Flaaden, skal Vicegeneraladmiralen føre Kommandoen. Hvis begge disse ikke kan være paa Flaaden, skal den ældste Kvartaladmiral føre Kommandoen og saaledes per consequent de andre, eftersom de er gamle i Tjenesten og dygtige til. Skulde det ske, at de indbyrdes ikke kan forliges om Højheden, skal alle Officererne komme sammen og ved Flertal vælge den, som kan kommandere indtil videre.

S. Sophia skal være Generaladmiral og med sin Underadmiral og sine tilforordnede Skibe sejle foran og holde Avantgarden. Lindormen skal være Kvartaladmiral og følge med sin Underadmiral og sine tilforordnede Skibe og holde Bataljen. Justitia skal ogsaa være Kvartaladmiral og følge med sin Underadmiral og sine tilforordnede Skibe og holde Bataljen efter den anden. Oldenburg med sin Underadmiral og sine tilforordnede Skibe skal holde Arrieregarden. I Søen skal disse Flaader sejle hver for sig efter forberørte Maner, Admiralen foran og

Underadmiralen bag, de andre jævnsiden med hverandre. Sj. R. 18, 498.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz. Af hofølgende Ansøgning kan han se, hvad Lisbet Kocks, Indvaanerske i Næstved, har berettet. Han skal lade hendes Opgivelse nøje undersøge og siden hjælpe hende til Rette uden Vidtløftighed. Sj. T. 24, 419 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel, Claus Daa og Otte Skeel. Borker Rud til Sebygaard, Otto Brahe Pedersen til Torbenfeld og Hendrik Rantzau til Skoneweede¹ har berettet, at Bartolomeus Hagensen, Borger i København, og hans Medarvinger har faaet Udlæg for noget Tilgodehavende, som de havde at fordre efter afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne, bl. a. i en Sav i Norge, som skulde skyldes 6² Dlr. aarlig, men da denne Sav ikke findes, kræver nævnte Bartolomeus og hans Medarvinger en anden Sav, som med sine Renter skylder 325² Rdlr. Da Laugmanden sammesteds ved en uendelig Dom har henvist Sagen til Adressaterne, som har været Kommissarier i denne Sag, skal disse tage Parterne for sig, bilægge Stridighederne imellem dem i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 24, 419 b.

— Miss. til Gabriel Kruse og Mogens Sehested om med første Lejlighed at registrere Fru Sophie Sandbergs og hendes Børns Gods og Løsøre, intet undtaget, for at hendes Formue kan vides deraf og hun, hendes Børn og deres Formyndere i Fremtiden kan finde Rigtighed om alt. Sj. T. 24, 420 b.

— Miss. til Christopher Ulfeldt. Da Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, har bevilget Kongen noget i Kongens Vildtbane i Kalundborg Len liggende Gods til Mageskifte og herfor har bøgæret 1 Skattegaard i Bøgetofte i hans Len [Helsingborg] i Skaane, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 426,

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Af hoføjede Supplikation kan han se, hvad denne Ane Søfrensdatter har beklaget

¹ Schöneeweide i Preetz Godsdistrikt.

² Saaledes i Sj. T.

sig over. Han skal hjælpe hende til Rette og paase, at der ikke vederfares hende andet, end hvad der er Lov og Ret. Sk. T. 5, 426 b.

27. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det bevilges Thomas Christoffersen, som uforvarende har ihjelskudt en Karl ved Assens og ved Retten er fridømt for samme Vaadegerning, at denne Gerning ikke i nogen Maade skal forhindre ham i at faa nogen Bestilling, Skole- eller Kirke-tjeneste, hvis han ellers efter Ordinansen og Kongens Mandater lovligt kan kaldes dertil og befindes dygtig. F. R. 3, 446.

— Miss. til Johan Friis og Henning Valkendorf. Borker Rud til Sæbygaard, Otte Brahe Pedersen til Torbenfeld og Henrik Rantzau til Skøneweide har berettet, at der i Fyen paa Henrik Rosenkrantzes Gaard Arreskov staar nogle Breve under Forsegling, og har begæret, at disse Breve maa optages, og at de maa faa udleveret dem, der vedrører Gods, som de har i Norge. Adressaterne skal begive sig til Arreskov, optage og udlevere til dem de nævnte Breve, give en Reversal over de Breve, som udleveres, og registrere de andre Breve, som findes dér. F. T. 4, 109.

— Livsbrev for Eyler Gabriel for de Tjenester, som han har gjort Kongen og Riget, paa den Gaard, kaldet Dybvad, i Aakær Len i Jylland, som han hidtil har haft for sin Kaptejnsbestilling, mod den sædvanlige Landgilde, men fri for Ægt, Arbejde og anden sædvanlig Afgift. J. R. 8, 248.

— Miss. til Gunde Lange. Hvad denne Brevviser Bertel Ifversen har berettet, kan ses af hans medfølgende Supplikation. Gunde Lange skal nøje undersøge hans Opgivelser, hjælpe ham til Rette uden Vidtløftighed og nøje paase, at hvad der ved lovlig Akkord og Kontrakt er afsluttet imellem ham og hans Modpart, bliver overholdt. J. T. 8, 261 b.

— Miss. til samme. Da Jørgen Brahe til Hvedholmb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, har begæret 1 Gaard i Kobberbøl¹ i Nørup Sogn, 1 Gaard i Brestenlund, 2 Gaarde i Balle, alle i Bresten Sogn, 1 Gaard i Vandel i Randbøl Sogn og 1

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Kobberbøtt. Ment er Kaaberbølgaard.

Gaard i Lerbeck i Houfver Sogn, alle i Tørrild Herred i hans Len [Koldinghus] i Jylland, til Mageskifte for noget Gods i Kongens Vildtbane i Kalundborg Len, som han har bevilget Kongen, skal Gunde Lange til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 262 b.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jens Juel. Da Fru Sophia Sandberg, Enke efter Envold Kruse, har andraget om at maatte søge Frær Kirke, da den ligger nærmere ved hendes Gaard Tilsted end hendes rette Sognekirke Brøndum, skal han lade udvise Stolestand i Frær Kirke til hende, som det kan være hende bekvemmeligst. J. T. 8, 262.

— Miss. til samme om til Kancelliet at indsende Erklæring om hosføjede Delineation og Indlæg fra M. Christen Hansen, Superintendent i Vendelbo Stift, om det Byggested i Aalborg, som han begærer til sin Residens. J. T. 8, 262.

— Miss. til samme. Han skal aftinge med Lauridts Guldsmed, Borger i Aalborg, efter dennes yderste Formue, fordi han, da de kejserlige havde bemægtiget sig Jylland, har brugt den til Aalborghus Slot liggende Ladegaard og ladet Bygningen derpaa forfalde. J. T. 8, 262 b.

— Miss. til samme og Bispen [Dr. Kristen Hansen]. Hvad der berettes paa Kirkernes Vegne i Aalborg, kan de se af hosføjede Memorialer og Indlæg, hvorom de skal erklære sig til Kongen. J. T. 8, 262.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Mogens Godske til Liemark har berettet, at der hidtil har været den Anordning, at enhver af Kannikerne skulde oppebære Kapitelsrettighed paa Læsø i 3 Aar, men nu, da denne tilfalder ham, skal der gøres en ny Anordning, hvorefter enhver kun skal forvalte den 1 Aar. Kapitlet skal snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorfor dette skal begynde med ham. J. T. 8, 263. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Kongen har givet Eyler Gabriel Livsbrev paa Dybvad Gaard i hans Len [Aakær], som Eyler Gabriel hidtil har haft for sin Kaptejnsbestilling, imod at han erlægger aarlig Landgilde af den, skal Lauridts Ebbesen aarlig modtage den sædvanlige Landgilde. Kongen har forskaanet Eyler Gabriel for Ægt og Arbejde. Naar

Eyler Gabriel henvender sig til Adressaten hermed, skal denne straks lade ham faa Gaarden ryddelig. J. T. 8, 263.

28. Juli (Kbhvn.). Bevilling for Jahan Voget, Indvaaner i Rendsborg, til at udføre 100 Faar fra Jylland, Fyen og Langeland til Rendsborg, dog Kronens Told og Rettighed uforkrænket i alle Maader. Sj. R. 18, 499 b.

— Bevilling for Hans Lindenov til Hundslund Kloster, Embedsmand paa Kalundborg Slot, til at udføre 500 Staldøksne, som han har staaende paa sine Gaarde, dog Kronens Rettighed uforkrænket i alle Maader. Sj. R. 18, 500.

— Aab. Brev om, at Elline Hansdatter, der for nogen Tid siden ved en Kapitelsdom i Aarhus er bleven skilt fra sin Husbonde Christen Pedersen, fordi hun havde forladt ham og havde holdt sig fra ham ud over den i Forordningen fastsatte Tid, nu igen maa indlade sig i Ægteskab med hvem, der herefter begærer hende til Ægte. Sj. R. 18, 499 b.

— Miss. til Just Høg. Det berettes, at adskillige Domme, som er afsagt paa denne Herredag, endnu ikke er forfattet i Pennen og udkommet under Rigets Segl. Da han har haft samme Domme under Haanden og Rigets Segl har været betroet ham, paalægges det ham, naar hans Hverv i Skaane er forrettet, igen at begive sig til København, tage Seglet, som Kongen har ladet blive til Stede her, til sig igen og tilendegøre, hvad der endnu ikke er forfærdiget. Da der er nogle Sager, i hvilke der ikke er afsagt Dom for adskillig Votering, vil Kongen hermed lade ham sin Betænkning vide: I Lamme Heines Sag har Kongen opgivet Stævningen over Landsdommeren og bevilget, at Nævningerne skal være fri for al Tiltale; dog skal Lamme Heine paany tiltales for sine utilbørlige Gerninger af Mogens Sehested til Høyris, Embedsmand paa Københavns Slot. Med Hensyn til afdøde Christen Hansens Skøde er det Kongens Betænkning, at det bør blive ved Magt, og at Godset i tre Fjerdingsaar efter hinanden, én Gang hvert Fjerdingsaar, skal opbydes til Tinge; dersom ingen begærer at købe det for en rimelig Pris, skal det staa Kongen frit at give det til hvem han vil. Sj. T. 24, 420. K.

— Miss. til alle Rigsraaderne¹. Naar Kornet kommer i

¹ De opregnes alle i K.

Laden, skal de flittigt undersøge og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det er raadsomt igen at opheve Forbudet mod Udførsel af Korn. Sj. T. 24, 421. K. Orig. (til Hr. Christen Friis) i D. Kanc. Div. orig. kgl. Miss.

28. Juli (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Det berettes, at de paa Regnskabet for Nykøbing [Len] paa Falster har gjort Antegnelser ved Skatten af nogle Gaarde, som har været sat for halv Skat, medens de tidligere altid skal have givet fuld Skat. Af Hensyn til Intercession fra Kongens Moder tillader Kongen, at denne Mangel denne Gang maa godtgøres, men naar der herefter paabydes Skat, skal disse hele Gaarde give fuld Skat som tilforn. Sj. T. 24, 421. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Christoffer Ulfeldt. De har for kort Tid siden¹ faaet Befaling til at dømme imellem Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, og [Kaptejn Max Salsbrun om]² noget Gods, som er ankommet til Bornholm. Da Kaptejnen beretter, at en Herredsfoged dér paa Landet har afsagt en Dom over ham vedrørende samme Sag, og mener, at der er sket ham for kort heri, skal de, naar de samles for at fuldføre Kongens forrige Befaling, ogsaa indstævne den nævnte Herredsfoged med hans Dom for sig og dømme deri, hvad der er Ret. Sk. T. 5, 426 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Det berettes, at en Borger i Lybæk, ved Navn Hans Due, har ført adskilligt Klæde og Kramgods til Assens i Fyen og efterhaanden forhandlet det dér uden Borgemestre og Raads Samtykke til Forringelse for Borgernes Næring. Borgemestre og Raad har derfor arresteret dette Gods, hvorefter Hans Due har ladet det opbryde i Arresten. Jørgen Brahe skal aftinge med ham for denne Forseelse efter hans yderste Formue og ligeledes med hans Tjener Claus Puls, som er rømt, og føre det, som de betaler, til Regnskab. Hans anden Tjener, som er til Stede, saavel som de Borgere, som har handlet med ham, skal han lade være forskaanet for videre Tiltale, mod at de forpligter sig til ikke at handle med fremmede imod Stadsretten. F. T. 4, 109 b.

¹ 22. Juli 1630.

² Disse Ord er glemte i Sk. T.

28. Juli (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa et af Aarhus Domkapitel udstedt Fæstebrev for Hr. Jørgen Hansen, Præst paa Tuen, og hans nuværende Hustru paa et Boels Jord, naar Jens Povelsen og hans nulevende Hustru, som nu har det i Brug, er døde, for sædvanligt Stedsmaal og Indfæstning. J. R. 8, 249 b.

— Miss. til Christen Holck. Han har andraget om at maatte fæste til sin Søn Kronens og Kirkens Part af Korn-tienden af Eystrup¹ Sogn i Vrads Herred i hans Len [Silkeborg] lige ved hans Gaard Hastrup, hvilken Tiende nylig er bleven ledig. Kongen er tilfreds hermed. J. T. 8, 263 b.

29. Juli (—). Oprejsningsbrev for Laurits Olsen, Indvaaner i Stege paa Møen, der for nogen Tid siden er blevet dømt til at bøde sine 3 Mark for Løgn og til at være Mindremand, fordi han har beskyldt Peder Andersen, Borger sammesteds, for falskelig at have angivet ham i en Supplikation til Kongen, men ikke kunde bevise sin Paastand. Han har nu tilfredsstillet Sagvolderen. Sj. R. 18, 500.

— Miss. til Ernst Normand. Giøde, Niels Graaes Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbonde har købt en lille Vandmølle og nogle Fiskedamme ved Slagelse, og klager over, at hun ikke har nogen Forvaring derpaa, og at hun besværes med ubillig Skat, som han nærmere kan se af hosføjede Kopi af hendes Supplikation. Han skal hjælpe hende til Rette hermed og snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 24, 421.

— Miss. til Rektor og Professorer ved Universitetet i København. Det berettes, at to trolovede Personer i Trondhjem, Dirik Hansen Bager og Anne Løddingsdatter, begærer at skilles fra hinanden, fordi hun skal være befunden i mistænkelig Omgængelse. Da det vilde foraarsage forargeligt Levned og usamdrægtigt Ægteskab, dersom de skulde komme tilsammen, har Kongen anset det for godt, at Adressaterne tager Akterne for sig, overvejer Sagen og lader M. Peder Skellerop deres Betænkning vide til Efterretning. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 183. Sj. T. 24, 421 b².

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Lystrup, jvfr. ndfr. 20. Dec. 1630.
² Tr.: Dsk. Mag. 5. R. I, 145.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke og Hendrik Rammel. Der er for nogen Tid siden¹ udstedt Befaling til Ifver Krabbe til Jordbiørg og Sigvort Urne til Raarup, Embedsmænd paa Laholm og Malmøhus, om afdøde Sten Bildes efterladte Gods og Løsøre, men de er nu ved andre Kongens Hverv forhindrede i at efterkomme denne Befaling. Det overdrages derfor Adressaterne at udføre den nævnte Befaling om Ordningen af Sten Bildes Gæld. [Enslydende med Miss. 16. Febr. 1630 til Iver Krabbe og Sivert Urne]. Sk. R. 4, 511 b.

— Miss. til Falk Lykke og Dr. Mads Jensen. Hr. Niels Jensen, Sognepræst til St. Peders Kloster i Lund og Nobelle, beretter, at en Præst ikke vel kan underholdes af disse Sogne paa Grund af deres Ringhed, og at der heller ikke findes nogen bekvem Præstegaard dér. Dersom det forholder sig saaledes, skal de for begge Kirkernes Penge tilforhandle sig et lidet Stykke Jord, kaldet Christen Markussens Løkke, ved St. Peders Klosters Kirkegaard, saavidt det nu er indhegnet, og lægge det til Underholdning for Præsten og hans Efterfølgere, dog kun saafremt Kirkerne ellers er i Stand til at betale det uden senere at lide Brøst paa deres Bygning og anden Fornødenhed. Sk. T. 5, 427.

— Miss. til Erik Krabbe. Det berettes, at han den 26. Juli sidstforleden har indfundet for Rigens Raad en Sag, som var stævnet i Rette for ham, og som angik en Mand, ved Navn Jens Nielsen, som beskyldes for at have dræbt et Foster i Moders Liv, og at Erik Krabbe har henvist Sagen til Rigens Raad, fordi Lægernes Betænkninger i Sagen syntes ham at dissentere, og fordi de Vidner, paa hvilke de 15 Mænd har bygget deres Tov, er stadfæstede af Hendrik Gyldenstjerne til Svanholmb, forrige Landsdommer i Skaane. Eftersom begge Siders Vidner befindes endnu at staa ved Magt, og da samme Aarsager ikke synes saa vigtige, at Erik Krabbe af den Grund burde have henvist Sagen til Rigens Raad til Ophold for Parterne, skal han nu afsige endelig Dom i Sagen. Sk. T. 5, 427 og 428².

¹ 16. Febr. 1630. ² Indførslen, paa Fol. 427, hvor Henrik Gyldenstjerne kaldes til Mønstrup, er meget mangelfuld og trods foretagne Rettelser ikke forstaaelig. Formodentlig er derfor Brevet atter indført — i sin rigtige Form — paa Fol. 428.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt og Erik Rosenkrantz. Hr. Peder Ebbesen, Slotspræst til Varberg Slot, har berettet, at hans Anneks Tresløf er blevet noget forringet ved, at Gammelby er blevet afskaffet og lagt i 5 Bøndergaarde, men at der til Gengæld er forundt Præsten fire Aars Sognetiende, som nu for nogen Tid siden er kommet derfra, og har endvidere berettet, at Præstegaarden har taget stor Skade af Ildebrand, og at han lider Skade ved Mageskiftet af nogle Tiender imellem Kronen og Borgerskabet, hvorved han har mistet disse Tiender, hvorimod han er blevet forlenet med Tienden af Ladegaarden, som dog ikke følger ham helt. Desuden skal Præstegaardens Fædrift ved dette Mageskifte være blevet meget anderledes og ringere end tilforn, som han selv nærmere kan berette dem. De skal undersøge Sagen og med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes der kan ske Præsten tilbørlig Fyldest for det, som han saaledes har mistet. Sk. T. 5, 427 b.

— Miss. til Hans Kaas. Hartvig Bilde til Damsboe har berettet, at han paa fem Aars Tid har været Værge for afdøde Asmus von Ahlefeldts Døtre, indtil 1627, da Fjendens hastige Indfald i Jylland skete. Siden¹ er der skiftet imellem nævnte Jomfruer, saa at Hans Kaas har faaet sin Hustrus² Lod udleveret og efter den Tid forestaaet Værgemaalet for hans Hustrus til Søstre³. Han skal fremdeles beholde Værgemaalet for disse. F. T. 4, 110.

— Aab. Brev, hvorved det tillades, at denne Niels Nielsen, Skolemester i Nykøbing, som i 22 Aar har forestaaet dette Kald flittigt og vel, maa kaldes til hvilket Præstekald han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til her i Riget. Sm. R. 5, 126 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da Fru Anne Kaas, Enke efter Præbern Bild til Torrupgaard, har begæret 2 Gaarde, 1 Bol og 1 Gadehus i Ørum By og Sogn i Fjends Herred i Halds Len til Mageskifte for 1 Gaard i Giested By og Sogn i Rinds Herred, 1 Gaard og 1 Halvgaard i Lunds⁴ By og Sogn

¹ Jvfr. 19. Juni 1627. ² Vibeke Ahlefeldt Asmusdatter. ³ Jfr. Anne og Jfr. Margrete Ahlefeldt. ⁴ Lovns, Gislum H.

og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, 1 Gaard i Drøstrup By i Kietrup Sogn, alle i Halds Len, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 263 b.

29. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Morten Pax til Biere paa Kirkens Part af Korntienden af Gangsted¹ Sogn, hvoraf der skal gives 15¹/₂ Rdlr. til Stedsmaal til Kirkeværgerne og aarlig svares 4 Ørte Rug, 5 Ørte Byg og 6¹/₂ Ørte Havre i Afgift, at levere til Kirkeværgerne. Udt. i Tb. 121.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Lauritsen, Byfoged paa Skagen, paa Kirkens Part af Korn-tienden af Raaeberg Sogn mod sædvanlig aarlig Afgift, at levere til Kirkeværgerne. Udt. i Tb. 121.

30. Juli (—). Oprejsningsbrev for Hans Pedersen, Indvaaner i Stege, der er blevet dømt til at bøde sine 3 Mark for Løgn, fordi han har sagt nogle Ord efter en Misdæders Mund og samme Misdæder siden igen er gaaet fra dem. Sj. R. 18, 500 b.

— Miss. til Hans Lindenov. Af hosfølgende Supplikation kan han se, at denne Peder Ibsen paa egne Vegne og for de andre Møller i hans Len [Kallundborg] har klaget over, at nogle usædvanlige, nye Møller gør dem stor Afbræk og Skade. Han skal lade dette Klagemaal nøje undersøge, paatale Sagen for Retten, tage Dom i den og forholde sig derefter. Sj. T. 24, 422 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Eiler Jacobsen, Borgemester i Vordingborg, har begæret nogen til Vordingborg Slot liggende Jord, som han har stedet og fæstet paa Livstid, til Mageskifte for en Ejendomsgaard, som han har i Nebde Taarup², skal han til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt denne Jord for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Slottet. Sj. T. 24, 423.

— Kgl. Konfirmation paa et imellem Aarhus Kapitel og Mag. Morten Madtsen, Superintendent i Aarhus Stift, afsluttet Mageskifte, hvorefter Kapitlet til Superintenden

¹ Tb. har: Gungsted.

² Nebletorp, Hammer H.

udlægger den Plads, som hidtil har ligget til Kapellanens Residens imellem Superintendentens og Sognepræsten til Domkirkens Residens, imod at Superintendenten til Domkapitlet udlægger Pladsen paa den søndre Side af Kannikegade imellem de tvende Kapitelshaver, med hvilke Holger Rosenkrantz til Rosenholm og Axel Arenfeld til Basnis er forlenede, hvilken sidstnævnte Plads herefter skal ligge til Kapellanens Residens og ikke maa afhændes derfra. Men dersom denne ikke igen bekvemmeligt kan opbygges, skal Pladsen bortlejes og Afgiften deraf anvendes til Kapellanens Nytte. J. R. 8, 249 b.

30. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Maren Pedersdatter, Borgerske i Randers, for sig og sine Efterkommere faar Bevilling paa, at hendes efternævnte Gaarde: 1 Gaard i Stoubye i Nørhald Herred, 1 Gaard i Borup i Støvring Herred, 1 Gaard i Hviding i Sønderlyng Herred og 1 Ødegaard i Vissing i Galten Herred altid maa blive liggende under Kronen til Dronningborg Slot, hvorimod hun til Kronen har afstaaet 1 Selvejergaard i Rafnholdt i Ning Herred i Havreballegaards Len, som aarlig i Bondeskyld giver 6 Tdr. Byg foruden Kronskyld og Herlighed. J. R. 8, 250¹.

— Miss. til Christian Thomesen og Hr. Uldrik Sandberg. Da det af den indsendte Erklæring² fremgaar, at den Gaard i Kalø Len, som Just Høg til Biørnsholmb har begæret til Mageskifte, kan bortskiftes fra Lenet, og da det, som han tilbyder til Gengæld for den, ligger i deres Len, skal de skaffe sig at vide, hvad han vil udlægge for samme Gaard, for at Kongen deraf kan erfare, om det er til Fordel for Kronen, da han ikke gør Udlæg i samme Len. J. T. 8, 266 b.

— Miss. til Lauridts Lindenov. Denne Folmer Thomisen har berettet, at han for nogle Aar siden har købt et Apotek i Aarhus af den forrige Apotekers Arvinger, og at Apoteket er blevet meget svækket i Fjendens Tid, men at han nu

¹ Tr.: V. A. Secher: Medd. om Slægten Secher S. 31. Under Datum: Randers, 28. Jan. 1631, udstedte Maren Pedersdatter, Niels Jacobsens Enke, Borgerske i Randers, et med ovenstaaende Brev overensstemmende Genbrev. J. R. 8, 270 b. K. (Se Kr. Sk.). ² Jvfr. Miss. 9. Jan. 1630 til Kristen Thomsen Sehested.

agter at bringe det paa Fode igen. Lauridts Lindenov skal undersøge Sagen og med det allerførste underrette Kongen derom. J. T. 8, 267¹.

30. Juli (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel. Hvad denne Anne Pedersdatter har berettet, kan han se af hendes hosføjede Supplikation. Han skal lade hendes Opgivelser nøje undersøge og saa vidt muligt hjælpe hende til Rette uden Vidtløftighed. J. T. 8, 267.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel og M. Jens Dinesen. Da Kongen har bevilget, at de Kirker i Sønderjylland i samme Provsti, som har Forraad, maa hjælpe til at reparere Møgeltønder Slotskirke, skal de anordne, at nævnte Provstis Kirker kommer samme nedfaldne Kirke til Hjælp efter deres Evne. J. T. 8, 267.

— Miss. til Jens Juel [Aalborghus]. Da det berettes, at Hospitalet i Aalborg ejer 1½ Gaard i Østerby i Ning Herred, som kun ligger ½ Mil fra Aarhus, og at Hospitalet i Aarhus derimod ejer 3 Gaarde, som ligger Aalborg noget nærmere end Aarhus, tillades det Hospitalerne at foretage Mageskifte. Han skal nøje paase, at der sker hvert af dem Skel og Fyldest, og at det ene ikke faar eller mister mere end det andet. J. T. 8, 267 b.

— Lignende Miss. til Lauridts Lindenov til Ørregaard [Aarhusgaard]. Udt. i J. T. 8, 267 b.

— (Frederiksborg). Miss. til Mogens Sehested. Han skal lade den Kvinde, ved Navn Lamme Heigne, som sidder fængslet paa Københavns Slot, tiltale for Københavns Borgemestre og Raad for de utilbørlige Gerninger, som hun har begaaet, og erhverve Dom over hende. De Dokumenter, som hører til denne Sag, skal han affordre hos Ifver Vind til Torupgaard, øverste Sekretær. Sj. T. 24, 422.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at dømme i Sagen mod Lamme Heigne. Sj. T. 24, 422 b. (Tr.: KD. V. 120).

— Oprejsningsbrev for Uldrik Kadens, Urtegaardsmand, der er kommet i Ulykke med en Vognmand Mor-

¹ Tr. i Udt. i Hübertz: Aktst. vedk. Aarhus II. 58 f.

ten Nielsen Broske. Uldrik Kadens havde truffet denne paa ulovlige Veje i sin Husbondes Have, idet han modvillig havde drevet sine Heste ind i Haven og ikke havde villet agte, at han ofte var advaret om at holde sine Heste derfra. Uldrik Kadens slog da Vognmanden med en Knippel i Hovedet, saa at denne døde efter Slaget, og blev af 16 Mænd svoret fra sin Fred, da han blev taget paa fersk Fod og Gerning. Kongen har eftergivet ham denne Sag, saa at han ikke skal tiltales videre derfor, dog skal han tilfredsstille den dodes Slægt og Venner. Sj. R. 18, 500 b.

30. Juli (Frederiksborg). Miss. til Just Høg om at lade Laurits Eskilsen, Raadmand i København, faa Afskrift af en Dom i en Sag imellem ham og Niels Mikkelsen om nogle Heste. Sj. T. 24, 422. (Tr.: KD. V. 119).

— Miss. til Frederik Urne. Da det berettes, at de Baadsfolk, som efter Kongens Befaling¹ skal udtages af de Koffardskibe, som ankommer til Øresund, anstiller sig modvillige, skal han udtage dem med Magt og siden straks sende dem til København. Sj. T. 24, 423. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Holbæk. Hans Madсен, som paa Grund af den ubejellige Tids Tilstand har begivet sig fra Jylland til Holbæk for at opholde sig dér en Tid, har berettet, at Staffen Martensen² og Anders Tulesen, Borgere sammesteds, modvilligt forholder ham de Penge og det Gods, som han har at fordre hos dem efter Haandskrift og Bævis og hvormed han har forstrakt dem i deres Nød og Trang. Adressaterne skal hjælpe ham til rigtig Betaling hos nævnte Borgere i alle lovlige Maader, saa at disse uden længere Forhaling tilfredsstiller ham med Penge eller søges til fuldkommen Betaling ved lovlig Indvisning i deres Gods, for at han ikke ydermere skal have Grund til at molestere Kongen med saadanne Klagemaal. Sj. T. 24, 423 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— (Kbhvn.). F. R. 3, 448 se Tillæg.

— (Frederiksborg). Kvittans til Fru Ellen Marsvin til Ellintsbørrig for det Løsøre, Jordegods og Købstadgods, som hun har solgt af det, som tilhørte hendes Datter Fru Kirsten,

¹ 12. Marts 1630.

² Orig. har: Steffen Mortensen.

Grevinde til Slesvig og Holsten. Fru Ellen Marsvin har holdt Skifte med nævnte sin Datter og givet hende fuldt Vederlag for det solgte Løser, Jordegods og Købstadgods, idet hun til Datteren har afstaaet Hovedgaardene Boller, Rosenvold, Kierstrup, Valløe og Lellinge med alt deres Tilliggende, hvilke hun nu straks vil levere fra sig. Fru Ellen Marsvin er dermed aldeles kvit og fri for al yderligere Krav, Tiltale og Eftermaning. F. R. 3, 448 b.

30. Juli (Frederiksborg). Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen har anset det for godt, at Fru Kirstine, Grevinde til Slesvig og Holsten, skal besidde Boller og Rosenvold med underliggende Gods og være raadig derover, skal han nøje paase, at de Bønder, som ligger dertil, ikke besværes med nye Paalæg eller forurettes i andre Maader. F. T. 4, 100.

— Aab. Brev, hvorved Holger Rosenkrantz Otte Christoffersen, som for nogen Tid siden er kommen for Ulykke og i Kolding har dræbt en Mand, ved Navn Hans Rasmussen, fritages for Tiltale for dette Drab. Holger Rosenkrantz har ført Bevis for, at denne Person er løbet ham paa Livet og uden al given Aarsag har trængt sig ind paa ham. Desuden findes det, at samme Person har været fredløs for et Drab, som han tilforn har begaaet. J. R. 8, 250.

— Miss. til Marqvor Bilde til Hvidkield, Gunde Lange til Brening, Morten Pax til Bierre, Embedsmænd paa Koldinghus og Holbæk Slotte, og Jahan Brockenhuus til Lierbeck. Da der er opstaaet Trætte imellem Frederik Munk til Høygaard og Jomfru Lisebet Friis til Vosnisaard om Værgemaal¹ for hende, som Frederik Munk har forestaaet i nogle Aar¹, hvorefter hun har faaet Bevilling² til selv at forestaa sit Gods og sit Værgemaal, og da Frederik Munk muligvis endnu har en Del vedrørende hendes Værgemaal hos sig, som han ikke har leveret til hendes efter ham forordnede Værg³, hvilket han efter nævnte Bevilling bør klarere hos hende, og da de nu har antaget Adressaterne til at afgøre Sagen imellem dem, gives der disse Befaling og Fuldmagt til at indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted og være til Stede, naar Frederik Munk

¹ 17. Juni 1616. ² 9. Maj 1625. ³ Hartvig Bilde, se 15. Okt. 1623.

rigtig leverer fra sig, hvad han har hos sig af hendes Værgemaal, og som ikke allerede er klareret, saaledes som han nu er dømt af Herredagen til at gøre. Dersom der opstaar Stridigheder imellem Parterne om Værgemaalets Overlevering, undtagen om hendes Gaard og Gods, som er afhændet i hans Værgemaal's Tid, skal Adressaterne bilægge dem i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet. J. T. 8, 264.

30. Juli (Frederiksborg). Miss. til Verner Parsberg til Lynderupgaard og Niels Friis til Krastrup. Frederik Munk til Harritskier har berettet, at der paa sidste Herredag paa Københavns Slot den 28. Maj 1630 er afsagt Dom imellem Hendrik Holck Bertelsen, dennes Medarvinger, Hr. Uldrik Sandberg¹ og Medbrødre paa den ene og ham paa den anden Side, i hvilken det hedder, at da han er indført i Hendrik Holcks Arvepart og derved interesseret og berettiget i samme Arveskifte, og da dette er foretaget uden hans Samtykke og Nærværelse, uanset at han har begæret det og tilbudt det paa visse Vilkaar, som han har fremlagt i Retten, og da endelig dette Skifte er sket uden Udlodning og i andre Henseender heller ikke er saa fuldkomment, som det burde være, bør dette Skifte være ugyldigt og et nyt Skifte foretages, ved hvilket enhver bør tage det, som lovligt tilkommer ham, hvorved Frederik Munk bør nyde efter sin Indførsel, saa vidt Hendrik Holck er berettiget deri. Adressaterne skal rette deres Løjlighed efter at møde paa belejlig Tid og Sted inden 6 Uger, efter at denne Befaling er udgaaet til dem, indstævne Hendrik Holck og alle hans Medarvinger samt Frederik Munk og tilendebringe samme Skifte vedrørende Kiersholmb² og Kiersholmb's Gods, saa at enhver faar, hvad der tilkommer ham af Jordegods, Bygning, Løsøre, Bo og Boskab, Fæ, Kvæg eller andet Løsøre, intet undtagen i nogen Maade, enten det har været skiftet eller er uskiftet, bortført eller til Stede, forsaavidt ikke Frederik Munk har kvitteret derfor, ligeledes ogsaa taksere Ho-

¹ Ulrik Sandberg var Broder til Henrik Holcks Moder Elsebe Sandberg. ² Kærsholm, Torning S., Lysgaard H.

vedgaarden Kiersholmb for Landgilde og vurdere den samt Bygningerne paa Gaarden og Skovene til Kiersholmb og Hybjerg¹ eller hvilke Skove, der ellers noget Steds findes dertil. De skal undersøge alle Stridigheder om dette Arveskifte og ovennævnte Artikler, bilægge dem i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. J. T. 8, 264 b.

30. Juli (Frederiksborg). Miss. til Verner Parsberg til Lynderupgaard og Knud Gyldenstjerne til Timb, Befalingsmand paa Hald Slot. Frederik Munk til Haridtskier har berettet, at Kongen for rum Tid siden² efter Begæring af ham og afdøde Fru Anne Friis har udstedt 2 Befalinger om, at de efter den af Kongen paa Koldinghus den 15. Juni 1626 afsagte Dom imellem Otte Brahe Pedersen til Torbenfeld og Frederik Munk om et Hovedbrev paa 3000 Rdlr. med Rente, Skade, Kost, Tæring og Interesse skulde foretage en Likvidation imellem Fru Anne Friis og Frederik Munk om de Hovedbreve, som han har indløst og betalt for hende, og hvad han har faaet af hende derfor af Haridtskier Gaard og Gods. Hvis det da viste sig, at Godset ikke kunde løbe op imod de Penge, som Frederik Munk har udlagt og indløst Breve for, og at Fru Anne Friis ikke har gjort Vederlag af sit Gods for det omtvistede Brev, skulde Otte Brahe svare dertil, saa vidt det med Rette tilkommer ham, men forinden skulde han ikke være pligtig at svare dertil. Denne Likvidering er imidlertid blevet forhindret, fordi Fru Anne Friis ofte har undslaaet sig med Skudsmaal og i andre Maader, og fordi Knud Gyldenstjerne paa Grund af Kongens Ærinde ikke har kunnet være personlig til Stede i den sidste Tid. Da Otte Brahe Pedersen efter ovennævnte Dom ikke mener sig forpligtet til at svare til nogen Betaling, førend den omhandlede Likvidering imellem Fru Anne Friis og Frederik Munk er sket, befales det Adressaterne, uanset at Fru Anne Friis inden Afslutningen af disse Forhandlinger er død og ikke

¹ Højbjærg, Højbjærg S., Lysgaard H.

² 5. Sept. 1626.

kan svare dertil, med det allerførste og inden Seksugersdagen, efter at denne Befaling er udstedt til dem, at indstævne Frederik Munk for sig til en bestemt Dag, Tid og paa et belejligt Sted med alle de Breve, som han har indløst for Fru Anne Friis og Fru Trude Bryske med en rigtig Fortegnelse paa al den Kost, Tæring, Interesse og Skade, som han har anvendt og lidt, samt med en Fortegnelse paa de Gaarde, Gods, Ejendom og andet, som han til Gengæld har faaet af Fru Anne Friis, da Sagen dog engang bør føres til Ende, for at Otte Brahe Pedersen siden kan rette sig derefter. Endvidere skal de taksere Harridskier Hovedgaard og Gods, ligne og lægge Indtægt og Udgift imod hinanden, føre Sagen til Ende uden videre Udsættelse og give den beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 265.

30. Juli (Frederiksborg). Miss. til Lauridts Lindenov. Da Jomfru Lisebet Friis til Vosnisgaards Bønder har klaget over, at de i adskillige Maader imod Billighed besværes af hende, og at hun handler utilbørligt med den Tiende, som hun har i Fæste, skal Lauridts Lindenov lade nøje undersøge, hvorledes hun forholder sig baade imod sine egne Bønder og imod dem, som skal yde hende Tiende, og indsende Erklæring til Kongen derom, for at denne deraf kan se, om det er nødvendigt at beskikke hende en Værge eller ikke. J. T. 8, 266 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at lade det Gods, som afdøde Christen Hansen har skænket Kongen, og som ligger i hans Len [Lundenæs], opbyde i 3 Fjerdingsaar, én Gang hvert Fjerdingsaar, om nogen Adelsperson begærer at købe det for en rimelig Pris, som det kan blive takseret til af gode Mænd. Han skal indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt nogen begærer det, for at Kongen kan rette sig derefter. Ligeledes skal han med det allerførste sende Kongen en rigtig Jordebog paa samme Gods og indføre i den, hvad der bortskiftes deraf, og hvad der er udlagt derimod. J. T. 8, 268.

31. Juli (—). Aab. Brev om, at Skrædderlavet i Helsingør maa nyde samme Lavsfrihed som Skrædderlavet i

København. Sj. R. 18, 501. (Tr.: Geh. Ark. Aarsberetn. III. Till. S. 99).

31. Juli (Frederiksborg). Aab. Brev om, at denne Peder Holst, som en Tid lang har været Bøsemager ved Frederiksborg Slot, maa nedsætte sig i hvilken Købstad i Danmark han lyster og dér bruge sit Haandværk. Sj. R. 18, 501 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om at undersøge medfølgende Andragende fra en Del Borgere i Vordingborg og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 24, 423 b. K.

— Miss. til Frants Rantzau, Statholder. Naar Erik Krabbe til Veybyvad, Landsdommer i Skaane, tilsender ham et Kvindfolk, som har ligget sit Barn ihjel, skal han lade hende indsætte i Tugthuset og blive dér et Aarstid. Sj. T. 24, 424.

—¹ Miss. til Palle Rosenkrantz. Han har berettet, at Taget paa Huset over Kongens Kammers paa Vordingborg Slot maa omlægges helt og lægtes med nye Lægter, da de, som ligger dér, er ganske forraadnede, endvidere at en Del Tag over de andre Kamre og Salen maa lægtes og forbedres med en Del nye Sten, fremdeles at Muren med Taget paa Huset over Porten paa det nye Slot over Eiler Grubbes Kammer vil falde ned, dersom det ikke forbedres, og at der maa indlægges nye Bjælker og Loftter, endvidere at det store Taarn over Porten paa det nye Slot er slet forraadnet, og at Overdelen paa Tømmeret snart vil falde ned, samt at Stalden paa Jungshofvet er ganske forfalden og maa opbygges fra ny, og endelig at Smedjen er meget brøstfældig og ligeledes maa opbygges fra ny. Han skal snarest i Generalbygmester Johan Stenwinkels Nærværelse akkordere med en Bygmester om at reparere denne Bygfældighed og paase, at alting sker med saa ringe Bekostning som muligt. Sj. T. 24, 435. K.

— Bevilling for Jomfru Else Ulfstand til at afhænde noget af sit Gods for rede Penge eller til Mageskifte, dog at

¹ K. er dateret 31. Juli; bagpaa har K. haft 31. Aug., hvilket er rettet til 31. Juli, Sj. T. har haft 31. Juli, hvilket er rettet til 31. Aug. Den 31. Juli var Kongen paa Frederiksborg, i Slutningen af Aug. derimod vistnok paa Vej til Glückstadt.

det sker med hendes Værges Samtykke, og at Pengene eller det tilskiftede Gods anvendes til Gavn for hende. Sk. R. 4, 512 b.

31. Juli (Frederiksborg). Bevilling for Jomfru Sidt-sel Mund til at sælge saa meget af sit Gods, at hun kan betale sin Gæld dermed, dog at det sker med hendes Værges Samtykke. J. R. 8, 250 b.

— Lignende Bevilling for Jomfru Lene Juel. Udt. i J. R. 8, 251.

— Miss. til Falk Lykke til Bollerup, Jørgen Urne til Als-lef, Befalingsmænd i St. Peders Kloster i Lund og i Kristianstad, Palle Rosenkrantz til Ørup og Hans Barnekov til Vedskøl. Da der med det allerførste skal foretages Skifte og Deling af Gylleboes Bygning, Staldgaarden og Ladegaarden imellem Palle Urne til Gylleboe og hans Broder Johan Urne og de har betroet Adressaterne at foretage denne Deling, skal disse med det allerførste begive sig til Gylleboe, dele nævnte Bygning retfærdigt imellem Brødrene, lade en Brandmur sætte imellem de 3 Parter, som tilkommer Palle Urne, og den andens Part, hvor den belejligt kan opsættes, saa at enhver af dem har en fri Part og Udgang, og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. Sk. R. 4, 512 b.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Hendrik Gyldenstjerne til Svanholmb har begæret 4 Gaarde i Haasted, 2 Gaarde i Østerløf, 3 Gaarde¹ i Sønder Opmand, endvidere følgende Lejegyds: 7 Gaarde i Sønder Opmand, 5 Gaarde¹ og 1 Gadehus i Haasted og 1 Fæste² i Kielkested, alle i Villands Herred i hans Len [Kristianstad] til Mageskifte for 1 Gaard³ i Aaridsløf, 4 Gaarde i Filking By og Sogn, 2 Gaarde i Høelsløf⁴ By, 4 Gaarde i Øster Allerup i Ifvetofte Sogn og Enemærkeskov til nævnte Allerupgaard til 300 Svins Olden, 1 Gaard i Østerraa-bye, 1 Gaard i Grødbye, alle i Villands Herred, og 2 Gaarde i

¹ I Sk. T. nævnes kun Beboernes Navne, ikke Gaardenes Tal; jvfr. dog de tilsvarende Tal i Miss. 27. Marts 1630.

² Kun Beboerens

Navn nævnt. Efter Miss. 27. Marts 1630 var det et Fæste.

³ For

de følgende er kun Beboernes Navne nævnt.

⁴ Hylleslev.

Efverød By og Sogn i Gærs Herred, skal han med det allerførste undersøge det af Hendrik Gyldenstjerne begærede Gods Lejlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet, og om det af Hendrik Gyldenstjerne tilbudte Gods er Slottet saa belejligt som det af ham begærede. Sk. T. 5, 428¹.

31. Juli (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Undersaatterne paa Øen Tun, som ikke kan opretholde sig som Følge af aarlig Trang og Mangel paa Korn og anden Fornødenhed, med mindre de faar Lov til at søge derom paa andre, frugtbare Steder, faar Bevilling til, ligesom Undersaatterne paa Samsø, at købe deres Korn, Bygningstømmer, Brændsel og andet, som er fornødent til deres Husholdning, i Aarhus. J. R. 8, 250 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Der tilsendes ham en Revers, med hvilken han skal begive sig til Fru Kirstina, Grevinde til Slesvig, Holsten, lade hende underskrive og besegle den, hvorefter han skal sende den tilbage til Kongen. J. T. 8, 279.

— (Kbhvn.). Pas for Jacob Ulfeldt til Bavelse, Befalingsmand over Augdesiden, til Rejsen fra Danmark til hans Len i Norge med fri Befordring, Heste og Vogne, Færger over Færgestederne, fri Skydsheste, Flytningsbaade og Rorskarle, saa at han kan komme afsted uden Forsømmelse. Sj. R. 18, 501.

— Miss. til Aksel Urup. Han skal rette sin Lejlighed efter snarest at begive sig til Fyrstendømmet Slesvig og dér sammen med Hertugen af Gottorps dertil forordnede Raader besigte et belejligt Sted, hvor samme Fyrstendømme og Jylland bekvemt kan befæstes og sluttes for al udvortes Gevalt og Indfald (som Kongen dog, Gud være lovet, nu aldeles ikke har at formode). Sj. T. 24, 424. K.

— Miss. fra Kansleren til Frederik Reedtz og Ernst Normand. Han har modtaget deres Besigtelse vedrørende Mageskiftet² imellem Kongen og Jacop Ulfeldt, i hvilken han finder, at der sker Jacop Ulfeldt fuldt Udlæg saavel for Landgilde som for Ejendom i hans Jordegods, Kronen derimod kun

¹ Tr. i Udt. i Vedel Simonsen: Elvedgaards Hist. 1. H. S. 126.

² Jvfr. 10. Marts 1630.

for Landgilde eller Ejendom, men for den Herlighed, der følger Jus patronatus, er der aldeles intet Udlæg sket. Kansleren har ikke turdet forelægge deres Indlæg for Kongen, førend han har faaet deres Erklæring herom, og beder dem derfor snarest tilsende ham en saadan. Sj. T. 24, 424 b.

31. Juli (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz til Tygestrup og Mogens Pax til Torup, Embedsmænd paa Tryggevældegaard og Holbæk Slot. Da Niels Trolle til Trolholmb har begæret Jus patronatus til sin Sognekirke, Vendsløf Kirke, af hvilken Kronens Part af Korntienden er forordnet til Slagelse Hospital, samt Landgilden af en Gaard i Roden¹, af hvilken Herligheden og Husbondehold tilkommer Niels Trolle, endvidere 1 Hus i Bisserup, 1 Rørvænge ved Bisserup og 1 Skovpart i Vendsløf Skov paa 4 Svins Olden, naar der er fuld Olden, til Mageskifte for 1 Halvgaard i Halagerlille By og Sogn i Flakkebjerg Herred, hvortil der hører en Skovpart til 190 Svins Olden i Kongens Vildtbane i Antvorskov Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Endvidere skal de undersøge, om der dér i Egnen findes en anden Kronens Tiende, som er ligesaa høj paa Afgift og Herlighed, og som i Stedet for denne kan udlægges til Hospitalet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 24, 424 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Af den af Hr. Anders Bilde til Rosendal og Tage Thott til Eriksholmb, Embedsmænd i Herrisvad Kloster og paa Sølvitsborg Slot, indsendte Erklæring har Kongen erfaret hans Gensvar vedrørende Kristianstads Kirkes Bygning og Regnskaberne for samme. Da Kongen eragter, at han som Lensmand dér paa Stedet, og ikke nogen Skriver, burde have Tilsyn med Kirkens Bygning, skal han sørge for snarest at klarere dette Regnskab. Sk. T. 5, 429.

— Miss. til Christian Hølek. Da Kongen af hans Andragende erfarer, at han er behæftet med saa høj Alder og deraf følgende Skrøbelighed, at han derved højlig foraarsages at anholde om Entledigelse fra den betroede Rigsraadsbestilling, og da han for saadan Svagheds Skyld ikke længer uden stor Be-

¹ Rude, Venslev S., V. Flakkebjerg H.

sværing kan betjene den, har Kongen bevilget, at han efter sin Begæring maa være forskaanet for og entlediget fra den ham betroede Rigsraadsbestilling, som han nu i rum Tid troligt har forestaaet, Kongen og Fædrelandet til angennem Tjeneste. J. T. 8, 267 b.

1. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Jens Høg om snarest at sende Lensmanden paa Vordingborg 104 Tytter Lægter, $1\frac{1}{2}$ Tytt 18 Alens Sparrer, 1 Tytt 16 Alens Bjælker og 28 Tytter 20 Alens Bjælker, som behøves til Vordingborg Slots Reparation. Sk. T. 5, 429.

— Miss. til Mogens Kaas. Da der til Reparation af Vordingborg Slot behøves 150 Læster Kalk¹, skal han snarest sende denne Kalk til Vordingborg Slot og lade den levere til Morten Smed sammesteds. J. T. 8, 268 b. K.

— (Kbhvn.). Miss. til Just Høg om at optage tre Sønner af Fru Karen Lange til Spøttrup, Claus Belovs Enke, i Sorø Skole, sætte dem under Disciplin og forholde sig med dem som med de andre Skolebørn. Sj. T. 24, 427.

— Lignende Miss. til samme om at optage to Sønner af afdøde Hendrik Husemand, forrige Borger i København, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Sj. T. 24, 427 b.

— Miss. til Frands Rantzau, Statholder. Da Kongen af Tyge Brahe til Matstrup, Befalingsmand paa Skivehus, har begæret 6 Gaarde i Ofrebye og 1 Gaard i Uderbye² i Ods Herred i Sjælland til Mageskifte, hvorimod Tyge Brahe har begæret 2 Gaarde, liggende til Dalum Kloster, og 2 Gaarde, liggende til Nyborg Slot, alle i Dalbye paa Hindsholm i Fyen, 2 Gaarde i Midskouf i Møsinge Sogn og, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere har tilbudt at udlægge 1 Gaard i Ramsø Herred i Roskildegaaards Len, 1 Gaard i Kongstedborup³ og 2 Gaarde i Hosten⁴, skal han snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 24, 427 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Christopher Ulfeldt. Af hosføjede Supplikation kan de se, hvad denne Brevviser Samuel Wincheler af Lybæk har andraget om. Naar de

¹ Overskriften har: Sten og Kalk. ² Overby og Yderby, Oddens S.

³ Borup, Kongsted S. ⁴ Høsten, Dalby S., Fakse H.

foretager Sagen imellem Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Embedsmand paa Bornholm, og Kaptejn Salsbrun, skal de ogsaa stævne Holger Rosenkrantz og Samuel Wincheler for sig og dømme dem imellem. Sk. T. 5, 430.

1. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Corfidts Nielsen og hans Søsken, Slegfredbørn af Niels Arenfeld, faar Tilladelse til at indløse og sælge en af den afdøde efterladt Bondegaard til Dækning af Omkostningerne ved hans Begravelse. Corfidts Nielsen og hans Søsken har bekostet hans Begravelse, medens den afdødes rette Arvinger ikke har villet vedgaa Arv og Gæld. Niels Arenfeldt har ikke efterladt sig andet Jordegods end denne Bondegaard, som er pantsat for 50 Rdlr. J. R. 8, 251 b. K.

— Miss. til Gunde Lange. Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Jylland, har i den sidste Ufredstid paa sin Søster, afdøde Kirsten Juels Børns Vegne erhvervet Kongens Tilladelse til, at de maa beholde alle de Tiender, som hans afdøde Søster har haft i Fæste, for billigt Stedsmaal og Afgift. Det berettes nu, at der iblandt disse er Simbierre Sogns Tiende i Koldinghus Len, som Fru Dorrette Juel til Medelgaard beretter, altid har ligget til Laagegaard, som hun nu ejer, og at desuden Tienden skulde føres en lang Vej, hvis den skulde til Grundit, ikke alene ud af Sognet, men over 4 eller 5 Markeskel ind i et andet Herred. Dersom det forholder sig saaledes, skal Gunde Lange stede og fæste Simbierre Sognetiende til Fru Dorrette Juel, da det er ubilligt, at Bønderne skal besværes med at føre deres Tiende fra ét Herred ind i et andet. Dog skal det Fæste, som Erik Juel har givet paa sine Søsterbørns Vegne, tilbagegives ham. J. T. 8, 268 b. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Elsebe Pedersdaater, Enke efter Laurits Hansen, fordum Borgemester i Aalborg, paa Kongens og Kirkens Part af Korntienden af Øster Hasing og Vester Hasing Sogne i Kær Herred, hvoraf der aarlig skal svares: af Kongens Part af Øster Hasing Sogns Tiende 8 Pd. Rug og 6 Pd. Byg og af Vester Hasing Sogns Tiende 1 Pd. Havre¹, alt til Hospitalet i Aalborg, hvor-

¹ Stedet er uklart og synes forskrevet. Der staar: Kongens Anpart af V. Hasing Sogn ... og Kirkens Part at levere osv.

til det er perpetueret, samt endvidere Kirkens Part, at levere til Kirkeværgerne for forskrevne Sogne. Udt. i Tb. 121.

1. Aug. (Kbhvn.). Mageskifte imellem Klaus Gagge til Arløsegaard og Kronen. Sk. R. 4, 513. (Se Kr. Sk.)¹.

— Miss. til Ifver Krabbe om at lægge 1 Gaard i Trønninge By og Sogn, 2 Gaarde i Houg i Øsbye² Sogn, hvoraf den ene skal følge Snedstrup³ Kirke i Stedet for den Kirkegaard i Aarløse By, som Claus Gagge faar, 1 Gaard i Røgninge, 1 Gaard i Nørre Torp, begge i Snedstrup Sogn, den sidste med Enemærkeskov til 100 Svins Olden og Fællesskov til 100 Svins Olden, alle i Tønnersø Herred i Laholms Len i Skaane, hvilke Kongen har faaet til Mageskifte af Claus Gagge til Aarløsegaard, ind under Laholms Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sk. T. 5, 429 b.

2. Aug. (—). Miss. til samme. Der er opstaaet Trætte imellem Erik Krabbe til Veybyvad, Landsdommer i Skaane, paa Kongens Vegne, Fru Lisebedt Gyldenstjerne til Skarholdt, Oluf Rosensparres Enke, og Fru Ane Brahe til Løfverød, Sten Maltesens Enke, paa deres egne Vegne om Markeskel imellem Skarholdt og Strøbye. Da Landsdommeren paa Kongens Vegne er interesseret i Sagen, skal Ifver Krabbe sidde i Landsdommers Sted og paadømme Sagen. Sk. T. 5, 430.

— Miss.⁴ til Kapitlet i Lund om i Anledning af den i det foregaaende Missive omhandlede Trætte om Markeskel imellem Skarholt og Strøbye at give Erik Krabbe en Vidisse af, hvad der maatte findes om dette Markeskel i Paltebogen. Sk. T. 5, 430 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen giver Morten Mortensen, hvis Forfædre af Kong Christian⁵ har faaet Adelsbrev, Skjold, Hjælm og Vaaben, som er en blaa Rose i et hvidt Felt og en hvid Vinge i et rødt Felt og til Hjelmtegn ovenpaa Hjelmen en hvid Vinge, saaledes som det staar malet i Kongens

¹ Tr. i Udt. i svensk Oversættelse i L. B. Falkman: Upplysningar etc. II. S. 102 f. ² Isby S. ³ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Sninstrup og senere Suistrup. ⁴ Udenfor er skrevet: Blev kasseret. ⁵ Adelsbrevet af 31. Juli 1505 for Mogens Jensen, Skriver paa Bergenhus.

aabne Brev, og som selv i forgangne Tider har forholdt sig tapper og mandelig i Kongens Tjeneste og siden ogsaa har forholdt sig redelig og mandelig i Grotfyrsten af Muskovs Tjeneste, Tilladelse til at optage dette hans Forfædres Vaaben, Skjold og Hjælm og bære Navnet Rosenvinge for sig og sine ægte Børn og Arvinger. Sj. R. 18, 502. K.

2. Aug. (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa det af Borgemestre og Raad i Holbæk udstedte Brev, ved hvilket de til Mogens Pax til Torup, Befalingsmand sammesteds, afstaar et Stykke Jord, som strækker sig Norden for Tiebberup¹ Vang i Krogen og Vesten op til Draffverups Skov, Østen ved en tør Mose og Sonden op til en anden tør Mose, hvilket Jordsmon ligger langt fra Byen. Sj. R. 18, 502 b.

— Bevilling for Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, til at udføre 20 Par Staldøksne, som han har solgt til Vulf von Buchwald til Butkam, Kongens holstenske Raad, dog Kronens Rettighed uforkrænket i alle Maader. Sj. R. 18, 502 b. K.

— Aab. Brev om Oprettelse af Borreby Birketing. Sj. R. 18, 503. (Tr.: CCD. IV. 517 f.).

— Aab. Brev om, at Christoffer Prall, hvem Kongen tilforn² har bevilget et Vikarie [i Lund Domkirke], men som ikke har modtaget det, da det var ledigt, faar Bevilling til atter at optere, naar noget bliver ledigt. Da han endvidere beklager sig over, at hans Kannikedømme³ er saa ringe, at han, som ikke har nogen Hjælp eller noget Tilhold, ikke kan ned sætte sig paa det, tillades det ham at nyde Friheder i Bord og Fællesgods lige med de residerende Kanniker, men saa snart han faar saa meget, at han nogenlunde kan underholde sig deraf, skal han være forpligtet til at residere ved Domkirken. Sj. R. 18, 503.

— Mageskifte mellem Hr. Christen Friis til Kragerup, [Kongens] Kansler og Befalingsmand i St. Knuds og Munkeliv Kloster, og Kronen. Sj. R. 18, 503 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Frands Rantzau om, at Kongen har bevilget

¹ Tepperup, Grandløse S., Merløse H.
April 1625, jvfr. 7. Maj 1625.

² 30. Marts 1627.

³ 30.

Sara Mensdatter, Johan de Nochers Enke, af Trondhjem, at hun maa forskaanes for Manglerne paa den store Told og i Smaatolden, som hendes afdøde Husbonde i nogle Aar har haft paa Regnskab. Manglerne beløber sig til 813 Rdlr. in specie. Sj. T. 24, 428.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax. Det berettes, at følgende Gaarde, der ligger til Holbæk Slot, nemlig 2 Gaarde i Nørvalverød¹ By, 1 Gaard i Bockerup, 1 Gaard i Bunderup², 1 Gaard i Kagerup, 5 Gaarde i Krøgerup, 1 Gaard i Eskildstrup, alle i Merløse Herred, 1 Gaard i Gudmenstrup, 1 Gaard i Gieslingen og den Gaard i Hiembeek, fra hvilken Niels Søfrensen er rømt, er saa højt forskyldet, at de stunder til at blive øde, dersom de paa dem boende Tjenere ikke faar noget Afslag paa deres Landgilde. Mogens Pax skal lade opkræve 8 uvildige Mænd, som kan fastsætte disse Gaardes Landgilde, og siden indsende samme Takst til Kancelliet. Sj. T. 24, 428 b. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Han skal tilholde Mathis Klock, Borger i Næstved, at skaffe to Piger dér i Byen, som har tjent ham, deres Klæder, som han forholder dem, tilbage igen, uanset at han har taget Stævning i Sagen, da han nok kunde have indstævnet Sagen til sidste Herredag, dersom han havde villet. Sj. T. 24, 428 b.

— Miss. til Frederik Reedtz. Det berettes, at Vintsens Bilde til Valdbygaard en Tid lang har forestaaet Værgemaalet for sin Søster Jomfru Elsebe Bilde, og det menes, at han vil blive sin Søster en Del skyldig. Da Vintsens Bilde med det allerførste agter at gøre sin Søster Regnskab, skal Frederik Reedtz være til Stede, naar dette Regnskab skal foretages, paase, at der kun vederfares Jomfru Elsebe Bilde, hvad der er Ret, og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorledes Vintsens Bilde har forestaaet sin Søsters Værgemaal. Sj. T. 24, 429. K.

— Miss. til samme og Mogens Pax. Niels Trolle til Trolholm har begæret 5 Gaarde i Skafterup i Vinding Sogn, 1 lille Gaard i Vendslef By og Sogn, alle i Flakkebjærg Herred i Antvorskov Len, endvidere 6 Gaarde i Skafterup By, liggende

¹ Nørre-Vallingerød.

² Sj. T. har ved en Fejlskrift: Gunderup.

til Solte Slot, fremdeles 2 Gaarde i Skafterup By, som Roskilde Kapitel tilforn¹ har faaet til Mageskifte af Aksel Arenfeldt til Basnes, til Mageskifte for 11 Gaarde og 2 Gadehuse i Sønerød i Rensløf² Sogn i Løve Herred til Kronen, og til Roskilde Kapitel 1 Gaard i Uglerup i Hørby Sogn i Tudse Herred eller andet godt Gods, dersom Kapitlet ikke vil nøjes dermed. Dog skal de Hovedtræer paa Kronens Gaarde i Skafterup, som er tjenlige til Skibsbygning, først afhugges og hvad der deraf er tjenligt til Skibsbygning, skal være Kongen følgagtigt, det andet kan blive paa Stedet. Adressaterne skal siden opkræve 4 uvildige Dannemænd, som kan taksere bemeldte Skove og sætte, hvad der kan blive tilovers deraf. Dersom forskrøve Kronens Gods ikke er tilstrækkeligt imod det af Niels Trolle tilbudte Gods, skal Adressaterne straks i Overværøelse af Lensmanden og med hans Betænkning gøre ham fuldkomment Udlæg af Kronens til Antvorskov liggende Gods i Flakkebjerg Herred, som Lensmanden finder Niels Trolle nærmest beliggende, og som for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Antvorskov Slot. For Kopengene skal der ligeledes gøres Kongen fuldt Udlæg. Adressaterne skal med det allerførste besigte begge Parters Gods og ligne og lægge det ene mod det andet. Sj. T. 24, 430. K.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Stiftslensmændene og Bisperne over hele Landet. Da der sidder en Del danske, norske og islandske Fanger i Tyrkiet og det er uforsvarligt for Gud at lade disse fattige Medkristne ganske ude af Agt og trøstesløse, har Kongen og Rigsraadet bestemt, at en Del af Kirkernes Forraad skal bruges til saadant kristeligt Værk. De skal derfor af Kirkernes Forraad i deres Stift lade indkræve N. Rdlr. i to Terminer, indsende Halvdelen deraf først og Resten, naar den kan faas, til Superintendenten i Sjælland Dr. Hans Resen. Sagen skal hemmeligholdes, for at den ikke skal udsprede og Løsesummen blive sat op. — Skaane Stift (Sigvart Urne)³ 3000, Sjællands Stift (Gabriel Kruse) 3000, Fyens Stift (Henning Valkeendorf) 2500, Aarhus Stift (Laurits Lindenov) 700, Ribe Stift

¹ 19. Febr. 1628.
Navne er ikke nævnt.

² Fejlskrift for: Rersløf.

³ Bispernes

(Hr. Albret Skeel) 600, Viborg Stift (Knud Gyldenstjerne) 600, Aalborg Stift (Jens Juel) 600, Oslo Stift (Christopher Urne) 3000, Trondhjems Stift (Oluf Parsberg) 3000, Bergens Stift (Jens Juel) 2000 og Stavanger Stift (Hendrik Bilde) 1000 Rdlr. Sj. T. 24, 429 b. K. Orig. (til Henning Valkendorf og Dr. Hans Mikkelsen) i Landsark. i Odense.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne. Denne Anne Jensdatter har berettet, at hun for kort Tid siden er bleven voldtaget af en Mand, ved Navn Peter Gerj, af Finland, som nu er i Helsingør, at hun har tiltalt ham derfor og faaet Dom over ham, i hvilken han, da han benægtede Gerningen, er bleven dømt til at lovværge sig, hvilket han ogsaa har gjort med nogle fremmede Personer. Da hun mener, at dette er urigtigt, vil hun indstævne samme Lov for den tilbørlige Dommer og har begæret, at han enten skal arresteres til Sagens Uddrag eller sætte nøjagtig Borgen. Frederik Urne skal lade ham arrestere eller lade ham sætte nøjagtig Borgen, indtil han har udført Sagen med Anne Jensdatter ved Retten. Sj. T. 24, 431.

— Oprejsningsbrev for Hans Pedersen, forrige Landsdommer i Blekinge, for de ham overgaaede ærerørige Domme, dog paa Betingelse af, at han snarest forlader Blekinge og ikke herefter har Bolig eller Ophold dér. Sk. R. 4, 516 b.

— Gældsbrev, udstedt af Holger Rosenkrants til Demmestrup til Kongen for 2000 gode enkende Rdlr. in specie, at betale Aarsdagen efter dette Brevs Dato til Kongen eller de efterkommende Konger i Danmark med 6 Procent Rente. Sk. R. 4, 516 b.

— Miss. til Henrik Hvitfeldt til Liløe, Befalingsmand paa Landskrone Slot, og Palle Rosenkrantz til Ørup. Efter Begæring af Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Eiler Qvitzov til Lykkisholm, Befalingsmand paa Rugaard, Tyggi Brahe til Tostrup, Embedsmand paa Skivehus, paa egne Vegne og for sin Moder, Fru Kiersten Hardenberg, Aksel Brahes Enke, for sin Søster Fru Beritte Brahe, Niels Sehesteds Enke, og for Jørgen Marsvin, samt af Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, paalægges det dem med det allerførste at begive sig til Tostrupgaard og Gundistrupgaard i Skaane,

dér udtage og registrere alle Andragernes Ejendomsbreve og andre Adkomstbreve og levere Registreringen beskrevet fra sig til Tyggi Brahe paa alle Andragernes Vegne. Orig. Sk. T. 5, 431.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott Ottesen. Det berettes, at en Borger i Lybæk, ved Navn Jochim Crakau, ved sin Fuldmægtig Jacob Jacobsen har erhvervet en Dom af Borgemestre og Raad i Ronneby over en Borger, ved Navn Melkor Hansen, for nogen Gæld, som denne skylder Jochim Crakau. Da Melkor Hansen ikke har villet efterkomme denne Dom, skal Tage Thott tilholde ham med det allerførste at efterkomme Dommen eller straks lade ham fængsle. Sk. T. 5, 431 b.

— Miss. til Malte Juel. Hans Moder Fru Ingeborg Parsberg til Villestrup, Ifver Juels Enke, har berettet, at hun agter at skifte først imellem sine Børn i Fasten i 1631 og dernæst imellem sig, ham og hendes andre Børn efter hendes afdøde Søn Vincendts Juel. Det tillades ham derfor efter hans Moders Begæring at begive sig fra Lenet [Kristianopol] i en Maanedstid til Jylland, saaledes at han kan møde i Viborg førstkommende 9. Januar, dog saaledes, at der i hans Fraværelse ikke forsømmes noget, hverken i Fæstningen eller i Lenet. Det paalægges ham enten at møde selv eller ved en Fuldmægtig paa samme Skifte, for at det endelig kan blive afsluttet. Sk. T. 5, 431 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz til Glimming. Da Bønderne i Hæberre By i Halmstad Len har klaget over, at de for deres Armods Skyld ikke kan erlægge hele den Madskat, som er paalagt dem, skal han lade dem være forskaanet for Halvparten af Skatten og føre det til Regnskab. Sk. T. 5, 432.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da Falk Gjøe til Hvidkield har begæret 2 Gaarde i Ollerup By og Sogn i Sunds Herred i Nyborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Frenderup By i Ods Herred og 1 Gaard i Fakse By i Fakse Herred, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt de to Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 110 b.

— Miss. til samme. Det berettes, at der er nogle faderløse Børn Abildgaard, hvis Forældre er døde under den sidste Fejde, og at disse Børn har nogen Arv staaende i

Svendborg, hvor deres Moder, Fru Dorte Magnus, Jørgen Abildgaards Enke¹, er død. Henning Valkendorf skal straks lade alle Kister og Skrin, som Fru Dorte har efterladt sig i Svendborg, aabne og registrere, forvare Indholdet og siden snarest indsende Fortegnelse over hendes Efterladerskaber til Kancelliet. Desuden skal han undersøge, om Børnene har nogen nær Slægting her i Riget, og meddele Kongen det. F. T. 4, 111 b.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Fru Birgitte Brockenhuus. Hun har berettet, at Ullersløf Kirkes Part af Korn-tienden er sat til 2 Pd. højere Afgift end Kongens Part af samme Korn-tiende, og at ingen derfor vil fæste den. Hun kan bortfæste denne Kirketiende saa rimeligt, som det kan ske, og ramme Kir-kens Gavn og Bedste, saavidt det er muligt. F. T. 4, 110 b.

— Miss. til Jørgen Brahe og Henning Valkendorf. Verner Parsberg til Lønderupgaard og Jørgen Brockenhuus til Sebe Klo-ster, Befalingsmand over Halsnøe Kloster, har begæret Kongens Befaling til Adressaterne om, at de inden førstkommande Mik-kelsdag skal indstævne for sig alle Fru Anne Bildes, Eiler Brockenhuus's Enkes Kreditorer, som har været ind-ført i Nackebølle Gods, til at møde med deres Indførsel og Regnskaber over det, som de har oppebaaret af Godset efter Indførslen, og at de endvidere skal indstævne hendes Broder Markvor Bilde med Regnskab over, hvad han maatte have oppe-baaret af hende selv, og med de Breve, som kan give Oplysning om, hvor meget enhver Kreditor har oppebaaret. Dersom nogen af dem har oppebaaret mere, end der tilkommer ham², skal han afgive det, for at enhver efter Brevene kan vide, hvornaar han kan komme til Godset og faa, hvad der tilkommer ham. Adressa-terne skal derfor indstævne de nævnte Kreditorer med deres Breve og Regnskaber vedrørende Indførslen paa Nakkebølle Gods samt Markvor Bilde med hans Regnskab, gennemse Regnskaberne nøje og, hvis nogen har faaet mere, end han burde have med Rette, lade ham levere det fra sig. F. T. 4, 111.

¹ Jørgen Abildgaard Jørgensen († 1608) var g. m. Dorothea Magnus-sen Povlsdatter fra Als († 1627), jvfr. 2. Juli 1630. ² Stedet er for-skrrevet i F. T., Meningen maa dog være som ovfr.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Markvor Bilde til Nakkebølle, Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, Anders Bilde til Dambsoe og Gregers Krabbe til Tostelund, Embedsmand paa Hindsgavl Slot. Da Holger Rosenkrantz¹ til Rosenholm, Eiler Qvitzov til Lyckisholm, Befalingsmand paa Rugaard, Tyge Brahe til Tostrup, Embedsmand paa Skivehus, paa egne Vegne og for sin Søster Fru Birgette Brahe, Niels Sehesteds Enke, og for Jørgen Marsvin, samt Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, paa egne Vegne agter inden førstkommende Mikkelsdag at afslutte Skiftet efter deres afdøde Fader [Aksel Brahe Ottesen] og gøre endeligt Jævned² og Afkald med hverandre, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at være til Stede, naar samme Jævned og Afkald skal ske, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i deres Sted og efterkomme denne Befaling uden Udsættelse. F. T. 4, 112.

— Miss. til Frederik Reedtz til Tygestrup og Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmænd paa Tryggevælde og Vordingborg Slot. Da Fru Øllegaard Pentz til Rubierregaard, Jokum Barnewitz's Enke, har begæret Sorø Akademis Strøgods i Lollands Sønder Herred til Mageskifte for en hel By, Nestelse i Sjælland, med alle tilliggende Skove, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 6, 327³.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Nakskov. Borgerne i Nakskov har berettet, at en Del af deres Haver er afbrudt og anvendt til Befæstningen omkring Nakskov, og har

¹ Af Børnene af Aksel Brahe Ottesen († 1616) i hans to Ægteskaber, med Mette Gjæe († 1584) og med Kirsten Hardenberg († 1639) var ovennævnte Tyge Brahe den eneste dalevende Søn. Af Døtrene var Sofie g. m. Holger Rosenkrantz, Anne g. m. Ejler Qvitzov, Birte g. m. Niels Sehested til Bækmark († 1627) og derefter (1630) m. Johan Kaspar von Reibnitz, Mette († 1622) g. m. Peder Marsvin († 1614), hvis Søn ovennævnte Jørgen Marsvin var, og Karen g. m. Henning Valkendorf. ² Skifte, lige Deling. ³ Udenfor er skrevet: Lauris Skinkøls Skrift.

begæret at faa noget af Byens Jord i Stedet. Adressaterne skal gøre de Borgere, som har mistet deres Haver, nøjagtigt Udlæg af den nærmest liggende Byjord. Sm. T. 6, 328.

2. Aug. (Kbhvn.). Bevilling for Jomfru Ellene og Jomfru Anne Krag til at være deres egne Værger og selv oppebære Landgilde, Stedsmaal og anden Oppebørsel af deres Jordegods, dog skal deres Værge paase, at det ikke anvendes til Unytte, og forsvare deres Gods, dersom der kommer nogen Trætte paa det. J. R. 8, 252.

— Lignende Bevilling for Jomfru Inger Gjõe. J. R. 8, 252¹.

— Miss. til Ifver Dyre og Hans Basse. Da der er opstaaet Trætte imellem Reinholdt Heidenstrup, Befalingsmand paa Sejlstrup Slot, og Niels Jensen, som tilforn har tjent ham som Skriver og Ridefoged, om nogle Aars Regnskaber for Sejlstrup Slot, hvormed denne skal være tilbage, og om anden Tiltale, som Reinholdt Heidenstrup har imod ham, og da Parterne har tiltaget Adressaterne til at afgøre deres Trætte, gives der disse Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at stævne Parterne for sig, gennemgaa Regnskaberne og hvad Reinholdt Heidenstrup ellers har imod Niels Jensen, afgøre Sagen ved Dom, dersom den ikke kan bilægges i Mindelighed, og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. J. T. 8, 269.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da han har erklæret for sandfærdig det for nogen Tid siden² af Christen Andersen, Bromand, indgivne Andragende om Tolden ved Skierne Bro, som denne i nogle Aar har haft i Fæste, har Kongen eftergivet Bromanden ét Aars Told og Afgift af Broen. Hvis han længere vil have Tolden i Fæste, skal han herefter som tilforn aarlig betale til Kronen efter Jordebogens Formelding. J. T. 8, 269 b. K.

— Miss. til samme. Malene, Enke efter M. Lafve Jensen, fordem Sognepræst til Stafning Kirke i hans Len [Lundenæs], har berettet, at hun nu i 2 Aars Tid efter hendes Husbondes Død har siddet i Fællig med sine Børn, og at ingen, hverken

¹ Nævnes kun i Overskriften til det foregaaende Brev. Miss. 2. Marts 1630.

² Jvfr.

paa Børnenes fædrene eller mødrene Side, har villet paatage sig Værgemaalet for Børnene, saa at de kunde faa, hvad der tilkom dem efter deres Fader. Hr. Uldrik Sandberg skal tilholde Hr. Mogens Søfrensen, Sognepræst til Borbierrig og Ryd Sogn, at paatage sig Værgemaalet for nævnte hans Søsters Børn, da der ikke er nogen nærmere dertil, hverken paa fædrene eller mødrene Side. J. T. 8, 269 b.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jost Høg til Aggerkraag. Erik Kaas til Østrup har berettet, at Jost Høg forholder ham og hans Søkende nogle gamle Jordebøger eller rigtige Kopier af alle gamle Jordebøger samt Aggersbøls Jordebog. Det befales ham straks at lade Erik Kaas faa de nævnte Jordebøger eller en rigtig Kopi af dem samt Aggerbøls Jordebog og en Kopi af det Afkald, som Erik Kaas og hans Svogre har givet Jost Høg, da de holdt Skifte. J. T. 8, 269 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Peder Nielsen, Præst til almindeligt Hospital i Randers, har berettet, at han i denne Fejdes Tid ikke har faaet sin Besolding, som det videre kan ses af hans hosføjede Supplikation. Otte Marsvin skal hjælpe ham til Rette, saa at han faar sin resterende Besolding af Hospitalets Indkomst, saa vidt det kan ske og Hospitalets Evne er til. J. T. 8, 270 b.

— Miss. til Christian Holck. Da denne Reinholdt Møller har begæret nogle af Kronens og Kirkens Tiender i Hids Herred i Silkeborg Len, som nu er ledige, for den sædvanlige aarlige Afgift, og til Gengæld tilbyder Kongen sin Gaard, kaldet Hessel, som ligger i Kongens Vildtbane i Funder Sogn i Silkeborg Len, skal Adressaten snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette er til Fordel for Kronen. J. T. 8, 270 b. K.

— Miss. til Verner Parsberg til Lynderupgaard. Fru Ingeborg Parsberg til Villestrup, Ifver Juels Enke, har berettet, at Skiftet efter hendes afdøde Husbonde forrige Aar¹ ikke er tilendebragt, men at der kun er foretaget Deling imellem hende og hendes egne Børn paa den ene og hendes Stifson Malte Juel paa den anden Side, og at hun nu agter at lade skifte

¹ Til dette og de følgende Miss. jvfr. 3. Juli 1629.

imellem hendes egne Børn efter deres afdøde Fader i Viborg førstkommende 9. Febr., og ligeledes at hun nu agter at skifte imellem sig selv, hendes ovennævnte Stifsøn og hendes egne Børn efter hendes afdøde Søn Vincents Juel. Verner Parsberg skal rette sig efter at møde paa Skiftet, efterkomme Kongens forrige Missive til ham, paatage sig Værgemaalet for de umyndige Børn efter Vincents Juel og paase, at der kun vederfares dem, hvad der er Ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til Børnenes rette Værge. J. T. 8, 271.

2. Aug. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Ifver Lykke til Bigomb om at være til Stede ved Skiftet efter Ifver Juel og Vincents Juel. Udt. i J. T. 8, 271.

— Miss. til Verner Parsberg til Sødal. Da Fru Ingeborg Parsberg til Villestrup, Ifver Juels Enke, agter at skifte med sine Stifbørn og sine andre Børn efter hendes afdøde Søn Vincents Juel førstkommende 9. Februar, skal han rette sig efter at paatage sig Værgemaalet for Fru Ingeborg Parsberg, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er Ret. J. T. 8, 271 b.

— Miss. til Niels Krag og Jørgen Brahe. Da Fru Ingeborg Parsberg til Villestrup, Ifver Juels Enke, har berettet, at der i 1629 kun er bleven foretaget Deling imellem hende og hendes Børn paa den ene og hendes Stifsøn Malte Juel paa den anden Side af Jordegods og Løsøre efter deres afdøde Husbonde og Fader, saa at hendes egne Børns Arv i Jordegods og en Del Løsøre efter deres afdøde Fader og Søster¹ endnu er uskiftet imellem dem, og at hun agter at lade skifte imellem sine Børn førstkommende 9. Februar i Viborg, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at møde paa Skiftet og efterkomme Kongens forrige Befaling, saa at Fru Ingeborg Parsbergs Børns Gaarde, Gods og Løsøre kan blive skiftet, som det sig bør, saa at baade de Børn, som endnu lever, og den Søn², som nu nylig er død, faar tildelt sin Arvelod efter deres afdøde Fader Ifver Juel og efter deres afdøde Søster Fru Kirsten Juel. Siden skal

¹ Fru Kirsten Juul († 1629), Enke efter Just Vasspyd († 1611).

² Vincents Juul († 1629).

de ligeledes være til Stede, naar der skiftes imellem Fru Ingeborg Parsberg, hendes Stifsøn og hendes egne Børn efter deres afdøde Søn og Broder Vincents Juel, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet, saa at denne Befaling kan efterkommes uden nogen Forhaling. J. T. 8, 271 b. K.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Han har med Kongens Ingeniør Axel Urup til Vogne udset en Plads i Koldinghus Len i Jylland ved Skierbeck, kaldet Emmernes¹, hvor der synes ham bekvemmeligt at kunne lægges en Fæstning til Forsvar. Da Kongen selv har været paa Stedet og har fundet det egnet dertil, skal han ved første Lejlighed lade begynde paa samme Værk, saa at det kan blive forfærdiget med det første. J. T. 8, 270. K.

3. Aug.² (—). Miss. til Axel Urup. Da Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Danmarks Riges Marsk og Befalingsmand i Vester-vig Kloster, og han selv har udset en Plads ved Skierbeck, kaldet Emmernes, i Koldinghus Len i Jylland, hvorpaa der bekvemmeligt kan anlægges en Fæstning til Landets Forsvar, skal han afstikke denne Fæstning og have Tilsyn med dens Anlæg, saa at den med det første kan blive forfærdiget efter Hr. Jørgen Skeels Anvisning. J. T. 8, 270. K.

— Aab. Brev om, at Kongen har bevilget Anne Wibolt Johansens følgende Proviand: 4 Pd. Rug, 6 Pd. Byg, 1 Td. Smør, 2 Øksne, 4 Svin, 3 Tdr. Sild, 4 Voger 1½ Lispd. Bergfisk, 1 Td. Gryn, 12 Lam og 12 Gæs, som aarlig Genant paa Livstid, at udlevere af Proviantskriveren i København. Sj. R. 18, 504 b.

— Miss. til Frants Rantzau, Statholder. Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, har be-

¹ J. T. har i dette og det følgende Miss. ved en Fejlskrift: Emmere-rens.

² Dette Brev har oprindelig været dateret: 2. Aug., ligesom Miss. til Hr. Jørgen Skeel, men Datoen er i K. rettet til 3. Aug., hvilken Dato ogsaa er indført i J. T.

rettet, at der i Rentekammeret er ført ham adskillige Poster til Mangel¹, nemlig 1. 100 Spedfisk² eller i Stedet herfor saa meget Smør, som kunde gælde 1 Mark, hvilket for nogen Tid siden er paalagt Bønderne i Christianopol Len for Forskaanelse for Arbejde, men da dette Arbejde alligevel blev paalagt dem, har de ikke leveret samme Smør eller Fisk; 2. nogen Proviant, hvori han efter Kommissariernes Dom har gjort noget Afslag, og som han har anvendt til Betaling af Soldater; 3. det øde og forarmede Gods, som ligger under hans Len, og som han ved Tingsvidne har bevist, var øde før hans Tid; 4. 143 Dlr., som han paa sin egen Bekostning har anvendt paa en Lade ved Christianopol, som blev opsat af ny; 5. nogen Provi- ant, som Jacop Mikkelsen, Borgemester i København, har mod- taget og forpligtet sig til at gøre Rede for. Da Kongen har bevilget, at disse Mangler maa godtgøres Falk Lykke, skal Frants Rantzau lade dette blive gjort. Sj. T. 24, 431 b. K.

3. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Frants Rantzau. Da Formyn- derne for afdøde Gert Rantzaus Arvinger har lovet at for- strække Kongen med 20,000 Rdlr. in specie og har opgivet, at de staar i Forvaring hos Frants Rantzau, skal denne med det allerførste tage Rentemestrene Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Forsløf til sig, i deres Nærværelse aabne de Tønder, Kister og andet, hvori disse Penge findes, og udtage de 20,000 Rdlr., da det er længe siden, at de skulde være erlagt. Hvis der findes flere Penge end de 20,000 Rdlr., skal han ogsaa tage dem mod Bevis fra Rentemestrene paa, hvor mange det er. Naar Kongen nu kommer til Landt Holsten, vil han nøjagtigt konten- tere Arvingernes Formyndere for Beløbet over de 20,000 Rdlr. Sj. T. 24, 432. K.

— Miss. til Otto Brahe Pedersen og Mogens Pax. Da der er opstaaet Trætte imellem Gunde Lange til Seufde, Befalingsmand over Tønsberg Len, paa den ene og Benedix Sehested til N. paa den anden Side om noget Tilgodehavende, som Gunde Lange har at fordre hos Benedix Sehested, skal de med det allerførste stævne Parterne for sig paa belejlig Tid og Sted,

¹ I Regnskabet for Kristianopels Len, som han havde i Forlening 1612—1625. ² Spidfisk, tørrede Fisk.

bilægge Tvistepunkterne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskreven. Sj. T. 24, 432.

3. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Da det berettes, at Jernkompagniet i Norge skylder Hans Uldrik Gyldenløve 1000 Rdlr. in specie og Kompagniet har gjort Leverance for disse Penge til Tøjhuset, har Kongen paataget sig at forrente dem fra førstkommende Mikkelsdag og saa længe, som Kongen vil have dem staaende. Kongen vil desuden lade udfærdige Forsikring for Pengene under sin Haand og Segl og tilstille ham det paa Hans Uldriks Vegne. Sj. T. 24, 432 b. K.

— Miss. til nedennævnte. Kongen anser det for nødvendigt i Aar at lade to Skibe løbe ud paa den ostindiske Fart, da der er god Forhaabning om denne Handels Fremgang, og har dertil laant og ladet udrede et af sine Skibe. Men da der desuden dertil behøves en temmelig stor Kapital, anmoder Kongen dem om til denne Rejse at indlægge N. Rdlr. in specie og lade dem betale i København næstkommende Oktober. (Dog¹ er det ikke Kongens Mening, at saadant skal samles hos den gemene Mand som et Paalæg, men alene af formuende Købmænd og rige Borgere). De skal være berettiget til sammen med de andre Deltagere i denne Udredning forlods at udtage deres Indskud med Renter af den Ladning, der kommer hjem. De skal straks med dette Bud erklære sig herom til Kongen, som venter, at de vil efterkomme denne Begæring. — Hr. Jørgen Skeel, Claus Daa, Jens Juel, Tage Thott, Hans Lindenov, Otte Skeel, Ernst Normand og Mogens Gyldenstjerne hver 2000 Rdlr., Hr. Albret Skeel, Hr. Anders Bilde², Mogens Kaas, Christen Thomesen, Christopher Ulfeldt, Jost Høg, Gabriel Kruse, Hendrik Hvitfeldt og Jørgen Urne hver 1000 Rdlr., Kapitlet i Lund og Universitetet i København hver 3000 Rdlr., Roskilde Kapitel 500 Rdlr., Tolderne og Toldskriverne i Helsingør 3000 Rdlr., Møntskriverne, Tolderne og Renteskriverne 3000 Rdlr., Bergen 5000 Rdlr., Marstrand 4000 Rdlr., København og Trondhjem hver 3000 Rdlr. Sj. T. 24, 433. K. Orig. (til Kø-

¹ I Margenen er tilføjet: Til Købstæderne skal dette Punkt indføres.

² Sj. T. har ved en Fejlskrift: Hr. Jens Bilde.

benhavns Universitet (med Datum: 2. Aug.) i Konsist. Ark. Pk. 199)¹.

3. Aug. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hendrik Hvitfeldt til Lillø, Embedsmand paa Landskrone Slot, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Østerbye Sogn i Færs Herred i Landskrone Len, hvoraf der aarlig skal gives 4 Pd. Rug og 4¹/₂ Pd. Byg i Afgift til Landskrone Slot og 4 Pd. Rug og 5 Pd. Byg² i Afgift til Kirken, at levere Lensmanden paa Landskrone Slot og Kirkeværgerne for Østerbye Kirke inden Fastelavn, dog med det Forbehold, at Kongen kan tage Tienden tilbage mod at give ham Stedsmaalet derpaa tilbage. Sk. R. 4, 517. Udt. i Tb. 205 b.

— Miss. til Tage Thott [Ottesen]. Da det berettes, at der ikke holdes Byting i Ronneby og Sølvitsborg, skal han tilholde Borgerne dér straks at holde Byting som i andre Købstæder. Sk. T. 5, 432 b.

— Miss. til samme og Malte Juel. Da Landsdommeren i Blekinge højlig beklager sig over, at han ikke har den fornødne Løn til sin Underholdning, har Kongen anset det for godt at lade lægge nogle Bøndergaarde ved Ronneby, hvor Landstinget holdes, saa mange, at deres visse Landgilde kan regnes til omtrent 100 Speciedlr., til Landsdommerbestillingen. De skal med det allerførste udse saa mange af Kronens Bønder ved Ronneby, at deres visse Landgilde kan regnes til omtrent 100 Speciedlr., Halvparten af dem, som ligger til Sølvitsborg Slot, og Halvparten af dem, som ligger til Christianopel Slot. De skal paase, at der iblandt disse Gaarde er én, paa hvilken han kan residere. Sk. T. 5, 432.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt og Dr. Mads Jensen. Det berettes, at der er opstaaet Trætte imellem Gunde Lange til Søufde og Otte Marsvin til Dybek, Befalingsmænd over Tønsberg og Dronningborg Len, om to Stolestader i Søufde Kirke, og at Hendrik Gyldenstjerne til Svanholmb, forrige Landsdommer i Skaane, ikke har dømt i Sagen, men henvist den til Lensmanden og Bispen, som raader over denne Kirke. De skal med det allerførste begive sig til Søufde Kirke, undersøge Sagen,

¹ Tr.: Dsk. Mag. 5. R. I. 146 f.

² Dette Ord er glemt i Tb.

indstævne Parterne for sig, afgøre Sagen ved endelig Dom og give Afgørelsen beskrevet fra sig. Sk. T. 5, 433.

3. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jens Høg. Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, har berettet, at begge Borgemestrene i Visby paa Gulland, dengang han var Lensmand dér, har modtaget af Kongens Varer og Varer af Bønderne dér paa Landet og har lovet at klarere derfor i Sølvs-katten, men at de ikke har gjort dette, skønt han har faaet Kongens Befaling¹ til dem derom. Da Falk Lykke nu har klareret Sølvs-katten til Kongen, skal Jens Høg tilholde begge de nævnte Borgemestre uden længere Udsættelse at tilfredsstille ham for Sølvs-katten, saafremt der ikke skal optænkes andre Midler dertil. Sk. T. 5, 433.

— Miss. til Niels Skinkel om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ide Skinkel, da Povel Skinkel til N. ikke kan være hendes Værge, fordi han ikke er vederhæftig. F. T. 4, 112 b.

— Miss. til Povel Skinkel. Da Niels Skinkel til Søholm har faaet Ordre til at paatage sig Værgemaalet for sin Søster Jomfru Ide Skinkel, skal Adressaten i Nærværelse af Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, og Markus Bilde til Nakkebølle snarest overlevere Værgemaalet til ham og gøre Regnskab for det. F. T. 4, 113.

— Miss. til Markvor Bilde til Nakkebølle og Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskov Slot. Da Povel Skinkel til N. med det allerførste skal overlevere Værgemaalet for sin Søster Jomfru Ide Skinkel til Niels Skinkel til Søholm, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede, naar Povel Skinkel overleverer Værgemaalet til Niels Skinkel, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 113.

— Proklama for Arvingerne efter afdøde Jørgen

¹ 16. Sept. 1628.

Belov, Fru Christendtse Fasti til Smidstrup, Christian Holck til Bustrup, Befalingsmand paa Silkeborg Slot, og Fru Sophia Belov til Faarupgaard, der har berettet, at Jørgen Belov skyldte Gunde Lange til Brening, Befalingsmand paa Koldinghus Slot, 1500 Rdlr. in specie, for hvilke han tilstillede Søfren Pedersen i Olderup Brev og Forvaring. Dette Brev har Gunde Lange ikke faaet, men efter Søfren Pedersens Beretning er det bortkommet i Fejdetiden, hvorefter de nævnte Arvinger har udstedt et nyt Brev til Gunde Lange. For at det første Brev ikke igen skal komme til Stede og benyttes og Pengene blive krævet to Gange, paabyder Kongen herved den, som maatte være i Besiddelse af Brevet, inden Halvaarsdagen efter dette Proklamas Læsning paa Landstinget, enten selv eller ved sin Fuldmægtig at fremvise Brevet for Landsdommerne, som siden skal give Jørgen Belovs Arvinger Underretning. Saafremt Brevet da ikke fremkommer, skal det være dødt og magtesløst. J. R. 8, 251 b.

3. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Niels Krag til Trudsholmb og Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommere i Nørrejylland. Det berettes, at afdøde Jørgen Belov har været Værge for afdøde Claus Belovs Børn, og at Jørgen Belov, da Claus Belov var død, sammen med Gunde Lange til Bredninge, Embedsmand paa Koldinghus Slot, har registreret den afdødes Løsøre og udestaaende Tilgodehavende, men at hans efterladte Hustru Fru Karen Lange overtog det altsammen selv. Da der yderligere tilfaldt Børnene Arv efter afdøde Fru Maren Skram til Tiele, var Gunde Lange deres Værge paa Skiftet, da Jørgen Belov selv var interesseret deri. Ogsaa det, som nu tilfaldt Børnene, modtog deres Moder, saa at Jørgen Belov aldrig har befattet sig med disse Indtægter og Udgifter. For at Jørgen Belovs Arvinger nu ikke i Fremtiden skal blive krævede eller molesterede, skal Adressaterne med det allerførste paa bekvemt Sted og Tid indstævne Jørgen Belovs Arvinger, Fru Karen Lange til Spøttrup og Gunde Lange til Bredninge, som nu er Børnenes Lavværge, og undersøge Sagen nøje. Dersom det viser sig, at Jørgen Belov har ført Værgemaalet, som han burde, skal de forhandle imellem hans Arvinger, Fru Karen Lange og Gunde Lange som Værge og lade afdøde Jørgen Belovs Arvinger faa nøjagtig Kvittans, da Brevene og Registreringerne vedrørende dette Værgemaal, som fandtes i den afdødes Værge, sam-

men med mange andre er frakommet ham i Fejdetiden. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 272. K.

3. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Han skal lade Giord Pedersen, Sognepræst i Horsens, som kun har en ringe Indkomst, for billig Fæste og sædvanlig Afgift faa den første Tiende, som bliver ledig i hans Len [Stjernholm], og som ligger nær ved Horsens, for at Bønderne ikke skal besværes for meget. J. T. 8, 272 b. K.

— Miss. til Christen Thomessen. Da Jens Juel til Kieldgaard, Embedsmand paa Aalborghus, har begæret 1 Gaard, kaldet Stavumgaard, i Kristrup Sogn i Sønderhald Herred i Kalø Len til Mageskifte for andet Gods i samme Len, skal Christen Thomessen snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt denne Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 273.

— Miss. til samme og Otte Marsvin. Da Frandts Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, har begæret noget af Kronens Gods i Kalø og Dronningborg Len efter vedlagte Fortegnelse til Mageskifte for noget af hans Gods, som ligger i Kongens Vildtbane paa Møen, skal de med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt samme Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 273. K.

4. Aug. (—). Miss. til Peder Basse. Da Borgerskabet i Rudkøbing har berettet, at deres Akseltorv ikke besøges af Bønderne dér paa Landet, skal han med god Føje og Lempe mage det saaledes med Bønderne i hans Len [Tranekær], at de søger Akseltorvet i Rudkøbing, dog den dem bevilgede Skibsfart uforkrænket. Han skal nøje paase, at ingen fremmede handler i ulovlige Havne. F. T. 4, 113 b.

5. Aug. (—). Miss. til Frederik Reedtz. Fru Ellin Marsvin til Ellensborg har til sin Datter, Fru Kierstine, Grevinde til Slesvig, Holsten, udlagt Vallø og Lelling Hovedgaarde med tilliggende Gods i Stedet for noget af Fru Kierstines Gods, som hun har solgt. Frederik Reedtz skal straks overtage disse Hovedgaarde med tilliggende Gods efter medfølgende Jordebog, forordne Fogder og Folk paa Gaardene og paase, at

Fogderne ikke forsømmer noget og ikke foretager sig noget, som ikke sømmer sig. Han skal sælge, hvad der er at sælge, og købe, hvad der er fornødent, afskaffe det unyttige Gesindeken og efter sit eget Tykke holde Fæ paa Gaardene. De Kamre, i hvilke Tøjet staa, skal han holde lukket og Taget derover ved Magt. Paa Gaardene skal der ikke holdes nogen anden Foged end Ladegaardsfogden, som intet skal have at skaffe med Stedsmaal, Sagefald eller noget sligt, men alt dette skal alene staa hos Frederik Reedtz. Kongen har antaget en Foged, som to Gange aarlig skal rejse fra disse Gaarde til Kierstrup paa Taasinge og tilbage, en Gang om Vaaren, naar de pløjer og saar, og den anden Gang om Høsten, naar der indhøstes, og paase, at det gaar rigtigt til dermed. Denne Foged skal afgive Beretning til Frederik Reedtz om, hvorledes det er med Avlingen paa disse Gaarde, hvad Fæ der kan opstaldes dér, og hvad Fæ der er at faa hos Bønderne. Frederik Reedtz skal aarligt til 1. Maj revidere Fogdernes Regnskaber og siden aarligt gøre Kongen Regnskab derfor. Naar der skal holdes Mønstring, skal han lade Hofmarskallen vide Tiden, naar Hestene skal møde; denne har faaet Befaling til at sende saa mange gevorbne Ryttere, som gøres behov. Sj. T. 24, 434. K.

5. Aug. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Henning Valkendorff om at overtage Kierstrup paa Taasinge. Udt. i Sj. T. 24, 434.

— Miss. til Just Høg om at optage 3 Sønner af Hr. Bertel¹, Præst paa Samsø, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 24, 435.

— (**Kronborg**). Miss. til Frederik Urne. Han skal lade Tienden, som altid er ydet i Hø og Strøelse til Kongens Heste paa Kronborg Slot, og det, som avles i Tegelstrup Vang, indlægge i Ridestalden og opsætte i Hæs, saa at man Vinteren over kan fodre noget Fæ dermed. Til at opstalde dette Fæ skal det indvendige af Stalden udømmes, og af Tømmeret skal der laves Fæbaase. Sj. T. 24, 434. K.

— Miss. til Jens Høg om snarest at lade Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Befalingsmand paa Vordingborg Slot, faa

¹ Bertel Jensen Galten, Sognepræst til Tranebjerg.

4 Tylter 18 Alens Tømmer, 3 $\frac{1}{2}$ Tylter 16 Alens Tømmer, 8 Tylter 12 Alens Tømmer og 90 Tylter Stenlægter til Opførelse af Stalden paa Jungshofvedt Slot. Sk. T. 5, 433 b.

5. Aug. (Kronborg). Aab. Brev, hvorved Corfits Mormand til N.¹ faar overdraget sin Hustrus afdøde Moders Fru Susanna Lykkes efterladte Løsøre, som findes under Forsegling i Svendborg. Fru Susanna Lykke har en Tid lang været i hans Hus, hvor hun er død. Til hendes Begravelses Bekostning har han sat sig i Gæld, for hvilken han idelig kræves, og til hvis Betaling han ikke kan faa nogen Hjælp af sin Svoger Jørgen Hartvigsen til Klinstrup, som har fragaaet Arv og Gæld. Corfits Mormand skal dog lade det nævnte Løsøre registrere i Nærværelse af Borgemestre og Raad sammesteds, hvorefter han maa tage det til sig til Dækning af Begravelsesomkostningerne. Hvad der bliver tilovers, skal han erlægge til Fru Susanna Lykkes andre Kreditorer. F. R. 3, 449.

— Miss. til Hendrik Lange. Da Jens Juel til Kieldgaard, Befalingsmand paa Aalborghus Slot, har berettet, at Versøe² Kirkes Bygning i Jylland er ganske brøstfældig, saa at den kun kan repareres med stor Bekostning, skal Hendrik Lange af Kirkerne under hans Provsti i Ribe Kapitel, som har Penge i Forraad, samle 200 Rdlr. in specie og sende Jens Juel dem til Reparation af nævnte Kirke. Han skal sende Pengene snarest, for at Kirken kan blive istandsat før Vinterens Komme. J. T. 8, 273 b. K.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Jens Juel til Kieldgaard, Embedsmand paa Aalborghus, har begæret Kirkegaard, 1 Gaard i Kurberg³ og 1 Gaard i Hundhalle, alle i Staby Sogn i Mariager Klosters Len, 2 Gaarde i Munkdrup i Kristrup Sogn i Galten Herred og 1 Eng ved Randers Bro til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Mønstergaard⁴, i Fjends Herred, 1 Gaard, kaldet Lunggergaard⁵, Lunggergaards Mølle og 2 Bol, hvoraf det

¹ Østerø, Favraas H. ² Vedersø S., Hind H.; i Sognet ejede Jens Juel Hovedgaarden Aabjærg. ³ Kortborg, Staby S. ⁴ Mønstedgaard, Mønsted S., Fjends H. ⁵ Langagergaard, Resen S., Skodborg H.

ene kaldes Ellerbeck, i Resen Sogn i Skodborg Herred, og 1 Gaard i Handist By i Glendstrup Sogn i Nørhald Herred, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 273 b.

5. Aug. (Kronborg). Miss. til Otte Skeel. Da Jens Juel til Kieldgaard, Embedsmand paa Aalborghus, har begæret 1 Bol i Synderbye i Storbye¹ Sogn, 1 Bol, kaldet Korsgaard, i Uldborre Sogn, begge i Ulvborg Herred, 1 Bol² i Bundisgaard og 1 Bol i Aarbierge, begge i Thorsted Sogn i Hing Herred, 1 Bol i Sløck og 1 Bol i Giøring, begge i Giøring Sogn i Hjerm Herred, til Mageskifte for 1 Gaard i Rødning i Uldborre Sogn, 1 Gaard i Roykierd og 1 Gaard i Gosmer i Vind Sogn, alle i Ulvborg Herred, og 1 Gaard i Thoustrup i Hofver Sogn i Hing Herred, skal Otte Skeel med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet J. T. 8, 274.

— Miss. til Mogens Kaas til Timandtsholmb og Jørgen Kruse til Kiersgaard. Da Fru Sophia Brahe til Odden, Hr. Jørgen Lunges Enke, med det første agter at foretage Skifte med sine Børn og derfor har begæret Kongens Befaling til gode Mænd om at taksere Bygningerne paa Sædegaardene, skal Adressaterne med det allerførste begive sig til alle de Sædegaarde, som Hr. Jørgen Lunge har efterladt sig, og taksere Bygningerne paa dem. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den møtte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 274 b.

— Miss. til Jens Juel. Jomfru Sophia Høg har berettet, at et Hus, som de kejserlige har opbygget i Skansen ved Sundby, for største Delen er opbygget af hendes Skove, og har derfor begæret at faa dette Hus. Jens Juel skal undersøge, fra hvem Tømmeret til Bygningen af dette Hus er kommet, og skal snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet, for at der kan gives tilbørligt Svar paa videre Anfordring. J. T. 8, 274 b.

¹ Fejlskrift for: Stabye. ² Efter Skødet af 30. Maj 1632 er dette og de følgende Bol; i J. T. staar kun Navnene paa Beboerne.

6. Aug. (Kronborg). Bestalling for Herman Bagger som Visitør i Øresund med samme Løn, som Didrik Hessel har haft, og samme Andel i Priser. Sj. R. 18, 505¹.

10. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Danmarks Riges Marsk, Jens Juel til Kieldgaard, Mogens Kaas til Støfringgaard og Otte Skeel til Hammelmos, Embedsmænd paa Vestervig Kloster, Aalborghus Slot, Mariager Kloster og Bøvling Slot. Anders Friis til Vrelef Kloster har berettet, at han mener sig forurettet af Dirik Pogwisch til Peitersdorf, dels ved et falskt Brev, som denne har bibragt ham, og som han ingen Betaling kan faa for, dels ved at Dirik Pogwisch imod Recessen har taget for høj Rente af ham, og dels ved nogle Summer, som han endnu skal være i Løfte til ham for², og mener, at Halvdelen af disse Summer er forfaldne til Kongen. Anders Friis har tilforn³ erhvervet Kongens Befaling til Bilæggelse af Sagen imellem ham og Dirik Pogwisch, hvorimod denne har taget Kongens Stævning over Anders Friis, og Sagen er nu paa sidste Herredag af Kongen og Rigens Raad henvist til Afgørelse ved en Befaling til gode Mænd. Da de derfor har begæret en saadan Befaling til Adressaterne om at forhandle dem imellem om deres Stridigheder, Forløfter, Tilgodehavende og falske Breve, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, bilægge Stridighederne imellem dem i Mindelighed efter de Dokumenter, som fremlægges, eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. J. T. 8, 275.

12. Aug. (—). Miss. til Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Danmarks Riges Marsk, og Christen Thommissen til Tanderup, Embedsmænd i Vestervig Kloster og paa Kalø Slot, danske Rigsraader, Wulf von Buchwald til Bodtkamp og Jørgen von Ahlefeldt, Embedsmand paa Haderslevhus, holstenske Raader. Da

¹ Udenfor er skrevet: NB. Denne Herman Baggers Bestilling kom intet ud, mens blev kasseret. ² Herefter synes der at være faldet nogle Linjer ud. Det har ikke været muligt af den tidligere Herredagsdom at udfinde, hvad disse er gaaet ud paa. ³ 1. Okt. 1629.

der er opstaaet Trætte imellem Keye von Ahlefeldt til Mielbeck, holstensk Raad og Befalingsmand paa Flensborghus Slot, og Anders Friis til Vrelef Kloster om den Injurie, Skælden og anden Uret og Skade, som Keye von Ahlefeldt har tilføjet denne, og da Anders Friis efter Kongens Begæring er gaaet ind paa at udsætte Sagen, indtil Kongen har forordnet 2 gode Mænd fra Danmark og 2 af Fyrstendømmet Holsten, som skal foretage Sagen, hvor Keye von Ahlefeldt da kunde gøre Anders Friis tilbørlig Satisfaktion, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at fastsætte en bestemt Tid til at mødes i Kolding og foretage Sagen, indstævne Parterne for sig og foreholde Keye von Ahlefeldt at gøre Anders Friis tilbørlig Satisfaktion, for at denne ikke videre skal have at besvære sig over ham, og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. J. T. 8, 275 b.

15. Aug. (Under Flekkerøen). Pas for N. N. til Oslo Fjord eller hvor han under Kysterne kan finde nogle af Kongens Skibe og Jagter, som af Uvejr er trængt ind under Landet. Han skal have Befordring frem og tilbage med Skydsheste og Flytningsbaade, saa at han kommer afsted uden Forsømmelse Dag og Nat. Hvis nogen af de nævnte Skibe eller Jagter indkommer i Havn, skal Kongens Embedsmænd, Borgemestre og Raad undsætte dem med det, som de behøver. Sj. R. 18, 508.

16. Aug. (—). Pas for Peder Kiildsen, Skibskaptejn, paa Befordring til Danmark. Sj. R. 18, 508.

24. Aug. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Frandts Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Dronningborg Len fra 1. Maj 1627 til 7. Okt. 1627, da Fjenden bemægtigede sig Jylland, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium, saaledes som Fjenderne har efterladt det. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 252.

25. Aug. (—). Miss. fra Hr. Christen Friis, Kansler, og Frandts Rantzau, Statholder, til Prins Christian (V). De har nylig fra Pros Knudsen, Kongens Agent i Sverrig, modtaget en Skrivelse, hvoraf de med Pros Knudsens Tjener sender Prinsen en Kopi af den Del, der angaar Rhingreven. Originalen

har de tilsendt Kongen selv. Endvidere fremsender de Kopi af det Svar og den Resolution, som de har sendt tilbage derpaa. Sj. T. 24, 435. K.

28. Aug. (Kbhvn.). Mageskifte imellem Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, og Kronen. Sj. R. 18, 505. (Se Kr. Sk.).

30. Aug. (—). Miss. til Christian Thommissen og Lauridts Lindenov. Aarhus Kapitel har begæret Kongens Bevilling til at ansætte en egen Foged og Dommer paa Tun Land, som kan dømme Indbyggerne imellem, da Øen ligger temmelig langt fra Fastlandet og det derfor er besværligt at administrere Retten dér. Adressaterne skal til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt samme Lands Jurisdiktion afhænger alene af Kapitlet eller om nogen anden er interesseret deri og kunde besvære sig derover. J. T. 8, 276.

31. Aug. (—). Sj. T. 24, 435 se 31. Juli.

10. Sept. (Glückstadt). Aab. Brev til Bønderne i hele Danmark undtagen Jylland om en almindelig Landeskate. Sj. T. 24, 436. Origg. (for Frederiksborg, Kronborg, Abrahamstrup og Hvens Len) i Landsark. i Kbhvn. og (for Odensegaards Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 518 f.).

— Aab. Brev til Bønderne i Jylland om en almindelig Landeskate. Sj. T. 24, 437 b. (Tr.: CCD. IV. 519).

— Aab. Brev til Købstæderne¹ i begge Rigerne om en Pengehjælp. Sj. T. 24, 438 b. Origg. (til Holbæk) i Landsark. i Kbhvn. og (til Aalborg, Horsens og Vejle) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 519).

— Miss. til Lensmændene i Danmark, undtagen Jylland, om at lade ovenstaaende aabne Brev om en al-

¹ Nedenunder er skrevet en Henvisning til fol. 447, hvor der findes indført en Bemærkning om, at Kongen har forskaanet Helsingør, saaledes at Byen denne Gang maatte nøjes med kun at betale 800 Rdlr., medens de 700 Rdlr., som Byen ellers yderligere skulde have betalt i Lighed med Skatten i 1629, skulde fordeles paa følgende Maade paa efternævnte Byer: Ystad 200, København, Køge og Holbæk hver 100, Lavenskøbing, Slagelse og Helsingborg hver 50, Nykøbing i Odsherred 20 og Slangerup, Vordingborg og Kalundborg hver 10 Rdlr. Stedet er misforstaaet i CCD. IV. 763, Note 5.

mindelig Landeskæt og Pengehjælp læse og forkynde for Bønderne i deres Len. De skal med det allerførste i egen Person og ikke ved deres Skrivere, Fogder eller andre Tjenere skrive og lægge Skatten og paase, at alt gaar ligeligt til, saa den rige hjælper den fattige. Bønderne skal lægges saaledes i Læg sammen, at der altid er nogle rige iblandt de fattige, saa de rige kan give dobbelt, tredobbelt eller mere efter deres Evne, nemlig efter Boskab, Drift og andre Omstændigheder, og de fattige forskaanes helt eller for det meste. De skal paase, at ingen bliver skaanet for Skatten, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, der bør udgive Skatten. Dog maa Adelen selv lægge sine egne Tjenere, men hvis den forsømmer det, skal Lensmændene gøre det som tilforn og som det er forsvarligt. De skal særlig paase, at Aagerkarle og Folk, der driver stort Køb, Forprang og Handel med Korn, Øksne eller andet, kommer til at give efter deres Formue. Endvidere skal de tilstille Borgemestre og Raad i hver Købstad i deres Len ovenstaaende aabne Brev til dem om en Pengehjælp, for at de kan rette sig derefter. Lensmændene skal nøje paase, at Skatten udskrives retfærdigt, og at ingen Tjenestedrenge forskaanes, hvem de end tilhører. De skal fordre samme Skattelægning for sig og med Borgemestre og Raads Betænkende lempe det, som de agter at forsvare det. De skal ogsaa paase, at Købsvendene giver Skat efter deres Evne. De skal indkræve Skatten og levere den til N. N. til førstkommende Mortensdag. Mandtallet skal paa sædvanlig Maade klares i Renteriet. De skal saa vidt muligt oppebære Skatten i Rdlr. in specie, dog maa de, som ikke har hele Dalere, i Stedet give 6 slette Mark. De skal lade alt det, som gives af Købsvendene og Tjenestedrengene i Købstæderne, og en Tredjedel af det, som gives af Tjenestedrengene i Landsbyerne, levere til Claus Daa som en særlig Sum. — Lensmændene i Sjælland skal levere Skatten til Claus Daa, i Lolland og Falster til Palle Rosenkrantz, i Fyen til Jørgen Brahe, i Skaane, Halland, Blekinge, Gulland og Bornholm til Christopher Ulfeldt. Sj. T. 24, 439 b. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

10. Sept. (Glückstadt). Lignende Miss., med følgende Ændringer, til Lensmændene i Jylland: Da det er muligt, at der i deres Len findes fattige og forarmede, som ikke kan betale denne Skat, skal hver Bonde eller hans Husbonde give hel, halv

eller ingen Skat, i Forhold til som han giver hel, halv eller ingen Landgilde. Lensmændene i Viborg og Vendelbo Stifter skal levere Skatten til Knud Gyldenstjerne, i Ribe og Aarhus Stifter til Tønne Friis. Sj. T. 24, 439 b.

10. Sept. (Glückstadt). Aab. Brev til Kapitlerne i Danmark og Norge om Udredelse af en Pengeskat. Sj. T. 24, 442 b. (Tr.: CCD. IV. 520).

— Aab. Brev til Provsterne og Præsterne i Danmark og Norge, Jylland undtagen, om Udredelse af en Pengeskat. Sj. T. 24, 441 b. (Tr.: CCD. IV. 519 f.).

— Miss. til Bisperne om at tilstille enhver Provst i deres Stift det aabne Brev om Skatten af Provster og Præster, saa han, naar der holdes Kalent, eller paa anden belejlig Tid og Sted kan lade det læse for Præsterne i hvert Herred og ligne Skatten mellem dem, saa den rige hjælper den fattige. De skal give hver Provst en Kopi af Skattebrevet under deres Haand og Segl, for at Provsterne og Præsterne kan vide at rette sig derefter og Skatten kan blive betalt til dem til den bestemte Tid. De skal siden sende Skatten, ledsaget af klare Registre og Mandtal, til N. N. mod nøjagtig Kvittering. Bispen i Sjælland skal levere Pengene til Claus Daa, i Fyen til Jørgen Brahe, i Skaane, Gulland og Bornholm til Christopher Ulfeldt og i Norge til Christopher Urne. Sj. T. 24, 441.

— Miss. til Jens Høg om at tilstille Superintendenten paa Gulland det aabne Brev om Skatten af Provster og Præster og selv sammen med Superintendenten ligne Skatten imellem dem, saa at enhver giver efter Evne. Han skal til den i det aabne Brev fastsatte Termin sende Pengene til Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot. Sj. T. 24, 443.

— Miss. til Claus Daa. Kongen har bestemt, at en Ottendedel af den til Mortensdag bevilgede almindelige Pengeskat og Kontribution af Undersaatterne i Danmark og Norge, en Tredjedel af det, som Tjenestedrengene i Landsbyerne skal betale, og alt, hvad Købsvendene og Tjenestedrengene i Købstæderne skal betale, skal leveres til ham. Han skal af disse Penge efterhaanden lade levere til Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, det, som

Rigsraadet har bevilget til de jydskes Fæstningers Fornødenhed og Opbyggelse. Sj. T. 24, 442 b.

[10. Sept. (Glückstadt)]¹. Miss. til Claus Daa. Kongen har befaleet, at den almindelige Landeskat, som skal erlægges til førstkommende Mortensdag paa Sjælland, skal overantvordes til ham, naar den er indsamlet. Han skal lade Skatten, undtagen en Ottendel og en Tredjedel af det, som Tjenestedrengene i Landsbyerne betaler, og alt, hvad Købsvendene og Tjenestedrengene i Købstæderne betaler, levere paa de dertil forordnede Steder mod Kvittans. Der maa godtgøres ham 40 Rdlr. derpaa til en Skriver. Sj. T. 24, 443 b.

[—] Lignende Miss. til nedennævnte Rigsraader og Lensmænd, med følgende Ændringer: En Ottendedel af Skatten, en Tredjedel af det, som Tjenestedrengene i Landsbyerne betaler, og alt, hvad Købsvendene og Tjenestedrengene i Købstæderne betaler, skal de levere til Claus Daa. — Christopher Ulfeldt om at modtage Skatten fra Skaane, Halland, Blekinge, Gulland og Bornholm, Palle Rosenkrantz fra Lolland og Falster, undtagen Præsternes Skat, Jørgen Brahe fra Fyen, Knud Gyldenstjerne fra Viborg og Vendelbo Stifter i Jylland og Tønne Friis fra Riberhus og Aarhus Stifter i Jylland. Sj. T. 24, 443 b².

— Forleningsbrev paa Livstid for Fru Anne Hansdatter til Sandbygaard, Stax von Thümens Enke, paa Egernisborg³ By i Vordingborg Len med dens Bønder og Tjenere, kvit og frit med vist og uvist, dog skal Ægt og Arbejde følge til Vordingborg Slot og dets Ladegaarde. Ligeledes skal Oldengælden af Skovene følge Vordingborg Slot, undtagen den Olden, som Bønderne i Egernisborg har fornøden til deres egne hjemfødte Svin, hvoraf Oldengælden skal være Fru Anne Hansdatter følgende. Hvad Bønderne skal have til Bygning og Brændsel, som det hidtil har været sædvanligt, skal udvises af Lensmanden paa Vordingborg Slot, og der skal gøres Regnskab derfor som

¹ Ved dette og det følgende Brev er Dateringen glemt; de er indført iblandt de andre Skattebreve af 10. Sept., hvor Navnene paa disse Brevmodtagere tillige er anførte i Sj. T. 24, 439 b. ² Nedenfor er skrevet: Lensmændenes Fortegnelse er antegnet i næstforgangen Aars Tegnelser.

³ Egesborg S., Hammer H.

hidtil. Fru Anne Hansdatter maa ikke lade noget hugge i nogen af de Skove, som ligger til Egernisborg By, ikke heller maa hun lade jage eller skyde Vildt i de nævnte Skove. Hun skal holde Bønderne i Egernisborg By ved Lov, Skel og Ret og maa ikke forurette nogen af dem imod Loven eller besvære dem med nogen usædvanlig Indfæstning eller Paalæg. Hun skal straks modtage Egernisborg By. Sj. R. 18, 508 b.

10. Sept. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Joachimus Moltkenius, der vil lade Dr. Johannis Meursii Chronicon rerum in Dania gestarum og Dr. Caspari Erasmi Brochmandi Compendium Theologiæ udgaa, hvis det maa ske med Kongens Bevilling, maa lade nævnte Bøger prente i København, dog skal han gøre sig den yderste Flid for, at de kan blive trykt korrekt. For at han bedre kan faa sine Bekostninger dækket, har Kongen bevilget, at ingen i de næste 10 Aar maa eftertrykke disse Bøger eller, hvis de trykkes andetsteds, indføre dem her i Riget til Salg. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til Joachimus Moltkenius. Sj. R. 18, 509.

— Gavebrev til de 2 nye Professorater ved Universitetet i Teologi og Elegantia latina paa 3 Præbender i Roskilde Domkirke. Sj. R. 18, 509 b. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 178¹. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Palle Rosenkrantz til Krengerup og Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland, Befalingsmænd paa Vordingborg Slot og Ringsted Kloster. Da Eiler Urne til Gundersleufholmb, Befalingsmand over Bradsbjerg Len, har begæret Jus patronatus til sin Sognekirke, Skielby Kirke, til Mageskifte for en Gaard i Vredsløselille, saaledes at de 100 Studenter beholder Kronens Part af Korntienden og Kirken sin Tiende og Landgilden af de Jorder og Gaarde, som ligger til Kirken, efter den om Jus patronatus udstedte Forordning, og da han for Herligheden tilbyder af sit Jordegods at give 1 Gaard i Verup i Merløse² Herred, 1 Gaard i Frendved og, dersom dette ikke er

¹ Tr. i Udt. i R. Nyerup: Univers. Annal. S. 75 ff. har ved en Fejlskrift: Gierløse.

² K. og Sj. T.

tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard i Svenninge, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 24, 444 b. K.

10. Sept. (Glückstadt)¹. Miss. til Christopher Urne. Jost Høg til Giorslef, Hofmester for det kongelige adelige Akademi i Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, har berettet, at nogle af Adelen staar i Restance med en Sum Penge for deres Børns Kost og Eksercitier til Sorø Akademi. Christopher Urne skal snarest af Gunde Lange til Søfde, Befalingsmand over Tønsberg Len, indkræve 134¹/₂ Rdlr. 8 Sk. og tilstille Jost Høg dem. K. Sj. T. 24, 444².

— Lignende Miss. til Jens Juel til Kieldgaard om at indkræve 362 Rdlr. af Fru Helvig Kaas til Restrup for Hannibal Sandberg og 681 Rdlr. 1 Ort 8 Sk. af Envold Seefeld til Visborggaard, til Christen Thomesen om at indkræve 230¹/₂ Rdlr. af Otte Marsvin til Dybek og 352 Rdlr. af Jost Høg til Biørnholmb, til Lauridts Ebbesen om at indkræve 223 Rdlr. af Christopher Gersdorf, til Knud Gyldenstjerne om at indkræve 98 Rdlr. af Jørgen Marsvin til Avindsbierg og til Tage Thott paa Ørum om at indkræve 266 Rdlr. af Mogens Kaas til Lyngholm. Udt. i Sj. T. 24, 444 b. K.

— Miss. til Just Høg om at optage Kaptejn Laurits Jørgensens Søn Jurgen Lauritsen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 24, 445 b.

— Miss. til samme. Da Fru Øllegaard Pentz til Rubierregaard, Jokum Barnewitz's Enke, har begæret noget Sorø Akademi tilhørende Gods i Lollands Sønder Herred til Mage-skifte for hendes By Nestelsø³, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds Skyld kan bortskiftes fra Akademiet. Sm. T. 6, 328.

— Proklama for Arvingerne efter afdøde Fru Sophie Borkors von Weil⁴ til Løfvested, der har berettet, at hun har været i adskillige Besværinger, Løfter og Gæld baade i Dan-

¹ Dateringen mangler i Sj. T. ² Alle tr.: E. G. Tauber: Sorø Acad. under Christian IV og Frederik III. Aktstkr. S. XIX. f. ³ Sm. T. har ved en Fejlskrift: Nestelby. ⁴ Fejlskrift for: Borkvard von der Weide.

mark og i Fyrstendømmet Holsten, saa at Arvingerne ikke ved, hvor de af hende udstødte Breve findes. Kongen paabyder herved alle, som maatte være i Besiddelse af saadanne Breve, inden Aar og Dag efter dette Proklamas Læsning paa Landstinget, enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise Brevene for Tønne Bilde til Billeskov, saafremt Brevene ikke skal være døde og magtesløse. Tønne Bilde skal siden give Fru Sophie Borkors Arvinger Underretning. Sk. R. 4, 518¹.

10. Sept. (Glückstadt). Oprejsnings- og Fredebrev for Lauridts Jensen i Otterup, der har dræbt Madts Lauridtsen, Skrædder i Øridtsløf, hvorfor han er bleven svoren fra sin Fred. Da han har tilfredsstillet den Dødes Slægt og er bleven forligt med den Dræbte før dennes Død, har Kongen nu givet Lauridts Jensen hans Fred igen. Orig. i D. K. Diverse orig. kgl. Bestall., Bevill. osv. F. R. 3, 449 b.

— Aab. Brev om, at Christen Krag til Lydumbaard har berettet, at afdøde Christen Vind til Lydumbaard, som havde hans afdøde Moder² i Senge, for rum Tid siden af Kong Frederik II blandt andet Gods har faaet til Mageskifte³ nogle Enge i Mersket ved en By, som kaldes Sønderbork⁴, hvilke Enge altid har været brugt til Lydumbaard Hovedgaard, og for at Bønderne i ovennævnte Sønderbork og i Abølling maatte have deres Fædrift paa de nævnte Enge, naar Afgrøden var afhøstet, plejede Bønderne i de nævnte to Byer altid at høste en af disse Enge. Christen Krag klager nu over, at en Del af Bønderne driver deres Kvæg og Svin ind paa disse Enge om Sommeren, naar de skulde fredes, imod hans Vilje og Minde og gør ham stor Skade dermed. Det forbydes alle efter denne Dag at drive deres Kvæg eller Svin paa disse Enge fra 14 Dage før Paaske og indtil Engene om Efteraaret er indhøstede, ikke heller maa nogen have Fædrift eller i andre Maader bruge disse Christen Krag tilhørende Enge, som blev tilskiftet Christen Vind, med mindre det sker med hans Vilje og Minde. J. R. 8, 252 b. K.⁵

¹ Udenfor er skrevet: Erik Porses Skrift. ² Kirsten Kruse var g. 1. m. Kristen Vind Henriksen († 1589), 2. m. Erik Krag († 1606), Fader til ovennævnte Kristen Krag. ³ 15. Juni 1575. ⁴ J. R. har ved en Fejlskrift: Sønderberk. ⁵ K. har først været dateret: København, 8. Aug. 1629.

10. Sept. (Glückstadt). Miss. til Mogens Kaas til Frøstrup. Borgemestre og Raad i Nykøbing i Mors har begæret at maatte faa noget af det gamle Taarn, som staar paa Dueholms Kloster, til at istandsætte deres Kirke med, som er meget brøstfældig. Mogens Kaas skal lade dem faa dette. J. T. 8, 276 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Kongen har for nogle Aar siden faaet noget Gods til Lundenæs Slot, som afdøde Christen Hansen har skænket Kongen. Noget af Godset er senere bortskiftet. For at Kongen kan vide, hvor meget af samme Gods der endnu ligger til Lundenæs Slot, skal Hr. Uldrik Sandberg indsende en Jordebog over det til Kancelliet. J. T. 8, 276 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Pax til Torup paa Kirkens Part af Korntienden af Brødtkier Sogn, mod aarlig Afgift efter Fæstebrevets Lydelse. Udt. i Tb. 121 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Mund til Sierritsløfgaard paa Kirkernes Part af Korntienden af Nebbel og Siønd¹ Sogne, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørte Rug, 7 Ørte Byg og 6 Ørte Havre i Afgift til Nebbel Kirke og 6 Ørte Rug, 5 Ørte Byg og 5 Ørte Havre i Afgift til Siønd Kirke samt yderligere mere end tilforn $\frac{1}{2}$ Td. Rug til hver af Kirkerne, alt at levere Kirkeværgerne for nævnte Kirker inden Fastelavn. Orig. Udt. i Tb. 121 b.

12. Sept. (—). Kgl. Beskærmelsesbrev for Hans Piper, Undervisitør i Sundet, der har berettet, at han som Undervisitør for nogen Tid siden har angivet et Skib, som ikke havde fortoldet sit indehavende Gods saa rigtigt, som det burde, hvorved den forrige Generalvisitør Dirik Hessel er kommet i Ulejlighed som den, der ikke forholdt sig saa troligt i sin Bestilling, som han burde, hvorfor dennes Slægtninge og Venner underfundigt eftertragter Hans Piper paa Liv og Velfærd. Sj. R. 18, 511 b.

13. Sept. (—). Miss. til Clemendt Søfrensen, Borgemester i Vejle. Det berettes, at Sognekirken i Vejle er meget

¹ Søvinds S., Vor H. Tb. har: Siønd.

brøstfældig, men da det af den ham indsendte Fortegnelse ses, at efterskrevne Kirker i Jelling Syssel har saa meget Forraad, at de uden synderlig Skade kan hjælpe Vejle Sognekirke med en Sum Penge, skal han af disse Forraad til nævnte Bygning gøre følgende Udlæg af efternævnte Kirker: Jelling 10 Rdlr., Skibbet 5 Rdlr., Randbøl 10 Rdlr., Gadbjerg 5 Rdlr., Green 10 Rdlr., Grendsted 15 Rdlr., Brande 15 Rdlr., Tyrgo¹ 10 Rdlr., Ny Kirke 10 Rdlr., Gifve 5 Rdlr., Hvixel² 20 Rdlr., Sindberg 5 Rdlr., Øster Snede 20 Rdlr. og Hornstrup 15 Rdlr. Pengene skal han levere til Vejle Kirkes Værger og tage deres Kvittans for dem. J. T. 8, 279 b.

22. Sept. (Rendsborg). Aab. Brev, hvorved det tillades Ernst Mortensen i Ullerup³ i Sunds Herred i Fyen at opgrave nogle Klokker, som han mener for mange Aar siden er nedsat i en Mose dér, med Tilladelse til at beholde Halvdelen af dem for sin Besværing og Omkostning og paa Betingelse af, at Klokkerne findes paa Kongens Grund og Ejendom. F. R. 3, 450.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Margrete Nielsdatter bevilger, at hun maa komme i Ægteskab med Hans Nielsen i Sasserup, med hvem hun er trolovet, og om hvem hun efter Trolovelsen har erfaret, at han er beslægtet med hendes afdøde Mand i 2. og 3. Led. F. R. 3, 450 b.

23. Sept. (—). Bevilling for Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Befalingsmand paa Vordingborg Slot, til at udføre 30 sjællandske Læster Korn af hans eget Korn, dog skal han erlægge den sædvanlige Rettighed til Kronen. Sj. R. 18, 512.

— Miss. til Frands Rantzau, Statholder. Det berettes, at disse to skotske Skippere Villom Fairle og Joen Færde for nogen Tid siden har lastet deres Skibe med Egetømmer i Stavanger Len i Norge, inden Forbudet mod Udførsel af Egetømmer blev offentliggjort, hvorfor samme Tømmer blev konfiskeret. Da det berettes, at de ikke har gjort dette for forsætlig at overtræde Kongens Mandater, har Kongen eftergivet disse Skippere deres Forseelse, frigivet Skib og Gods og bevilget,

¹ Tyregod, Nørvang H. ² Hvejsel, Nørvang H. ³ Ollerup.

at det for denne Gang maa udføres. Men hvis noget af dette Tømmer befindes tjenligt til Kongens Behov, skal Statholderen lade det vurdere til en rimelig Pris, oplægge det til Kongens Behov og betale Skipperne derfor. Sj. T. 24, 445 b. K.

23. Sept. (Rendsborg). Miss. til Just Høg. Da Kongen har bevilget Frederik Markdanner til Søgaard, at hans Søn Caspar Markdanner maa opvarte Kongens Søn Grev Valdemar, skal Just Høg, naar han besøges hermed, straks lade Caspar Markdanner komme i Kongens Søns Tjeneste og paase, at han bliver flittigt undervist og optugtet. Sj. T. 24, 446. K.

— Miss. til samme om at optage to Sønner af Ifver Lange til Bredning i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 24, 446.

— Lignende Miss. til samme om at optage to Sønner af Hr. Hieronimus Knop i Alsted og Lambret og Hans Søfrensen, Sønner af Søfren Lambertsen, Sognepræst til Nykierke i Skads Herred, naar der bliver Plads ledig, samt straks at optage Christen Krag's Søn Erik Krag i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 24, 446.

— Miss. til samme om at erklære sig om det Sorø Akademi tilhørende Gods i Lollands Sønder Herred, som Fru Øllegaard Pentz har begæret til Mageskifte for Nestelsø. (Enslydende med Miss. 10. Sept. 1630 til samme). Udt. i Sm. T. 6, 329.

— Miss. til Frederik Reedtz og Palle Rosenkrantz. Kongen har for nogen Tid siden bevilget Fru Øllegaard Pentz, Jokum Barnewitz's Enke, Maribo Klosters Gods i Lollands Sønder Herred til Mageskifte for Nestelsø By i Sjælland efter den Befaling, som er udgaaet til dem¹ derom. Fru Øllegaard Pentz har nu tilbudt yderligere 3 Gaarde i Brandeløf ved Nestelsø imod lollandsk Gods, som ligger til Maribo Kloster og Sorø Akademi. Da Kongen har bevilget hende dette Mageskifte, saafremt det kan ske til Fordel og uden Skade for Sorø Akademi, skal Adressaterne gøre dette og det andet Mageskifte i Nestelsø til Ende under ét. Sm. T. 6, 329.

— Miss. til Palle Rosenkrantz og Borkert Rud. Da Lau-

¹ 2. Aug. 1630.

rits Grubbe til Gammelgaard, Befalingsmand i Halsted Kloster, har bevilget Kongen 1 Gaard i Grengø i Lolland til Mageskifte for nogle af Kronens Gaarde i Ryede og, dersom nævnte Gaard ikke er tilstrækkelig, vil gøre Udlæg i andet Gods i Lolland, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 6, 330.

23. Sept. (Rendsborg). Miss. til Peder Basse og Palle Rosenkrantz. Da Tønne Friis til Hesselager, Embedsmand paa Stjernholm Slot, har begæret noget af Kronens Gods paa Lange-land, som ligger under Aalholms Len i Lolland og ligger langt fra Haanden, til Mageskifte for noget Gods paa Falster, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 6, 331.

— Aab. Brev, hvorved Claus Matsen, Borgemester i Middelfart, faar bevilget en Afgift af Middelfart By paa 30 Tdr. Byg, nemlig 15 Tdr. for hans Umage i hans Bestilling og 15 Tdr. mod Betaling, hvilken Afgift hans Formand, afdøde Hans Nielsen Bang, har haft før ham. F. R. 3, 451.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Hans Kaas til Østergaard at anlægge en Vej fra Østergaard til sin Sognekirke igennem Gammel Skenderup Mark, hvorved han faar en Fjerdingvej mindre til sin Sognekirke. Han skal dog anlægge Vejen paa sin egen Bekostning og saaledes, at det sker uden Skade paa Ager, Eng eller i andre Maader for nogen. F. R. 3, 451.

— Aab. Brev, hvorved Frederik Ammerbach og Hans Nielsen af Odense faar overladt den wolgastiske Pinas Fortuna, naar den igen kommer til København, til Gengæld for en dem begge tilhørende Krejert, som de har mistet paa en Rejse for Kongen til Wolgast. F. R. 3, 451 b.

— Livsbrev for Karen Bangs, Enke efter Hans Bang, Borgemester i Middelfart, paa nogle Tiender, som hendes afdøde Husbonde har haft. [Ensydende med Livsbrev for samme af 19. Jan. 1630 med følgende Tilføjeelse:] Afgiften deraf maa hun betale med Penge efter den Pris, som hendes afdøde Husbonde har betalt. F. R. 3, 452.

— Ekspektancebrev, hvorved Hans Nielsen, Landstingsskriver i Fyen, som Løn for sin Bestilling faar over-

draget den første ledige Tiende i Odensegaards Len mod den sædvanlige aarlige Afgift, dog saaledes, at Bønderne ikke kan besvære sig derover. F. R. 3, 452. Orig.

23. Sept. (Rendsborg). Aab. Brev, hvorved det tillades Jørgen Mogensen, Borgemester i Odense, at overdrage Kronens Part af Korntienden af Seden Sogn, som han for nogen Tid siden har faaet i Fæste, til Hr. Morits Christensen, Kapellan til Vor Frue Kirke i Odense, mod at denne yder den aarlige Afgift deraf i rette Tid; i modsat Fald skal han have Tienden forbrudt. F. R. 3, 452 b.

— Livsbrev for Margrette Rigchersdatter, Enke efter Claus Bang, Borgerske i Odense, for sig, sine Børn og et af hendes Børnebørn paa en til St. Lauritses Kirke i Kerteminde liggende Kirkejord mod en aarlig Afgift til Kirken af 4 Ørte 2 Skpr. Byg. Kirkejorden har tidligere af Kong Christian III været bevilget hendes afdøde Husbondes Moder og Mormoder, men alle de, som har haft denne Bevilling, er døde. Dersom hun, hendes Børn eller Barnebarn er forsømmelige med Hensyn til Afgiften, skal de have Kirkejorden forbrudt, og Kirkeværgerne for St. Lauritses Kirke have fri Magt til uhindret igen at overtage samme Jord. F. R. 3, 453.

— Miss. til Fru Ellen Marsvin. Hans Kaas til Østergaard har berettet, at der til hans Gaard i Staurby under Dalum Kloster ligger en Kirkejord, som ved Tingsvidne kan bevises at have ligget til samme Gaard et halvhundrede Aar og at have givet 18 Skpr. Byg aarlig til Veilby Kirke, og har begæret Kongens Konfirmation paa, at samme Kirkejord altid maa blive liggende til nævnte Gaard i Staurby, saalænge Bonden, som bor paa Gaarden, aarlig yder de 18 Skpr. Byg og Kirken faar sit Fæste, naar den falder. Ellen Marsvin skal med det første undersøge Sagen og indsende Erklæring om den til Kancelliet. F. T. 4, 114.

— Livsbrev for Margrette Pedersdatter paa Kronens Part af Korntienden af Jandrup Sogn, naar hendes Husbonde, Hr. Jacop Hansen, der i omtrent 50 Aar har været Kapellan til Domkirken i Ribe, men nu paa Grund af sin høje Alder har resigneret og har faaet Livsbrev¹ paa nævnte

¹ 1. Okt. 1629.

Tiende, er død, dog at hun svarer den sædvanlige aarlige Afgift i rette Tid, saafremt hun ikke vil have Tienden forbrudt. J. R. 8, 252 b.

23. Sept. (Rendsborg). Bevilling for Palle Rodsten til Lundsgaard til at udføre 100 Øksne, som han forrige Vinter har overstaldet, fra Jylland til Lybæk, dog Kronens Rettighed uforkrænket i alle Maader. J. R. 8, 253.

— Oprejsningsbrev for Jens Jørgensen og Rasmus Pedersen i Roerre¹ til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa Niels Jørgensen i Haarbye², hvem Jens Thommissen i Haarbye for nogen Tid siden har dræbt i Mulm og Mørke, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt med Sandemænd efter Loven. J. R. 8, 253.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt. Af hosfølgende Supplikation kan han se, hvad denne Brevviser, Sander Hansen, Borger i København, klager over M. Hans Skrøder, Provst i Haderslev, angaaende en Arv, som er tilfaldet ham og hans umyndige Søkende efter M. Hans Skrøders Hustru, afdøde Catharina Hansdatter. Jørgen von Ahlefeldt skal alvorligt tilholde M. Hans Skrøder straks uden videre Udsættelse at tilendebringe Sagen med Sander Hansen om samme Arv og efterkomme den oprettede Kontrakt under 500 Speciedlrs. Straf. Hvis han findes forsømmelig, skal Jørgen von Ahlefeldt fordre denne Straf hos ham. Da M. Hans Skrøder for nogen Tid siden³ har faaet Kongens Missive om at gøre alting rigtigt i denne Sag uden at give Anledning til videre Klage, og da han ikke har agtet dette for Jordegodsets Vedkommende, men har paaført Sander Hansen yderligere Omkostninger, skal Jørgen von Ahlefeldt tilforordne to Mænd, som kan paaende, hvad M. Hans Skrøder med Rimelighed bør give Sander Hansen til Kost og Tæring. J. T. 8, 276 b.

— Miss. til Gunde Lange paa Koldinghus. Fru Sophie Staverskov til Balle, Enke efter Otte Kruse, har berettet, at

¹ Røved, Ødum S., Galten H.

² Haar, Haldum S., Sabro H.

³ 28. Febr. 1630.

hun har Kronens Part af Korntienden i Gyfve¹ Sogn i Koldinghus Len i Fæste, og at Fru Dorrette Kruse, Terkeld Krabbes Enke, har optaget næsten den bedste Gaard i samme Sogn til en Herregaard², hvorfor hun begærer at faa afkortet saa meget i Afgiften, som Tienden af samme Gaard beløber sig til. Gunde Lange skal undersøge Sagen og siden give Fru Sophie Staverskov ligesaa meget Afslag paa Afgiften, som Tienden af nævnte Gaard har været. J. T. 8, 277.

24. Sept. (Rendsborg). Miss. til Gunde Lange. Frederik Munk til Harridtskier har begæret en Befaling til ham om at tilholde Hans Jensen i Løflund, Herredsfoged i Slavs Herred, at meddele ham under sit Segl en Genpart af en Dom, som Hans Jensen selv har afsagt paa Slavs Herredsting den 17. August 1620 imellem Mads Jensen i Allomstock, Delefoged i Slavs Herred, og Søfren Knudsen i Kiøholdt. Gunde Lange skal tilholde Herredsfogden, naar Frederik Munk henvender sig til ham, at skaffe denne en Genpart af nævnte Dom under sit Segl. J. T. 8, 277 b.

— Miss. til Frederik Urne. Da forrige Visitør i Øresund Dirik Hessel Hustru og Børn har ansøgt om, at Dirik Hessel maa løslades af Fængslet, i hvilket han er hensat for nogen Utroskab, som han skal have begaaet, og har tilbudt at lade den hollandske Resident i Helsingør Jacop Hubertsen, Niels Pedersen og andre dér bosatte Folk gaa i Borgen for ham, skal Frederik Urne, dersom de nævnte eller andre formuende Folk vil gaa i Borgen for ham for 20,000 Rdlr. in specie, tage deres strenge Forpligtelse af dem, at de, en for alle og alle for en, uden Forhaling vil betale disse 20,000 Rdlr. til Kongen, dersom Dirik Hessel undviger, og løslade ham fra Fængslet indtil Sagens Afslutning. Sj. T. 24, 446. K.

— Miss. til Henning Valkendorf. Kongen erfarer med Forundring, at en Del af Kronens Bønder under St. Hans Kloster befindes modvillige og ikke vil rette sig efter de Befalinger, som han eller hans Fuldmægtig giver om at pløje, saa, harve, rydde og forbedre Avlingen og andet, som dagligt fore-

¹ Give S., Nørvang H.
Hestlund i Give S.

² Fru Dorte Kruse skrev sig 1631 til

falder, men vil komme, naar det lyster dem selv, hvorved der lides Skade. Da saadan Modvillighed og Uhørsomhed ingenlunde bør passere ustraffet, skal han lade de Tommerup Mænd og andre, som i saa Maader har siddet overhørige, tiltale og straffe. Siden skal han alvorligt tilholde alle de andre Kronens Bønder i Lenet at rette sig efter hans eller hans Fuldmægtigs Befalinger, hvis de ikke vil lide Tiltale og straffes paa samme Maade. F. T. 4, 114.

24. Sept. (Rendsborg). Miss. til Otto Pogwisch. Kongen har for nogen Tid siden befalet Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, at paatage sig Værgemaalet for hans afdøde Broder Hans Pogwisch's Børn, som Otto Pogwisch har under Hænder. Henning Valkendorf besværer sig over at skulle paatage sig dette Værgemaal, da Otto Pogwisch som Børnenes Farbroder efter Loven er deres rette Værge. Da dette forholder sig saaledes, skal Otto Pogwisch ogsaa fremtidigt beholde Værgemaallet for Hans Pogwisch's Børn. F. T. 4, 114 b.

— Miss. til Erik Urne. Det berettes, at Hr. Joachim Ernst, Arving til Norge, Hertug til Slesvig og Holsten, paa sin Søsters Frøken Eleonoras Vegne paa sidste Herredag i København har faaet Dom over Erik Urne til Betaling af en Sum Penge, som han er Fyrstinden skyldig, eller holde Indlager eller ogsaa lide efter Forordningen. Da han endnu ikke har efterkommet denne Dom, skal han efterkomme den med det allerførste, saafremt der ikke skal optænkes andre Midler. F. T. 4, 115 b.

— Miss. til Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, Jørgen Lykke til Fiellemose, Frederik Markdanner til Søgaard og Anders Bilde til Damsboe. Da der er opstaaet Trætte imellem Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, paa Kongens Vegne og Hans Markdanner til Langesøe paa egne Vegne om et Stykke Jord i St. Hans Skov ved Platmøllen i Virsløf Sogn i Skovby Herred, og Claus Brockenhuus til Broholm, Landsdommer i Fyen, har henvist Sagen til Afgørelse ved gode Mænd paa Aastederne, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det første at begive sig til Aastederne, undersøge Sagen, afgøre ved Dom, hvem nævnte Jord tilkommer, og give Parterne deres Afgørelse

beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted og ikke desmindre fuldføre denne Befaling. F. T. 4, 115.

24. Sept. (Rendsborg). Miss. til Frederik Markdanner. Fru Anne Wensin har berettet, at han skylder hende 400 Rdlr., og at hun, da han var forsømmelig med Betalingen, har ladet ham stævne til sidste Herredag, hvor hun har faaet Dom over ham til Betaling af Pengene eller til at holde Indlager eller ogsaa lide efter Forordningen, men at han har undslaaet sig for at efterkomme Dommen, fordi Hans Markdanner til Lange-søe i Kancelliet har udtaget en Stævning, som i nogen Maade vedrører samme Sag. Da det ikke har været Kongens Mening ved denne Stævning at tilbagekalde den forrige Dom (som i sig selv er billig), skal han rette sig efter den, saafremt der ikke skal optænkes andre Midler. F. T. 4, 115 b.

— Miss. til Markus Bilde til Nakkebølle og Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot. Hans Oldeland til Trellerup har i Aaret 1627 taget til sig Fru Dorrete Abildgaards Børn, en Søn og 2 Døtre, da hun var død i Svendborg og der ikke var nogen af deres Slægt til Stede, og har tillige taget til sig det Boskab og Løsøre, som de havde med sig, efter det derover optagne Inventarium. Da disse Børns nærmeste Værge nu begærer at overtage de nævnte Børn og deres Værgemaal og Løsøre, skal Adressaterne med det allerførste stævne Hans Oldeland og Børnenes Værge for sig paa bekvem Tid og Sted, afgøre, hvor meget der med Rette tilkommer Hans Oldeland for Børnenes Underholdning og ellers i andre Maader samt for det Besvær, som han har haft med deres Værgemaal. De skal bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 116.

— Bevilling for Joachimus Pistorius, Borgemester i Slesvig, til at udføre 10 Læster Byg fra Fyen til Slesvig, dog at han betaler tilbørlig Told og Rettighed deraf. J. R. 8, 253 b.

24. Sept. (Rendsborg). Lignende Bevilling for Lauridts Lauridtsen, Borger i Slesvig, til at udføre 10 Læster Byg fra Lolland til Slesvig. Udt. i J. R. 8, 253 b.

26. Sept. (—). Bevilling for Reinholdt Frese, Peter Kengeter og Konsorter, Borgere i Rendsborg, til at udføre 10 Læster Byg fra Lolland til Rendsborg. Udt. i J. R. 8, 253 b.

— Lignende Bevilling for Jahan Budde af Eckernførde til at udføre 10 Læster Byg fra Nakskov til Eckernførde. Udt. i J. R. 8, 253 b.

— Bevilling for en Stenhugger N. i København til at udføre 2 Skibsladninger gullandske Sten fra Gulland. Udt. i Sj. R. 18, 512.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Niels Gyldenstjerne til Gieldskouf at sælge 2 Bøndergaarde, som en Del af Arvingerne efter hans afdøde Faster Jomfru Sophie Gyldenstjerne har foræret hans Datter Jomfru Heilvig Gyldenstjerne. Han har andraget om, at Bøndergaardene maa sælges og Pengene sættes paa Rente til Bedste for hans Datter, da Pengene kan give hende større Rente end Godset. Pengene skal sættes paa Rente hos sikre Folk, og alt dette skal ske med Raadføring og Samtykke af Johan Friis til Løgtved. F. R. 3, 453 b.

— Miss. til Johan Friis. Da Kongen har bevilget Niels Gyldenstjerne til Gielskouf, at 2 Gaarde, som hans Datter Jomfru Heilvig Gyldenstjerne har faaet foræret af en Del af hans afdøde Fasters, Jomfru Sophie Gyldenstjernes Arvinger, maa sælges og Pengene sættes paa Rente hos sikre Folk, dog at saadant sker efter Raadføring med og Samtykke af Adressaten som en af hendes nærmeste Slægtninge¹, skal han sammen med Niels Gyldenstjerne bortskøde de 2 Gaarde og anbringe Pengene hos sikre Folk til Gavn og Bedste for dennes Datter. F. T. 4, 117.

— Miss. til Jørgen Brahe og Hans Kaas. De har tilforn

¹ Johan Friis Nielsens Moder Vibeke Gyldenstjerne Kristoffersdatter var en Søster til Jomfru Sofie Gyldenstjerne og til Niels Gyldenstjernes Fader Henrik Gyldenstjerne.

faaet Befaling til at foretage Regnskabsrevision samt Skifte og Deling imellem Niels Gyldenstjerne til Gelskouf og hans Forlovere, Markus Bilde og Medkonsorter, som har Gelskouf i Pant. Da denne Befaling ikke omtaler, at der¹ skal træffes Overenskomst imellem Niels Gyldenstjerne og hans andre Kreditorer om det Gods, i hvilket disse er indført, og som er tilovers, naar Markus Bilde og hans Medkonsorter har faaet, hvad der med Billighed og Ret kan tilkomme dem, skal Adressaterne ogsaa stævne hans efternævnte Kreditorer for sig, nemlig Erik Bilde til Kersgaard, Henrik Bilde til Tirsbeck, Befalingsmand over Stavanger, eller hans befuldmægtigede Foged, Frederik Markdanner til Søgaard og Karen, Johan Borkersens Enke, Borgerske i Odense, forlige Niels Gyldenstjerne og hans ovennævnte Forlovere og Kreditorer i Mindelighed eller afgøre Sagen ved Dom, saa at han engang for alle kan komme til en endelig Ende med sine Kreditorer. F. T. 4, 116 b.

26. Sept. (Rendsborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. Jens Bertelsen, Borgemester i Vejle, har berettet, at han for nogle Aar siden er kommet i stor Ulejlighed med en Person fra Ribe, ved Navn Lambert Lauridtsen, idet han har overgivet denne nogle Haandskrifter, som han skulde føre til Hamborg og levere til Jens Bertelsens Faktor dér, for at denne kunde indkræve Pengene derefter. Da Lambert Lauridtsen kom til Hamborg, oppebar han selv Pengene og gav dem ud til egen Fordel og til stor Skade for Jens Bertelsen, og da Lambert Lauridtsen ikke havde andet at betale med, maatte Jens Bertelsen tage en Gaard i Ribe af ham som Pant for 800 Sletdlr. og en Haandskrift paa 400 Rdlr., som skulde have været betalt i Amsterdam den 3. April 1615, men som han heller ikke havde betalt. Endvidere har Jens Bertelsen fra Hospitalet i Ribe hjemløst et Pantebrev paa 300 enkende Rdlr. med paaløbne Renter og bygget og bekostet paa samme Gaard for mere end 300 Rdlr., og han mener derfor, at Gaarden staar ham i en højere Pris end den nogen Tid kan blive værd. Kort Tid efter, at han havde faaet samme Gaard i Pant, døde Lambert Lauridtsen, og hans Arvinger gik fra Arv og Gæld, saa at

¹ Stedet er uklart.

han ikke har kunnet faa nogen anden Forvaring paa samme Gaard. Jens Bertelsen har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at tilforordne uvildige Dannemænd, som kan taksere Gaarden til en rimelig Pris, for at han kan vide, hvor meget han er berettiget til i den. De skal tilforordne saadanne Dannemænd, som skal taksere Gaarden og siden dømme, hvor meget han er berettiget til i den, for at han en Gang for alle kan komme til Ende hermed. J. T. 8, 277 b.

27. Sept. (Rendsborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Da Jørgen Skolemester i Malmø i langsommeligt Tid har forholdt sig meget uskikkeligt og ugudeligt, baade med Drukkenskab, ondt Forligelsesmaal med sin Hustru og med Foragt for Guds Ord og Sakramenterne, skal de paa Grund af den store og grove Forargelse, som han har givet, lade ham forsværge Kongens Riger og Lande og foreholde ham, at saafremt han herefter paatræffes her i Riget, skal han have sin Hals forbrudt uden al Benaadning. Sk. T. 5, 434.

— Bevilling for Jomfru Magdalene Schack til at udføre 5 Køer, som hun har købt i Fyen, derfra til Lante Holsten, dog Kongens Rettighed uforkrænket. Udt. i J. R. 8, 253 b.

— Miss. til Dr. Jens Dynesen. Da Erik Bilde til Kiersgaard har berettet, at Sognekirken til hans Gaard Rørbæk, Vester Kirke i Nørvang Herred, er meget brøstfældig, saa at den ikke kan repareres under 200 Speciedlr., skal Adressaten undersøge, hvilke Kirker der findes i Ribe Stift, som har Formue og kan komme Vester Kirke til Hjælp med nævnte Sum, 200 Speciedlr., og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 278.

— Miss. til Gunde Lange og Dr. Jens Dynessen. Af hosføjede Supplikation kan de se, hvad Hr. Knud Christensen, Sognepræst til Greys Sogn i Koldinghus Len, har andraget om. De skal med det første stævne ham og hans Modparter for sig, enten bilægge Sagen i Mindelighed eller afgøre den ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. J. T. 8, 278 b.

— Miss. til Ifver Lange. Jomfruerne Margrette og Anne Vognsdatter, hvis Væрге han er, har berettet, at deres Farbroder Jakob Vognsen til Kongsgaard, da han havde

deres Værgemaal under Hænder, har pantsat deres fædrene Gaard Stenumgaard med alt dens tilliggende Gods til afdøde Fru Karen Lunge til Vosborg, Holger Ulfstands Enke, for 2500 Dlr., og at Gaarden er leveret hende med adskilligt Kvæg, Boskab og andet Løsøre, og endskønt denne Gaard aarlig kan forrente meget mere, end den er pantsat for, har han dog uden deres Vidende, da de var umyndige, ved sine udstedte Breve bundet den øvrige Rest, saa at Gaarden med tilliggende Gods følger hendes Arvinger for de nævnte 2500 Dlr. til stor Skade for Andragerinderne. Ifver Lange skal undersøge Sagen, og dersom det viser sig, at Jacop Vognsen ikke har forskrevet sine Broderdøtres Rettigheder i Stenumgaard og dens tilliggende Gods, Kvæg og Løsøre, skal han sælge Gaarden med Gods, Kvæg og Løsøre til den højstbydende, betale Andragerindernes Gæld og sætte det øvrige paa Rente til Gavn og Bedste for Jomfruerne. Men dersom det befindes, at Jacob Vognsen ikke har varetaget Jomfruernes Gavn og Bedste, som en Væрге bør, skal Ifver Lange tiltale ham med Lov og Ret, paase, at der ikke vederfares dem nogen Uret, og ellers forestaa deres Værgemaal, som han vil ansvare det. J. T. 8, 278 b.

27. Sept. [Rendsborg]¹. Pas for Diderik von Ahlefeldt paa en Vogn herfra til København og tilbage. Udt. i J. T. 8, 253 b.

28. Sept. (—). Miss. til David Lucht og Hans Pedersen, Toldere i Øresund, om at lade alle de Skibe, som kommer til Øresund fra Ruden, anholde, saa længe til de fremlægger Beviser fra Kongens Tolder paa Ruden Daniel Trøye for, at de har betalt, hvad de skal erlægge dér, eller til de betaler den tilbørlige Told og Rettighed. Sj. T. 24, 446 b. K.

— Bevilling for Fru Riborg Lindenov til Billisholm, Sten Bildes Enke, til at føre sin Husbondes Lig, som er nedsat i Kirken i Landskrone, derfra til hans Forældres Begravelse i Nørvråmbs Kirke, som var hans Sognekirke, eller andetsteds, hvor hun vil. Sk. R. 4, 518 b.

¹ Stedet mangler. Brevet er indført blandt de andre, som er daterede Rendsborg.

28. Sept. (Rendsborg). Miss. til Fru Vivike Gris om med det første at afgive Erklæring om medfølgende Supplikation fra Kirsten Ellisen og indsende den sammen med Supplikationen til Kancelliet. Sk. T. 5, 434¹.

— Bevilling for Dr. Bursius til at udføre 2 Læster Malt fra Lolland til sit Husbehov. Udt. i J. R. 8, 253 b.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Daniel Throe, Tolder paa Ruden, saa længe han forvalter denne Bestilling, aarligt at udføre 3 Læster Øl og 3 Læster Mel til sin Husholdning. J. R. 8, 254.

— Kgl. Konfirmation paa den af Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, under Datum Dronningborg 26. Sept. 1629 oprettede Ordinans for Randers Hospital. Otte Marsvin har paa Kongens Vegne den 8. Sept. 1629 indsat en Hospitalsforstander for Randers Hospital, som har aflagt Ed til hans Fuldmægtig paa Otte Marsvins og Kongens Vegne. Men for at det, som Gud og Kongen har lagt til Hospitalet og de Fattige, alene skal blive anvendt til de Fattiges Bedste, som det er bevilget, og for at sligt des bedre kan blive efterkommet, har Otte Marsvin endnu paa Kongens Vegne og gode Behag gjort efterfølgende Anordning: Efternævnte 24 Dannemænd: Begge Sognepræsterne og Hospitalspræsten i Randers, nemlig M. Peder Thøgersen, Hr. Peder Thrane og Hr. Oluf Olufsen, samt Peder Ankersen og Eyler Meyer, Borgemestre, Søfren Kieldsen, Jens Bay, Frandts Byskriver, Hendrik Block, Thomis Pofvelsen og Mogens Nielsen, Raadmænd sammesteds, endvidere Peder Skov, Madts Pofvelsen, Søfren Knudtsen, Jesper Lauridtsen, Jens Christensen, Madts Lassen, Hans Friis, Niels Andersen, Niels Bestrup, Thommis Fussing, Hans Lauridtsen, Madts Værum og Lauridts Hornbeck, Borgere sammesteds, skal hver Uge have nøje Indseende med Hospitalet, Hospitalsforstanderen og de Fattige, at det dér inde gaar billigt og ret til, baade med Brygning, Bagning, Indkøb og Udkøb, Indlevering, Udspisning og hvad der ellers hører dertil, saaledes at hver to Dannemænd ad Gangen, naar de har betjent det en Uge, da Lørdag Aften gennemser Hospitalsforstanderens Mandtal og Re-

¹ Udenfor er skrevet: Erik Porses Skrift.

gister og undertegner det, hvis det er rigtigt ført, paa alt, hvad der i den forløbne Uge er brygget, bagt, formalet, opslaget, indkøbt eller udsolgt, hvor mange Lemmer, der er bespist i den forløbne Uge, om nogen af dem er afgaaet ved Døden, eller om der er kommet flere derind. De nævnte Dannemænd skal fordeles saaledes: 1. M. Peder Thøgersen og Jens Christensen, 2. Hr. Peder Thrane og Madts Lassen, 3. Hr. Oluf Olufsen og Hans Lauridsen, 4. Peder Ankersen og Thommis Fusing, 5. Eyler Meyer og Peder Skov, 6. Søfren Kiildsen og Søfren Knudtsen, 7. Jens Bay og Niels Bestrup, 8. Frandts Byskriver og Madts Pofvelsen, 9. Henrik Block og Madts Værum, 10. Thommis Pofvelsen og Niels Andersen, 11. Mogens Nielsen og Hans Friis, 12. Jesper Lauridsen og Lauridts Hornbeck. De to første Dannemænd, M. Peder Thøgersen, Sognepræst, og Jens Christensen, Borger, skal begynde først Lørdag den 26. Sept. 1629, forestaa Hospitalet i én Uge og Lørdagen efter, den 3. Oktober, gennemse og undertegne Forstanderens Register og Mandtal, hvorefter Hr. Peder Thrane og Madts Lassen indtræder og forretter alt lige saadan, og siden hele Rækken ned efter denne Opskrift. Naar Raden er gaaet én Gang rundt og hver to har betjent det én Uge, skal de sidste, som er Jesper Lauridsen og Lauridts Hornbeck, tilsige de første, M. Peder og Jens Christensen, herom og disse atter overlevere det til de næste, lige paa Rad, saa at altid to Dannemænd, som forskrevet staar, Aar ud og Aar ind, har Tilsyn dermed. Men dersom nogen af disse Dannemænd formedelst Svaghed, Bortrejse eller andet Forfald ikke kan være til Stede til sin Termin, skal de to næste overtage og betjene Hvervet. Dersom nogen af disse Dannemænd dør, skal Borge-mestre og Raad inden 14 Dage tilforordne en anden i den dødes Sted. J. R. 8, 254. K.¹

28. Sept. (Rendsborg). Miss. til Christen Holck. Bønderne i Grølsted By i hans Len [Silkeborg] har berettet, at deres Marker, Ager og Eng Aar efter Aar er blevet meget for-dærvet, saa at de ikke er i Stand til at yde deres Rugskyld og og Smørskyld, som de aarlig plejer, og har begæret at faa noget deraf eftergivet, som han videre kan se af deres vedlagte Sup-

¹ Dog kun til den kgl. Konfirmation.

plikation. Christen Holck skal nøje undersøge, om de ikke er i Stand til at yde den sædvanlige Landgilde efter Jordebogen, og dersom han eragter, at de ikke kan det, maa han, for at de ikke slet skal blive forarmede, eftergive dem noget af deres Rugskyld og Smørskyld, som han eragter det billigt, men dog det ringest mulige. J. T. 8, 279 b.

1. Okt. (Rendsborg). Miss. til alle Danmarks Rigsraader¹. Da den Proviant, der var i Forraad, næsten er gaaet med til den sidste Flaadeudrustning, anmodes de om at bevilge nogen Hjælp af Kongens Undersaatter til Flaaden, saaledes at hver jordeggen Bonde giver 2 Lispd. Kød eller Flæsk og 1 Skp. Byggryn, og de andre Bønder à l'advenant, da der ligger Kongen og hans Riger stor Magt paa, at Flaaden holdes i godt Beredskab. Sj. T. 24, 447. K. Orig. (til Hr. Christian Friis) i D. Kanc. Div. orig. kgl. Miss.

— Miss. til Christen Thomesen om straks at forføje sig til Kongen, hvor han skal faa denne Vilje at vide. — Vedføjjet Christen Thomesens Ed som Rigens Kansler: Da Kongen har betroet ham at være Rigens Kansler og have Rigens Segl under Hænder, lover og tilsiger han Kongen, at han i alle de Processer, som lovligt føres for ham, mellem indenlandske eller udenlandske, af hvad Kondition, Stand eller Vilkaar de end er, vil dømme efter Rigens Ret og Lov, som den nu er i Brug. I sine egne Sager vil han ikke bruge Rigets Segl, men naar han har det behov i sine egne Sager, vil han anholde hos Kongen om en anden god Mand, som kan bruge Rigets Segl. I de Processer, i hvilke han skal bruge Rigets Segl, vil han ikke raadføre nogen eller give nogen Vejledning. Han vil ikke opholde nogen, hvem det end er, eller tilstede, at nogen opholdes, men vil være hver Mand beforderlig Retten at bestyrke, og vil i alle Maader forholde og skikke sig, som det en tro og oprigtig Rigens Kansler egner, bør og vel anstaar, og som han agter at forsvare det for Gud i Himmelen og Kongen. Sj. T. 24, 447 b. K.

— Miss. til Tage Thott, Christoffer Ulfeldt og Hendrik Hvitfeldt. Da Kongen har antaget denne Gabriel Rens-

¹ De opregnes alle i K.

berg til Kaptejn til Opvartning for sin Søn, Prins Christian (V), skal de lade ham faa samme Traktement som andre Kaptejner i Skaane. Sk. T. 5, 434.

2. Okt. (Rendsborg). Miss. til Bønderne i Tudse Herred. Det berettes, at Vejen og Broen ved Tudse er saa brøstfældig, at den vejfarende Mand undertiden kun med stor Livsfare kan komme over den, og at Kronens Bønder i Tudse Herred ikke er i Stand til at reparere den og holde den ved Magt, som det sig bør. Da det er en alfar Vej, og det er billigt, at Herredsmændene, som bruger Vejen mest, hjælper til at istandsætte den og siden holde den ved Magt, befales det dem alvorligt, naar Befalingsmanden paa Roskildegaard lader dem tilsige, alle at møde med Heste og Vogne, hjælpe at føre Sten og Grus til Stede og istandsætte Vejen saaledes, at de vejfarende bekvemmeligt og uden Fare kan bruge den. Sj. R. 18, 512 b. K.

— Aab. Brev om, at Jens Rasmussen i Togerup, hvis Hustru er rendt fra ham, og som ved en Kapitelsdom i Roskilde er dømt kvit for Ægteskabet med hende med Ret til igen at gifte sig, maa indlade sig i Ægteskab med Bodil Pedersdatter, som han for nogle Aar siden har beligget. Sj. R. 18, 512 b.

— Miss. til Just Høg om at optage Mikkell Jacobsen, Søn af afdøde Jacop Gude, forrige Borger i Rendsborg, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig og han anmodes derom, og sætte ham under Disciplin som de andre Skolebørn. Sj. T. 24, 448.

— Miss. til Frands Rantzau, Statholder. Da Kongen har antaget denne Brevviser N. N. som Salpetersyder, skal han anvende ham paa de Steder, hvor han mener, Salpetersyderen kan gøre Kongen størst Fordel, og aftakke en anden, som synes ham utjenlig. Sj. T. 24, 448. K.

— Miss. til samme om at lade undersøge, hvilket Inventarium der er blevet leveret Ernst Normand til Selsøe, Befalingsmand paa Antvorskov, da han blev forlenet med dette Len, og hvad Inventarium der nu findes dér. Sj. T. 24, 448 b. K.

— Miss. til Madts Christensen, Foged paa Færø. Naar Jens Juel til Linberg, Befalingsmand paa Bergenhus Slot, sender ham Sara Mikkelsdatters, afdøde Søfren Søfrensens Enkes

Regnskab paa hendes og hendes Medarvingers Tilgodehavende paa Færø, skal han indkræve det og overlevere det til Jens Juel med rigtigt Regnskab. Endvidere skal han tage til sig det Landgods, som hendes afdøde Husbonde har købt dér paa Landet „af de Benchestocher“¹, efter Skøde og Adkomst, hvilke Skøder og Adkomstbreve han skal fordre hos Arvingerne. Dette Landgods skylder aarligt 18 Rdlr. 21 Sk. 1 Alb. Madts Christensen skal aarligt gøre Regnskab derfor. Sj. T. 24, 448 b.

2. Okt. (Rendsborg). Miss. til Sti Pors og Lauridts Skinke. De skal straks begive sig til Antvorskov og registrere det Inventarium, som findes dér, og som tilhører Kongen. Sj. T. 24, 449. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Nogle af Kronens Bønder i Aasie, Ofverrefne og Borsøe har berettet, at deres Gaarde er sat for højt i Landgilde, saa at de ikke kan yde denne, som han kan se af deres hosføjede Supplikation. Han skal flittigt undersøge Forholdene og indsende Erklæring med Supplikationen til Kancelliet, for at Kongen paa videre Anfordring kan vide at give tilbørligt Svar. Sj. T. 24, 449. K.

— Miss. til Peder Basse. Hvad Fru Kirsten Norby til Skoufsgaard og Fru Hilleborre Pors til Hiortholm har berettet om en Vejrmølle, som en af Kronens Bønder har opsat til stor Skade for dem, kan han se af vedlagte Supplikation. Han skal nøje undersøge Sagen, indsende Erklæring derom til Kongen og tilholde Bonden uden Vidtløftighed og Pengespild at slaa sig til Rette, da det ikke er billigt, at saadanne Vejrmøller opsættes til Skade for rette Landgildemøller, enten Kronens eller andre, som er indført i Jordebøgerne for deres Landgilde. F. T. 4, 117 b.

— Miss. til Johan Friis til Øresløfgaard og Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard. Da Eskel Gjõe til Turrebyegaard agter at gøre sine myndige Brødre og sin Svoger, Falk Gjõe til Hvidkiøld, Otto Gjõe til Turrebye og Morits Aschersleben til Jerstrup, og sine Søstre Regnskab for, hvad han har oppebaaret og haft i Hænde af deres afdøde Bro-

¹ Odelsgods, som ejedes af den adelige Slægt Benkestok paa Færøerne; jvfr. N. Andersen, Færøerne 1600—1709 S. 330.

der Mogens Gjoes¹ Gods i den Tid, i hvilken han har forestaaet Værgemaalet for denne, og faa Kvittans af dem derfor, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne alle de nævnte Parter for sig til bekvem Tid og Sted, være til Stede, naar Regnskabet foretages, bilægge de muligt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give hver af Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 117 b.

2. Okt. (Rendsborg). Aab. Brev, hvorved det bevilges, at der hver Uge om Fredagen maa holdes Akseltorv i Nysted, hvor Bønderne skal falholde, hvad de har at sælge, og Nysted Borgere skal være forpligtede til at skaffe Bonden alle de Varer, som han har fornøden, for samme Køb, som de kan faas for i andre Købstæder dér i Landet. Endvidere tilledes det, at det Marked, som holdes i Nysted i Juli Maaned, maa flyttes til 1. September, da Bonden i Juli Maaned intet har at handle med. Sm. R. 5, 127. K².

— Aab. Brev, hvorved Niels Krag til Trudsholmb og Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommere i Nørrejylland, bemyndiges til udover de tidligere Brev- og Dompengge i Nørrejylland at oppebære 8 Sk. danske af hver endelig Dom og 4 Sk. af hver uendelig Dom og Opsættelse, som afsiges paa Landstinget, i 8 Aar fra dette Brevs Datum. Det befales alle, som har Sager paa Viborg Landsting, at betale disse Penge til de nævnte Landsdommere, som skal anvende dem til Reparation af Domhuset i Viborg, som er meget brøstfældigt paa Vinduer, Vindueskarmer, Tag og Loft, Skillerummene under Salen er borttagne og Skorstenene baade i Huset og i Køkkenet slaaet ned, saa at der ikke kan holdes Forsamling dér, førend det bliver repareret. Pengene skal anvendes til Reparation af Dom-

¹ Mogens Gjøe Henriksen faldt 1626 i Tyskland.

² Som Koncept er brugt en underskrevet og beseglet Orig., i hvilken Torvedagen var ansat til Torsdag. Bagpaa er skrevet: „NB. Fredag motte indsettis til Torsdag“.

huset og ikke til andet Brug. Naar Tiden er udløbet, skal Landsdommerne gøre Regnskab for Pengene. J. R. 8, 255 b. K.

2. Okt. (Rendsborg). Miss. til Lauridts Ebbesen. Christen Pedersen, Birkefoged i Rye Birk, har berettet, at Doure Sognetiende, som hans Formand har haft i Fæste, er frakommet ham og er stedet og fæstet til Sognemændene, og har begæret at maatte faa denne Tiende i Fæste. Da Kongen plejer at have sit Natteleje hos denne Birkefoged, naar han kommer dertil, og da Birkefogdens Formand har haft samme Tiende i Fæste, skal Lauridts Ebbesen forhandle med Sognemændene om, at de godvilligt afstaar Tienden til Christen Pedersen, dog imod at han giver dem deres Fæste igen. J. T. 8, 280 b.

— Miss. til samme. Denne Anders Segersen har berettet, at han for nogen Tid siden af en af Kongens Løjtnanter har tilskiftet sig en Gaard, kaldet Thammistrup, i Skanderborg Len, som han saa har besiddet i nogen Tid, men senere har han igen maattet afstaa den til samme Løjtnant. Da han mener, at denne Gaard ligesom andre Officersgaarde nu skal bortfæstes, begærer han at maatte faa den i Fæste. Lauridts Ebbesen skal bortfæste Gaarden til Anders Segersen for et rimeligt Stedsmaal og sædvanligt Fæste. J. T. 8, 280 b.

— Miss. til Jørgen Friis og Verner Parsberg. Wulf von Buchwald til Butkamp, holstensk Raad, har for nogen Tid siden¹ faaet Kongens Befaling til Gunde Lange til Bredning, Befalingsmand paa Koldinghus Slot, og Anders Friis til Vreløf Kloster om at likvidere Hendrik Holcks Part i Lystrup² Hovedgaard og tilliggende Jordegods, som tilkommer Wulf von Buchwald efter Kongens Dom til Betaling af hans Tilgodehavende hos Hendrik Holck. Da det berettes, at denne Befaling paa Grund af forskellige Forhindringer endnu ikke er udført, gives der efter Anmodning af Wulf von Buchwald Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det første og uden lang Forhaling at likvidere Hendrik Holcks Part af Lystrup Hovedgaard med dens Tilliggende, hvortil Wulf von Buchwald efter nævnte Dom er berettiget, imod dennes Tilgodehavende, og give Parterne det be-

¹ 16. Nov. 1624.

² Løjstrup, Galten H.

skrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 281.

2. Okt. (Rendsborg). Miss. til Gunde Lange og Bispen i Ribe [Jens Dinesen Jersin]. Jahan Brockenhuus til Leerbeck har berettet, at nogle af hans Bøndergaarde i Hofver By og Sogn i Fejdetiden er blevet ruineret og afbrudt, og at han ikke agter at genopbygge dem, men vil bruge deres Ejendom og Avl til sin Hovedgaard sammesteds. Adressaterne skal undersøge, hvilken Tiende der plejer at gaa af disse ruinerede Gaarde, fastsætte, hvor meget der med Rimelighed bør afkortes derfor i Afgiften af Hofver Sognetiende, og indsende Erklæring til Kongen om, hvad de fastsætter. J. T. 8, 281.

[**2. Okt. (—).** Miss. til Lavrids Lindenov og Dr. Morten Madsen]¹. Sognemændene i Morslet Sogn har berettet, at der dér i Sognet findes to Herresæder, som nu bebos af Adelspersoner, men som tidligere har været besiddet af Bønder, nemlig Skomstrup Hovedgaard og Mosegaard². Da der nu ingen Tiende gives af dem, skal Adressaterne undersøge, hvilken Tiende der hidtil er givet af disse Gaarde, og hvad det kan eragtes rimeligt at afkorte³ derfor i Afgiften af Morslet Sognetiende. J. T. 8, 281 b.

3. Okt. (—). Forleningsbrev for M. Niels Pofvelsen, Sognepræst til St. Bodels Kirke i Aalborg, paa den Kronens Gaard i Hasseriis ved Aalborg, som Jens Christensen nu paabor, og som hans Formand, afdøde M. Tøger Pedersen⁴, har haft før ham, uden Afgift. Han skal holde Gaarden i god Stand. J. R. 8, 255 b. K.

— Forleningsbrev for samme paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Gunderup Sogn i Fleskum

¹ Overskriften mangler, og i Stedet for Datering findes: Datum ut supra. Brevet er indført imellem Miss. af 2. og 3. Okt. Efter de i Brevet omtalte Steder maa det være stilet til Lensmanden og Biskoppen over Aarhus Stift. ² Skumstrup (nu: Vilhelmsborg) og Moesgaard i Maarslet S., Ning H. ³ Dette Ord mangler i J. T. ⁴ 16. Okt. 1601.

Herred i Nørrejylland, som hans Formand har haft før ham, kvit og frit. J. R. 8, 256. K¹.

3. Okt. (Rødsborg). Miss. til Jens Juel. Det berettes, at der i hans Len [Aalborghus] findes mange Kirkegaarde, som yder Landgilde til Kirker, men som nu er øde og Folkene paa dem forarmede, saa at de ikke kan yde deres Landgilde, og at de ikke har faaet Afslag i deres Landgilde af Kommissarierne, fordi det er Kirkegods. For at dette Kirkegods ikke skal blive helt øde, skal han forordne det saaledes, at de Kirkegaarde i Aalborghus Len, som enten er øde, eller hvis Beboere er forarmede, yder Landgilde, eftersom Godset er ved Magt og efter den Forordning, som er udstedt af Kommissarierne om Afslag for Kronens Tjenere. J. T. 8, 281 b.

4. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved det tillades Borge-mestre og Raad i Viborg til den Højstbydende at sælge et i Viborg By liggende Stykke øde Jord, 10 Favne langt og 9 Favne bredt, hvoraf Byen hidtil ingen Nytte har haft, og som vilde medføre Bekostning, dersom Byen skulde opføre en Bygning derpaa. De Penge, som gives derfor, skal anvendes til Viborg Bys Gavn. J. R. 8, 256. K.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel [Landsdommere i Jylland]. Pofvel Christensen i Dal har berettet, at han, da hans afdøde Fader endnu levede, i dennes Hus kom i Trætte med en af hans Faders Dreng, ved Navn Peder Block, om nogle utilbørlige Ord og modvillige Svar, som Peder Block gav hans gamle Fader. Da Pofvel Christensen vilde straffe dette med Ord, søgte nævnte Peder Block ham med sin Kniv, skønt Pofvel Christensen intet havde i Haanden, og da de stødte sammen, fik Peder Block sit Banesaar ved sin egen Kniv, efterat han først havde gjort Pofvel Christensen Skade dermed. Denne vil bevise dette med Tingsvidne, hvorfor Sandemænd har svoret ham til hans Fred, men Adressaterne har siden kendt disses Ed magtesløs, fordi Vidnesbyrdene i Sagen ikke har været saa fuldkommelig erhvervet eller er forklaret saa fuldkommeligt, som det berettes at være sket siden. Pofvel Christensen [i] Dal har

¹ K. er en bekræftet Kopi af Forleningsbrevet for M. Thøger Pedersen af 29. Juni 1603, hvori der er foretaget de fornødne Rettelser.

siden¹ erhvervet Oprejsningsbrev til paany at maatte lade Sagen foretage og beretter, at dette ogsaa er sket, og at han har ført Vidner og Proces, indtil Fylling² skulde sættes paa Sandemænd. Da dette skulde ske, vilde Adressaterne ikke stede Sandemænd til deres Tov, fordi deres egen tidligere Dom derom endnu stod ved Magt, men begærede, at Sandemænd paany maatte stedes til at gøre deres Tov. Da Pofvel Christensen mener sikkert at kunne fri sig med de Vidner, som han nu fører, og begærer, at Sandemænd maa stedes til deres Tov og sværge derefter, skal Adressaterne sætte Fylling paa Sandemænd, uanset at Adressaternes Dom endnu staar ustævnet. J. T. 8, 281 b.

4. Okt. (Rødsborg). Miss. til Hr. Albrecht Skeel. Pofvel Skinkel har berettet, at han for nogen Tid siden overfor Kongen har kavtioneret for sin Broder Niels Skinkel til Sæholmb for 500 Speciedlr. med Renter, men at han paa Grund af anden stor Skade, som han har lidt ved andre, endnu ikke har kunnet betale disse Penge. Paa sidste Herredag har han faaet Dom over Claus von Buchwald til Kragsholmb om, at denne skulde betale 2000 Speciedlr. til Kongen og ligeledes 2000 Rdlr. in specie til Pofvel Skinkel. Denne begærer nu, at Kongen af sidstnævnte 2000 Speciedlr. vil indkræve de 500 Rdlr. med Rente. Da det maa befrygtes, at Kongen ellers ikke faar sine Penge hos Pofvel Skinkel, skal Hr. Albrekt Skeel med det første ved Retten indkræve disse 500 Rdlr. med Rente og de 2000 Rdlr., som er tildømt Kongen, hos Claus von Buchwald og indlevere alle Pengene i Renteriet. J. T. 8, 282.

8. Okt. (—). Miss. til Frands Rantzau, Statholder. Denne Brevviserske Abel Steffens, Enke efter Karsten Steffens, forrige Borger i Kiel, har berettet, at hendes afdøde Husbondes Skude 1627 har været fragtet fra Kiel til Pøel med Brød og andre Varer til Kongens Hær, og at den paa Hjemrejsen er blevet taget af en Kaptejn, ved Navn Laurents Hertvig, som han kan se af hendes hosføjede Supplikation. Han skal undersøge Sagen og hjælpe Ansøgerinden til Rette, saavidt det er muligt og billigt. Sj. T. 24, 449.

¹ 21. Jan. 1630. ² Vidnesbyrd om, at Sandemændene var lovligt opkrævede, og at alt var iagttaget, for at disse kunde dømme.

8. Okt. (Rendsborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. M. Christian Friis, Læsemester i Ribe, har berettet, at hans Hustru Ingeborrig Lauridtsdatter har haft en Broder, ved Navn Lambert Lauridtsen, som i nogle Aar har været hendes Formynder og Værge. Han modtog hendes Arvelod efter hendes afdøde Fader og forpligtede sig til aarlig at betale en Sum Penge til hendes Moder for hendes Kost efter Skifteregistrets og Kontraktbrevets Lydelse. Denne Broder er for nogle Aar siden gaaet under med Skib og Gods paa en Rejse fra Sverrig til Frankrig, og hans Hustru og hans andre Arvinger har fragaaet Arv og Gæld efter ham. M. Christian Friis agter nu paa sin Hustrus Vegne af Lambert Lauridtsens efterladte Gods at fordre hendes Fædrearv og nogle Aars Kostpenge med rimelig Rente, hvilket ogsaa straks blev krævet efter Lambert Lauridtsens Død. Da Børnepenget fremfor andre Tilgodehavender først bør udlægges af den Dødes Bo, skal Adressaterne hjælpe M. Christian Friis, saavidt det er Lov og Ret, til først at faa, hvad han med Billighed kan fordre, af afdøde Lambert Lauridtsens efterladte Gods og Tilgodehavende. J. T. 8, 282 b.

9. Okt. (—). Kgl. Konfirmation paa et Skøde af 1. Maj 1625 fra Odense Hospital til Henning Valkendorf til Glorup. F. R. 3, 454. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og Anders Bilde til Damsboe. Fru Anne Lykke, Enke efter Frøderik Qvitzov til Qvitzovsholm, har berettet, at hendes afdøde Husbonde sammen med afdøde Eiler Bryske til Dallund og Eiler Qvitzov til Lykkesholm har kavtioneret for afdøde Morten Skinkel til Østrup til afdøde Wolf Breide Jochimsen til Svensby for 1000 Rdr. Kapital med efterstaaende Renter efter Hovedbrevets Indhold. Disse Penge tilfaldt efter sidstnævntes Død Fru Heilvig Pentz ved Arv¹. Fru Anne Lykke lod sig til Sikkerhed for sin afdøde Husbondes Haand og Segl indføre i Povel Skinkels² Gaard i Dagstrup, men ikke for mere, end hans Part i Summen kunde

¹ Helvig Pentz var gift med Wolf Breides Broder Frederik. ² Povel Skinkel var Søn af Morten Skinkel til Østrupgaard, som var død 1617.

beløbe sig til. Da Renten ikke blev betalt aarligt, opsagde Fru Heilvig Pentz de 1000 Rdlr. hos Fru Anne Lykke som en af Forloverne og fik Kongens Dom for, at sidstnævnte som én for alle skulde betale hele Summen eller holde Maning og lide efter Dommens Indhold, hvorefter hendes Broder Falk Lykke til Bolle-
rup paa hendes Vegne maatte erlægge til Fru Heilvig Pentz baade Kapital og resterende Renter til 1. Maj 1629 efter Regn-
skabet. Da Fru Anne Lykkes Fuldmægtig nu paa sidste Herre-
dag har erhvervet den Dom, at der bør tiltages gode Mænd til at likvidere Forloverne imellem, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne for sig Fru Anne Lykke med hendes Lavværg og Eiler Høg til Dallund, som hun som én for alle af afdøde Eiler Bryskes Arvinger¹ har ladet mane for den øvrige Rest af ovennævnte Kapital med Rente. De skal undersøge, om Fru Anne Lykke er indført for mere i nævnte Gaard, end hendes afdøde Husbondes Part kan beløbe sig til, saa at hun kan være skadesløs for hans Del af Kavtionen, og endvidere skal de undersøge, hvilken Rente og Omkostning hun kan bevise er løbet paa, og afgøre, hvad Eiler Høg med Rette bør erstatte hende for sin Part af samme Kavtion. De skal bilægge de ellers muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 118.

9. Okt. (Røndsborg). Miss. til Jørgen Brahe til Hvedholm og Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmænd paa Hagenskov Slot og Odensegaard. Da der er opstaaet Trætte imellem Fru Anne Lykke til Qvitzovsholm, Enke efter Frederik Qvitzov, og hendes Børn paa den ene og Eyler Qvitzov til Lykkesholm, Befalingsmand paa Rugaard, paa den anden Side om Værgemaal, Arv, Skifte, Gæld og andre Samfrænders Irringer, og da Fru Anne Lykke har tilbudt Eyler Qvitzov at søge Kongens Befaling til Samfrænder, hvilket han ikke har villet gaa ind paa, saa at hun har været nødsaget til

¹ Ejler Høg til Dallund var Søn af Ejler Bryskes Datter Maren og Jakob Høg.

efter Recessen at søge den alene, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at mødes paa belejlig Tid og Sted, stævne begge Parter med deres Lavvæрге for sig, undersøge Sagen og bilægge alle Stridighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Det befales Parterne at møde for dem med deres Breve og Beviser, naar de tilsiges. F. T. 4, 119 b.

9. Okt. (Røndsborg). Miss. til Henning Valkendorf om at afhænde Avlen af Kerstrup og Landgilden fra de dertil hørende Bønder saa dyrt som muligt, og som han sælger sit eget, og føre det til Regnskab. F. T. 4, 119.

11. Okt. (Segeberg). Miss. til Hr. Anders Bilde til Rosendal, Tage Thott til Eriksholm og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Herrisvad Kloster, Sølvitsborg og Helsingborg Slotte. De har for nogen Tid siden¹ faaet Kongens Befaling til at afgøre Trætten imellem Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, og Kaptejn Marx Saltzbrun. Da det nu berettes, at denne Befaling ikke er fyldstgjort, fordi Holger Rosenkrantz for adskillig lovlig Forfalds Skyld ikke har kunnet møde til den bestemte Tid, skal de med det allerførste igen stævne Parterne for sig og efterkomme den forrige Befaling, for at det nu engang for alle kan komme til Ende dermed. Sk. T. 5, 434 b.

13. Okt. (Nienstedt). Pas for Kongens Edelknabe Otto Plato herfra til København og tilbage igen. Der skal gives ham Heste og en Vogn, fri Færger over Færgestederne og nødtørftig Underholdning af Mad og Øl, saa at han uden Forsømmelse kan komme frem og tilbage. Sj. R. 18, 513. K.

15. Okt. (Segeberg). Miss. til Dr. Mads Jensen. Volf Grip til Birkeberg har berettet², at hans Sognepræst, Hr. Peder Nielsen i Visletofte, har tilskrevet en Præst, ved Navn Hr. Peder, i Hallerid i Sverrig og faaet ham til at vi

¹ 22. og 28. Juli 1630.

² Jvfr. 21. Juli 1630.

Volf Gribs Datter til en svensk Karl, ved Navn Lasse Svensen Wiwel. Dr. Mads Jensen skal undersøge Sagen og, dersom bemeldte Præst har begaaet Fejl derved, lade ham straffe. Sk. T. 5, 435.

16. Okt. (Segeberg). Miss. til Dr. Mads Jensen. Det berettes, at Jens Nielsen i Lillerød for nogle Aar siden er blevet tiltalt for Slagsmaal, at Sagen formodentlig vil komme til at vedvare til næste Herredag, og at han i al denne Tid holdes borte fra Sakramentet. Jens Nielsen maa ikke holdes fra Sakramentet, saafremt han ellers bereder sig kristeligt til det og med Sognepræstens Undervisning lader sig finde værdig dertil. Sk. T. 5, 435.

— Aab. Brev om, at Kongen med Danmarks Riges Raad og andre Participanter i det Ostindiske Kompagni til Gavn og Bedste for hele Kompagniet forleden Aar har udrustet og afsendt to Skibe til Indien, hvortil de i rede Penge har udlagt 20 af 100. Med dette Forskud kunde Udrustningen ikke ske, med mindre samtlige velformuende Participanter samt Enker og umyndige Børn, som har Kapital, vil forstrække noget til dette Værk. Da Kongens Befaling herom hidtil ikke er blevet agtet i alle Maader, men man har tilbageholdt det, som enhver billigt burde yde til et saadant Værk, vil Kongen endnu denne Gang have advaret dem om straks samtlige uden videre Forhaling at yde deres Betaling, saafremt de ikke vil staa til Rette for den Skade, der kan foraarsages derved. Vedkommende Participanter skal straks indsende deres Erklæring herom. Sj. R. 18, 513. K.

— Skøde til Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, paa 2 Grunde paa Christianshavn. Sj. R. 18, 513 b. (Tr.: KD. III. 97).

— Mageskifte mellem Eyler Urne til Gundersleholm, Befalingsmand over Bratsberg Len, og Kronen. Sj. R. 18, 514. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Det berettes, at Favraas Herredsting er bleven brudt ved stor Modvillighed, som Simon Kopsetter har anrettet dér. Mogens Gyldenstjerne skal lade ham tiltale og staa til Rette derfor og skal lade Tinget lyse og holde igen sammesteds, for at enhver kan komme til sin Ret. Sk. T. 5, 435.

16. Okt. (Segeberg). Miss. til Christen Eriksen til Flinginde og Hans Barnekov til Vidskøfle. Otte Brahe Pedersen til Torbenfeld har i nogen Tid skyldt Mads Rafn, Borgemester i Køge, en Sum Penge, som denne kræver af ham ved Retten. Da Otte Brahe efter den af Jørgen Seefeld, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, den 18. August sidstforleden afsagte Dom vil gøre ham Udlæg derfor i sit Jordegods i Skaane, skal Adressaterne snarest gøre Mads Rafn Udlæg efter nævnte Dom i det Gods, som Otte Brahe udviser, og give det beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og uden videre Forhaling efterkomme denne Befaling. Sk. T. 5, 435 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde til Rosendal, Tage Thott Andersen til Eigede, Embedsmænd paa Herrisvad Kloster og Ørum Slot, Knud Grubbe til Røgle og Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard. Der er opstaaet Markeskelstrætte imellem Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg, paa den ene og Jørgen Urne til Alsløf, Befalingsmand over Kristianstads Len, paa Kongens Vegne paa den anden Side, og den Oldingegang, som Oldinger den 19. April næstforleden paa Gyng Herredsting har afsagt derpaa imellem Rønne paa den ene og Jonstrup paa den anden Side, er af Erik Krabbe til Veibyvad, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand i Froste Herred og Helnekirke, henvist til Afgørelse ved Ridemænd. Da de tvistige Parter har anmodet om at faa Sagen afgjort af Adressaterne, gives der disse Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at begive sig til de omstridte Steder, stævne begge Parter for sig, undersøge Sagen nøje, bilægge de opstaaede eller muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre ved Dom, om fornævnte Oldingegang og Markeskel findes saa retfærdigt og kristeligt svoret, at det bør forblive ved Magt eller ikke. Hvis der ikke er gjort ret Skel, skal de ride, gøre og udvise et retfærdigt Skel imellem Aastederne, sætte Sten og Stabel, som det sig bør, og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at

tiltage andre gode Mænd i deres Sted og uden videre Forhaling efterkomme denne Befaling. Sk. T. 5, 436.

16. Okt. (Segeberg). Oprejsningsbrev for Christen Christensen i Bursøe paa Lolland paa Tommis Madtsen og Christen Hansen i Sandaggers Vegne til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa Anders Andersen, barnefødt paa Fæø, der for rum Tid siden er blevet dræbt i Stensbye i Sjælland. Han har først nu faaet Underretning om, hvorledes Drabet har tildraget sig, hvorfor Sagen ikke er bleven forfulgt paa fersk Fod. Orig. i D. Kanc. Orig. kgl. Best., Bevill. etc. Sm. R. 5, 127 b.

— Oprejsningsbrev for Mogens Nielsen til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa sin Broder Pofvel Nielsen, som dennes Hustru Birrette Ifversdatter, der boede i Hasleager i Ning Herred, har ombragt ved Gift, hvilket er bevist ved Vidnesbyrd og hendes Medviders Bekendelse, medens hun selv er borttrømt fra Gaarden og holder sig skjult. Mogens Nielsen, som er Eftermaalsmanden, har ikke faaet udtaget Sandemænd indenfor de i Loven fastsatte 6 Uger. J. R. 8, 256 b. K.

— Oprejsningsbrev for Henning Nielsen i Brandelef¹ til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Maren Rasmusdatter i Kremplinge, der for rum Tid siden er fundet død i en Brønd, og som menes at være myrdet, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt paa fersk Fod. J. R. 8, 256 b.

— Kgl. Beskærmelsesbrev for Pofvel Skriver, Borger i Randers, der har berettet, at han for Oluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjems Gaard, har en Sag at føre ved Retten imod Christopher Gersdorff til Sæbye-gaard, Befalingsmand paa Lønborg Bispegaard. Christopher Gersdorff har bl. a. paa Tinget truet ham og undsagt ham paa Livet,

¹ Der maa være ment Brandelev i Nestelsø Sogn i Hammer Herred og Krymplinge i Everdrup Sogn i Baarse Herred. Brevet maa ved en Fejltagelse være indført i J. R.

og Pofvel Skriver befrygter derfor, at der skal blive tilføjet ham Overvold. J. R. 8, 257.

16. Okt. (Segeberg). Mageskifte mellem Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, og Kronen paa Aarhus Kapitels Vegne. J. R. 8, 257. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Kapitlet i Viborg om at indsætte denne Mag. Johannes Johannis, som Kongen har forordnet til Skolemester i Viborg, og give ham samme Løn, som den forrige Skolemester har haft. J. T. 8, 283.

— Miss. til Lensmændene i hele Jylland¹. Da det berettes, at det almindelige Forbud mod Udførsel af Korn er blevet forstaaet saaledes, at der ikke fra Jylland maa udføres Korn til Kongens andre Lande, paalægges det dem alvorligt at paase, at Forbudet ikke fortolkes saaledes, men at det tillades at udføre Korn og Proviant fra Jylland til de andre Lande under Kronen og til Norge, men at der ikke udføres noget til fremmede Steder. — Efterskrift: Da det berettes, at adskillige understaar sig at indskibe Korn i Danmark under Foregivende af, at de vil sejle dermed fra den ene Provins til den anden eller til Norge, men at de siden alligevel udfører det til forbudte Steder, skal Lensmændene med største Flid lade optegne, ved hvem og hvor meget Korn der udføres fra hver Havn i deres Len, og siden tilholde dem at føre Bevis for, hvor de har leveret Kornet, saafremt de ikke vil staa til Rette som modvillige Overtrædere af Kongens Mandater. J. T. 8, 283. (Se CCD. IV. 520).

— Miss. til Lauridts Ebbesen til Tulstrup og Tønne Friis til Hesselager, Embedsmænd paa Skanderborg og Stjernholm Slotte. Fru Birgitte Brockenhuus til Urup har berettet, at hun agter at begive sig til sin Gaard Urup, men da Boet dér endnu ikke er skiftet imellem hende og hendes Børn efter deres afdøde Husbonde² og Fader, har hun begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at levere hende det under Registrering. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at forføje sig til Urup, optage et Inventarium over alt Løsøre, Bo og Boscab paa Gaarden og overlevere det med Gaarden til Fru

¹ De opregnes alle.

² Jakob Ulfeldt, Rigens Kansler († 1630).

Birgitte Brockenhuus. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 283 b.

16. Okt. (Segeberg). Miss. til Knud Gyldenstjerne til Timb og Tyge Brahe til Tostrup, Embedsmænd paa Hald og Skivehus Slotte. Da Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand i Mariager Kloster, har begæret 1 Halvgaard i Lee¹ By, 1 Bol, kaldet Kolbeck, og 1 Skovhus, kaldet Lille Torsagger, alle i Lee Sogn, 1 Kirkebol i Albeck, 1 Halvgaard i Tulstrup og 3 eller 4 Gadehuse eller Boliger i Linde By og Sogn, alle i Halds Len i Jylland, men liggende til Mariager Kloster, til Mageskifte for 1 Gaard i Stafverlund By, 1 Gaard i Morum, 2 Gaarde i i Nyrup, alle i Gislum Herred, og 1 Gaard i Ørild By i Dronningborg Len, skal de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 284.

21. Okt. (Rendsborg). Miss. til Mogens Sehested. Da Kongen ved visse Dokumenter er blevet vidende om, at der i Amsterdam i Holland er blevet solgt Bygmalt, som er blevet tilberedt i Køge, og som utvivlsomt maa være indskibet under Foregivende af, at det skulde udføres til Kongens andre Provinser eller Norge, skal Mogens Sehested undersøge, hvem der forgangen Sommer har indskibet Byg eller Malt dér fra Byen, og tilholde dem at skaffe Bevis for, hvor de har losset det. Dersom det befindes, at nogen har handlet imod de udstedte Forbud, skal han lade dem tiltale og tilbørligt straffe. Han skal fremtidigt lade antegne, hvem der i hans Len [Københavns Len] indskiber Korn under saadant Foregivende, og hvor meget, og tilholde dem siden at indlevere Bevis, som forskrevet staar. Sj. T. 24, 449 b. K.

— Oprejsnings- og Fredebrev for Hans Nielsen, Knud Nielsen og Jørgen Jørgensen i Kierby, Peder Matsen i Kalshafve, Staffen Jørgensen, Mats Christensen, Anders Nielsen og Jep Jørgensen i Lunde, Laurits Nielsen i Meilby², Hans Matsen og Christoffer Andersen i Rue, alle i Fyen. De har berettet, at de ved kongeligt

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Lohe.

² Melby, Skovby H.

Mandat af 21. April 1624 har faaet paalagt at give Hovningspenge, hvorimod de skulde være forskaanede for Ægt og Arbejde. Da de nu for kort Tid siden af Eiler Qvitzov til Lyckisholm, Befalingsmand paa Rugaard, fik Tilsigelse om at forrette adskillige Ægter og andet Arbejde dér i Lenet [Rugaard] efter et Missive, som Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København, havde tilskrevet Eiler Qvitzov, sad de denne Befaling overhørig, hvorfor Eiler Qvitzov tog Dom over dem paa deres Fæste og lod dem udvise af deres Gaarde og, da de ikke adlød, lod dem oversværge Vold og gøre fredløse. Da der ikke har været forkyndt noget kongeligt Mandat for dem, hvorved det forrige kasseredes, har Kongen efterladt dem deres Forseelse, givet dem deres Fred igen og fritaget dem for alle Delemaal, som er erhvervet over dem i denne Sag. Dog skal de herefter ligesom andre Kronens Tjenere i Rugaards Len gøre Ægter og andet Arbejde, som befales dem, og derimod være forskaanet for de sædvanlige Hovningspenge. F. R. 3, 455 b.

21. Okt. (Rendsborg). Bevilling for Matthiis Rugberg, Indvaaner i Kiel, som har noget Tilgodehavende i Svendborg og ikke kan faa sin Betaling, med mindre han tager Korn derfor, til fra Svendborg til Slesvig eller Holsten at udføre 50 Tdr.¹ Korn eller saa meget, som der leveres ham som Betaling for hans Tilgodehavende. J. R. 8, 262.

— Miss. til Otte Marsvin. Denne Søfren Andersen har berettet, at han for nogen Tid siden har tjent Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, som Føged paa hans Gaard Bistrup og siden efter hans egen Forskrivelse har faaet Kronens Gaard Østergaard i Dronningborg Len i Fæste. Da Knud Gyldenstjerne havde adskillige Regnskaber at fordre hos ham, fik han kgl. Befaling til Otte Marsvin² om at tilholde Søfren Andersen at sætte Borgen for at ville blive til Stede indtil Sagens Afslutning. Nu beklager Søfren Andersen sig over, at der begæres saa høj og ubillig Borgen af ham, at det er umuligt for ham at yde den, saa at han frygter for at blive

¹ Tallet: j^{ct} er sammenskrevet med et T i næste Linje, saa at det ikke kan ses, om det skal læses som 100 eller 50. ² 25. Juli 1630.

fængslet og derved forhindret i at føre sin Sag. Otte Marsvin skal undersøge Sagen og indsende Erklæring til Kongen om, hvorledes det forholder sig dermed, og imidlertid hjælpe Søfren Andersen, saa at han ikke forurettes imod Lov og Ret, men dog lade ham give Knud Gyldenstjerne rimelig Forsikring om at ville blive til Stede til Sagens Afslutning. J. T. 8, 284.

21. Okt. (Rendsborg). Miss. til Christen Thommesen. Da det berettes, at der i hans Len [Kalø] findes adskillige Kirker, som er bygfældige, men som ikke har Formue, saa at de kan repareres, skal han undersøge, hvilke Kirker i hans Len der har noget Forraad. Dette skal han da indkræve og lade de brøstfældige Kirker reparere derfor. J. T. 8, 285.

25. Okt. (Glückstadt). Miss. til Det ostindiske Kompagnis Forvaltere. Denne Frants Stenwinckel har berettet, at han i nogle Aar har ladet sig bruge paa den ostindiske Rejse i deres Tjeneste, tilsat alt sit derved og siden dog ikke har kunnet faa den ham tilsagte Løn. De skal lade ham faa hans fortjente Løn. Sj. T. 24, 450.

27. Okt. (—). Søpas for Skipper Gunde Ranvig med Kongens Galej S. Oluf fra Glückstadt til København. K. Udt. i Sj. R. 18, 516.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Denne Tomas Tenondt, Indvaaner i Halmstad, har berettet, at han for nogen Tid siden har begivet sig fra sit Hus for at søge sin Næring udenlands, i Sverrig, Norge og andetsteds, og er blevet noget længe ude. I Mellemtiden har Borgemestre og Raad i Halmstad opsat hans Hus og Gaard og tilvurderet hans Kreditorer Krambod, Skude og andet, som han mener, for dets halve Værdi, en Del endog efter en falsk Haandskrift. Erik Rosenkrantz skal undersøge, om det forholder sig saaledes, og dersom Andrageren i nogen Maade er forurettet, skal han hjælpe denne til Rette igen, saavidt det er billigt. Sk. T. 5, 437.

28. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Herman Bagger som Skibsvisitør i Øresund sammen med Hans Piper. [Enslydende med Bestallingen for Didrik Hessel af 22. Jan. 1624 indtil Bestemmelsen om dennes aarlige Løn, hvorefter den fortsætter saaledes:] For at forebygge al Tvivl om Visiteringen ved Øresundstolden, befales det Visitørerne ved denne i deres Bestil-

ling at rette sig efter de af Toldboden sammesteds udgivne Told-sedler, anholde, hvad der ikke er indført i disse, og tage Dom, om samme Gods ikke bør være forfaldet, uanset om det senere ved andre Toldsedler kunde angives at være fortoldet. De, som mener, at de ubilligt lider Skade derved, da de engang har fortoldet, maa søge Opretning for Skaden hos Tolderne paa Toldboden, som maatte være Aarsag til denne Skade, fordi de ikke har haft tilbørlig Agt dermed. De to Visitører skal skiftes til at visitere. Naar der kommer store Flaader, skal de paa Toldboden lodde om, hvem af dem der skal visitere. Naar den ene har visiteret og den anden har mærkelig Tvivl¹ derom, maa førstnævnte med Toldernes Raad begive sig derud og visitere; dog maa Skipperne ikke opholdes utilbørligt derved. Af hvad der saaledes konfiskeres skal den Visitør, som har fundet det, have vedkommende Part. Han skal i aarlig Løn have 250 Rdlr. og den femte Part af det hemmelige Gods, som forbrydes og ikke er fundet af Kongens Udliggere eller andre, som har Befaling paa Kongens Vegne. Hans Bestalling skal regnes fra dette Brevs Datum. Lønnen skal udredes af Rentemestrene. Tolderne skal erklære sig udførligt til ham om det, som han begærer Oplysning af dem om. K. Sj. R. 18, 516 b.

28. Okt. (Kbhvn.). Ligelydende Bestalling for Hans Piper som Skibsvisitør i Øresund sammen med Herman Bagger. K. Sj. R. 18, 516 b. Orig. i Rtk. Diverse Akter og Dok. vedk. Afregn. og Kvittance III.

— Bestalling for Erik Otsen som Admiral paa Holmen for Københavns Slot.

1. Han skal have flittigt Tilsyn med alle Haandværkere og Daglønnere saavel som med Kongens Skibe, Skibsfolk, Skipper, Rebslagere, Styrmand, Baadsmænd, Tømmermænd, Savskærere og alle andre, som arbejder paa Holmen, saa enhver med Flid og Troskab varetager sit befalede Arbejde, forføjer sig til Arbejdet til rette Klokkeslet og ikke drister sig til at forlade det før det fastsatte Klokkeslet.

2. Ligeledes skal han have Tilsyn med Kosten og Spisningen paa Holmen og paa Skibene, saa at intet spildes til

¹ Ordet: Tvivl er glemt i Sj. R.

Unytte, og der ikke heller bespises andre paa Kongens Bekostning end de, som har Bestilling dér. Heller ikke maa nogen faa Udspisning af Holmen uden de, som er i Tjenesten og er syge eller har taget Skade i Kongens Tjeneste og ligger med ferske Saar under Bartskærs Hænder, og det særligt tillades dem i nogen Tid paa Kongens Vegne.

3. Han skal have omhyggeligt Tilsyn med Skrивeren paa Holmen, at han dagligt flittigt optegner, hvor mange Personer der kommer til Bords til hvert Maaltid, for at de, der ikke kommer til Stede, kan blive kvitteret hos Kokken og Kældersvenden. Ligeledes skal Admiralen paase, at Skrивeren rigtigt optegner Tømmermændenes, Haandværkernes og Daglønnernes Forsømmelser, korter dem i deres Dagløn og desuden lader dem tilbørligt straffe.

4. Fornemmelig skal Admiralen nøje paase, at alle Mestrene for Værkerne og alle Skrивerne, som har Kongens forseglede og underskrevne Bestalling, i alle Punkter og Artikler retter sig efter deres Bestalling, ligeledes at Skipperne paa Kongens Orlogs- og Koffardiskibe i alle Maader forholder sig efter Skipperbestallingerne og deres Ed, og med Styrmandene og Baadsmændene, at de flittigt varetager deres Tjeneste og Skibene, saa at Kongens Rejser ikke ved deres Forsømmelse hindres eller forsummes. Ligeledes skal han personlig hver Lørdag eller i Ugen, naar det gøres Behov, mønstre Kongens Skibsfolk og Tømmermænd.

5. Han skal paase, at der ikke sættes flere Skibsfolk med Skipperne, Baadsmænd og Styrmand paa Kongens Koffardiskibe end nødvendigt, og som paa andre Købmandsskibe, hvert efter sin Størrelse, om det ellers er godt befarne Søfolk, og at hverken Skipperne eller Baadsmændene indtager andet Gods paa Kongens Skibe og Omkostning end Kongens eget Gods, med mindre det sker efter Kongens Befaling og til hans Fordel og Bedste.

6. Han skal paase, at Skipperne, Styrmandene, Baadsmændene og Bøsseskytterne ikke heller tager noget Gods, lidt eller meget, med sig paa Kongens Koffardiskibe, videre end Skibsartiklerne tillader, og heller ikke paa Orlogsskibene, men retter sig efter Kongens Mandat af 4. September 1609. Hvis nogen handler herimod, skal Erik Otsen melde det og Godset optages til Kongen, naar det meldes ham af Kaptejnerne. Dersom Skip-

peren eller andre dølger sligt med deres Folk, skal Godsets Værdi kortes i Skipperens Løn og Underholdning.

7. Det paalægges Admiralen strængt at have flittigt Tilsyn med alle Inventarier, at de altid holdes uforandrede efter alle Bestallingers Indhold, saa at Udgiften paa dem ikke forøges, navnlig med det Redskab, som aarlig skal udveksles til Flaaden, hvorefter der skal kvitteres, og ikke anderledes.

8. Han skal tage Vare paa Hamp, Kabelgarn, Boldavid, Jærnværk, Bolte, Søm og andet sligt, som behøves til Skibene og udtages hos Skriveren og Smeden paa Holmen, at hver Skipper ikke faar saa meget, som han synes, men hvad der er nødvendigt, og ikke mere. Hvad der saaledes udtages hos Skriveren og Smeden, skal optegnes paa Sedler, som skal underskrives af Erik Otsen og en paa Kongens Vegne dertil forordnet Skipper.

9. Det befales Admiralen alvorligt, hver Gang nye eller gamle Sejl skal skæres og ombyttes, og naar der foretages Ombytning af nyt eller gammelt Redskab, selv at være til Stede sammen med Overskipperen og holde nøje Tilsyn med Maal og Vægt, saa at der i alle Maader omgaas rigtigt dermed. Naar det nye udvejes eller udmaales og modtages efter Maal og Vægt af Skipperen eller andre betroede Folk, skal de samme Personer, som modtager det nye, efter Skriverens Bestalling være forpligtet til straks igen at levere Skriveren ligesaa meget gammelt i Nær-værelse af Erik Otsen, Overskipperen, Vejeren og Maaleren. Naar Erik Otsen giver Skriveren Kvittering for det nye, som han udleverer, skal Skriveren i samme Kvittering igen indføre ligesaa stor Vægt og Maal af gammelt med Angivelse af, hvilke Slags Skriveren har modtaget af Skipperen eller andre i Stedet for det udleverede, saa at der i alle Maader omgaas dermed efter Inventariet, Skippernes Instruks og Skriverens Bestalling.

10. Naar der skal opsættes nogen ny Bygning eller nogen gammel Bygning skal forhudes, skal alle Slags Spiger, som forbruges dertil, specificeres i de af Admiralen og Mesteren underskrevne Sedler efter Længde, Vægt og Tal, og paa hvad Sted i Skibet de forbruges; navnlig skal det paases, naar man begynder fra Kølen af at tilplanke Skibet inden- og udenbords, hvor mange Spiger der behøves til hver Plankegang især, og saa fremdeles, indtil Skibet er helt tilplanket inden- og udenbords, saaledes at der paa de af Admiralen og Mesteren underskrevne Sedler op-

føres, hvor mange Spiger der behøves til den første Plankegang, til den anden, tredje, fjerde og saa fremdeles, til den sidste Plankegang. Ligesaaan skal der forholdes med Barkholt og Knæer med Hensyn til, hvad Spiger der forbruges til Orloget¹ i Skibet, for hver Plankegang fra Stavn til Styre.

11. Naar et Skib bliver slidt og igen paany optømret, skal Admiralen sammen med Mesteren paa Holmen flittigt paase, at alle Jernfang, som udslides af den gamle Bygning, henlægges i god Forvaring paa tilbørlige Steder og efterhaanden igen bruges til samme Skib paa de samme Steder, hvor det tilforn har været forjernet og forboltet, saa at der til saadanne Bygninger, som igen bliver fortømret, ikke bruges nyt Jernfang, men kun det, der har været brugt dertil før. For at man des bedre kan have en vis Afretning om, hvad Jernfang der behøves til alle nye Bygninger, som opsættes paa Holmen, skal Admiralen med Mesteren paa Holmen have flittigt Tilsyn med det Jern, som forbruges til disse Skibe, at der i alle Maader omgaas rigtigt dermed. Hver Bolt især skal paa de af Admiralen og Mesteren underskrevne Sedler specificeres efter Længde og Vægt og hvor den forboltes og bruges i Skibet, saa at man, naar Skibet for Alder ikke længer kan gøre Riget Tjeneste, kan have nøjagtig Underretning om, hvor mange Bolte af hver Slags man skal fordre hos dem, som betroes til at forslide Skibet.

12. Med alt Jernfang, Kobber, Bly, Tin og Messing samt andre Materialier, som fra gamle Skibe og andre Bygninger leveres til Skriveren paa Holmen, skal Admiralen paa Holmen lade forholde paa følgende Maade: Alle forskrevne Materialier skal først leveres til Vejerhuset, vejes og maales af den svorne Vejer og registreres i Vejerens Bøger efter Vægt og Maal med Dag og Datum. Dernæst skal disse Materialier efter rigtigt Bevis modtages paa Vejerhuset af en af Holmens betroede Skrivere og af denne efter rigtige Sedler igen udleveres til Kongens Gavn og Fordel. Skriverens Regnskab herover skal aarlig, naar det revideres, konfereres med Vejerbogen.

13. Admiralen og Mesteren paa Holmen skal have nøje Tilsyn med, at Mestersvenden² for Tømmermændene efter denne

¹ Skibsdækket.

² Sj. R. har ved en Fejlskrift: Mestersmeden.

Bestillings Datum efter Skibsbygmesterens Betænkning og sparsommeligste Overslag, efterhaanden som Flaaden fordrer det, udtager de Jærnsfiger, Værk, Tjære, Beg, Tømmer, Deler og andet, som ikke er opført i Skipperens Inventarium over Flaadens aarlige Behov og Underholdning. Hvis det findes, at der ikke omgaas rigtigt dermed, skal Mestersvenden tiltales og straffes derfor. Med Tjære, Liner, Hyssing, Merling, Vefling og Seilgarn, som aarlig kræves til Flaadens Takling og Udredning, og de andre Sorter, som behøves til de aarlige Rejser, og hvad der udtages hos Skriveren paa Holmen, skal Admiralen og Kongens Overskipper paa Holmen have tilbørligt og godt Tilsyn, saa at enhver ikke faar mere end nødvendigt til Taklingen og Rejsen, naar der omgaas saa sparsommeligt som muligt dermed. Ligeledes skal han paase, at der ikke kvitteres Skriveren paa Holmen for mere, end der kan eragtes at være forbrugt paa Rejsen til Kongens Skibes egen Fornødenhed, for hvilke Sorter Skipperne er pligtige at gøre Regnskab, naar de kommer hjem fra Rejsen.

14. Admiralen skal paase, at Alen, Tøndemaal, Vægt og mindre Maal holdes rigtige og uforfalskede efter Københavns Alen, Tønde og Vægt, saa at der i alle Maader omgaas rigtigt med de Varer, som leveres til Holmen.

15. Han skal holde et godt Regimente over Skibsfolket, eftersom Lejligheden tilsiger, og skal saa meget som muligt være personligt paa Holmen, for at Arbejdet kan gaa desto bedre og han kan fuldgøre sin Befaling. Han skal paase, at der holdes god Vagt, baade Dag og Nat, paa Orlogsskibene, saa at der ikke paa Grund af hans Forsømmelse eller Ufittighed sker nogen Skade paa dem enten i én Maade eller i en anden. I Rigsadmiralens Fraværelse skal han give Løsen til Vagtmesteren, som besætter Vagten paa Skibene og paa Holmen, og altid nøje overvaage, at Vagten ikke forsømmes i nogen Maade. Han maa ikke bruge Kongens Folk i sin egen Bestilling eller til sit eget Arbejde. Erik Otsen maa heller ikke tillade, at Portene eller Laagerne paa Holmen, efterat Vagten er sat, aabnes eller oplukkes i nogen Maade, uden at det sker for nogen synderlig Aarsags Skyld til Kongens Bedste.

16. Dersom nogen af Skipperne gør lange Rejser, skal han lade undersøge, om denne er Skyld deri. Findes der da Brøst

og Forsømmelse hos Skipperen, skal han lade gaa Dom paa denne og lade ham staa sin Ret efter Dommen.

17. Styrmand, som efter Befaling antages i Kongens Tjeneste, skal flittigt eksamineres om, hvor og paa hvad Steder de er kendte. Deres Opgivelse herom skal registreres i Styrmandsbogen under deres Mærke eller Haand. Hvis det befindes, at de ikke er kendte med de Farvande, som de har opgivet, skal de tiltales og straffes derfor efter Artiklerne og Søretten. Erik Otsen skal tilholde hver Skipper, naar han kommer hjem, at melde, om deres Styrmand, som har været ude med dem paa Rejsen, er dygtige og kendte som Styrmand paa de af dem opgivne Farvande. Dersom Skipperne dølger med Styrmandene, skal Skipperne saavel som Styrmandene¹ staa Kongen til Rette med Liv og Gods, om der sker nogen Skade.

18. De gemene Skibsfolk, som antages af Admiralen til Flaadens Tjeneste, skal først, forinden de maa indskrives og modtages til Tjenesten, overhøres af to Skippere, om de kan eragtes for dygtige Baadsmænd eller ikke, hvorefter deres Besoldning skal fastsættes. Ingen, som man af billig Aarsag kan have Mistanke til, maa befordres til noget Skipperskab eller anden Bestilling.

19. Ikke heller maa nogen bestilles til Skibsofficer, med mindre han kan være dygtig til den Bestilling, til hvilken han befordres.

20. Erik Otsen maa ikke, uden at det befales ham, tage nogen i Tjeneste paa Holmen eller paa Skibene, ikke heller maa han forløve nogen af Tjenesten, uden at det befales ham. Naar det befales ham², maa han ikke give ham Pasbord, førend han taler med dem, som har at kommandere ham, og staa hos Skrивeren og ser paa, at hans Navn indtegnes i Bogen om, at han er forløvet af Tjenesten, og paa hvilken Dag det sker. Erik Otsen skal holde et klart Register herover hos sig, saa at alting kan holdes rigtigt, som det sig bør, naar han tilsiges derom.

21. Han skal ofte i Ugens Løb gaa paa Holmen under

¹ Disse Ord er glemt i Sj. R., jvfr. Instruksen for Sten Villumsen af 3. Sept. 1613 Art. 12.

² Disse Ord er glemt i Sj. R., jvfr. Sten Villumsens Instruks Art. 15.

Maaltidet og forhøre hos Folket, om de faar den Del¹ Mad og Øl, som de bør, og have godt Tilsyn med, at Kokken og Kældersvendene omgaas vel med Fetaljen, saa at den bliver vel tilberedt for Folket. Findes der nogen Brøst derpaa, skal han meddele det paa Kongens Vegne til Rigens Admiral, Statholderen eller til hvem Kongen befaler.

22. Dersom en eller flere gør Mytteri af Modvillighed paa Mad og Øl eller andet sligt uden billig Aarsag og ikke tilforn har givet deres Brøst til Kende, skal Erik Otsen lade den eller dem, som gør det, fængsle og lade gaa Dom og Straf derover. Han maa ikke uden særlig Befaling paa Kongens Vegne lade nogen rette paa Livet, selv om de er dømt fra Livet.

23. Paa Helligdage og naar der ikke arbejdes paa Holmen, skal Erik Otsen forordne det saaledes, at der forholdes med Vagten efter Holmens Artikler, og vare paa Holmen, om Behov gøres, paa hvilken Maade det end kan være. For disse Folk skal der altid paa Holmen være en af Skibspræsterne for at gøre Tjeneste for dem, om de er til Stede.

24. Med Arrester, Leverancer til Holmen, Fetalje fra Provianthuset til Holmen og Skibene, Vagten paa Holmen og Flaaden, den daglige Spisning paa Holmen og Skibene og dens Afkortning med Kok og Kældersvend, Skipperens uflittige Stuvning, lange Rejser, Styrmands Uerfarenhed, Skipperes, Styrmands og Baadsmænds Føring, at antage og forløve Tømmermænd m. m., hvad Skipperbestillingen og Artiklerne indeholder, dermed skal Admiralen paa Holmen forholde sig efter de derom udgangne Artikler og Skipperbestillinger i alle Maader.

25. Erik Otsen skal være tro, villig og fittig og holde godt Tilsyn paa Holmen, Skibene og med Skibsfolkene, som forskrevet staar. Han skal være Rigens Admiral og Statholderen paa Kongens Vegne hørig og lydige i alle Maader. Hvad de paa Kongens Vegne befaler ham, derefter skal han rette sig.

26. For denne hans Tjeneste bevilges der ham en aarlig Løn af 500 gamle Dlr. fra Paaske 1630 at regne. Med denne Løn skal han lade sig nøje og aldeles intet fordre ud over den i nogen Maade.

¹ Sj. R. har ved en Fejlskrift: Vel.

Erik Otsens Ed: Eftersom Kongen har betroet Erik Otsen at være Admiral paa Bremerholm, lover og tilsiger han, at han vil være Kongen huld og tro i alle Maader, vide og ramme Kongens Rigers, Landes og Undersaatters Gavn og Bedste og af yderste Evne hindre og afværge deres Skade og Fordærv. Han skal idelig gennemlæse sin Instruks og rette sig efter alle dens Punkter. Han skal paase, at alle paa Holmen, Skibene eller Flaaden her for Holmen, være sig Skibskaptejner, Skippere, Smede, Rebslagere eller andre Skibs- eller Arkelifolk retter sig efter deres Bestallinger og Instruktioner (som han ogsaa idelig med Flid skal gennemse) og efter det, som er befalet dem. Der- som han erfarer, at der begaas Underslæb eller noget, der kan komme Kongen til Skade, skal han aabenbare det til Kongen, Rigens Admiral, dersom han er til Stede, og Statholderen og straks advare derom. Han maa ikke meddele noget Menneske, særlig ikke fremmede eller gemene Folk, som ikke bør have det at vide, Kongens Flaades, Holmens eller dens Tilbehørs Tilstand, Ordinans, Fejl eller Defekt, og skal ellers i alle Maader forholde sig som en ærlig Adelsmand og Holmens Admiral. Sj. R. 18, 517 b.

30. Okt. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Hr. Ditlof Rantzau til Panckert, Amtmand paa Stenborg Slot, og Key von Ahlefeldt til Melbeck, Amtmand paa Flensborg Slot, holstenske Raader, Formyndere for afdøde Hr. Giert Rantzaus Arvinger, som har berettet, at der paa bemeldte Arvingers Gods i Danmark kan tilvejebringes 500 Fedesvin og 30 Tdr. Smør, og at disse Varer ikke kan afhændes saa godt i Jylland som i Fyrstendømmet, faar Bevilling til fra Danmark her til Fyrstendømmet at udføre nævnte 30 Tdr. Smør og 500 Svin, „som dog tilforne udi Danmark fortere“¹. J. R. 8, 262.

31. Okt. (—). Pas for Kongens Arkelimester Torben Andersen til en Rejse til København, naar Kongens Skibe, der ligger for Glückstadt Fæstning, er blevet oplagt. Han skal have Heste og en Vogn, fri Færger over Færgstederne, Mad og

¹ Stedet synes forskrevet i J. R. Maaske Fejlskrift for: fedet ere.

Øl, saa at han kan komme afsted uden Forsømmelse. Sj. R. 18, 522.

31. Okt. (Glückstadt). Ligelydende Pas for M. Villom Stenwinkel og Jørgen Fynboe. Udt. i Sj. R. 18, 522.

— Miss. til Frands Rantzau, Statholder. Af medfølgende Supplikation kan han se, hvad Anna Sophia Hessen, Enke efter Kaptejn Henning Witten, har andraget om. Han skal lade gøre Afregning med hende om den tilbagestaaende Rest og tilfredsstille hende med Billighed derfor. Sj. T. 24, 449 b.

— Aab. Brev, hvorved Borgerskabet i Flensborg faar Tilladelse til fra Danmark til Flensborg at udføre 15 Læster Korn, da Borgemestre og Raad i Flensborg har berettet, at der i Flensborg og underliggende Amt er Mangel paa adskillige Slags Korn, saa at det er at befrygte, at de i Vinter skal lide Nød derpaa. De skal dog være forpligtede til at købe samme Korn hos Eyler Qvitzov til Lyckisholmb, Befalingsmand paa Rugaard, og ikke hos nogen anden, saafremt det kan faas hos ham. J. R. 8, 262 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Det berettes, at et Skib forgangen Efteraar er blevet lastet med Egetømmer under Fleckerøe i Norge og er løbet ud derfra under Forgivende af, at det skulde sejle til Ribe dermed, uanset at Vinden i de Dage ikke var en saadan, at man kunde sejle til Ribe med den. Han skal undersøge, om der omkring den nævnte Tid er ankommet et saadant Skib til Ribe og siden underrette Kongen derom. J. T. 8, 285.

1. Nov. (Itzehoe). Pas for Hans Reymand, Kongens Tømmermester, samt 8 Tømmermænd til København. Udt. i Sj. R. 18, 522 b.

— Bevilling for N. N. til i Danmark at købe 6 Heste eller Foler og udføre dem til Fyrstendømmet, Tolden dog uforkrænket. Udt. i Sj. R. 18, 522 b.

— Miss. til Pros Mund. Han skal lade den største Bojert samt den, Staphen¹ er paa, straks forføje sig til

¹ Maaske Kaptejn Steffen Sørensen, jvfr. H. D. Lind: Kong Kristian den Fjerde og hans Mænd paa Bremerholm, S. 188 f.

Itzehoe, hvor de skal indlade Træ, som de skal føre til Fæstningen Glückstadt. Sj. T. 24, 450 b. K.

3. Nov. (Rendsborg). Bevilling for Markor Rantzau til N., Amtmand paa Hannerov, til fra Danmark til Holsten at udføre 1000 Faar, som Kongen har befalet ham at lade opkøbe i Danmark til Kongens Schæferi i Holsten. J. R. 8, 263 b. K.

— Bevilling for Hr. Ditlof Rantzau til Pancker, holstensk Raad og Amtmand paa Stenborg, til næste Foraar i Skaane ved sin Fuldmægtig at købe 40 Heste eller Foler og udføre dem til Holsten, Kronens Told dog dermed uforkrænket i alle Maader. J. R. 8, 263 b.

— Bevilling for samme til næste Foraar ved sine Fuldmægtige i Danmark at købe 60 Kvier og udføre dem til Holsten, Kronens Told dog dermed uforkrænket. J. R. 8, 264.

— Lignende Bevilling for samme til at udføre 500 Faar. J. R. 8, 264.

— Lignende Bevilling for Markor Rantzau til N., Amtmand paa Hannerov, til at udføre 50 Heste. J. R. 8, 263 b.

— Lignende Bevilling for samme til at udføre 20 Kvier. Udt. i J. R. 8, 264.

— Lignende Bevilling for samme til at udføre 20 Stude. Udt. i J. R. 8, 264.

— Miss. til Lauridts Ebbesen til Tulstrup og Lauridts Lindenov til Øregaard, Befalingsmænd paa Skanderborg Slot og Aarhusgaard. Da Fru Helvig Kaas til N.¹ har begæret følgende Aarhus Kapitel tilhørende Gods: 3 Gaarde i Lungaae By² i Sabro Herred og 1 Stykke Jord paa Langballe Mark i Ning Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Nordt, 1 Gaard i Lille Fulden, 2 Bol i Foelby By og Sogn og 1 Bol i Brabrand³, alle i Jylland, gives der dem Befaling til at besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen i Kancelliet. J. T. 8, 286.

6. Nov. (—). Miss. til Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Danmarks Riges Marsk, og Otte Skeel til Hammelse, Embedsmænd i Vestervig Kloster og paa Bøvling Slot. Der er op-

¹ Restrup. ² Lyngaa By og S., Sabro H.

³ J. T. har ved

en Fejlskrift: Braband.

staaet Trætte imellem Niels og Jørgen Harbou og deres Moder Birgitte Mund¹ om Arven efter deres afdøde Fader og Husbonde Christen Harbou. Da deres Moder ikke vilde gaa ind paa Sønnernes Tilbud, har disse erhvervet Befaling til Ifver Lykke til Bigomb og Bagge Griis til Trinderup om at være til Stede paa Skiftet og bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed. Disse har ikke kunnet føre Sagen til Ende, fordi Fru Birgitte Mund fremlagde et Morgengavebrev, efter hvilket hun forlangte Sønnernes Fædrearv for hele sin Livstid, og de turde ikke være Dommere om dette Brev, der var en Adelspersons Haand og Segl. Da Niels og Jørgen Harbou mener, at dette Morgengavebrev af sig selv er dødt og magtesløst, fordi der er Livsarvinger, har de begæret Befaling til Adressaterne om at afgøre Sagen. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til, da det ikke gælder nogen Adelspersons Ære, med det allerførste at indstævne begge Parter for sig, dømme, om det nævnte Morgengavebrev er saa kraftigt, at Fædrearven kan forholdes Sønnerne efter det, bilægge andre muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. J. T. 8, 286 b.

6. Nov. (Bendsborg). Miss. til Pros Mund. Dersom han støder paa nogle Skibe, som har Pas fra Hr. Detlef Rantzau til Panker, Kongens holstenske Raad og Amtmand paa Stensborg, til at føre Korn til Hamborg eller andetsteds opad Elben, skal han lade dem passere frit og uhindret. Sj. T. 24, 451. K.

7. Nov. (—). Miss. til samme. Kongen har befalet til sit Behov at lade opgrave nogle Kampesten, som denne Kongens Vognmester med Kongens egne Heste og Vogne skal føre til de Steder, hvor de behøves. Naar Orlogsskibene er oplagt i Havnen, skal Pros Mund lade Vognmesteren faa saa mange Baadsmænd, som han behøver til at losse disse Sten af og paa Vognene. Sj. T. 24, 451. K.

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Munk.

18. Nov. (Nykøbing). Miss. til Claus Daa. Kongen har tilforn¹ udstedt Befaling om, at den til Mortensdag forfaldne Skat skulde leveres til ham. Da han er optaget af andre Rigens Bestillinger, vil Kongen have ham forskaanet derfor og overdrager det til Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kalundborg Slot, til hvem Claus Daa ogsaa skal levere Skatten fra sit Len. Sj. T. 24, 451. K.

—² Miss. til Stiftslensmændene. Da Kongen har bestemt, at Pengeskatten og Kontributionen, som skal erlægges nu til Mortensdag, af Undersaatterne i N. Land skal leveres til dem, naar den er indsamlet, skal de tilskrive Befalingsmændene dér i Landet om senest inden 3 Uger efter dette Brevs Datum at levere Skatten fra hver sit Len til Stiftslensmændene, som ufortøvet skal fremsende til Rentekammeret det, som tilkommer Kongen deraf, da Kongen om fire Uger efter denne Tid skal erlægge en anselig Sum Penge. NB. De har faaet Kongens Befaling til at levere Ottendedelen af denne Skat, en Tredjedel af det, som Tjenestedrengene i Landsbyerne betaler, og alt hvad Købsvendene og Tjenestedrengene i Købstæderne betaler, til Claus Daa, Rigsadmiral og Befalingsmand paa Dragsholm Slot, men da denne er forhindret ved andre Kongens Bestillinger, skal de levere disse Penge til Hans Lindenov til Hundslund Kloster, Embedsmand paa Kalundborg Slot. — Christopher Ulfeldt Skatten fra Skaane, Halland, Blekinge, Gulland og Bornholm, Palle Rosenkrantz fra Lolland og Falster, Jurgen Brahe fra Fyen, Knud Gyldenstjerne fra Viborg og Vendelbo Stifter, Tønne Friis fra Ribe og Aarhus Stifter, Hans Lindenov fra Sjælland. „Udi hans Brev blev ikke videre indført end som dette Tegn NB. er antegnet“. Sj. T. 24, 451 b. K.

— Miss. til Hans Lindenov om af Ottendedelen af Skatten, Tredjedelen af Skatten af Tjenestedrengene paa Landet og hele Skatten af Købsvendene og Tjenestedrengene i Købstæderne efterhaanden at levere Hr. Jørgen Skeel til Soustrup det, der er bevilget til de jyske Fæstninger. [Enslydende med Miss. af 10. Sept. 1630 til Claus Daa]. Sj. T. 24, 452. K.

¹ 10. Sept. 1630.

² I Sj. T. er Dateringen glemt.

18. Nov. (Nykøbing). Miss. til Lensmændene¹ i Sjælland. De har faaet Kongens Befaling til at levere den paabudte Skat, som skal erlægges til Mortensdag, til Claus Daa til Borrebye, Rigsadmiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, men da denne er besværet med andre Rigens Bestillinger, skal de levere Skatten til Hans Lindenov til Hundslund Kloster, Embedsmand paa Kalundborg Slot. Sj. T. 24, 452 b. K. Orig. (til Frederik Urne) i Landsark. i Kbhvn.

—² Miss. til Jørgen Brahe. Torben Gabrielsen til Krengerup har berettet, at Steffen Roede, Borger i København, ved Ridemænd har ladet sig indføre i hans Hovedgaards Grund og Ejendom for en Sum Penge, uanset at han, som han siger, har paavist dem Købstadgods og sikre Haandskrifter. Han mener, at Ridemændene har gjort ham Uret heri, og agter derfor at indstævne deres Tov for den første Herredag. Jørgen Brahe skal derfor forbyde Steffen Roede at befatte sig med de til Gaarden liggende Skove, førend der er gaaet Herredagsdom i Sagen, og skal paase, at det Gods, hvori Steffen Roede er indført, ikke besværes med noget usædvanligt Paalæg. F. T. 4, 120.

— Miss. til Jens Juel paa Aalborghus. Peder Thesche, Borger i København, har berettet, at han for kort Tid siden af Bønderne i Jylland havde tilforhandlet sig en Del Korn, omtrent 350 Tdr., og da han sejlede udfor Aalborg Fjord og vilde fortolde sit Korn dér, blev hans Korn arresteret, fordi han uden sit Vidende og uadvaret havde forset sig ved at have handlet med Bønderne. Da Peder Thesche ikke har vidst, at saadant Kornkøb var forbudt, og da der i Aar har været stor Misvækst her i Landet, har Kongen ophævet samme Arrest. Jens Juel skal lade ham passere frit med nævnte Korn, dog skal han, hvis han er dømt til at give noget deraf til de Husarme, aflevere dette. J. T. 8, 287.

—³ Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Sti Pors til Skousgaard paa Kronens Part af Korntienden af Magleby Sogn paa Langeland, som er lagt til Skolepersoner i Odense

¹ De opregnes alle i K.

² F. T. har ved en Fejlskrift: Nyborg.

³ Aarstallet er usikkert. Brevet er med Aarstal 1631 indført under 1630.

Hospital, hvoraf der aarlig Mortensdag skal svares 2 Læster Byg i Afgift til Hospitalet. Udt. i Tb. 154.

21. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Tryggevælde, og Eskild Gjõe til Tureby. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Fru Kiersten Lykke, og da Christian Grubbe til Lystrup og Jørgen Grubbe til Tostrup paa egne og Medarvingers Vegne har begæret Kongens Befaling til Adressaterne om, at de skal være til Stede ved Skiftet, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at beramme en bestemt Dag og Sted, da Skiftet skal foretages, indstævne samtlige Parter eller deres Værger, som er interesserede i samme Arv, forhandle Arvingerne imellem i Mindelighed eller afgøre Sagen ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Dersom nogen af Arvingerne ikke møder til den fastsatte Tid, skal Skiftet alligevel foretages og de udeblevnes Part afsættes. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. Det befales Parterne at møde for dem, naar de tilsiges. Sj. T. 24, 452 b.

— Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en Madskat. Sj. T. 24, 453 b. Origg. (til Odensegaards Len) i Landsark. i Odense og (til Varberg Len) i Varberg Lens Ark. (Tr.: CCD. IV. 521).

— Miss. til Lensmændene om at lade ovenstaaende aabne Brev til Bønderne om Madskat læse og forkynde straks i deres Len og med det allerførste lade dem lægge og skrive for samme Skat, saa at alting gaar ligeligt og ret til og den Rige hjælper den Fattige, men hvor Bønderne lægges i Læg sammen og de for deres Armods Skyld ikke kan yde de i det aabne Brev omhandlede Gryn og der i samme Læg heller ikke findes nogen saa formuende, at de kan udgive det for de andre, maa de forskaanes imod at fremlægge Tingsvidne herom. Siden skal Lensmændene opkræve Madskatten, saa at de kan fremsende den til Provianthuset for Københavns Slot med det allerførste. De skal tilsige Bønderne at forvare det Kød, som de skal yde, godt. Sj. T. 24, 454. Origg. (til Frederik Urne) i Landsark. i Kbhvn. og (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

21. Nov. (Kbhvn.). Bevilling for Hans Kræmmer og Johan Brun, Borgere i Nakskov, til at udføre en Skibsladning Havre, Skibet paa omkring 20 Læster, fra Lolland til fremmede Steder, dog Kronens Told og Rettighed uforkrænket. Sm. R. 5, 128. K.

— Ligelydende Bevillinger for Søfren Søfrensen, Borgemester i Maribo, til at udføre 20 Læster Hvede fra Lolland og for Johan Eriksen i Rødby til at udføre 6 Læster Hvede. Udt. i Sm. R. 5, 128. K.¹

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Kongen har tilladt Søfren Søfrensen, Borgemester i Maribo, at udføre 20 Læster Hvede fra Lolland til fremmede Steder, Hans Kræmmer og Johan Brun, Borgere i Nakskov, ligeledes 20 Læster Hvede fra Lolland til fremmede Steder og Johan Eriksen, Borger i Rødby, 6 Læster Hvede, dog at de yder Kronen den tilbørlige Told og Rettighed deraf. Han skal nøje paase, at de ikke udfører mere eller andet Korn, end der er angivet i Kongens Pas. Sm. T. 6, 333.

22. Nov. (—). Bestalling for Jacob [Quirinsen] Koch som Humlevrager [og Kaaremester i Sjælland, Malmø og Landskrone], „lydende Ord fra Ord som den forrige, han bekom anno 1622 den 19. Maj“. Udt. i Sj. R. 18, 522 b. K.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Han har berettet, at der til Varberg er ankommet en Tjener hos en engelsk Købmand, som hører til det engelske Kompagni i Hamborg, og som af en Borger i Varberg forlanger 1800 Rdlr. for Varer, hvormed han har forstrakt denne Borgers Søn. Efter Kongens Befaling om Hamborgerne har Mogens Gyldenstjerne indtil nærmere Besked gjort Arrest paa samme Tilgodehavende og begæret at faa at vide, hvorledes der videre skal forholdes dermed. Da denne Købmand, som har forstrakt nævnte Borgersøn fra Varberg med Gods, har bevist, at han er en Engelskmand og hører til det engelske Kompagni i Hamborg, skal

¹ Som Koncept er benyttet et „Memorial“ fra Palle Rosenkrantz, dat. Nykøbing 19. Nov. 1630, om, at Bevillingen er givet til Hans Kræmmer og Johan Brun i Nakskov, „som hindes mtt. hafde salt tilført“, og til Johan Eriksen i Rødby, „som hans mt. pleyer at ligge“.

Mogens Gyldenstjerne hjælpe ham til hans Tilgodehavende. Sk. T. 5, 437.

22. Nov. (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa det Kronens Bønder i Lolland og Falster af fremfarne Konger givne Privilegium paa Udførsel af gamle Heste, som de har brugt til deres Plov og Harve. Sm. T. 5, 128. (Tr.: CCD. IV. 755).

— Miss. til Palle Rosenkrantz [Nykøbing og Aalholms Len]. Da Kongen har konfirmeret det Kronens Bønder i Lolland og Falster af fremfarne Konger givne Privilegium paa Udførsel af gamle Heste, skal han paase, at der ikke udføres andre end gamle Heste, som i nogen Tid har været brugt til deres Plov og Harve. Sm. T. 6, 333.

— Ligelydende Miss.¹ til Laurits Grubbe [Halsted Klosters Len]. Sm. T. 6, 333.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da det berettes, at der er stor Bygfældighed paa Taget og Lofterne paa Hagenskov Slot, skal han lade Taget og Lofterne istandsætte, hvor det er absolut nødvendigt, dog med ringest mulig Bekostning, og føre det til Regnskab. F. T. 4, 120 b.

U. D. og St.² Miss. til Knud Ulfeldt, Jesper Friis og Otte Krafse. Da deres afdøde Faders³, Jacob Ulfeldts, efterladte Bo og Løsøre, som staar under Forsegling paa Nyborg Slot, snarest skal flyttes til Egeskov og dér igen efter Registrering forsegles, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar Kamrene aabnes, Godset flyttes, og naar det igen forsegles, for at alting kan gaa rigtigt til i alle Maader. F. T. 4, 120 b.

— Miss. til Christoffer Basse og Gregers Høg. Jacob Ulfeldts efterladte Gods og Løsøre er straks efter hans Død blevet forseglet paa Nyborg Slot. Da den Tid nu snart er kommet, da hans efterladte Hustru skal levere dette Len fra sig, skal de straks begive sig til Nyborg Slot, aabne Forseglingen og være til Stede, naar det forseglede Løsøre og Boskab

¹ Kun nævnt i Overskriften.

² Dette og det følgende Brev er

indført imellem 22. og 27. Nov.

³ Jesper Friis var g. m. Jakob Ulfeldts Datter Elsebet, Otte Krafse med en anden Datter Birgitte.

udtages og flyttes til deres Gaard Egeskov, og forsegle Kamrene dér, i hvilke det indsættes, efter rigtig Registrering. Det Løsøre, som ikke kan taale at flyttes uden Skade, skal de indsætte under Forsegling [paa Nyborg Slot] indtil videre Deling. De skal overlevere Fru Birgette Brockenhuus Jacob Ulfeldts Forleningsbrev, Register over Inventariet og de Kvittanser, som Rentekammeret har udstedt paa Regnskaber og Skatter af Nyborg Len, som hun skal bruge ved Overleveringen af Lenet og til at fordre Kvittansiarum. Ligeledes skal de levere hende to Breve, som findes i et lille Skrin i hendes Kammer, og som lyder paa Penge for de Øksne, som hun og hendes Mand har solgt i indeværende Aar, og som igen skal indløses af hendes Øksenkøbere. Endvidere skal de fra Rustkammeret levere hende Rusttøj til 6 Heste og ogsaa ellers fra hendes Kammer levere hende, hvad der er nødvendigt til at bruge, og igen indlægge det altsammen paa Egeskov med en rigtig Fortegnelse under deres Haand og Segl. F. T. 4, 121.

23. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om, at Kongen har eftergivet Bønderne i hans Len [Varberg] Halvdelen af den sidst paabudte Pengeskat og Madskat paa Grund af deres Fattigdom. Sk. T. 5. 437 b. K.

— Ligelydende Miss.¹ til Erik Rosenkrantz [Halmstad] og Ifver Krabbe [Laholm]. Sk. T. 5, 437 b. K.

— Mageskifte mellem Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kalundborg Slot, og Kronen. F. R. 3, 456. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Borgemestre, Raad og menige Indvaanere i Holstebro faar Bevilling til at indtage en Kronens Gaard, kaldet Bispgaard, som ligger i Holstebro, men som nu til stor Fortrængsel for dem bruges af en Bonde, med dens Tilliggende under Byens Frihed, imod at de tilbagegiver Bonden hans Fæstepenge og aarlig efter Slotets Jordebog yder den sædvanlige aarlige Afgift og al anden Rettighed af den samt desforuden 2 Tdr. Rug, som sammen med forrige Landgilde og Rettighed aarlig skal leveres paa Lundenæs Slot. J. R. 8, 264. K.²

¹ Kun nævnt i Overskriften.
S. 193, jvfr. S. 217.

² Delvis tr. i: Frølund: Holstebro

23. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Kongen har bevilget, at Borgemestre, Raad og Borgere i Holstebro maa nyde en sammesteds liggende Gaard, som kaldes Bispegaard, under Byens Frihed, mod at de foruden den sædvanlige Afgift yderligere leverer Kronen 2 Tdr. Rug aarlig, skal Adressaten indskrive disse i Jordebogen og aarlig gøre Rede for dem. J. T. 8, 287 b.

24. Nov. (—). Bevilling for Hans Lorck til efter Begæring af Herrerne af Meklenborg at udføre 300 Tdr. Havre fra Danmark til Herrerne af Meklenborg. Sj. R. 18, 522 b. K.

25. Nov. (—). Kvittansiarum til Jens Juel til Lindbjerg paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Lundegaard Len paa Mors fra 1. Maj 1626 til 1. Maj 1627, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. K.¹ Udt. i J. R. 8, 264 b.

27. Nov. (—). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i nedennævnte Købstæder straks med dette Bud skal fremsende de Borgelejepege, som skal betales af dem fra 1. Nov. 1630 til Paaskeaften 1631, beregnet til 9 Sk. paa hver Person om Dagen, alt i god gangbar Mønt ligesom hidtil, saafremt de ikke selv vil staa til Rette derfor. — I Sjælland: Køge til 24 Mand, Helsingør 20, Næstved 17, Kalundborg 16, Slagelse 15, Holbæk 14, Slangerup 13, Skelskør 10, Nykøbing 9, Hedinge, Stege og Vordingborg hver 7, Præstø og Roskilde hver 6, Ringsted og Korsør hver 4. — I Lolland og Falster: Nakskov 28, Maribo 14, Stubbekøbing 10, Nysted 9 og Saksøbing 6. — I Skaane, Halland og Blekinge: Malmø 30, Ystad 28, Landskrone 15, Lund 14, Ronneby 12, Helsingborg og Simmershavn hver 8, Varberg 6, Laholm, Skanør og Falsterbo hver 5 og Falkenberg 2. — I Fyen: Odense 36, Svendborg 19, Kerteminde og Nyborg hver 16, Middelfart 11, Rudkøbing og Assens hver 10, Faaborg

¹ Som K. er benyttet en paa Kongens Vegne af Jørgen Vind og Sten Bilde ad mandatum underskreven, men ikke beseglet Udfærdigelse med Paategning af Christopher Ifversen og Laurits Jørgensen om, at den er registreret i Rentekammeret.

og Bogense hver 8. — I Jylland: Aalborg 54, Ribe 50, Aarhus 28, Randers 27, Kolding og Viborg hver 24, Horsens 18, Vejle 14, Lemvig 12, Sæby og Nykøbing hver 11, Æbeltoft, Thisted og Ringkøbing hver 10, Varde og Hjørring hver 9, Grenaa og Skive hver 8, Holstebro 7, Hobro 6 og Skagen 4. Sj. R. 18, 523 b. Kopi (til Horsens, med Dateringssted: Frederiksborg) i Landsark. i Viborg.

27. Nov. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Købstæder. Da det berettes, at Borgerskabet og Almuen i N. endnu er i Restance med nedennævnte Beløb af Borgelejepengene, skal de tilholde Borgerskabet alvorligt med det allerførste og naar dette Bud henvender sig til dem at betale nævnte Restance, nemlig: Jylland: Lemvig 19 Dlr. 31 Sk. kurant, Horsens 7 Dlr. 38 Sk., Aalborg 600 Dlr. 8 Sk., Grenaa $64\frac{1}{2}$ Dlr. 24 Sk., Kolding 194 Dlr. 32 Sk.; Fyen: Svendborg 157 Dlr. 12 Sk., Kerteminde $129\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Mk., Faaborg $64\frac{1}{2}$ Dlr. 24 Sk., Bogense $64\frac{1}{2}$ Dlr. 24 Sk., Rudkøbing 81 Dlr., Middelfart $88\frac{1}{2}$ Dlr., Nyborg 259 Dlr. 16 Sk., Odense $291\frac{1}{2}$ Dlr. 8 Sk., Assens 81 Dlr.; Lolland: Nakskov 242 Dlr. 1 Mk., Maribo $254\frac{1}{2}$ Dlr. 2 Sk.; Sjælland: Korsør $64\frac{1}{2}$ Dlr.; Skaane: Kongsbacke $107\frac{1}{2}$ Dlr. 4 Sk., Ystad $156\frac{1}{2}$ Dlr. 8 Sk., Sømmershavn $209\frac{1}{2}$ Dlr. 35 Sk., Landskrone $10\frac{1}{2}$ Dlr. 24 Sk., ialt 3249 Dlr. 28 Sk. Sj. T. 24, 454 b. K.

— Miss.¹ til Markus Bilde til Nackebølle, Jørgen Brahe til Hvedholm, Anders Bilde til Damsboe og Gregers Krabbe til Tostelund. Den 15. Aug. 1623 har Claus Daa til Raunstrup, Rigsadmiral og Befalingsmand paa Dragsholm Slot, paa sin Søn² Jacob Ulfeldt Corfidsens Vegne, Erik Urne, Befalingsmand i Udsten Kloster, paa egne Vegne, Sten Rodsten til Lerbek paa sin Faders³, afdøde Lave Urnes Vegne, Fru Sophia Below, Christen Thotts Enke, til Boltinggaard, paa egne og Børns Vegne og afdøde Henning Valkendorf til Glorup paa egne Vegne sluttet en skriftlig Kontrakt i Odense om, at dersom noget af det Gods, som de havde faaet til Udlæg af afdøde Hans

¹ Jvfr. om denne Sag ovfr. 13. Jan. 1630.
 gift med Claus Daas Datter Lisbet.

² Jacob Ulfeldt var
³ Sten Rodsten var gift med
 Lave Urnes Datter Margrete.

Pogwisch, og som da blev delt imellem dem, blev bevist at være Gods, som med Rette var tilskiftet hans Børn efter deres afdøde Moder, skulde de alle staa Last og Brast med hverandre og være forpligtet til at tilfredsstille den, paa hvis Lodder eller Skifte saadant Børnegods kunde findes, med tilsvarende Gods. Senere er ved Dom en Del af det Gods, der var tilfaldet nævnte Henning Valkendorf til Glorup, tildømt Hans Pogwisch's Børn, hvorfor Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, paa sin afdøde Faders Vegne, for at han kan faa Vederlag efter nævnte Kontrakt, har tilbudt de øvrige Interesserede en kgl. Befaling derom, hvad de alle er gaaet ind paa. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest at stævne Parterne for sig til belejlig Tid og Sted, afgøre Sagen mellem dem i Mindelighed eller ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. Det befales Parterne at møde for dem, naar de tilsiges. F. T. 4, 121 b.

27. Nov. (Frederiksborg). Bevilling for Daniel Troye til at udføre 200 Tdr. Havre til Meklenborg imod igen at indføre 30 Læster Rug. Udt. i Sj. R. 18, 522 b. K.

— Bevilling for samme til fra Danmark at udføre 200 Tdr. Havre og igen at indføre 20 Læster Rug, Tolden dog uforkrænket i alle Maader. Udt. i Sj. R. 18, 522 b.

— Instruks for Peder Galt til Tidtselholt, Skibskaptein, paa den ham paalagte Rejse til Østersøen. Saa snart Skibene er færdige og Vinden føjer sig, skal han begive sig fra København med Kongens Skibe Havhesten, Gabriel, Marekatten, Haren, Mynden, Den flyvende Fisk og to Galejer til Nakskov Albue i Lolland. Han skal selv gaa ombord paa Havhesten og være Admiral over de andre Skibe og blive dér, indtil han faar videre Befaling. Sj. R. 18, 523.

— Søpas for samme med Havhesten til Østersøen. Sj. R. 18, 522 b. K.

— Ligelydende Søpas for Hendrik Mund med Gabriel, Kiøn Jokum Grabow paa Marekatten, Daniel Husum paa Haren, Nicolaus Manley paa Mynden, Oluf Glad paa Den

flyvende Fisk, N. N. paa en Galej N. og N. N. paa en Galej N. Udt. i Sj. R 18, 523.

27. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Otte Brahe Stensen til Nesbyholm, Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Tryggevælde, Frederik Parsberg til Harrested og Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester. Da der er opstaaet Trætte imellem Christopher Gjõe til Oxholt og Eiler Urne til Gundersleholm, Befalingsmand over Bratsberg Len, om Salget af Gundersleholm, og da de har tilbetroet Adressaterne at afgøre denne Trætte, gives der dem Befaling og Fuldmagt til ved første Lejlighed at mødes paa belejlig Tid og Sted, indstævne begge Parter for sig, billægge denne Trætte i Mindelighed eller afgøre den ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og alligevel efterkomme denne Befaling uden Ophold. Sj. T. 24, 455 b.

— Miss. til Frederik Reedtz og Vincents Bilde. Da der med det allerførste skal holdes Skifte imellem afdøde Peder Madsens Børn og Arvinger, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. Sj. T. 24, 456.

— Miss. til Frandts Rantzau og Frederik Urne. Da Dirik Hessel, forrige Visitør i Øresund, har forset sig, idet han ikke har været Kongen saa tro og flittig i sin Bestilling, som han burde, og da Kongen har bevilget, at han maa aftinge samme Sag, skal de aftinge samme Sag med ham efter hans yderste Formue. Sj. T. 24, 456 b. K.

— Miss. til Ifver Krabbe. Det tillades ham at begive sig dér fra Fæstningen [Laholm] paa en Maanedstid, dog at han ordner det saaledes, at der i hans Fraværelse intet forsømmes i Fæstningen eller Lenet. Sk. T. 5, 437 b.

— Miss. til Christen Thommesen. Det berettes, at han gør Fordring paa, at det gejstlige Gods, som afdøde Jacob Ulfeldt har haft, straks skal indrømmes ham. Kongen be-

stemmer, at Fru Birgitte Brockenhuus skal beholde dette gejstlige Gods indtil 1. Maj, idet der skal forholdes med dette som med andre Len og andet gejstligt Gods, og det samme kan Christen Thommesen ogsaa vente i Fremtiden. J. T. 8, 287 b.

27. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Jens Juel paa Aalborg, Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal] og M. Niels Pofvelsen i Aalborg. Jens Jørgensen, forrige Præst i Ingstrup, har berettet, at han for rum Tid siden er blevet afsat fra sit Embede, og at han siden ved Landstingsdom er frikendt i Sagen, men at Kapitlet i Aalborg ikke har villet akceptere denne Dom. Han har dengang klaget herover til Kongen og erhvervet Befaling¹ til Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Stjerniholt, og M. Christen Hansen, Superintendent over Vendelbo Stift, om at de skulde undersøge Sagen og indsende Erklæring derom til Kongen. Siden har M. Christen Hansen beholdt Præstens Breve en rum Tid, hvorom der er afsagt Dom paa sidste Herredag i København. Adressaterne skal med det allerførste tage Sagen for sig, undersøge den grundigt fra først til sidst, dømme i den og give deres Afgørelse beskrevet. Siden skal de indsende Erklæring om den til Kancelliet. J. T. 8, 288.

29. Nov.² (—). Miss. til Gregers Krabbe og Dr. Hans Mikkelsen. Det berettes, at Hr. Jens Nielsen, Præst i Ouby³ og Indsløf Sogne, for en Ægteskabssag er dømt fra sit Kald. Det skal bero med dette Kald, indtil der er gaaet Dom i Sagen for Konsistoriet og Kongen derefter har resolveret derpaa. F. T. 4, 122 b.

3. Dec. (—). Miss. til Frederik Urne. Da det berettes, at Dirik Hessel, forrige Visitør i Øresund, vægrer sig ved at betale 2000 Rdlr. og afstaa sin bedste Gaard i Helsingør til Kongen for den Forseelse, som han har begaaet, og ikke heller vil skaffe Forlovere derfor, skal Frederik Urne, hvis han ikke straks indstiller sig hermed, som ovenfor

¹ 17. Sept. 1622. ² F. T. har, sikkert ved en Fejlskrift: 19. Nov. Denne Dag var Kongen i København, fra den 27. Nov. af paa Frederiksborg. Brevet er indført efter 27. Nov. ³ Aaby og Indslev S., Vends H.

skrevet, sende ham velforvaret til Dragsholm Slot, sælge Halvparten af hans Bo og føre Kongen Pengene til Regnskab. Sj. T. 24, 457 b. K.

3. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Claus Daa om at indsætte Dirik Hessel, forrige Visitør i Øresund, som tilsendes ham, i Fængsel i Dragsholm Slot. Sj. T. 24, 457. K.¹

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da Jomfru Karen Zitzevitz har begæret 5 Gaarde i Limmernis, 1 Gaard i Giedening², 1 Gaard i Dal og 1 Gaard i Giøred, alle i Fieraas Sogn i Fjære Herred i Varberg Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Allefors, 1 Gaard i Arndal og 1 Gaard i Freboe, alle i Tølle Sogn, Hielme Biergaard, 1 Gaard i Lille Fixolt, begge i Fieraas Sogn, 1 Gaard i Giellinge By og Sogn, alle i Fjære Herred, 1 Gaard i Svenstrup i Lindberg Sogn og 1 Gaard i Nøslinge By og Sogn, begge i Himle Herred, og 1 Gaard i Torstrup i Vindberg Sogn i Favraas Herred, alle i Varberg Len, skal han besigte dette Gods og med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 438.

— Miss. til Sigvort Urne. Da Fru Ane Skovgaard til Heckebier, Holger Ulfstands Enke, har begæret 9 Gaarde, hvoraf én har tvende Gaardes Brug, i Liungby i Bare Herred i Malmøhus Len til Mageskifte for 1 Gaard i Solbjerg, 2 Gaarde i Aaby Nørre og 1 Gaard i Espe, endvidere 1 Gaard i Skrebellinge i Onse³ Herred, alle i Malmøhus Len, skal han besigte dette Gods og med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 438 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Denne Jacob Mikkelsen, Salpetersyder i Fyen, har klaget over, at Salpeterladen er slet forfalden, og over flere Mangler ved samme,

¹ Nedenunder er skrevet: Dette Brev blev ikke brugt, ti Dirik Hessel stillede sig ind. ² Efter Besigtelsen til Skødet 28. Juni 1631 er Giedevig, Dal, Giøred, Frebo, Hielmøbjerg og Lille Fixholt, hvis Navne delvis er forskrevet i Sk. T., Gaarde i Fjæraas Sogn; jvfr. iøvrigt ndfr. Miss. af 18. Febr. 1631 om samme Sag. ³ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Ouse Herred.

som det kan ses af hans i Kopi medfølgende Supplikation. Henning Valkendorf skal undersøge Sagen og, hvis det er, som han angiver, skaffe ham, hvad der behøves til samme Værk. Endvidere skal han snarest til Kancelliet indsende Erklæring om hvert enkelt Punkt i Salpetersyderens Klage. F. T. 4, 123. Orig. i Landsark. i Odense.

3. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Laurits Lindenov. En Del af Kronens Bønder i Vibye i hans Len [Aarhusgaard] har klaget over, at der i Vibye findes 13 Gaarde, paa hvilke der er saaet og avles $2\frac{1}{2}$ Pd. mere end paa de andre, og at de alligevel alle er sat lige højt, baade i Landgilde og al anden Rettighed, hvorved de mener, at der sker dem for kort. Han skal undersøge Sagen og siden ordne den, som det er billigt og ret. J. T. 8, 289.

— Lignende Miss. til Christen Holck og Otte Marsvin om at fastsætte, hvor meget Kronens Bønder i Sporup og Lenei¹ Sogne i Silkeborg Len i indeværende Aar skal yde af deres Landgilde. Udt. i J. T. 8, 289.

— Miss. til nogle af Lensmændene i Jylland. En Del af Kronens Bønder i N. Len har berettet, at de er ganske forarmede og ifjor kun har kunnet saa ganske lidt paa Grund af deres Armod, og har begæret noget Afslag paa deres Landgilde. For at Bønderne kan blive ved Magt, har Kongen bevilget, at de, som er forarmede, i indeværende Aar maa faa noget Afslag paa deres Landgilde, eftersom de har saaet og avlet og deres Evne er til efter rigtigt Tingsvidne. Adressaterne skal undersøge, hvilke af Kronens Bønder i N. Len der er saa forarmede, at de i Aar ikke kan give deres fulde Landgilde, efter Tingsvidne fastsætte, hvor meget enhver af disse forarmede bør yde af deres Landgilde i indeværende Aar efter deres Sæd og Avling og efter deres Evne, og indsende det beskrevet til Kancelliet. — Otte Marsvin og Knud Gyldenstjerne i Dronningborg Len, Knud Gyldenstjerne og Tyge Brahe i Halds Len, Mogens Kaas og Otte Marsvin i Mariager Len, Gunde Lange og Tønne Friis i Koldinghus Len, Jens Juel og Reinholdt Heidenstrup i

¹ Linna S., Gjern H.

Aalborghus og Sejlstrup Len, Lavridts Ebbesen og Lavridts Lindenov i Skanderborg og Aarhus Len. J. T. 8, 289.

6. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Oluf Andersen, der for nogle Aar siden har forset sig i Hor med en Kvinde, ved Navn Kirsten, og derfor ved Dom er bleven skilt fra sin Ægtekvinde, som nu er afgaaet ved Døden, igen maa indlade sig i Ægteskab, da han i Mellemtiden har skikket sig vel. Sj. R. 18, 524 b. Orig.

— Aab. Brev om, at Ernst Werckmand maa forpagte en Gaard i Sjælland og holde Hus dér og dog nyde Kapitelsfrihed lige med andre residerende; dog skal han deltage i alle Forhør i Ægteskabssager og ogsaa ellers indfinde sig paa Kapitlet, naar det forlanges og gøres Behov. Desuden skal han betænke de fattige med nogen Almisse, som hvis han holdt Dug og Disk dér. Sj. R. 18, 524 b. K.

— Kgl. Konfirmation paa en af Borgemestre og Raad i København udstedt Anordning om Vindrikken ved Bryllupper. Sj. R. 18, 525. (Tr.: CCD. IV. 521 f. KD. III. 97 f.).

— Miss. til Dr. Hans Resener om med Teologerne at overveje exercitia pietatis ved Skolerne. Sj. T. 24, 457 b. K. (Tr.: Dsk. KL. III. 180. Kirkehist. Saml. 3. R. II. 708. Rietz: Skånska Skolväsendets Hist. S. 100.).

—¹ Miss. til alle Rigsraaderne² om at møde i København den 2. Jan., hvor Kongen vil raadslaa med dem om adskilligt, som der ligger Kongen, hans Riger og Lande stor Magt paa. K. Sj. T. 24, 457 b. Orig. (til Hr. Kristen Friis).

— Miss. til Gabriel Kruse og Frederik Urne. De har tilforn³ faaet Befaling til at besigte noget Gods i Køndbye, som Frands Rantzau til Rantzausholmb, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, har begæret til Mageskifte af Roskilde Domkapitel. Da dette ejer 18 Skpr. Byg i en Gaard i Vendslef og Frands Rantzau ejer hele denne By undtagen disse 18 Skpr. Byg, og da han tilbyder at udlægge lige saa meget Byg i en Gaard i Veilebye, som skal være bedre til at yde Landgilden end den anden, skal de ligne og lægge samme

¹ Dateringen er glemt i Sj. T.
Febr. 1630.

² De opregnes alle.

³ 18.

18 Skpr. Byg paa begge Sider til Frands Rantzau og Roskilde Kapitel og med det allerførste indsende det til Kancelliet. Sj. T. 24, 458. K.¹

6. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Rektor og Professorer ved Universitetet i København. Da det berettes, at Thomas Bang, som en Tid lang har været syg, nu er bleven rask, skal han overtage Professoratet i Hebraisk, dersom de mener, at han er blevet saa rask, at han kan betjene dette Professorat. De skal tilholde Stugardius, som har Kongens Stipendium til at studere for, at studere Matematik; dersom han forfremmer sig deri, maa han forordnes til Professoratet deri, naar et saadant i Fremtiden bliver ledigt. Da det berettes, at Ungdommen, som fra Skolerne begiver sig til Universitetet, findes saa grov, at den ikke kan modtages her, maa de ikke admittere nogen, som ikke medfører tilbørligt Fundament fra Skolerne. Da det berettes, at nogle af dem, som for deres Grovhed i Bogen er blevet afvist og ikke har kunnet antages her, siden har begivet sig til andre Akademier, ladet sig deponere dér og straks igen har begivet sig til Universitetet her, men ellers ikke har forberedt sig videre i deres Bog, befales det, at saadanne ikke maa admittes her, før der paany er foretaget Undersøgelse om deres Forfremmelse i Bogen. Naar Dekanus har overhørt nogle, som vil deponeres og være Studenter, skal han tilstille Rektor deres Exercitia, som Rektor siden skal forelægge hele Professorernes Konsistorium, for at der kan haves det Tilsyn dermed, som Sagen udkræver og som Professorerne anordner. Kongen har befalet, at der foruden de 100 Studenter, som Kongens Fader har befalet skulde underholdes af Kommunitetet, og de 20 Studenter, som Kongen selv har føjet hertil, yderligere skal bespises endnu 2 Borde paa 24 Studenter, saa længe og saa ofte Kommunitetets Tilstand og Indtægt tillader det. Det skal paases, at der blandt disse 24 kun indtages de fattigste og højst betrængte,

¹ Brevet er atter indført Sj. T. 24, 460 efter en ny Konzept, i hvilken der foran Ordene: „Kapitel i Roskilde Domkirke“ er tilføjet: „Universitetet og“. Nedenunder er skrevet: Dette Brev er tvende Gange registreret.

som derhos er flittige og gudfrygtige. Sj. T. 24, 458 b. K. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 194¹.

6. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Thomas Fincke. Da Kongen har bestemt, at der i Kommunitetet skal underholdes endnu 24 fattige Studenter foruden de tidligere forordnede 120, skal han straks indrette 2 Borde til dem, saa at der ved hvert Bord kan sidde 12 Personer, og lade dem faa nødtørfdig Underholdning. Sj. T. 24, 459 b. K. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 205 b².

— Miss. til alle Lensmændene³ i Danmark, undtagen Jylland, om Kontrol med Overholdelsen af Forbudet mod Udførsel af Korn. Sj. T. 24, 460. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 522 f.).

— Miss. til Roskilde Kapitel. Da der for nogen Tid siden i Trønninge Skov, som dengang tilhørte Roskilde Kapitel, efter Kongens Befaling er blevet hugget en Del Træer til Kongens Skibe, skal de lade de omboende Kapitels Tjenere sammen med Kronens Tjenere føre disse Træer til nærmeste Ladested, naar det bliver Opholdsføre. Sj. T. 24, 458 b. K.

— Miss. til Universitetet i København og Kapitlet i Roskilde. Kongen har for nogen Tid siden ladet en Del Træer, som skulde bruges til Orlogsskibene, hugge i Trønninge Skov, men skal endnu bruge omtrent 30 Træer. Saafremt de ikke kan faas i Holbæk Lund, vil Kongen lade dem hugge i nævnte Skov. Dersom de hugges dér, skal Adressaterne lade deres Fuldmægtige være til Stede, for at de kan paase, at der ikke hugges mere end dette. Sj. T. 24, 460 b. K.

— Miss. til Mogens Pax. Da Kongen endnu behøver 30 Træer til sine Orlogsskibe foruden dem, der allerede er hugget i Trønninge Skov, skal han lade dem hugge i Holbæk Lund, dersom der findes saa mange dér, i modsat Fald skal de hugges i Trønninge Skov i Nærværelse af Fuldmægtige for Professorerne og [Roskilde] Kapitel efter den derom gjorte Anordning. Sj. T. 24, 460 b. K.

¹ Tr.: Matzen: Kbhvns. Universitets Retshistorie I. Tillæg S. 34—35 og delvis i Kirkehist. Saml. 3. R. V. 206. ² Tr.: Dsk. Mag. 5. R. I. 148. ³ De opregnes alle i K.

6. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott og Christoffer Ulfeldt. De har berettet, at Smaatolden ikke er tilstrækkelig til at underholde Garnisonerne og antage Officerer i Skaane for, og har foreslaaet at aftakke en Del af Officererne eller dem alle. Sagen skal bero indtil Rigsraadets Sammentræden, hvor de da skal angive nærmere herom. Sk. T. 5, 439.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt og Ifver Krabbe. Da Stensaaen daglig gør stor Skade og det er at befrygte, at den i Fremtiden vil foraarsage større Skade, dersom det ikke i Tide forebygges, skal de tale med Adelen deromkring, saa mange som enten selv eller hvis Bønder lider Skade af Aaen, om de og deres Bønder, Ugedagsbønder og andre, som lider Skade af Aaen, vil være med til at lade den udstikke. Dersom de bevilger dette, skal Adressaterne paalægge de Herreder i Laholms Len, som lider Skade af Aaen, og det nærmest liggende Herred i Helsingborg Len, at de betinger det med Gravere eller selv udfører det, som det bedst kan ske. Adressaterne skal snarest indsende Erklæring derom til Kongen. Sk. T. 5, 439.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Det berettes, at en Mand paa Bornholm, ved Navn Claus Gagge, for kort Tid siden skal have skudt en Karl ihjel i sin Skov, fordi Karlen havde hugget noget Brænde. Holger Rosenkrantz skal undersøge Sagen og, hvis Manden er af Adel, sende ham velforvaret til København; hvis han ikke er af Adel, skal han tiltale ham ved Retten. Sk. T. 5, 439.

— Miss. til Jørgen Urne. Da det berettes, at Christianstads Kirkes Regnskab for den Tid, i hvilken Otte Marsvin forestod Lenet, findes hos en Enke dér i Byen, skal Jørgen Urne snarest lade det indsende til Rentekammeret, for at Kongen, eftersom det befindes, kan lade gøre videre Anfordring. Sk. T. 5, 439 b.

— Aab. Brev om, at det tillades Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, at oprette et Fattighus i Horne Sogn, saaledes at det, som bliver tilovers af Horne Kirketiende udover Horne Kirkes Bygning og Underholdning, maa anlægges i saa Maade til rette nødtørftige Guds

Lemmer. Dog skal det Brev¹, som Kongen har givet Jørgen Brahe paa Jus patronatus til Horne Kirke, holdes i alle sine andre Punkter og Kirken vel vedligeholdes i alle Maader. F. R. 3, 458 b.

6. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Gymnasiet i Odense faar bevilget den øverste Del af det Hus, i hvilket Gymnasiets Auditorium er, Sonden for St. Knuds Kirke og indtil andre St. Knuds Huse og Kloster begynder, og det øde Stykke Jordsmon dér nedenfor ved Aaen fra Kapitlets Have indtil St. Knuds Klosters Have. F. R. 3, 459².

— Miss. til Christen Thommesen og Dr. Hans Mikkelsen. Det berettes, at der fordem er bleven underholdt et Antal Skolepersoner af St. Hans Kloster i Odense og af Gamburg Birk af en Stiftelse³, hvilke Personer ogsaa er blevet aflagt med saa mange Penge, som paa de Tider kunde forslaa til deres Ophold, men at denne velmente gudelige Foundation som Følge af Forandringen i Pengene og Varernes Pris næsten er helt forsvunden. Da det i sig selv er kristeligt og billigt, at det, som er stiftet saa godt, vedligeholdes efter Fundators første Mening af Efterkommerne, skal Adressaterne gøre en bestemt Ordning herpaa, som herefter altid kan følges, og tillægge samme Skolebørn noget i Korn, som kan forslaa. Denne Ordning vil Kongen siden stadfæste. F. T. 4, 123.

— Miss. til Jørgen Brahe og Henning Valkendorf. Borgerne i Nyborg har andraget om, at der maa holdes et Fæmarked dér i Byen om Høsten, hvorimod de vil afskaffe et Sommermarked. Adressaterne skal med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorledes der kan forholdes hermed til Gavn og Bedste for Byen og Egnen deromkring. F. T. 4, 123 b.

— Miss. til Jørgen Brahe til Hvedholm og Gregers Krabbe til Torstedlund, Embedsmænd paa Hagenskov og Hindsgavl Slotte. Da Kongen af Tygge Brahe til Matteredup, Embedsmand paa Skivehus, har begæret 6 Gaarde i Freby⁴ og 1 Gaard i Uderby⁵,

¹ Se Mageskifte ndfr. 22. Dec. 1630. ² Tr.: Hofmans Fundat. V. 19 f. ³ Stedet er forskrevet i F. T.; Meningen er uklar. ⁴ Skødet af 10. April 1631 har Øfreby; ment er Overby, Oddens S. ⁵ F. T. har ved en Fejlskrift: udi Uderbygaard; ment er Yderby, Oddens S.

alle i Ods Herred i Dragsholm Len i Sjælland, til Mageskifte, for hvilke Tygge Brahe har begæret 2 Gaarde i Dalby, liggende til Dalum Kloster paa Hindtsholm, 2 Gaarde liggende til Nyborg Slot og 2 Gaarde i Midskouf i Mesinge Sogn, alle i Fyen, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard¹ i Ramsø Herred i Roskilde Len, 1 Gaard i Kongstedborup i Tryggevælde Len og 2 Gaarde i Hosten², skal de besigte begge Parterers Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 4, 124.

6. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe til Hvedholm og Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmænd paa Hagenskov Slot og Odensegaard. De har tilforn³ faaet Befaling til at likvidere imellem Hans Markdanner til Langesøe og hans Hustrus Moder Fru Anne von der Wisch om hans Gæld til hende, og hvor meget han er pligtig at betale deraf med Renter. Fru Anne von der Wisch har endvidere paa sidste Herredag erhvervet Dom over Frederik Markdanner til Søgaard, hvorefter han skal betale hende 4000 Rdlr., for hvilke han med flere andre har kavtioneret for hans Broder Hans Markdanner, hvilke Penge hun har foræret sin Datter Jomfru Margrete Wensin, og Frederik Markdanner har nu begæret Befaling til Adressaterne om ogsaa at likvidere dem imellem og fastsætte, hvor meget han i Hovedstol og Renter mod Afkortning er pligtig at betale hende. De skal med det første stævne Frederik Markdanner, Fru Anne von der Wisch og hendes Datter Jomfru Margrete Wensin med deres Lavværger for sig, forlige dem i Mindelighed om, hvor meget førstnævnte skal betale denne, eller afgøre det ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 125.

— Bevilling for Søfren Søfrensen, Borgemester i Maribo, der forrige Aar har forstrakt Kronens Bønder, som ligger til Vordingborg Slot, med 18 Læster Byg, [til at udføre 18 Læster Byg]⁴. Sm. R. 5, 128 b.

¹ Efter Skødet af 10. April 1631 laa denne Gaard i Syv. ² Højsten, Dalby S., Fakse H. ³ 24. Juli 1630. ⁴ I Sm. R. er der øjensynlig sprunget noget over her.

6. Dec. (Kbhvn.). Lignende Bevilling for Claus Skuler, Borger i Maribo, til at udføre 2 $\frac{1}{2}$ Læst Byg til fremmede Steder. Udt. i Sm. R. 5, 128 b.

— Miss. til Jens Juel og M. Christen Hansen. Jørgen Brockenhuus til Sæbygaard, Befalingsmand paa Halsnø Kloster og over Hardanger Len, har berettet, at han har haft Kirkens Part af Tienden af Salling og Lundbye Sogne i Fæste, men at Fæstebrevet er bortkommet for ham paa hans Gaard Sibberkloster under den sidste Tids Tilstand, hvorfor han begærer Kongens Konfirmation paa Fæstebrevet. Adressaterne skal med det første indsende Erklæring til Kancelliet med særlig Specifikation paa, hvor stor en Afgift der svares af Kirkens Part af nævnte Sognes Korntiende. J. T. 8, 289 b.

— Miss. til Christen Holck. Hr. Bertel Jacobsen, Sognepræst til Lefring og Hørup Sogne, har klaget over, at hans Kald er saa ringe, at han ikke kan underholde sig med Hustru og Børn deraf. Naar der bliver en Tiende ledig dér i Egnen, skal Christen Holck lade ham faa den for rimeligt Stedsmaal og sædvanlig Afgift. J. T. 8, 290.

— Miss. til Jomfru Lisbet Friis. Der tilsendes hende en Kopi af den Erklæring, som Lauridts Lindenov til Ørregaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard, har afgivet om de Klager, som hendes Bønder har indsendt til Kancelliet over hende. Hun skal med det allerførste indsende sin Erklæring om disse Klager til Kancelliet. J. T. 8, 290.

— Miss. til Gunde Lange og Dr. Jens Dinesen. Da det berettes, at Vejle Kirke er næsten ruineret af de kejserlige, skal Adressaterne gøre Overslag over, hvad der er højforment og ikke kan undværes til dens Reparation, og som ikke bekvemmelig kan bekostes af Kirkens Indkomst, og paalægge de Kirker i Stiftet [Ribe], som har bedst Evne dertil, at betale hver sin Del deraf. De skal snarest indsende Erklæring herom, for at Kongen siden kan lade befale videre derom. J. T. 8, 290 b.

— Miss. til Christian Thommesen med flere¹. Det berettes, at der tilforn er oprettet den Stiftelse, at et Antal Skoleper-

¹ Der nævnes ikke, hvilke.

soner skulde underholdes af Aarhus Bispegaard og har været aflagt saaledes med Penge, at det paa de Tider kunde forslaa til deres Ophold, men at Pengenes og Varernes Pris siden den Tid er saa forandret, at den tidligere gudelige Stiftelse og Foundation derved næsten er ødelagt. Da det i sig selv er kristeligt og billigt, at det, som er stiftet saa vel, vedligeholdes af Efterkommerne efter Fundators rette og første Mening, paalægges det Adressaterne at gøre en vis Skik og Ordning derpaa, som altid kan følges for Fremtiden, og tillægge samme Skolebørn noget i Korn, som kan forslaa til en maadelig nødtørfvig Underholdning, hvilken Skik Kongen siden vil konfirmere. J. T. 8, 290 b.

6. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jens Juel og Otto Skeel. Fru Sophiæ Brahe til Odden, Hr. Jürgen Lunges Enke, har berettet, at hun for nogen Tid siden har skiftet sine Børns Arvegods imellem dem og derefter taget deres Gods til sig efter Lodden, og har begæret Kongens Befaling til gode Mænd om at fastsætte, hvad hun aarlig skal give sine Børn af deres Gods. Adressaterne skal med det første fastsætte dette og paase, at hun paatager sig at holde Rostjenesten af Godset, holder Ove Lunge i det kongelige adelige Akademi i Sorø og sine Døtre hjemme i hendes Hus med hvad de har fornødent, paa hendes Bekostning. De skal give deres Afgørelse beskrevet fra sig. J. T. 8, 291.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald, og Verner Parsberg til Lynderupgaard. Da Fru Anne Kaas til Torupgaard, Præben Bilds Enke, har begæret 2 Gaarde, 1 Bol og 1 Gadehus i Ørumb By og Sogn i Fjends Herred i Halds Len i Jylland til Mageskifte for 1 Gaard i Giedtstedt By og Sogn, 1 Gaard og 1 Halvgaard i Luns¹ By og Sogn og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard i Drøstrup By i Kietrup Sogn, alle i Rinds Herred i Halds Len i Jylland, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 291.

— Miss. til Otte Skeel, Knud Gyldenstjerne og Bispen i Vendelbo Stift. Da det berettes, at Skolen i Nykøbing lider

¹ Lovns, Gislum H.

stor Mangel paa dygtige Hørere, da den ikke er aflagt med saadanne Lønninger, at nogen skikkelig Person kan underholdes med Klæder og Føde deraf endog til Maadelighed, skal de betænke Midler til Afhjælpning heraf, dog med saa ringe Afgang som muligt i Kronens Indkomst, om der ellers kan findes andre Midler. Blandt disse Midler eragter Kongen bekvemmeligst, at Hørerne forsynes med det nærmeste gode Degnekald eller nogen Pension deraf, at nogen af Kongens eller Kirkens Tiender tillægges dem for sædvanlig Afgift, saa at de kan underholdes af det, der er udover Afgiften. Hvis nogen har Livsbrev paa samme Tiender, kunde disse Tiender efter Indehavernes Afgang følge Hørerne for samme Afgift, eller hvilke Midler de ellers kan betænke. Udt. i N. T. 5, 136 b.

6. Dec. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Dorette Munk, Christopher Parsbergs Enke, paa Kronens Part af Korntienden af Borberg Sogn i Hjerm Herred, hvorpaa hun tilforn har faaet Kongens Brev, der er bortkommet for hende i Fejdetiden. Udt. i Tb. 122.

(U. D. og St.)¹. Miss. til Fru Birgette Brockenhuus, Jacob Ulfeldts Enke. Kongen har bevilget Borgerskabet i Nyborg, at der maa holdes et frit almindeligt Marked aarlig dér i Byen hver S. Lucæ Evangelistes Dag² eller Søgnedagen derefter, imod at et af de Markeder, som plejer at holdes dér om Sommeren, afskaffes. Hun skal indhente Erklæring hos Borgerne om og selv undersøge, hvilket Marked bekvemmeligst kan afskaffes, og snarest underrette Kongen derom. F. T. 4, 123 b.

7. Dec. (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1630 at regne, for Claus Daa til Borreby, Rigsraad og Rigens Admiral, paa Dragsholm Len. I Stedet for den visse Indkomst af Tranekær Len, hvormed han skulde have været forlenet for Admiralsbestillingen, bevilges der ham 392 Rdlr. 12¹/₂ Sk., 33 Læster 2 Pd. 1 Td. 5¹/₂ Skpr. Byg, 36 Tdr. i Læsten, 4¹/₂ Læst 5 Pd. 4 Skpr. Rug, 30 Tdr. i Læsten, 21 Pd. Rug i Stedet for 10¹/₂ Pd. Hvede, 368 Tdr. Havre, 8 Tdr. 1¹/₂ Fj. Smør, 30¹/₄ Bolgalt i Stedet for 81 Brændsvin, endvidere 6³/₄

¹ Brevet er indført umiddelbart efter Brevet af 6. Dec. om Markedet i Nyborg. ² 18. Oktober.

Brændsvin, 16 $\frac{1}{2}$ Ko, 7 $\frac{1}{2}$ Stud i Stedet for 7 $\frac{1}{2}$ Ko, 24 Faar, 55 Lam, 114 Gæs, 339 Høns, 3 Rdlr. i Stedet for at stalde 2 Øksne, 3 Ort i Stedet for hvert af 119 Fødenød, 1 Td. Torsk, 1 Ort i Stedet for hver 5 $\frac{1}{4}$ Kornsække, 8 Sk. i Stedet for hvert af 2450 Læs Ved, 4 $\frac{1}{2}$ Tdr. Torsk i Stedet for 10 $\frac{1}{2}$ Tdr. 1 Fj. Torsk og 1680 Slettinger, som tilforn er givet til Landgilde af et Fiskeleje, som nu er næsten øde. Endvidere bevilges der ham til 4 geruste Heste aarlig der af Slottet 100 Rdlr. in specie, 5 Læster Rug, beregnet til 30 Tdr. i Læsten, i Stedet for 10,000 tørre Hvillinger og 10,000 tørre Flyndere 2 Læster 8 Tdr. Byg, beregnet til 36 Tdr. i Læsten, 10 Tdr. Smør, 30 Brændsvin eller i Stedet herfor 1 Rdlr. for Stykket. Hvad den visse Indkomst af nævnte Len ellers kan beløbe sig til, skal komme Kongen alene til Bedste. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Dragsholms Ladegaard. Han maa selv nyde Halvdelen af den uvisse Indkomst og Femtedelen af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Iøvrigt med Art. 2—10, den første Halvdel af Art. 11, 12—14, 16—19 og de nye Art. A og B]. Sj. R. 18, 525 b.

7. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Bisperne i begge Riger om skarpere Tilsyn med Skolerne. Sj. T. 24, 461. K. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen, Fyens Stift,) i Landsark. i Odense og (til Dr. Jens Dinesen Jersin, Ribe Stift,) i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Miss. og (til Mag. Christen Hansen, Vendelbo Stift,) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Dsk. KL. III. 180 f. Kirkehist. Saml. 3. R. II. 708 f.).

— Miss. til Lensmændene¹ over alt Danmark om, at alle Slæder skal gøres 2 sjællandske Alen mellem Mederne. Sj. T. 24, 461. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 523).

— Miss. til Claus Machabeus til Ettrup og Ifver Hansen Ulvsaks til Kielstrup, Arndt Brandenburg og Christen Geins, Borgere i Halmstad. Da det berettes, at der er opstaaet Trætte imellem Giert Klein og Anders Bentsen, Borgere i Halmstad, fordi Anders Bentsen skal have bygget den anden

¹ De opgøres alle med deres Len.

for nær, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med første Lejlighed at begive sig til Halmstad, stævne begge Parter i Rette for sig, undersøge, hvor meget af Pladsen der med Rette kan tilkomme hver af Parterne efter deres Breve og Domme, bilægge Stridighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre i de udeblivendes Sted og alligevel efterkomme denne Befaling uden Udsættelse. Sk. T. 5, 439 b.

7. Dec. (Kbhvn.). Bevilling for Peder Nielsen, Borge-mester i Nyborg, som forleden Aar har forstrakt Kongen med 600 Tdr. Malt, til efter Kongens Tilsagn at udføre 600 Tdr. Byg fra Landet, dog Kronens Told og Rettighed uforkrænket i alle Maader. Peder Nielsen skal ogsaa være forpligtet til om fornødent at laane Kronens Bønder i Nyborg Len 150 Tdr. Byg til Foraaret og tage Byg af dem igen, Tønde for Tønde. Befalingsmanden paa Nyborg Slot skal være ham behjælpelig med igen at faa det Byg, som han laaner Bønderne. F. R. 3, 459 b.

— Bevilling for Christoffer Ifversen, øverste Renteskriver, til at udføre 24 Læster Hvede fra Lolland til fremmede Steder, dog Kronens Told og Rettighed uforkrænket i alle Maader. Sm. R. 5, 129.

— Lignende Bevilling for Palle Rosenkrantz til at udføre 8 Læster Hvede fra Lolland. Udt. i Sm. R. 5, 129.

9. Dec. (Frederiksborg). Sj. T. 24, 461 b se 10. Dec.

— Miss. til Henning Valkendorf og Anders Bilde. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at dømme imellem Fru Anne Lykke, Enke efter Frederik Qvitzov til Qvitzovs-holm, og Eiler Høg til Dallund om de Tvistigheder, der er dem imellem som Forlovere for afdøde Morten Skinkel til Østrup. Da denne Befaling endnu ikke er efterkommet, befales det dem alvorligt snarest at efterkomme nævnte Befaling og paase, at der vederfares Fru Anne Lykke, hvad der er ret. F. T. 4, 125 b.

¹ 9. Okt. 1630.

9. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Gunde Lange og Tønne Friis. Da Kronens Bønder i Bjæрге, Hatting og Nim Herreder i Stjernholms Len har klaget over, at de er saa forarmede, at de ikke kan yde al deres Landgilde i indeværende Aar, skal Adressaterne nøje undersøge Bøndernes Forhold, hvad de har saaet og avlet, og hvad Formue hver af dem ellers har, tage Tingsvidne derpaa og siden fastsætte, hvor meget de, som er forarmede, i indeværende Aar skal yde af deres Landgilde. De skal indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 292.

— Miss. til Tønne Friis. Da det berettes, at Kirsten Lauridtsdatter i Lund i Nim Herred har sat sin Evne og Formue til paa at opbygge en øde og afbrændt Gaard, og at den forrige Sommer igen er nedbrændt, har Kongen bevilget, at hun maa forskaanes for et Aars Landgilde, hvilket Tønne Friis skal føre til Regnskab. J. T. 8, 292.

— Miss. til Lauridts Ebbesen om at lade udvise noget Bygningstømmer til den i det foregaaende Miss. omhandlede Kirsten Lauridtsdatter til Genopbygning af hendes afbrændte Gaard, dog saavidt muligt uden Skovskade. J. T. 8, 292 b.

— Miss. til samme. Christen Pedersen, Birkefoged til Rye Birketing, har for nogen Tid siden¹ erhvervet Kongens Befaling til Lauridts Ebbesen om at forhandle med Sognemændene i Dofver Sogn om godvilligt at afstaa Dofver Sognetiende til ham imod, at han skulde tilbagegive dem deres Fæste. Da Dofver Sognemænd beklager sig over, at denne Tiende skal fratages dem imod deres Vilje, da de ikke vil afstaa den godvilligt, har Kongen bevilget, at Bønderne maa beholde deres Tiende selv, da de har fæstet den af Lauridts Ebbesen, hvorpaa Kongen har meddelt dem Konfirmation. J. T. 8, 291 b.

— Miss.² til Jørgen Brahe til Hvedholmb og Gregers Krabbe til Tostelund, Embedsmænd paa Hagenskov og Hindsgavl Slotte. Fru Anne Lykke til Qvitzovsholm, Frederik Qvitzovs Enke, Hofmesterinde for de unge Frøkener, Kongens Døtre, har berettet, at hun og hendes Børn er i adskillig Gæld til Eiller Qvitzov til Lyckisholm, Befalingsmand paa Rugaard, hvorved

¹ 2. Okt. 1630. ² Dette Miss. er sammen med et Miss. af Marts 1631 til Ejler Qvitzov indført imellem 29. Dec. 1631 og 4. Jan. 1632.

de daglig geraader i stor Skade, fordi de ikke kan komme til Ende dermed. Da Fru Anne Lykke er forhindret ved sin daglige Tjeneste og derfor ikke selv kan føre disse Sager ved Retten, har Kongen befalet hendes Brødre Falk og Jørgen Lykke at føre disse Sager paa hendes og hendes Børns Vegne og at tilendebringe Skiftet imellem hende og hendes Børn. Naar hendes Brødre henvender sig til Adressaterne, skal disse indstævne dem og Eiller Qvitzov til belejlig Tid og Sted, bilægge de bestaaende eller muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, paase, at der paa Skiftet forlods udtages saa meget Gods, at hendes og hendes Børns Gæld kan betales dermed, og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. F. T. 4, 360.

9. Dec. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Berntsen i Bors paa menige Sognemænds Vegne paa Kronens Part af Korntienden af Dofver Sogn, hvoraf der aarlig skal gives 16 Ørte Rug og 4 Ørte Byg i Afgift, at levere paa Skanderborg Slot. Udt. i Tb. 122.

10. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Gabriel Kruse til Hiulleberg og Frederik Urne til Brendved, Embedsmænd paa Roskildegaard og Kronborg. Kronens Bønder i Melby, Eftofte og Uglerup paa Halsnes har klaget over, at de er saa forarmede ved Sandflugt paa en Del af deres Ager og Eng, at de ikke kan betale deres sædvanlige Landgilde. For at disse Bønder kan blive ved Magt, skal Adressaterne undersøge deres Forhold, hvad de kan saa og avle, og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvad de fremtidigt skal yde i Landgilde. Orig. i Landsark. i Kbhvn. Sj. T. 24, 461 b og K (begge med Datum: 9. Dec.).

— Beskærmelsesbrev for Niels Block, som har berettet, at han har tjent Jahan Brockenhuus til Lerbech som Dreng og formedelst hans Skyld er blevet fanget af Fjenderne under de sidste Uroligheder i Nørrejylland. Da Freden kom, lod Jahan Brockenhuus ham uden al Dom fængsle, uanset at han ikke har staaet for noget Regnskab. Niels Block mener, at der er sket ham stor Uret derved, og agter at føre Sagen ved Retten mod Jahan Brockenhuus. Der gives ham frit Lejde til Ting og fra Ting og til at være aldeles løs, ledig og

upaagreben indtil Sagens Afslutning og til uhindret at føre Sagen ved Retten imod Jahan Brockenhuus. J. R. 8, 265 b.

10. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Gunde Lange. Denne Brevviserske Maren Madts Knudtsens har berettet, at hendes Mand i Fjendens Tid ved Nattetide er blevet dræbt af nogle Skælmer og Mordere, som findes dér i Landet. For at saadan Ugudelighed kan blive straffet, skal Gunde Lange lade tale paa Sagen og tage Dom over Gerningsmændene, for at hun kan blive hjulpen til Rette dermed. Da hun endvidere beklager sig over, at hun undsiges af Gerningsmændene, skal Gunde Lange tage hende i Hævd og Forsvar, saa at der ikke i nogen Maade sker hende Vold eller Overlast. J. T. 8, 292 b.

— Miss. til Christen Holck. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Bevilling til at fæste Kirkens Part af Korntienden af Eystrup Sogn til en af sine Sønner. Eystrup Sognemænd har nu berettet, at 2 af dem for nogen Tid siden paa Sognemændenes Vegne har fæstet samme Tiende, at disse 2 Mænd endnu lever, og at de mener, at de ikke har forbrudt denne Tiende i nogen Maade. Brevet paa denne Tiende er imidlertid frataget dem, den Gang Fjenden var i Landet, og de begærer nu at maatte beholde denne Tiende. Saafremt Eystrup Sognemænd ikke har forbrudt denne Tiende, skal Christen Holck lade dem beholde den og give dem nyt Fæstebrev paa den, medmindre han ved Forhandling godvilligt kan faa dem til at afstaa den og tage deres Fæste tilbage. J. T. 8, 293.

U. D.² Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jomfru Anne Urne faar Bevilling til at være sin egen Værge og selv oppebære Landgilde, Stedsmaal og anden Oppebørsel af sit Jordegods, dog skal hendes Broder og Lavværge Aksel Urne til Viferdtsholmb paase, at hun ikke anvender noget til Unytte, og forsvare hendes Gods, dersom der kommer nogen Trætte paa det. J. R. 8, 265 b.

11. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Rigsraaderne³. Kongen har hos sin Moder laant en anselig Sum Penge, og da Kongen under de besværlige Forhold ikke har kunnet erlægge

¹ 28. Juli 1630.

² Indført imellem 10. og 22. Dec. 1630.

³ De

opregnes alle.

Renten, skylder han med Renten for nogle Aar 182,240 Rdlr. in specie. Heraf kan Kongen paa Grund af andre uomgængelige Udgifter til førstkommende Omslag kun betale 32,240 Rdlr. Resten, 150,000 Rdlr., har Kongens Moder bevilget maa blive staaende, dog paa Betingelse af, at Rigsraaderne vil være Forlovere for den. Kongen anmoder dem derfor om at kave for denne Sum og med Kongen forsegle og underskrive hosfølgende Brev, som Kongen skal udstede til hende. Kongen vil forsikre dem, at de ikke skal lide nogen Skade for samme Løfte. Sj. T. 24, 462. K.

13. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Af hosfølgende Kopi kan han se, hvad Kronens Bønder i Alrum, Vesbye, Jonstrup, Foroldt, Katrup og Fleninge Sogne i Kullen i Helsingborg Len har ansøgt om. Han skal undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring om den til Kancelliet. Sk. T. 5, 440.

14. Dec. (—). Sj. T. 24, 463 se Tillæg.

— Miss. til Ernst Normand. Alexander Rab von Pappenheim til Snedinge har berettet, at han agter at indlykke sin Gaards Mark til Enemærke, men at han ikke kan gøre det, medmindre han af Kronen til Magelæg kan faa nogen Jord, som støder op til hans Mark, og som ligger til en Kronen tilhørende Bondegaard. Da Bonden, til hvis Gaard denne Grund hører, er villig til at overlade ham den for Skel og Fyldest, tillader Kongen, at Alexander Rab von Pappenheim maa faa den til Magelæg. Ernst Normand skal derfor til Herredstinget lade opkræve 8 uvildige Mænd, som kan ligne og lægge denne Grund imod det, som han giver til Gengæld, og tilendebringe dette Mage-skitte. Han skal selv nøje paase, at der i alle Maader sker Kronen Skel og Fyldest i Ager, Eng og Skov, om saadan findes dertil. Sj. T. 24, 462 b. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Christianstad. Da det berettes, at de har afsagt¹ en uendelig Dom over Laurits Vival, som er fængslet i Christianstad, befales det dem alvorligt uden videre Ophold at afsige en endelig Dom i Sagen. Sk. T. 5, 440 b.

¹ Sk. T. har: afslagit.

15. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Claus Daa til Baarebye, Rigsadmiral, Hans Lindenov til Hundslund og Jost Høg til Gierslouf, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø, Embedsmænd paa Dragsholm og Kalundborg Slotte og Børglum Kloster. Kongen har for nogen Tid siden¹ ladet udgaa Befaling til Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Antvorskov Slot, om at tilholde Borgemestre og Raad i Slagelse at give Gyde, Niels Graes Enke, Borgerske sammesteds, nøjagtig Forvaring paa de paa Byens Grund liggende Fiskeparke, som hendes afdøde Husbonde havde fæstet, hvilken Befaling de til Dels har efterkommet, til Dels ikke. Endvidere er der opskrevet 8 Mænd, som skulde afpæle disse Parkers Omfang, men disse har imod deres Instruks udsagt sig til Doms mænd og Sagsøgere til Forvildelse af Sagen og til stor Bekostning for saavel Borgemestre og Raad som for Gyde Graes. De 8 Mænd har desuden stævnet Borgemestre og Raad til Landstinget for at fremlægge Bevis for deres Myndighed, foruden flere Tvistigheder, der er opstaaet mellem Parterne. For at denne Uskikkelighed kan blive ophævet og de, hos hvem Skylden findes, kan blive straffede og Sagen engang for alle kan komme til Ende, befales det Adressaterne snarest at begive sig til Slagelse, indstævne de stridende Parter for sig med de Dokumenter, som de kan fremlægge, og enten forlige Parterne i Mindelighed eller afgøre Sagen ved Dom. Sj. T. 24, 463 b.

16. Dec. (—). Miss. til Universitetet i København. Da Kongen Gud til Ære og til Forfremmelse for den til Universitetet i København først ankommende Ungdom forleden har stiftet et Professorat i Teologi og loci communes, har Kongen bestemt, at M. Hans Rasmussen, Professor i Fysik, straks skal overtage dette Professorat og nyde det dertil liggende Stipendium efter den derom givne Foundation, naar det efterhaanden bliver ledigt. Indtil han kan faa dette Stipendium helt, skal han beholde det, som han nu har. For at intet skal blive for sømt paa Universitetet, skal Professorerne fordele Forelæsningerne saaledes iblandt sig, at Professoratet i Fysik alligevel

¹ 24. Marts 1630, jvfr. 29. Juli 1630.

forrettes. Sj. T. 24, 464. K. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 180¹.

16. Dec. (Frederiksborg). Miss. til nogle af Lensmændene. Da Kongen vil forlene ham med N. Len, skal han rette sin Lejlighed efter at overtage samme Slot og Len til førstkommende 1. Maj. — Ernst Normand Koldinghus, Ventsel Rotkirk Antvorskov med tilhørende Len, Jens Juel Bøvling, Otte Skeel Aalborghus, Mogens Kaas Nyborg, Gundi Lange Ørum og Tage Thott Mariager. Sj. T. 24, 464 b. K.

20. Dec. (—). Mageskifte mellem Niels Trolle til Troldholm og Kronen. Sj. R. 18, 527 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem samme og Kronen paa Roskilde Kapitels Vegne. Sj. R. 18, 530 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem samme og Kronen. Sj. R. 18, 532. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jurgen Vind. Han skal sammen med nogle Forstandere for den nu paatænkte ostindiske Udredning forhandle med en Del formuende Borgere om godvilligt efter deres Evne at yde nogen Forstrækning til nævnte Udredning, Kongen og Riget til Ære og Tjeneste og dem selv med Guds Hjælp uden Skade, eftersom de selv kan blive enige med nævnte Forstandere om Assurance og Forsikring. Jurgen Vind skal endvidere forhandle med de forrige Participanter om uden videre Unddragelse at erlægge, hvad de bør, til den foregaaende Udredning. Sj. T. 24, 465. K.

— Miss. til Hans Lindenov [Kalundborg Len]. Da Kongen skylder² en Del Kirker i Kalundborg Len 3477¹/₂ Rdrl. 1¹/₂ Ort 7 Sk., som er indbetalt til Rigets Behov i Rentekammeret, skal han aarlig paa Kongens Vegne betale Renten af Laanet fra 7. Juli 1628 at regne og føre Renten til Regnskab. Sj. T. 24, 465. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Fru Birgete Rosensparre til Sandeholt, Corfits Ruds Enke, med det allerførste vil skifte med sine Børn baade om Fædrene- og Mødrenearv, skal han paatage sig Værgemaal for Jomfru Lisebet Rud, medens Skiftet staar paa, og paase, at hun ikke paa Skiftet

¹ Tr.: Dsk. Mag. 5. R. I. 148 f.

² Jvfr. Gælds brev af 7. Juli 1628.

kommer til kort. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til hendes rette Væрге. Sj. T. 24, 465 b.

20. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Hendrik Ramel om at paatage sig Værgemaalet for Hans Barnekovs Børn, da Kongen vil skaane Hr. Anders Bilde til Rosendal, Befalingsmand paa Herrisvad Kloster, herfor og vil have, at Hendrik Ramel som den mest vederhæftige af dem, der bor dér i Landet, skal forestaa Værgemaalet. Sk. T. 5, 440 b.

— Miss. til Eiler Qvitzov og Johan Friis. De har tilforn faaet Befaling til sammen med Verner Parsberg til Lønderup og Tønne Friis til Hesselager at dømme imellem Frederik Munk til Harritskier paa den ene og Erik Juel paa Rubbert Vidows Vegne paa den anden Side om Rafnbøl Ladegaard. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er fuldført, skal de med det allerførste stævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, bilægge de imellem dem opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, for at Sagen engang for alle kan blive bragt til Ende. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. F. T. 4, 126.

— Miss. til Jørgen Brahe og Hans Kaas. Niels Gyldenstjernes Kreditorer har for nogen Tid siden¹ erhvervet Befaling til Adressaterne om at træffe en mindelig Overenskomst imellem Niels Gyldenstjerne og hans Kreditorer eller afgøre Sagen ved Dom og til at revidere Markus Bildes Regnskaber for Gieldskouf Gaard og Gods. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er fuldført, hvorved Parterne geraader i stor Skade, befales det dem med det allerførste at tilendegøre denne Befaling, for at de engang for alle kan komme til endelig Ende dermed. F. T. 4, 126.

21. Dec. (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1630 at regne, for Jørgen Orning til Skorupgaard paa Aastrup Len i Nørrejylland og paa det Gods, som fra Vrejlev Kloster er lagt under dette Len, mod en aarlig Afgift af 200 gamle Dlr., at betale til Rentemestrene aarlig den 1. Maj. Af den uvisse Rente

¹ 26. Sept. 1630.

maa han selv beholde Halvdelen; dog forbeholder Kongen sig Told, Sise og Vrag. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. Ligeledes maa han selv beholde al den gejstlige Rente og Indkomst dér i Lenet; dog skal han af denne ligeledes tjene Riget med 2 geruste Heste. Han skal bygge og forbedre Aastrup Slot og holde det ved Hævd og Bygning. [Iøvrigt med Art. 16 og 18]. J. R. 8, 267 b.

21. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Orning om at lægge det Gods i Jerslev Herred, hvormed afdøde Peder Munk har været forlenet, ind under Aastrup Len og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt deraf. J. T. 8, 293.

22. Dec. (Frøderiksborg). Kgl. Beskærmelsesbrev for Søfren Olufsen, der en Tid lang har tjent Jørgen Grubbe til Tostrup og i dennes Tjeneste har forset sig med Lejermaal, hvorfor han har tilfredsstillet denne. Endvidere beretter han, at Jørgen Grubbe har haft Tiltale mod ham for, hvad han ellers har begaaet i Tjenesten hos Jørgen Grubbe, og derfor har af tvunget ham en Forpligt, for at han kunde komme ud af Fængslet. Han agter at føre denne Sag for Retten mod Jørgen Grubbe, men befrygter, at han skal blive paagrebet og fængslet. Der gives ham frit Lejde til Tinge og derfra indtil Sagens Afslutning, dog skal han være forpligtet til straks at begynde Sagen og føre den til Ende. Sj. R. 18, 534 b. K.

— Bestalling for Jacob Jensen som Tømmerskriver paa Bremerholm. 1. Tømmerskriveren skal, saa ofte der sker Tømmerleverance, selv være til Stede sammen med to forstandige Tømmermænd, som efter Admiralens Befaling skal forordnes af Mesteren paa Holmen, og paase, at der ikke leveres andet end hvad der er ferskt og godt. De skal maale alt Tømmeret stykkevis med en ret Tommestok i Længden, Bredden og Tykkelsen og bore Tømmeret, hvis der er Tvivl og det er nødvendigt. 2. Knæer, som leveres til Flaadens Fornødenhed, skal ligeledes modtages efter Maal, saaledes at begge Grene paa hvert Knæ maales i Længden, ligeledes skal Tykkelsen af hver Gren især og Tykkelsen af Knæet over Kværken maales. Paa samme Maade skal der forholdes med alt andet krumt Tømmer. 3. For at man kan have sikker Underretning om det Tømmer, som efter denne Bestallings Datum købes eller

hugges i Kongens Riger og Fyrstendømmer og kommer til Bremerholm eller andre forordnede Steder, skal Tømmerskriverens Regnskaber konfereres med Lensskriverens Regnskaber efter Alen og Maal, Længde, Bredde og Tykkelse, hvilket han saaledes skal føre til Regnskab i sin Indtægt og Udgift. 4. Hverken Skrивeren eller andre maa understaa sig at opholde nogen Købmand med Vurdering eller Beviser over 3 Dage, efter at Leverancen er sket, heller ikke maa Skrивeren eller hans Bud udlevere noget Tømmer til nogen Bygning, førend Vurderingen efter Leverancen er sket rigtigt. 5. Dersom Vurderingsmændene har vurderet noget Tømmer som ubrugeligt eller Vrag og Skrивeren dog lader det passere og modtage, skal Skrивeren selv beholde dette Tømmer og Tømmeret desuden være forbrudt med 10 Dlr. til de Fat-tige, hver Gang saadan Urigtighed begaas af Skrивeren. 6. Naar nogen Købmand har gjort Leverance, skal Tømmerskrивeren og de to Tømmermænd som Vurderingsmænd give rigtige Beviser derpaa efter disse Artiklers videre Indhold. Efter disse Beviser og Vurderingssedler skal Tømmerskrивeren være forpligtet til at gøre Kongen Regnskab for Udgift og Indtægt, eftersom han har modtaget det efter Alen og Maal. Ligeledes¹ skal Tømmerskrивeren paa Bremerholm have i Befaling alt det Skibstømmer, Master, Deler og alt, hvad der ellers ligger paa Bremerholm, samt alt Hustømmer, stort eller smaat, Bygningstømmer, Planker, Deler, Lægter, Sparrer og alt andet sligt Tømmer, hvad Navn det end har, som fra adskillige Steder ankommer til København til Kongens Behov, enten det forskrives fra Lenene eller indkøbes andre Steder. Paa alt dette skal han holde rigtige Bøger og Registre, baade paa hvad der nu findes eller herefter leveres, naar det ankommer, hvor meget hvert Skib har inde, hvortil og hvornaar det igen bliver forbrugt eller udleveret til andre, og aarlig gøre Kongen Regnskab derfor med nøjagtige Beviser. For denne Tjeneste skal der gives ham en aarlig Løn af 60 Kurantdlr. og 4 Dlr. om Maaneden til Kostpenge, endvidere aarlig til en Dreng 12 Dlr. og følgende Genant til Drengens Underholdning: 6¹/₂ Lispd. Flæsk, 3 Fjerd. og en Fjerdepart af en Fjerd. Nødekød, 3 Lispd. 4 Skaalpd. Smør, 3 Fjerd. ¹/₂ Otting Sild, 3 Lispd. 4

¹ Resten af Instruksens Artikler er ikke nummererede.

Skaalpd. Bergfisk, 3 Fjerd. $\frac{1}{2}$ Otting Gryn, 1 Pd. 6 Skpr. Rug til Brød, $1\frac{1}{2}$ Pd. 3 Skpr. Malt til Øl, $6\frac{1}{2}$ Skpr. Humle, alt fra 1. Maj sidstleden at regne, at udrede af Rentemestrene. Sj. R. 18, 535. K.

22. Dec. (Frederiksborg). Ny Bestalling for Gotfred Mikkelsen som Skriver paa Bremerholm for København. Han skal forholde sig som følger:

1. Alle og enhver, der paa Kongens Vegne har noget nyt af adskilligt slaaet Redskab, som spindes og slaas paa Kongens Reberbane paa Bremerholm, at kræve hos Skriveren efter rigtige Sedler og Beviser, skal have det udmaalt af Skriveren, hvidt og utjæret, og af Vejerstuen, ikke paa andre Steder, og i Favnetal, 3 sjællandske Alen regnet paa en Favn. For dette slaaede Arbejde skal Skriveren lade sig kvittere af enhver, særskilt for hvert Stykke, efter Vægt, Længde og Tykkelse, at regne efter Tommer, da Garnene er uvisse, idet den ene spinner med en let Haand, en anden med en tung Haand. Tykkelsen skal regnes i hele og halve Tommer, tredje og fjerde Parts Tommer, 24 Tommer regnet paa en sjællandsk Alen, dog fra en Tomme og derunder gives det ud efter Garn og Vægt. Disse Redskaber skal Skriveren føre Kongen til Udgift i Regnskabet, som forskrevet staar, og ikke anderledes; men hvad han igen faar tilbage af disse Redskaber af Skipperne, efterat de har haft dem i Brug, saaledes som det vidtløftigere forklares i næste Artikel, maa han føre til Indtægt tjæret, da Redskaberne leveres ham tjærede. Da den største¹ Part af Redskaberne skal tjæres, særlig det, som Flaaden og Holmen daglig kræver, skal Redskaberne, naar de rettelig er tilmaalte og tilvejede enhver, tjæres godt igennem i Nærværelse af 2 betroede Skippere og af dem, som modtager Redskaberne. For at Kongen bestemt kan vide, hvor megen Tjære der er gaaet med til hvert Skippund, Lispund og ringere Vægt, beregnet 1 Td. søden Tjære foruden Træet til 13 Lispd., og for at Skriverens Regnskab bedre kan forstaas, skal Skriveren ved Regnskaberne indlægge 3 Beviser, alle 3 underskrevne af Admiralen og dem, der modtager Redskabet hos Skriveren; det ene Bevis skal rigtig forklare den hvide Vægt; det andet

¹ Sj. T. har ved en Føjlskrift: første.

skal forklare den tjærede Vægt stykkevis med sin rette og uforanderlige Længde, Tykkelse og Garn; det tredje skal forklare, hvad Tjære der er medgaaet til det hvide Redskab, og han skal saaledes føre sig det ganske Tovværk til Røgnskab, fra de allerførste Kabler til Sejlgarnet, som daglig og aarlig udgives til Kongens Brug.

2. Naar et Skib skal takles fra ny af, skal Skriveren efter Admiralens Befaling og Skipperens Begæring dertil levere saadant Redskab, som kan være mest bekvemt og tjenligt til Skibet, over hvilket Redskab Skipperne efter deres Instruks skal have leveret et rigtigt Inventarium, af hvilket Inventarium Skriveren skal have en Genpart under Admiralens og Skipperens Haand eller Segl. Skipperen skal ligeledes have en Genpart under Admiralens og Skrivers Haand, hvori det slaaede Redskab med alle andre Materialier skal specificeres efter Tal, Længde, Vægt og Tykkelse. Dette Inventarium skal altid uforanderligt staa ved sit Værd, og efter dette Skibsinventarium og Admirals underskrevne Beviser skal Skriveren aarlig stille sine Regnskaber og forklare dem dermed; dog maa Skriveren, naar en Skipper efter sin Bestalling har brugt nyt Redskab i 14 Maaneder, lade Skipperen efter hans underskrevne Inventariums Formelding og Admirals underskrevne Sedler i Stedet for det gamle Redskab faa ligesaa meget nyt paa Længde, Tykkelse og Vægt, men ikke anderledes, med mindre Skriveren selv vil betale, hvad dette nye Redskab vejer mere, end det første nye Redskab gjorde. Herfra¹ er undtaget Taljer og Staukarnat², som ikke vel kan udstaa 14 Maaneders idelige Brug, eller om det uformodentlig kunde hænde sig formedelst Styrmandens Uvidenhed, at noget Skib kom til Sætter³ paa Spillegrund⁴, saa et Tov eller flere kunde spilles og beløbes, da skal Skipperen, om han begærer det, have Lov til at ombytte samme Spilletov. Dog skal det bevises med Kaptejnens Seddel, at Styrmanden ingen Skyld har haft; hvis Styr mændene findes skyldige deri, skal

¹ Det følgende, indtil Ordene: Paa samme Maade . . . , er i Sj. R. sat ind efter Ordene: i 14 Maaneder, hvorved Stedet bliver vanskeligt at forstaa. ² Stagkarnat, d. v. s. Vinde, Talje. ³ Gaa til Ankers. ⁴ Farlig Grund udenfor det afmærkede Farvand.

Skriveren tiltale dem og tage Dom over dem. Paa samme Maade skal der forholdes med det Redskab, som alle de andre Orlogsskibe efter denne Bestallings Dato maatte have fornøden, dog skal iagttages, at Ligerebene¹ med al anden Beredning Sejlene² vedrørende skal vejes og maales i Tykkelse og Længde, førend de bliver førte til Sejlene, og derefter indføres i et Inventarium. Hvert Stykke Redskab, lidet eller stort, stakket eller langt, skal vejes og maales særskilt, inventeres saaledes og igen leveres saaledes, undtagen alene det Kabelgarn, som bruges her og der i Skibene og sønderskæres, med hvilken Redskabsomveksling til den ganske Flaade der straks skal begyndes, naar Skibene og Flaaden er lagt i Vinterleje eller saa tidligt, som Skibene ankommer til København fra deres Rejse, saa den hele Flaades Redskab aarlig er aldeles afvejet og udleveret til 25. Marts. Hvis Skriveren udviser nogen Forsømmelighed heri, skal han staa Kongen til Regnskab derfor.

3. Koffardiskibene skal ogsaa modtage alt deres Redskab efter Maal og Vægt og igen levere det til Skriveren efter Maal og Vægt, hvorpaa de ogsaa skal have deres underskrevne Inventarium. Det forbydes Skriveren alvorligt at udgive nogensomhelst nye Redskaber til Koffardiskibene, medmindre det undertiden kan hænde, at der paa Koffardiskibene kan være Brug for et groft Tov, en Langtrosse³ eller et Kabeltov til et Landtov, og saa den ringe Ting af Merling, Vøvling og Liner, som de aarlig bruger paa Rejserne, og hvad de maatte have Brug for til at takle med. Hvad andet de maatte have fornødent, skal tages af det gamle, som bliver leveret fra Orlogsskibene; naar det saa er udslidt paa Koffardiskibene, maa Skriveren ombytte det for dem for ligesaa meget brugeligt gammelt igen, Vægt for Vægt efter den første Vægt og Maal. Naar alt nævnte Redskab, som ikke længere kan være brugeligt til Skibs Behov, igen er leveret, skal Skriveren efter Vægt lade det uddele til Værk paa Holmen eller i de nærmest liggende Købstæder, og igen udgive Værket efter Vægt.

4. Da det viser sig, at det staaende Redskab paa Skibene

¹ Søm- eller Kantereb paa Sejlene.
skrift: Stillen.

² Sj. T. har ved en Fejl-
³ Sj. T. har: Jangtrosse.

tager mere Tjære til sig end det løbende, ti selv om det løbende Redskab ogsaa labsalves, smøres og vedligeholdes med Tjære ligesaa tit som det staaende Redskab, saa slides dog Tjæren mere af det løbende Redskab end af det staaende, hvilket medfører, at det staaende Redskab vejer mere, naar det er brugt og skal leveres igen, end første Gang, da det blev udtaget som nyt, saa skal, for at Kongen og Skriveren ikke skal forurettes paa Længde og Maal af dem, der igen levere det, Skriveren vedlægge sit Regnskab Beviser stykkevis paa alt indleveret Redskab og Indtægt ligesaa vel som paa al udleveret Redskab og Udgift.

5. Paa de Sejl, som Flaaden aarlig behøver, skal Skriveren have Admiralens, Skipperens og Sejllæggerens Beviser, der rigtig skal forklare, hvoraf Sejlet er gjort, og navngive, hvad Sejl det er, hvad Slags Dug det er, smal eller bred, gammel eller ny, hvor mange Duge bredt hvert Sejl er, hvor mange Alen hvert Stykke Sejl holder, og hvor meget af Liner og Sejlgarn der er brugt til Beredning af hvert Stykke. Til¹ hver 50 Alen Dug nyt Arbejde af alle Slags skal der gives Sejllæggerne 3 Nøgler Garn til at lægge Naad med, det være sig plat eller rund Naad. Ligeledes skal af samme 3 Nøgler Garn gøres alle Lidsehuller og Raahuller og Linen føres til Sejlene. Ligeledes maa der gives Sejllæggerne 2¹/₂ Alen Line til Raahulen² og ligesaa meget til Lishulen³ paa hver bred Dug, 6¹/₂ Alen til Lissinger til hver bred Dug, 2 Alen til hver smal Dug til Raahul, 2 Alen til Lishul og 5¹/₂ Alen til hver smal Dug. Paa alle Kongens Flaades Sejl skal der aarlig uforanderlig holdes et vist Maal eller Dyb, én Bredde og Længde, med den Tilberedning der behøves, som ikke maa forandres eller formeres af Skriveren i hans aarlige Regnskaber, medmindre det hænder, at et Skib bliver forlænget eller Masterne forhøjede eller Raaerne bliver gjort bredere⁴, hvorom Skriveren dog med alt andet Redskab, om noget⁵ bliver forandret, skal have særlige Beviser, hvilket skal forandres og rigtig indføres i Inventariet under de førnævntes Hænder. Da Skriveren med Alen udmaaler den Dug, som aarlig udgives til

¹ Stedet er forskrevet i Sj. T.

² Raahullet.

³ Lidsehullet.

⁴ Sj. R. har ved en Fejlskrift: forbedret, i Stedet for: forbredet.

⁵ Sj. R. har ved en Fejlskrift: mögit.

Kongens Flaades Fornødenhed, skal han modtage det igen efter samme Maal baade af Orlogs- og Koffardiskibene og derefter igen udgive det til adskillig Kongens daglige Fornødenhed anden og tredje Gang til Bedste for Kongen, saa vidt det efter det første Maal kan strække til, hvilket skal godtgøres ham saaledes i hans Regnskab og ikke anderledes.

6. Alle Vrags Sejl, Takkel, Tov, Ankere eller andre Materialier, der bliver bjærgede og indsendte fra Kongens Len, Toldboden i Sundet eller andre Steder, skal Skriveren modtage efter Maal og Vægt og føre sig det altsammen til Regnskab, hvorpaa der skal gives Admiralen og ham Bevis, hvilket Bevis ogsaa skal registreres af Vejeren.

7. Med alle Priseskibe, der erobres og tages til Bytte i Krigstid eller paa anden Maade, eller som enten i Sundet eller paa andre Steder og Havne i begge Riger forbrydes til Kongen, skal man forholde sig saaledes, at Skriveren straks, efterat Skibene er ankommet til Bremerholm og det er anmeldt for ham af Admiralen, i 2 betroede Skipperes Nærværelse skal registrere alle Skibets Redskaber og Køkkentøj, intet undtaget, hvilket Inventarium han skal overlevere til den forordnede Skipper ganske efter den Ordinans, som holdes paa Kongens egne Orlogs- og Koffardiskibe.

8. Skriveren skal holde et rigtigt Inventarium med alle Kongens Arkelimestre over, hvad de efter Hopmanden for Tøjhusets Sedler udtager hos Skriveren til Taljer, Broer, Hævetøj og andet, dog skal hermed ikke være ment, hvad Smaating af Liner, Hyssing, Merling og Seglgarn, som bruges og skæres i Stykker til Bindinger til adskilligt Fyrværk. Dog skal Skriveren ved Arkeliet selv gøre Regnskab derover, efterat det er leveret til Arkeliet. Men naar Redskab er opslidt, skal hver Arkelimester aflevere det gamle Redskab, og der skal tilvejes og tilmaales ham nyt¹, baade i Længde og Bredde.

9. Naarsomhelst Orlogsskibene aarlig har fuldendt deres Rejser, skal alt hvad de af de dem medgivne Species ikke har brugt, efter Skipperbestallingens Indhold igen leveres tilbage til Skriveren, hvilken Leverance denne skal modtage som ny Ind-

¹ Sj. R. har ved en Fejlskrift: nu.

tægt og føre sig til Regnskab, hvorefter han skal give et af ham underskrevet Bevis for det, som enhver stykkevis leverer ham.

10. Da Skippernes Instruks tilholder enhver Skipper efter Inventarium at tilbagelevere Skriveren alle modtagne Bindinger af grove og smækre¹ Liner, af Hyssing, Merling og Vøvling, efterat det er udslidt og aflagt, anses det for uforment at lade saadant slaa stykkevis eller knippevis, saaledes som det hidtil er sket, hvilket derfor skal være aldeles afskaffet fra denne Dag af, dog skal Rebslageren herefter, naar det er spundet og slaaet, opvinde hver Slags paa Ruller og saaledes udgive det, som enhver har Brug for, i Favnetal. Paa et Nøgle Seglgarn skal der være 2 Tra². Nøglet skal holde 60 Favne og veje 8 Lod. Skriveren skal i alle Rebslagerens Afregninger indføre og specificere hvert Nøgle Seglgarn ved Vægt og Tal.

11. Kongen vil herefter have afskaffet al Persenhamp, Lettoushamp³, kort sagt al uren Hamp, saa der paa ingen Maade paa Bremerholm maa modtages eller forarbejdes andet end god ren risk⁴ Hamp, hvoraf Skriveren til Affald maa beregne sig 16 Skaalpd. paa hvert Skippd., men aldeles ikke mere, hvilket Affald af Hampen skal indføres i Rebslagerens Afregning under Admirals, Skriverens og Vejerens Haand, og derefter skal der betales i Rentekammeret. Alle grove Kabler og Kabeltov skal herefter indskydes i Kongens Drøgstue⁵, efterat de er slaaet sammen paa Banen, og ligge dér mindst 14 Dage og Nætter, førend de blive tjærede, for at Fugtigheden bedre kan uddrages af dem, og noget længere, hvis der ikke skal foretages noget hastigt. Skriveren skal altid have god Opsigt med Rebslageren, at der altid, baade Sommer og Vinter, holdes god Varme i Drøgstuen.

12. Alle grove Ankere, Varpankere, mindre Ankere, Dræg, Kobberskiver, Jærn- og Kobberbøsninger, Pumperedskaber af Bly eller Kobber og Køkkentøj af Messing, Jærn eller Kobber skal leveres til hver Skipper efter Vægt og indføres i Inventariet med sin Vægt, hvilket altsammen efter Vægt skal leveres

¹ Sj. R. har, sikkert ved en Fejlskrift: smaa. ² Traad. ³ Formentlig preussisk og litauisk Hamp. ⁴ I Instruksen af 24. Juli 1626 staar: rigisk. ⁵ Tørrestue.

tilbage til Skrивeren, naar det er ubrugeligt og udslidt, efter at Admiralen har besigtet det, om det kan bruges længere eller ej. Det ringe, der slides deraf under Brugen, skal kortes og godtgøres Skrивeren i Vægten.

13. Skrивeren skal give sine underskrevne Beviser paa det Kobber-, Bly-, Tin- og adskilligt Jærnfang, intet undtaget, som bliver udskibet fra Skibene og leveret tilbage til Skrивeren, hvilke Beviser Admiralen paa Holmen skal medunderskrive, hvorefter de skal registreres rigtigt af Vejeren i Vejerbogen.

14. Da Liv, Skib og deri værende Gods for en stor Del beror paa, at Pumperedskabet holdes i god Agt, færdigt og klart, hvortil godt udsøgt („udløst“) Pumpelæder ikke er uden Betydning, paabydes det Skrивeren kun at modtage rigtig godt Pumpelæder, der kan være brugeligt til Kongens Flaade. Handler han herimod, skal han straks uden Ophold eller Undskyldning paa sin egen Bekostning skaffe den Skipper, der har saadant Læder at kræve hos ham, saadant Pumpelæder, der synes Skipperen at være tjenligt til Skibspumpen, hvorhos han skal staa Kongen til Rette for de falske Varer, han har modtaget til at bedrage Kongen med. Pumpelæderet skal udgives efter Vægt, da det modtages efter Vægt.

15. Med Hensyn til de Spigre, som Kongen lader købe eller slaa i den store Smedje til adskillige Slottes, Huses og Gaardes Fornødenhed, skal han ved Indtægten rette sig efter følgende Tal og Vægt. Hvert 100 Spigre¹ af nedennævnte Slags skal holde nedennævnte Vægt.

16. Skibsspigre, som slaas i Smedjen: 24 Tommers Spigre 1¹/₂ Skippd. 6 Lispd., 18 Tommers Spigre 15 Lispd. 2 Skaalpd., 14 Tommers Spigre 12 Lispd., 12 Tommers Spigre 10 Lispd., 10 Tommers Spigre 4¹/₂ Lispd., 9 Tommers Spigre 4 Lispd., 8 Tommers Spigre 3 Lispd. 6 Skaalpd., 7 Tommers Spigre 2 Lispd. 4 Skaalpd., 6 Tommers Spigre 1 Lispd. 3¹/₂ Skaalpd., 5 Tommers Spigre 1 Lispd. — Hvert Tusinde Spigre af nedennævnte Slags skal holde nedennævnte Vægt: 1000 Overløbsspigre² 3 Lispd.

¹ Sj. R. har: Hvert Tusind Spigre, men i den efterfølgende Liste er der foran hver Sort indtil 5 Tommers Spigre skrevet Tallet: 100, og derefter foran de følgende Sorter: 1000. ² Sj. R. har: Orlogsspigre.

2 Skaalpd. — Bygningsspigre: 5 Tommers Spigre $4\frac{1}{2}$ Lispd., Overløbsspigre 2 Lispd. 5 Skaalpd., Middelspigre 1 Lispd. 4 Skaalpd., dobbelte Laasespigre 1 Lispd. 4 Skaalpd., hele Laasesøm 10 Skaalpd., halve Laasesøm 6 Skaalpd. — Med Hensyn til Udgiften af de forskellige Slags Spigre og Søm skal et Tusind udgives for 10 Hundrede, dog skal i Udgiften et Hundrede ikke regnes højere end 5 Snese, saa den sjette Del¹ baade i Tal og Vægt af Indtægtsspigre altid i Udgiften skal komme Kongen til Bedste, hvilket „forøvrede“ Antal Spigre Skrивeren aarlig skal forklare i sine Regnskaber. For at ingen med Billighed skal kunne beklage sig over at blive forkortet i Tal eller Vægt af Skrивeren eller hans Medtjenere, befales det alvorligt Skrивeren, at han holder sine Medtjenere eller Undertjenere til at gøre hver Mand Ret baade i Vægt og Tal; hvis det befindes anderledes, skal Skrивeren uden nogen Undskyldning staa Kongen tilbørligt til Rette derfor.

17. Af de daglige Spigerleverancer erfares, at 4 Tommers Spigre undertiden holder 5 Tommers Spigres Vægt, ja endog at 5 Tommers Spigre holder 6 Tommers Vægt o. s. fr. For at saadan ubejelig Finanseri og Overvægt kan afskaffes, befales det Skrивeren alvorligt, at dersom nogen Sort Spiger, som han faar Befaling til at modtage, vejer mere end den rette Vægt efter Taksten, skal denne Overvægt ikke tilregnes den, som leverer dem, til Betaling i nogen Maade, men hvis Vægten er ringere end Taksten paabyder, skal Undervægten kortes dem, der leverer dem, i Betalingen.

18. Da den daglige Erfaring noksom viser, at det er nødvendigt, at alle af Admiralen underskrevne Inventarier bør holdes i deres Værd, uformet og uformindsket i alle Maader, paalægges det Skrивeren, for at alting kan holdes uforandret, ikke at udlevere eller modtage noget Redskab uden efter Inventariets Formelding, tage Kvittering derefter og aarlig gøre Regnskab derfor stykkevis efter Inventariets, Kvittansernes og Bestallingernes Indhold.

19. Ligeledes paalægges det alvorligt Skrивeren aarlig at have saa mange gamle og aflagte grove Kabler og Kabeltov i

¹ Ved Indtægten regnes med Storehundreder, à 120 Stkr.

Forraad, hvormed Flaaden aarlig kan skørtes, fortojes, rabattes og kølhales, saa der paa ingen Maade hertil bliver brugt Redskaber, der tilhører Skibene og Flaaden.

20. Paa alle Flag og Bolsaner, der laves til Kongens Orlogsskibe, skal Skriveren have Beviser af Admiralen, Skipperne, som modtager dem, og Skrædderen for, hvor meget af hver Slags der er medgaaet til hvert Stykke, hvor mange Duge hvert Stykke er, hvor dybe de er, hvor lange de er i Flugten, og hvad Tilberedning der er brugt og medgaaet til hvert Stykke. Naar de ikke længere kan bruges paa Orlogsskibene, skal de bruges paa Koffardiskibene, saa der aldeles intet nyt Haardug bruges til Koffardiskibene, hverken til Flag eller til Fløje. Naar man ikke længere kan bruge disse Flag og Bolsaner paa Koffardiskibene, skal de udgives til Forladning til Stykkerne paa Orlogsskibene. Ligesaa skal forholdes med alle Skanseklæder og Mærsklæder; naar de ikke længere kan bruges, skal Skriveren give dem ud til Begkoste og anden Gang saaledes føre dem til Udgift for Kongen i sit Regnskab.

21. Af hver Person, som arbejder i Kongens Blokhuis paa Bremerholm, skal Skriveren om Sommeren, regnet fra 14 Dage efter Kyndelmisse til 14 Dage efter Mikkelsdag, hver Uge modtage 20 Blokke og om Vinteren 16 Blokke eller lige Arbejde mod disse Blokke. Dette Blokkedrejerarbejde skal Skriveren aarlig forklare i sit Regnskab med Mandtalssedler under Admirals Haand over, hvor mange Blokkedrejere der det Aar igennem hver Uge har arbejdet i Blokhuset paa Bremerholm, ligesom han med rigtige Beviser skal forklare, hvor mange af Blokene der er udgivet til Kongens daglige Fornødenhed, og hvor mange der igen er i Behold. Det ene Arbejde skal lignedes mod det andet paa følgende Maade: 1 Skive regnes mod 1 Blok, 1 Pumpesko og Kastefod mod 1 Blok, 1 Slæg og 2 Hvalpe mod 1 Blok, 1 Slebhammer mod 1 Blok og 3 Jomfruer mod 1 Blok.

22. Viser det sig, at Skriveren under det samme Navn udgiver andre Varer, end der udtrykkelig formeldes i de af Admiralen underskrevne Sedler, skal Skriveren staa tilbørligt til Rette derfor.

23. I de aarlige og daglige Leverancer, der betros Skriveren i Regnskab, maa Skriveren ikke deltage, under Trudsel om tilbørlig Straf og Godsets Fortabelse. Hvis der er Mistanke om,

at han deltager i saadanne Leverancer eller nyder nogen Fordel af dem, skal han være forpligtet til at rense sig derfor ved sin Ed.

24. Skriveren maa hos Købmænd, Kræmmere og andre aldeles intet udtage, medmindre han har særlig Befaling og af Admiralen underskrevne Sedler derpaa; de Beviser, som Skriveren hidtil har udgivet til Købmænd og andre paa saadanne udtagne Varer, skal Admiralen herefter underskrive sammen med ham, i hvilke Beviser rigtig skal indføres, hvilke Varer det er, hvem der har befalet at udtage dem, hvor de kommer hen, hvor meget deraf der bliver forsendt fra Holmen, og hvem der modtager det. Admiralen og Skriveren skal underskrive alle de Beviser, som udgives paa de Leverancer, der finder Sted paa Holmen.

25. Skriveren maa paa ingen Maade understaa sig til uden Admiralens Vidende og Befaling at bestille noget Arbejde til Holmens eller Flaadens Behov hos Haandværkere i København, ej heller modtage det af Haandværkerne uden Admiralens Vidende og Befaling, førend Arbejdet er besigtet af Kongens Forordnede, om det kan passere for ubedrageligt Arbejde. Kongens Forordnede skal gøre enhver Haandværksmand en forsvarlig Afgang paa hvert Slags Arbejde især, eftersom Arbejdet er til. Naar hver Haandværksmand saaledes kan levere sit Arbejde fra sig, maa det modtages af Skriveren, hvorefter Admiralen i Forening med Skriveren maa give hver Haandværksmand Sedler til Renteriet paa den fortjente Arbejds løn; i disse Sedler skal indføres Arbejdet, Vægten, Afgangen og Navnene paa dem, der har besét Arbejdet og takseret Afgangen, saa at enhver tilbørlig svarer for det Arbejde og den Afgang, han har godtgjort hver Mester.

26. For at ingen skal forurettes med ubilligt Udslag paa Vægt, vil Kongen herefter hverken i Indtægt eller Udgift bevilge Skriveren noget Udslag, men denne skal modtage og igen levere fra sig al Kongens Indtægt og Udgift med en ret og just¹ staaende Vægt. Det skal ogsaa, under Trudsel om Kongens største Unaade, være Skriveren paalagt aldeles at rette sig efter Kongens udstedte Vragerbestalling, saavidt den vedkommer Hol-

¹ rigtig.

mens Skriver, dog skal det være Skriversen frit tilladt at give god Agt paa alle de Varer, der af Vrageren og andre Kongens Forordnede bliver kendt for lovlige og ubdragelige Varer. Hvis Varerne befindes anderledes og Skriversen modtager dem, og de af den Grund bliver liggende hos ham, saa han ikke kan faa Udgift paa dem, skal de blive liggende hos ham, der saa skal betale Kongen med rede Penge eller gode oprigtige Varer og desuden staa Kongen til Rette, fordi han har taget mod saadanne bedragelige Varer til største Skade for Kongen.

27. Hvis en Skipper kaldes fra et Skib til et andet eller dør, skal Skriversen uden Forhaling gennemse Skipperens Inventarium; hvis der da paa en eller anden Maade mangler noget efter det underskrevne Inventarium, skal Skriversen straks kræve det hos dem, der bør svare dertil, og Kongen forbeholder sig at søge det hos Skriversen, da Kongen betror denne til at gøre sig Regnskab; dog skal Admiralen paa Holmen i alle Maader hjælpe Skriversen til Rette dermed. Søskade og Ildsvaade skal Skriversen ikke svare til. Han skal af Admiralen modtage de Sølvsejler og udlevere disse til dem, der plejer at faa dem, og igen kræve dem tilbage, naar nogen dør, saaledes som de sædvanlig plejer at udleveres og igen kræves tilbage.

Han skal aarlig, fra 1. Maj 1630 at regne, have 450 Kurantdr. til Løn, Kost og anden Underholdning til sig selv, dog skal saa den Underholdning, som han hidtil har haft efter Holmens Mandtal, være afskaffet. Sj. R. 18, 537 b.

22. Dec. (Frederiksborg). Bestalling for Peter Gagelmand som Hofapoteker. Sj. R. 18, 536 b. K. (Tr.: KD. III. 99 f.).

— Miss. til Jørgen Vind og Sten Beck. Naar Peder Gagelmand, Kongens Apoteker, i Renteriet har erlagt 1000 Speciedr., skal de give ham Kvittans paa det, som han har haft under Hænder, medens han tilforn var Kongens Apoteker. Sj. T. 24, 467. K.

— Miss. til samme. Da Kongen skylder¹ Kirkerne paa Møen 1095 Rdlr. i gangbar Mønt, hver Daler beregnet til 96 Sk., som Peder Basse til Sørup, Embedsmand paa Trane-

¹ Jvfr. Gældsbrø 17. Sept. 1628.

kær Slot, har indbetalt i Rentekammeret, skal de aarlig paa Kongens Vegne betale Renten af dette Laan, beregnet til 6 Procent, fra 17. Sept. 1628 at regne, og føre Renten til Regnskab. Sj. T. 24, 467. K. Orig.

22. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Gabriel Kruse. Da Kongen skylder¹ Kirkerne i hans Len [Roskildegaard] 880 Rdlr., hver Daler beregnet til 96 Sk. dansk, som han har indbetalt i Rentekammeret, skal han paa Kongens Vegne aarlig betale Renten af dette Laan, beregnet til 6 Procent, fra 14. Juli 1628 at regne, og føre Renten til Regnskab. Sj. T. 24, 467 b. K.

— Skøde til Hans Stenwinkel paa en Grund mellem Provianthuset og Havnen. I Margenen er tilføjet: Dette Brev er blefven casset. Sj. R. 18, 536. K. (Tr.: KD. III. 99).

— Livsbrev for Dr. Christen Jensen, Kongens Hofprædikant, og hans Hustru Else Hansdatter paa Kronens Part af Korntienden af Alsted og Fienisløf Sogne uden Stedsmaal og Afgift, naar den nuværende Indehaver M. Daniel Bartskær dør. Sj. R. 18, 537. K.

— Miss. til Hans Lindenov om at lægge 1 Gaard, kaldet Kaastrup, i Kalundborg Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jørgen Brahe til Hvedeholmb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, for Højheden og Jus patronatus til Horne Kirke, som er Sognekirke til hans Gaard Hvedeholmb, ind under Kalundborg Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af den. K. Sj. T. 24, 466.

— Miss. til Mogens Sehested. Da Fru Karen Pax, Erik Vasspyds Enke, har begæret 1 Gaard i Herlof med en liden hosliggende Lund i Københavns Len i Sjælland til Mageskifte for 1 Gaard i Vanget i Københavns Len og hendes Andel i en Gaard i Markeby i Holbæk Len, skal han til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt nævnte Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 24, 466 b. K.

— Miss. til Just Høg om at optage en Søn af Svend

¹ Jvfr. Gælds brev 14. Juli 1628.

Markursen, Sisemester i Halmstad, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 24, 467.

22. Dec. (Frøderiksborg). Miss. til Claus Daa og Hans Lindenov. En Del af Kronens Bønder i Dragsholm Len har berettet, at de er ganske forarmede og sidste Aar har lidt Misvækst paa deres Korn, hvorfor de har begæret Afslag paa deres Landgilde i Aar. For at de Bønder, der har lidt Misvækst, kan blive ved Magt, har Kongen bevilget, at de, som er forarmede, maa faa Afslag paa deres Landgilde, eftersom de har avlet til og deres Evne er til efter rigtige Tingsvidner. Adressaterne skal derfor undersøge, hvilke af Bønderne i Dragsholm Len, der er saa forarmede, at de i Aar ikke kan udgive deres Landgilde, fastsætte efter Tingsvidne, hvad hver af de forarmede bør yde af deres Landgilde i Aar, eftersom deres Avling og Evne er til, give det beskrevet fra sig og indsende det til Kancelliet. Sj. T. 24, 467 b. K.

— Miss. til Peder Basse. Da Kongen har eftergivet Bønderne paa Møen deres Restancer af de tidligere paa budte Skatter, ialt 1339 $\frac{1}{2}$ Rdlr. in specie, skal han lade dem være utiltalte for denne Rest og føre det til Regnskab. Sj. T. 24, 468. K.

— Miss. til Gabriel Kruse. Melkior Borchgrefving, Kongens Kapelmester, har berettet, at han 1628 har erhvervet Rigsraadets Dom om en Trætte imellem Prælater og Kanniker i Roskilde og ham om en af dem 1626 afsagt Dom, og beklager sig over, at de trods adskillige Paamindelser endnu ikke har efterkommet Rigsraadsdommen til stor Skade for ham. Gabriel Kruse skal indstævne Roskilde Kapitel og Melkior Borchgrefving til at møde førstkommende 2. Jan. i København for Kongen og Rigsraadet, hvor Kapitlet skal erklære sig om, hvorfor Rigsraadsdommen ikke er efterkommet, og lide og undgælde, hvad Retten medfører. Sj. T. 24, 468.

— Miss. til Mogens Sehested. Denne Laurits Jensen, Skomager i Køge, beretter, at hans Søsters Mand, ved Navn Gert von Drie, Skomager sammesteds, for nogen Tid siden er død og har efterladt sig et Pigebarn, hvis Værgemaal Laurits Jensen som Barnets Morbroder efter Loven burde forestaa. Han har tit og ofte anmodet Borgemestre og Raad sammesteds om at maatte beholde Barnet hos sig og forvalte Værgemaal

uden Afkortning af Tredjepenget og har tilbudt at stille vederhæftig Vissen og Borgen for Værgemaalet, men Borgemestre og Raad har afslaaet dette og til Værgemaalet forordnet en fremmed Mand, som ikke vedkommer Barnet, nemlig Jacop Cortsen sammesteds, som for dette Formynderskab aarlig oppebærer Tredjepengene af Renten. Mogens Sehested skal lade Sagen nøje undersøge og paase, at der omgaas tilbørligt med samme Værgemaal, for at Barnet ikke i Fremtiden skal lide Skade derved. Sj. T. 24, 468 b.

22. Dec. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at der skal holdes Herredag i København første Mandag efter Trinitatis Søndag, som er den 6. Juni førstkommende. Sj. T. 24, 469. Orig. (til Odensegaards Len) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Stiftslensmændene: Jens Juel (Vendelbo Stift), Knud Gyldenstjerne (Viborg Stift), Laurits Lindenov (Aarhus Stift), Hr. Albret Skeel (Ribe Stift), Henning Valkendorf (Fyens Stift), Gabriel Kruse (Sjællands Stift) og Sigvordt Urne (Skaane Stift) om at lade det hosfølgende aabne Brev om Herredagen forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Stift, for at Undersaatterne kan rette sig derefter og i Tide kræve Stævninger i de Sager, som de vil have for Kongen og Rigsraadet. Sj. T. 24, 470. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Landsdommerne: Niels Krag og Erik Juel (Jylland), Claus Brockenhuus (Fyen), Erik Bilde (Langeland), Holger Bilde (Lolland og Falster), Jørgen Seefeld (Sjælland), Erik Krabbe (Skaane), Knud Gabriel (Halland), Mads Koefod (Bornholm) og Villem Thomsen (Blekinge) om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og siden holde det til Stede ved Landstinget. Sj. T. 24, 470 b.

— Miss. til Rigsraaderne: Hr. Christen Friis, Hr. Jørgen Skeel, Hr. Albret Skeel, Hr. Anders Bilde, Jens Juel, Mogens Kaas, Tage Thott, Claus Daa, Christian Thomsen, Christopher Ulfeldt, Otte Skeel, Just Høg, Hans Lindenov og Frants Rantzau om at møde hos Kongen til den Tid, da Herredagen skal holdes, for at sidde Retterting og raadslaa med Kongen om Rigets Anliggender. Sj. T. 24, 469 b. Orig. (til Hr. Christen Friis) i Rigsraadsbr.

22. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Frederik Reedtz og Tyge Brahe¹. Da Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, efter Kongens Begæring vil afstaa 4 Gaarde, af hvilke den ene kaldes Holmbgaard, og 3 Gadehuse i Spegelebye paa Møen og 1 Gaard i Tølløse Birk i Sjælland til Mageskifte for 3 Gaarde, som kaldes Lund, og 1 Gaard, kaldet Tammistrup, i Essenbeck Birk, alle i Sønderhald Herred i Dronningborg Len, samt en Ø, kaldet Hielmb, under Kalø Len, alle i Jylland, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 24, 471. K.

— Bevilling for Jomfru Lene Ramel og Jomfru Sophie Ramel til fremtidigt selv at forestaa deres Værgemaal og selv at oppebære Landgilde, Stedsmaal og anden Oppebørsel af deres Jordegods, dog saaledes at deres Broder og Lavværge, Hendrik Ramel til Beckeskouf skal paase, at de ikke anvender noget til Unytte. Dersom der opstaar nogen Trætte om deres Gods, skal deres Lavværge forsvare det. Sk. R. 4, 518 b.

— Bevilling for Kaptejn Jacop Pedersen i Falkenberg til at holde Kro og Gæstehus i Falkenberg i det almindelige Værtshus for Vejfarende, som nu afdøde Carl Jacopson og Mads Jensen, der ægtede førstnævntes Enke, har haft, med samme Privilegier som disse. For at han desto bedre kan befytte sig paa at traktere de Vejfarende, saa de for en skellig Penge faar, hvad de behøver, bevilger Kongen ham den Gaard, som han nu bebor, med tilliggende Ejendom fri for Ægt og Arbejde og al anden Tyng og Besværing. Endvidere maa han sætte Laksegaarde i Aaen til hans Huses Ophold. Sk. R. 4, 519.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt. Mads Rafn, Borgemester i Køge, har berettet, at Christen Eriksen til Fligende og Hans Barnekov til Vidskille for nogen Tid siden² har faaet Kongens Befaling til at gøre ham Udlæg i noget af Otte Brahe Pe-

¹ K. har paa Forsiden rigtigt: Tyge Brahe, Bagsiden og Sj. T. ved en Fejlskrift: Jørgen Brahe. Den originale Besigtelse er udfærdiget af Tyge Brahe til Thoestrup. ² 16. Okt. 1630.

dersen til Torbenfelds Gods i Skaane for 3000 Rdlr. in specie Hovedstol med 2 Aars resterende Rente, som denne skylder ham. Da Hans Barnekov er død¹ paa den Tid, da nævnte Befaling blev udstedt, og denne derfor ikke er efterkommet, skal Hendrik Hvitfeldt rette sin Lejlighed efter sammen med Christen Erichsen snarest at gøre Mads Rafn Udlæg i det Gods, som Otte Brahe vil udlægge ham, baade for Hovedstol og Rente, efter den Dom, som Mads Rafn har faaet over ham, og give det beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og efterkomme denne Befaling uden Forhaling. Sk. T. 5, 440 b.

22. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Sigvort Urne. M. Torben Hasebart, Sognepræst til Domkirken i Lund, har berettet, at Axel Rosenkrantz til Glimminge for nogen Tid siden² har faaet 2 Gaarde i Telende³ Sogn fra Prædikestolen i Lund til Mageskifte, og at Sivort Grubbe til Hofdal, som dengang var forlenet med Malmøhus Len, derimod til Lunde Prædikestol har udlagt en Gaard i Stefvie i Torne Herred. Sigvort Urne skal undersøge Sagen og med det første indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt denne Gaard i Stefvie er udlagt til Prædikestolen og hvad den aarlig skylder i Landgilde, for at Kongen kan give M. Torben tilbørligt Svar, naar han gør videre Krav derom. Sk. T. 5, 441.

— Mageskifte mellem Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, og Kronen. F. R. 3, 460. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Henning Valkendorf om at lade de til Kierstrup liggende Bønder, hvis Gaarde er forfaldne, for en lidelig Betaling faa det Tømmer, som findes paa Kierstrup, og som ikke er brugeligt til de Huse, som skal genopbygges dér. De Tiender, som Fru Ellen Marsvin til Ellensborg tilforn har haft til Kierstrup, og som hun nu har afstaaet, skal han fæste til Grev Valdemar, Kongens Søn. F. T. 4, 126 b.

¹ Han døde 8. Okt. 1630.
Færs H.

² 28. Febr. 1624.

³ Tolange,

22. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Henning Valkendorf og Dr. Hans Mikkelsen. Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov, har andraget om Tilladelse til at stifte et Fattighus i Horne Sogn, og om at det, som kan blive tilovers af Horne Kirketiende udover Bidragene til Kirkens Bygning og Underholdning, maa anlægges til rette vedtørfelige Guds Lemmer. Adressaterne skal undersøge Sagen og siden indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt dette befindes gavnligt. F. T. 4, 126 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev, hvorved det tillades, at Hr. Anders Jensen, fordm Medtjener til Ørumb, Hvidbiørg og Ladbierg¹ Sogne i Ty, der for nogen Tid siden er bleven dømt fra sit Kapellani paa Grund af nogen Uenighed mellem ham og Sognepræsten², igen maa faa det Præstekald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. J. R. 8, 266.

— Bevilling for Borgerskabet i Flensborg til fra Jylland til Flensborg at udføre ialt 24 Læster af alle Slags Korn, dog Kronens Told og Rettighed uforkrænket. J. R. 8, 266.

— Miss. til Gunde Lange. Da Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, har begæret 1 Gaard i Tyregøed By, 1 Gaard i Tyregøedlund, begge i Tyregøed Sogn, og 1 Gaard i Odderbeck, alle i Koldinghus Len, til Mageskifte for 1 Gaard og 2 Gadehuse i Aggerbeck, 1 Gaard i Skads, alle i Skads Herred, 1 Gaard i Torp³ i Ballomb Sogn i Vester Herred, alle i samme Len, skal han med det første undersøge dette Godses Løjlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 293 b.

— Miss. til Mogens Godske. De residerende Kanniker ved Viborg Domkirke har berettet, at han baade til Prokuratorium og til Domkirken i Viborg er blevet henved 400 Dlr. skyldig, da han sidst var Kirkeværge, og henviser til, at Kirken er meget brøstfældig. Han skal med det første

¹ Lodbjærg, Hassing H.
V. Horne H.

² Peder Olufsen.

³ Tarp, Billum S.,

betale denne Gæld og navnlig det, som han skylder Kirken, da den er brøstfældig. J. T. 8, 293 b.

22. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Da han har berettet, at en Del af Kronens Bønder ved Sø-siden paa Vesterkanten i Riberhus og Møgeltønder Len sidste Sommer har lidt stor Skade paa deres Korn og Hø, bevilger Kongen, at de skadelidte Bønder maa faa Nedsættelse paa deres Landgilde i indeværende Aar efter den Jordebog, som han med egen Haand har antegnet, og som er tilstillet Frandts Rantzau til Randtzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen. Han skal selv føre det til Regnskab. J. T. 8, 294.

23. Dec. (—). Skøde til Hans Pedersen i Hillerød paa et Stykke Jord ved Frederiksborg Slot bag Sparepenge. Sj. R. 18, 543 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Sigvort Urne og Ifver Krabbe. De har tilforn¹ faaet Befaling til at indstævne afdøde Sten Bildes Kreditorer og likvidere dem imellem, og senere² har Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, og Hendrik Ramel til Beckeskof faaet Befaling til at tilendebringe den. Da de sidstnævnte nu er forhindrede heri ved andre kongelige Befalinger, skal Adressaterne, som først har faaet Kongens Befaling, snarest føre denne til Ende, for at Parterne engang for alle kan komme til endelig Ende. Sk. T. 5, 441 b.

24. Dec. (—). Aab. Brev om, at Orgelmesteren i Helsingør frit maa lade sig bestille til Bryllupper og Vært-skaber og bruge sit Instrument, dog at Kirketjenesten ikke for-sømmes derved, uanset at Taarnmændene paa Kronborg Slot har Privilegium paa at lade sig bruge i Købstæderne Helsingør, Helsingborg og Landskrone og i Hillerød for Frede-riksborg Slot, da Orgelmesteren ikke er at regne blandt andre Spillemænd, som nævnte Privilegium angaar. Sj. R. 18, 544. K. Orig. i Landsark. i Kbhvn. (Tr. i Udtog i Geh. Ark. Aars-beretn. III. Till. S. 99).

— Bevilling for Rasmus Eggerbeck, Borger i Køben-havn, til fra Fyen til Flensborg at udføre en Skibslad-

¹ 16. Febr. 1630.

² 29. Juli 1630.

ning paa 20 Læster af sit eget Korn, som han har tilforhandlet sig dér, dog Kronens Told og Rettighed uforkrænket, imod at han igen indfører ligesaa megen preussisk Rug til Kongens Lande. J. R. 8, 266 b.

24. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Sehested. Da Kongen har givet denne Rasmus Eggerbeck, Borger i København, Bevilling til fra Fyen til Flensborg at udføre en Skibsladning Korn, som han tilforn har tilforhandlet sig dér, skal Mogens Sehested lade ham stille nøjagtig Kavtion for, at han ikke fører denne Skibsladning Korn andetsteds hen end til Flensborg, og derpaa tilstille ham medfølgende Pas. Sj. T. 24, 471 b.

— Miss. til Gregers Krabbe og Dr. Hans Mikkelsen. Da Kongen eragter, at Hr. Jens Nielsen paa Grund af den af ham begaaede Forseelse¹ ikke kan beholde sit Kald, skal de lade en anden skikkelig Mand kalde til Præst i Indsløf og Ouby Sogne i hans Sted. Dog maa Hr. Jens Nielsen af dem befordres til et andet Præstekald, hvortil han efter Ordinansen lovligt kan kaldes. F. T. 4, 127.

— Aab. Brev, hvorved det tillades, at Hr. Jens Nielsen, der for nogen Forseelse er bleven dømt fra sit Kald i Indsløf og Ouby², faar denne Forseelse tilgivet og igen maa faa det Præstekald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. J. R. 8, 266 b.

26. Dec. (—). Oprejsningsbrev for Søfren Pedersen til, som om Gerningen nylig var sket, inden seks Uger efter at dette Brev er læst og forkyndt, at forfølge Sagen om Drabet af hans Broder Simen Pedersen, der for nogen Tid siden er blevet dræbt i Lystrup Birk af Mats Hansen, hvilken Sag Søfren Pedersen ikke har forfulgt i rette Tid efter Recessen. Sj. T. 24, 544.

— Miss. til Frederik Urne. Af hosføjede Indlæg kan han se, hvad der er ansøgt om paa afdøde Conrat Buchhausens, Borgers, Vegne. Da denne en Tid lang har betjent

¹ Jvfr. ovfr. 29. Nov. 1630.

² Jens Nielsen Ore til Nørre-Aaby og Indslev i Vends H. Brevet er ved en Fejltagelse indført i J. R.

Byens¹ Menighed sammesteds, og da det paahviler Kongen at have Tilsyn med Værgemaalet for dem, som ingen Væрге har, og da det berettes, at der er opstaaet Tvistigheder imellem deres Væрге og dem, som har forordnet vedkommende til Væрге for disse faderløse Børn², skal Frederik Urne forordne én, som kan udføre deres Sag ved Lov og Ret og tage Dom om de Punkter, som deres Indlæg formelder om, nemlig: Da de begærer at faa efterladt den Rettighed, som affordres dem, men hellere ser, at der gaar Dom i Sagen, for at der ikke skal vederfares dem Uret, skal der tages Dom om følgende Punkter: 1. om de som indfødte og ikke udenlandske Arvinger er forpligtede til at give Sjette- og Tiendepenge, 2. om de, som har sat Værgerne, ikke bør indestaa for den Skade, som tilføjes Børnene af Værgerne, og 3. dersom det dømmes, at disse faderløse er pligtige at yde Sjette- og Tiendepenge, om saa den Del af Arven, som de bør have til deres Underhold, bør besværes med Ydelsen af Sjette- og Tiendepenge. Sj. T. 24, 472.

26. Dec. (Frederiksborg). Oprejsningsbrev for Hr. Albrekt Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, til inden 6 Uger, efter at dette Brev er læst og forkyndt, at forfølge Sagen om Drabet paa Ifver Nielsen i Veigne. [Iøvrigt enslydende med Oprejsningsbrevet for samme i samme Sag af 8. Juli 1630]. J. R. 8, 266 b.

— Aab. Brev om, at da Fru Dorrette Budde, Ifver Friis's Enke, sælger sit Gods og ikke dermed betaler den Gæld, som det tilkommer hende at betale efter afdøde Ifver Friis, saa at hendes Børn i Fremtiden kan geraade i stor Vidtløftighed og lide Skade derved, befales det enhver, som skylder Fru Dorrette Budde Penge, at beholde disse Penge hos sig, naar de advares derom af Børnenes tilforordnede Væрге, indtil der ved Retten er faldet Afgørelse herom imellem Fru Dorrette Budde og Niels Friis. J. R. 8, 267.

¹ Byens Navn er ikke angivet, og Brevet er desuden paa flere Steder forskrevet. Af Navneregistret til Sj. T. fremgaar det imidlertid, at Brevet omhandler Børnene af Konrad Buwinchhausen von Wallenrodt, tidligere Borgemester i Helsingør, jvfr. Miss. 14. Dec. 1624, 13. Aug. 1629 og ndfr. 15. Juli 1631. ² Stedet synes forskrevet i Sj. T., Meningen maa vistnok være som ovfr.

26. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Niels Friis. Fru Dorrette Budde til Ryeslet, Ifver Friis's Enke, har for nogen Tid siden faaet Bevilling til at tilskifte sig hendes Søns Hovedgaard og dermed betale Gælden efter afdøde Ifver Friis. Da det nu berettes, at Fru Dorrette Budde har solgt sit Gods, men at hun ikke har anvendt Pengene til Betaling af Gælden, skal Niels Friis paase, at Gælden betales, for at Børnene ikke til sin Tid skal komme i Vidtløftighed og lide Skade. Dersom hun findes forsømmelig, skal han kræve det af hende ved Retten og ellers lægge Arrest paa de Penge, som hun har til Gode hos Godtfolk, indtil hun betaler Gælden, da hun har faaet Kongens Bevilling til Mageskiftet under Foregivende af at ville betale Gælden og ikke i nogen anden Mening. J. T. 8, 294.

— Miss. til Falk Gjøe til Braadskouf, Ingeborg Parsberg Ifver Juels og Fru Helvig Marsvin. Da det berettes, at de skylder Fru Dorrette Budde, Ifver Friis's Enke, nogle Penge, anmodes de om at beholde disse Penge hos sig, indtil Niels Friis til Krastrup ved Retten har udført sin Sag imod hende om Gælden efter afdøde Ifver Friis, som det tilkommer hende at betale. J. T. 8, 294 b.

— (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Friis til Krastrup paa Kirkens Part af Korntienden af Kvornum Sogn i Slet Herred, hvoraf der aarlig skal svares $3\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $3\frac{1}{2}$ Td. Byg til Kvornum Kirke. Udt. i Tb. 122.

29. Dec. (Frederiksborg). Forleningsbrev for Ifver Pedersen paa Kroen ved Frederiksborg Slot. [Enslydende med Forleningsbrevet af 8. Maj 1625 for Rasmus Melkiorson med følgende Tilføjelse (efter det aabne Brev af 24. Dec. 1627 for samme):] Ingen uden han maa herefter herbergere fremmede Folk. Dersom der ankommer saa mange Fremmede, at de ikke kan logere i Kroen, skal de øvrige indkvarteres af Kongens Hofpurér i andre Logementer her sammesteds. Sj. R. 18, 544 b. K. Orig.

— Miss. til Gabriel Kruse. Frederik Urne til Alslef og Mogens Sehested til Høyris, Embedsmænd paa Kronborg og København Slotte, har tilforn¹ faaet Befaling til at besigte 4

¹ 25. Juli 1630.

Gaarde i Høystруп, som Frederik Reedtz til Tygestrup har begæret til Mageskifte, og det Jordegods, som han har tilbudt derfor. Da denne Befaling paa Grund af Mogens Sehesteds Svaghed endnu ikke er efterkommet, skal Gabriel Kruse sammen med Frederik Urne foretage Besigtelse af de 4 Gaarde. Sj. T. 24, 472 b.

29. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Pax og Jurgen Seefeld. Kongen har bevilget Niels Trolle til Trolholmb en en By, kaldet Skafterup, til Magelæg for en anden By, kaldet Sønderød. Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Tryggevælde, har nu berettet, at hans Moder, Fru Karen Rostrup, er forlenet paa Livstid med 6 Gaarde i Skafterup, og har andraget om, at der maa gøres hende Udlæg for disse Gaarde. Men da Sønderød ligger langt fra Solte Slot, saa at hun ikke kan bruge disse Bønder til at drive Slotets Avl med, medens det ligger vel belejligt for Antvorskov Slot, og da Antvorskov Slot derimod har Gods liggende i Menstrup og Soltebye for Solte Slots Port, og dette Gods aldeles ikke er belejligt for Antvorskov Slot, har Frederik Reedtz andraget om, at hans Moder maa faa Udlæg for de 6 Gaarde i Skafterup i Menstrup og Soltebye. Adressaterne skal med første Lejlighed give Fru Karen Rostrup Udlæg i Menstrup og Soltebye for de 6 Gaarde i Skafterup, som hun har mistet, og indsende til Kancelliet, hvad de foretager heri. Sj. T. 24, 472 b. K.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da der behøves en stor Del Ved til Bryggen og Bagen ved Provianthuset i København og til Skibsflaaden, skal han lade Bønderne i hans Len [Roskildegaard] tilsige, at hver Helgaardsbonde kører 10 Læs Ved og hver Halvgaardsbonde 5 Læs Ved fra de omliggende Skove til Københavns Slot saa snart som muligt. Han skal paase, at dette Ved hugges paa de Steder, hvor det er Skoven til mindst¹ Skade. Sj. T. 24, 473. K.

— Ligelydende Miss. til Mogens Sehested [Københavns Len]. Sj. T. 24, 473. K.

— Miss. til Henning Valkendorf og Dr. Hans Mikkelsen. Da det berettes, at Stenstrup Sogn i Fyen er meget ringe,

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: mest.

saa at Præsten ikke kan leve deraf, skal de med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorledes dette Sogn bekvemmeligst kan hjælpes. F. T. 4, 127.

29. Dec. (Frederiksborg). Bevilling for Fru Anne Wittrup, Enke efter Jesper Grubbe til Olstrup, til at udføre 10 Læster Hvede fra Lolland til fremmede Steder, dog at der gives Kronen den tilbørlige Told og Rettighed. Sm. R. 5, 129.

— Miss. til Laurits Grubbe og Palle Rosenkrantz om at lade Kongens Skibsfolk, som ligger ved Aalbogen, indkvartere i Købstæderne i Lolland. Hvad disse Skibsfolk forærer, skal afkortes i de Borgelejepege, som vedkommende Købstæder skal betale. Sm. T. 6, 334.

30. Dec. (—). Miss. til Lensmændene¹ i Sjælland og paa Møen. De skal tilholde alle Bønderne i deres Len at hænge deres Bøsser ind i Kirkerne, saa at de ikke har Bøsser hjemme i Husene, men Laasene skal de beholde hjemme hos sig, for at de kan holde dem rene. Sj. T. 24, 473 b. K. Orig. (med Datum: 29. Dec., til Frederik Urne) i Landsark. i Kbhvn. (Tr.: CCD. IV. 524 f.).

— Bestalling for Hendrik Ludvigsen som Hofsluger og Grovsmed paa Frederiksborg Slot. Han skal tilse Kongens Heste, som opstaldes i Beriderstalden eller andetsteds paa Frederiksborg Slot, og alle Stod og Stodheste, som Kongen holder ved Frederiksborg Slot eller Esserum. Dersom nogen af Hestene, Folerne, Føllene eller Hopperne kommer til Skade, skal han hjælpe dem til Rette igen og selv bekoste den nødvendige Artseni og Lægedom dertil. Der gives ham en aarlig Løn af 20 Dlr., 4 Dlr. om Maaneden til Kostpenge samt Foder og Maal til en Hest og til Betaling for den Artseni, som han skal købe, 80 Dlr. aarlig, alt fra 1. Maj 1630 at regne, at udrede af Befalingsmanden paa Frederiksborg Slot, „lydende ellers Ord for Ord som hans Formand Tønnes Schulrou² har haft før ham“. Sj. R. 18, 545. K.

— Aab. Brev til Kronens Bønder, som tjene til Frederiksborg, om Forbud mod at lade Heste og Kvæg komme ind

¹ De opregnes alle i K. ² Til Koncept er benyttet Formandens originale Bestalling af 26. Juni 1609, som ikke er indført i Brevbogen.

i de Lykker og Marker i Frederiksborg Len, hvor Kongens Stod findes. Sj. R. 18, 545. (Tr.: CCD. IV. 524).

30. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Frederik Urne. Da Kongen skylder¹ Kirkerne i Frederiksborg og Abrahamstrup Len 3880 Rdlr., som han har indbetalt i Rentekammeret til Rigets Behov, skal han paa Kongens Vegne aarlig betale Renten af dette Laan, fra 2. Maj 1630 at regne, og føre Renten til Regnskab. Sj. T. 24, 473 b. K.

— Miss. til Ernst Normand om at lægge 11 Gaarde med Skov til 400 Svins Olden og 2 Gadehuse i Synderød By i Rederslef Sogn i Antvorskov Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Niels Trolle til Trolholm, samt 1 Halvgaard, som Herredsskriver Niels Pedersen bebor, med Skov til 190 Svins Olden, i Haldagerlille By og Sogn i Flakkebjerg Herred, som Niels Trolle har givet Kongen for Højheden og Jus patronatus til Vensløf Kirke, ind under Antvorskov Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sj. T. 24, 474. K.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om at lade modtage 1 Gaard i Uglerup og 1 Gaard i Sønderrød, begge i Holbæk Len, som Niels Trolle til Trolholmb har givet Kapitlet til Mageslæg for 2 Gaarde i Skafterup By i Vindinge Sogn i Flakkebjerg Herred. De skal indføre førstnævnte Gaarde i Jordebogen. Sj. T. 24, 474 b. K.

— Miss. til Eiler Qvitzov. Der er udgaet Befaling² til gode Mænd om at dømme imellem ham og Fru Anne Lykke til Qvitzovsholm om de Tvistigheder, som er opstaaet imellem dem. Fru Anne Lykke har nu berettet, at de gode Mænd efter Kongens Befaling har været samlet og har stævnet dem begge for sig, men at Eiler Qvitzov ikke er mødt, saa at de gode Mænd ikke har kunnet udrette noget. For at Fru Anne Lykke engang for alle kan komme til en endelig Ende med deres Mellemværende, paalægges det ham at møde for de gode Mænd, som er deputerede til at afgøre deres Mellemværende, naar han bliver stævnet af dem, saafremt der ikke skal optænkes andre Midler dertil. F. T. 4, 127.

¹ Jvfr. Gælds brev 2. Maj 1630.

² 9. Okt. 1630.

har berettet, at han i 1618 har forhandlet med Trud Bryske og hans Hustru Fru Karren Friis om at skaffe dem 2000 Rdlr. til næstfølgende Omslag med Hendrik Holck til Høygaard som Forlover, og at han til Fru Karren Friis har udgivet sin Forpligtelse paa, at han skulde skaffe disse Penge. Han havde betinget sig dem hos Claus Rantzau, som nu er død, og som dengang boede i Neienstadt¹, men denne kunde ikke skaffe Pengene, da de ikke fremkom fra Danmark, skønt han havde opskrevet dem dér. Derved blev Ditlef Vrang efter den imellem ham og Trud Bryske oprettede Forhandling tvunget til at skaffe Trud Bryske de 2000 Rdlr., endskønt Brevet var skrevet og stilet til Claus Rantzau, og derfor tog han, da han jo havde udbetalt de 2000 Rdlr., det paa Claus Rantzau lydende Brev til sig og oppebar den aarlige Rente deraf indtil 1623, da baade Hovedmanden og Forloveren blev forsømmelige og ikke erlagde Renten. Derved blev Ditlev Vrang i Aaret 1630 nødsaget til at stævne Otto Brahe Pedersen som Trud Bryskes Forlover for Kongen og Rigsraadet, og da han paa Grund af sin Husbondes Bestillinger ikke selv kunde møde, udnævnte han Niels Jacobsen, Borger i København, til som sin Fuldmægtig at gaa i Rette med Otte Brahe Pedersen. Denne Fuldmægtig indgik en Kontrakt med Otte Brahe Pedersen om, at denne til næste Omslag skulde gøre sig til Hovedmand og give ham et nyt Brev paa de 2000 Rdlr. med en anden velbetroet Mand som Forlover for, at Pengene skulde blive betalt tilbage i Aaret 1634, og Renten, nemlig 140 Rdlr., blive betalt aarlig. Derpaa har nævnte Niels Jacobsen givet det gamle Brev fra sig til en Mand, ved Navn Anker Skrøder, i Haderslev, som skulde modtage det nye Brev af Adressaten saavel som 70 Rdlr. i Rente, hvilket han ogsaa erklærer at have faaet. Men da det førstnævnte Brev var stilet og skrevet til Claus Rantzau, (som døde, medens Sagen hængte i Trætte), skønt han ikke havde udbetalt Pengene derpaa, medens det var Ditlef Vrang, som af ovennævnte Grunde havde udlaant Pengene, skal, som nævnte Ditlef beretter, Povsel Rantzau i Itzehoe, som hævder at være Claus Rantzaus Arving, have aftvunget Anker Skrøder dette Brev paa

¹ Nienstedt.

31. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Urne. Af hofølgende Supplikation kan han se, hvad denne Brevviser Jens Graa har ansøgt om. Han skal hjælpe ham til Rette, saavidt det er Lov og Ret. Sk. T. 5, 442.

— Beskærmelsesbrev for denne Brevviser Søfren Andersen, der har berettet, at han er geraadet i en Trætte med Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, gældende saa længe denne Sag staar paa. J. R. 8, 267.

— Miss. til Tønne Friis. Da det berettes, at Bygholms Mølle i hans Len [Stjernholm] er meget brøstfældig, skal han undersøge, om denne Mølle virkelig er saa brøstfældig, idet Kongen mener, at den for nogle faa Aar siden er opbygget fra ny, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 294 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Han har berettet, at han har en Dreng paa 12 Aar, som har møntet falsk Mønt, siddende paa Hald Slot. Paa hans Forespørgsel om, hvorledes der skal forholdes med Drengen, svares, at Drengen snarest skal sendes til Tugthuset i København. Desuden skal Knud Gyldenstjerne flittigt lade søge efter den Person i Hobro, af hvilken Drengen paastaar at have set og lært det, og lade denne Person tiltale og straffe. J. T. 8, 295.

1631.

1. Jan. (Frederiksborg). Bestalling for Hans Holbek som Skovrider i Kalundborg Len med en aarlig Løn af 16 gamle Dlr., en sædvanlig Hofklædning, 4 Dlr. i Kostpenge om Maaneden og Foder og Maal paa en Hest fra Bestallingsdagen at regne. [Ensyldende med Bestallingen af 29. Marts 1630 for Niels Mouridtsen som Skovrider i Halds Len]. Sj. R. 18, 546.

— Miss. til Hans Lindenov om at afskedige Skovrideren i Kalundborg Len, ved Navn Steffen, og forordne denne Hans Holbek til Skovrider i hans Sted med samme Løn, som den forrige Skovrider har haft. Sj. T. 24, 476. K.

1. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Gabriel Kruse. Det berettes, at der i hans Len [Roskildegård] er fængslet en Person, som har bedrevet en skammelig Gærning, og at Gabriel Kruse ikke tør lade Herredsfogden holde Ting og dømme ham, før der er holdt Landsting. Da det maa befrygtes, at den nævnte Person enten skal ombringe sig selv i Fængslet eller skal undvige, skal Gabriel Kruse tilholde Herredsfogden snarest muligt at holde Ting og dømme i Sagen, især da det berettes, at Fangen selv bekender Gerningen. Sj. T. 24, 476.

4. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Lindenov og M. Morten Madtsen. Det berettes, at Kasted Kirke er meget bygfældig og saa forarmet, at den ikke kan hjælpe sig selv. Dersom nævnte Kirkes Indkomst er saa ringe, at den ikke er tilstrækkelig til at reparere Kirken for, skal de paalægge de andre Kirker i Aarhus Len, som har Formue dertil, at yde noget til nødvendigt Reparation af Kasted Kirke, og paase, at Kirkeværgerne siden holder den vedlige. J. T. 8, 296.

5. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Niels Aagesen i Vesterby paa Amager faar Bevilling til at gifte sig med Gertrud Oluf Hanses Datter Anne Olufsdatter, som er beslægtet med hans forrige Hustru i 3. Led, dog at han giver noget til de Fattige efter sin Formue og eftersom Mogens Sehested til Holmgaard, Embedsmand paa Københavns Slot, paalægger ham. Sj. R. 18, 546 b.

— Aab. Brev, hvorved Jahan Bødker von Delden, Raadmand i København, faar Bevilling for sig og sine Arvinger paa en Kronens Mølle, kaldet Brede Mølle, i Lyndbye Sogn i Sokkelunds Herred i Københavns Len med al dens tilliggende Jordsmon og Ejendom, som Kongen 16. Sept. 1628 har bevilget ham og Lorents von Møllengracht. Sidstnævnte er afgaaet ved Døden, og hans Arvinger er af Jahan Bødker von Delden efter deres til ham givne Brev udmindede for deres Part i samme Værk. [Iøvrigt enslydende med ovennævnte Bevilling af 16. Sept. 1628, med Undtagelse af, at der i Afgiften er fastsat 2 Pd. Byg i Stedet for tidligere 2 Pd. Rug]. Sj. R. 18, 547.

— Aab. Brev, hvorved samme, der for nogen Tid siden har faaet Bevilling for sig og sine Arvinger paa en Kronens Mølle i Københavns Len, kaldet Brede Mølle, som han bruger til Krudtmølle, faar Tilladelse til paa sin egen Bekostning at

indhøgne Møllens tilliggende Mark og Jorder med Stengærder af Hensyn til Faren for Ildebrand, som let kunde tilføjes ham af onde Mennesker til allerstørste Skade og fuldstændig Ruin for ham. Sj. R. 18, 547.

5. Jan. (Kbhvn.). Kvittans til Jacob Mikkelsen, Borgemeister i København, for hans Regnskab over Proviantskriveriet i Kristianopel Fæstning, som var betroet ham under den sidste svenske Fejde. Han har i Renteriet aldeles klargjort for al den Proviant, som blev fremsendt fra Lenene, indkøbt for Penge eller modtaget i andre Maader. Sj. R. 18, 547 b.

— Oprejsningsbrev¹ til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om et Mord, som for nogen Tid siden er begaaet paa en Mand, ved Navn Albret Nielsen, i Dorup², hvilken Sag ikke er bleven forfulgt i rette Tid efter Recessen. Sj. R. 18, 548.

—³ Oprejsningsbrev for Bertel Hansen, Hospitalsforstander i Roskilde, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa hans Hustrus Søstersøn Laurits Hendriksen, barnefødt paa Gulland, som er bleven dræbt i Nykøbing af en, ved Navn Samuel Hansen. Holger Bilde til Olstrup, Landsdommer paa Lolland, har kendt de 16 Mænds Tov, som havde kendt Manddraberen fra sin Fred, ulovligt, fordi „der ikke skal være givet [Varsel] til Manddraberen for samme deres Afsigt“. Sj. R. 18, 548 b.

— Miss. til Jürgen Seefeld, Landsdommer. Det er forordnet, at nogle af Skolens Personer⁴ i Ringsted skal underholdes af Klosters Indtægt, hvortil der skal gives 2 $\frac{1}{2}$ Kurantdlr. om Maaneden for hver. Men da ingen i denne dyre Tid gerne vil paatage sig Bespisningen herfor, skal han give de Skolepersoner, som skal underholdes af Klostret, 2 $\frac{1}{2}$ Kurantdlr. hver om Maaneden i i rede Penge i Overværelse af Provsten og Skolemesteren, som skal kvittere derfor paa Børnenes Vegne. Sj. T. 24, 476 b.

— Miss. til Frederik Urne. Kronens Bønder i Enderup i hans Len [Kronborg] har berettet, at deres Jord er igen-

¹ Der nævnes ikke, for hvem. ² Formentlig Darup, Roskilde Frue S., Sømme H. ³ Indført mellem 15. og 17. Jan. ⁴ Eleverne.

løben og tilvokset med Underskov, og at en stor Del af deres Enge er ødelagt, fordi Søen¹ i nogle Aar har været opstøvet, som han videre kan se af deres hosføjede Supplikation. Han skal undersøge Sagen og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 24, 476 b. K. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

5. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Axel Arenfeld om straks at begive sig til København og svare til den Stævning, som hans forrige Spenditeur² har erhvervet over ham. Sj. T. 24, 477. K.

— Miss. til Claus Gagge Holgersen. Da det berettes, at han og hans Medarvinger endnu har Regnskaberne for Skt. Mikkels Kirke i Slagelse og for Sneseerø Kirke, som hører til Provstiet i Roskilde Domkirke, hos sig, skal de med det allerførste levere disse Regnskaber til det residerende Kapitel, saafremt de ikke vil tiltales derfor af Kapitlet. Sj. T. 24, 478 b. K.

— Miss. til M. Peder Lange, Sognepræst i Helsingør, om at Kongen har bevilget, at Harder Skriver i Helsingør, hvis Hustru er kommet nogle Uger for tidligt, maa give 100 Speciedlr. til de fattige for hans og hans Hustrus Forseelse. Dog skal de begge staa hemmeligt Skrifte og dér bekende deres Synder alvorligt og af Hjærtet. Sj. T. 24, 477 b.

— Aab. Brev, hvorved Markus Lauritsen, boende paa Valden i Varberg Len, faar Bevilling paa, at nogle Hytter og Bakkehuse, som tidligere har hørt under nævnte Gaard, maa blive under denne, mod at han efter sit Tilbud aarlig til Mortensdag betaler 4 Rdlr. in specie og desuden nu straks 24 Rdlr. in specie til Stedsmaal. Det er for rum Tid siden, for en Del i hans Formands Tid, Tid efter anden blevet bevilget at opsætte disse paa den Fællede og Udmark, som han er bosiddende paa, ud med Stranden, og da han var Foged, fulgte de ham til Gaarden Valden, og han havde nogen ringe Villighed deraf. Men siden han blev af med Fogderiet, har de efterkommende Fogde tilegnet sig dem og ladet dem svare til sig, uanset at de findes paa hans Formarks Grund, til Fortrængsel for ham, saa at Kongen i den Tid ikke har faaet nogen Genant af

¹ Esrom Sø.

² Hushovmester.

dem. Da de nu igen er kommet under Gaarden, har han begæret, at de maa blive under den paa ovennævnte Betingelser. Sk. R. 5, 1¹.

5. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen har bevilget Markus Lauritsen paa Valden, at de Hytter og Bakkehuse², som efter Tilladelse er opbygget paa Fælleden og i Udmarken, herefter maa blive under Gaarden imod en aarlig Afgift til Mortensdag af 4 Rdlr. in specie og imod, at han nu straks betaler 24 Speciedlr. til Stedsmaal. Mogens Gyldenstjerne skal straks modtage Stedsmaalspengene og siden lade samme Huse og Hytter indskrive i Jordebogen som ovennævnt. Sk. T. 5, 443.

— Miss. til Ifver Krabbe. Paa hans Forespørgsel om, hvorledes han skal forholde sig med Niels Krag, som for adskillig Modvillighed holdes fængslet paa Laholm Slot, svares, at han skal rette sig efter Dommen. Sk. T. 5, 443.

— Miss. til Sigvort Urne. Da det berettes, at Christen Eriksen til Flygende alene tilholder sig en Mose, kaldet Øekier, i hans Len [Malmøhus], men at det menes, at Kronen ogsaa har Part i den, skal han lade opkræve Oldinge og forfølge Sagen til Ende. Sk. T. 5, 443 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. En Mand, ved Navn Erik Friis, bosat i Harpelingen i Halmstad Herred, beretter, at han i 1629 er kommet til Ulykke at dræbe en Mand, hvortil han efter sine Vidnesbyrd har været forarsaget, hvorefter 15 Mænd har frikendt ham. Landsdommeren i Halland Knud Gabrielsen til Hiulerød har sat denne Sag fra sig, fordi den Dræbte var en af de Bønder, som er lagt til Landsdommerbestillingen, og har begæret, at der maatte tilforordnes en anden god Mand, som kan dømme i Sagen. Erik Rosenkrantz skal indstævne denne Sag for sig og dømme i den. Sk. T. 5, 443 b.

— Miss. til Peder Basse. Sognemændene³ i Trøgeløf Sogn paa Langeland har for nogen Tid siden⁴ faaet Bevilgning til selv at maatte faa deres Sognetiende i Fæste, naar

¹ Udenfor er skrevet: Erik Porses Skrift.

² Sk. T. har ved en

Fejlskrift: Bekehuse.

³ Dette eller et lignende Ord er glemt i F. T.

⁴ 23. April 1630.

den Mand, nemlig Niels Bunde i Knepholm¹, som har den i Fæste paa deres Vegne, dør. Det berettes, at Bønderne med Urette har angivet, at Niels Bunde havde denne Tiende i Fæste paa Bøndernes Vegne, hvilket fremgaar af hans Fæstebrev paa denne Tiende. Under disse Omstændigheder og da Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent over Fyens Stift, beretter, at Trøgeløf og Fodslette Sogne er iblandt de ringeste Sogne paa Langeland, skal Peder Basse bortfæste samme Tiende, baade Kronens og Kirkens, til Sognepræsten til Trøgeløf og Fodslette Sogne Hr. Povel Christoffersen mod den sædvanlige aarlige Afgift. F. T. 4, 127 b.

5. Jan. (Kbhvn.). Bevilling for Key von Ahlefeldt til Lindow, holstensk Raad og Embedsmand paa Rendsborg Slot, til i Jylland eller andetsteds i Kongens Lande at tilforhandle sig 50 Heste og udføre dem til Fyrstendømmet Holsten, dog Kronens Told og Rettighed dermed uforkrænket. J. R. 8, 268.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Dr. Anders Skytte, Hofmedikus hos Kongens Moder, har berettet, at Peder Bierring, Borgemester i Viborg, og andre Arvinger efter Dr. Peder Ifversen ved Retsforfølgning vil tvinge Bønderne paa Fur, som han har i Forlening af Kongen, til at yde fuld Landgilde for Aaret 1629, og ikke vil anse, at Bønderne i den forgangne Fejdetid har udstaaet meget ondt og paa den Tid ikke var naaet til deres fulde Sæd, og at Adelen og de Gejstlige har givet Bønderne Afslag paa deres Landgilde, eftersom de har saaet til. Knud Gyldenstjerne skal tilholde Peder Bierring at lade sig nøje med lidelig Landgilde for nævnte Aar, eftersom Bønderne har saaet til, saafremt der ikke skal optænkes andre Midler dertil. J. T. 8, 297.

— Miss. til Lensmændene i Jylland om, at Kongen har forskaanet Købstæderne i deres Len for Halvdelen af den sidst paabudte Skat. — Hr. Albret Skeel [Riberhus], Christen Holck [Silkeborg], Hr. Jørgen Skeel [Vestervig], Otto Skeel [Aalborghus], Christen Thomisen [Kalø], Mogens Kaas [Dueholm Kloster], Hr. Uldrik Sandberg [Lundenæs], Tønne

¹ F. R. har ved en Fejlskrift: Knepholt.

Friis [Stjernholm], Lauridts Lindenov [Aarhusgaard], Lauridts Ebbesen [Skanderborg], Tyge Brahe [Skivehus], Jens Juel [Bøvling], Tage Thott [Mariager], Knud Gyldenstjerne [Hald], Reinholdt Heidenstrup [Sejlstrup] og Otto Marsvin [Dronningborg]¹. J. T. 8, 297. K. Origg. (til Christian Thommesen) i Landsark. i Viborg og (til Otte Marsvin) i D. Kanc.

5. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Kongen har bevilget, at Kolding og Vejle, der ligger i hans Len [Koldinghus], maa forskaanes for hele den sidst paabudte Skat. J. T. 8, 296 b. K.

— Miss. til Malte Juel. Da Bønderne i Christianopel Len altid har været fri for den halve Skat, være sig Madskat eller Pengeskat, skal han lade de nævnte Bønder være forskaanet for Halvdelen af de Skatter, som er blevet paabudt i den Tid, i hvilken han har været forlenet med dette Len, og ogsaa fremtidigt, naar der paabydes Skat, lade dem være forskaanet for Halvdelen af den, og føre det til Regnskab. Sk. T. 5, 443 b.

— Miss. til Karen Rostrup. Da Bønderne i Vordingborg² Len ikke alene kan holde den forordnede Salpeterlade med tilhørende Værk ved god Brug, skal hun tilholde Bønderne i sit Len [Solte] at hjælpe Bønderne i Vordingborg Len med at age Jord, opbygge Laden og holde den ved Magt, for at Værket kan drives desto bedre. K. Sj. T. 24, 477.

— Lignende Miss. til Frederik Reedtz om at lade Bønderne i hans Len [Tryggevælde] hjælpe Bønderne i Roskildegaard's Len med Salpeterladen dér. Udt. i Sj. T. 24, 477. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Han har tilforn³ faaet Kongens Missive om at udse en bekvem Plads til at sætte en Salpeterlade paa [i Dronningborg Len] og lade hugge Tømmer til Laden. Han skal med al Flid ved første Lejlighed efterkomme denne Befaling. Naar nogle af Bindingerne af Laden er forfærdiget, eller saa snart det er muligt, skal Salpetersyderen, som nu ogsaa sendes til ham, drage omkring i Lenene og oplede Salpeterjord, baade paa Kronens, Kapitlets og andre Gejstliges

¹ Nedenunder er skrevet: Kolding og Vejle slet og aldeles forskaanet.

² Sj. T. har ved en Fejlskrift: Kalundborg. ³ 5. Jan. 1630.

Jord og paa de udskrevne Bønders Gods. Bønderne skal køre Jorden derhen, hvor det bliver anvist dem, og de maa ikke anstille sig modvillige. Otte Marsvin skal have nøje Tilsyn hermed og med, at Salpetersyderen ikke for Gunst eller Gaves Skyld forbigaar de Pladser, hvor den bedste Materie findes, men at han forholder sig beskedent og tilbørligt imod Bønderne med Kasten¹ og i andre Maader. Otte Marsvin skal lade bygge et lille Hus ved Salpeterladen til Salpetersyderen og skal give ham 4 Kurantdlr. om Maaneden af Skriverstuen, saa længe han har Tilsyn med Salpeterhusenes Opførelse og indtil Værket kommer i Brug. J. T. 8, 296. K.

6. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Lindenov. Da det berettes, at Salpeterladen i Skanderborg Len er noget brøstfældig, og at Bønderne i nævnte Len kun vanskeligt og ikke alene kan holde Laden med tilhørende Værk ved god Brug, med mindre Bønderne i Lauridts Lindenovs Len [Aarhusgaard] kommer dem til Hjælp, skal han tilholde Bønderne i sit Len at hjælpe Bønderne i Skanderborg Len med at age Jord, opbygge Laden og holde den ved Magt, for at Værket kan drives des bedre. J. T. 8, 297 b. K.

— Livsbrev for Fru Ingeborg Parsberg, Enke efter Ifver Juul til Villestrup, paa Kronens Part af Korntienden af Borbiere Sogn i Hjerm Herred i Jylland, naar hendes Moder, Fru Dorte Munk til Sødal, er død. Hun skal tage Fæstebrev paa den af Lensmanden paa Lundenæs Slot og erlægge sædvanlig Fæste og aarlig Afgift til ham. J. R. 8, 263. K.

7. Jan. (—). Oprejsningsbrev for Maren Anders Jespersens, som for kort Tid siden er kommet for Skade i sin Mands Fraværelse at indtage i sit Hus en fremmed, tjenesteløs Karl, som havde adskilligt stjaalet Guld og Sølv. Da dette blev bekendt for Guldsmedene her i Byen², rømte nævnte Person, hvorefter Maren Anders Jespersens, som fandtes med samme stjaalne Gods inden Døre, blev anholdt og siden dømt til at rømme Byen og Landet. Da det nu befindes, at denne Kvinde hverken i Raad eller Daad har været meddelagtig i nævnte Tyveri og Tyven senere er blevet paagrebet og har udstaaet sin

¹ Kastning af Jorden.

² Formodentlig København.

Straf og i alle Maader har erklæret Maren Anders Jespersens fri og uskyldig, har Kongen efterladt hende hendes Forseelse, saa hun uhindret maa bosætte sig i Riget og bruge sin Næring som andre Undersaatter. Hendes Bo og Boskab skal straks tilstilles hende. Sj. R. 18, 548.

8. Jan. (Kbhvn.). Ejendomsbrev for Fidt Pedersen og hans Arvinger paa en af Niels Kock beboet Bondegaard i Laholm Købstad, som aarlig skylder 2 Skpr. Byg og 28 Sk. 2 Alb. Landgildepenge til Herrisvad Kloster, og som skatter til Laholm By sammen med Borgerskabet dér, til fri Ejendom for sig og sine Arvinger, dog skal han aarlig i Grundleje give 2 Tdr. Byg og 1 Rdlr. til Herrisvad Kloster og udgive Skat og anden Rettighed med Borgerskabet i Laholm. som det hidtil er sket. Den, som nu bor paa Gaarden, skal beholde den paa Livstid, og han og hans Hustru maa ikke uddrives imod Recessen, uden at det sker med hans Minde. Sk. R. 5, 1 b.

— Miss. til Otte Skeel. Hospitalsforstanderne i Odense beretter, at dette Hospital har noget Gods liggende dér i Thy¹, nemlig 2 Gaarde i Lerup Sogn, af hvilke den ene kaldes Leyegaard², 1 Gaard i Feridtsløf³ i Kollerup Sogn, 2 Gaarde og 1 Gadehus i Øritsløf⁴ og 1 Gaard i Trudstrup i Kieterup Sogn, alle i Han Herred, 1 Gaard i Oeste By og Sogn og 1 Gaard i Tommerby, begge i Vesborrig⁵ Herred, og at Hospitalet ikke i mange Aar har faaet Landgilde eller anden Rettighed af disse Gaarde, fordi Jorderne efter Bøndernes Udsagn er fordærvede af Sand og Vand. Otte Skeel skal undersøge Forholdene nøje, ved opkrævede Mænd fastsætte, hvor meget Bønderne aarligt kan yde, og anordne det saaledes, at en af de nævnte Bønder hvert Aar fører Landgilden over til Odense Hospital. Naar nogen af Gaardene skal bortfæstes, skal der ske Henvendelse derom til Hospitalet, og der skal aftinges om Sagefald, for at

¹ Han-Herrederne regnes nu ikke til Thy. ² Maaske det nuværende Lienggaard. ³ Fjerritslev. ⁴ Øsløv. ⁵ Disse Navne er ganske forskrevne. I Skødet 21. Marts 1587 til Odense Hospital kaldes de: Os og Timmerby i Nisboe Herred. Der maa være ment Øsløv og Tømmerby i Næsbo Herred, d. v. s. Næsbo Fjerdings, det nuværende Hannæs i V. Han H.

Hospitalet kan nyde sin Indkomst og Underholdning. F. T. 4, 128.

8. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, og Johan Friis til Øridtsløfgaard. Da Falk Gjõe til Hvidkiøld har begæret 1 Gaard i Kirkeby By og Sogn i Sunds Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Frenderup By i Ods Herred i Sjælland, skal han med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Hvis Gaarden i Kirkeby kan undværes fra Landsdommerembedet, skal de straks igen udlægge en anden Gaard i Nyborg Len til Landsdommerembedet. F. T. 4, 128 b.

— Skøde til Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand i Mariager Kloster, paa en Eng i Støfring By og Herred. J. R. 8, 268 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jens Juel. Mikkell Nielsen til Falde har berettet, at han af Otte Marsvin til Dybeck, nu Befalingsmand paa Dronningborg Slot, da han var forlenet med Aalborghus Len, fik Fæstebrev paa Biørnsholmb's Tiende i Aalborghus Len, efter hvilket han skulde beholde denne Tiende saa længe, indtil nogen kom til Biørnsholmb for at besidde den. Han har nu andraget om at faa fuldkomment Fæstebrev paa nævnte Tiende, da han er bosiddende i Sognet. Jens Juel skal lade Mikkell Nielsen faa Biørnsholmb Tiende, dog at han aarlig yder den sædvanlige Afgift af den. J. T. 8, 297 b. K.

9. Jan. (—). Miss. til Jørgen Brahe. Han har for Borgerne i Assens og Bønderne i Hagenskov Len andraget om, at de maa forskaanes for henholdsvis den 4. Termin af den Skat, som blev paabudt, før det fremmede Folk ankom til Fyen, og for den i 1629 paabudte Madskat. Kongen bevilger, at de maa forskaanes for den resterende Penge- og Madskat, som skal godtgøres Adressaten i hans Regnskab. F. T. 4, 129 b.

— Lignende Miss. til Fru Birgette Brockenhuus, Jacob Ulfeldts Enke [Nyborg Len]. Udt. i F. T. 4, 129 b.

10. Jan. (—). J. T. 8, 298 se 19. Jan.

12. Jan. (—). Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har bevilget Fru Rigitse Grubbe til Snedinge, Alexander Rab v. Pappenheims Enke, 2 store Dyr og 6 Raadyr til dennes Begravelse, skal Ernst Normand lade hende faa disse Dyr for Betaling, naar hun anmoder derom. Sj. T. 24, 478.

12. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Hvitfeldt og Jørgen Urne. Det berettes, at afdøde Jacob Ulfeldt til Baufvelse har tiltalt Peiter Johansen, som residerer paa Vandaas, for en Sum Penge og har erhvervet Dom af Landsdommeren i Skaane for, at Peiter Johansen skal fyldestgøre Jacob Ulfeldt for Hovedstolen, efterstaaende Rente og billig Kost og Tæring, naar han søges derom. Denne Dom har Peiter Johansen indstævnet til førstkommende Herredag, som det menes for at trække Sagen i Langdrag og opholde Jacob Ulfeldt med Betalingen. For at afdøde Jacob Ulfeldts efterladte Hustru og umyndige Børn nu ikke ved denne lange Udsættelse skal holdes fra deres Betaling, og for at Peiter Johansen ikke skal kunne forrykke sit Gods før Herredagen, især da han ikke besidder Vandaas længere end til førstkommende 1. Maj, og da hans Gods og Formue kan frakomme ham ved andre Tilfælde, til største Skade for afdøde Jacob Ulfeldts Hustru og umyndige Børn, skal Adressaterne sammen med Herredsfogden i Gyng Herred fyldestgøre Landsdommerens Dom og hensætte det, hvori der sker Udlæg, i god Forvaring, indtil der paa førstkommende Herredag kan gaa Dom om, hvorvidt Landsdommerens Dom bør blive ved Magt eller ikke. Sk. T. 5, 444.

13. Jan. (—). Miss. til Mogens Pax [Holbæk Len]. Borge-mestre og Raad i Holbæk har paa egne og Borgernes Vegne klaget over, at der i de mange ulovlige Havne, som findes omkring Holbæk By, drives stort Landkøb og Forprang, saa at deres Næring forkortes og Kongens Told og Rettighed forkrænkes. Naar saadant tilkendegives ham, skal han alvorligt straffe dem, som findes at bruge Købmandskab i ulovlige og forbudte Havne. Sj. T. 24, 478. K.

— Lignende Miss.¹ til Gabriel Kruse [Roskildegaaards Len]. Sj. T. 24, 478. K.

— Lignende Miss.¹ til Frederik Urne til Brendtved, Embedsmand paa Frederiksborg. Orig. i Landsark. i Kbhvn. K. Sj. T. 24, 478.

— Bestalling for Jens Mortensen som Salpetersyder i Helsingborg Len. [Enslydende, mutatis mutandis, med Be-

¹ I Sj. T. kun nævnet i Overskriften til det foregaaende Miss.

stallingen af 7. Dec. 1620 for Klavs Lydersen, dog med Udeladelse af Bestemmelsen om Pas til Vogne til Fremførsel af det lutrede Salpeter]. Sk. R. 5, 1 b.

14. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Frands Rantzau, Statholder. Da Kongen har bevilget, at Præsterne i Finmarken i Vardhus Len ud over det, som de sædvanlig har af Bønderne, her efter maa faa en Tredjedel af Fiske- og anden Tiende, som Lensmanden hidtil har oppebaaret, skal han forhandle med nævnte Lensmand¹ om Afslag paa Afgiften af nævnte Tiender, saa at den kan blive saa lidelig som muligt. Sj. T. 24, 478. K.

— Miss. til Frederik Urne om at meddele Kongen, hvor mange Tiender der ligger til Kronborg Slot, og hvor meget Hø og Strøelse Bønderne dér i Lenet aarlig yder til nævnte Slot. Sj. T. 24, 478 b. K.

— Bestalling for Cato Giertsen som Kaptejn til Skibs med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en Hofklædning til sig selvanden fra Mikkelsdag 1630 at regne. Udt. i Sj. R. 18, 548 b.

15. Jan. (—). Bestalling for Herman Hunnemeyer² som Kaptejn til Skibs med samme Løn som Cato Giertsen [se ovfr. 14. Jan.] fra 18. Aug. 1630 at regne. Udt. i Sj. R. 18, 548 b. Orig. i Rtk. Afregn. og Kvitt. IV. B.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Det berettes, at der til det Vikarie i Roskilde Kapitel, med hvilket David Lucht, Tolder i Øresund, er forlenet, findes en Residens, som er meget brøstfældig, saa at den ikke kan repareres uden stor Pengeudgift, ja for mere end Indtægten af Vikariatet i nogle Aar, hvorfor David Lucht har begæret, at den maa sælges. Kapitlet skal derfor sælge nævnte Residens til den højstbydende og sætte Pengene for den paa Rente hos sikre Folk. Renterne skal følge den, som er eller bliver forlenet med samme Vikarie. Sj. T. 24, 478 b. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz til Krengerup og Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmænd paa Vordingborg Slot og

¹ Hans Kønig (John Cunningham).
og ellers Hunemør o. m. a.

² Kaldes i Orig.: Hanemeyer

Tryggevælde Gaard. Da Claus Daa til Rafnstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, har begæret Jus patronatus til sin Sognekirke, Hellufmagle Kirke, til Mageskifte for 1 Gaard i Havborup i Merløse Herred, 1 Gaard i Flakkebjærg By og Sogn i Flakkebjærg Herred, 1 Gaard i Sandbye i Kundbye Sogn i Tudse Herred og for Højheden til nævnte Jus patronatus 1 Gaard i Juderup¹ By og Sogn i Tudse Herred med nogen dertil liggende Skov, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 24, 479. K.

15. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Just Høg om at optage Christopher og Eiler Peitersen i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 24, 479 b.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Mette og Jomfru Ane Barnekov faar Bevilling til at være deres egne Værger og selv oppebære Landgilde, Stedsmaal og anden Oppebørsel af deres Jordegods, dog skal deres Værge nøje paase. at de ikke anvender noget til Unytte, og forsvare deres Gods, dersom der kommer nogen Trætte paa. Sk. R. 5, 3.

— Miss. til Tage Thott og Malte Juel om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Mette og Jomfru Ane Barnekov, medens Skiftet efter deres afdøde Broder Hans Barnekov staar paa, og paase, at der kun vederfares dem, hvad der er billigt og ret. Sk. T. 5, 444 b.

— Miss. til Sigvort Urne. Denne Brevviser Ernst Møller, Kongens Hofskrædder, har berettet, at der er opstaaet Trætte imellem Maren Karsten Rytters Enke og ham paa den ene og Peder Mogensen, Byskriver i Christianstad, paa den anden Side om en Gaard og nogle Boder i Christianstad, som var pantsat til afdøde M. Mogens Madsen², forrige Superintendent i Skaane. Denne Sag har været i Rette paa sidste Herredag i København den 14. Juli, da der blev afsagt den Kendelse, at da Sagen tidligere havde været voldgivet³, skulde den foretages i Malmø inden $\frac{1}{2}$ Aar, regnet fra 14. Juli 1630, hvorfor Borge- mestre og Raad skulde forordne 4 Borgere, 2 fra hver Side, som

¹ Jyderup.

² Peder Mogensen var Søn af M. Mogens Madsen.

³ Underkastet Voldgift, se Herredags Domb. 1630 fol. 579.

skulde endelig adskille Parterne. Da denne Dom endnu ikke er efterkommet som Følge af Modparternes forskellige Ventilationer og vidtløftige Angivender, skal Sigvort Urne tilholde Borgemestre og Raad i Malmø at efterkomme Dommen, saafremt Kongen ikke skal foraarsages at bruge andre Midler dertil. Sk. T. 5, 445.

15. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev til alle Lensmænd om at være Barbra Villum Lucassens Enke i Odense behjælpelig med at anholde Sten Rodsten til Lerbeck, naar hun henvender sig til dem med dette Brev. Sten Rodsten skylder hende efter sit Brev en Sum Penge og er ved sidste Herredag i Kolding blevet dømt til straks at betale hende denne; ellers maatte hun lade ham indsætte paa den forordnede Plads i København, indtil han betalte hende. Da han endnu ikke har betalt hende Pengene, har hun begæret Kongens Mandat til Lensmændene om at være hende behjælpelig med at anholde ham. F. R. 3, 464¹.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jens Lassen, Kapellan til Stobye og Sandby Sogne, efter Ansøgning faar Tilladelse til at sukcedere den nuværende gamle Præst og efter hans Død faa de to Sogne, dog paa Betingelse af, at Hr. Jens Lassen af Superintendenten befindes dygtig og skikkelig, og at der ellers i andre Maader forholdes efter Ordinansen. F. R. 3, 464 b.

— Bevilling for Boye Gotbarsen til fra Ribe eller andetsteds i Jylland at udføre 50 Heste, som er over 3 Aar gamle, dog Kronens Told og Rettighed uforkrænket i alle Maader. J. R. 8, 268 b.

— Lignende Bevilling for Digefogden i Langehorn paa 50 Heste. Udt. i J. R. 8, 268 b.

— Miss. til Niels Friis. Da det berettes, at Fru Dorrette Budde, Ifver Friis's Enke, der efter sin Husbondes Død har taget hans Gods og Løsøre til sig med Forpligtelse til at betale hans Gæld, nu afhænder en Del af Godset, idet hun paa-beraaber sig, at hun betaler paa sin Gæld og indløser Gælds-breve dermed, skal Niels Friis i Overværelse af Mogens Kaas

¹ Udenfor er skrevet: Melkor Oldelands Skrift.

til Støfringgaard og Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmænd paa Mariager Kloster og Hald Slot, kræve Forsikring af Fru Dorrette Budde for, at hendes udestaaende Gældsbreve skal blive indkrævede inden en vis Tid. Saafremt hun ikke vil stille denne Forsikring i deres Nærværelse, skal han bringe Sagen for Retten, for at Børnene ikke i Fremtiden skal tage Skade, da det i sig selv er billigt, og da Kongen har givet hende Bevilling¹ paa at maatte tilforhandle sig en Del af Børnenes Gods og sælge det til Betaling af Gælden. J. T. 8, 298.

15. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas og Knud Gyldenstjerne. Da det berettes, at Fru Dorrette Budde, Ifver Friis's Enke, efter sin Husbondes Død har taget hans Gods og Løsøre til sig med Forpligtelse til at betale hans Gæld, og at hun nu afhænder en Del af Godset, idet hun paaberaaber sig, at hun betaler paa sin Gæld og indløser Gældsbreve dermed, skal de snarest stævne Fru Dorrette Budde for sig, forlange Fortegnelse paa de indløste Breve og fastsætte en vis Tid for hende til at indløse sine andre Gældsbreve. De skal advare Niels Friis til Krastrup til samme Tid, for at han kan varetage Børnenes Tarv, saafremt hun ikke med Gods, Forlovere eller andet giver ham paa Børnenes Vegne Sikkerhed for, at Børnene ikke i Fremtiden skal lide Skade derved. J. T. 8, 298 b.

16. Jan. (—). Miss. til Hendrik Rantzau om, at han efter Begæring fra Jomfru Christense Rosenkrantz, som har en Del Strøgods i Danmark og Norge, skal sælge dette Strøgods saa dyrt som muligt og for Pengene købe et samlet Stykke Gods til hende. Sj. T. 24, 479 b. K.

— Miss. til Mogens Pax. Han har faaet Bevilling² til at indgaa Ægteskab med Jomfru Birgitte Mund, som er beslægtet med hans forrige Hustru³ i 3. Led, paa Betingelse af, at han skulde betale 2500 Rdlr. in specie til Vartov Hospital for København. Da han endnu ikke har betalt disse Penge, befales det ham snarest uden videre Forhaling at betale dem til

¹ 14. Okt. 1626 jvfr. 14. Dec. 1626.
Klavsdatter Glambek, † 1620.

² 6. Maj 1625.

³ Sofie

Mikkel Søfrensen, Forstander for nævnte Hospital, saafremt Kongen ikke skal blive nødt til at anvende andre Midler dertil. Sj. T. 24, 480. K.

16. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse og Frederik Urne. Da Mogens Sehested til Holmgaard, Embedsmand paa Københavns Slot, har berettet, at en Del Bønder her i Lenet [Københavns Len] er aldeles forarmede ved den store Misvækst forrige Aar paa deres Korn, saa at de ikke kan yde Skat eller Landgilde, skal Adressaterne begive sig til de Steder, som Mogens Sehested anviser dem, fastsætte, hvor meget de Bønder, som har haft Misvækst, skal yde i Skat og Landgilde for forrige Aar, og give deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 24, 480. K.

— Kvittansiarum til Hr. Anders Bilde til Rosendal, Krigskommissarius i Skaane og Befalingsmand i Herrisvad Kloster, der har gjort Christoffer Urne til Aasmark og Offe Høg til Tuolbølle, som dengang var Rentemestre, paa Kongens Vegne Regnskab for den Kontribution, som han sammen med Tage Thott Otsen til Eriksholm og Christofer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Sølvitsborg og Helsingborg Slotte, hans tilforordnede Kommissarier, har modtaget her af Riget til dermed at lønne Officererne og Soldaterne i Garnisonerne paa Fæstningerne i Skaane, Halland og Blekinge fra 1. Maj 1625 til 1. Maj 1626 efter Rentemestrenes Kvittans, dateret København den 20. Sept. 1626. Ligeledes har han sammen med ovennævnte Kommissarier gjort Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, paa Kongens Vegne Regnskab for Smaatolden af adskillige Varer samt for Rorstold og Akcise af Vin fra 1. Maj 1625 til 1. Maj 1626 og for Kontributionen af Lenene fra 1. Maj 1626 til 1. Maj 1627 efter Jørgen Vinds Kvittans, dateret København den 26. Okt. 1627. Endvidere har han sammen med ovennævnte Tage Thott gjort Jørgen Vind paa Kongens Vegne Regnskab for Smaatolden af adskillige Varer samt for Rorstold og Akcise af Vin fra 1. Maj 1626 til 1. Maj 1627. Paa disse Regnskaber er i Behold hos Kommissarierne 254 enkende Rdlr. 1¹/₂ Ort og 10 Rdlr. 1¹/₂ Ort 6¹/₂ Sk. 3 Pend. i gangbar Mønt, hver Daler beregnet til 96 Sk. dansk, efter Jørgen Vinds Kvittans, dateret 21. Juli 1628, hvilken Beholdning er ført til Indtægt i ovennævnte Kommissariers Regnskaber fra 1. Maj 1627 til 1. Maj 1628, og for

hvilken disse fremdeles skal staa til Regnskab. Hr. Anders Bilde blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 3.

16. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Denne Christen Vindelboe, Løjtnant i Helsingborg Len, har berettet, at der er taget nogen Ejendom fra den Gaard, som er tillagt ham for hans Bestilling. Christoffer Ulfeldt skal hjælpe ham til, at den Jord, som af Alders Tid har ligget til nævnte Gaard, igen bliver ham følgagtig. Sk. T. 5, 445.

—¹ Miss. til Christoffer Ulfeldt. Kronens Bønder i Snidstrup i Helsingborg Len har berettet, at de lider stor Trang paa Brændsel, idet de dyrt maa købe det, medens deres Formænd paa nævnte Gods altid har faaet deres Brændsel af de Fyrrevindfælder, som kunde faas af Kronens Skov paa Kuleberg, og har andraget om ogsaa at faa dette. Han skal lade Bønderne i Snidstrup faa Brændsel ligesom deres Formænd, dog skal det udvises dem. Sk. T. 5, 445 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Byfogden i Assens har berettet, at der kun er tillagt ham ringe Løn, og har andraget om at blive betænkt enten med en Tiende eller i andre Maader. Da det berettes, at der i Assens er et Stykke Jord, som plejer at bortfæstes til Borgerne sammesteds, men som nu er ledigt, bevilger Kongen, at det maa lægges til Byfogdens Bestilling. Jørgen Brahe skal forunde den nuværende Byfoged denne Jord og lade den følge ham, saa længe han forvalter Byfogedembedet. Han skal til Gengæld være forpligtet til at tage imod Kongen og hans Folk, naar Rejsen gaar dér igennem Byen. Endvidere skal Jørgen Brahe sælge Uttermarks Gaard og Boder til den Højstbydende. F. T. 4, 129 b.

— Miss. til Claus Brockenhuus og Henning Valkendorf. Denne Johan Rytter har berettet, at han for rum Tid siden har overleveret to Regnskaber for Brangstrupgaard til Adolf Philip von der Wisch . . .² mener, at han bør betale. Johan Rytter har derfor begæret Kongens Befaling til gode Mænd om at adskille denne Trætte imellem ham og Adolf Philip von der Wisch. Adressaterne skal med det allerførste

¹ Datoen er usikker, da der er rettet i Tallet; der kan maaske læses: 18. Jan. ² I J. T er her sprunget en Del over.

indstævne de nævnte Parter for sig til bestemt Tid og Sted og bilægge disse Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. F. T. 4, 130.

16. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Stubbe-
købing. Denne Brevviser Peder Terkelsen har berettet, at
hans Broder Peder Terkelsen¹ for nogen Tid siden er draget til
Ostindien, og at man ikke ved, om han er i Live eller ikke.
Imidlertid er der tilfaldet ham og hans Søskende en Arv efter
en anden af deres Brødre, Hieronimus Terkelsen, forrige Raad-
mand i Stubbekøbing, efter hvem der er tilfaldet den til Ostin-
dien bortrejste Broder 500 Sletldr. Brevviseren har andraget
om, at disse 500 Sletldr. maa blive udleveret til ham og
hans Medarvinger mod deres Revers om, at de vil tilfreds-
stille deres bortrejste Broder, dersom han kommer tilbage. Adres-
saterne skal udbetale Pengene paa nævnte Betingelse. Sm. T.
6, 341².

—³ Aab. Brev om, at Hr. Jens Nielsen Kaad, Sogne-
præst til Støfring og Mellerup Sogne, indtil videre af Dron-
ningborg Slot aarlig maa faa 2 Ørtuger Korn, at levere af
Lensmanden. De to Sogne er saa ringe og uformuende, at han
vanskeligt kan faa det fornødne Underhold deraf, hvorfor ogsaa
hans Formænd af Kongens Fader og Farfader har faaet Tiender
eller anden Behjælpning efter tilfældig Lejlighed. J. R. 8,
268 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Jacob Ja-
hansen Kiøbenhavn, boende paa Høneborggaard i Kol-
dinghus Len, fremdeles for den sædvanlige Afgift maa beholde
4 Lykker i Fæste, som Lensmanden paa Koldinghus Slot for
nogle Aar siden har fæstet ham. J. R. 8, 269. K.

— Livsbrev for Jørgen Knudtsen, Ridefoged over Kol-
dinghus Len, paa en Kronen tilhørende Ødegaard i Seeste
By og Sogn i nævnte Len, som Gunde Lange til Brening, Be-
falingsmand paa Koldinghus Slot, har stedet og fæstet til ham,

¹ Sm. T. har samme Navn for begge Brødrene. ² Udenfor er
skrevet: Ifver Krabbes Skrift. Brevet er sammen med to Breve af 13.
Marts 1631 indført efter den af Laurids Skinkel indførte Række Breve
af 1631. ³ J. R. har ved en Føjlskrift: Juni.

efter det Fæstebrev, som Gunde Lange har givet ham derpaa, mod den sædvanlige aarlige Skyld, Landgilde og anden Rettighed, som hans Formænd har gjort og givet før ham. J. R. 8, 269. K.

16. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Lindenov om, at Kongen har eftergivet denne Lauridts Jacopsen i Kronens Mølle ved Aarhus Tredjeparten af den Mølleskyld, som han skal yde for forrige Aar, da han, som det berettes, er blevet ganske forarmet, da Fjenden havde besat Landet. Lauridts Lindenov skal forskaane nævnte Møller for Tredjeparten af forrige Aars Mølleskyld og føre det til Regnskab. J. T. 8, 299.

17. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Hans Pedersen, barnefødt i Høybye i Ulderup Sogn, maa gifte sig med Madts Pallesens Datter i Ulderup, med hvem han er beslægtet i 3. Led, og som han for nogen Tid siden har beligget og avlet Barn med, dog at enhver af dem giver noget til de Fattige efter deres Formue efter Lensmandens Afgørelse. Sj. R. 18, 549.

— Miss. til M. Johan Borckersen. Kongen har bevilget Maules Maxi, Kongens Harpenist, hvis Hustru er kommet nogle Uger for tidligt, at han maa forskaanes for aabenbart Skrifte, men han skal staa hemmeligt Skrifte og dér alvorligt og af Hjærtet bekende sine Synder. Sj. T. 24, 481.

— Miss. til Mogens Pax. Der staaar paa Holbæk Slot et Taarn, som oventil er ganske ubrugeligt, men nedentil har hvalte Kældere, og det maa befrygtes, at Taarnets Overdel skal falde ned og gøre Skade paa de andre Huse dér omkring og paa de Folk, som bor i dem. Da det berettes, at der til Reparation af Kirken i Holbæk behøves en betydelig Mængde Sten, og da det menes, at Kirkeværgerne for denne Kirke er villige til at paatage sig paa Kirkens Vegne og Bekostning at nedtage Taarnet, saa vidt som Kongen vil forunde dem det til Kirkens Reparation, skal Mogens Pax lade Kirkeværgerne paa de nævnte Betingelser nedtage saa meget af Taarnet, at der i den tilbageværende Del bekvemt kan gøres nogle rummelige Kammerer, og at Kælderne kan blive ved Magt. De Sten, som nedtages, skal Kirkeværgerne betale, eftersom de vurderes til almindelig Pris af uvildige Mænd. For de Penge, som Mogens Pax faar for Stenene, skal han sætte Tag paa den tilbagebli-

vende Del af Taarnet, lade Kammerserne og Kælderne gøre i Stand og for det, som bliver tilovers, reparere de andre Huse paa Slottet, dog uden nogen Omkostning for Kronen. Sj. T. 24, 481. K.

17. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Just Høg om at optage to Sønner af Jørgen Berider ved Sorø i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte dem under Disciplin og forholde sig med dem som med de andre Skolebørn. Sj. T. 24, 481 b.

— Ligelydende Miss. til samme om at optage en af Sønerne af Hr. Søfren i Lung¹. Udt. i Sj. T. 24, 481 b.

— Miss. til Rentemestrene Jurgen Vind og Sten Beck. Kongen har bevilget, at Jens Juel til Kielgaard, Embedsmand paa Aalborghus, maa faa Kvittansiarum for hans Regnskab af Aggershus Len imod hans Revers, og at der maa godtgøres ham, hvad der er ført til Afkortning i hans Regnskab for forarmede og for øde Gods i Lenet, medens han var forlenet med dette, samt hvad der er anvendt til Flikkeri paa nævnte Slot. Ligeledes maa der bevilges Byfogden i Christiania Tredjeparten af Sagefaldet, som er ført til Afkortning, hvilket tilforn har været sædvanligt. Dette maa dog kun passere denne Gang, idet Byfogden fremtidigt skal have en bestemt Løn af Statholderen i København. Sj. T. 24, 482. K.

— Miss. til Mogens Pax. Da det berettes, at nogle Indvaanere i Holbæk, som lader blande Mjød og sælger det i andre Købstæder og i Landsbyerne, mener, at de ikke skal betale Sise deraf, men kun af det, som de sælger i Kande- og Pottetal, skal Mogens Pax tage Dom i denne Sag og iøvrigt paase, at alting gaar rigtigt til hermed som med anden Told. Sj. T. 24, 482. K.

— Miss. til Claus Daa og Hans Lindenov. Kronens Bønder i Giersløf Sogn under Sæbygaards Len har berettet, at de er ganske forarmede og forrige Aar har lidt stor Misvækst paa deres Korn, hvorfor de har begæret noget Afslag paa deres Landgilde. For at disse Bønder kan blive ved Magt, bevilger Kongen, at de, som er forarmede, maa faa noget Afslag

¹ Navnet er forskrevet. Maaske menes Søren Hansen, Sognepræst i Lyngø (Liunge) i Alsted H.

paa deres Landgilde, eftersom de har avlet til og deres Evne er til. Adressaterne skal undersøge, hvilke af de nævnte Bønder der er saa forarmede, at de ikke kan yde deres fulde Landgilde, fastsætte efter Tingsvidner, hvor meget hver af disse bør yde af deres Landgilde, og indsende deres Afgørelse beskrevet til Kancelliet. Sj. T. 24, 480 b. K.

17. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa og Hans Lindenov. Da Just Høg til Giørslef, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand paa Børglum Kloster, har begæret Befaling til gode Mænd om at undersøge, hvilke af Sorø Tjenere der er sat for højt i Landgilde, og give dem et rimeligt Afslag samt give Bønderne Afslag paa deres store Restance, for at de igen kan komme paa Fode og desto bedre blive ved Magt, skal Adressaterne ved første Lejlighed undersøge, baade hos Just Høg selv og paa anden Maade, hvilke Sorø Bønder der er sat for højt i Landgilde, og hvilke der er i stor Restance. Efter nøje Undersøgelse skal de give dem rimeligt Afslag baade paa Landgilden og paa Restancen, for at Gaardene ikke slet skal blive øde, Klosteret i Længden til største Skade, og give Just Høg det beskrevet. Sj. T. 24, 482 b. K.¹

— Aab. Brev, at Bartholomeus Haagensen, Indvaaner i København, efter Johan de Willums, Borger i Københavns, Død maa faa den Kalkovn i Malmøhus Len, som er bevilget² Johan de Willum og hans Medkonsorter, paa Livstid med de Johan de Willum givne Privilegier, dog skal han efter Godtfolks Sigelse tilfredsstille Johan de Willums Arvinger og Medkonsorter for de Bygninger, som er opsat dér. Derimod har Bartholomeus Haagensen til Kongen afstaaet 200 Lod Sølv, hvormed han har forstrakt Kongen. Sk. R. 5, 4.

— Stadfæstelsesbrev paa det af Jens Juel til Kieldgaard, Embedsmand paa Aalborghus Slot, udstedte Livsbrev for Hans Jensen, Ridefoged til Aalborghus Slot, paa Haubroe³ i Hindsted Herred i Aalborghus Len, som afdøde Christen Kielsen i Rold tilforn har haft i Fæste. Han skal aarlig i rette Tid

¹ Tr.: E. G. Tauber: Sorø Acad. under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. XX. ² 19. Maj 1922. ³ Hobro. I Livsbrevet for Kristen Keldsen af 9. Nov. 1608 staar: den Bro udenfor Hobro.

oppebære det Brokorn, som Bønderne i Hindsted Herred og paa andre Steder „derom langs“ fra Arilds Tid har udgivet dertil, hvorimod han skal være forpligtet til at holde Broen ved god Hævd og forsvarlig ved Magt. J. R. 8, 269 b. K.

17. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jens Juel og Otto Skeel. Just Høg til Giorslef, Hofmester for det kgl. og adelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, har berettet, at der er opstaaet nogen Misforstaaelse om Forstranden til Børglum Kloster og til Aalborghus og Sejlstrup Slotte, hvor vidt enhver har Ret til den, og har begæret Kongens Befaling til gode Mænd om at undersøge Sagen. Adressaterne skal med det første undersøge, hvor vidt Børglum Klosters Forstrand strækker sig, og hvor vidt den er fælles med Aalborgs og Sejlstrups, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 299. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Jensen, Ridefoged til Aalborghus, paa Kronens Part af Korntienden af Hylleberg Sogn i Aars Herred, hvoraf der aarlig skal gives 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg i Afgift, at levere til Lensmanden paa Aalborghus. Udt. i Tb. 122 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Folmer Thommesen alene maa holde Apotek i Aarhus. Han skal være forpligtet til at holde gode ferske og ustraffelige Medikamenter og andre Varer, som bør findes paa et velordnet Apotek, og sælge dem til en rimelig Pris. Han skal vise sig flittig og ufortrøden i det, som han præparerer til Patienter. For at alt kan have desto bedre Skik, skal han være forpligtet til altid at holde en god og velforfaren Apotekersvend og i alle Maader forholde sig, som det passer sig for en god og forfaren Apoteker, saa ingen med Billighed kan beklage sig over ham eller hans Apotek, saafremt han ikke vil have denne Bevilling forbrudt. Endvidere tillades det ham sammesteds at holde en Vinkælder med fransk og hed Vin og fremmed Øl, dog andre Vintapperes Næring dermed uforment. J. R. 8, 269 b. K.

18. Jan. (—). Aab. Brev om, at Dr. Joachimus Burser alene maa holde Apotek ved det kongelige adelige Akademi i Sorø og alene der ved Stedet sælge allehaande Speceri og Krydderi. Han skal være forpligtet til at holde gode ferske og ustraffelige Medikamenter og andre Varer, som bør findes

paa et velordnet Apotek, og uforfalskede Specerier og sælge dem til en rimelig Pris. For at alt kan have desto bedre Skik, skal han være forpligtet til altid at holde en dygtig Apotekersvend i samme Apotek. Der bevilges ham til Løn og til at underholde Apoteket aarlig 100 Rdlr. af Akademiet. Det til-lades ham at holde Rhinskvin, Spanskvin, Mjød, Brændevin og fremmed Øl, hvoraf 5 Amer Rhinskvin og 1 Stykke Spanskvin aarlig maa være siseфри. Hans nuværende Hustru maa, dersom hun overlever ham, beholde samme Apotek efter forskrevne Pri- vilegier med samme Løn eller oplade det til hvem hende lyster. Sj. R. 18, 549.

18. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Sehested. Da Søfren Jensen, Kræmmer i Køge, har udskibet en stor Del Korn fra Køge til Holland under Foregivende af, at det skulde til Norge, skal Mogens Sehested lade ham tiltale derfor og tage Dom over ham. Ligeledes skal han ved Retten tiltale Tolderen i Køge Mads Rafn, fordi han har været vidende herom og ikke har ladet Søfren Jensen fortolde dette Korn, som kom til Holland. Sj. T. 24, 483.

— Oprejsningsbrev for Christen Madtsen i Gyskouf i Nørvang Herred i Koldinghus Len, som har berettet, at han, da han betjente Herredsfogderiet i nævnte Herred, imod sin Vilje og af Misforstand har forset sig, hvorfor han af Landsdommeren i Nørrejylland er blevet fældet. Han har nu tilfredsstillet saa- vel Kongen som Sagvolderen. J. R. 8, 270¹.

— Miss. til Kannikerne i Viborg. Fru Dorrette Vesteni, Mogens Kruses Enke, har berettet, at hun for nogen Tid siden af Biskoppen og 2 Kanniker i Viborg har stødt og fæstet Kronens Tiende i Ørum Sogn, som er lagt til Underholdning for Degnene i Viborg, men at Sognepræsten i Vramb, da hun var undvejet som Følge af Fjendernes Ankomst, og da Biskop- pen heller ikke var til Stede, ved en vrang Beretning har fæstet samme Tiende af 2 Kanniker i Viborg, uanset at Fru Dorrette Vesteni ikke havde forbrudt den. Adressaterne skal snarest ind- sende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes det forholder sig med samme Tiende. J. T. 8, 299 b.

¹ Tr.: V. A. Secher: Om Vitterlighed og Vidnebevis. S. 165. Anm.

18. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albrekt Skeel og Jens Juel. Kongen har befalet Christen Thommesen til Tanderup, Rigens Kansler, og Otto Skeel til Hammelose, Embedsmænd paa Kalø og Bøvling Slotte, sammen med 3 holstenske Raader, Key von Ahlefeldt, Jørgen von Ahlefeldt og Reimarus Dorn, at begive sig til Gottorp og dér hos Hr. Frederik, Hertug til Slesvig, Holsten etc., forrette, hvad deres Instruks byder, iblandt andet om den Skade, som er tilføjet Kongens Undersaatter af de frederikstadske og armenianiske¹ Sluser. Derksom de ikke kan udrette noget efter deres Instruks, skal der efter Mødet berammes en Dag i Kolding, paa hvilken 4 Rigsraader er deputerede til at dømme i Sagen. Naar Adressaterne af disse Rigsraader underrettes om, hvilken Dag der er bestemt dertil, skal de møde dér og dømme i nævnte Sag. J. T. 8, 299 b.

— Miss. til Gunde Lange [Koldinghus]. Denne Maren Hans Munks har berettet, at hendes afdøde Husbondes Broder vil trænge sig ind i Gaarden² til hende, hende og hendes faderløse Børn til Fortrængsel, skønt hun og hendes smaa Børn ved Arv og Køb er berettiget til Halvparten af Gaarden, hvorfor hun andrager om, at hun maa nyde hele Gaarden og give de andre Arvinger Fyldest efter Recessen, saavidt Gaarden kan taale udover den kongelige Tyngde. Gunde Lange skal paase, at der vederfares Maren Hans Munks, hvad der er Lov og Ret, og i alle mulige Maader hjælpe hende til Rette. J. T. 8, 300.

19. Jan. (—). Miss. til Hans Lindenov, Befalingsmand paa Kalundborg Slot. Søfren Pedersen i Skippinge Herred, som forrige Aar har lidt stor Skade ved Ildebrand, saa at han ikke har kunnet betale sin Landgilde, forskaanes for at betale denne. Sj. T. 24, 483.

— Miss. til Claus Daa og Hans Lindenov. En Del af

¹ D. s. s. frederikstadske; Grundlæggerne af Frederikstad var holandske Arminianere. ² Brevet angaar formentlig samme Sag som

Miss. 2. Marts 1631 til Gunde Lange. Derefter skulde denne Maren være Datter af Sognepræsten i Pjested Bernt Berntsen Fahlenkamp, Enke efter Hans Jensen Munk, der var Broder til Peder Jensen Munk, alle paa Hvilsbjærggaard i Holmans H.

Kronens Bønder i Kalundborg Len har berettet, at de er ganske forarmede, og at de forrige Aar har lidt stor Misvækst paa deres Korn, hvorfor de har begæret Afslag paa deres Landgilde for nævnte Aar. For at de af Kronens Bønder, som har lidt Misvækst, kan blive ved Magt, har Kongen bevilget, at de forarmede maa faa noget Afslag paa deres Landgilde for forrige Aar, eftersom de har avlet til og deres Evne er efter rigtige Tingsvidner. Adressaterne skal undersøge, hvilke af Kronens Bønder der er saa forarmede og har lidt Misvækst, saa at de ikke kan yde deres fulde Landgilde for samme Aar, fastsætte, hvormeget enhver af dem skal yde, og indsende det beskrevet til Kancelliet. Sj. T. 24, 483 b. K.

19. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa. Kronens Bønder i Veddinge By, som ligger til Dragsholm Slot, har klaget over, at de paa Grund af Misvækst og Jordens Ufrugtbarhed ikke er i Stand til at yde den aarlige Landgilde, som deres Gaarde er takserede til, og har begæret i Stedet for Korn at maatte give Smør og andet, som Jorden er bekvem til at yde. Claus Daa skal undersøge Forholdene og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 24, 483 b. K.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Mattis Fidler har begæret at faa den nu af ham beboede Mølle, kaldet Jernhytten, til Købs og har tilbudt aarlig at give dobbelt Landgilde af Møllen, skal Christoffer Ulfeldt undersøge, om dette er til Gavn for Kronen, og indsende Erklæring til Kancelliet herom og om, hvor meget han bør give for Møllen. Sk. T. 5, 446.

—¹ Miss. til Gunde Lange og Bispen af Ribe. Da det berettes, at det er nødvendigt, at der sker „Ophøf“ paa Stolene i Gyfve Kirke i Nørvang Herred, da der er gjort nogen Forandring i Kirken, for at Almuen, som i nogen Tid er tiltaget meget dér i Sognet, kan faa bedre Plads, skal Adressaterne paase, at Stolene i nævnte Kirke uddeles iblandt Bønderne, eftersom enhver tiender til. J. T. 8, 298. K.

21. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Brahe og Johan Friis. De skal med det allerførste forføje sig til Skioldemosegaard i Fyen, taksere Gaardens Bygning for

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: 10. Jan.

det, som den med Billighed bør takseres for ved Søkendeskitte, og give Taksationen beskrevet fra sig til Henrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot. F. T. 4, 130 b.

21. Jan. (Frederiksborg). Ekspektancebrev for Dr. Jens Dynesen Jersin, Superintendent over Ribe Stift, paa det første ledige Kanonikat i Ribe Kapitel efter Kapitlets Statutter. J. R. 8, 270 b. K.

24. Jan. (Kbhvn.). Bevilling for Fru Magdalene, Frederik Paslicks Enke, til at udføre 20 Køer og 60 Geder til Rügen. Udt. i Sj. R. 18, 551.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Fru Anne Brahe til Sonnerup, Manderup Parsbergs Enke, af Kapitlet har begæret noget Gods i Kirkvalsøe og Nørvalsøe i Voldborg Herred til Mageskitte, skal Kapitlet med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Bejlegheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. Sj. T. 24, 523 b¹. K.

— ² Miss. til Ernst Normand. Da Niels Trolle til Trolholm har faaet³ Vendsløf Kirketiende, som ligger til Hospitalet i Slagelse, til Mageskitte, skal Ernst Normand til Kancelliet indsende Erklæring om, hvor der bekvemmeligst kan gøres nævnte Hospital Fyldest i en anden Tiende. Sj. T. 24, 521. K.

— Bestalling for Cort Walckling⁴ den unge, Borger i Malmø, som Tolder og Sisemester i Malmø med en aarlig Løn for sig selv, 2 Toldsvende og 1 Skrивerdreng af 80 Dlr. og en Hofklædning for sig selv fra 1. Maj førstkommende at regne. Han skal tillige have Kronens Salteri i Høstfisket i Befaling. Han skal aarlig til 1. Maj gøre Rentemestrene Regnskab for Indtægten af Told og Sise og være Statholderen hørig og lydige, hvad denne paa Kronens Vegne befaler ham vedrørende Salteriet eller anden Betilling. For Smaatolden, som Kommissarierne

¹ Indført mellem 24. og 25. Marts. Paa Fol. 484, hvor det skulde have staaet, er der indført en Henvisning. ² Sj. T., hvor Brevet er indført imellem Miss. af 23. Marts 1631, har ved en Fejlskrift: 24. Dec.

1631. ³ 20. Dec. 1630. ⁴ Han underskriver sig i Malmø Toldregnskaber: Cordt Walckelingk den yngre. I Sk. R. gengives Navnet forskelligt.

lader oppebære, skal der gøres særligt Røgnskab til dem, og den skal leveres til dem. [Iøvrigt med Artickl. 1 og 4—6]. Sk. R. 5, 4.

24. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Christoffer Ulfeldt. Af den af Borgemestre og Raad i Landskrone og af Adressaterne indsendte Beretning erfarer Kongen, at Landskrone Købstad er sat for højt i Skat, saa at den ikke kan blive ved Magt, hvis den skal betale denne Skat, medens andre, mere formuende Byer er takserede langt lavere. Adressaterne skal erklære sig om, hvilket Afslag der bør gives Landskrone, og om dette igen kan paalægges andre Byer dér i Landet, saa at Kronen ikke lider nogen Afgang og Byerne dog paa alle Sider kan blive ved Magt. Sk. T. 5, 446.

— Aab. Brev¹ om, at Præstemodet i Ribe Stift fremtidig skal afholdes Onsdagen før 3. Søndag i Advent i Varde. J. T. 8, 300. K. Orig. i Landsark. i Viborg (Tr.: CCD. IV. 525. Ny kirkehist. Saml. VI. 655, jvfr. Dsk. KL. III. 181.).

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel om at lade ovenstaaende aabne Brev om Præstemodet i Ribe Stift læse og forkynde paa tilbørlige Steder. J. T. 8, 300. K.

25. Jan. (—). Aab. Brev om Ophævelse af det almindelige Forbud² mod Udførsel af Heste fra Jylland, da der er godt Forraad paa Heste i Jylland. Det skal staa alle, Indlændinge og Udlændinge, frit for dér fra Landet at udføre Heste, som er over 3 Aar gamle, dog ingen Hopper, og Kronens Told uforkrænket i alle Maader. J. T. 8, 300 b. K.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel om at lade ovenstaaende aabne Brev om Ophævelse af Udførselsforbudet for Heste læse og forkynde, hvor det gøres behov. J. T. 8, 300 b. K.

— Aab. Brev om, at Kongen har bevilget Hans Jacobsen Skiørt³ 100 Rdlr. in specie aarlig af Rentekammeret, saa længe han forbliver udenlands for at øve sig i Fortifikation og andre matematiske Kunster, paa Betingelse af, at

¹ Først indført i Sj. T. 24, 484, men atter slettet. 1629.

² 27. Juni
³ Han kaldes her Skiørt og Skiurt; det er den senere Ingeniør Hans Jakobsen Schørt.

han, naar han kommer tilbage, betjener en Ingeniørs Bestilling, for hvilken Kongen vil forsyne ham med tilbørlig Underholdning. Sj. R. 18, 549 b.

25. Jan. (Kbhvn.). Bestalling for Svend Andersen som Kongens Skibsbygmester med en aarlig Løn af 200 Kurantdr. og desuden hver Uge fra Provianthuset Fetalje, anslaaet til 6 Ort efter Skippernes Takst, fra Mikkelsdag 1629 at regne. Sj. R. 18, 549 b.

— Miss. til Claus Daa og Hans Lindenov. Da Mogens Pax til Thorup, Embedsmand paa Holbæk Slot, har berettet, at en Del af Kronens Bønder, hvis Gaarde ligger til Holbæk Slot, er sat for højt i Landgilde, saa at de ikke kan yde den, skal Adressaterne undersøge Forholdene for de Gaarde, som Mogens Pax angiver, sætte dem til en rimelig aarlig Landgilde, saa at de kan blive ved Magt, og indsende en Genpart af deres Ansættelse til Kancelliet. Sj. T. 24, 484 b.

26. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved denne Baadsmand Jacob Jensen, som efter Forordningen har udtjent, forløves med de i Forordningen fastsatte Friheder. Sj. R. 18, 550.

— Miss. til Lensmændene og Bisperne i Danmark og Norge¹. Da det berettes, at adskillige gudelige Stiftelser, som forud er oprettede, er forandrede, formindskede eller ganske gaaet til Grunde, fordi Kapitalerne, som var stiftet til fattige og andet kristeligt Brug, en Del Steder er forandret, andre Steder er udlaant til usikre Personer uden god Garanti eller i andre Maader administreret uforsynligt, skal Adressaterne undersøge alle Stiftelser i N. Len og, hvis noget saadant findes, straks paatale det ved Retten, gøre Indberetning derom til Kancelliet inden Pinsedag, henlægge nøjagtige Dokumenter derom efter Sagens Slutning paa tilbørlige Steder og tilstille N. N., Superintendent over N. Stift, en Genpart deraf til Henlæggelse i Stiftskisten. Sj. T. 24, 484 b. K. Origg. (til Frederik Urne og Dr. Hans Resen om Kronborg, Frederiksborg, Abrahamstrup og Hvens Len) i Landsark. i Kbhvn., (til Henning Valkendorf og Dr. Hans Mikkelsen, om Fyens Stift) i Landsark. i Odense, (til Otte Skeel og Dr. Jens Dinesen Jersin om Bøvling Len,

¹ De opregnes alle.

Gunde Lange og Dr. Jersin om Koldinghus Len, Hr. Ulrik Sandberg og Dr. Jersin om Lundenæs Len, Hr. Albrekt Skeel og Dr. Jersin (med Datum: 28. Jan.) om Riberhus Len og til samme og Hr. Jørgen Skeel (med Datum: 29. Jan.) om Vestervig Klosters Len) i Landsark. i Viborg. Afskr. (til Ernst Normand om Antvorskov og Korsør) Gl. Kgl. Saml. 4to Nr. 3180 i Kgl. Bibl. og (til Gunde Lange med Datum: 28. Jan.) i Holmans Herreds Provstebog i Landsark. i Viborg. (Tr. i Udt. i Dsk. KL. III. 181 f. og (til Palle Rosenkrantz om Nykøbing og Aalholm Len) i P. Rhode: Saml. til Laal. og Falst. Hist. 2. Bd. S. 160 f.).

28. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det bevilges, at efterskrevne Møntsvende og Arbejdssvende paa Mønten for Københavns Slot, nemlig: Thommis Borstorf, Pofvel Fleisker, Claus Albrecht, Hendrik Busterreich, Hendrik Köehler, Giert Höckel, Karsten Grensin, Hendrik Bulle og Mads Møgnsen fritages for Skat og anden borgerlig Tyngde, ligesom Kongens andre Tjenere her har været det før Krigen. Fritagelsen gælder, saa længe de er i Kongens Tjeneste paa Mønten. Sj. R. 18, 550.

— Aab. Brev til Købstæderne¹ i Danmark og Norge om Fornylse for 3 Aar af Kontributionen af indført Salt og Silkevarer til Opførelse af en ny Bygning ved St. Anne Bro ved København. Sj. T. 24, 486. Orig. (for Odensegaards Len) i Landsark. i Odense. 4 renskrevne, men ikke underskrevne Ekspl. i D. Kanc. (Tr.: CCD. IV. 528 f. KD. V. 120 f.).

— Miss. til Lensmændene² i Danmark og Norge om at lade ovenstaaende aabne Brev om Kontribution til St. Anne Bro læse og forkynde i deres Len, hvor det gøres Behov, og paase dets Overholdelse. Sj. T. 24, 487 b. Origg. (til Frederik Urne) i Landsark. i Kbhvn. og (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev³ om Paalæg af en Lastetold i 3 Aar til

¹ De opregnes alle. ² De opregnes alle. ³ Efter dette Brev opregnes alle Lensmændene i Danmark, som fik tilsendt dette aabne Brev og det følgende Miss. om Fritagelse for Udskrivning af Baadsmænd, og derefter Lensmændene i Norge, som kun fik det aabne Brev

Opførelse af Huse til Kongens Baadsmænd. Sj. T. 24, 491 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagl. ordnede IV. og (til Odensegaards Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 526 ff. KD. V. 121. P. Friis Edvarsen: Underretn. om Schielschiør S. 481 ff. samt delvis i O. Wolffs Journal for Politik etc. 1826. I. Bd. S. 168 f.).

28. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Stiftslensmændene i Danmark og Norge: Hr. Albret Skeel (Riberhus Stift), Knud Gyldenstjerne (Aarhus, Viborg og Vendelbo Stifter), Christopher Ulfeldt (Skaane Stift), Christopher Urne (fra alle Lensmænd i Norge), (Sjællands Stift intet Brev). Da Kongen med Rigsraadets Samtykke har besluttet i de næste 3 Aar at oppebære en Told i deres Len til Opførelse af Huse ved Bremerholm til Kongens Baadsmænd, og da Kongen har befaleet, at Tolden i N. Stift skal leveres til dem, skal de til de i Forordningen fastsatte Terminer modtage denne Told og siden sende den til Bygningsskriveren ved Københavns Slot. Sj. T. 24, 486.

— J. R. 8, 270 b. K. se 30. Juli 1630.

29. Jan. (—). Miss. til Rigsraaderne og Bisperne i Danmark og Norge. Da det berettes, at Kirkernes Indtægter ikke administreres saaledes, som de burde, at deres Formuer anbringes hos usikre Folk og undertiden bruges uden Rente eller Afgift, samt at det, som udgives af deres aarlige Indtægt, ikke anvendes til det, som er nødvendigt, skal Adressaterne i Provstens Nærværelse revidere Regnskaberne dér i N. N. og indsende udførlig Erklæring om alt det ovennævnte, om Kirkernes Beholdninger og om, hvorledes Kirkernes Regnskaber, Indtægter og Udgifter herefter bedst kan dirigeres, til Kancelliet inden førstkommende Paaske. — Hr. Anders Bilde, Christopher Ulfeldt og Bispen i Skaane i Halland, Helsingborg, Herrisvad, Malmøhus og de underliggende Smaalen, Jerrestad Herred og

om Huse til Baadsmændene, med Tilføjelse af, at Lensmændene i Ribe Stift skulde betale Tolden til Hr. Albret Skeel, i Vendelbo, Aarhus og Viborg Stifter til Knud Gyldenstjerne, i Fyens Stift til Jørgen Brahe, i Sjællands Stift til Bygningsskriveren for København, i Skaane til Christopher Ulfeldt og i Norge til Christopher Urne.

Lund; Tage Thott, Hendrik Hvitfeldt og Bispen i Skaane i Blekinge, Christianstad, Froste Herred, Landskrone og Bornholm; Claus Daa, Hans Lindenov og Bispen i Sjælland i Sjællands Stift; Christian Thomesen, Jørgen Brahe og Bispen i Fyen i Fyens Stift; Hr. Jørgen Skeel, Hr. Albret Skeel og Bispen i Ribe i Ribe Stift, samme to Rigsraader og Bispen i Aarhus i Aarhus Stift; Palle Rosenkrantz og Bispen i Fyen i Lolland, Falster og Lavind; Jens Juel, Mogens Kaas, Otte Skeel og Bispen i Viborg og Vendelbo Stifter; Christopher Urne, Jens Bielke og Bispen i Oslo og Hammer Stifter; Hendrik Bilde og Bispen i Stavanger Stift; Jens Juel og Bispen i Bergenhus Stift; Oluf Parsberg og Bispen i Trondhjems Stift. Sj. T. 24, 488. K.

29. Jan. (Kbhvn.). Proklama for Morten Mogensen Mormand til Løvested, der har berettet, at han paa Herredagen i København i 1630 er blevet dømt til ved Proklama at forsikre Ifver Hansen Ulvsaks til Kielstrup, at en af dennes Hustru¹ udstedt Haandskrift, som er bortkommet, ikke skal komme Ifver Ulvsaks til Skade i nogen Maade. Kongen paabyder herved alle, som maatte være i Besiddelse af denne Haandskrift, inden Halvaarsdagen efter dette Proklamas Læsning paa Landstinget, enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise dette Brev for Landsdommeren i det Land, hvor de bor. Landsdommeren skal siden give Morten Mormand skriftlig Underretning, eller ogsaa skal de selv skriftligt eller mundtligt give ham Underretning. Dersom Brevet ikke kommer til Stede inden Halvaarsdagen, efter at dette Brev er læst paa Landstingene, skal det være dødt og magtesløst. Sk. R. 5, 5.

31. Jan. (—). Pas for Hendrik Hermansen Docht, Borger i Bergen, med hans to Tjenere Jacob Pedersen og Julius Jonassen herfra til Rusland. Sj. R. 18, 550 b.

— Miss. til Bispen og menige Teologer i Universitetet i København om at afgive Betænkning om Bekæmpelse af Tidens Hoffart. Sj. T. 24, 488 b. K. (Tr.: Dsk. KL. III. 182. Ny kirkehist. Saml. IV. 182. Werlauff: Histor. Antegn. til Holbergs 18 første Lystspil S. 204).

— Miss. til Just Høg om at optage 2 Sønner af M. Lau-

¹ Margrete Rosengedde Korfitsdatter.

rits Clausen Skavbo¹, Sognepræst til St. Nicolaj Kirke i København, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 24, 489.

31. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Sjælland om straks hver i sit Len at lade lave N. Jernskovle efter følgende Façon og anvende den største Flid paa, at de er færdige inden 6 Uger og baade i Størrelse og i alle andre Maader svarer til den medgivne Façon. Saa snart Skovlene er færdige, skal de sende dem til Tøjhuset for Københavns Slot. De skal lade det fornødne Jern til Skovlene hente hos Materialskriveren paa Bremerholm. — Ernst Normand [Antvorskov, Korsør og Sæbygaards Len] 400 Skovle, Frederik Urne [Kronborg og Frederiksborg] 320, Claus Daa [Dragsholm], Hans Lindenov [Karlundborg] og Palle Rosenkrantz [Vordingborg] hver 280 Skovle, Frants Rantzau [Møen] 240, Mogens Sehested [Københavns Len], Gabriel Kruse [Roskildegaard] og Frederik Reedtz [Tryggevælde] hver 160, Mogens Pax [Holbæk] og Jurgen Seefeld [Ringsted] hver 80 Skovle. Sj. T. 24, 489. K.

— Ligelydende Miss. til Lensmændene i Skaane, undtagen den sidste Sætning: De skal købe det til Skovlene nødvendige Jern saa billigt som muligt og føre det til Regnskab. — Sigvort Urne [Malmøhus] 320 Skovle, Jurgen Urne [Kristianstad] 280, Christopher Ulfeldt [Helsingborg] og Tagge Thott Otsen [Sølvitsborg] hver 240, Hendrik Hvitfeldt [Landskrone], Ifver Krabbe [Laholm] og Erik Rosenkrantz [Halmstad] hver 160 Skovle. Sj. T. 24, 489. K.

— Miss. til Lensmændene² i Danmark og Norge. Da der skal holdes almindelige Bededage i begge Landene førstkommande 27., 28. og 29. April for at afbede Guds retfærdige Vrede og vore Synders velfortjente Straf, skal Lensmændene forordne, at der i deres Len ikke holdes Tingstævne eller anden verdslig Handel eller Forsamling, men at det og al Bankettering, Drik, Øl- og Vintappen og al anden Ubekvemmelighed alvorligt forbydes, saa at disse Bededage holdes med tilbørlig Reverens

¹ Mag. Lavrids Mortensen Scavenius.
Nyborg: Fru Bergette Brockenhuus.

² De opregnes alle. For

og kristelig Andagt og Alvorlighed. Sj. T. 24, 489 b. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

31. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne¹ i hele Danmark om at lade Forordningen om Afholdelse af Bededage førstkommende 27., 28. og 29. April forkynde paa Landstingene, saa at der paa disse Dage ikke holdes Ting, Stævne eller anden slig verdslig Handel, hvormed Gudstjeneste og kristeligt Forsæt forsømmes eller forhindres. Sj. T. 24, 490 b. K.

— Miss. til Lensmændene i Danmark om, at Kongen og Rigsraadet har bestemt, at Kronens Bønder paa de Steder, hvor der bruges Sejlads og Fiskeri, kan forskaanes for Udskrivning af Baadsmænd i Freds- og Fejdetid, hvis de vil betale en aarlig Skat i Stedet. — Efterskrift: Der tilsendes dem 2 aabne Breve, et om Kontribution til Opførelse af Huse til Kongens Baadsmænd og et om adelige Begravelser. Lensmændene skal lade dem læse og forkynde i deres Len paa tilbørlige Steder og paase deres Overholdelse. Sj. T. 24, 490 b. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense. (Tr., undt. Efterskriften: CCD. IV. 526, Noten).

— (**Frederiksborg**). Skøde til Hendrik Hermansen, Kongens Gartner, paa et Stykke Jord ved Hillerød for Frederiksborg Slot mod Sparepenge, 16¹/₂ Roder fra Slotssøen øster op til Vejen ud mod Sparepenge, 58 Roder 2 Alen i Længden derfra sønderud ind imod Byen og 19 Roder 1¹/₂ Alen i Bredden ved den søndre Ende imod Byen fra Hjørnet paa Hans Skovriders Vang og øster op imod Skansen. Sj. R. 18, 550 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Sigvordt Urne [Malmøhus Len], Mogens Pax [Holbæk Len] og Frederik Urne [Kronborg og Frederiksborg Len]². Da det berettes, at nogle har understaaet sig imod det udgangne Forbud at udføre Korn og Malt til forbudte Steder, skal de hver i sit Len og dets Købstæder undersøge, hvem der har udført Korn og Malt til Holland eller andre

¹ De opregnes alle i K. de ovennævnte Adressater.

² Sj. T. har: Nogle Lensmænd. K. har

Steder under Foregivende af, at det skulde til Norge eller andetsteds her i Riget, og lade dem, der har gjort det, tiltale og straffe efter deres Formue. Sj. T. 24, 488 b. K. Orig. (til Frederik Urne) i Landsark. i Kbhvn.

U. D. og St.¹. Miss. til Christen Thommissen og Bispen i Aarhus. Det berettes, at der forud er stiftet Penge til at underholde et Antal Skolepersoner af Aarhus Bispegaard, og at disse ogsaa har været aflagt saaledes, at Pengene kunde forslaa til deres Ophold, men at Pengene og Varernes Pris siden den Tid er forandret, saa at denne gudelige Stiftelse derved for det Meste er kasseret. Da det i sig selv er kristeligt og billigt, at det, som er stiftet saa vel, af Efterkommerne underholdes efter Fundators rette og første Mening, skal Adressaterne gøre en vis Ordning derpaa, som herefter altid kan følges, og tillægge samme Skolebørn noget Korn, som kan forslaa til en maadelig, nødtørfdig Underholdning, hvilket Kongen siden vil stadfæste. J. T. 8, 301. K.

— Lignende Miss. til Christen Thommissen og Bispen i Fyen om Underholdning for Skolepersoner af St. Knuds Kloster i Odense og af Gamborg Birk. Udt. i J. T. 8, 301. K.

1. Febr. (Frederiksborg)². Miss. til Frederik Urne. Da det berettes, at nogle af Kronens Bønder i Danevelde³, Thulstrup, Alume, Nellerød og Egilstrup⁴ i Holbo Herred og Peder Lauridsen af Alume, som er Grested Kirkebonde, forrige Aar har lidt stor Skade paa deres Korn af Hagel, saa at en Del af dem ikke kan yde deres Landgilde, har Kongen bevilget, at de Bønder, som ikke er i Stand til at yde forrige Aars Landgilde, maa forskaanes derfor, hvilket Frederik Urne skal føre til Regnskab. Sj. T. 24, 499. K.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. En Mand, ved Navn Frands Hopfener, har berettet, at han, efter at have tjent en syv Aars Tid som Soldat paa Varberg Slot, har begæret sin Afsked af Mogens Gyldenstjerne, som ogsaa bevilgede ham den, dog paa Betingelse af, at han skulde skaffe en anden dyg-

¹ Indført sidst i Jan. 1631.
Febr.

² Dønevelde.

³ Indført mellem Missiverne af 10.
⁴ Ejlstrup.

tig Soldat. Han klager nu over, at skønt han 2 Gange efter hinanden har gjort dette, kan han alligevel ikke faa sin Afsked. Mogens Gyldenstjerne skal med det allerførste indsende udførlig Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 5, 446 b.

2. Febr. (Kbhvn.). Bestalling for Christoffer Christensen som de unge Frøkeneres Skolemester med en aarlig Løn af 200 Rdlr. in specie og fri Underholdning med Mad og Øl, alt fra 6. Marts 1630 at regne. Han skal undervise dem ikke alene i Læsen og Skriven, men ogsaa i deres Katekismus og Børnelærdom og andre gudelige Øvelser. Sj. R. 18, 551 b.

— Forordning om Adelens Begravelser og Bryllupper. Sj. T. 24, 494. K. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Br. sagl. ordnede I. (Tr.: CCD. IV. 529 f. Dsk. KL. III. 182 f.).

— Miss. til Palle Rosenkrantz om at tilholde Mathies Klock, Borger i Næstved, at betale de Piger sammesteds, med hvilke han trætter, de Penge, som han er dømt til at betale dem, hvorefter Sagen kan gaa til førstkommende Herredag. Hvis han anstiller sig modvillig og ikke vil levere Pengene fra sig, skal Palle Rosenkrantz straks lade tage Vurdering i hans Bo. Sj. T. 24, 494 b.

3. Febr. (—). Miss. til Erik Rosenkrantz. Der er opstaaet Trætte imellem Mogens Gyldenstjerne til Fuletoft, Embedsmand paa Varberg Slot, og Kronens Tjenere til Varberg Slot i Morup om et Markeskel imellem hans Gaard Langaa og Morup. Da Mogens Gyldenstjerne ikke kan tage Morup Mænd i Forsvar paa Kronens Vegne, da han er deres Modpart, skal Erik Rosenkrantz paa Kronens Vegne svare for nævnte Bønder og paase, at der vederfares dem, hvad der er Ret. Sk. T. 5, 447.

— Bestalling for Jens Pedersen¹, Borger i Helsingør, til herefter i 3 Aar, fra Nytaarsdag 1631 at regne, at vedligeholde efterskrevne Fyr, nemlig: 1 paa Skafven, 1 paa Anholt, 2 paa Niding, 1 paa Kullen og 1 paa Falsterboe, med Jern, Folkeløn og alt hvad mere dertil hører, for en aarlig Betaling af 3500 Rdlr. in specie, som skal udbetales ham af

¹ I Navneregistret til J. T. er tilføjet: Fyringsforvalter.

Tolderne i Øresund i 3 Terminer, nemlig 1. Marts, 1. Juni og 1. August; dog skal den 1. Termin forstrækkes ham før nævnte Tidspunkt. Han skal have fittigt Tilsyn med Fyrene, saa at der holdes tilbørligt Fyr i dem paa de sædvanlige Tider, og maa ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning derpaa, dog skal Kronens Bønder være forpligtet til af Skibene at modtage de fornødne Kul og føre dem til Fyrene. Dersom Fyringen forsømmes paa noget af de nævnte Steder og det lovligt kan bevises, skal der af ovennævnte 3500 Rdlr. in specie afkortes ham 200 Rdlr. for hver Nat paa hvert Sted. Naar de 3 Aar er ude og Jens Pedersen har forestaaet Fyrene tilbørligt, skal han beholde dem fremfor nogen anden, dersom han begærer det. Naar han skal levere Fyrene fra sig, skal han være forpligtet til at aflevere dem uden al Brøstfældighed, saa at den, der faar dem efter ham, ikke skal have at beklage sig over dem. J. R. 8, 271. K.

3. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Øresund. Kongen har antaget Jens Pedersen, Borger i Helsingør, til i 3 Aar at forestaa Fyringen paa Skafn, Anholt, Nidingen, Kulden og Falsterboe, som hans Bestallingsbrev udviser, og har til disse Fyringers Fornødenhed bevilget ham 3500 Rdlr. in specie aarlig, som skal udbetales ham af Toldboden i 3 Terminer, nemlig 1. Marts, 1. Juni og 1. August. Tolderne skal til hver af de nævnte Terminer af Toldboden udbetale Jens Pedersen 1166¹/₂ Speciedlr. 16 Sk. dansk uden Forhaling, for at han desto flittigere kan efterkomme sin Bestilling og den søførende Mand ikke skal have Grund til Klage. Sj. T. 24, 495. K.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Kongen har antaget Jens Pedersen, Borger i Helsingør, til i 3 Aar at forestaa Fyringen paa Skaufn¹, som hans Bestillingsbrev melder derom, og har bevilget, at Borgerne og Fiskerne paa Skaufn fra Skibene skal modtage de dertil fornødne Kul og føre dem til Fyret. Lensmanden skal tilholde Borgerne og Fiskerne dér, at de, naar de tilsiges af Jens Pedersen, fra de Skibe, som

¹ Det indførte Brev er stilet til Jens Juel, men J. T. har ved en Misforstaaelse af Rettelserne i Koncepten indført baade Skagen og Anholt i dette Brev.

kommer dertil med Kul, modtager de Kul, som behøves til Fyret, og fører dem til Fyret. Hvis nogen findes forsømmelig heri, skal Lensmanden lade ham tiltale og straffe herfor. Da Jens Pedersens Bestalling blandt andet formelder, at dersom Fyret paa Skaufn forsømmes og det lovlig kan bevises, skal der i hans Besolding afkortes 200 Rdlr. in specie for hver Nat, skal Lensmanden nøje paase, at Fyret holdes idelig og hver Nat paa de Tider, da der plejer at være Fyring, og, dersom det forsømmes, give Statholderen i København Meddelelse derom, hver Gang det sker, for at denne kan afkorte Pengene i Jens Pedersens Besolding. — Jens Juel paa Aalborghus (Skaufn), Christen Thomisen (Anholdt), Mogens Gyldenstjerne (Nidingen), Christoffer Ulfeldt (Kulden) og Sifvort Urne (Falsterboe). J. T. 8, 301 b. K.

3. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Just Høg om straks at optage 3 Sønner af afdøde Claus Below, ved Navn Tygge, Laurits og Frederik Below, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 24, 495.

4. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Pax. Christen Andersen, Dugsvend, Borger i Helsingør, har berettet, at hans Hustrus Forældre for nogen Tid siden er døde og har efterladt sig et lidet Pigebarn, for hvilket Eiler Urne til Gundersleholm, dengang Befalingsmand paa Holbæk Slot, har forordnet Hr. Christopher Pedersen i Thaastrup¹ til Formynder og Værge. Dennes Hustru er ogsaa død, hvorfor han ikke kan have det nødvendige Tilsyn med Barnet, men begærer at blive fri for dette Værgemaal. Christen Andersen ansøger derfor om, at Værgemaalene maa blive flyttet til Helsingør, og at Borgemestre og Raad dér maa forordne vederhæftige Formyndere for Barnets Gods, medens Barnet selv skal opfostres hos Christen Andersen og hans Hustru, Barnets Søster, hendes fædrene og mødrene Arv² ubeskaaret. Mogens Pax skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 24, 495.

—³ Miss. til Just Høg om at optage en Søn af Hr. Hans⁴, Sognepræst til Therløf Sogn, ved Navn Søfren

¹ Tostrup S., Merløse H. ² Dette eller et lignende Ord er glemt i Sj. T. ³ Indført imellem Brevene af 4. Marts. ⁴ Formentlig Hans Sørensen, Præst i Tersløse S., Merløse H.

Hansen, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 24, 509 b.

4. Febr. (Frederiksborg). Lignende Miss. til Just Høg om at optage 2 Sønner af Hr. Mikkell¹ i Ørslef, ved Navn Anders Mikkelsen og Peder Mikkelsen, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 24, 509 b.

— Miss. til Frederik Rantzau. Det berettes, at naar der her i Riget udstedes almindeligt Forbud imod Udførsel af Rug og Byg til fremmede Steder, udskiber Undersaatterne paa Øsel saadanne Varer til Holland og andre fremmede Steder eller sælger dem til Udlændinge, medens det var rimeligt, at Kongens egne Undersaatter, som kunde behøve dem, fik dem for Betaling fremfor de fremmede. Han skal undersøge Sagen og med det allerførste indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sk. R. 5, 447.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jesper Madtssen i Liellerup paa Kronens og Kirkens Part af Korn-tienden af Lundum Sogn, som Lauridts Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, paa Kongens Behag har bortfæstet til ham. Han skal i aarlig Afgift til Kronen og Kirken svare 15 Ørte Rug og 15 Ørte Byg, hvoraf Halvdelen skal leveres paa Skanderborg Slot, Halvdelen til Kirkeværgerne for Lundum Kirke, alt i godt, rent og ustraffeligt Korn senest inden Fastelavn, saafremt han ikke vil have dette Fæste forbrudt. Dog forbeholder Kongen sig, hvis han vil bruge disse Tiender til noget af Kronens Slotte, Klostre eller Gaarde, da at overtage dem og give ham hans Fæste tilbage. J. R. 8, 271 b. K.

5. Febr. (—). Bestalling for Christian Barenthin som Salpetersyder i Vordingborg Len. [Enslydende, mutatis mutandis, med Bestallingen af 7. Dec. 1620 for Klavs Lydersen]. Sj. R. 18, 551 b².

— Miss. til Eiler Urne. Da det berettes, at han og

¹ Mikkell Pedersen, Præst i Ørslev S., Løve H. ² Udenfor er skrevet: Jens Pedersens Bestalling om Fyringerne [Skagens Fyr] findes i Jydske aab. Br. 3. Febr. 1631, item d. 8. Aug. 1629.

Christopher Gjõe tvistes om 1200 Dlr. og Sagen hænger i Proces, skal han deponere disse Penge hos Byfogden i en af Købstæderne indtil Sagens Afslutning, da Pengene skal udbetales til den, hvem de bliver tildømt. Sj. T. 24, 495 b.

5. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Hospitalsforstanderen i Vartouf om at optage denne Rasmus Pedersen i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Sj. T. 24, 496. (Tr.: KD. V. 122).

—¹ Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Salpeterhytteværksbygningen i Vordingborg Len ved Besigtelse er befundet ganske brøstfældig, som han kan se af medfølgende Besigtelse, skal han lade den Brøstfældighed istandsætte, der maatte være paa Laden, Husene eller Redskabet, Kedel, Kar eller andet Tilbehør, saa at samme Arbejde uden Ophold kan fuldføres, dog med den ringest mulige Bekostning. Sj. T. 24, 496. K.

— Miss. til Tage Thott og Dr. Madts Jensen. Hr. Laurits Jensen til Oxie og Bieresøe Sogne i Malmøhus Len har klaget over, at Borgemestre og Raad i Malmø tillægger sig alle 3 Parter, Kongens, Kirkens og Præstens, af Korntienden og Kvægtienden samt Præstegaarden med al dens Herlighed, som en Bonde nu bebor, uanset at de efter hans Mening ikke har nogen Frihed dertil, medens han mener at kunne bevise ved Landebogen og ved Sognefolket i Sognet, at nævnte Rente altid fra Arilds Tid har fulgt Sognepræsten. I Stedet herfor vil Borgemestre og Raad i Malmø give ham 50 Sletdlr. aarlig, hvilket de begrundet med, at en af hans Formænd, hvis Hustru endnu lever, har afstaaet Præstegaarden, er draget til Malmø, har bosat sig dér og solgt Præstegaardens Herlighed og anden Rente for de nævnte 50 Sletdlr., som Adressaterne kan se af hans hosføjede Supplikation. De skal indstævne² Borgemestre og Raad i Malmø og Hr. Laurits Jensen for sig, undersøge, hvilken Adkomst førstnævnte har paa denne Indkomst, og indsende Erklæring derom til Kongen. Sk. T. 5, 447 b.

¹ Dateringen er glemt i Sj. T.

² Dette eller et lignende Ord er glemt i Sk. T. Jvfr. iøvrigt om denne Sag Miss. 17. Juli 1627 til Sivert Grubbe.

5. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Denne Villum Verner har berettet, at der i Varberg er en Person, ved Navn Hans Søfrensen, som for nogen Tid siden efter en oprettet Kontrakt er blevet hans Stiffader Peter Klerk, en Engelskmand ved det engelske Kompagni i Hamborg, 1815 Rdlr. skyldig, som Hans Søfrensen har modtaget af Peter Klerk i rede Penge og uforfalskede Varer. Hans Søfrensen undslaar sig nu for at betale denne Gæld under Henvisning til, at han ikke var 25 Aar gammel, da han gjorde denne Gæld, og for at dette kan have noget Skin, har han ved en vrang Beretning i Juli Maaned sidste Aar skaffet sig et kongeligt Missive¹ til Mogens Gyldenstjerne om at forordne ham en Værge. Da det nu berettes, at Hans Søfrensen var 22 Aar, da nævnte Gæld blev gjort, og at han mener at kunne slippe fra Gælden til Engelskmanden ved dette Brev, skal Mogens Gyldenstjerne hjælpe Villum Verner til Rette paa hans Stiffaders Vegne, saavidt det er billigt og ret, og nøje paase, at han som en fremmed Mand ikke opholdes imod Billighed, og at der omgaas tilbørligt, saavidt det kan ske med Rette, med Gældsfordringen efter hans afdøde Fader. Sk. T. 5, 448.

6. Febr. (—). Miss. til Christoffer Ulfeldt om straks i Helsingborg Len at lade hugge 80 Birketræer, ganske lige, hvert 8 sjællandske Alen langt og saa tykt som en Karls Ben, til at bruge til Rustvogne, og sende dem til Slotsfogden paa Kronborg Slot, som straks skal skaffe dem til Frederiksborg. Sk. R. 5, 448 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Det berettes, at afdøde Dr. Ifver Hemmet, forrige Biskop i Ribe Stift, har bortfæstet nogle Tiender, som var lagt til Bispens Underholdning, til nogle Mænd paa deres Livstid, hvorved Dr. Jens Dynesen, nu Superintendent over Ribe Stift, mener, at der er sket ham for kort. Da hans Bestilling ikke tillader ham at indlade sig i lang Trætte og Rettergang, skal Adressaten forhandle med de Mænd, som har fæstet nævnte Tiender, om, at de godvilligt skal afstaa Fæstebrevene paa dem. Dersom de

¹ 24. Juli 1630.

ikke vil gøre dette, skal Dr. Jens Dynesen paatale det ved Lov og Ret. J. T. 8, 301 b. K.

8. Febr. (Frederiksborg). Oprejsningsbrev for Oluf Piel til, som om Gerningen nylig var sket, at faa genoptaget Sagen om et Drab, som han beskyldes for at have begaaet for nogen Tid siden i Vordingborg Len. Han er for samme Drab blevet svoret fra sin Fred af 16 Mænd, hvilket er kendt ved Magt af Landsdommeren i Sjælland. Oluf Piel mener at kunne fri sig for samme Drab ved nogle Vidnesbyrd, som han agter at føre, og som ikke er forhørt tidligere, fordi han rømte for Sagen. Palle Rosenkrantz til Krenkerup og Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland, Befalingsmænd paa Vordingborg Slot og i Ringsted Kloster, mener, at det er et Samvittigheds Værk at lade ham rette for samme Sag. Sj. R. 18, 553.

9. Febr. (—)¹. Miss. til Bisperne i Danmark² om at indsende Kopier af de gejstlige Forordninger i deres Stift inden Paaske til Brug ved en samlet Udgave af den gejstlige Lovgivning. Sj. T. 24, 496 b. K. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen) i Landsark. i Odense og (til M. Morten Madsen og Dr. Jens Dinesen Jersin) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Dsk. KL. III. 184. Kirkehist. Saml. 3. R. II. 94 f.).

— (Kbhvn.). Miss. til Bispen og Teologerne i København om i Anledning af den paatænkte Udgave af den gejstlige Lovgivning at konferere den norske Ordinans med den gamle. Sj. T. 24, 496 b. K. (Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. II. 95.).

— Forordning om ordinære Bededage. Sj. T. 24, 505. K. Orig. (til Biskoppen i Fyen) i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III. 185 f. CCD. IV. 530 f.).

— Miss. til Just Høg. Da det berettes, at Kongens Vej i hans Len [Sorø] bruges utilbørligt, skal han paa de fornødne Steder igen lade den opkaste, lade Hængslerne vende mod hinanden, saa at Portene ikke kan løftes op, lade Laasene tage fra og sende dem til Smedjen paa Holmen til Istandsættelse og ellers ofte lade Vejene beride med sine Heste, pante dem, der

¹ Dateringen glemt i Sj. T.

² De opregnes alle i K.

træffes paa Vejene med Urette, og lade dem staa til Rette som vedbør. Sj. T. 24, 497. K.

9. Febr. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Ernst Normand [Antvorskov, Korsør og Sæbygaards Len] og til Jørgen Seefeld [Ringsted Len]. Udt. i Sj. T. 24, 497. K.

— Miss. til Malte Juel. Da Kongen har besluttet nu straks til Foraaret at sende ham som Gesandt til Rusland, hvor han paa Kongens Vegne skal forrette nogle Ærender, skal han rette sin Lejlighed efter at udstaffere sig selvfjerde eller selvfemte saaledes, som det sig bør. Sk. T. 5, 448 b.

—¹ Mageskifte mellem Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, og Kronen. J. R. 8, 259. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jens Juel og Otte Skeel. De skal med det allerførste stævne Bewindthebberne for det spanske Kompagni, som for nogen Tid siden er oprettet i Aalborg, og Participanterne i samme Kompagni for sig, revidere Regnskaberne og adskille Parterne. J. T. 8, 302. K.²

— Miss. til Bewindthebberne og Participanterne i det spanske Kompagni³, som for nogen Tid siden er oprettet i Aalborg. Kongen har befalet Jens Juel til Kieldgaard og Otte Skeel til Hammelose, Embedsmænd paa Aalborghus og Bøvling Slotte, med det allerførste at stævne dem for sig, revidere Regnskaberne og adskille dem i det, der maatte være dem imellem vedrørende nævnte Kompagni. Det befales dem, naar de lovligt indstævnes af Jens Juel og Otte Skeel, da at møde selv eller ved deres Fuldmægtige for dem, hvor der da skal vederfares enhver, hvad der er Ret. J. T. 8, 302. K.⁴

— Miss. til Otte Marsvin. Han har tilforn⁵ faaet Befaling til at tilholde en Person, ved Navn Søfren Andersen, dér i hans Len [Dronningborg] at sætte Knud Gyldenstjerne til Timb, Befalingsmand paa Hald Slot, nøjagtig Borgen for at

¹ Brevet har først været dateret Segeberg 16. Okt. 1630 og er indført i J. R. efter et andet Mageskifte imellem ham og Kronen af samme Dag, men Dateringen er senere rettet. ² Delvis tr.: D. H. Wulff: Jens Bang S. 14.

³ Overskriften har: Saltkompagniet. ⁴ Tr.: D. H. Wulff: Jens Bang S. 14. ⁵ 21. Okt. 1630.

ville blive til Stede og svare til de Beskyldninger, som Knud Gyldenstjerne kan have imod ham. Hvis dette ikke er sket, skal Otte Marsvin, saa snart han besøges med dette Brev, efterkomme samme Befaling eller lade Søfren Andersen borge for sig selv og ikke tage Hensyn til det Beskærmelsesbrev¹, som denne har faaet, da det af Otte Marsvins Indlæg ses, at Søfren Andersens Forseelser er mange og helt grove. J. T. 8, 302.

10. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene² i Danmark og Norge om Udskrivning af Baadsmænd. Sj. T. 24, 497. K. (Tr.: CCD. IV. 534 f. og 769 f.).

— Miss. til Vintsens Bilde. Han skal rette sin Lejlighed efter nu straks at paatage sig Værgemaaliet for sin Faster, Jomfru Birgite Bilde. Sj. T. 24, 499 b.

— Miss. til Claus Daa om at give Ordre til, at der altid paa Bremerholm findes 2 eller 3 af de bedst besejlede Pinker til en Besætning af 5 eller 6 Mand, som kan føre Folk, Breve og Kundskab til de Steder, hvor det gøres fornødent. Til hver af dem skal der forordnes en Skipper og en Højbaadsmænd; hvad der ellers behøves af Folk, kan man tage af Kongens andre Skibe, som er til Stede, naar Pinkerne skal bruges. Sj. T. 24, 499 b. K.

12. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Christopher Gjõe. Det berettes, at Falk Gjõe til Bradskouf sammen med Adressaten paa sidste Herredag har bevilget, at gode Mænd maatte aabne en Brevkiste, som staar paa Gunderslefholmb, og deraf udsøge de Breve, som maatte findes deri vedrørende Bolle-rupgaard og dens tilliggende Gods. Der blev i Kisten fundet en med Christopher Gjøes egen Haand skrevet og underskrevet Registrering paa adskillige Breve, som han har udtaget af samme Kiste og ført med sig til Norge, og blandt disse var der antegnet et Morgengave- eller Livsbrev, som Eske Bilde har udstedt til Falk Gjøes afdøde Søster Fru Helvig Gjõe. For at Falk Gjõe kan faa Underretning om dette Brevs Indhold, hvortil han er berettiget, skal Christopher Gjõe uden Ophold lade Falk Gjõe eller hans Fuldmægtige faa samme Brev. Hvis

¹ 31. Dec. 1630.

² De opregnes alle med Angivelse af Baadsmændenes Antal for hver Købstad og hvert Len.

han ikke har Brevet her i Danmark og han heller ikke saa hastigt kan rejse op til Norge, skal han give Falk Gjõe en Skrivelse til en af sine Tjenere i Norge, for at denne kan opsøge Brevet og overlevere det til Falk Gjøes Fuldmægtig, for at Falk Gjõe med det allerførste kan faa det. Sj. T. 24, 500. K.

12. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Det berettes, at Mads Hansen i Ludstrup har dræbt Simon Pedersen sammesteds i Nødværge, da denne overfaldt ham i hans egen Gaard. Da Mads Hansen nu trues og eftertragtes af den Afdødes Slægt, skal Adressaten paase, at Simon Pedersens Slægt ikke søger og tiltaler Mads Hansen paa anden Maade, end hvad Retten kan medføre, dersom han ved Dom bliver ubefriet for samme Sag. J. T. 8, 302 b.

13. Febr. (—). Sj. T. 24, 512 b se 13. Marts.

14. Febr. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Anders Olesen i København har berettet, at han tidligere har boet i Helsingør, hvor hans Hustru er død, og hvor der derefter er forordnet Formyndere for hans Børn. Han er nu gift og bosiddende i København og har derfor begæret, at Værgemaalet for hans Børn maatte flyttes dertil, for at han kan have bedre Tilsyn med det. Adressaterne skal forordne vederhæftige Formyndere for hans Børn, som kan fordre Regnskab af de nuværende Formyndere i Helsingør og kvittere dem derfor. Sj. T. 24, 500 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at overlevere Værgemaalet for ovennævnte Anders Olesens Børn til dem, som Borgemestre og Raad i København forordner til Børnenes Formyndere. Sj. T. 24, 500 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Gabriel Kruse. Det berettes, at Jomfru Mette Lykke er død i Halmstad den 28. Jan. 1629, og at hendes Arvinger ikke inden den rette Tid er sankede om samme Arv, som saa efter Loven er tilfaldet Kongen. Jomfru Mette Lykke har haft et Byggested i Roskilde, hvorpaa Vor Frue Kloster har været bygget. Da Kongen har skænket Arven efter Jomfru Mette Lykke og ogsaa dette Byggested til den Afdødes Søster Fru Anne Lykke til Qvitzovsholmb, Frederik Qvitzovs Enke, de unge Frøkeners, Kongens Døtres Hofmesterinde, skal Gabriel Kruse lade nævnte Byggested følge hende. Sj. T. 24, 501. K.

14. Febr. (Frederiksborg). Lignende Miss. til Erik Rosenkrantz om uden Forhaling at lade Fru Ane Lykke til Qvit-zovsholm faa Arven efter sin afdøde Søster Jomfru Mette Lykke. Arven staar forseglet i Jacob Mogensens Gaard i Halmstad. Sk. T. 5, 448 b.

15. Febr. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde. Da det berettes, at der i Herrisvad Klosters Len findes en Hob Tømmer, som er tjenligt til Lader til Stykker, skal han sende det, der er tjenligt dertil, til Arkeliet paa Kronborg Slot. Sk. T. 5, 449.

— Lignende Miss. til Christoffer Ulfeldt¹ om at sende Tømmer til Styklader til Kronborg Slot. Sk. T. 5, 449.

—² Miss. til Hendrik Hvitfeldt [Landskrone Len] om straks at sende den Havre, som han aarlig plejer at levere, og som han ellers resterer med, til Helsingør, dersom den ikke allerede efter anden Befaling er sendt andetsteds hen. Dersom der ikke snart bliver aabent Vand, skal han lade den fremvogne til Helsingborg Slot, for at den snarest kan blive sendt hertil. Desuden skal han lade indkøbe 200 [Tdr.]³ god Havre for ringeste Køb, straks sende dem hertil og føre dem til Regnskab. Sk. T. 5, 449.

— Lignende Miss. til Christoffer Ulfeldt om straks at købe 200 Tdr. god Havre for ringeste Køb, sende dem til Frederiksborg og føre dem til Regnskab. Sk. T. 5, 449 b.

17. Febr. (—). Miss. til Jørgen Urne. Borgemestre, Raad og Borgerne i Simbershafn har berettet, at de besværes med Hensyn til deres Fænødgang, Fædrift og Fiskeri af Tobis⁴ som de altid har haft kvit og frit til Simbershafn, saa længe Gladsaxe var Kronens, men siden Jokum Beck⁵ til Gladsaxe fik det, forbyder han dem baade Tobisfiskeri og Fædrift, med mindre de vil give ham en aarlig Tribut deraf efter hans Vilje. Jørgen Urne skal undersøge Sagen og ved Befaling eller anden lovlig Proces hjælpe dem til Rette, saa at de

¹ Kun nævnt i Overskriften til det foregaaende Brev uden nærmere Forklaring. ² Stedet er glemt i Sk. T. ³ Betegnelsen er glemt i Sk. T. ⁴ Sandaal. ⁵ Gladsakse gik ved Mageskifte af 9. Juni 1621 over til Jakob Beck til Bosjö, Jokum Becks Fader.

i Rolighed kan nyde, hvad der fra Alders Tid har ligget til Simbershafn og bør ligge dertil med Rette. Sk. T. 5, 450 b.

17. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Sehested. Da Johan de Willom har klaget over, at Kaptejn Godske Vandelboe har opholdt og forhindret et Skib, som var ladet med Øksne til Holland, for ham, skal Adressaten med det allerførste tage de tilforordnede Admiralitetsdommere til sig, stævne begge Parter for Admiralitetet og dømme dem imellem. Sj. T. 24, 502.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne til Biresgaard og Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Island. Da der er opstaaet Arvetrætte imellem Arild Griis til Inserød¹ og hans Søstre², Fru Sidsel Brun, Enke efter Knud Bildt til Morlandsgaard, og Fru Ane Brun til N., om Arv, Gæld og Regnskaber, som er dem imellem, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at stævne Parterne for sig til bekvem Tid og Sted, være til Stede, naar nævnte Arv, Gæld og Regnskaber foretages, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sk. T. 5, 449 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, har begæret 2 Gaarde i Avarup i Nørmøllen Sogn³ og 1 Gaard i Asterup i Bjørnekulde Sogn, alle i Sønder Asbo Herred i Skaane, til Mageskifte for 3 Gaarde i Mørshøj i Biugs Sogn, som er Annekssogn til Vramb, i Luggude Herred, skal Kapitlet med det første indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. Sk. T. 5, 450.

18. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved Hr. Jacob Sommer, Sognepræst til Kalleboe Sogn i Frederiksborg Len, faar Bevilling for sig og de efterfølgende Sognepræster i Sognet

¹ Jonserød, Viske H.

² Arild Griis var g. m. Karen Brun Romeldatter, Søster til de ovennævnte Sidsel og Ane.

³ Et Sogn af dette Navn findes ikke i S. Asbo H. Skødet af 29. Febr. 1632 og Besigtelserne har: Aaverup i Nørre Vram S.

paa den første Gaard, som bliver ledig i Kalleboe By, uden Fæste, Ægt eller anden Tynge, alene undtaget den aarlige Landgilde af Gaarden. Lensmanden paa Frederiksborg Slot skal lade ham faa den første ledige Gaard i Byen. Sj. R. 18, 553.

18. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Dr. Thomas Fincke, Professor medicinæ i København, i Stedet for Beldringe Korntiende aarligt af Lensmanden paa Vordingborg Slot maa oppebære 3 Pd. Rug, 3 Pd. Byg, 3 Tdr. Havre og 2 Dlr. in specie. Sj. R. 18, 553 b. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 205 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om at lade Dr. Thomas Fincke, Professor medicinæ i København, efter ovenstaaende aabne Brev i Stedet for Bielderling Korntiende faa 3 Pd. Rug, 3 Pd. Byg, 3 Tdr. Havre, 2 Dlr. in specie og, dersom der refterer ham noget af hans forrige, sædvanlige Afgift, da ogsaa levere ham dette. Sj. T. 24, 503. K.

— Aab. Brev, hvorved Madts Rafn, Raadmand og Tolder i Køge, som har tilstedt en Borger dér i Byen, ved Navn Peder Søfrensen, at udføre Korn derfra trods Udførselsforbudet, og som nu har tilfredsstillet Kongen for denne Forseelse, faar samme Forseelse tilgivet, saa at den ikke i nogen Maade skal komme ham, hans Hustru, Børn eller nogen af hans Arvinger til Forhindring eller Eftertalelse paa deres Ære og Rygte. Madts Rafn maa straks igen indtræde i sit Raadmandssæde. Sj. R. 18, 553 b.¹

— Miss. til Mogens Sehested. Han har for kort Tid siden² faaet Kongens Befaling til at tiltale Mads Rafn, Tolder i Køge, fordi han har tilstedt Udførsel af Korn dér fra Byen. Da Mads Rafn nu har tilfredsstillet Kongen herfor og denne har tilgivet ham denne Forseelse, skal Mogens Sehested lade Mads Rafn være ganske utiltalt. Sj. T. 24, 502³.

— Pas for Otto Pogwisch til Kierstrup til at udføre 10 Læster Hvede fra Lolland til fremmede Steder, Tolden dog uforkrænket. Udt. i Sj. R. 18, 554.

— Lignende Pas for Niels Augesen, Borger i Køben-

¹ Delvis tr. i Skandinavisk Literat. Selsk. Skrifter 1816—17, S. 437.

² 18. Jan. 1631.

³ Tr.: A. Petersen: Kjøge Byes Hist. Aktst. S. 53.

havn, og Hans Jacobsen af Nakskov til hver at udføre 7 Læster Hvede til fremmede Steder. Udt. i Sj. R. 18, 554.

18. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Gert Reyers i Hollænderbyen paa Amager maa indlade sig i Ægteskab med en Pige sammesteds, ved Navn Reinov Teisis, med hvem han er beslægtet i 3. Led, dog at han efter sin Formue giver noget til de Fattige dér i Byen, eftersom Mogens Sehested til Holmgaard, Embedsmand paa Københavns Slot, paalægger ham. Sj. R. 18, 554.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da Kongen har bevilget, at de Raadmænd i Assens, som er saa bedagede, at de ikke bekvemmeligt kan forestaa deres Bestilling, maa entlediges og andre forordnes i deres Sted, skal han forløve disse bedagede og forordne andre dygtige Personer i deres Sted. F. T. 4, 130 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Kongen har befalet, at det skal undersøges, hvorledes Vester Kirke i Nørvang Herred kan repareres ved Tilskud fra de omliggende Kirker, som har Formue. Da det ellers vel var billigt, at enhver Kirkes Indkomst anlægges saaledes, at den kan vedligeholdes deraf, saa vidt muligt uden Tilskud fra andre, skal Adressaten nøje undersøge og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt samme Kirkes Indkomst er saa ringe, at den ikke kan hjælpes derved, eller om Kirkeværgerne har været forsømmelige og ikke anvendt Kirkens Indkomst vel eller holdt den tilbørligt vedlige, for at ikke andre Kirker unødvendigt skal besværes med dens Reparation. J. T. 8, 302 b.

— Miss. til Frederik Reedtz. Da Hr. Jens Sparre til Sparrisholmb, Embedsmand paa Bahu Slot, har begæret 3 Gaarde i Store Raade¹ i Togsverd Sogn i Tryggvælde Len til Mageskifte, skal Adressaten med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 24, 501 b. K.²

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt og Palle Rosenkrantz. Da

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Store Korde. ² K. var oprindelig stilet til Frederik Reedtz og Gabriel Kruse og indeholdt tillige det af Jens Sparre tilbudte Gods.

Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm har begæret 4 Gaarde i Haasted, 2 Gaarde i Esserløf¹ og 3 Gaarde i Sønder Opmand, samt følgende Lejegods: 7 Gaarde i Sønder Opmand og 5 Gaarde og 1 Gadehus i Haasted samt 1 Gaard i Kielkested, alle i Vilands Herred i Christianstads Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Aritsløf, 1 Gaard i Efverød², 2 Gaarde og 1 Bol i Øster Ale-rup, 1 Gaard i Øster Raabye, 1 Gaard i Grøby, 1 Gaard i Øster Vramb, 1 Gaard i Vester Vramb, 1 Gaard i Hoesløf og 4 Gaarde i Filekind By og Sogn, skal de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Jørgen Urne til Alsløf, Befalingsmand over Kristianstads Len, har erklæret, at ovennævnte Gaarde i Grødby og i Filekind By er saa ringe, at Kongen ikke kan nøjes dermed, skal de lade Hendrik Gyldenstjerne udlægge andet og bedre Gods for dem i samme Len. Sk. T. 5, 452 b.

18. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og Knud Gyldenstjerne. Da Jens Juel til Kieldgaard, Embedsmand paa Aalborghus, har begæret 1 Bol i Synderby i Storbye³ Sogn og 1 Bol, kaldet Korsgaard, i Uldborre Sogn, begge i Ulvborg Herred, 1 Gaard, kaldet Aarbierge, i Torstedt Sogn og 1 Bol i Gjøring Sogn, begge i Hind Herred, alle i Bøvling Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Rødning i Uldborrig Sogn, 1 Gaard, kaldet Roykierd, i Vind Sogn, 1 Gaard i Gosmer, alle i Ulvborg Herred, og 1 Gaard, kaldet Toustrup, i Hofver Sogn i Hind Herred, alle i Bøvling Len, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 303. K.

— Miss. til Lauridts Ebbesen og Lauridts Lindenov. Da Jens Mogensen til Sinddinggaardt har begæret 2 Gaarde, af hvilke den ene ligger til Aarhus Kapitel, og 1 Bol i Ørumb By og Sogn i Bjærge Herred i Stjernholms Len til Mageskifte for 2 Gaarde og 3 Gadehuse i Løsning By og Sogn i Hatting Herred i samme Len, skal de besigte nævnte Gods, Kronens Gods for sig og Aarhus Kapitels Gods for sig, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 303 b.

¹ Fejlskrift for: Østersløf. ² I Miss. ovfr. af 31. Juli 1630 om samme Sag siges denne Gaard at ligge i Gærs Herred. ³ Staby S., Ulvborg H.

18. Febr. (Kbhvn.). Mageskifte imellem Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, og Kronen. Sj. R. 18, 554. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Torben Gabriel til Krengerup og Kronen. F. R. 3, 464 b. (Se Kr. Sk.).

— (Frederiksborg). Mageskifte imellem Fru Helvig Kaas til Røstrup, Hannibal Gyldenstjernes Enke, og Kronen paa Aarhus Kapitels Vegne. J. R. 8, 272. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Gabriel Kruse til Hiuleberg, Befalingsmand paa Roskildegård, har begæret Jus patronatus til sin Sognekirke, Berekager¹ i Bjærgø Herred i Skaane i hans Len [Helsingborg], skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor mange Kronens Bønder der er i nævnte Sogn og hvilken Herlighed der er til samme Kirke. Sk. T. 5, 451.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt og Erik Krabbe. Da Sigvort Grubbe til Hofdal har begæret 4 Gaarde² i Munkerup By og Sogn, 1 Gaard i Nyrup, 1 Gaard i Magle Sede, 1 Gaard i Lille Sede, 1 Gaard i Eskerød og 1 Gaard i Tingseholm, alle i Froste Herred i Malmøhus Len i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard i Lille Svedalle i Lindholms Birk, 1 Gaard i Lille Bedinge³, 3 Gaarde i Ørmelle⁴ og Krogsjord i Ørmelle, som bruges af 6 Mænd, alle i Vemmenhøgs Herred i Malmøhus Len i Skaane, skal de med det allerførste besigte begge Parterers Gods og indsende Besigtelsen i Kancelliet. Sk. T. 5, 451.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Erik Rosenkrantz. Da Jomfru Karen Zitzevitz har begæret 5 Gaarde i Lemmernis, 1 Gaard i Giedung⁵, 1 Gaard i Dellen⁶ og 1 Gaard i Giøred, alle i Fjerreaas Sogn i Fjære Herred i Varberg Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Allefars, 1 Gaard i Arendal, 1 Gaard i Frebo, 1 Gaard i Høleberg⁷, 1 Gaard i Lille Fixholt, alle i

¹ Barkager, Bjærgø H., Skaane. ² Der nævnes ikke Antallet af Gaarde, men kun Navnene paa Indehaverne; jvfr. Miss. om samme Sag af 27. Marts 1630. ³ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Bedninge. ⁴ Sk. T. har ved Fejlskrift: Ørerlle. ⁵ Fejlskrift for Giedeveg; om dette og de følgende Navne jvfr. Miss. ovfr. af 3. Dec. 1630 om samme Sag. ⁶ Sk. T. har: udi Dellen Gaard, hvilket er en Fejlskrift for: udi Dall en Gaard. ⁷ Fejlskrift for: Hielmebiørg.

Tole Sogn, 1 Gaard i Gieling By og Sogn, alle i Fjære Herred, 1 Gaard i Svenstrup i Lindberg Sogn, 1 Gaard i Nøsling By og Sogn, begge i Himle Herred, og 1 Gaard i Torstrup i Vindberg Sogn i Favraars Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen i Kancelliet. Sk. T. 5, 452.

18. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Fru Anne Wittrup. Fru Karen Grubbe til Skørpinge, Herlof Daaes Enke, har berettet, at hendes afdøde Forældre¹ har været berettiget til noget Købstadgods i København og Slagelse, hvilket en Tid lang er blevet forholdt hende og hendes Medarvinger af afdøde Knud Ruds Arvinger, hvorfor hendes afdøde Broder Jesper Grubbe har begyndt en Proces derom og har procederet saa vidt paa egne og Medarvingers Vegne, at der er afsagt Dom i Sagen af Landsdommeren. Imidlertid er Jesper Grubbe afgaaet ved Døden², og Sagen er derfor ikke bleven ført til Ende. Da Fru Karen Grubbe nu som Arving for sin Part vil føre samme Sag videre ved Retten, skal Anne Wittrup saa snart som muligt overlevere hende alle Breve og Dokumenter vedrørende samme Sag, saasom Skøder, Købebreve, Tingsvidner, Domme, Missiver, med en rigtig Fortegnelse under sin Haand, hvorimod Fru Karen Grubbe skal give hende en rigtig underskreven Reversal, for at enhver, der er interesseret i Sagen, kan vide, hvor disse Breve er at søge. Sj. T. 24, 502.

19. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Christensen, Herredsfoged i Tudse Herred, efter denne Dag for sin Bestillings Skyld maa beholde den Gaard, som han bebor, kvit og fri, og at Kongen har eftergivet ham den Landgilde, som han er bleven Kongen skyldig. Sj. R. 18, 555.

21. Febr. (Frederiksborg). Oprejsningsbrev for Niels Jensen, Borger i Slagelse, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa hans Broder Ifver Jensen, som boede i Vrenderup i Foborg Sogn i Skads Herred i Riberhus Len, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt paa fersk Fod. Sj. R. 18, 555.

¹ Peder Grubbø Eriksen († 1614) og Karen Rud Jørgensdatter († 1612).

² Jesper Grubbe Pedersen († 1622), g. m. Anne Wittrup Hansdatter.

21. Febr.¹ (Frederiksborg). Miss. til Gabriel Kruse. Denne Anders Lauritsen, boende i Vedeløf, har klaget over, at hans Gaard er brændt. Dersom hans Lejlighed befindes saa ringe, maa han forskaanes for et Aars Landgilde, og Gabriel Kruse skal skaffe ham nødtørfigt Tømmer dér af Skovene til Genopbyggelse af Gaarden, dog saavidt muligt uden Skade for Skoven. Sj. T. 24, 503. K.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne og Knud Grubbe. De har tilforn² faaet Befaling til i Mindelighed eller ved Dom at afgøre en Trætte imellem Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og en af hans Fogder, ved Navn Hendrik Jensen, om nogle Regnskaber. Da det berettes, at de endnu ikke har dømt om de Mangler, som Christoffer Ulfeldt har paatalt ved Regnskaberne, og da Manglerne er det højeste og principaleste, som omtvistes, skal Adressaterne paadømme Manglerne og Erklæringen derpaa og ellers enten bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. Sk. T. 5, 454.

— Miss. til Johan Friis, Jørgen Brahe, Henning Valkendorf og Gregers Krabbe. Vincents Bilde til Valbygaard har berettet, at hans Farsøster Jomfru Birgitte Bilde, hvis Værge han er, har nogle Breve staaende i afdøde Markus Bildes Bo, hvilke Breve denne som hendes forrige Værge har haft i Forvaring. Da Adressaterne har faaet Befaling til at møde paa Skiftet efter afdøde Markus Bilde, skal de, naar Skiftet foretages, nøje gennemse Brevene i Boet og udlevere de Lodder og andre Breve, som alene vedkommer hende, til Vincents Bilde som hendes Værge imod hans Reversal. F. T. 4, 131.

22. Febr. (—). Miss. til Kansler Hr. Christian Friis og Statholder Frands Rantzau om med det allerførste at revidere det af Sten Beck til Førsløf, Rentemester, aflagte Regnskab for sidste Omslag, for at han derefter kan faa Kvittans derfor af Kongen. Sj. T. 24, 503. K.

24. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved Jomfruerne Marren, Anne, Karren og Lisbet Godske faar Bevilling til at

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: 21. Dec.

² 3. Okt. 1629.

gøre Arrest i deres afdøde Broder Mogens Godskes Løsøre og Jordegods paa Sjælland. Han har en Tid lang været deres Værge, men har ikke gjort dem Regnskab for Værgemaal, som han aarlig burde, og de véd ikke, hvorledes de ellers skal komme til deres Opretning. Sj. R. 18, 555 b og Sj. T. 24, 503 b.

24. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Ifver Vind. Jomfruerne Marren, Anne, Karren og Lisebet Godske har berettet, at deres Broder Mogens Godske, som har været deres Værge, er død, og at de har nogle Aars uklarede Regnskaber at fordre hos ham, hvorfor de har begæret, at der maa blive tilforordnet dem en Værge, som kan hjælpe dem til Rette heri. Ifver Vind skal paatage sig Værgemaal for Søstrene saa længe, til de faar Besked om det Værgemaal, som deres Broder har haft under Hænde, og saa længe som Skiftet staar paa imellem de ovennævnte Jomfruer og den, som vil møde paa deres afdøde Broders Vegne, efter deres afdøde Faster¹ Jomfru Dorite Godske. Sj. T. 24, 504.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Skolemesteren i Næstved har berettet, at Eiler Urne til Gundersleufholm, Befalingsmand over Bradsbjerg Len, har indsat en Sogndegn i Skielby Sogn og afskaffet en Skoleperson, som fra Næstved Skole var forordnet dertil, fordi han for kort Tid siden² har faaet Skielby Kirke. Men fordi han har faaet Jus til Kirken, kan han ikke tilegne sig videre Rettighed, end Kongen selv tilforn har haft, og Kongen vil heller ikke ved Mageskiftet kassere Ordinansen og andre kongelige Mandater. Palle Rosenkrantz skal derfor, saafremt Eiler Urne ikke vil slaa sig selv til Rette og lade nævnte Skoleperson fra Næstved være Degn dér som tilforn, tale derpaa ved Retten og tage Dom i Sagen. Sj. T. 24, 504. K.

— Miss. til Just Høg om at optage 2 Sønner af Anders Friis til Vreløf, Jørgen og Albret Friis, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte dem under Disciplin og for-

¹ Maa være en Fejlskrift for: Søster. Deres Søster Dorte var død ugift, medens de derimod ikke havde nogen Faster af det Navn. ² Ved Skøde af 16. Okt. 1630.

holde sig med dem som med de andre Skolebørn. Sj. T. 24, 504 b.

24. Febr. (Frederiksborg). Lignende Miss. til Just Høg om at optage afdøde Ifver Friis's Søn Jørgen Friis i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 24, 504 b.

— Lignende Miss. til samme om at optage en Søn af afdøde Hedemand¹, forrige Professor paa Sorø, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 24, 505.

— Forordning om Tyvenøgler og Hovednøgler. Sj. T. 24, 505. K. (Tr.: CCD. IV. 535 f.).

— Miss. til Lensmændene² i Danmark og Norge om at lade medfølgende aabne Brev³ om ordinære Bededage læse og forkynde i deres Len, hvor det gøres Behov, og paase dets Overholdelse. Sj. T. 24, 507 b. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

—⁴ Miss. til Bisperne i Danmark og Norge om at vaage over Bededagenes og Husbønnens Overholdelse. Sj. T. 24, 506. K. Origg. (til Dr. Hans Mikkelsen) i Landsark. i Odense og (til Dr. Jens Dinesen Jersin) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Dsk. KL. III. 189 f.).

— Aab. Brev, hvorved Eiller Urne til Gundersløfholm, Befalingsmand over Bratsberg Len, efter Begæring af hans Søster Jomfru Rigitse Urne, hvis Væрге han er, faar Bevilning til at sælge det Gods, som hun ejer paa Lolland, og sætte Pengene paa Rente hos sikre Folk til Bedste for hende. Sm. R. 5, 129 b.

— Aab. Brev, hvorved det efter deres Begæring tillades M. Peder Pedersen og Hr. Christen Clemmedtsen, Sognepræster til Sortebrødrekirke i Viborg, som har berettet, at deres Sogn er saa ringe, at det ikke kan underholde 2 Sognepræster, at én af dem maa forfremmes til et andet Kald, som bliver ledigt. Siden skal ovennævnte Kald altid betjenes af én Sognepræst, dog skal denne holde en Kapellan dér i Byen for-

¹ Kristoffer Heidmann, † 1627 som Professor eloquentiæ i Sorø.

² De opregnes alle.

³ Af 9. Febr. 1631.

⁴ K. er dateret 19.

Febr. (Kbhvn.), men bagpaa 24. Febr. I Sj. T. er Dateringen rettet til Frederiksborg 24. Febr.

uden den, som holdes i Sognet udenfor Byen, for at Almuen kan blive tilbørlig betjent. J. R. 8, 273 b. K.

24. Febr. (Frøderiksborg). Lignende Bevilling til Sognepræsterne til Graabrødrekirke i Viborg M. Oluf Christensen og Hr. Laurits Nielsen om, at én af dem maa forfremmes til et andet Kald. Udt. i J. R. 8, 274. K.

— Miss. til Otte Skeel. Fru Anne Munk til Pallisberg, Børge Trolles Enke, har begæret nogle Agre og smaa Engskifter, som tilhører Kronen, nogle Kirketjenere og Provsten i Stabye Sogn i Ulvborg Herred, og som ligger imellem hendes Agre og Enge, til Mageskifte og vil gøre fuldkommen Fyldest derfor i alle Maader efter 8 Mænds Sigelse. Da Kongen har bevilget denne Begæring, skal Otte Skeel hos vedkommende indhente Oplysning om, hvorledes der kan ske dem Fyldest, siden til Tinge lade opkræve 8 Mænd, han 4 og hun 4, som kan tilendebringe dette Mageskifte, og nøje paase, at Kongen saa vel som de andre faar fuldkommen Fyldest. J. T. 8, 304. K.

— Miss. til Tage Thott. Olluf Lauridsen, Møller i Morup Mølle ved Ørum Slot, har berettet, at denne Mølle som Følge af Opstemning af en Sø ved Aggergaard formedelst Sandflugt staar i Bagflod, saa at Vandet ved Høfden ikke har noget Fald, men staar lige saa højt nedenfor Møllen som ovenfor Møllen, bortset fra hvad det kan opstemmes højere ved Stigborde, og at han som Følge heraf ikke kan yde den aarlige Afgift, som samme Mølle plejer at yde. Tage Thott skal nøje undersøge, ved hvilke Midler denne Mølle kan hjælpes, saa at Kongen kan faa den sædvanlige aarlige Landgilde og Afgift. Dersom der ikke kan optænkes Midler dertil, skal Tage Thott til Tinge lade opkræve Mænd, som kan fastsætte, hvor meget der aarlig skal gives Kongen af samme Mølle, hvorpaa Kongen siden vil erklære sig. J. T. 8, 304 b. K.

— Miss. til Jens Juel i Raadet. Da Fru Anne Munk, Mogens Ulfeldts Enke, har berettet, at der er opstaaet adskillige Tvistigheder mellem hende og hendes Børn, og har begæret at faa tilforordnet en Værge, som kan have tilbørligt Tilsyn paa hendes Side, skal han paatage sig Værgemaalet for hende og paase, at der ikke vederfares hende nogen Uret. J. T. 8, 304 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Vind til

Torpegaard, Kongens øverste Sekretær, paa Kronens Part af Korntienden af Horup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg i Afgift, at levere paa de Steder, der anvises ham af Lensmanden. Udt. i Tb. 154 b.

25. Febr. (Frederiksborg). Bevilling og Pas for Hans Lock, Indvaaner i Ystad, til i Danmark at købe og overføre til Meklenborg en Skude, lastet med ialt 18 Læster Byg og Havre, som Kongen har forundt Hertug Adolf Friderich til Sædekorn, dog Kronens Told og Rettighed uforkrænket. Sk. R. 5, 5 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. M. Peder Pedersen, Sognepræst til Sortebrødre Sogn i Viborg, har paa Grund af sit Kalds Ringhed og den af de kejserlige anrettede Overvold og Skade andraget om at faa bevilget Kronens Part af Korntienden af Løfvel Sogn i Nørlyng Herred, som kun er ringe og hidtil er blevet ydet i Kærven til Hald Slot. Adressaterne skal snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt denne Tiende kan undværes fra Slottet, og om Sagen iøvrigt. J. T. 8, 305.

1. Marts (—). Bevilling for Bendix von Ahlefeldt til Haseldorf til at tilforhandle sig 50 Heste og 50 Øksne i Sjælland og udføre dem til Fyrstendømmet, Tolden dog uforkrænket. Udt. i Sj. R. 18, 556.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Da det berettes, at Skovrideren i Skanderborg Len Jens Halck¹ er gammel og udygtig til samme Tjeneste, skal han afskedige Jens Halck og i hans Sted udnævne denne Lut Waltersen til Skovrider med samme Besolding og Pension, som hans Formand har haft. J. T. 8, 305 b. K.

— Bestalling for Lut Waltersen som Skovrider i Skanderborg Len fra Bestallingsbrevets Datum at regne. Han skal have nøje Tilsyn med, at der aldeles ikke hugges noget i Kronens Skove i nævnte Len uden Lensmandens Tilladelse, og at ingen af Skovfogderne lader hugge Træer i Skovene, uden at de tilforn er mærkede og udviste. [Iøvrigt enslydende, mutatis

¹ J. T. har: Jens Holck, Koncepten: Jøns Halck.

mutandis, med Bestalling af 29. Marts 1630 for Niels Movridsen som Skovrider i Halds Len]. J. R. 8, 274 b. K.

1. Marts (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Gersdorff og Verner Parsberg. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Peder Marsvin og Fru Mette Brahe mellem deres to efterladte Børn Jørgen Marsvin og Jomfru Karen Marsvin af deres fædrene og mødrene Arv, skal Adressaterne med det allerførste begive sig til deres Hovedgaard Afvindsberg, taksere dens Bygning og de Skove, som ligger til den og til det tilliggende Bøndergods, for Olden, hvor mange Svin der kan fedes paa hver Skov, naar der er fuld Oldenbyrd, og eftersom de nu er ved Magt, og give deres Taksation beskrevet fra sig, for at man paa Skiftet kan rette sig derefter. J. T. 8, 305 b. K.

2. Marts (—). Bevilling for Anders Rasmussen, Borger i Nakskov, til at udføre 100 Tdr. Hvede fra Lolland til fremmede Steder til Forhandling, dog Kronens Told og Retlighed uforkrænket. Sm. R. 5, 130.

— Miss. til Gunde Lange. Denne Jens Pedersen Munk har berettet, at der er paaført ham en vidtløftig Trætte af Hr. Berndt¹ i Pested, idet Præsten vil fravende Jens Pedersen hans Part af en Gaard i Hvilsberg og tilegne den til sin Datter, som har været gift med Jens Pedersens Broder, og som bor paa den anden Halvpart af Gaarden. Gunde Lange skal forhandle herom mellem Jens Pedersen og hans Broders Hustru, saa at enhver af dem beholder i Ro den Del af Gaarden, hvortil de er berettiget, eller én af dem køber den andens Part. Gunde Lange skal ellers hjælpe Jens Pedersen til Rette hermed og paase, at han ikke imod Retten overiles eller forsneldes², men at der vederfares ham, hvad der er Lov og Ret. J. T. 8, 305 b.

4. Marts (—). Ekspektancebrev for M. Tillemann Villadtsen, Slotsprædikant paa Frederiksborg Slot, paa et Vi-

¹ Bernt Berntsen Fahlenkamp, Sognepræst til Pjedsted S., Holmans H.; jvfr. iøvrigt Noten ovfr. til Miss. 18. Jan. 1631 til Gunde Lange.

² Overlistes.

karie i Roskilde Domkirke, kaldet Lucii Alter, hvormed Hr. Augustinus Sandt nu er forlenet, efter dennes Død. Sj. R. 18, 556.

4. Marts (Frederiksborg). Aab. Brev til Borgerne i Viborg og Aalborg om uhindret at lade Borgerne i Helsingør handle i Aalborg Fjord, hvor og ligesom de hidtil har handlet. Borgerne i Helsingør, som bruger deres Handel til Søs, har klaget over, at Borgerne i Viborg og Aalborg imod Helsingørs Privilegier og sædvanlig Brug besværer dem med Arrest og paa anden Maade hindrer deres Handel i Aalborg Fjord, fordi de intet Akseltorv har i Helsingør. Dersom nogen mener, at der vederfares dem Uret, eller at de forures imod deres Privilegier, skal de lovligt stævne det for Kongen og Klagen siden behandles efter Lov og Ret. Sj. R. 18, 567. Sj. T. 24, 509. (Tr.: CCD. IV. 536 f. Geh. Ark. Aarsberetn. III. Till. S. 99 f. og i Udt. i Saml. til jydsk Hist. og Topogr. VII. 298.).

— Miss. til Christoffer Gersdorff. Lauridts Ebbesen til Restrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har berettet, at Oberst Skarpenberg som Følge af Kongens Intercession har afstaaet fra den prætenderede Ranson og ladet den blive ved 7000 Rdrl., som han har paavist for Kongen at være betalt. Da Kongen mener, at den af Christoffer Gersdorff derfor udstedte Obligation maa være kasseret ved samme Skarpenbergs Skrivelse til denne og Lauridts Ebbesens videre Formelding, eragter Kongen det for billigt, at Christoffer Gersdorff tilbagegiver Skarpenberg hans Gaarde og Gods, som Christoffer Gersdorff har i Pant for samme Ranson, dog skal Lauridts Ebbesen gøre denne Forvaring paa en eller anden Maade, dersom han kunde lide nogen Skade derfor, indtil den af ham udstedte Obligation snarest skaffes ham tilbage eller nøjagtigt kasseres. J. T. 8, 306.

— Miss. til Jørgen Grubbe. M. Peder Kierul¹, Sognepræst til Sæby og Provst i Lou Herred, har berettet, at Jørgen Grubbe har lagt 3 Bøndergaarde dér i Sognet til en Herre-

¹ Mag. Peder Bertelsen Kierulf, Sognepræst til Sæby og Hallenslev, Provst i Løve Herred.

gaard¹, hvorved Sognepræsten mister sin Tiende og anden Rettighed af samme Bøndergaarde. Denne har derfor begæret Befaling til Jørgen Grubbe om uden videre Ansøgning efter Ordinansen at lade ham faa et lideligt Vederlag herfor. Da det er betænkeligt at forringe sin Sjælesørgers Løn og Underholdning (selv om det kan ske med Rette), skal Jørgen Grubbe lade Sognepræsten i Stedet derfor faa noget Korn til Underholdning. J. T. 8, 306.

4. Marts (Frederiksborg). Miss. til Hans Søfrensen og Christen von Ginchel. Kongen har for nogen Tid siden² ladet udgaa Befaling til Christian Thommesen til Tanderup, Rigens Kansler, og Lauridts Lindenov til Ørregaard, Befalingsmænd paa Kalø Slot og Aarhusgaard, om at undersøge de Tvistigheder, der er imellem Direktørerne og Participanterne i det spanske Kompagni i Aarhus. Da der deriblandt findes nogle Poster, som er henvist til Adressaterne til Paadømmelse, paalægges det disse at dømme Parterne imellem om disse Punkter inden Pinsedag, saa at de dermed engang for alle kan komme til en endelig Ende. J. T. 8, 306 b.

— Miss. til Hans Lindenov. Kronens Bønder i Ølstrup³ Sogn paa Refnes og i nogle Sogne i Arts Herred i Kalundborg Len har klaget deres Nød for Kongen og begæret Afslag og Forskaansel paa deres Landgilde paa Grund af Misvækst paa deres Korn. Hans Lindenov skal paase, at Bønderne yder, hvad de er i Stand til, saa at de bliver ved Magt, men for dem, som ikke formaar at yde Landgilden, skal han vedlægge Tingsvidne og andet Bevis ved Regnskabet, naar det indsendes til Rentekammeret. Sj. T. 24, 510. K.

5. Marts (—). Ligelydende Miss. til Ernst Normand om Eftergivelse af Landgilde for nogle Bønder i Antvorskov Len. Sj. T. 24, 510 b. K.

— Miss. til Dr. Hans Reisner, Theologerne og Hofprædikanten om at sammenskrive de gejstlige Forord-

¹ Der ses ikke, hvilken; Jørgen Grubbe Ejlersen havde med sin anden Hustru Lene Rud Knudsdatter faaet Vedbygaard i Løve Herred. Brevet skulde være indført i Sj. T. ² 9. Marts 1630. ³ Ulstrup, Refsnæs S., Arts H.

ninger, som Kongen agter at lade trykke. Sj. T. 24, 510. K. (Tr.: Dsk. KL. III. 190. Kirkehist. Saml. 3. R. II. 95 f.).

5. Marts (Frederiksborg). Miss. til Dr. Hans Reisner, Theologerne og Hofprædikanten om at gøre Anordning om Gejstlighedens Klædedragt. Sj. T. 24, 510 b. K. (Tr.: Dsk. KL. III. 190 f. Kirkehist. Saml. 3. R. II. 96).

— Miss. til Rigsraaderne i Jylland Hr. Jørgen Skeel, Hr. Albrekt Skeel, Jens Juel, Mogens Kaas, Christian Thommesen og Otto Skeel. Paa Rigsraadets sidste Møde blev der talt om den Guds Fortørnelse, som foraarsages af adskillige, hoffærdige Klædedragter, og skønt Kongen vel véd, at der gaar adskillige andre ugudelige Overtrædelser og Laster i Svang, maa han dog bekende, at Hoffærdighed regnes for en af de fornemste. For at nu noget af det, som foraarsager Guds retfærdige Vrede og Straf, efterhaanden maa blive afskaffet, og da det vilde falde Adelen alt for besværligt at blive samlet fra alle Steder i Riget, anmodes Adressaterne om til en Begyndelse at lade forskrive nogle fine, fornemme Fruer fra Jylland og Fyen og nogle Adelsmænd derfra og med dem overveje om en vis Skik og Maade paa Klædedragt samt af hvad Tøj og hvor godt det maa gøres, hvilken Skik og Ordning siden ikke maa forandres uden Adelen egen Bevilling. Med Hensyn til Gejstligheden har Kongen allerede ladet udgaa Befaling paa Sjælland. For at ovennævnte Anordning kan betænkes med det allerførste, eragter Kongen det for fornødent, at de samles snarest med dem, som de lader forskrive baade af Adel og af Borgerne, forhandler med dem om, hvorledes alting med bedst Føje kan stilles i Værk, og fortsætter hermed saaledes, at de til næste Herredag kan medbringe endelige Forslag til videre Betænkning og Raadslagning. J. T. 8, 306 b. K.¹

— Miss. til Tolderne i Øresund. Naar den russiske Ud-sending Andreas Angeler, Translator, ankommer til Helsingør, skal de skaffe ham frit Logement, alt fornødent til hans Underhold og fri Rejse til Refvel, Narven eller andet deslige Kvarter paa Kongens Bekostning, saa at han ankommer velbe-

¹ Delvis tr.: Nyt histor. Tidsskr. I. 456, jvfr. Dsk. KL. III. 191.

fordret til de russiske Grænser, hvilket de skal føre til Regnskab. Sj. T. 24, 511. K.

5. Marts (Frederiksborg). Miss. til Bisperne i Danmark¹ om hver i sit Stift at lade opsøge de bedste Musikanter, nemlig en Bassist, en Altist, en Tenorist og en Diskantist, og sende dem til Kongen, som blandt dem vil udvælge dem, som han vil beholde i sin Tjeneste. Sj. T. 24, 511. K. Origg. (til Dr. Jens Dinesen Jersin og M. Christen Hansen) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Jens Høg. Villum Mortensen, Toldskriver, og Peder Svendsen, Borger i Helsingør, har udlagt en anselig Sum Penge til Kongen for det gullandske Kompagni og faaet Dom for, at de igen skal fordre deres Betaling paa Gulland. Da dette ikke kan ske uden stor Bekostning og lang Tids Forhaling, skal Jens Høg tilholde Kompagniets Tjenere dér paa Landet med det allerførste og uden Undskyldning at begive sig til Helsingør og dér fremlægge deres Regnskaber og Restancer for Medrederne, for at det kan ses, hvorvidt Klagerne kan blive betalte heraf, og for at de kan fordre Resten af Rederne. Dersom Kompagniets Tjenere vægrer sig herved eller forhaler Sagen, skal Jens Høg sende dem til Helsingør, for at Villum Mortensen og Peder Svendsen engang kan faa deres retmæssige Betaling. Sk. T. 5, 454 b.

— Miss. til M. Henrik², Sognepræst til St. Hans Kirke i Odense. Sognemændene i Lindelse Sogn paa Langeland har klaget over, at Kronens Part af Korntienden af nævnte Sogn er frafæstet dem af Herredsfogden sammesteds Peder Pedersen, uanset at de Mænd, som har fæstet Tienden paa Sognemændenes Vegne, endnu lever. M. Henrik skal fremdeles lade Sognemændene beholde denne Tiende, saa længe den Mand lever, som har fæstet den paa deres Vegne, medmindre den lovligt fradømmes dem. Naar den bliver ledig, skal Sognemændene, naar den fæstes dem, give saa meget i Afgift af den, som Herredsfogden tilbyder at give i Afgift. F. T. 4, 131.

— Miss. til Peder Basse og Erik Bilde. Da Kongen for

¹ De opregnes alle.

² Mag. Henrik Mikkelsen Tisdorph.

nogen Tid siden¹ har bevilget, at Hr. Povel Christoffersen, Sognepræst til Tryggeløf og Fodslette, maatte fæste Tryggeløf Tiender og Afgift, og da Sognemændene i Tryggeløf Sogn tilforn² havde faaet Kongens Bevilling til selv at maatte beholde nævnte Tiende, naar den Mand, som dengang havde den i Fæste, var død, og at det skulde forblive dermed som det havde været tilforn, skal Adressaterne snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt alle Tryggeløf Sognemænd i Fællesskab har ydet Afgiften af Tienden til afdøde Niels Bunde til Knepholm, som tilforn havde Tienden i Fæste, eller om de har ydet Tienden i Kærven, og om Hr. Povel Christoffersen bortlejer noget af sine Præstegaardsjorder til andre eller om han selv dyrker dem alle. F. T. 4, 131 b.

5. Marts (Frederiksborg). Miss. til Tønne Friis. Denne Niels Lauridtsen, Møller i Bygholms Mølle, har berettet, at han ikke kan yde al sin Møllenskyld, nemlig 120 Ørte Mel eller Malt. Kongen har bevilget, at der maa eftergives ham 20 Ørte Mel eller Malt aarlig af samme Landgilde, indtil det kan eragtes, at Landet er kommet i den forrige Velstand og han formaar at yde den forrige Landgilde. J. T. 8, 307.

7. Marts (—). Miss. til Claus Daa, Hans Lindenov og Christopher Ulfeldt. Da der er opstaaet Trætte imellem Dr. Mads Jensen, Superintendent over Skaane Stift, og Hans Ottesen, Kannik i Lund, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede i København den 28. Marts førstkommande, hvor Kongen sammen med dem og nogle flere gode Mænd og Rigsraader vil forhøre denne Sag, for at den kan blive bragt til Ende og Bispen ikke ved saadan Klammer skal forhindres i sin Bestilling. Sj. T. 24, 511 b. K.

— Miss. til Sigvort Urne. Da det berettes, at der er opstaaet Trætte imellem Dr. Mads Jensen, Superintendent over Skaane Stift, og Hans Otsen, Kannik i Lund, skal han paa Kongens Vegne indstævne de tvistige Parter til at møde i København den 28. Marts med de Vidner eller Breve og andre Dokumenter, som de kan have at fremlægge imod hinanden.

¹ 5. Jan. 1631.

² 23. April 1630.

Kongen vil da med nogle af Rigsraaderne undersøge Sagen og lade gaa deri, hvad der er Lov og Ret. Sk. T. 5, 454 b.

7. Marts (Frederiksborg). Miss. til Lauridts Ebbesen. Det berettes, at Kongen indtil videre havde forundt en Enke¹ at oppebære det Korn, som er lagt til Vedligeholdelse af Hansted Bro, at det siden² er blevet bevilget Ernst Ernstsens, Borgemester i Horsens, men at samme Enke imod Kongens Befaling forholder ham dette Korn. Lauridts Ebbesen skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 307 b. K.

8. Marts (—). Forleningsbrev for Anker Pedersen, Søn af afdøde Hofprædikant Dr. Peder Sture, paa det efter afdøde Hr. Hans Andersen ledige Vikarie i Lund, kaldet Altare St. Vincentii. Han skal beholde det, saa længe han bliver ved Bogen eller Kongen tilsiger anderledes. Saa længe han er umyndig, skal hans Formynder oppebære Indkomsten og anvende den nødtørfigt paa ham, men naar han kommer til sin Lavalder, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 5, 5 b.

— Ligelydende Forleningsbrev, mutatis mutandis, for Christan Pedersen, Søn af ovennævnte Dr. Peder Sture, paa det efter afdøde Jurgen Nielsen ledige Vikarie i Lund, kaldet Altare St. Johannis in Crysta. Udt. i Sk. R. 5, 6.

— Miss. til Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, og Niels Friis til Skumstrup. Da der skal foretages Skifte efter afdøde Christoffer Kruse til Tulstedt imellem hans Børn og Arvinger den 17. April førstkommende i Randers, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. J. T. 8, 307 b.

— Miss. til Christian Thommesen. Da samtlige Børn og Arvinger efter afdøde Christoffer Kruse har berammet Skiftet efter ham til førstkommende 17. April i Randers, skal

¹ Maren Pedersdatter, Enke efter Kristoffer Holgersen i Nim, 3. Jan. 1623. ² 11. Aug. 1629.

han møde paa Skiftet og nøje paase, at der ikke i nogen Maade sker Børnene¹ af Fru Sophie Sandberg til Tulstedt, Enevold Kruses Enke, for kort paa Skiftet. Hvis han paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal han i sit Sted tilforordne en anden god Mand, som kan møde nævnte Tid og Sted og paase, at der kun vederfares Fru Sophie Sandbergs Børn, hvad der er billigt og ret. J. T. 8, 308.

10. Marts (Kbhvn.). Kvittansiarum til Mogens Kaas til Frøstrup paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Københavns Len fra 1. Maj 1624 til 1. Maj 1629, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 18, 556.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Kansleren og Statholderen. Da en kejserlig Kaptejn Jost de Pier har indgivet Andragende til Kongen om et kejserligt Skib, som er strandet ved Falsterbo, skal de fordre Kaptejnen for sig og tilkendegive ham, at ingen skal gøre ham Forhindring paa hans bjærgede Gods; dog eragter Kongen det billigt, at han betaler dem, som har hjulpet ham med at bjærge det, rimeligt, hvorom de skal meddele Kaptejnen en Skrivelse til Befalingsmanden sammesteds. Hvad Forstrækning af Penge angaar, saa har Kongen intet med ham at bestille, ej heller vedkommer han Kongen. Sj. T. 24, 511 b. K.

12. Marts (—). Miss. til Jørgen Vind og Steen Beck om, at Kongen har bevilget, at Jens Juel til Lindbiørg, Embedsmand paa Bergenhus, maa faa Kvittansiarum af Trondhjems Len af Rentekammeret; dog skal han derimod give dem sin Revers for, at han inden 2 Maaneder efter førstkommende 1. Maj vil skaffe dem Tingsvidne paa Jens Skrædder paa Nordmørs efterladte Formue, Mandtalsregister paa Kvægskatten af Nummedael og Genparten af Inventariet paa Trondhjemsgaard. Sj. T. 24, 512. K.

— Miss. til Reinholdt Heidenstrup. Da det berettes, at der i Ørum Len er adskilligt uklareret fra den Tid, da han var forlenet med dette Len, nemlig: nogle Penge,

¹ Døtrene Anne og Birgitte Kruse.

som han har modtaget for Vognskud og Klapholt, noget Toldtømmer, som er solgt, og nogle Gaarde og Boliger samt nogle Korntiender, som er bortfæstet, skal han med det allerførste hos Tage Thott til Egede, Embedsmand paa Ørum Slot, gøre dette klart, for at Tage Thott kan komme til Ende med sine Regnskaber. J. T. 8, 308. K.

13. Marts (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Niels Augesen, Borger i København, faar Bevilling til uhindret at sejle paa alle Havne og Strømme inden og uden Riget med en Skude med tilhørende Redskab, som han har faaet for en Sum Penge, som han havde tilgode hos en holstensk Skipper, ved Navn Peder Mikkelsen, der er afgaaet ved Døden. Sj. R. 18, 556 b.

— Bevilling for Philip Normand¹ til Jermis til at udføre 1 Læst Rug, 2 Læster Byg og 1 Læst Havre fra Danmark til sin Gaard paa Lante Rygen til Brug som Sædekorn dér, Tolden dog uforkrænket. Udt. i Sj. R. 18, 557.

— Aab. Brev om, at Laurits Matsen, der for nogen Tid siden er blevet dømt for et Drab, som er begaaet hos en af Børglum Klosters Tjenere i Vendsyssel, efter at Fjenden var draget bort, efter Begæring af Jost Høg til Giorslef, Hofmester for det kongelige og adelige Akademi i Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, maa løslades af Jernet og blive paa Arbejde hos Jost Høg, indtil Dommen over ham indstævnes paa tilbørlige Steder. Der tvivles nu paa, at Laurits Matsen har været paa det Sted, hvor Drabet blev begaaet, da han har en Broder af samme Navn, som er gjort fredløs for andre Sager og er bortrømt. Sj. R. 18, 557.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Søren Tvilling at betjene Degnekaldet paa Kronborg Slot tillige med Kapellet. Han har en Tid lang været forløvet af Kapellet, men Kongen har nu befalet ham igen at indstille sig i Kapellet. Han skal holde en Substitut, som kan betjene Degnekaldet, naar han er forhindret ved Opvartning. Sj. R. 18, 557².

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Niels Jacob-

¹ Philip Martin von Normann til Jarnitz paa Rygen. Saml. 2. R. II. 242 f.

² Tr.: Dsk.

sen Holst, Borger i København, der paa sin egen Bekostning paany vil lade udgaa en Lovbog, som afdøde M. Anders Mikkelsen, fordem Biskop i Bergen, har samlet af Guds Lov i Bibelen, maa lade nævnte Bog prente i København. Han skal gøre sig den yderste Flid for, at den kan blive trykt korrekt. For at han bedre kan faa sine Bekostninger dækkede, har Kongen bevilget, at ingen i de næste 10 Aar maa eftertrykke denne Bog eller, hvis den trykkes andetsteds, indføre den her i Riget til Salg. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til Niels Jacobsen Holst. Sj. R. 18, 557 b.

13. Marts (Frederiksborg). Kontrakt med M. Daniel Sinklar, Kongens Skibsbygmester, om at bygge et Skib af følgende Størrelse og Manér: 1. Han skal selv skaffe alt Tømmeret, som er fornødent til Skibet. Det skal være 50¹/₂ sjællandske Alen langt i Kølen, Bjælkerne 15 Alen, Fald af Forstavnen 9¹/₂ Alen fra de 50¹/₂ Alen, Fald af Skudstavnen¹ 1¹/₂ Alen, Bredden af Hedsbjælkerne 9¹/₂ Alen, Forbindingen i Rummene 7 Alen 2 Tommer, Svømmelinjen midt paa Skibet 6¹/₂ Vateralen, bagtil 7 Vateralen, Bredden paa Skibet efter medfølgende Skabelon, dog skal Skibet gøres bredere ved det 10. Spænd fra Spejlet, for at det ikke skal komme til at stikke saa dybt bagtil, „Sougit“² 6 Alen 4 Tommer fra den nederste Kant af Kølen til Spejlet, imellem Overløbet og Overkanten af Kobryggebjælkerne 7 Fod, Indholterne fra Bundstokkene skal være først 14 Tommer tykke, siden 12, 11, 10 osv. og opad smallere, som Fortyningen³ kan taale. 2. Han skal snarest muligt begynde paa Skibet og anordne Master, Stænger, Ræer og andet Tilbehør samt Køjer og Kahytter, eftersom Fortyningen kan taale. 3. Snedkerværket i Køjerne og Kahytterne vil Kongen selv lade forfærdige paa sin egen Bekostning, det være sig Borde, Bænke, Køjer og andet, som behøves i Kahytterne, dog skal M. Daniel forfærdige alting saaledes deri, at Snedkerne ikke faar nogen

¹ Bagstavnen. ² Suget, den Del af Skibet, hvor Vandet slipper Skibet under Sejladsen. ³ Holl.: Vertuining, Skansen og Bakken. Til Forklaring af Fagudtrykkene jvfr. iøvrigt Akkorden af 7. Febr. 1628.

Forhindring som Følge af, at Kahytten ikke er jævnet. 4. Endvidere skal han indrette Arkeliet, Kabysser, Buteliet, Kabelrum, Sejlkammer, Krudtkammer, Hovedsmandskælder og andre Skille- rum og Kammerser, som et Orlogsskib behøver, med alt andet mere, som udkræver Økse, Naver og Høvl, intet undtaget i nogen Maade. Gallionen skal være vel stafferet og udskaaret med Snedker- og Billedsnedkerværk. 5. Kongens og Kronens Vaaben bag paa Skibet og andet Billedsnedkerværk vil Kongen lade gøre paa egen Bekostning. Skibet skal stikke 7 Vateralen, naar det bliver færdigt med alt Tilbehør. 6. M. Daniel Sinklar skal selv skaffe sig Folk, som skal løfte og lette, slæbe og bære, medens Skibet staar paa Bankestokkene, og han skal selv holde saa mange Savskærere og Borere, som han behøver til samme Arbejde, og saaledes forfærdige Skibet med Tømmermandsarbejde, Savskærerarbejde, Driven og Digten, som det sig bør i alle Maader, saa at det kan være fuldkommen færdigt til Pinsedag 1632. 7. Til Gengæld har Kongen tilsagt ham 9500 Rdlr. in specie, Daleren beregnet til 6 Mark danske, eller deres Værd i Mønt, hvilke 9500 Rdlr. skal leveres ham i Rentekammeret i 4 Terminer, den første nu straks 2375 Rdlr., den anden Termin, naar Køl, Stavn, Spænderne, Bundstokkene og Kølsvinene er lagt og Plankerne udtil slaæet paa, den tredje, naar Skibet er færdigt til at løbe ud i Vandet, den fjerde, naar det er slet færdigt med al „Tømmerracie“ og sejlfærdigt. 8. Da der ligger en Del Tømmer i Skovene paa Laaland, som endnu ikke er vurderet, vil Kongen med det første lade samme Tømmer vurdere efter hans egen og andres sædvanlige Vurdering ved Holmen og overlade ham det for den Pris, det bliver vurderet til. Tømmeret skal føres til Slotsøen¹ paa Landet, hvor Skibet skal opsættes. Det, som Tømmeret vurderes til, skal afkortes ham i de sidste tre Terminer. 9. Kongen vil skaffe ham det Jernværk, som behøves til Skibet, og ligeledes Masterne, men han skal selv gøre Masterne og Skibet slet sejlfærdigt for de samme Penge. Der bevilges ham de nødvendige Folk, Blokke, Tov o. a. til, naar Skibet er færdigt, at skyde det af Bankestokkene i Søen. Han maa uhindret bruge Slotsøen til Oplagring af Tømmer o. a., som han

¹ Slotsøen ved Næskov.

behøver til Bygningen. 10. Hvis han forsømmes med det, han skal have af Kongen, saa han med sine Folk bliver ledig og Bygningen forhindret, skal Bekostningen derved godtgøres ham, saavidt det er billigt, men han skal ogsaa staa Kongen til Rette, dersom han findes forsømmelig og ikke fortsætter med samme Skibsbygning. Sj. R. 18, 558.

13. Marts (Frederiksborg). Miss. til Palle Rosenkrantz til Krenkerup om straks at sende det Skibstømmer, som ligger hugget i Kronens Skove i hans Len [Nykøbing og Aalholm] i Lolland, til Slotsøen ved Nakskov og lade det føre op paa Land dér. Sm. T. 6, 342.

— Lignende Miss. til Laurrids Grubbe [Halsted Klosters Len]. Udt. i Sm. T. 6, 342.

— Konfirmation paa et Købebrev for Maren Jensdatter, Enke efter Slotsprædikant paa Københavns Slot Nelaus Pofvelsen, paa et Stolestade i S. Nikolaj Kirke i København. Sj. R. 18, 559. (Tr.: KD. III. 100 f.).

— Miss. til Statholder Frants Rantzau om at lade medfølgende aabne Brev¹ om Kontribution til Baadsmandsboliger, hvis Indhold han kan se af det, læse og forkynde paa Raadhuset i København og paase dets Overholdelse. Sj. T. 24, 512. K. (Tr.: KD. V. 122).

—² (—). Miss. til Christian Grubbe og Axel Arenfeldt. Da Kongen har bevilget³, at Borgerne i Stege maa indtage nogen Overdrift dér ved Byen til Agerjord, skal de med det allerførste begive sig til Aastederne og undersøge, hvor meget der kan bevilges dem af samme Overdrift, saa at de omliggende Landsbyer ikke lider Skade paa deres Fædrift af Stege Borgeres Fæ. Sj. T. 24, 512 b. K.

— Miss. til Just Høg om at optage Mogens Hansen, Søn af Hans Andersen, Borger i Halmstad, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 24, 512.

— Miss. til Lensmændene⁴ i Danmark og Norge om

¹ 28. Jan. 1631. ² Sj. T. har ved en Fejlskrift: 13. Febr. ³ 17. Dec. 1627. ⁴ Nedenfor er skrevet: Lensmændenes Navne, som bekommet forskrevne Miss. og aabne Brev, er de samme, som er antegnet tilforn fol. [507 b]. I K. opregnes de alle.

at lade medfølgende aabne Brev¹ om Hovednøgler læse og forkynde i deres Len, hvor det gøres Behov, og paase dets Overholdelse. Sj. T. 24, 512 b. K. Origg. (til Frederik Urne) i Landsark. i Kbhvn. og (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

13. Marts (Frederiksborg). Miss. til Claus Daa, Hans Lindenov og Dr. Hans Reisner. De har tilforn² faaet Kongens Befaling vedrørende Kirkernes Regnskab og Indkomster. De skal tillige undersøge Regnskaberne for Roskilde Domkirke og andre Kirkeregnskaber i Stiftet samt Provsternes Kirke- regnskaber, undersøge Administrationen af deres Indkomst, Regnskaber og andre Forhold og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Ligeledes skal de undersøge, hvorledes der forholdes med Kirkens, Skolens og de Fattiges Penge, som Kapitlet eller dets Medlemmer har at udsætte og forestaa. Saafremt noget befindes forsømt dermed og Kapitlet ikke lover at bringe det til Rette inden en vis Tid, skal de tilkendegive Lensmanden det, for at han kan paatale det ved Retten. Der skal indlægges en rigtig Genpart paa samme Kapitaler i Stifts- eller Landekisten og inden førstkommende Pinsedag indsendes en udførlig Beretning om alt ovenstaaende til Kancelliet. Sj. T. 24, 513. K.

— Lignende Miss. til Hr. Anders Bilde, Tagge Thott, Christopher Ulfeldt og Bispen om at undersøge Forholdene ved Domkirken i Lund og Kirkerne i Lund Stift, til Hr. Jørgen Skeel, Hr. Albret Skeel og vedkommende Bisper om Forholdene ved Domkirkerne i Ribe og Aarhus og disse Stifters Kirker, til Jens Juel, Mogens Kaas, Otte Skeel og vedkommende Bisper om Forholdene ved Domkirkerne i Viborg og Aalborg og disse Stifters Kirker, til Christopher Urne, Jens Bjelke og Bispen om Forholdene ved Domkirken i Oslo og Kirkerne i Oslo Stift, til Hendrik Bilde og Bispen om Forholdene ved Domkirken i Stavanger og Kirkerne i Stavanger Stift, til Jens Juel og Bispen om Forholdene ved Domkirken i Bergen og Kirkerne i Bergens Stift og til Oluf Parsberg og Bispen om Forholdene ved Domkirken i Trondhjem og Kirkerne i Trondhjems Stift. Sj. T. 24, 513.

¹ 24. Febr. 1631.

² 29. Jan. 1631.

2 samtidige Kopier (Ribe og Aarhus Stifter) i Landsark. i Viborg.

13. Marts (Frederiksborg). Lignende Miss. til Christen Tommissen til Tanderop, Rigens Kansler, Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmænd paa Kalø og Hagenskov Slotte, og Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent over Fyens Stift, om Kirkerne i Fyens Stift. F. T. 4, 132. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III. 191 f.).

— Aab. Brev om, at Søfren Nielsen i Lemvig i Aarhus Len, som for nogle Aar siden har besøvet et Kvindfolk, ved Navn Kirsten Mogensdatter, som han var beslægtet med i tredje Led, maa blive i Jylland eller andetsteds, hvor ham lyster. Han har straks staaet aabenbart Skrifte for Lejermaalet og affundet sig med Kapitlet i Aarhus, hvilket han har bevist for Kongen. J. R. 8, 275.

— Miss. til Kapitlet i Ribe Domkirke. Da Jens Juel til Lindbiørg, Embedsmand paa Bergenhus Slot, af Ribe Kapitels Gods har begæret 1 Gaard i Hiebil¹, 1 Gaard og 1 Bol i Aggersnap, alle i Ølgod Sogn i Øster Herred, til Mageskifte for 1 Gaard i Stenderup i Andtsagger Sogn i samme Herred og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere tilbyder at udlægge af sit Gods i Riberhus Len, saa at Kapitlet i alle Maader faar Fyldest, skal Kapitlet undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt nævnte Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 8, 308 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Jens Juel til Linberg, Embedsmand paa Bergenhus Slot, har begæret 1 Gaard i Ølgod By, $\frac{1}{2}$ Bol i Ølgodbierig, 1 Gaard i Vestkier, $\frac{1}{2}$ Bol i Bølund, 1 Gaard i Agersnap, 2 halve Bol i Østbeck, alle i Ølgod Sogn i Øster Herred i Lundenæs Len, til Mageskifte for 2 Gaarde og Bondegården i Kvie i Andtsager Sogn, alle i samme Herred og Len, og, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere vil udlægge af sit Gods i Lundenæs Len, saa at der i alle Maader sker Kronen Fyldest, skal han med det allerførste undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kan-

¹ Hejbøl, Ølgod S., Ø.-Horne H.

celliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 309 b.

13. Marts (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas i Raadet. Han har berettet, at nogle af Kronens Bønder i Mariager Klosters Len har forset sig med Skovhugst, dengang Fjenden var dér i Landet, og har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig hermed. Kongen tillader, at han maa aftinge med dem for denne Forseelse efter deres Evne, hvilket han skal føre til Regnskab. J. T. 8, 308 b. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Kapitlet i Viborg. Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kalundborg Slot, har berettet, at han mener, at der i Viborg Kapitel skal findes nogle Breve vedrørende noget af hans Gods, der ligger til hans Gaard Ørsløf Kloster i Jylland, og har begæret at faa disse Breve tilstillet. Adressaterne skal undersøge, om det er Tilfældet, og i saa Fald tilstille Hans Lindenov dem mod hans rigtige Reversal. J. T. 8, 309. K.

— Miss. til Christian Pentz. Hans Markdanner til Langsø har berettet, at Kongens Fader Kong Frederik har bevilget Hans Markdanners Fader Casper Markdanner en i Segeberg Len liggende Mølle, kaldet Campermølle, frit paa Livstid, og at Casper Markdanner har opladt den til Adressatens afdøde Fader Hr. Marquart Pentz for en aarlig Afgift af 100 Speciedlr. Denne Afgift skal ikke være betalt de sidste fire eller fem Aar før Casper Markdanners Død. Dersom denne Fordring er rigtig og kan bevises med Brev og Segl, skal Christian Pentz betale Hans Markdanner den uden langt Ophold, for at han ikke skal forarsages til nogen vidtløftig Proces derom. J. T. 8, 309. K.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Fru Karen Banner har været forlenet med en Gaard i Han Herred, kaldet Ollegaard¹, skal han snarest overfor Kongen erklære sig om Indkomsten af samme Gods, og om Fru Karen Banner har været forlenet med andet Gods end dette. J. T. 8, 309 b.

— Miss. til Otto Skeel. Jens Juel til Lindberig, Embedsmand paa Bergenhus Slot, beretter paa egne Vegne og for Bor-

¹ Aalegaard, Skræm S., Ø.-Han H.

gerne i Bergen, at de har sendt et Skib med Rug ned til Kongens Behov, at samme Skib er blevet optaget i Søen af en Sørøver, og at det siden er strandet ved Ringkøbing i hans Len [Bøvling]. Af denne Rug er en Del blevet bjærget og solgt til Borgerne og andre deromkring, og Jens Juel har nu begæret, at de, som har faaet af samme Rug, maa tilholdes at tilstille ham Pengene for dette Korn, da han participerer deri med Borgerne i Bergen. Otto Skeel skal alvorligt tilholde alle dem, som har faaet noget af denne Rug, at de endelig straks erlægger Penge til Jens Juel for det, som de har faaet af samme Korn. J. T. 8, 309 b.

13. Marts (Frederiksborg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da Universitetet i København lovligt havde stævnet Jens Pedersen, dets forrige Foged, som nu opholder sig i Købstaden Varberg¹, til at møde i København til Fastelavn sidstforleden for at klarere sit Regnskab, hvilket han ikke har gjort, skal Mogens Gyldenstjerne tilholde Jens Pedersen straks at begive sig herved og faa gjort en Ende med Regnskabet. Sk. T. 5, 455.

14. Marts (—). Miss. til samme. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup og Erik Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmænd paa Helsingborg og Halmstad Slotte, har indsendt en Erklæring² om Slotspræsten paa Varberg Slot [Peder Ebbesen]. Kongen er tilfreds med denne Erklæring, dog skal Præstens Fædrift udlægges ham lovligt ved Sandemænd og Markeskel gøres, og Kongen har endvidere bevilget, at hans Løn herefter maa forbedres med 8 Tdr. Korn til de forrige 12 Tdr., saa at han aarlig faar 20 Tdr. Sk. T. 5, 455.

— Lignende Miss., mutatis mutandis, til Slotspræsten paa Varberg Slot [Peder Ebbesen]. Sk. T. 5, 455 b.

— Pas for Andreas Angeler, Czar Michael Fedorovitch's Tolk, som har været hos Kongen i Czarens Hverv, til hans Hjemreise. Sj. R. 18, 560.

— Miss. til Professorerne ved Københavns Universitet. Kongen har for nogen Tid siden befalet, at der skulde for-

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Varhus.
1630 til samme.

² Jvfr. Miss. 29. Juli

fattes visse Autores til Skolerne, men da det berettes, at der somme Steder endnu hersker Ulighed og Uvished til ringe Forfremmelse for Ungdommen, som det noksom erfares af dem, som fra Skolerne rekommanderes til Universitetet, skal Adressaterne mødes med de soranske Professorer i København og raadslaa herom. For at alting kan faa desto bedre Fremgang, tilsendes der dem nogle visse forfattede Punkter, hvorpaa enhver til samme Tid skal medføre sit skriftligt affattede Votum, med mindre flere enes og vil forfatte deres Votum i Fællesskab. Disse Vota skal overvejes af begge Universiteters Professorer og de deri fremsatte Ønsker antegnes (hvilket siden skal indleveres i Kancelliet) ligesom det, som ellers kan være fornødent til Fremme af denne Sag og Skolerne. Naar alle Meningerne er samlede, skal der forfattes en endelig Slutning om Ungdommens Undervisning, som straks skal renskrives. — Bilag: Paa efterskrevne Punkter har de forskrevne Professorer og Gejstlige at dirigere deres Betænkende: De lingvis: 1. Om noget desidereres in grammatica Dionysij. 2. Hvilke colloquia majora og minora, item de vocabulario majore et minore. 3. Om exercitio styli, hvorledes bedst ske kan. 4. Hvilke autores lingvæ latinæ soluti et ligati habitu classium ratione udi, efter og under Lektien skulle bruges. 5. Hvorvidt juvenus skal være fremme, før poetæ dennem proponeres. 6. Om ikke gavnligt, autores illos med brevibus et perspicuis commentariis i Siden at illustreres, paa det Disciplene sig derudi, før de kom i Skolen, øve kunde og præceptores intet have fornøden at diktere. 7. De, som skal forfatte samme commentaria, skal a professoribus nævnes og a magistratu befales at forfærdige dem til en vis Tid. 8. Autores i visse lectiones afdeles, paa det hver Skolemester kan absolvere dem til vis Tid, deraf og ses, hvor mange autores der er fornøden i Skolen. De lingva græca. 9. 1. Naar juvenus skal begynde derpaa, 2. hvad grammatica der skal bruges, 3. om compendioso lexico græco, 4. hvad autores græci skal forholdes Ungdommen, med dem procederes ut supra de latinis. De lingva hebræa: 10. 1. Hvilke Personer der skal øves deri, 2. de grammatica, 3. hvorvidt de skal drives deri. De artibus. 11. 1. Give til Kende, om noget desidereres in logica et rhetorica, som nu er i Skolerne, in præceptis eorum explicatione vel exemplis, paa det de saaledes maatte være forfattede, at alle dictata forbigaas,

2. hvorvidt de in lingvis bør være kommet, som skal høre dem. 3. hvad arithmetica der skal bruges, 4. samme artes i visse perfectiones, til en vis Tid at absolveres, at skiftes. De pietatis exercitiis: 12. 1. Hvorledes Catechismus Lutheri med vero sensu Ungdommen bekvemmelig instilleres kan til Gudsfrygt, ikke alene Ordene og sensum at vide, men pro ratione ætatis føre det til Brug, 2. tænkes paa et uberius doctrinæ pietatis compendium, som med Gudsfrygts Befordring adultioribus kan foreholdes, 3. hvorledes Bibelens Læsning frugtbarligen i Skolerne kan introduceres. Gud hjælp. Sj. T. 24, 514. K.

14. **Marts (Frederiksborg).** Lignende Miss., mutatis mutandis, til Professorerne ved Sorø Akademi. Udt. i Sj. T. 24, 514. K.¹

— Miss. til Hofprædikanten. Da det berettes, at Residensen til det kristelige Beneficium i Oslo, hvormed han er forlenet, er brændt paa nogle Træhuse nær, og at det ikke er tilladt at opsætte en Bygning paa det Sted, hvor den nu er, tillades det ham at afhænde samme Træhuse. Pengene, som han faar for dem, skal altid forblive ved samme gejstlige Gods. Sj. T. 24, 515. K.

— Miss. til Ernst Normand. Da det berettes, at Præsten i Stillinge skal have budt ham en Sølvkande for samme Kald, skal han snarest indsende udførlig Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 24, 515.

— Miss. til Mogens Sehested. Naar der bliver Præstekald ledigt i Københavns Len, skal han altid underrette M. Niels², Sognepræst paa Bremerholm, derom, saa at han kan sende en af Kongens Skibsprædikanter dertil, for at denne kan lade sig høre dér sammen med andre og lovlige kaldes, dog Bøndernes Ret til at kalde, hvem de vil, uforkrænket. Sj. T. 24, 515 b. K.

— Ligelydende Miss. til Frederik Urne³ om Frederiksborg og Kronborg Len. Sj. T. 24, 515 b. K.

— Miss. til Biskop Dr. Hans Reisener om at meddele

¹ Tr.: Rietz: Skånska skolväsendets hist. 629 ff.; se Kirkehist. Saml. 3. R. II. 709 f. Dsk. KL. III. 192. ² Mag. Niels Mikkelsen Aalborg.

³ Kun nævnt i Overskriften.

Provsterne i Københavns, Frederiksborg og Kronborg Len Indholdet af foregaaende Missive, for at de kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 24, 515 b. K.

14. **Marts (Frederiksborg)**. Miss. til Ernst Normand. Da Jørgen Grubbe til Tostrup har begæret Jus patronatus til Reersleuf Kirke, skal han med det allerførste til Kanceliet indsende Erklæring om, hvilke Bønder der er i Reersleuf Sogn og hvem de tilhører. Sj. T. 24, 516. K.

— Miss. til Claus Daa, Jens Juel, Christopher Ulfeldt, Christopher Urne og Jens Bjelke. De skal rette deres Lejlighed efter at sidde Retterting paa Bergenhus Slot og forhøre og kende i de Sager, som er eller bliver indstævnedes til den første i Norge berammede Herredag. Sj. T. 24, 516. K.

— Miss. til Just Høg om at optage Lodvig Rasmussen, Søn af afdøde Rasmus N., forrige Borgemester i Roskilde, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 24, 516.

— Miss. til Ifver Vind. Da han af Kongen er forordnet¹ til Værge for afdøde Mogens Godskes Søstre, skal han forhandle med en, som kan lade Liemarkgaard tilsaa til Bedste for Mogens Godskes Søstre og andre Kreditorer. Sj. T. 24, 516 b. K.

— Miss. til Jørgen Brahe og Hans Kaas. Henrik Bilde til Thiesbeck, Befalingsmand over Stavanger Len, og flere af Niels Gyldenstjernes Kreditorer har for rum Tid siden² erhvervet Kongens Befaling til Adressaterne om at skifte og dele Giel-skoufgaard og dens Tilliggende imellem Niels Gyldenstjernes Kreditorer. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, paalægges det dem snarest uden videre Forhaling at efterkomme ovennævnte Befaling. F. T. 4, 132.

— Miss. til Peder Basse. Da Kongen har bevilget, at Borgerne i Rudkøbing maa udføre Vikker dér fra Landet, skal han fremdeles lade dem uhindret udføre deres Vikker. F. T. 4, 132 b.

¹ 24. Febr. 1631.

² Jvfr. 26. Sept. 1630.

14. Marts¹ (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Gersdorf og Dr. Jens Dynissen. Da Hr. Peder Ifversen, Præst til Lønborg og Egvad, har begæret at maatte nyde begge disse Sogne med deres Præstegaarde, som hans Formænd har nydt før ham, skal de med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt disse 2 Sogne bekvemt kan forestaa af én Præst. J. T. 8, 302 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel om snarest til Kancelliet at indsende Erklæring om hosføjede Supplikation fra Ane, Peder Tygesens Enke. J. T. 8, 310.

— Miss. til samme. Da Kongen til Fortsættelse af den ofte beraadslaæde Landdefension og Grænsebefæstning sammen med Hertugen af Gottorp har anset det for godt at lade Stænderne i Fyrstendømmerne sammenkalde til Flensborg, og da der ligger Riget mærkelig Magt herpaa, skal han, naar han underrettes derom af Kongens Raader i Fyrstendømmerne, forføje sig til samme Møde i Flensborg, raadslaa med Kongens holstenske Raader, sammen med dem stille Forslag vedrørende Fyrstendømmet Slesvig, behandle dem og, saa vidt han kan hos en og anden, drive paa, at der tages nogen god og bestandig Resolution. Da Kongen dernæst af højvigtig Betænkende og Betragtning af denne Tids Tilstand foraarsages at have nævnte Fyrstendømmers Sikkerhed i Agt og lade anlægge nogle Grænsefæstninger, og da Kongen vel kan betænke, at Fyrstendømmerne i denne Tid ikke kan bygge og begynde Fortifikation paa alle de Steder, og det ikke heller er raadeligt paa Grund af Undersaatternes Uformuenhed at sidde i saadan evident Fare, naar Kongen véd nogenlunde at ændre det, skal Adressaten paa Kongens Vegne tale med Kongens Landraader derom og foreholde Stænderne, at de bør forsikre Kongen, at de til belejliger Tid, naar Landene igen kommer til Kræfter, og naar Kongen begærer det, vil erstatte Kongen de Udlæg, som Kongen anvender til Fyrstendømmets Fortifikation, hvilket han har at drive med Flid. J. T. 8, 310. K.

— Miss. til Hendrik Lange til Oldagger og Dr. Jens Dinnesen, Superintendent over Ribe Stift. Da Hr. Lambert Lau-

¹ Indført imellem 12. og 18. Febr. 1631.

gesen, Præst og Kapellan paa Sønderholmen, har berettet, at han ved Ildebrand og andre ulykkelige Tilfælde er geraadet i stor Armod, skal de i Aar og næste Aar forordne ham noget af Domprovstiets Kirker efter disses Formue og Indkomst. Orig. i Landsark. i Viborg. J. T. 8, 310 b.

(U. D.) **Marts**¹ (Frederiksborg). Miss. til Eiller Qvitzov. Følgende Kronens Bønder: Anders Pedersen og Anders Bonde i Nyemark, Oluf Nielsen, Niels Nielsen, Hans Jensen, Christen Jørgensen, Jørgen Lauritsen, Madts Lauritsen, Niels Søfrensen, Madts Søfrensen og Anders Jørgensen i Skoufgaardene, Gregers Madsen i Biørnsboe, Madts Clausen og Peder Andersen i Digit, Jep Jensen i Strasborg², Laurits Hansen i Nellerud, Anders Nielsen i Rønnemoese, Knud Thygesøn, Hans Clemendsen, Mikkel Simensen og Madts Jørgensen i Hinnevad, Hans Pedersen og Christen Moersen i Heboerne, Madts Lauritsen i Folleberlund³, Frandts Ollufsen Møller, Hans Nielsen i Thørrer⁴, Christen Andersen i Dyrebershus, Hans Mikkelsen i Padesøe, Palle Hiersen i Leerbershus, Mourits Nielsen i Loge⁵, Jens Nielsen i Snedkerhuset og Knud Bendsen i Musberhof⁶, alle i Rugaards Len, har klaget over, at afdøde Markvor Bilde, da han var forlenet med Rugaard, har indhegnet et Stykke Mark, som ovennævnte Mænd hævder, at de altid har haft i Brug til deres Gaarde og Boliger til fri fælles Græsgang. Derved er ikke blot deres Græsgang, men ogsaa deres Møllevej og Kirkevej blevet afskaaret dem. Eiller Qvitzov skal nøje undersøge Sagen og indsende udførlig Erklæring til Kongen om, hvorledes det forholder sig med den. F. T. 4, 160 b.

15. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Hvitfeldt til Lillø, Embedsmand paa Landskrone Slot, og Erik Krabbe til Veybyvad, Landsdommer i Skaane. Da Fru Anne Skovgaard til Hecke-bierig, Holger Ulfstands Enke, har begæret 9 Gaarde, hvoraf én har tvende Gaardes Brug, i Liungby i Bare Herred i Malmø-

¹ Brevet er uden Datum, men maa vistnok være fra den første Halvdel af Marts, idet Kongen fra 15. Marts af og Resten af Maanedens synes at have været i København. Det er indført som sidste Brev i 1631.

² Vistnok forskrevet.

³ Fuglebjørklund, Veflinge S., Skovby H.

⁴ Tørringgaard, Veflinge S.

⁵ Laagegaard, Haarslev S., Skovby H.

⁶ Navnet sikkert forskrevet.

hus Len i Skaane til Mageskifte for 1 Gaard i Solberrig, 2 Gaarde i Aaby Nørre, 1 Gaard i Espe¹ og 1 Gaard i Skreberlinge² i Onse Herred, alle i Malmøhus Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. R. 5, 456.

16. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christian Friis, Christopher Ulfeldt, Hans Lindenov og Frants Rantzau om med det første at revidere de af Rentemestrene Jurgen Vind til Gundestrup og Steen Beck til Førsløf aflagte Regnskaber for Tiden fra 1. Maj 1629 til 1. Maj 1630. Sj. T. 24, 509. K.

— Miss. til Jørgen Vind og Steen Beck. Det berettes, at Lensmænd og andre, som har Kvittansiarum at fordrø paa Kongens Renteri, opholdes og ikke kan faa deres Kvittanser, fordi nogle af de Kvittanser, som de tidligere har faaet, og som findes registreret dér, kan være forlagt eller forkommet for dem. Saafremt nogen fordrer Kvittansiarum, maa den ikke nægtes dem af den Grund, men dersom Kvittanserne findes rigtigt registreret paa Renteriet, saa der ikke er nogen Tvivl derom, maa de faa Kvittansiarum. Sj. T. 24, 516 b. K.

— Miss. til Just Høg. Da Kongen agter at sende Christen Thomesen til Tanderup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, ud af Riget, hvor han skal forrette Kongens Ærende, skal Just Høg i hans Fraværelse forvalte Rigens Kanslers Bestilling. Seglet tilsendes ham hermed. Sj. T. 24, 517. K.

—³ Miss. til Jørgen Vind og Sten Beck. Det berettes, at de i Renteriet har ført Jens Juel til Lindeberg, nu Befalingsmand paa Bergenhus Slot, efterskrevne Beløb til Mangel paa Skatten af de forarmede Bønder i Trondhjems Len og Jemteland for den Tid, da han var forlenet dermed, nemlig: af Romsdals Len 192¹/₂ Dlr., af Inderøen 169¹/₂ Dlr., af Strinde Len 75 Dlr., af Jemteland 1680 Dlr. og af Numedal 1236¹/₂ Dlr. 1 Ort, eller ialt 3353 Dlr. 1 Ort. Da Jens Juel nu med Tingsvidner har bevist, at Bønderne paa Grund af Ar-

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Esbste; jvfr. om disse Navne ogsaa Miss. af 3. Dec. 1630 om samme Sag. ² Skrevlinge, Onse H. ³ Sj. T. har, formodentlig ved en Fejlskrift: 17. Marts. Brevet er i K. dateret 16. Marts og i Sj. T. indført blandt Brevene af denne Dag.

mod ikke har kunnet betale denne Skat¹, skal de godtgøre ham disse Mangler. Sj. T. 24, 517 b. K.

16. Marts (Kbhvn.). Miss. til Universitetet i København og Kapitlet i Roskilde om at lægge 1 Gaard i Snefre i Merløse Herred og 1 Gaard i Veileby, som Universitetet og Kapitlet i Roskilde har faaet til Mageskifte af Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, for 1 af Roskilde Kapitels Gaarde i Kundby² i Horns Herred og 1 af Universitetets og Roskilde Kapitels Gaarde i Venslef, ind under Universitetet og Kapitlet. Sj. T. 24, 516 b. K. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 101.

— Miss. til Frands Rantzau, Statholder. Da Kongen har besluttet at sælge alle Galejer, som findes ved Bremerholm, paa nær 10 af de bedste, skal han, naar de Galejer, som skal sælges, er vurderede, sælge dem efter Vurderingen til hvem der begærer dem. Sj. T. 24, 518. K.

— Miss. til Claus Daa. Da Kronens Bønder i Dragsholm Len har andraget om at blive hjulpet med en Del Læster Byg til Sædekorn, skal Claus Daa lade dem faa 33 sjællandske Læster Byg af Dragsholms Lens Indkomst til Sædekorn, hvilke de siden skal betale Kongen tilbage. Sj. T. 24, 517 b. K.

— Lignende Miss. til Hans Lindenov om at lade Kronens Bønder i Kalundborg Len faa 30 sjællandske Læster Byg til Sædekorn. Udt. i Sj. T. 24, 517 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Han skal paa Antvorskov saavel som paa Korsør og Sæbygaard lade blive liggende 40 Læster Korn, hvoraf der skal laanes Bønderne i disse Len til Sædekorn efter deres Behov. Sj. T. 24, 518. K.

— Miss. til samme om at lade alt det Korn, som er samlet af Antvorskov Slots og Lens Indkomst, blive liggende indtil videre. Sj. T. 24, 518. K.

—³ Miss. til Gabriel Kruse og Dr. Hans Reisener. Da det berettes, at Haufdrop og Skendsved Sogne i Roskildegaaards

¹ Efter en ved K. liggende Fortegnelse over de ovenstaaende Beløb, i hvilken der findes samme Føjregning paa $\frac{1}{2}$ Dlr. som ovfr., drejer det sig om Skatten Jul 1628 og Paaske 1629. ² Kyndby. ³ K. er udateret.

Len er saare ringe, og at der i dem begge kun findes 16 Decimanter, der er saa uformuende, at en Præst ikke kan underholdes deraf til Nødtørftighed, skal Adressaterne undersøge Forholdene og til Kancelliet indsende Erklæring, om ikke Sognefolket i Haufdrop Sogn bekvemmeligt kunde besøge Solrød¹ Kirke og de i Skendsved Sogn Jersi Kirke eller annekseres til Hofuelsie² Kirke. Sj. T. 24, 518. K.

16. Marts (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Da han beretter, at der i Lavindskøbing er en Borger, som for sit Tilgodehavende hos afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne har faaet udlagt en Gaard paa Taasinge, og at han udbyder denne Gaard til Salgs, skal Henning Valkendorf paa Kirstina, Grevinde til Slesvig Holstens Vegne købe Gaarden af nævnte Borger saa billigt som muligt. Ligeledes skal han paa Fru Kirstinas Vegne af de jordegne Bønder paa Taasinge købe deres Bondeejendom, som de skal være villige til at sælge. Endelig skal han lade de til Kierstrup liggende Bønder faa nødtørftigt Brændsel, Bygningstømmer og Hjultømmer, saaledes som andre af Adel i Fyen under deres Tjenere. F. T. 4, 132 b.

— Miss. til samme. Da Erik Urne har udlagt en Del Jordegods til ham paa Kongens Vegne for det, som Erik Urne var Kongen skyldig paa sit Regnskab af Udsten Kloster og Gods, skal han lade nævnte Jordegods opbyde, saaledes som han har faaet det paa Kongens Vegne, og sælge det, hvis nogen Adelsperson begærer det. F. T. 4, 133. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til samme. Da Hans Rasmussen Falster, som holder til i Odense, har stævnet Gunde Lange til Søfvede, Befalingsmand over Tønsberg Len, paa hans Ære til førstkommende Herredag, som skal holdes i København, skal Adressaten tilholde ham at sætte nøjagtig Borgen i egen Person og ikke ved nogen anden for, at han vil møde selv for Retten og selv forsvare sin Stævning. Endvidere skal Adressaten tilholde ham at møde i egen Person eller ved sin Fuldmægtig i Tønsberg i Norge førstkommende 2. Maj for Lagmanden og Lagretten for at paahøre de Vidnesbyrd, som Gunde Lange agter at lade føre

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Solnød.

² Højelse S., Ramsø H.

imod ham. Dersom han ikke vil møde dér til nævnte Tid, skal Optagelsen af Vidnesbyrd dog have sin Fortgang. F. T. 4, 133.

16. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe og Bispen i Fyen. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til sammen med Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent paa Fyen, at revidere Kirkeregnskaberne paa Lavind, men da han paa Grund af adskilligt, hvormed han daglig besværes hos Kongens Moder, ikke kan komme til at revidere disse Regnskaber, skal Jørgen Brahe i hans Sted sammen med Bispen revidere Kirke-regnskaberne paa Lavind og siden indsende Erklæring derom til Kongen. F. T. 4, 133 b.

— Forleningsbrev for Thommis Dyre, Kongens Sekretær, paa det efter afdøde Jacob Ulfeldt til Bafvelse ledige Kan-nikedømme i Aarhus Domkirke. [Med Art. 1—2]. J. R. 8, 275 b. K.

— Miss. til Tønne Friis. Han har berettet, at Murankerne er udtaget af Muren paa Stjernholm Slot, og at det maa befrygtes, at Muren skal falde ned, dersom de ikke i Tide bliver indlagt igen. Han skal lade Murankerne indlægge igen, hvor det gøres fornødent, og ogsaa ellers hjælpe paa Muren, hvor det gøres Behov, for at den ikke skal falde ned. J. T. 8, 311. K.

— (Frederiksborg). Miss. til Henning Valkendorf og Gre-gers Krabbe. Da Jesper Friis til Ørbeklunde har berettet, at Ellested Sogns Tiende er sat for højt i Afgift, fordi Atteruppe By er ødelagt, skal de undersøge Forholdene og fast-sætte Afgiften af Tienden, som det kan eragtes forsvarligt. F. T. 4, 133.

17. Marts (Kbhvn.). Sj. T. 24, 517 b se 16. Marts.

18. Marts (Frederiksborg). Bevilling for Claus tor Smede, Borgemester i Køge, til at udføre 35 sjællandske Læster Korn her fra Landet til fremmede Steder, dog at han giver Kronen den tilbørlige Rettighed deraf. Han har for nogen Tid siden til Rigets Behov leveret Krigsammunion og har faaet Tilsagn af nogle Rigsraader om til Gengæld at maatte udføre

¹ 29. Jan. 1631.

noget Korn, hvilket af forskellige Aarsager endnu ikke er sket. Sj. R. 18, 560 b.

18. Marts (Frederiksborg). Miss. til Frandts Rantzau, Statholder. Diderich von Ahlefeldt til Bolke har berettet, at han, da han var Mønster- og Zahlkommissarius, har udbetalt 2320 Rdlr. til Hertug Frants Carl af Sachsen mod Kvittans fra dennes Mønsterskriver, og klager over, at han ikke kan faa denne Kvittans godtgjort, fordi han ikke har Hertugens eget Bevis paa disse Penge. Kongen tillader, at denne Kvittans maa godtgøres ham imod, at han forpligter sig til inden halvt Aar og Dag at skaffe Hertug Frants Carls eget Bevis paa nævnte Pengesum, saafremt han ikke selv igen vil betale disse Penge. Sj. T. 24, 518 b.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Emmike Sparre til Joenstrup af Roskilde Kapitels Gaarde har begæret 1 Gaard i Giørslef By og Sogn og 1 Gaard i Lidemarken By og Sogn, begge i Bjæverskov Herred, til Mageskitte for 1 Gaard i Togerup By i Alsøf Sogn og 1 Gaard i Olstrup By i Ulsø Sogn, begge i Fakse Herred, af hvilke den sidste bebos af Kapellanen sammesteds Hr. Jesper Eriksen¹, skal Kapitlet med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt førstnævnte Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Roskilde Kapitel. Sj. T. 24, 519. K.

— Miss. til Frands Rantzau, Statholder, om at lade Christen Bendsen, Borger i København, som tiltales ved Københavns Byting for Overtrædelse af Kornudførselsforbudet, faa Udsættelse af Sagen. Sj. T. 24, 519 b. (Tr.: KD. V. 123).

— Miss. til Jørgen Urne og Malte Juel. Da Hendrik Ramel til Beckeskouf med det første agter at gøre sine Søstre Regnskab for deres Værgemaal, som han hidtil har forestaaet, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar dette sker. Sk. T. 5, 457.

19. Marts (—). Bevilling for Adolph Philip von der Wisch til fra sin forrige Gaard Brangstrup² at udføre 8

¹ Jesper Eriksen Ørbæk, Sognepræst til Ulsø. Aasum H.

² Bramstrup,

Læster Korn til Kiel, Tolden dog uforkrænket. Udt. i Sj. R. 18, 560 b.

19. Marts (Frederiksborg). Miss. til Hr. Christian Friis, Kansler, og Frandts Rantzau, Statholder, om med det allerførste at revidere de af Claus Daa til Boreby, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm, aflagte Regnskaber over den Kontribution, som han i 1629 efter Kongens Befaling¹ har oppebaaret af Adelen og Stænderne. Sj. T. 24, 519 b. K.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne. Fru Vivicke Griis, Peder Munds Enke, har berettet, at Adressaten med Kongens Tilladelse har faaet Indførsel i Sandbygaards Indkomst for noget Tilgodehavende, som han havde at fordre hos hende, og at han i nogen Tid har nydt denne Indkomst, men ikke har gjort hende noget Regnskab, hvoraf det kunde erfares, om han har oppebaaret mere end han med Rette burde. Han skal med det allerførste gøre Fru Vivicke Griis Regnskab for, hvad han har oppebaaret af Sandbygaards Indkomst, i Nærværelse af 2 Mænd, som har faaet Kongens Befaling til at være nærværende paa samme Tid. Sk. T. 5, 457.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om, at ingen maa søge Kirke eller kommunikere paa Varberg Slot uden de, som hører til Slottet og Garnisonen. Sk. T. 5, 457 b. (Tr.: CCD. IV. 537).

—² Miss. til samme. Da der er opstaaet Misforstand imellem ham og Slotspræsten paa Varberg Slot, hvorfor Mogens Gyldenstjerne ikke ønsker at kommunikere hos Slotspræsten, tillader Kongen ham med Hustru og Børn at kommunikere hos en anden Præst dér i Byen eller i Lenet eller lade Sognepræsten³ eller Kapellanen i Varberg gøre Tjeneste paa Slottet en Søgnedag og bruge én af dem, naar Lejligheden tilsiger det. Sk. T. 5, 457 b. (Se CCD. IV. 537).

— Miss. til Erik Bilde og Vincents Stensen. Da der med det allerførste skal foretages Skifte imellem Fru Kirsten Norby til Vestergaard, Rubeck Pors's Enke, og hendes Børn efter deres afdøde Husbonde og Fader, skal de rette deres

¹ 1. Okt. 1629.
ved en Fejlskrift: Slotspræsten.

² Dateringsstedet er glemt.

³ Sk. T. har

Lejlighed efter at være til Stede ved Skiftet og taksere Bygningen paa Skoufsgaard for det, som den med Billighed bør takseres for ved Søkendeskitte. Hvis der opstaar Stridigheder imellem Parterne paa samme Skifte, skal de bilægge dem i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Sm. T. 6, 336.

19. Marts (Frederiksborg). Miss. til Hans Kaas. Da der med det allerførste skal foretages Skifte imellem Fru Kirsten Norby til Vestergaard, Rubeck Pors's Enke, og hendes Børn efter deres afdøde Husbonde og Fader, skal han rette sin Lejlighed efter at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Pors¹, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. Sm. T. 6, 335.

— Lignende Miss. til Henrik Jespersen om at paatage sig Værgemaalet for Fru Kirsten Norby, Erik Pors for Jomfru Elsebet Pors, Bernt Peitersen for Jomfru Karen Pors og Rubeck Pors for Jomfru Elsebet Pors. Udt. i Sm. T. 6, 335.

— Aab. Brev om, at Christen Andersen i Borum, som er beskikket til Herredsfoged i Framlev Herred, indtil videre og saa længe han er i denne Bestilling, i hvilken han besværes meget, tilmed da han bor paa en Adelfarvej imellem Skanderborg og Dronningborg Slotte og besøges meget af Kongens Tjenere, som sendes dér imellem, forskaanes for al Skyld, Ægt, Arbejde og anden sliig Tyngde af den Gaard, som han bebor dér. Han skal holde Gaarden ved god Hævd. J. R. 8, 277. K.

— Aab. Brev om, at Christen Mikkelsen i Koutrup², som er beskikket til Herredsfoged i Sabro Herred, indtil

¹ Der nævnes ikke hvilken. Brevet er stærkt forskrevet. De 5 Værgere nævnes i Overskriften. Af disse udnævnes Henrik Jespersen Mylting til Værg for Fru Kirsten Norby, Enken efter Rudbek Stigsen Pors († 1609), Bernt Pedersen von Deden blev Værg for Karen Pors; som Værg for Elisabet Pors nævnes baade Erik Klausen Pors og Rudbek Klausen Pors, medens der i selve Brevet, som maa være stilet til Hans Kaas, ikke nævnes noget Fornavn paa Jomfru Pors. Foruden Karen og Elisabet var der Døtrene Anne, Sofie, g. 1631 m. Klaus Gagge, og Hilleborg, g. m. Niels Gaas. ² Kvotrup, Faarup S., Sabro H. J. R. har Koutrup og Kouterup, K. Koutrup og — paa Bagsiden — Quortrup.

videre og saa længe han er i denne Bestilling, i hvilken han besværes meget, maa være forskaanet for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden slig Tyngge af den Gaard i Koutrup, som han bebor. Han skal holde Gaarden ved god Hævd. J. R. 8, 276. K.

19. Marts (Frederiksborg). Lignende aab. Brev¹ om, at Christen Pedersen, som er beskikket til Birkefoged i Rye Birk og til at vare paa Kronens Skove sammesteds, indtil videre og saa længe han er i denne Bestilling maa være forskaanet for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden slig Tyngge af den Gaard med det øde Eje og dens Tilliggende, som han bebor dér. J. R. 8, 276. K.

— Aab. Brev om, at Lauridts Jacobsen, Møller i Aarhus, som af Lensmanden paa Skanderborg Slot har faaet Befaling til at holde en Bro, kaldet Kannike Møllebro, ved Magt, for denne Besværing fritages for Gæsteri, Ægt og Arbejde af den Gaard i Borum, som Anders Pedersen tilforn havde, og som han nu selv har i Brug; dog skal han holde nævnte Bro ved god Hævd og Magt. J. R. 8, 276 b. K.

— Livsbrev for Christen Søfrensen paa den Gaard i Thammestrup i Vor Herred under Skanderborg Slot, som han nu bebor, fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og al anden Tyngge, og for hans nuværende Hustru Emmerendts Lauridtsdatter, hvis hun overlever ham, saa længe hun sidder i Enkesæde. Den, som har Gaarden, skal være forpligtet til at holde den ved god Hævd. J. R. 8, 276 b. K.

— Livsbrev for Fru Ingeborg Galt paa den Gaard i Borup i Skanderborg Len, som hun bebor, og som var forundt hendes afdøde Husbonde² for hans Tjenestes Skyld, fri for al Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Tyngge. Hun skal holde Gaarden ved god Hævd, hvormed Lensmanden paa Skanderborg Slot skal have Indseende. J. R. 8, 279. K.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Kongen har bevilget Fru Ingeborg Galt, at hun frit, uden Landgilde, Ægt og Ar-

¹ En Koncept til dette Brev er med nogle faa Rettelser benyttet som Koncept til det foregaaende Brev til Kristen Mikkelsen. ² Ufri Niels Grøn.

bejde maa nyde den Gaard i Borup, som hun bebor, saa længe hun lever, imod at hun straks betaler 300 Speciedlr. til Kongen, skal Lauridts Ebbesen straks modtage disse 300 Speciedlr. og lade dem levere i Renteriet. J. T. 8, 311.

19. Marts (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Sandemændene i Hids Herred i Silkeborg Len maa være fri for Ægt og Arbejde ligesom andre Sandemænd i Jylland, dog med Undtagelse af, naar Kongen med sit Fadebur rejser igennem Landet. J. R. 8, 279. K.

— Aab. Brev, hvorved denne Johan Rytter, som har berettet, at de kejserlige, da de havde bemægtiget sig Jylland, har nedbrudt et ham tilhørende Hus i Aarhus og igen opsat det i Skansen for Aarhus, faar Bevilling til at nedbryde nævnte Hus i Skansen og gøre sig det saa nyttigt, som han i alle Maader kan. J. R. 8, 279. K.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Ane Sehested faar Bevilling til at være sin egen Værge og selv oppebære Indkomst og Oppebørsel af sit Jordegods, dog skal hendes Værge paase, at hun ikke anvender noget til Unytte, og forsvare hendes Gods, om det gøres fornødent. J. R. 8, 279 b.

— Stadfæstelsesbrev paa en i Viborg den 29. Januar 1631 afsluttet Kontrakt imellem Thomas Juel¹ til Synderskov paa sine egne og sin Hustrus Fru Maren Bølles Vegne, Manderup Abildgaard til Skodborg, Manderup Due til Halkier og Jomfru Dorrette Abildgaard, der efter deres ovennævnte Morbroders og Farsøsters Begæring er blevne enige om, at deres Morsøsters Søn, ovennævnte Manderup Due, skal indtræde i det Arvegods, som kan tilfalde Manderup Abildgaard og Dorrette Abildgaard efter deres Farsøsters [Maren Bølles]

¹ Kristoffer Juel (Stjerne-Juel) til Estrup († 1588) var g. m. Kirsten Kaas (Sparre-Kaas) († 1588), hvis Søster Jomfru Helvig Kaas endnu var i Live. Af deres Børn var Thomas Juel g. m. Maren Bølle i et barnløst Ægteskab. Lene Juel († 1629) havde i sit andet Ægteskab med Jørgen Due († 1611) Sønnen Manderup Due til Halkær. Mette Juel († 1623) var g. m. Eggert Abildgaard Povlsen († 1622) og havde med denne Børnene Manderup, Dorte og Kirsten Abildgaard, hvilken sidste i sit Ægteskab med Palle Rosenkrantz Børgesen til Ørup havde Datteren Margrete Rosenkrantz.

Død, være sig Jordegods, Løsøre eller andet, saa at deres Morbroder Thomas Juels og deres Farsøster Fru Marens Gods skal være ét. Endvidere er de blevet enige om at tage deres afdøde Søsterdatter og Mosterdatters Barn, Jomfru Margrette Rosenkrantz, Datter af Palle Rosenkrantz til Ørup, for en Søsterlod med ind i alt det Arvegods og Løsøre, som de kunde arve efter deres Morbroder og Faster, naar de dør. Da disse ikke efterlader sig levende Livsarvinger, skal der forholdes paa følgende Maade med deres Efterladenskaber: Alt det Jordegods, som Thomas Juel og hans Hustru nu ejer eller som maatte tilfalde dem ved Arv eller som de maatte faa paa anden Maade, være sig Pantegods eller Købegods, saavel som alt Løsøre, rørligt eller urørligt, være sig Guld, Sølv, Penge, Kvæg, Bo og Boskab, Købstadgods eller Møllegheds, skal deles retfærdigt i tre Broderlodder, den ene Broderlod til Manderup Abildgaard, den anden til Manderup Due og den tredje til Jomfru Dorrette Abildgaard og Jomfru Margrette Rosenkrantz Pallesdatter, hvilken sidste Lod skal deles ligeligt i to Søsterlodder imellem disse. Endvidere lover Manderup Abildgaard og Manderup Due for sig og deres Arvinger efter deres Morbroders og Fasters Begæring, at naar disses Gods tilfalder dem eller deres Børn ved Arv, skal én af Hovedgaardene, som er Synderskouf, Estrup og Kollerup, tilfalde disse to Søsterlodder, hvilken det nu med deres Bevilling kan blive, for at Jomfru Dorrette Abildgaard og Jomfru Margrette Rosenkrantz kan have den at holde sig til. Dersom Jomfru Margrette Rosenkrantz skulde indgaa Ægteskab og i dette faa levende Livsarvinger, skal samme hendes Søsterlod følge hende og hendes Arvinger uhindret til evig Eje. Men dersom Gud ikke under hende Livsarvinger, skal hun alligevel beholde samme Arvegods med Løsøre og alt, hvad der tilfalder hende som Søsterlod, paa Livstid, dog at hun holder sin Part af Gaarden ved Hævd, Bønderne og Godset ved Lov og Ret og ikke lader de tilliggende Skove forhugge til nogen Upligt. Efter hendes Død skal samme Arvegods og det Løsøre, som tilfalder hende som en Søsterlod, igen falde tilbage til Manderup Abildgaard, Manderup Due og Jomfru Dorrette Abildgaard eller deres Arvinger. Og da Gud har velsignet Thomas Juels Søstersønner Manderup Abildgaard og Manderup Due med Børn og Livsarvinger, skal der ligeledes forholdes i saa Maade, at dersom nogen

af disse Søstersønner dør, førend Arven falder, skal deres Børn gaa i Arv efter Thomas Juel og hans Hustru, som om deres Fader levede. Ligesaa skal der forholdes med Jomfru Dorrette Abildgaard og Jomfru Margrette Rosenkrantz, dersom de i Ægteskab faar levende Livsarvinger. Alt dette er de enige om at holde uryggeligt og ubrydeligt, dog med den Undtagelse, at dersom deres¹ Morsøster Jomfru Helvig Kaas til Nandrup overlever deres² Morbroder, skal hendes Arvelod, den Søsterlod, som tilkommer hende efter deres Morbroder, afkortes paa alle tre Broderlodder og uhindret være hende følgagtig i alle Maader. Endelig skal de Livsbreve, som deres Morbroder og Faster og Morbroders Hustru³ har gjort mellem hinanden med deres⁴ afdøde Forældres Forsegling og Underskrift, være uforkrænket ved denne Kontrakt i alle Maader. Kontrakten er underskrevet og besejlet af alle de kontraherende Parter og yderligere til Vitterlighed af Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Danmarks Riges Marsk, og Mogens Kaas til Frøstrup, Befalingsmænd paa Vestervig og Dueholm Kloster. J. R. 8, 277 b. K.⁵

19. Marts (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Hr. Vigfus Ottesen, hvem hans Fader Hr. Otte Staffensen, Sognepræst til Gaulveriaabo⁶, som paa Grund af Alderdom og Svaghed ikke kan forestaa sit Kald, har taget til Kapellan, maa beholde samme Kald, naar hans Fader dør eller oplader ham Kaldet, dog paa Vilkaar af, at han kendes dygtig dertil af Bispen og kaldes lovligt efter Ordinansen og Forordningerne. N. R. 5, 14 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse om at skaffe Sti Pors til Skoufsgaard, Kongens Sekretær, 4 Raadyr og 2 Daadyr til hans Søsters⁷ Bryllup, naar han henvender sig derom til ham. F. T. 4, 134.

22. Marts (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Hendrik Nielsen, Ridefoged, Hendrik Hermansen, Gartner,

¹ D. v. s. Thomas Juels Moster. ² D. v. s. de tre Arvingers Morbroder, Arveloderen Thomas Juel.

³ D. v. s. Thomas Juel og Karen Belle. ⁴ D. v. s. Arvingernes.

⁵ Selve Kontrakten findes kun i J. R., ikke i K. ⁶ Gullverjabø. ⁷ Vistnok Sofie Pors Rudbeksdatte, som 1631 blev g. m. Klavs Gagge til Frøslev.

Hans Pedersen og Christen Matsen, alle boende i Hillerød, faar Bevilling paa Kroen for Frederiksborg Slot kvit og fri uden al Afgift og Tyngge. En af de 4 Mænd skal bo i Kroen og have sit Tilhold dér som Vært. Han skal aarlig have 200 Læs Ved af Kronens Skove, som Embedsmanden sammesteds skal lade ham udvise, Foder til 2 Heste og 2 Køer og fri Olden paa Kronens Skove i Frederiksborg Len til sine egne hjemmefødte Svin, naar der er Olden. Han maa faa Vin af Kongens Kælder dér paa Slottet for det Køb, for hvilket den er indkøbt, saa at han kan udtappe noget i Kroen, dog maa han ikke sælge Vin i Ametal ud af Kroen. Flæsk, salt Fisk og andet sligt, som han har fornødent til Udspisning, skal han ligeledes have for en rimelig Pris. Ingen anden i Hillerød eller omkring Slottet maa udtappe udover det, som de behøver til deres egen Husholdning, medmindre de har eller kan faa Kongens særlige Privilegium derpaa. Værten i Kroen skal have den, ligesom hans Formand har haft den, hvorimod han og de andre Mænd, som tilsammen skal holde Kroen, skal være forpligtet til at holde Kongens Hoftjenere i Gaarden og Kancelliet og deres medhavende Folk med Senge og Kammer, Hø, Havre og Strøelse til deres Heste, om de begærer det, saa at de før nogen anden skal have deres Losamenter og Værelser, medens de ligger dér, og skaffe dem saavel som de fremmede og andre, som maatte gæste Kroen, god Redelighed til Mad og Øl samt Hø, Havre og Strøfoder for en temmelig og billig Betaling, saa at Hoftjenerne eller den vejfarende Mand, fremmede eller Indbyggere, som gæster Kroen, ikke med Billighed kan beklage sig. Ingen uden han maa herefter herbergere fremmede Folk, og hvis der skulde ankomme saa mange fremmede, at de ikke kan logeres i Kroen, skal de øvrige indkvarteres af Hoffururen i andre Losamenter dér sammesteds. De 4 Mænd skal være forpligtede til at vedligeholde Kroen og paase, at det gaar skikkelig til i Kroen. Sj. R. 18, 560 b.

22. Marts (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand. Niels Olufsen, Slotsfoged paa Frederiksborg Slot, har berettet, at han har forstrakt afdøde Hans Møller, forrige Slotsskriver paa Antvorskov Slot, med en Sum Penge til Indkøb af Øksne til Kongens Behov efter den imellem dem gjorte Afregning. Da det tilkommer Ernst Normand at

erstatte denne Sum Penge, eftersom de nævnte Øksne er kommet til Kongens Behov, skal han uden videre Ophold betale Niels Olufsen denne Sum Penge eller ogsaa gøre ham Indvisning i afdøde Hans Møllers Restance. Sj. T. 24, 520. K.

22. Marts (Frederiksborg). Miss. til Gabriel Kruse. Denne Laurits Nielsen af Svarsleuf¹ har berettet, at hans Gaard, Korn og alt, hvad han havde, for kort Tid siden er brændt. Gabriel Kruse skal lade ham være forskaanet for indeværende Aars Landgilde og af Kronens Skove lade ham faa nødtørfigt Tømmer til Genopbyggelse af Gaarden, dog saavidt muligt uden Skade for Skoven. Sj. T. 24, 520.

23. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Christen Bager som Visitør i Sundet hos Hans Piper i Stedet for Herman Bager, som blev kasseret, med Løn fra førstkommende Paaske. (Enslydende med Bestallingen af 28. Okt. 1630 for Herman Bager). Udt. i Sj. R. 18, 561 b.

— Akkord med Christoffer Gjõe til Oxholt om at bygge et Skib i Nedenes Len af samme Størrelse som Kongens Skib „Tre Løver“, hvilket M. David Balfur, Kongens Skibsbygmester, for kort Tid siden har bygget for Christianshavn. Det skal være 42 Alen langt i Kølen, Bjælkerne 13 Alen, Fald af Stavnen 11½ Alen, Fald af Skudstavnen 2 Alen, Bredden af Hedtsbjælkerne 7 Alen 3 Kvarter, Skjørtinger agter 4 Alen, imellem Overløbet og Overkanten af Kobryggebjælkerne 3 Alen, Dybden imellem Foringen og den nedre Kant paa Overløbsbjælkerne 3 Alen, Bredden af Flagen 11 Alen, Indholterne skal være først 11 Tommer og siden opad 10, 9, 8, 7, 6, 5 Tommer. Gallionen, Staffering og Udskæring med Snedker- og Billedværk samt Kronens Vaaben bag paa Skibet vil Kongen selv lade bekoste. Skibet skal stikke 5 Vateralen, naar det bliver færdigt med alt Tilbehør. Christoffer Gjõe skal selv akkordere med M. Daniel Sinklar, Kongens Skibsbygger, om, at denne skal paatage sig at forfærdige dette Skib, som forskrevet staar. Skibet skal være færdigt til Bartholomæi Dag [24. Aug.] 1632. Christoffer Gjõe skal paa sin egen Bekostning paa et bekvemt Sted, hvor Skibet skal bygges, lade opsætte en Smedje, hvor

¹ Svogerslev S., Sømme H.

Jernværket til Skibet skal forarbejdes. Til Gengæld har Kongen tilsagt Christoffer Gjøe 6700 Rdlr. in specie for samme Skib, hvilke 6700 Speciedlr. skal kvitteres ham i de Skatter, som resterer af Mandal, Lister og Nedenes Len, og som blev paabudt 1628, da han var forlenet med nævnte Len. Kongen vil skaffe ham alt det nødvendige Jernværk og Masterne til Skibet, ligesom M. David Balfur har faaet, men Christoffer Gjøe skal lade gøre Masterne og Skibet sejlfærdigt for de samme Penge. [Iøvrigt med Afsnittene 2, 4 og 6 i Kontrakten af 13. Marts 1631 med Daniel Sinklar]. Med Christoffer Gjøes Forpligt af samme Dag, enslydende med ovenstaaende. Sj. R. 18, 561 b.

23. Marts (Kbhvn.). Mageskifte imellem Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, og Kronen. Sj. R. 18, 563 b. Kopi i D. Kanc. Diverse Breve sagligt ordnede III. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Mogens Pax om at lægge 1 Gaard i Trørnede¹ By i Tølløse Sogn og Birk paa Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, ind under Holbæk Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. Sj. T. 24, 520 b. K.

— Miss. til Frands Rantzau, Statholder, om at lægge 4 Gaarde i Spegelbye, hvoraf den ene, kaldet Holmgaard, giver Skyld af 1 Eng og har 3 Gadehuse paa sin Grund, desuden et Vænge, kaldet Taaghalm, og den til Gaardene hørende Skov til 100 Svins Olden, som Kongen har faaet til Mageskifte af ham, ind under hans Len [Møen], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sj. T. 24, 522. K.

— Miss. til Ernst Normand til Selsøe og Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland, Befalingsmænd paa Antvorskov Slot og Ringsted Kloster. Da Otte Brahe Stensen til Nesbyholmb har begæret 3 Gaarde i Attrup By i Terløse Sogn i Merløse Herred i Antvorskov Len og 1 Gaard i Jersey By i Tune Herred i Københavns Len til Mageskifte for noget Gods i

¹ Tjørnede, Tølløse S., Merløse H.

Kelle Klinte By, som Kongen har begæret af ham, da det ligger i Kongens Vildtbane i Kalundborg Len, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere tilbyder 1 Gaard i Verpeløf, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 24, 522 b. K.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. til Frands Rantzau, Statholder. Brynel Olufsen af Bahun Len har berettet, at han har mistet sin Skude under Jylland i forrige Ufredstid, da han af Hr. Jens Sparre til Sparritsholm, Embedsmand paa Bahun Slot, var fragtet med Brændeved til Fæstningen Glückstadt, og har nu andraget om at betænkes med en lille Galej af dem, som nu skal sælges. Frands Rantzau skal uden Betaling lade ham faa en af de ringeste af de nævnte Galejer. Sj. T. 24, 520. K.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt og Ifver Krabbe. Det berettes, at den Skov paa Aasen i Laholms Len, i hvilken der aarlig plejer at hugges et Antal Læs Ved, som leveres i Baasted, nu er saa forhugget, at det ikke mere kan ske bekvemt, og da det endvidere berettes, at der nær derved i Helsingborg Len, ogsaa paa Aasen, ligger en anden Kronens Skov lige saa belejligt, som den anden har ligget, skal Christoffer Ulfeldt aarligt i betimelig Tid i denne Skov lade udvise saa mange Træer til Ifver Krabbe eller hans Fuldmægtige, som behøves til de 1000 Læs Ved, som han har Befaling til at levere. Ifver Krabbe skal siden lade Kronens Bønder i Laholms Len hugge disse Træer og føre dem til Baasted. Sk. T. 5, 458.

— Miss. til Holger Bilde og Christoffer Stensen. Borkort Rud til Sæbygaard og Christoffer Stensen til Grimsted har i den sidste Fejde haft et Skib i Søen imod Rigets Fjender og har dermed indbragt adskilligt Gods til Lolland. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest efter de Vidnesbyrd og Dokumenter, som forelægges dem, at dømme, om dette Gods bør være Prise eller ikke. Sm. T. 6, 336.

— Miss. til Christen Holck. Han har berettet, at Tvilum Ladegaard under Silkeborg Len er saa ganske bygfældig, at den maa nedbrydes, saafremt Kongen vil have nogen Gavn af Tømmeret i den. Han skal lade denne Lade nedtage og bruge det Tømmer, som findes i den, til at lade en anden

Lade opsætte. Da det gamle Jagthus, kaldet Konghuset, ligeledes er ganske bygfældigt, skal han ogsaa lade det nedtage; det Tømmer og de Sten deri, som er brugelige, skal benyttes til at hjælpe Laden og de andre Huse dér, dog at det altsammen sker med saa ringe Bekostning som muligt. Da der skal findes nogle Palisader omkring Stenhuset og andre Steder paa Silkeborg Slot og endvidere en Skanse af Tømmer og Bøg, skal Palisaderne og Tømmeret borttages og, hvis der findes noget tjenligt deriblandt, skal det bruges til Reparation af de gamle Huse. J. T. 8, 311. K.

23. Marts¹ (Kbvhn.). Miss. til Joen Svendsen, forrige Lovmand paa Island, og Hans Nannisen, Kompagniets Købmand sammesteds. Da der er opstaaet Trætte imellem Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Island, og en Person, ved Navn Einer Hogensen, om adskillig Modvillighed, som denne har begaaet dér paa Landet, skal Adressaterne, naar Holger Rosenkrantz henvender sig til dem derom, uden Forhaling indstævne Einer Hogensen i Rette for sig, dømme paa de Klagemaal, som angives for dem, og give Parterne deres Dom beskrevet. N. T. 5, 154 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da det berettes, at der paa Island skal være en Person, ved Navn Einar Hogensen, som ved unyttige Trætter og adskillige Skældsord baade paa Tinget og ellers forholder sig modvilligt, skal Holger Rosenkrantz andre til Eksempel lade samme Person tiltale ved Retten for denne Modvillighed og tage Dom over ham og siden forholde sig efter denne. Saafremt han efter lovlig Citation ikke møder godvilligt for Retten, skal Adressaten lade ham fremføre med Magt. N. T. 5, 157 b.

— Miss. til Frederik Reedtz og Ernst Normand. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at Fru Sophie Brahe til Sebygaard maa faa noget af Kronens Gods i Vendsyssel til Mageskifte for noget af hendes Gods sammesteds, og det ses af den af gode Mænd foretagne Besigtelse, at Kronens Gods i Landgilde beløber sig til 11 Tdr. 1 Skp. $\frac{1}{2}$ Fjerd. Hartkorn og i

¹ Indført imellem 3. og 13. Marts. Nedenfor er skrevet: NB. Denne Copie hør hen til de Copier, dateret denne Dag, som forskrevet staaar.

Ejendom til 1½ Td. 3 Skpr. 1 Fjerd. 1 Alb., efter Aabomaal beregnet til 8 Skpr. pr. 1 Td., mere end det af hende i Vendsyssel tilbudte Gods, for hvilken Landgilde og Ejendom hun tilbyder at gøre Udlæg til Kronen af hendes Jordegods i Sjælland. Adressaterne skal med det allerførste besigte det af hende tilbudte Gods i Sjælland og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt der derved sker Fyldest for det i Vendsyssel manglende Gods. Der tilsendes dem en Kopi af den tidligere foretagne Besigtelse til Efterretning. Sj. T. 24, 521. K.

23. Marts (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Jomfru Sidtsel Galt faar Bevilling til med sin Værges Samtykke at sælge sit Jordegods til Betaling af sin Gæld. J. R. 8, 279 b.

24. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jomfru Soffie Galt faar Bevilling til med sin Værges Samtykke at sælge sit Jordegods til Betaling af sin Gæld. J. R. 8, 280.

— Aab. Brev, hvorved M. Thommis Lund, tysk Præst i Helsingør, som paa Tryk har ladet udgaa en Grammatica, som han titulerer Metrica, som skulde være gavnlig for Ungdommen i Danmark og Norge, faar Bevilling paa, at ingen i 12 samfælde Aar efter dette Brevs Datum maa eftertrykke denne Bog eller, hvis den trykkes andetsteds, indføre den her i Riget. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen og den anden Halvdel til M. Thommis Lund. Sj. R. 18, 566.

— Miss. til Hans Lindenov og Mogens Pax. Da Fru Anne Brahe til Sonnerup, Manderup Parsberg Enke, efter deres Besigtelse endnu bliver noget skyldig paa det Mageskifte, som Kongen har bevilget hende¹, og da hun herfor har tilbudt at give 1 Gaard i Bonderup i Merløse Herred og 1 Gaard i Solberg By i Løve Herred, skal de med det allerførste besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 24, 523. K.

— ² Miss. til Gabriel Kruse. Da Kronens Bønder i Kidserup i Roskilde Len har andraget om at faa noget Afslag i den aarlige Landgilde, som for nogle Aars Tid er paalagt

¹ Jvfr. 24. Jan. 1631.

² Sj. T. har ved en Fejlskrift: 25. Marts.

dem, skal han snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, naar, hvorledes og af hvad Aarsag denne Landgilde er paalagt Bønderne. Sj. T. 24, 524. K.

24. Marts (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Kongen har affærdiget denne Knægt til at føre 30 Heste til Fyrstendømmet Holsten, skal Palle Rosenkrantz skaffe ham Skuder til at føre samme Heste til Helgenhafn. Sj. T. 24, 524. K.

— Miss. til samme og Dr. Hans Resen. Da Eiler Urne har tilbudt af Skelby Degnerente at yde en god Pension til Næstved Skole imod, at der forordnes én, som kan residere i Sognet og forestaa Degnens Bestilling, skal de paa Skolens Vegne paase, at der af Degnerenten ydes en god Pension til nævnte Skole, og at der ikke sker den for kort. Sj. T. 24, 524 b. K.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Fru Helle Marsvin til Vogne har berettet, at der udenfor Vognegaard ligger et Stykke Jord, som hverken er Ager eller Eng og ikke heller kan blive det. Hun begærer at faa det for at kunne rette et Gærde, som hun ellers er nødt til at sætte til Krogs igennem et Vand sammesteds, og som maa befrygtes straks at ville op-raadne¹, og beretter, at hun har Fællede i denne Hedejord som flere andre. Erik Rosenkrantz skal indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Jord kan bevilges hende uden Skade for Kronen eller andre. Sk. T. 5, 458.

— Miss. til Tage Thott Otsen. Han har berettet, at nogle Svenskere begærer at maatte ud- og indskibe deres Gods og Tømmer ved Ronneby og Bodekuld. Da Kongen mener, at dette ikke kan tillades, skal han som af sig selv til de nævnte Svenskere erklære, at dette ikke kan ske, da det er Landhavne og saadan Udskibning strider imod Købstædernes Privilegier. Hvad angaar Hr. Karl Karlsens² Begæring ved-

¹ Der synes at være noget forskrevet ved Indførslen i Sk. T. Meningen maa formentlig være som ovfr.

² Karl Karlsson Gyldenhielm, svensk Rigsadmiral. Om Søboden jvfr. Miss. af 21. April 1629 til Tage Thott Ottesen.

rørende Søbods- og Skibsbygningen ved Bodekulden, skal Tage Thott Otsen, da det ikke drejer sig om Kronens Grund og Kongen ikke har nogen Betænkelighed derved, akkordere med Hr. Karl Karlsen om det Skibstømmer, som denne har liggende dér, efter den Anvisning, som hoslagt tilstilles ham fra Statholderen. Sk. T. 5, 458 b.

24. Marts (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Det berettes, at Jens Mand, forrige Borgemester i Assens, er blevet Johan Friis til Løgtved en Sum Penge skyldig, og at han siden er rømt, da der var gaaet Dom over ham for samme Gæld. Det formenes, at Jens Mand sammen med Hans Bang, Borgemester i Bogense, er interesseret i et Skib, som denne har ladet bygge, og som nu er solgt til Johan Clausen i Tønder, og at Pengene, hvormed Skibet skal betales, skal være deponeret hos Peder Samsing, Borger i Odense. For at Johan Friis kan komme ret under Vejr med, hvorledes det hænger sammen med dette Skib, skal Henning Valkendorf stævne for sig Hans Bang, Peder Samsing, Johan Clausen, dersom han er saa nær til Stede, og andre i Lenet [Odensegaard], som kender til Sagen, og foreholde dem at tilstaa, hvorledes det hænger sammen med dette Skib. Endvidere skal han lade Hans Bang fremlægge den Kontrakt, der er afsluttet imellem Jens Mand og ham, og lade ham meddele, hvornaar den er afsluttet, og hvem der da var til Stede. Ligeledes skal Henning Valkendorf gøre Arrest baade i Skibet og i Pengene, saavidt Jens Mand er interesseret deri, for at de kan blive til Stede indtil Sagens Uddrag. F. T. 4, 134 b.

— Aab. Brev, hvorved Johan Friis til Løegved faar Bevilling til at lade arrestere det Gods, som tilhører Jens Mand, forrige Borgemester i Assens. Jens Mand skylder ham en Sum Penge og er blevet dømt til at betale denne, men er derefter rømt. Johan Friis mener, at han sammen med Hans Bang, Borgemester i Bogense, er interesseret i et Skib, som denne har ladet bygge. Naar Johan Friis henvender sig med dette Brev til Befalingsmænd, Borgemestre og Raad, Fogder eller andre, skal de stævne for sig alle dem, der véd noget om dette Skib eller om andet, som tilkommer Jens Mand, hvormed denne omgaas hemmeligt, og ogsaa ellers være Johan Friis behjælpelig, saa at han kan faa sin Betaling. Hvad Gods der kan opspør-

ges, som tilhører Jens Mand, skal belægges med Arrest, indtil der er faldet Dom i Sagen. F. R. 3, 466 b¹.

24. Marts (Kbhvn.). Miss. til Johan Friis til Øridtsløfgaard, Hans Kaas til Østergaard, Jørgen Brahe til Hvedholm og Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmænd paa Hagenskov Slot og Odensegaard, Knud Ulfeldt til Hverring og Gregers Krabbe til Torstelund, Embedsmand paa Hindsgavl Slot. De har tilforn² faaet Befaling til at stævne for sig Lodsejerne til St. Jørgensgaard paa den ene og Svendborg Indbyggere paa den anden Side og dømme i de Tvistigheder, der er opstaaet eller maatte opstaa imellem dem. Da det berettes, at tre af Adressaterne ikke er mødt paa Aastederne og ikke har efterkommet Kongens Befaling, gives der dem alle Befaling til uden Undskyldning at møde paa de omtvistede Aasteder og afgøre Tvistighederne ved Dom, for at Kongens Befaling uden Udsættelse én Gang for alle kan blive fuldgjort. F. T. 4, 134.

— Stadfæstelsesbrev paa et Dronningborg den 24. Nov. 1630 udstedt Fæstebrev, ved hvilket Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg, steder og fæster øverste Mølle i Støvring Herred, som er fradømt Jens Møller, fordi han havde ladet Møllen og Dæmningen slet forfalde, og en lille særlig Eng, som Niels Christensen i Halstedt tilforn har haft i Brug, til Mogens Nielsen, Tolder i Randers, og hans Hustru Margrette Pofvelsdatter, med al Møllens Tilliggende med Grund, Ejendom og Damsted paa begges Livstid. Da de begge skal beholde dette paa Livstid, har de udgivet højere Stedsmaal, nemlig 40 enkende Rdlr., som skal føres Kongen til Regnskab i førstkommende Regnskab af Dronningborg Len. De skal i aarlig Landgilde efter Jordebogen give 8 Rdlr. af Møllen og 1 Mark af Engen og skal bygge og forbedre Møllen. J. R. 8, 280. K.

— Miss. til Jens Juel paa Aalborghus. Denne Kvinde Karen, Jacob Vogensens Enke, Borgerske i Aalborg, har nogle af Kronens Parter Korntiende i Fæste, men hun resterer med en Del af 2 Aars Afgifter paa Grund af Bøndernes

¹ Udenfor er skrevet: Ofve Juls Skrift.

² 8. Juli 1630.

ringe Sæd i samme Sogne. Da hun har stillet Kavtion derfor, har Kongen bevilget, at hun fremdeles maa beholde disse Tiender. Jens Juel skal lade sin Foged tilholde Bønderne i Sognene at betale hende, hvad de er hende skyldige paa de 2 Aars Tiender, fremtidigt yde hende Tienden i rette Tid og ikke i nogen Maade forurette hende i dens Oppebørsel, saafremt de ikke vil tiltales og straffes derfor. J. T. 8, 311 b.

24. Marts (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Lindenov. Denne Kvinde Karen, Jacob Vogensens Enke, Borgerske i Aalborg, har afstaaet noget Tømmer, som hun har liggende dér i hans Len [Aarhusgaard], til Kongen til Gængæld for 2 Aars Afgifter, som hun er blevet skyldig paa nogle Tiender, som hun har i Fæste af Kongen. Lauridts Lindenov skal lade nævnte Tømmer hugge, eftersom det kan eragtes tjenligt, til Knæer, Barkholter og Bygningstømmer og lade det ligge, indtil Frandts Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, træffer Bestemmelse om, hvortil det skal anvendes. J. T. 8, 311 b. K.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel. Tage Thott Andersen til Egede, Embedsmand paa Ørum Slot, har berettet, at en Mand, ved Navn Thommis Tøfting, i Ørum Len for et af ham begaaet Drab er dømt fra sin Fred og derefter fængslet. Denne Dom skal siden være optaget, fordi nævnte Thommis Tøfting beraaber sig paa, at han ikke har sin rette Bopæl paa de Steder, hvor han blev stævnet at møde i Rette, da han ikke nogensinde har haft fast Bopæl, hvilket han kun gør for at opsætte og forspilde Sagen. Da han ved 2 Vidnesbyrd tilforn noksom er overbevist om at have begaaet dette Drab, skal Adressaterne paany tage Sagen for sig og nøje undersøge den. Hvis Thommis Tøfting ikke har andet at befri sig med end Udflugter, skal de dømme i Sagen, hvad der er Lov og Ret. J. T. 8, 312.

U. D. og St.¹ Miss. til Just Høg om at optage Christopher Jensen og Anders Jensen, Sønner af Forstanderen i Aarhus², i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 24, 524 b.

¹ Indført efter Brevene af 24. Marts 1631.

² Forstanderen for

Aarhus Hospital Jens Kristensen.

U. D. og St. Miss. til Just Høg om at optage Christopher Christophersen og Sileman Christophersen, Søner af Christopher Svencke, Forvalter paa Tøjhuset i København, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 24, 524 b.

27. Marts (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Urne om at undersøge hosfølgende Klage fra Skomagerne i Christianstad og paase, at Bønderne ikke driver ulovlig Forprang eller handler imod Byens Privilegier og andre kongelige Forordninger. Sk. T. 5, 459.

— Oprejsningsbrev for Niels Potmager og Laurits Jyde i Stigtsbiereby, Frederik Parsberg til Harresteds Tjenere, over hvilke Frederik Parsberg for nogen Tid siden har faaet Dom paa Tudse Herreds Ting, hvorved de er dømt til Ransmænd og til at bøde deres 3 Mark, fordi de har slaaet noget Eng og bortført det fra hans Gaard Biereby. De har nu tilfredsstillet Frederik Parsberg, Sagvolder i denne Sag. Sj. R. 18, 566 b.

— Skøde til Jacob From, Slotsfoged paa Koldinghus Slot, paa en Have ved Frederiksborg Slot Norden op til Kongens Humlehave og Østen fra Jægergaarden, 20¹/₂ Alen i Bredden ved den vestre Ende imod Jægergaarden, 88 Alen 1 Kvarter i Længden ved den nørre Side langs op med Gaden, 43 Alen ved den østre Ende og 87 Alen 1 Kvarter ved den søndre Side langs ud med Humlehaven. Sj. R. 18, 566 b. (Se Kr. Sk.).

U. D. Marts (U. St.)¹. Miss. til Christoffer Ulfeldt og Ifver Krabbe. Af deres indsendte Erklæring har Kongen erfaret, at de interesserede af Adelen har bevilget, at deres Tjenere maa betale til Omkostningerne ved at udstikke Stensaa, men da det ikke kan vides, om det bevilgede er tilstrækkeligt, skal Adressaterne erkyndige sig om forstandige Gravere, som kan og vil paatage sig dette Arbejde, og fortinge med dem om at paatage sig dette Værk, dog skal disse, om muligt, sætte Borgen for de Penge, som leveres dem, og for at de vil udføre Værket saaledes, at det kan have Bestand. Adressaterne skal

¹ Dateret: in Martio. Indført efter 27. Marts.

indsende Erklæring herom til Kongen, for at denne kan vide, hvor vidt den dertil bevilgede Hjælp kan strække, og hvad det vil tilkomme Kronens Tjenere at erlægge. Sk. T. 5, 459 b.

U. D. Marts¹ (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Urne. Da Fru Elsebe Bülow, Hans Barnekows Enke, med det allerførste agter at skifte med sin afdøde Husbondes Arvinger og hendes Broder Christian Bülow til Ingelstad ikke kan være til Stede til den Tid, skal Jørgen Urne paatage sig Værgemaalet for Fru Elsebet Bülow, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. Sk. T. 5, 459.

U. D.² (Kbhvn.). Miss. til Christen Eriksen og Palle Urne. Da Kongen har befalet³ Hendrik Ramel til Beckeskoug at paatage sig Værgemaalet for afdøde Hans Barnekovs Børn, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at begive sig til Vidskøfle og hvor det ellers gøres fornødent og registrere Hans Barnekovs Bo med tilhørende Løsøre. Sk. T. 5, 459 b.

1. April (—). Miss. til Tage Thott, Christoffer Ulfeldt og Hendrik Hvitfeldt. Da Kongen ikke vil underholde saa mange Officerer i Skaane, som der er antaget dér, skal de straks aftakke Jürgen Urup og Efvert Hedemand; dog maa Hedemand igen antages som Kaptejn. Endvidere skal de afskedige følgende Kaptejner: Bendix Grot, Jokum Hedax⁴, Hans Gillis, Herman Hendriksen, Gerhart von Bartfeld, Frants Hercules og David Collatz. De andre, nemlig Tomis Christian, Povel Krag, Christian Brand, Nicolaus Machou, Peder Faske, Johan Stendehorn⁵ og Christian Machabeus maa blive i Tjenesten. Følgende Kaptejner: Jurgen Reichwin, Eberhart Daneklieb, Jurgen Holsten, Christian Jacobsen, Ertmand Sweitzer, Arent Hermansen, Peder Mönck, Hans Altzersen, Gabriel Renspeck⁶, Jurgen Mattisen, Frederik Gabrielsen, Ludvig Christensen, Peder Galtbeck⁷, Willum Johansen og Christoffer Mus⁸ samt

¹ Dateret: in Martio, indført imellem 24. og 27. Marts. ² Indført sidst i Marts Maaned. ³ 20. Dec. 1630. ⁴ Kaldes i Milit. Regnsk. Hollex eller Holladtz; muligt Fejlskrift eller Forvanskning for Kolladts? ⁵ Stenshorn. ⁶ Kaldes i Milit. Regnsk.: Gabriel Rensberg. ⁷ Peder Goldbeck. ⁸ Kaldes i Milit. Regnsk.: Christoffer Maus.

alle Sergenterne og Gefrejderne skal have Befaling til straks at begive sig til København, hvor de videre skal erfare Kongens Vilje. Sk. T. 5, 460.

2. April (Kbhvn.). Forpagtningsbrev, fra 1. Maj 1631 at regne, for Jørgen Schult, Hofraad, paa Kronens Ladegaard Bieldringegaard i Sjælland med dens Avl mod en aarlig Afgift af 493 Rdlr. in specie 6 Sk., at betale til Rente-mesteren i København. Sj. R. 18, 567 b.

— Bevilling for samme til at udføre 4 Læster Hvede fra Lolland til fremmede Steder, Tolden dog uforkrænket. Udt. i Sj. R. 18, 567 b.

— Bevilling for Hr. Niels Helvad til aarlig at faa en Del Proviant af Provianthuset ved Københavns Slot. Sj. R. 18, 567 b¹.

— Aab. Brev, hvorved Peder Søfrensen, Borger i Køge, som imod Forbudet har udført Korn dér fra Byen, faar denne Forseelse eftergivet, da han har tilfredsstillet Kongen derfor. Sj. R. 18, 568.

— Lignende Brev for Søfren Kræmmer i Køge, som ogsaa har udført Korn imod Forbudet. Udt. i Sj. R. 18, 568.

— Bevilling for Hendrik Holck til Rafnholt til at udføre en Ladning gullandske Sten fra Gulland mod de sædvanlige Afgifter. Udt. i Sj. R. 18, 568.

— Kgl. Konfirmation paa et Skøde, dateret Roskilde den 24. Marts 1631, ved hvilket Gabriel Kruse til Hiuleberg, Befalingsmand paa Roskildegaard, paa Kongens Vegne i Henhold til kgl. Miss. af 28. Febr. 1630 for en Købesum af 50 slette Dlr., hver Daler til 64 Sk. danske, som er ført til Indtægt i Roskildegaards Regnskab fra 1. Maj 1630 til Aarsdagen 1631, har tilskødet Giert Schrøder, Raadmand i Roskilde, en øde Plads sønden for den lille Stald i den østre Ende i Bispegaarden ud til Strædet ved Bispegaardens Bagport bag Giert Schrøders Gaard, hvilken Plads hverken er Kongen eller Bispegaarden til nogen Fordel, med et lille Stykke Mur ud til Strædet ved Bagporten. Pladsen er 24 Alen 3 Kvarter i Længden fra

¹ Tr.: Hist. Almanak for 1776, udg. af det kgl. Vidensk. Soc. fol. C. 5.

Nord til Syd fra den lille Stald til Giert Schrøders Gaard og 80 sjællandske Alen i Bredden fra Øst til Vest fra Strædet til Abildhaven. Sj. R. 18, 568 b. Orig. paa Perg.

2. April (Kbhvn.). Bestalling for Augustus¹ Velof, som en Tid lang har været Kammertjener hos Hr. Uldrik, Hertug til Slesvig, Holsten etc., Kongens Søn, som Tolder i Køge med samme Løn, som hans Formand Mads Rafn² har haft før ham. Ligeledes gives der ham Bevilling paa Vinkælderen under Raadhuset i Køge med samme Ret til at skænke Rhinskvind, som Anders Bagger og andre har haft. Endvidere maa han skænke spansk og fransk Vin under Raadhuset, men i en anden Kælder, adskilt fra Kælderen med Rkinskvind, efter Forordningen. Dog skal han betale den sædvanlige aarlige Afgift deraf til Borgemestre og Raad sammesteds. [Med Art. 1—6]. Sj. R. 18, 569.

— Miss. til Frederik Reedtz og Christian Grubbe. Fru Karren Grubbe til Skørpingegaard, Herlof Daas Enke, har berettet, at hun nylig har begyndt at procedere en Sag ved Retten, til hvilken hun behøver adskillige Breve og Dokumenter, som findes under Forsegling under hendes afdøde Husbondes Gemme. De skal med det allerførste begive sig til det Sted, hvor disse Breve findes under Forsegling, efter Fru Karen Grubbes Begæring udtage alle de Breve, Tegnebøger og andre Dokumenter, som kan være hende til Nytte i denne Sag, tilstille hende dem imod hendes Revers og indlægge en Genpart af det, som udtages, under deres Haand i Brevskrinene. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 24, 525. K.

— Miss. til Gabriel Kruse. Nogle Bønder i hans Len [Roskildeggaard] har berettet, at de forrige Aar har haft stor Misvækst paa deres Korn, og har derfor ansøgt om at faa noget afkortet i deres Landgilde. Han skal forholde sig

¹ Han kaldes i Navneregistret: Augustinus.
24. Okt. 1617.

² Bestalling af

med dem efter Forordningen og eftersom det hidtil har været Sædvane. Sj. T. 24, 525 b. K.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisner, Dr. Hans Mikkelsen og Dr. Jens Dynesen om at møde i København 14 Dage efter Trinitatis i Anledning af en Trætte imellem Dr. Mads Jensen, Superintendent over Skaane Stift, og Hans Otsen, Kannik i Lund. Sj. T. 24, 525 b. K. Orig. (til Dr. Jens Dinesen Jersin) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Dsk. KL. III. 192. S. M. Gjellerup: Biskop Jens Dinesen Jersin S. 177 f.).

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da der er opstaaet Trætte imellem Dr. Mads Jensen, Superintendent over Skaane Stift, og Hans Otsen, Kannik i Lund, om nogen Skælden, og da det berettes, at Dr. Mads Jensen i denne Sag har veget sit Sæde i Kapitlet, skal Kapitlet tilholde Hans Otsen ogsaa at vige sit Sæde i Kapitlet, indtil der er faldet Dom i Sagen. Sk. T. 5, 460 b.

— Bestalling for Peter Dombar som Major over Bønderknægtene, som er udskrevet af Landfolket i Skaane, med en maanedlig Løn af 40 Rdlr. til sig selv og 10 Rdlr. til hans Løjtnant, endvidere til 4 Sergenter hver 5 Rdlr., til 4 Korporaler hver 4 Rdlr. eller deres Værd i Korn og Varer, en Fændrik og en Trommeslager, hvortil der skal tages en af de bekvemeste i Kompagniet, alt fra den . . .¹ 1631 at regne, Maaneden beregnet til 32 Dage. Han og hans Løjtnant skal én Gang om Maaneden, undtagen i Bondens Saatid, mønstre, eksercere og afrette Landfolket i Krigsbrug med ret at bruge deres Gevær, holde Tog og Slagorden, hver passe paa sin Mand, kende Led og Red² og rette sig efter Trommen; de maa ikke med Drillen³ vænne Folkene til at løbe, men alene til at søge deres Fjende i deres Slagorden, foruden Hug, Slag og Strængthed, men han og hans Underofficerer skal omgaas Landfolket med god Besked og Lemfældighed og lade det møde, hvor det er Kompagniet belejligst. Han skal ogsaa ellers, hvor det gøres fornødent, føre samme Folk til Landets Forsvar for at forhindre alt fjendtligt Indfald og paa alle Marscher og Mønstringer holde god Ordinas

¹ Datoen mangler. ² = tysk: Reih und Glied. ³ Eksercits.

og Disciplin, saa at ingen med Rette kan besvære sig over ham, hans Officerer eller Folkene. Sk. R. 5, 6 b.

2. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Villum Tomisen, Landsdommer i Blekinge, paa nedennævnte Gaarde, saa længe han beklæder Landsdommerbestillingen. Tage Thott til Eriksholm og Malte Juel til Giesinggaard, Embedsmænd paa Sølvitsborg og Kristianopol Slotte, har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til i deres Len at udsøge nogle Bøndergaarde, som bekvemmeligt kunde lægges til Bestillingen som Landsdommer i Blekinge, og de har derefter udlagt følgende Gaarde: 3 Gaarde i Aspøe, 5 Gaarde paa Hasseløe i Vestre Hasseløe Gierd, 1 Gaard i Arpøe, 1 Gaard i Vogenøe og 1 Gaard i Saxemare, alle i Medelstad Herred i Sølvitsborg Len, Tomis Bentsers Gierd og 6 Gaarde i Senoren, Storke² i Hogen Salmosens Gierd og 6 Gaarde i samme Gierd samt følgende Bøndergaarde, som ikke er gierdlagte: 1 Gaard i Listerby By og Sogn, 3 Gaarde i Aspøe i Netterbye Sogn, 3 Gaarde, hvoraf 1 kaldes Naben, i Dyrke³ i Augrum Sogn, 1 Gaard i Torum Hesteholm og 1 Gaard i Lyckeby Avlsgierd. Kongen bevilger Landsdommer Villum Tomisen disse Gaarde, saa længe han beklæder Stillingen som Landsdommer i Blekinge. Han maa residere paa Gaarden Saxemare, dog skal han udminde Bonden, som nu bebor den, og endvidere skal han kvittere de Penge, som han hidtil aarligt har oppebaaret af Sølvitsborg Slot. Sk. R. 5, 7.

— Forleningsbrev for Mogens Gyldenstjerne til Fuldtofte, Befalingsmand paa Varberg Slot, paa Kirketienderne af Vindberg og Stafsinge Sogne, naar de bliver ledige og de, som nu har dem, dør, da Markerne til hans Gaard Langnes⁴ ligger i begge de nævnte Sogne. Han skal give sædvanligt Stedsmaal, Fæste og aarlig Afgift. Sk. R. 5, 8.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om, at han efter sin Begæring forløves en 14 Dages Tid fra Bornholm, da han og hans Søskende har bestemt at holde Skifte efter deres afdøde Fader⁵ i April Maaned, dog skal han sørge for, at intet for-

¹ 3. Aug. 1630. ² Øen Sturkø. ³ Tjurkø. ⁴ Formentlig Langaas, Morup S., Favraas H. ⁵ Aksel Eriksen Rosenkrantz, † 1. Dec. 1630.

sømmes i hans Fraværelse, hverken paa Landet eller i Fæstningen. Sk. T. 5, 460 b.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Han har forespurgt, hvorledes der skal forholdes med de Bønder i hans Len [Helsingborg], som har ansøgt Kongen om Forskaansel paa deres Kongeskat og Gengærd, da Sæden i en 2 eller 3 Aars Tid er slaaet meget fejl for dem. Han skal forholde sig efter den derom udstedte Forordning og som det har været sædvanligt. Sk. T. 5, 461.

— Miss. til Jørgen Urne. Tomis Noll til Mageløe har berettet, at der for nogen Tid siden¹ er bevilget ham noget Krongods i Christianstads Len til Mageskifte, og at de Bønder, hvem disse Ejendomme tilhører, nu paafører ham Trætte, uanset at han ikke har udvist Bønderne, men har tilstedt dem at blive paa Ejendommen, saa længe de vil, og har tilbudt at tilfredsstille dem efter Rimelighed. Jørgen Urne skal akkordere imellem Tomis Noll og de nævnte Bønder om samme Ejendom og, saafremt det er muligt, afgøre Sagen. Sk. T. 5, 461.

— Aab. Brev om, at Christopher Basse til Selleberre paa Grund af Svagelighed fritages for al Ridemænds Tov og anden Befaling. F. R. 3, 467 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Henrik Holck til Raufnholt har berettet, at han ejer Birkeretten til sin Gaard Raufnholt, men at der i Sognet, hvori Birket ligger, er en lille By, kaldet Morebye², og en Mølle, kaldet Kille-mølle³, og at denne By og denne Mølle ikke er indført i de Breve, ved hvilke Birkeretten er erhvervet. Henrik Holck har derfor begæret Konfirmation paa Birkeretten saaledes, at nævnte Morebye og Kille-mølle maa blive specificeret i Konfirmationen. Mogens Kaas skal snarest undersøge, hvorledes det forholder sig med nævnte Birk, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. F. T. 4, 135.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da Henrik Holck til Raufnholt har begæret at faa bevilget Jus patronatus til sin Sognekirke Harrested⁴, skal Henning Valkendorf erklære

¹ 10. Jan. 1628. ² Maare By, Herrested S., Vindinge H. ³ Kille-mølle, Ellinge S., Vindinge H. ⁴ Herrested, Vindinge H.

sig om, hvorvidt samme Jus patronatus kan bortgives, og ellers undersøge, hvad Herlighed og Indkomst nævnte Kirke har. F. T. 4, 135.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Falk Gjøe Henriksen. Da hans Broder Eskild Gjøe til Brandholm har begæret at blive fritaget for Værgemaalet for sine Søskende, da han fremtidig agter at bo i Jylland og han derfor ikke godt kan have Tilsyn med deres Gods, af hvilket en Del ligger paa Sjælland, en Del i Skaane og en Del i Fyen, skal Adressaten paatage sig dette Værgemaal. F. T. 4, 135 b.

— Miss. til Jørgen Lykke og Johan Friis. Hans Oldeland til Trellerup har berettet, at der i Uggersløf Kirke i Fyen staar nogle Brevskrin, som vedkommer Jomfru Elledtse Norby, hvilke Breve han som dennes Værge skal bruge paa førstkommende Herredag til Underretning i sine Sager. Adressaterne skal begive sig til nævnte Kirke, aabne Brevskrinene, udtage de Breve, som vedkommer Jomfru Elledtse, udlevere dem til Hans Oldeland imod hans Reversal og indlægge en Genpart af det, som udtages, under deres Hænder i Brevskrinet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 135 b¹.

— Miss. til Berent Pettersen om at paatage sig Værgemaalet for Fru Karren Urne til Tiselholt. F. T. 4, 136.

— Ekspektancebrev for Offe Skade til Kierbygaard, Kongens Sekretær, paa det første ledige Kannikedømme eller Prælatur i Aarhus Kapitel. [Med Forleningsbrevens Art. 1—2]. J. R. 8, 281. K.

— Stadfæstelsesbrev for Christen Søfrensen, Kroens Bonde i Egtvid i Koldinghus Len, paa et af Kong Christian III udstedt Brev² paa den Gaard, som han nu bebor, for ham og det længstlevende af hans Ægtebørn med al dens Tilliggende for begges Livstid mod den sædvanlige aarlige Landgilde og anden Rettighed, som fra Arilds Tid plejer at gaa

¹ Tr.: G. L. Wad: Om Eggert Christoffer Knuth og Søster Lerche S. XX f. ² Synes ikke at være indført i K. Brb. Jvfr. dog aab. Brev 12. Maj 1587.

af Gaarden. Han skal holde Gaarden vel bygget ved sin Hævd, maa ikke lade den forfalde i nogen Maade og ikke forhugge nogen dertil liggende Skov. J. R. 8, 281 b. K.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at tilholde Maren Madsdatter, Enke efter Mikkell Therkildsen, forrige Byfoged i Vejle, at klarere den Restance, som hendes Husbonde resterede med fra den Tid han betjente denne Stilling, eller, hvis hun ikke gjorde det, tiltale hende derfor ved Retten. Da hun nu med Tingsvidner har bevist, at hendes Gods og Regnskaber er blevet ødelagt af de kejserlige, har Kongen efterladt hende denne Sag, hvorfor Gunde Lange skal lade hende være utiltalt. J. T. 8, 313. K.

U. D. og St.¹ Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Christoffer Skade til Kierbygaard har begæret 1 Kapitlet i Aarhus tilhørende Gaard i Kastedt By og Sogn i Hasløf Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Adtsbyl By i Streløf Sogn i Nør Herred i Lundenæs Len, skal Kapitlet med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt førstnævnte Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 8, 313.

3. April (Frederiksborg). Skøde til Jørgen Befver, Indvaaner i Hillerød, paa et Stykke Jord udenfor Hillerød næst op til det Stykke Jord, som Kongen har bevilget Hans Pedersen², og til den nye Vej til København, 52 Roder i Længden fra den sorte Dam og 48 Roder i Bredden. Sj. R. 18, 570. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Hans Duffrich, Borgemester i Næstved, har berettet, at han med nogle Vidnesbyrd agter at føre Bevis for, at Byfogden sammesteds har givet ham en Dom anderledes beskrevet, end den blev afsagt paa Tinge, men at han frygter for, at han ikke kan føre disse Vidner paa sædvanlig Vis ved Bytinget, fordi Fogden, som sidder paa Tinge, er hans Modpart. Palle Rosenkrantz skal rette sin Lejlighed efter, naar Vidnerne er lovligt indstævnedes og skal

¹ Indført imellem 2. og 3. April.

² 23. Dec. 1630.

forhøres, da at være til Stede, tilholde Vidnerne at tale Sandhed og ellers paase, at alting gaar lovligt til. Sj. T. 24, 526.

3. April (Frederiksborg). Miss. til Hans Lindenov. Denne Klaus Lauritsen har berettet, at han for lang Tid siden har leveret en Del af sit Gods og sin Formue til en Kvinde i Aarhus, ved Navn Maren Justes, og taget Bevis derfor af hende. Dette Gods, mener han, har hun siden, da de kejserlige gjorde Indfald i Jylland, sammen med en Del af sit eget Gods ladet føre til Kalundborg, hvor hendes Arvinger, da hun døde, (trods den Arrest, som Klaus Lauritsen har gjort derpaa) har købt og solgt det og udført en Del fra Byen. Da han agter at føre Sagen for Retten, skal Hans Lindenov tilholde Borgemestre, Raad og Byfogden i Kalundborg med det allerførste at give Klaus Lauritsen beskrevet, hvad de véd om samme Arrest, Skifte og Køb. Sj. T. 24, 526.

— (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kronens Bønder i Kidserup i Roskilde Len i Sjælland faar Bevilling paa al Græsningen og alle Vindfælder i den Skov, som ligger til samme By, uden nogen Betaling, for at de bedre kan betale det Pund Byg, som for nogen Tid siden er paalagt dem hver for Skovens Brug. Sj. R. 18, 570 b.

— Bevilling for Jørgen Brahe til Hvedholmb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, til fra Riget at udføre 300 Staldøksne, som han har overstaldet sidste Vinter, dog Kronens Told og Rettighed uforkrænket i alle Maader. F. R. 3, 467 b.

— Miss. til Anders Bilde. Da Kongen vil forlene ham med Rugaards Len, skal han rette sin Lejlighed efter at modtage nævnte Len til førstkommende 1. Maj. F. T. 4, 136.

— Miss. til Eiler Qvitzov. Da Kongen har forlenet Anders Bilde til Damsboe med Rugaards Len, skal Adressaten rette sin Lejlighed efter at afgive samme Len fra førstkommende 1. Maj. F. T. 4, 136.

— Miss. til Peder Basse. Byfogden i Rudkøbing paa Langeland har berettet, at den tidligere Byfoged har faaet en Tiende i Fæste for at forestaa samme Bestilling, og at han stadig beholder den, skønt han ikke længer er Byfoged. Peder Basse skal indsende Erklæring til Kongen om, hvorledes det forholder sig med denne Tiende. F. T. 4, 136.

— Miss. til Holger Bilde [Landsdommer]. Kongen til-

lader ham efter hans Begæring at rejse over til Jylland, dog skal han forføje sig tilbage snarest muligt. Kongen har befalet Christoffer Stensen til Grimsted at forvalte Landsdommerbestillingen i hans Fraværelse. Sm. T. 6, 337.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Stensen. Da Kongen har forløvet Holger Bilde til Høybygaard, Landsdommer i Lolland og Falster, til i nogen Tid at rejse over til Jylland, skal Christoffer Stensen forvalte Landsdommerbestillingen, indtil Holger Bilde kommer tilbage igen. Sm. T. 6, 337.

— Pas for Kongen af Sverrigs Fuldmægtig til mod en rimelig Bjærgeløn uden Ophold at faa udleveret noget Kongen af Sverrig tilhørende Kobber, som er strandet under Læsø. J. R. 8, 281. K.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Maren, M. Ægidii Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbonde¹ har været forlenet med St. Margaretæ Vikarie i Aarhus Kapitel, og at hun efter hans Død ikke har maattet nyde den Indkomst deraf, som med Rette tilkom hende indtil Mortensdag 1627, skønt hun tit og ofte har anmodet derom. Kapitlet skal lade hende faa, hvad der med Rette tilkommer hende, og ikke forurette hende i nogen Maade. J. T. 8, 313.

4. April (—). Miss. til Gregers Krabbe om at lade indfordre de 1223 Sletdlr. 1 Mk. 12 Sk., som Vends Herreds Kirker skal yde til Middelfart Kirkes Reparation, og anvende dem paa denne Kirke, saa at den sammen med det, som den selv kan bringe til Veje, og med yderligere Hjælp fra andre Kirker kan blive fuldstændig repareret. F. T. 4, 136 b.

— (**Frederiksborg**). Skøde for Hans Casperling, Skovrider i Frederiksborg Len, paa en Del af Kongens Humlehave i Hillerød, næst op til Hans Casperlings Gaard sammesteds, 24 Roder i Længden og 22 Roder i Bredden, udenfor den Plads, som Kongen har skænket Jægermester Otto Termo, og paa det Hus, som Humlemanden har beboet, og som ligger op til den Plads, som Jægermesteren nu har i Brug. Sj. R. 18, 570 b.

5. April (—). Miss. til Ernst Normand. Menige Sognemænd, Borgere og Bønder i St. Peders Sogn i Slagelse

¹ Mag. Ægidius Lavridsen, Ærkedegn i Ribe.

har berettet, at Kirkens Part af Korntienden dér i Sognet er ledig, og har begæret at faa den til Fæste, idet de tilbyder at give 100 Sletdr. i Fæste og siden aarlig 4 Pd. Korn mere i Afgift, end der hidtil er ydet deraf. Han kan fæste denne Tiende til dem paa de nævnte Vilkaar. Sj. T. 24, 526 b. K.

5. April (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Søfren Christensen, Borgemester i Malmø, faar Bevilling til at gøre sin Datters Bryllup¹ i Kompagniet sammesteds, skænke Vin og bede sine Venner efter sin Vilje dertil, uanset Forordningerne om Bryllupper. Sk. R. 5, 8.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Denne Jens Nielsen Vrold har berettet, at hans Gaard er meget brøstfældig paa Tag, og at han er saa forarmet, at han ikke er i Stand til at lade den reparere. Lauridts Ebbesen skal tilholde de nærmest omkring boende og mest formuende Bønder at hjælpe ham med noget Tag, eftersom det behøves og Bønderne kan afstedkomme uden for stort Besvær. J. T. 8, 313 b.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz. Han skal paa Vordingborg Slot og underliggende Len lade blive liggende 30 Læster Korn, hvoraf der kan laanes Bønderne i Lenet til Sædekorn, eftersom de har det fornødent. Sj. T. 24, 527. K.

7. April (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Skelskør. Denne Pofvel Meckelborg har berettet, at der i Skelskør er tilfaldet ham en Arv, men at de ikke vil lade ham faa den, uden at han betaler Sjette- og Tiendepenge deraf. Da Pofvel Meckelborg er Danmarks Kronens Undersaat i Svabsted Stift, skal de uden Afkortning lade ham faa den Arv, der med Rette er tilfaldet ham. Sj. T. 24, 527.

U. D. og St. J. T. 8, 313 b se 10. April.

— ² Miss. til Otte Skeel. Det berettes, at to Mænd i hans Len [Aalborghus] formedelst en af deres Sognepræst udstedt Seddel har vidnet urigtigt til Tinge. Saa fremt det befindes, at Præsten og Mændene ikke har gjort dette med Forsæt eller Vidende, men af Forseelse, skal Otte Skeel

¹ Saaledes i Overskriften. I Teksten har Sk. R.: sit Bryllup. ² Indført før Miss. af 9. April.

aftinge med de to for Sagen. I den anden Sag, i hvilken der er gjort falsk Skudsmaal til Tinge, skal der forholdes efter Dommen. J. T. 8, 313 b.

9. April (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa om at lægge 6 Gaarde og 2 Tofteagre i Øfrefby¹ og 1 Gaard i Uderby², alle i Ods Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tyge Brahe til Mattrup, Befalingsmand paa Skivehus, ind under Dragsholm Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sj. T. 24, 528. K.

— Lignende Miss. til Gabriel Kruse om at lægge 1 Gaard i Siuf By og Sogn i Ramsø Herred ind under Roskilde Len. Udt. i Sj. T. 24, 528 b. K.

— Ligelydende Miss. til Frederik Reedtz om at lægge 2 Gaarde i Hosten i Dalby Sogn og 1 Gaard med Skov til 20 Svins Olden i Kongsted Boerup, alle i Fakse Herred, ind under Tryggevælde Len. Udt. i Sj. T. 24, 528 b. K.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Frederik Urne om, at han ikke maa tillade nogen Heste, undtagen Kongens egne, at komme ind i Post- eller Arbejdsstalden paa Frederiksborg Slot, hvem de end tilhører, med mindre Kongen selv befaler det. Sj. T. 24, 527 b. K. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Fru Karen Rostrup. Da Kongen har anset det for godt at udlægge 6 Gaarde i Meenstrup og³ Solte By til hende som Vederlag for de 6 Byer i Skafterup, som Kongen for nogen Tid siden⁴ har bevilget Niels Trolle til Troldholm til Mageskifte dér fra Lenet [Solte], skal hun lægge disse 4 Gaarde i Meenstrup og 2 Gaarde i Solte By, som hidtil har ligget til Antvorskov Slot, ind under hendes Len [Solte], som de herefter skal følge, saa længe hun er forlenet med nævnte Len. Da disse 6 Gaarde beløber sig til 13 Tdr. Korn mere end de bortskiftede Gaarde, skal hun aarlig modtage disse 13 Tdr. Korn og siden gøre Regnskab for dem i Rentekammeret. Sj. T. 24, 527 b. K.

— Miss. til Kommissarierne. Da Borgerne i Varberg

¹ Overby, Ods H. ² Yderby, Ods H. ³ Sj. T. har ved en Fejlskrift: udi. ⁴ 20. Dec. 1630.

har berettet, at de er saaledes tyngede af den Garnison, som de maa underholde med Servicepenge, at de efter Byens Vilkaar vanskeligt kan udstaa det mere, og da en Del Kaptejner nu aftakkes, skal Kommissarierne indkvartere Soldaterne paa andre Steder, hvor det bekvemmest kan ske. Sk. T. 5, 461 b.

9. April (Frederiksborg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om Varberg Garnisons Ret til at bruge borgerlig Næring i Byen og Pligt til at bære Byens Tyngde. Sk. T. 5, 462 a. (Tr.: CCD. IV. 537 ff.).

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Denne Anders Hansen har tilbudt at tjene paa Bornholm som Kaptejn og eksercere Bøndernes Sønner og Drengede dér i Gevær- og Krigsorden og ellers lade sig bruge paa andre Steder, hvorhen han maatte blive kommanderet, imod at faa en af Kronens Gaarde paa Bornholm, hvor han kan have Ophold og Residens. Holger Rosenkrantz skal lade ham faa en af Kronens Bøndergaarde dér, som er ledig eller herefter bliver ledig, og som med Hensyn til Ægt, Arbejde og anden Fornødenhed bedst kan undværes fra Slottet. Sk. T. 5, 461 b.

— Miss. til Otte Marsvin og Dr. Hans Vandel. Denne Karen Pofvelsdatter, Enke efter M. Niels Søfrensen, Sognepræst i Bierregraf, har berettet, at den nuværende Sognepræst dér, Hr. Hans Andersen, da han blev kaldet, lovede hende Ægteskab eller, hvis hans Sind ikke kunde falde dertil, nødtørftigt Ophold paa Livstid, som hans vedlagte Seddel viser. Adressaterne skal undersøge Sagen og Kaldenes¹ Lejlighed og forordne hende nogen Underholdning af samme Kald, dog saaledes, at Præsten fremfor alt kan blive forsynet til Nødtørftighed. J. T. 8, 314.

— Miss. til Christian Holck. En Del af Kronens Bønder og Møllere i Silkeborg Len har andraget om at faa noget af deres Landgilde og Skyld for 1630 eftergivet, da de for deres Armods Skyld ikke kan yde den altsammen for nævnte Aar. Kongen tillader, at der eftergives dem noget af denne Landgilde og Skyld i Forhold til, hvad Christian Holck eragter, at de kan taale at yde og dog blive ved Gaardene og

¹ Bjerregrav, Aalum og Tanum S., Sdr. Lyng H.

Møllerne, men han skal selv paase, at ingen uden de forarmede faar Landgilde eftergivet, hvilket han siden skal bevise med Tingsvidner. J. T. 8, 314. K.

9. April (Frederiksborg). Miss. til Lauridts Ebbesen og Tønne Friis. Da Christen Holck til Bustrup, Befalingsmand paa Silkeborg Slot, har begæret 1 Ødegaard, som er afbrændt i Fjendernes Tid, i Thyregod By, 1 Gaard, kaldet Thyrgelund¹, og 1 Gaard, kaldet Oderbeck, alle i Thyregod Sogn i Koldinghus Len, til Mageskifte for 1 Gaard og 2 Gadehuse i Agerbeck, 1 Gaard i Skadts, alle i Skads Herred, og 1 Gaard i Torp² i Bellumb Sogn i Vester Herred, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 314 b. K.

10. April (—). Forordning om de Fattige i København. Sj. R. 18, 571. (Tr.: CCD. IV. 539 f. KD. VI. 206 ff.).

— Aab. Brev, hvorved Universitetet faar Privilegium paa at have to Bogtrykkere. Det har hidtil haft Privilegium paa én Bogtrykker, men da denne ikke alene kan overkomme at trykke baade Bibelen og de til Skolerne og Universitetet fornødne Bøger, som Kongen nu har ladet anordne, tillades det Universitetet at antage Jokum Martzan som Bogtrykker og, naar han dør, straks at forordne en anden, saa at Universitetet altid kan have to typographos academicos. Disse skal være fri for al kongelig og borgerlig Skat og Tynge, men maa ikke bruge nogen borgerlig Næring, undtagen hvad deres Hustruer kan tjene ved Spinden, Væven og deslige i Husene. Jokum Martzan skal være forpligtet til at holde et perfekt Typografi og Bogtrykkeri med en god, ren og perfekt Stil af alle brugelige Slags og et Trykkeri til at trykke Kobberstykker med. Sj. R. 18, 572 b³.

— Aab. Brev, hvorved det tillades de høj lærde i Universitetet i København toldfrit at indføre det Papir, som de har forskrevet til Trykning af en Bibel. Sj. R. 18, 572 b.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Borgerne i København at forskrive en Skibstømmermester og 19 Skibs-

¹ Tyregodlund, Tyregod S., Nørvang H.
Horne H.

² Tarp, Billum S., V.
³ Tr.: H. Matzen: Kbh. Univ. Retshist. I. Till. S. 35.

byggere og Skibsbyggerstvende fra Udlandet. Sj. R. 18, 573. (Tr.: KD. III. 101).

10. April (Frederiksborg). Pas for Willum Hafversack som Fuldmægtig for M. David Balfour, Kongens Skibsbygmester, til Preussen, Pommern og det derværende Farvand for at hente noget Tømmer, som M. David Balfour har liggende dér, til Flaadens Fornødenhed. Udt. i Sj. R. 18, 573.

— Bestalling for Frants v. Stenwinckel som Løjtnant til Skibs med en aarlig Løn af 150 Dlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra 8. April sidstforleden at regne. Udt. i Sj. R. 18, 573.

— Ekspektancebrev for Peder Vibe, Kongens Agent i Paris, paa det første ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke, som skal overdrages ham uden videre Benaadningsbrev fra Kongen, dog dermed de Breve uforkrænket, som Kongen har givet andre paa Kannikedømmer i Roskilde Domkirke. Sj. R. 18, 573 b.

— Aab. Brev, hvorved Dorrete Hansdatter, Jokum Bruns Enke, som har faaet Livsbrev¹ paa Søllemarksgaard paa Samsø, faar Livsbrev for en af sine Sønner paa nævnte Gaard efter hendes Død paa samme Betingelser som hun. Sj. R. 18, 573 b.

— Miss. til Rigsraaderne². Af mange Aarsager er det nødvendigt med det første at foretage en Reparation af Kronborg, og jo længere Bygningen staar hen som nu, desto besværligere vil det være at føre den til Rette igen, men Kongen véd ikke selv Midler, hvorved den kunde repareres, paa Grund af adskillige Udgifter, som idelig hænger paa Kongen, saa at han vanskelig véd at klare dem. Kongen mener, at der ikke er noget bedre Middel end et Paalæg paa Tolden, hvorfor han ogsaa har ladet tale derom med den hollandske Kommissarius i Sundet, som ikke har afvist det. Kongen anmoder derfor Adressaterne om med dette Bud at indsende deres Betænkning til Kancelliet, om det ikke var raadeligt at forhøje Tolden i nogle faa Aar til det dobbelte for at fuldføre Bygningen derfor. Sj. T. 24, 528 b. K. Orig. (til Klavs Daa) i Rigsraadsbrevene.

¹ 19. Okt. 1629.

² De opregnes alle.

10. April (Frederiksborg). Miss. til Gabriel Kruse. Da det berettes, at en Del af Husene paa Roskildegaard er ganske brøstfældige paa Tagene, saa at det maa befrygtes, at Overdelen skal falde ned, dersom de ikke repareres i Tide, skal han lade Tagene reparere, hvor det gøres Behov, dog med saa ringe Bekostning som muligt, hvilken han skal føre til Regnskab. Sj. T. 24, 530 b. K.

— Miss. til Jørgen Seefeld, Landsdommer i Sjælland. Da han beretter, at en Stald og en Lade paa Ringsted Kloster er ganske bygfældige, saa at det maa befrygtes, at de falder ned, dersom de ikke repareres i Tide, skal han lade dem reparere efter det derpaa tagne Syn, som er tilstillet Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen. Da der efter hans Beretning paa Klostret findes nogle smaa Huse og Vinkler, som er unyttige, skal han tage disse ned og forbedre de andre Huse dermed, dog skal alting ske med saa ringe Bekostning som muligt. Sj. T. 24, 531. K.

— Miss. til samme om snarest at sende den Ammunition og det Gevær, som findes paa Ringsted Kloster, ved en af sine Tjenere til Køge, hvorfra Tolderen dér skal sende det til Kongens Tøjhus. Sj. T. 24, 531 b. K.¹

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at sælge Byens Gaarde paa Amagertorv og anvende Pengene derfor til Værket udenfor Nørreport, samt om Værket udenfor Vesterport. Sj. T. 24, 530 b. K. (Tr.: KD. V. 123. G. F. Lassen: Kbhvns. Befæstnings Hist. S. 134).

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Slagelse om at optage denne Jens Andersen, som en Tid lang har været i Kongens Tjeneste som Baadsmand, men nu paa Grund af Alder ikke kan fortjene sin Føde, i Hospitalet i Slagelse, naar der bliver Plads ledig. Sj. T. 24, 531 b.

— Miss. til Frands Rantzau om Silkekompagniets Betaling for Silkehandelen, som Kongen har afstaaet til Kompagniet. Sj. T. 24, 531 b. K. Orig. i D. Kanc. (Tr.: KD. V. 124).

— Miss. til Participanterne i den ny ostindiske Ud-

¹ Paa K. er skrevet: NB. Visit. D. Hessel.

redning i København. Det berettes, at de har tegnet sig for en Sum Penge til den paatænkte nye ostindiske Udredning gennem de af Kongen dertil forordnede. Da Jagten Charitas nu med det allerførste skal afsejle til Ostindien, anmodes de om uden videre Udsættelse at indbetale de tegnede Beløb til dem, der forestaar denne Udredning, af Hensyn til den Fare, der kan tilslaa dem, dersom Rejsen ikke bliver til noget, fordi de holder sig tilbage. Sj. T. 24, 532 b. K.

10. April (Frederiksborg). Miss. til Dr. Hans Reisner om at undersøge og indsende Erklæring om, hvorvidt der i Fundatserne for Kalundborg, Næstved og Ringsted Hospitaler eller ellers findes noget, som kan forhindre, at Hospitalerne overføres til Vartov, saaledes at der sendes ligesaa mange fattige eller flere til Vartov, end der hidtil har været underholdt hvert Sted efter Fundatserne. Sj. T. 24, 532 b. K.

— Miss. til Hans Lindenov om at indsende Jordebogen og al anden Indkomst, Lejlighed og Inventarium samt nogle Aars Regnskaber fra Hospitalet i Kalundborg. Sj. T. 24, 533. K.

— Lignende Miss. til Palle Rosenkrantz fra Hospitalet i Næstved og til Jørgen Seefeld fra Hospitalet i Ringsted. Sj. T. 24, 533. K.

— Miss. til Frands Rantzau. Felix Fux, Rotgiter, har berettet, at hans Hustru har indleveret sin forrige Husbondes, hans Formands, Regnskaber over det, som denne har haft under Hænder, til afdøde Renteskriver Anders Friis med Beviser og hvad der ellers hørte dertil, men at alt dette er forkommet, og at der derfor formenes Felix Fux Kvittans paa hans Regnskab for det, der er leveret ham. Skønt Beviserne saaledes ikke er til Stede, skal Frands Rantzau dog lade sidstnævnte faa Kvittans paa Rentekammeret for hans Regnskaber over det, som han har haft under Hænder. Sj. T. 24, 533. K.

— Miss. til Claus Daa og Hans Lindenov. Da der er opstaaet Trætte i Vordingborg om nogle Jorder, som bruges af Borgerne dér, skal de undersøge denne Sag grundigt, forhøre, hvad Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har at sige dertil, afslutte Sagen, adskille Parterne og give dem deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 24, 533. K.

10. April (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand. Den Tiende, som afdøde Peter Mortensen har haft i Fæste, skal han ikke bortfæste, men lade den forblive ufæstet, indtil den tilkommende Lensmand overtager Lenet [Antvorskov og Korsør]. Sj. T. 24, 533 b. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirck om at lade Sognepræsten¹ i Korsør faa Kronens Part af Tornborgs Sognetiende for sædvanligt Fæste og aarlig Afgift. Sj. T. 24, 534. K.

— Miss. til Peder Basse. Præsten² i Lavindskøbing paa Langeland har berettet, at da hans Formand³ var død og inden han selv fik Kaldet, har Bønderne deromkring frastedt ham Tienden til Lavindskøbing Kirke, som hans Formand havde haft. Peder Basse skal indsende Erklæring til Kongen om, hvorledes det forholder sig med denne Tiende. F. T. 4, 137 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Odense. De har berettet, at de har givet Peder Pedersen i Lindelse, Herredsfoged i Langelands Sønder Herred, Ekspektancebrev paa den Del af Lindelse Tiende, som ligger til Odense Skolepersoner, naar Peder Hansen i Ildebølge, som nu har denne Tiende i Fæste, dør, at dette er sket, fordi Peder Pedersen har forpligtet sig til at give 10 Rdlr. aarlig til de nævnte Skolepersoner, saa længe Peder Hansen lever, og at han allerede har erlagt Fæste af nævnte Tiende og forhøjet Afgiften af den. Da nævnte Skolepersoners Gavn og Fremtarv bør søges og rammes, skal Hospitalsforstanderne forunde Sognemændene denne Tiende fremfor nogen anden, saafremt de vil gaa ind paa at forhøje Afgiften af Tienden og betale 10 Rdlr. aarlig, saaledes som Peder Pedersen har tilbudt, samt stille vederhæftige og tro Mænd som Kavtationister herfor. Ellers skal det forblive ved den Kontrakt, som Adressaterne har oprettet med Peder Pedersen. F. T. 4, 138.

— Aab. Brev, hvorved Jon Jensen og Inger Jensdatter i Flenninge⁴ By og Sogn i Helsingborg Len, som har begaaet Lejermaal med hinanden, og som er beslægtede i 3. Led, efter deres Ansøgning om at faa deres Forseelse efter-

¹ Mag. Jakob Jensen Gyrsting.

² Lavrids Jakobsen Hindsholm.

³ Anders Rasmussen Bredal († 1630).
skrift: Flemminge.

⁴ Sk. R. har ved en Fejl-

givet og om at maatte blive i Landet, faar eftergivet deres Forseeelse, dog at de endelig begiver sig i Ægteskab og af deres yderste Formue giver noget til de fattige foruden den Bod, som de er Kongen skyldige. Sk. R. 5, 8 b. Orig. i D. Kanc. kgl. Bestall., Bevill. etc.

10. April (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Urne. Da Laurits Vival, som er fængslet i Christianstad, angiver, at Vulf Gribs Datter¹, som han har faaet til Ægte, har været frugtsommelig ved ham, og at Fosteret skal være forkommet, skal Jørgen Urne lade Sagen nøje undersøge og med det allerførste meddele Resultatet af Undersøgelsen til Hr. Anders Bilde til Rosendal, Tage Thott til Eriksholm og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Herrisvad Kloster, Sølvitsborg og Helsingborg Slotte. Sk. T. 5, 461 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Christoffer Ulfeldt. Da der er opstaaet adskillig Trætte imellem Vulf Grib til Bierkeberg og en Mand, ved Navn Laurits Vival, som har faaet Vulf Gribs Datter til Ægte, og da nævnte Vival især angiver, at Vulf Gribs Datter har været frugtsommelig ved ham, og at Fosteret er forkommet, skal de med det allerførste nøje undersøge Sagen, især flittigt forhøre om Fostret og indsende Beretning derom til Kancelliet. Sk. T. 5, 462 c.

— Oprejsningsbrev for Fru Elline Marsvin til Ellensborg til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa hendes Tjener Lauridts Chrestophersen, som for nogen Tid siden er blevet dræbt, og hvortil hans Broder Thomis Chrestophersen beskyldes for at være Aarsag, hvilken Sag ikke er blevet forfulgt i rette Tid. F. R. 3, 472 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Denne Brevviser Peder Knudsen i Spedsberrig² har berettet, at en Mand, ved Navn Hans Lauritsen Kryckerer, har bedraget ham og uden Betaling frafikseret ham en Baad, med hvilken Hans Lauritsen bedrev allehaande Tyveri og Skælmeri. Da denne eftersøgte for disse Gerninger, rømte han fra Baaden, hvorefter den blev optaget og tildømt Kongen som Rømningsgods. Peder Knudsen har nu an-

¹ Gertrud, som Vival havde ægtet 1629 under falsk Navn; de blev skilt 1630. ² Spodsbjærg, Langelands Sdr. H.

draget om at faa Baaden tilbageleveret, da den er frafikseret ham uden Betaling. Dersom Peder Knudsen lovligt kan bevise, at nævnte Baad har tilhørt ham, og at han ikke har faaet Betaling for den, skal Henning Valkendorf lade ham faa den igen. F. T. 4, 137.

10. April (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Brahe. Det berettes, at han har et Kvindfolk bosiddende hos sig, som nogle Gange er blevet besøvet. Han skal sende hende med hendes Dom til Tugthuset i København, dersom Barnet ellers kan blive passet, saa at det ikke i nogen Maade forsømmes. F. T. 4, 138.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Det berettes, at der er opstaaet Trætte imellem Dr. Jens Mule og Jens Anscharis, Byfoged i Odense, at Sagen har været indstævnet for Kongen og Rigens Raad, og at den siden er blevet bilagt af Jens Anscharis selv ved en Kontrakt, som han endda siden overfor Adressaterne har forpligtet sig til at efterkomme. Disse har kavtioneret og sagt god for ham og har taget til sig det Brev, som Dr. Jens Mule havde faaet af Jens Anscharis, og har kasseret det. Adressaterne skal uden Ophold skaffe Dr. Jens Mule Skøde fra Jens Anscharis paa Tollelund med Tilliggende, saaledes at han kan være forvaret dermed, og endvidere skaffe ham nævnte Brev ukasseret igen, for at Kongen ikke skal faa yderligere Ansøgning derom. F. T. 4, 138 b.

—¹ Miss. til Laurits Lindenov og M. Morten Matsen. Da Hr. Søfren Berthelsen, Sognepræst til Lisberg, Skeibye og Hasløf Sogne, har klaget over, at der ikke findes nogen Residens til hans Kald, skal de nøje undersøge, om der ikke forud i noget af disse Sogne har været nogen Præstegaard, som siden af andre Aarsager kan være fravendt Præsterne, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 313 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Mageskifte mellem Tygge Brahe til Mattrup, Embedsmand paa Skivehus Slot, og Kronen. Sj. R. 18, 580. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Frederik Reedtz og Gabriel Kruse. Da Kongen

¹ I J. T. er Stedet og Dateringen glemt.

af Jørgen Brahe til Hvedeholmb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, har begæret Forsinge Hovedgaard, 1 Gaard i Badstrup og en Part i en Gaard i Kierbye, som ligger i Kalundborg Vildtbane paa Sjælland, til Mageskifte, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at ligne og lægge samme Gaarde og Gods imod de andre Besigtelser, som tilsendes dem af Laxmand Gyldenstjerne til Bierskouf og Henrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, der skal besigte det Gods, som Jørgen Brahe begærer til Vederlag i Skaane, og af Laurits Ebbesen til Tulstrup og Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmænd paa Skanderborg og Stjernholm Slotte, der skal besigte det Gods, som Jørgen Brahe begærer i Koldinghus Len i Jylland, og indsende deres Besigtelse til Kancelliet. Sj. T. 24, 529. K.

10. April (Frederiksborg). Miss. til Hans Lindenov. Da ovennævnte Jørgen Brahe har begæret noget Gods i Jylland og Skaane til Mageskifte for det Gods, som han har liggende i Kalundborg Vildtbane, og som Kongen faar af ham, skal Hans Lindenov være til Stede paa Kongens Vegne, naar Friderich Reedtz og Gabriel Kruse besigter dette Gods. Sj. T. 24, 530. K.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne til Bierskouf og Hendrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot. Da Kongen har bevilget Jørgen Brahe 1 Gaard, kaldet Skattegaard, i Bøgetoft i Helsingborg Len i Skaane og Højheden i en Annekspræstegaard til Knudstrup¹, som skal følge Præsten med Landgilde, Ægt, Arbejde og Sagefald, til Mageskifte for det Gods i Kalundborg Vildtbane, som Kongen faar af ham, skal de med det allerførste besigte ovennævnte Kronens Gods og sende Besigtelsen til Frederik Reedtz og Gabriel Kruse. Sk. T. 5, 462 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Kongen har bevilget Jørgen Brahe Skattegaarden i Bøgetofte samt Knudstrup² Annekspræstegaard, der ligger i hans Len [Helsingborg], til Mageskifte for det Gods, som han har liggende i Kalundborg

¹ Da Knudstrup laa i Kaagerød S., maa der med Annekspræstegaarden være ment den i Stenestad S., der var Anneks til Kaagerød S., jvfr. Skøde 18. Juni 1632. ² Sk. T. har ved en Fejlskrift: Kundtz.

Vildtbane, skal Adressaten være til Stede, naar Kronens Gaard besigtes af ovennævnte Laxmand Gyldenstjerne og Hendrik Hvitfeldt. Sk. T. 5, 462 d.

10. April (Frederiksborg). Miss. til Lauridts Ebbesen til Tulstrup og Tønne Friis til Hesselager, Embedsmænd paa Skanderborg og Stjerniholm Slotte. Da Kongen har bevilget Jørgen Brahe 1 Gaard i Kobberbyl¹ i Norup Sogn, 1 Gaard i Brestenlund² i Bresten og 2 Gaarde i Balle, alle i Tørrild Herred i Koldinghus Len i Jylland, til Mageskifte for noget Gods, som han har liggende i Kalundborg Vildtbane, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at besigte dette Gods og give Besigtelsen beskrevet fra sig. Da Jørgen Brahe endvidere har begæret, at nogle Enge, som kaldes Raadtskier, ved Vejle skal indbefattes i samme Mageskifte, skal de hos Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Koldinghus, erfare, om disse kan bortskiftes. Dersom de ikke er sat for aarlig Landgilde, skal de sætte og taksere dem. Da Klemend Søfrensen, Borgemester i Vejle, har Herligheden i en af de Gaarde, som Jørgen Brahe faar til Mageskifte, skal de hos Gunde Lange erfare, hvorledes der bekvemest kan gøres Borgemesteren Udlæg i en anden Kronens Gaard. Besigtelsen skal de sende til Frederik Reedtz og Gabriel Kruse. J. T. 8, 316.

— Miss. til Gunde Lange. Da Jørgen Brahe har overladt Kongen noget af sit Gods i Kalundborg Vildtbane i Sjælland og til Mageskifte herfor har begæret 1 Gaard i Kobberbøl i Norup Sogn, 1 Gaard i Brestenlund i Bresten Sogn og 2 Gaarde i Balle, alle i Tørrild Herred i Koldinghus Len i Jylland, skal han være til Stede paa Kongens Vegne, naar nævnte Gaarde besigtes af Lauridts Ebbesen og Tønne Friis. Da Jørgen Brahe endvidere har begæret, at nogle Enge, som kaldes Raadtskier, ved Vejle skal indbefattes i samme Mageskifte, skal Gunde Lange overfor nævnte Kommissarier erklære, om de kan bortskiftes. Dersom disse Enge ikke er sat for aarlig Landgilde, skal de sætte og taksere dem. Da Clemend Søfrensen, Borgemester i Vejle, har Herligheden til en af de Gaarde, som Jørgen

¹ Kaaberbølgaard, Nørup S., Tørrild H.

² Bredstenlund, Bred-

sten S., Tørrild H.

Brahe faar til Mageskifte, skal Gunde Lange underrette ovennævnte Kommissarier om, hvor der bekvæmst kan gøres Borge-mesteren Udlæg i en anden af Kronens Gaarde. J. T. 8, 315 b.

10. April (Frederiksborg). Miss. til Gregers Krabbe om at lægge 1 Gaard i Blanke og 1 Gaard i Roesløf By og Sogn i Fyen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kalundborg, ind under hans Len [Hindsgavl], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. F. T. 4, 137.

— Miss. til Jørgen Orning om at lægge det Strøgods i Vendsyssel, hvormed afdøde Peder Munk til Sebyegaard var forlenet (undtagen det, som ligger i Jersløf Herred, som Kongen har befalet at lægge under Aalborghus), ind under Aastrup Len og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af det. Hvis han i forrige Aar 1630 har oppebaaret noget af Ret-tigheden heraf, skal han klarere herfor i sit Regnskab for samme Aar. J. T. 8, 315. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1631 at regne, for Anders Bilde til Damsboe paa Rugaards Len og Vissenbjerg Birk. Han skal aarlig svare 450 gode enkende Rdlr. uden nogen Afkortning, undtagen Landgilden fra de Bønder dér i Lenet, som nu er forordnede til Soldater, og som derfor har deres Gaarde kvit og fri, hvilket i Penge beløber sig til 60 Rdlr. 3 Sk. danske. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Art. 1—14 og 16—18]. F. R. 3, 468.

— Miss. til Henning Valkendorf og Gregers Krabbe. Da Kongen har forlenet Anders Bilde til Damsboe med Rugaards Len, skal de være til Stede, naar Eyler Qvitzov til Lykisholmb vil levere Gaarden og Lenet fra sig, overlevere det til Anders Bilde med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Gaarden og Ladegaarden og de til Gaarden liggende Skove og give alt beskrevet fra sig. F. R. 3, 471 b.

— Lignende Miss.¹ til Claus Brockenhuus og Gregers Krabbe

¹ Kun i Overskriften til Miss. om Overleveringen af Rugaards Len. Forleningsbrevet er af 27. Juni 1631.

om at overlevere Nyborg Slot og Len til Mogens Kaas fra Fru Birgitte Brockenhuus, Jacob Ulfeldts Enke. F. R. 3, 471 b.

10. April (Frederiksborg). Følgebrev for Mogens Kaas til Støfringgaard til Bønderne i Nyborg Len efter afdøde Jacob Ulfeldt til Urup og for Anders Bilde til Bønderne i Rugaards Len efter Eyler Qvitzov, at de skal svare Mogens Kaas i Nyborg Len og Anders Bilde i Rugaards Len. F. R. 3, 471.

— Følgebrev¹ for Ventsel Rotkirck til Bønderne i Antvorskov Len efter Ernst Normand til Selsøe, at de skal svare Ventzel Rotkirck [fra 1. Maj]. Udt. i Sj. R. 18, 574.

— Miss. til Frederik Reedtz og Mogens Pax om at overlevere Antvorskov Len til Ventsel Rotkirck. Udt. i Sj. R. 18, 574.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1631 at regne, for Ernst Normand til Selsøe paa Koldinghus Len. Han maa aarlig oppebære 2497¹/₂ Kurantdlr. til Løn til sig selv og sine Folk og en Hofklædning til sig selvsjette. Han skal af ovennævnte Penge bespise og underholde sig selv, sin Hustru og deres egne Folk samt følgende Slottets daglige Tjenere: Slotsfogden, Slotskriveren selvtredje, en Redesvend, som ogsaa skal være Dugsvend og Kornmaaler, en Ridefoged, en Skovrider, Bageren selvanden, der ogsaa skal brygge, en Fisker, Hovsmeden selvanden, 2 Vognsvende, en Humlemand, en Urtegaardsmand, en Portner, en Vægter og Fadeburskvinden selvtredje. For al Resten af Slottets og Ladegaardens visse og uvisse Indkomst skal Ernst Normand gøre Kongen aarligt Regnskab. Med Hensyn til Folkelønnen skal han forholde sig som hidtil, og som det findes indført i hans Formands Regnskab. Han maa ikke tilstede Fogden eller Skriveren, langt mindre andre Slottets Folk, at have nogen Genant dér i Lenet, undtagen Fogden sine Tiendepenge og Skriveren sin Skriverskæppe. Da den under Koldinghus liggende Ladegaard er afskaffet, skal han bortleje Avlingen og Jorden dertil til sikre og formuende Bønder eller andre, hvem der vil give mest derfor, for en rimelig aarlig Afgift og blive enig med

¹ Forleningsbrevet er af 27. April 1631.

Bønderne om, at de skal give en vis aarlig Sum i Arbejdspenge for at blive fri for alt Arbejde, undtagen Agning af Ved og Jord til Salpeterladen. Han skal give Kongens betroede Skriver Tilhold om aarlig at gøre Regnskab for al vis og uvis Rente, der kan falde i Lenet, og maa i Stedet for den Tiendedel af den uvisse Rente, som han hidtil har oppebaaret, aarlig oppebære 180 Dlr. Kurant. Den øvrige Part af samme uvisse Rente og al Oldengæld, Told, Sise, Vragpenge eller Korn og hvad der oppebæres for rodhuggen Skov vil Kongen have forbeholdt sig selv. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste, til hvilke han skal have frit Foder og Maal ligesom ogsaa til 2 Vognheste. Den aarlige Leverance fastsættes til: 60 Læster Brød og 6 Læster Smør, at levere til Proviantskriveren paa Københavns Slot straks paa Foraaret, 1500 Tdr. Havre, den ene Halvdel at levere inden Vinteren, den anden Halvdel straks paa Foraaret, 60 gode Slagteøksne, at købe og levere paa Skanderborg Slot den 8. Aug. tilligemed 27 gode Landgildekøer, 1000 Læs Bulved, at sende til Københavns Slot, den ene Halvpart straks paa Foraaret saa snart som muligt og Resten senest 14 Dage efter Mikkelsdag, 10 gode kløvede Træer i hvert Læs eller, hvis Træerne ikke er kløvede, men runde, 10 Træer i Læsset, hvert Træ mindst 1 sjæll. Al. vidt omkring. Hvad der bliver tilovers af Lenets Indkomst, maa han ikke sælge, førend han faar Befaling dertil af Kongen eller dennes Statholder. [Iøvrigt med Artikl. 6—7, 10—11, 13—14, 17—18, 20 og de nye Artikl. A og C]. J. R. 8, 288 b.

10. April (Frederiksborg). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1631 at regne, for Tage Thott Andersen til Egede paa Mariager Klosters Len med Gislum Herred. Han skal svare 1500 gode enkende Rdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst til Mariager Kloster og maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og fri Olden til hans hjemfødte Svin paa Klosterets Ladegaard. [Iøvrigt enslydende, mutatis mutandis, med Forleningsbrevet af 20. Maj 1624 for Mogens Kaas til Støvringgaard]. J. R. 8, 285 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1631 at regne, for Gunde Lange til Bredning paa Ørum Len. [Ensydende, mutatis mutandis, med Forleningsbrevet af 6. Aug. 1629 for Tage Thott Andersen til Egede.]. J. R. 8, 287.

10. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1631 at regne, for Jens Juel til Kieldgaard, Rigsraad, paa Bøvling Len. [Ensyldende, mutatis mutandis, med Forleningsbrevet af 6. Aug. 1629 for Otte Skeel til Hammelmose.]. J. R. 8, 281 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1631 at regne, for Otte Skeel til Hammelmose, Rigsraad, paa Aalborghus Len. Han skal gøre Regnskab for det Gods, som Peder Munk har haft i Forlening og som ligger i Jerslev Herred, vist og uvist. [Iøvrigt ensyldende, mutatis mutandis, med Forleningsbrevet af 30. Juli 1629 for Jens Juel til Keldgaard.]. J. R. 8, 283 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Tønne Friis til Hesselager og Jahan Brockenhuus til Lerbeck. Da Kongen har forlenet Ernst Normand til Selsøe med Koldinghus Slot og Len, skal de være til Stede, naar Gunde Lange til Bredning vil levere Slottet og Lenet fra sig, overlevere det til Ernst Normand med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de til Slottet liggende Skove og give alt beskrevet fra sig. J. R. 8, 291.

— Ligelydende Miss., mutatis mutandis, til Otte Marsvin og Lauridts Lindenov om at overlevere Mariager Klosters Len til Tage Thott Andersen fra Mogens Kaas, til Christen Høg og Mogens Kaas til Lyngholm om at overlevere Ørum Len til Gunde Lange fra Tage Thott, til Hr. Uldrik Sandberg og Hendrik Lange om at overlevere Bøvling Len til Jens Juel fra Otte Skeel og til Niels Friis til Krastrup og Reinholdt Heidenstrup om at overlevere Aalborghus Len til Otte Skeel fra Jens Juel. J. R. 8, 291.

— Følgebrev for Otte Skeel til Hammelmose til Bønderne i Aalborghus Len, at de skal svare Otte Skeel fra 1. Maj. J. R. 8, 291 b.

— Lignende Følgebreve¹ for Ernst Normand til Bønderne i Koldinghus Len, for Tage Thott Andersen til Bønderne i Mariager Klosters Len, for Gunde Lange til

¹ I J. R. er under Følgebrevet for Otte Skeel tilføjet: De andre forskrevne fire Lensmænd finge og Følgebrev.

Bønderne i Ørum Len og for Jens Juel til Bønderne i Bøvling Len. J. R. 8, 291 b.

10. April (Frederiksborg). Miss. til Malte Sehested. Mogens Sehested til Holmbgaard, Befalingsmand paa Københavns Slot, har berettet, at han paa Skiftet efter sin afdøde Fader¹ ikke har faaet andet end Strøgods, medens hver af hans Brødre har faaet en Sædegaard. For at han kan faa Holmbgaard, hvormed Anne Brahe, Sten Maltesens Enke, er forlenet paa Livstid, alene efter hendes Død, har han af nogle af sine umyndige Søkende begæret de Arvelodder, som er tilfaldet dem i Holmbgaard efter deres afdøde Broder Jens Sehested, til Mageskifte for andet godt Gods i Morsland, som er gavnligere og belejligere for disse umyndige Søkende, hvad disse og hans andre Søkende og Svogre hver for sin Part ogsaa godvillig er gaaet ind paa. Malte Sehested skal som sine umyndige Søkendes rette Lavvæрге nøje paase, at der heri vederfares dem, hvad der paa alle Sider er gavnligt og forsvarligt for dem. J. T. 8, 316 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel og Mogens Kaas om at rette deres Lejlighed efter at være til Stede paa ovennævnte Mageskifte, som Mogens Sehested til Hollumbgaard agter at gøre med nogle af sine umyndige Søkende om deres Arvelodder i Holmbgaards Hovedgaard. De skal nøje paase, at der sker begge Parter Ret og Skel. Kongen har befalet Malte Sehested til Sæbygaard, som er disse umyndige Børns rette Lavvæрге, at møde til samme Tid. J. T. 8, 315 b.

— Miss. til Hans Kaas, Frederik Markdanner, Tønne Bilde og Christoffer Hvas. De har for nogen Tid siden faaet Befaling og er desuden paa Herredagen dømt til at taksere Lindvedgaards Grund og Tilliggende og likvidere den imellem Hans Markdanner til Langesøe, Peder Bilde til Rugaard og Jørgen Hertvigsen til Lindved. Da det berettes, at dette endnu ikke er gjort, befales det dem straks uden videre Forhaling at tilendebringe Befalingen. F. T. 4, 137 b.

— Miss. til Frederik Reedtz. Da Christian Grubbe til

¹ Klavs Maltesen Sehested († 1612).

Lystrup har begæret 1 Gaard i Valby¹ i Faxøe Sogn, 1 Gaard i Kongsted By og Sogn og 1 Gaard i Torup, alle i Fakse Herred i Tryggevælde Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Thomistrup By i Hedinge Sogn og 1 Gaard i Strøby By og Sogn, begge i Stevns Herred i samme Len, skal han med det allerførste indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 24, 533 b. K.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel. Da Manderup Due til Halkier har begæret 1 Gaard i Bleer, 1 Gaard i Veger By og 1 Gaard i Skyfvom By, alle i Aalborghus Len, til Mageskifte for andet ligesaa godt og vel belejligt Gods i Aalborghus Len, skal han undersøge dette Gods Løjlighed og hvorfor der begæres 3 Gaarde i hver sin By samt indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 315.

11. April (Frederiksborg). Miss. til Participanterne i Islandske Kompagni om hver efter sin Evne at gøre Udlæg efter Kompagniets Forordning til den Flaade, som nu skal udredes til at sejle til Island, saafremt de ikke vil lide Dom for deres Forsømmelse, have deres Kapital forbrudt og staa til Rette for den Skade, som kunde følge af saadan Forsømmelse, om Handelen kunde blive ødelagt derved og Landet forsømmes med Tilførsel. Sj. R. 18, 574².

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Det islandske Kompagni har berettet, at nogle dyre Aaringer paa Rad har sat Kompagniet saa meget tilbage, at det kun vanskeligt kan vedblive og foretage den nye Udrustning, og har begæret efter hofølgende Fortegnelse at faa bevilget nogen Forhøjelse paa Varernes Pris paa Island under Hensyn til, at Kornets Pris er steget til næsten det tredobbelte imod hvad den var, da Varerne sidst blev sat i Takst. Holger Rosenkrantz skal foreholde Undersaatterne paa Island denne Løjlighed og i indeværende Aar

¹ Noget Valby i Fakse Sogn synes ikke at findes. Det nævnes ikke heller i Besigtelserne til Skødet af 6. Sept. 1634 eller i selve Skødet. K. har: Vallebye. Maaske er ment Vallebo, Hylleholt S., Fakse H. ² Tr.: Tidsskr. f. Fiskeri III. 230.

lade dem betale Varerne efter hosfølgende Takst i Haab om, at denne Tids Dyrhed i det tilkommende Aar kan forandres til det bedre. Han skal paase, at Undersaatterne paa Island ikke besværes ubilligt. N. R. 5, 162 b¹.

11. April (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Hans Pofvelsen, Indvaaner i Helsingør, i de næste to Aar fritages for alle borgerlige Bestillinger og Befalinger, da han endnu er ung og uøvet i at forrette sligt; dog skal han erlægge Skat og udstaa Vagt og slig borgerlig Tyngde lige med andre. Sj. R. 18, 574 b.

— Aab. Brev om, at Kongen har befalet D. Johan Laurenberg, Professor ved det kongelige adelige Akademi Sorø, at begive sig allevegne omkring paa Sjælland og de omliggende Øer for derefter at stikke en Carte eller Landtavle. Føgderne, Embedsmændene og Borgemestre og Raad i Købstæderne skal skaffe ham Heste og en Vogn, fri Passage over Færgstederne og andre Vande, hvor hans Rejse gaar, og anden Befordring og Anvisning, som kan være tjenlig til hans Forehavende. Særlig skal Præsterne føre ham op i alle de Kirketaarne, som han begærer, og ellers give ham al tjenlig Underretning. Sj. R. 18, 574 b².

— Miss. til Gabriel Kruse. Da Fru Karren Pax til Eriks-holmb, Erik Vasspyds Enke, har begæret Kornerupgaard, Kornerup Mølle og endnu 1 Gaard sammesteds i Roskilde Len paa Sjælland til Mageskifte, skal han til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 24, 534 b. K.

— Miss. til Frederik Urne. Det berettes, at Hans Piper, Visitør i Øresund, er arresteret paa Kronborg Slot og hans Gods registreret, fordi han forrige Aar har ladet et hollandsk Skib passere dér igennem uden at visitere det. Men da der paa det Tidspunkt var stærk Storm, saa at han ikke uden stor Fare kunde komme ud til Skibet for at visitere det, og da det ikke er bevist, at Skipperen dengang havde mere Gods inde, end han angav og fortoldede, skal Frederik Urne løslade Hans Piper af

¹ Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Island II. 358 f.
Tauber: Sorøe Acad. under Christian IV. og Frederik III. Aktst. S. XX f.

² Tr.: E. G.

Arresten, lade ham faa det registrerede Gods igen og formane ham til herefter flittigt at forestaa sin Bestilling. Sj. T. 24, 534 b.

11. April (Frederiksborg). Miss. til Frands Rantzau, Statholder, om, at Bartholomeus Hagensen, Borger i København, herefter skal udstaa al kongelig og Bys Tynge ligesom andre Borgere. Sj. T. 24, 535. (Tr., med Datum: 10. April, KD. V. 124 f.).

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Han har berettet, at Undersaatterne i Vordingborg Len, som har forstrakt Kongen med 3000 Lod Sølv, tilbyder at ville nøjes med Halvparten heraf, dersom de kan faa den snarest muligt. Han skal, efterhaanden som det belejligst kan ske, af Lenets Indkomst betale Undersaatterne Halvparten, som er 1500 Lod Sølv. Sj. T. 24, 535 b. K.

— Miss. til Erik Bilde Stensen. Denne hans Tjener Jens Jensen i Vesterlund By i Nørvangs Herred i Koldinghus Len i Jylland har berettet, at der er svoret Hærværk¹ over ham, fordi han har nedharvet nogen Jord, som tilhørte en af Erik Bilde Stensens andre Tjenere, hvilket var sket efter Befaling af Erik Bildes Foged og Fuldmægtig. Jens Jensen har derefter erhvervet Dom paa, at Erik Bilde skulde skaffe ham hans Fred igen. Dersom det forholder sig saaledes, skal han sørge for at skaffe Jens Jensen hans Fred igen, for at Kongen kan blive fri for hans Overløb. F. T. 4, 138 b.

— Miss. til Henning Valkendorf og Bispen i Fyen. Kongen har for nogen Tid siden² befalet, at det skulde overvejes, ved hvilke Midler Stenstrup Sogns Ringhed kunde afhjælpes. Det berettes nu, at dette kan ske ved Anneksering af Kirkeby, og at det anses for godt, at den Præst, som overlever den anden, skal give dennes Enke en vis Pension. Men da baade Præsten og Kvinden i Kirkeby er aldrende og ikke har smaa Børn, medens derimod Kvinden i Stenstrup er en ung Kvinde med 7 Børn, hvoraf en Del er smaa, synes det at falde besværligt for hende og mere betænkeligt at tage Pensionen hos hende end hos den anden, og det synes lideligere at lade største Delen

¹ Jvfr. Aab. Brev 5. April 1626.

² 29. Dec. 1630.

af Indkomsten af Kirkeby anvendes til Underhold for Enken. Adressaterne skal undersøge Sagen og indsende Erklæring til Kancelliet om den og om, hvorvidt der bor nogen af Adel i Kirkeby Sogn, for at det kan vides, hvilket af Sognene der bør agtes som Hovedsognet, saafremt ogsaa Stenstrup-Præstens Residens skal undværes, som det har været Tilfældet hidtil, idet Johan Friis til Øritsløfgaard har en Sædegaard deri. F. T. 4, 139.

11. April (Frederiksborg). Miss. til Jens Juel. Fru Ane Munk, Mogens Ulfeldts Enke, har for nogen Tid siden¹ erhvervet Kongens Missive til Jens Juel om, at han skulde paatage sig Værgemaalet for hende. Jens Juel har nu berettet, at han er betænkelig herved, blandt andet fordi han ofte tilforn har ladet sig bruge imod hende i de Sager, som var imellem hendes afdøde Husbonde, hendes Børn og hende. Kongen tillader, at Jens Juel maa forskaanes for Værgemaalet for hende. J. T. 8, 317.

16. April² (—). Mageskifte imellem Niels Hansen og Kronen, hvorved Niels Hansen afstaar en Jord, kaldet Meedhus³, i Guldbringe Syssel paa Island til Kronen mod en Jord, kaldet Seglunes⁴, paa Island Vester paa Vestfjord. N. R. 5, 30 b.

22. April (Glückstadt). Miss. til Bispen i Fyen. Da det berettes, at Hr. Jacob Gregersen, Kapellan i Kerteminde, kun har en ringe Løn, har Kongen bevilget, at han og hans Efterkommere maa nyde Degnerenten af Dristrup, der er Anneksogn til Kerteminde. Dog skal det paases, at han lader samme Sogn forsørge baade med Sang og Læsning for Børnene, saavidt det paahviler Degnen. F. T. 4, 139 b.

— Miss. til Forstanderen for det almindelige Hospital i Odense om at optage denne Jørgen Jensen i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig, og give ham Underholdning lig med andre Hospitalslemmer. F. T. 4, 139 b.

25. April (—). Bevilling for Troels Andersen af Køge til at udføre 10 Læster Bygmalt fra Danmark. Udt. i Sj. R. 18, 575.

26. April (—). Miss. til Axel Arenfeldt. Hans forrige

¹ 24. Febr. 1631.
Gullbringa Syssel.

² Genbrevet er dateret 10. April.
⁴ Siglunes.

³ Midhus,

Spenditeur Hans Brun har berettet, at han har indleveret sit Regnskab i Renteriet, men at Axel Arenfeldt ikke vil tilkendegive, hvad der mangler deri, og ikke heller vil kvittere ham derfor. Det paalægges Axel Arenfeldt, inden 4 Uger efter at dette Brev er leveret ham, at lade Hans Bruns Regnskab revidere og enten tilkendegive Manglerne deri, for at Hans Brun kan svare til dem, eller kvittere ham for det, for at han uden længere Ophold kan komme til en endelig Ende dermed og faa sin Kvittans. Sj. T. 24, 535 b. K.

26. April (Glückstadt). Miss. til Henning Valkendorf. Da Dr. Jens Mule har begæret den Ejendom i Odense, som Kongen har faaet efter Gert Bartskeer, der er blevet henrettet for sine Misgerninger, til Mageskifte for 2 jordegne Gaarde i Fangel¹, af hvilke den ene er en Fuldgaard, den anden en Bolig, som hver skylder 1 Ørte Rug til ham, skal Henning Valkendorf besigte begge Parters Gods og siden indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt dette Mageskifte kan ske uden Skade for Kronen. F. T. 4, 139 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da Anders Bilde til Damsboe har begæret et Stykke Jord, som ligger til et Kronen tilhørende Bol i Skoruppe Sogn i Hagenskov Len, og som en Bolsmand, ved Navn Jep Hansen, har i Brug, medens Jep Hansens Jord ellers ligger i en anden Bymark, ved Navn Strerup², til Mageskifte for lige saa god Jord i Streruppe Bymark, skal Jørgen Brahe nøje undersøge, om denne Jord for Belejligheds Skyld kan bortskiftes fra ovennævnte Bol. Hvis dette er Tilfældet, skal han lade opkræve nogle uvildige Dannemænd, som kan ligne og lægge denne Jord mod den, som Anders Bilde tilbyder for den, og afslutte Mageskiftet under Forbehold af Kongens Ratifikation. Han skal selv nøje paase, at der sker saavel Kronen som Anders Bilde fuldkommen Fyldest. F. T. 4, 140.

— Miss. til Jørgen Brahe og Palle Rodsten. Da Otte Pogwisch til Kierstrup har faaet Befaling³ til at paatage sig Værgemaalet for afdøde Hans Pogwisch's Børn Laurits,

¹ Orig. har ved en Fejlskrift: Flangel. ² Kaldes i Kr. Sk., Skødet og Genbrevet, F. T. og i Besigtelserne: Strarup, Straarup og Staarup.

³ Jvfr. 24. Sept. 1630.

Henning, Frants, Otte og Magdalene Pogwisch, og da han med det første agter at overtage disse Børns Jordegods og Mobilier, som Hans Nielsen, Landstings skriver over Fyen og Borger i Odense, hidtil har haft under Hænder, og for hvilket denne skal gøre Regnskab, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar Otte Pogwisch overtager nævnte Jordegods og Løsøre, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. F. T. 4, 140.

26. April (Glückstadt). Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Axel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand over Gedske Len, har berettet, at der ligger en øde Have til det Kannikedømme i Aarhus Domkirke, hvormed han er forlenet, og har begæret at maatte sælge denne Have og sætte Pengene paa Rente til Bedste for den, som er forlenet med samme Kannikedømme, skal Kapitlet med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt Haven kan sælges fra Kapitlet, og om det kan ske til Gavn saavel for Kapitlet som for den, der er forlenet med nævnte Kannikedømme. J. T. 8, 317.

(U. D. og St.)¹. Miss. til Hans Kaas, Tønne Bilde, Palle Rodsten og Frederik Markdanner. Hans Markdanner til Søegaard har berettet, at de for nogen Tid siden efter Kongens Befaling har foretaget Likvidation mellem Hans Oldeland til Trellerup [og Hans Markdanner²] om Oppebørslen af noget Fru Anne Bilde, Eiler Brockenhuus's Enke, tilhørende Gods, i hvilket de har ladet sig indføre ved Rigens Ret, og har klaget over, at han endnu ikke har kunnet faa Beskrivelse af denne Likvidation. Adressaterne skal derfor med det allerførste give denne Likvidation og Regnskabet for den beskrevet til Hans Markdanner. Hvis Likvidationen ikke er endelig sluttet, skal de tilendebringe den med det første og inden den berammede Herredag. F. T. 4, 140 b.

¹ Indført imellem Breve af 26. og 30. April 1631.
i Overskriften, men er glemt i Teksten.

² Nævnes kun

27. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1631 at regne, for Ventsel Rotkirk paa Antvorskov Len. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 500 Dlr. Kurant og en Hofklædning til sig selvstjette, $6\frac{1}{2}$ Læst $5\frac{1}{2}$ Pd. 9 Skpr. Rug, $9\frac{1}{2}$ Læst 2 Pd. 7 Skpr. Malt, 400 Skpr. Humle, 16 Skippd. $5\frac{1}{2}$ Lispd. Flæsk, 120 Svinehoveder, 120 Svinerygge, $12\frac{1}{2}$ Td. 1 Otting Smør, 3 Læster 4 Tdr. 1 Fjerd. Sild, $1\frac{1}{2}$ Td. Laks, 3 Tdr. Aal, 8 Skippd. $2\frac{1}{2}$ Lispd. 4 Skaalpd. Bergfisk, 5 Vaarder Kabliau, 2000 Hvillinger, 3000 Flyndere, 52 Slagtenød, 78 Faar, 222 Lam, 300 Gæs, 150 Par Høns, $10\frac{1}{2}$ Td. 1 Otting Ærter, $3\frac{1}{2}$ Td. $1\frac{1}{2}$ Skp. 1 Fjerd. Boghvedegryn, 9 Tdr. 1 Fjerd. Byggryn, 8 Tdr. 1 Skp. Havregryn, $1\frac{1}{2}$ Td. Lyneborger Salt, $15\frac{1}{2}$ Td. Bajsalt og 10 Ol Æg. Af denne Genant skal underholdes Lensmanden og hans Hustru, deres egne Folk selvfortende og følgende Slottets daglige Folk: 1 Slotsfoged, Slotskriveren selvtredje, 1 Ridefoged, 1 Kornmaaler, som ogsaa skal være Redesvend, 1 Kældersvend, hans Kok selvtredje, Bryggeren selvfjerde, som skal brygge og gøre Malt, 1 Hestemøller, 1 Bundgarnsfisker, Hovsmeden selvanden, 2 Postvognsvende, 1 Urtegaardsmand, Fadeburskvinden selvtredje, 1 Vandmester, 1 Portner, 1 Søfisker, 1 Hjulmand, 1 Ladefoged, Mælkedejen selvfjerde, 1 Postrider, 1 Svinemand, 1 Komand, 1 Faaredreng og 1 Vangvogter, som om Vinteren hjælper at røgte, og [1] Borgelejer. Derimod skal Ventsel Rotkirk aarlig gøre Kongen Regnskab for al Slottets og Ladegaardens visse og uvisse Indkomst. Han skal have Tilsyn med Udgiften og Udspisningen dér paa Slottet og Ladegaarden, at den sker med den ringest mulige Bekostning, og nøje paase, at ingen unyttig Udspisning eller Folkeløn indføres i Regnskabet, eftersom han selv véd, hvad Slottet og Ladegaarden kræver. Med Lønnen til Folkene paa Slottet og Ladegaarden skal han forholde sig, eftersom det hidtil er sket og findes indført i Regnskabet. Han skal ikke tilstede Fogden eller Skriveren, meget mindre Slottets andre Folk, at have nogen Genant i Lenet, undtagen Fogden sine Tiendepenge og Skriveren sin Skriverskæppe. Han skal i alle Maader, saavel paa Slottet og Ladegaardene som i Lenet, vide og ramme Kongens Gavn, Bedste og Fordel videre, end det kan foreskrives ham af Kongen. Han maa selv nyde Tiendedelen af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste, og paa dem og paa

2 Vognheste maa han faa frit Foder og Maal. Han skal have Tilsyn med Kongens Stod ved Antvorskov og andetsteds paa Sjælland, hvor det holdes. Den aarlige Løverance fastsættes til 100 Læster Brød og $11\frac{1}{2}$ Læst Gryn til Mortensdag, 4 Læster Smør til St. Hansdag og 9 Landgildekøer til 8. Aug., endvidere til Kongens egen Forspisning 300 røgede Gæs inden Vinteren, alt at levere til Proviantskriveren paa Københavns Slot; endvidere 10 Læster Byg aarlig i god Tid inden Vinteren til det store nye Bryggers paa Københavns Slot; til Køkkenskriveren paa Frederiksborg aarlig 24 Ol Æg af Jordebogens Indkomst og 76 Ol Æg, der skal købes i Lenet. Ligeledes skal han aarlig lade hugge 2500 Læs Bulved i Skovene dér i Lenet og sende dem til Københavns Slot, Halvparten først paa Foraaret, saa snart det er muligt (hvis det da ikke kan bringes til Veje altsammen), den anden Halvpart senest 14 Dage efter Mikkelsdag, 10 gode kløvede Træer paa hvert Læs, Elletræer og andre, som ikke er kløvede, men runde, ligesaa 10 Træer paa Læsset, hvert mindst 1 sjæll. Alen vidt omkring. Hvad der bliver tilovers af Lenets Indkomst, maa han ikke afhænde, før han faar Ordre dertil af Kongen eller Statholderen. Han skal aarlig til Rentekammeret indsende Regnskab for al Avl og Affødning af Sæbygaard og Lystaggersgaard og aarlig i Regnskaberne for de under Lenet liggende Ladegaarde indføre, hvor mange Traver Byg, Rug og Havre der indavles, og hvor mange Læs Hø der indhøstes. [Iøvrigt med Art. 4, 6, 7, 10, 13, 14, 16—20 og de nye Artikler A og C]. Sj. R. 18, 575.

27. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Ventsel Rotkirk, fra 1. Maj 1631 at regne, paa Korsør Len. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 1 Læst 3 Pd. Rug, $1\frac{1}{2}$ Læst Malt, 72 Skippd. Humle, $3\frac{1}{2}$ Skippd. $1\frac{1}{2}$ Lispd. Flæsk, 8 Slagtenød, 2 Tdr. $2\frac{1}{2}$ Lispd. Smør, 8 Tdr. Sild, 100 Faar og Lam, 40 Gæs, $1\frac{1}{2}$ Skippd. 5 Lispd. Bergfisk, 4 Tdr. 1 Fjerd. Gryn, 2 Tdr. 1 Fjerd. Ærter, 3 Tdr. Bajsalt og $\frac{1}{2}$ Td. Lyneborger Salt. Af denne Genant skal underholdes han selv-tredje og følgende Slottets daglige Folk: 1 Slotsfoged, som tillige er Ridefoged i Lenet, 1 Slotsskriver, 1 Skriverdreng, som tillige er Kældersvend, 1 Portner, 2 Maltgørere Vinteren over, 1 som kører Vandvognen og 1 Kvinde, som skal koge. Han skal holde Kongens Heste fri med Hø og Rufoder, saa ofte de

kommer dertil. Han skal aarlig gøre Regnskab for Slottets visse og uvisse Indkomst, men ovennævnte Folks Løn skal han betale efter enhvers Kondition og Umag, som det er billigt og ret. Han skal ikke tilstede Fogden, Skriveren eller Slottets andre Folk at have nogen Genant i Lenet, undtagen Fogden sine Tiendepenge og Skriveren sin Skriverskæppe. Han skal i alle Maader, saavel paa Slottet og Ladegaardene som i Lenet, vide og ramme Kongens Gavn, Bedste og Fordel videre, end det kan foreskrives ham af Kongen. Han maa selv nyde Tiendedelen af den uvisse Indkomst. [Iøvrigt med Artikl. 2, 4, 6, 10, 13, 14, 16—20]. Sj. R. 18, 578.

27. April (Glückstadt). Bevilling for Martinus von der Meiden til fra Danmark „hid til vort Fyrstendom“ at udføre 100 Faar og Lam. J. R. 8, 291 b.

30. April (Kbhvn.). Pas¹ for Skipper Gregers Mickelsen fra København til Fæstningen Glückstadt og derfra til Itzehoe, hvor han skal modtage et Skib, som Kongen har ladet bygge dér, og føre det til København. Sj. R. 18, 579 b.

— (Glückstadt). Miss. til Frands Rantzau. Af indlagte Supplikation kan han se, hvad Jacop Sehested har ladet anbringe hos Kongen. Frands Rantzau skal med det allerførste lade gøre Afregning med ham. Sj. T. 24, 536. Orig. i D. Kanc.

— Miss. til Anders Bilde. Afdøde Erik Urnes efterladte Døtre Jomfruene Birgitte og Margrette Urne har berettet, at deres Broder Axel Urne, som er deres rette Værge, er udenrigs, og at deres Farbroders, afdøde Knud Urnes Sønner er bo-siddende paa Kongens langt borte liggende Len eller saa behæftet med Kongens Bestillinger, at de ikke kan forestaa Værgemaalet for dem. Der gives derfor Anders Bilde, da han bortset fra ovennævnte er en af Andragernes nærmeste Frænder, efter disses Ansøgning Befaling til at overtage Værgemaalet for disse Børn og i Godtfolks Nærværelse med klart Regnskab modtage deres Gods og Løsøre, Bo og Boskab, lade deres Gods være sig befalet og i forefaldende Tilfælde haandhæve og for-

¹ I Kongens Fraværelse underskrevet af Christen Friis og Frants Rantzau.

svare det, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. F. T. 4, 141.

30. April (Glückstadt). Miss. til Ifver Kaas. Han har tilforn¹ faaet Befaling til at paatage sig Værgemaalet for afdøde Hertvig Bruns Børn og har nu berettet, at deres Gaard Vindnumb i den sidste Føjde er blevet ganske ruineret af de kejserlige, idet ikke blot alt Kvæg, Bo og Boskab er bortført derfra, men ogsaa Husene er meget brøstfældige. Tilmed er det meste af det tilliggende Gods bortpantet derfra, saa at Avlen ikke kan drives til Børnenes Fordel. Kongen tillader ham efter hans Begæring at sælge samme Gaard og Gods til Bedste for nævnte Børn, saafremt der ellers kan faas noget lideligt derfor, dog enhvers lovlige Pantebreve uforkrænket dermed. J. T. 8, 317 b. K.

— Bevilling for Goldber Ingversen i Langenhorn til fra Danmark „hid til vore Fyrstendomme“ at udføre 100 Øksne og Køer, dog at han bevisligger, at disse Øksne i Vinter har været opstaldet paa Kronens Slotte eller nogen af Adelenes Gaarde, og Kronens Told og Rettighed uforkrænket. J. R. 8, 292.

1. Maj [U. St.]. Bestalling for Lauridts Eskildsen som Proviantskriver. (Enslydende med Bestallingen for Jacob Thomesen, forrige Proviantskriver, [af 4. Juni 1627], „som findes her udi Bogen registreret folio 217“). Udt. i Sj. R. 18, 581 b.

3. Maj (Kbhvn.). Instruks² for Axel Movat, Skibskaptejn, paa Rejse til Vestersøen. Han skal straks afgaa herfra med Orlogsskibene Lindormen og Fides. Han skal selv indtræde paa Lindormen som Admiral og begive sig til Vestersøen, hvor han skal holde det gaaende til den 1. Juli imellem Island og Færoe og paase, at Kongens Undersaatter og andre Søfarende, som sejler til Island, ikke overfaldes og plyndres af Tyrkerne, Sørøvere eller andre modvillige. Dersom han hører om nogen, som gør Kongens Undersaatter Overlast, skal han med sin Viceadmiral paa Fides gøre sin yderste Flid for at be-

¹ 7. Aug. 1629. ² I Kongens Fraværelse underskrevet af Christen Friis og Frants Rantzau.

mægtige sig dem. Dernæst skal han i Juli Maaned begive sig langs under den norske Kyst og dér ligeledes holde Kronens Strømme rene, indtil de 4 Maaneders Proviant, som han har indtaget, har Ende. Sj. R. 18, 582.

8. Maj (Glückstadt). Miss. til Borgemestre og Raad i Korsør. Johan Wolfgang Haberman, bosat i Kiel, har berettet, at der tilkommer ham en Sum Penge hos Morten Kock, Indvaaner i Korsør, men at denne ikke vil betale Pengene med det gode, saa at Andrageren nødes til at søge dem ved Retten. Adressaterne skal tilholde Morten Kock uden vidtløftig Proces eller videre Ophold at betale den vitterlige Gæld, som han skylder Johan Wolfgang Habermann. Sj. T. 24, 536 b.

— Miss. til Eiler Qvitzov. Fru Anne Lykke, Enke efter Frederik Qvitzov til Qvitzovsholm, har tilforn¹ erhvervet Kongens Befaling til ham om at overlevere Værgemaal for hendes Børn til Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, hvorefter Falk Lykke har begivet sig til Fyen, men dog ikke har kunnet komme til endelig Ende dermed uanset adskillige af Kongen derom udstedte Befalinger. Det befales Adressaten alvorligt at rette sin Lejlighed efter at møde til førstkommende Herredag i København, til hvilken han desuden er indstævnet ved andre kongelige Stævninger, og medtage Registreringer og andre Dokumenter, som er nødvendige ved Overleveringen af samme Værgemaal, for endelig at faa Ende paa det. F. T. 4, 136 b og 141 b².

9. Maj (—). Miss. til Just Høg om at optage Christopher Rantzaus Søn Johan Rantzau i Sorø Akademi og forholde sig med ham som med de andre Adelspersoner dér. Sj. T. 24, 536 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Enken og Børnene efter afdøde Diderik Wolfrat, Indvaaner i Lybæk, har berettet, at Diderik Wolfrat forrige Aar havde fragtet et Skib³ til Bordeaux i Frankrig, hvor det skulde indtage Vin, og at Skibet paa Hjemrejsen med sin fulde Ladning, 900 Stykker Vin, strandede

¹ 14. Maj 1630.
Ord er glemt i Sk. T.

² Indført enslydende begge Steder.

³ Dette

under Varberg Len. Besætningen omkom, men største Delen af Vinen, formentlig henved 700 Stykker, blev bjærget og taget i Forvaring af Mogens Gyldenstjerne. Han skal lade Diderik Wolfrats Arvinger eller deres Fuldmægtig, naar de henvender sig til ham, faa den Vin og anden Skibslast samt Skibsredskaber, som er bjærget, for en rimelig Bjærgeløn. Sk. T. 5, 462 d.

18. Maj (Glückstadt). Bevilling for Markor Rantzau, Amtmand paa Hanerov, til fra Danmark „hid til Fyrstendømmet“ at udføre 24 Læster Bygmalt. J. R. 8, 292 b.

19. Maj (—). Bevilling for Mathias Thipotius, Indvaaner og Digemester i Fæstningen Glückstadt, til fra Danmark til Glückstadt at udføre 25 Læster Rug. J. R. 8, 292 b.

— Bevilling for Borgerne i Flensborg til fra Jylland til Flensborg at udføre ialt 24 Læster Korn af alle Slags. J. R. 8, 292 b.

— Aab. Brev om Forstaaelsen af det Borgerne i Flensborg givne Privilegium¹ paa ikke at skulle give mere i Told end Kongens andre Undersaatte. J. R. 8, 293. K. (Tr.: CCD. IV. 542).

—² Miss. til Henning Valkendorf. Kronens Tjenere, menige Sandemænd i Lunde Herred har klaget over, at de besværes med Holdsægter og andet Arbejde, skønt de er blevet fritaget herfor ved et af Kongens Fader udstedt³ og for nogle Aar siden af Kongen bekræftet Brev. Han skal snarest indsende Erklæring herom til Kongen. F. T. 4, 141 b. Orig. i Landsark. i Odense.

20. Maj (—). Instruks for Oluf Glad, Skibskaptejn, paa den ham af Kongen befalede Rejse. Saa snart Vinden føjer sig, skal han med Kongens Skibe Fisker, Mynden og St. Olufs Galej, begive sig under Ruden og indtil nærmere Besked opholde sig dér. Saafremt nogen vil forstyrre Kongens Folk i det Byggeri, som Kongen har befalet dem at foretage dér, eller forhindre Kongens Tolder i Toldens Oppebørsel, skal Kaptejnen af yderste Evne forhindre det. Sj. R. 18, 582.

¹ 22. Marts 1578.
6. Marts og 30. Okt. 1580.

² Dateringsstedet er glemt i F. T.

³ Jvfr.

21. Maj¹ (Kbhvn.). Miss. fra Kansleren og Statholderen til Rigsraaderne: Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Hr. Albret Skeel til Fusinge, Hr. Anders Bilde til Rosendal, Jens Juel til Kielgaard, Mogens Kaas til Støfringgaard, Tagge Thott til Erichsholmb, Chlaus Daa til Rafnsdorf, Christen Thomesen til Tandorp, Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Otte Skeel til Hammelmos, Hans Lindenov til Hundslund og Jost Høg til Giersløf, Hofmester paa Sorø². Det er Kongens Vilje, da Tiden nu stunder til, da de skal begive sig til Herredagen, at de lægger deres Rejse saaledes, at de saa snart som muligt og før Herredagen kommer her til Byen. Sj. T. 24, 537. K.

22. Maj (Glückstadt). Instruks for Pros Mund som Admiral paa Elben. Han skal holde nøje Tilsyn med, hvem der passerer op eller ned ad Elben; naar nogen har Pas, skal han efterse dets Datum og Stil for at kontrollere, om det er rigtigt. Han skal holde god Forbindelse med Guvernøren eller hvem der paa Kongens Vegne kommanderer i Glückstadt i alt, hvad der kan komme Fæstningen og Landet til Hjælp og Gavn. Af Hamburgerne og deres Participanter skal han forlange Tøndepenge, Baakepenge og Konvojpenge, som de skal erlægge til Tolderen. Han skal tilholde alle Fiskere og indenlandske Skibe at ligge et Etmaal ved Blokhuset for Fæstningen, om nogen af Indvaanerne vil handle med dem. Dersom han bliver angrebet af Hamburgerne, førend han faar flere af Kongens Skibe til sig, skal han retirere under Blokhuset og siden forsvare sig af yderste Flid og Evne med Stykkerne. Han skal, naar Guvernøren begærer det, med Søfolket, saavidt det kan ske, fremme Bygningen paa Slusen og Kongens Hus med at løfte, lette og losse Tømmer og hvad der ellers kan være Baadsmandsarbejde. De Skibe, som Kongen formoder vil blive restituerede af Hamburgerne, skal han sammen med Guvernøren i Glückstadt modtage af dem og indtil videre oplægge dem i Støren paa et belejligt Sted. Sj. R. 18, 582 b.

24. Maj (Kbhvn.). Instruks for Tygge Kristensen, Skibskaptejn, paa den ham befalede Rejse. Han skal

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: 21. Marts. ² Christoffer Urne til Aasmark har været opført paa K., men er atter slettet.

med det første begive sig herfra med Kongens Skib De tre Løver med Axel Juel til Volstrup, Kongens Sekretær, til den Flie i Holland og blive dér, indtil Sekretæren har forrettet, hvad Kongen har befalet ham. Derefter skal han begive sig til Fæstningen Glückstadt, hvor Kongen vil give ham videre Befaling. Hvis Kongen ikke selv er til Stede, skal han tage den hos Guvernøren. Sj. R. 18, 583.

29. Maj (Kbhvn.). Livsbrev for Fru Anne Thott, Frants Brockenhuus's Enke, for billigt Stedsmaal og Fæste paa en Gaard i Boeserup i Roskilde Len, som en, ved Navn Jeppe, har beboet og nu er fradød, mod den sædvanlige Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Rettighed. Sj. R. 18, 583.

— Aab. Brev om, at udenlandske Kræmmere, som kommer til København, kun maa sælge deres Varer paa Børsen. Sj. R. 18, 583 b¹. (Tr.: KD. III. 102. CCD. IV. 543. G. F. Lassen: Bidrag til Børsens Hist. S. 38).

— Miss. til Tønne Friis. Da der med det allerførste skal foretages Skifte imellem Claus Daa til Rafnstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, paa Corfids Ulfeldt Jacopsens Vegne, for hvem han er Værge, og Fru Lisebet Daa til Bafvelse, Jacob Ulfeldts Enke, efter deres afdøde Husbonde og Fader, skal Tønne Friis paatage sig Værgemaalet for Fru Lisebet Daa, medens Skiftet staar paa, og paase, at hun ikke paa Skiftet kommer til kort. J. T. 8, 318.

4. Juni (—). Kvittansiarum til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, for 3139 Rdlr. 2 Ort $\frac{1}{2}$ Sk., som han har leveret² i Kongens eget Kammer, og som er Oppebørsel af Kiestrupgaard paa Tosing, beregnet fra 26. Aug. 1630 til 1. Maj 1631. Fru Elline Marsvin til Ellinsborg har udlagt Gaarden til Fru Chirstine, Grevinde til Slesvig og Holsten, for dennes Fædrearv, og Henning Valkendorf har den i Forsvar. Kongen kvitterer ham derfor. F. R. 3, 473.

6. Juni (—). Aab. Brev om, at de, som har stævnet Arvingerne efter afdøde Jacob Ulfeldt, forrige Landsdom-

¹ Nedenfor er skrevet: Efter denne Kopi blev skrevet 4 Eksemplarer, hvoraf blev skikket til Borgemester og Raad én og til Byfogden tre.

² Saaledes Overskriften. Teksten har: oppebaaret.

mer i Sjælland, med deres Lavvæрге for den førstkommande Herredag for nogle Domme, som afdøde Jacob Ulfeldt har afsagt, skal tilstille Claus Daa til Borreby, Rigens Admiral og Befalingsmand paa Dragsholm Slot, som er Væрге for Jacob Ulfeldts Arvinger, de Domme, som Jacob Ulfeldt har afsagt, for at han kan erfare Sagens Grund nogenledes deraf. Det berettes, at der i Jacob Ulfeldts Bo ikke findes rigtige Dokumenter til at forsvare Dommene med, og at Landstingsskriveren, som søgte Landstinget sammen med Jacob Ulfeldt, er død, saa at man heller ikke dér kan faa nogen Underretning om Sagerne. Klavs Daa skal tilbagegive Dommene, naar disse skal fremlægges for Retten. Sj. R. 18, 584.

7. Juni (Kbhvn.). Bevilling for Hans Pofvelsen i Køge til fra Sjælland til fremmede Steder at udføre 30 sjællandske Læster Malt, dog under Forbehold af den tilbørlige Told og Rettighed. Udt. i Sj. R. 18, 584.

U. D.¹ (—). Miss. til Sigvort Urne om straks uden al Forsømmelse paa Kongens Vegne at tiltale Borgemestre og Raad i Malmø for de Penge, som de er Kongen skyldige. Sk. T. 5, 464 b.

8. Juni (—). Miss. til Erik von Qualen om at paatage sig Værgemaalet for Jacob Sommers Søn², medens Skiftet efter hans Mormoder staar paa, og paase, at der kun vederfares ham, hvad der er billigt og ret. Sk. T. 5, 464 b.

— Kvittansiarum for Niels Krag til Trudsholm, Landsdommer i Nørrejylland, der i Overværelse af Claus Daa til Borreby og Frands Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København, Befalingsmænd paa Dragsholm Slot og paa Møen, har gjort Kongen Regnskab for sin Indtægt og Udgift som Generalkzählkommissarius i den sidste Krigsfejde fra den 13. Dec. 1627, da han blev forordnet til denne Bestilling, og til

¹ Brevene fra Juni Maaned er i Sk. T. indført i 2 Afdelinger. Ovenstaaende Miss. er indført efter den første Række, der slutter med 24. Juni, som det første Brev i anden Række, hvis næste Brev er dateret 8. Juni. ² Sk. T. har i Overskriften, Teksten og Navneregistret: Børn, men bruger ellers helt igennem Betegnelsen: ham, hans. Jvfr. Miss. 17. Juni 1630, hvor der kun er Tale om en Søn.

Nytaarsdag 1630, da han blev entlediget fra samme, paa hvilket Regnskab han af ovennævnte Mænd har faaet 2 Kvittanser, daterede Københavns Slot den 9. Febr. 1629 og den . . Febr. 1630. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 294. K.

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Hvad Hr. Laurits Lauritsen Grom¹, Sognepræst til Ringe og Heringe Sogne i Fyen, har andraget om angaaende Skyld og Landgildeherligheden af nogle Bol i Rynkeby i Ringe Sogn, som tilforn skal have fulgt hans Formand, kan Mogens Kaas se af hans hosføjede Supplikation. Han skal lade Sagen undersøge og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. F. T. 4, 142.

— Aab. Brev om, at Peder Olufsen i Borum, som er beskikket til Herredsfoged i Framlev Herred, maa være forskaanet for al Skyld, Ægt, Arbejde og anden slig Tyngge af den Gaard, som han bebor. [Enslydende med aab. Brev af 19. Marts 1631 for Kristen Andersen i Borum, Herredsfoged i Framlev Herred]. J. R. 8, 294. K.

11. Juni (—). Miss. til Knud Søfrensen. Da han har berettet, at hans afdøde Svoger Niels Mogensen til Ørnhoed har efterladt sine Børn, for hvilke Knud Søfrensen er Værge, en stor Gæld, og at han derfor vil sælge noget af det efterladte Jordegods, for at Børnene kan blive fri for Gælden, tilledes det ham at sælge saa meget Jordegods, som er nødvendigt til Betaling af Børnenes Gæld. J. T. 8, 318 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Denne Anne Rasmusdatter i Tulstrup, Enke efter Bertel Jensen, forrige Delefoged i Gern Herred, har berettet, at hun som Følge af Fjendernes Indkvartering og Overlast i Jylland er højlig forarmet, saa at hun i dette Aar 1631 ikke kan udgive den fulde Landgilde, som hun efter Jordebogen skal yde til Skanderborg Slot. Kongen bevilger efter hendes Begæring, at hun for indeværende Aar maa forskaanes for den halve Landgilde, hvilket Lauridts Ebbesen skal føre til Regnskab. J. T. 8, 318 b.

¹ Saaledes Overskriften og Teksten, Navneregistret til F. T. kalder ham: Gaar. Efter Wibergs Præstehist. hedder han Gorm.

13. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov. Hr. Bertel Galten, Sognepræst til Tranebjerg Sogn paa Samsø, har berettet, at han mener, at nogle Troldfolk dér paa Landet for kort Tid siden har sat Ild paa hans Præstegaard, og at han ikke har Formue til at udføre samme Sag ved Retten. Hans Lindenov skal føre Sagen imod disse Troldfolk ved Retten og lade ske Eksekution efter den Dom, som han erhverver over dem. Sj. T. 24, 538. K.

— Miss. til samme. Hr. Bertel Galten, Sognepræst til Trandbjerg Sogn paa Samsø, har berettet, at han er kommet i Trætte med nogle Troldfolk dér paa Landet, og at han indtil denne Dag har anvendt henved 200 Dlr. herpaa. Han har andraget om, at Almuen dér paa Landet maa hjælpe ham noget med samme Omkostning, da han ikke har Evne til selv at bære den paa Grund af den Brandskade, som han nylig har lidt, og foregiver, at Almuen gerne vil komme ham til Hjælp. Hans Lindenov skal forhandle med Almuen om, at den godvilligt kommer Præsten noget til Hjælp med den Omkostning, som han allerede har haft. Sj. T. 24, 538. K.

— Miss. til samme. Hr. Bertel Galten, Sognepræst til Trandbjerg Sogn paa Samsø, har berettet, at han har købt sit Sogns Kirkekorn dér paa Landet for Aaret 1630, men at det er brændt sammen med hans øvrige Formue, da hans Præstegaard brændte, og har begæret, at samme Korn maa kvitteres ham. Hans Lindenov skal lade Præsten være utiltalt for dette Korn og kvittere ham derfor. Sj. T. 24, 538 b. K.

— Miss. til M. Morten Madtsen, Superintendent over Aarhus Stift. Hr. Bertel Galten, Sognepræst til Trandbjerg Sogn paa Samsø, har berettet, at hans Gaard for nogen Tid siden er nedbrændt fuldstændigt, og har andraget om nogen Hjælp til Gaardens Genopbyggelse. Han skal anordne, at Præsterne i Aarhus Stift, enhver efter sin Evne, kommer Hr. Bertel Galten noget til Hjælp til Genopbyggelse af hans Gaard, for at han igen kan komme paa Fode. J. T. 8, 319.

— Miss. til Christen Thommesen om i sit Len [Kalø] af Skovene at lade udvise 2 Egetræer til Hr. Bertel Galten, Sognepræst til Tranbjerg Sogn paa Samsø, til Hjælp til Genopbyggelse af hans Gaard, som nylig er brændt, og lade ham faa Træerne uden Betaling. J. T. 8, 319.

13. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa et paa Koldinghus den 16. April 1630 af Gunde Lange til Brening, Embedsmand paa Ørum Slot, dengang forlenet med Koldinghus Slot, paa Kongens Vegne udstedt Fæstebrev, hvorved han til Antonius Ottesen¹, Borger i Kolding, har fæstet et Rusegaards-sæt ved Tingelgaards Eng sammesteds paa Livstid mod en Fæsteafgift af 2 Rdlr. og en aarlig Afgift af $\frac{1}{2}$ Rdlr. til Koldinghus Slot. Rusegaarden maa ikke sættes til Forfang for Kongens Fiskeri i Aaen. J. R. 8, 294 b. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Nielsen, Raadmand i Odense, paa Kronens Part af Korntienden af Østrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. 5 Skpr. Rug, 6 Pd. Byg og 1 Pd. 10 Skpr. Havre i Afgift, at levere paa Odensegaard. Udt. i Tb. 154 b.

— (U. St.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Jensen i Siøholmb, Herredsfoged i Eld Herred, paa Kronens Part af Korntienden af Taflør² og Ullerup Sogn og paa Kirkens Part af Taflør Sogn, hvoraf der aarlig til Kronen skal svares 10 Ørte Rug, 10 Ørte Byg og 8 Ørte Havre i Afgift af Taflør Sogn og 2 Ørte Rug, 10 Ørte Byg og 10 Ørte Havre i Afgift af Ullerup Sogn, og til Taflør Kirke af Kirkens Part 10 Ørte Rug, 10 Ørte Byg og 7 Ørte Havre, at levere Kronens Part paa Koldinghus og Kirkens Part til Kirkeværgerne for Taflør Kirke. Udt. i Tb. 122 b.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Benedix Sehested til Ydernes og Klaus Paslick til Rønnebeksholmb. Otte Brahe til Nesbyholmb og Falk Gjøe til Bradskov har berettet, at deres Broder og Svoger Erik Brahe er død for kort Tid siden, og at hans efterladte Bo og Løsøre findes i Næstved i den Gaard, i hvilken han er død. De har begæret Kongens Befaling til gode Mænd om at registrere alt hans efterladte Løsøre og de Breve, som tilhørte Erik Brahe. Da en Del af hans Arvinger er bosiddende langt borte, saa at de ikke alle kan møde selv nu til Registreringen, og da det maa befrygtes, at, dersom Registreringen opholdes nogen Tid, en Del af Løsøret eller Brevene da

¹ K. har: Antonis Outesen.

² Tavlov S., Elbo H. Tb. har baade Taflør og Tafløe.

skal bortkomme, til Skade i sin Tid for Arvingerne og Gældnerne, skal Adressaterne med det allerførste begive sig til samme Gaard i Næstved og dér registrere alt det Løsøre og de Breve, som findes dér, og som har tilhørt Erik Brahe, og give beskrevet fra sig, hvor de har fundet det, hvad det er og hvorledes der er omgaaet dermed. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 24, 539.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Øresund. Jørgen Urne til Alsløf, Befalingsmand over Christianstads Len, har berettet, at en Skipper har ladet fratage Borgerne i Christianstad et Skib, som de brugte til Sejlads paa Spanien, og at det menes, at han er kommet igennem Sundet østpaa. Naar dette Skib igen ankommer til Sundet, skal Tolderne lade det arrestere og holde det tilbage, indtil der er gaaet Dom i Sagen imellem Skipperen og Borgerne i Christianstad. Sj. T. 24, 539 b. K.¹

— Miss. til Palle Urne og Hendrik Ramel. Da Kongen har privilegeret² Christianstad med Buckeboe og Vebye Skov, som kaldes Kongskoven, med tilliggende Grund og Ejendom, og da Bønderne i Ve tillægger sig en Del af den til Skoven liggende Grund, skal Adressaterne med det første begive sig til Aastederne, afgøre, hvor meget der tilkommer hver af Parterne, og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Sk. T. 5, 463.

— Miss. til Hans Markdanner. Fru Lisebet Rosenkrantz til Hasmark, Hans Pogwisch's Enke, har berettet, at hun til førstkommende Herredag har en Sag imod Hans Oldeland til Trellerup, og har begæret at faa tilforordnet en god Mand, som paa hendes Vegne kan føre Sagen imod Hans Oldeland. Det paalægges Hans Markdanner at føre denne Sag for hende. F. T. 4, 142.

— Mageskifte mellem Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, og Kronen. J. R. 8, 295 b. K. (Se Kr. Sk.).

¹ Et andet Koncept med Datoen 29. Maj ligger i D. Kanc. Uindf. Kanc. t. Sj. Miss. ² Jvfr. 11. Aug. 1629.

14. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hans Krabbe til Søgaard og Bønder og Almue paa Holloms Land i Jylland, som har berettet, at nogle nu inddiger og indgraver Grønjord i Klitterne til deres Enemærke, faar Bevilling til at bruge og beholde Klitterne dér paa Landet til deres rette Forde, Fællede og Fægang, som det har været fra Arilds Tid. Det forbydes alle at inddige eller indgrave Grønjord i Klitterne til deres Enemærke til Skade for Hans Krabbe eller Kongens Undersaatter paa Hollom. J. R. 8, 295.

— Aab. Brev, hvorved Hans Krabbe til Siøgaard efter sin Begæring faar Tilladelse til paa afdøde Otte Kruses Søns¹ Vegne, for hvem han er Væрге, at mageskifte noget Gods med Fru Dorrette Kruse, Terkild Krabbe til Hestelunds² Enke. J. R. 8, 298. K.

— Miss. til Erik Lunov. Hans Krabbe til Siøgaard har for nogen Tid siden³ faaet Kongens Befaling til at paatage sig Værgemaalet for Otto Lunovs Børn efter deres afdøde Moder Fru Sidtselle Krabbe. Da det berettes, at Erik Lunov er Børnenes nærmeste Frænde, skal han rette sin Løjlighed efter at paatage sig Værgemaalet for nævnte Børn. J. T. 8, 319.

15. Juni (—). Ekspektancebrev for Verner Parsberg til Sødal, Kongens Sekretær, paa det Kannikedomme i Viborg, som Dr. Henningius Arnisæus, Kongens Livmedicus, har faaet⁴ efter afdøde Mogens Godske, naar førstnævnte afstaar det eller dør. [Med Forleningsbrevets Art. 1—2]. J. R. 8, 298. K.

— Stadfæstelsesbrev paa et paa Skanderborg Slot den 14. Sept. 1620 af Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, paa Kongens Vegne udstedt Fæstebrev, hvorved han til Peder Pedersen i Folbye har fæstet nogle Markedsboder paa Rye Gade, som strækker sig fra de Søfren Jensen i Aarhus tilhørende Boder paa den ene Side til Kirkegaardsmuren paa den anden Side, og et lille Fiskeri

¹ Tyge Kruse, Søn af Otte Kruse Mogensen († 1628) og Magdalene Krabbe Tygesdatter, Søster til ovennævnte Hans Krabbe. ² Skrives ellers til Horslunde, Ulvborg H. ³ 28. April 1627. ⁴ Det aabne Brev herom udstedtes først 22. Juni 1631, jvfr. ndfr.

ved Rye Bro, som Maarten Søfrensen i Rye har opladt ham, for 2 Rdlr. til Stedsmaal og for den Afgift, som skal gives deraf efter Jordebogen. J. R. 8, 298 b. K.

16. Juni (Kbhvn.). Livsbrev for Hr. Bertel Jensen, Sognepræst til Trandbierg Sogn paa Samsø, og hans Hustru paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Trandbierg Sogn, naar den bliver ledig, for sædvanlig Afgift og for dobbelt Fæste. Udt. i Sj. R 18, 584.

17. Juni (—). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Denne Gotfrid Adrian, Borger i Landskrone, har berettet, at der er opstaaet en vidtløftig Tvist imellem ham og Jens Bilde til Aarup om nogle Bøger og nogle Pantebreve, som afdøde Sten Bilde har overgivet til sin Søn, ovennævnte Jens Bilde, og som er læst og paaskrevet paa Herredsting og Landsting, dengang Adressaten var Landsdommer i Skaane. I Adressatens Forvaring skal der findes en Protokol over, hvad der blev forrettet i hans Tid, og Erik Krabbe til Veybyvad, der nu er Landsdommer i Skaane, har ikke villet dømme Parterne imellem, fordi denne Protokols Indhold ikke blev fremlagt i Retten. Gotfrid Adrian har derfor begæret til Bestyrkelse af sin retfærdige Sag at faa beskrevet af nævnte Protokol med Dag, Datum og Indhold alle Sten Bildes Pantebreve, forsaavidt de er læst for Retten og paaskrevet i hans Tid. Hendrik Gyldenstjerne skal lade Gotfrid Adrian faa en Udskrift af nævnte Protokol, saavidt ham vedkommer og det kan være til Underretning i denne Sag. Sk. T. 5, 464 b.

— Miss. til Fru Vivike Griis. Hvad disse Brevvisere, Tule Mortensen og Kirsten Nielsen i Vedemaa i hendes Len [Hørje og Sandby] har andraget om, kan hun se i deres hoføjede Supplikation. Hun skal alvorligt tilholde Jens Erlandsen, over hvem de besværer sig, at rette sig efter den Landsdommers Dom, som de har erhvervet over ham, eller tage Stævning i Sagen. Hvis han ikke gør det, skal hun lade ham tiltale og straffe. Sk. T. 5. 465.

— Miss. til Mogens Kaas. Mats Andersen i Bistrup¹ i Vinding Herred i hans Len [Nyborg] har berettet, at den af

¹ Biskopstaarup (Bistaarup).

ham beboede Gaard for nogen Tid siden er brændt, og har ansøgt om noget Tømmer til dens Genopførelse og om at forskaanes for et Aars Landgilde, Ægt og Arbejde. Kongen bevilger dette, hvilket Mogens Kaas skal føre til Regnskab. F. T. 4, 142 b.

17. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at denne Joen Jensen og Inger Jensdatter, som er beslægtede med hinanden i 3. Led, og som har forset sig med Lejermaal, maa blive i Landet og komme i Ægteskab sammen, dog at de for deres Forseelse aftinger efter deres Formue og desuden giver noget til de Fattige. J. R. 8, 299 b.

— Livsbrev for Hr. Søfren Pofvelsen, Sognepræst til Egtved og Ødsted Sogne i Koldinghus Len i Jylland, paa Kronens Part af Kvægtienden af Egtved og Ødsted Sogne efter den Pris, hvortil den aarlig kan vurderes. Lensmanden paa Koldinghus skal aarlig lade ham faa denne Kvægtiende. J. R. 8, 299 b. K.

— Bestalling for Jens Lyneborg som Skovrider i Jerlev og Brusker Herreder under Koldinghus Slot „og ellers saa vidt uden Herredet, som han kan“. Han skal nøje paase, at der ikke holdes Geder, som kan løbe ind i Kronens Skove og gøre Skade paa Underskoven. Dersom han finder Geder paa Skovene, efter at det tilforn er forbudt, skal han enten skyde dem eller drive dem til Koldinghus Slot. Dersom han finder Hunde i Kronens Skove, skal han skyde dem, hvem de end tilhører. Han skal altid være til Stede, naar noget af Skoven efter en af Lensmanden egenhændig underskrevet Seddel udvises af nogen af Skovfogderne, og skal selv have det Skovmærke, hvormed de Træer skal mærkes, som Skovfogden udviser¹. [Iøvrigt med Artikl. 1—4 og 6]. J. R. 8, 300. K.

— Bestalling for samme som Foged paa Kronens Gaard Nygaard. Han skal med største Flid have Tilsyn med Gaarden, men skal ikke have anden Løn eller Underholdning end den, der er tillagt ham som Skovrider. Derimod bevilges der ham til en Dreng, som han kan bruge paa Gaarden, aarlig

¹ Stedet er forskrevet i J. R.

16 Dlr. til Løn og Underholdning, at udrede af Lensmanden paa Koldinghus. J. R. 8, 301. K.

17. Juni (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Kronens Bønder i Eld Herred og alle Vilstrup Sognemænd i Koldinghus Len, hvormed han sidst har været forlenet¹, har berettet, at de resterer med noget af forrige Aars Landgilde, og har begæret Respit derpaa, indtil de har indhøstet dette Aars Korn. Kongen tillader, at de maa have Respit med Restancen af forrige Aars Landgilde indtil Mortensdag, og saa endelig udgive den. J. T. 8, 321 b.

— Miss. til Lauridts Lindenov. Denne Brevviser Tord Pedersen, Brygger og Borger i København, har berettet, at han for rum Tid siden er blevet overfaldet af nogle Borgere i Æbeltoft, som fratog ham Ankeret fra Boven af hans Skib og skændede og sønderskar Redskabet, saa at han mistede baade Skib og Gods til allerstørste Skade og Ulejlighed for ham. Han gjorde derefter en Kontrakt med Christen Seiling, Borger i Aarhus, om, at denne paa hans Vegne skulde tiltale ovennævnte Mænd med Lov og Ret. Da Christen Seiling ikke har holdt eller efterkommet denne Kontrakt, har Tord Petersen begæret Kongens Befaling til Lauridts Lindenov om at tilholde ham at føre Sagen til Ende efter hans udgivne Forpligtelse. Lauridts Lindenov skal tilholde Christen Seiling at efterkomme Kontrakten og føre Sagen til Ende uden videre Udsættelse. Hvis han ikke gør det, skal Lauridts Lindenov hjælpe Tord Petersen til Rette efter Lov og Ret. J. T. 8, 319 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. En Del Borgere i Nykøbing i Mors har berettet, at de i Fjendernes Tid har lidt stor Skade af Ildebrand, saa de er blevet storlig svækket derved, og har begæret, at de, som har lidt Skade ved samme Ildebrand, i nogen Tid maa forskaanes for borgerlig Skat og Tyng. Knud Gyldenstjerne skal lade alle dem, der kan bevise, at de har lidt Skade ved nævnte Ildebrand, være forskaanet for borgerlig Skat og Tyng i 2 Aar og føre det til Regnskab. J. T. 8, 320.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Han har berettet, at

¹ Indtil 10. April 1631, da han fik Ørum Len.

der i Øster Herred i Lundenæs Len ikke findes nogen blandt Kronens Tjenere, som er dygtig, forstandig eller vederhæftig nok til at betjene Herredsfogderiet i nævnte Herred, siden Niels Lauridsen i Grimlund er død, og har begæret, at denne Bestilling maa betros til en af Kronens Tjenere i Nørre Herred, som kan befindes dygtig dertil. Det tillades ham at forordne en saadan fra Nørre Herred til samme Herredsfogedbestilling. J. T. 8, 320. K.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisener. Hr. Damianus Albertsen, Sognepræst til Hersløf og Gefnings Sogne i Roskilde Len, har berettet, at hans Gaard og alt, hvad han havde, for kort Tid siden er brændt, og har begæret nogen Hjælp til Gaardens Genopbyggelse. Adressaten skal lade Præsterne i Sjællands Stift komme ham til Hjælp, hver efter sin Evne, med noget til Gaardens Genopbyggelse, saa at Præsten igen kan komme nogenlunde paa Fode. Sj. T. 24, 540.

— Lignende Miss. til samme om at lade Præsterne i Sjælland hjælpe Hr. Pofvel Søfrensen, Sognepræst i Ry Sogn i Roskilde Len, for hvem det ogsaa er brændt. Udt. i Sj. T. 24, 540 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Da der er opstaaet Tvist mellem dem og Borgerne i Malmø om en Vang, som de tilholder sig, og som Vognmændene dér tilforn har haft, skal de straks begive sig til København med de Adkomstbreve, som de har paa denne Vang. Ligeledes skal de tilholde deres Modpart straks at møde i København med deres Dokumenter. Sk. T. 5, 465 b.

— Miss. til Henning Valkendorf om straks iligen med et sikkert Bud at sende til København alle de Breve og Domme, som Holger Rosenkrantz til Rosenholm efter Kongens Befaling har erhvervet om det Løsøre, som Claus Brockenhuus til Broholm har opbudt til Ditlof Brockdorf til Rosenhafve, og som er tildømt Kongen. F. T. 4, 142 b.

— Miss. til Ifver Lykke og Hendrik Lange. Frands Kaas til Gierdrup, Befalingsmand over Nordlandene, har berettet, at der i afdøde Frands Juels Bo skal staa adskillige af gode Mænd forseglede Kister og Skrin med adskillige Ejendomsbreve, hvori blandt han mener, at der skal findes nogle Breve, som med Rette tilkommer ham, og har begæret, at disse Kister maa blive

aabnede af gode Mænd og de Breve, som kunde vedkomme ham, maa blive udleveret til ham. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det første at begive sig til Frands Juels Bo eller hvor samme forseglede Breve er at finde, aabne Brevkisterne og Skrinene, levere Frands Kaas de Breve deraf, som med Rette tilkommer ham til dermed at forsvare adskillige af hans Sager, mod en rigtig Reversal, som igen skal indlægges i Kisterne, og siden igen lade Kisterne og Skrinene forsegle. J. T. 8, 320 b.

20. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Anne Kieldtsdatter i Roskilde, der ved en Kapitelsdom i Roskilde er dømt fra sin forrige Mand med Tilladelse til igen at gifte sig, dog ikke med den Skræddersvend, ved Navn Jacob Pallelsen, med hvem hun har forset sig, efter hendes Begæring nu faar Bevilling til at komme i Ægteskab med denne. Sj. R. 18, 584 b.

— Kvittans og Konfirmation paa Rentemestrenes Kvittanser af Rentekammeret til Kongens Toldere og Toldskrivere¹, den første beregnet fra Nytaarsdag 1626 til Nytaarsdag 1627, den anden fra Nytaarsdag 1627 til Nytaarsdag 1628, den tredje fra Nytaarsdag 1628 til Nytaarsdag 1629, den fjerde fra Nytaarsdag 1629 til Nytaarsdag 1630. „Og bekom de særdeles Kvittans paa hvert Aar, og findes samme deres Kvittanser videre registreret paa Rentekammeret“. Udt. i Sj. R. 18, 584 b.

— Miss. til Frederik Reedtz og Niels Trolle. Da der er opstaaet Trætte mellem det spanske Kompagni i Antvorskov og Vordingborg Len paa den ene og deres Skipper Mikkell Martensen paa den anden Side om adskillige Regnskaber, Skibshandel og andet uklaret, skal Adressaterne med det første stævne de tvistige Parter for sig paa belejlig Tid og Sted, tiltage nogle erfarne Købmænd og Skippere, revidere Regnskaberne og enten forlige Parterne i Mindelighed eller adskille dem ved Dom. Sj. T. 24, 540 b. K.

— Miss. til Frands Rantzau. Naar der i Kongens Fraværelse ankommer nogle af Kongen af Sverrigs Krigsfolk til

¹ I Helsingør.

Øresund og han anmodes derom, skal han lade dem passere frit og uhindret. Sj. T. 24, 541. K.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne. Det berettes, at der er ankommet nogle af Kongen af Sverrigs Krigsfolk til Øresund. Han skal lade dem passere frit og uhindret. Sj. T. 24, 541. K.

—¹ Kvittansiarum til Tage Thott Otsen til Eriksholm, Krigskommissarius i Skaane og Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, der i Overværelse af Christoffer Urne til Aasmark og Offe Høg til Tuodbøl, som dengang var Rentemestre, har gjort Kongen Regnskab for den Kontribution, som han sammen med Hr. Anders Bilde til Rosendal og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Herrisvad Kloster og Helsingborg Slot, hans tilforordnede Medkommissarier, har modtaget her af Riget til Lønning af Officererne og Soldaterne i Garnisonerne paa Befæstningerne i Skaane, Halland og Blekinge fra 1. Maj 1625 til 1. Maj 1626, efter Rentemestrenes Kvittans, dateret København den 20. Sept. 1626. Endvidere har han med forskrevne Kommissarier gjort Rentemester Jørgen Vind til Gundestrup Regnskab for Smaatolden af adskillige Varer, Rorstolden og Akcisen af Vin fra 1. Maj 1625 til 1. Maj 1626 og for Kontributionen af Lenene fra 1. Maj 1626 til 1. Maj 1627 efter Jørgen Vinds Kvittans, dateret København den 26. Okt. 1627, og sammen med Hr. Anders Bilde for Smaatolden af adskillige Varer, Rorstolden og Akcisen af Vin fra 1. Maj 1626 til 1. Maj 1627. Paa ovennævnte Kommissariers Regnskab, som er beregnet fra 1. Maj 1627 til 1. Maj 1628, er der i Beholdning hos Kommissarierne 254 Rdlr. 1½ Ort og 10 Rdlr. 1½ Ort 6½ Sk. 3 Pend.², hver Daler beregnet til 96 Sk., efter Jørgen Vinds Kvittans, dateret København den 21. Juli 1628, hvilken Beholdning Kommissarierne fremdeles skal staa til Regnskab for. Tage Thott Otsen blev derefter aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 19 b.

— Miss. til Jørgen Brahe og Gregers Krabbe om nøje at besigte Provstegaarden i Odense, hvormed afdøde Jacob

¹ I Sk. R. er Brevene for Juni og Juli 1631 indført imellem Brevene for Maj og Juni 1632. ² Sk. R. har ved en Fejlskrift: 3 Dlr.; jvfr. Milit. Regnsk. II b, 6 b. Skaanske Krigskom. Regnsk. 1625—29.

Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler, har været forlenet, samt de Kirker, som Provsten har Jus patronatus til, og som ligger til Provstiet. Ligeledes skal de revidere Regnskaberne for nævnte Provsti, hvis de ikke allerede er reviderede af gode Mænd, og give Beholdningen deraf beskrevet til Christen Thommesen, Rigens Kansler, Embedsmand paa Kalø Slot. F. T. 4, 143.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Af hosføjede Supplikation kan han se, hvad Skiern Sognemænd har berettet om deres Tiendeydelse, hvormed de mener, at de besværes udover, hvad der er billigt, især af Erik Pedersen i Gaaner, og endvidere om nogle Penge, som de har givet Adressatens Ridefoged Christen Olufsen, og andet mere. Adressaten skal nøje undersøge Sagen og, dersom der er vederfaret Skiern Sognemænd Uret i en eller anden Maade, skal han lade dem, som har begaaet saadant, tilbørligt tiltale og straffe og snarest indsende Erklæring derom til Kongen. J. T. 8, 320 b.

— Miss. til Tolderen i Ringkøbing. Han skal af Tolden ved første Løjlighed købe 8000 Tagsten og levere dem til Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland. J. T. 8, 321. K.

— Miss. til Christen Thommesen om at lægge de Bønder, som ligger i de til hans Len [Kalø] hørende Herreder og skatter til Kalø Slot, men ellers giver deres Skyld og Landgilde til Skanderborg Slot, ind under Kalø Len og aarlig gøre Regnskab derfor som for andre til Slottet liggende Bønder. J. T. 8, 321. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel, Hr. Albrekt Skeel og Christen Thommesen. Da det berettes, at der for Grindøe¹ Købstad skal være et Aasted, som Borgerne sammesteds mener kan tjene til Havn og Indløb, skal Adressaterne begive sig til dette Aasted, besigte det, om det kunde tjene til Havn for Byen, og indsende Erklæring til Kancelliet om Mulighed og Middel dertil. J. T. 8, 321. K.

— Miss. til Reinholdt Heidenstrup. Da Otte Skeel til Hammelse, Embedsmand paa Aalborghus Slot, har begæret Halvparten af en Gaard, kaldet Fladholt, i Understed Sogn, 1

¹ Grenaa.

Gaard i Nør Suderboe, 1 Bol i Tronderup og 1 Hus paa Vangen, alle i Flad Sogn, alt i Børglum Herred i Sejlstrup Len, til Mageskifte for 2 Gaarde og 1 Hus i Vollerup i Emb Sogn i Børglum Herred og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard og 1 Bol i Jerslef By, Sogn og Herred, alle i samme Len, skal han med det allerførste undersøge dette Godes Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 321 b.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis og Laurits Lindenov. Da det berettes, at Bønderne i Kalø Len resterer med forrige Aars Landgilde, skal de nøje undersøge Bøndernes Forhold og efter deres Sæd taksere, hvad de kan taale at udgive af forrige Aars Landgilde. Da der ogsaa skal findes en stor Restance af den Landgilde, som disse Bønder skulde have ydet i 1629, skal Adressaterne efter Tingsvidner og andre Efterretninger, som kan findes, gøre et rimeligt Afslag derpaa, saa at Bønderne kan blive ved Magt og det efter Regnskabet siden kan godtgøres paa Renteriet. Endelig skal Adressaterne undersøge, om der i samme Len blandt Kirketjenerne, som giver Skyld til Kirken, findes nogen, der er forarmede. De skal ogsaa give disse et rimeligt Afslag. J. T. 8, 321 b. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hendrik Sandberg paa Kirkens Part af St. Olai Sogn[s Korntiende], hvoraf der aarlig skal svares 12 Tdr. Rug, 16 Tdr. Byg og 4 Tdr. Havre i Afgift til Kirken. Udt. i Tb. 122 b.

— (U. St.). Aab. Brev, hvorved Fru Karen Urne til Tiselholt faar Bevilling til at være raadig over sit Gods, bytte og sælge det og gøre sig det saa nyttigt, som hun vil. Udt. i F. R. 3, 472 b.

21. Juni (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse. Kongen har for nogen Tid siden bevilget Fru Anne Thott en Gaard i Roskilde Len. Da den Kvinde, som nu bebor Gaarden, har berettet, at hun nu anmodes om uden Minde at drage fra Gaarden, skal Gabriel Kruse paase, at hun ikke i nogen Maade forurettes imod Kongens forrige Brev. Sj. T. 24, 541. K.

— Miss. til Claus Daa. Han har tilforn¹ faaet Befaling

¹ 14. Juli 1630.

til at hjælpe Lucie, Mogens Mogensens Enke, i Ods Herred til Rette. Han skal tillige anstille Undersøgelse om en Mand, ved Navn Oluf Ibsen i Ulkerup, som skal have været købt til at anlægge Sag og beskyldte hendes afdøde Mand. Saa fremt dette befindes saaledes, skal han lade ham straffe, som vedbør. Sj. T. 24, 541 b. K.

21. Juni (Kbhvn.). Miss. til Falk Gjõe og Eiler Bilde. Da Vintsens Bilde til Valbygaard for nogen Tid siden¹ har faaet Befaling til at paatage sig Værgemaal for sin Fæster, Jomfru Birgite Bilde, hvilket Værgemaal deres afdøde Fader² Marcus Bilde hidtil har forestaaet, skal de med det allerførste overlevere dette Værgemaal med Breve og alt andet, hvad der vedkommer hende, til Vintsens Bilde, som skal kvittere dem derfor. Sj. T. 24, 542.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, nedenstaaende Genant af Mariager Klosters Len, hvormed han tilforn har været forlenet, da Jordebogen ikke er saa høj nu som tilforn, saa at den gamle Afgift kan gives deraf. Genanten er: 320 Dlr. i Penge, 288 Tdr. Rug og Mel, 605 Tdr. Byg og Malt, 480 Tdr. Havre, 14¹/₂ Td. 1 Fjerd. ¹/₂ Otting Smør, 24 Øksne, 60 Bolgalte, 120 Faar og Lam, 120 Gæs, 9¹/₂ Td. 1 Skp. Gryn og 5¹/₂ Td. 1 Fjerd. Torsk. Sj. T. 24, 542. K.

— Miss. til Fru Anne Brahe til Sonnerup. Kongen har bevilget³ hende noget Gods i Holbæk Len til Mageskifte. Af Lensmandens Indlæg erfarer Kongen, at det Gods, som hun tilbyder Kongen til Gengæld i samme Len, er ganske forarmet, saa at det ikke kan gøre Kronen den Ægt, Arbejde og Tynge, som det burde. Da hun i samme Len har andet Gods liggende, som kan eragtes godt for sin Skyld til at udgive den Rettighed, som plejer at gaa deraf, er Kongen tilfreds med, at hun gør Udlæg i dette i Stedet for det tilbudte. Sj. T. 24, 542 b. K.

— Miss. til Frederik Reedtz til Tygestrup og Ventsel Rotkirk, Embedsmænd paa Tryggevalde Gaard og Antvorskov Slot. Da

¹ 10. Febr. 1631. ² o: Fader og Svigerfader. Falk Gjõe var g. m. Karen Bilde Marquardsdatter, Søster til Ejler Bilde. Marquard Bilde døde i Januar 1631. ³ 24. Marts 1630 jvfr. 24. Marts 1631.

Fru Karen Pax til Eriksholm, Erik Vasspyds Enke, har begæret Kornerupgaard, Kornerup Mølle og 1 Gaardsæde i Kornerup i Roskilde Len i Sjælland til Mageskifte for 1 Gaard i Herløf, 1 Gaard i Vangedt og 1 Gaard i Markisløf, skal de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Naar Besigtelsen skal finde Sted, skal de advare Gabriel Kruse, Befalingsmand paa Roskildeggaard, herom, for at han kan møde paa samme Tid og tilkendegive, hvad han har at bemærke. Sj. T. 24, 543. K.

21. Juni (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse om at give Møde paa Kongens Vegne, naar han advares derom, ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sj. T. 24, 543. K.

— Kgl. Konfirmation paa det af Jørgen Urne til Alsløf, Befalingsmand over Christianstads Len, under Datum Christianstad den 26. April 1631 udstedte aabne Brev, hvorved Kronens Tiende af Rørum Sogn bortfæstes til Palle Urne til Gøllebøe, naar den nuværende Indehaver Joen Andersen i Rørum er død, for sædvanlig aarlig Afgift efter Jordebogen. Sk. R. 5, 20.

— Miss. til Jurgen Vind. Hendrik Ramel til Beckeskouf har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at paatage sig Værgemaalet for afdøde Hans Barnekovs Børn. Han har nu berettet, at den Afdøde har været Væрге for 2 af sine Søstre, nemlig Jomfru Mette og Jomfru Ane Barnekov, og har begæret Befaling til gode Mænd, som kan æske Regnskab for nævnte Værgemaal af den Afdødes Bo. Jurgen Vind skal med det allerførste forlange Regnskab af nævnte Bo paa Jomfru Mette Barnekovs Vegne. Sk. T. 5, 463 b.

— Lignende Miss. til Jurgen Urne om at forlange Regnskab af ovennævnte Bo paa Jomfru Ane Barnekovs Vegne. Udt. i Sk. T. 5, 463 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde til Rosendal og Just Høg til Gierløf (!), Hofmester for det kgl. adelige Akademi i Sorø, Befalingsmænd i Herrisvad og Børglum Klostre, om at være til Stede, naar ovennævnte Sag foretages, og som Kommissarier bilægge

¹ 20. Dec. 1630.

de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. Sk. T. 5, 465 b.

21. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne og Palle Urne. De skal med det første overlevere Vidskøflegaard til Hendrik Ramel til Beckeskouf og give beskrevet fra sig, hvorledes den nu forefindes med Bygning og i andre Maader, med en rigtig Registrering paa de Breve, som findes dér. Sk. T. 5, 466.

— Miss. til Sigvort Urne. Hvad denne Jens Mogensen i Lund har at klage over Byfogden sammesteds, kan han se af medfølgende Kopi af hans Supplikation. Sigvort Urne skal stævne begge Parter for sig og hjælpe Jens Mogensen til Rette uden vidtløftig Trætte eller Rettergang. Sk. T. 5, 466.

— Bevilling for Karen Johan Borkersens til at antage Peder Saxe eller en anden, som hende lyster, til at føre hendes Sag ved Retten i Trætten imellem hende og de Muler. Udt. i F. R. 3, 47.

— Mageskifte mellem Fru Anne Kaas til Thaarupgaard, Præben Bilds Enke, og Kronen. J. R. 8, 301 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at Jens Holck, forrige Skovrider i Skanderborg Len, forskaanes paa Livstid for al Tynge og Afgift af den Gaard, som han har fæstet, dengang han var Skovrider. Dog skal han være forpligtet til nøje at paase, at ingen skyder i de nærmest omkring liggende Skove. J. R. 8, 305. K.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel og Dr. Jens Dinesen. Da det af en Beretning¹ fremgaar, at Vester Kirke i Riberhus Len er ganske bygfældig og tilmed lille, og at Sognemændene for største Delen er forarmede, saa at de ikke formaar at hjælpe Kirken, samt at Erik Bilde til Kiersgaard for 10 Aar siden har paataget sig Kirkeværgedømmet med Korntienden efter afdøde Fru Else Lindenov, og at han en Tid lang ikke har gjort Regnskab for Kirkens Indkomst, skal de tilholde ham at

¹ Jvfr. Miss. 18. Febr. 1631.

gøre Kirken Regnskab. Desuden har Kongen bevilget, at andre Kirker deromkring, som har Formue, maa kontribuere 100 Rdlr. til dens Reparation paa Tag og Vinduer. Adressaterne skal paase, at Kirkeværgerne siden holder Kirken vedlige af dens Indkomst. J. T. 8, 322. K.

21. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott Andersen. Pofvel Fredberg og Niels Fredberg til Frebjerggaard har klaget over Peder Munk i Vogensuld¹, som en Tid lang har forestaaet Værgemaalet for dem og deres Søsterdatter Jomfru Anne Brun, idet de frygter for, at han skal forøde deres Gods sammen med sit eget, hvis han skal vedblive at være deres Værge, som det kan ses af deres hosføjede Indlæg. Der gives Tage Thott Andersen Befaling til at undersøge Sagen nøje, tage sig af disse Børns Nødtørft, saa at de ikke forurettes i nogen Maade. Da en af dem skal være 18 Aar gammel og altsaa efter Loven er sin egen Værge, bør denne ikke forhindres i selv at overtage sit Gods. Tage Thott Andersen skal være til Stede, naar Værgemaalet overleveres ham, og paase, at det saa vidt muligt sker uden Vidtløftighed, eller ogsaa ved Befalinger og Tilbydelser i andre lovlige Maader. Ligeledes skal han undersøge Tilstanden af den yngste Søns og Jomfru Anne Bruns Værgemaal og indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt samme deres Værge er vederhæftig. Han skal ellers i andre Maader antage sig ovennævnte Børns Gavn og Nødtørft. J. T. 8, 322.

— Miss. til Ifver Kaas og Sten Rodsten. Da Mogens Kaas til Timandsholmb har begæret Befaling til 2 gode Mænd om at undersøge, i hvilken Tilstand Nandrupgaard, som tilhører Mogens Kaas's Farsøster Jomfru Helvig Kaas, hvis Værge Mogens Kaas er, nu befinder sig, og til at registrere de Indgælds- og Udgældsbreve samt Pantebreve og andre Breve, som hun har, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til ved første Lejlighed at begive sig til nævnte Gaard Nandrup, grandske dens Bygning, som den nu er, registrere de Indgælds-, Udgælds- og andre Breve, som Jomfru Helvig Kaas har, og give det beskrevet til ovennævnte Mogens Kaas. Hvis nogen af dem paa

¹ Vonsild, Gislum H.

Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted, saa at denne Befaling kan efterkommes uden Udsættelse. J. T. 8, 322 b.

21. Juni (Kbhvn.). Miss. til Reinholdt Heidenstrup. Da Knud Rodsten til Lengsholm har begæret 1 Gaard i Lendum Sogn, 1 Gaard i Lendoms Bunker, 1 Gaard¹ i Burholdt, 1 Gaard i Stubben¹ og 1 Gadehus sammesteds², alle i Lendum Sogn, og 1 Gadehus i Gierum By og Sogn, alle i Vennebjerg Herred i Sejlstrup Len, til Mageskifte for 1 Gaard og 1 Gadehus i Jelstrup By og Sogn i Vennebjerg Herred og 1 Gaard i Eddersted³ i Saltum Sogn i Hvetbo Herred, skal han undersøge dette Godses Lejlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 323.

— Miss. til Mogens Kaas i Raadet. Jomfru Helvig Ulfeldt har for nogen Tid siden faaet Bevilling til at sælge noget af sit Gods for dermed at betale sin Gæld, der beløber sig til 800 Dlr., som hun skylder Jahan Brockenhuus til Lerbeck. Da hun tilbyder at gøre denne Udlæg herfor med en Gaard, skal Mogens Kaas med hende skøde denne Gaard til Jahan Brockenhuus. J. T. 8, 323. K.

— Miss. til Gunde Lange. Thommis Toftings⁴ Børn har klaget over, at deres Fader, som nu sidder fangen for sine Misgerninger⁵, har deres mødrene Arv⁶ hos sig. Gunde Lange skal paase, at de faar det, som de er berettiget til, og at der ikke vederfares dem nogen Uret, dog skal han have i Agt, at samme Angivende ikke medfører noget Retten til Forhindring. J. T. 8, 323 b.

— Aab. Brev om, at Mariager maa bruge Købmandshandel og anden borgerlig Frihed som andre Købstæder og

¹ Der anføres kun Beboernes Navne, men ikke om det er Gaarde eller Huse.

² Det kan ikke ses, om der er ment: Stubben, eller Lendum S.

³ Ejersted, Saltum S., Hvetbo H.

⁴ J. T. har: Toftis.

⁵ Jvfr. Miss. 11. Marts 1630 til Mogens Kaas.

⁶ Ordet: Arv er glemt i J. T.

særlig samme Privilegier som Hobro. J. R. 8, 305. K. (Tr.: CCD. IV. 543).

22. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Forbudet mod at tække Huse i Mariager med Straatag gentages. J. R. 8, 304. K. (Se CCD. IV. 543).

— Bevilling for Fru Kirsten Pedersdatter, Claus Paslicks Enke, i Leiden til her fra Riget at udføre 12 Stkr. Hopper og ungt Fæ, dog Kongens Rettighed uforkrænket i alle Maader. Udt. i Sj. R. 18, 584 b.

— Proklama for Claus Daa til Borreby, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, og Fru Elisabeth Daa til Bafvelse, Jacob Ulfeldts Enke, som har begæret, at Klager over afdøde Jacob Ulfeldt som Landsdommer paa Sjælland maa blive stævned for den førstkommende Herredag. Kongen paabyder herved alle, som maatte have at klage over Domme, som afdøde Jacob Ulfeldt har afsagt i den Tid, da han var Landsdommer paa Sjælland, at indstævne disse Domme for den første Herredag, der berammes i Danmark. Hvis nogen forsømmer at tage Stævning til denne, maa der ikke derefter meddeles dem Stævning. Sj. R. 18, 585.

— Lignende Proklama for Hendrik Gyldenstjerne. Udt. i Sj. R. 18, 585.

— Miss. til Just Høg om at optage en af Sønnerne af Hr. Christen¹, Sognepræst til Lønborrig og Egvad Sogne, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 24, 541 b.

— Ligelydende Miss. til samme om at optage Søfren Terkelsen og Jens Terkelsen, Sønner af Terkel Jensen paa Gulland, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 24, 541 b.

— Ligelydende Miss. til samme om at optage en af Sønnerne af Hr. Bertel² i Højby i Ods Herred i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 24, 542.

— Miss. til Tage Thott og Christoffer Ulfeldt. Underaatterne i Skanør³ og Falsterboe har berettet, at de hvert

¹ Der vides ikke, hvem han er.
har ved en Fejlskrift: Skaane.

² Bertel Eskildsen.

³ Sk. T.

Aar lider stor Skade og Afbræk af Sand, som blæser op og fordærver deres Gaarde og Jorder. Vandfloder gaar over deres Vænger og fordærver Sæden, og Fiskeriet er i mange Aar slaaet fejl for dem, saa at de ikke har nogen Næring, hvorfor de har andraget om at blive forskaanet for nogen kongelig Tyngde med Skat og Bøsseskyttetold. Adressaterne skal undersøge Forholdene, og, hvis det viser sig, at disse Byer ikke kan udstaa den borgerlige Tyngde, som hidtil har været paalagt dem, skal de lægge den over paa andre Byer i Skaane, som har bedre Evne til at bære den, og indsende Erklæring derom til Kongen. Sk. T. 5, 463 b.

22. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Urne. Kongen af Polen har berettet, at der for nogen Tid siden under Falsterbo er strandet et polsk Skib, kaldet Phenix, fra hvilket adskillige Varer og Skibsredskaber er reddet. Sigvort Urne skal hjælpe denne polske Kaptejn til Rette, saa at han faar det bjærgede Skibsredskab og Gods tilbage; dog skal han paase, at Kongens Undersaatter ikke forurettes derved. Sk. R. 5, 466.

— Forleningsbrev for Dr. Henningius Arnisæus, Kongens Livmedicus, paa Provstiet paa Thyland, naar Jens Mogensen til Sindinggaard, som nu er forlenet med det, dør, frit med al Rente og Tilliggelse, dog mod at gøre deraf, som Jens Mogensen har gjort. Han skal holde Bønderne ved Lov og Ret og maa ikke forurette dem imod Loven eller besvære dem med ny Indfæstning eller andet usædvanligt Paalæg. J. R. 8, 304. K.

— Forleningsbrev for samme paa det efter afdøde Mogens Godske ledige Kannikedømme i Viborg, som han maa beholde, indtil han faar Thyholms Provsti efter Jens Mogensen til Sindinggaards Død, da han saa skal afstaa Kannikedømmet til Verner Parsberg til Sødal, Kongens Sekretær, som har faaet Kongens Ekspektancebrev¹ derpaa. [Med Art. 1—2]. J. R. 8, 304 b. K.

— Miss. til Tage Thott om at skaffe Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, 30 Læster Kalk, naar han

¹ 15. Juni 1631.

begærer det, og fragte Skuder, som kan føre Kalken til Struer. J. T. 8, 323 b.

22. Juni (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck. Da Gudum Kloster for kort Tid siden er brændt ved en ulykkelig Hændelse, har Kongen bevilget, at Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, som er forlenet med samme Kloster, af Silkeborg Skove maa faa 5 Ege til Hjælp til at genopbygge Klosteret. Naar Erik Juel anmoder derom, skal han lade denne faa Træerne og lade Bønderne i Silkeborg Len age dem 5 Mil fra Lenet, hvor Klosters Tjenere skal modtage dem. J. T. 8, 323 b.

— Lignende Miss. til Lauridts Ebbesen om at lade Erik Juel faa 5 Ege af Skanderborg Skove og lade dem age 5 Mil fra Lenet. Udt. i J. T. 8, 324.

— Miss. til Viffert Seefeld. Da Jomfru Ane Urne Jurgensdatter har berettet, at hun er geraadet i nogen Gæld, og har begæret at maatte sælge noget af sit Gods til Betaling af Gælden, skal han sælge saa meget af hendes Gods, at Gælden kan betales dermed. J. T. 8, 324.

24. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Jomfru Mette og Jomfru Anne Barnekov faar Bevilling til med deres Værges Hendrik Ramel til Beckeskoufs Samtykke at sælge saa meget af deres Jordegods, som er nødvendigt til Betaling af nogen dem ved Arv tilfalden Gæld. Sj. R. 18, 585.

— Aab. Brev om Ophævelse af Forbudet mod Udførelse af Malt og Havre. Sj. T. 24, 544. K. Orig. (til Odensegaards Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD IV. 543 f.).

—¹ Miss. til Lensmændene² om at lade ovenstaaende aabne Brev om Ophævelse af Forbudet mod Udførelse af Malt og Havre læse og forkynde i deres Len, hvor det gøres Behov. Sj. T. 24, 544 b. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Sigvort Urne. Da Erik Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Halmstad Slot, har begæret 4

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: 24. Jan. desuden Borgemestre og Raad i København.

² De opregnes alle og

Gaarde¹ i Torup og 6 Gaarde¹ i Ulstrup, alle i hans Len [Malmøhus], til Mageskifte for noget af hans Jordegods i samme Len i Skaane, skal han undersøge dette Godses Lejlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 464.

24. Juni (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund. Der er opstaaet Trætte mellem nogle af Adelenes Tjenere paa den ene og Fattigforstanderen i Christianstad Anders Nickelsen paa den anden Side om nogle Marker mellem Ofvesby og Holmøer, om hvilke der skal findes Underretning i Landbogen i Kapitlet. Da nævnte Hospitalsforstander har begæret Underretning herom af Kapitlet, skal dette give ham beskrevet, hvad der kan findes om samme Sag, for at de Fattige kan beholde deres eget, som har fulgt dem fra Alders Tid. Sk. T. 5, 466 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Han har tilforn² faaet Kongens Missive om at svare for nogle Kronens Bønder i Morup Sogn, liggende til Varberg Slot, i en Trætte med Mogens Gyldenstjerne til Fuletoft, Embedsmand paa Varberg Slot, om Markeskellet til hans Gaard Langaas, hvorom Oldinge har gaaet og svoret, førend Mogens Gyldenstjerne købte denne Gaard. Denne har derefter erhvervet Kongens Befaling til gode Mænd om at undersøge, om samme Oldingegangs Tov var saa lovligt, som det burde være, men da disse den 16. Maj mødte paa Aastederne, erklærede Erik Rosenkrantz, at han ikke kunde svare for samme Kronens Bønder, da han efter Missivet skulde svare for Morup Mænd, medens Missivet ikke specificerede Gaardene, nemlig Rye, Breaas³, Bacholt, Huolt⁴ og Sæboel i Morup Sogn, som Markeskelstrætten vedrørte, hvorfor de gode Mænd udsatte Sagen. Erik Rosenkrantz skal, naar han advares derom af Ridemændene, møde paa de nævnte Aasteder og paa Kongens Vegne svare for Kronens Bønder i de nævnte Gaarde til Erhvervelse af Ridemandstov. Sk. T. 5, 467.

— Aab. Brev, hvorved det bevilges, at der herefter skal

¹ Der nævnes ikke Gaardenes Antal, men kun Beboernes Navne.
² 3. Febr. 1631. ³ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Benaus. ⁴ Nu Hufhult.

forordnes en Skolemester i Ærøskøbing til Børnenes Undervisning. Skolen har hidtil været betjent ved Kapellanen sammesteds, og Ungdommen skal undertiden være blevet forsømt derved. Til Forbedring af Skolemesterens Løn skal der lægges et godt Degnekald, naar et saadant bliver ledigt dér paa Landet, og dette skal herefter altid ligge til Skolelærerens Underholdning. Det skal paases, at Degnetjenesten i alle Maader bliver tilbørlig betjent. F. R. 3, 473. Orig. i Landsark. i Odense.

24. Juni (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel. Det berettes, at der i Aalborghus Len findes meget øde Gods, som er bortfæstet og lejet for en ringe Afgift til andre, som bruger det uden Bygning eller Beboelse og tilegner sig Jorden med Havresæd, udslæber og fordærver den i andre Maader og formodentlig bringer en Del fra Kronen hen til andre Gaarde. For at dette i Tide kan forebygges og Godset kan komme paa Fode igen, saa at Kongen atter kan faa den sædvanlige Landgilde og Indkomst af samme Gods, er det Kongens Befaling, at ingen efter denne Dag maa befatte sig med øde Gaardes eller Boligers Ager, Eng, Tørvegrøft eller have nogen Brugelighed deri, med mindre de vil flytte til samme Gaarde og Boliger og selv bebo dem, bygge og forbedre dem. Det tillades Otte Skeel at forunde dem, som vil stede, bebo og opbygge disse øde Gaarde, nogle Aars Friheder efter Gaardenes Lejlighed. J. T. 8, 324. K.

25. Juni (—). Miss. til Jørgen Brahe om at lægge 1 Gaard i Siøbye, som Kongen har faaet til Mageskifte af Torben Gabriel til Krengerup, ind under Hagenskov Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. F. T. 4, 143 b.

— Miss. til Tage Thott Andersen om at lægge 1 Gaard med Skov til 100 Svins Olden i Stafverlund i Hedensted¹ Herred, 1 Gaard i Morum, 2 Gaarde i Nyrup, alle i Gislum Herred, og 1 Gaard i Ørild i Faarup Sogn i Nørhald Herred, alle i Mariager Len i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand paa Nyborg Slot, ind under Mariager Len, indskrive dem i

¹ Hindsted H.

Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 8, 324 b. K.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne om at lægge 1 Gaard i Giedsted By og Sogn i Rinds Herred, 1¹/₂ Gaard i Luens¹ i Gislum Herred, og 1 Gaard i Drøstrup By i Kietrup Sogn i Han Herred, alle i Halds Len i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Anne Kaas til Thaarupgaard, Præben Bilds Enke, ind under Halds Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 8, 325. K.

— Miss. til Torben Gabrielsen til Krøngerup og Jørgen Lykke til Fellemose. Da der er opstaaet Trætte imellem Peder Bilde til Kappedrupgaard og Niels Skinkel til Søeholm om Forpagtningen af Lammehauge Gaard og om andet og de har betroet Adressaterne at forhandle imellem dem derom, gives der disse Befaling og Fuldmagt til at stævne Parterne for sig til belejlig Tid og Sted, bilægge de nævnte Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 143 b.

26. Juni (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Mats Rafn, forrige Tolder i Køge, som har forset sig, idet han har tilstedt Peder Søfrensen, Borger i Køge, at udføre Korn dér fra Byen imod Forbudet, faar denne Forseelse eftergivet, da han har tilfredsstillet Kongen derfor. Sj. R. 18, 585 b.

— Miss. til Rentemestrene. Peder Basse til Sørup, Embedsmand paa Tranekær Slot, har berettet, at der i Rentekammeret er gjort nogle Antegnelser ved hans Røgnskaber af Møens Land, og at Rentemestrene ikke vil godtgøre ham disse Poster uden Kongens Bevilling, nemlig: 1) Er der ført til Udgift for forarmet og øde Gods den Landgilde, som dette ikke var i Stand til at udgive, hvilket er bevist med Tingsvidner ved Røgnskaberne, 2) fattes der en Del Vurderingsbeviser paa noget

¹ Lovns.

Drift, Rønningsgods og Vrag, 3) i Aaret 1625—26 er der modtaget til Sagefald for Lejermaal af Folk, som har givet efter deres yderste Evne og ikke efter Forordningen. Kongen har efter Peder Basses Begæring bevilget, at disse Poster maa godtgøres ham. Sj. T. 24, 545. K.

26. Juni (Frederiksborg). Miss. til Just Høg om at optage denne Christopher Andersen og denne Pofvel Jensen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og forholde sig med dem som med de andre Skolebørn. Sj. T. 24, 545 b.

— Miss. til Erik Krabbe [Landsdommer]. Det berettes, at han har frikendt Jep Lassen i Brønnesløf, som sammen med Jens Jensen sammesteds har dræbt Hagen Fadersen i Esløf og Niels Pedersen i Asmentorp, og som tilforn var kendt fredløs af 15 Mænd. Da denne Sag ikke er procederet saa rigtigt, som den burde, skal han efter lovlig Citation igen foretage den, forhøre begge Parter og dømme i den, hvad der er Ret. Sk. T. 5, 466 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz til Rosenholmb og Christian Thommesen til Tanderup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot. Da Falk Gjõe Hendriksen til Hvidkilde har faaet Befaling¹ til at paatage sig Værgemaalet for sine umyndige Søkende, som hans Broder Eskild Gjõe til Torebye i nogen Tid har forestaaet, skal de tilsige Falk Gjõe og Eskild Gjõe til at møde for dem paa belejlig Tid og Sted, være til Stede, naar Eskild Gjõe overleverer Værgemaalet til Falk Gjõe og gør ham Regnskab derfor, bilægge de muligt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. R. 8, 305 b.

— Aab. Brev om, at Mariager Købstad fritages for Hovning som andre Købstæder imod at betale Borgeleje penge som Hobro. J. R. 8, 306. K. (Tr.: D. Mag. VI. 282 f. Hofmans Fundat. III. 63. CCD. IV. 544).

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Kongen har for nogen Tid

¹ 2. April 1631.

siden¹ for Afgift bevilget forrige Kapellan i Ribe Hr. Jacob Hansens Hustru Margrette Pedersdaatter Kronens Part af Korntienden af Jandrup Sogn paa Livstid, hvilken Tiende Kongen har forundt² nævnte Hr. Jacob paa Livstid. Af Adressatens Beretning har Kongen nu set, at han har fæstet denne Tiende til Bønderne i Jandrup Sogn efter Hr. Jacob Hansens Død. Da dette er sket, førend Margrette Pedersdaatter har faaet ovennævnte Bevilling, skal Adressaten forlange Bevillingen tilbage af Margrette Pedersdaatter og indsende den til Kanceliet, dog skal han forhandle med Bønderne dér i Sognet om, at de godvilligt skal give hende noget, saa længe hun lever, dersom hun overlever Hr. Jacob Hansen. J. T. 8, 325.

26. Juni (Frederiksborg). Miss. til Jens Juel og Tage Thott Ottesen³. Da der er opstaaet Trætte mellem Fru Anne Munk, Mogens Ulfeldts Enke, og hendes Børn, skal Adressaterne tilsige hende og Corfidts Ulfeldt til Tvis til at møde for sig og forhandle dem imellem, saa at alting kan faa en billig Rigtighed. Da Corfidts Ulfeldt ønsker at sælge noget af det Gods, som er sat til Sikkerhed for hendes Underholdning, skal Adressaterne ogsaa forhandle denne Sag imellem dem, saa at han giver hende anden nøjagtig Forsikring derfor og hun kan være vel forvaret dermed. J. T. 8, 325 b. K.

27. Juni (—). Aab. Brev om, at Hr. Peder Olufsen, Sognepræst til Barsløf Sogn, paa Livstid maa beholde 8 Tdr. 2 Skpr. Alterhavre og 42 Sk., som han plejer at udgive af sin Præstegaard til Helsingborg Slot. Sk. R. 5, 20 b.

— Miss. til Sigvort Urne. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at tiltale Sifvert Grubbe til Hofdal for en Sum Penge, hvormed denne resterer af Malmøhus Lens Indkomst og Skatter. Da Sifvert Grubbe endnu ikke har klareret derfor, skal Sigvort Urne tilholde ham straks at indsende sine Regnskaber til Rentekammeret og klarere dem eller straks tage Ind-

¹ 23. Sept. 1630.

² 1. Okt. 1629.

³ K. har som oprindelig Adresse: Til tvende af Rigsraadet, og har først været dateret: København, 22. (?) Juni. Dette er senere rettet og Adressaternes Navne tilføjet.

førsel i hans Gods efter disse to Fortegnelser Indhold. Sk. T. 5, 467.

27. Juni (Frederiksborg). Miss. til Jurgen Urne og Bispen [Dr. Mads Jensen]. Tønne Friis til Hesselager, Embedsmand paa Stjerniholm Slot, har berettet, at han skylder Hospitalet i Christianstad en Sum Penge, men da han ikke er i Stand til at betale den med rede Penge, har han begæret Tilladelse til at gøre Hospitalet Udlæg derfor i noget af sit Jordegods i Skaane, hvilket Kongen har bevilget. Adressaterne skal være til Stede, naar Tønne Friis gør Hospitalet Udlæg i nævnte Jordegods, og paase, at det i alle Maader faar Fyldest. Sk. T. 5, 467 b.

— Miss. til Otte Skeel. Denne Rasmus Jensen Randers, som i langsommelig Tid har betjent Bestillingen som Byfoged og Tolder i Odevold i Norge, men som paa Grund af Alderdom og Armod ikke længer kan forestaa den, har begæret, at Kongen for hans lange og tro Tjeneste vil bevilge ham at blive Hospitalsforstander eller at befordres til en anden Løjlighed i Aalborghus Len. Dersom der i nævnte Len bliver nogen Plads ledig som Hospitalsforstander eller en anden Løjlighed, som Ansøgeren kan være dygtig til at forestaa, skal Otte Skeel befordre ham dertil. J. T. 8, 325 b. K.

— Miss. til Lauridts Lindenov. Denne Brevviser Knud Rasmussen i Melling Bispgaard¹, Delefoged i Ning Herred, har berettet, at han er saa forarmet, at han ikke kan yde sin Landgilde i indeværende Aar, og har begæret at maatte forskaanes for den. Laurits Lindenov skal forskaane ham for dette Aars Landgilde og føre det til Regnskab. J. T. 8, 326.

— Miss. til Verner Parsberg til Lynderup og Just Høg til Biørnholmb. Da Jørgen Høg til Todbølle, som er Væрге for den for kort Tid siden afdøde Hans Skrams Børn, har begæret Befaling til gode Mænd, som kan overlevere ham det, som han skal modtage under sit Værgemaal, gives der dem Befaling til snarest at begive sig til Hans Skrams efterladte Gaard Selle-skoufgaard og overlevere det, som findes dér enten under For-

¹ Bisgaard, Malling S., Ning H.

søgling eller registreret af Fogden¹, efter rigtig Registrering og Inventering til Jørgen Høg. Endvidere skal de besøgte Bygningen paa Hovedgaarden, hvorledes den er holdt ved Magt, og Skovene saavel til Hovedgaarden som til de underliggende Bøndergaarde, hvorledes de er fredede. De skal fastsætte, hvad der aarlig skal gives af denne Hovedgaard, taksere det Fæ og Kvæg, som findes paa Gaarden, saa at det kan sælges til Fordel for Børnene og Gælden betaales deraf, og give alt beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 326.

27. Juni (Frøderiksborg). Miss. til Otte Skeel. Jens Munk til Haubrogaard har berettet, at Niels og Søfren Munk til Møllegaard har forventt noget af hans Jordegods til sig og ogsaa ellers har forurettet ham i andre Maader. Otte Skeel skal undersøge Sagen og hjælpe Jens Munk til hans Ret, saavidt det kan eragtes tilbørligt. J. T. 8, 326.

— (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene Jørgen Vind og Sten Beck. Wulf von Buchwald har berettet, at de har regnet ham til Mangel Smørskylden af Haderslevhus Len fra 1. Maj 1627 til Mikkelsdag i indeværende Aar. Da han med lovligt Tingsvidne kan bevise, at Bønderne dér i Lenet ingen Tid har leveret deres Smørskyld førend til Mortensdag, undtagen det, som var nødvendigt til Kongens Hofholdning, har Kongen eftergivet ham denne Mangel, som skal godtgøres ham i Rentekammeret. Sj. T. 24, 545 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da det berettes, at nogle i Landet imod Forbudet har udført Korn, som han kan se af hosfølgende Fortegnelse, skal han tiltale dem ved Retten og straffe dem som vedbør. Sk. T 5, 467 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1631 at regne, for Mogens Kaas til Støvringgaard, Rigsraad, paa Nyborg Slot og Len og Salling Herred. Han skal til Underhold for sig selv, sine Svende og Slottets og Ladegaardens daglige Folk have følgende aarlige Genant: 400 Kurantdlr., 12 Læster Rug, 21 Læster Byg, 10 Læster Havre, 18¹/₂ Td. Smør, 50 Bolgalte, 30

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: registeret og Fogden.

Øksne, 150 Faar og Lam, 150 Gæs, 12 Tdr. Gryn og 6 $\frac{1}{2}$ Td. Torsk. Han maa oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 10 geruste Heste. Den aarlige Leverance fastsættes saaledes: til Proviantskriveren for Københavns Slot 22 Tdr. Hvede og 600 Tdr. Havre inden Mortensdag og 30 Læster Brød straks paa Foraaret, desuden til den 8. Aug. 65 gode Landgildekøer, at sende til Skanderborg, hvor de skal slagtes. [Med Artikl. 1—15, 18, 20 og de nye Artikl. A, B og C]. F. R. 3, 473 b.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Laurits Grubbe og Borkort Rud. Kongen har tilforn bevilget Christoffer Urne til Aarsmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, Raaøe, en lille Gaard i Kravig og meget andet Gods paa Lolland til Mageskifte, men dette Mageskifte er ikke blevet afsluttet, fordi det af Christoffer Urne tilbudte Gods ikke svarede til det af ham begærede Krongods. Da Christoffer Urne nu alene har begæret Raaøe og den lille Gaard i Kravig til Mageskifte og har tilbudt at gøre Fyldest i det Gods, som han tilforn har tilbudt, skal de gøre Kronen fuldkomment Udlæg i det af Christoffer Urne tilbudte Gods for de af ham begærede 2 Gaarde efter Kongens forrige Befaling¹ til dem. Sm. T. 6, 338.

28. Juni (—). Mageskifte mellem Jomfru Karen Zitzvitz til Myrtelegaard² og Kronen. Sk. R. 5, 20 b.

— Miss. til Sigvort Urne. Da det berettes, at Borgerne i Lund resterer med Akcise og Skatter fra Egidii Dag [1. Sept.] 1627 til 1. Maj 1628 og endnu ikke betaler dem, skal han tilholde alle dem, der ikke har betalt denne Skat, straks at betale den til Tolderen dér, for at denne snarest kan klarere derfor i Rentekammeret. Sk. T. 5, 468.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da det berettes, at Claus Gagge paa Bornholm, som for nogen Tid siden har begaaet et Drab og ihjelskudt en Person, ved Navn Peder Jacobsen,

¹ 16. Juni 1629.

² Gaardens Navn er ikke anført i Mageskiftet, men i Genbrevet. Gaarden kaldes i Kr. Sk.: Myrchellegaard, i Besigtelserne: Myrekollegaard og Myrkollegaard. Der er sikkert ment Myrekolle, der i Bexell: Hallands Historia III. S. 326 kaldes Myrakulla. Denne Gaard og Landsbyen Myra ligger ved Rolfs Aa i Fjæraas S., Fjære H.

ikke er af Adel, skal Holger Rosenkrantz lade ham tiltale for Drabet efter Landsloven og faa Dom over ham, efter hvilken han derefter skal rette sig. Sk. R. 5, 468.

28. Juni (Frederiksborg). Miss. til Ventzel Rotkirk. Da han har berettet, at der er nogen Brøstfældighed paa Bygningen paa Antvorskov Slot, som maa repareres i Tide, agter Kongen med det allerførste at sende sin Bygmester Stenwinkel til Antvorskov Slot for at besigte Brøstfældigheden. Hvad han eragter at være brøstfældigt, skal Ventsel Rotkirk lade istandsætte, hvorefter det skal godtgøres ham i hans Regnskab. Sj. T. 24, 546. K.

— Miss. til Rentemestrene Jørgen Vind og Sten Beck. Kongen konfirmerer den af Prins Christian (V) udstedte Befaling¹ om, at denne Brevviser Erik Møller i Kornerup Mølle i Roskilde Len har faaet Afslag paa Skyld og Landgilde af nævnte Mølle, da han med Tingsvidner kan bevise, at han ikke kan yde højere Skyld, end Befalingen indeholder. Adressaterne skal godtgøre Lensmanden paa Roskildegaaard dette i hans Regnskab efter Prinsens Bevillings Indhold. Sj. T. 24, 546. K.

— Miss. til Frederik Urne. Da det berettes, at denne Brevviserske Sophia, Enke efter Hans Mikkelsen i Slangerup, imod Kongens Forbud har udført noget Korn, skal han paa Kongens Vegne aftinge med hende for denne Sag og føre det til Regnskab i Rentekammeret. Sj. T. 24, 546 b. K.

29. Juni (—). Miss. til Erik Krabbe. Da Tage Thott Otsen til Eriksholm, Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot, har begæret 1 Gaard i Frostiege og 3 Gaarde i Nannes² i Fultoft Sogn i Froste Herred i Skaane, med hvilke Erik Krabbe som Landsdommer er forlenet, til Mageskifte, hvorimod han vil gøre Kronen Fyldest i bedre belejligt Gods af sit eget Jordegods i samme Herred, skal Erik Krabbe med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Landsdommeriet. Sk. T. 5, 468.

2. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev til Indbyggerne paa Gulland. Da Kongen og Danmarks Riges Raad har bestemt, at der i

¹ Jvfr. Miss. af 19. Juli 1626 til Mogens Pax.

² Nunnaas.

indeværende Aar skal holdes almindeligt Rætterting paa Gulland, har Kongen nu besluttet at lade holde Rætterting i Visby førstkommende 10. August, hvor nogle gode Mænd og Rigsraader skal sidde Rætterting og hjælpe enhver til Lov og Ret i de Sager, som bør ordeles; dog skal der kun dømmes i de Sager, i hvilke der tilforn er gaaet Dom paa Herredsting eller Landssting, eller i de Sager, som bør ordeles for Kongen og Rigens Raad. Hvis nogen af Undersaatterne dér paa Landet har at beklage sig over Kongens Embedsmænd, Landfogder, Slotsfogder, Borgemestre og Raadmænd eller andre, som har gejstlig og verdslig Befaling, skal de nævnte gode Mænd hjælpe Undersaatterne til Rette, saavidt det er Lov og Ret. Sk. R. 5, 23 b.

2. Juli (Kbhvn.). Lignende aab. Brev til Indbyggerne paa Bornholm om, at der skal holdes Rætterting paa Hammershus førstkommende 3. August. Udt. i Sk. R. 5, 24.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Christen Eriksen. Der er opstaaet Trætte mellem Mogens Gyldenstjerne til Fuletofte, Lensmand paa Varberg Slots Bønder i Fuletofte med omliggende Torper paa den ene og Staugtofte¹ Bønder paa den anden Side, hvilken Tvistighed ved Rigsraadsdom er henfundet til Oldinge. Da Erik Krabbe til Veibyvad, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Helne Kirke, er interesseret i Sagen, skal Christen Eriksen afsige Dom i denne Sag, naar den indstævnes til Landstinget. Sk. T. 5, 468 b.

6. Juli (Kbhvn.). Miss.² fra Kansleren og Statholderen til Peder Vibe, Agent i Frankrig. Hans Tjener er blevet opholdt her en Tid, baade fordi der har været meget at forrette med Herredagen og fordi Kongen har overvejet Midler til det,

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Slaugtofte. ² Brevet er Svar paa en Depeche fra Peder Vibe, dat. Paris 15. Marts 1631. Lorenzo Vannelli havde udbetalt en Pengesum til den danske Afsending i Paris Johan Zobel og krævede, efter at Zobel var død 30. Jan. 1631 i Bremen, dagligt Pengene af Peder Vibe. Med Baron de Chapelaine havde de danske Gesandter Kristen Thomsen Sehested, Jørgen Brahe og Johan Zobel kontraheret om hans Krav i de Skibe, som blev taget af det Ostindiske Kompagni, for hvilket Krav de havde tilsagt ham 65,000 Gylden inden en vis Tid. Se T. K. U. A. Frankrig B. Depecher fra Peder Vibe og smstds. Dep. fra Johan Zobel, passim.

som han har skrevet om. Da det har vist sig meget vanskeligt, ja næsten umuligt, at tilfredsstille Vannelli i denne Tid, har Kongen ved sin Afrejse befalet dem at skrive til Peder Vibe, at han skal forhandle med Vannelli om at have Taalmodighed endnu en Tid; Kongen er ham vis nok og tvivler ikke paa, at han vil slaa sig til Taals endnu en Tid lang, til der kommer bedre Tider. Hvad Chapellaine og de nye Trusler om Repressalier angaar, da forekommer disse Kongen meget sælsomme, synderlig da det er en bestemt Gæld (debte arresté), som man kender, og det ikke kan regnes for en Retsnægtelse (denegatio justitiæ). Det har undret Kongen ikke lidt, at Peder Vibe uden nogen Protest har taget deres Anmodning ad referendum. Kongen sagde naadigst, at dersom det skulde have Gænge, at man for den Betaling, som Kongen havde lovet, og som han paa Grund af denne sælsomme Tilstand (i hvilken begge Armeer, den kejserlige og den svenske, trænger saa nær Kongens Grænser) ikke kan betale saa til Prikke og Termin, vil begynde en Repressaliekrieg imod Kongens Undersaatter, saa kunde Kongen have ikke ringere Føje til at gøre det samme for de store Summer, som Kongen af Frankrig har lovet ham, og af hvis Udebliven (manqvement) Kongen og hele hans Status har udstaaet fast større Eventyr end Frankrig for Chapellaines ringe Skib, dets ringe Proviant og nogle faa Jærnstykker, som var derpaa. Det skriver Brevskriverne til ham i al Fortrolighed; han skal ikke henvise dertil ved Forhandlingerne. Dog frygter de, saafremt de i Frankrig vedbliver saaledes, hober Uret paa Uret (injurias injuriis cumulerer) og forøger den første ubillige Repressalie med en ny, at Kongen saa tilsidst vil tabe Taalmodigheden, hvad Kongen dog helt ugerne gør, saa længe der er at haabe paa Venskab. Mærker Peder Vibe, at de vil til Repressalier igen, skal han vare Brevskriverne derom i god Tid. Han skal ogsaa have den Befaling i Agt, som han har faaet for nogen Tid siden fra Kongen selv, om at sollicitere hos Kongen af Frankrig, at der i alt Fald maa blive erlagt saa meget, at Chapellaine, Vannelli og de andre, som har faaet Indvisning til ham, kan betales. Der er aldeles intet Nyt at skrive herfra siden Magdeburgs Erobring, som han vel selv kender. Sj. T. 24, 561 b. K.

7. Juli (Glückstadt). Miss. til Lensmanden [Henning Val-

kendorf] og Bispen [Dr. Hans Mikkelsen] i Fyen. Da Hr. Hans Andersen, Præst til Balsløf Sogn i Vends Herred, har begæret, at han for sit Kalds Ringhed maa nyde Kirkens Jorder for en aarlig Afgift, skal de indsende Erklæring til Kongen om Kaldets Ringhed og om, i hvilket Omfang Kaldet skal hjælpes, for at Præsten og hans Efterkommere kan faa deres nødtørftige Underholdning. F. T. 4, 144. Origg.¹ i Landsark. i Odense².

7. Juli (Glückstadt). Lignende Miss. til Henning Valkendorf og Bispen i Fyen om at indsende Erklæring til Kongen om et Andragende fra Hr. Peder Mikkelsen Arboe, Sognepræst til Gamborg i Vends Herred, som for sit Kalds Ringhed har begæret at faa Kirkens Jord og Tiende mod en aarlig Afgift. F. T. 4, 144.

— Miss. til de samme. Denne Hans Rasmussen Holmb, Degn til Hundstruppe Sogn i Skam Herred, har klaget over, at han i langsommelig Tid ikke har haft det nødvendige til Livets Ophold, hvorfor han begærer at maatte nyde en Kirkebolig, som ligger i samme Sogn. De skal undersøge Sagen og indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt Degnen ikke har nok til at underholde sig af. F. T. 4, 144 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Palle Rosenkrantz og Dr. Hans Mikkelsen. Hr. Peder Andersen, Sognepræst i Kietting i Lolland, har klaget over, at 2 Landsbyer, Vandtore og Taagens, som fra Arilds Tid har ligget til Kietting Kirke, for nogen Tid siden imod Ordinansen er lagt til Nysted Sogn, som det kan ses af hans hosføjede Andragende. Adressaterne skal stævne Parterne for sig, undersøge Sagen nøje og bilægge Stridighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Sm. T. 6, 339.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Denne N. N.³ har berettet, at der for rum Tid siden er tilfaldet hende en Arvedel i Vejle efter hendes afdøde Oldefader, men at den paa Grund af hendes afdøde Husbondes Fraværelse er kommet Fremmede

¹ Der er udfærdiget 2 enslydende Origg., et til hver af Adressaterne.
² Tr. i Udt. i Kirkehist. Saml. 3. R. V. 617. ³ I J. T. er der aaben Plads til Navnet.

til Hænde og findes hos Jens Berthelsen i Vejle. Hr. Albrekt Skeel skal fordre de tvistige Parter for sig og, hvis han mener, at N. N. er forurettet, skal han lade Ernst Normand ved Adressatens Ridefoged paatale hendes Sag og paase, at hun ikke forrettes i nogen Maade. J. T. 8, 327 b.

8. Juli (Glückstadt). Miss. til Gunde Lange og Henning Valkendorf. Da der med det allerførste skal foretages Skifte imellem Fru Sophia Belov til Forup og hendes Børn efter hendes afdøde Husbonde og deres Fader, Christen Thott, skal de paatage sig Værgemaalet for Jomfru Birgitte og Jomfru Anne Thott¹, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares dem, hvad der er billigt og ret. F. T. 4, 144 b.

— Miss. til Falk Gjøe og Anders Bilde om at rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved ovenstaaende Skifte, paase, at alt gaar ligeligt og ret til, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. F. T. 4, 145.

9. Juli (—). Aab. Brev om, at Borgere i Helsingør skal have 14 Dages Varsel til Landstinget. Sj. R. 18, 586. (Tr.: CCD. IV. 544 f. og i Udt. i Geh. Ark. Aarsberetn. III. Tillæg S. 100).

— Oprejsningsbrev for Melkior Borchgrefving, Kongens Kapelmester og Kannik i Roskilde, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa hans Tjener Niels Hansen, som for nogen Tid siden blev fundet død i Torben Pedersens Horsebod i Tormarken, hvilken Sag ikke straks er blevet forfulgt efter Loven. Sj. R. 18, 586.

— Skøde for Engelbret Frederiksen, Retmager² i Børnehuset, paa et Hus paa Gammelmønt. Sj. R. 18, 586 b. (Tr.: KD. III. 102).

— Miss. til Claus Daa. Da Kronens Bønder paa Seyrøe i Dragsholm Len har berettet, at de er meget forarmede, saa at

¹ De nævnes kun i Overskriften, i Teksten staar: Jfr. N. Der er udfærdiget et Miss. til hver af Adressaterne om at overtage Værgemaallet for én af Søstrene, men det kan ikke ses, hvem der skulde være Væрге for den ene og hvem for den anden af dem. ² Rørmager (til en Væv).

de ikke kan udgive deres fulde Landgilde efter Jordebogen, og har begæret nogen Forskaanelse, har Kongen bevilget, at der maa gives dem Respit paa det, hvormed de resterer af forrige Aars Landgilde, indtil dette Aars Grøde kommer i Hus. Sj. T. 24, 562 b.

9. Juli (Glückstadt). Miss. til Tolderne i Øresund om herefter aarlig til Kongens Behov af de Skotter, som sejler igennem Sundet, at indkøbe godt, velpakket Hvedemel af det bedste, saa meget som de tilforn aarlig plejede at indkøbe, og forvare det hos sig. Sj. T. 24, 562 b. K.

— Aab. Brev om, at Kongen har givet Rigsraaderne Hr. Anders Bilde til Rosendal og Tage Thott til Eriksholm, Embedsmænd i Herrisvad Kloster og paa Sølvitsborg Slot, samt Sekretær Verner Parsberg til Sødal Befaling og Fuldmagt til at sidde Retterting paa Gulland og Bornholm. [Ensydende med Befaling og Fuldmagt af Omtr. 1. Juli 1618 til Iver Juul, Holger Rosenkrantz og Aksel Arenfeldt]. Sk. R. 5, 24.

— Instruks for de i ovenstaaende Brev nævnte Rigsraader paa deres Sendelse til Gulland og Bornholm for at sidde Retterting. [Ensydende med Instruksen af Omtr. 1. Juli 1618 til Iver Juul, Holger Rosenkrantz og Aksel Arenfeldt, dog med Udeladelse af Stykket om Elsebet Elbings Sag mod Borgemestre og Raad i Visby¹, og iøvrigt med enkelte, ganske uvæsentlige Ændringer]. Sk. R. 5, 25.

— Proklama for Ifver Krabbe til Jordbiery, Embedsmand paa Laholm Slot, der har berettet, at han har været i Løfte for afdøde Pofvel Ramel til Pofvel de Villum, Borger i Amsterdam, for 1000 Rdlr. in specie, men ikke er vis paa, om disse Penge er betalt eller ej. Kongen paabyder herved, at dersom nogen maatte være i Besiddelse af samme Brev paa nævnte Sum Penge, skal de inden Aar og Dag efter dette Proklamas Læsning give Ifver Krabbe det til Kende; saafremt de ikke gør dette inden forskrevne Tid, skal Hovedbrevet være dødt og magtesløst. Sk. R. 5, 27.

— Oprejsningsbrev for Adser Svendsen og Konsorter i Dagerup i Halland til at genoptage Sagen om en Gaards-

¹ K. Brb. 1616—1620 S. 423.

part i Dagerup. Der har været vidtløftig Trætte og Delemaal mellem Adser Svendsen og Jens Stafensen om nævnte Gaardspart, som efter Skødet er tilfaldet førstnævnte efter hans Fader, men Landsdommeren har kendt Skødet magtesløst, fordi Skødets Lovbudsbrev, som var bortkommet for ham, ikke var fremlagt i Retten, da Landsdommerens Dom blev afsagt. Dette Lovbudsbrev er nu atter kommet ham til Hænde. Landsdommeren har alligevel ikke villet dømme imod sin forrige Dom, men har tilfundet ham at tage Oprensning i samme Sag i Kancelliet. Sk. R. 5, 27 b.

9. Juli (Glückstadt). Aab. Brev til Undersaatterne paa Gulland om at agte og respektere M. Oluf Fock, som nu er udnævnt til Superintendent paa Gulland, og som har aflagt Ed paa at ville forestaa sit Embede troligt. Han skal til Gengæld hjælpe dem til Rette, saavidt hans Kald og Embede udkræver. Sk. R. 5, 28.

— Miss. til Lensmanden paa Gulland [Jens Høg] om at bistaa den til Superintendent paa Gulland udnævnte M. Oluf Fock, saafremt han har hans Bistand behov i Embedsager, og haandhæve og beskærme ham. Sk. R. 5, 28.

— Miss. til Christen Eriksen og Palle Urne. Det berettes, at en Del af afdøde Sten Bildes Forlovere og Kreditorer har store Pengeudlæg og lider Skade, som det menes, fordi flere kunde have faaet Udlæg i hans Gods, fordi en Del af Godset er mere værd end det er modtaget for, og endelig fordi en Del af Kreditorerne allerede har faaet saa meget Jordegods, som deres Tilgodehavende beløber sig til. Da sligt (saafremt det ellers forholder sig saaledes) er af ond Konsekvens og imod al Billighed, skal Adressaterne stævne alle dem af Sten Bildes Kreditorer, som har faaet Udlæg af ham, siden han som sin Gæld umægtig begyndte at tilfredsstille dem, for sig med de Handlinger, Indførsler, Indvisninger eller Annammelser, som de paaberaaber sig, for at de, som har modtaget mere, end der tilkommer dem, igen kan levere det fra sig til Bedste for alle de øvrige ubetalte Kreditorer, og for at de, som har modtaget noget (navnlig Jordegods) for mindre end det er værd, igen mod deres rimelige Krav kan afstaa det til noget Vederlag for de andre Kreditorer. For at enhver, om nogen lader sig finde ubillig, kan hjælpes til sin Ret paa næstkommende Herredag, skal Adressaterne møde sna-

rest og ansætte det ene efter det andet, om fornødent, saa at alting med det allerførste kan bringes til endelig Ende. Ligeledes skal de paa samme Tid taksere Billisholm og først optage og registrere den afdødes Breve, tilstille enhver de Breve, som tilkommer ham, indsætte og forsegle Resten, som vedrører Gælden eller lignende, eller som kan tjene til Udlæg og Betaling, være sig Interesse eller andet, til Bedste for samtlige ubetalte Kreditorer og give enhver, hvem det vedkommer, og som begærer det, en nøjagtig Reversal over dem. Almindelige Sendebreve og Haandskrifter kan de, dersom de ubetalte Kreditorer tillader det, tilstille den Afdødes nærmeste Efterladte. De paaløbende Omkostninger skal betales af dem, som har forlangt denne kongelige Anordning. Sk. T. 5, 469 b.

9. Juli (Glückstadt). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Kongen har faaet hans Erklæring om en Mølle, kaldet Jernhytten, som Mattis Fyller¹ bebør, og som denne nu begærer til Købs. Da han ikke begærer mere end Møllen, og da han vil give dobbelt saa meget Landgilde, som der plejer at gives af den, kan Christoffer Ulfeldt forhandle med ham derom og afslutte Sagen, hvorpaa Kongen vil give ham Skøde paa den. Sk. T. 5, 469 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Tage Thott. Sifvert Gagge har paa sin Broder Claus Gagges Vegne berettet, at denne har ihjelskudt en Bonde paa Bornholm, og at han mener at være forurettet i denne Sag, idet den er henvist til Hjemtinget², skønt han er af Adel, efter den Lejlighed, som er paa Bornholm. De skal nøje undersøge Sagen og, hvis det viser sig, at han er af Adel, afsige Dom i den, men hvis han ikke er af Adel, skal de henvise ham til hans tilbørlige Dommer. Sk. T. 5, 469 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Paa hans Forespørgsel om, hvorledes der skal forholdes med nogle øde Gaarde, som findes paa Bornholm, svares, at Gaardene maa opbygges og besaas af Bønderne, for at Godset igen kan blive besat. Ladegaardsjorden til Slottet skal han fordele mellem Sognet, som det

¹ Jvfr. Miss. 19. Jan. 1631, hvor han, ligesom i Skødet af 19. Juni 1632, kaldes Mattis Fidler.

² Jvfr. 28. Juni 1631.

er sædvanligt andetsteds, for at det kan gaa desto rigtigere til dermed. Sk. T. 5, 470.

9. Juli (Glückstadt). Miss. til Mads Kofoed, Landsdommer paa Bornholm. Det berettes, at Borgemestre og Raad i Købstæderne paa Bornholm imod Forbudet har solgt Øksne og Korn. Da ingen kan dømme i denne Sag uden Landsdommeren, skal han, naar Holger Rosenkrantz til Dømmestrup, Befalingsmand dér, indstævner Sagen for ham, dømme i den. Sk. T. 5, 470.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Erik Kaas¹ til N., som har berettet, at han med sin Hustru har faaet en Del Gæld, at sælge sin Hustrus Jordegods til Betaling af Gælden og til for det tiloversblivende Beløb at købe et samlet Stykke Gods, dog at det sker med hans Hustrus nærmeste Venners Samtykke. J. R. 8, 307.

— Miss. til Jost Høg. Erik Kaas til Aggersborg har berettet, at Jost Høg i langsommelig Tid har været Værge for Erik Kaas's Hustru, og at han har erfaret, at adskiligt Gods ikke er kommet til Skifte eller Lodder, medens andre er blevet forlenet med en Del Jordegods og en Del Jordegods er udsat af Jost Høg selv, hvorover Erik Kaas ikke har nogen Rigtighed. Han har derfor begæret et kongeligt Missive til Jost Høg om med det første at tilstille ham rigtige Jordebøger, for at han kan se, hvad Ret der er vederfaret hans Hustru. Jost Høg skal tilstille Erik Kaas de nævnte Jordebøger. J. T. 8, 327 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Ernst Ernstsen, Borgemester i Horsens, har faaet Kongens Bevilling² til at nyde det Korn, som er lagt til Vedligeholdelsen af Hansted Bro. Da det berettes, at afdøde Christopher Holgersens Enke Maren Pedersdatter i 1623 har faaet Kongens Bevilling til at oppebære samme Korn mod at holde Broen vedlige, skal Lauridts Ebbesen nøje undersøge, om nævnte Maren Pedersdatter er vederhæftig, om hun har vedligeholdt Broen tilbørligt, og om hun ikke, som

¹ Erik Nielsen Kaas til Rævskegaard og Aggersborg, g. m. Elisabet Jakobsdatter Høg (Banner). ² 11. Aug. 1629, jvfr. 7. Marts 1631.

det berettes, har opladt samme Korn til andre, og snarest indsende Erklæring herom til Kongen. J. T. 8, 328. K.

9. Juli (Glückstadt). Miss. til Lauridts Lindenov. Knud Rasmussen i Malling Bispegaard, Delefoged i Ning Herred, har berettet, at han, medens de kejserlige havde okkuperet Jylland, er blevet meget forarmet og er kommet tilagters, saa at han ikke formaar at yde sit Landgildekorn. Kongen har bevilget, at han maa forskaanes for indeværende Aars Landgilde, hvilket Adressaten skal føre til Regnskab. J. T. 8, 328.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Lauridts Ebbesen til Restrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har begæret følgende Aarhus Kapitel tilhørende Gods: 4 Gaarde og 1 Gadehus i Skifholm i Framlev Herred, 5 Gaarde og 1 Gadehus i Saubroe samt 2 Gaarde i Søften i Hasløf Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Obdrup, 1 Gaard og 1 Gadehus i Føgelsløf¹ By og Sogn, 4 Gaarde og 3 Bolshuse i Hyllested By og Sogn og 1 Gaard i Balle i Rosmus By og Sogn, alle i Sønder Herred, skal Kapitlet undersøge dette Gods og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 8, 328 b.

— Miss. til Tønne Friis. Da Lauridts Ebbesen til Restrup har begæret 3 Gaarde i Skifholm, 1 Gaard i Lading, 4 Gaarde i Faistrup med de Gadehuse, som findes i samme By, 1 Ødegaards Eje i Saubroe, hvorpaa der ingen Bygninger er, og som 4 Bol har fæstet, 1 lille Gaard i Faarup, som Præsten har, og 1 Halvgaard sammesteds, alle i Skanderborg Len, til Mageskifte for 1 Fæstegaards Eje i Nimb Birk, af 1 Gaard i Aas By i Sønd² Sogn i Vor Herred den Tredjedel, som tilhører Kronen, 1 Gaard i Tulstrup By og Sogn, $\frac{1}{2}$ Milsvej fra Aakær Len, Pederstrup Hovedgaard, 5 Gaarde og 1 Gadehus i Pederstrup By, 1 Gaard og 1 Gadehus i Løyenkier og 2 Gaarde i Bøgeskouf, alle i Astrup Sogn, 1 Gaard i Biøstrup i Trandbierre Sogn, alle i Ning Herred, 1 Gaard i Urløf By og Sogn og 1 Gaard i Vrigsted, begge i Bjærge Herred, skal han undersøge dette Godses Lejlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om,

¹ Fuglslev, Sønder H.

² Aas, Søvind S., Vor H.

hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra hans Len [Stjærholm]. J. T. 8, 329.

10. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ifver Dyre om at betale de 2000 Dlr., som han skylder Kongen, til Hellig Trekonger 1632. Den indtil da resterende Rente eftergives ham. J. T. 8, 329 b. K.

15. Juli (Glückstadt). Aab. Brev om, at Anders Sørensen, barnefødt i Seyerby i Dragsholms Len, maa være fri for sit Fødested og ikke skal deles til Stavns. Sj. R. 18, 586 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Det berettes, at der i hans Len Antvorskov endnu er nogle af Kronens Gaarde, som staar øde og ubeboet, saa at Kongen af den Grund ikke kan faa den aarlige Landgilde og Herlighed, som tilkommer Kronen deraf. Han skal anvende sin største Flid paa at faa samme Ødegaarde besat og opbygget med det allerførste. For at dette kan ske desto bekvemmeligere og snarere, tillader Kongen, at han lader en Del af dem, som vil bosætte sig paa disse Ødegaarde, være forskaanet i et, 2 eller 3 Aar, hver efter Lejligheden, for al Landgilde, Ægt og Arbejde eller giver dem Afslag paa den aarlige Landgilde indtil videre Besked, saa meget som han eragter billigt. Desuden skal han lade dem faa saa meget Tømmer af Kronens Skove, at de kan genopbygge disse Ødegaarde, dog med saa ringe Skovskade som muligt. Sj. T. 24, 563. K.

— Lignende Miss. til Tage Thott Andersen om nogle øde Gaarde i hans Len Mariager. J. T. 8, 331 b. K.

— Miss. til Claus Daa om at lægge 6 Gaarde og 2 Tofter Ager i Øfrebye og 1 Gaard i Uderbye, alle i Ods Herred i Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tyge Brahe til Matstrup, Embedsmand paa Skivehus Slot, ind under Dragsholm Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sj. T. 24, 562 b. K.

— Lignende Miss. til Gabriel Kruse om at lægge 1 Gaard i Siuf By og Sogn i Ramsø Herred i Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tyge Brahe til Matstrup, ind under Roskilde Len. Sj. T. 24, 563 b. K.

— Lignende Miss. til Frederik Reedtz om at lægge 2

Gaarde i Høsten og 1 Gaard med tilhørende Skov i Kongstedborup i Dalby Sogn i Fakse Herred i Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tygge Brahe til Mattrup, ind under Tryggevælde Len. Sj. T. 24, 564. K.

15. Juli (Glückstadt). Miss. til Friderik Urne om nøje at paase, at der ikke sker de Befuldmægtigede for Børnene efter afdøde Conrad Bunchhuusen¹, fordm Borge-mester i Helsingør, for kort ved Erlæggelsen af Sjette- og Tiendepenge, men at alting gaar rigtigt til. Kongen har ved sin Dom konfirmeret Landsdommerens Dom i den Sag, men Kongen vil have sin Dom forstaaet saaledes, at Børnenes Befuldmægtigede ikke skal besværes med Erlæggelse af Sjette- og Tiendepenge af det, som de har faaet eller med Rette burde have haft til Børnenes Underholdning. Sj. T. 24, 564.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Afdøde Holger Gaggos Arvinger har faaet Befaling² til at levere fra sig Regnskaberne for St. Mikkels Kirke i Slagelse og for Snese-rø Kirke samt den Beholdning, der kan tilkomme hver af disse. Det paaskydes nu, at dette ikke kan ske, fordi afdøde Holger Gaggos Breve skal staa under Forsegling og Børnenes Værge, som er bosiddende langt borte, skal være med til at aabne Seglet. Da Sagen forhales derved og der imidlertid ikke kan foretages noget med Snese-rø Kirkes Regnskab eller Reparation, skal Kapitlet paatale dette, da det aarlig burde have revideret Regnskaberne paa Kapitlets Hus og have indlagt dem i Kapitlets Gemme, hvilket ikke er sket. Sj. T. 24, 564 b. K.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da Jørgen Seefeld til Refnes, Landsdommer i Sjælland, er forløvet paa nogen Tid for at drage over til Jylland og forrette nogle af sine Ærender dér, skal Gabriel Kruse sidde i Landsdommers Sted og dømme i de Sager, som imidlertid forekommer. Især skal han indstævne for sig de Sager, som vedrører Jørgen Seefeld paa Kongens og Lenets Vegne, og i hvilke denne ikke selv kan være Dommer. Sj. T. 24, 565.

— Miss. til Just Høg om at optage Jens Pedersen og Niels Pedersen, Sønner af Karren Hr. Madses, i Sorø Skole,

¹ Konrad Buwinchhausen von Wallenrodt. ² 5. Jan. 1631.

naar der bliver Plads ledig, sætte dem under Disciplin og forholde sig med dem som med de andre Skolebørn. Sj. T. 24, 565.

15. Juli (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved det tillades Jomfru Karen Zitzevitz til Mørkellegaard at tilforhandle sig Bondejendom af 3 jordegne Bønder¹ i Halland i Varberg Len, som Kongen har bevilget hende til Mageskifte. Sk. R. 5, 28 b.

— Miss. til Jørgen Urne. Da det berettes, at Hr. Hendrik², Sognepræst i Vemmeløf i Christianstads Len, har viet Laug Urne og Mogens Kaas til Timandsholms Datter³ imod Faderens Vilje, skal Jørgen Urne lade Præsten tiltale og tage Dom over ham. Sk. T. 5, 470 b.

— Miss. til Jens Høg paa Gulland. Denne Brevviser Rasmus Hendriksen, boende paa Gulland, har berettet, at han paa sin Gaards Grund ved Bursøe paa Gulland har fundet et Stenbrud, og har begæret at maatte opbryde det. Kongen tillader, at han maa bryde deraf og gøre sig det saa nyttigt som muligt, dog at han giver den tilbørlige Rettighed deraf til Kronen. Sk. T. 5, 470 b.

— Miss. til Tage Thott og Christoffer Ulfeldt. Borgerne i Falkenberg har indsendt hosfølgende Andragende om de Servicepenge, som Borgerne i Varberg forlanger af dem til de i Varberg liggende Soldater. Adressaterne skal undersøge Sagen og indsende Erklæring om den til Kongen. Sk. T. 5, 471.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Fru Kirsten Kaas, Hr. Anders Sinklars Enke, med det første agter at skifte med sine Børn efter hendes Søn Erik Sinklar, som er død for kort Tid siden, og da hendes anden Søn Jacob Sinklar nu opholder sig i England og ikke i nær Fremtid kan ventes her til Riget, har hun andraget om at faa beskikket en Værge for sidstnævnte, saa længe han er i Udlandet. Jørgen Urne skal indtil

¹ Efter Mageskiftet af 28. Juni 1630 laa alle tre i Limmernæs, Fjæraas S., Fjære H. (Se Kr. Sk.). ² Henrik Povlsen, Sognepræst til Vemmerlev, Jerrestad H. ³ Johanne.

videre paatage sig Værgemaalet for Jacob Sinklar. Sk. T. 5, 471.

15. Juli (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Jens Anscharis, Byfoged i Odense, efter Ansøgning og for at han kan forholde sig desto flittigere i sin Bestilling, som han forestaar med stor Bekostning til Forsømmelse i sin Næring, faar bevilget Fjerdeparten af alt Sagefald, der tilfalder Kongen, saa længe han forvalter Byfogedbestillingen. F. R. 3, 478.

— Lignende Bevilling for Marcus Hansen, Byfoged i Lauvinskøbing, paa Fjerdeparten af alt Kongen tilfaldende Sagefald. Udt. i F. R. 3, 478 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagl. ordnede IV.

— Miss. til Henning Valkendorf. Claus v. Buchwald til Nørgaard har for nogen Tid siden laant Povel Skinkel til Løgemoes 4000 Rdlr. Hovedstol, men da han har taget ubillig Rente af dette Laan, er Pengene paa sidste Herredag fradømt ham, og Halvdelen af dem, 2000 Rdlr., skal efter hosføjede Dom tilfalde Kongen, den anden Halvdel Povel Skinkel. Henning Valkendorf skal straks enten i Mindelighed eller ved Retten indfordre disse Penge og rette sig efter den af Claus v. Buchwalds Fuldmægtig udstedte Obligation, som tilsendes ham. Da Povel Skinkel skylder Kongen 500 Rdlr., skal Henning Valkendorf gøre den Anordning, at Claus v. Buchwald beholder disse 500 Rdlr. med paaløbne Renter hos sig, og indfordre dem hos ham sammen med de andre 2000 Rdlr. F. T. 4, 145.

— Miss. til samme. Da Falk Gjøe til Hvidkield har begæret 1 Gaard i Øster Skerninge By og Sogn i Sunds Herred i Fyen til Mageskifte for 1 Gaard i Aasløf¹ By i Odense Herred, skal han snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt førstnævnte Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 145 b.

— Miss. til Bispen i Fyen og Hospitalsforstanderne i Odense. Da Falk Gjøe til Hvidkild har begæret en til Hospitalet i Odense liggende Gaard i Øster Skerninge By og Sogn i Sunds Herred i Fyen til Mageskifte for 1 Gaard i Aasløf¹ i Odense Herred i

¹ Formodentlig Aarslev, Vindinge H.

Fyen, skal de snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt førstnævnte Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Hospitalet. F. T. 4, 145 b.

15. Juli (Glückstadt). Miss. til Mogens Kaas. Da Gregers Høg til Rørbek har begæret 1 Gaard, kaldet Møllerup¹, i Fløstrup Sogn i Nyborg Len i Fyen til Mageskifte for 1 Gaard i Bovense By og Sogn i samme Len, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt førstnævnte Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 146.

— Miss. til Peder Basse. Da Fru Hilleborre Pors til Hiortholm, Niels Gaas's Enke, har begæret 5 af Kronens Gaarde og 3 Gaarde, som tilhører Stiftets Tjenere, alle i Foedslet By og Sogn, og 1 Gaard i Brandtsbye i Holmslet² Sogn, alle i Tranekær Len paa Langeland, til Mageskifte for 1 Gaard i Leidtsmose, 1 Gaard og 1 Gadehus i Clausebølle, 1 Gaard og 1 Gadehus i Lyckeby, 1 Gaard og 2 Gadehuse i Stengarde³, alle i Tulleby⁴ Sogn, 1 Gaard i Refbjerg⁵ og 1 Gaard, Afgiften af Teglgaarden for at grave og 2 Gadehuse i Hou, alle ligeledes i Tranekær Len i Langeland, skal han til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt førstnævnte Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet imod det af hende tilbudte Gods. F. T. 4, 146.

— Miss. til Fru Ellen Marsvin. Da Palle Rodsten til Lundsgaard har begæret 1 Gaard i Refninge i Bjærg Herred i Dalum Len i Fyen til Mageskifte for 1 Gaard i Øfbierge⁶ i Baag Herred i Fyen, skal hun indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt førstnævnte Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet mod den tilbudte Gaard. F. T. 4, 147 b.

— Miss. til Anders Bilde og Gregers Krabbe. Da Hans

¹ Mullerup. ² Brandsby, Humble S., Langelands Sdr. H. Besigtelsen har: Bransbye i Homlid Sogn. ³ Stengade. ⁴ Tullebølle S., Langelands N. H. Efter Teksten i F. T. ser det ud, som om ogsaa de to følgende Byer hørte til dette Sogn. ⁵ Rifbjerg, Simmerbølle S., Langelands N. H. ⁶ Læsningen er ikke helt sikker; der er formentlig ment Ørsbjerg, Kærte S., Baag H.

Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kalundborg Slot, har begæret 16 Gaarde i Dømmestrup By i Dalum Klosters Len til Mageskifte for Vollersløfgaard og 7 andre Gaarde i Vollersløf By i Stenløse Sogn, 1 Gaard i Brølle By og Sogn, 2 Gaarde i Brandemose¹ i Verninge Sogn, 1 Gaard med noget Skov i Tommerup og en énygt Gaard, Ellegaard [i Porup Sogn], alle i Odense Herred, 3 Gaarde med noget Skov i Kockebye² i Fraude Sogn i Aasum Herred, alle i Fyen, skal de besigte begge Parter's Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 4, 148.

15. Juli (Glückstadt). Miss. til Bispen, Kapitlet og Hospitalsforstanderne i Viborg. Da Mogens Høg til Kiergaardsholm, Befalingsmand paa Lundegaard i Mors, har begæret 1 til Hospitalet liggende Gaard i Husom³ i Salling i Jylland og 1 Hus, som Kapitlet har sammesteds, til Mageskifte og vil gøre baade Hospitalet og Kapitlet Fyldest af sit Jordegods i Torum By og Sogn i Salling, skal de undersøge denne Gaards Lejlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt den for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Hospitalet. J. T. 8, 330.

— Miss. til Fru Birgette Brockenhuus. Anders Mortensen, Bent Lauritsen, Laurits Mikkelsen og Peder Mortensen, alle i Skaarup By i Sunds Herred i Nyborg Len, har berettet, at de endnu sidder tilbage med nogen gammel Restance af deres Landgilde til Nyborg Slot, som de af Armod hidtil ikke har kunnet tilvejebringe, og har begæret Respit paa denne Restance, indtil den Grøde, som nu vokser, kommer i Hus. Hun skal give dem Respit, indtil dette Aars Grøde er [indhøstet]. F. T. 4, 147.

— Miss. til Gregers Krabbe og Dr. Hans Mikkelsen. Laurits Lindenov til Oregaard, Embedsmand paa Aarhusgaard, har berettet, at hans Sognekirke, Ore Kirke, er meget bygfældig, og at det, hvis den ikke hjælpes i Tide, maa befrygtes, at

¹ Bregnemose. ² Stedet er forskrevet i F. T., som angiver 3 Gaarde, men kun opfører 1 af Beboerne; Kockebye skal efter Besigtelsen og Kr. Sk. være: Kierbye; Ellegaard er opført efter Kockebye, men ligger efter Besigtelsen og Kr. Sk. i Paarup Sogn, som ovfr. indføjet.
³ Haasum S., Rødding H.

den ikke let kan repareres. De skal undersøge Kirkens Bygfældighed og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Endvidere har Laurits Lindenov berettet, at han har en lille By, som ligger i 2 Sogne. Da det falder Bønderne i denne besværligt at søge deres Kirke¹, baade fordi Vejen er ond, og fordi den er længere end til Ore Kirke, har han andraget om, at disse hans Tjenere maa søge Ore Kirke og lægges til dette Sogn. Adressaterne skal undersøge Sagen og indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt dette kan ske uden Skade for nogen. F. T. 4, 147.

15. Juli (Glückstadt). Mageskifte mellem Jens Mogensen til Sindinggaard og Kronen. J. R. 8, 308. K. (Se Kr. Sk.).

— Forleningsbrev paa Livstid for samme paa de Gaarde, som han ved Mageskiftet med Kronen har afstaaet til Kronen. J. R. 8, 307. K.

— Mageskifte mellem Jens Mogensen til Sindinggaard og Kronen paa Aarhus Kapitels Vegne. J. R. 8, 310. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Kapitlet i Aarhus om at lægge 1 Gaard i Løsing² By og Sogn i Hatting Herred, som Jens Mogensen til Sinddinggaard har givet Kapitlet til Mageskifte for en Kapitlet tilhørende Gaard i Ørumb By og Sogn i Bjærge Herred i Stjernholms Len i Jylland, ind under Kapitlet og indskrive den i Jordebogen. J. T. 8, 331. K.

— Aab. Brev om, at Hans Hansen i Skierup i Koldinghus Len har bevist, at han og hans Fader har haft Frihed paa den af dem beboede Gaard i Skierup, undtagen at der gives 1 Fjerd. Smør af den. Efter hans Andragende faar hans Søn, unge Hans Hansen, efter Faderens Død paa Livstid samme Frihed paa nævnte Gaard mod, at Faderen, gamle Hans Hansen, afstaar den Frihed, som han efter Kongens Faders, Kong Frederiks, Brev³ har paa en Gaard i Ølstedt i Hat-

¹ Formodentlig Brenderup Kirke i Brenderup S., Vends H., som ved aab. Brev af 21. Marts 1620 var blevet annekseret til Ore med Ret for Præsten til at bo i det større Brenderup Sogn. ² Løsning, Hatting H. ³ 14. Marts 1581.

ting Herred; dog skal han være forpligtet til uden Bekostning for Kongen at holde Gaarden vel ved Magt, give 1 Fjerd. Smør af den som nu og være Lensmanden paa Koldinghus hørig og lydlig. J. R. 8, 307 b.

[15. Juli (Glückstadt)]¹. Miss. til Tønne Friis, hvorved ovenstaaende aabne Brev kommunikeres ham. Han skal rette sig herefter. J. T. 8, 330 b. K.

15. Juli (Glückstadt). Miss. til gode Mænd². Paa sidste Herredag i København er der sluttet en Kontrakt imellem Frederik Munk til Harridskier og Hendrik Rantzau til Smoles Fuldmægtig Gregers Hvid om, hvad Frederik Munk skulde udlægge af Jordegods og rede Penge eller give i Pant til Gregers Hvid paa Henrik Rantzaus Vegne for den Indførsel, som afdøde Adolph Frederik Sehested³ har ladet gøre i Frederik Munks Jordegods, hvilket han siden har solgt til Anders Friis til Vrelef Kloster. Der gives de gode Mænd Befaling og Fuldmagt til at indstævne begge Parter for sig til førstkommende Mikkelsdag i Viborg, da likvidere nævnte Indførsel imellem dem og give Likvidationen beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og udføre denne Befaling uden Ophold. J. T. 8, 330.

— Miss. til Tage Thott Andersen. Mogens Kaas til Støf-ringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, har berettet, at han har en stor Restance at fordre i Mariagers Len, hvormed han har været forlenet, særlig for de to sidste Aar, efter at Fjenderne har forladt Landet, og har begæret at blive hjulpet til Rette dér i Lenet. Tage Thott Andersen skal saa vidt muligt hjælpe ham til at faa denne Restance, som han har gjort Regnskab for og betalt. J. T. 8, 330 b.

— Miss. til Jørgen Friis og Verner Parsberg. De har for

¹ Dateringen er glemt, men maa sikkert være den samme som for det foregaaende Brev. Miss. er indført imellem de øvrige Miss. af 15. Juli. ² Der nævnes ikke, hvilke. Af Miss. 26. Nov. 1631 om samme Sag fremgaar det, at Adressaterne er Verner Parsberg og Erik Juel. ³ J. T. har: Seest.

nogen Tid siden faaet Befaling, dateret Røndsborg den 2. Okt. 1630, til at likvidere den Hendrik Holck til Høygaard tilkommende Part af Lystrup Hovedgaard med tilliggende Jordegods, hvortil efter Kongens Dom Wulf von Buchwald til Proenstørp, fyrstelig og holstensk Raad, er berettiget for en Gæld, som førstnævnte skylder ham. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, befales det Adressaterne med det allerførste uden nogen Forhaling at efterkomme den. J. T. 8, 331.

15. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Falk Gjõe faar Bevilling til at sælge sin Søsters, Jomfru Mette Gjøes Ødegaardsjord i Ulstrup By i Tybjerg Herred i Sjælland, dog at han enten køber andet Gods igen til hende for Købesummen eller sætter Pengene paa Rente. Udt. i F. R. 3, 478.

16. Juli (Glückstadt). Instruks for Pros Mund til Birkeølvold, Skibshøvedsmand, paa den ham befalede Rejse. Han skal med Kongens Skibe Svanen og Gribben, over hvilke han skal være Admiral, besøge Norges Krones Strømme under Norge og holde det gaaende dér indtil Mortensdagstid. Dersom han kan træffe nogen, enten Fribyttere eller andre, som tilføjer Kongens Undersaatter eller den søfarende Mand Overlast, skal han gøre sig den største Flid for at bemægtige sig dem og føre dem til København. Sj. R. 18, 587.

18. Juli (—). Instruks for Jahan Cornelissen, Skibskaptejn. Han skal snarest begive sig herfra til Itzehoe, hvor han skal kommandere Kongens Skib De 3 Kroner, som ligger dér, med hosværende Folk. Naar Skibet er fuldt færdigt, skal han her modtage de Stykker, Ammunition, Proviant og Fetalje, som han kan behøve dertil. Hvis han skal have flere Folk til Skibet, skal de sendes ham fra København. Siden skal han forføje sig med Skibet til København. Sj. R. 18, 587.

— Miss. til Jørgen Vind og Sten Beck. Kongen har eftergivet Casper v. Buchwald, holstensk Raad og Embedsmand paa Segeberg, Afgiften af Segeberg Len for 1629, da han i nævnte Aar ikke har faaet noget af Avlen. Afgiften af Kongens Gaard Wandsbeck skal indføres i Segeberg Lens Regnskab. Sj. T. 24, 565 b. K.

— Pas for Peter Klerche, Indvaaner i Hamborg, med denne Hamborger Bojert, ladet med engelske og svenske

Varer, med Johan Minde som Skipper, til Nordtlingen i Sverrig og tilbage. J. R. 8, 311 b.

20. Juli¹ (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde til Dambsoe. Da Kongen af hans Beretning har set, at Bygningen paa Rugaard er meget brøstfældig, maa han til Istandsættelse af den anvende 400 Rdlr. Han skal nøje paase, at Bygningen bliver til Gavns istandsat. F. T. 4, 143.

21. Juli (—). Miss. til Hendrik Hvitfeldt til Lilløe og Erik Krabbe til Veibyvad, Landsdommer i Skaane, Befalingsmænd paa Landskrone Slot og over Froste Herred og Helnekirke Len. Da Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, har begæret 2 Gaarde i Anerup og 1 Gaard i Aastrup, alle i Nør Vram Sogn i Sønder Asbo Herred i Skaane, som alle tilhører Lunde Kapitel, og hvormed Kancellitjener Christen Pedersen er forlenet, til Mageskifte for 3 Gaarde i Biugs Sogn og i Mørshøye, Annekssognet til Vram, i Luggude Herred i Skaane, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 5, 471 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund om at lade nogen af Kapitlet møde, naar den i det foregaaende Brev omhandlede Besigtelse skal foretages². Sk. T. 5, 472.

22. Juli (—). Aab. Brev til Bønderne i Danmark³ om en almindelig Landeskat. Sj. T. 24, 547. Origg. (Odensegaards Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 545 f.).

— Aab. Brev til Købstæderne i begge Rigerne Danmark og Norge om en Landehjælp⁴. Sj. T. 24, 553 og 560. Origg. (til Horsens og Vejle) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 546 og 762 ff.).

— Miss. til Lensmændene⁵ i Danmark [undtagen de i

¹ Indført mellem Breve af 20. og 25. Juni. ² Dette Miss. har dog ved en Fejlskrift: Woreby, i Stedet for Mørshøye. ³ Det indførte Brev er stilet til Bønderne i Københavns Len. Nedenunder er skrevet: Udi lige Maade til de andre Len, og er gjort efter dem 1627 in Novembri [29. Nov. 1627]. ⁴ Efter Listen over Købstæderne, til hvilken der findes Konzept, var Skatten i Jylland den samme som i Aaret 1626, for alle øvrige Købstæder som i Aaret 1627. ⁵ De opregnes alle med deres Len. Indførslen af disse Skattebreve er, som næsten altid i lignende

næste Miss. nævnte] om at lade ovenstaaende aabne Brev til Bønderne i deres Len om en almindelig Skat læse og forkynde i deres Len og siden med det allerførste selv i egen Person og ikke ved deres Skrivere, Fogder eller andre Tjenere lægge Skatten. Ligeledes skal de sende hoslagte aabne Breve om Skatten videre til Købstæderne. De skal selv opkræve Skatten og overlevere den til N. N. til førstkommende Mortensdag. Hvad der gives af Købsvendene og Tjenestedrengene i Købstæderne og en Tredjedel af det, som gives af Tjenestedrengene i Landsbyerne, skal leveres N. N. som en særskilt Sum. Lensmændene i Sjælland skal levere Skatten til Hans Lindenov, i Lolland og Falster til Palle Rosenkrantz, i Fyen til Jørgen Brahe, i Skaane, Halland, Blekinge, Gulland og Bornholm til Christopher Ulfeldt, i

Tilfælde, ret forvirret. Først er indført det almindelige Miss. til Lensmændene om at opkræve Skatten. Under dette er tilføjet Udt. af lignende Miss. til Hans Lindenov og de øvrige Lensmænd, til hvilke Skatten skulde indbetales af Lensmændene i samme Landsdel. Dernæst er indført Ordlyden af Miss. til Hans Lindenov, enslydende med det foregaaende, men med Ændring om, at han skulde indbetale Skatten fra sit Len sammen med den af de øvrige Lensmænd paa Sjælland til ham indleverede Skat paa de befalede Steder. Derpaa følger Miss. til Hans Lindenov om at levere den særlige Del af Skatten, som var bestemt til de jyske Fæstninger, til Hr. Jørgen Skeel. Derefter er indført Miss. til de fra det første Miss. undtagne Lensmænd om at modtage Skatten [fra deres Landsdel], naar den er indsamlet, og indbetale den til Rentekammeret, undtagen den særlige til Fæstningerne i Jylland bestemte Del, som de skulde indbetale til Hans Lindenov. Derunder er tilføjet en Ændring i et enslydende Miss. til Hans Lindenov om at betale denne særlige Del af Skatten, som han skulde modtage fra de særlig nævnte Lensmænd, paa de forordnede Steder, d. v. s. til Hr. Jørgen Skeel. Dette Udtog skulde altsaa være enslydende med det første af de to in extenso indførte Miss. til ham. Fremgangsmaaden var i Virkeligheden ikke saa indviklet: Lensmændene skulde indbetale den opkrævede Skat til en bestemt Lensmand i hver Landsdel (Stiftslensmanden). Denne skulde indbetale Hovedmassen i Rentekammeret og en særlig Del til Hans Lindenov. Denne skulde betale Hovedmassen af Skatten paa Sjælland til Rentekammeret og den særlige Del af Skatten fra hele Landet til Hr. Jørgen Skeel, som skulde anvende denne Del til Fæstningsanlæggene i Jylland. Det lader sig ikke afgøre, om der virkelig er udfærdiget saa mange Miss. som angivet i Sj. T. Man kan have indskrænket sig til at udfærdige et Miss. til Lensmændene i Almindelighed, et andet til en Lensmand i hver Landsdel (Stiftslensmand) og 2 til Hans Lindenov.

Viborg og Vendelbo Stifter til Knud Gyldenstjerne og i Ribe og Aarhus Stifter til Tønne Friis. [Iøvrigt enslydende med Miss. af 10. Sept. 1630 til Lensmændene i Danmark]. Sj. T. 24, 548 b. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov. Kongen har bestemt, at en Ottendedel af den bevilgede Pengeskat, som skal erlægges af Undersaatterne i Danmark og Norge til førstkommende Mortensdag, en Tredjedel af det, som Tjenestdrengene i Landsbyerne erlægger, og alt, hvad Købsvendene og Tjenestdrengene i Købstæderne skal betale, skal leveres til ham. Han skal heraf efterhaanden levere Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, det, som Rigsraadet har bevilget til de jydsk Fæstningers Fornødenhed og Opbyggelse. Sj. T. 24, 552.

— Miss. til nogle af Lensmændene om at modtage Skatten fra N. N. Land, naar den er indsamlet, indlevere den i Kongens eget Kammer, eller hvor Kongen forordner, og tage Kvittans derpaa. Dog skal de levere en Ottendedel af Skatten, en Tredjedel af det, som Tjenestdrengene paa Landet giver, og alt, hvad Købsvendene og Tjenestdrengene i Købstæderne giver, til Hans Lindenov til Hundslund Kloster, Embedsmand paa Kalundborg Slot. Der bevilges dem 40 Rdlr. in specie til en Skriver. — Christopher Ulfeldt fra Skaane, Halland, Blekinge, Gulland og Bornholm, Palle Rosenkrantz fra Lolland og Falster, Jørgen Brahe fra Fyen, Knud Gyldenstjerne fra Viborg og Vendelbo Stifter, Tønne Friis fra Ribe og Aarhus Stifter. Sj. T. 24, 552 b og Udt. i Sj. T. 24, 549 b¹.

— Lignende Miss. til Hans Lindenov med følgende Ændring: Skatterne fra hans Len og fra de andre Len i Sjælland, som skal overleveres til ham, skal han lade levere paa de befalede Steder. Sj. T. 24, 550 b og i Udt. i Sj. T. 24, 549 b.

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge om at tilstille Provsterne i deres Stift en Kopi af medfølgende aabne Brev om Landehjælp, som Provsterne skal læse og forkynde for Præsterne. Bisperne skal indkræve Skatten og med klart Register og Mandtal inden den i det aabne Brev fastsatte

¹ Opgivelserne i Udt. er dog ikke fuldstændige, jvfr. Noten ovfr. S. 524 f.

Tid sende den til N. N., som skal give dem nøjagtigt Bevis derpaa. — Dr. Hans Resener [Sjælland] til Hans Lindenov, Dr. Hans Mikkelsen [Fyen] til Jørgen Brahe, Dr. Mads Jensen [Skaane] til Christopher Ulfeldt, M. Marten Madsen [Aarhus Stift] og Dr. Jens Dinesen [Ribe Stift] til Tønne Friis, Dr. Hans Vandal [Viborg Stift] og M. Christen Hansen [Aalborg Stift] til Knud Gyldenstjerne. De norske Biskopper: M. Niels Simensen (Oslo), M. Tomis Cortsen (Stavanger), Dr. Niels Paaske (Bergen) og M. Peder Skellerup (Trondhjem) til Christopher Urne. Sj. T. 24, 554. Orig. (til Dr. Jens Dinesen Jersin) i Landsark. i Viborg.

22. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev til Præsterne i alle Stifter i Danmark om en Landehjælp. Sj. T. 24, 454 b. Orig. (Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 546 f. Dsk. KL. III. 193).

— Lignende aab. Brev til Præsterne i Norge om en Landehjælp. Den skal indbetales til Superintendenten. Sj. T. 24, 555¹. (Tr.: CCD. IV. 546 f.).

— Aab. Brev til Bønderne i Norge om en almindelig Landskat. Hver Odelsbonde skal give Fjerdeparten af sin Rente; den Odelsbonde, som ikke har saa megen Indkomst, at Skatten kan beløbe sig til en enkende Rdlr., skal alligevel, som en Lejlænding, give en enkende Rdlr. Hver 10 Krone- og Lejlendingebønder skal tilsammen give 10 enkende Dlr. Hver Tjenestedreng, som tjener for fuld Løn, og hver løs Karl, som bruger nogen Næring, skal give $\frac{1}{2}$ enkende Dlr.; hver Tjenestedreng, som tjener for halv Løn, skal give 1 Ortsdlr. Hver Husmand og Ødegaardsmand skal give $\frac{1}{2}$ Dlr., men hvis Husmændene er saa forarmede, at de ikke kan betale dette, skal de forskaanes derfor og ikke give videre, end de kan afstedkomme. Hver Mand, som bor ved Søsiden og bruger Fiskeri, skal give $1\frac{1}{2}$ Dlr. Hver Udroskarl, som er kommet til sin Lavalder, skal give 3 Ortsdlr., hver Tjenestedreng, som udror og ikke er kommen til Lavalder, $1\frac{1}{2}$ Ortsdlr. Hver Nordfarsskipper, som selv har Skib og sejler i Nordlandene, og hver Styrmand, som sejler paa Nordfarsskibe, skal give 2 enkende Dlr. De, som har Save, skal af hver Aargangssav give 3 enkende Dlr. og af

¹ Det indførte Brev er stilet til Præsterne i Trondhjems Stift.

hver Flomsav 2 enkende Dlr., desuden skal de give Tiendedelen af de Deler, som skæres paa deres Save. Skatten skal være betalt inden Mortensdag. Den skal lignes og lægges af Lønsmanden, som skal levere den fra sig med klart Register og Mandtal. De skal saavidt muligt tage Skatten i Rigsdaler, 1 Rdlr. regnet til 2 Lod Sølv, men hvis de ikke kan faa den i Rdlr., maa de tage den i Smaapenge, 1 Rdlr. in specie beregnet til 96 Sk. dansk. Skrивeren skal ikke have Penge for at skrive denne Skat. Sj. T. 24, 555 b.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lønsmændene¹ i Norge om at lade ovenstaaende aabne Brev om en Landskat læse og forkynde i deres Len, ligne og lægge Skatten. Ligeledes skal de tilstille Købstæderne i deres Len det aabne Brev om Landehjælpen. De skal opkræve Skatterne og levere dem til Christopher Urne til Aarsmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, til førstkommande Mortensdag. Men Mandtallene skal paa sædvanlig Vis klareres i Rentekammeret. Skatten skal betales i Rdlr. in specie eller, hvis nogen ikke kan det, med 6 Mk. for hver Dlr. Det, som betales af Tjenestedrengene i Købstæderne og Tredjedelen af det, som gives af Tjenestedrengene i Landsbyerne, skal de levere som en særlig Sum til Christopher Urne. Sj. T. 24, 557.

— Lignende Miss. til Christopher Urne med følgende Ændringer: Han skal modtage Skatten [for hele Norge] og indbetale den i Rentekammeret, undtagen den Part, som leveres ham særskilt af Lønsmændene; den skal han lade overantvorde til Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kalundborg. Sj. T. 24, 558.

— Aab. Brev til Kapitlerne i Danmark og Norge om en Landehjælp. Sj. T. 24, 558. (Tr.: CCD. IV. 547).

— Aab. Brev til Præsterne paa Gulland om, at hver Præst skal give N.² enkende Rdlr. in specie i Landehjælp. Jens Høg til Vang, Befalingsmand paa Gulland, skal sammen med Superintendenten ligne og lægge Skatten, som skal betales senest til Mortensdag. Sj. T. 24, 559.

— Miss. til Jens Høg om straks at levere Superin-

¹ De opregnes alle.

² Pladsen til Tallet er ikke udfyldt.

tendenten paa Gulland ovenstaaende aabne Brev til Præsterne paa Gulland om en Landehjælp, ligne og lægge Skatten sammen med ham og fremsende den til Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg. Sj. T. 24, 560.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Det berettes, at Harder Søfrønsen, Skriver paa Kronborg Slot, har dræbt en Person i Ribe, og at han er anholdt dér. Fredrik Urne til Brendtved, Embedsmand paa Kronborg Slot, har andraget om Kongens Tilladelse til, naar der er gaaet Dom i Sagen, selv om Skrивeren skal lide paa sit Liv, at Eksekutionen da maa blive udsat inogen Tid, saa at han kan gøre nogen Rigtighed for det, som har været ham betroet vedrørende Kronborgs Bygning, og for et Aars Regnskab af Kronborg Len, som er uklareret. Hr. Albrekt Skeel skal forordne det saaledes, at dersom der gaar Dom paa Harder Søfrønsens Liv, skal han dog ikke rettes i 3 Uger efter Dommens Afsigelse, for at han kan gøre nogen Rigtighed for det, som har været ham betroet. J. T. 8, 332.

23. Juli (—). Fredebrev for M. Rasmus Lauridtsen, Bartskeer i Verving i Fyen, der for nogen Tid siden er kommet til Ulykke og har dræbt en Mand, ved Navn Anders Jørgensen, som boede i Tommerup By i Odense Len i Fyen. Da han er forliget med den Dødes Slægt og Venner, har Kongen nu givet ham hans Fred igen. Hvis noget af hans Gods er taget i Arrest, skal det igen uhindret følge ham. F. R. 3, 478 b.

— Kvittansiarum til Hr. Albrekt Skeel til Fussingø, Hovedsmand paa Riberhus og Møgeltønder Slotte, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Riberhus og Møgeltønder Len fra 1. Maj 1601 til September Maaned 1627, da Rigens Fjender bemægtigede sig Jylland, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overlevere Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 319 b. K.

24. Juli (Frederiksborg). Miss. til Frederik Reedtz. Da Kongen har udnævnt Augustus Velov til Tolder i Køge, til hvilken Stilling Seder Tiende er perpetueret, skal Frederik Reedtz straks lade denne Tiende være Augustus Velov følgagtig; dog skal han tilbagegive den forrige Tolder Mads Rafn det af ham udgivne Fæste. Sj. T. 24, 570 b. K.

25. Juli (Frederiksborg). Bestalling for Mats Pofvelsen, Raadmand i Slangerup, som Tolder og Sisemester i Slangerup og ved Sundby Færge med en aarlig Løn af 10 Kurantdlr. [Med Artkl. 1—6]. Sj. R. 18, 587 b.

— Miss. til Frederik Urne. Paa Grund af Misvæksten forrige Aar har Kongen bevilget nedennævnte Bønder i Skulleløf og Liungerup i Horns Herred følgende Afslag paa deres Landgilde for samme Aar: i Skulleløf: Rasmus Jensen $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, Laurits Christensen 21 Skpr. Byg, Jens Jørgensen, Niels Block, Rasmus Pedersen, Peder Olufsen og Niels Jurgensen hver 18 Skpr. Byg, Jens Peder Andersen 5 Skpr. Byg, Christen Smed 3 Skpr. Byg, Rasmus Pedersen og Christen Smed af en lille Gaard, som de har i Brug, $\frac{1}{2}$ Pd. Byg; i Liungerup: Anders Tyboe 18 Skpr. Byg, Rasmus Lauritsen og Laurits Hansen hver 12 Skpr. Byg, Peder Christensen, Jep Martensen, Hans Nielsen og Anders Hansen hver 10 Skpr. Byg. Frederik Urne skal give dem de nævnte Afslag paa deres Landgilde for forrige Aar og føre det til Regnskab. Sj. T. 24, 565 b. K.

— Miss. til samme. Han og Gabriel Kruse til Hiuffleberg, Befalingsmand paa Roskildegaard, har for nogen Tid siden faaet Befaling til at undersøge, hvad Kronens Bønder i Meilby, Efvetoft og Uglerup paa Halsnis kan saa og avle paa deres Gaarde, taksere dem derefter og fastsætte, hvor megen Landgilde de herefter skal udgive. Efter deres Indstilling har Kongen bevilget disse Bønder følgende Afslag paa deres Landgilde: i Meilby: Peder Lauritsen 5 Skpr. Rug, 1 Td. Byg og af en anden Jord 1 Td. Byg, Christopher Pedersen 3 Skpr. Byg, Laurits Lauritsen 5 Skpr. Rug, 1 Td. Byg og af en anden Jord 1 Td. Byg, Pofvel Søfrensen, Rasmus Jørgensen, Oluf Rasmussen, Oluf Hansen, Hans Mikkelsen, Oluf Ibsen, Morten Olufsen, Laurits Jensen, Jep Lauritsen, Jep Olufsen Skomager, Anders Jensen Bay, Rasmus Andersen, Hans Jensen, Jørgen Hansen og Jens Chrisistomusen hver 5 Skpr. Rug og 1 Td. Byg; i Efvetoft: Peder Olufsen $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, Jørgen Lauritsen, Niels Jensen, Mikkil Pedersen, Peder Nielsen, Rasmus Christensen, Laurits Jensen, Anders Pedersen og Hans Lauritsen hver 5 Skpr. Rug og 6 Skpr. Byg, Truels Olufsen, Jens Nielsen og Oluf Møller hver 1 Skp. Rug og 3 Skpr. Byg; i Uglerup: Laurits Lauritsen og Peder Nielsen hver $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 1 Td.

Byg, Rasmus Maartensen, Jens Andersen Knap, Christen Nielsen, Laurits Hemmingsen, Niels Jørgensen, Laurits Martensen, Hans Lauritsen, Anders Nielsen Knegt, Peder Mikkelsen, Jens Rasmussen og Niels Jensen hver 5 Skpr. Rug og 3 Skpr. Byg, Rasmus Lauritsen 3 Skpr. Rug og 3 Skpr. Byg. Frederik Urne skal indskrive dette Afslag paa Landgilden i Jordebogen og føre det til Regnskab. Sj. T. 24, 566. K.

25. Juli (Frederiksborg). Miss. til Just Høg om at lægge 9 Gaarde i Nestelsøe By med Skov til 675 Svins Olden og 5 Huse sammesteds, 3 Gaarde i Brandeløf med Skov til 132 Svins Olden, 1 Hus¹ i Pederstrup med Skov til 24 Svins Olden, og 1 Hus², som Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Vordingborg, har udlagt til Akademiet i Sorø, ind under Sorø Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sj. T. 24, 567. K.

— Miss. til Jørgen Seefeld og Dr. Hans Reisener. Denne Brevviserske Karen Mortensdatter, Jørgen Søfrensens Enke, i Slagelse har berettet, at en Mand i Slagelse har paaført hende en stor Trætte og i samme har forhvervet nogle Vidner, som hun mener imod deres Samvittighed har vidnet hende usandt paa, fordi nævnte Mand vilde skille Hr. Niels Christensen ved Stillinge Kald og hende ved hendes Ære og Velfærd. Disse Vidner skal være Skolepersoner af den gejstlige Orden, medens hun med verdslige Vidnesbyrd agter at bevise, at det forholder sig anderledes, hvilket hun vil bevise ved Tingsvidner. Da ovennævnte tvistige Vidnesbyrd ikke er af én Orden og under én Ret, hvorfor hun ikke kan faa dem indstævnet til Paa-kendelse, skal Adressaterne efter hendes Andragende indstævne baade de gejstlige og de verdslige Vidnesbyrd for sig, ved endelig Dom paakende, hvilke af dem der findes sandfærdige og bør staa ved Magt, og hvilke der findes usandfærdige, og give det beskrevet fra sig. Sj. T. 24, 568.

— Miss. til Gabriel Kruse og Dr. Hans Reisner. Da det berettes, at en Person, ved Navn Anders Eriksen, er kaldet

¹ Der nævnes kun Navnet, ikke om det er en Gaard eller et Hus.

² Der angives ikke, hvor det er.

til Stillinge Kald i Antvorskov Len, og at Hørredsprovsten mener, at Kaldet og Kaldsbrevet ikke er saa rigtigt, som det bør, skal Adressaterne med det første paakende, om nævnte Kaldsbrev er rigtigt. Sj. T. 24, 570 b. K.

25. Juli (Frederiksborg). Miss. til Ventsel Rotkirk. Da det berettes, at der nylig er brændt 2 Gaarde og 1 Hus i Grefte¹ i hans Len [Antvorskov] og 1 Gaard i Hersløf², skal han lade Bønderne paa disse Gaarde og Huset være forskaanet for dette Aars Landgilde og være fri for Ægt og Arbejde i et Aar og skaffe dem noget Bygningstømmer af Kronens Skove til Hjælp til Genopbyggelse af Gaardene og Huset. Sj. T. 24, 568 b. K.

— Miss. til Just Høg om at optage to Sønner af Henrik Hendriksen i Vejle i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 24, 569.

— Miss. til Lensmændene³ i Danmark om Ophævelse af Forbudet⁴ mod Udførsel af Korn. Sj. T. 24, 569. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 547).

— Aab. Brev, hvorved Hr. Johan Berntsen, Sognepræst paa Farøe⁵ under Gulland, hvis Kald er saare ringe og et af de ringeste paa Gulland, faar bevilget 8 Tdr. Korn aarlig til sig og de efterkommende Præster dér, at udrede af Lensmanden paa Gulland. Der falder ingen Kornsæd paa denne Ø, og Sognepræsten dér har derfor tilforn faaet 8 Tdr. Korn til sit Hus's Fornødenhed. Sk. R. 5, 28 b.

— Miss. til Sigvort Urne og Dr. Mads Jensen. Sognemændene i Husie Sogn i Oxie Herred i Malmøhus Len har berettet, at deres Sognekirke er nedbrændt 1624, hvorved de er kommet i stor Gæld, bortset fra den Defekt og Bræk, som endnu findes paa Kirken, og at de ikke kan faa dette afhjulpet, medmindre andre Kirker, som har nogen Formue, hjælper dem. Adressaterne skal paalægge de Kirker i Malmøhus Len, som har Formue dertil, hvad enhver af dem skal give til Hjælp til

¹ Grefte, Kindertoftø S., Slagelse H. ² Herslev, Løve H. i Sæbygaards Len, der var lagt til Antvorskov Len. ³ De opregnes alle.
⁴ 3. Nov. 1629. ⁵ Færø S., Gullands Nørre H.

nævnte Kirke, og sørge for, at denne Hjælp indgaar snarest. Sk. T. 5, 472 b.

25. Juli (Frederiksborg). Miss. til Erik Krabbe og Sigvort Urne. Jørgen Hondorf til Rønneholm, Befalingsmand over Jerrestad Herred, beretter, at Borrebygaard, som Kongen har bevilget¹ ham til Residens, hidtil har svaret til Ingelstad Herred, fordi den laa til Malmøhus, og har begæret, at den fremtidig maa svare til Jerrestad Herred, indenfor hvis Markskel han paastaar, at den ligger. De skal med det allerførste undersøge, om ikke nævnte Gaard bekvemmest kan svare til Jerrestad Herredsting, og indsende Erklæring derom til Kanceliet. Sk. T. 5, 473.

— Forleningsbrev paa Livstid for M. Jacob Sperling, Sognepræst til St. Knuds Kirke i Odense, paa Munkeboe Tiende for sædvanligt Fæste og rimelig Afgift, naar den nuværende Indehaver, Magdalena von der Hamsfort, Dr. Hieronimi Thenners Enke, i Odense, som er forlenet med den paa Livstid, er død. F. R. 3, 479.

— Miss. til Torben Gabriel. Frederik Markdanner til Søgaard har berettet, at han agter at indstævne for Herredagen det Skifte, som Hans Oldeland til Trellerup har gjort med sine Børn efter deres afdøde Moder Fru Sophie Hvas, og at han gør dette paa Hans Oldelands 3 Døtres, Jomfruerne Tale, Kirsten og Riggisse Oldelands, Vegne, fordi Hans Oldeland ved en Skrivelse har henvist ham som deres Slægt og Byrd til at paatage sig deres Gældsfordring og søge Hans Oldeland derfor ved Retten. Det menes, at Hans Oldeland har forurettet Gaarden med Udlæg og Skifte, og Børnene har ikke selv kunnet faa Skiftet ved at se eller faa det, saa at de ikke véd, i hvilke Poster og hvormed de kan være forurettet i deres Mødrenearv. Frederik Markdanner har derfor paa de umyndige Børns Vegne begæret Kongens Missive til Adressaten, som har været til Stede ved Skiftet og har taget en Genpart af Skiftet, som blev givet beskrevet, om at give ham en Genpart af det. Torben Gabriel skal tilstille Frederik Markdanner en Genpart af Skiftet, for at denne deraf kan erfare, om der

¹ 3. Nov. 1629.

paa nævnte Skifte i alle Maader er sket Børnene Fyldest for deres Mødrenearv. F. T. 4, 148 b.

25. Juli (Frederiksborg). Miss. til Henning Valkendorf, Dr. Hans Mikkelsen og Hospitalsforstanderen i Odense. Magdalena von der Hamsfort, Dr. Hieronymus Tenners¹ Enke, i Odense har berettet, at hun for nogen Tid siden har ladet opbygge et Hus i Odense, hvori der er 8 Vaaninger, hver Vaaning til 2 fattige gamle Kvinder, og at hun til Vedligeholdelse af Huset og Vaaningerne har givet 500 Rdlr. in specie, hvoraf Renterne skal anvendes hertil. Hvad der af Renterne ikke forbygges paa disse Boder, skal fordeles imellem de Fattige til Ved og Kul efter den Fundats, som hun har ladet udfærdige derom. Denne Fundats, Brev og Adkomst paa nævnte Husbygning har hun for rum Tid siden leveret i Hospitalets Gemme og Forvaring. Det befales Adressaterne og de efterkommende Lensmænd, Superintendenter og Hospitalsforstandere i Odense alvorligt at holde flittigt Tilsyn med disse Boder, paase, at der sker de fattige Husarme, som er i dem, Ret, at der forholdes med dem efter Fundatsen, og at der aarlig, naar Hospitalsregnskabet revideres, ogsaa undersøges, hvorledes der er handlet med nævnte Boliger. F. T. 4, 150².

— Miss. til Henning Valkendorf. Sandemændene i Lunde Herred i Odense Len har berettet, at de besværes med Ægter og Arbejde imod et Benaadningsbrev³, som Kongens Fader, Kong Frederik, har givet dem. Da det ses af samme Benaadningsbrev, at det ikke kan hentyde til andre end de Sandemænd, som levede paa den Tid, skal Henning Valkendorf fordre dette Brev af dem og indsende det til Kancelliet og siden lade dem nyde samme Frihed, som andre Sandemænd i Fyen nyder. F. T. 4, 149.

— Miss. til samme. Tommerup Mænd i Odense Len har berettet, at Mølleren i Nesbyhofvit Mølle har forfulgt dem, lovsøgt dem til Tinge og endelig vil tvinge dem til at søge hans Mølle, hvad hverken de eller deres Forfædre eller Formænd har

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Temers. ² Tr.: Hofmans Fund. V. 161. ³ Jvfr. herom Miss. af 19. Maj 1631 ovfr. og det følgende Miss. af 25. Juli 1631.

gjort. Kongen har givet ham Befaling til at undersøge Sagen, og han har derefter afgivet en Erklæring, af hvilken det fremgaar, at Tommerup Mænd og andre, som ikke har søgt denne Mølle, nogle Aar før Henning Valkendorf kom til Odense Len, med Lensmandens Tilladelse har akkorderet med Mølleren i Nesbyhofvit Mølle om, at de, som ikke vilde eller kunde søge nævnte Mølle, skulde give ham 1, 1¹/₂ eller 2 Skæpper Korn efter deres Gaardes Størrelse og Vilkaar og derimod være forskaanet for Møllefærd. Kongen befaler derfor, at Tommerup Mænd skal søge Nesbyhofvit Mølle eller holde den indgaaede Kontrakt. Endvidere har 8 Sandemænd i Tommerup By ansøgt om Forskaansel for Ægt og Arbejde af Hensyn til den store Besværing, som de har i deres Bestilling, hvilken Forskaansel deres Formænd har haft før dem i Henhold til et Brev af 1578. Men da det Brev, som de beraaber sig paa, lyder paa 7 bestemte Personer, som dengang var Sandemænd, og ikke paa disses Efterfølgere, skal Henning Valkendorf fordre dette Brev tilbage, da alle de 7 nævnte Personer er døde, og lade de nuværende Sandemænd nyde samme Frihed som de andre Sandemænd paa Fyen nyder. F. T. 4, 150 b. Orig. i Landsark. i Odense.

25. Juli (Frederiksborg). Miss. til Henning Valkendorf. Da Dr. Jens Mule i Odense har begæret den Ejendom i Odense, som Kongen har faaet efter Giert Bartskaar, som er blevet henrettet for sine Misgerninger, til Mageskifte for 2 jordegne Gaarde i Fangel, den ene en Fuldgaard, den anden en Bolig, som begge skylder 1 Ørte Rug til ham, skal Henning Valkendorf afslutte dette Mageskifte paa Kongens Ratifikation. F. T. 4, 149 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til samme. Da det berettes, at en Del af Borgerne i Odense vægrer sig ved at yde, hvad de har lovet til fattiges Underholdning sammesteds, skal han tilholde enhver, som har lovet noget til de fattige, at yde dette godvilligt. Hvis nogen vægrer sig herved, skal han lade det kræve ved Retten. Efter hans Begæring tillades det, at de Penge, som indsamles i Kirken i den røde Pung, og som skulde anvendes til kvæstede Soldaters Kur, herefter i Fredstid maa anvendes til Underholdning for hjælpeløse Børn i Odense, og han skal nøje paase, at de ikke anvendes til andet Brug. F. T. 4, 151. Orig. i Landsark. i Odense.

25. Juli (Frederiksborg). Miss. til Henning Valkendorf. Ugedagtjenerne til St. Hans Kloster i Odense har andraget om, at der paa Klostret maa kastes en Brønd, af hvilken der kan tages Vand til Klosters Fornødenhed, for at de kan forskaanes noget for de daglige Vandægter, hvormed de højlig besværes. Da han har berettet, at der til Forfærdigelse af Renderne¹ i Odense behøves 24 Ege, og at Posten paa Klostret dermed kan faa sit Løb igen, dersom Kongen vil bevilge disse Ege, hvorved Ugedagtjenerne kunde forskaanes for Vandægter, skal Henning Valkendorf lade 24 Ege hugge i Kronens Skove til dette Brug, men der maa ikke anvendes yderligere Omkostning derpaa. F. T. 4, 151.

— Miss. til Borkort Rud. Erik Stensen til Sølsted har berettet, at Borkort Rud ved Skiftet efter afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne har flyttet alle Breve og Skøder vedrørende Sølstedgaard, som Erik Stensen nu har købt, saa at denne nu ikke har noget, hvormed han kan forsvare Gaarden og dens tilliggende Gods. Borkort Rud skal i Nærværrelse af to gode Mænd overlevere til Erik Stensen alle de Kongebreve, Skøder og Ejendomsbreve, som lyder paa Sølsted Hovedgaard og tilliggende Gods, Skove, Marker og Enemærker, da ingen er tjent med samme Breve uden den, som har Gaarden og Godset. Sm. T. 6, 340.

— Oprejsningsbrev for Manderup Due til Halkier til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om et Drab, som er sket ved hans Gaard paa de Tider, da Fjenden drog af Jylland, og som der først nu skal klages paa. Manderup Due har anholdt en Person, som menes at have været med ved samme Drab. J. R. 8, 311 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Peder Jensen Vandel, Sognepræst til Magstrup og Jegerup Sogne, der vil lade udgaa paa Tryk en Bog, kaldet Oeconomia Dei, og paa Dansk: Guds aandelig Husholdning, faar Bevilling til, at ingen maa eftertrykke denne Bog eller, hvis den trykkes andetsteds, indføre den her i Riget i 10 Aar. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halv-

¹ F. T. har det ganske uforstaaelige Ord: Kuncterne.

døl til Kongen, den anden Halvdøl til Hr. Peder Jensen Vandel. J. R. 8, 312. K.

25. Juli (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Corfidts Ulfeldt til Tvis faar Bevilling til at sælge følgende hans Hustru Fru Else Thott tilhørende Gods i Sjælland, nemlig 1 Gaard, kaldet Bunderup, som er hendes Hovedgaard, 1 Gaard i Udstrup i Taastrup Sogn, begge i Merløse Herred, og 1 Mølle, kaldet Taastrup Mølle, i Ringsted Herred, til Betaling af hans og hendes Kreditorer, imod at han gør hende Udlæg for dette Gods i hans Gods i Nørrejylland i Nærværelse af Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup og Tygge Brahe til Gundestrup, Embedsmænd paa Lundenæs og Skivehus Slotte. J. R. 8, 312 b. K.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at være til Stede, naar ovennævnte Udlæg gøres af Corfidts Ulfeldt, og paase, at der sker Fru Else Thott fuldkommen Fyldest. J. T. 8, 332 b. K.

— Miss. til Tage Thott Andersen om at være til Stede, naar Corfidts Ulfeldt gør ovennævnte Udlæg, og modtage Godset paa hendes Vegne. J. T. 8, 332 b. K.

— Miss. til Lauridts Lindenov om at lægge 1 Gaard i Rafnholdt i Ning Herred i Havreballegaards Len, som Maren Pedersdatter, Borgerske i Randers, har skødet til Kronen, ind under nævnte Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. J. T. 8, 332. K.

— Lignende Miss. til Christian Holck om at lægge 1 Bol, kaldet Gode Rømme, i Vrads Sogn og 2 Gaarde i Hieager i Hie Sogn i Hing Herred, alle i Silkeborg Len i Nørrejylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, ind under Silkeborg Len. J. T. 8, 333. K.

— Lignende Miss. til Hr. Albrekt Skeel om at lægge 1 Gaard i Bildtoft i Nestbjerg Sogn, $\frac{1}{2}$ Gaard og 1 Bol i Ore By og Sogn, 1 Hede, kaldet Svenstrup Hede, som bruges af Vitte Bymænd, alle i Skads Herred, og 1 Gaard, kaldet Suderbecken, i Ibo Sogn i Hammerum Herred, alle i Riberhus Len i Nørrejylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Knud

Gyldenstjerne til Timb, ind under Riberhus Len. J. T. 8, 333. K.

25. Juli (Frederiksborg). Lignende Miss. til Knud Gyldenstjerne om at lægge 1 Gaard, kaldet Store Brelund, og 1 Gaard, kaldet Silderup, begge i Vrads Sogn i Vrads Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af ham, ind under Halds Len. J. T. 8, 333 b. K.

— Lignende Miss. til Jens Juel om at lægge 2 Bol i Bandsby i Nye Sogn paa Holmsland i Bøvling Len i Nørrejylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Knud Gyldenstjerne til Timb, ind under Bøvling Len. J. T. 8, 333 b. K.

— Lignende Miss. til Otte Marsvin om at lægge 1 Gaard i Ølimb¹ By og Sogn, 1 Gaard i Røfve med Skov til 18 Svins Olden, 1 Gaard i Galten By og Sogn, hvis Landgilde skal følge Lierbjerg Kirke i Stedet for Landgilden af 1 Gaard i Lierbjerg By og Sogn, som Knud Gyldenstjerne faar, 1 Gadehus sammesteds, 1 Gaard i Krustrup² i Ølst Sogn, hvoraf der skal gives Skyld til Lierbjerg Kirke, alle i Galten Herred, 1 Gaard i Hammershøj By og Sogn i Sønderlyng Herred, 1 Gaard, 1 Eng og 1 Gadehus i Herup By i Kleitrup Sogn i Rinds Herred, alle i Dronningborg Len i Nørrejylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Knud Gyldenstjerne til Timb, ind under Dronningborg Len. J. T. 8, 334. K. Kopi i D. Kanc. Diverse Breve etc. sagligt ordnede. III.

— Miss. til Tønne Friis. Af hans indsendte Erklæring har Kongen erfaret Bygholms Møllens store Brøstfældighed. For at Kongen kan faa den aarlige Rettighed af Møllen, skal Tønne Friis lade reparere paa den, hvad der er nødvendigt, og føre det til Regnskab. Han skal paase, at alting sker med den ringest mulige Bekostning. J. T. 8, 334 b. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Han skal tilholde Peder Biering, Borgemester i Viborg, og de andre Arvinger efter afdøde Dr. Peder Ifversen, som var forlenet med Fur, at de ikke besværer Bønderne paa Fur med at yde mere Landgilde for Aaret 1629, end Kronens andre Bønder og Adelens

¹ Ødum. Kopien i D. Kanc. har: Øumb.

² Trustrup.

Bønder har ydet for samme Aar, og eftersom de dengang havde saaet til. J. T. 8, 334 b.

25. Juli (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz. Claus Daa til Borreby, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, har faaet Befaling til at forrette adskillige Bestillinger sammen med Hans Lindenov, Embedsmand paa Kalundborg Slot, nemlig: 1. De skal¹ sammen med Biskoppen i Sjælland revidere Kirkeregnskaberne i hele Sjællands Stift, hvoraf en Del allerede er revideret, en Del ikke. 2. De skal² sammen med nævnte Biskop revidere Regnskaberne for Roskilde Domkirke og andre Stiftets og Provsternes Kirkeregnskaber o. a., hvad deres Bestilling indeholder. 3. De skal ansætte Gaardene i Tjørneved og Hiellomsøemagle i Ringsted Len til en rimelig aarlig Landgilde. 4. De skal give³ Sæbygaards Bønder i Giersløf Afslag paa deres Landgilde, efter hvad disse formaar at yde efter indeværende Aars Avl. 5. De skal⁴ nedsætte Landgilden for de Bønder i Holbæk Len, som er for højt takserede. 6. De skal afgøre⁵ en Trætte imellem Borgerne i Vordingborg By om nogle Jorder. Disse Befalinger er hidtil af forskellige Grunde ikke blevet udført. Da det nu er paalagt Claus Daa at foretage en Rejse uden Riget. skal Frederik Reedtz i hans Sted sammen med Hans Lindenov udføre disse Befalinger. Sj. T. 24, 570. K.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Verner Parsberg. Falk Lykke til Bolerup, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, har berettet, at han har Tiltale imod Jens Høg til Vang, Befalingsmand paa Gulland, for adskillige Poster, som han eller hans Fuldmægtig nærmere kan forklare for dem. Adressaterne skal enten bilægge disse Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom. Sk. T. 5, 472 b.

— Miss. til samme. Der tilstilles dem et Andragende fra Villum Mortensen, Toldskriver i Øresund, og Peder Svensen, Borgemester i Helsingør. De skal undersøge denne

¹ 13. Marts 1631.

² 29. Jan. 1631.

³ 17. Jan. 1631.

⁴ 25. Jan. 1631.

⁵ 10. April 1631.

Sag sammen med de andre Sager, som falder for paa Gulland, og afsige endelig Dom i den. Sk. T. 5, 473.

26. Juli (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Verner Parsberg. Da de har faaet Befaling til at forhøre Sager paa Gulland og hjælpe enhver til Lov og Ret, skal de tillige nøje undersøge, hvorledes Retten administreres dér paa Landet, hvorledes Jens Høg til Vang, Befalingsmand paa Gulland, forholder sig og hvorledes Indbyggerne eller andre fattige Folk dér paa Landet behandles. Ved deres Hjemkomst skal de afgive Beretning derom til Kongen, hvis de da ikke vil staa til Ansvar for Kongen, dersom denne til en anden Tid faar anden Underretning derom. Sk. T. 5, 473 b.

— Beskærmelsesbrev for Christen Jensen, som var Foged paa Gulland og i Tjeneste hos Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, da denne var forlenet med Gulland. Falk Lykke har berettet, at da Jens Høg fik betroet dette Len, tog Christen Jensen Tjeneste hos denne, førend han fik rigtig Afsked fra Falk Lykke. Han resterer med 2 Aars Regnskaber, som han skal aflægge til Falk Lykke paa Kongens Vegne, og endvidere skal han have haft to Hænder¹ over den Falk Lykke tilkommende Restance dér paa Landet saavel som paa hans Øksne, Hopper og andet Inventarium. Senere kom Christen Jensen i Ulejlighed i sin Tjeneste hos Jens Høg, blev holdt i Taarn og Jern derfor og afgav en Forpligtelse paa, at han fremtidigt vilde holde sig borte fra Landet. Falk Lykke mener, at der vil ske ham for kort, dersom han saaledes skulde kvittere det Regnskab, Kvæg og Restance, som han har at fordre hos Christen Jensen, og som denne beretter er frakommet ham, da han blev sat i Fængsel. Christen Jensen har dog tilbudt at gøre videre Forklaring herom, dersom han kan faa Kongens Tilladelse til frit og uhindret at begive sig til Gulland til Tinge, procedere dér og frit begive sig tilbage igen. Der gives ham Lejde til frit at begive sig til Gulland og svare til disse Sager, medens der holdes Retterting og Kongens Kommissarier opholder

¹ Fortegnelser?

sig dér. Derefter skal han straks begive sig derfra, med mindre Kommissarierne kender noget andet for Ret. Sk. R. 5, 29.

26. Juli (Frederiksborg). Kvittansiarum til Peder Basse til Sørup, Befalingsmand paa Tranekær Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Stege Slot og Ermelundgaard paa Møen fra 1. Maj 1618 til 1. Maj 1629, for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Korn- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 18, 588,

— Mageskifte mellem Claus Daa til Borrebye, Rigens Admiral, Embedsmand paa Dragsholm Slot, og Kronen. Sj. R. 18, 588 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Gabriel Kruse og Mogens Sehested. Ifver Vind til Torpegaard, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, har for nogen Tid siden med Kongens Tilladelse ladet sig indføre i Sandbygaard og tilliggende Gods for nogle Penge, som han havde at fordre hos Fru Vivike Griis, Peder Munds Enke. Da han nu mener, at han har faaet, hvad der med Rette kan tilkomme ham og derfor agter at gøre Regnskab, for at hun og hendes Kreditorer kan vide at rette sig derefter, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar dette Regnskab skal gøres, og paase, at alt gaar ligeligt og ret til, og bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 24, 571 b.

— Kgl. Konfirmation paa et Odense den 3. Marts 1631 dateret Skøde, ved hvilket Forstanderne for det almindelige Hospital i Odense, M. Hendrik Mickelsen, Sognepræst til St. Hans Sogn, og Claus Christensen, Guldsmed i Odense, under Forbehold af Kongens Approbation, til Lauridts Gregersen, Guldsmed i Odense, og hans Hustru Aplonne Jacobsdatter har solgt et Stykke øde Jord af Sortebrødre Ejendom, som nu mestendels er dækket af en stor Mødding. Det ligger Norden ved den Gaard, som han bebor, og strækker sig ud ved den østre Side fra hans Haves Hjørnestolpe, Norden ud langs ved Adelstrædet, som løber imellem Lauridts Gregersens og Claus Mules Gaarde, 24 sjællandske Alen i Længden, og

paa den vestre Side fra Lauridts Gregersens Haves Hjørnestolpe Norden ud $21\frac{3}{4}$ sjællandske Alen i Længden. I Bredden er det fra Øster Adelstræde og tvært over efter Lauridts Gregersens Haves vestre Hjørnestolpe 26 sjællandske Alen $1\frac{1}{2}$ Kvarter, for hvilket Jordstykke Forstanderne paa Hospitalets Vegne har faaet Fyldest og fuld Værd. F. R. 3, 479 b.

26. Juli (Frederiksborg). Mageskifte imellem Falk Gjõe til Brodskouf og Kronen. J. R. 8, 312 b. K. (Se Kr. Sk.).

27. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Andreas von Halberstadt, som i nogen Tid har været i Kongens Tjeneste og dér har faaet Skade, faar Bevilling til at nedsætte sig i Hillerød og dér paa Livstid være fri for kongelig Skat og Tyng. Sj. R. 18, 592 b.

— Miss. til Frederik Reedtz. Denne Karren Jensdatter har klaget over, at hendes Søn Laurits Snedker er paa-grebet og, inden der er gaaet Dom, pinlig forhørt og derefter uskyldigt hængt. Da hun ikke selv har Formue til at procedere denne Sag, skal Frederik Reedtz rejse Paatale i denne Sag, tage Dom i den og skaffe hende Ret over dem, som har efterstræbt hendes Søn og ladet ham uskyldigt henrette. Sj. T. 24, 570 b.

— Proklama for Jomfru Abel Skinkel, bosat i Odense, der har berettet, at hun og hendes afdøde Søster har udgivet adskillige Blanketter, saavel paa Pergament som paa Papir, uden at tænke paa, at de i Fremtiden kunde komme til at svare til det, der kunde blive skrevet paa disse Blanketter, hvor deres Haand og Segl findes, ligesom til Gæld og andet. Kongen paa-byder herved alle, saavel i Danmark som i Fyrstendømmet Holsten, som maatte have rigtig Gæld eller andet at fordre af hende eller hendes afdøde Søster, som hun har arvet, inden Aar og Dag efter dette Proklamas Læsning paa Landstinget, at henvende sig derom til Jomfru Abel Skinkel med Brevene. Hvis de ikke gør dette inden den nævnte Tid, skal Brevene være døde og magtesløse. F. T. 5, 482 b.

— Proklama for Johan Brockenhuus til Lerbeck, der har berettet, at afdøde Jørgen Belov til Hastrup har udsat sin Haand og Segl i et Løfte for Johan Brockenhuus's Moder Fru Eddel Ulfeldt til Østergaard for at sikre og tilfredsstille sine

Arvinger dermed. Jørgen Belov har i levende Live faaet sin Haand og Segl fra Hovedbrevet tilbage, men har som Følge af Forsømmelse beholdt Skadesløsbrevet. Kongen paa-byder herved, at dersom nogen i Danmark eller i Fyrstendøm-met Holsten har dette Brev, skal han inden Aar og Dag efter dette Proklamas Læsning paa Landstingene meddele Johan Bro-ckenhuus dette. Hvis han ikke gør det, skal Brevet være dødt og magtesløst. J. R. 8, 316 b.

27. Juli (Frederiksborg). Skøvlingbrev for Hans Markdanner til Langsøe, der har berettet, at han for rum Tid siden har faaet Rigens Raads Dom over Ifver Lykke Erik-sen til Grindesløf Kloster og over Jørgen Ernst Worm paa, at han kan lade dem fængsle, fordi de skylder ham en anselig Sum Penge, som de ikke vil betale, ej heller vil de holde Ind-lager. Kongen paabyder sine Befalingsmænd paa de Steder, hvor Ifver¹ Lykke Eriksen og Jørgen Ernst Worm maatte findes, at være Hans Markdanner eller hans Fuldmægtig behjælpelige med at paagribe dem, overlevere dem til ham og lade dem holdes fængslede til Dommens Fuldbyrdelse, for at Hans Mark-danner nogenledes kan faa Opretning for sin Skade. F. R. 3, 482 b.

28. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Jahan Lorents, Or-ganist ved Vor Frue Kirke i København, forløves paa nogen Tid for at begive sig til Italien og andetsteds til For-bedring af sine Kundskaber som Organist og i Musik. Naar han kommer tilbage, skal han atter indtræde i sin Plads, som i Mellemtiden skal staa ham aaben. Udt. i Sj. R. 18, 593.

— Bevilling for Ifver Godsksen, Herredsfoged i Tudse Herred, til at nyde sin Gaard kvit og fri, saa længe han forvalter samme Bestilling. Udt. i Sj. R. 18, 593.

— Miss. til Professorerne i København. Hans Rhode og Johan Christophersen er kaldede til Professorer ved Universitetet i København og til at disputere og lade sig eksaminere hertil. Da det menes, at Hans Rhode er den dyg-tigste af dem, er Kongen tilfreds, at den øverste Plads forundes

¹ F. R. har ved en Fejlskrift: Erik.

ham, skønt han ikke er til Støde. Sj. T. 24, 571. K. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 179¹.

28. Juli (Frederiksborg). Miss. til Mogens Sehested og Dr. Hans Reisner. M. Oluf Bendtsen, Kapellan i Køge, har berettet, at han efter sit Kaldsbrev skal have en Tredjedel af det, som falder indenfor Kirkedøren, undtagen det, som Brud og Brudgom selv ofrer paa Alteret, hvilket tilkommer Sognepræsten alene, og at Sognepræstens, M. Christens², Kaldsbrev ligeledes indeholder, at han skal afgive en Tredjedel af det, som foræres ham inden Kirkedørene, til Kapellanen, men at Sognepræsten beholder for sig selv alt det, som Borgerne i Køge giver af alle de Lig, som enten begravnes i Kirken eller paa Kirkegaarden, uanset at Prædikenen over dem sker i selve Kirken, og at han ikke vil forunde sin Medtjener noget deraf, uanset at denne i Pesttiden bruges mest. Adressaterne skal med det allerførste undersøge, om der ikke herved sker Kapellanen for kort, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 24, 571. K.

— (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Valget af M. Oluf Fock til Superintendent paa Gulland, da han nu har aflagt Ed paa at ville forestaa sit Embede trofast, gudfrygtigt og ustraffeligt efter sin yderste Evne. Han maa nyde den til Embedet henlagte Rente og Rettighed, nemlig 200 Speciedr. eller deres Værd, 24 Tdr. Rug, 44 Tdr. Byg, 2 Slagtenød og 20 Faar, at levere aarlig af Lensmanden samme-steds. Ligeledes skal han have, hvad Kirkerne aarlig plejer at give, endvidere 50 Læs Ved til Brændsel, og til Underholdning af 2 Heste 30 Læs Hø af Ladegaarden. Han skal derimod være forpligtet til at forestaa sit Embede tilbørligt, have Tilsyn med, at Guds Ord prædikkes rent og purt allevegne paa Landet, at Skolerne forsynes med duelige Personer til Skolemestre, og at alting med Religionen gaar efter Ordinansen. De Personer, som efter Ordinansen lovligt kaldes til noget Præstekald dér, skal han ordinere. Han skal aarlig holde Kapitel og Konsistorium, naar der forefalder Sager, som bør ordeles for Kapitellet, eftersom det har været sædvanligt, og skal forholde sig flittigt med

¹ Tr: D. Mag. 5. R. I. 150 f.

² Mag. Kristen Lavridsen Glob.

Visitats og anden Bestilling. Ligeledes forordner Kongen M. Oluf Fock til Sognepræst i Visby paa Gulland med den til dette Embede henlagte Rente og Indkomst. Det befales alle Provster, Præster, Degne og andre Gejstlige at holde M. Oluf Fock for deres Superintendent. Sk. R. 5, 29 b.

28. Juli (Frederiksborg). Forleningsbrev for M. Oluf Fock, Superintendent paa Gulland, paa det første ledige Kanonikat og Vikarie i Lund Domkapitel for sig og de efterkommende Superintendenter paa Gulland, med mensalibus communibus og anden Rettighed, som om han residerede dér. [Med Artkl. 1—2]. Sk. R. 5, 30.

— Aab. Brev, hvorved Niels Christensen, Ritmester over det gullandske Rytteri, som er Havnefoged paa Burgvigshavn, faar Bevilling til at nyde dette Fogderi, saa længe han forestaar det tilbørligt. Sk. R. 5, 30 b.

— Aab. Brev til Bønderne i Halmstad Herred om, at det berettes, at følgende Byer¹ i Halmstad Herred: Syndruge, Agetange, Trottenberg, Mielbye, Famarp, Vilderit, Gulbrandstorp, Liunge, Hafrdoe og de omliggende Byer og Gaarde ved Strandsiden Tid efter anden lider mere og mere Skade af Flyvesand paa deres Agre, Enge og Fæmark, saa at det maa befrygtes, at Flyvesandet i Længden vil tage Overhaand og ødelægge ikke alene ovennævnte Byer, men ogsaa de omliggende, dersom det ikke straks i Tide forhindres. Det befales derfor alle Bønderne i Halmstad Herred alvorligt at hjælpe til at dæmpe Flyvesandet efter de Anordninger, som træffes af Erik Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Halmstad Slot. Sk. R. 5, 31.

— (Kbhvn.). Miss. til Erik Rosenkrantz (Halmstad), hvorved ovenstaaende Brev kommuniseres ham. Skattebønderne i hans Len har andraget om at maatte yde deres Landgilde enten efter gammelt Maal, 8 Skpr. til Tønden, eller 6 Skpr. til Tønden, som det nu er brugeligt. De skal yde Landgilden

¹ Navnene er mere eller mindre forskrevet. Ment er: Søndrum, Egetange, Trotteberg, Mjelby, Famarp, Vilsherred, Gulbrandstorp, Lyngø og Haverdal, som alle ligger ved Kysten Vest og Nord for Halmstad.

saaledes, som de har leveret den fra Arilds Tid af. D. K. Uindf. Konc. t. Sk. Miss.

28. Juli (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Borgerne i Købstæderne paa Bornholm nu efter Ophævelsen af det spanske Kompagni maa købe Salt og Vin, hvor de vil i Riget. Sk. R. 5, 31 b. (Tr. CCD. IV. 547 f.).

— Kgl. Konfirmation paa det af Kong Frederik II i København den 26. Juni 1556 udstedte Stadfæstelsesbrev paa Kong Christian III's aab. Brev, dat. Laholm Mandagen efter St. Johannis decollationis Dag 1539 [1. Sept.], hvorved denne stadfæster sin Farbroder Kong Hans's aabne Brev om, at han har taget Tourkou¹ Kirke med det Gods, som nu ligger til den eller fremtidigt lægges til den, i sin kongelige Beskærmelse, og at nævnte Kirke skal beholde alle de Friheder og Privilegier over sit Gods og sine Tjenere, som den har haft fra Arilds Tid. Undersaatterne i Tourkou har for Kongen fremlagt Pergamentsbrevet af 26. Juni 1556. Sk. R. 5, 32.

— Aab. Brev om, at den Residens, som Dr. Jesper Rasmussen Brochmand, Professor i København, har i Lunde Kapitel, fremtidig skal bruges som Residens for Rektor for Skolen i Lund. Domkirken skal holde den vedlige. Sk. R. 5, 31 b.

— Aab. Brev om, at den Residens, som Mag. Christen Lumborg, Professor i København, har i Lunde Kapitel, fremtidig skal bruges som Residens for Lektor² eller en af Professorerne i Lund. Domkirken skal holde den vedlige. Sk. R. 5, 32.

— Miss. til Kapitlet i Lund, hvorved ovenstaaende 2 Breve kommunikeres det. Kapitlet skal overtage disse Residenser til nævnte Brug. Sk. T. 5, 473 b.

— Miss. til Dr. Jesper [Brochmand] og M. Christen Lumborg. Da Kongen har perpetueret de 2 Residenser, som de har i Lunde Kapitel, den ene til Rektoren, og den anden til Lektoren dér, bevilger Kongen, at de ikke fremtidig skal anmodes om at tage sig af nogen Residens. Sk. T. 5, 474.

— Miss. til Sigvort Urne. Han har tilforn³ faaet Befaa-

¹ Torekov, Bjørge H., Skaane.
Rektor.

² Sk. R. har ved en Fejlskrift:

³ Udateret Miss. Se ovfr. S. 475.

ling til at tiltale Borgemestre og Raad i Malmø for en Sum Penge, som de er Kongen skyldige. Da det berettes, at Borgerne i Malmø ligeledes er interesseret deri, og at Hovedbrevet er underskrevet af Borgemestre og Raad paa Borgernes Vegne, skal Sigvort Urne tillige tiltale Borgerne for nævnte Pengesum og indkræve den af dem alle. Sk. T. 5, 474.

28. Juli (Frederiksborg). Miss. til Frederik Reedtz og Gabriel Kruse. Da Hr. Jens Sparre til Sparrisholmb, Embedsmand paa Bahus Slot, har begæret 3 Gaarde i Store Raade i Togsverd Sogn i Tryggevælde Len i Sjælland til Mageskifte for 1 Gaard, der ligger lige ved Tryggevælde, og 1 Gaard i Torsløf¹ By og Sogn, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 24, 572 b. K.

— Miss. til Falk Lykke. Da Fru Ane Brahe, Sten Maltesens Enke, har begæret 2 Gaarde i Roersløf, 1 Gaard i Holumbye og 1 Gaard i Otterød til Mageskifte for 2 Gaarde i Verling, 1 Gaard i Giorløf By og Sogn og 1 Gaard i Vicke², skal han undersøge dette Godsés Lejlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 474 b.

— Miss. til Otte Skeel og Tønne Friis. Da Jens Juel til Kieldgaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, har begæret 1 Kirkegaard i Staby Sogn, dog ikke det, hvortil Præsten kan være berettiget i Gaarden, 1 Gaard i Kortborg, 1 Gaard i Hundhalle, alle i Staby Sogn, og 1 Eng ved Randers Bro, kaldet Tranholmb, alle i Ulyborg Herred i Mariager Klosters Len, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Lungergaard³, Lungegaards Mølle og 2 Bol, kaldet Ellerbeck, alle i Resen Sogn i Skodborg Herred, 1 Gaard, kaldet Mønstedgaard, i Fjends Herred og 1 Gaard i Hannes By i Glendstrup Sogn i Nørhald Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Tage Thott til

¹ Sj. T. har: Torsløf; ment er maaske Terslev, Ringsted H. ² Virke, Harjagers H. ³ Nu: Langergaard.

Duege, Befalingsmand over Mariagers Len, at være til Stede ved Besigtelsen. J. T. 8, 335.

28. Juli (Frøderiksborg). Miss. til Tage Thott om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovenstaaende Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke derom. J. T. 8, 334 b. K.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. Da Jens Juel til Kieldgaard har begæret 1 Kirkebol, kaldet Galsgaard, i Giøring Sogn til Mageskifte for 1 Gaard i Øster Ølby i Ølby Sogn og 1 Bol i Lund¹ i Asp Sogn, begge i Hjerm Herred, til Mageskifte, skal Kapitlet indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt førstnævnte Gaard for Beleiligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet imod det tilbudte Gods. J. T. 8, 335 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Jens Juel til Kieldgaard har begæret 1 Gaard, kaldet Bundgaard, og 1 Bol i Giøring Sogn og 1 Bol i Vemb Sogn, alle i Hjerm Herred i Lundenæs Len, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Mølgaard, i Lemb Sogn i Bølling² Herred, skal han med det allerførste undersøge dette Gods Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt førstnævnte Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 336.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Fru Jytte Brock, Enke efter Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, af Kapitlets Gods har begæret 4 Gaarde i Fløestrup i Aarhus Len til Mageskifte for 2 Gaarde i Alleløf og 1 Gaard i Glatved, alle i Sønder Herred, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard i Noerby i Aarhus Len, skal Kapitlet undersøge dette Gods Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 8, 336.

— Miss. til Christen Thommesen. Da Fru Jytte Brock har begæret 1 Kirkebol i Aufning By i Kalø Len, som aarlig skylder 9 Skpr. Malt Gæsteri og 1 Brændsvin til Kalø Slot, til Mageskifte, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Kirkebol for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 336 b.

¹ Formentlig: Linde. ² J. T. har ved en Fejlskrift: Føeling H.

28. Juli (Frederiksborg). Miss. til Tage Thott Andersen. Da Fru Jytte Brock har begæret 1 Bolig, kaldet Tøystrup, i Mariager Klosters Len, til Mageskifte, skal han til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt denne Bolig for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 336 b.

— Mageskifte mellem Ofve Gjedde til Tommerup, Befalingsmand over Eger og Brunlaugs Len, og Kronen. Sk. R. 5, 33. (Se Kr. Sk.)¹.

— Mageskifte imellem Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, og Kronen. J. R. 8, 317. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Friderik Reedtz og Dr. Hans Reisner. Mogens Pax til Torup, Embedsmand paa Holbæk Slot, har, da han fik Kongens Bevilling² til at indgaa Ægteskab med sin nuværende Hustru, Fru Birgette Mund, lovet at betale 2500 Speciedlr. til Vartou Hospital. Han klager nu over, at han ikke kan tilvejebringe Penge, og tilbyder at udlægge godt Jordegods i Stedet for til Hospitalet. Adressaterne skal være til Stede, naar Mogens Pax udlægger Gods for nævnte Beløb til Vartou Hospital, og paase, at det paa alle Sider gaar ligeligt til. Sj. T. 24, 573. K.

— Miss. til Just Høg om aarlig at lade M. Staffen Hansen, Professor ved Akademiet i Sorø, foruden sin fastsatte Løn faa 1 Pd. Rug og 1 Pd. Byg. Sj. T. 24, 574. K.

— Miss. til samme. Han har berettet, at M. Biørn³ har ladet sig bruge i Sorø Akademi som Professor i de orientalske Sprog. Kongen tillader, at han maa antages til denne Stilling med samme Løn, som M. Steffen sammesteds nu har i rede Penge. Sj. T. 24, 574. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis, Kansler, om at udlevere Fru Anne Hansdatter, Stax von Thimbs Enkes og afdøde Fru Merette Stensdatters⁴ Forpligtelser til dem. Sj. T. 24, 574.

¹ Tr. i Brudst. i Falkmann: Upplysn. II. 104 f.

² 6. Maj 1625.

³ Mag. Bjørn Drachard.

⁴ Ane Hansdatter Baden, g. m. Eustachius von Thümen, og Margrete Stensen, g. m. Kristoffer von Thümen.

28. Juli (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Brahe og Knud Ulfeldt. Der har i nogen Tid været adskillig Handel og Køb imellem Gunde Lange til Søfde, Befalingsmand over Tønsberg Len, og Claus Brockenhuus til Broholm, Landsdommer i Fyen, og dette er nu kommet i saa stor Vidtløftighed, at de ønsker at komme til en Likvidation og endelig Afregning. For at denne kan blive foretaget og tilendebragt i Venlighed, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne Parterne til at møde for sig i Odense førstkommende 14. September, likvidere Parterne imellem i Venlighed og give dem Likvidationen beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Det befales Parterne at møde til nævnte Tid med de fornødne Dokumenter og Breve. F. T. 4, 152.

— Miss. til Jørgen Brahe. Tygge Brahe til Tostrup, Embedsmand paa Skivehus Slot, har berettet, at Præsten i Syllested Sogn til sin Annekspræstegaard i Vedtofte har en lille Ejendom, der ligger i Tygge Brahes Gaards¹ Mark, og har begæret Tilladelse til at tilskifte sig denne Præstegaards Ejendom. Da han tilbyder at gøre godt Udlæg baade i Ager og Eng til Bonden, som bebor denne Præstegaard, bevilger Kongen dette Andragende. Jørgen Brahe skal paase, at Præsten og Bonden ikke kommer til kort ved dette Skifte. F. T. 4, 152 b.

— Miss. til Henning Valkendorf og Gregers Krabbe. Efter Rigsraadets paa sidste Herredag afsagte Dom skal de til Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Marsk i Danmarks Rige og Befalingsmand i Vestervig Kloster, udlægge en Gaard af det Gods, som afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes Arvinger endnu har i Behold. F. T. 4, 152 b.

— Miss. til Anders Bilde. Christen Thomensen til Tandrup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, har for nogen Tid siden² faaet Kongens Befaling til sammen med Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, og Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyen, at revidere Kirkereg-

¹ Vedtoftegaard (nu: Brahesholm), Vedtofte S., Baag H. Marts 1631.

² 13.

skaberne paa Fyen. Da Christen Thomensen af adskillige Grunde ikke kan faa Tid dertil, skal Anders Bilde i hans Sted revidere disse Kirkeregnskaber sammen med ovennævnte. F. T. 4, 153.

28. Juli (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Brahe og Bisp [Dr. Hans Mikkelsen]. Da Kongen har befalet Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Rugaard, i Stedet for Christen Thomensen til Tanderup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, at revidere Kirkeregnskaberne paa Fyen sammen med Adressaterne, skal de tage ham med til Revisionen i Christen Thommensens Sted. F. T. 4, 153.

— Miss. til Vincendts Stensen. Det berettes, at Claus v. Buchwald er geraadet i adskillige Trætter paa Langeland og at Erik Bilde, Landsdommer paa Langeland, er interesseret i en Del af disse Sager, medens en Del af dem angaar ham selv. Da Erik Bilde ikke kan være Dommer i disse Sager, skal Vincendts Stensen sidde i Landsdommers Sted, naar disse Sager skal foretages. F. T. 4, 153 b.

— Miss. til Claus Brockenhuus og Palle Rodsten. Der er for nogen Tid siden¹ udstedt Befaling til Niels Skinkel til Søholm om at paatage sig Værgemaalet for sin Søster Jomfru Ide Skinkel. Da det berettes, at hans Broder Povel Skinkel, som hidtil har forestaaet dette Værgemaal, endnu ikke har leveret det fra sig, skal Adressaterne fordrø samme Værgemaal af Povel Skinkel, saa at han uden videre Forhaling overleverer det til Niels Skinkel, rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Overleveringen og paase, at alting gaar ligeligt og ret til. F. T. 4, 153 b.

— Aab. Brev om, at der herefter skal antages en Skriver i hvert Stift i Jylland, og at Kongen har forordnet Niels Rasmussen, Raadmand i Viborg, til Skriver i Viborg Stift. Han skal aarlig af hver Kirke i Stiftet oppebære 1 Ortdr. eller $\frac{1}{2}$ Dlr., eftersom Kirken formaar, og, hvor Kirken hidtil paa Grund af sin Armod ikke har givet noget eller kun lidt, skal det forblive derved. Han skal revidere Kirkernes

¹ 3. Aug. 1630.

Regnskaber, den rimelige Rettighed for dem, der er forlenet med Provstier, dog uforkrænket i alle Maader. J. R. 8, 319 b. K.

28. Juli (Frederiksborg). Miss. til Tønne Friis og M. Morten Madtsen. Da det berettes, at Hverring¹ Kirke i Nim Herred i Stjernholms Len er brøstfældig og i stor Gæld, skal de Kirker i Hatting Herred og i Bjærg Herred, som er i Stand dertil, hjælpe nævnte Kirke med noget til dens Reparation og til Betalingen af dens Gæld. Tønne Friis skal fastsætte, hvor meget hver af disse Kirker skal yde, og siden paase, at Pengene bliver indkrævet og ikke anvendes til andet end til Betaling af Hverring Kirkes Reparation og Gæld. J. T. 8, 338. K.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Dorrete Nielsdaatter, Peder Seyermands Enke, har berettet, at hun har fæstet nogle Tiender, men at Bønderne ikke vil tiende retfærdigt. Lauridts Ebbesen skal alvorligt tilholde Bønderne i de Sogne, i hvilke samme Tiender ligger, at de efter Recessen yder deres Tiende paa Agrene. J. T. 8, 338. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at lægge en Jord, kaldet Meedhus, i Guldbringe Syssel paa Island, som Kongen har faaet til Mageskifte af Niels Hansen, ind under Kongsgaarden paa Island, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for Indtægten af den. N. T. 5, 178 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse. Efterskrevne Kronens Bønder i Herslef i Roskilde Len: Christen Nielsen, Peder Pedersen, Oluf Hansen, Niels Pedersen, Anders Hemmingen og Niels Madsen har berettet, at deres Gaarde for nogen Tid siden er brændt, og har derfor begæret nogen Forskaansel paa deres Landgilde, Ægt og Arbejde og nogen Hjælp til Bygningstømmer. Han skal forskaane dem for indeværende Aars Landgilde, lade dem være fri for Ægt og Arbejde i et Aar, skaffe dem noget Bygningstømmer til Hjælp til Genopbyggelsen af deres Gaarde og føre det til Regnskab. Sj. T. 24, 573 b. K.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Kronens Bønder i Helsingborg Len har andraget om Forskaansel paa deres Kongeskat og Gengærd, fordi Sæden i nogle Aar er slaaet

¹ Hvirring. J. T. har ved en Fejlskrift: Nien Herred.

fejl for dem. Han skal rette sig efter den derom udgangne Forordning og gøre, som det har været Sædvane. Sk. T. 5, 474.

28.¹ Juli (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde og Gregers Krabbe. Kongen har bevilget Henrik Holck til Raufnholt, at han maa tilskifte sig Jus patronatus til sin Sognekirke Harrested². Da Kronens Part af samme Kongetiende ligger til Hospitalet i Odense, skal Adressaterne med det første mødes paa et belejligt Sted og ligne og lægge det, som Henrik Holck vil udlægge til Hospitalet for nævnte Kirketiende, saa at han giver Hospitalet fuldkomment Udlæg og Kongen kan give ham Skøde paa nævnte Jus patronatus. De skal give Henrik Holck deres Ligning beskrevet. F. T. 4, 151 b.

— Aab. Brev om, at Johan Brockenhuus til Lerbeck af Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Ørum Slot, dengang denne var forlenet med Koldinghus Slot, har faaet Fæstebrev paa Kronens Part af Korntienden af Houfver Sogn for sædvanligt Fæste og en aarlig Afgift af 4 Ørte Rug, 4 Ørte Byg og 4 Ørte Havre. Johan Brockenhuus har nu berettet, at nogle af hans Bøndergaarde i Houfver By og Sogn i denne Fejdes Tid er blevet ruineret og afbrændt, og at han ikke agter at genopbygge dem, men at han vil bruge deres Ejendom og Avl til sin Hovedgaard, og at han derfor ikke kan udgive den sædvanlige Afgift. Han har derfor erhvervet Kongens Befaling til Gunde Lange og Dr. Jens Dinesen, Superintendent over Ribe Stift, om at undersøge, hvilken Tiende der plejede at gaa af disse ruinerede Gaarde, og hvor meget der billigt bør kortes i Houfver Sognetiende. Af disses Erklæring erfarer Kongen, at de har gjort Johan Brockenhuus Afslag paa 1 Ørte Rug, $\frac{1}{2}$ Ørte Byg og $\frac{1}{2}$ Ørte Havre aarlig paa Afgiften. Kongen bevilger, at dette Afslag aarlig maa godtgøres ham af Embedsmanden paa Koldinghus Slot. J. R. 8, 316 b. K.

— Aab. Brev om, at Rasmus Jensen i Kalbygaard, som nu af Lauridts Ebbesen til Restrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, er forordnet til Delefoged i Gern Herred i afdøde Bertel Jensens Sted, for denne Bestilling maa have sin

¹ Tallet er rettet fra 20 og skal sikkert læses som 28.

² Herrested S., Vinding H.

Gaard kvit og fri, saa længe han forvalter denne Bestilling. J. R. 8, 319. K.

28. Juli (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Reinholdt Heidenstrup til Ruballegaard, Befalingsmand paa Sejlstrup Slot, har berettet, at han hos Bønderne i Ørum Len har en stor Restance staaende, og har begæret at maatte hjælpes til denne. Gunde Lange skal være ham behjælpelig hermed og skal paase, at Bønderne og Herredsfogderne ikke opholder ham eller hans Fuldmægtige med Udflugter eller Paaskud til Skade og Bekostning for Reinholdt Heidenstrup, som er bosiddende langt derfra. J. T. 8, 337.

— Miss. til Otte Skeel. Jørgen Brockenhuus til Sebber Kloster, Befalingsmand over Halsnø Klosters og Harangers Len, har berettet, at han har fæstet Kirketienderne i Salling og Lundbye Sogne, men at Fæstebrevene, som var paa Sebber Kloster, er bortkommet for ham i den sidste Fejdetid, hvorfor han begærer at faa nye Fæstebreve paa samme Tiender. Der- som det befindes, at Jørgen Brockenhuus har fæstet disse Tien- der, betalt Fæsteafgiften og aarlig erlagt Afgiften efter Fæste- brevene, skal Otte Skeel igen give ham Fæstebreve paa dem. J. T. 8, 337 b. K.

— Miss. til samme. Anders Blome til Bøe har berettet, at hans Svoger Niels Galde, hvis Værge han er, skylder ham en Sum Penge, som er tilfaldet Anders Blome efter hans Hustrus¹ Fader, afdøde Olluf Galde, og at han ikke kan faa disse Penge, fordi han selv er Niels Galdes Værge. Han har derfor andraget om, at Kongen vil forordne Niels Galde en anden Værge, som kan gøre ham Udlæg for hans Fordring. Otte Skeel skal paa- tage sig Værgemaalet for Niels Galde, indtil Anders Blome har faaet Udlæg for det, som Niels Galde skylder ham efter rig- tigt Brev og Segl, og paase, at alting gaar rigtigt til. J. T. 8, 337 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. M. Jørgen Pedersen, Slotspræst paa Skanderborg Slot, har berettet, at der trindt omkring Skanderup Kirke paa alle Sider ligger et Stykke Jord, som en dér i Byen boende Fisker, ved Navn Jacob Staal,

¹ Bodil Galde.

har i Brug, at samme Jord ikke tilforn er blevet brugt af nogen dér i Byen, ikke er indskrevet i Jordebogen, at der ikke gives nogen aarlig Afgift af den, og at Fiskeren heller ikke har nogen Besked paa den. Slotspræsten har begæret at maatte nyde denne Jord, da den ligger rundt om Kirken paa alle Sider og synes at høre Kirken til, og han tilbyder aarlig at give 1 Ørte Rug eller Byg af den, eftersom Jorden bruges til. Lauridts Ebbesen skal undersøge, hvorledes nævnte Jacob Staal er kommet til Jorden, hvilken Besked han har derpaa, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 337. K.

U. D. og St.¹ Miss. til Just Høg om at optage 2 Sønner af Hr. Dominianus Albretsen, Sognepræst til Hersløf, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 24, 574 b.

— ² Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da Verner Parsberg til Lynderupgaard har begæret 2 Gaarde, der er Brydegods, i Rindts By i Lynderop Sogn og 3 Selvejergaarde og nogle Gadehuse i Laastrup Sogn, alle i Rinds Herred i Himmersyssel i Halds Len i Nørrejyland, til Mageskifte for 2 Gaarde i Lille Tuorum By i Tuorum Sogn og 1 Gaard i Rosløv By og Sogn, alle i Harre Herred i Salling i samme Len, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere noget af hans Gods i Vester Lybye i Lybye Sogn i Salling, skal Knud Gyldenstjerne nøje undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 338 b.

31. Juli (Nykøbing). Miss. til Søfren Bugge. Han skal med hele sit Kompagni rykke fra Sjælland førstkommande 20. August og snarest muligt begive sig med det til Kiel, hvor han vil faa Kongens videre Ordinans. Sj. T. 24, 573. K.

— Lignende Miss. til Antonie Floris³. Sj. T. 24, 573. K.

10. Aug. (Glückstadt). Miss. til Otte Skeel. Sognemændene i Svenstrup Sogn har berettet, at de, dengang Jens Juel til Kieldgaard var Befalingsmand paa Aalborghus Slot, har af-

¹ Indført efter Miss. af 28. Juli 1631.
som sidste Brev i Juli Maaned.

² Indført efter 28. Juli
³ Nævnes kun i Overskriften.

færdiget Jens Nielsen i Sønderkoufgaard til ham med Fuldmagt til paa deres Vegne at fæste deres Sognetiende, men at Jens Nielsen da fæstede den paa sine egne Vegne imod deres Vilje. Otte Skeel skal undersøge Sagen og indsende Erklæring om den til Kancelliet. J. T. 8, 339. K.

12. Aug. (Glückstadt). Miss. til Jens Høg. Efvært Carstens, Borger i Rudkøbing paa Langeland, har berettet, at der sidste Aar paa Øster Gaaden paa Gulland er strandet et Skib, som var kommet dertil fra Giefvel i Sverrig, paa hvilket der var en Skipper, ved Navn Hans Nymand. Skibets Ladning gik tabt og dermed Efvært Carstens Gods, nemlig Jærn, Elshuder, Bukskind, Læder, Tran og andet. En Del deraf blev bjærget, men Skipperen har ikke ført andet til Regnskab end 100 Jærnstænger, som han har givet Strandfogden i Bjærgeløn. Naar Efvært Carstens eller hans Fuldmægtig henvender sig til Jens Høg med denne Skrivelse, skal han indstævne nævnte Strandfoged og Bønderne, som har bjærget Godset, for Retten og lade dem bekende Sandheden om, hvorledes alting er gaaet til, hvor meget der er bjærget af hver Slags Vare, og hvorledes Skipperen har solgt det. Sk. T. 5, 475.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Dr. Anders Skøtt, Kongens Moders Hofmedikus, har berettet, at nogle i Kapitlet forholder ham, der af Kongen er forlenet med et Kantordømme i Kapitlet, en Del af Fællesgodserne, som er ledige efter Mogens Godske, og al den Rente, som falder paa Læsø. Kapitlet skal med det allerførste indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 339. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

15. Aug. (—). Oprejsningsbrev for Jahan Varning til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa hans Broder Bernt Varning af Tønder, som er bleven dræbt i Vordingborg. Sagen er ikke bleven forfulgt paa fersk Fod, hvorfor de 16 Mænd, som var opkrævede derpaa, har afvist Sagen. Sj. R. 18, 593 b.

18. Aug. (—). Instruks for Tyge Christensen, Skibskaptejn, til Vestersøen med De tre Løver. Han skal holde det gaaende dér og passe paa Fribyttere eller andre, som paa Kongens Strømme gør Kongens Undersaatter eller den søfarende Mand Overlast og Skade. Dem, som han kan bemægtige sig, skal han føre til København. Naar han ikke længer har Proviant,

skal han begive sig til København med samme Skib. Udt. i Sj. R. 18, 593 b.

18. Aug. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved det tillades efterskrevne Skibsfolk paa Kongens Skibe, som ligger for Fæstningen Glückstadt, efter deres Begæring at begive sig til Ostindien sammen med Tyge Christensen paa St. Anne, nemlig: Søfren Gundesen, Kvartermester paa Den store Lykkepot, Jens Nielsen og Jørgen Jørgensen, Bøsseskytter paa Postiljonen, Oluf Mouritsen, Bøsseskytte paa Den store Lykkepot, Niels Pedersen, Baadsmand paa Den lille Ravn, Søfren Jørgensen, Sejllægger paa Hummeren, Jesper Hansen og Helle Jacobsen, Bøsseskytter paa Den store Lykkepot, og Knud Amundsen paa Hummeren. Dog skal Tyge Christensen i deres Sted beordre andre dygtige Karle fra De tre Løver til de andre Skibe. Sj. R. 18, 594.

— Aab. Brev, hvorved Johannes Bulmer, Kongen af Englands Ingeniør over dennes Mineralier, paa egne og Participanters Vegne faar Bevilling for de næste 10 Aar til paa sin egen Bekostning i Danmarks Riges Strømme og Have at op-søge og optage Jern, Kobber, Messing og andre saadanne Ting samt alle andre Varer, som kan være sunket i Havet. Af det Kobber, Messing og Messingtraad, som han finder, skal han give Kronen 10 Rdlr. in specie af hvert Skippd. og Halvparten af Takkel, Tov og andre Varer, som han faar, men alt det Jern, som han optager, maa han selv beholde. Naar han har givet fornævnte Rettighed af disse Varer, maa han udføre dem toldfrit og forhandle dem, hvor han selv lyster. Sj. R. 18, 594.

— Miss. til nogle Rigsraader og Lensmænd i hvert Land¹. Det er paa Rigsraadets sidste Møde i Odense blevet bestemt, at Rigets Stænder skulde underrettes om Nødvendigheden af Anlægget af en Grænsefæstning ved Lefventsaae ved Østersøen og anmodes om frivillige Bidrag til Køb af det Gods, paa hvilket Fortifikationens skal anlægges, da der i denne Tid vanske-

¹ Den her gengivne Tekst er Ordlyden af Miss. til Rigsraaderne. Miss. til Lensmændene var enslydende med dette med Udeladelse af Ordene: „bevæge dem De skal“, som her er sat i skarp Parentes. Det findes i K., men er ikke bemærket i Sj. T.

ligt paa anden Maade kan findes Midler dertil. Adressaterne skal derfor snarest sammenkalde Stænderne i N. N. Land og [bevæge dem til at lade et Udvalg med tjenlig Fuldmagt til Bevilling af disse frivillige Bidrag møde i København førstkomende Mikkelsdag. De skal] foreholde Stænderne den Fare, der er for Haanden, og den Fordel, som Riget vil have af, at man har en Befæstning ved Østersøen, særdeles paa den yderste Grænse, hvor en Fjende bekvemmelig kan opholdes, og hvor uforsvarligt det er, om man forsømmer saadant, medens man endnu har Respit. Derfor bør enhver i Tide og før Faren er i Døren, til Bedste for sit Fædreland og sig selv, bekoste noget paa sin egen Velfærd og med et lideligt Udlæg forekomme deres egen større Skade og Fordærv og godvilligt bevilge en saadan Hjælp, der med samtlige Bidrag kan forslaa til at betale nævnte Gods, hvor Fortifikationen skal anlægges. Kongen vil paa sin Side ikke forsømme noget, men med Raad og Daad gøre alt det dertil, som kan komme Gud den almægtige til Ære, Kongens Lande og Riger til Bestyrkelse og Kongens Undersaatter til Velstand med videre. — I Jylland: Hr. Albret Skeel, Christen Thomsen og Otte Skeel; i Fyen: Mogens Kaas, Christen Thomsen og Otte Skeel¹; i Sjælland: Hr. Christen Friis, Hans Lindenov, Just Høg og Frants Rantzau; i Lolland og Falster: Palle Rosenkrantz og Laurits Grubbe; i Skaane, Halland og Blekinge: Hr. Anders Bilde, Tage Thott Ottesen og Christopher Ulfeldt. K. Sj. T. 24, 575. Orig. (Sjælland) i D. Kanc. Orig. aab. Breve og kgl. Miss. til Kommiss.

18. Aug. (Glückstadt). Miss. til Lensmændene² i Danmark om, at de ikke maa sælge noget af Kronens Korn i deres Len, med mindre de faar udtrykkelig Befaling dertil af Kongen eller Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen. Sj. T. 24, 576. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Fru Karren Daa til Øllingsøe, Chlaus Porses Enke, har berettet, at hun paa Lolland lader bygge en Gaard, kaldet Dansted³, og har begæret, at

¹ De to sidste Navne er glemt i Sj. T.

² De opregnes alle.

³ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Daasted.

Kongen vil lade forordne Stolestader til hende, hendes Børn og hendes Folk i Nebbelunde Kirke. Hun har tilforn haft sit Stolestade i Sedinge Kirke, men dette er frakommet hende ved Forsømmelse og er nu tilegnet Herluf Mormand til Sedinge. Palle Rosenkrantz skal med det allerførste undersøge Sagen og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvor der bekvemst igen kan udvises Stolestade til hende. Sj. T. 24, 576 b. K.

18. Aug. (Glückstadt). Miss. til Friderik Urne. Kirkevæggerne i Kronborg Len har berettet, at Kornet forrige Aar er slaaet fejl, saa at de ikke nær har kunnet faa den Del, som de er takseret til at udgive til Kirkerne, hvorfor de har begæret noget Afslag. Kongen tillader derfor, at Kirkevæggerne paa de Steder i Kronborg Len, hvor Kornet er slaaet fejl, maa betale hvert Pd. Korn 1 Sletdr. lavere, end Kapitelskornet blev sat for 1. Maj sidstforleden. Sj. T. 24, 577. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Slangerup. Arendt Nagel, Borger i Bergen, har berettet, at hans afdøde Fader Bernt Nagel for nogle Aar siden har sendt en Del Læster spansk Salt ned fra Bergen til København, hvor Mads Pofvelsen, nu Raadmand i Slangerup, har modtaget dem og forhandlet dem paa Bernt Nagels Vegne. Arendt Nagel og hans Medarvinger har ofte ladet Mads Pofvelsen kræve for Betalingen, men har intet kunnet udrette, og da Mads Pofvelsen hverken har gjort Betaling eller Rigtighed for Salget, nødsages de til at tiltale ham ved Retten. Naar Sagen indstævnes for Adressaterne, skal de hjælpe Arendt Nagel eller hans Fuldmægtig til Rette, saa at han uden Vidtløftighed kan faa, hvad han er berettiget til. Sj. T. 24, 577 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at antage Mickel Jungmand som Bygmester paa Varberg Slot med samme Løn som en Gefrejter sammesteds, hvorimod han skal være forpligtet til at lade sig bruge, naar Behov gøres. Sk. T. 5, 475.

— Aab. Brev, hvorved Knud Wulf faar Bevilling til alene at holde Apotek i Nyborg i Fyen. Han skal altid holde gode, friske og ustraffelige Medikamenter, sælge dem til en rimelig Pris og vise sig flittig og uførtroden i det, som han komponerer til sine Patienter. Han skal være forpligtet til altid at holde en dygtig Apotekersvend og i alle Maader for-

holde sig, som det passer sig for en god og forfaren Apoteker, saa ingen med Billighed kan beklage sig over ham eller hans Apotek, saafremt han ikke vil have denne Bevilling forbrudt. Han maa holde en Vinkælder sammesteds med fransk Vin, hed Vin og fremmed Øl, andre Vintapperes Næring dog dermed uforment. F. R. 3, 483.

18. Aug. (Glückstadt). Aab. Brev om, at da det berettes, at nogle Alsinger og en Del af Undersaatterne paa Fyen understaar sig at udføre Kvæg fra en ulovlig Havn paa Fyen, kaldet Dønnekrog¹, og dermed forvender Kronens Told og Retlighed deraf, forordnes Jørgen Madsen til at have Tilsyn dermed. Dersom han træffer nogen i fra denne ulovlige Havn eller andetsteds fra at udføre Kvæg eller andre Varer imod Forbudet, skal han have Fuldmagt til at fratage dem det, hvormed de omboende Bønder skal være ham behjælpelige. Halvdelen af, hvad han saaledes tager, maa han selv beholde, den anden Halvdel skal tilfalde Kronen og tilstilles Befalingsmanden paa Nyborg Slot paa Kongens Vegne. Dog skal han tage Dom paa, om det bør være forbrudt eller ej. F. R. 3, 484.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, har begæret nogen Jord, som tilhører² en Præst, ved Navn Hr. Ingver³, i Svenninge⁴ Sogn i Salling Herred i Nyborg Len, til Mageskifte for lige saa megen og lige saa belejlig Jord, skal Mogens Kaas skifte dem imellem og paase, at der ikke vederfares Præsten nogen Uret deri, men at der bliver udlagt tilstrækkelig anden Jord til Præsten. F. T. 4, 154.

— Miss. til Otte Skeel og Niels Krag. Da Kongen har bevilget⁵, at Jomfru Anne Sehested selv maa overtage sit Gods med dets aarlige Oppebørsel, som hendes Broder Malte Sehested til Sæbygaard hidtil har haft i Værge, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar Malte Sehested overleverer Godset til sin Søster Jomfru Anne Sehested og gør hende Regnskab for den aarlige Oppebørsel af dette

¹ Dyndkrog, Horne S., Salling H.
skrevet. ² Ingver Henriksen Brun.

³ I F. T. er dette Sted for-
⁴ Svanninge. ⁵ 19. Marts 1631.

Gods. De skal nøje paase, at det gaar rigtigt til dermed paa begge Sider. J. T. 8, 339.

18. Aug. (Glückstadt). Miss. til Tønne Friis. Borgemeester i Horsens Ernst Ernsten har paa Menighedens Vegne berettet, for det første at der aarlig tilkommer Byen 30 Sletdlr. af Stjernholm efter en Kontrakt, som afdøde Fru Karen Holgers¹ har indgaaet med Byen; for det andet at Skibsbroen dér og andre af Byens Bygninger er meget forfaldne og moxen øde. Da Borgerne ikke er i Stand til at betale dertil, begærer han nogen Hjælp dertil. For det tredje er Forten² og Gaden til Skibsbroen frataget dem og indkastet i Slottets Volde og Grave, saa at de maa købe et Stykke Jord igen til en Forte, med mindre Kongen vil bevilge, at Graven kastes til igen paa det Sted. For det fjerde har Sognepræsten dér i Byen kun en ringe Indtægt og har derfor begæret, at Tambdrup Sogn maa blive tillagt ham, dog at Sognepræsten saa skulde lønne en smuk, skikkelig Person, som skulde være øverste Hører i Skolen, staa for Sangen i Kirken og informere Ungdommen, som ellers forsømmes meget, fordi Hørerne gaar til Sognene paa Landsbyerne og ikke har anden Løn. Tønne Friis skal snarest indsende Erklæring om, hvorledes Horsens By bedst kan hjælpes i disse Punkter, for at Kongen paa videre Anfordring kan give tilbørligt Svar. J. T. 8, 339 b.

— Miss. til Gunde Lange. Det berettes, at Thommis Nielsen Thøfting, som sidder fangen paa Ørum, paa Hillerslev Herredsting har givet Aarsag til Tumult og Rettens Forhindring. Gunde Lange skal tage Dom over ham og, dersom han dømmes fra Livet, straks lade ske Eksekution, tage nogle af de nærmeste Lensmænds Heste³ til sig, saavidt det gøres behov, og forevise dette Missive for disse Lensmænd, som skal rette sig efter det for at forebygge videre Oprør. Dernæst skal Gunde Lange lade de Kronens Tjenere, som vil rotte sig sammen med Thommis Thøfting, tiltale med Lov og Ret og advare de andre Lensmænd, hvis nogen af Kronens Tjenere i deres Len har sammenrottet sig i samme Sag,

¹ Karen Gyldenstjerne († 1613), Enke efter Holger Rosenkrantz Ottesen († 1575). ² Forte eller Fortaa: Jordstrimmel, Fortov. ³ Ryttere.

om at straffe disse alvorligt. Ligeledes skal han advare Adelen om at straffe dem af deres Tjenere, som har sammenrottet sig, alvorligt, som de agter at kunne forsvare det for Kongen, saa at denne ikke nødsages til at lade dette forrette ved sine Lensmænd. Gunde Lange skal forevise dette Missive for alle vedkommende til Efterretning og snarest indsende Erklæring til Kongen om Sagens Forløb. J. T. 8, 340.

18. Aug. (Glückstadt). Miss. til nogle af de jydsk Rigsraader¹. Det berettes, at Nævninger har oversvoret en Person, ved Navn Thommis Nielsen Thøfting, i Tye fuldt morderisk Aaraad, og at Niels Krag til Trudsholm og Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommere i Nørrejylland, har konfirmeret denne Nævningers Ed. Da Thommis Tøfting har begæret Kongens Stævning over denne Landsdommernes Dom, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest at foretage samme Sag efter Stævningens Indhold og dømme i den, som det er billigt og ret. Saafremt det befindes, at Landsdommerne ikke har gjort nogen Uret, skal Adressaterne straks ufortøvet tilsende Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Ørum Slot, Kongens medfølgende Missive. J. T. 8, 340.

— Aab. Brev om, at Villum Lakaj, som for nogen Tid siden² har faaet Bevilling paa Falkefængeriet nogle Steder paa Island, fremdeles maa drive Falkefængeri ved sine Fuldmægtige i Arnes Syssel og Syder Syssel mod den sædvanlige Rettighed til Kronen, med mindre det kan befindes, at Kongen har bevilget andre det. N. R. 5, 39 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Bertelsen i Tulstrup paa Kronens Part af Korntienden af Tulstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6¹/₂ Ørte Rug, 4 Ørte Byg, 2 Ørte Havre og 1 Td. Gryn i Afgift, at levere paa Skanderborg Slot. Udt. i Tb. 122 b.

24. Aug. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Frands Rantzau til Rantzausholmb, Statholder i København, for Dalum Klosters Len, som han har haft kvit og frit, ligesom Fru El-line Marsvin før ham, efter hvem han fik det den 1. Maj 1625,

¹ Der nævnes ikke hvilke.
Villum Adams.

² 15. Maj 1628, hvorefter han hed

og til 1. Maj 1629, da hun igen blev forlenet dermed, for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 484 b

25. Aug. (Glückstadt). Aab. Brev om Indskærpelse af Forbud mod Jagt og Fiskeri paa fremmed Grund paa Sjælland. Sj. R. 18, 594 b. (Tr.: CCD. IV. 548 f.).

— Miss. til Lensmændene¹ paa Sjælland om at lade medfølgende trykte Mandat om Jagt og Fiskeri paa fremmed Grund paa Sjælland læse og forkynde i deres Len, hvor det gøres behov, og paase dets Overholdelse. Sj. T. 24, 579 b. K. Orig. (til Frederik Urne) i Landsark. i Kbhvn.

— Aab. Brev til Stænderne. Da Kongen har befalet nogle Rigsraader at stille dem Forslag om noget, som er Kongen og Riget meget magtpaaliggende, skal Adelen i egen Person, Gejstligheden ved nogle af sin Midte og nogle af Borgemestrene og Raadmændene i hver Købstad møde i N. Købstad den² . . . førstkommende, dér paahøre nævnte Forslag og siden indbyrdes forhandle derom og befuldmægtige nogle af deres Midte, som kan møde førstkommende 14. Oktober i København med Fuldmagt og give Rigsraaderne saadant Svar og Betænkende, som denne Tids Fornødenhed og Sagens Lejlighed kræver. Stænderne skal mødes paa følgende Steder: fra Sjælland i Ringsted, fra Fyen og Langeland i Odense, fra Jylland i Viborg, fra Lolland og Falster i Maribo og fra Skaane, Halland og Blekinge i Lund. Sj. T. 24, 578 b. K.

— Miss. til Rigsraaderne om at lade ovenstaaende aabne Brev om Stændermøde læse og forkynde paa Lands-tingene. De skal i det aabne Brev indføre Tidspunktet, paa hvilket Stænderne skal mødes, eftersom de eragter, at det bekvemmest kan ske. — For Jylland: Hr. Albret Skeel, Christen Thomsen og Otte Skeel; Fyen: Mogens Kaas og Jørgen Brahe; Sjælland: Hr. Christen Friis, Hans Lindenov, Jost Høg og Frants Rantzau; Lolland og Falster: Palle Rosenkrantz og Laurits Grubbe; Skaane, Halland og Blekinge: Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Christopher Ulfeldt. Sj. T. 24, 578. K.

¹ De opregnes alle.

² Dagen er ikke angivet.

25. Aug. (Glückstadt). Miss. til Landsdommerne¹ om at lade ovenstaaende aabne Brev om Stændermøde læse og forkynde paa Landstinget. Sj. T. 24, 578 b. K.

— Miss. til Rigsraaderne² om at møde førstkomende 14. Oktober i København, hvor Stænderne i Danmark skal forsamles, og dér faa Kongens Vilje videre at vide. Sj. T. 24, 580. K.

— Miss. til Landsdommerne³. De har faaet Kongens Befaling til hver 1. Maj at indsende til Kancelliet en Fortegnelse over alle dem, som er blevet fældet paa deres Fingre for falskt Vidne. De skal snarest fremsende denne Fortegnelse for de to sidste Aar med Underretning om, under hvilket Herskab disse Personer er, og tillige en Fortegnelse paa dem, som har vidnet falskt Vidne og dog ikke er fældet. Sj. T. 24, 579 b. K.

— Aab. Brev om Trætter, som foraarsages af Fjendens Indfald i Jylland, om Laan af Delsvidner og om Indstævning af Vidner til Landsting i Jylland. J. R. 8, 321. Orig. (Tr.: CCD. IV. 548 f.).

— Miss. til Lensmændene⁴ i Jylland om at lade medfølgende trykte aabne Brev om Trætter og andet, hvis Indhold de videre kan se deraf, læse og forkynde i deres Len, hvor det gøres behov, og paase dets Overholdelse. J. T. 8, 340 b. K.

28. Aug. (—). Skøde til Hans Herfort, Kongens Stutmester i Slagelse, paa en Kronens Jord i Hillerød ved Frederiksborg, liggende ved Hans Pedersens Gaard og Have, som er 49 Roder 3 Alen lang fra Møllegrøften langs op om Hans Pedersens Haveport op til Simon Christensens Hjørne til Alfarvejen til København, 40 Roder 1 Alen lang fra nævnte Hjørne ved Simon Skrivners Have langs ned til M. Pofvel Malers Vangeport til Slotsmøllegrøften, 59 Roder 2 Alen fra M. Pofvel Malers Vangeport langs henad Slotsmøllegrøften, som løber i Slotsøen og endes ved Hans Pedersens Haveport, og 42 Roder i

¹ De opregnes alle undtagen Landsdommerne paa Bornholm og Møen.
² De opregnes alle. ³ De opregnes alle undtagen Landsdommerne paa Bornholm og Møen. ⁴ De opregnes alle.

Længden fra M. Jørgen Befvers Haveplanker midt igennem samme Vang ned til Slotsmøllegrøften ved M. Pofvel Malers Vangeport. Sj. R. 18, 595. Orig. p. Perg. R. A. (Hillerød, Tillæg).

28. Aug. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved det tillades Jomfru Mette Barnekov med sine nærmeste Venners Samtykke at bortskifte sin Gaard Hielmsøe paa Sjælland imod en anden Gaard, som kan være hende til Fordel, da Bønderne til Hielmsøe er spredt vidt omkring her i Landet og derfor ikke kan forbedre Gaarden. Sj. R. 18, 595 b.

— Bestalling for Stentzel von Jasmund som Kaptejn til Skibs med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra 24. Juli sidstleden af. Udt. i Sj. R. 18, 595 b.

— Miss. til Jørgen Vind og Sten Beck. Jørgen Orning til Skorupgaard, Embedsmand paa Aastrup Slot, har berettet, at Bønderne i Jersløf Herred, som afdøde Peder Munk¹ har haft i Forlening, og hvormed Jørgen Orning blev forlenet forrige Aar, ikke har haft deres fulde Sæd forrige Aar, og at de derfor har andraget om Afslag paa deres Landgilde for samme Aar. Kongen bevilger, at der maa gives dem Afslag paa nævnte Landgilde efter det Forslag, som Jørgen Orning har gjort efter de optagne Tingsvidner. Sj. T. 24, 580. K.

— Miss. til Christopher Paslick. Han skal paatage sig Værgemaalet for sine Søstre Jomfru Elsebe og Jomfru Margrete Paslick, som Jacop Gabrielsen har forestaaet i nogen Tid². Sj. T. 24, 580 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at lægge 1 Gaard i Alefos By i Tuolse³ Sogn med Skov til 20 Svins Olden i Eldesager⁴ Fællesskov, 1 Gaard i Arndal, 1 Gaard i Freboe med Skov til 10 Svins Olden, 1 Gaard i Hielmebjerg, 1 Gaard i Lille Fixolt med Skov til 20 Svins Olden og 1 Gaard i Giellinge By og Sogn, alle i Fjære Herred, 1 Gaard

¹ Peder Munk Ludvigsen havde 1589—97 haft Kornumgaard i Jerslev Herred (nu Børghlum H.) i Forlening. 1597 blev den lagt til Aastrup Len. Jørgen Orning blev forlenet dermed 2. April 1630. ² Jvfr. Miss. 3. Jan. 1628. ³ Allefos, Tøle S. ⁴ Elvsager.

i Svenstrup By i Liendbjerg Sogn og 1 Gaard i Nølinge¹ By og Sogn med Skov til 40 Svins Olden, begge i Himle Herred, og 1 Gaard i Tosterup² By i Vindbjerg Sogn i Favraas³ Herred, alle i Varberg Len i Halland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jomfru Karen Zitzewitz til Myrkellegaard, ind under hans Len [Varberg], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sk. T. 5, 475 b.

28. Aug. (Glückstadt). Aab. Brev om, at Jomfru Soffie Høg har berettet, at de kejserlige har bygget et Hus i Skandsen ved Sundbye, og at det dertil anvendte Tømmer for største Delen er kommet fra hendes Skove. Det tillades hende at lade dette Hus tage ned, Tømmeret føre bort og gøre sig det saa nyttigt som hun kan. J. R. 8, 321 b. K.

— Miss. til Corfidts Ulfeldt. Hans Moder, Fru Anne Munk, har berettet, at en Foged, ved Navn Christopher Hansen, skylder hende nogle Penge, som han ikke vil betale hende. Corfidts Ulfeldt skal tilholde Christopher Hansen at betale hende, hvad han med Rette skylder hende, og, dersom han ikke vil gøre det godvilligt, lade det indfordre med Lov og Ret. J. T. 8, 341.

— Miss. til Verner Parsberg og Niels Friis til Skomstrup. Wolf von Buchwald til Proyenstorf, holstensk Raad, har berettet, at han ved Kongens og Danmarks Riges Raads Dom er kendt berettiget til som Betaling for sit Tilgodehavende hos Hendrik Holck at nyde hele den Arvepart, som denne har faaet og er berettiget til i Løustrup⁴ Gaard, Gods og tilliggende Ejendom, men at han hidtil hverken efter denne Dom eller efter 2 Befalinger⁵ har kunnet faa den. For at Wolf von Buchwald en Gang for alle kan vide, hvor meget han kan faa derfor i sin Betaling, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at begive sig til Løustrup Hovedgaard og Gods, likvidere og taksere det, hvad hver Tønde Korn kan gælde, saavel i Hovedgaarden som Bygning og Jordegods, for

¹ Nølinge S., Himle H.
har ved en Fejlskrift: Froste H.
1630 og 15. Juli 1631.

² Torstrup, Vinbjærg S.
⁴ Løjstrup, Galten H.

³ Sk. T.
⁵ 2. Okt.

at han kan vide, hvor meget Hendrik Holcks Part deri kan beløbe sig til, og udlægge det til Wolf von Buchwald i Betaling efter nævnte Dom. De skal til samme Tid indstævne alle de interesserede Arvinger og Kreditorer, som er berettigede til noget i Løustrup Gaard og Gods, til at møde til samme Tid med de Lodder, Skøder, Skifte- og Gavebreve eller andet, som nogen kunde have paa Løustrup Gaard og Gods, og fremlægge dem under deres Arvelods og Parters Forbrydelse, for at samme Taksering og Likvidering kan tilendebringes uden videre Ophold, og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og fuldføre denne Befaling uden videre Forhaling. J. T. 8, 341.

28. Aug. (Glückstadt). Miss. til Ernst Normand. Det berettes, at en Person, ved Navn Jens Munk, med Vold og Magt vil tilegne sig en Bondegaard i Hvilsbierig i Holmans Herred, som hans Broder Hans Munk er død fra, og som dennes Enke Marine Berendtsdatter nu bebor med sine smaa uopfødte Børn, uden at agte paa, at Gunde Lange til Bredning, forrige Embedsmand paa Koldinghus Slot, har udstedt Forbud til ham mod at befatte sig med denne Gaard og dens Tilliggende i Henhold til Recessen og den derpaa funderede Herredsfogeddom, og uden at tage Hensyn til den i Sagen afsagte Samfrændedom. Ernst Normand skal alvorligt tilholde Jens Munk at rette sig efter de erhvervede Domme og forlade Gaarden, dog skal det staa ham frit at indstævne Dommerne paa tilbørlige Steder. Men hvis han fremdeles viser sig modvilig, skal Ernst Normand lade ham tilbørligt straffe. J. T. 8, 341 b.

— Miss. til Jørgen Arenfeldt. Da hans Søster Jomfru Ide Arenfeldt, som har faaet Bevilling¹ til at være sin egen Værge, har berettet, at hun ikke endnu har faaet Regnskab af ham for hendes Værgemaal, som han har forvaltet i langsommelig Tid, paalægges det ham med det allerførste at gøre sin Søster Regnskab for dette Værgemaal i Overværelse af

¹ 26. Okt. 1629.

Tagge Thott til Duegit og Ernst Normand til Selsøe, Befalingsmænd i Mariager Kloster og paa Koldinghus, som har faaet Kongens Befaling til at være til Stede paa samme Tid. J. T. 8, 342.

28. Aug. (Glückstadt). Miss. til Tage Thott Andersen og Ernst Normand. Kongen har bevilget Jomfru Ide Arenfeldt, at hun maa være sin egen Værge, men da hun, som hun beretter, ikke har faaet Regnskab af sin Broder Jørgen Arenfeldt til Vorgaard, som i langeommelig Tid har forestaaet hendes Værgemaal, har hun begæret Kongens Befaling til to gode Mænd, som skal være til Stede, naar samme Regnskab skal gøres. Der gives Adressaterne Befaling til at være til Stede, naar Jørgen Arenfeldt gør hende Regnskab for Værgemaal, likvidere dem imellem, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og siden med hende kvittere ham for Værgemaal. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 342 b.

— Miss. til Tage Thott Andersen om at være Værge for Jomfru Sidtsel Galt, hvis Værgemaal Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, har forestaaet i nogen Tid. J. T. 8, 343.

— Miss. til Tønne Friis. Da Kongen af hans til Kanceliet indsendte Synsvidne erfarer, at Stalden paa Stjærholm er meget brøstfældig, saa at det maa befrygtes, at den skal falde ned, dersom den ikke i Tide bliver hjulpet, paalægges det ham at lade Stalden reparere efter Synsvidnet, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre det til Regnskab. J. T. 8, 343. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da det berettes, at der i hans Len [Hald] endnu er nogle af Kronens Gaarde, som er øde og ubeboede, saa at Kongen ikke faar den tilbørlige aarlige Landgilde og Herlighed af dem, skal han anvende den største Flid paa igen at faa disse Gaarde besatte og opbyggede saa hurtigt som muligt, og for at dette kan ske saa meget hurtigere og bekvemmere, maa han lade en Del af dem, som vil bebo disse øde Gaarde, være fri for al Landgilde, Ægt og Arbejde hver i 1, 2 eller 3 Aar efter Lejligheden eller indtil videre

give dem Afslag paa den aarlige Landgilde, saa meget han kan eragte billigt, samt lade dem faa saa meget Tømmer af Kronens Skove, at de kan genopbygge Gaardene, dog med saa ringe Skade for Skoven som muligt. J. T. 8, 343 b. K.

28. Aug. (Glückstadt). Miss. til Otte Skeel om at holde nøje Tilsyn med, at ingen Materialister eller Urtekræmmere i Aalborg falholder Composita eller andet, som alene vedkommer Apotekerne, men at saadanne Varer kun købes hos Apotekerne, som alene bør og maa sælge dem. Hvis Materialisterne handler herimod, skal han lade dem tiltale og straffe derfor. J. T. 8, 344. K.

— Miss. til samme. Denne Jens Block, Herredsfoged i Hindsted Herred i Aalborghus Len, har berettet, at hans afdøde Fader Søfren Block i Stor Arden, fordem Herredsfoged sammesteds, for sin Bestilling sammesteds har været forlenet med en lille Mølle, kaldet Rold Mølle, og har begæret at blive forlenet med samme Mølle. Otte Skeel skal undersøge Sagen og til Kancelliet indsende Erklæring¹ om, hvorvidt der ikke ligger saa meget til nævnte Herredsfogeds Bestilling, at han kan hjælpe sig uden samme Mølle. J. T. 8, 344.

U. D. og St.² Miss. til Just Høg om at optage Jacop Lodvigsen, Søn af M. Lodvig Mikkelsen, dansk Præst paa Sorø, og dennes Søstersøn Jørgen Jensen, endvidere Hans Madsen, Søn af Johanne Martensdatter, og en Søn af M. Knud Lerke i Nysted i Skaane³, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 24, 581.

U. D.⁴ (Antvorskov). Miss. til Fru Anne Høg. Hun har berettet, at hun af Frederik Munk til Harridskier er indmanet for en Sum Penge, som hun mener at kunne bevise med rigtige Dokumenter at være betalt, hvorfor hun har indstævnet Sagen til førstkommende Herredag, og hun har derfor begæret indtil da at maatte fritages for Maningen. Da der endnu tvivles om Hovedsagen, tillades det hende at være fri for

¹ Stedet er forskrevet i J. T. ² Indført mellem Miss. af 28. og 30. Aug. 1631. ³ Mag. Knud Madsen Lerke var fra 1618 af Sognepræst i Nysted i Musse H. paa Lolland, ikke i Skaane.

⁴ Indført imellem Missiverne af 28. Aug.

Indlager indtil Sagens Uddrag, saafremt den ansættes til først-kommende Herredag, dog skal Frederik Munks Ret, Maning og anden lovlig Tiltale til hende være upræjudiceret i alle Maader. J. T. 8, 343.

30. Aug. (Kbhvn.). Instruktion for N. N. paa den ham befalede Rejse. Han skal straks med Kongens Skib Mynden begive sig til Ruden og have nøje Tilsyn dér omkring med, at alle de Skibe, som sejler fra og til, betaler tilbørlig Told og Rettighed af de Varer, som de har inde. Sj. R. 18, 595 b.

— Søpas for Nicolaus Manley, Kongens Skibskaptein, med Kongens Skib Marekatten herfra til Revel, hvor han skal afvente Kongens Gesandt Malte Juel til Giessinggaard, Befalingsmand over Christianopel Len, indtil de 2 Maaneders Proviand, som han har inde, har Ende. Dersom Gesandten saa ikke er ankommet, skal han uden videre begive sig paa Rejsen tilbage igen. Sj. R. 18, 596.

— Lignende Søpas for N. N. til Ruden og den Kyst med Mynden og dér rette sig efter sin Instruks. Udt. i Sj. R. 18, 596.

— (Glückstadt). Miss. til Dr. Hans Reisner om, at Hr. Arnoldus Nicolai Kempe maa ansættes til Hjælp for Kapellanen i Korsør, som paa Grund af Alderdom ikke kan gøre Tjeneste, dersom Sognepræsten og Kapellanen giver deres Samtykke dertil. Sj. T. 24, 581. K. (Tr.: Dsk. KL. III. 195).

— Miss. til Jørgen Seefeld. Det berettes, at en Person, ved Navn Rasmus Portener, er omkommet i Sorø Portstue, og at Nævninger har tilfundet, at han ligger paa sine egne Gerninger, men at Jørgen Seefeld vægrer sig ved¹ at kende i Sagen, fordi den ikke er blevet forfulgt straks, da Gerningen var gjort. Naar denne Sag indstævnes for ham, skal han dømme i den. Sj. T. 24, 581 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Det berettes, at Jørgen Pedersen Klusemand nu for anden Gang har forset sig med Lejermaal, og at der derfor er afsagt Dom over ham

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: at de dig skal besvæрге, i Stedet for: at du dig skal besvæрге.

efter Recessens 60. Kapitel. Kongen har bevilget, at han maa beholde sin halve forbrudte Boeslod mod at give saa meget i Penge for den, som den efter Vurdering kan være værd, og faa sin Gaard igen i Fæste. Men dersom han herefter igen forser sig, skal der forholdes med ham efter Recessen. F. T. 4, 154.

30. Aug. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Fru Ingeborg Parsberg, Ifver Juuls Enke, faar Bevilling til at sælge noget af det hendes Søn Tønne Juul tilhørende Strøgods i Jylland og derimod købe andet belejligt Gods omkring den ham ved Arv tilfaldne Gaard Søegaard i Sjælland, da de til denne Gaard liggende Bønder er helt forarmede og desuden ikke er saa mange, at de kan drive Gaarden; dog skal hans Værge og Formynder paase, at det i alle Maader sker til Fordel for Tønne Friis. J. R. 8, 321 b.

2. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved det tillades Marqvort Rantzau, Befalingsmand paa Hanerou, at indkøbe 400 Faar i Danmark og drive dem toldfrit til Hanerou, hvor de skal bruges til Kongens Schæferi. J. R. 8, 322 b.

6. Sept. (Kbhvn.). Miss. fra Kansleren og Statholderen til Kommissarierne i Skaane. Der tilsendes dem et aabent Brev¹ om Stændernes Sammentræden, der skal forkyndes til Landstingene i Skaane, Halland og Blekinge. De skal i Brevet indsætte Tiden, da Stænderne skal træde sammen, og siden sende det til Landsdommerne med hosfølgende Missive fra Kongen til Landsdommerne om at lade det aabne Brev læse og forkynde, saa at det ikke er fornødent at tilskrive dem anderledes. Sk. T. 5, 476.

— Lignende Miss. fra samme til Kommissarierne i Lolland². Sk. T. 5, 476.

7. Sept. (—). Søpas for Rentze Pieters med sin Bojert fra København til Kalmar, hvorfra han skal hente nogle Fliser, som Kongen har købt. Sj. R. 18, 597.

— (Glückstadt). Miss. til Fru Rigitse Grubbe. Borkardt Rud³ til Sæbygaard har berettet, at der er tilfaldet hans Mor-

¹ Af 25. Aug. 1631. ² Kun nævnt i Overskriften til det foregaaende Miss. ³ Borkart Eilersen Ruds Moder Margrete von Pappenheim var Datter af Borkard von Pappenheim til Sæbygaard († 1590), hvis Fader

fader Borkart von Pappenheim en betydelig Arv efter hans Forældre og Søskende baade af Arve- og Lensgods samt deres Rente og Indkomst i Hessen og andetsteds i Tyskland, og at Jørgen von Pappenheim, Fader til Borkart, afdøde Alexander Rabe og Sidonia von Pappenheim, har haft denne Arv under Hænder som Formynder, men at der aldrig er gjort Regnskab for den, som en Væрге burde gøre, hverken af ham eller hans Arvinger. Fru Rigitse Grubbe maa ikke lade Fru Sidonia von Pappenheim, som er Jørgen von Pappenheims ægte Datter og Arving, modtage eller udføre noget fra Riget, enten ved Arveskifte eller Akkordering, dersom der skulde tilfalde hende noget efter hendes afdøde Broder Alexander Rabe von Pappenheim, førend hun paa sin Faders Vegne tilfredsstiller Borkart Rud for, hvad han lovligt kan have at tiltale hende for, hvilket han vil bevise ved Dom og Ret. Sj. T. 24, 582.

11. Sept. (Glückstadt). Instruks for Jahan Cornelissen, Skibskaptejn, og Villats Christensen, Arkelimester. De skal begive sig fra Glückstadt til Kiel, hvor de sammen med de nu dertil ankomne Baadsfolk og Bøsseskytter paa Torvet skal opsætte det Artilleri, som Kongen har ladet føre til Kiel fra København, og paase, at det alt er komplet. Derefter skal Jahan Cornelissen med Baadsfolket og Villats Christensen med Bøsseskytterne begive sig til Glückstadt. Artilleriet skal føres til Krempe, saa snart der kan skaffes Heste og anden Nødtøft til dets Befordring. Jahan Cornelissen skal kommandere Baadsfolket og Villats Christensen Bøsseskytterne. Sj. R. 18, 597 b.

13. Sept. (—). Bevilling for Hendrik Rantzau, hollandsk Raad og Embedsmand paa Rendsborg Slot, til fra sit Gods i Jylland at udføre 20 Stkr. Kvæg toldfrit til sit Gods i Holsten. J. R. 8, 322 b.

14. Sept. (—). Miss. til Claus Daa. Det nordlandske

var Landgreve Philip af Hessens Raad Georg v. Pappenheim († 1536). Den ovenfor nævnte Jørgen (Georg) von Pappenheim, brunsvigsk Landraad († 1578), havde Børnene: Borkard, Sidonia og Aleksander Raabe von Pappenheim († 1631), hvilken sidste var g. m. Regitse Eilersdatter Grubbe, der saaledes var Svigerinde til ovennævnte Sidonia von Pappenheim. Sj. T. har ved en Fejlskrift: Solbygaard i Stedet for: Sæbygaard.

Kompagni i Holland har for nogle Aar siden gjort Johan Braem og hans Konsorter Forhindring paa deres Hvalfiskefangst under Grønland, hvorom Kongen paa adskillige Tider har ladet udgaa Missiver til Generalstaterne. Der tilsendes ham Kopier af disse Missiver og Generalstaternes Svar derpaa, for at han kan bruge dem i samme Sag under hans Legation. Sj. T. 24, 582 b. K.

18. Sept. (Glückstadt). Miss. til David Lucht og Hans Pedersen, Toldere i Øresund. Kongen har bevilget Storfyrsten af Muskov efter Henvendelse fra dennes Gesandt Alexander Lessler, at han maa føre følgende Gevær toldfrit igennem Øresund: 2000 Gehæng, 1000 Soldaterharnisker med tilhørende Piker, 20,000 Pd. Lunter, 2000 Musketter med Forketer¹ og Bandolerer, 390 Bandolerrør, 300 Par Pistoler, 100 Arqvebuserharnisker og 565 Degener. Naar dette Gevær kommer til Øresund, skal Adressaterne lade det passere toldfrit. Sj. T. 24, 583. K.

21. Sept. (Malmøhus). Miss. fra Prins Christian (V) til Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler. Denne studiosus Johannes Johanni Alborg har begæret, at der maatte meddeles ham et Stipendium til at studere udenlands paa fremmede Universiteter. Da han er født af gode Forældre og har Lyst til at drive sine Studier, rekkommenderer Prinsen ham til Kansleren og begærer, hvis Kongen har deputeret noget til saadanne unge Personers Underholdning, at Kansleren da vil være ham paa det bedste befordrerlig for denne Prinsens Intercession. Orig. i D. Kanc. Div. orig. kgl. Miss.

U. D. og St.² Miss. til Niels Krag og Erik Juel om midlertidigt at flytte Landstinget fra Viborg til Holstebro paa Grund af den hæftige Blodsot, som er begyndt i Viborg. J. T. 8, 345. (Tr.: CCD. IV. 550).

1. Okt.³ (Nykøbing). Aab. Brev, hvorved det tillades, at

¹ Formodentlig = fransk: fourquet, Gaffel til at lægge Musketten paa. ² Indført i J. T. som eneste Miss. i September Maaned. ³ Under Rubrikken: September er i Sj. R. indført dette Brev samt 4 Breve af henholdsvis 4. Okt., 7. Sept., 11. Sept. og 12. Okt. Derefter følger Rubrikken: Oktober med 3 Breve af 4., 31. og 31. Okt.

Hr. Jacob Hansen, som for nogen Tid siden er kaldet til Sognepræst i Hvedstrup Sogn i Sømme Herred i Roskilde Len, og som har forset sig i Lejermaal med sin Hustru og derfor er bleven sat fra sit Kald, igen maa faa det Præstekald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. Sj. R. 18, 596 b.

1. Okt. (Nykøbing). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Der har i nogen Tid været Trætte imellem Ernst Møller, Kongens Hofskrædder, og Peder Mogensen, Byskriver i Christianstad, om en Kontrakt om Pantebrev paa en Gaard i Malmø¹. Denne Sag har været indstævnet for Herredagen, hvor de er blevet dømt til at forordne 4 Mænd, 2 fra hver Side, som skulde dømme Parterne imellem. Ernst Møller har nu berettet, at de 4 Mænd, som de havde udpeget dertil, har forurettet ham i adskillige Punkter og blandt andet ikke har agtet den indgaaede Kontrakt, men forbigaaet den, hvorfor han har indstævnet deres Kendelse for Adressaterne, men disse har undslaaet sig for at dømme om Kendelsen, førend de har faaet Befaling af Kongen dertil. Det paalægges dem derfor at dømme om den afsagte Kendelse. Sk. T. 5, 476.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Det berettes, at en Person, ved Navn Lauge Ladefoged, for nogen Tid siden har dræbt en Mand, ved Navn Bernt Vahrning², og en Tid lang har været fængslet hos Byfogden i Vordingborg for denne Gerning. Byfogden har ikke forvaret ham tilbørligt i Jærn, men har ladet ham sidde og drikke med dem, som bevogtede ham, hvorover Fangen er rømt. Palle Rosenkrantz skal straks lade Byfogden enten sætte Borgen eller borge for sig selv for, at han igen vil bringe den bortrømte til Stede. Dersom Byfogden ikke skaffer ham til Stede, skal Palle Rosenkrantz tage Dom over denne, om han ikke bør lide, hvad der kan overgaa den bortrømte. Sj. T. 24, 596.

4. Okt. (—). Miss. til Rigsraaderne i Sjælland, Fyen og Skaane: Hr. Christen Friis, Claus Daa, Hr. Anders Bilde, Tagge Thott, Mogens Kaas, Christopher Ulfeldt, Hans Lindenov og Frants Rantzau. Da Gud har bortkaldt Fru Sophia, Kon-

¹ Jvfr. Miss. 15. Jan. 1631.

² Jvfr. aab. Brev 15. Aug. 1631.

gens Moder, fra denne Verden og Kongen agter at lade hende begrave førstkommende 14. November i Roskilde Domkirke, skal de rette deres Lejlighed efter at møde i Vordingborg den 8. November og den 9. følge Dronningens Lig fra Stranden til Vordingborg Slot, den 10. derfra til Vindbyholt¹, den 11. derfra til Køge og den 12. til Roskilde og siden om Mandagen ære Dronningens Begravelse med deres Nær-værelse. De anmodes om at tage deres Hustru og hendes Jomfruer med, saa at disse ogsaa kan være til Stede til nævnte Tid og siden følge Dronningens Lig til dets Begravelse. — Efterskrift²: Der tilsendes dem 2 aabne Breve³, som de skal lade læse og forkynde i deres Len, saavidt det gøres behov, og forholde sig derefter. — NB. I Brevene til Kansleren, Claus Daa, Hans Lindenov, Just Høg [se ndfr.], Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Statholderen røres intet om Fruer, ti Fruerne finge særdeles Breve, og Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Statholderen har ingen. K.⁴ Sj. T. 24, 583 b.

4. Okt. (Nykøbing). Lignende Miss. til Just Høg med følgende Ændring: Desligeste anmodes han om efter samme Tids Lejlighed at lade de unge Herremænd, som studerer dér i Akademiet, møde den 12. November en halv Fjerdingvej udenfor Roskilde for at modtage Dronningens Lig, følge det ind og siden være til Stede ved Begravelsen. — NB. Hr. Kanslerens og Statholderens Rostjeneste følger med Hoffet. K. Sj. T. 24, 583 b.

— Lignende Miss. til de jyske Rigsraader: Hr. Albret Skeel, Jens Juel, Christen Thommesen og Otte Skeel, med følgende Ændring: De skal møde med al deres Rostjeneste en halv Fjerdingvej udenfor Roskilde om Lørdagen tilforn for at modtage Dronningens Lig, følge det ind og om Mandagen ære Begravelsen med deres Nær-værelse. K. Sj. T. 24, 584.

— Miss. til Lensmændene, den største Del af Adelen, gifte og ugifte, samt Enkefruer [undtagen i Lolland og Falster]. Da Gud har bortkaldt Fru Sophia, Kongens Moder, fra

¹ Kgl. Gæstegaard i Roholte S., Fakse H.
toges ikke i Brevet til Kansleren.
om Forbud mod Musik, se ndfr.

² Efterskriften med-
³ Om Adelens Sørgeklæder og

⁴ Navnene er kun opført i K.

denne Verden og Kongen agter at lade hende begrave førstkom-
mende 14. November i Roskilde Domkirke, skal de rette deres
Lejlighed efter at være til Stede udenfor Roskilde om
Lørdagen tilforn for at modtage Dronningens Lig, følge det
ind og om Mandagen ære Begravelsen med deres Nærværelse.
De anmodes om at tage deres Hustru og hendes Jomfruer med,
saa at de ogsaa kan være til Stede til nævnte Tid og siden
følge Dronningens Lig til dets Begravelse. — Efterskrift i Bre-
vene til Lensmændene: Der tilsendes dem 2 aabne Breve¹, som
de skal lade læse og forkynde i deres Len, saavidt det gøres
behov, og forholde sig derefter. — I alle Brevene til de ugifte
Lensmænd, Enkemænd og andre Ungkarle af Adelen blev Stykket
om deres Fruer og Jomfruer udeladt. — Alle Brevene til Enke-
fruerne blev skrevet saaledes, at der allesteds stod: I, og at de
vilde rette sig efter at møde med deres Jomfruer. — Grænse-
lensmændene² Mogens Gyldenstjerne, Erik Rosenkrantz og Jørgen
Urne fik ingen Begravelsebreve, ti de maatte ikke fra Fæstnin-
gerne, finge dog Missiver om aabne Breve at lade forkynde. —
Alle Lensmændene i Danmark finge forskrevne Brev undtagen
Palle Rosenkrantz og Laurits Grubbe, som finge Breve med Ade-
len i Lolland efter en anden Kopi at møde først udi Nykøbing.
— Nemlig: Gifte Mænd i Jylland: Ernst Normand, Tagge
Thott Andersen, Tønne Friis, Laurits Ebbesen, Lauris Lindenov,
Tygge Brahe, Otte Marsvin, Gunde Lange, Mogens Kaas, Mogens
Høg, Jürgen Orning, Hr. Uldrik Sandberg, Christen Holck, Niels
Krag, Erik Juel, Thomes Juel, Jürgen Krag, Christen Krag,
Niels Lange, Ifver Lange, Peder Lange, Christopher Hvas, Jens
Mogensen, Mogens Kaas til Tidemantsholm, Thomes Kaas til
Ørndrup, Niels Friis til Krastrup, Niels Friis til Skrumstrup,
Knud Rodsten, Sten Rodsten, Ifver Lykke, Verner Parsberg til
Liunderup, Christopher Friis, Frants Lykke, Anders Friis, Falk
Gjøe, Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Hendrik Bilde, Oluf
Parsberg, Eskild Gjøe, Knud Gyldenstjerne til Skoufsbo, Jürgen
Arenfeldt, Niels Arenfeldt, Jürgen Kruse til Tulsted, Christen
Skeel, Malte Sehested, Christopher Skade, Johan Rantzau, Fre-

¹ Om Adelenes Sørgeklæder og om Forbud mod Musik, se ndfr. ² Se
ndfr. S. 582 f.

derik Munk, Manderup Due, Manderup Abildgaard, Jürgen Kruse til Tulsted¹, Mogens Juel, Axel Urne, Marten Pax, Just Høg til Biørnsholm, Erik Kaas, Niels Lykke, Johan Brockenhuus og Hertvig Bilde. Enkemænd og ugifte Herremænd i Jylland: Knud Gyldenstjerne, Reinholt² Heidenstrup, Henrik Lange, Christen Lange, Christen Høg, Mogens Kaas til Liungholmb, Hans Lykke, Marqvart Kaas, Viffert Seefeld, Envold Seefeld, Axel Juel, Just Friis, Christen Kaas, Mogens Arenfeldt, Otte Skeel, Gunde Rosenkrantz, Jürgen Høg, Hendrik Mund, Christopher Gersdorff, Vogen Vogensen. Enkefruer i Jylland: Fru Sophie Brahe Hr. Jürgen Lunges, Fru Margrette Rosenkrantz, Fru Anne Kaas, Fru Helvig Kaas, Fru Else Høg, Fru Vivike Bild, Fru Jutte Brock, Fru Christens Krag, Fru Else Marsvin, Fru Helvig Marsvin, Fru Daarete Budde, Fru Sophie Rostrup, Sten Becks Enke, Fru Sophie Sandberg. Gifte Mænd i Fyen og Langeland: Anders Bilde, Jürgen Brahe, Gregers Krabbe, Peder Basse, Claus Brockenhuus, Eiler Qvitzov, Knud Ulfeldt, Hendrik Rantzau, Christopher Basse, Hans Oldeland, Ditlef Holck til Eskilstrup, Bernt Pedersen, Gregers Høg, Palle Rodsten, Frederik Markdanner, Hans Markdanner, Falk Gjøe, Jürgen Lykke, Tønne Bilde, Jesper Friis, Johan Friis, Henrik Podebusk, Erik Bilde til Mølgaard, Vintsens Stensen og Mourits Aschersleben. Enkemænd og ugifte Herremænd i Fyen: Henning Valkendorf, Hans Kaas, Erik Bilde til Kiersgaard, Laurits Ulfeldt, Eiler Bilde, Eiler Høg, Jürgen Marsvin og Anders Aschersleben. Enkefruer i Fyen: Fru Sitsel Høg, Fru Birgete Brockenhuus, Fru Anne Brockenhuus, Fru Sophie Belov, Fru Kiersten Norby, Fru Hylleborg Pors, Fru Karren Urne, Fru Birgette Rosensparre, Fru Sophia Oldeland, Fru Mette Bilde, Fru Marren Brockenhuus, Fru Anne Lykke, Fru Kiersten Hardenberg, Fru Hylleborg Kruse. Enkefruer³ i Lolland: Fru Karen Daa, Fru Anne Wittrup, Fru Ølegaard Pors. Gifte Mænd i Sjælland: Mogens Sehested, Gabriel Kruse, Mogens Pax, Frederik Urne, Christian Grubbe, Otte

¹ Opført 2 Gange. Foruden Jørgen Kruse Kristoffersen til Tulsted levede dengang Jørgen Kruse Enevoldsen til Hjermelevgaard; maaske er denne ment med den ene Angivelse.

² Sj. T. har ved en Fejlskrift: Reinhart. ³ De gifte og ugifte Herremænd paa Lolland fik særligt Miss., hvorfor Navnene ikke gentages her; se ndfr.

Brahe Stensen, Otte Brahe Pedersen, Niels Trolle, Bendix Breide, Frederik Parsberg, Hendrik Vind, Jürgen Grubbe, Otte Kruse, Jürgen Schult, Emmike¹ Sparre, Thomis Noll og Erik Ottesen². Ugifte Herremænd i Sjælland: Jürgen Seefeld, Ventsel Rotkirk, Peder Galt, Henrik Rantzau, Axel Arenfeldt, Holger Lindenov, Vintsens Bilde, Benedix Sehested og Frederik Reedtz. Enkefruer i Sjælland: Fru Anne Hansdatter³, Fru Karren Pax, Fru Birgete Gyldenstjerne, Fru Karren Sehested, Fru Anne Thott, Fru Karren Rostrup, Fru Reetze Grubbe, Fru Merrete Grubbe, Fru Anne Brahe Manderup Parsbergs, Fru Pernille Banner, Fru Daarte Banner, Fru Karren Gyldenstjerne og Fru Lisbet Daa. Gifte Mænd i Skaane, Halland og Blekinge: Hendrik Hvitfeldt, Sigvort Urne, Falk Lykke, Erik Krabbe, Ifver Krabbe, Holger Rosenkrantz paa Bornholm, Holger Rosenkrantz Byrgesen, Ofve Gjedde, Laxmand Gyldenstjerne, Henrik Gyldenstjerne, Jørgen Hondorff, Palle Urne, Otte Lindenov og Hendrik Lindenov. Ugifte Herremænd i Skaane, Halland og Blekinge: Knud Grubbe, Sifvert Grubbe, Christian Eriksen, Jokum Beck, Jacob Grubbe, Matthis Zitzewitz, Christian Sinklar, Knud Gabrielsen og Hendrik Ramel. Enkefruer i Skaane og Halland: Fru Anne Brahe Sten Maltesens, Fru Helle Marsvin, Fru Anne Skovgaard, Fru Vivike Gris, Fru Anne Basse, Fru Else Bülow, Fru Anne⁴ Otte Lindenovs og Fru Johanne Sinklar. Sj. T. 24, 585 b. K.⁵

4. Okt. (Nykøbing). Lignende Miss. til Lensmændene og Adelen i Lolland og Falster med følgende Ændringer: De skal møde i Nykøbing førstkommande 7. November og om Andendagen følge Dronningens Lig til Færgestedet, hjælpe det paa og af Vognen, siden følge det til Roskilde og den 14. November ære Begravelsen med deres Nærværelse. — Efterskrift til den lollandske Adel og Staller Kaas, efterdi han nu er dér i Landet, undtagen Palle Rosenkrantz og Laurits Grubbe, som andet have at tage vare: Da Dronningens Lig i nogen Tid bliver staaende paa Nykøbing Slot, skal de med de andre af Adel, som Kongen har ladet forskrive, i denne Tid

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Annicke. ² Erik Ottesen Orning, Admiral paa Bremerholm. ³ Anne Hansdatter Baden Stax von Thümens. ⁴ Anne Brahe. ⁵ Navnefortegnelsen findes dog kun i

Sj. T. 24, 586.

vaage ved Liget, eftersom de kan blive enige med hverandre derom. — Næmlig: Palle Rosenkrantz (g.)¹, Laurits Grubbe (g.), Borkard Rud (g.), Christopher Stensen (g.), Erik Stensen (g.), Jokim Grabow² (g.), Rubeck Pors (u.), Herlof Mormand (u.), Hendrik Heest³ (u.), Staller Kaas, Otte Pogwisch, Holger Bilde, Jørgen Vind, Sten Beck (dog uden Postscripto)⁴. K. Sj. T. 24, 585 b.

4. Okt. (Nykøbing). Miss.⁵ til Dragefruerne i Lolland: Fru Anne Sparre Laurits Grubbes, Fru Helvig Rosenkrantz Borkardt Ruds, Fru Birgitte Mormand Christoffer Stensens og Fru Barbra Mormand Erik Stensens. Da Kongen agter at føre sin Moders Lig til Sjælland og begrave det i Roskilde Domkirke førstkommende 14. November, og da det er fornødent at drage Gemakkerne paa Nykøbing Slot og i Gabens Færgegaard, hvor Kongen har forordnet det første Natteleje for Dronningens Lig, skal hver af dem sammen med de andre Fruer, hvem Kongen har ladet tilskrive, og over hvilke der vedlægges en Fortegnelse, hjælpe med til paa bemeldte Tid at drage og lade tilrede Gemakkerne baade her paa Slottet og i Færgegaarden, eftersom denne sørgelige Tilstand fordrer, og siden med deres Jomfruer følge Dronningens Lig til Roskilde og ære Begravelsen med deres Nærværelse. Sj. T. 24, 589. K.

— Miss. til Dragefruerne i Sjælland: 1. Fru Jytte Gyldenstjerne⁶ Christian Grubbes, 2. Fru Lisbet Gyldenstjerne, 3. Fru Ellen Marsvin, 4. Fru Barbra Wittrup, 5. Fru Lisbet Sophia Rantzau, 6. Fru Ingeborg Parsberg, 7. Fru Anne Lunge, 8. Fru Lisbet Bilde om i Anledning af Dronning Sophias Be-

¹ De med (g.) betegnede er opført i den almindelige Liste over Lensmændene ovfr. som „gifte Mænd i Lolland“, de med (u.) betegnede som „ugifte Herreremænd“. De er derfor kun opført her. ² Sj. T. har ved en Fejlskrift: Grubbe. Efter Miss. til alle Lensmændene ovfr. er han opført som Jokim Grabbow; der har ogsaa her først staaet Grubbe. Ment er Joakim Grabow til Pederstrup. ³ Sj. T. har Henrik Heis, K. har Heis. ⁴ Den sidste Bemærkning gælder efter de paa Konc. tilføjede Klamre de 4 sidstnævnte. ⁵ Miss. til disse har først været tilført i Udt. paa K. til Dragefruerne i Sjælland, men er derefter skrevet som særlig Konzept. ⁶ Som Nr. 1 var i K. først opført Fru Lisbet Friis, som atter er slettet og erstattet med Fru Jytte Gyldenstjerne. Fru Lisbet Bilde er tilføjet med en anden Haand i K.

gravelse i Roskilde Domkirke den 14. November at møde med deres Jomfruer i Roskilde om Lørdagen tilforn og om Mandagen ære Begravelsen med deres Nærværelse. Da Kongen har forordnet fire Nattelejer for Dronningen i Sjælland, nemlig det første paa Vordingborg Slot, det andet i Vindbyholt, det tredje i Køge og det fjerde paa Roskildeggaard, den 9., 10., 11. og 12. November, skal hver af dem sammen med de andre Fruer, hvem Kongen har ladet tilskrive, og over hvilke der vedlægges en Fortegnelse, hjælpe at drage og lade tilrede Gemakkerne paa de nævnte Steder, eftersom denne sørgelige Tilstand fordrer. De skal møde den 9. November i Vordingborg, naar Dronningens Lig føres op fra Stranden, og siden følge det fra det ene Natteleje til det andet. Sj. T. 24, 588. K.

4. Okt. (Nykøbing)¹. Miss. til Ritmestrene: Niels Trolle og Frederik Reedtz (Sjælland), Anders Bilde (Fyen), Hendrik Hvitfeldt (Skaane) og Ifver Krabbe (Halland). I Anledning af Dronningens Begravelse den 14. November skal de underrette al Adelen, som rider under deres Kompagni, om, at det er Kongens Begæring, at de imod den Tid skal have deres Rostjeneste i Beredskab og selv personligt, saavidt de kan for Alderdom, Skrøbelighed og andet Forfald, følge den frem. Ritmestrene skal siden rette sig efter med hele Kompagniet og alle underhavende Heste at være til Stede i Vordingborg den 9. November godt betids, samme Dag modtage Dronningens Lig ved Stranden, følge det op til Vordingborg Slot og siden Andendagen derfra til Vindbyholt, den 11. derfra til Køge og den 12. derfra til Roskilde. Sj. T. 24, 589 b. K.

— Miss. til Rektor og Universitetet i København om i Anledning af Dronning Sophias Begravelse i Roskilde Domkirke den 14. November at møde sammen med Studenterne i Kommunitetet i København en halv Fjerdingvej udenfor Roskilde om Lørdagen tilforn, følge Dronningens Lig ind og siden om Mandagen ære Begravelsen med deres Nærværelse. Kongen har befaleet Mogens Sehested til Holmbgaard, Embedsmand paa Københavns Slot, at skaffe Studenterne de for-

¹ Dateringen er glemt i Sj. T.

nødne Vogne, naar det paaæskes. Sj. T. 24, 590 b. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 199¹.

4. Okt. (Nykøbing). Lignende Miss. til Kapitlerne i Roskilde og Lund (med Udeladelse af Stykkerne om Studenterne). Udt. i Sj. T. 24, 591. K.

— Miss. til Bisperne i Jylland²: Dr. Jens Dinyssen [Ribe Stift], Dr. Hans Vandel [Viborg Stift], M. Morten Madsen [Aarhus Stift] og M. Christen Hansen [Vendelbo Stift] om i Anledning af Dronning Sophias Død at lade ringe med alle Klokker hver Dag fra Kl. 12 til halvgaaen Et, indtil Begravelsen er overstaaet, og paa Begravelsesdagen fra Kl. 10 til 12. De anmodes om at møde om Lørdagen en halv Fjerdingvej udenfor Roskilde, modtage Dronningens Lig, følge det ind og siden om Mandagen ære Begravelsen med deres Nærværelse. — Efterskrift [til alle Bisperne]: I Anledning af de Evangeliskes Sejr i Tyskland over Katolikkerne skal de Søndagen før Mortensdag lade gøre Taksigelse og Forbøn for videre Fremgang fra alle Prædikestole i hele deres Stift. Sj. T. 24, 591. K. Origg. (til Dr. Jens Dinissen og M. Christen Hansen) i Landsark. i Viborg.

— Lignende Miss. til Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent over Fyens Stift [dog med følgende Tilføjelse:] Han skal lade Lektor og de andre Professorer i Gymnasiet i Odense møde sammen med ham paa samme Tid og Sted og være til Stede ved Begravelsen om Mandagen. Alle Provsterne og Præsterne med de dygtigste Personer af Skolerne i Lolland og Falster skal møde i Nykøbing den 7. November og om Andendagen følge Dronningens Lig til Færgestedet. Sj. T. 24, 591. K. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III. 196 f., se CCD. IV. 550).

— Lignende Miss. som til Bisperne i Jylland til Dr. Madts Jensen, Superintendent over Skaane Stift, [dog med følgende Tilføjelse:] Han skal lade Lektor og de andre Professorer i Gymnasiet i Lund møde sammen med ham paa

¹ Tr.: D. Mag. 5. R. I. 153.

² Overskriften lyder: til alle Bisperne i Danmark, derefter følger Teksten til Miss. til Bisperne i Jylland og derefter Tilføjelserne til Miss. til de 3 andre Bisper.

samme Tid og Sted og være til Stede ved Begravelsen om Mandagen. Sj. T. 24, 591. K.

4. Okt. (Nykøbing). Lignende Miss. som til Bisperne i Jylland til Dr. Hans Reisener, Superintendent over Sjællands Stift, [dog med følgende Tilføjelse:] Han skal underrette alle Provsterne og Præsterne i sit Stift om Dronningens Begravelse, anmode dem om at ære Begravelsen med deres Nærværelse og anordne det saaledes, at en Del af dem kan være til Stede i Vordingborg den 9. November betids og med Skolen dér samme Dag følge Dronningens Lig op til Vordingborg Slot og om Andendagen igen en halv Fjerdingsvej fra Vordingborg, naar Liget udføres. Den anden Del af dem skal med Skolen fra Næstved møde en halv Fjerdingsvej udenfor Vindbyholt den 10., følge Dronningens Lig til Nattelejet sammesteds og om Morgenen en halv Fjerdingsvej derfra igen. Den tredje Del skal med Skolen fra Køge møde den 11. en halv Fjerdingsvej udenfor Køge, følge Liget til Nattelejet dér og om Morgenen igen ligesaa langt derfra. Den fjerde Del med Bispen selv og Skolen fra Roskilde skal møde en halv Fjerdingsvej udenfor Roskilde med de andre, som Kongen har ladet forskrive dertil, følge Liget ind og siden om Mandagen være til Stede ved Begravelsen. Sj. T. 24, 591. K.

— Aab. Brev til Adelen om i Anledning af Dronning Sophias Død at bære Sørgeklæder i det efterfølgende Aar. Sj. T. 24, 590. K. (Tr.: CCD. IV. 550 f.).

— Aab. Brev til alle Lenene om Forbud mod Spil ved Bryllupper m. m. i ét Aar i Anledning af Dronning Sophias Død. Sj. T. 24, 592 b. K. Orig. (Odensegaards Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 551).

— Miss. til følgende Lensmænd paa Grænserne¹: Mogens Gyldenstjerne [Varberg], Erik Rosenkrantz [Halmstad], Jørgen Urne [Kristianstad] og Malte Juel [Kristianopol] om at lade medfølgende 2 aabne Breve [om Forbud mod Spil og om Sørgeklæder], hvis Indhold de videre kan se, læse

¹ I K. og delvis i Sj. T. er efter Navnene tilføjet: fik ikke Brev, for de maatte ikke fra Fæstningen.

og forkynde i deres Len, hvor det gøres behov, og forholde sig derefter. Sj. T. 24, 593. K.

4. Okt. (Nykøbing). 10 Missiver til Lensmændene i Norge om at forkynde et aabent Brev, „nemligen om Spil, videre finde de ikke om denne Begravelse“. Udt. i Sj. T. 24, 593 og i K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Kongen har bestemt, at Dronning Sophias Lig skal føres til Roskilde og begraves dér, og at der paa Rejsen skal holdes et Natteleje i Gaabens Færgehus den 8. November og det andet paa Vordingborg Slot den 9. November, skal han lade Gemakkerne i Færgehuset og paa Slottet tilrede, som det sig bør, og ellers forskrive, hvad der kan gøres fornødent til Nattelejet. Sj. T. 24, 593 b. K.

— Lignende Miss. til Frederik Reedtz om at berede Natteleje i Vindbyholt den 10. November og til Mogens Sehested om at berede Natteleje i i Køge den 11. November. Sj. T. 24, 593 b. K.

— Lignende Miss. til Gabriel Kruse om at berede Natteleje i Roskilde den 12., 13. og 14. November. Da Kongen har ladet forskrive mange Undersaatter af Adel og Gejstlighed til samme Tid, skal han underrette Borgerskabet i Roskilde om, at de skal berede sig til at tage imod de Fremmede, baade med Kamre, Proviant og Foder til Hestene. Han skal sørge for, at der til den Tid dér i Byen kan være Staldrum for 6—700 Heste, og advare Bønderne i hans Len [Roskilde] om inden den Tid at føre baade Proviant og Foder dertil, for at Borgerne kan faa til Købs, hvad der behøves til de fremmedes Heste og Folk. Han skal endvidere skaffe de fornødne Vogne til Studenterne i Kommunitetet, som Kongen har ladet forskrive til samme Tid, fra Roskilde igen til København, og ligeledes de fornødne Vogne til Kongens medhavende Hoffolk og Tjenere. Sj. T. 24, 593 b. K.

— Miss. til følgende Lensmænd¹ i Fyen, Skaane og Sjælland: Christopher Ulfeldt [Helsingborg], Sigvort Urne [Malmøhus], Hendrik Hvitfeldt [Landskrone] og Vensel Rotkirk [Korsør og Antvorskov]. Da Kongen til Dronning Sophias Be-

¹ Navnene er kun opført i K.

gravelse har ladet beordre Rostjeningen fra Skaane, Halland og Blekinge [resp. Fyen]¹ over til Sjælland, skal de sørge for, at der ved Færgestederne i deres Len i rette Tid er gode Færger og Baade med godt Folk til Stede til at føre dem frem og tilbage, at de ikke² derover forsømmes. Da Kongen har ladet mange Undersaatter af Adel og Gejstlighed forskrive til denne Begravelse, skal de ligeledes til den 8. November skaffe gode Færger, besatte med godt Folk, som kan føre dem og hvad der skal overføres, over Vandet. K. Sj. T. 24, 594 b.

4. Okt. (Nykøbing). Lignende Miss. til Palle Rosenkrantz [Vordingborg, med følgende Tilføjelse:] Han skal sørge for, at der holder gode Vogne i hans Len den 8., 9. og 10. November, hvor det gøres fornødent, som er tilstrækkelige til at fremføre Kongen og hans medhavende Folk. K. Sj. T. 24, 594 b.

— Lignende Miss. til Mogens Sehested [Københavns Len] [med følgende Tilføjelse:] Han skal sørge for, at der den 11. November holder Vogne i Køge, som kan føre Kongen og hans medhavende Folk til Roskilde. Endvidere skal han skaffe Studenterne i Kommunitetet i København nødtørftige Vogne fra København til Roskilde, hvor de efter Kongens Ordre skal være den 11. November. K. Sj. T. 24, 594 b³.

— Skøde til de Fattiges Forstandere i København paa 4 Huse i Silkegade. Sj. R. 18, 596 b. (Tr.: KD. III. 102 f.).

— Skøde til samme paa en Gaard i Møntergade. Sj. R. 18, 598 b. (Tr.: KD. III. 103 f.).

¹ Nedenfor er skrevet: i somme skal staa: „fra vort Land Fyen“.
² Dette Ord er glemmt i Sj. T. ³ I Overskriften i Sj. T. findes endvidere blandt Adressaterne opført Frederik Reedtz [Tryggvælde] og Gabriel Kruse [Roskildegård] som Modtagere af dette Miss. om Vogne. De findes ikke i K. Maaske er disse Navne ved en Fejlskrift kommet ind fra K. til det foregaaende Miss. Det er tvivlsomt, om Frederik Reedtz har faaet dette Miss. Gabriel Kruse havde i det foregaaende Miss. faaet Ordre om Vognene. — Bagpaa er skrevet: „NB. Budenes Vognpas“. — I Sj. T. er der i Marginen tilføjet: „NB. Ritmestrene sorte Cornetter anl. vide infra“, hvormed er ment det fol. 597 indførte Miss. af 28. Okt.

4. Okt. (Nykøbing). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. Peder Christophersen, Borger i København, har klaget over, at der forholdes ham et Skøde med en Haandskrift og nogle andre Breve paa en Gaard, som han har købt af Anne Vinds med Samtykke af hendes Lavværge Hans Christensen, Borgemester i Køge, og da det berettes, at Christen Jostsen, Byfoged i Køge, ikke kan afsige nogen Dom imellem Peder Christophersen¹ og Anne Vinds, fordi han er Værge for hendes Datter, skal Adressaterne straks beskikke en anden uvildig Mand, som kan sidde i Byfogdens Sted og dømme dem imellem, for at de en Gang for alle kan komme til en endelig Ende og der kan ske enhver, hvad der er Lov og Ret. Sj. T. 24, 596 b.

5. Okt. (—). Miss. til Just Høg. Da Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har begæret nogle faa Gaarde i Fuglse Herred i Lolland, som tilforn har hørt under Maribo Kloster og nu er lagt under Sorø, til Mageskifte for andet Gods, som er Klostret mere belejligt, skal Just Høg med det første indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods kan undværes fra Klostret. Sj. T. 24, 597. K.

7. Okt. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz om at lade Fru Lisebet Friis's² Arvinger faa 4 „Alle“ eller Daadyr, 6 Raadyr og 10 Harer. Udt. i F. T. 4, 154 b.

12. Okt. (Glückstadt). Søpas for Johan Cornelissen, Skibskaptejn, med Kongens Skib De 3 Kroner til København. Sj. R. 18, 597 b.

16. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Johan og Goddert Bram, Borgere i København, har berettet, at de i Aar har indtaget Københavns Bay i den grønlandske Insul Christiansberg, ompælet samme Bay og besat den med Kongens Vaaben, endog videre end fornødent gjordes. Kongen har derfor bevilget Johan Bram og hans Medkonsorter i det privilegerede Hvalkompagni i København Eneret paa at besejle og bruge samme Bay. De maa ikke tilstede fremmede, som ikke tilforn plejer at søge dér, at fiske dér eller i andre Maader gøre sig den nyttig. N. R. 5, 45.

¹ Sj. T. har her ved en Fejlskrift: Christensen. ² Lisbet Henriksdatter Friis, Enke efter Jakob Hvitfeldt, døde 2. Okt. 1631.

16. Okt. (Kbhvn.). Pas for Johan Bram og hans Medkonsorter af Hvalfangstkompagniet i København til at besejle Københavns Bay i den grønlandske Insul Christiansberg og dér bruge Hvalfangsten. N. R. 5, 45.

— Pas for det privilegerede islandske Kompagni i København til at bruge Hvalfangeri under Island. N. R. 5, 45 b.

— Aab. Brev til Undersaatterne paa Island om, at det berettes, at nogle, som ikke er i det Kompagni, som Kongen har privilegeret paa Island, har understaaet sig at fange Hval under Island og under dette Skin drive Fiskeri og anden ulovlig Handel dér. Ligeledes berettes det, at Engelske, Hollændere og andre, som driver Fiskeri under Island, undertiden begiver sig i Land og til Havnene og dér bruger deres Købmandskab. Da dette udtrykkeligt er imod de Privilegier og Friheder, som Kongen af kongelig Magt og Myn-dighed har givet forbemeldte Kompagni, befales det alle alvorligt ikke alene straks at bortvise saadanne fra Landet, naar de ankommer, men ogsaa at afholde sig fra al Omgængelse med dem, hverken sælge til dem af deres Baade, naar de er ude at fiske, eller af deres Varer i Landet, ej heller tilforhandle sig noget af dem, hvad det end kan være. Fordrister nogen sig til at handle herimod, da skal han, hvis han har nogen Bestilling, straks have den forbrudt, hvad enten han selv handler eller tilsteder andre Islændere at handle med saadanne Udlændinge; desuden skal han staa Kongen til Rette som den, der overtræder Kongens Mandater. I lige Maade skal de Mænd, som overtræder Kongens Forbud, staa til Rette herfor. Da Kongen efter Andragende fra Undersaatterne paa Island denne Gang har afskaffet den nye Takst, som blev bevilget næstforleden Aar, saafremt Islænderne afholder sig fra al Handel med fremmede, Engelske, Hollandske og hvem det end kan være, skal Kompagniet, saafremt det befindes, at Indbyggerne nogetsteds handler med fremmede, have Fuldmagt til i den Landsort at sælge og købe efter den nye Takst, saafremt Indbyggerne sammesteds ikke udleverer de skyldige, saa at de kan staa til Rette for deres Modvilje, saa at den ene skal tilse med den anden, saafremt de ikke selv vil lide Skade derover, hvilket Kongen har villet lade udgaa til Efterretning for alle, for at enhver i Tide kan vide at vare sig

for Skade. Kompagniet skal derimod handle billigt med Indvaarnerne, skaffe dem gode og dygtige Varer og modtage deres Fæ, som endnu ikke er saa fedt og tidigt, og deres andre Varer for, hvad der er rimeligt. N. R. 5, 46 b.

21. Okt. (Krempe). Miss. til Markus Hvitt om, at han og hans underhavende Kaptejner skal tilholde Skibsfolket at føre det Tømmer, som hører til Sluser, og som er drevet bort af Storm og Uvej, hen paa tilbørlige Steder efter den Anordning, som Kongen har givet „nærværende hos Brøndmesteren“. Saafremt det forsømmes, vil Kongen vide at søge det hos dem samtlig. J. T. 8, 345 b.

28. Okt. (Kbhvn.)¹. Miss. til Ritmestrene² i Fyen, Sjælland, Skaane og Halland. Da de har faaet Kongens Befaling³ til med deres Kompagni at møde i Vordingborg førstkommende 9. November, skal de lade Cornettet⁴ indvikle og overdrage med Sort. Sj. T. 24, 597. K.

— Miss. til Lensmændene⁵ i Jylland om at oppebære den af Adelen og Købstæderne i deres Len bevilgede Kontribution til Betaling af et Stykke Land i Slesvig til Anlæg af en Fæstning. Sj. T. 24, 597 b. K. (Tr.: CCD. IV. 551 f.⁶, 760 f.).

— Lignende Miss. til Lensmændene i Fyen, Langeland og Lolland. Sj. T. 24, 599 b. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Lignende Miss. til Lensmændene i Skaane. Sj. T. 24, 600 b. K.

— Lignende Miss. til Lensmændene paa Sjælland med Tilføjelse om, at de skal forhandle med Adelen i hver sit Len om at give 50 Rdlr. af hver Hest i Stedet for de bevilgede 40 Rdlr., ligesom Adelen i de øvrige Lande. Sj. T. 24, 598 b. K.

¹ Paa Bagsiden af K. er Datoen: 28. først rettet til 8., derefter atter til: 28. Nedenfor er skrevet: qvære 4. Octobris. ² De opregnes alle i K. ³ 4. Okt. 1631. ⁴ Rytterfanerne. ⁵ De opregnes i dette og de følgende Miss alle med Navnene paa Købstæderne og hver Købstads Kontribution. ⁶ Dette og de følgende Breve er i Gengivelsen i CCD. slaaet sammen til ét.

28. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Bisperne¹ i Danmark om at indfordre den af Præsterne i deres Stift bevilgede Pengehjælp til ovennævnte Formaal. Sj. T. 24, 601. K. Origg. (til Dr. Jens Dinesen Jersin og til Dr. Hans Mikkelsen) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 552. Dsk. KL. III. 197 f.).

— Miss. til nogle af Lensmændene. Da Kongen har befalet N. N., Superintendent i N. Stift, at oppebære den af Præsterne i nævnte Stift udlovede Kontribution og betale den til dem, skal de modtage Pengene, hver især levere dem i Renteriet og tage Kvittans for dem. — Christopher Ulfeldt af Dr. Mats J[ensen] fra Skaane Stift, Mogens Kaas af Dr. Hans M[ikkelsen] fra Fyens Stift, Hr. Albret Skeel af Dr. Jens Dynesen fra Ribe Stift, Knud Gyldenstjerne af Dr. Hans Vandal fra Viborg Stift, Otto Skeel af M. Christen [Hansen] fra Vendelbo Stift, Christen Thomesen af M. Marten M[adsen] fra Aarhus Stift, Jens Høg af M. Oluf Fock fra Gulland. Sj. T. 24, 602. K.

— Miss. til nogle Lensmænd og Bisperne. Da Præsterne i N. Stift har bevilget en Kontribution til Betaling af et Stykke Land i Slesvig til Anlæg af en Fæstning, nemlig N. Dlr. af hver Præst i Stiftet, at erlægge til førstkomende Jul, skal Adressaterne ligne og lægge Skatten imellem Præsterne i N. Stift, saa den rige hjælper den fattige og alt gaar ligeligt og ret til. — Hr. Albret Skeel og Dr. Jens Dynesen i Ribe Stift (hver Præst 4 Speciedlr.), Christen Thomsen og M. Morten Madsen² i Aarhus Stift (4 Speciedlr.), Knud Gyldenstjerne og Dr. Hans Vandal i Viborg Stift (4 Speciedlr.), Otte Skeel og M. Christen [Hansen] i Vendelbo Stift (4 Speciedlr.), Mogens Kaas og Dr. Hans Mikkelsen i Fyens Stift (6 Rdlr.), Hans Lindenov og Dr. Hans Resener i Sjællands Stift (6 Rdlr.), Jens Høg og M. Oluf Fock paa Gulland (4 Speciedlr.) og Holger Rosenkrantz og Provsterne paa Bornholm (4 Speciedlr.), Tage Thott og Dr. Mads Jensen i Skaane Stift, Blekinge, Christianstad, Malmøhus, Helnekirke, Froste Herred, Jerrested Herred og St. Peders Kloster (6 Speciedlr., men hvor Mus har op-

¹ De opregnes alle med Angivelse af, til hvem de skulde levere Pengene. ² Sj. T. har ved en Fejlskrift: Dr. Jens Dynesen.

ædt Kornet 4 Speciedlr.), Christopher Ulfeldt og Dr. Mads Jensen i Halland, Helsingborg Len og Landskrone Len (henholdsvis 6 og 4 Speciedlr., som foregaaende). K. Sj. T. 24, 602. Orig. (til Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

28. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlerne¹ i Danmark. Da de har bevilget en Kontribution til Betaling af et Stykke Land i Slesvig til Anlæg af en Fæstning, nemlig 50 Speciedlr. af hver 312 Tdr. Korn, anmodes de om at ligne og lægge den imellem sig selv og indbetale den inden førstkommende Juleaften i Renteriet imod Kvittans derpaa. K. Sj. T. 24, 604 b. Orig. (til Viborg Domkapitel) i Landsark. i Viborg.

— Sj. T. 24, 603 b. se 31. Okt.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne og Knud Gabrielsen. Fru Viveke Griis og hendes Søster Jomfru Ane Griis har den 30. Juni 1626 erhvervet Befaling til Adressaterne om inden en vis Tid at indstævne for sig Ofve Gjedde til Tommerup, Befalingsmand over Eger og Brunlagde Len, paa den ene og Arild Griis til Struxø som Søstrenes Lavværge paa den anden Side i Anledning af Trætten imellem dem om et udstedt Brev og en afsluttet Akkord om deres Part af Hellestrupgaards Bygning, nogen Landgilde og anden Løjlighed, som ikke kan ses at være afhændet i deres Broders Skøde til afdøde Brøstrup Gjedde, bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. Da det berettes, at denne Befaling ikke er efterkommet og Sagen ikke bragt til Ende, men at den er blevet forhalet i langsommelig Tid, paalægges det dem allersenenest inden førstkommende Jul at indstævne Parterne for sig og uden videre Forhaling fuldføre den nævnte Befaling. Sk. T. 5, 476 b.

31. Okt. (—). Fundats, hvorved det første ledige Vikarie i Roskilde Domkirke, som ikke allerede er bortforlenet, og som mindst andrager 80 Speciedlr., lægges til Underholdning af en Formsnider² i København, baade for

¹ Paa K. staar Begyndelsen til et lignende Miss. til Kapitlerne i Norge, men dette er atter overstreget. Et saadant er heller ikke indført i N. T. ² Formskærer, hvis Haandværk det er at skære Forme til Kattuntrykkerier o. lign.

den, som nu faar denne Bestilling, og for de efterkommende Formsidere, efter Kapitelstatutterne. Sj. R. 18, 599¹.

31. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev angaaende Betalingen af Borgeleje penge for Tiden fra 1. Nov. 1631 til Paaske Aften den 31. Maj 1632. (Ensydende med aab. Brev af [27.] Nov. 1630). Udt. i Sj. R. 18, 599.

— Miss. til Frederik Urne og Dr. Hans Reisner om at indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det Salt, som de til Øresund kommende Skippere giver, alene uddeles til de husarme i Helsingør eller kommer til Hospitalet sammesteds. Sj. T. 24, 605. K.²

—³ Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Axel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand over Gedske Len, har begæret 9 Gaarde, hvoraf 1 Gaard ligger til Sognepræsten i Høfve, og 2 Gadehuse, hvoraf 1 er øde, i Lundbye, 2 Gaarde i Lundstorpe, 4 Gaarde, hvoraf 1 ligger til Hospitalet i Slagelse, 1 øde Jord og 1 Gadehus, alle i Eggitsleffille, alle i Tiereby Sogn i Flakkebjerg Herred i Antvorskov Len, til Mageskifte for 3 Gaarde og 1 Gaards Eje i Skjørpinge, 1 Gaard i Fordrup, alle i Antvorskov Birk, 2 Gaarde og 1 Gadehus i Kirkehelsinge, 1 Gaard i Giersløf, 1 Gaard i Blesing, alle i Løve Herred, 1 Gaard i Tierebye i Slagelse Herred og 1 Gaard i Flakkebjerg By i Flakkebjerg Herred, alle i Antvorskov Len, skal han til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Da der iblandt det Gods, som Axel Arenfeldt begærer, findes nogle Gaarde, nemlig 3 Gaarde i Lundbye og 1 Gaard i Lundtorp, som Fru Regitse Grubbe til Sandinge, Allexander Rabe von Pappenheims Enke, har i Pant for nogle Penge, som hendes afdøde Husbonde har laant Kongen, og da hun vil afstaa samme Pantegods for 1 Gaard i Egidisleffille i Egedslefmagle⁴ Sogn og 3 Gaarde i Biere By og Sogn, alle i Flakkebjerg Herred i Antvorskov Len, skal han ogsaa indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette

¹ Tr.: Matzen: Kbhvns. Univ. Rethist. I. Till. S. 36. ² Tr. i Udt. i Geh. Ark. Aarsberetn. III. Tillæg S. 98. ³ Sj. T. har Datoen: 28. Okt. ⁴ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Egedsleffengle.

Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan undværes fra Lenet. Sj. T. 24, 603 b. K.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Fru Rigitse Grubbe, Alexander Rab von Pappenheims Enke. Da Axel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand over Gedske Len, har begæret 3 Gaarde i Lundbye og 1 Gaard i Lundtorp, som alle ligger i Antvorskov Len og som hun har i Pant, til Mageskifte og har berettet, at hun er villig til at afstaa dem, dersom der bevilges hende saa meget, som hendes Pant beløber sig til, i 1 Gaard i Eggidsleffille i Eggedslefmagle Sogn og 3 Gaarde i Bierre By og Sogn, alle i Antvorskov Len, skal hun med det allerførste til Kanceliet indsende Erklæring, om hun vil afstaa det Gods, som hun har i Pant, som ovennævnt. Sj. T. 24, 605. K.

— Miss. til Jurgen Seefeld. Af hans Beretning har Kongen erfaret, hvad der er fravendt og formindsket fra Gejstligheden og Stiftelserne i hans Len [Ringsted]. Han skal lade dette paatale ved Retten til Endelighed, saavidt det er billigt og ret. Han skal paa Landstingets Bygning i Ringsted lade skelne og reparere, saavidt det er fornødent, og føre det til Regnskab. Han har endvidere berettet, at Kronens Tjenere i Seetofte, Kiuringe, Ordrup og Ørslef Underskov, som staar for Ruglandgilde, ikke er i Stand til at yde denne, fordi deres Marker er sid Jord og ubekvemme til Vintersæd, hvorfor de begærer at maatte yde Byg for Rug, Pund for Pund. Han skal nøje undersøge, om de ellers er gode for deres Landgilde, naar den ovennævnte Ændring paa Landgilden blev foretaget, og indsende udførlig Erklæring derom til Kongen. Angaaende de 2 Gaarde i Thestrup i Ringsted Herred, som har lidt Skade af Ildebrand, har Kongen bevilget, at de maa forskaanes for et Aars Landgilde og 4 Aars Arbejde; han skal lade dem faa Træ til Gaardenes Reparation af Skoven. Sj. T. 24, 605 b. K.

— Bestalling for Niels Madsen som Tolder og Sise-mester i Visby paa Gulland fra 1. Maj næstforleden at regne. (Enslydende med Bestallingen¹ af 7. Febr. 1630 for samme med

¹ I Bestallingen af 7. Febr. 1630 mangler Angivelsen af, fra hvornaar den skal regnes. Tilføjelsen om Kommissarietolden, der i nævnte

følgende Ændring:] Han skal for samme Løn oppebære Kommissarietolden og al Kronens anden Rettighed. Sk. R. 5, 8 b.

31. Okt. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Hendrik Pedersen, Indvaaner i Visby paa Gulland, der for nogen Tid siden har haft Rettergang med Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand i St. Peders Kloster. Han har i sin Beretning til Visby Ting brugt nogle ubekvemme Ord imod Falk Lykkes Tiltale, for hvilke Ord Falk Lykke har faaet Dom over ham. Hendrik Pedersen har derefter paa Visby Byting erklæret, at han ikke har ment Falk Lykke med samme Ord, og gjort videre Undskyldning, som Tingsvidnet viser, hvorefter Falk Lykke paa nogle gode Mænds og andre Godtfolks Forbøn har efterladt og kasseret Dommen. Sk. R. 5, 9 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Christoffer Ulfeldt. Da Kongen efter sin derom udstedte Kommissions¹ Indhold har erfaret om den Trætte, der er opstaaet imellem Sognepræsten i Oxie og Borgemestre og Raad i Malmø om Forkortelsen i hans Indkomst, skal Adressaterne tage Sagen for sig og trods den af Sognepræsten udstedte Revers (som strider imod Ordinansen og derfor er ulovlig) afgøre den ved Dom. Sk. T. 5, 477.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt og Ifver Krabbe. Hospitalet i Helsingør har en Tid lang for Betaling faaet Brændsel fra Hallands Aas, men da Skovene dér ikke længere kan taale dette, skal Adressaterne undersøge, om der ikke i Halland er andre Steder, hvorfra nævnte Hospital kan faa Brændsel, og snarest indsende Erklæring derom til Kongen. Sk. T. 5, 477.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen, Bispem i Fyen. Naar han herefter faar Befaling om Mageskifte af Jus patronatus, som interesserer noget Hospital, skal han indhente Hospitalsforstandernes Betænkning derom. F. T. 4, 154 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Odense. De har berettet, at der gøres dem Forhindring paa at bortfæste Ho-

Bestalling stod i Slutningen af Teksten, er her i ændret Form flyttet op foran Stykket om hans Forhold til Lensmanden. ¹ Der sigtes til Miss. af 5. Febr. 1631 til Tage Thott og Biskop Dr. Mads Jensen om samme Sag.

spitalstiender til hvem de vil og som de bedst kan, imod Fundatsen og Kongebrevene. Det paalægges dem aldeles at rette sig efter Fundatsen og Kongebrevene. F. T. 4, 155.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Claus Brockenhuus. Da Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, har begæret 1 Gaard i Stagerup i Olderup Sogn og 1 Gaard i Eigebjerg, hvilke Gaarde ligger til Landsdommeriet i Fyen, til Mageskifte, skal Claus Brockenhuus med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Landsdommeriet. F. T. 4, 154 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, har begæret 3 Gaarde i Staagerup i Olderup Sogn i Nyborg Len, af hvilke den ene følger Provsterne i Sunds Herred, til Mageskifte, skal han med det første indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt de 2 Gaarde for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet, og om den tredje Gaard kan bortskiftes fra Provsterne mod Vederlag. F. T. 4, 155.

— Miss. til Hr. Christen Friis om, at Kongen har eftergivet Rasmus Matsen i Høybjerg den Skyld, som han har begaaet paa sin Søn for den Overvold, der er vederfaret ham af hans ulydige Søn. Endvidere tillader Kongen Adressaten at aftinge med de Bønder, over hvilke han har erhvervet Dom for den af dem begaaede Skovskade. F. T. 4, 155 b.

— Miss. til Henning Valkendorf og Dr. Hans Mikkelsen. Da det berettes, at en af Odense Hospitals Tiender, nemlig Kølstrup med Skinderup, er bortforlenet, skal de til Kongen erklære sig om, hvilken Skade Hospitalet lider derved, enten paa Fæste, Afgift, Afgifts Forhøjelse eller Oppebørsel, og hvorledes der kan ske Hospitalet Fyldest derfor. Endvidere skal de erklære sig om, hvorvidt den Stue, i hvilken Landstinget holdes, tilhører Hospitalet, om dette koster paa at holde den under Tag, om det savner samme Stue og ellers kunde gøre sig den nyttig, hvis den da tilhører Hospitalet, og hvad Hospitalet aarlig faar i Betaling for den. Endvidere skal de sørge for, at Trætten imellem Hospitalet og Degnene om Kvægtienden afgøres ved en endelig Dom. Da det menes, at der sker Hospitalet for kort ved, at Niels Skinkel til Søholm forholder Van-

det i Arilds Rende for Glamsberg¹ Mølle, som Raadmand Hans Brun har tilskiftet Hospitalet, skal Henning Valkendorf paatale den lidte Skade og føre Sagen paa Hospitalets Vegne, saa at der ikke sker de Fattige for kort. F. T. 4, 155 b. Orig. i Landsark. i Odense.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott Andersen om at være til Stede, naar Corfids Ulfeldt til Tviis, som har afhændet noget af sin Hustrus² Gods, nu straks gør hende Vederlag derfor³. J. T. 8, 345 b.

1 Nov. (—). Livsbrev for Fru Karen Pax, Erik Vaspyds Enke, paa Kornerupgaard, den lille Kornerup Mølle og 2 Gaarde og 5 Huse i Kornerup By, alle i Sømme Herred i Roskilde Len, med al deres Tilliggelse fri for al Afgift fra 1. Maj 1632 at regne. Dog maa hun ikke befatte sig med Kronens Vildtbane eller Jagten paa samme Gods. Sj. R. 18, 607 b.

— Miss. til Fru Karren Rostrup. Da Kongen har bestemt, at hans Moders, Dronningens, Lig skal ankomme til Næstved førstkommende 10. November, skal hun samme Dag lade Bønderne i hendes Len [Solte] møde dér med deres Heste og Vogne, tage Læs dér og age til Ringsted. Sj. T. 24, 607. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Kongen har bestemt, at hans Moders Lig skal ankomme til Næstved førstkommende 10. November, skal han sørge for, at Logementerne dér bliver forsynet med, hvad der hører til, og at der fra hans Len [Korsør og Antvorskov] skaffes den fornødne Proviand dertil, saavidt Palle Rosenkrantz til Krengerup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, ikke allerede har sendt Proviand, da denne jo er optaget andre Steder. Ligeledes skal han samme Dag lade de nærmest boende Bønder i hans Len møde dér med deres Heste og Vogne, tage Læs paa og føre det til Ringsted. Sj. T. 24, 607. K.

— Miss. til Frederik Reedtz. Da Kongen har bestemt, at Rubeck Pors til Dansted skal være Kornet⁴ under hans

¹ Orig. har: Glandzberg. ² Else Thott Andersdatter. ³ Jvfr. 25. Juli 1631. ⁴ Kornet betyder baade Fanebærer ved Rytteriet og Rytterfane.

Kompagni, skal Frederik Reedtz tilstille ham Kornettet. Sj. T. 24, 607 b. K.

1. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Envold Seefeld. Da der med det allerførste skal foretages Skifte imellem Axel Urne til Vifferdtsholm og hans Søster Jomfru Anne Urne om noget Jordegods og Gæld, som endnu ikke er skiftet imellem dem, skal han paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Urne og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er Ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til hendes Broder Axel Urne. J. T. 8, 346 b.

— Miss. til Mogens Kaas til Timandsholmb og Falck Gjøe til Braadskouf. Axel Urne til Viffertsholm har berettet, at der er noget Jordegods, som er tilfaldet ham og hans Søster Jomfru Anne Urne ved Arv, og som endnu ikke er skiftet imellem dem. Efter hans Begæring gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til, naar Axel Urne henvender sig til dem med dette Brev, at være til Stede ved Skiftet, skifte imellem dem alt Jordegods og Gæld, som endnu ikke er skiftet imellem dem, blægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 346 b.

2. Nov. (—). Miss. til Gabriel Kruse og Dr. Hans Reiser. Kongen har bevilget, at Hr. Jacop Søfrensen, Præst i Haufdrup og Skendsved, maa kaldes fra sine Sogne til Hvedstrup Kald, dersom det kan ske lovligt efter Ordinansen; dog tillader Kongen ikke, at den forrige Sognepræst i Hvedstrup, som for sin Utilbørlighed er afsat fra dette Kald, maa kaldes til Haufdrup. Da Haufdrup og Skendsved er meget ringe Sogne, skal Adressaterne erklære sig, om der ikke kan gøres ét Sogn af disse to og dette siden annekteres til et af de nærmestliggende Sogne, som ikke er for stort og vidtløftigt, eller i Fremtiden kan faa et af de næstliggende Sogne til Anneks, for at Sognepræsten kan have sit tilbørlige Underhold. Sj. T. 24, 607 b. K.

— Miss. til Gabriel Kruse. Kongen har bevilget, at Professorerne i København maa beholde nogle af deres egne Bønders Vogne til at føre sig frem og tilbage til den

forestaaende Begravelse. Professorerne skal tilstille ham en Fortegnelse paa disse Bønder, for at han ikke skal lade dem tilsige, idet de skal føre Professorerne frem og tilbage og derimod forskaanes for at gøre andre Rejser. Sj. T. 24, 608. K.

2. Nov. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Mogens Sehested¹. Sj. T. 24, 608. K.

— Aab. Brev, udfærdiget paa Pergament, hvorved Frandts Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, faar Bevilling til, at Rantzausholm med al dets tilliggende Gods og Ejendom maa følge ham og hans Arvinger, Sønner og Døtre, ligesom andet Adelsgoods i Danmark, og at han i alle Maader maa handle med denne Gaard og dens Gods, skøde og afhænde det og gøre sig det saa nyttigt, som han kan og vil, og som andet Adelsgoods i Danmark plejer, uanset det af Kongens Fader Kong Frederik derpaa udstedte Skøde². Frandts Rantzau beretter, at der i dette Skøde, som hans afdøde Farfader fik af Kong Frederik paa Rantzausholms Gaard og Gods, bl. a. var fastsat, at den altid skulde arves paa Sværdsiden, fordi han vilde have, at alle hans Gaarde skulde forblive paa Sværdsiden. I sit Testamente havde han delt sit Gods imellem sine tre Sønner Frands, Brede og Gert Rantzau, og havde gjort en Kontrakt imellem dem om, at de skulde holde det saaledes. Dersom nogen af dem vilde afhænde noget af sit Gods, skulde det blive ved Sværdsiden for en bestemt Sum Penge, som da ogsaa blev fastsat. Men Andragerens Farbroders, Frandts Rantzaus Børn, solgte deres Gaarde til Fremmede uanset denne Kontrakt og har ikke tilbudt ham dem, skønt han var en af dem, hvem de efter ovennævnte Kontrakt skulde have tilbudt disse Gaarde for en bestemt Pengesum, før de tilbød Fremmede dem. Ligeledes har hans afdøde Farbroder Hr. Gert Rantzau i sit Testamente bortgivet nogle af sine Gaarde, som skulde være blevet paa Sværdsiden, til sine Døtre. Andrageren kunde, om han havde villet, med al Ret have faaet om-

¹ Han nævnes kun i Overskriften. Paa K. er der ved Gabriel Kruses Navn tilføjet: 18 br., og ved Mogens Sehesteds Navn: 8, formentlig Antallet af de ovennævnte Bønder fra deres respektive Len. ² 17. Maj 1568.

stødt dette Testamente og den af hans afdøde Farbroder Frandts Rantzaus Børn foretagne Afhændelse af deres Gaarde, som ikke blev tilbudt ham, hvis han vilde have rejst Paatale derpaa, men da hans Medinteressenter i ovennævnte Kontrakt selv i alle Maaeder har fragaaet den og har kasseret den ved deres egne imod den foretagne Handlinger, Salg og Testamente, har han andraget om, at det ligeledes maa staa ham frit at disponere over Rantzausholm, og at den fra alle Sider fragaaede Kontrakt og det af Kong Frederik udstedte Skøde ikke maa være ham til Hinder herfor, hvilket Kongen har anset for billigt og har bevilget. F. R. 3, 485.

16. Nov. (Roskilde). Oprejsningsbrev for Niels Pedersen i Nørre Alsløf i Falster, der for nogen Tid siden har beskyldt en Mand, ved Navn Mikkell Rasmussen, for at have skudt et Dyr, men nogle af de Vidnesbyrd, hvormed han vilde bevise det, er slaaet fejl for ham, og Sagen er gaaet ham imod. Han har nu aftinget samme Sag med sin Modpart. Sm. R. 5, 130 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Fru Birgitte Brockenhuus til Urup, Jacob Ulfeldts Enke, har begæret 1 Gaard i Naldal, 1 Gaard i Birkenis og 1 Gaard i Purrup, alle i Østebirk Sogn, 1 Gaard¹ i Bleld By i Nebel Sogn, alle i Vor Herred i Skanderborg Len i Nørrejylland, til Mageskifte for 1 Gaard¹ i Saabye i Jydiop² Sogn, 1 Gaard i Tebstrup i Ostedt Sogn, 1 Gaard i Giedve og 1 Gaard i Tamestrup, begge i Taalstrup Sogn, alle i Vor Herred i Skanderborg Len, skal han med det allerførste undersøge dette Gods'es Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 347.

18. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Lauridts Ebbesen. Denne Niels Rasmussen i Saring³ har berettet, at hans Gaard med Fæ, Kvæg og hvad han ellers havde, er brændt forrige Aar, saa at han hverken kan yde sin Landgilde for forrige eller for dette Aar, og har begæret at blive fritaget for

¹ Der nævnes kun Beboernes Navne.

² Fejlskrift for: Yding.

³ Overskriften har: Kring. Ment er formodentlig: Sorring, Gern H.

disse 2 Aars Landgilde. Da Kongen har bevilget ham dette, skal Lauridts Ebbesen lade ham være forskaanet for disse 2 Aars Landgilde og føre det til Regnskab. J. T. 8, 347 b.

19. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Lauridts Ebbesen. Da det berettes, at en Del af Kronens Bøndergaarde i hans Len [Skanderborg] for kort Tid siden er brændt, skal han lade dem, som har lidt Skade ved Branden og ikke har faaet Afslag, være forskaanet for et Aars Landgilde, lade dem faa noget Bygningstømmer fra Kronens Skove¹ til Hjælp og føre det til Regnskab. J. T. 8, 347 b.

— Miss. til Ernst Normand om at lade denne Hans Rafn i Biert faa den første Bondegaard, som bliver ledig i Koldinghus Len, uden Fæste, dog skal han aarlig give sædvanlig Landgilde og anden Rettighed af den som andre Kronens Bønder. J. T. 8, 348. K.

— Miss. til samme. Da det berettes, at 7 Gaarde i See-
sted By i Koldinghus Len er brændt, skal han lade de Mænd, som har lidt Skade ved Branden, være forskaanet for et Aars Landgilde, lade dem faa noget Bygningstømmer fra Kronens Skove til Hjælp og føre det til Regnskab. J. T. 8, 348.

20. Nov.² (—). Aab. Brev om, at Bent Jensen i Ugge-
løse, der ved en Kapitelsdom i Roskilde for 12 Aar siden for Hor er bleven skilt fra sin Hustru Anne Salomonsdatter, nu igen maa indlade sig i Ægteskab med en anden Kvindeper-
son, hvilken Gud vil tilføje ham, da han i Mellemtiden har skikket sig vel, hvilket han har bevist ved en Erklæring fra sin Sognepræst. Sj. R. 18, 603 b.

— Miss. til Frederik Urne. Det berettes, at 2 af Kronens Gaarde i Melbye Sogn i hans Len [Frederiksborg], som bebos af Rasmus Andersen og Hans Ifversen, er brændt. Han skal lade disse 2 Mænd være forskaanet for dette Aars Landgilde, lade dem faa nogen Hjælp til Bygningstømmer og føre det til Regnskab. Sj. T. 24, 608.

— Miss. til Claus Daa. Det berettes, at Isak Pedersen

¹ De sidste 3 Ord er glemt i J. T.
26. Dec.

² Indført imellem 16. og

dér paa Dragsholm Slot anstiller sig modvillig i sit Fængsel, idet han bryder sit Fængsels Mure, aflukker¹ sit Fængsels Døre indentil, ikke tillader nogen at komme ind til sig eller at reparere Muren, skriver Skandskrifter, som han kalder Supplikatser, hvori han angriber den ham overgaaede Dom, angriber Godtfolk paa Ære og Læmpe og ikke tager Hensyn til, at han tilforn er bleven forskaanet baade paa Ære og Liv. Claus Daa skal straks indtil videre Besked lade ham indsætte i det Fængsel, som kaldes Brockenhuus's Fængsel. Sj. T. 24, 608 b.

20. Nov. (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Otto Pogwisch til N., som er Værge for sin afdøde Broders Børn, faar Bevilling til at sælge noget Strøgods, som er tilfaldet nævnte Børn paa Fyen, og sætte Pengene paa Rente, saa at de siden kommer Børnene til større Nytte. Sm. R. 5, 132.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Denne Hans v. der Hud, Borger i Viborg, har berettet, at han har faaet Dom over Borgemestre, Raad og Borgerne sammesteds om, at de skal betale ham 598 Dlr. in specie for Vin, som Kejserens Officerer, der var indkvarteret dér i Fejdetiden, har faaet af ham, men at Borgerne imod denne Dom ikke vil betale ham. Han skal tilholde Borgemestre, Raad og Borgere i Viborg enten at betale Hans v. der Hud efter Dommen eller ogsaa inden en vis Tid indstævne den paa tilbørlige Steder. J. T. 8, 348.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Sognemændene i Gosmer Sogn i Aakær Len har klaget over, at Eiller Gabrielsen ikke vil yde den sædvanlige Tiende af Dybvadgaard², som han bebør, skal han tilholde Eiller Gabrielsen herefter aarlig at yde den sædvanlige Tiende af Dybvad og endvidere den Tiende, hvormed han resterer. J. T. 8, 348 b. K.

— Miss. til Ifver Mund. Denne Brevviser Jens Jensen, Kirkeværge for Kongsted³ Kirke i Vor Herred i Skanderborg Len, har berettet, at Ifver Munds Søster, afdøde Fru Bodel Mund, som boede i Horsens, for Aaret 1627 skal have oppebaaret Kongsted Kirketiende, som hun havde i Fæste, og

¹ Sj. T. har, formentlig ved en Fejlskrift: oplukt.
har: Dyvadgaard.

³ Gangsted.

² J. T. og K.

modtaget den i Kærven, men at hverken hun eller nogen anden paa hendes Vegne har betalt Kongsted Kirke det, som hun med Rette er blevet Kirken skyldig, hvorfor Jens Jensen som Kirkeværge har maattet yde Afgiften, som af Kommissarierne blev sat til det halve for samme Aar. Da Jens Jensen ikke er saa formuende, at han kan indkræve Afgiften ad Rettens Vej af hendes Arvinger, skal Ifver Mund udtænke et Middel, hvorved han kan faa sit Udlæg erstattet, da Kirken ikke bør lide nogen Skade. J. T. 8, 348 b.

22. Nov. (Kbhvn.). Kongens Revers til Adelen i Sjælland, Fyen, Jylland, Skaane, Lolland og Falster i Anledning af den af Adelen bevilgede Hjælp af 50 Speciedr. af hver gerust Hest, som de holder i Rostjæstest, til Betaling af et Stykke Gods, som Kongen har købt i Slesvig til Anlæg af en Fæstning. Sj. R. 18, 599 b. (Tr.: CCD. IV. 552 f.).

— Miss. til nogle af Rigsraaderne: Hr. Albret Skeel¹ i Jylland, Mogens Kaas i Fyen, Hans Lindenov i Sjælland og Christoffer Ulfeldt i Skaane. Der tilsendes dem Kongens Revers til Adelen om den Kontribution, som den har bevilget til Køb af et Stykke Gods i Slesvig. De skal meddele Adelen i vedkommende Land den og forhandle med den om, at Kontributionen bliver betalt inden førstkommende Jul. Sj. T. 24, 610. K.

— Miss. til Lensmændene i hele Danmark². De har tilforn³ faaet Befaling til at indsamle den bevilgede Kontribution af Adelen og Borgerskabet og indlevere den til Renteriet til førstkommende Jul. Da Kongen nu har betænkt den Lejlighed anderledes, skal de anvende den størst mulige Flid paa at indsamle denne Kontribution⁴ til førstkommende Jul og siden levere den: Lensmændene i Sjælland til Hans Lindenov, Lensmændene i Skaane og Bornholm til Christopher Ulfeldt og Lensmændene i Fyen og Jylland til Hr. Albret Skeel. Med den

¹ Navnene findes kun i K.

² De opregnes alle med deres Len i K. og Sj. T. 24, 611 b; dog er Kristoffer Ulfeldt, Helsingborg, ikke opført; jvfr. ndfr.

³ 28. Okt. 1631.

⁴ Der maa menes: Adelens; Sætningen om Borgerskabets Kontribution er en senere Tilføjelse til Teksten, men denne er paa ovenstaaende Sted ikke bleven rettet i Overensstemmelse dermed.

Borgerskabet paalagte Kontribution skal der forholdes efter den forrige Befaling. Sj. T. 24, 610. K.

22. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Jens Høg. Han har tilforn¹ faaet Befaling til at indsamle den af Gejstligheden frivilligt bevilgede Kontribution og indlevere den til førstkommende Jul i Renteriet. Da Kongen nu har taget anden Bestemmelse, skal Jens Høg anvende al Flid paa at indsamle Kontributionen til førstkommende Jul og siden levere den til Christoffer Ulfeldt. Sk. T. 5, 477 b.

— Miss. til Dr. Hans Reisner, Biskop i Sjælland. Han har tilforn² faaet Befaling til at indsamle den af Gejstligheden bevilgede Kontribution og indlevere den i Renteriet til førstkommende Jul. Da Kongen nu har betænkt Sagen anderledes, skal han til nævnte Tid levere Skatten til Hans Lindenov. Sj. T. 24, 609. K.³

— Miss. til Kapitlerne i Danmark. De har tilforn⁴ faaet Befaling til at levere den af Kapitlet bevilgede Kontribution til førstkommende Jul til Renteriet. De skal levere den til samme Tid til følgende: Roskilde Kapitel til Hans Lindenov, Lund Kapitel til Christopher Ulfeldt, Ribe, Viborg og Aarhus Kapitler til Hr. Albret Skeel. Sj. T. 24, 611. K.

— Miss. til nedennævnte Kommissarier om at modtage den kort forleden af Adelen, Gejstligheden og Borgerskabet bevilgede Kontribution samt Ottendedelen af Skatten, Tredjedelen af det, som Tjenestdrengene i Landsbyerne yder, og alt, hvad Tjenestdrengene og Købsvendene i Købstæderne udgiver, og tilsende Hr. Albret Skeel til Fusinge, Embedsmand paa Riberhus Slot, det inden 8 Dage efter næstkommende Jul. Med Resten af Skatten og med den forrige Købstæderne og Gejstligheden paalagte Kontribution skal der forholdes efter Kongens forrige Befaling. — Christopher Ulfeldt fra Halland, Blekinge, Skaane, Bornholm og Gulland⁵, Palle Rosenkrantz fra Lolland

¹ 28. Okt. 1631. ² 28. Okt. 1631. ³ Paa K. har de øvrige Bisper i Danmark været opført som Adressater for lignende Miss. og endvidere 5 Lensmænd som Modtagere af Pengene. Alle disse er atter slettede. ⁴ 28. Okt. 1631. ⁵ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Skaane.

og Falster (dog med Udeladelse af Gejstligheden) og Hans Lindenov fra Sjælland. Sj. T. 24, 610 b. K.

22. Nov. (Kbhvn.). Miss.¹ til nedennævnte om at modtage den Kontribution, som Superintendenten over N. Stift leverer ham paa Gejstlighedens Vegne i samme Stift, og tilstille Hr. Albret Skeel den inden 8 Dage efter Jul. Med den først paabudte Kontribution skal der forholdes efter den forrige Befaling. — Mogens Kaas fra Fyens Stift, Knud Gyldenstjerne fra Viborg Stift, Otte Skeel fra Vendelbo Stift og Christen Thomsen fra Aarhus Stift. Sj. T. 24, 611. K.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel om at modtage den Kontribution, som tilsendes ham, og som Kongens Under-saatter, Adel, Gejstlige og Borgere godvilligt kontribuerer, Ot-tendeparten af Skatten, Tredjedelen af Skatten af Tjenestedrengene paa Landet og hele Skatten af Tjenestedrengene i Købstæderne og deraf betale Key v. Ahlefeldt til Melbeck, holstensk Raad og Embedsmand paa Flensborghus, efter den Overenskomst, der er truffet med ham derom. J. T. 8, 349 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Borgemestre, Raad og Bor-gere i Vejle har berettet, at de er geraadet i stor Armod, da Fjenden havde bemægtiget sig Jylland, og at de ikke kan betale den dem nu paalagte Skat. Kongen tillader, at de maa for-skaanes for denne Skat, hvorefter Ernst Normand skal rette sig. J. T. 8, 349. K.

— Miss. til Dr. Hans Reisner. Det berettes, at Herman Krummen, Borger i Helsingør, forholder sig forargeligt mod Guds Ord og Ministerium² med Hensyn til Kirkebesøg og Brugen af Sakramenterne til Forargelse for Menigheden, og at adskillige, idelige og langsommelige Paamindelser, Undervisning og Formaninger ikke har hjulpet, men at han jo længere jo mere fremturer i sit forargelige Levned. Bispen skal fordre ham for sig og forsøge, om han med Lemfældighed kan bringes til Rette igen. Men dersom der ikke er Haab om Bedring, skal Bispen tilstille Lensmanden sammesteds medfølgende Missive³. Sj. T. 24, 609. K.

— Lignende Miss. til Dr. Mats Jensen, Biskop i Skaane,

¹ Det indførte Brev er stilet til Mogens Kaas. ² Tjeneste. ³ Af 23. Nov. 1631 til Frederik Urne.

om en holstensk Kvinde i Foderup By i Bosøholms¹ Sogn i Skaane Stift, ved Navn Anne Høyers, som forholder sig forargeligt mod Guds Ord². Udt. i Sj. T. 24, 609 b og paa K.

22. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisner og menige Teologer³ i Universitetet om at tage den Blodskamsag, som har tildraget sig i Sølvitsborg Len, og den witembergske derpaa gangne Censur for sig og i Guds Frygt og Paakaldelse affatte deres grundige Betænkning derom. Sj. T. 24, 609 b. K.

— Miss. til Christopher Urne. Efter hans Andragende til-lades det ham at nedbryde de unyttige Huse, som findes paa hans Præbendes Residens i Roskilde, især den lerslagne Baggaard og andre unyttige Huse, og dermed forbedre Residensen og de hosliggende Boder til nødtørftig og gavnlig Husværelse⁴. Sj. T. 24, 609 b. K.

— Miss. til Jægermester Otto Termo. Han skal snarest begive sig til Jylland, undersøge Forholdene vedrørende medfølgende Supplikationer og de deri omtalte Gaardes Frihed og indsende Erklæring derom sammen med Supplikationerne til Kancelliet. Sj. T. 24, 612. K.

— Miss. til Henrik Ramel. Da Fru Birgette Brockenhuus, Enke efter Jacob Ulfeldt til Urup, med det allerførste agter at skifte med sine Børn, skal han rette sin Løjlighed efter, naar Skiftet foretages, at paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Ulfeldt, Povel Ramels Enke, medens Skiftet staar paa, da hun ikke selv er til Stede, og paase, at hun ikke paa Skiftet kommer til kort. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere det, som tilfalder hende, til hende selv. F. T. 4, 156.

— Lignende Miss. til Gregers Krabbe om at paatage sig Værgemaalet for Eyler, Mogens og Tyge Ulfeldt, til Henning Valkendorf for Flemming Ulfeldt og til Johan Friis for Ebbe Ulfeldt. Udt. i F. T. 4, 156 b.

— Miss. til Peder Basse og Erik Bilde. Kongen har for nogen Tid siden⁵ bevilget, at Bønderne i Tryggeløf Sogn

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Besoholmb ² Jvfr. Miss. af 23. April 1631 til Sigvart Urne. ³ K. har: Episc. et facult. theol. ⁴ Bolig. ⁵ 23. April 1630.

paa Langeland maa beholde deres Sognetiender for Fæste og Afgift efter den Mands Død, som havde dem i Fæste paa deres Vegne, hvorefter Hr. Povel Christoffersen, Sognepræst til Tryggeløf og Foedslette Sogne, har erhvervet Kongens Bevilling¹ paa samme Tiender, fordi hans Kald var saa ringe, og fordi Bønderne havde givet Kongen vrang Angivelser. Af Adressaternes Erklæring har Kongen nu set, at alle Bønderne tilforn har fæstet samme Tiender, at de samtlig har ydet Afgiften deraf, og endvidere at Hr. Povel Christoffersen ikke dyrker al den Jord, som ligger til hans Præstegaard, hvoraf det ses, at hans Sogne ikke er saa ringe, at han ikke vel skulde kunne underholde sig deraf. Adressaterne skal straks lade Tryggeløf Sognemænd faa samme deres Tiender i Fæste, dog skal de af hver Part af Tienderne give 1 Ørte Byg mere i Fæste end hidtil, hvilket de selv har tilbudt, og give Hr. Povel Christoffersen sit Fæste tilbage, saa at Bønderne beholder Tienderne efter deres forrige Bevilling og som det tilforn har været. F. T. 4, 156 b.

22. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Ebbesen. Sognemændene i Vedslet i Skanderborg Len har berettet, at M. Jørgen², Sognepræst i Skanderborg, har faaet Vedslet Sognetiende i Fæste, og at de har en stor Milsvej at føre samme Tiende. Lauridts Ebbesen skal tilholde M. Jørgen, dersom han vil have Tienden i Kærven, at han da modtager den i Sognet; men dersom han vil have den ydet i Skæppen, skal Lauridts Ebbesen forhandle mellem ham og Bønderne, saa at M. Jørgen kan have noget til sin Fordel. J. R. 8, 349. K.

— Aab. Brev om, at Sandemændene i Slavs Herred i Koldinghus Len, Niels Søfrensen i Varbasse³, Jes Søfrensen i Fetting⁴ og Niels Eskildsen i Grenkrogh⁵, som i denne Bestilling besværes meget med Rejser til Landstinget, saa at deres Næring forsømmes meget derved, herefter maa have de af dem beboede Gaarde fri for Ægt og Arbejde, saa længe de er Sandemænd. J. R. 8, 323 b. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Søfren Pedersen i Urløf paa Kronens og Kirkens Part af Tienden af

¹ 5. Jan. 1631.

² Mag. Jørgen Pedersen Obel.

³ Vorbasse.

⁴ Fitting, Vorbasse S.

⁵ Krog, Grene S.

Huornum Sogn og paa Kirkens Part af Urløf Sogns Tiende, hvoraf der aarlig af Hornum Sogn skal svares 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen, at levere paa de Steder, som Lensmanden anviser, hvilket er Kronens Part, og til Huornum Kirkeværger 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg og 1 Pd. Havre, hvilket er Kirkens Part af Huornum Tiende, samt til Urløf Kirke 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og $1\frac{1}{2}$ Pd. Havre, at levere Kirkeværgerne for samme Kirke. Udt. i Tb. 123.

23. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne. Det berettes, at der i Helsingør er en Person, ved Navn Herman Krummen, som forholder sig forargeligt i og imod Guds Kirke og Menighed. For at saadan Halsstarrighed ikke skal foraarsage Splid og Forargelse i disse Rigers kristne Kirke og Menighed, Gud til Fortørnelse, skal Frederik Urne, naar han modtager Biskoppens og Gejstlighedens Kendelse og Proces derom, sørge for, at samme forargelige Lem begiver sig ud af Riget. Sj. T. 24, 612. K.

— Lignende Miss. til Sigvort Urne om en Kvinde, ved Navn Anne Høyers, i Foderup By i Bosøholms Sogn i hans Len [Malmøhus]. Udt. i Sj. T. 24, 612 b og i K.

— Mageskifte mellem Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, og Kronen. F. R. 3, 487. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Malte Sehested til Sæbygaard og Kronen. J. R. 8, 323 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel og Dr. Jens Dynesen. Sognemændene i Tøstrup, Tostrup og Hodde¹ Sogne i Øster Herred i Lundenæs Len har berettet, at Kronens Part af den Korntiende, som de aarlig skal yde af disse Sogne, er lagt til Underholdning af de fattige i Varde, og at Hospitalsforstanderen dér aarlig tvinger dem til at give langt mere, end de kan taale, og mere end sædvanligt, fordi en Del af dem bør 2, paa tredje Mil derfra. For at de fattige kan faa, hvad de bør have, og Bønderne ogsaa kan blive ved Magt, skal Adressaterne med det allerførste taksere, hvad Sognemændene i de nævnte Sogne aarlig bør yde i Tiende i Hartkorn til Hospitalet,

¹ Tistrup, Tostrup og Hodde S., Ø. Horne H. J. T. har ved en Fejlskrift: Holde.

eftersom de i det højeste kan taale, og give det beskrevet fra sig, for at enhver kan vide at rette sig derefter og ikke besvære Bønderne videre. J. T. 8, 349 b. K.

23. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albrekt Skeel og Hr. Uldrik Sandberg. Sognemændene i 5 Sogne i Øster Herred i Lundenæs Len har berettet, at deres Herredsting er flyttet bort fra Fjerdingskirken og den Bys Mark, som ligger midt i Herredet, hvor det har ligget fra Arilds Tid, og at der, hvor det nu ligger, kun er en halv Milsvej til, hvor et andet Herred begynder, medens der paa de andre Sider er 2 eller 2½ Milsvej. De mener, at der med Herredstingets Flytning er sket dem for kort og til stort Besvær, især om Vinteren. Adressaterne skal nøje undersøge, hvorfor Herredstinget, som tilforn har staaet midt i Herredet, er flyttet derfra nærmere hen imod et andet Herred og ikke, som sædvanlig, er midt i Herredet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 350. K.

— Miss. til Christen Thommesen og Tønne Friis. En Del af Kronens Bønder i Skanderborg og Aakær Len har berettet, at de tiltales for den Landgilde, som de resterede med før Fjendernes Indfald i Jylland, og for Smørlandgilden og Skatten for 1627, som ikke er ydet, og hævder, at afdøde Hr. Jørgen Skeel til Soustrup og Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, som Kommissarier har eftergivet dem baade den resterende Landgilde, Smørlandgilden og Skatten for 1627 under Forbehold af Kongens Godkendelse. Adressaterne skal snarest forføje sig til Skanderborg og Aakær Len, lade Bønderne kalde for sig paa de bekvemmeligste Steder og i Nærværelse af de Skrivere, som dengang var dér og nu er dér, nøje forhøre dem om, hvor meget enhver resterede med, da Fjenden kom ind i Landet. Da nogle af Kronens Bønder hævder, at de, dengang de kejserlige var dér i Landet, har leveret deres Smørlandgilde og Skat til Slotsskriverne paa Skanderborg og Aakær Slotte, skal Adressaterne ligeledes nøje undersøge, hvor meget enhver af dem har leveret i Smørlandgilde og Skat til de Slotsskrivere, som dengang var paa Skanderborg og Aakær Slotte, og hvornaar det blev ydet, og snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 350 b. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da det berettes, at Christopher Galde til Beckeskouf er død, og at hans Arvinger

er bosiddende udenfor Riget, skal Adressaten lade ham gøre en hæderlig Begravelse. Bekostningen ved denne skal den Afdødes Arvinger erstatte ham. Sj. T. 24, 612 b.

24. Nov. (Vordingborg). Miss. til Frederik Reedtz. Palle Rosenkrantz til Krengerup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har faaet Befaling til at sørge for afdøde Christopher Galdes Begravelse, men da han ved andre Bestillinger for Kongen er forhindret deri, skal Frederik Reedtz i hans Sted paa Kongens Vegne sørge for Begravelsen. Sj. T. 24, 612 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel og Reinholt Heidenstrup. Da Bønderne i Hafverslof Sogn i Han Herred under Sejlstrup Slot har begæret Afslag paa deres Landgilde, som de nærmere kan se af medfølgende Supplikation, skal de undersøge Sagen, under Forbehold af Kongens Godkendelse gøre en Anordning, saa at der sker Bønderne, hvad der er billigt og ret, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 351.

25. Nov. (—). Miss. fra Prinsen [Christian (V)] til Ifver Dyre. Da han har begæret Respit paa de 2000 Dlr., som han er Prinsen skyldig, saaledes at de maa blive staaende omkring endnu et Aar, tillader Prinsen, at Pengene bliver staaende hos ham til tilkommende Aar 1633, dog at han erlægger dem til Kieler Omslag til samme Tid, til hvilken de nu til dette Omslag er opsagt. J. T. 8, 351.

26. Nov. (Vordingborg). Miss. til Verner Parsberg og Erik Juel. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at indstævne for sig til Mikkelsdag i Viborg Frederik Munk til Harridtskier og Hendrik Rantzau til Smaalle for at likvidere en Indførsel mellem dem efter en Kontrakt, som er afsluttet paa sidste Herredag i København mellem Frederik Munk og Hendrik Rantzaus Fuldmægtig Gregers Hvid om, hvad Frederik Munk skulde udlægge af Jordegods og rede Penge eller give i Pant til Gregers Hvid paa Henrik Rantzaus Vegne for den Indførsel, som afdøde Adolph Frederik Sehested har ladet gøre i Frederik Munks Jordegods, hvilket han siden har solgt til Anders Friis til Vreløf Kloster. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, gives der dem Befaling til

¹ 15. Juli 1631.

inden førstkommende Jul at indstævne alle de interesserede Parter for sig i Viborg og uden videre Ophold i alle Maader efterkomme Kongens forrige Befaling. Endvidere skal de indstævne Frederik Munk med sine Jordebøger paa det Gods, som han skal udlægge, og afgøre de muligt om denne Kontrakt opstaaende Stridigheder ved Dom. Dersom nogen af Parterne udebliver og ikke vil møde til fastsat Tid og Sted, skal denne Befaling dog ikke udsættes yderligere af den Grund, men der skal gaa endelig Dom i Sagen. J. T. 8, 351 b.

26. Nov. (Vordingborg). Miss. til Frederik Munk. Kongen har for nogen Tid siden udstedt Befaling til Verner Parsberg til Lynderupgaard og Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, om at likvidere en Indførsel imellem ham og Hendrik Rantzau til Smaale, holstensk Raad og Embedsmand paa Rendsborg Slot, i Henhold til en paa sidste Herredag imellem dem afsluttet Kontrakt. Da det nu berettes, at Frederik Munk ikke har villet møde efter disse gode Mænds lovlige Citation paa de Steder og til den Tid, til hvilken han blev kaldet efter Kongens Befaling, men at han er blevet borte fra Retten uden al lovlig Undskyldning, befales det ham, naar nævnte gode Mænd igen lovlig indstævner ham til at møde for dem til bestemt Tid og Sted i Rette efter Kongens Mandat, da endelig at møde og medtage Jordebøgerne paa det Gods, som han skal udlægge, og andre Dokumenter, som han har at fremlægge i samme Sag, „anseendes at du for dennem din Nødtørft haver at fremdrage“, for at Kongens Befaling ikke længere skal blive opholdt ved hans Overhørighed. J. T. 8, 352.

30. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne. Det berettes, at en Mand, der er blevet ihjelslaaet af en af sine Uvenner paa noget Kannikegods, nemlig hos Bent Saxensen i Tommeholm i hans Len [Kristianstad], endnu ligger ubegravet paa syvende Aar. Han skal sørge for, at dette Lig med det allerførste stedes til Jorden, dog under Forbehold for enhver til at paatale Sagen efter Loven. Sk. T. 5, 477 b.

— Miss. til Mogens Kaas og Bispen i Fyen. Hvad Kerteminde Kirkeværge har andraget om, kan de se af medfølgende Supplikation¹. De skal indstævne Parterne for sig og,

¹ Bagpaa Orig. er skrevet: ang. St. Lauritzes Kirkejord ved Kierteminde.

hvis de ikke kan forlige dem i Mindelighed, snarest indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet. F. T. 4, 157. Orig. i Landsark. i Odense.

30. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albrekt Skeel og Dr. Jens Dynessen om nøje at undersøge Sognepræsten¹ i Sembs Levnedforhold og hans paastaaede Drukkenskab og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorledes det i Sandhed forholder sig dermed, og hvorvidt det nøjagtigt kan gøres bevisligt. J. T. 8, 352.

2. Dec. (Nykøbing). Miss. til Just Høg, Hofmester for det kongelige adelige Akademi i Sorø. Der tilsendes ham 12,000 Rdlr. in specie, som Kongens Moder, Dronning Sophia, har foræret til Sorø, som alene maa bruges til Nytte, Forbedring og Fremtarv for Skolen og Akademiet. Han skal give Kongen Kvittans paa, at disse 12,000 Rdlr. er leverede ham. Sj. T. 24, 613 b. K.²

— Miss. til Christoffer Mormand og Hendrik Lindenov. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at Jomfru Birrete Mormand maa sælge sit Gods. Da hendes Broder Herlof Mormand til Seddinge agter at købe dette Gods, skal Adressaterne paa hendes Vegne tilskøde ham dette Gods og paase, at der ikke sker hende for kort ved dette Køb, og at de Penge, som hun faar derfor, anvendes til Nytte for hende. Sk. T. 5, 478.

4. Dec. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz. Da det berettes, at Jomfru Margrette Rosenkrantz, hvis Værge han er, har en Del Strøgods, som ligger ubelejligt for hende, tilledes det ham at sælge dette Strøgods og igen at købe et andet godt Stykke samlet Gods til hende. Sj. T. 24, 613 b. K.

— Miss. til Borkor Rud og Christoffer Stensen. De skal straks begive sig til Nykøbing, saa at de næste Dag kan optage Inventarium over det, som findes paa Slottet. Sm. T. 6, 340.

9. Dec. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Niels Olufsen

¹ Vistnok Jørgen Kristensen, senere Sognepræst i Reisby. ² Tr.: E. G. Tauber: Sorø Acad. under Christian IV og Frederik III. Aktst. S. XXI.

i Grested til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om det af en Husmand begaaede Drab paa hans Broder i Ramsløse i Holbo Herred i Kronborg Len. Sagen blev ikke forfulgt paa fersk Fod, men først et halvt Aar efter, og da Sandemændene paa Sjællandsfar Landsting da vilde fyldestgøre deres Tov, tillod Landsdommeren det ikke. Sj. R. 18, 600.

9. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hans Tesche, som en rum Tid har tjent Kongen og Kongens Søn Prins Christian (V), og som nu er forløvet af denne Tjeneste, fritages for al kongelig og borgerlig Skat og Tyngte i Malmø eller hvor han ellers nedsætter sig i Danmark. Sj. R. 18, 600.

— Bestalling for Anders Madtsen som Tolder og Sisemester i Kalundborg med samme Løn som hans Formand fra 19. Okt. 1631 at regne. [Med Artikl. 1—6]. Sj. R. 18, 600 b.

— Bestalling for Lauridts Hansen som Tolder¹ og Sisemester i Faaborg fra 1. Maj næstforleden at regne med samme Løn, som hans Formand² har haft, hvilken Løn aarlig skal kvitteres i hans Regnskab. For denne Løn skal han oppebære Kommissariatolden og al anden Kronens Rettighed. [Med Artikl. 1—2 og 4—6]. F. R. 3, 492 b.

— Bestalling for Mads Rasmussen Kock, Byfoged i Mariager, som Tolder og Sisemester i Mariager med samme Løn som hans Forgænger fra 11. Okt. sidstforleden at regne. Han skal for samme Løn oppebære Kommissariatolden og al anden Kongens Rettighed. [Med Artikl. 1—6]. J. R. 8, 326 b. K.

—³ Aab. Brev om, at der skal holdes almindelig Herredag i København 1632 den første Mandag efter Trinitatis Søndag, som indfalder den 28. Maj. Udt. i Sj. T. 24, 614. K. Orig. (til Odensegaards Len) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Stiftslensmændene Otte Skeel i Vendelbo Stift,

¹ Overskriften har: Toldskriver. ² Efter de faa bevarede Antegnelser til Faaborg Toldregnskaber var Peder Hansen Tolder her i 1627, men allerede fra samme Aar fungerede Lavrids Hansen som Tolder. Nogen Bestalling for førstnævnte ses ikke at være udfærdiget. ³ I Sj. T. er Dateringsstedet glemt.

Knud Gyldenstjerne i Viborg Stift, Laurits Lindenov i Aarhus Stift, Hr. Albret Skeel i Ribe Stift, Henning Valkendorf i Fyens Stift, Gabriel Kruse i Sjællands Stift og Sigvort Urne i Skaane Stift om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Stift, saa enhver kan vide at rette sig derefter og i Tide kræve Stævninger. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense. Udt. i Sj. T. 24, 614.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne Niels Krag og Errik Juel i Jylland, Claus Brockenhuus i Fyen, Errik Bilde paa Langeland, Holger Bilde i Lolland og Falster, Jørgen Seefeld i Sjælland, Errik Krabbe i Skaane, Knud Gabriel i Halland, Mats Koefoed paa Bornholm og Villom Thomesen i Blekinge om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og siden holde det til Stede ved Landstinget. K. Udt. i Sj. T. 24, 614.

— Miss. til Rigsraaderne Hr. Christen Friis, Hr. Albret Skeel, Hr. Anders Bilde, Jens Juel, Mogens Kaas, Tagge Thott, Claus Daa, Christian Thomessen, Christopher Ulfeldt, Otte Skeel, Jost Høg, Hans Lindenov og Frants Rantzau om at give Møde i København den 1. Mandag efter Trinitatis Søndag, som er den 28. Maj førstkommende, for sammen med Kongen at sidde Retterting og raadslaa om Rigets magtpaaliggende Anliggender. K. Orig. (til Hr. Christen Friis) i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Miss. Udt. i Sj. T. 24, 614¹.

— Miss. til Statholder Frants Rantzau om Afgørelse af Mellemværendet mellem Kongen og Silkekompagniet. Sj. T. 24, 614. K. (Tr.: KD. V. 125).

— Miss. til Hans Lindenov. Daarete, Jacop Bruns Enke, paa Søllemarkgaard paa Samsø har berettet, at Jorden til Søllemarkgaard ikke er skiftet og delt mellem de til Gaarden liggende Bønder, hvorved de, som har ringe Gaarde, undertiden besværes med ligesaa meget Arbejde som de, der har store Gaarde og driver stor Avl. Hun har begæret, at der til Tinge maa blive opkrævet uvildige Mænd, som kan skifte og dele den

¹ Efter Udt. i Sj. T. er tilføjet: og er skrevet lige som Herredagsbrevene, som udgik den 22. Dec. 1630 næstforgangen Aar.

til Gaarden liggende Jord og Arbejdet, være sig med at holde Gærder vedlige, age Ved og alt andet, som Bønderne med Rette bør gøre og altid har gjort, mellem Bønderne, for at der ikke skal ske nogen af disse for kort. Da dette i sig selv er billigt og gemenlig plejer at ske saaledes til Kongens Slotte og Lade-gaarde, skal Hans Lindenov med det allerførste til Tinge lade opkræve uvildige Mænd, som kan skifte og dele Jorden til Søllemarkgaard mellem Bønderne og ligeledes fordele det ovennævnte Arbejde mellem dem, eftersom enhver af dem har Brug til. Han skal nøje paase, at Daarete Bruns nyder al den Herlighed og Rettighed i Øer og Marker, som plejer at ligge til Søllemarkgaard og bør ligge dertil med Rette, og skal tilholde Bønderne alvorligt at være hende og hendes Fuldmægtig hørige og lydige, saafremt de ikke vil tiltales og straffes derfor. Sj. T. 24, 614 b.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene Jurgen Vind og Sten Beck om, at Kongen har bevilget, at Otte Skeel til Hammelose, Embedsmand paa Aalborghus, maa faa godtgjort Afkortningen paa Bøndernes Landgilde i Bøvling Len, hvormed han har været forlenet, efter de Tingsvidner, hvorefter han har bevilget denne Afkortning, og endvidere Afkortningen paa forarmede Bønder i samme Len. K.¹ Sj. T. 24, 615.

— Miss. til Frederik Reedtz. Da Fru Karen Grubbe til Skiørpinggaard har begæret 1 Selvejergaard, hvormed hun selv er forlenet paa Livstid, en anden Gaard og nogle øde Jorder, kaldet Klitemarken, alle i Skiørpinge i Stevns Herred i Trygge-

¹ Ved K. ligger et særligt Blad: „Fortegnelse paa hvis Poster Hr. Statholder vilde tale Hs. Maj. til om, paa velb. Otte Skeels Vegne af Bøvling Len: 1. Til Afkortning paa øde og forarmet Gods. 2. Afkortet for tvende Herredsfogders Landgilde for deres Bestilling og Umag. 3. Til Afkortning paa Bøndernes Landgilde, som af forskrevne Otte Skeel selv gjort er og efter Tingsvidners Lydelse, og beløber 146½ Rdr. 1½ Ort 7½ Sk.“ Med en anden Haand er tilføjet: „Afkortning paa forarmede Bønder. — NB. Kong. Maj. Brev anlangende Herredsfogdernes Gaarde. — At Hr. Statholder ville have Ihukomme og tale K. M. til om Guterlefgaard“. De første 2 Poster og de to sidste Tilføjelser er overstreget. Udfor Post 3 og den første Tilføjelse er skrevet: „Bevilget at godtgøres“.

vælde Len i Sjælland, til Mageskifte for 2 Gaarde i Løgerup i Stevns Herred, skal han med det allerførste undersøge dette Godses Lejlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det Gods, som hun begærer til Mageskifte, for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 24, 615 b. K.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Ofve Gjedde til Tommerup, Befalingsmand over Eger og Brunlag Len, har begæret 2 Kapitlet tilhørende Gaarde i Trannerup By i Kvindinge Sogn i Sønder Asbo Herred i Helsingborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Karleby, skal de undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 478 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Da Erik Juel til Hundsbeck, Befalingsmand paa Gudum Kloster og Landsdommer i Jylland, har begæret 2 Gaarde i Os¹ Sogn, 1 Gaard i Hieager, 1 Gaard i Abildie², 5 Gaarde og 1 Bol med Gadehus og Afbygger i Hastrup By, alle i Os Sogn i Skads Herred i Riberhus Len, til Mageskifte for 2 Gaarde i Boldersager i Nebølle Sogn³, 1 Part i Roehn⁴ Mølle, 2 Gaarde i Tranneberg, 2 Gaarde i Niersbierrig⁵ By og Sogn, 1 Gaard i Augenbeck⁶ i Aastrup Sogn, 1 Gaard i Virup⁷ By og Sogn og 1 Gaard i Mejls, alle i Skads Herred i Riberhus Len, skal han med det første indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt førstnævnte Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 353. K.

— Miss. om Stykker og Munion, som var laant af Tøjhuset, desligeste Restancebreve⁸ om Kommissariernes den smaa Told, som de resterer og tilbagestaar med. „Og blev disse forskrevne Breve ikke registreret for deres Mangfoldigheds Skyld, tilmed gøres intet fornøden at registreres, dog findes Kopierne her til Stede i Kancelliet“. Udt. i Sj. T. 24, 620 og K.⁹

¹ Øse S. ² Abildhede. ³ Boldesager, Jerne S. ⁴ Kaldes i Kr. Sk.: Roste Mølle. ⁵ Næsbyerg. ⁶ Agerbæk, Faaborg S., Skads H. ⁷ Vejrup, Gørding H. ⁸ Jvfr. Noten til det næste Miss. ⁹ I Fortsættelse heraf følger Bemærkningen ndfr. under 17. Dec. 1631.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss.¹ til Frederik Urne til Alslef, Embedsmand paa Frederiksborg Slot. Kommissarierne i Skaane har berettet, at Tolderen i Slangerup resterer med sit Regnskab for Aaret 1630—31. Da saadant er ganske utilbørligt, skal han tilholde den eller de vedkommende straks at klarere for samme Regnskab hos Kommissarierne inden 1. Febr., og hvis de ikke med Kommissariernes Kvittans beviser, at Regnskabet er endelig berigtiget, skal Frederik Urne lade deres Gods lovligen fordre, saavidt Tolden mest har kunnet indbringe, og inden 1. April tilstille Kommissarierne det paa den skyldiges Bekostning. Dog er hermed ikke ment, at der ikke skal fordres endeligt og vist Regnskab hos de skyldige, og for at ingen skal besvære sig over, at de overiles, skal han straks forstændige og advare Vedkommende herom, at de sig i Tide for Skade kan tage i Vare. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Lignende Miss. til Henning Valkendorf om Tolderen i Bogense, som resterer med sine Regnskaber for 3 Aar, fra 1626 til 1629. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Af hosfølgende Kopi kan de se, hvad Kongen har befalet om den af dem fremsendte Fortegnelse over Toldrestancer. De skal tilsende Lensmændene et Anslag paa, hvad samme resterende Regnskaber plejer at beløbe sig til. Sk. T. 5, 478.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Claus Machabæus til Ettrup har berettet, at der er opstaaet Trætte imellem ham og afdøde Peder Andersens Brødre Peder Andersen, nu Indvaaner i Halmstad, og Pofvel Barkaus om nogle Regnskaber. Erik Rosenkrantz skal hjælpe Claus Machabæus til Rette, saa at han uden stor Vidtløftighed kan komme til Rette med Peder Andersens Brødre om de nævnte Regnskaber. Sk. T. 5, 478.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Bønderne i Slettager, Torup, Kinderød, Drengserød og Kragserød Sogne i Halmstad Len har berettet, at Skovmus sidste Sommer har anrettet

¹ Dette og det følgende Miss. er sikkert et Par af de i det foregaaende Stykke omtalte Restancebreve, hvilket bl. a. fremgaar af, at der i Brevet stadig anvendes Formen: de, dem osv., skønt der kun er Tale om én Tolder.

stor Skade paa deres Korn, saa at det har været ganske opædt og fordærvet paa deres Agre, og har begæret, at de, som har deres Kirketiende i Fæste og giver en aarlig Afgift af den, maa faa noget Afslag paa Afgiften af Kirketienden. Da Bønderne har lidt saa stor Skade, og da Kirkerne i de nævnte Sogne skal være ved saadan Formue, at de vel kan taale at miste noget, tillader Kongen, at de skadelidte Bønder maa forskaanes for Halvparten af den Afgift, som de i Aar skal yde af Tienderne til Kirkerne. Erik Rosenkrantz skal sørge for, at de ikke besværes med at udrede mere end Halvparten af Tienderne. Sk. T. 5, 478 b.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Erik Rosenkrantz. Kongen har bevilget, at Bønderne i Halmstad Len maa forskaanes for Halvdelen af den nu paabudte Skat. Endvidere har Bønderne i Sletager, Torup og Kinderød Sogne i Halmstad Herred og i Gunderup, Drengserød, Krogserød og en Del af Abild og Asige Sogne i Aarstad Herred berettet, at de i Aar har lidt stor Skade af Mus, som er kommet i saa stort Tal fra Skovene, at de har afskaaret og opædt alt Korn, baade Rug, Byg og Havre, paa Agrene og ydermere skaaret Halmen i saa smaa Stykker, at Bønderne ikke har kunnet høste noget deraf, hvorfor disse har andraget om at maatte forskaanes for den i Aar paabudte Skat. Erik Rosenkrantz skal lade dem, der saaledes har lidt Skade af Mus paa deres Korn, være forskaanet for dette Aars Skat, dog skal han nøje paase, at kun de forskaanes, som har lidt stor Skade af Musene. Han skal føre det til Regnskab. Sk. T. 5, 479.

— Aab. Brev om, at Froprædiken i Odense maa holdes i St. Knuds Kirke og Tolvprædiken i Graabrødre Kirke. F. R. 3, 493 b. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 553. Dsk. KL. III. 198 f.).

— Miss. til Jørgen Brahe. En Mand, ved Navn Anders Pedersen Hatfilter, har berettet, at han i den urolige Tid maatte undvige fra Haderslev fra Hus og Gaard, som blev afbrændt for ham, og at han først begav sig til København og derfra til Assens, hvor han har opholdt sig omtrent et Aar, indtil han kunde faa noget bygget op igen i Haderslev. Medens han opholdt sig i Assens, blev han nogle Gange paamindet om at tage Borgerskab, hvilket han ogsaa godvillig har gjort.

Da han saa forleden Mikkelsdag vilde begive sig tilbage fra Assens til Haderslev med sin Formue, blev han opholdt af Byfogden i Assens og maatte ikke rejse, før han betalte Sjette- og Tiendepenge, fordi han vilde drage ud af Riget. Men da han ikke vil drage videre end til Haderslev, hvor han tilforn har bygget og boet, og som er hans Fødeby, skal Jørgen Brahe, naar Anders Pedersen Hatfilter henvender sig til ham med dette Missive, sørge for, at han kan komme umolesteret afsted med det Gods og den Formue, som han har i Assens. F. T. 4, 157.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas og Bispen i Fyen. Da det berettes, at Kirken i Kerteminde i Fyen er meget brøstfældig, og at Borgerne dér ikke formaar at reparere den, har Kongen bevilget, at Kirkerne i Nyborg Len efter deres Evne maa bidrage til denne Kirkes Reparation. Adressaterne skal paalægge hver Kirke i nævnte Len efter dens Formue, hvad der er nødvendigt til Kerteminde Kirkes Reparation. Siden skal Borgerne i Kerteminde holde Kirken vedlige. F. T. 4, 157 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Emmicke Peitersen har berettet, at en Mand, ved Navn Hans Rasmussen, som opholder sig dér i Lenet [Odensegaard], for nogen Tid siden i Emmicke Peitersens Gaard paa skælnsk Vis uden al Aarsag bagfra har hugget ham en stor Skade midt i Hovedet, saa at han styrtede. Emmicke Peitersen har ved Herredsting og Landsting faaet ham dømt for denne Gerning, for hvilken han er dømt fra sin Fred og at fare som fredløs Mand. Disse Domme vil Hans Rasmussen hverken stævne eller rette sig efter, og Emmicke Peitersen har derfor begæret Befaling til Henning Valkendorf om at tilholde Hans Rasmussen at stævne Dommene inden en vis Tid eller ogsaa lade ham fængsle og sende til Bremerholm. Henning Valkendorf skal gøre dette. F. T. 4, 158.

— Bevilling for Hendrik Rantzau til Broebygaard til fra Jylland at udføre saa meget Kvæg til sin Gaard i Fyrstendømmet Holsten, som han kan stalde paa denne Gaard. J. R. 8, 326.

— Aab. Brev, hvorved Christen Jepsen, Herredstings skriver i Øster Herred i Lundenæs Len i Nørrejylland, efter Andragende faar Bevilling til at være Herredsskriver i nævnte Herred paa Livstid, saa længe han forholder sig i samme Bestilling, saa at ingen med Rette kan beklage sig over

ham, og han ikke foruretter nogen i nogen Maade. J. R. 8, 326. K.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne og Verner Parsberg. Der har i langsommelig Tid været Trætte imellem Jørgen Grubbe til Tostrup og Falck Gjõe til Braadskouf om noget Gods efter afdøde Fru Dorrette Krabbe, og Adressaterne har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at likvidere dette Gods imellem dem. Da denne Likvidation endnu ikke er afsluttet, snart af den ene Aarsag, snart af den anden, og da Sagen fremdeles er optaget af dem til førstkommende Snapsting i Viborg, befales det dem til nævnte Tid og Sted uden videre Forhaling at bilægge de mellem de tvistige Parter muligt opkommende Stridigheder om samme Likvidering i Mindelighed eller afgøre Sagen ved Dom. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og efterkomme denne Befaling uden videre Ophold. J. T. 8, 353 b.

— Miss. til Gunde Lange til Bredning, Jørgen Mund, Jahan Friis og Jahan Brockenhuus. De har for nogen Tid siden faaet Kongens Befaling til at være Ridemænd imellem Fru Beritte Brockenhuus, Enke efter Jacob Ulfeldt til Urup, paa den ene og Ellinge Mænd paa den anden Side om et Markeskel, som Sandemænd har svoret og gjort imellem Elling Mark og Satterup Mark. De skal snarest tilendegøre denne Befaling, for at Parterne paa begge Sider en Gang for alle kan komme til endelig Ende dermed. J. T. 8, 354.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Da det berettes, at Bygholmbs, Løsning og Nedie² Møller er meget brøstfældige, har Kongen befalet Tønne Friis til Hesselager, Befalingsmand paa Stjernholm Slot, at lade dem istandsætte. Men da der efter Tingsvidnerne til deres Reparation vil udkræves et stort Antal Tømmer, som ikke er at faa i Stjernholms Len, med mindre de ringe Skove, som findes dér, skal ophugges med Rode og fordærves, skal Adressaten udvise Tønne Friis det fornødne Tømmer til disse Møller i Skanderborg Skove og lade

¹ 5. Juni 1627.

² Formentlig: Nedermølle, Hatting S. og H.

Skanderborg Tjenere føre det til de nævnte Møller, da der dog kun ligger faa Tjenere til Stjernholm Slot. J. T. 8, 354. K.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Da Kongen af hans Indlæg og Tingsvidner har erfaret, at Løsning og Neder Møller¹ i hans Len [Stjernholm] er meget brøstfældige og endelig maa repareres, om de ellers skal være ved Magt og Kongen vil have den aarlige Skyld deraf, skal han lade disse Møller reparere, saavidt det endelig gøres fornødent, dog at alting sker med den ringest mulige Bekostning, hvilket han skal føre sig til Regnskab. Kongen har befalet Laurids Ebbesen til Restrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, at skaffe ham Tømmer dertil af Skanderborg Skove. J. T. 8, 354 b. K.

— Miss. til Niels Krag. Bønderne i Vilsløf og Darum Sogne i Riberhus Len i Varsyssel Provsti, hvormed han er forlenet, har berettet, at de i Aaret 1630 har lidt stor Skade paa deres Kornsæd ved den store Storm og Vandflod, som overgik deres Marker, saa at de ikke formaar at yde den sædvanlige Afgift til Kirkerne i de to Sogne for samme Aar, og har begæret at forskaanes for denne Afgift. Da Kongen af Niels Krags Beretning ser, at begge Kirker er vel ved Magt og uden Gæld, skal han forskaane Bønderne i disse to Sogne for samme Aars Kirketiende, dog eftersom enhver har lidt Skade til. J. T. 8, 354 b.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel. De har for rum Tid siden faaet Befaling til at være til Stede ved Skiftet mellem Knud Galt og hans Medarvinger efter deres afdøde Forældre². Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, fordi en Del af Arvingerne er udeblevet, skal Adressaterne med det allerførste indstævne Parterne for sig til belejlig Tid og Sted. Dersom de interesserede, lovlig indstævnede, ikke møder, skal Adressaterne afsætte de udeblevnes Part og tilendebringe Skiftet efter Kongens egen Befaling. J. T. 8, 355.

— Miss. til Niels Krag og Gunde Lange. Da Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, som i nogen Tid

¹ Bygholms Mølle nævnes ikke i dette Brev, jvfr. det foregaaende.

² Gjord Pedersen Galt († 1591) og Regitze Rosenkrantz Folmersdatter († 1618); jvfr. herom Miss. 27. Maj 1618 m. fl.

har været Væрге for sine Søstre Jomfruerne Lene, Maren og Margrette Juel, til førstkommende Snapsting agter at gøre Rede for dette Værgemaal, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar Erik Juel gør sine Søstre Regnskab for, hvad han har haft under Hænder, og de kvitterer ham derfor, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 355¹.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Orning. Da Ifver Dyre til Hvidstedgaard har beklaget sig over, at han besværes med Agen fra en Mands Gaard til en anden i hvert Sogn, naar han lader hente den Brohavre, som han aarligt oppebærer af Ilebro, skal Jørgen Orning undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt Bønderne i samme Herred uden nogen lang Rejses Besværing kan levere Brohavren fra hvert Sogn paa et bestemt Sted, hvor de tilsiges derom af Ifver Dyre, for at han kan modtage den i en samlet Sum hos én Mand i hvert Sogn. J. T. 8, 355 b.

15. Dec. (—). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup. Fru Ingeborg Parsberg, Enke efter Ifver Juul til Villestrup, har berettet, at Niels Friis til Lundergaard har tilbudt at afhænde noget Gods, som ligger ikke langt fra hendes Gaard Kvistrup, til hende, men da Niels Friis's Tilstand ikke er saaledes, at han selv kan bortskøde sit Gods, skal Adressaten, naar de er blevet enige med hverandre om Købet, give Fru Ingeborg fuldkomment Skøde paa samme Gods. J. T. 8, 355 b. K.

16. Dec. (—). Fundats, hvorved Kalundborg, Næstved og Ringsted Hospitalers Gods lægges til Vartov Hospital udenfor København. Sj. R. 18, 601. (Se Kr. Sk. og Dsk. KL. III. 197. Tr. (m. Datum: 10. Okt. 1631 og med nogle mindre Afvigelser) i Hofmans Fundat. X. 44 ff.)².

¹ Tr. i Udt. i: O. Nielsen: Histor. Efterretninger om Malt Herred S. 94.

² I Hofmans Fundat. X. App. til Sjæll. Stift er den Del af Brevet, som vedrører Kalundborg Hospital, trykt m. Datum: 16. Dec. 1631, jvfr. Dsk. KL. III. 199).

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisner om, at han saavel som hans Efterkommere skal paase, at ingen uden rette Hospitalslemmer fremsendes af forbemeldte Steder¹ og ikke underholdes længere, end de er rette Hospitalslemmer. Ligeledes skal han paase, at de mest vedtørfelige² og elendige fremsendes; saafremt de forbigaas, skal han befordre dem og tilbagesende de uvedtørfelige. Sj. T. 24, 618 b. K.

— Miss. til Gabriel Kruse. Det berettes, at en af Fru Lisbet Bilde til Frøsløf, Sigvord Becks Enkes Bønder, som er bosat i Ramsøe Herred i Roskilde Len, har kastet en Speciedaler paa Ramsøe Herreds Ting forleden Mandag otte Dage og har klaget sig retsløs for en Dom, som Herredsfogden samme Dag har afsagt imellem Fru Lisbet Bilde og ham, fordi han ikke har leveret sin Landgilde i rette Tid. Da Herredsfogden derefter er opstanden og ikke tør forhøre Sagen videre, førend der er gaaet Dom imellem ham og Bonden om samme Retsløshedsklage, skal Gabriel Kruse forordne en anden, som kan sidde i Herredsfogdens Sted, indtil der er gaaet Dom mellem Herredsfogden og Bonden, saa at man kan erfare, hvem der har Uret. Sj. T. 24, 618.

— Aab. Brev, hvorved det privilegerede Islandske Kompagni i København faar Bevilling til herefter at bruge Hvalfangeri under Island. Dersom de kan antræffe fremmede, enten Hvalfangere eller Doggere³, Engelske inden 4 Ugesøs⁴, andre Nationer inden 6 Mil nær Landet, skal det staa dem frit at tage dem op, dog skal Halvparten af samme Prise tilfalde Kronen. Hvad de saaledes erobrer, skal de føre til København og give Kronen den sædvanlige Told og Rettighed deraf. N. R. 5, 49.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at lade medfølgende aabne Brev⁵ læse og forkynde, hvor det gøres behov, og paase dets Overholdelse. Han skal tilholde alle de Falkefængere som ligger paa Island og fanger, naar de begiver

¹ Der maa være ment Kalundborg, Næstved og Ringsted og hentydes til ovenstaaende Fundats for Vartov Hospital. ² Fattige, trængende. ³ At dogge: drive Havfiskeri. ⁴ Sømil. ⁵ Formodentlig ovenstaaende Privilegium for det islandske Kompagni om Hvalfangst.

sig derfra, og, naar de et andet Aar igen drager derop, da at gøre dette paa det Islandske Kompagnis, Kongens Under-saatters, Skibe og ikke paa andre. N. T. 5, 189.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til det Islandske Kompagni om Handelen paa Island. Sj. T. 24, 619 b. K. (Tr. KD. V. 125 f. O. Stephensen og J. Sigurdsson: Lovsaml. for Island I. 215 f. M. Ketilson: Forordn. til Island II. 362 ff.).

— Miss. til Mogens Pax til Torup og Frederik Reedtz til Tygestrup, Embedsmænd paa Holbæk Slot og Tryggevælde Gaard. Da Axel Arenfeldt til Basnis, Befalingsmand over Giedske Len, har begæret 9 Gaarde, hvoraf 1 Gaard ligger til Sognepræsten i Høfve Sogn og 1 er øde, og 2 Gadehuse, hvoraf et er øde, i Lundby, 2 Gaarde i Lundsorup, 5 Gaarde, hvoraf 1 ligger til Hospitalet i Slagelse og 1 er øde, i Eggidsleffille, alle i Tierby¹ Sogn i Flakkebjerg Herred i Antvorskov Len i Sjælland, til Mageskifte for 4 Gaarde, hvoraf 1 er øde, i Skiørpinge, og 1 Gaard i Fordrup, alle i Antvorskov Birk, 2 Gaarde og 1 Gadehus i Kierkehelsinge, 1 Gaard i Giersløf, 1 Gaard i Hersleuf, 1 Gaard i Blesinge, alle i Løve Herred, 1 Gaard i Tierbye i Slagelse Herred og 1 Gaard i Flakkebjerg² By i Flakkebjerg Herred, og da der iblandt dette Gods findes efterskrevne Gaarde, som afdøde Alexander Raab von Pappenheim og nu hans Enke, Fru Rigitse Grubbe, har i Pant af Kronen, nemlig 3 Gaarde i Lundby og 1 Gaard i Lundsorup, alle i Tierbye Sogn i Flakkebjerg Herred, for hvilke hun begærer 1 Gaard i Eggitsleffille i Eggitsleffmagle Sogn, 3 Gaarde i Biere³ By og Sogn, alle i Flakkebjerg Herred, og da endvidere⁴ 1 Gaard i Lundbye ligger til Sognepræsten i Høfve og 1 Gaard i Eggidsleffille ligger til Hospitalet i Slagelse, skal de med det allerførste besigte baade det Gods, som Axel Arenfeldt begærer, og det, som han tilbyder til Vederlag, endvidere skal de besigte det Gods, som Fru Rigitse Grubbe har i Pant, give hende fuldt Vederlag efter Pantebrevets Lydelse og endelig paase, at der sker Hospitalet i Slagelse og Sognepræsten i Høfve fuldt Vederlag for de 2 Gaarde,

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Tyrby. ² K. har ved en Fejlskrift: Falckebieryby. ³ K. har ved en Fejlskrift: Bire. ⁴ Er en Gentaagelse af det ovenfor nævnte.

som Axel Arenfeldt begærer. De skal give deres Besigtelser beskrevet. Kongen har befalet Ventsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvortskov Slot, at være til Stede ved Besigtelsen. K. Sj. T. 24, 616.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sj. T. 24, 618.

— Miss. til Frederik Reedtz og Gabriel Kruse. Da Emnicke Sparre til Joenstrup har begæret efterskrevne Roskilde Kapitels Gods, nemlig 1 Gaard i Gørslef By og Sogn og 1 Gaard i Lidemark, begge i Bjæverskov Herred, til Mageskifte for 1 Gaard i Taagerup og 1 af Kapellanen Hr. Jesper Eriksen beboet Gaard i Oelstrup By i Uldsøe Sogn, begge i Faxe Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal underrette Kapitlet om, naar de foretager Besigtelsen, for at det kan lade sine Fuldmægtige være til Stede. Sj. T. 24, 619. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, har begæret 1 Gaard, kaldet Østergaard, og 7 Gaarde og 1 Bol i Vedt By¹, alle i Dronningborg Len, til Mageskifte for andet ligesaa godt Jordegods, skal Otte Marsvin til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet for andet belejligt Gods i samme Len. J. T. 8, 356.

— Miss. til Gunde Lange til Bregninge og Tyge Brahe til Tostrup, Embedsmænd paa Ørum og Skivehus Slotte. Da Jost Friis til Vaskiergaard har begæret 1 Selvejrbondegaard, kaldet Eskebeck, 1 Selvejrbondeværsted, kaldet Grandtsbol, 1 Stykke derhos liggende Kronjord, kaldet Peder Harboes Eje, 1 Krongaard, kaldet Lomfarbeck, og 1 til Vestervig Kloster liggende Krongaard, alle i Tørring Sogn i Skodborg Herred i Bøvling Len, til Mageskifte for 1 Gaard ved Heldom Kirke i Heldom Sogn i Skodborg Herred, 1 Gaard, kaldet Hiortkier, i Ramme Sogn, 1 Gaard, kaldet Gadgaard, i Fialdtring Sogn, 1 Gaard i Vandborrig Sogn og 1 Bol i Trans Kirkeby i Trans Sogn, alle

¹ Væt, Ørum S., Galten H.

i Vandfuld Herred, gives der dem Befaling og Fuldmagt til med første Lejlighed at besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 356 b. K.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jens Juel om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom. J. T. 8, 357 b.

— Miss. til Tønne Friis [til Hesselager]¹ og Lauridts Lindenov [til Øregaard, Embedsmænd paa Stjernholm Slot og Aarhusgaard]. Da Fru Birgitte Brockenhuus, Enke efter Jacop Ulfeldt til Urup, har begæret 1 Gaard i Naldal, 1 Gaard i Birkenis, 1 Gaard i Purup, 1 Gaard i Bleild By i Nebel Sogn, alle i Vor Herred i Skanderborg Len i Jylland, til Mageskifte for 2 Gaarde i Saaby i Yding Sogn, 1½ Gaard² i Tebstrup i Oustedt Sogn, 1 Gaard i Giedve og 1 Gaard i Tamstrup, begge i Taalstrup Sogn, alle i samme Herred og Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Laurids Ebbesen til Ristrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, at være til Stede ved Besigtelsen. J. T. 8, 358 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 358.

— Miss. til Gunde Lange [til Bredning, Embedsmand paa Ørum Slot] og Hendrik Lange [til Aaldager]. Da Jens Juel til Lindberg, Embedsmand paa Bergenhus Slot, har begæret 1 Gaard i Ølgoed By, ½ Bol i Ølgoedberg, 1 Gaard i Vestkier, ½ Bol i Bøllund, 1 Gaard i Agersnap og 2 halve Bol i Østbeck, alle i Ølgoed Sogn i Øster Herred i Lundenæs Len, til Mageskifte for 2 Gaarde og Bondegaarden i Kvie i samme Herred og Len, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, Embedsmand paa Lundenæs Slot, har erklæret, at Gaarden i Vestkier og det halve Bol i Bøllund for Belejligheds Skyld ikke

¹ Tilføjelserne i Parenteserne er her og i Miss. ndfr. sket efter det følgende forkortet gengivne Miss. ² For den ene nævnes kun Beboernes Navn; af Besigtelsen ses det, at denne er en Halvgaard.

kan bortskiftes fra Slottet, den første med at holde Sandemænd og anden Brugelighed, det andet, fordi der gøres adskillige „gængendes Gavn og Løbægter“ deraf, har Jens Juel tilbudt at gøre Kongen yderligere Udlæg for denne belejlige Brugelighed, hvorfor Kongen har bevilget ham samme Gaard og Bol, saafremt ingen anden Belejlighed findes end forbemeldte. J. T. 8, 360. K.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 359 b. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk om at lægge 1 Gaard i Menstrup By i Marrede Sogn i Flakkebjærg Herred i Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Malte Sehested til Sæbygaard, ind under Antvorskov Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. Sj. T. 24, 618 b. K.

— Miss. til Otte Skeel om at lægge 1 Gaard, 1 Bol og 2¹ Gadehuse i Hassing By og Sogn i Kær Herred i Vendsyssel, som Kongen har faaet til Mageskifte af Malte Sehested til Sæbygaard, ind under Aalborghus Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 8, 356. K.

— Miss. til Henning Valkendorf om at lægge 3 Gaarde i Huntsløf og 1 Gaard i Kettinge¹, alle i Kjølstруп Sogn, 1 Gaard i Agedrup By og Sogn, alle i Bjærgø Herred, 1 Gaard i Gundestrup i Odense Herred og 1 Gaard i Rolsted By og Sogn, alle i Odense Len i Fyen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, ind under Odense Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. F. T. 4, 158 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Tage Thott Andersen om at lægge 1 Gaard i Stafverlund med Skov til 100 Svins Olden i Hindsted Herred, 1 Gaard i Morum og 2 Gaarde i Nyrup, alle i Gislum Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, ind under

¹ Kertinge.

Mariager Klosters Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 8, 357 b.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Ebbesen om at lægge 1 Gaard i Ørild By i Farup Sogn i Nørhald Herred i Dronningborg Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, ind under Skanderborg Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 8, 358. K.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel om at lægge 1 Gaard og 2 Gadehuse i Aggersbeck, 1 Gaard i Skads, alle i Skads Herred, og 1 Gaard i Torpen¹ i Bellum Sogn i Vester Herred i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, ind under Riberhus Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 8, 359. K.

— Lignende Miss. til Christian Holck om at lægge 1 Bol i Eystrup By og Sogn i Vrads Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af ham selv, ind under Silkeborg Len. Udt. i J. T. 8, 359. K.

— Aab. Brev, hvorved M. Torben Hasebart, Sognepræst til Lund Domkirke, faar udlagt en til Prædikestolen liggende Gaard i Stefvie i Torne Herred i Stedet for 2 Gaarde, som Kongen har mageskiftet² bort til afdøde Axel Rosenkrantz til Glimminge. Sk. R. 5, 10. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Sigvort Urne. Da det berettes, at Trætten om Økier har faaet det Udslag, at der fra begge Sider er opkrævet særskilte Oldinge, som hver for sig har gaet og tovet, skal Sigvort Urne indtil Sagens Udgang ikke befatte sig med det, som i saa Maade er fragaaet ham af nogen af Oldingerne. Kongen har givet Christen Eriksen til Flegende samme Befaling, hvorved ingen betages sin Ret, men det, som spares, skal tilfalde den, der har bedst Ret. Sk. T. 5, 479 b.

— Lignende Miss. til Christen Eriksen om at holde sig

¹ Tarp, Billum S., V. Horne H.

² 28. Febr. 1624.

fra samme Oldingegang indtil Sagens Udgang. Udt. i Sk. T. 5, 479 b.

16. Dec. (Kbhvn.) Miss. til Hendrik Augesen¹. Da Fru Mette Biørnsdatter har berettet, at han med Trusel og Magt søger at afholde hendes Husbonde [Willich von Westhofen], som søger ham ved Retten, herfra, skal Adressaten snarest begive sig til København, for at Kongen kan forhøre ham om dette Overfald. Sk. T. 5, 479 b.

— Miss. til Willichius Westhofen. Da Kongen har befalet Hendrik Augesen snarest at indfinde sig i København, for at Kongen kan forhøre dem om det Overfald, som efter Angivelse af Adressatens Hustru Fru Mette Biørnsdatter er sket dem imellem, skal Adressaten ligeledes snarest begive sig til København og medtage Beviserne for den Trusel og Overfald, som Hendrik Augesen skal have forøvet mod ham. Sk. T. 5, 480.

— Miss. til Ifver Krabbe. Af hofølgende Kopi kan han se, hvad der berettes om Hendrik Augesen. Han skal hemmeligt anstille Undersøgelse herom og straks forhøre sig hos Fru Mette Biørnsdatter, Hendrik Augesens Halvsøster, hos hvem han bedst kan søge Vidner og Underretning. Han skal gaa ubemærket frem heri, vise hende dette Missive og ellers uden at nævne hende foretage Undersøgelser. Dersom han faar yderligere Oplysning herom, skal han anholde Hendrik Augesen og lade ham føre til København. Han skal desuden snarest indsende Erklæring om Sagen til Kongen. Sk. T. 5, 480.

— Miss. til Rigsraaderne i Skaane. Der er opstaaet Trætte imellem Borgemestre og Raad i Malmø paa den ene og Borgerne paa den anden Side om en Pengesum, som førstnævnte paa Byens Vegne har optaget hos Kongen, endvidere om nogle Mangler og om en Grundsø og Dam Vesten for Malmø. Da Borgemestre og Raad til bedre Oplysning om disse Sager har begæret at faa dem undersøgt ved Herredagen,

¹ Henrik Aagesen Gere, Søn af Bodil Akselsdatter Baden i dennes 1. Ægteskab med Aage Olufsen. Af sit 2. Ægteskab med Bjørn Knudsen Maaneskjold havde hun ovennævnte Datter Mette, som 1626 havde giftet sig med Willich von Westhofen.

som det nærmere kan ses af hosføjede Supplikation, skal Adressaterne indstævne de stridende Parter for sig, høre Borgerne, saavidt de er interesseret heri, og lade fremføre, hvad der kan oplyses om de nævnte Regnskabsmangler, Grundso og Dam efter begge de stridende Parters Angivelser. Det maa dog kun ske til Sagens Oplysning, da det er rimeligt, at hver af Parterne desuden til næste Herredag medfører de Dokumenter, Regnskaber og Akter, med hvilke de mener at kunne bevise eller afbevise noget, hvilket de ogsaa kan lade Parterne vide. Sk. T. 5, 480 b.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke om snarest til Kancelliet at indsende Erklæring om hosfølgende Supplikation, for at Kongen kan vide, om Kronens Bønder i hans Len [Lunde St. Peders Kloster] besværes saaledes, som de angiver. De Fodernød, som han har udsendt til Bønderne, skal han af Hensyn til den vanskelige Fodertid igen lade hente tilbage til sig fra dem. Avlen og Arbejdet paa sin egen Gaard skal han drive med sine egne Bønder og forskaane Kronens Bønder derfor. Sk. T. 5, 481.

— Miss. til Sigvort Urne. Da det berettes, at der for kort Tid siden i Malmø er blevet dræbt en Mand, ved Navn Søren Teske¹, og at ingen vil paatale denne Sag, skal Sigvort Urne paatale Sagen og tage Dom i den. Naar Dommen er afsagt, skal han indsende den til Kancelliet, for at Kongen kan erfare alle Sagens Omstændigheder. Sk. T. 5, 481.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt og Ifver Krabbe. Bønderne under Laholm Slot har berettet, at en Del af dem har faaet deres Korn opædt af Mus, saa at de ikke er i Stand til at yde den sidst paabudte Skat, som de har begæret Forskaansel for, og endvidere, at den Skov, i hvilken det aarlig paabudte Brændeved plejer at hugges, er ganske forhugget, saa at der intet er at faa dér. Adressaterne skal nøje undersøge Forholdene og indsende Undersøgelsen beskrevet til Kancelliet. Ifver Krabbe skal i Henhold hertil lade dem, som har lidt saadan Kornskade af Mus² og dem, som skal føre

¹ Overskriften har Teste.

² Der synes at mangle noget i Teksten om Læmpelse i Skatten.

Ved af de nævnte Skove, være forskaanet for Vedkørsel. Sk. T. 5, 481.

16. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hendrik Podebusk til Korup¹ faar kgl. Konfirmation paa et af Kong Erik med Justitiarius Peder Falster som Vidne udstedt, København den 8. August 1419 dateret, latinsk Vidisse paa et i Kolding 1409 udfærdiget Skøde, ved hvilket Erik Nielsen af Broverskov², af Vaaben, til Hr. Predbiørn af Podebusk³, Ridder, og hans Arvinger for 800 lybske Mark sælger alt sit fædrene og mødrene Gods paa Fyen, nemlig Hovedgaarden Holmegaard i Nærthu⁴ Sogn med en Vandmølle i samme Nærtugæ Sogn, alt sit Gods i Ræthingæ og alt det Gods i Fyen, som Lassæ Jensen, kaldet Skelu Lassæ, har i Pant for 400 lybske Mark, for hvilket Gods Hr. Predbiørn har fuldgjort ham efter hans Vilje og Nøje, med saadant Vilkaar, at Hr. Predbiørn af fornævnte Lassæ Jensen, kaldet Skelu Lassæ, for 400 af ovennævnte 800 lybske Mark skal indløse det Gods, som denne har i Pant efter det Brevs Lydelse, som forskrevne Lassæ Jensen har af Erik Nielsen, og med saadan Forvarelse, at dersom noget af Erik Nielsens Forældres Gods eller Breve i Fyen er pantsat paa fædrene eller mødrene Vegne for Penge eller i andre Maader, som tilkommer Erik Nielsen eller som denne skal indløse igen, da skal Hr. Predbiørn have fuld Magt til at indløse det efter Brevenes Lydelse og bruge det efter sin Vilje og Nøje evindeligt. Dersom der efter denne Dag findes Breve eller Bevisligheder paa Gods i Fyen, som kunde komme Erik Nielsen til Hjælp eller Trøst paa fædrene eller mødrene Vegne, da skal Hr. Predbiørn og hans Arvinger have det med al Ret evindeligt. Til Vidnesbyrd herom har Erik Nielsen og efterskrevne hæderlige Mænd, nemlig Fader Peter⁵, Biskop i Roskilde, Jens Duxæ, Niels Ifversen, Johan Skarpenberg, Erik Nielsen og Henrik Knudsen, alle Riddere, hængt deres Segl nedenfor dette Skrift. F. R. 3, 494⁶.

¹ Kjørup, Skam H.

² Erik Nielsen Rotfeld til Bratskov og

Holmegaard. ³ Predbiørn Podebusk Henningsen.

⁴ Nørre-

Næraa S., Skam H.

⁵ Peder Jensen Lodehat.

⁶ Tr.:

Aktst. udg. af Fyens Stifts litteraire Selskab I. 194, jvfr. Kr. Erslevs Repertorium Nr. 5796.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf og Bispen [Dr. Hans Mikkelsen]. Da Kongen efter Forslag af dem har gjort nogen Forandring paa Kirketjenesten i Odense, som de kan se af hosføjede aabne Brev¹, paalægges det dem at paase dets Overholdelse. F. T. 4, 158.

— Aab. Brev om, at Sandemændene i Brusck, Anst, Jerlev, Holmans og Elbo Herreder, som i denne deres Bestilling besværes meget med Rejser til Landstinget, saa at deres Næring forsømmes meget derved, herefter ligesom andre Sandemænd i de omliggende Len forskaanes for Ægt og Arbejde, saa længe de er Sandemænd, J. R. 8, 327. K.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Kirstine Juul faar Bevilling til at være sin egen Værge og selv gøre sig sin Oppebørsel og Rettighed saa nyttig, som hun kan. Endvidere faar hun Bevilling til at afhænde sit Strøgods i Jylland, for hvilket hun vil købe en anden belejlig Plads, hvor hun kan ned-sætte sig. Hun skal dog først tilbyde sin Broder² det, dersom det ligger ham belejligt. Dersom han ikke vil give hende derfor, hvad der er billigt og ret, saa meget, som hun kan faa af andre derfor, og til en bestemt Termin, da maa hun sælge det til hvilken anden god Mand hun vil, dog skal hendes ovennævnte Broder være pligtig at bortskøde det med hende og underskrive Skødet med hende, da hun efter Loven ikke kan bortskøde det alene. J. R. 8, 327 b.

— Aab. Brev, hvorved M. Jahan Borkartsen, Sognepræst til Vor Frue Kirke i København, faar Stadfæstelse paa et Beneficium, paa hvilket han for nogen Tid siden³ har faaet Ekspektancebrev, før han blev befordret til Vor Frue Præstekald. J. R. 8, 327 b. K. Orig.

17. Dec. (—). Restancebreve⁴, udskrevne til en Part af Undersaatterne her udi Riget om adskillige Penge, som de rester med. Udt. i Sj. T. 24, 620. K.

18. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Fru Karren Pax. Det tillades hende paa det Krongods i Kornerup, hvormed

¹ 9. Dec. 1631. ² Aksel Juul Nielsen til Bjørnsholm. ³ 19. Nov. 1629 paa Høring Præbende i Aarhus Domkirke. ⁴ Fortsættelse af Notaterne ovfr. under 9. Dec. 1631, K. er skrevet paa samme Ark.

hun er forlenet, at lade skyde Harer og Fugle, men ikke Højvildt, og hun maa, efter hendes Forleningsbrevs Indhold, aldeles ikke befatte sig med Kronens Vildtbane. Sj. T. 24, 620 b. K.

18. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Peder Basse. Henrik Jespersen til Holmbgaard har berettet, at en Mand paa Lavind, ved Navn Peder Pedersen, som havde Maglebye Sognetiende i Fæste, er afgaaet ved Døden, og har begæret at faa samme Tiende for tilbørligt Stedsmaal og Afgift. Da Henrik Jespersen er bosiddende i Sognet, skal Peder Basse lade ham faa samme Tiende, dersom den ikke allerede er bortstedt. F. T. 4, 159.

— Miss. til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent over Fyens Stift. Kongen har efter Erklæring fra Dr. Hans Mikkelsen og efter Ansøgning fra Sognepræsten i Stenløse bevilget¹, at Fangelse og Stenløse Sogne maa annekteres, idet Sognepræsten i Stenløse har angivet, at hans Sogn er saa ringe, at en Guds Ords Tjener ikke kan have sin nødtørftige Underholdning deraf, særlig naar han skal komme en Præsteenke til Hjælp med noget maadeligt. Der er ikke foreslaaet noget andet passende Middel, hvorved samme Sogn kunde hjælpes. Derimod har Sognemændene i Fangelse Sogn andraget, at Fangelse Sogn er saa godt, at det alene kan underholde sin Sjælesørger, selv om der skal tillægges en Præsteenke noget maadeligt til Underholdning. Desuden mener de, at Stenløse Sogn, selv om det er ringere end Fangelse, nok skulde være tilstrækkeligt til forbemeldte Fornødenhed. Da Kongen af adskillige vigtige Grunde nødig ser, at noget Sogn mod gammel Sædvane betages den høje Belejlighed, som det har af en Præsts Nærværelse i Sognet, paalægges det Adressaterne at undersøge Sagen. Hvis det viser sig, at Fangelse Sognemænds Opgivelse er rigtig, skal de gøre den Anordning, at disse Sogne betjenes hver af sin Sognepræst. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III. 200 f.).

19. Dec. (—). Miss. til Bispen i Skaane [Dr. Mads Jensen].

¹ Denne Bevilling ses ikke at være indført i K. Brb.; heller ikke ovenstaaende Miss. er indført.

Teologerne ved Universitetet har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til paany at foretage den Blodskamssag, som har fundet Sted i Sølvitsborg, og at overveje den grundigt. Da der er opstaaet nogen Tvivl i samme Sag, har Teologerne til Sagens Oplysning begæret følgende: 1. at Moderen Margrete og Datteren Gerdrud underkastes et nøje Forhør, 2. at Jordermoderen og de Kvinder, som var hos Margrete i hendes Fødselsnød, ligeledes nøje forhøres, 3. at Præsten, som døbte Margretes Barn, maa give Bevis for Tiden, hvornaar Barnet er døbt, for at man deraf kan se, om Margrete har afgivet sand Beretning om Tiden for Lejermaalet med Boldevin, 4. at der søges Underretning hos Præsten om, hvilken Person Margrete første Gang udlagde som Barnefader; hvis denne Person kan findes, skal hans Bekendelse ogsaa høres, 5. at erfare af Præsten, hvorledes Gerdrud ellers har forholdt sig i Liv og Levned, og om denne Blodskam har været almindelig kendt, førend Moderen og Datteren selv angav den, 6. at der maa anvendes tilbørlig Flid paa at faa Boldevin paagrebet, da han alene kan give den grundigste Underretning om Sandheden. Adressaten skal nøje undersøge disse Punkter, forhøre ovennævnte Personer, optegne alt, hvad der kan bidrage til Sagens Oplysning, og sende sin Betænkning derom til Teologerne. Om det 6. Punkt skal han erindre Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg, at der anvendes al Flid paa at faa ovennævnte Boldevin opspurgt og paagrebet. Sk. T. 5, 481 b.

21. Dec. (Frederiksborg). Sj. T. 24, 503 se 21. Febr. 1631.

— Miss. til Frederik Urne. Borgemestre, Raad og Borgere i Slangerup har begæret at faa bevilget en Plads ved Sundby Færge, hvor de kan bygge nogle Søboder til Oplægning af Købmandsvarer, som ud- og indskibes. Frederik Urne skal udvise dem en saadan Plads, dog uden Skade for Kongen eller nogen anden, og aarlig lade dem give tilbørlig Rettighed af den. Sj. T. 24, 620 b. K.

22. Dec. (—). Miss. til Otto Brahe Pedersen. Denne Brevviser Ditlef Vrang, som nu tjener Jurgen Skult, Hofraad og Befalingsmand i Udsten Kloster, som Foged paa Udsten Kloster,

¹ 22. Nov. 1631.

har berettet, at han i 1618 har forhandlet med Trud Bryske og hans Hustru Fru Karren Friis om at skaffe dem 2000 Rdlr. til næstfølgende Omslag med Hendrik Holck til Høygaard som Forlover, og at han til Fru Karren Friis har udgivet sin Forpligtelse paa, at han skulde skaffe disse Penge. Han havde betinget sig dem hos Claus Rantzau, som nu er død, og som dengang boede i Neienstadt¹, men denne kunde ikke skaffe Pengene, da de ikke fremkom fra Danmark, skønt han havde opskrevet dem dér. Derved blev Ditlef Vrang efter den imellem ham og Trud Bryske oprettede Forhandling tvunget til at skaffe Trud Bryske de 2000 Rdlr., endskønt Brevet var skrevet og stilet til Claus Rantzau, og derfor tog han, da han jo havde udbetalt de 2000 Rdlr., det paa Claus Rantzau lydende Brev til sig og oppebar den aarlige Rente deraf indtil 1623, da baade Hovedmanden og Forloveren blev forsømmelige og ikke erlagde Renten. Derved blev Ditlev Vrang i Aaret 1630 nødsaget til at stævne Otto Brahe Pedersen som Trud Bryskes Forlover for Kongen og Rigsraadet, og da han paa Grund af sin Husbondes Bestillinger ikke selv kunde møde, udnævnte han Niels Jacobsen, Borger i København, til som sin Fuldmægtig at gaa i Rette med Otte Brahe Pedersen. Denne Fuldmægtig indgik en Kontrakt med Otte Brahe Pedersen om, at denne til næste Omslag skulde gøre sig til Hovedmand og give ham et nyt Brev paa de 2000 Rdlr. med en anden velbetroet Mand som Forlover for, at Pengene skulde blive betalt tilbage i Aaret 1634, og Renten, nemlig 140 Rdlr., blive betalt aarlig. Derpaa har nævnte Niels Jacobsen givet det gamle Brev fra sig til en Mand, ved Navn Anker Skrøder, i Haderslev, som skulde modtage det nye Brev af Adressaten saavel som 70 Rdlr. i Rente, hvilket han ogsaa erklærer at have faaet. Men da det førstnævnte Brev var stilet og skrevet til Claus Rantzau, (som døde, medens Sagen hængte i Trætte), skønt han ikke havde udbetalt Pengene derpaa, medens det var Ditlef Vrang, som af ovennævnte Grunde havde udlaant Pengene, skal, som nævnte Ditlef beretter, Povsel Rantzau i Itzehoe, som hævder at være Claus Rantzaus Arving, have aftvunget Anker Skrøder dette Brev paa

¹ Nienstedt.

sidste Kieler Omslag og kræver Renten til dette Omslag med den Begrundelse, at han vil bringe Sagen for Retten, samt begærer Arrest paa Pengene, baade paa Hovedsummen og paa Renten, indtil Sagens Uddrag. Kongen bestemmer derfor, at Otte Brahe Pedersen skal beholde baade Hovedstolen og Renten hos sig indtil Sagens Uddrag. Sj. T. 24, 621.

23. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Peder Basse. Sognemændene i Magelbye Sogn paa Langeland har klaget over, at Kirkens Part af Korntienden af Magelbye Sogn er frafæstet dem af afdøde Herredsfoged Peder Pedersens Hustru, og at de skal give saa meget i Afgift af den, at de ikke kan blive ved Magt. Dersom Peder Pedersens Hustru fremdeles beholder denne Tiende, skal Peder Basse forhandle dem imellem om, hvad de billigt bør give til Afgift, saa at de paa alle Sider kan blive ved Magt. F. T. 4, 159.

24. Dec. (—). Miss. til Frederik Urne. Han skal tage til sig fire af de fornemste og vildeste Mænd, som bor her ved Slottet, og sammen med dem udpege nogle visse husarme af dem, som har tjent ærligt til Hove eller her paa Slottet og er geraadet i Armod. Disse husarme skal have Femteparten af de Penge, som samles i Stokken paa Frederiksborg Slot, Resten skal anvendes til Skolens Personer. Hvad der gives i Stokken i Hillerød eller i Tavlen sammesteds, skal ovennævnte husarme nyde alene. Betlere, som kommer fra andre Steder, skal aldeles ikke nyde noget her. Sj. T. 24, 622. K.¹

25. Dec. (—). Miss. til samme. Han skal straks efter 3. Juledag ordinere Stolestader i Frederiksborg Slotskirke til enhver efter Kondition og Vilkaar. Nogle Stole paa den ene Side skal forbeholdes Herremændene og 2 Stole paa den anden Side Slotsfruen. Paa hver Stol skal der gøres en Seddel, hvorefter enhver kan vide at rette sig. Stolene skal nummereres, saa at der ikke kan tages Fejl af dem. Fadeburskvinden og Mejersken med deres Medfølgere skal blive i de for dem bestemte Stole bagved Peblingerne. Sj. T. 24, 622 b. K. Orig. i Landsark. i Kbhvn.²

¹ Tr.: F. P. J. Dahl: Efterretn. om den lærde Skole ved Frederiksborg. 1. H. Bil. S. VIII f. ² Tr. i Udt. i Nyt hist. Tidsskr. IV. 239 og i F. R. Friis: Saml. t. dansk Bygnings- og Kunsthist. S. 242.

26. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas til Frøstrup. Da Jomfru Hilvig Kaas til Nandrup har klaget over, at der tilføjes hende stor Uret af hendes Værge Mogens Kaas til Timandsholm, som Adressaten videre kan se af hendes hosføjede Supplikation, skal denne undersøge Sagen nøje og, saafremt det befindes, at der er sket hende Uret, skal han paatale det ved Lov og Ret og hjælpe hende til Rette, saavidt det er billigt. J. T. 8, 361.

— Bestalling for Peder Pedersen som Skovrider i Antvorskov Len fra Nytaarsdag 1632 at regne. [Ensyldende med Bestallingen af 29. Marts 1630 for Niels Movridsen som Skovrider i Halds Len]. Sj. R. 18, 604.

27. Dec. (—). Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Kongen har ladet denne Peder Pedersen antage til Skovrider i Antvorskov Len i Oluf Bynckes Sted, skal Ventsel Rotkirk afskaffe Oluf Byncke og i hans Sted indsætte Peder Pedersen til Skovrider, lade ham faa samme Besolding og Pension, Hus og Vaaning, som Oluf Byncke har haft, og lade ham faa Meddelelse om, hvad han skal varetage. Sj. T. 24, 622 b. K.

— Bestalling for Thomas Andersen, Soldat paa Kronborg Fæstning, som Sporemager i Helsingør. Han skal paa sin egen Bekostning forarbejde saa mange Stænger og Mundstykker, som han kan afstedkomme, naar Kongen lader ham tilsiige. Saa længe han har noget af Kongens Arbejde under Hænder, skal han være fri for Vagt paa Kronborg. Han skal være bosiddende i Helsingør og være fri for borgerlig og Byes Tyng, saa længe han har denne Bestilling. For hvert Par Stænger og Mundstykker skal han have 3 Mk. danske, som skal betales ham af Tolderne i Helsingør, efterhaanden som Stængerne og Mundstykkerne forfærdiges. Sj. R. 18, 605.

— Miss. til Jørgen Brahe om at rette sig efter at paatage sig Værgemaaliet for Fru Mette Høg¹ paa Skiftet mellem hendes Brødre, Svoger og hende efter deres afdøde Brødre

¹ Mette Jakobsdatter Høg (Banner), Enke efter Jakob Trolle († 1601), havde 2 levende Brødre Just og Ejler og en Søster Elisabeth, som var g. m. Erik Kaas (Sparre-Kaas). Otte Høg døde 1631 i England, Thomas 28. Maj 1631 i Odense.

Otto og Thomis Høg og nøje paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. F. T. 4, 159 b.

28. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne i Sjælland og Skaane: Hr. Anders Bilde, Tagge Thott, Christopher Ulfeldt, Claus Daa, Hans Lindenov og Jost Høg. De skal straks begive sig til København, saa at de kan være dér 2 Dage efter Helligtrekonger, hvor de skal erfare Kongens Vilje. Sj. T. 24, 623. K.

29. Dec. (—). Bestalling for Lucas Hammer som Klædefarver ved Børnehuset i København. Sj. R. 18, 605 b. (Tr.: KD. III. 104).

— Kvittansiarum til Claus Daa til Rafnstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, der i Overværelse af Hr. Christen Friis til Kragerup, Kongens Kansler, og Frants Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København, har gjort Regnskab for Tiden fra Mortensdag 1629 til Paaskedag 1631 for følgende Indtægter og Udgifter: Først for 14,366 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 22 Sk., som er den Ottendedel af den til Mortensdag 1629 paabudte Skat, som han har modtaget af en Del Lensmænd i Norge, Skaane, Jylland, Fyen og Langeland, og som var bestemt til Bygning af Befæstninger i Jylland; dernæst for 3429 Rdlr. 4 $\frac{1}{2}$ Sk. 3 Pend., som er en Ottendedel af den Skat, som han har oppebaaret af Lensmændene og Gejstligheden i Sjælland til samme Tid; endvidere for 309 Rdlr. 16 Sk., som er indkommet fra Tjenestedrengene i Købstæderne, samt for 959 Rdlr. 1 Ort 4 Sk., som er en Tredjedel af Skatten af Tjenestedrengene i Landsbyerne i Sjælland, Falster, Lolland, Skaane og Jylland, hvilket tilsammen efter hans Regnskab udgør 19,064 Rdlr. 22 $\frac{1}{2}$ Sk. 3 Pend., hver Daler beregnet til 96 Sk. danske. Heraf har han udgivet: den 1. Aug. 1630 7000 Rdlr. til Prinsen efter dennes Kvittans og Rigsraadets Bevilling; dernæst til Palle Rosenkrantz 2300 Rdlr. til Nakskovs Befæstning og til Reparation af en Del Gevær i Lolland, Falster og Vordingborg Len; endvidere til Axel Urup til Vogenø 1000 Rdlr. som hans Løn som Ingeniør for et Aar; fremdeles til Pieter Bromand, forrige Ingeniør, 361 Rdlr. 1 Ort, som resterede ham af hans Løn, hvilket tilsammen udgør i Udgift 10,661 Rdlr. 1 Ort, saa at Claus Daa, naar Udgiften blev lignet og lagt mod Indtægten, af de til Anlæg af Fæstninger i Jylland bestemte Penge blev

skyldig 8402 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort 10 $\frac{1}{2}$ Sk. 3 Pend., hver Daler beregnet til 96 Sk. Disse Penge har han efter 3 af Kongen udstedte Beviser nu indbetalt i Rentekammeret, medens de efter den tidligere Bestemmelse skulde have været betalt til afdøde Hr. Jørgen Skeel til fornævnte Befæstning i Jylland. Claus Daa blev derefter aldeles intet skyldig. Sj. R. 18, 605 b.

29. Dec. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Claus Daa til Rafnstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, der i Overværelse af de samme, som nævnt i foregaaende Brev, har gjort Regnskab for 5818 Rdlr., som en Del af Adelen har bevilget som Kontribution af Rostjenesten til Mikkelsdag 1629, endvidere for 5230 Rdlr., som han har modtaget af Købstæderne paa Sjælland som Skat til Mortensdag 1629, fremdeles for 5710 $\frac{1}{2}$ Rdlr. $\frac{1}{2}$ Ort 8 Sk., som var Restance af de to foregaaende Pengeskatter for 1628 og 1629, og endelig for 27,432 Rdlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort 2 Sk., som han har oppebaaret af Lensmændene og Gejstligheden i Sjælland af den almindelige Pengeskat til Mortensdag 1629, hvilket tilsammen efter hans Regnskab udgør 44,191 Rdlr. 10 Sk., som er beregnet fra Mikkelsdag 1629 til Paaskedag 1631. Af dette Beløb er igen ført til Udgift 40,189 Rdlr. 31 Sk. 1 Alb., som han til forskellig Tid har indleveret i Kongens eget Kammer, Kongen selv til Hænde; endvidere 3429 Rdlr. 4 $\frac{1}{2}$ Sk. 3 Pend., som var en Ottendedel af hele Skatten paa Sjælland, som skulde betales til Mortensdag 1629, og som var bestemt til Fæstningsanlæg i Jylland, hvilke 3429 Rdlr. han har ført sig til Indtægt i et andet Regnskab; fremdeles er deri afkortet 40 Rdlr., som Kongen har bevilget ham til Løn til en Skriver, hvilket tilsammen udgør i Udgift 43,658 Rdlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort 1 Pend., saa at han paa dette Regnskab er blevet Kongen 532 $\frac{1}{2}$ Rdlr. $\frac{1}{2}$ Ort 9 $\frac{1}{2}$ Sk. 5 Pend. skyldig, som han nu har indbetalt i Kongens eget Kammer. Claus Daa blev derefter aldeles intet skyldig. Sj. R. 18, 606 b.

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og Norge. Da det berettes, at Øl- og Maltakcisen ikke udgives tilbørligt, skal de tilholde alle i Købstæderne i deres Len at yde den tilbørlige Told af Øl og Malt og nøje paase, at ingen, som

¹ De opregnes alle med deres Len.

bør udgive denne Told, forskaanes for den, og at de, som bruger Hestemøller og Haandkværne, ogsaa giver den tilbørlige Told og Rettighed. Dersom nogen betrædes i at omgaaes urigtigt hermed, skal han tiltales og straffes, som vedbør. De skal lade dette Brev læse og forkynde, hvor det gøres behov, for at enhver kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 24, 623 b. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

29. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jens Høg. Da Kongen har bevilget Borgemestre og Raad i Odense en Skibsladning Rendetræer fra Gulland, skal han lade dem faa disse, naar deres Skib ankommer til Gulland. Sk. T. 5, 482 b.

— Miss. til Mogens Kaas, Jørgen Brahe og Henning Valkendorf. Claus Brockenhuus til Broeholmb, Landsdommer i Fyen, har berettet, at Landstinget i Fyen holdes paa en meget ubekvemmelig Dag, nemlig om Lørdagen, og at de Sager, som ikke kan blive forrettet paa denne Dag, maa opsættes til om Søndagen, saa at han og andre, som har Sager, nødes til at forsømme Kirken og anden gudelig Tjeneste. For at dette kan forebygges, skal Adressaterne tale med Adelen der i Landet og med de forstandigste, som søger Landstinget, og raadslaa med dem, om ikke Landstinget for slige Aarsagers Skyld kunde holdes om Fredagen. F. T. 4, 159 b.

— Aab. Brev, hvorved Erik Pors til Ølingsøe, Kongens Sekretær, faar overdraget Seddinge Kirkejorder i Høyrismark og andetsteds i Aalholms Len for rimelig Fæste og sædvanlig aarlig Afgift, enten naar de bliver ledige eller naar han godvillig kan udminde Bonden, som nu har dem i Fæste. Sm. R. 5, 132 b.

— Miss. til Jost Brockenhuus. Hans Caspar von Reibnitz har berettet, at Adressaten for nogen Tid siden ved Ride-mænd har faaet Indførsel i afdøde Niels Sehesteds efterladte Gods, og at han holder denne Indførsel hos sig, saa at Hans Caspar von Reibnitz hverken kan faa nogen Kopi af den eller faa at vide, hvem Ridemændene har været. Da Hans Caspar von Reibnitz agter at stævne samme Indførsel, skal Jost Brockenhuus til førstkommende Snapsting lade ham faa en Kopi af samme Indførsel under sin egen Haand. J. T. 8, 361.

— Miss. til Gunde Lange. Da det af Beretningen fra Kom-

missarierne til Besigtelse af Kronens Slotte og Huse i Nørrejylland fremgaar, at disse¹ er saa ilde medfarne, at det er meget nødvendigt at hjælpe derpaa, tillader Kongen ham paa Ørum Slot at lade forfærdige en Stue med 3 eller 4 Kamre til hans og hans Husholdnings Behov med Tag, Loft, Vinduer, Døre og Vægge. Ligeledes maa han lade Køkkenet, Bryggerstet og Borgestuen istandsætte med Straatag og Lervægge, hvor det er nødvendigt, da Tiden og Lejligheden ikke kan taale det anderledes nu. De gamle Huse, som nedtages helt, skal anvendes til Istandsættelsen af de andre. Det fornødne Tømmer maa tages i Kronens Skove. Han skal nøje paase, at alt dette sker med saa ringe Bekostning som muligt, hvilken han siden skal føre til Regnskab. J. T. 8, 361 b. K.

1632.

1. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Sigvort Urne. Da der i Malmø skal være en Kvinde, som skal vide at omgaas med at bade Kvindfolk, skal han med nærværende Bud sende denne Kvinde til Frederiksborg. Sk. T. 5, 483.

—² Miss. til Otte Skeel og Niels Friis. Da der med det allerførste skal holdes Skifte mellem Pofvel Fredberg og Niels Fredberg til Frebierggaard og deres Søsterdatter Jomfru Anne Brun og Kongen har befalet Viffert Seefeld at paa tage sig deres Værgemaal, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at være til Stede, medens Skiftet staar paa, og paase, at der ikke sker nogen af dem for kort. J. T. 8, 362 b.

2. Jan. (—). Miss. til Frederik Urne, Befalingsmand paa Frederiksborg. Anne Svanis og hendes Søster Marren Svanis

¹ Teksten har: forskrevne. Der maa være ment: Ørum Slot og Huse, hvilket maaske er faldet ud. ² Datoen er rettet fra 4. til 1. Jan., maaske fejlagtigt, jvfr. ndfr. under 4. Jan.

har berettet, at Øvrigheden i Helsingør, navnlig den afdøde Byfoged Holger Olufsen, nu paa sjette Aar har forholdt dem et Tilgodehavende, som de har at kræve af Mads Ebbesen, fordmu Vinhandler dér, og som er tildømt dem af Borgemestre og Raad blandt andet Tilgodehavende efter deres afdøde Søster Abel Hans Mickelborgs. Aarsagen hertil er den, at Byfogden efter Mads Ebbesens Død har taget til sig hans Regnskabsbøger og bedste Formue, Vin og andet, som fandtes dér, og handlet dermed efter Behag uden Kreditorernes Vidende og Vilje. Frederik Urne skal sammen med Borgemestre og Raad i Helsingør tilholde nævnte Byfogeds Arvinger og de andre, som har befattet sig dermed, uden videre Ophold at gøre Regnskab for Mads Ebbesens Gods og Gæld, for at Andragerne ogsaa kan faa deres Betaling. Sj. T. 25, 1.

2. Jan. (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Jomfru Karen og Jomfru Anne Lykke faar Bevilling til selv at forestaa deres Gods og oppebære Landgilde og anden Rettighed, dog maa de ikke sælge eller afhænde deres Gods. Deres Værge skal rette sig herefter ved Overleveringen af deres Værge-maal. J. R. 8, 328 b.

— Aab. Brev om, at Niels Arenfeldt til Knifholt har berettet, at han er geraadet i Gæld og Kavtion og ikke har andet Middel til at betale den med end sin Gaard. For at kunne tilfredsstille sine Kreditorer har han begæret dette aabne Brev til alle sine Kreditorer her i Riget om af Hensyn til hans og deres eget Gavn at gaa ind paa at tage deres Betaling i hans Gaard og Gods, da der dog til syvende og sidst ikke er noget andet Middel til at betale hans Gæld, dersom de lader Gælden blive staaende, vil den vokse saaledes, at de ikke kan opnaa deres Betaling, især saafremt en Del af Kreditorerne sagsøger ham og tager deres Betaling og andre ikke; thi da vil de sidstnævnte miste deres Betaling uden at kunne vente noget Vederlag. Kongen har derfor bevilget ham dette aabne Brev og befalet Jens Juel til Kieldgaard og Christen Thommesen til Tanderup, Rigens Kansler, Embedsmænd paa Bøvling og Kalø Slotte, at beramme Dag og Tid, til hvilken de skal sammenkalde hans Kreditorer, forelægge dem Sagen og give dem, der gaar ind herpaa, fuldkomment Udlæg og Betaling, hvilket hermed meddeles de interesserede. J. R. 8, 328 b.

2. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Jens Juel og Christen Thommesen om i Overensstemmelse med ovenstaaende aabne Brev at sammenkalde Niels Arenfeldt til Knifholdts Kreditorer, baade inden og uden Riget, til et bestemt Sted og i Venlighed opfordre dem til af Hensyn til hans og deres egen Lejlighed godvilligt at tage Betaling i hans Gaard og Gods. Saafremt Kreditorerne møder og godvilligt gaar ind paa Forslaget, skal Adressaterne have Fuldmagt til at give enhver af dem fuldkomment Udlæg og Betaling af hans Gods og Formue. J. T. 8, 362 b.

3. Jan. (Kbhvn.). Kvittans til Axel Juul til Volstrup, Kongens Sekretær, paa de Klenodier, hvorefter Kongen havde sendt ham til Amsterdam, nemlig: Et Hestetøj af Guld og Sølv, besat med Diamanter og Safirer, bestaaende af 10 smaa Stykker af Guld, hængende ved hinanden, besat med 70 Diamanter og 6 Safirer, endvidere 3 smaa Stykker med 9 Diamanter, 21 store Stykker Sløjfer til Tøjet, besat med 228 Diamanter og 10 Safirer, fremdeles 3 Roser¹, den første med 3 Kroner og 1 flad Safir og besat med 214 Diamanter, den anden med en stor Ametyst og besat med 155 Diamanter, den tredje kun lille med en Safir og besat med 20 Diamanter, og endelig et Klenodie, bestaaende af Kongens og hans Gemals, afdøde Dronning Annas Navn, besat med 162 Diamanter. Axel Juul er aldeles kvit og fri for Kongens Krav for ovennævnte Klenodier i alle Maader. Sj. R. 19, 1². Orig. p. Perg. i Aksel Juuls priv. Ark.³

4. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Rigsraaderne i Skaane. Da det berettes, at Stenstrup⁴ Aa tiltager saaledes, at Landevejen til Rigets Grænsefæstning og fra et Land til et andet gøres meget besværlig, skal de begive sig til Aasterderne, tage nogle med sig, som har Forstand paa Gravning, undersøge Forholdene nøje og overveje, ved hvilke Midler de op-

¹ Rosetter. ² Udenfor er skrevet: Thamis Dyres Skrift. ³ Paa Bagsiden af Orig. findes følgende Paategn.: Kong. Maj. Kvittants paa nogle Clenodier, jeg underdanigst leverede fra mig paa Frederiksborg Slot den 29. Julii Anno 1631, efterat ieg dennem efter Hans Maj. Befaling fra Holland hiembragt hafde. ⁴ Stensaaen, Høgs H.

staaede Ulæmper kan forebygges. Da de nærmest liggende Herreder ikke forslaar med deres Tillæg eller Kontribution til at forrette det nødvendige, og da det er magtpaaliggende for hele Landet paa begge Sider, skal de overveje, hvorledes der kan skaffes Midler til de Omkostninger, som vil løbe paa. Men da saadant ikke kan iværksættes saa snart, skal de undersøge, om der ikke af Bolværk kan gøres en Bro ved Hasløf eller et andet bekvemt Sted, saa at den rejsende Mand midlertidigt kan komme frem over den, og forordne, hvor mange af de nærmest liggende Sogne eller Herreder der skal forfærdige denne Bro. Sk. T. 5, 483.

4. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Henning Valkendorf. Elisabeth Daa til Bafvelse, Jacob Ulfeldts Enke, har berettet, at hendes Søn Corfids Ulfeldt efter sin afdøde Fader har arvet noget Gods i Jordløse og Strandbye i Fyen, hvilket Gods paa Skiftet efter hendes afdøde Husbonde efter Kongens Befaling af deres Samfrænder er takseret til 60 Rdlr. for hver Td. Korn, hvormed hans Gæld skal betales, saa vidt Godset forslaar dertil. Godset skal nu sælges til Betaling af Gælden, idet 5500 Rdlr. Hovedstol, baade i Fyrstendømmet Holsten og her i Riget, er opsagt, men Elisabeth Daa beretter nu, at hun ikke kan faa nogen Køber til det, undtagen sin Fader Claus Daa til Borrebye, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, som vil købe Godset for det, som det er takseret for. Dette kan dog ikke ske uden Kongens Tilladelse, da Claus Daa efter Loven er baade hendes og hendes Søns Værge. Hun har derfor begæret Kongens Bevilling dertil og Befaling til Henning Valkendorf om at skøde Godset til hendes Fader. Kongen bevilger hendes Begæring, da det kan være til Fordel for hendes Søn, og befaler Adressaten at skøde nævnte Gods til Claus Daa med 2 gode Mænds Besegling til Vitterlighed, for at hendes Søn kan faa den fulde Værdi derfor til Betaling af sin Gæld, saa vidt det kan strække til. F. T. 4, 162.

— Mageskifte mellem Christopher Urne til Aasmærk, Statholder i Norge, og Kronen. Sm. R. 137 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, og Kronen. Sm. R. 5, 133. K. (Se Kr. Sk.).

4. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Palle Rosenkrantz til Krengerup om at lægge 1 Gaard i Frøstrup, som har Skov til 20 Svins Olden, medens den ingen Del har i Fru Siles Dam, der ligger til Gieltoftgaard, 1 Gaard med Skov til 45 Svins Olden og 1 Gadehus i Sløserup, 1 Gaard med Skov til 3 Svins Olden i Hielm, 2 Gaarde med Skov til 20 og 10 Svins Olden i Maybølle¹, 1 Gaard med en Mølleager og Skov til 1 Svins Olden i Store Muse, 1 Gaard med Skov til 6 Svins Olden i Vester Ulsløf, 1 Gaard med Skov til 7 Svins Olden i Rørbeck, 1 Gaard i Øllebølle, der giver 1 Pd. Byg til Kirken og har Skov til 6 Svins Olden, 1 Gaard med Skov til 2 Svins Olden i Herridslef og 1 Gaard i Skarup, alle i Musse Herred i Aalholms Len i Lolland, som Kongen har faaet til Mageskifte af ham selv, ind under Aalholms Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sm. T. 6, 344.

— Miss. til Lauridts Grubbe. Da Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har begæret et Stykke Jord og Engbund, som Morten Markorsen i Greng², Herredsfoged i Musse Herred, har liggende paa Krenkerup Mark midt iblandt Palle Rosenkrantz's Tjeneres Jord, til Mageskifte for lige saa megen Jord, Ager og Eng af Mafvelsti³ Jord i Toreby Mark, skal Lauridts Grubbe lade opkræve uvildige Danne-mænd til Tinge, lade dem tage Syn paa Aastederne og siden ligne det saaledes, at Morten Markorsen faar lige saa megen god og belejlig Ager og Eng igen, som Palle Rosenkrantz faar af ham. Sm. T. 6, 343.

— Miss. til Gunde Lange. Da Stalder Kaas til Faddersbøl har begæret 6 Gaarde i Hundborre By, 1 Gaard i Vorrup By, alle i Hundborre Sogn, og 2 Gaarde og 1 øde Gadehus i Jannerup By og Sogn, alle i Ørum Len i Jylland, til Mageskifte, skal Gunde Lange besigte disse Gaarde og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt de for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 363.

— Lignende Miss. til Knud Gyldenstjerne om at indsende

¹ Sm. T. har ved en Fejlskrift: Naybølle.
Musse H.

² Grænge, Toreby S.,
³ Nagelsti, Toreby S., Musse H.

Erklæring til Kancelliet om 2 Gaarde i Jannerup Sogn i Thye i Halds Len, som Stalder Kaas har begæret til Mageskifte. Udt. i J. T. 8, 363 b.

4. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Niels Krag til Trudsholmb og Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommere i Nørrejyland. Da Niels Friis til Krastrup har begæret 9 Gaarde med tilhørende Gadehuse i Brøndum By i Salling Sogn i Slet Herred i Aalborghus Len i Nørrejyland til Mageskifte for 2 Gaarde i Fløe i Grauløf Sogn, 2 Gaarde i Rostrup i Voxlef Sogn, alle i Hornum Herred, 1 Gaard i Nesby i Bjørnsholmb Sogn i Slet Herred, 1 Gaard i Ulliis By og Sogn i Gislum Herred og Kornumbgaard i Kornumb Sogn i Slet Herred, alle i Aalborghus Len, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Otte Skeel til Hammelse, Embedsmand paa Aalborghus Slot, at give Møde ved Besigtelsen. J. T. 8, 363 b.

— Miss. til Otte Skeel om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 364 b.

— Miss. til Niels Krag og Niels Friis. Da Manderup Due til Halkier har begæret 1 Gaard i Bleer og 1 Gaard i Vegerby, begge i Aalborghus Len, til Mageskifte for ligesaa godt og belejligt Gods i samme Len, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Otte Skeel til Hammelse, Embedsmand paa Aalborghus Slot, at give Møde ved Besigtelsen. J. T. 8, 364 b.

— Miss. til Otte Skeel om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse og varetage Kongens Tarv ved samme Mageskifte. J. T. 8, 364 b.

— Miss. til samme. Da det berettes, at Bispens Residens i Aalborg i den sidste Fejde er blevet meget ødelagt, saa at det er nødvendigt at reparere den, skal han paa Kongens Vegne lade den reparere og føre det til Regnskab, dog saaledes, at der kun gøres, hvad der er nødvendigt, og med ringeste Bekostning. J. T. 8, 365.

— Bevilling for Knud Ottesen, Borger i Odense, til herefter Aar ud og ind at holde en Bod i Viborg i Nørrejyland, dog Kronens Told og Rettighed af Varerne uforkrænket i alle Maader. J. R. 8, 329.

4. Jan. (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Hr. Jens Andersen, Sognepræst til Gierding og Blendstrup Sogne og Provst i Hellum Herred, for sig og sine Efterfølgere faar bevilget en Bondegaard, som ligger næst op til den af ham beboede Gaard, og som er nedbrudt af Fjenderne og slet øde, fri for Ægt og Arbejde, dog skal han yde den sædvanlige aarlige Landgilde af den, være forpligtet til at genopbygge den og give Skat af den, som om den var besat med en Bonde. J. R. 8, 329 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Viffert Seefeld. Da Pofvel Fredberg og Niels Fredberg til Frebjerggaard har klaget over Peder Munk i Onsild, som hidtil har været Værge for dem og deres Søsterdatter Jomfru Anne Brun, og frygter for, at han skal forøde deres Gods sammen med sit eget, og da Kongen af en Erklæring¹ erfarer, at Peder Munk ikke er vederhæftig og at han ikke har haft noget af nævnte Børns Gods under sit Værgemaal, men at deres Gods endnu henstaar uskiftet, fordi ingen har villet paa-tage sig deres Værgemaal, skal Viffert Seefeld, som efter Loven er deres nærmeste vederhæftige Værge, paa-tage sig samme Værgemaal, modtage deres Gods og Løsøre, hvor det findes, og ellers indfordre det. En af Brødrene skal være 18 Aar gammel og er saaledes efter Loven sin egen Værge og bør selv modtage og forestaa sit Gods. Kongen har befalet² Otte Skeel til Hammelmose, Embedsmand paa Aalborghus, og Niels Friis til Krastrup at være til Stede, naar han overtager Værgemaal. J. T. 8, 365 b.

— Miss. til Jørgen Arenfeldt. Jørgen Marsvin til Aundsberg har berettet, at hans afdøde Forældre³ har efterladt sig 3 Hovedgaarde, af hvilke han har tilbudt at afstaa den ene Hovedgaard til sin Søster Jomfru Karen Marsvin, for at han kan faa mere Bøndergods derfor til de 2 andre Hovedgaarde, men at Jørgen Arenfeldt mener, at det er imod Recessen, og derfor ikke kan samtykke deri paa Jomfru Karen Marsvins Vegne. Da dette Punkt i Recessen gælder for det Tilfælde, at Forældre kun efterlader deres Børn én Hovedgaard, og da Jørgen

¹ Der nævnes ikke, hvis. ² 1. Jan. 1632. ³ Peder Marsvin Jørgensen († 1614) og Mette Brahe Akselsdatter († 1622).

Marsvin ellers ikke kan faa Bønder nok til at drive Avlen til de 2 andre Gaarde og da det tilmed ogsaa er til Gavn for hans Søster, skal Jørgen Arenfeldt modtage den ene Hovedgaard paa Jomfru Karen Marsvins Vegne og i Stedet derfor lade Jørgen Marsvin faa Bøndergods. J. T. 8, 365 b.

5. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Forstanderen for Hospitalet i Vartov om straks at optage denne Kiersten Hansdatter og, naar der bliver Plads ledig, Lucius Olufsen af Ølstocke Sogn og Anna Giertsen af Helsingør i Hospitalet. Sj. T. 25, 1 b. (Tr.: KD. V. 126).

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Denne Mathias Lund har berettet, at han har ladet sig høre og er kaldet til Bierby og Sludstrup Sogne, men at Provsten i Hovedsognet ikke har beseglet hans Kaldsbrev, og at Enken i samme Sogne er derimod. Da Besættelsen af Kaldet er opholdt over 6 Uger imod Ordinansen og Jus vocandi derfor alene tilkommer Kongen, skal Ventsel Rotkirk indsætte Mathias Lund i Kaldet og paa Kongens Vegne give ham Kollats derpaa. Endvidere skal han foreholde Enken, om hun vil indlade sig i Ægteskab med Mathias Lund, som tilbyder sig hertil; hvis ikke, skal Ventsel Rotkirk forhandle med dem om, hvad Mathias Lund skal give hende aarlig til Underholdning, saa længe hun forbliver ugift. Sj. T. 25, 2. K.

— Livsbrev for M. Ernst Miller¹, Kongens Hofskrædder, paa en jordeggen Bondegaard i Espinge By i Froste Herred i Skaane, kvit og fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og al anden Afgift. Han har ved Retten maattet tiltale Giert von Olsen for en Sum Penge, som han havde kavtioneret for, og har for denne Sum ved Indførsel faaet nævnte Bondegaard. Sk. R. 5, 10 b.

7. Jan. (—). Miss. til Henning Valkendorf. Karen, Johans Borkersens Enke, Indvaanerske i Odense, som med det allerførste agter at gøre sin Datters Bryllup med M. Oluf Kedelsmiidt, Sognepræst i Viborg, har af Kongen faaet bevilget, at hun til Brylluppet maa byde henved 30 Par Folk og holde det i 2 Dage paa et Lavshus, da der ikke er Plads i hendes eget Hus, dog uden Spil og Overflødighed med Vin. F. T. 4, 163².

¹ Fejlskrift for: Møller.

² Udenfor er skrevet: Ofve Juels Skrift.

7. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, og Niels Friis til Skombstrup. Da Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, med det første agter at levere fra sig Værgemaalet for sine Broderbørn Jørgen Marsvin og Jomfru Karen Marsvin, som han har forestaaet en Tid lang, og da der skal foretages Skifte mellem dem efter deres afdøde Forældre, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne begge Parter for sig nu til Viborg Snapsting, bilægge de muligt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 366.

— (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Birgitte Brockenhuus, Enke efter Jacob Ulfeldt til Urup, paa dennes Regnskab for Indtægt og Udgift af Nyborg Len fra 1. Maj 1610 til 1. Maj 1631, da han var afgaaet ved Døden, for de i denne Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 329 b.

10. Jan. (—). Oprejsningsbrev for Mogens Sehested til Høyris, Embedsmand paa Københavns Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen mod en Mand, ved Navn Oluf Søfrensen, af Luntofte i Lyngby Sogn i Københavns Len. Oluf Søfrensen havde for nogen kort Tid siden paa sin Vogn med sin Albue stødt sin Hustru Anne Clemensdatter, og det menes, at hun er død deraf. Hendes Fader og Søkende, som med Rette burde have paatalt det, har fordulgt det. Mogens Sehested lod opkræve 16 Mænd i Sagen, men da disse skulde gøre deres Afsigt og Tov paa Landstinget den 7. December forleden, blev de afvist, fordi de ikke var opkrævede paa første eller andet Landsting efter Kvindens Død. Sj. R. 19, 1 b.

— Bevilling for Axel Arenfeldt til ved sin Fuldmægtig at lade udføre 8000 Fod gullandske Sten fra Gulland til København og derfra til hans Gaard Basnes. Udt. i Sj. R. 19, 1 b.

— Miss. til Frands Rantzau, Statholder, om Handelen

mellem Borgerne i Stege og Bønderne paa Møen. Sj. T. 25, 3. K. (Tr.: CCD. IV. 553 f.).

10. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Frands Rantzau, Statholder. Da Kongen agter snarest at lade Flaaden istandsætte, men ikke har Tømmermænd nok dertil, skal han straks sende saa mange Tømmermænd, som han kan faa i København, til Bremerholm, hvor de skal arbejde en kort Tid og siden igen forløves. Sj. T. 25, 2 b. K.

— Lignende Missive til nedennævnte Lensmænd om at sende saa mange Tømmermænd, som de kan faa i N. Købstad i deres Len, til Bremerholm til Flaadens Reparation. — I Jylland: Laurits Lindenov (Aarhus), Christen Thomesen (Ebeltoft), Otte Skeel (Aalborg), Knud Gyldenstjerne (Nykøbing), Ernst Normand (Kolding), Hr. Albret Skeel (Ribe); i Fyen: Gregers Krabbe (Middelfart), Jurgen Brahe (Assens), Mogens Kaas (Kerteminde, Faaborg, Nyborg), Henning¹ Valkendorf (Bogense); i Sjælland: Statholderen² (København), Frederik Urne (Helsingør), Mogens Sehested (Køge), Palle Rosenkrantz (Præstø, Vordingborg), Ventsel Rotkirk (Skelskør); i Skaane, Blekinge og Halland: Sifvort Urne (Malmø, Ystad), Jørgen Urne (Christianstad), Tagge Thott (Sølvitsborg, Ronneby), Malte Juel (Christianopel), Christopher Ulfeldt (Helsingborg), Ifver Krabbe (Laholm), Erik Rosenkrantz (Halmstad), Mogens Gyldenstjerne (Falkenberg, Varberg). „Hvad Norge angaar, hører vi, at der ikke er synderlig Skibsbygning, uden i Bahus Len“; Hr. Jens Sparre (Marstrand, Kongselv)³. Sj. T. 25, 2⁴. K. Origg. (til Mogens Kaas og Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Just Høg. Han har for nogen Tid siden⁵ faaet Befaling til, naar der bliver Plads ledig, da at optage Lambert og Hans Søfrensen, Sønner af Hr. Søfren Lambretsen, Sognepræst til Nykirke i Skads Herred i Riberhus Len, i Sorø

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Hendrik.

² Til denne er der ud-

færdiget et særligt Miss., se ovfr. ³ I Konc. har endvidere staaet følgende, der atter er slettet: „Slesvig, Haderslev, Flensborg, Sønderborg, Rendsborg; siges, at nogen er kommen herfra og findes til Sønderborg“.

⁴ Fortegnelsen er dog først indført i Sj. T. efter Miss. til Statholderen.

⁵ 23. Sept. 1630.

Skole. Da Præsten har mange smaa Børn og ikke har Formue til at holde dem i Skole hjemme, skal Adressaten optage Præstens ovennævnte 2 Sønner i Sorø Skole straks, naar der sker Henvendelse til ham derom, og sætte dem under Disciplin som de andre Skolebørn. Sj. T. 25, 4.

10. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke. Denne Brevviser Georg Schucher har berettet, at Kaptejnen over Bønderknægtene i Varberg Len er forløvet, og har begæret at maatte faa denne Stilling. Falk Lykke skal forordne Georg Schucher til denne Stilling, hvis han eragter ham dygtig dertil. Sk. T. 5, 483 b.

— Miss. til Lensmændene i Fyen om af Kronens Skove i deres Len aarlig at skaffe N. Læs Ved af Elletræer og andet saadant til den Salpeterlade, som er bygget i Odensegaards Len, dog med mindst mulig Skade for Skoven. De skal fremføres af de nærmest ved Skovene bosiddende Bønder. Ligeledes skal de anordne, at Salpetersyderen sammesteds maa søge Salpeterjord allevegne i deres Len, hvor den er at finde, og at alle Kronens Bønder skal hjælpe med til at føre Jorden til Laden, dog at der holdes rigtig Fortegnelse derpaa, og at der ikke tages Skænk af nogen for deres Forskaansel, saa at ingen forures, men Salpetersyderen desto bedre kan fortsætte sit Haandværk til Kongens Fremtarv. — Hr. Christian Friis¹ (St. Knuds Klosters Len 80 Læs Ved), Mogens Kaas (Nyborg 100 Læs), Fru Elline Marsvin (Dalum 60 Læs), Jørgen Brahe (Hagenskov 60 Læs), Gregers Krabbe (Hindsgavl 70 Læs) og Anders Bilde (Rugaard 100 Læs). F. R. 4, 163 b.

— Ligelydende Miss. til Henning Valkendorf om at levere 30 Læs Ved af Odensegaards Len (med følgende Tilføjelse:) Hvad Salpetersyderen videre behøver til sit Værks Fortsættelse, skal Henning Valkendorf skaffe ham efter hans Bestallings Formelding. Orig. i Landsark. i Odense. F. T. 4, 164.

— Miss. til samme. Da det berettes, at Salpeterladen i Odensegaards Len ligger paa et ubekvent Sted, og at det er nødvendigt, hvis Værket skal vedligeholdes, at flytte den til et andet Sted dér i Lenet, og da der paa dette Sted skal

¹ Det indførte Miss. er stilet til ham.

være adskillige Lodsejere, skal han forhandle med dem, som har Lod og Del i dette Sted, om, at de skal bevilge, at Laden flyttes derhen. Naar de er gaaet ind herpaa, skal han snarest muligt lade den opbygge her og saa vidt muligt bruge det gamle Tømmer dertil. Hvad der videre behøves dertil, skal han lade hugge i Kronens Skove, fortinge saa nøje som muligt med de Tømmermænd, som skal tilhugge og opsætte det, betale dem derefter og føre det til Regnskab. Taget, Væggene og Gærderne omkring Laden skal de nærmest boende Bønder i Rugaards, Dalums og St. Knuds Klosters Len forfærdige og vedligeholde sammen med de nærmest boende i hans [Odensegaards] Len, og ligeledes skal de kaste Jorden i Laden, naar det gøres fornødent. Kongen har herom tilskrevet Lensmændene over de nævnte Len. F. T. 4, 165. Orig. i Landsark. i Odense.

10. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christian Friis (St. Knuds Klosters Len)¹, Fru Elline Marsvin [Dalum Klosters Len] og Anders Bilde [Rugaards Len]. Da Kongen agter at flytte Salpeterladen i Odensegaards Len til en mere belejlig Plads i Lenet, og da Bønderne i dette Len ikke alene kan udstaa den Besværing at flytte Laden og igen forfærdige den med Tag, Vægge og Gærde, skal Adressaterne sørge for, at de Bønder, som bor nærmest ved den til Salpeterladen bestemte Plads, naar de tilsiges af Henning Valkendorf til Glorup, Embedsmand paa Odensegaard, hjælper til med at lave Taget og Væggene derpaa og Gærderne deromkring og at holde Laden ved Magt. Ligeledes skal de hjælpe med til at kaste Jorden i Laden, naar det gøres fornødent. F. T. 4, 164 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz til Krenkerup om at lægge 3 Gaarde med Skov til 13 Svins Olden i Uggestrup i Aalholms Len i Lolland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christoffer Urne til Aasmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, ind under Aalholms Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sm. T. 6, 346.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Berte Stygge faar Bevilling til med sine nærmeste Venners Samtykke at sælge sit

¹ Det indførte Miss. er stilet til ham.

Jordegods og købe noget andet, hvor hun selv lyster, samt til at pantsætte og bortskøde sit Gods til gode Mænd. J. R. 8, 330 b.

10. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albrekt Skeel og Niels Krag. Bønderne i Skads Sogn i Skads Herred har berettet og med Tingsvidne bevist, at Claus von Buchwald til Krogsgaard har lagt en Gaard i samme Sogn, kaldet Lildangaard, ind under sin Gaard Krogsgaard, men at Afgiften af Kronens og Kirkens Tiende, som de har i Fæste, endnu er lige høj, hvorfor de har begæret at forskaanes for den Del af Tienden, der gives af Lildangaard. Da denne Gaard er lagt under Krogsgaard og der derfor ikke gives Tiende af den, skal Adressaterne give Skads Sognemænd Afslag paa deres Afgift saavel af Kronens som af Kirkens Part af nævnte Sognetiende, i Forhold til hvad Lildangaard plejer at yde, og give det beskrevet. J. T. 8, 366 b.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel [Landsdommere i Nørrejylland]. Da det af dem og andre berettes, at der dér i Landet drives stor Underfundighed med Proces, Kald, Varsel, Forfald og deslige, gives der, for at saadant kan forebygges og Processer drives paa én Vis, med mindst Bekostning og uden Underfundighed, Adressaterne Befaling til at affatte en bestemt Maade og Form for alle Slags Processer og Dele ved Hjemtingene og Landstingene om Gæld, Høring, Drab, Tyveri, Uhjemmel, Fredløsmaal, Skælden, Ejendom, Arv, Markeskel, Rebning, Indstening, Lovhævd, Nam, Ran, Vold, Hærværk, Husfred, Gaardfred, Tingfred, Kirkefred, Gaardinding¹ og hvad der ellers kan afhænge deraf. Det, som i Forvejen findes nøjagtigt i Love, Recesser og Forordninger, skal de kun indføre kort eller henvise til, hvor det omhandles. Naar de har overvejet det omhyggeligt og saa hurtigt som muligt forfattet det, skal de tilstille Rigsraaderne dér i Landet det. J. T. 8, 366 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel, Jens Juel, Christen Thommesen og Otte Skeel. Der tilsendes dem en Kopi af ovenstaaende Befaling til Landsdommerne. Naar disse leverer

¹ Pligtarbejde.

Adressaterne deres Betænkning, skal disse sammen med de bedste og lovkyndigste af hver Stand overveje den, tage den med til næstkommende Herredag og lade Kongen vide deres Betænkning derom. J. T. 8, 367.

10. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Da det berettes, at Morup Mølle¹ i Ørum Len er meget brøstfældig, skal han lade den reparere, saa vidt det er fornødent, for at Kongen kan faa sin aarlige Landskyld deraf. Dog skal alting ske med saa ringe Bekostning som muligt, hvilken han skal føre til Regnskab. J. T. 8, 367.

— Miss. til Key v. Ahlefeldt. Denne Brevviser Morten Hansen har berettet, at der hos nogle Bønder i Flensborghus Len tilkommer ham en Sum Penge, som han efter deres Begæring i deres Nød har laant dem, men som han nu hverken med det gode eller ved Retten kan faa igen. Adressaten skal hjælpe ham til, saa vidt det er Lov og Ret, uden utilbørlig Forhaling at faa, hvad han har forstrakt dem og med Rette har at fordre hos dem. J. T. 8, 367.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Han har for nogen Tid siden² faaet tilsendt til Erklæring et Andragende, som paa Sognemændene i Skiern Sogns Vegne er indsendt til Kancelliet. Af hans til Kancelliet indsendte Erklæring med hosfølgende Tingsvidne fremgaar det, at nævnte Andragende er indsendt uden Skiern Sognemænds Vidende af nogle faa Personer, som har været Anstiftere til det, og da Sognemændene ifølge Tingsvidnet fragaar dette Andragende, skal Adressaten ved Retten tiltale dem, der har affattet og overleveret Andragendet, tage Dom over dem og derefter lade dem straffe. J. T. 8, 367 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne om med det første til Kancelliet at indsende Erklæring om hosfølgende Andragende fra Hr. Jens Pofvelsen, Sogneprest i Seested³ Sogn i Thy, om 12 Tdr. Havre, som denne aarlig leverer Adressaten. J. T. 8, 367 b.

— Miss. til Jørgen Høg. Claus Daa til Borrebye, Rigens Admiral, og Oluf Parsberg til Jernit, Befalingsmænd paa Drags-

¹ Maarup Mølle, Bedsted S., Hassing H. ² 20. Juni 1631. ³ Fejlskrift for: Snødsted S., Hassing H.

holm Slot og Trondhjemsgaard, har berettet, at de mener, at der efter afdøde Hans Skram skal findes nogle Ejendomsbreve vedrørende deres Gaarde Bunderup og Jernit, og har begæret at faa de Breve, hvormed de kan forsvare deres Ejendom. Da Jørgen Høg er Værge for Hans Skrams Børn, skal han lade Andragerne faa de Breve, som findes i Hans Skrams Bo og som kun vedkommer det nævnte Gods. J. T. 8, 368.

10. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange og Hans Lange. Knud Søfrensen til Thridie har berettet, at han har købt noget Gods af Arvingerne efter afdøde Fru Maren Juel til Rybjerg, og at der i hendes Sognekirke, Veling Kirke, under gode Mænds Forsegling staar Ejendomsbreve vedrørende samme Gods. Da han har begæret, at de Breve, som vedkommer ham til Forsvar for samme Gods, maa udtages og overleveres ham, skal Adressaterne snarest begive sig til nævnte Kirke, optage de Kister og Skrin, som er indsat dér af Fru Maren Juels Arvinger, tilstille Knud Søfrensen de Breve, der vedrører det af ham købte Gods, nedlægge en af dem underskrevet Reversal paa samme Breve i Kisten og igen hensætte den forsejlet. De interesserede skal advares herom, saa at de kan møde, hvis de begærer det. J. T. 8, 368.

— Aab. Brev, hvorved Kongen efter Begæring af Hr. Hendrik, Prins af Oranien, Greve til Nassau etc., giver dennes Falkefænger Johan Verbrugen, dennes Søn Villum Verbrugen og Johan Mumm Bevilling til i 12 Aar, fra dette Brevs Datum at regne, at fange saa mange unge og gamle Falke, som de kan overkomme, i Tingeyer Syssel for Norden paa Island, dog paa Betingelse af, at ingen anden tilforn har faaet saadan Bevilling af Kongen eller af den, der raader derfor paa Kongens Vegne, endvidere at de giver den sædvanlige Told og Rettighed deraf til Kronen, at de hvert Aar begiver sig til København og drager herfra med Islands Kompagnis Skibe til Island og følger tilbage med dem fra Island. N. R. 5, 54 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Valget af Hr. Gisløf Ottesen til Superintendent i Skarholt Stift paa Island efter afdøde Otto Ennersen, da han nu har aflagt Ed paa at ville forestaa sit Embede trofast, gudfrygtigt og ustraffeligt efter sin yderste Formue. [Iøvrigt enslydende med

Bestallingen af 9. Juli 1629 for M. Jens Dinesen Jersin som Superintendent i Ribe Stift.]. N. R. 5, 55 b.

11. Jan. (Kbhvn.). Sj. T. 25, 5 b se 12. Jan.

— Miss. til Frederik Urne. Kongen har bevilget, at 500 skotske Soldater, som er antaget i Kongen af Sverrigs Tjeneste, og som af Storm og Uvejrr er drevet ind til Gottenborg, maa marschere over Land fra Gottenborg til Helsingborg og derfra til Skibs begive sig til Stralsund, Rostock eller Wismar, eftersom Vinden følger sig, dog paa Betingelse af, at de drager tropvis uden Gevær, Fane eller Trommeslag og paa Vejen betaler, hvad de faar. Kongen sender ham det Missive, som er tilskrevet Lensmændene, for at han kan overgive det til Johannes Fegræus, Kongen af Sverrigs Agent, og tage Revers af ham paa, at Betingelserne vil blive efterkommet, og at han, hvis Soldaterne ikke betaler alt, hvad de faar, da straks vil betale det manglende. Sj. T. 25, 4 b. K.

12. Jan. (—). Miss. til følgende Lensmænd: Christoffer Ulfeldt [Helsingborg], Ifver Krabbe [Laholm], Erik Rosenkrantz [Halmstad] og Mogens Gyldenstjerne [Varberg]. Johannes Fegræus, Kongen af Sverrigs Agent, har berettet, at nogle skotske Soldater, ved 500 Mand, som er antagne i Kongen af Sverrigs Tjeneste, og som skulde møde i Pommern, for nogen Tid siden af Storm er drevet ind for Gottenborg og kommet i Land dér, og har andraget om Tilladelse til, at de maa rejse over Land fra Gottenborg til Helsingborg, hvorfra de med Skuder skal føres til Stralsund, og tilbuddt, at der skal holdes saadan Orden iblandt Folkene, at der ikke kommer Klage over dem. Kongen tillader, at de 500 Mand maa marschere fra Gottenborg til Helsingborg over Land, dog tropvis og uden Gevær, Fane eller Trommeslag. Hvad de undervejs faar af Kongens Undersaatter, skal de betale med rede Penge, og de maa ikke tilføje Undersaatterne nogen Overlast. Adressaterne skal ved deres Fogeder eller Tjenere lade dem konvojere igennem deres Len, indlægge hos Undersaatterne og paase, at de, saavidt det er billigt, betaler, hvad de fortærer. Hvis de bliver noget skyldige, skal Adressaterne meddele det til Frederik Urne til Brentvedt, Embedsmand paa Kronborg Slot. som har faaet Befaling til at kræve det hos Kongen af Sverrigs Agent Johannes Fegræus. Sk. T. 5, 483 b.

12. Jan. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Tryggevældegaard, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagerne om 3 Drab, som er sket i hans Len, og i hvilke Eftermaalsmændene ikke har rejst Paatale. Sj. R. 19, 2.

— Miss. til Jacob Mickelsen, Borgemester i København, om inden 14 Dage at indlevere det ostindiske Kompagnis Regnskaber for de sidste 2 Aar til Frants Rantzau. Sj. T. 25, 4 b. K. (Tr: KD. V. 126).

— Miss. til Johan Bram om inden 14 Dage skriftlig at erklære sig om de Antegnelser, der er gjort ved det ostindiske Kompagnis Regnskaber. Sj. T. 25, 5. K. (Tr.: KD. V. 126).

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Det berettes, at Sognepræsten i Everdrup i hans Len [Vordingborg] har henfulgt 3 Fanger, som skal være uskyldigt henrettet ved Fakse Herredsting, og som ikke vedkom ham. Palle Rosenkrantz skal undersøge Sagen og tiltale ham for den Gerning. Sj. T. 25, 5. K.

— Miss. til Frederik Reedtz. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at rejse Paatale i en Sag om en Person, som er paagrebet i hans Len [Tryggevælde] og pinlig forhørt, før der er gaaet Dom, og siden uskyldig henrettet. Da det nu berettes, at der har været 4 Personer, som er blevet pinlig forhørt, og at de 3 af dem er uskyldig henrettet, medens den ene endnu lever, skal han rejse Paatale om alle fire, baade paa de 3, som er henrettede, og paa den fjerde, som endnu lever. Da Jurgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, har afvist samme Sag, fordi den, der har dømt i Sagen i Herredsfogdens Sted, har været Herredsskriver i samme Herred, dengang da disse Personer blev henrettet, skal Frederik Reedtz tilforordne en anden af de dygtigste Herredsfogder eller Herredsskrivere i hans Len til at dømme i denne Sag. Sj. T. 25, 5 b. K.

—¹ Miss. til Otto Skeel. Just Høg til Giersløf, Hofmester

¹ Sj. T. har: 11. Jan., Konc. baade under Teksten og paa Bagsiden: 12. Jan.

for det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, har berettet, at nogle af Adelen resterer med en Sum Penge for deres Børns Kost og Exercitier til nævnte Akademi. Da Fru Helvig Kaas til Restrup, Hannibal Gyldenstjernes Enke, skylder 312 Rdlr. og 50 Rdlr. for en Hest, skal Otte Skeel anmode hende om inden Fastelavn eller førstkommende Paaske at tilstille Just Høg disse Penge godvilligt. Saafremt det ikke sker godvilligt, skal Otte Skeel indfordre dem med Lov og Ret, saa at de kan blive tilstillet Just Høg inden Pinse. Sj. T. 25, 5 b. K.¹

12. Jan. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Otte Skeel om at indkræve 631 Rdlr. og 50 Rdlr. for en Hest hos Envold Seefeld og 365 Rdlr. 1¹/₂ Ort hos Malti Sehested for hans Broder Steen Sehested, til Christen Thomesen om at opkræve 76 Rdlr. hos Just Høg til Biørnholmb og 26 Rdlr. hos Fru Daarete Juel til Meilgaard, Jørgen Kaas's Enke, for Ofve Juel, til Knud Gyldenstjerne om at opkræve 98 Rdlr. hos Jørgen Marsvin Pedersen og 100 Rdlr. hos Verner Parsberg til Lynderupgaard for Erik Lykke, til Gunde Lange til Bredning om at opkræve 227 Rdlr. 12 Sk. hos Mogens Kaas til Lungholmb, til Jørgen Urne om at opkræve 746 Rdlr. hos Fru Kiersten Kaas til Sinklarsholm, Hr. Anders Sinklars Enke, til Christopher Urne om at opkræve 134¹/₂ Rdlr. 8 Sk. hos Gunde Lange til Søfde, til Sigvort Urne om at opkræve 126 Rdlr. hos Fru Anne Brahe til Borreby, Otte Lindenovs Enke, til Laurits Ebbesen om at opkræve 183 Rdlr. og 50 Rdlr. for en Hest hos Christopher Gersdorff og til Gerlof Nettelhorst om at opkræve 138 Rdlr. 1 Ort hos Jens Bildt. Ialt 3517 Dlr. 8 Sk. Udt. i Sj. T. 25, 6. K.

— Ordinans om Toldens Oppebørsel. K. og underskrevet Orig. i D. Kanc. Uindf. Konc. til Sj. aab. Breve. (Tr.: CCD. IV. 555 ff.).

— Aab. Brev om de Maal, efter hvilke Tolderne skal beregne Skibenes Drægtighed. K. i D. Kanc. Uindf. Konc. til Sj. aab. Breve. (Tr.: CCD. IV. 564 ff.).

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Sognemændene i

¹ Tr.: E. G. Tauber: Sorø Acad. under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. XXI.

Vindbierrig i Varberg Len har berettet, at de i langsommelig Tid har haft deres Tiende for en aarlig Afgift af 40 Rdlr. efter det Fæstebrev, som de har faaet af afdøde Jacob Beck, fordum Lensmand paa Varberg Slot, men at Mogens Gyldestjerne nu vil tvinge dem til at yde ham denne Tiende i Næget paa hans Gaard Langaaes. Han skal lade Vindbierrig Sognemænd beholde samme Tiende efter deres Fæstebrevs Lydelse, med mindre de har forbrudt den, og da skal han tage Dom derpaa. Sk. T. 5. 484.

12. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf og Bispem i Fyen, Dr. Hans Mikkelsen. Kongen har i Henhold til deres Erklæring¹ bevilget, at Kirkebye og Stenstrup Sogne maa annekteres, fordi Sognepræsten i Stenstrup har opgivet, at hans Sogn er saa ringe, at en Præst ikke kan have sit nødtørf-tige Underhold deraf, især naar en Præsteenke skal have noget til Hjælp deraf, og der ikke er foreslaaet Kongen noget andet passende Middel til at hjælpe samme Sogn. Men da Kongen nødigt ser, at et Sogn mod gammel Sædvane mister den høje Belejlighed, som det har af en Præssts Nærværelse i Sognet, skal Adressaterne nøje undersøge, om ikke Stenstrup Sogn alene nogenlunde skulde kunne underholde sin Sognepræst, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. F. T. 4, 162 b. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III. 201 f.).

— Aab. Brev til Ribe Kapitels Bønder i Øster Herred og Nørre Herred, som Ifver Vind til Nørholm, øverste Sekretær, har i Befaling til sit Kannikedømme og Præbende i Ribe Domkirke, hvormed han er forlenet, om at gøre Ægt og Arbejde, Pløjning, Møgagning, Tørveskær og anden Høstgerning til hans Gaard Nørholm, som om de var Arvebønder til Gaarden. Hvis nogen af dem efter Tilsigelse viser sig modvil-lig, skal han tiltales og straffes derfor. J. R. 8, 330 b.

13. Jan. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz paa Vordingborg. Da Kongen har bevilget Herman von Lützw, Dronning Sophiæ forrige Hofmarskal², at han aarlig paa Livstid til sit Hus's Ophold af Vordingborg Lens Indkomst maa faa føl-

¹ Jvfr. 11. April 1631.

² Denne Tilføjelse findes kun i Over-skriften.

gende Fetalje: 3 Skippd. Flæsk, 5 Lispd. Nødkød, 8 Skattekøer, 4 Tdr. Sild, 4 Tdr. Torsk uden Hoveder og Ben, 2 Skippd. Bergfisk, 2 Tdr. 1 Fjerd. Smør, 2 Tdr. Ærter, 3 Tdr. Gryn, 1 Læst Rug, 1 Læst Malt, $\frac{1}{2}$ Skippd. Humle, 20 Lam, 40 Gæs og 60 Høns, skal Palle Rosenkrantz aarlig lade ham faa denne Fetalje og føre den til Regnskab. Sj. T. 25, 7. K.

13. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en Madskat til Flaaden. Sj. T. 25, 7. Origg. (til Nyborg og Odensegaards Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 566).

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark om at lade ovenstaaende aabne Brev om Madskatten læse og forkynde overalt i deres Len, skrive Bønderne for Skatten og indkræve den af dem, saa at den kan fremsendes til Provianthuset for Københavns Slot saa snart som muligt. De skal tilholde Bønderne at forvare Flæsket og Kødet, som de skal yde, vel. Sj. T. 25, 8 b. Origg. (til Mogens Kaas og Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til nedennævnte Rigsraader. Kongen vil til Foraaet lade udruste en Skibsflaade til Vestersøen til dermed at holde Kongens Strømme rene, som i de sidste Aaringer har været gjort usikre af adskillige Nationers Skibe. Da der til samme Flaades Udrustning behøves en Del Proviant, især Flæsk og Kød, som ellers ikke kan tilvejebringes, og da Rigsraaderne i Sjælland og Skaane har bevilget en Madskat, $\frac{1}{2}$ Lispd. Flæsk og 1 Lispd. Kød af hver Helgaard, halvt saa meget af hver Halvgaard og dobbelt saa meget af hver Selvejergaard, anmoder Kongen dem om at bevilge samme Madskat. Der tilsendes dem det aabne Brev om Madskatten, for at det straks kan publiceres, da Rigsraadet, som har været samlet her, har besluttet, at det skulde udgaa med det første. — Sjælland: Hans Lindenov; Fyen: Mogens Kaas; Jylland: Hr. Albret Skeel, Jens Juel, Christen Thomesen og Otte Skeel. Sj. T. 25, 8 b.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Det berettes, at M. Hans Krafts Residens er ganske forfalden og han saa forarmet, at han ikke kan reparere den. Skönt Kapitlet billigvis burde have haft Indseende dermed, før den forfaldt saa aldeles, tillades det,

¹ De opregnes alle med deres Len fol. 9.

at den af Kapitlets og Kirkens Indkomster repareres til almindelige Boliger, som siden bortlejes, og at den aarlige Indkomst deraf følger Kapitlet. Sj. T. 25, 10. K.

14. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da det berettes, at Besættelsen af Grimstrup¹ og Rolstrup Sogne kald er opholdt over 6 Uger, og at Provsten er Aarsagen til, at Kaldelsen ikke er gaaet for sig, førend de 6 Uger var ude, skal Adressaten sammen med Dr. Mads Jensen, Superintendent i Skaane, som ogsaa har faaet Befaling herom, nøje forhøre Sagen straks og uden Udsættelse. Saafremt det befindes, som samme Person² angiver, og der ellers ikke er nogen Grund til, at han kan nægtes Bønderne, skal Adressaten stede ham til Kaldet. Sk. T. 5, 484 b.

— Lignende Miss. til Dr. Mads³ [Jensen, Superintendent i Skaane]. Sk. T. 5, 484 b.

— Miss. til Christen Thommesen og Otte Skeel. Af hofølgende Indlæg kan de se, hvad Jost Høg til Giørsløf, Hofmester for det kongelige adelige Akademi og Befalingsmand i Børglum Kloster, har andraget om paa Sorø Akademis og Børglum Klosters Vegne. De skal begive sig til Aastederne, undersøge, hvorvidt saavel Kirke og Tiende som Forstranden paa de tvistige Steder bør følge Børglum eller Sejlstrup, og tilsende Kongen udførlig Betænkning derom. J. T. 8, 368 b.

15. Jan. (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Nicolaus Egebrecht, Tyske Kancellis Forvalter, til Besolding paa 2 Heste fra dette Brevs Datum at regne og indtil videre faar bevilget 10 Speciedlr. maanedlig, at betale af Rente-mestrene. Sj. R. 19, 2.

— Miss. til Lensmændene⁴ i Danmark. Kongen har for nogen Tid siden⁵ ladet udgaa Forordning om Vognleje og Færge- eller Pramløn. Da Tiden nu har forandret sig saaledes, at det

¹ Kaldes ndfr. i Miss. 8. Febr. 1632 om samme Sag: Grimmetoft. Ment er det nuværende: Grimeton, Himle H. ² Navnet nævnes ikke. Miss. af 8. Febr. 1632 om samme Sag skyldes Bøndernes Klage. ³ Kun nævnt i Overskriften til det foregaaende Miss. som Adressat. ⁴ De opregnes alle i K. I Sj. T. er henvist til Fortegnelsen over Lensmændene i Anledning af Mads-katten 13. Jan. 1632. ⁵ 1. Juni 1615.

falder Vogn- og Færgemænd besværligt at nøjes med samme Betaling, skal Lensmændene hver i sit Len mindst hvert tredje Aar eller saa tit det gøres fornødent, i Købstæderne sammen med Borgemestre og Raad, paa Landet alene, taksere og sætte Vognleje, Færgeløn og deslige op eller ned, eftersom Aaringerne er til, saa at baade de rejsende og Vogn- og Færgemændene kan vedblive. Taksterne skal opslaaes offentligt paa en Støtte i Havnene, ved Færgestederne og i Købstæderne paa Torvet. Sj. T. 25, 10 b. K. Origg. (til Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Lensmand p. Bornholm) i Landsark. i Kbhvn. og (med Datum: 13. Jan. til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

15. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Claus Daa. Da det af den af ham og Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kalundborg, indsendte Erklæring fremgaar, at den af Anders Lauritsen beboede, i Bierkinde i Dragsholm Len liggende Gaard ikke kan taale at yde den Landgilde, som han plejer at give, og de ved 16 Mænd har ladet Gaarden taksere, hvorved den er takseret til en aarlig Landgilde af $2\frac{1}{2}$ Pd. 1 Td. Korn, maa det have sit Forblivende herved. Claus Daa skal indskrive Gaarden saaledes i Jordebogen og føre den til Regnskab. Sj. T. 25, 10. K.

— Lignende Miss. til Hans Lindenov om, at Bønderne i Bierkinge By, der ligger til Kalundborg Slot, efter den af ham og Claus Daa til Baarebye, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, indsendte Erklæring og den af 16 Mænd foretagne Taksation skal yde følgende aarlige Landgilde: Birkinggaard 7 Pd. Korn, Søfren Mikkelsen og Peder Samsing hver $3\frac{1}{2}$ Pd. Korn, Jens Pedersen 3 Pd. Korn, Olluf Pedersen 2 Pd. Korn, Hans Jensen 7 Tdr. Korn, Jens Ibsen 1 Pd. 3 Skpr. Korn og Anders Jensen 5 Tdr. Korn. Han skal indskrive dem saaledes i Jordebogen og føre dem til Regnskab. Sj. T. 25, 11. K.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Christoffer Svenck, Arkelimester, har berettet, at det formenes ham, hvem Kongen har forlenet med et Kannikedømme¹ i Lunde Kapitel, men som ikke

¹ 22. Marts 1629.

residerer dér, at optere og nyde samme Privilegier og Friheder som de residerende Kanniker. Kapitlet skal herefter baade lade ham optere og nyde de samme Rettigheder som de residerende Kanniker, da han er beskæftiget i Kongens daglige Tjeneste. Han skal derimod være forpligtet til af yderste Evne at bære de Byrder, som er ved Kapitlet, og, naar han ikke længer er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Sk. T. 5, 484 b.

15. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Fru Elline Marsvin. Da Henning Valkendorf til Glorup, Embedsmand paa Odensegaard, har begæret 1 Gaard paa Vikelsø¹ i Lunde Herred paa Fyen til Mageskifte for 3 Gaarde og 1 Gadehus i Dreslette i Baag Herred, skal hun med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Dalum Kloster]. F. T. 4, 365 b.

— Miss. til Erik Juel til Hundsbeck, Landdommer i Nørrejylland, og Niels Friis til Krastrup. Da Otte Skeel til Hammelse, Embedsmand paa Aalborghus, har begæret Halvparten af en Gaard, kaldet Fladholt, i Understød Sogn, 1 Gaard i Nørsuderboe, 1 Bol i Trondrup og 1 Hus paa Vangen, alle i Flad Sogn, alt i Børglum Herred i Sejlstrup Len i Vendsyssel til Mageskifte for 2 Gaarde og 1 Hus i Vollerup i Emb Sogn i Børglum Herred og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard og 1 Bolig i Jerslef By, Sogn og Herred, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Reinholdt Heidenstrup til Ruballegaard, Embedsmand paa Sejlstrup Slot, at overvære Besigtelsen, skal de advare ham om denne. J. T. 8, 368 b.

— Miss. til Reinholdt Heidenstrup om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom. J. T. 8, 369.

16. Jan. (—). Kgl. Konfirmation paa et mellem Thomas Lorck, Raadmand i København, og hans Hustru Mar-

¹ F. T. har: Vnkelsøe i Linde Herred. Der maa være ment: Vigelsø, Østrup S., Lunde H.

grete Vibe afsluttet gensidigt Testamente. Sj. R. 19, 2. (Tr.: KD. III. 108).

16. Jan. (Frederiksborg). Bestalling for Jacob Clausen som Skovrider i Vordingborg Len fra 1. Marts s. A. at regne, „efter den sædvanlige Stil“. Udt. i Sj. R. 19, 2 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Kongen har antaget denne Jacop Clausen til Skovrider i Vordingborg Len i Stedet for Christian N., skal Adressaten afskedige sidstnævnte og i hans Sted ansætte Jacop Clausen med samme Løn og Bøllig, som Christian Skovrider har haft. Sj. T. 25, 11 b. K.

— Miss. til Just Høg om at optage Hans Hansen, Stif- søn af Jørgen Koefod i Slagelse, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 25, 11.

— Lignende Miss. til samme om at optage Svend Christensen, Søn af Hr. Christopher¹ Svensen i Nimb, og Jørgen Jensen, Søn af Jens Jensen i Kylbygaard, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 11.

— Aab. Brev, hvorved Bartholomeus Haagensen, Borger i København, faar Bevilling paa en Kalkovn ved Malmø, som afdøde Johan de Willum med sine Konsorter har oprettet efter Kongens ham derpaa givne Brev². For at dette Kalkbrænderi kan have desto bedre Fremgang og den store Omkostning, som anvendes derpaa, ikke skal komme ham, hans Hustru, Børn og Arvinger til Skade, bevilger Kongen, at Bartholomeus Haagensen og hans Arvinger, Arving efter Arving, maa bruge samme Plads og Kalkovn med dens Bygning, som Bartholomeus skal betale, med alt hvad han eller hans Arvinger videre bygger derpaa. Ingen andre maa i 10 Miles Omkreds derfra indrette noget saadant Værk, ikke heller maa nogen, være sig indenlandsk eller udenlandsk, tilforhandle sig Kalken³. Dersom det gøres fornødent, maa han bygge en Bro i Stranden til Op- og Udskibning. Han maa saavel til fremmede som til indenlandske Folk sælge Kalk og Sten og i alle Maader gøre sig det saa nyttigt, som han

¹ Vistnok Fejlskrift for Christen Svendsen. Christen Svendsen Barmer, Sognepræst i Nim, efterfulgtes i dette Embede af Sønnen Svend Christensen Nim. ² 19. Maj 1622. ³ Dermed menes formentlig, at ingen maa opkøbe Kalksten til Skade for ham.

bedst kan. Han skal for Betaling lade Kongen faa Kalk til sine Bygninger; Kalken skal betales, efterhaanden som den modtages. Han maa sælge Kalk og anden Sten ikke alene til Folk her i Riget, men ogsaa til udenrigske Folk, mod af hvert 100 Dlr., som han sælger for, at svare Kongen 2 Dlr., men ikke mere, hverken i Told eller i andre Maader. Han skal aarlig i Renteriet gøre Regnskab for, for hvor mange Penge og til hvem han har solgt. Dersom han eller hans Arvinger vil afhænde samme Kalkovn og Kalkbrænderi, eller om han eller de ikke kan komme til Rette dermed eller paa Grund af Skade eller andet Tilfælde vil opgive samme Værk, skal det først tilbydes Kongen. Sk. R. 5, 10 b.

16. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas til Frøstrup. Da Kongen af hans Erklæring har erfaret Sagen vedrørende Christen Jepsen i Tøfvinge, skal han, dersom der endnu ikke er gaaet endelig Landstingsdom i Sagen, faa endelig Dom i den, give Christen Jepsen en vis Tid til at stævne Landstingsdommen og, hvis han ikke gør det, lade ske Eksekution efter Dommen. J. T. 8, 369 b.

18. Jan. (—). Miss. til Just Høg paa Sorø og Bispen Dr. Hans Resener. Da Ventsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, har berettet, at en Person, ved Navn Mathis Hansen, har faaet Kaldsbrev paa Bierebye og Slustrup Kald, og at det ikke er gaaet rigtigt til dermed efter Ordinansen og Forordningerne, skal Adressaterne indstævne de interesserede for sig og dømme, om samme Kaldelse er gaaet saa rigtig, som den bør. Sj. T. 25, 12 b. K.

— (**Kbhvn.**). Ekspektancebrev for M. Thommis Lund, Sognepræst til den tyske Kirke i Helsingør, paa det første ledige Kanonikat i Roskilde Domkirke, de tidligere udstedte Ekspektancebreve dog dermed uforkrænket. Naar han ikke længer er i Præsteembede, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 19, 2 b.

— Miss. til Erik Ottesen. Han har berettet, at der er adskillige Personer, som tilforn er undveget af Kongens Tjeneste for en ringe Forseelse og nu opholder sig paa fremmede Steder, men som nu igen vil begive sig i Kongens Tjeneste til Skibs, dersom det tilstedes dem og deres Forseelse efterlades dem. Kongen tillader, at de, som ikke har be-

gaaet nogen grov Forseelse med Mord, Mandslæt eller deslige, som er aldeles imod Guds Ord og Landets Lov, igen maa antages i Kongens Tjeneste til Skibs, og at deres Forseelse, Rømning eller saadant, ikke skal tilregnes dem, men være dem ganske efterladt. Dersom der befindes nogen iblandt dem, som er dygtig til Officie¹, skal de ogsaa blive forfremmet dertil. Sj. T. 25, 11 b. K.

18. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Afdøde Peder Madsens² Arvinger har berettet, at der paa Renteriet formenes dem Kvittansiarum paa Vere Klosters Len, hvormed Peder Madsen for nogen Tid siden har været forlenet, fordi de ikke kan klarere et Aars Knægteskat, som blev paabudt, dengang han havde Lenet, eftersom Mandtallet ikke er at finde, men at de dog har betalt 200 Speciedlr. herpaa og mener, at der kun resterer lidet eller intet derpaa. Kongen tillader, at Peder Madsens Arvinger maa faa Kvittansiarum, hvis de i Rentekammeret yderligere indbetaler 50 Speciedlr. for den resterende Del af Knægteskatten for et Aar. Sj. T. 25, 12.

— Miss. til Otto Termo, Kongens Jægermester. Det berettes, at Kongens Vildtbane er meget forringet. For at den igen kan komme paa Fode, maa han i de næste 2 Aar ikke skyde noget eller lade noget skyde i Vildtbanen til at sælge (hvem han end faar Befaling af), med mindre han faar Kongens egen mundtlige eller skriftlige Besked derpaa. Sj. T. 25, 13. K.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Mourits Christophersen, Postbud, har berettet, at hans Hustru Ingel Hendriksdatter for omtrent 9 Aar siden, da han var sendt til fremmede Steder med Kongens Breve, er draget bort fra ham uden nogen Grund med den Fattigdom og Formue, som han havde. Han lod hende derefter stævne for Kapitlet, men da hverken hun selv eller nogen paa hendes Vegne mødte, har han hidtil ikke kunnet faa Ret over hende. Naar han igen begærer Stævning over hende, skal Kapitlet meddele ham Stævning i samme

¹ Officersstilling.
mand i Verne Kloster.

² Peder Madsen Laxmand, 1601—1613 Lens-

Sag og siden afsige endelig Dom, om de bør være tilsammen eller ikke. Sj. T. 25, 12 b.

18. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Sidse Eriksdatter i Mørum, der for nogen Forseelse i sit Ægteskab ved Dom er skilt fra sin Ægtemand, nu igen maa indlade sig i Ægteskab med hvem det lovligt kan ske, da hun i Mellemtiden har skikket sig vel. Præsten i Mørum har ansøgt herom for hende, og det berettes, at hun er blevet tvunget til det forrige Ægteskab. Sk. R. 5, 11 b.

— Miss. til Ernst Normand. Da det berettes, at han har nogen Restance udestaaende hos Bønderne i Antvorskov Len, skal han sende en egenhændig underskrevet Antegnelse om samme Restance til Renteriet, for at den nuværende Lensmand dér i Lenet, Vendtsel Rotkirk, kan indkræve Restancen efter den. J. T. 8, 369 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Knud Grubbe til Røgle har begæret 4 Gaarde i Ormestrup og 1 Gaard i Otterup, alle i Otterup Sogn i Luggude Herred, 2 Gaarde i Tørrerød¹, 4 Gaarde i Røgnerød², 1 Gaard i Skankholt, alle i Fjerringtoft Sogn i Nørre Asbo Herred, i Helsingborg Len i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard i Fierrested By og Sogn, 1 Gaard i Baarsløf By og Sogn, 1 Gaard, kaldet Allegaard³, i Biug Sogn, 2 Gaarde i Mørskø, 1 Gaard i Skoerbye, 1 Gaard i Blesinge og 1 Gaard i Aabye, alle i Luggude Herred, 1 Gaard i Glimminge og 1 Gaard i Mølholt, begge i Vester Karup Sogn i Bjærgø Herred, alle i Helsingborg Len i Skaane, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 485.

— Miss. til Henning Valkendorf til Glorup og Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmænd paa St. Hans Kloster og Rugaard. Holger Rosenkrantz til Demstrup, Befalingsmand over Bornholm, har begæret 4 Gaarde i Stogerup By i Ollerup Sogn, hvoraf 1 ligger til Landsdommeriet og 1 følger Provsten i Sunds Herred, og 1 Gaard i Egeberg, som ogsaa ligger til Landsdomme-

¹ Tørrerød, Færingtofte S., N. Asbo H. ² Røgnerød, Færingtofte S., N. Asbo H. ³ Sk. T. har: Svend i alle Gaard, hvor Svend formentlig er Navnet paa Gaardens Beboer. Allegaard ligger i Krops Sogn.

riet, alle i Nyborg Len, til Mageskifte for 2 Gaarde i Heden i Salling Herred, 1 Gaard i Skydeberg i Baag Herred, alle i Nyborg Len, 1 Gaard i Vollerslef i Odense Herred i St. Hans Klosters Len, 1 Gaard i Ølsted, 1 Gaard i Katterye og 1 Gaard i Dyrnes¹, alle i Salling Herred paa Fyen. Men da Kongen erfarer, at han ejer en Gaard i Nyborg Sogn, som ligger Nyborg Slot vel belejlig, og som Kongen derfor begærer til Vederlag, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at ligne og lægge denne Gaard for en af de andre, som ligger Slottet mindre belejlig, da Kongen formoder, at han nok vil afstaa den. De skal paase, at der sker Kongen Udlæg for Resten af det Gods, som ligger Slottet mest belejlig, og at der ligeledes sker Landsdommeriet og Provsten fyldestgørende Vederlag. De skal besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, har faaet Befaling til at give Møde ved Besigtelsen, skal de meddele ham, naar den finder Sted. F. T. 4, 166.

18. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas, Raad, om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom. F. T. 4, 168.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Da Christopher Hvas til Hennegaard har begæret 4 Gaarde i Stafsig² By og 3 Gaarde i Fide By, alle i Henne Sogn i Riberhus Len i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Medels³ By i Varder Sogn, 1 Gaard i Debel By i Otterup⁴ Sogn, 1 Gaard i Langkier i Stafning Sogn og 1 Gaard i Nørbork By og Sogn, alle i samme Len, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, vil gøre yderligere Udlæg, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 370.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. Da Christopher Hvas til Hennegaard har begæret 1 Gaard i Jylland, kaldet Kløfgaard, som ligger til Ribe Kapitel, til Mageskifte for lige saa godt Gods i Jylland, skal Kapitlet med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt samme Gaard for Belejlig-

¹ Diernisse. ² Staversø, Henne S., V. Horne H. ³ Mejls, Varde Landsogn, V. Horne H. ⁴ Ovtrup S., V. Horne H.

heds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 8, 370 b.

18. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Da Lauridts Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har begæret 3 Gaarde og 3 Gadehuse i Sielof¹ By og Sogn i Skanderborg Len til Mageskifte, skal Tønne Friis med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt disse Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 370 b.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Jens Mogensen til Sinddinggaard af Aarhus Kapitels Gods har begæret 3 Gaarde i Torup i Hedensted Sogn i Hatting Herred til Mageskifte for 2 Gaarde i Nør-Aldam i Stinderup Sogn i Hatting Herred og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, vil gøre yderligere Udlæg af sit Jordegods, skal Kapitlet indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt førstnævnte Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 8, 371.

— Miss. til Ernst Normand. Da Jahan Brockenhuus til Lerbeck har begæret Herligheden af Sognepræsten i Jellings Annekspræstegaard², 3 Tdr. Byg, som en Gaard i Lierbeck efter Jordebogen aarlig skal yde til Koldinghus, 1 Toft, kaldet Langtoft, som en af hans Tjenere har i Fæste, alt i Tørrild Herred i Koldinghus Len, til Mageskifte for Herligheden af en Kirkegaard i Ruballe i Tørrild Herred og 1 Gaard, kaldet Grenkrog³, i Slavs Herred i Koldinghus Len, skal Ernst Normand med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt førstnævnte Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 371 b.

— Miss. til Ifver Kaas. Da han har berettet, at afdøde Hertvig Bruns Børn, hvis Væрге han er, har faaet en temmelig stor Gæld efter deres Forældre, saa at deres Gods ikke er tilstrækkeligt til at forrente Gælden, skal han sælge deres Gods til den højstbydende, betale Gælden og sætte det overskydende paa Rente til Gavn for Børnene. J. T. 8, 371.

19. Jan. (—). Opfejningsbrev for Hans Hansen,

¹ Sjelle, Framlev H.

² Hover S., Tørrild H.

³ Krog, Grene S., Slavs H.

Borger i Roskilde, til, som om Gerningen nylig var sket, at genoptage Sagen om det Drab, som den 26. Juli forrige Aar blev begaaet paa en Mand, ved Navn Jacob Nielsen, som boede i Halløse¹ i Frederiksborg Birk og Len. Der blev straks efter opkrævet 16 Mænd, men disse gjorde først deres Tov den 13. Okt. næst efter og ikke, efter Recessen og Birkeretten, inden 6 Uger, efter at Gerningen var sket. Sj. R. 19, 3.

19. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Bisperne² i Danmark. M. Thomes Lund, Sognepræst til den tyske Kirke i Helsingør, har berettet, at han med stor Bekostning har ladet trykke en Grammatica Poetica til Bedste for den studerende Ungdom, men at Eksemplarerne ikke afkøbes ham eller distraheres, som han havde ventet. For at kunne faa den derpaa anvendte Bekostning nogenlunde erstattet, og da lærde Folk har erklæret denne Grammatica for gavnlig, har han begæret denne Kongens Forskrift. Adressaterne skal hjælpe ham med at faa afhændet nogle Eksemplarer til Gejstlighed, Skoletjenere og formuende Skolepersoner i deres Stifter; dog maa det ikke tilstedes, at den læses i Skolerne eller foreholdes³ Ungdommen. Sj. T. 25, 13. K.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Frants Rantzau til Rantzausholmb, Statholder i København og Befalingsmand over Møen, har begæret en til Roskilde Kapitel liggende Vang, kaldet Provstevang, hvoraf der aarlig gives 4 Pd. Korn, til Mageskifte for 1 Gaard i Svenninge i Tudse Herred i Sjælland, som aarlig skylder 1 Pd. Rug, 2 Pd. Byg, 3 Sk. grot, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns og 1 Dlr., med al denne Gaards Herlighed og Rettighed og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard i Merløse By, af hvilken han dog forbeholder sig Herligheden og det, som bliver tilovers af dens aarlige Skyld, da der ingen Byg-

¹ Holløse, Holbo H. ² De opregnes alle i K. ³ Sj. T. har: forholdes. K. har haft den følgende Slutning: at Adressaterne skulde „anmode dem, der betjente Skolebestilling i deres Stift, og Ungdommen sammesteds om at købe nævnte Grammatica og gennemlæse den, dog hermed ikke ment, at de den for andre skulle endeligen bruge“. Denne Slutning er derefter erstattet med ovenstaaende.

ning eller deslige Herlighed er til nævnte Vang, skal Kapitlet med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt denne Vang for Belejgheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. Sj. T. 25, 13 b. K.

19. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Erik Rosenkrantz. Han har berettet, at nogle Svenskere har tilfangetaget nogle Mænd i hans Len [Halmstad] og ført dem bort til Sverrig, og at han har tilskrevet Lensmanden paa Emkiøbing¹ derom og faaet det Svar, at dette er sket imod Befaling, og at der, hvis han ved sin Fuldmægtig vil tiltale dem, som har gjort dette, skal vederfares ham, hvad der er Ret. Erik Rosenkrantz skal sende en Fuldmægtig til Sverrig og rejse Tiltale i Sagen. Da det berettes, at en af de bortførte Mænd er en Tyv, og at nogle af Bønderne i hans Len har købt noget af denne, skal han lade disse Bønder tiltale, hvis de ikke vil aftinge. Sk. T. 5, 486.

— Miss. til Ifver Krabbe om, at Bønderne i Laholm Len fritages for Halvdelen af den sidst paabudte Penge-skat. Sk. T. 5, 486.

— Miss. til Gunde Lange og Hendrik Lange. Da Jens Juel til Kieldgaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, har begæret 1 Gaard, kaldet Bundgaard, og 1 Bol, kaldet Silkeborg, begge i Giørding Sogn, samt 1 Bol i Vemb Sogn, alle i Hierm Herred i Lundenæs Len, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Mølgaard, i Lemb Sogn i samme Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Uldrik Sandberg, Embedsmand paa Lundenæs Slot, at være til Stede ved Besigtelsen. J. T. 8, 372.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Ørum Slot, og Hendrik Lange til Deibierglund, foretager ovennævnte Besigtelse og han advares derom. J. T. 8, 371 b. K.

23. Jan. (—). Sj. R. 19, 3 b se Gældsbreve.

— Miss. til Frederik Urne og Biskop Dr. Hans Reisner om at afgive Erklæring om Skolevæsenet i Helsingør i Anled-

¹ Enköping, Upsala Len.

ning af den tyske og danske Skolemesters Klage over de mange Skolelestre i Byen. Sj. T. 25, 14. K. (Tr.: Geh. Ark. Aarsberetn. III. Till. S. 98).

23. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Fru Else Galde, afdøde Christoffer Galdes Søster, har tilskødet Kroen alt det Gods, som kan tilfalde hende ved Arv, og da hendes afdøde Broder iblandt andet har efterladt sig en Gaard, kaldet Beckeskouf, i Sjælland, samt andet Gods, skal Palle Rosenkrantz sammen med Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, begive sig til nævnte Gaard og lade registrere, hvad der findes. Dersom der findes nogen Jordebog paa Christoffer Galdes Gods, skal han sende Kongen en Genpart af den og endvidere skaffe sig Underretning om, hvad Gæld der findes i hans Bo. Sj. T. 25, 14 b. K.

— Lignende Miss. til Frederik Reedtz om sammen med Palle Rosenkrantz at registrere, hvad der findes paa Beckeskouf. Udt. i Sj. T. 25, 15. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Det berettes, at der af Kroens Bønder i Antvorskov Len af en og anden fordres store Restancer. For at Bønderne ikke skal blive krævet for det, som de tilforn har ydet, eller for det, som de ikke bør yde, og derved blive forarmede, skal Ventsel Rotkirk tilholde dem, som søger Bønderne for Restance, at tilstille ham en rigtig underskreven Fortegnelse paa, hvad de fordrer, hvorefter de, saavidt det eragtes billigt, skal hjælpes dertil saaledes, at Bønderne kan blive ved Magt. Sj. T. 25, 15. K.

— Aab. Brev om, at Villum Varen har berettet, at han paa sin Stiffader Peder Klercks Vegne har erhvervet en af Knud Gabrielsen til Hiulerød¹, Landsdommer i Halland, afsagt Dom² over Hans Søfrensen i Varberg om, at denne af sit Gods og sin Formue, hvor det end findes, skulde tilfredsstille Villum Varen paa dennes Stiffaders Vegne for en Sum Penge, som denne skyldte Stiffaderen, baade for Varer, som han har udtaget hos ham, og for rede Penge, som han har laant af ham, med tilbørlige Omkostninger, hvilken Dom er blevet stadfæstet

¹ Sk. R. har ved en Fejlskrift: Knud Gabrielsen Huderød.
Maj 1631.

² 14.

af Kongen og Rigsraadet paa sidste Herredag¹. Villum Varen beretter endvidere, at der i Varberg alene findes Varer for 973¹/₂ Sletdr. 13 Sk., og begærer, at disse først maa være ham følgende, og at han siden maa søge Opvejsning for Resten af Gælden i Hans Søfrensens Gods og Formue, hvor det findes. Kongen bevilger begge Dele efter ovennævnte Doms Indhold. Sk. R. 5, 11 b.

23. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da nogle skotske Soldater, som er strandet under Varberg Len, har klaget over, at Bønderne i hans Len har handlet utilbørligt imod dem, skal han lade Sagen nøje undersøge og, hvis det forholder sig saaledes, lade de skyldige tiltale og straffe. Han skal tilbagelevere det Gods, som tilhører de skotske Soldater, og som findes paa Varberg Slot, til disse. Sk. T. 5, 486 b.

— Miss. til Otto Brahe Stensen og Gabriel Kruse. Da Fru Karen Grubbe til Skiørpinge har begæret 1 Selvejergaard, som er bevilget² hende paa Livstid, og 1 Gaard i Skiørpinge, begge i Stevns Herred i Tryggevælde Len, dog fra den sidste undtaget en øde Jord, kaldet Klintemarken, som ikke bevilges hende, til Mageskifte for 2 Gaarde i Høgerup i Stevns Herred, skal de besigte ovennævnte Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i Sj. T. 25, 15 b.

— Miss. til Fredrik Reedtz om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Udt. i Sj. T. 25, 15 b.

— Miss. til Jesper Friis og Anders Bilde. Da Falk Gjõe til Hvidekielde har begæret 1 til Odense Hospital liggende Gaard i Øster Skierning By og Sogn i Sunds Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Harsløf By og Sogn og 1 Gaard i Seersløf By og Sogn, begge i Skovby Herred i Fyen, og han, da Hospitalets Gods er 4 Skpr., mindre 1 Fjerd. 1 Alb., højere og 1 Rdlr. for Fiskeri mere værd end det af Falk Gjõe tilbudte Gods, yder-

¹ 15. Juni 1631; Kravet lød paa 1815 Rdlr. in specie, som Hans Sørensens havde faaet af Peder Klerk og det engelske Kompagni i Hamborg. ² Jvfr. 26. April 1625 og 19. Juli 1626.

ligere vil betale Hospitalet 100 enkende Rdlr., skal Adressaterne besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, har faaet Befaling til at give Møde paa Hospitalets Vegne ved Besigtelsen. F. T. 4, 168 b.

23. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf om at give Møde paa Odense Hospitals Vegne, naar Jesper Friis til Ørbeckslund og Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Rugaard, foretager ovennævnte Besigtelse og han advares derom. F. T. 4, 169 b.

— Miss. til Erik Bilde og Vincents Stensen. Da Fru Hilleborg Pors til Hiortholmb, Niels Gaas's Enke, har begæret 4 Gaarde og 1 Hus, alle liggende til Tranekær Slot paa Langeland, 3 Gaarde, som tilhører Stiftets Tjenere, alle i Fodslet By og Sogn, og 1 Gaard i Brandt By i Humblet Sogn, til Mageskifte for 1 Gaard i Leidtsmose¹, 1 Gaard og 1 Gadehus i Klausbylle, 1 Gaard og 1 Hus i Løckebye, 1 Gaard og 2 Gadehuse i Stengard², alle i Tullebye Sogn, 1 Gaard i Refbjerg og 1 Gaard i Hou samt 1 Teglgaard sammesteds, som Kongen dog ikke vil beholde, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Peder Basse til Sørup, Embedsmand paa Tranekær Slot, har faaet Befaling til at give Møde ved Besigtelsen. F. T. 4, 170.

— Miss. til Peder Basse om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Erik Bilde til Møllegaard, Landsdommer paa Lauvind, og Vincents Stensen til Stensgaard, foretager ovennævnte Besigtelse, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 171.

— Miss. til Tønne Friis. Han har til Kancelliet indsendt Erklæring om det Gods i Skanderborg Len, som Laurids Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har begæret til Mageskifte, men har ikke erklæret sig om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Han skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet herom. J. T. 8, 372 b.

— Miss. til Niels Lange og Jørgen Orning. Da Knud

¹ Lidsmose, Tullebølle S.

² Stengade.

Rodsten til Lengsholmb har begæret 4 Gaarde i Lendomb Sogn, hvoraf de tre kaldes Lendoms Bunker, Buerholdt og Stubben, 1 Gadehus sammesteds og 1 Gadehus i Gierum By og Sogn, alle i Vennebjerg Herred i Sejlstrup Len i Vendsyssel i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard og 1 Gadehus i Jelstrup By og Sogn i Vennebjerg Herred og 1 Gaard i Eddersted¹ i Saltum Sogn i Hvetbo Herred i samme Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Reinholdt Heidenstrup til Ruballegaard, Embedsmand paa Sejlstrup Slot, at være til Stede ved Besigtelsen. J. T. 8, 372 b.

23. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Reinholdt Heidenstrup om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Niels Lange til Rønnisholmb og Jørgen Orning til Skorupgaard, Embedsmand paa Aastrup Slot, foretager ovennævnte Besigtelse og han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 373.

— Miss. til Hans Oldeland. Hans Markdanner har berettet, at Adressaten paa Jomfru Ellidse Norbys og hendes afdøde Søsters² Vegne, for hvem han er Værge, er blevet ham en Sum Penge skyldig for Rostjeneste og har akkorderet med ham om at betale disse Penge, 200 Dlr., til Mikkelsdag 1630. Da han ikke har gjort dette, har Hans Markdanner stævnet ham til sidste Herredag, hvor Stævningen dog som Følge af Rigsraadets Forhandling er blevet taget tilbage, hvorimod Hans Oldeland for Retten har forpligtet sig til at betale Pengene til sidste Mikkelsdag. Hans Markdanner beklager sig nu over, at Adressaten vil betale ham med Løsøre³, uanset at han for Retten har lovet ham Betaling i rede Penge. Kongen advarer hermed alvorligt Hans Oldeland om efter sit for Rigens Raad gjorte Tilsagn uden Opsættelse straks at betale Hans Markdanner med rede Penge, saafremt Kongen ikke skal foraarsages at bruge andre Midler mod ham. F. T. 4, 180 b.

— Aab. Brev om Udsættelse for uformuende Borgere i Mariager med at teglhænge deres Huse. J. R. 8, 331. (Tr.: CCD. IV. 567).

¹ Ejersted. ² Jomfru Maren Norby Hansdatter († 1628). ³ F. T. har ved en Fejlskrift: bøssere.

28. Jan. (Nykøbing). Miss. til Claus Brockenhuus og Johan Friis om med det allerførste at begive sig til Egeskoufgaard i Fyen, taksere Bygningen og give Taksationen beskrevet til Fru Birgitte Brockenhuus til Urup, Jacob Ulfeldts Enke. F. T. 4, 171 b.

— Lignende Miss. til Palle Rosenkrantz og Burkardt Rud om at taksere Ofverbyegaards¹ Bygning og til Tønne Friis og Lauridts Ebbesen om at taksere Urups Bygning. F. T. 4, 171 b.

31. Jan. (—). Miss. til Jens Høg om snarest at fremskaffe 1500 Lægter og sende dem til Nykøbing Slot. Sk. T. 5, 486 b.

— Miss. til Tage Thott Otsen om at sende 20,000 Enebærstager til Nykøbing Slot. Sk. T. 5, 486 b.

[U. D.] **Jan.² (Kbhvn.).** Miss. til Jørgen Brahe. Regnholt Heidenstrup til Rueballegaard, Embedsmand paa Sejlstrup Slot, har berettet, at Fru Else Krag, Erik Heidenstrups Enke, til Knud Skinkel har afhændet en Gaard paa Fyen, kaldet Øregaard, uden at spørge sine Børns Frænder og Værge, og uanset at den største Part af den efter Andragerens Formening tilkommer hendes Børn, hvorfor han har stævnet Skødet i Rette for Rigens Raad til den første almindelige Herredag. Jørgen Brahe skal paa Kongens Vegne forbyde Knud Skinkel enten selv eller ved andre at befatte sig med nævnte Gaard eller dens Tilliggende, førend der paa Herredagen er afsagt Kendelse om Skødet. F. T. 4, 174 b.

2. Febr. (—). Aab. Brev om, at Oluf Pedersen, som en Tid lang har boet paa en af Kronens Gaarde i Himmeløf under Roskildegaard, maa nedsætte sig, i hvilken Købstad i Danmark han vil, og ikke tiltales for sit Fødested, dog skal han, hvor han nedsætter sig, skatte og skylde som andre Borgere sammesteds efter sin Evne. Sj. R. 19, 4.

— Aab. Brev, hvorved Abraham Meckelenburg, som med det første skal have Bryllup med en Datter af afdøde Jokum Brun³, tilforn boende paa Samsø, faar Bevilling til at

¹ Orebygaard, Musse H.

² Indført imellem Miss. af 8. Febr.

³ Formentlig Jakob (Jokum) Brun, Foged paa Samsø.

byde 12 Par Folk til sit Bryllup ud over det i Forordningen fastsatte Tal og til at skænke Vin til Brylluppet. Sj. R. 19, 4.

2. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Christoffer Racko, som i nogen Tid har tjent Kongen som Barber, faar Bevilling til at ned sætte sig i Helsingør og bruge Bartskeerhaandværket dér. Udt. i Sj. R. 19, 4.

— Miss. til Tage Thott Otsen. Da Kongen har forlenet ham med Malmøhus Slot og Len fra førstkommende 1. Maj, skal han rette sig efter til den Tid at overtage samme Slot og Len og overlevere Sølvitsborg Slot og Len, hvormed han hidtil har været forlenet, til Tage Thott Andersen til Egede. Sk. T. 5, 487.

— Lignende Miss. til Tage Thott Andersen om at overtage Sølvitsborg Slot og Len til førstkommende 1. Maj. Udt. i Sk. T. 5, 487.

— Lignende Miss. til Gabriel Kruse om at overtage Mariager Klosters Len til førstkommende 1. Maj. Udt. i Sk. T. 5, 487.

— Lignende Miss. til Sigvort Urne om at overtage Roskilde Len til førstkommende 1. Maj. Sk. T. 5, 487.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Hans Tregaard, Borger i København, har berettet, at Otto Hansen, Orgelmester i Malmø, har ladet efterlyse sin Hustru Utte Johansdatter, som for nogen Tid siden har forladt ham paa Grund af hans uskikkelige Levned, og det skønt Otto Hansen vel véd, at hun opholder sig i Bergen i Norge hos sin Svoger og Søster. Endvidere har Hans Tregaard berettet, at denne Sag er indstævnet for Kapitlet i Lund, som har optaget Sagen til Doms, hvorfor han begærer, at Utte Johansdatter, hvis Tilholdssted man kender, maa faa Varsel og saa lang Respit, at hun kan møde og forsvare sig med de Breve og Dokumenter, som hun har liggende i Bergen om denne Sag. Kapitlet skal lade Otto Hansen give Utte Johansdatter Varsel, hvor hun er, og saa lang Respit, at hun eller hendes Fuldmægtig kan møde med det, som hun agter at anvende imod ham. Sk. T. 5, 487.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Anne Grubbe Pedersdatter faar Bevilling til at sælge 10 Skpr. Korn, som hun sammen med sin Farbroder Laurits Grubbe til Gammel-

gaard ejer i en Gaard i Falster, til den højstbydende, dog at saadant sker med Raadføring med hendes Slægt, som ogsaa skal besegle og underskrive med hende. Sm. R. 5, 138 b. K.

2. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz til Krenkerup om straks til Lands at sende alle de Tønder, som staar paa Nykøbing Slot og er forsynet med Mærket ♂, til Lands til København. Sm. T. 6, 347.

— Ekspektancebrev for Jørgen Rask, Luttenist, paa det første ledige Vikarie i Aarhus Kapitel. [Med Art. 1—2]. J. R. 8, 331 b.

— Miss. til Christen Thommesen. Han har berettet, at en Karl, ved Navn Anders Stub, i Kalø Len har fæstet en Gaard dér i Lenet og trolovet sig med en Enke, ved Navn Karine Pedersdaatter, der boede paa samme Gaard. Nogen Tid efter deres Trolovelse gik der Rygte om, at han havde besøvet en Pige, ved Navn Karine Nielsdaatter, som ogsaa befandtes straks derefter at rede til Barsel ved ham, og som er et Næstsøskendebarn til hans trolovede Enke. Christen Thommesen har nu begæret at faa at vide, hvorledes der skal forholdes i denne Sag. Dersom Anders Stub kan bevise, at han ikke vidste, at hans trolovede Enke og den Pige, som han har besøvet, var saa nær beslægtede, skal Adressaten lade ham staa aabenbart Skrifte og afsone efter sin Formue, hvorefter han maa ægte Enken, som han er trolovet med, og beholde Gaarden, som han har fæstet. J. T. 8, 375.

— Miss. til Frederik Urne. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at tilholde Hr. Jens Berg¹, Sognepræst i Birkerød i hans Len [Kronborg] inden en vis Tid i Renteriet at betale 80 Sletdlr. med efterstaaende Rente, som hans afdøde Broder Hr. Christopher Berg, forrige Sognepræst i Varberg, er blevet Kongen skyldig, da Hr. Jens Berg har arvet Broderen. Da det nu berettes, at Jørgen Ander-

¹ Fejlskrift for Jens Hermansen [Bircherød]. Denne var g. m. Maren eller Marie Jakobsdatter, Søster til ovennævnte Sognepræst i Varberg Kristoffer Jakobsen Berg, til hvem Jens Hermansen saaledes var Svoger, ikke Broder.

sen, Byfoged i Varberg, har arvet Halvdelen af Boet efter nævnte Hr. Christopher, maa Hr. Jens Berg nøjes med at erlægge 40 Sletdlr. med Rente og være utiltalt for Resten. Sj. T. 25, 16.

U. D. og St.¹. Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Afdøde Hr. Christoffer Berg, forrige Sognepræst i Varberg, er blevet Kongen skyldig 80 Sletdlr. med efterstaaende Rente. Da det nu berettes, at Jørgen Andersen, Byfoged i Varberg, har taget halv Arv efter ham med Hr. Jens Berg², Sognepræst i Birkerød i Kronborg Len, skal Mogens Gyldenstjerne alvorligt tilholde Jørgen Andersen med det første og inden 2 Maaneder efter dette Brevs Dato at indbetale Halvparten af de 80 Sletdlr. med Rente i Rentekammeret. Hvis han ikke betaler Pengene inden nævnte Tid, skal Mogens Gyldenstjerne lade ham tiltale ved Retten uden Forsømmelse, hvis han ikke selv vil staa til Rette derfor. Sk. T. 5, 493 b.

—³ Miss. til Just Høg om at optage Christen Hansen, Søn af Præsten i Ølgod Hr. Hans Søfrensen, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 16.

5. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse. Det berettes, at han paa Kongens Vegne har sat en Mand, ved Navn Hermand Haas⁴, til Raadmand i Roskilde og har taget Raadmandsed af ham, men at Borgemestre og Raad er utilfredse hermed og ikke vil modtage ham paa Bænken med sig, fordi de mener, at de burde have taget Eden af ham. Da Gabriel Kruse har taget Eden af ham paa Kongens Vegne, skal han alvorligt tilholde Borgemestre og Raad at modtage Hermand Haas paa Bænken med sig, saafremt Kongen ikke skal optænke andre Midler dertil. Sj. T. 25, 16 b. K.

6. Febr. (—). Livsbrev for Hans Kønning til Gierdrup, Embedsmand paa Vardøhus Slot, paa Kronens Part af Korntienden af Egitslef Sogn i Antvorskov Len for bil-

¹ Miss. er indført sidst i Februar og er udateret, men maa sikkert dateres samme Dag som ovenstaaende Miss. til Frederik Urne om samme Sag. ² Jens Hermansen, jvfr. ovfr. ³ Indført mellem 2. og 5. Febr. ⁴ Han kaldes i Sj. T. et Par Gange: Hase.

ligt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift, naar de nuværende Indehavere er døde eller han kan akkordere med dem om, at de godvilligt vil afstaa den til ham. Sj. R. 19, 4.

6. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at en Del af de Skippere, som sejler igennem Øresund, har andraget, at dersom Fyrene paa de Steder, som Jens Pedersen har paataget sig at holde vedlige, aarlig maa blive holdt i god Brug Aaret ud, vil de give 2 Sk. dansk til denne Forbedring af hver Læst, som deres Skibe er drægtige. For at Jens Pedersen skal forvalte samme Fyr des bedre, har Kongen bevilget ham Forvaltningen af dem paa Livstid og saa længe han forestaar dem troligt og forbedret hans Løn med en Tredjedel af hans første Pension, som var 3500 Rdlr. in specie, eller $1166\frac{1}{2}$ Rdlr. in specie 16 Sk., saa at hele hans aarlige Løn bliver $4666\frac{1}{2}$ Rdlr. in specie 16 Sk., der skal udbetales ham af Tolderne i Øresund til de 3 tidligere fastsatte Terminer¹. Endvidere bevilges der ham Foder og Maal paa 2 Heste til at bruge mellem Fyrene, nemlig aarlig 104 Tdr. Havre, 12 Læs Hø og 12 Læs Strøelse, som skal leveres ham af Kronborg Slot. Han skal holde alle Fyrene vedlige med hvad dertil hører og med saadanne Tjenere, som han vil svare for. Han skal være forpligtet til aarligt, saa længe Skibene kan sejle, at holde alle Fyrene ved godt Brug, nemlig 1 paa Skaufn, 2 paa Nidinge, 1 paa Anholt, 1 paa Kulden og 1 paa Falsterboe. Dersom Fyrene forsømmes paa noget af disse Steder og det lovligt kan bevises, skal han have forbrudt 200 Rdlr. paa hvert Sted for hver Nat til Kongen, hvilke Penge skal afkortes i hans Besolding, med mindre det skete, at nogle af Kullene skulde blive til Vands² eller noget af Fyrene ved et ulykkeligt Tilfælde brændte, hvilket Jens Pedersen snarest muligt, efter at sliig Skade er sket, skal bevise her ved nøjagtige Vidnesbyrd, hvorefter han skal være forpligtet til straks igen at hensende, hvad der er fornødent til samme Fyr. Lensmændene paa de Steder, hvor Fyrene holdes, har faaet Befaling³ til at paase, at Fyrene holdes godt vedlige, og dersom der sker nogen Forsømmelse, skal de, som angiver det, bekræfte det med deres

¹ 1. Marts, 1. Juni og 1. Aug., jvfr. aab. Br. af 3. Febr. 1631. ² D. v. s. forliste. ³ 3. Febr. 1631.

Ed til Ting¹, men dersom nogen ulovligt² angiver Jens Pedersen herfor, skal det staa denne frit at tiltale ham derfor til Ting med Loven. Naar Jens Pedersen eller hans Arvinger skal levere disse Fyr fra sig til den, som kommer efter ham, skal det staa Kongen frit at faa det, som findes i Forraad ved Fyrene ud over det, som fandtes dér, da han modtog Fyrene, for samme Pris, som Jens Pedersen har betalt derfor, og som det kan gælde paa de Tider. Hvis en anden paa Kongens Vegne skal forestaa samme Fyr efter Jens Pedersen, skal han i lige Maade være forpligtet til at betale slige Forraad. Kronens Bønder omkring Fyrene skal, naar Skibene med Kul ankommer, modtage Kullene i Skibene og føre dem til Fyrene. Lensmanden paa Kronborg Slot skal aarlig lade Jens Pedersen faa ovennævnte Foder og Maal paa 2 Heste, saa længe han forvalter Fyrene. Sj. R. 19, 4 b.

6. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene³ i Danmark om at lade medfølgende aabne Brev⁴ om Toldens Oppebørsel læse og forkynde, hvor det gøres fornødent, og paase dets Overholdelse. Endvidere fremsendes aabent Brev⁵ om Beregningen af Skibenes Drægtighed, som de skal meddele Tolderne i deres Len til Efterretning. Tolderne skal beholde det hemmeligt hos sig. Sj. T. 25, 16 b. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Frederik Urne. Villum Martensen, Toldskriver i Øresund, har berettet, at der til den Teglgård ved Helsingør, som han har købt, ligger et Stykke Jord ovenpaa Bakken, hvorpaa der staar 6 eller 7 gamle Træer, og har begæret Tilladelse til at fælde disse Træer, for at man kan nytte Jorden des bedre. Frederik Urne skal undersøge, hvor mange Træer der staar, og indsende Erklæring om, hvorvidt det er til Skade, at de bliver fældet. Endvidere har Villum Martensen ansøgt om at faa frit Fiskeri i Stranden, saavidt nævnte Teglgård med tilhørende Grund strækker sig. Frederik

¹ Stedet synes forskrevet, Meningen maa dog være som ovfr. ² Usandfærdigt. ³ De opregnes alle i K. I Sj. T. henvises til Fortegnelsen ved Miss. af 13. Jan. 1632 om Madskatten. ⁴ Af 12. Jan. 1632. ⁵ Af 12. Jan. 1632.

Urne skal ligeledes undersøge denne Sag og indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt dette Fiskeri kan bevilges ham uden Skade for de Bundgarn, som bruges til Kronborg Slot. Endelig har Villum Martensen begæret at faa bevilget en Mose, som hans afdøde Fader¹ har faaet Bevilling paa ved Kongens Brev. Frederik Urne skal undersøge, om hans Fader har brugt en anden Mose, end hans Brev formelder om, og om hans Fader har benyttet mere, end han efter Brevet burde, og snarest erklære sig herom til Kongen. K. Sj. T. 25, 17.

6. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hans Kaas og Anders Bilde. Da Falk Gjøe til Hvidkelde har begæret 1 til Odensegaard liggende Gaard i Østerskierring By og Sogn i Sunds Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Aarslef By og Sogn, skal de besigte begge Gaarde og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Henning Valkendorf til Glorup, Embedsmand paa Odensegaard, har faaet Befaling til at give Møde ved Besigtelsen. F. T. 4, 172.

— Miss. til Henning Valkendorf om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Anders Bilde til Damsboe og Hans Kaas til Østergaard² foretager ovennævnte Besigtelse og han advares derom. F. T. 4, 173 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Otte Skeel. Da Jørgen Kruse til Hiermitslefgaard har begæret 1 Gaard, kaldet Agderup, i Aalborghus Len, til Mageskifte for Jordegods i samme Len, skal Otte Skeel indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 375.

— Miss. til Jørgen Kruse. Han har begæret Herligheden af en Præstegaard i Hierridslef³ By til Mageskifte. Dersom han vil give [lige saa meget]⁴ som Otte Skeel til Hammelse, Embedsmand paa Aalborghus Slot, tilbyder at give til Vederlag for Herligheden i samme Præstegaard, vil Kongen unde ham Herligheden herfor. Han skal snarest indsende Erklæring til Kongen herom. J. T. 8, 375 b.

¹ Morten Jensen Rosenvinge, Tolder i Helsingør. ² Orig. har ved en Fejlskrift: Nørgaard. ³ Hjermeslev, Børglum H. ⁴ I J. T. er der her en tom Plads.

6. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Orning. Da Jørgen Kruse til Hiermidtslefgaard har begæret Herligheden af en Selvejergaard, kaldet Korum¹, i Aastrup Len og Herligheden af 1 Gaard og 1 Bol i Brønderslef, der hører til Korum Gods, til Mageskifte for 2 Gaarde, kaldet Blegebrønd og Gundestrup, skal Jørgen Orning undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 375 b.

— Miss. til Otte Skeel og Jørgen Orning. Jørgen Kruse til Hiermidtslefgaard har begæret Herligheden af en Selvejergaard, kaldet Korum, i Aastrup Len og Herligheden af 1 Gaard og 1 Bol i Brønderslef, der hører til Korum Gods, paa hvilket Gods der skal være erhvervet Brev om, at det ikke maa bortskiftes fra Jens Kierulfs Børn. Da Jørgen Kruse formoder, at de, som er berettiget til dette Brev, godviligt vil afstaa det til ham, skal Adressaterne hos dem, der har Brevet, og hos de andre interesserede skaffe sig at vide, om de vil afstaa Brevet til Jørgen Kruse, og med det første indsende Erklæring derom til Kongen. J. T. 8, 376 b.

— Aab. Brev, hvorved Mogens Nielsen, Tolder i Randers, og hans Hustru Margrette Pofvelsdatter, som for nogen Tid siden² har faaet Livsbrev paa en Mølle for den sædvanlige aarlige Afgift, faar Bevilling paa, at deres nærmeste Arving efter deres Død maa faa samme Mølle for Fæste og sædvanlig Afgift efter Jordebogen. J. R. 8, 331 b.

— Miss. til Tønne Friis. Det berettes, at Borgemestre og Raad i Horsens har en Kontrakt³, som afdøde Manderup Parsberg, Jacob Ulfeldt, Eske Brock og Erik Lunge har oprettet mellem afdøde Fru Karen Gyldenstjerne og Borgemestre og Raad sammesteds, hvorefter førstnævnte aarlig skulde give Horsens By 30 Sletdr. for de Haver ved Stjærholm og Priors Lykke, som hun havde paa Horsens Mark. Da samme Haver og Lykke nu skal bruges til Stjærholm Slot, skal

¹ Kornumgaard, Børglum H. ² 24. Marts 1631. ³ Kontrakt af 27. Sept. 1598, jvfr. kgl. Miss. 22. Jan. og 13. April 1597; se herom: O. Fabricius: Horsens Kjøbstads Beskrivelse og Historie S. 286 f.

Tønne Friis lade Byen faa denne Afgift. Da Dæmningen ved Skibsbroen dér ved Byen, Broen ved Hospitalet og den anden Bro i Byen er meget brøstfældige og tildels næsten ødelagte, skal Tønne Friis med det første indsende udførlig Erklæring om, ved hvilke Midler Byens Skibsbro, Broer, Veje og Fart til deres Skibsbro kan hjælpes, hvilken Bekostning der kræves dertil, og hvad Byen formaar at yde dertil. Da det berettes, at Hørerne i Horsens Skole ingen Løn har, men kun tjener det, som de faar for at gaa ud paa Sognene, og da man derfor ikke kan faa dygtige Personer til Skolen, skal Tønne Friis snarest indsende Erklæring om, hvorledes Skolen kan hjælpes af de omliggende Sogne og Tiender uden Afgang i Kronens Indkomst. Hvad Tandrup¹ Sogn angaar, skal Præsten i Hvering blive ved sit Kald, hvortil han er lovlig kaldet paa Livstid. J. T. 8, 376.

6. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Han har andraget om Kongens Befaling til Bønderne i Bølling Herred og Nør Herred i hans Len [Lundenæs] om, at de skal vedligeholde Tharum² Kærs Køresteder med Vaser og Broer, og at Skierin³ Bro, som er ganske brøstfældig, saa at ingen sikkert kan komme over den, maa repareres. Kongens Resolution om det første Punkt er, at han har Bogstaven derom for sig. Om det andet Punkt resolverer Kongen, at han skal lade Skierin Bros Brøstfældighed besigte og optegne, hvad der er nødvendigt til dens Reparation og hvad det vil koste, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 376 b⁴.

— Miss. til Gunde Rosenkrantz. Da Kongen har bevilget, at han maa ægte Jomfru Pernille Rosenkrantz, som er beslægtet med ham i 3. Led, mod at han giver 300 enkende Daler til de fattige, skal han levere disse Penge til Frederik Urne til Brendtved, Befalingsmand paa Frederiksborg Slot, som skal anvende dem efter Kongens videre⁵ Anordning. J. T. 8, 377.

¹ Tandrup S., Nim H., Anneks til Hvirring S. ² Tarm Kær, N. Horne H. ³ Skern, Bølling H. ⁴ Delvis tr. i: Fløe og O. Nielsen: Lønborg og Egvad Sogne S. 71. ⁵ J. T. har ved en Fejlskrift: vnder anordning.

7. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott Otsen og Christoffer Ulfeldt om af Garnisonerne i Skaane at udtage 450 af de bedste Soldater, som skal holde sig færdige til at marschere, naar de faar Tilsigelse derom, og i deres Sted igen at indlægge ligesaa mange af Landfolket i Garnisonerne. Sk. T. 5, 487 b.

— Aab. Brev, hvorved den af afdøde Diderik Pogwisch til Skieris¹ efterladte Formue, hvor den findes her i Riget, arresteres, indtil hans Arvinger har tilfredsstillet Hans Markdanner til Søgaard efter den af denne erhvervede Herredagsdom. Afdøde Diderik Pogwisch har for rum Tid siden usandfærdigt angrebet Hans Markdanner med ærerørige Beskyldninger, og da disse ikke kunde bevises, har Hans Markdanner faaet adskillige Herredagsdomme over ham, men som Følge af Diderik Pogwisch's Død er disse Domme ikke efterkommet. Hans Markdanner befrygter derfor, at den Dødes Arvinger skal indfordre den dem her i Riget tilkommende Arv og Formue, før han efter Dommen er blevet tilfredsstillet. F. R. 3, 496 b.

— Miss. til Eyler Qvitzov, Otto Brahe S[tensen], Jørgen Brahe og Hendrik Podebusk. Frederik Markdanner til Søgaard har berettet, at afdøde Jacob Ulfeldt til Urup har haft noget af hans Gods i Pant for en Sum Penge, og at han nu agter at indløse det, hvorfor han har begæret Kongens Missive til dem som Kommissarier over Skiftet efter Jacob Ulfeldt om i Mindelighed at bilægge de om Godsets Indtægter muligt opstaaende Stridigheder. Kongen anmoder dem herom, for at der ikke derved skal foraarsages videre Trætte og Ulejlighed deraf. F. T. 4, 173 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Madtsen i Kindeballe paa egne og menige Sognemænds Vegne i Trøgeløf paa Kronens Part af Trøgeløf Sogns Tiende, hvoraf der aarlig skal svares 8¹/₂ Ørte Byg og 2¹/₂ Ørte Rug i Afgift til Erik Bilde, Landsdommer paa Langeland, eller hvem der efter ham betjener denne Bestilling. Udt. i Tb. 154 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Madt-

¹ Fejlskrift for: Skieris, Draaby S., Mols H. Didrik Pogwisch's Fader Klavs Pogwisch havde ved Indførsel faaet en Del af Skærse.

sen i Trøgeløf paa egne og menige Sognemænds Vegne i Trøgeløf paa Kirkens Part af Korntienden af Trøgeløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1½ Pd. Rug og 4 Pd. Byg i Afgift, at levere Kirkeværgerne eller hvor det befales dem at levere det, i godt Korn inden St. Mortens Dag. Udt. i Tb. 155.

8. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger den tyske Kirke i København Altervin fra Kongens Vinkælder paa Københavns Slot. Sj. R. 19, 9. (Tr.: KD. III. 108).

— Miss. til Frands Rantzau, Statholder, om at lade den tyske Kirke i København faa saa meget Vin af Kongens Vinkælder paa Københavns Slot, som den har fornøden til Alteret. Sj. T. 25, 17 b. K.

— Miss. til Jørgen Vind. Da Ridderskabet i Fyrstendømmet Holsten har lovet at kontribuere en Sum Penge til Kongen, skal han for Christian Uldrik Gyldenløve, hvis Værge han er, betale hans Part ligesom de andre Holstenske af Adel. Endvidere skal han aarlig lade Christian Uldrik Gyldenløve til dennes Underholdning faa 1000 Speciedlr. af hans aarlige Rente og Indkomst. Sj. T. 25, 17 b. K.

— Miss. til Frederik Reedtz. Da en af Christian Grubbe til Lystrups Bønder, Pofvel Pedersen, Søn af Peder Pofvelsen i Boerup, paa Kongens sidste Rejse til Falster har gjort Fordringskab og paa Vejen sat en Del af Kongens Tøj af, kørt bort med en Del og siden kastet det af paa Stranden, skal Frederik Reedtz tiltale nævnte Bonde derfor og tage Dom over ham. Sj. T. 25, 18. K.

— Aab. Brev om, at Hans Søfrensen¹ har berettet, at hans Arv forholdes ham af hans Værge, skønt han er over 22 Aar gammel, og at han befrygter, at den med Tiden vil blive flyttet til andre Steder end dér, hvor den er faldet. Da Forordningen ikke betager nogen Retten til selv at modtage og forvalte sit Gods, naar han efter Loven er sine 18 Aar gammel, skal alle, til hvilke Hans Søfrensen henvender sig med dette aabne Brev, hjælpe ham til hans Ret over hans

¹ Formodentlig Hans Sørensen i Varberg, om hvem det aab. Brev af 23. Jan. 1632 handler.

Værge, som er flyttet fra Varberg, saa at han kan faa sin Arv og hvad der ellers efter Regnskab tilkommer ham, siden han fyldte 18 Aar, af sin Værge, hvor han finder det og beviser, at det er hans, saa vidt han er berettiget dertil og andre ikke allerede ved lovlige Domme og deres Tilgodehavende er indført deri. Sk. R. 5, 12.

8. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne og Bispen i Skaane [Dr. Mads Jensen]. Sognemændene i Grimmetoft og Rolstrup Sogne i Varberg Len har berettet¹, at deres Sogne har staaet ledige i over 6 Uger efter deres forrige Sognepræsts Død, og at Provsten dér er Aarsag dertil, hvorover der er opstaaet Trætte imellem 2 Personer, som begge gør Krav paa samme Kald. Adressaterne skal efter den derom udgangne Forordning afgøre, hvem af de to Personer der skal have samme Kald. Særlig skal de have Agt paa, om nævnte Provst inden Udløbet af 6 Uger efter den forrige Præsts Død er blevet anmodet af Bønderne om, at en af de nævnte 2 Personer skulde høres til Kaldet. Saafremt det befindes saaledes, kan det ikke eragtes, at Bønderne har biet udover de 6 Uger med Kaldet, selv om Provstens Forfald eller Paaskud har medført Udsættelse². Da det berettes, at der er begaaet flere Fejl med Hensyn til dette Kald, nemlig at Provsten ikke vilde være Bønderne følgagtig i at høre samme Person, hvad der har medført, at de 6 Uger blev overskredet, endvidere at Provsten skal have modtaget 8 Speciedlr. af begge Kirkerne for 2 Prædikener i hver Kirke, og endelig at der skal være budt Simoni for Kaldet, skal Adressaterne nøje undersøge dette, afgøre Sagen ved endelig Dom og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Endvidere berettes det, at Bønderne modvilligt har lukket Kirkedøren og ikke har tilladt Provsten at komme ind i Kirken; ogsaa dette skal de nøje undersøge, for at Bønderne siden kan tiltales og staa til Rette derfor, navnlig hvis det befindes, at Provsten ikke ved Forhaling af Sagen har givet dem nogen Aarsag dertil. Sk. T. 5, 487 b.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt om snarest muligt at købe

¹ Jvfr. om denne Sag Miss. af 14. Jan. 1632 ovfr. ² Stedet er forskrevet i Sk. T., hvilket er Tilfælde flere Steder i dette Miss.

20 gode stærke Bønderheste til Kongen, sende dem til København straks og føre dem til Regnskab. Sk. T. 5, 488 b.

8. Febr. (Kbhvn.). Skøde til Friderik Markdanner til Søgaard paa Halvparten i nogle Gaarde i Skovby Herred. F. R. 3, 497. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Henning Valkendorf og Dr. Hans Mikkelsen. Da Kongen af deres Erklæring ser, at Fangel og Stenløse Sogne bekvemt kan annekteres, skal de to Sogne herefter være ét; dog skal der aarlig tillægges Enken saa meget, at hun kan leve vel¹ deraf. Orig. i Landsark. i Odense. F. T. 4, 174 b. (Tr.: Dsk. KL. III. 202).

— Miss. til Mogens Kaas og Bispen i Fyen, Dr. Hans Mikkelsen. Da der til Trykningen af det nye Oplag af den danske Bibel behøves 1000 Speciedlr., skal de lade dette Beløb oppebære fra de mest formuende Kirker paa Fyen og sende Pengene til Professorerne i Universitetet senest inden førstkommende 12. Marts. Pengene skal tilbagebetales, naar Bibelen er udkommet og sælges. F. T. 4, 175 b. Orig. i Landsark. i Odense.

9. Febr. (—). Miss. til Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm. Der tilsendes ham en fra Rentekammeret til Kancelliet indleveret Restanceseddel, hvoraf han kan se, hvilket Regnskab for Sagefald Byfogden i Rønne resterer med. Han skal alvorligt tilholde Byfogden snarest og inden 2 Maaneder efter dette Brevs Dato at klarere nævnte Regnskab, betale, hvad han bliver skyldig derpaa, og fordre Kvittans derfor. Dersom han er forsømmelig deri, skal Adressaten lade ham tiltale for Retten. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

10. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Peder Pedersen, Ifver Pedersen, Johan Kruse og Hans Jørgensen, Borgere i Helsingør. De har for nogen Tid siden af Friderik Urne til Brendtved, Embedsmand paa Kronborg Slot, faaet Befaling til at indstævne for sig Anders Clausen og Christopher Penshorn, Indvaanere i Slangstrup, og at afgøre den Trætte, der er dem imellem om Gældskrav og Regnskab. Da det berettes, at de har indstævnet Parterne for sig, men at ingen af dem er mødt, befales det Adressaterne atter at indstævne dem for

¹ Dette Ord er glemt i F. T.

sig til en bestemt Tid og Sted, likvidere Gældskravene og Regnskabet imellem dem og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Det befales Anders Clausen, Christopher Penshorn og andre interesserede endelig at møde for nævnte Mænd, naar de advares derom, og medtage de Bøger, Kontrakter, Breve og andre Dokumenter og Beviser, som vedkommer deres Tvistigheder. Sj. T. 25, 18 b.

10. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade Johan Bødker von Delden, Raadmand i København, paatage sig Værgemaalet for Hans Mathiesen, Søn af afdøde Borgemester i København Mathias Hansen. Sj. T. 25, 19. (Tr.: KD. V. 126 f.).

— Miss. til Hendrik Ramel. Da Kongen har befalet Jørgen Urne til Alsløf, Befalingsmand paa Christianstads Len, 8 Dage før Paaske at begive sig fra Lenet i en 3 Ugers Tid, skal Hendrik Ramel begive sig til Fæstningen Christianstad, ligge i Slotsloven dér saa længe og have nøje Tilsyn med alting baade i Fæstningen og i Lenet. Sk. T 5, 488 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Da Find Nielsen, Borger i København, af god Affektion for sin Hustrus Søkende, Børnene af afdøde Peder Bertelsen, forrige Borgemester i Malmø, tilbyder at paatage sig Formynderskabet for disse uden at faa Værgemaalspenge, til Bedste for Børnene, skal Adressaterne overdrage nævnte Værgemaal til ham, tage Forvaring af ham paa Børnenes Formue og Revers paa, at han ikke vil tage Værgpenge. Sk. T. 5, 488 b.

— Aab. Brev, hvorved Kierstine Pedersdatter, Borgerske i København, Enke efter Hendrik v. Fyring, forrige Borger i København, som har haft Privilegium paa en Vinkælder med Rhinskvin i Nykøbing i Falster, faar Bevilling til at holde samme Vinkælder med Rhinskvin i Nykøbing. Hun skal holde god, uforfalsket Rhinskvin og sælge den for en billig Pris. Hvis det befindes anderledes, skal hun have dette Brev forbrudt. Sm. R. 5, 139. K.

11. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene Jørgen Vind og Sten Beck. Mogens Pax til Torup, Embedsmand paa Holbæk Slot, har berettet, at der i Renteriet er regnet ham til Mangel for de Ødegaarde, der findes i Holbæk Len, uanset at han har Tingsvidner for, at de er øde. Adressaterne

skal godtgøre ham for de Gaarde, som han med Tingsvidne kan bevise at være øde. Sj. T. 25, 19 b. K.

13. Febr. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Ventsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Kloster, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa Niels Elmelund, som for kort Tid siden er blevet dræbt af Jens Graa, Borger i Slagelse, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt i rette Tid. Sj. R. 19, 5 b.

— Oprejsningsbrev for Peder Galt til Tiselholdt til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen mod en af hans Kanniketjenere i Lunde Kapitel, ved Navn Erland Pedersen, i Solerup, hvormed Peder Galt er forlenet. Erland Pedersen skal have begaaet et Drab, men det er ham hidtil ganske ubevist, og det menes, at den dødes Slægt og Venner er underkøbt, saa at de ikke vil paatale Sagen. Sk. R. 5, 12 b.

— Miss. til Hr. Christian Friis, Kongens Kansler, og Frands Rantzau, Statholder, om med det første at revidere Rentemester Jurgen Vind til Gundestrups Omslagsregnskab. Sj. T. 25, 19 b. K. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve og kgl. Miss. til Kommiss.

— Oprejsningsbrev for vedkommende Sandemænd til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om det af Jørgen Bertelsen for rum Tid siden paa Middelfart Marked begaaede Drab paa en Mand, ved Navn Niels Ibsen. Sandemændene har svoret Jørgen Bertelsen som Manddraber fra sin Fred, men dette deres Tov er indstævnet for Landsdommeren, som har dømt uendelig i Sagen, hvorved deres Tov er blevet svækket. Sandemændene har nu begæret Oprejsning i Sagen, da de har opspurgt andre, nøjagtigere Vidnesbyrd i Sagen. J. R. 8, 332.

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark om, at Bønderne maa nøjes med at gøre deres Vogne mellem Fjælene og deres Slæder mellem Mederne 7 Kvarter brede i Steedet for, som tidligere paabudt, 2 Alen. Sj. T. 25, 19 b. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 567).

¹ De opregnes alle i K. I Sj. T. henvises til Fortegnelsen ved Miss. af 13. Jan. 1632 om Madskatten.

13. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Mogens Pedersen i Kiøbinge, som har begaaet Lejermaal med én, ved Navn Johanne Jensdatter, der var beslægtet med ham i 3. Led, da de begge var i deres umyndige Aar, faar denne Forseelse eftergivet, dog at han efter sin Formue giver en Sum Penge til de fattige, eftersom Jurgen Urne til Alsløf, Embedsmand over Christianstads Len, paalægger ham. Sk. R. 5, 13.

— Miss. til Herlof Mormand. Christoffer Mormand til Espe-rød har berettet, at der er tilfaldet ham og Adressaten en Arv i Skaane efter deres afdøde Søster Jomfru Maren Mormand, men at Herlof Mormand undslaar sig, saa at Skiftet ikke kan sluttes. Naar han advares derom af de gode Mænd, som har faaet Befaling til at overvære Skiftet, skal han møde og afslutte Skiftet. Sk. T. 5, 489.

— Miss. til Knud Grubbe til Røgle og Jørgen Urne til Alsløf, Befalingsmand over Christianstads Len. Der er opstaaet Trætte imellem Claus Bilde til Vandaas og Axel Ulfstand til Axelvold om sidstnævntes skriftlige Fortegnelse, dateret Duegit den 30. Sept. 1625, paa Kost, Tæring, Foræring, dobbelt Rente og andet mere, som Claus Bilde mener at være imod 38. Kapitel i Rigens Ret og Dele¹. [Claus Bilde har derfor begæret,] at de skal taksere den Kirketiende, Rug og Korn, som Axel Ulfstand har oppebaaret, beregnet fra 1626 og indtil denne Dag, hvad den har været værd aarlig indtil denne Dag, saa at man deraf kan erfare, hvorvidt Axel Ulfstand kan være kontenteret, og om han ikke har faaet sit fulde Udlæg for den Indførsel, for hvilken han har modtaget denne Tiende; endvidere skal de gøre Overslag over Claus Bildes Jordegods, som Axel Ulfstand har solgt for samme Gæld, uanset at han kun har ladet sig indføre i Hendrik Mikkelsens Gaard i Svenstrup for 1 Dlr. Gæsteri og 1 Fodernød og af denne Gaard har oppebaaret den fulde Landgilde, som Hendrik Mikkelsen har givet Claus Bilde; fremdeles er Bent Nielsen i Kampholm indført for hans fulde Landgilde. Adressaterne faar Befaling og Fuldmagt til at stævne Parterne for sig, forlige deres Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne

¹ Der er sprunget noget over i Sk. T., formentlig bl. a. omtrent som ovfr. tilføjet. Brevet er derfor vanskelig at forstaa.

deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og uden videre Udsættelse efterkomme denne Befaling. Sk. T. 5, 489.

13. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne. Da Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har begæret 2 Fæster eller Halvgaarde i Arisløf By i Gynge Herred i Christianstads Len til Mageskifte for Gods i Hernestedt By, og navnlig 1 Gaard sammesteds, i Villands Herred i samme Len, hvilket Gods og By ligger belejlig for Hammers Avl og Ladegaard, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt de nævnte Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 490.

— Miss. til Otte Marsvin og M. Morten Madsen. Da Frandts Lykke til Ofvergaard har begæret Annekspræstegaarden i Estrup¹ til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Torsløfgaard², i samme Sogn, som han vil udlægge til Præsten, der betjener Estruplunds Kirke, skal Adressaterne undersøge samme Gods Lejlighed og siden indsende Erklæring om, hvorvidt dette Mageskifte kan ske uden Skade for Præsten og hans Efterfølgere. J. T. 8, 377 b.

— Miss. til Corfids Gabriel og Biørn Mormand. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Fru Bodel [Mund], og da Erik von Kalden og Villich von Vesthofen til Liungerum har begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at være til Stede ved Skiftet, skal de beramme en bestemt Dag og Tid, indstævne de interesserede Parter for sig og forhandle Arvingerne imellem i Mindelighed eller afgøre Sagen ved endelig Dom. Hvis nogen af Arvingerne ikke møder til den fastsatte Tid, skal Skiftet alligevel foretages og de udeblevne Arvingers Part afsættes. Adressaterne skal give Arvingerne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Det befales Parterne at møde for dem, naar de tilsiges. Sk. T. 5, 490.

¹ Fejlskrift for: Estruplund, Anneks til Ørsted S., Rougsø H. ² Torsløvgaard, Estruplund S., Rougsø H.

13. Febr. (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa et af Borgemestre og Raad i Odense paa St. Knuds Kirkes Vegne under Datum Odense 30. Jan. 1632 til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og hans afdøde Frue, Fru Karen Brahe, udstedt Skøde paa et Begravelses- og Lejersted paa Kirkegaarden Norden for St. Knuds Kirke imellem de 2 første Piller Østen fra den østre Kirkedør, 6 $\frac{1}{2}$ Alen i Bredden og 10 Alen i Længden fra forskrevne rette Kirkemur imod Nord, til stedsevarende Begravelse for dem og deres Arvinger, for hvilket Begravelsessted Kirkeværgerne har faaet Fyldest og fuld Værd. Borgemestre og Raad forpligter sig paa Kirkens Vegne til, at der ikke skal blive sat eller oprettet noget Tralleværk eller anden Lukkelse udenfor Døren, som bliver gjort igennem Kirkemuren ind til Begravelsesstedet, til Forhindring for Ud- og Indgang til dette. Henning Valkendorf og hans Arvinger skal altid holde ved god Hævd og Magt den Bygning, som han lader oprette paa samme Begravelsessted lige ved Kirkens Bygning til Zirat for den, uden Skade og Omkostning for Kirken i alle Maader. Orig. i Landsark. i Odense. F. R. 3, 497 b.

— Miss. til Claus Brockenhuus. Han har til Kancelliet fremsendt en Fortegnelse over dem, som paa Fyenbo Landsting er dømt for løgnagtigt Vidnesbyrd fra den Tid, da han blev Landsdommer i Fyen, til 1. Maj sidstforleden, men da han ikke har oplyst, under hvilket Herskab og i hvad Len disse Personer er, saa at deres Øvrigheder kunde tilholdes at lade ske tilbørlig Eksekution efter Dommen, paalægges det ham snarest til Kancelliet at indsende en Fortegnelse over disse Personers Herskab og Len. F. T. 4, 176.

— Lignende Miss. til Niels Krag og Erik Juel om dem, som er fældet for løgnagtigt Vidnesbyrd ved Viborg Landsting. De skal til Kancelliet fremsende en saadan Fortegnelse hvert Aar til 1. Maj. J. T. 8, 377 og 377 b¹.

¹ Indført 2 Gange efter hinanden enslydende med Undtagelse af, at der i den 2. Indførsel mangler det sidste Stykke om, at Fortegnelsen skal indsendes hvert Aar til 1. Maj.

13. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Da det berettes, at der mangler en Borgemester i Odense, skal han forordne Jørgen Mule dertil. F. T. 4, 175 b.

— Miss. til samme. Da det berettes, at de 10 Skolepersoner, som aarlig faar Penge af St. Hans Kloster, tilforn har haft deres Kost og Underholdning dér paa Gaarden, og at de ikke kan underholde sig af de Penge, som er tillagt dem i Stedet for Kosten, skal han igen, som det er sket fra Arilds Tid, lade disse Personer bespise dér paa Gaarden og sammen med Fyens Bisp fastsætte en vis Maade derpaa, saa at de kan underholdes nødtøftigt. F. T. 4, 176 b.

— Miss. til samme. Der tilsendes ham et Brev, hvoraf han kan se, at Frederik Markdanner til Søegaard skylder Kongen 500 Rdlr. in specie, som er Betaling for Kongens Part i nogle Gaarde, som han havde udlagt til Kongen, og som efter Recessen er blevet tildømt Kongen fra Key von Ahlefeldt til Lindov, Embedsmand paa Flensborg Slot, fordi denne har taget ubillig Rente. Kongen har atter afstaaet disse Gaarde til Frederik Markdanner, som har forpligtet sig til at erlægge disse 500 Rdlr. til Kongen til førstkommende Nytaarsaften, som Adressaten kan se af hans derom udstedte hosføjede Brev til Kongen. Der gives Adressaten Fuldmagt til paa Kongens Vegne til førstkommende Nytaarsaften at modtage disse 500 Rdlr., give Frederik Markdanner hans Brev paaskrevet tilbage og snarest indsende Pengene til Rentekammeret. F. T. 4, 176 b.

— Aab. Brev, hvorved Mouridts Brun til Vindumofvergaard faar Bevilling til at pantsætte sin Gaard Vindum med tilliggende Gods, som han har arvet efter sine Forældre, til hvem der vil undsætte ham med Penge derpaa til hans nødtøftige Ophold og Ungdoms Forbedring. J. R. 8, 332.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel og Dr. Jens Dynesen. Da Kongen har anset det for godt at anordne en Stiftsskriver i Ribe Stift, skal de, saafremt de eragter, at det er til Kirkerne Tarv og Fordel, og Mads Lassen, Byskriver i Ribe, er bekvem dertil, give ham 1 eller $\frac{1}{2}$ Ort af hver Kirke efter Kirkerne Formue og Lejlighed. J. T. 8, 378.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Kronens Bønder Anders Jespersen, Jens Søfrensen, Peder Pedersen, Peder Jørgensen, Pe-

der Søfrensen, Søfren Pedersen, Jens Clemmetsen og Oluf Jørgensen i Gangsted¹ i Vor Herred i Skanderborg Len har forrige Aar klaget over, at de er sat for højt i Landgilde og ikke længer kan holde sig paa deres Gaarde, med mindre de faar noget Afslag paa deres Landgilde. Kongen har derefter paa deres Supplikation ladet skrive, at Lauridts Ebbesen skulde erklære sig herom. Da dette endnu ikke er sket og Bønderne igen har indgivet Andragende derom, skal han nøje undersøge de nævnte Gaardes Lejlighed, paategne sin Erklæring paa deres hosfølgende Supplikation og indsende Erklæringen til Kancelliet. Endvidere skal han erklære sig om, hvorfor han ikke allerede har erklæret sig efter Paaskriften paa nævnte Supplikation. J. T. 8, 378 b.

14. Febr. (Kbhvn.)². Aab. Brev, hvorved Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, faar bevilget en Kronens Gaard i Outerslef i Københavns Len, som Jens Olufsen, forrige Herredsfoged i Sokkelunds Herred, har haft i Brug, mod den sædvanlige aarlige Landgilde, men fri for Ægt, Arbejde og al anden Tyng og Udlæg. Da Gaarden er meget forsiddet og Jorden ikke er dyrket, som den burde være, og da Jørgen Vind derfor maa anvende større Bekostning paa den, bevilger Kongen, at naar han ikke længer vil beholde Gaarden eller han dør, skal de, som faar Gaarden efter ham, betale ham eller hans Arvinger Bygningen efter Dannemænds Sigelse, som det er brugeligt her i Københavns Len. Sj. R. 19, 5 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagl. ordnede IV.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Da Ugedagstjenerne til Ringsted Kloster har begæret at forskaanes for Halvdelen af den paabudte Madskat, paalægges det ham at rette sig efter de derom udgaaede Breve. Sj. T. 25, 20. K.

— Miss. til Gabriel Kruse. Han har som Stiftslensmand i Sjælland faaet Befaling til at lade de aabne Breve om Afholdelse af Herredage forkynde i Stiftet paa Herredstingene og i Købstæderne. Da det berettes, at nævnte Breve ikke er

¹ Navnet er forskrevet i J. T.
Fol. 13 i Sj. R. indsat mellem Fol. 5 og 6 mellem Begyndelsen og Slutningen af dette Brev.

² Ved fejlagtig Indbinding er

forkyndt i Frederiksborg Len, skal han med det første indsende Erklæring til Kongen om, hvorfor disse Breve ikke er forkyndt dér. Saafremt Brevene er udsendt dertil for at forkyndes, skal han nøje undersøge, hvem der er Aarsag til, at det ikke er sket. Sj. T. 25, 20 b. K.

15. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Just Høg. Da Kongen forleden Sommer paa sin Rejse igennem Lolland var gaaet ind i Maribo Klosters Kirke, fandt han dér en Herremands Epitafium, paa hvilket Fru Anne Wittrup til N., Jesper Grubbes Enke, paa forskellige Tider og Steder havde raderet og forandret Teksten og i Stedet derfor indsat en Hob Bagvaskelser imod Kongen, som Adressaten kan erfare saavel af Tavlen selv som af Vidnesbyrd af Godtfolk i og udenfor Byen. Just Høg skal tiltale hende for denne uhorste og letfærdige Bedrift og paa den første almindelige Herredag tage Dom over hende, om hun ikke bør staa til Rette og straffes, fordi hun har bagvasket Øvrigheden og raderet i en ærlig Mands Epitafium. Sj. T. 25, 20 b¹.

16. Febr. (—). Miss. til Ifver Krabbe om at lade hosfølgende Stævning til førstkommende Herredag over Hendrik Aagesen til Axelgaard for et for nogen Tid siden af ham begaaet Drab forkynde for ham, dog skal han lade ham forblive paa fri Fod. Naar Stævningen er forelæst for Hendrik Aagesen, skal Ifver Krabbe tilholde ham at erklære sig om Drabet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 5, 490 b.

17. Febr. (—). Miss. til Rigsraaderne om at rette deres Lejlighed efter at være til Stede hos Kongen i Odense førstkommende 4. April for at raadslaa med Kongen om nogle Anliggender, som der ligger Kongen og Riget Magt paa. Sj. T. 25, 21. K.

25. Febr. (Kbhvn.). Skøde til Hans Stenwinckel, Kongens Bygmester, paa en Gaard i Pilestræde. Sj. R. 19, 6 b. (Tr.: KD. III. 108 f.).

— Skøde til samme paa en Grund mellem Proviant-huset og Børsen. Sj. R. 19, 7 b. (Tr.: KD. III. 109).

¹ Tr. i Udt. i Kall Rasmussen: Musse Herred S. 225.

25. Febr. (Kbhvn.). Skøde til Bartholomeus Haagen-
sen, Borger i København, paa en Grund mellem Proviant-
huset og Børsen. Sj. R. 19, 8. (Tr.: KD. III. 109).

— Skøde til Davidt Gardener paa en Grund uden-
for Nørreport, som Markus Viblitz har beboet. Sj. R. 19,
8 b. (Tr.: KD. III. 110).

— Aab. Brev, hvorved Jacob Hansen, Drejer og Borger
i København, for sig, sin Hustru, sine Børn og Arvinger faar
Eneret for 30 Aar paa at lade opkøbe og opsamle Rav
eller Bernsten paa Kronens Grunde i Riberhus, Bøvling,
Ørum, Børglum Kloster, Mariager, Vestervig, Aalborg-
hus, Aastrup, Sejlstrup, Kalø og Malmøhus Len samt
ved Gedtsøer i Falster for den i det forrige Kongebrev, date-
ret Stade den 27. Marts 1627, fastsatte Afgift af 20 Rdlr. aar-
lig, som skal indbetales i Rentekammeret hver 1. Maj. Sj. R.
19, 6.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd¹. Da Kongen har
bevilget Jacop Drejer, Borger i København, hans Hustru,
Børn og Arvinger Eneret til at opkøbe og opsamle det
Rav eller Bernsten, som findes dér i Lenet paa Kronens
Grunde, som det kan ses af det derom udstedte aabne Brev,
skal de tilforordne nogle bestemte Personer til ved Strandsiden,
hvor samme Rav findes, at have Tilsyn med, at ingen, hver-
ken indenlandske eller udenlandske, tilforhandler sig samme
Rav. Dersom nogen kan betrædes at handle herimod, skal
Adressaterne lade dem alvorligt straffe. — Hr. Albrekt Skeel
(Riberhus), Jens Juel (Bøvling), Gunde Lange (Ørum), Just
Høg (Børglum Kloster), Tagge Thott (Mariager), Jørgen Urne²
(Vestervig), Otte Skeel (Aalborghus), Jørgen Orning (Aastrup),
Reinholt Heidenstrup (Sejlstrup), Christen Thomesen (Kalø), Sif-
vert Urne (Malmøhus) og Palle Rosenkrantz (Nykøbing i Fal-
ster). Sj. T. 25, 25. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis, Kansler, og Frandt's Rant-
zau, Statholder, om at indsende Erklæring til Kongen om Stri-

¹ Det indførte Brev er stilet til Hr. Albrekt Skeel, Riberhus Len.

² Paa Bagsiden af K. er skrevet: Jürgen Urne og Palle Rosenkrantz
finge først Breve herom.

den imellem Borgemestre og Raad i København og M. David Balfurt om Grøngaards Havn. Sj. T. 25, 21. K. (Tr.: KD. V. 127).

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz og Niels Trolle. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at dømme mellem det spanske Kompagnis Forvaltere i Vordingborg og Slagelse paa den ene og deres Skipper Mikkel Martensen paa den anden Side. Da dette endnu ikke er bragt til Ende, fordi nævnte Skippers Regnskaber ikke befandtes saa rigtige, som de burde være, gives der dem nu Befaling til med det allerførste ikke alene at efterkomme Kongens forrige Befaling, men ogsaa at revidere samme Kompagnis Forvalteres Regnskaber, paadømme de Mangler og Poster, som maatte blive fremsat af de nævnte Kompagniers Konsorter, og indstævne alle ovennævnte interesserede Parter i Rette for sig, for at Kongens Befaling kan bringes til Ende uden videre Udsættelse. Sj. T. 25, 21 b. K.

— Miss. til Mogens Pax og Gabriel Kruse. Da Frands Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, har begæret et Vænge, kaldet Provstevang², som ligger under Roskilde Kapitel til St. Laurentii Kapel, til Mageskifte for 1 Gaard i Svenninge i Tudse Herred i Sjælland, skal de snarest besigte begge Parters Gods og indsænde Besigtelsen til Kancelliet. De skal advare Kapitlets residerende Prælater og Kanniker om, naar Besigtelsen skal finde Sted, for at de kan lade deres Fuldmægtige møde og tilkendegive, hvad de kan have at bemærke. Sj. T. 25, 22. K.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Kongen har befalet Mogens Pax til Thorup og Gabriel Kruse til Hiuffleberg, Befalingsmænd paa Holbæk Slot og Roskildegård, at besigte et til St. Laurentii Kapel under Roskilde Domkapitel liggende Vænge, kaldet Provstevang, som Frands Rantzau til Rantzausholm, Statholder i København og Befalingsmand paa Møen, har begæret til Mageskifte, og det Gods, som han har tilbudt Kapitlet derfor, skal Kapitlet, naar det bliver

¹ 20. Juni 1631.

² Om denne og det af Frans Rantzau tilbudte Jordegods se ovfr. Miss. 19. Jan. 1632 til Roskilde Kapitel.

advaret derom, lade sine Fuldmægtige møde ved Besigtelsen og give til Kende, hvad de har at bemærke. Sj. T. 25, 24 b. K.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse. Christopher Nielsen, Borger i Roskilde, har berettet, at hans Hus og Gaard for nogen Tid siden er brændt, og at der er bevilget ham i Fæstet et Stykke Jord, der ligger til Kronens Gaard i Roskilde, af hvilket han aarlig giver Kronen 1 Pd. Rug, og har begæret at maatte forskaanes noget for denne Afgift paa Grund af den store Skade, som han har lidt ved nævnte Ildebrand. Kongen bevilger, at han maa forskaanes for et Aars Afgift, hvilket Gabriel Kruse skal føre til Regnskab. Sj. T. 25, 23. K.

— Miss. til Bertel Hansen, Forstander i Roskilde Hospital, om at optage denne Christen Nielsen, som en Tid lang har tjent Kongen som Baadsmand, i Roskilde Hospital, naar der bliver Plads ledig. Sj. T. 25, 23.

— Lignende Miss. til samme om at optage denne Søren Jensen, som har tjent som Rustvognssvend i den svenske Fejde, i Roskilde Hospital. Udt. i Sj. T. 25, 23 b.

— Miss. til Jørgen Vind og Sten Beck. Kongen har bevilget Fru Birgette Brockenhuus til Urup, Jacop Ulfeldts Enke, at efterskrevne Poster, som er ført hende til Mangel i Renteriet, maa godtgøres hende, nemlig: 1. at øde og forarmet Gods i Nyborg Len fra 1626 til 1631 maa forskaanes for den Landgilde og de Skattepenge, som det ikke formaar at udgive, fordi det har været besværet med stor Kontribution; dog skal det med Tingsvidner bevises at være øde og forarmet Gods; 2. at det Flikkeri, som blev foretaget paa Nyborg Slot 1627 og som endelig var nødvendigt, maa passere; 3. at den Ejendom, som jordegne Bønder har afstaaet til Kongen for Landgilde, som de for Armods Skyld ikke kunde udgive, maa godtgøres; 4. at der i hendes Regnskab for 1630 maa godtgøres nogle Bøder for Lejermaals Afsoning, som for Armods Skyld ikke er betalt fuldstændigt efter Forordningen, skønt der ingen Tingsvidner findes derom, og endelig at et Vurderingsvidne, som ikke saa hastigt kan skaffes til Stede, maa godtgøres. Sj. T. 25, 23 b. K.¹

¹ Ved K. ligger „Fru Birgete s. Jacob Ulfeldts Memorial“, der indeholder de samme 4 Punkter, idet der dog under Punkt 1 som Byrde

25. Febr.¹ (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Kongen har i 1622 forstrakt denne Brevviser Hendrik Holst, Borger i Halmstad, med 200 Kurantdlr., som han skulde have betalt 2 Aar derefter, hvilket dog af adskillige Grunde ikke er sket førend 1629. Hendrik Holst hævder at have erlagt Hovedstolen og Rente og Rentens Rente fra 1625 til 1629, men at hans Obligation nu forholdes ham, fordi han ingen Rente har erlagt for de 3 Aar fra 1622 til 1625, og begærer at maatte forskaanes for disse 3 Aars Rente og at faa sin Obligation. Kongen har eftergivet ham disse 3 Aars Rente. Hvis han har betalt Hovedstolen og den anden Rente, som ovenfor sagt, skal Adressaterne tilstille ham hans Obligation og ikke besvære ham videre. Sj. T. 25, 24. K.

— Miss. til Just Høg om ufortøvet at begive sig til København, hvor han skal erfare Kongens Vilje. Sj. T. 25, 25. K.

— Miss. til Statholder Frands Rantzau om at tilstille de Fogder, som tillige er Toldere, Opsigelse af Forvaltningen af Tolderiet og forordne andre bekvemme Personer til Toldere. Sj. T. 25, 24 b. K.

— Miss. til Tolderne² i Øresund. Dirik Hessel af Flyland³, som for nogen Tid siden sejlede igennem Øresund og forløb sit Pas, har andraget om at faa sin Forseelse eftergivet og faa Tilladelse til sikkert at passere og repassere igennem Sundet og har tilbudt at aftinge for nævnte Forseelse. Kongen tillader, at han igen maa passere igennem Øresund, naar han erlægger 500 Speciedlr., som de skal modtage og føre til Regnskab. Sj. T. 25, 25. K.

— Miss. til nedennævnte Toldere. Af hosfølgende 2 trykte Patenter kan de se, hvilke Fyrpenge Skippere har tilbudt at betale til Vedligeholdelse af Fyrene fra Skagen til Falsterbo. De skal opkræve disse Fyrpenge hos de Skippere,

foruden Kontributionen er nævnt: Hold til Rytteriet i Lavind. Memorialen er ikke underskrevet. ¹ K. er dateret: 26. Febr., men paa

Bagsiden og i Sj. T. er Datoen: 25. Febr. ² K. har paa Forsiden:

Tolderne i Øresund samt Toldskriverne, paa Bagsiden kun: Tolderne.

³ Vlieland, vestfrisisk Ø.

som fortølder hos dem, og paase, at ingen forskaanes. — Hans Sørensen (Aalborg), Søren Frost (Aarhus), Bonde Jacobsen (Assens), Lauridts Christensen (Holbæk), Ernst Ernstsens (Horsens), Anders Madsen (Kalundborg), Povvel Skinkel (Kerteminde), Hans Vogensen (Korsør), Niels Jørgensen (Landskrone), Cort Walkelin (Malmø), Mads Søfrensens (Middelfart), Peder Nielsen (Nyborg), Mogens Nielsen (Randers), Christopher Kiølsen (Ribe), Madts Pauelsen (Slangstrup) og Johan Friis¹ (Ystad)². Sj. T. 25, 25 b. K.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott Otsen [Sølvitsborg]. Det berettes, at der, naar der holdes Marked i Skaane, antages Toldkarle, som skal paase, at Markedstolden erlægges, og at der derpaa anvendes næsten ligesaa meget, som Markedstolden beløber sig til. For at denne Bekostning kan afskaffes, skal han tilholde Tolderen i Sølvitsborg at oppebære samme Told, give Seddel derpaa og føre Tolden til Røgnskab. Sk. T. 5, 491³.

— Lignende Miss. til Hendrik Hvitfeldt [Landskrone], Sigvort Urne [Malmøhus] og Ifver Krabbe [Laholm]. Sk. T. 5, 491.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt. Det berettes, at Tolderen i Landskrone oppebærer den store Told, men da denne skal betales andre Steder, skal Hendrik Hvitfeldt tilholde Tolderen aldeles ikke at befatte sig med den store Told, med mindre det, som den store Told gives af, udskibes dér og Tolden saaledes skal modtages dér. Sk. T. 5, 492 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om at tilholde Tolderen i Helsingborg ikke at lade nogen Heste, som kommer fra Markeder, passere, med mindre de har Seddel med fra de Steder, hvor de er købt, paa, at Markedstolden er erlagt. Sk. T. 5, 491 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da det af hosføjede De-

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Tøniss. ² I K. har Bergen, Kolding, København og Køge været opført, men er atter slettet. ³ De følgende Adressater er kun nævnt i Overskriften.

signation fremgaar, at Jens Anskaris, Byfoged¹ og Tolder i Odense, i adskillige Maader har vist grov Utroskab imod Kongen, skal Henning Valkendorf lade sig forelægge Byens Kæmnerregnskaber og kalde for sig alle Slagtere, som har toldet uden og inden Bys, endvidere Bryggere, Bagere og Borgere dér i Byen, for at de kan bekende Sandheden om, hvad de har fortoldet. Endvidere skal han anstille flittig Eksamination over Jens Anskaris om, hvilken Told han paa Kongens Vegne har oppebaaret af Malt, Vin og Øl, og hvad han ellers kan tænkes at have forset sig i. I den Anledning sender Kongen nu sin Renteskriver Hermand Holst med sine Regnskaber og anden Underretning om den Sag til ham. Adressaten skal lade Jens Anskaris anholde, tage Dom over ham og straks derpaa lade den tilbørlige Eksekution overgaa ham. F. T. 4, 178.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Gabriel Kruse til Hiuleberg, Befalingsmand paa Roskildeggaard, har begæret 4 Gaarde i Vandstad By, 1 Gaard i Vantinge, Abelgaard og Errup, alle i Bjærge Herred i Helsingborg Len, til Mageskifte for Engelsbeck, Varregaard, Vareskouf, Slammerup, Gunderup og Hvidstrup, alle i samme Herred og Len, skal han med det allerførste undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 491 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Gabriel Kruse til Hiuleberg, Befalingsmand paa Roskildeggaard, har begæret den Lunde Kapitel tilhørende Gaard i Errerup, som Rentemester Sten Beck til Førsløf nu har i Forsvar, til Mageskifte for 1 Gaard i Gunderup By og Sogn i Bjærge Herred i Helsingborg Len, skal Kapitlet undersøge dette Gods Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. Sk. T. 5, 492.

— Miss. til samme. Da Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har begæret 3 af

¹ Ved aab. Brev af 28. April 1628 var Jens Anskarissen blevet forløvet som Byfoged med Bevarelse af Stillingen som Tolder.

Lunde Kapitels Gaarde i Morshøy i Biuf¹ Sogn i Luggude Herred i Helsingborg Len, som Rentemester Jørgen Vind til Gundestrup har udlagt² til Kapitlet for andet Gods, til Mageskifte for noget af hans Arvegods ved Ystad i Malmøhus Len eller i Landskrone Len, skal Kapitlet undersøge dette Godsøes Lejlighed og med det første indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. Sk. T. 5, 491.

25. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Borrebygaard, som Kongen har bevilget Jørgen Hondorf til Rønneholm, Befalingsmand over Jerrestad Herred, til Residens, og som hidtil har svaret til Ingelstad Herredsting, indtil videre maa svare til Jerrestad Herredsting. Sk. R. 5, 13 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Peder Bundsen³ i Baelsbye maa indlade sig i Ægteskab med en Enke, ved Navn Johan[ne] Rasmusdatter, hvis tidligere Husbonde Niels Olufsen var beslægtet med ham i 3. Led, dog at han efter sin Formue giver en Sum Penge til de fattige, eftersom Jurgen Urne til Alsløf, Embedsmand paa Christianstad Slot, paalægger ham. Sk. R. 5, 13.

— Miss. til Pofvel Skinkel. Han har for nogen Tid siden⁴ faaet Befaling til at overlevere Værgemaalet for sin Søster Jomfru Ide Skinkel, som han en Tid lang har forestaaet, til sin Broder Niels Skinkel til Søeholmb, som her efter skal forestaa det. Da det berettes, at dette endnu ikke er sket, skal han rette sin Lejlighed efter at møde, naar og hvor han tilsiges af Claus Brockenhuus til Broeholmb, Landsdommer i Fyen, og Palle Rodsteen til Lundtsgaard, som er forordnede til Kommissarier⁵ for Overleveringen af Værgemaalet, og da overlevere sin Søster Jomfru Ide Skinkels Værgemaal til sin Broder Niels Skinkel. F. T. 4, 177 b.

— Miss. til Claus Brockenhuus og Palle Rodsten om at være til Stede, naar ovennævnte Overlevering af Værgemaalet for Jomfru Ide Skinkel fra Pofvel Skinkel til

¹ Sk. T. har: Biu.

² Ved Mageskifte af 29. Febr. 1632. Kristoffer Ulfeldt fik dem ved Mageskifte af 24. Dec. 1632.

³ Over-

skriften har: Peder Brunsen.

⁴ 3. Aug. 1630.

⁵ 28. Juli 1631.

hans Broder Niels Skinkel til Søeholmb skal foretages, indstævne de nævnte Brødre for sig til bestemt Tid og Sted, bilægge de muligt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 178 b.

25. Febr. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Oluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, paa hans Regnskab for hans Afgift af Ørum Len med Vigs og Thisted Gods, for den gejstlige Rente og Stiftets Indkomst i Lenet, for den uvisse Indkomst af Lenet og for de i dette oppebaarne Pengeskatter, alt fra 1. Maj 1622 til 1. Maj 1624 at regne, samt for det paa Ørum Slot modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 332 b.

— Kvittansiarum til samme paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Stjernholms Len fra 1. Maj 1624 til 1. Maj 1626 for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 333.

— Miss. til Ernst Normand. Hans Søfrensen i Odersted¹ og Søfren Tusen i Nøbel, Selvejrbønder dér i Koldinghus Len, har berettet, at deres Gaarde er ganske nedbrudt og brændt af de kejserlige, da disse havde bemægtiget sig Jylland, og har begæret noget Bygningstømmer til Gaardenes Genopbygelse, da der ikke ligger Skov til deres Gaarde. Ernst Normand skal lade dem faa noget Bygningstømmer af Kronens Skove. J. T. 8, 378.

— Miss. til Mogens Kaas i Dueholmb. Da Ifver Kaas til Ulstrup har begæret for en rimelig Betaling at faa nogle Tusind Mursten af Dueholmb Klosters Kirke, som staar paa Fald, og tilbyder at nedbryde Kirken paa sin egen Bekostning, skal Mogens Kaas snarest indsende Erklæring til Kanceliet om, hvorvidt disse Sten kan undværes fra Klostret. J. T. 8, 378 b.

¹ Oddersted og Nebel, Elbo H.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ i Jylland og Fyen. Da det berettes, at en Del af den bevilgede Kontribution, som skulde have været erlagt til sidste Jul til Hr. Albrekt Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, endnu ikke er fremkommet, skal de, saafremt der endnu refterer noget af den nævnte Kontribution, som de har faaet Befaling til at opkræve, indfordre den med det første og sende den til Hr. Albrekt Skeel. J. T. 8, 378 b. Origg. (til Hr. Mogens Kaas, Nyborg, og Henning Valkendorf, Odensegaard) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel om at modtage den i det foregaaende Missive omhandlede Restance, naar den tilsendes ham, og beholde den hos sig til videre Anordning. J. T. 8, 379.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. En Del af Adelen i Thy og Mors har berettet, at Ladebroerne ved Sallingsund Færgested, baade paa den vestre og den østre Side, er øde, saa at Indbyggerne i Thy og Mors, som skal over Færgestedet, naar de skal rejse til og fra Landstinget og til og fra Skovene med det, de er nødsaget til at hente dér, ikke uden stor Fare kan ind- og udskibes med Heste og Vogn. Tilmed holder Færgemanden dér ikke Folk, som kan føre over, men kun en Dreng, og Færgen er stor og Færgestedet $\frac{1}{2}$ Ugesøs over. Da der til Vedligeholdelsen af Færgestedets 2 Ladebroer og af Færgen af Bønderne paa Mors aarlig til Hald Slot leveres 8 Skpr. Byg af hver Bonde, hvilket beløber sig til henved 18 Læster, skal Adressaten snarest og inden førstkommende Herredag indsende Erklæring om, hvorfor disse Ladebroer ikke holdes vedlige, og hvorfor Færgen ikke er forsynet med de nødvendige Folk. Endvidere har Adelen berettet, at der ingen Huse, Gaarde eller Byer findes paa den østre Side af Sallingsunds Færgested paa en Strækning af en stor Fjordingmil, hvor den Rejsende kan faa Herberge, og har begæret, at der maa opsættes et Krohus paa den østre Side. Adressaten skal ligeledes indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 379 b.

¹ De opregnes alle. For Vestervig Kloster nævnes Fru Jytte Brock, Enke efter Jørgen Skeel († 1631), og endvidere opføres Peder Basse, Tranekær Len.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Island om at forhandle med Frænderne til en Mand, ved Navn Gisele Joensen, paa Island, der har forbrudt sit Liv formedelst nogle Tyverier, og lade dem erlægge en Sum Penge efter deres Formue for hans Forseelse, mod at hans Liv skaanes. Pengene skal Adressaten føre til Regnskab. N. T. 5, 206.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Giertrud Nielsdaatter i Lindelse paa Kirkens Part af Korntienden af Maglebye Kirke, hvoraf der aarlig skal svares 18 Pd. Byg og 1½ Pd. Havre i Afgift, at levere Kirkeværgerne i samme Sogn. Udt. i Tb. 155.

26. Febr. (—). Miss. til Erik Rosenkrantz om, at Bønderne i Halmstad Len fritages for Halvparten af den sidst paabudte Madskat. Sk. T. 5, 492 b.

— Skøde fra Christen Knudsen [Akeleje] til Uldrik Christian Gyldenløve paa Hovedgaarden Skiønnerup i Kjølstrop Sogn i Bjæрге Herred med Tilliggende. Vidner: Rentemester Jørgen Vind til Gundestrup og øverste Sekretær Ifver Vind til Torpegaard. [Enslydende, mutatis mutandis, med Skøde fra Kristen Knudsen til Kongen af 26. Marts 1616, jvfr. Skøde fra Kongen til Ulrik Christian Gyldenløve af 6. Jan. 1645, se Kr. Sk.]. F. R. 3, 499.

— Oprejsningsbrev for Fru Ingeborg Parsberg, Enke efter Ifver Juul til Villestrup, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa en af hendes Tjenere, ved Navn Jacob Pottemager, som boede i Møldrup. Kort efter at Fjenden var kommet i Jylland, blev han dræbt i Skoven næst ved hendes Gaard Villestrup, og Sagen er hidtil blevet aldeles fortiet, da den dødes Venner ikke har villet rejse Klage. J. R. 8, 333 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk og Dr. Hans Reisner. Just Høg til Giørslef, Hofmester for det kongelige adelige Akademi i Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, og Dr. Hans Reisner, Superintendent over Sjællands Stift, har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at dømme om et Kaldsbrev for Bierby og Sludstrup Sogne, som Mads Hansen havde faaet,

¹ 18. Jan. 1632.

og som var omtvistet. Da det berettes, at dette Kaldsbrev er kendt magtesløst, og da der allerede er forløbet 6 Uger, skal Adressaterne efter Forordningen til Sognepræst i Bierby og Sludstrup indsætte en dygtig Person, som kan forestaa Menigheden i Lærdom og Levned. Dersom M. Bertel Jørgensen af Dr. Hans Reisner i Levned og Lærdom eragtes bekvemmelig og dygtig dertil og har sin Attestation, kan Adressaterne forordne og indsætte ham til Sognepræst i Bierby og Sludstrup. Sj. T. 25, 26. K.

28. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne. Da Jørgen Svave til Svineberg har begæret 5 Gaarde i Bestekirde¹ i Melby Sogn i Christianstads Len til Mageskifte for 4 Gaarde Brøstrup² i Albo Herred i samme Len, skal Jørgen Urne undersøge dette Gods Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 493.

29. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved Hans Pedersen, som Kongen har antaget til at have Tilsyn med Dyrehaven ved Frederiksborg Slot, faar bevilget 3 Kurantdr. maa-nedlig paa en Dreng, ligesom hans Formand har haft. Sj. R. 19, 9.

— Miss. til Tolderne og Toldskriverne i Helsingør. Grev Ernst Casimir af Masson³, Guvernør i Friesland, har berettet, at et stort nyt Harlinger Skib, kaldet Der swartze Reuter, hvorpaa der var en Skipper, ved Navn Vytse Jeltens, sidstforleden Sommer paa Norges Krones Strømme er blevet taget af en Dynkierker Fribytter og med indehavende Gods ført til Dynkierken, hvor det blev solgt til en Mand, ved Navn Marten Jansen, som udgav sig for Franskmand. Denne Marten Jansen har med samme Skib ligget Vinteren over i Riga i Lifland og formodes nu paa Foraaret at ville rejse hjem gennem Sundet. Saasart nævnte Skib ankommer til Øresund, skal Adressaterne lade det arrestere, indtil de faar nærmere Tilsigelse fra Kongen derom. Sj. T. 25, 28. K.

— Miss. til Frederik Reedtz og Jørgen Seefeld. Det berettes, at Jørgen Seefeld sammen med Ernst Normand til Selsøe,

¹ Bestekilde, se Miss. 23. April 1632 til samme. ² Brøserup. ³ Fejl-skrift for: Nassau.

Embedsmand paa Koldinghus Slot, efter den dem givne Befaling¹ har begyndt Besigtelsen af det Gods, som agtes mageskiftet med Otte Brahe til Nesbyholmb, men at Besigtelsen ikke er tilendebragt, fordi der er opstaaet Tvivl om en Degnejord og andet. Da Ernst Normand nu er i Jylland, skal Adressaterne paany besigte nævnte Gods. Degnejorden, som en af Kronens Tjenere i Jersie har i Fæste, skal ikke regnes med, da den ikke ligger til nævnte Bondes Gaard. Dersom Kronens Gods beløber sig til mere end det, som Kongen har begæret til Mageskifte i Vildtbanen i Kalundborg Len, skal Adressaterne modtage Fyldest i en Gaard i Varpeløf i Tryggevælde Len, som Otte Brahe har tilbudt at gøre Vederlag i, og dersom den ikke er tilstrækkelig, skal de tage videre Fyldest for Resten i andet af hans Gods i samme By, saa at Sagen snarest kan tilendebringes. Sj. T. 25, 26 b. K.

20. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz og Gabriel Kruse. De har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at besigte det Gods, som afdøde Hr. Jens Sparre har begæret til Mageskifte, og det af ham derfor tilbudte Gods. Da det af deres til Kancelliet fremsendte Indlæg fremgaar, at Kronens Gods i Landgilde er 2 Tdr. 1¹/₂ Skp. Korn mere værd end det af Hr. Jens Sparre tilbudte Gods, skal de tilskrive Fru Sitsel Parsberg, Hr. Jens Sparres Enke, om, hvilket Gods hun paa belejligt Sted vil udlægge til Kronen for disse resterende 2 Tdr. 1¹/₂ Skp., og indsende Erklæring om det til Kancelliet, for at samme Mageskifte kan komme til en endelig Ende. Sj. T. 25, 27. K.

— Miss. til Professorerne i Københavns Universitet. Gørrel, Enke efter M. Hans Jensen³, forrige Professor paa Universitetet i København, har berettet, at den Tid stunder til, da hun skal flytte og rømme Residensen for en anden Professor, men at hendes Bo endnu er forseglet af Hensyn til en Trætte om Arven efter hendes afdøde Husbonde. Adressaterne skal fastsætte en bestemt Dag, underrette dem, som trætter om Arven, om Dagen og optage Inventarium over det lukkede Bo,

¹ 23. Marts 1631. ² 28. Juli 1631 jvfr. 18. Febr. 1631. ³ Hans Jensen Alanus, † 12. Febr. 1631, g. m. Gørrild Kristensdatter.

registrere Breve, Regnskaber og andet, som findes i det, og taksere det. Det, som hun ikke behøver, skal de atter lukke til og forsegle og tilendebringe alt paa den bestemte Tid, enten de, som trætter om Arven (naar de er lovligt tilsagt), møder eller ikke. Sj. T. 25, 27 b. Orig. i Konsistoriets Arkiv Pk. 186¹.

29. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse. Laurits Jacopsen, Herredsfoged i Tune Herred, har klaget over, at han ikke har nogen Gaard at residere paa, fordi Gaarden i hans Formands Tid for 3 Aar siden er bortfæstet til en Bonde, som det nærmere kan ses af hans Supplikation. Gabriel Kruse skal undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring om den til Kancelliet. Sj. T. 25, 28 b.

— Miss. til Mogens Sehested. Det berettes, at Kronens Bønder i Søssumb i Københavns Len har lidt stor Misvækst paa deres Korn paa Marken i dette Aar 1629 ved Hagl og Uvejr, saa at de ikke er i Stand til fuldkomment at yde Landgilden for dette Aar. Kongen tillader, at Kronens Bønder og Tjenere i Søssumb, som saaledes har lidt Misvækst, maa fritages for at levere den Landgilde, hvormed de resterer for Aaret 1629 og til 1630, og som de ikke er i Stand til at yde, hvilket Mogens Sehested skal føre til Regnskab. Sj. T. 25, 28 b. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om, at de ikke maa paatage sig Værgemaal for andre end for deres egne Børn. Sj. T. 25, 29. (Tr.: KD. V. 127 f.).

— Miss. til Gabriel Kruse. Hr. Oluf Christensen, Sognepræst til Vor Frue Kirke i Roskilde, har berettet, at hans Præstegaard er meget brøstfældig og forfalden, og at der ikke er lagt nogen Avl eller andet dertil, hvormed den kunde holdes vedlige. Han har derfor andraget om til nævnte Præstegaards Reparation at blive hjulpet med en Del Penge af dem, som er i Behold ved Vor Frue Kirke i Roskilde. Gabriel Kruse skal lade Hr. Oluf Christensen faa 50 eller 60 Rdlr. af de nævnte Penge og paase, at disse Penge anvendes til Præstegaardens Reparation. Siden skal han lade

¹ Tr.: D. Mag. 5. R. I. 154 f.

tage Syn over Gaarden og lade dens Bygninger taksere, for at Efterfølgeren i Præstegaarden kan vide at forholde sig derefter. Sj. T. 25, 30 b. K.

29. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Niels Pedersen i Tronnerup maa indlade sig i Ægteskab med en Kvinde, ved Navn Ane Nielsdatter, med hvem han for kort Tid siden er blevet trolovet, og med hvem det nu befindes, at han er beslægtet i 3. Led, dog at de efter deres Formue giver noget til det nærmeste Hospital, eftersom Lensmanden i det Len [Erik Rosenkrantz til Glimminge, Lensmand over Halmstad Len], i hvilket de bor, paalægger dem. Sk. R. 5, 13 b.

— Mageskifte mellem Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, og Lund Domkapitel. Sk. R. 5, 14. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da han tilforn¹ har faaet Befaling til at antage Mikkell Jungmand som Bygmester paa Varberg Slot med Pension som en Gefrejter, skal han have Pension som en anden Gefrejter dér paa Slottet, og dersom han bruges til noget Arbejde, vil Kongen lade ham give Dagløn. Sk. T. 5, 493.

— Miss. til Claus Brockenhuus. Han skal straks til Anders Bilde til Dansboe, Befalingsmand paa Rugaard, overlevere Skiennerupgaard med tilliggende Gaarde og Gods, hvormed han hidtil har været forlenet. F. T. 4, 179 b.

— Miss. til Anders Bilde. Der tilsendes ham Christen Knudsens Skøde paa Skennerupgaard, hvilket han paa tilbørlig Tid og Sted skal lade læse og forkynde. Han skal straks modtage Gaarden med tilliggende Gods, som Claus Brockenhuus til Broeholmb, Landsdommer i Fyen, skal overlevere til ham, og siden aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst. Endvidere skal han straks lade Gaarden med Skove og tilliggende Gods drive til Laas og nøje paase, at Processen bliver lovlig ført paa deres Vegne, som Skødet formelder om. F. T. 4, 180.

— Miss. til Christen Thommesen, Rigens Raad, om, at han sammen med Tage Thott Ottesen til Eriksholm,

¹ 18. Aug. 1631.

Befalingsmand paa Sølvitsborg, skal sendes som Gesandter til Kongen af Sverrig i Kongens og Rigets højnødige Ærende. Da Sagens Beskaffenhed ikke taaler nogen Udsættelse, skal de den 10. Marts førstkommende forføje sig til Kolding og derfra til Kongen i Lante Holsten, hvor de vil blive forsynede med Kreditiv og Instruktion. J. T. 8, 380.

29. Febr. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Tage Thott Eriksen til Erigsholmb om, at han sammen med Christen Thommensen skal sendes til Kongen af Sverrig. Udt. i J. T. 8, 380.

— Aab. Brev, hvorved Christopher Kaas til Aarklit¹ faar Bevilling til at sælge noget af sin Hustrus Fru Blandtseflor Bildts Gods til Betaling af deres fælles Gæld og til for det overskydende at købe andet Gods, som ligger belejliger, til deres Hovedgaard. J. R. 8, 333 b.

— Miss. til Ifver Dyre og Jørgen Kruse. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at levere nogle Breve, som staar i en Kiste i Hestrup Kirke i Vendsyssel, til Niels Lange til Rønnisholmb, forsaavidt de tilkommer ham. De skal ved samme Løjlighed levere Christopher Kaas til Aarklit alle de Breve, der findes i samme Kiste, og som vedkommer hans Hustrus, Fru Blandtseflor Bildts Gods. Dog skal de paase, at hvis nogen er interesseret deri, disse da advares herom i Forvejen, og at de tiloversblivende Breve igen nedsættes under Registrering. J. T. 8, 380 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Christen Lassen, fordm bosat i Lønborg, har klaget over, at han for nogen Tid siden er kommet i stor Trætte med Christopher Gersdorff til Sebygaard og er blevet voldsvoret og dømt fredløs, fordi han ikke kunde møde paa Landstinget og svare for sig, da han ikke var til Stede, da samme Lovmaal over ham blev drevet. Christopher Gersdorff har i Mellemtiden ladet ham føre fængslet i Jern til Frederiksborg Slot for at arbejde dér. Christen Lassen paastaar endvidere, at han har tilbudt Christopher Gersdorff Voldsbøder eller Tingsvidne, men at denne ikke vilde modtage dem. Hr. Albrekt Skeel skal nøje undersøge denne Sag og hvorfor Christopher Gersdorff ikke vilde modtage Voldsbøderne, hjælpe

¹ Overklit, Vennøbjærg H.

Andrageren til Rette, saavidt det er muligt, og underrette Kongen om, hvad han erfarer, paa det Møde, som med det første er berammet i Odense. J. T. 8, 381¹.

29. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Axel Juel til Volstrup, Sekretær, har begæret Gaardene Borbierregaard med tilhørende Bolseje og Gadehuse, Neder Kilsmark, Ofver Kilsmark og Kvistgaard, alle i Borberre Sogn i Hjerm Herred i Lundenæs Len i Nørrejylland, til Mageskifte for Gaardene Bylund, Gaasekier, Kierkeby, Arrevad², 3 Gaarde i Graarup og Gaarden Lundtfoed, alle i Giefve Sogn i Nørvang Herred, skal han med det allerførste undersøge dette Gods Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Krongods for Bejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet, og om det Gods, som Axel Juel vil give til Vederlag, og som ligger i Koldinghus Len, men ikke skal ligge mere end 4—5 Mil fra Lundenæs Slot, ikke ligger belejligst til dette Slot. J. T. 8, 381.

— Miss. til samme. Da Fru Ingeborg Parsberg til Villestrup, Ifver Juels Enke, har begæret Gaardene Provstgaard med et Bol ved Tinget, Morup og Tinggaard, alle i Veirum Sogn, Bierregaard med et Bol, kaldet Lille Bierre, og Ballegaard, alle i Sier Sogn, og Staveldal i Naver Sogn, alle i Hjerm Herred i Lundenæs Len i Nørrejylland, til Mageskifte for 2 Gaarde og 1 Gadehus i Øster Ølbye i Ølby Sogn i samme Herred og Len, 1 Gaard i Bierte By i Salle Sogn og 1 Gaard, kaldet Tøstrup³, i Ødum Sogn i Nørre Herred og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Gods i samme Len, skal han med det allerførste undersøge dette Gods Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Bejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 382.

— Miss. til samme og Ernst Normand. Da Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, har begæret 2 Gaarde i Nordenskouf, 1 Gaard i Hieager, 1 Gaard i Abildhie, 5 Gaarde

¹ Tr. i Udt. i P. Fløe og O. Nielsen: Lønborg og Egvad Sogne S. 30.

² Her er øjensynlig faldet ud: Brande Sogn, idet de sidste 4 ligger i dette Sogn; jvfr. herom Miss. af 14. Juni 1632 om samme Mageskifte.

³ Tøstrup, Oddum S., N. Horne H.

og 1 Bol i Øster Hastrup, med tilhørende Gadehuse og Afbyggere, alle i Os¹ Sogn i Skads Herred i Riberhus Len, til Mageskifte for 2 Gaarde i Boldersager i Nebølle² Sogn, 1 Part i Roche Mølle³, 1 Gaard i Tranbjerg, „nok Morten Jensen i Henne og Morten Ibsen i Ribe“⁴, 2 Gaarde i Nersbjerg By og Sogn, 1 Gaard i Augerbeck i Aastrup Sogn, 1 Gaard i Veirup By og Sogn og 1 Gaard i Skoufagger⁵ i Nersbjerg Sogn, alle i ovennævnte Herred og Len, skal de snarest besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 382 b.

29. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albrekt Skeel om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. Udt. i J. T. 8, 382 b.

U. D. og St.⁶ Miss. til Lauridts Ebbesen. Tyge Brahe til Tostrup, Embedsmand paa Skivehus Slot, har berettet, at Herredsfogden i Tyrsting Herred, Jens Hansen i Burgaard, for nogen Tid siden uskyldigt har dømt en af Tyge Brahes Tjenere, Hans Kielsen ved Mattrup, efter hvilken Herredsfogedsdom bemeldte hans Tjener er blevet uskyldigt henrettet ved Galge og Gren. Tyge Brahe har siden indstævnet Dommen for Landstinget, hvor den er kendt magtesløs af Landsdommerne, hvorefter han har indstævnet Herredsfogden for at faa ham dømt fældig. Da han nu befrygter, at Herredsfogden af Frygt for Dommen ikke skal blive til Stede, har han begæret Kongens Missive til Lauridts Ebbesen om at tilholde Herredsfogden og Sagsøgeren at sætte Borgen til Sagens endelige Uddrag eller lade dem borge for sig selv. Lauridts Ebbesen skal gøre dette. J. T. 8, 380.

1. Marts (Kbhvn.). Mageskifte mellem Fru Anne Brahe

¹ Øse S., Skads H. ² Skødet og Besigtelsen har rigtigt: Jerne Sogn. Indførslen i J. T. er øjensynlig paa flere Punkter urigtig og afvigende fra Skødet og navnlig fra Besigtelsens Tekst, der maa være en Gengivelse af det originale Missive. ³ Skødet og Besigtelsen har: Roste Mølle. ⁴ Dette Stykke mangler i Besigtelsens Tekst og i Skødet og er sikkert fejlagtigt indsat her. ⁵ Skødet og Besigtelsen har rigtigt: Skonager. ⁶ Indført iblandt Miss. af 29. Febr. 1632; jvfr. iøvrigt ndfr. 23. Juni 1632.

til Sonnerup, Manderup Parsbergs Enke, og Kronen. Sj. R. 19, 9 b. (Se Kr. Sk.).

1. **Marts (Kbhvn.)**. Miss. til Just Høg om straks, naar der sker Henvendelse med dette Brev til ham, at optage Envold Kaas, Søn af Claus Kaas til Strandet, i Sorø Skole uden Betaling, da hans Forældre ikke har Evne til at hjælpe ham frem, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 25, 31 b.

— Miss. til Mogens Sehested om at indsende Erklæring til Kancelliet om en Mose, som Mikkell Søfrensen, Forstander for Vartov Hospital, har begæret til de Fattige. Sj. T. 25, 31 b. (Tr.: KD. V. 128).

— Miss. til Knud Gabriel og Ifver Krabbè. Af hosfølgende Supplikation kan de se, hvad denne Brevviserske Gørel, Enke efter M. Hans Jensen, forrige Professor paa Universitetet i København, har forebragt Kongen. De skal hjælpe hende til Rette, saavidt Lov og Ret er, og tilholde Herredsfogden, at han endelig lader gaa Dom i Sagen, saa at hun ikke opholdes længer dermed. Sk. T. 5, 494.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at erklære sig om, hvorfor Vindbjerg Kirketiende, som tilforn er bevilget ham til Fæste af Kongen, naar den blev ledig, er taget fra Sognemændene, som hidtil har haft den. Af hans Erklæring har Kongen erfaret, at det er sket, fordi Sognemændene hidtil ikke har villet fremvise deres Fæstebrev, som han har fremæsket, for at man kunde erfare, om de Mænd, som Fæstebrevet lyder paa, endnu er i Live. Kongen bestemmer, at han skal beholde Tienden for det forløbne Aar og siden fremdeles, indtil Sognemændene fremviser deres Fæstebrev, for at man deraf kan se, om de Mænd, som er indført deri, endnu lever. Dersom de endnu er i Live, skal Tienden følge dem efter Fæstebrevets Indhold. Sk. T. 5, 494.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Maren Juel faar Bevilgning til at sælge sin Part i Alsted Hovedgaard med tiliggende Gods til sin Søster Jomfru Lene Juel, som ejer

¹ 12. Jan. 1632.

den anden Halvpart i nævnte Hovedgaard. Jomfru Maren Juel maa anvende Salgssummen til Betaling af sin Gæld og sætte det overskydende paa Rente, dog skal alt dette gøres med deres Værgers Samtykke. J. R. 8, 335.

1. Marts (Kbhvn.). Ekspektancebrev for Christen Lange til Rønnovsholmb, Kongens Sekretær, paa det første ledige Kannikedømme eller Prælatur i Viborg Kapitel, som han begærer. [Med Art. 1—2]. J. R. 8, 335.

— Miss. til Korfidts Ulfeldt Mogensen om at hjælpe sin Moder Fru Anne Munk til Rette, saa at hun faar, hvad hun har at fordrø hos dem, som har forvaltet hendes Gods, og ellers hvad andre er hende skyldige. J. T. 8, 383.

— Aab. Brev, hvorved Arne Otsen beskikkes til Lagmand for Synden og Østen paa Island, da den forrige Lagmand¹ for nogen Tid siden er død, med al den Rente og Indkomst, som med Rette hører til Lagmandsdømmet. N. R. 5, 62 b.

— Kgl. Stadfæstelse paa det af Holger Rosenkrantz til Frøllinge, Befalingsmand paa Island, paa Bessed² den 1. Aug. 1629 udfærdigede Bestalling for Niels Hansen og Vigfus Gesløesen som Sysselmænd over Arnes Syssel paa Island paa Livstid i Henhold til Kongebrev af 14. April 1607, dog at de betaler Lensmanden 55 Rdlr. i aarlig Afgift og gør Regnskab for Sagefald og anden uvis Indtægt, hvoraf de skal have en Tredjedel for deres Umage. De skal have samme Indkomst, som deres Formand har haft, og derimod hjælpe enhver efter Lov og Ret og ikke forurette nogen. De skal hjælpe de fattige og vankundige til Rette i deres Sager, som disse ikke selv har Forstand eller Formue at forrette. N. R. 5, 65.

— Miss. til Eyler Urne [Bratsberg Len] om at lade Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Jylland, faa 2000 Danmarks Dlr., som han skal forbruge til Gudum Klosters Bygning. Udt. i N. T. 5, 209.

2. Marts (Roskilde). Miss. til Jokim Beck. Da Kongen har anset det for godt at forlene ham med Københavns

¹ Gissel Hochensen, se 25. April 1615.

² Den første Del af Navnet er ulæselig, men der er ment Gaarden Bessed, Gullbringe Syssel.

Slot og Len, skal han rette sin Lejlighed efter at modtage samme Slot og Len fra førstkommende 1. Maj. Sj. T. 25, 32. K.

2. Marts (Roskilde). Lignende Miss. til Corfits Ulfeldt Jacobsen, Kongens Kammerjunker, om at modtage Baahus Slot og Len fra førstkommende 1. Maj. Udt. i Sj. T. 25, 32. K.¹

— Lignende Miss. til Frederik Reedtz om at modtage Vordingborg Slot og Len fra førstkommende 1. Maj og kvittere Tryggvælde Len, hvormed han hidtil har været forlenet. Sj. T. 25, 32 b. K.

— Lignende Miss. til Tyge Brahe om at modtage Tryggvælde Len og kvittere Skivehus Len. Udt. i Sj. T. 25, 32 b. K.

— Lignende Miss. til Mogens Sehested om at modtage Skivehus Len og kvittere Københavns Len. Sj. T. 25, 32 b. K.

— Lignende Miss. til Jørgen Urne om at modtage Vestervig Len fra førstkommende 1. Maj og kvittere Christianstad Len, hvormed han hidtil har været forlenet. Sk. T. 5, 494 b.

— Lignende Miss. til Malte Juel om at modtage Christianstads Len. Udt. i Sk. T. 5, 494 b.

— Lignende Miss. til Hendrik Gyldenstjerne om at modtage Christianopels Len til samme Tid. Udt. i Sk. T. 5, 494 b.

3. Marts (Antvorskov). Miss. til Roskilde Kapitel. Kongen har ladet sig berette, hvad M. Frants Jørgensen, Lektor i Theologi i Roskilde, har opgivet, og Kapitlets Erklæring derom. De skal give M. Frants en fri Residens ved Domkirken. Sj. T. 25, 32 b. K.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da Kongen har befaleet Prælater og Kanniker i Roskilde Kapitel at give M. Frants Jørgensen, Læsemester sammesteds, en Residens ved Domkirken, skal han og de efterfølgende Lensmænd paa Roskildegård

¹ Paa K. har der været tilføjet Udt. af et lignende Miss. til Niels Friis om at overtage Sejlstrup Slot og Len, men dette er atter slettet.

nøje paase, at denne Befaling efterkommes og Residensen vedligeholdes. Sj. T. 25, 33. K.

3. Marts (Antvorskov). Miss. til Ventsel Rotkirk. Da det berettes, at Kronens Tjener Peder Fyenboe i Skoufsøe er skyldsæt meget højt og i Landgilde giver 3 Tdr. Havre mere end Kronens andre Tjenere dér, som dog har ligesaa stort Brug som han, har Kongen bevilget, at han maa forskaanes for denne aarlige Afgift paa 3 Tdr. Havre. Sj. T. 25, 32 b. K.

— Miss. til Otto Termo. Da Kongen har bevilget, at Ifver Krabbe til Albeck maa faa 3 Stkr. Vildt af Kongens Vildtbane i Jylland til sit Bryllup, skal Otto Termo sørge for, at han faar dette Vildt, naar han begærer det, paa det Sted, hvor det bekvemmest kan ske og bedst kan undværes. Sj. T. 25, 33.

8. Marts (Rendsborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Det berettes, at de har tiltalt Knud Ottesen, fordi han har gjort sit Bryllup noget større end Forordningen fastsætter. De skal indtil videre Besked indstille Tiltalen imod ham. F. T. 4, 181.

13. Marts (U. St.). Bevilling for Hendrik Podebusk til Kiørup til at udføre 40 Køer fra Fyen til Slesvig. Udt. i F. R. 3, 501 b.

— (Glückstadt). Miss. til Just Høg om at optage Jens Kierull, Søn af afdøde N. N.¹, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og sætte ham under Disciplin som de andre Børn. Sj. T. 25, 33 b.

— Miss. til Mauridts Aschersleben. Hendrik Podebusk til Kiørup har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at paa tage sig Værgemaalet for hans Søster Jomfru Birgitte Aschersleben ved Skiftet efter deres Forældre og har nu berettet, at dette er afsluttet, saa vidt det var muligt, undtagen for noget sekvestreret og uskiftet Gods, som ikke kan gøres færdigt foreløbig og ikke før der er gaaet Dom derom. Da han ikke kan afvente dette, fordi han i nogen Tid agter at begive sig ud af Riget, skal Adressaten paa tage sig Værgemaalet for

¹ Sj. T. har aaben Plads til Navnet.

² 28. Aug. 1628.

sin Søster og i gode¹ Mænds Nærværelse modtage det med klart Regnskab for det Gods eller Løsøre, som Hendrik Podebusk har haft under Hænder. F. T. 4, 181 b.

13. Marts (Glückstadt). Miss. til Claus Brockenhuus til Broeholmb, Landsdommer i Fyen, og Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, om at være til Stede ved Overleveringen af ovennævnte Værgemaal og paase, at Hendrik Podebusk leverer Værgemaal et fra sig til Morridts Aschersleben til Jernstrup med Lodder og Skiftebreve paa, hvad der er tilfaldet hende, og en Fortegnelse over alt, hvad han paa hendes Vegne har oppebaaret og udgivet. De skal bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 182.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Kronens Bønder i Sunds Herred har klaget over, at de lider stor Mangel paa Bygningstømmer, saa at det maa befrygtes, at deres Gaarde skal forfalde, skal han lade udvise nødtørftigt Bygningstømmer til dem i Kronens Skove, hvor det belejligst kan faas. Ligeledes skal han forsyne dem, der enten leverer Kul til Slottet eller bager Brød og Kavring til Kongens Behov, med nødtørftigt Ildebrændsel og ogsaa ellers lade dem faa Ildebrændsel og Vognstømmer, saa vidt som det kan ske uden Skovskade. F. T. 4, 183.

— Miss. til Ernst Normand om snarest at indsende Erklæring om hosføjede Supplikation fra Kronens Tjener Jøp Pedersen i Hallendslef² i Antvorskov Len, som har klaget over ham. J. T. 8, 383.

16. Marts (—). Miss. til Pros Mund om straks at begive sig til Fæstningen Glückstadt, siden have Tilsyn med de paa Elben liggende kongelige Skibe og rette sig efter den for ham udstedte Ordre. Sj. T. 25, 33 b. K.

17. Marts (—). Aab. Brev, hvorved det islandske Kom-

¹ Dette Ord er glemt i F. T.

² Stednavnet findes kun i Overskriften.

pagni i København faar Bevilling til at lade sin befuldmægtigede Kaptejn og Overkommandør Jacob v. Dien, Borger sammesteds, og Underkommandør Hendrik Meusen med sit Skib, kaldet¹ paa omtrent Læster begive sig herfra i Vestersøen under Island og dér drive Hvalfangst efter de Privilegier, som Kongen har givet² det derpaa. De maa tage paa alle de ufri Skibe, som befindes at drive ulovlig Handel under Island, gøre sig den muligste Flid for at bemægtige sig dem og føre dem til København. N. R. 5, 66.

19. Marts (Glückstadt). Miss. til Fru Karren Grubbe. Kongen tillader efter hendes Begæring, at hendes afdøde Husbonde Herlof Daas³ Lig maa flyttes fra den Kirke, hvor det nu er nedsat, til det Sted, der er indrettet til hans Begravelse. Sj. T. 25, 33 b.

— Miss. til Just Høg. Da Kongens Moder, afdøde Dronning Sophia, har givet 12,000 Speciedlr. til Sorø Akademi og han har modtaget Pengene, skal han sætte disse 12,000 Speciedlr. paa Rente hos sikre Folk og altid bevare dem som Kapital, medens Renterne deraf skal anvendes til Nytte for Akademiet. Sj. T. 25, 34. K.⁴

— Aab. Brev om, at Kaptejn Efvort Hellemann, som har købt en jordeggen Gaard i Hørby i Melby Sogn i Lister Herred i Blekinge, indtil videre maa beholde denne Gaard og et Stykke Jord, som han har i Fæste dertil, kvit og fri for al Landgilde, Skyld, Ægt og Arbejde. Sk. R. 5, 16.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt og Hendrik Hvitefeldt. Kongen har for nogen Tid siden⁵ befaleet Hr. Anders Bilde til Rosendal, Tage Thott til Eriksholm og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd i Herrisvad Kloster, paa Sølvitsborg og Helsingborg Slotte, at undersøge en Trætte imellem Borge-mestre, Raad og Borgerne i Malmø og afgive Beretning derom til Herredagen, og endvidere at dømme imellem Borge-

¹ N. R. har aabne Pladser paa de med betegnede Steder.

² 16. Dec. 1631. ³ Herluf Trolle Daa Jørgensen, † 7. Febr. 1630 paa Snedinge, begr. i Ørslev Kirke.

⁴ Tr.: E. G. Tauber: Sorø Acad. under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. XXII.

⁵ 16. Dec. 1631.

mestre og Raad i Malmø og Sognepræsten i Øxe¹. Da det berettes, at Undersøgelsen af disse Sager endnu ikke er foretaget, og da Tage Thott er beskæftiget ved Kongens og Rigens Bestillinger, saa at han ikke kan være til Stede, skal Adressaterne sammen med Hr. Anders Bilde med det første undersøge disse Sager og dømme deri, hvad der er Ret. Dersom Hr. Anders Bilde paa Grund af sin Svaghed ikke kan være til Stede, skal de alligevel efterkomme denne Befaling. Sk. T. 5, 494 b.

19. Marts (Glückstadt). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Disse Claus Bor og Hans Skarmer², Indvaanere i Rendsborg, har berettet, at de har noget Tilgodehavende at fordrø hos en Mand, ved Navn Tette Ofvens, som er flyttet fra Tønningen til Malmø. Adressaterne skal hjælpe dem til Betaling af deres Tilgodehavende, saavidt det kan bevises og er Ret, uden langt Ophold. Sk. T. 5, 495.

— Aab. Brev, hvorved det strængt forbydes jordegne Bønder, som bor i Kalø Len og tilhører Kronen, fra denne Dag af fremtidigt at hugge andet i deres Skove, end hvad Lensmanden udviser til dem til deres nødtørftige Brændsel og Husbehov og til Skatteved, da det berettes, at Bønderne har forhugget deres Skove til Upligt, saa at det maa befrygtes, at Skovene med Tiden vil blive ødelagt og ikke alene Bønderne selv miste dem, men ogsaa Kronen lide mærkelig Skade paa Olden. Forbudet udstedes, for at de Skove, som ligger til jordegent Bøndergods, og i hvilke Kronen efter Recessen har Rettighed, maa blive fredede og holdt ved Magt. Saafremt nogen handler herimod og hugger mere end ovenfor nævnt, skal han tiltales og straffes. Embedsmanden paa Kalø Slot skal nøje paase Forbudets Overholdelse, hvis han ikke selv vil staa til Rette derfor. J. R. 8, 335 b.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen sender ham nogle magtpaaliggende Breve, som han med et ekspres og sikkert Bud uden Forsømmelse skal sende til de tilbørlige Steder. J. T. 8, 383.

— Miss. til Otte Skeel. Da Christen Thommesen til Tande-

¹ Formodentlig Lavrids Jensen, Sognepræst til Oxie og Bjerresø, jvfr. Miss. 5. Febr. 1631. ² Overskriften har: Hans Skormer.

rup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, i Rigens Bestillinger er udenlands¹, sender Kongen Otte Skeel Rigens Segl og giver ham Fuldmagt til i Christen Thommesens Fraværelse at forestaa hans Bestilling i hans Sted efter den Ed, som han har svoret Kongen og Riget. J. T. 8, 383.

19. Marts (Glückstadt). Miss. til Otte Skeel. Jens Juel til Kieldgaard og Christen Thommesen til Tanderup, Rigens Kansler, Embedsmænd paa Bøvling og Kalø Slotte, har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at give Møde ved en Forhandling mellem Niels Arenfeldt til Knifholdt og hans Kreditorer. Da Christen Thommesen nu er optaget af andre Bestillinger udenfor Riget, skal Otte Skeel sammen med Jens Juel udføre nævnte Befaling. J. T. 8, 383 b.

— Miss. til Tønne Friis og Lauridts Lindenov. Da det berettes, at Marken til Hemmit By i Kalø Len i Jylland er saa ødelagt af Sand, at Bønderne ikke er i Stand til at yde den sædvanlige Landgilde, skal Adressaterne besigte samme Mark og lade uvildige Mænd syne den Skade, der kan være sket paa den, hvorefter de skal give Bønderne Afslag paa deres Landgilde og sætte dem for det, som de med Rimelighed kan yde. J. T. 8, 383 b.

— Miss. til Oluf Parsberg om at paatage sig Værgemaalet for hans Hustrus Søster Jomfru Ingeborg Kruse. J. T. 8, 384.

— Lignende Miss. til Jørgen Kruse om at paatage sig Værgemaalet for sin Søster Jomfru Birgitte Kruse. Udt. i J. T. 8, 384.

— Miss. til Christopher Gersdorff og Niels Krag. Da Fru Else Marsvin, Enke efter Envold Kruse til Hiermidtslefgaard, agter førstkommende 23. April at overlevere til Værgerne for sine Døtre, Jomfruerne Ingeborg og Birgitte Kruse, Oluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, og Jørgen Kruse til Hiermitslefgaard, det Gods og de Penge, som er tilfaldet dem efter deres afdøde Fader, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Over-

¹ Jvfr. ovfr. 29. Febr. 1632.

² 2. Jan. 1632.

leveringen og paase, at alting gaar ret til, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 384.

19. Marts (Glückstadt). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Dorette Jepsdaatter i Kolding paa Kronens Part af Korntienden af Bredstrup Sogn i Eld Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørte Rug og 4 Ørte Byg i Afgift, at levere til Lensmanden paa Koldinghus. Udt. i Tb. 123.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Dr. Mikkel Christensen i Kolding paa Kronens Part af Korntienden af Aldmind Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 9 Ørte Rug, 9 Ørte Byg og 2 Ørte Havre i Afgift. Udt. i Tb. 123.

20. Marts (—). Instruktion for de Søfolk, som ligger paa Elben. De skal paase, at ingen Skibe, store eller smaa, sejler op eller ned ad Strømmen uden at sætte for Fæstningen, men at de alle gør klart hos Tolderen, hvad de har at forrette. De skal tilholde de Fiskere, som sejler igennem Strømmen, at lægge ind til Blokhuset og præsentere deres Fisk dér. Skibene skal altid have deres Anker og Tov „op und daal“¹, saa at de i en Fart kan komme løs, hvis nogen anstiller sig modvillig. Hvis Skibe eller Fiskerbaade understaar sig at løbe bag om Krudsand², skal straks 2 eller 3 af Skibene sejle efter dem og føre dem ind for Fæstningen. J. R. 8, 336.

— Miss. til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard. En Del af Kongens Undersaatter er gaaet ind paa at yde en vis aarlig Kontribution i Stedet for Udskrivning af Baadsmænd, medens en Del endnu ikke har erklæret sig herom, hvorfor samme Ordning endnu ikke har kunnet iværksættes (hvilket Kongen ellers gerne havde set). Da der nu til Udrustning af Rigets Flaade behøves et Antal Baadsmænd, har Kongen bestemt, at der i hans Len skal udskrives 5 Baads-

¹ Hollandsk = op og ned, d. v. s. Ankeret med saa kort Tov ude som muligt, saa at det staar lige op og ned. ² Krautsand, paa venstre Elbbred omtrent overfor Glückstadt.

mænd i Odense og 5 i Bogense. Han skal selv i egen Person og ikke ved nogen af sine Tjenere udtage disse Baadsmænd og udskrive dem, som Kronen kan være tjent med, og paase, at de og ingen andre i deres Sted allersenest til førstkommende 1. Maj uden nogen Undskyldning fremkommer til København. Dog vil Kongen have forskaanet dem, som har deres egne Skibe og Skibsparter og ellers er bosatte Borgere og driver deres borgerlige Næring eller Haandværk, samt Landboerne og Bønderne, som sidder for Gaarde og deraf udreder Kronens Rettighed. Heller ikke maa der udskrives mere end én fra et Skib, saafremt der ellers er andre at faa. Dog skal han nøje paase, at Fogder og andre ikke forstikker og befrier de Folk, som de selv agter at have Tjeneste af til deres egen Seglation eller til andet Brug, men at denne Udskrivning sker uden al Persons Anseelse. Han skal forsikre Undersaatterne dér, hvor Baadsmændene denne Gang udskrives, at deres Løn vil blive forbedret, naar ovenomtalte Ordning om Kontribution i Stedet for Baadsmænds Udskrivning iværksættes, hvilket Kongen formoder skal ske med det allerførste. Endvidere skal han i Odense udtage 3 gode Smedesvende og i Bogense 1, som mod Løn kan arbejde i Smedjen paa Bremerholm, og snarest sende dem til København. Orig. i Landsark. i Odense.

23. Marts (Glückstadt). Følg brev for Fru Karren Pax til Torup, Erik Vasspyds Enke, til Albret Damianussen¹ paa Kornerupsgaard, lille Kornerups Mølle, Niels Hansen og Jens Jøstsen i Kornerup By og 5 Husmænd sammesteds, som har ligget til Roskilde Bispegaard, at de skal svare Fru Karren Pax fra 1. Maj. Sj. R. 19, 12 b. Orig. (m. Datum: København 1. Marts²) i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagl. ordnede IV.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Næstved om, at de herefter ikke maa paatage sig noget Værgemaal undtagen Værgemaal for deres egne Børn og kun forsaavidt det tillades dem efter Loven og Stadsretten. Hvis nogen af dem for Tiden har noget Værgemaal, skal han snarest afgive det og

¹ Sj. R. har: Domianusen.

² Formodentlig er denne ikke udleveret, men derimod en ny Udfærdigelse under ovenstaaende Datum.

forordne en anden til Værge i sit Sted efter Stadsretten. Orig. i D. Kanc. Orig. kgl. Miss. til Statholderen. Sj. T. 25, 38 b¹.

23. Marts (Glückstadt). Lignende Miss. til Borge-
mestre og Raad i Helsingør og Køge. Sj. T. 25, 38 b.

— Miss. til Ifver Krabbe om, at Kongen har fritaget
Almuen i Laholms Len for Halvdelen af den sidst paa-
budte Madskat. Sk. T. 5, 495.

— Lignende Miss. til Lensmanden i Varberg Len [Mogens
Gyldenstjerne] om, at Kongen har fritaget Bønderne i
Varberg Len for den halve Madskat. Udt. i Sk. T. 5,
495 b.

5. April (Odense). Miss. til alle Lensmænd² paa Sjæl-
land. Da Kongen venter russiske Gesandter, anmodes
de om, naar Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsløf,
Rentemestre, tilskriver dem derom, at møde³ i egen Per-
son med Folk og Heste vel monteret i København og begive
sig ad Vejen til Helsingør for at modtage Gesandterne, efter-
som Kongen har givet Jørgen Vind og Sten Beck særlig Ordre
derom. Sj. T. 25, 34 b. K.

— Miss. til Rentemestrene Jørgen Vind og Sten Beck
om Modtagelsen af de russiske Gesandter udenfor Køben-
havn. Sj. T. 25, 35. K. (Tr.: KD. V. 128 f.).

— Miss. til Niels Skinkel og Christen Lange. Da det be-
rettes, at Hans Kaas er død og hans efterladte Bo og Løsøre
staar under Forsegling, skal de begive sig til hans Gaard
Lindskov, udtage det Korn, som hans Børn behøver til
Sædekorn, og derefter igen forsegle Kornhuset indtil Skiftet.
F. T. 4, 183 b.

— Miss. til Johan Friis og Anders Bilde. Da det be-

¹ Brevet er med Angivelse af alle 3 Byer i Overskriften som Brev-
modtagere indført uden Datering i Sj. T. efter Miss. af 23. April 1632
som sidste Brev i April Maaned. ² De opregnes alle, i K. med deres
Len. Begge Steder er dog Just Høg slettet. ³ Nedenunder er skre-
vet: Til Raadet udi Sjælland [Klavs Daa, Hans Lindenov og Frans Rant-
zau] blev indført: at I lader Eders Heste og Folk møde.

rettes, at Hans Kaas, som en Tid lang¹ har været Værge for afdøde Asmus von Ahlefeldts Døtre, er død, skal de, naar der foretages Skifte efter nævnte Hans Kaas, kræve Værgemaalet for Asmus von Ahlefeldts Døtre, give Arvingerne Kvittering derfor og tilstille Døtrenes rette Lavværge Værgemaalet. F. T. 4, 183 b.

5. April (Odense). Lignende Miss., mutatis mutandis, til Staller Kaas om at kræve Værgemaalet for Jomfru Anne Kaas Emmickesdatter. Udt. i F. T. 4, 184.

— Lignende Miss. til Lauridts Skinkel om at kræve Værgemaalet for Jomfru Berte Skinkel. Udt. i F. T. 4, 184.

— Miss. til Claus Brockenhuus og Hans Markdanner. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Hans Kaas mellem hans Børn, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Skiftet, beramme bestemt Tid og Sted snarest muligt, underrette Børnenes Værger og andre interesserede derom, at de møder til samme Tid, taksere Hovedgaardene paa Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. F. T. 4, 184.

— Miss. til Frederik Markdanner om at paatage sig Værgemaalet for Niels Kaas, medens Skiftet efter dennes afdøde Fader Hans Kaas staar paa, og paase, at han ikke paa Skiftet kommer til kort. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til hans rette Værge. F. T. 4, 184 b.

— Lignende Miss., mutatis mutandis, til Bernt Peitersen om at være Værge for Jomfru Sophie Kaas paa nævnte Skifte. Udt. i F. T. 4, 185.

— Miss. til Hans Oldeland til Trellerup og Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, om straks og uden Forhaling at være til Stede, naar Claus Brockenhuus til Broholmb, Landsdommer i Fyen, leverer Skinderup Gaard og Gods fra sig til Anders Bilde til

¹ Jvfr. Miss. 7. Maj 1628.

Dambsboe, Embedsmand paa Rugaard, og give beskrevet fra sig, hvorledes samme Overlevering sker. Orig. i Landsark. i Odense. F. T. 4, 185.

5. April (Odense). Aab. Brev, hvorved Christen Jepsen, som en Tid lang har forestaaet Herredsskriveriet i Øster Herred i Lundenæs Len, og som nu af Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, Embedsmand paa Lundenæs Len, er forordnet til Herredsskriver i Nørre Herred i samme Len, faar Tilladelse til at beklæde Nørre Herredskriveri paa Livstid, saa længe han ikke giver Anledning til billig Klage og ikke foruretter nogen. J. R. 8, 337.

— Miss. til Niels Krag. Da det berettes, at Nykirke i Skads Herred i Varsyssel Provsti er saa bygfældig, at den ikke kan repareres for sin egen Formue, skal han fra de Kirker i Provstiet, som har nogen Beholdning, skaffe Jurgen Krag til Endrupholm, som er Værge for nævnte Kirke, 200 Rdlr. til Kirkens Reparation og paase, at Pengene ikke anvendes til andet Brug. J. T. 8, 385.

6. April (—). Følgebrev¹ for Jokum Beck til Bose Kloster til Bønderne i Københavns Len efter Mogens Sehested til Holmgaard, at de skal svare Jokum Beck fra 1. Maj. Sj. R. 19, 13².

— Lignende Følgebrev for Sifvert Urne til Bønderne i Roskilde Len. Udt. i Sj. R. 19, 13.

— Lignende Følgebrev for Tygge Brahe til Bønderne i Tryggevælde Len. Udt. i Sj. R. 19, 13.

— Lignende Følgebrev for Frederik Reedtz til Bønderne i Vordingborg Len. Udt. i Sj. R. 19, 13.

— Lignende Følgebrev for Tage Thott Otsen til Bønderne i Malmøhus Len. Udt. i Sj. R. 19, 13.

— Lignende Følgebrev for Tagge Thott Andersen til Bønderne i Sølvitsborg Len. Udt. i Sj. R. 19, 13.

¹ Forleningsbrevene for disse Len er udstedt 12. Juni 1632, undtagen det for Baahus Len, som er dateret 30. Maj 1632. Overleveringsbrevet for Malte Juel paa Kristianstad Len synes at være glemt. ² Fol. 13 er i Sj. R. fejlagtigt indsat imellem Fol. 5 og 6.

6. April (Odense). Lignende Følgebreve for Malte Juel til Bønderne i Christianstad Len. Udt. i Sj. R. 19, 13.

— Lignende Følgebreve for Hendrik Gyldenstjerne til Bønderne i Christianopol Len. Udt. i Sj. R. 19, 13.

— Lignende Følgebreve for Gabriel Kruse til Bønderne i Mariager Klosters Len. Udt. i Sj. R. 19, 13.

— Lignende Følgebreve for Mogens Sehested til Bønderne i Skivehus Len. Udt. i Sj. R. 19, 13.

— Lignende Følgebreve for Jørgen Urne til Bønderne i Vestervig Klosters Len. Udt. i Sj. R. 19, 13.

— Lignende Følgebreve for Niels Friis til Krastrup til Bønderne i Sejlstrup Len, Udt. i Sj. R. 19, 13.

— Lignende Følgebreve for Corfits Ulfeldt Jacobsen til Bønderne i Baahus Len. Udt. i Sj. R. 19, 13.

— Miss. til Thommis Noll til Magløe og Frederik Urne til Brentved, Embedsmænd paa Lyse Kloster og Kronborg Slot. Da Kongen har forlenet Jokum Beck til Bose Kloster med Københavns Slot og Len, skal de være til Stede, naar Mogens Sehested til Holmgaard vil levere Slottet og Lenet fra sig, overlevere det til Jokum Beck med Inventarium, Breve, Registre og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaardene og de til Lenet liggende Skove og give alt beskrevet fra sig. Sj. R. 19, 13 b.

— Lignende Miss. til Mogens Pax og Jørgen Seefeld om at overlevere Roskilde Len til Sifvert Urne. Udt. i Sj. R. 19, 14.

— Lignende Miss. til Christian Grubbe og Vincents Bilde om at overlevere Tryggevælde Len til Tyge Brahe. Udt. i Sj. R. 19, 14.

— Lignende Miss. til Otte Brahe Stensen og Axel Arenfeldt om at overlevere Vordingborg Len til Frederik Reedtz. Udt. i Sj. R. 19, 14.

— Lignende Miss. til Hendrik Hvitefeldt og Erik Krabbe om at overlevere Malmøhus Len til Tage Thott Otsen. Udt. i Sj. R. 19, 13 b.

6. April (Odense). Lignende Miss. til Jørgen Hondorf og Hendrik Ramel om at overlevere Sølvietsborg Len til Tage Thott Andersen og Christianstads Len til Malte Juel. Udt. i Sj. R. 19, 13 b.

— Lignende Miss. til Villom Thommissen, Landsdommer, og Niels Hansen, Borgemester i Christianopol, om at overlevere Christianopol Len til Hendrik Gyldenstjerne. Udt. i Sj. R. 19, 14.

— Lignende Miss. til Otto Marsvin og Envold Seefeld til Kielderup om at overlevere Mariager Klosters Len til Gabriel Kruse. Udt. i Sj. R. 19, 14.

— Lignende Miss. til Knud Gyldenstjerne og Christoffer Friis om at overlevere Skivehus Len til Mogens Sehested. Udt. i Sj. R. 19, 14.

— Lignende Miss. til Mogens Kaas til Liungholm og Gunde Lange om at overlevere Vestervig Klosters Len til Jørgen Urne. Udt. i Sj. R. 19, 14.

— Lignende Miss. til Anders Friis og Jørgen Orning om at overlevere Sejlstrup Len til Niels Friis. Udt. i Sj. R. 19, 14.

— Lignende Miss. til Gierlof Nettelhorst og Daniel Bildt til Morlandgaard om at overlevere Baahus Len til Corfits Ulfeldt Jacobsen. Udt. i Sj. R. 19, 14.

— Bestalling for Peder Jensen Kiøbenhafn som Underarkelimester i Tøjhuset for Københavns Slot, fra 24. Febr. 1632 at regne, med en aarlig Løn af 100 Rdlr., at betale af Rentekammeret, og følgende Proviant, at levere aarlig af Proviantskriveren: 2 Pd. Rug, 2 Pd. Malt, 6 Skpr. Humle, 1 Td. Byggryn, 1 Td. Ærter, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 6 Lispd. Bergfisk, 1 Td. Salt, 1 Okse, 3 Svin og 4 Lam. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen af 29. Jan. 1618 for Peder Falck.]. Sj. R. 19, 14.

— Miss. til Ventsel Rotkirk om at lade denne Dinus Jensen, hvis Gaard er brændt, faa noget Bygningstømmer af Kronens Skove i hans Len [Antvorskov og Korsør], lade ham være forskaonet for dette Aars Landgilde og føre det til Regnskab. Udt. i Sj. T. 25, 35 b. K.

— Miss. til samme. Han skal til Kancelliet indsende Erklæring om medfølgende Supplikation (Navnet paa den,

hvem Supplikationen vedrørte, anførtes ikke i Brevet). Udt. i Sj. T. 25, 35 b.

6. April (Odense). Miss. til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard. Da det befindes, at den Fetalje og Proviant, som aarlig sendes fra Kronens Len til Provianthuset for København til Brug for Kongens Hofholdning, Skibsflaaden, Holmen for København, Børnehuset sammesteds og til anden uomgængelig Udgift, ikke nær strækker til, skal han herefter aarlig af Odense Klosters Lens visse og uvisse Indkomst lade indkøbe 100 Skippd. Flæsk, levere det til Proviantskriveren paa Provianthuset for Københavns Slot inden Vinteren og føre det til Regnskab. Statholderen i København har Befaling til at købe det, som ikke fremkommer, lade Adressaten beholde de udeblevne Varer og lade denne betale, hvad de indkøbte Varer koster. Dog forbeholder Kongen sig, hvis han findes forsømmelig deri og der opstaar Skade eller Ulejlighed for Kongen og Riget derved, at søge dette hos ham. Han skal tage Bevis af Proviantskriversne for Leverancerne og føre det til Regnskab, hvorefter han siden skal have Kvittering af Renteriet. Orig. i Landsark. i Odense¹.

— Ekspektancebrev for M. Wichmand Hasebart, Kongens Søns, Grev Valdemars, Tugtemester, paa det første ledige Vikarie i Lund Domkirke, som skal overdrages ham uden videre Benaadningsbrev fra Kongen, dog de tidligere Ekspektancebreve dermed uforkrænket. Han skal være den gejstlige Ordinans og Kapitlets Statuter undergivet, gøre slig Tynge og Tjeneste, som andre Vikarer dér sammesteds, holde Bønderne ved Lov, Skel og Ret, ingen af dem forurette imod Loven eller besvære med usædvanligt Paalæg, og ikke heller forhugge eller forhugge lade de tilliggende Skove til Upligt i nogen Maade. Sk. R. 5, 16 b.

¹ I Sj. T. er der følgende Indførsel: „Her er at agte, udi dette nærværende Aar udi April at være udgangen Kong. Maj. Missiver til mestendels Lensmændene udi Danmark og andre anlangendes Proviant og andet aarligen at skulle fremskikke til Provianthuset her udi København, og blev samme Breve skrevet efter en Bog, indsyet i rødt Pergament, her udi Kancelliet af Hr. Hofmester [Frans Rantzau] indleveret, som siden igen blev annammet“.

6. April (Odense). Bestalling for Karsten Kortsen som Toldskriver i Assens med en aarlig Løn af 50 Rdlr. in specie for at oppebære Kronens Told og endvidere, for at oppebære Kommissariernes Told, den i den sidste Toldordinans fastsatte Løn, hvilken Løn Lensmanden og Tolderen sammesteds skal lade ham faa, naar Toldkisten aabnes, og føre til Regnskab. F. R. 3, 501 b.

— Bevilling for Hr. Jens Lauridtsen, Sognepræst til Ulbølle og Vester Skierring Sogne, til af hver Kirke i Fyens Stift at faa 1 Rdlr. til Genopbyggelse af hans nedbrændte Præstegaard. Udt. i F. R. 3, 502.

— Aab. Brev, hvorved Niels Gyldenstjerne faar Bevilling til med Samtykke af Johan Friis til Løgtvedt at sælge det ringe Jordegods, som hans Datter Jomfru Helvig Gyldenstjerne har faaet foræret af hans afdøde Fæster Jomfru Sophie Gyldenstjernes Arvinger, eller bortskifte det for andet bedre belejligt Gods, som kan være hende til større Gavn. F. R. 3, 502.

— Bevilling for Hans Christensen i Skønagger¹ til at indlade sig i Ægteskab med Inger Nielsdatter i Nørberg², med hvem han er beslægtet i 3. Led, dog at han straks erlægger 10 Speciedlr. til det nærmeste Hospital. J. R. 8, 337.

— Miss. til Gunde Lange til Bredning. Jens Juel til Kieldgaard og Christen Thommesen til Tanderup, Rigens Kansler, Embedsmænd paa Bøvling og Kalø Slotte, har faaet Befaling³ til at sammenkalde Niels Arenfeldt til Knifholdts Kreditorer og forhandle med dem om godvilligt at modtage Jordegods som Betaling. Da Niels Arenfeldts Kreditorer er sammenkaldt til at møde førstkommende 20. April i Viborg og Christen Thommesen ikke kan møde til den Tid, fordi han er optaget af Rigets Bestillinger, skal Adressaten rette sin Lejlighed efter at møde nævnte Tid og Sted og sammen med Jens Juel efterkomme Kongens Befaling. J. T. 8, 385.

— Miss. til Jørgen Kruse til Kiersgaard og Knud Rodsten til Lingsholmb. Niels Lange til Skrumsagger har berettet, at

¹ Skonager, Næsbjærg S., Skads H. ² Formentlig Fejlskrift for: Næsbjærg. ³ 2. Jan. 1632 jvfr. 19. Marts 1632.

han for nogle Aar siden sammen med Sten Rodsten til Lerbeck er blevet indført i noget Frederik Munk til Harridskier tilhørende Gods i Aasted Sogn i Vendsyssel, og at dette Gods endnu er uskiftet imellem dem. Han har derfor begæret Kongens Befaling til 2 gode Mænd, som kan skifte nævnte Gods mellem dem. For at enhver af dem kan vide, hvilken Part han er berettiget til, gives der Adressaterne Befaling til snarest at dele nævnte Gods mellem Niels Lange og Sten Rodsten, saa at enhver af dem faar, hvad der tilkommer ham. De skal bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. J. T. 8, 385 b.

7. April (Odense). Miss. til Mogens Pax. Denne Brevviser Pofvel Ibsen har berettet, at nogle af Frederik Parsberg til Vognserups Tjeneres Folk har overfaldet ham og frataget ham Klæde, Bøsse, Korn, Heste og Vogn. Han har begæret at Kongen vil tillade, at Ridefogden til Holbæk Slot maa føre Sagen ved Retten paa hans Vegne og paa hans Bekostning. Dersom Ridefogden vil paatage sig denne Sag, skal Mogens Pax lade ham føre den ved Retten. Sj. T. 25, 35 b.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen om at lade den Søn af afdøde Hr. Hans Jacobsen, fordem Provst i Nykøbing, som gaar i Odense Skole, modtages til fri Kost iblandt de andre Alumner dér. F. T. 4, 185 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Emmicke Petersen har berettet, at en Mand i Odense, ved Navn Hans Rasmussen, uden Aarsag har overfaldet ham i hans egen Gaard og saaret ham i Baghovedet, hvorfor Hans Rasmussen siden paa Byting og Lands-ting er dømt fredløs. Hans Rasmussen har stævnet Sagen til Herredagen og har i Stævningen fremsat mange Paastande, som Emmicke Petersen mener, at han ikke kan bevise, hvorfor han frygter for, at Hans Rasmussen vil rømme og ikke møde for Herredagen i Sagen. Adressaten skal tilholde Hans Rasmussen enten at stille nøjagtig Borgen for, at han vil møde paa Herredagen, eller paa Emmicke Petersens Bekostning lade ham borge for sig selv. F. T. 4, 185 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Livsbrev for Claus Sedenwasser paa en Kronens Gaard, kaldet Refsøe, i Haderslevhus Len i Fyrstendømmet

Slesvig, i alle Maader som hans Formand har haft den. J. R. 8, 337 b.

7. April (Odense). Miss. til Tønne Friis og M. Morten Madsen. Denne Kvinde Maren Pedersdatter, Enke efter Provst og Sognepræst i Assens Hr. Peder Jensen, har berettet, at en Person, ved Navn Hr. Hans Thommessen, som er kaldet til hendes afdøde Husbondes Kald, ikke vil ægte hende, hvorfor hun frygter for at blive forskudt fra Gaarden og geraade i Armod og Elendighed. Hun har derfor begæret, at der maa blive forordnet hende en bestemt aarlig Genant, hvoraf hun kan leve. Adressaterne skal akkordere mellem Enken og Hans Thommessen om, at der gives hende en vis aarlig Genant, som hun kan have at leve af, medens hun sidder i sit Enkesæde, da det er kristeligt og billigt. J. T. 8, 385 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Knudt-
sen, Ridefoged paa Koldinghus, paa Kronens Part af Korn-
tienden af Anst Sogn, som er lagt og funderet til Hospitalet
dér i Byen, hvoraf der aarlig skal svares Afgift efter Hospita-
lets Jordebog i godt, rent, ustraffeligt Korn, at levere Hospi-
talsforstanderne. Udt. i Tb. 123 b.

— Følgebrev for Axel Arenfeldt til Basnes, Befalings-
mand over Giedske Len, til Bønderne paa 8 Gaarde, 1 øde
Gaard og 2 Gadehuse, deraf 1 øde, i Lundbye, 2 Gaarde i
Lundsorvp By og 3 Gaarde i Eggedsleflille By, alle i
Tierebye Sogn i Flakkebjærg Herred, hvis Gaarde er bortskif-
tede¹ til Axel Arenfeldt, at de skal svare denne. Sj. R. 19, 15.

8. April (—). Aab. Brev om, at da Kongen til Axel
Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand over Giedske Len, har
bortskiftet 3 Gaarde i Lundbye og 1 Gaard i Lunds-
torp, alle i Tiereby Sogn i Flakkebjærg Herred, som afdøde
Alexander Raab von Pappenheim og nu hans Enke Fru Rigitse
Grubbe har haft i Pant, har Mogens Pax til Torup og Frederik
Reedtz til Tyggistrup, Befalingsmænd paa Holbæk Slot og
Tryggevælde Gaard, efter Kongens Befaling gjort Fru Rigitse
Grubbe fuldkomment Vederlag herfor i 1 Gaard i Eggidts-
leflille og 3 Gaarde i Bierre, alle i Flakkebjærg Herred i

¹ Mageskiftet er af 24. Juni 1632.

Sjælland, med de samme Rettigheder, som er fastsat for førstnævnte Gods i det Pantebrev, som Kongen har givet hendes afdøde Husbonde. Sj. R. 19, 15 b.

8. April (Odense). Instruktion for Hendrik Vind til Aggersvold som tilforordnet Admiral over den Flaade, som er befalet at begive sig til Vestersøen. Han skal begive sig til Vestersøen under Norge og Jylland, holde Strømmene rene og holde Kongens Højhed i Agt. Han maa ikke søge Havn, uden at han tvinges dertil, og maa da saavel som ellers paa Strømmene ikke tilstede, at nogen af hans Undergivne i ringeste Maade fratager Kongens Undersaatter noget eller foruretter dem. Saafremt han træffer nogen Fribytter, som paa egen Haand uden nogen Herres Bestilling eller Pas gør Søen ufri, skal han angribe ham, gøre sit Bedste for at erobre ham, hjemsende ham eller tage ham med sig. Træffer han ellers Dynkerker eller andre Orlogsskibe, som angriber nogen af Kongens Undersaatter i Søen, skal han antaste dem og befitte sig paa at bemægtige sig dem. Dersom disse eller andre angriber andre Købmænd, Hollændere, Flamske eller andre, paa Kongens Strømme, skal han ligeledes erobre dem, saavidt det staar til ham. Angriber Dynkerkerne de hollandske Konvojer paa Kongens Strømme eller Hollænderne de Dynkerker eller andre Orlogsskibe, skal han lade det passere paa videre Ordinans og ikke tilføje nogen Gevalt derfor, med mindre nogen af dem retirerer sig under ham; han maa da ikke tilstede, at den anden, som har Overhaand, følger denne videre, hvis han da er mægtig nok til at afværge det. I Havnene maa han ikke tillade Orlogsskibe eller andre at angribe hinanden. Den 15. Dag i hver Maaned skal han være under Flekkerøen eller, hvis han selv er forhindret, lade en Jagt møde dér, for det Tilfælde, at Kongen skulde tilsende ham en anden Ordinans. Den 1. Okt. skal han forføje sig tilbage, medmindre han faar anden Befaling. Sj. R. 19, 17 b.

— Miss. til Frederik Reedtz. Da Just Høg til Giørsleuf, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, har begæret 2 Gaarde i Holtug, 2 Gaarde¹

¹ Her og for de følgende nævnes ikke Gaardene, men kun Gaardboernes Navne, jvfr. iøvrigt 25. Juni 1632.

i Sierslef, 4 Gaarde i Thommestrup og 2 Gaarde i Klippinge, alle i Stevns Herred i Tryggevælde Len i Sjælland, til Mage-skifte for Varpeleuf Hovgaard i Varpeleuf By og Sogn i Stevns Herred, 2 Gaarde i Ennitslef¹ By og Sogn i Bjæverskov Herred, 1 Gaard i Grunderup, 2 Gaarde i Tockerup, 1 Gaard i Elmøye, 1 Gaard i Roeholt, 1 Gaard i Rønnede og 2 Gaarde og 1 Gadehus i Hyllede, alle i Fakse Herred i Tryggevælde Len i Sjælland, skal han undersøge dette Godes Lejlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 36. K.

8. April (Odense). Aab. Brev, hvorved det tillades, at Hr. Oluf Engelbrechtsen², forrige Kapellan til 2 Sogne ved Roskilde, der for nogen Tid siden har forset sig, idet han har beligget sin Fæstemø, saa at hun er blevet frugtssommelig før deres Bryllup, hvorfor han godvillig og uden Dom har afstaaet samme Kapellani, igen maa faa det Kald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til, i Danmark, undtagen i Roskilde Len, dog at han efter sin Formue skal give noget til de fattige paa de Steder, hvor Forargelsen er sket. Sk. R. 5, 17.

— Miss. til Ifver Krabbe. Kongen har tilladt ham paa en 4 Ugers Tid at begive sig til Jylland for dér at ordne sine egne Hverv, dog at han sørger for, at der i hans Fraværelse intet forsømmes i Fæstningen eller Lenet [Laholm]. Sk. T. 5, 495 b.

— Ekspektancebrev for Peder Pedersen i Gedestrup i Christianstads Len paa den første ledige Tiende i samme Len, dog at han fæster den af Lensmanden over nævnte Len og siden giver den tilbørlige aarlige Afgift deraf. Sk. R. 5, 17.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Anders Nielsen, Sognepræst til Simmerbølle Sogn paa Langeland, indtil videre faar bevilget Kronens Part af Simmerbølle Sogns Korntiende kvit og fri til Hjælp til sin Underholdning. F. R. 3, 502.

¹ Enderslev. ² Han havde været Kapellan til St. Ibs og St. Jørgensbjerg Sogne, Sømme Herred, jvfr. ndfr. aab. Brev af 23. April 1632 om samme.

8. April (Odense). Aab. Brev, hvorved M. Poufvel N.¹, Sognepræst i Assens, Lucas Skal, Jørgen Bang, Anders Bang og Bendt Lauridtsen, alle Indvaanere i Assens, som imod Kongens Forbud forrige Vinter har opstaldet Øksne, men som mere har gjort det af Ukyndighed end for forsætligt at overtræde Kongens Mandat, faar denne Forseelse eftergivet, dog skal de, hvis de atter gør sig skyldig i denne Forseelse, staa til Rette derfor som vedbør. F. R. 3, 502.

— Miss. til Anders Bilde. Kongen har befalet² Johan Friis til Løgtved sammen med Claus Brockenhuus til Broeholmb, Landsdommer i Fyen, at taksere Egeskoufs Bygning. Da det berettes, at Johan Friis er forordnet til Væрге for Ebbe Ulfeldt paa Skiftet efter afdøde Jacob Ulfeldt og derfor ikke kan være med til at taksere nævnte Bygning, skal Anders Bilde sammen med Claus Brockenhuus foretage denne Taksering. F. T. 4, 186.

— Miss. til Mogens Kaas i Raadet og Dr. Hans Mikkelsen. Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, har begæret Tilladelse til, at nogle af hans Bønder i Lamdrup i Svindinge [Sogn], nemlig 9 Helgaarde og 3 Halvgaarde, som gaar til Gisløf Kirke, herefter ligesom hans andre Bønder i samme By maa søge hans egen Sognekirke Svindinge. Da det berettes, at Præsten til Gisløf Sogn i dette og i Anneksognet har tilsammen 111 Decimanter, medens Svindinge Sogn kun har 38 Decimanter og 4 Møller, skal Adressaterne snarest til Kongen indsende Erklæring om, hvorvidt nævnte Gaarde i Lamdrup med god Føje kan bevilges Svindinge Sogn eller ikke. F. T. 4, 186 b.

— Miss. til Jørgen Urne. Da der med det allerførste skal foretages Skifte mellem afdøde Erik Urnes Børn, skal han paatage sig Værgemaalet for Jomfru Margrette Urne og paase, at hun ikke forurettes paa Skiftet. F. T. 4, 187.

— Miss. til Hans Oldeland til Trellerup og Falk Gjõe til Hvidkiøld. Da Claus Brockenhuus til Broeholmb, Landsdom-

¹ Mag. Povl Andersen.

² 28. Jan. 1632.

mer i Fyen, agter til Eskild Gjõe til Brandholmb at levere Værgemaalet for Fru Barbara Breyde, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Overleveringen, paase, at Claus Brockenhuus overleverer det til Eskild Gjõe med en rigtig Fortegnelse paa Fru Barbaras Jordegods, Løsøre og Tilgodehavende samt rigtigt Regnskab over, hvad han paa hendes Vegne har modtaget og udgivet. De skal bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 187 b.

8. April (Odense). Miss. til Jørgen Brahe til Hvedholmb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, og Falk Gjõe til Hvidekeld. Eskild Gjõe til Branholm har til sin Broder Otte Gjõe, Hofsinde, opladt det Gods, som han havde til brugeligt Pant af Eyler Qvitzov til Lyckesholmb. Da Eyler Qvitzov og Otte Gjõe nu agter at opgøre med hinanden, hvor meget der kan være oppebaaret af samme Gods til Gældens Betaling, og hvad der endnu resterer, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til engang inden førstkommende Pinsedag at stævne Parterne for sig og da gennemgaa samme Regnskab, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, give deres Afgørelse beskrevet og tillige give beskrevet, hvor meget der er oppebaaret paa samme Regnskab, og hvor meget der resterer. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand. F. T. 4, 188.

— Miss. til Johan Friis. Da Falk Gjõe til Hvidekeld har begæret 1 Gaard i Østerskierring By og Sogn, liggende til Odensegaard, til Mageskifte for 1 Gaard i Aarslef By og Sogn, har Kongen for nogen Tid siden¹ befalet Hans Kaas til Østergaard og Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Rugaard, at besigte dette Gods. Da Hans Kaas nu er død, skal Johan Friis sammen med Anders Bilde efterkomme denne Befaling. F. T. 4, 188 b.

— Ekspektancebrev for Lauridts Lauridtsen, Borger

¹ 6. Febr. 1632.

i Vejle, som i nogen Tid har tjent Kongen som Løjtnant til Skibs, paa den første Tiende, som bliver ledig nogenlunde nær ved Vejle, dog for billigt Stedsmaal og sædvanlig Afgift. Lensmanden paa Koldinghus skal, naar der bliver en Tiende ledig, lade ham faa den. J. R. 8, 337 b.

8. April (Odense). Aab. Brev, hvorved denne Rasmus Jensen Randers, som i nogle Aar har været Tolder og Byfoged i Oddevald i Norge, men som nu paa Grund af Alderdom og andet uformodentligt Tilfælde har maattet opgive denne Bestilling, faar Bevilling til at faa Bestilling som Hospitalsforstander, hvor og naar en Hospitalsforstander i Danmark dør, dog skal han overfor Lensmanden i det Len, i hvilket Hospitalet ligger, give nøjagtig Forsikring for, at han aarlig vil gøre rigtig Rede og Regnskab for Indtægt og Udgift, at Hospitalet og dets Lemmer ikke i nogen Maade skal lide Skade derved. J. R. 8, 338.

— Aab. Brev, hvorved det, da Johannes Hoberus for nogen Tid siden har faaet Bevilling paa at holde et Apotek i Aalborg, forbydes alle andre at falholde Apotekervarer, undtagen Speceri. J. R. 8, 338. (Tr. CCD. IV. 568. Archiv f. Pharmaci og Chemi XVII. 553 f.).

— Aab. Brev, hvorved Johannes Hoberus, Apoteker i Aalborg, som skylder Kongen en Sum Penge, fordi han har kavtioneret overfor Kongen for Peder Mortensen, forrige Kromand ved Frederiksborg Slot, faar Bevilling til kun at betale 200 Sletdlr. og afdrage dem i Løbet af 10 Aar, eftersom han kan overkomme, og dermed være fri for Kavtionen. J. R. 8, 338 b.

— Miss. til Otte Skeel om at lade Johannes Hoberus, Apoteker i Aalborg, være utiltalt for de Penge, som han er Kongen skyldig for det Forløfte, som han har givet for Peder Mortensen, forrige Kromand ved Frederiksborg Slot. Kongen har endvidere bevilget, at han af den Sum, som han skylder Kongen paa Peder Mortensens Vegne, kun skal erlægge 200 Sletdlr. i Løbet af 10 Aar, hvert Aar saa meget, som han kan afstedkomme. Da Kongen har givet ham Privilegium paa alene at holde Apotek i Aalborg, skal Otte Skeel paase, at han holder til Fals, hvad der bør være i et godt Apotek, og give det til Kende, dersom det befindes anderledes. J. T. 8, 386.

8. April (Odense). Oprejsningsbrev for Anders Jensen og Niels Søfrensen i Thonning¹, Jørgen Pofvelsen i Ring, Niels Pofvelsen i Føfling, Jens Christensen i Treden, Jørgen Nielsen i Aastrup, Jens Pofvelsen i Siet² og Staffen i Trøgelstrup³ i Skanderborg Len i Jylland. De er af Herredsfogden til Torsting⁴ Herred opkrævede til Tinghørere og har sammen med Herredsfogden dømt en Person, ved Navn Hans Kieldsen, i Klaaborg⁵ til Galgen. Denne Dom er siden af Tyge Brahe til Matrups, Embedsmand paa Skivehus, indstævnet for Landsdommerne i Jylland og underkendt af dem. Da Tyge Brahe for sin Person har eftergivet dem deres Forseelse, eftergiver Kongen dem efter deres Begæring denne Forseelse, dog at de erlægge 200 Dlr. in specie til Kronen og med det første betaler dem til Lensmanden paa Skanderborg. J. R. 8, 339.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Han skal af de i ovenstaaende Miss. omhandlede 8 Mænd, som har dømt Peder Ibsen i Buorgaard⁶ til Galge og Gren, men som har faaet deres Forseelse eftergivet, imod at de tilsammen giver 200 Dlr. in specie til Kronen, modtage disse Penge, føre dem til Regnskab og siden lade de 8 Mænd være umolesteret for den Sag. J. T. 8, 386 b.

— Aab. Brev, hvorved Visti Lassen, Herredsfoged i Øster Herred, faar Bevilling til, at et af hans Børn for billigt Fæste og sædvanlig Afgift maa faa Kirkens Part af Øddum Sogns Korntiende til Fæste, hvilken Tiende Visti Lassen har faaet Livsbrev paa af Niels Krag til Trudsholmb, Landsdommer i Nørrejylland og Provst i Varsyssel. J. R. 8, 338 b.

— Kgl. Konfirmation paa et af Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, Befalingsmand paa Lundenæs Slot, til Visti Lassen i Bindisbøll, Herredsfoged i Øster Herred, udstedt Fæste-

¹ Tønning, Tyrsting H. ² Sejet, Bryrup S., Tyrsting H. ³ Troelstrup, Tønning S. ⁴ Tyrsting H. ⁵ Klovsborg, Vrads H. ⁶ Dette beror sikkert paa en Fejltagelse. Ovfr., i Miss. S. 710 (U. D. o. St.), efter 29. Febr. 1632, og i Miss. af 23. Juni 1632 kaldes han: Hans Keldsen.

brev paa 1 øde Bosted i Grahiede¹ Mark, som aarlig skylder Kronen 1 Ørte Rug, 1 Mk. 5 Sk. 1 Alb., endvidere Fjerdepar-
ten af en øde Gaards Eje, kaldet Moesgaards Hussted, 1 Bosted,
kaldet Fadersbøl², og 1 Bosted, kaldet Vidhus, 1 øde Bols Eje
i Odderup, nogen Stubeng paa Tarm Kær, 1 Eng, kaldet Hiort-
holm, liggende paa Tarm Holm, 2 smaa Enge ved Grohiede
Bæk, som aarlig skylder $\frac{1}{2}$ Ørte Rug og 6 Mark Smør, efter
Varbo Maal og Vægt. Visti Lassen og hans Arvinger maa,
for at Gaarden desto bedre kan holdes ved Magt, nyde det
ovennævnte for billig Fæste og sædvanlig Afgift, saa længe
han eller de aarlig i rette Tid yder Afgifterne efter Jordebogen.
J. R. 8, 339 b.

8. April (Odense). Mageskifte mellem Fru Birgitte
Brockenhuus, Enke efter Jacop Ulfeldt til Urup, og Kronen.
J. R. 8, 340. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at Kongen for nogen Tid siden³ har be-
falet, at Niels Friis til Krastrup til førstkommende 1. Maj skal
modtage Sejlstrup Len i Forlening og derimod aarligt give Rein-
holdt Heidenstrup til Ruballegaard 500 Speciedlr. af det Provsti,
som kaldes Apostels Gods, i Bergen i Norge samt afstaa til
ham det Prælatur i Viborg Domkirke, hvormed Niels Friis er
forlenet. Kongen bestemmer nu, at Niels Friis i Stedet her-
for, saa længe han lever og har Sejlstrup Len, aarlig
til hver 1. Maj skal give Reinholdt Heidenstrup 1100
Speciedlr. af nævnte Len, første Gang til 1. Maj 1633, og
erlægge dem paa hans Gaard Ruballegaard. Derimod skal Niels
Friis selv beholde Prælaturet i Viborg og ovennævnte Provsti
som hidtil. J. R. 8, 345.

— Miss. til Reinholdt Heidenstrup, hvorved oven-
staaende aabne Brev kommuniseres ham med Tilføjelse af,
at Niels Friis har faaet Befaling herom. J. T. 8, 386 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Han maa aldeles ikke lade
nogen af Kronens Bønder i hans Len [Skanderborg] være
forskaanet for at bage Brød, være sig Sognefogder, Sande-

¹ Graahede, N. Horne H., kaldes ndfr. Grohede.

Varrisbøl, Lønborg S., N. Horne H.

1632, Forleningsbrevet af 12. Juni 1632.

² Formentlig

³ Følgebrevet er af 6. April

mænd, Præsters Medhjælpere eller andre, da dette ikke kan regnes for Ægt og Arbejde. J. T. 8, 386.

8. April (Odense). Miss. til Laurs Ebbesen om at lægge $\frac{1}{2}$ Gaard med 3 Svins Olden og 1 Gaard i Saabye i Yding Sogn, 2 halve Gaarde¹, hver med 3 Svins Olden, i Taabstrup i Ousted Sogn og 2 Gaarde i Giedved i Tolstrup Sogn, alle i Vor Herred i Skanderborg Len i Nørrejylland, ind under Skanderborg Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 8, 387.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Præsterne paa Færøe, som har klaget over, at de ikke har den nødtorf-tige Underholdning, for deres Kalds Ringheds Skyld til Forbedring af deres Underholdning til evig Tid maa have følgende Hjælp: Hr. Hans Gabrielsen Ferøe i Unnegierde² paa Nordenøe 4 Mark Jordleje og 125 Faar, Hr. Hans Ganterup³ i Op i Heye⁴ paa Østerøe 7 Mark Jordleje og 61 Faar, Hr. Hans Rasmussen Ferøe i Nordendal paa Strømø⁵ 5 Mark Jordleje, $3\frac{1}{2}$ Ko og $4\frac{1}{2}$ Mark 1 Fjerd. Jord, er $3\frac{1}{2}$ Vaag Smør og 120 Faar, Hr. David⁶ i Kvievig for Hiemenaa⁷ 6 Mark Jordleje og 105 Faar, Hr. Jens Jensen Sifve⁸ i Sandegaard og Bro paa Sandøe $5\frac{1}{2}$ Mark Jordleje og 48 Faar, Hr. Rasmus Sørensen i Kalfveleje⁹ paa Vogøe 6 Mark Jordleje, 1 Hest og 220 Faar, Hr. Hans Hansen¹⁰ i Giafveraa paa Suderøe 5 Mark $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Jordleje, 1 Ko, 1 Hest og 48 Faar. N. R. 5, 66 b.

9. April (—). Aab. Brev om, at Kierkebye herefter skal annekseres under Stenstrup Sogn, da sidstnævnte Sogn er saa ringe, at en Præst ikke kan underholdes deraf. F. R. 3, 502 b.

— (**Dalum**). Aab. Brev, hvorved Jens Anskaris, som

¹ J. T. har: 1 Gaard og den anden halv Gaard, og heraf og af Skødet fremgaar det, at det er 2 halve Gaarde med tilsammen 6 Svins Olden. I Miss. 16. Dec. 1631 om Besigtelsen nævnes de som 2 Gaarde.

² Unaagærde paa Norderøerne. ³ N. Andersen: Færøerne 1600—1709 kalder ham Rasmus Christensen Ganterup.

⁴ Oppe paa Højen, nu Torkildshøj. ⁵ Nordredal paa Strømø. ⁶ David Jonsen Færø.

⁷ Kvivig for hjemmen Aa, d. v. s. paa denne Side Aaen. ⁸ Jens Jensen Skive.

⁹ Kalveli. ¹⁰ Hans Hansen Hardi i Gjoveraa paa Suderø.

en Tid lang har været Tolder og Byfoged i Odense, og som har begaaet nogen Forseelse i sin Bestilling, især ved ikke i sin Toldseddel at specificere det Øl, som er fortoldet, faar denne Forseelse eftergivet, da han har tilfredsstillet Kongen for den. F. R. 3, 502 b.

12. April (Rendsborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Jensen i Odense paa Kronens Part af Korntienden af Aasum Sogn i Aasum Herred i Fyen, som Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent over Fyens Stift, Dr. Jens Mule og Laurechts Forstander for det almindelige Hospital i Odense med Holger Rosenkrantz til Rosenholmb's Samtykke paa nævnte Hospitals Vegne har fæstet til Mogens Jensen. Han skal til Hospitalet aarlig svare 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg betimeligt inden Fastelavn. Dersom denne Afgift ikke er ydet inden nævnte Tidspunkt, skal dette aabne Brev være forbrudt. F. R. 3, 503.

15. April (—). Miss. til Peder Basse. Peter Karl og Johan Niesen, Indvaanere i Slesvig, har berettet, at Berent Petersen til Skoufsboe efter sin Haandskrift skylder dem 200 Dlr., for hvilke han har lovet dem Betaling i Rug, men at han i Stedet har leveret dem saa godt som lutter Højre. Denne vil de ikke modtage, men kræver ham for den fulde Sum. Endvidere beretter de, at han har frataget deres Skipper den Kontrakt, som de havde afsluttet med ham om Rugen, og voldelig forholder dem Kontrakten, hvorfor de agter at søge ham ved Retten. Peder Basse skal paase, at de som fremmede ikke forurettes imod Billighed, men fremmes i deres Tiltale, saa vidt Lov og Ret er. F. T. 4, 189.

— Miss. til Jørgen Brahe om at lade reparere nogle Gemakker hos Gunde Jakobsen i Assens, i hvilke Kongen kan logere, naar han kommer dertil. Han skal begynde snarest derpaa og føre det, som anvendes derpaa, til Regnskab. F. T. 4, 189 b.

16. April (—). Aab. Brev, hvorved der gives Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, og Dr. von der Lippe¹, Fuldmagt til at møde paa Kongens

¹ Kristoffer von der Lippe. I K. er der en aaben Plads til Fornavnet.

Vegne, naar der skal foretages Skifte efter afdøde Dronning Sophia, Kongens Moder. Sm. R. 4, 148¹. K.

17. April (Rendsborg). Miss. til Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Da Kongen formoder, at Fuldmægtige for Kongen af England², Hertugen af Brunsvig³ og Kongens Søstre, Kurfyrstinden af Sachsen⁴ og Hertuginde af Holsten⁵, med det første vil ankomme⁶, for at foretage Skifte efter Kongens afdøde Moder, skal Palle Rosenkrantz, naar de alle er ankommet, sammen med Dr. N. von der Lippe opbyrde Hvælvingen paa Nykøbing Slot, i hvilken det uskiftede Gods er indsat, og siden sammen med nævnte von der Lippe være til Stede ved Skiftet paa Kongens Vegne og varetage Kongens Interesse. Sm. T. 6, 347.

21. April (—). Miss. til Jens Høg. Da Hertug Frederik af Holsten agter at føre noget Fyrretømmer fra Gulland til Rendsborg, skal Jens Høg, naar Hertugens Fuldmægtig henvender sig til ham hermed, være ham behjælpelig med at faa saadant Fyrretømmer for Betaling og ellers fremme dets Udskibning. Sk. T. 5, 495 b.

23. April (Koldinghus). Aab. Brev, hvorved Hr. Oluf Engelbritsen, fordm Kapellan til St. Ibs og Bierge Sogne i Roskilde, faar eftergivet den Forseelse, som han har begaaet med sin Hustru før Brylluppet; det tillades, at han igen maa faa det Præstekald, som han lovlige efter Ordinansen kan blive kaldet til i Danmark eller Norge, undtagen i Roskilde By og Len. Sj. R. 19, 16.

— Aab. Brev, hvorved nogle Skibstømmermænd, som Jakob Pedersen, Borger i København, paa sin egen Bekostning har ladet indforskrive, forskaanes for Udskrivning til Holmen eller i andre Maader. Sj. R. 19, 16 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk og Dr. Hans Reisner. Da

¹ Indført imellem 29. og 30. Okt. 1632. ² Karl I, Søn af Jakob I († 1625) og Kong Christian IV's Søster Anna († 1619). ³ Frederik Ulrik, Hertug af Brunsvig-Wolfenbüttel, Søn af Hertug Henrik Julius († 1613) og Kong Christian IV's Søster Elisabet († 1626). ⁴ Hedvig, g. m. Kurfyrst Christian II af Sachsen († 1611). ⁵ Augusta, g. m. Hertug Johan Adolf af Holsten-Gottorp († 1616). ⁶ Sm. T. har: antage.

det berettes, at Slagelse Hospitals Regnskaber ikke er reviderede i de sidste 5 Aar, skal de snarest sammen med Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, revidere de nævnte Regnskaber og tilkalde de andre, som plejer at være til Stede ved disse Regnskabers Revision. Sj. T. 25, 36 b. K.

U. D. og St.¹ Miss. til Ernst Normand. Da det berettes, at Regnskaberne for Hospitalet i Slagelse ikke er blevet revideret i de sidste 5 Aar, i hvilke han har været forlenet med Antvorskov Len, skal han med det allerførste sammen med Vendtsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, og Dr. Hans Reisener, Superintendent over Sjællands Stift, revidere disse Regnskaber. J. T. 8, 389.

— Sj. T. 25, 38 b se 23. Marts.

23. April (Koldinghus). Miss. til Tolderne i Helsingør om, at Undersaatterne i Danmark og Norge med underliggende Øer, som ankommer for Helsingør med deres Skibe og Gods, herefter maa være forskaanede for den sidst paa budte forhøjede større Øresundstold². Sj. T. 25, 37. K. (Tr.: CCD. IV. 568).

— Lignende Miss. til Borgemestre og Toldere³ i Nyborg og i Kerteminde om Bælttolden. Udt. i K. og Sj. T. 25, 37.

— Miss. til Frederik Urne. Det berettes, at Tybirck Kirke i Sjælland kun har en ringe Indkomst og tilmed fordærvet af Adtserbo Sand, og at de fattige Folk, som bor i Fiskerlejet, ikke formaar at holde den ved Magt, medmindre de faar nogen Hjælp af Veiby Kirke, til hvilken Tybirck Kirke er annekseret. Kongen tillader, at Veiby Kirke efter Evne maa komme den til Hjælp, dog skal Kirkeværgerne siden saa vidt muligt aarligt holde den vedlige og under Tag af dens egen Indtægt. Sj. T. 25, 37. K.

— Miss. til Frants Rantzau, Rigens Hofmester. Han skal til Paabegyndelse af Arbejdet paa Reparationen af Fæstningerne i Skaane og Halland forstrække disse hver med 2—300 Rdlr. in specie og levere Pengene til vedkommende Lensmænd, som skal gøre Regnskab for dem. Pengene skal igen indbetales i Rentekammeret af de Penge, som Bønderne giver til Arbejdet.

¹ Indført blandt Miss. af 23. April. 1629. (Tr.: CCD. IV. 748 ff.).

² Toldrullen af 20. Marts 1629. (Tr.: CCD. IV. 748 ff.).

³ Kun nævnt i Overskriften.

Han skal hjælpe Kommissarierne med at skaffe Konduktører til Skaane, Halland og Jylland¹, forsaavidt disse ikke selv kan skaffe dem, og sende Kalk til Varberg fra Aggershus Slot. Sj. T. 25, 37 b. K.

23. April (Koldinghus). Aab. Brev om, at da Kongen har erfaret, at det Arbejde, som Adelen har bevilget, at deres Bønder i nogle Aar skal udføre ved Befæstningen af Christianstad og Christianopel, ikke fremmer Værket, har Kongen givet Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk, og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmænd over Kristianstads Len og paa Helsingborg Slot, Fuldmagt til at forhandle med Adelen i Skaane og Blekinge om at lade deres Bønder betale 12 Sk. danske for hver bevilget Dag i Stedet for Arbejde. Saafremt nogen af dem, som skal yde disse Penge, selv vil arbejde og fortjene Pengene igen, skal de antages dertil fremfor andre, naar de vil arbejde som Daglønnere. Jørgen Urne og Christoffer Ulfeldt skal med det første sammenkalde Adelen til Lund og dér meddele den Kongens Begæring. Sk. R. 5, 17 b.

— Aab. Brev om, at da Kongen har erfaret, at Fæstningerne i Halland er meget forfaldne, har Kongen givet Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk, og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmænd over Kristianstads Len og paa Helsingborg Slot, Fuldmagt til at forhandle med Adelen i Halland om at bevilge, at deres Tjenere i de paafølgende 3 Aar i 8 Dage hvert Aar hver Dag maa give 12 Sk. danske og dermed hjælpe Kronens Bønder. Jørgen Urne og Christoffer Ulfeldt skal med det første sammenkalde Adelen til Halmstad, dér meddele den Kongens Begæring og siden indsende skriftlig Erklæring til Kongen om Adelens Svar. Sk. R. 5, 18.

— Miss. til Jørgen Urne og Christoffer Ulfeldt. Der tilsendes dem ovenstaaende Fuldmagter til at forhandle med Adelen i Skaane, Halland og Blekinge om at bevilge, at deres Tjenere giver Penge i Stedet for at arbejde paa Befæstningerne dér i Landene, som de videre kan se af Brevene. De skal forrette dette med det første, tage Konduktører og Værkmestre med sig, straks fortinge Arbejdet, hvor det er fornødent, og lade Arbejdet paabegynde med de Penge, som Frants Rantzau,

¹ Aalborg, se ndfr. S. 744.

Rigens Hofmester og Befalingsmand paa Møen, forstrækker dertil. Resten skal de modtage af de Penge, som kontribueres dertil. Sk. T. 5, 498 b.

23. April (Koldinghus). Miss. til Axel Urup om at følge med Jørgen Urne til Alsøf, Rigens Marsk, og Christoffer Ulfeldt, Befalingsmænd i Christianstad og paa Helsingborg, naar han advares derom, sammen med dem bese Manglerne ved Befæstningerne i Skaane og Halland og fortinge Arbejdet til den ringest mulige Pris. Han skal paase, at Arbejdet dér, hvor der er mest Fare og det mindst taaler at vente, forfærdiges straks i Aar, og det øvrige i de følgende Aar. Sk. T. 5, 495 b.

— Aab. Brev til Kronens og Gejstlighedens Bønder i Blekinge, som hidtil har arbejdet paa Christianopels Befæstning. Da Kongen erfarer, at det dem paalagte Arbejde ved nævnte Fæstning ikke fremmer Værket, befales det hver af dem at arbejde paa nævnte Befæstning i 8 Dage i hvert af de paafølgende 3 Aar og give 12 Sk. danske for hver Dags Arbejde. De skal betale samme Penge uden Forsømmelse, naar de tilsiges. Saafremt nogen er forsømmelig heri, skal de tiltales herfor som for anden vitterlig Gæld. Hvis nogen af dem, som giver Penge, selv vil arbejde og tjene Pengene igen, skal de antages dertil fremfor andre, naar de vil arbejde som Daglønnerere. Sk. R. 5, 18.

— Aab. Brev til Kronens og Gejstlighedens Bønder i Christianstads Len. Da det berettes, at Christianstads Befæstning er meget forfalden, befales det hver af dem at arbejde paa nævnte Befæstning i 8 Dage i hvert af de paafølgende 3 Aar og give 12 Sk. danske for hver Dags Arbejde. De skal betale samme Penge uden Forsømmelse, naar de tilsiges, saafremt de ikke, hvis de findes forsømmelige heri, vil tiltales herfor som for anden vitterlig Gæld. Hvis nogen af dem, som giver Penge, selv vil arbejde og tjene Pengene igen, skal de antages dertil fremfor andre, naar de vil arbejde som Daglønnerere. Sk. R. 5, 18 b.

— Lignende Breve til Bønderne i Tage Thotts Len [Sølvitsborg], Hendrik Hvitfeldts Len [Landskrone] og Erik Krabbes Len [Froste Herred og Helne Kirke]. Udt. i Sk. R. 5, 18 b.

23. April (Koldinghus). Lignende Breve til Bønderne i Halland, nemlig i Erik Rosenkrantz's Len [Halmstad], Mogens Gyldenstjernes Len [Varberg] og Iver Krabbe [Laholms Len]. Sk. R. 5, 18 b.

— Miss. til Lensmændene i Skaane og Halland om at lade ovenstaaende aabne Brev læse og forkynde i deres Len paa tilbørlige Steder og paase, at dets Indhold i alle Maader efterkommes af Bønderne. Sk. T. 5, 498 og 500¹.

— Aab. Brev til Kronens og Gejstlighedens Bønder i Lolland om, at da Kongen har besluttet at lade anlægge Befæstninger for Nakskov, befales det dem hver at gøre 4 Dages Arbejde aarligt i de næste 3 Aar paa samme Befæstning og hver Dag give 8 Sk. dansk i Stedet for Arbejdet. Pengene skal de betale uden Forsømmelse, naar de tilsiges derom. Hvis nogen findes forsømmelig heri, skal han tiltales som for anden vitterlig Gæld. Saafremt nogen af de Bønder, som giver Penge, selv vil arbejde og tjene Pengene igen, skal de have Adgang dertil fremfor andre, hvis de vil arbejde som Daglønnere. Sm. T. 5, 139 b. K.

— Aab. Brev, hvorved der gives Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, og Laurits Grubbe til Gammelgaard Fuldmagt til at forhandle med Adelen paa Lolland om at bevilge, at deres Bønder skal gøre hver 4 Dages Arbejde aarlig i de næste 3 Aar paa Befæstningen af Nakskov og give 8 Sk. dansk hver Dag i Stedet for Arbejde. Adressaterne skal snarest sammenkalde Adelen til Nakskov, give dem Kongens Begæring tilkende og sende Kongen skriftlig Erklæring om Adelens Svar. Sm. T. 5, 140. K.

— Miss. til Laurids Grubbe og Palle Rosenkrantz. Hoslagt tilsendes dem Fuldmagt til at forhandle med Adelen i Lolland om, at den skal lade sine Bønder arbejde paa Befæstningen af Nakskov i de næste 3 Aar, 4 Dage hvert Aar, og betale 8 Sk. dansk for hver Arbejdsdag, som det videre kan ses af Fuldmagten. De skal snarest forrette dette, tage Konduktører og Værkmestre med sig, straks fortinge Værket langs og næst ud med Stranden og lade Arbejdet derpaa paabe-

¹ Missivet er indført omtrent enslydende paa disse to Steder.

gynde. De skal af Indkomsten af deres Len [Halsted Kloster, Nykøbing og Aalholm] forstrække 300 Rdlr. til Arbejdets Paa-begyndelse og igen tage disse Penge af Arbejdspengene, naar de erlægges til dem af Bønderne. Sm. T. 6, 348.

23. April (Koldinghus). Miss. til Palle Rosenkrantz til Krenkerup om at lade ovenstaaende aabne Brev [om Nakskovs Befæstning] læse og forkynde paa de tilbørlige Steder og paase dets Overholdelse. Sm. T. 6, 349.

— Lignende Miss. til Lavrids Grubbe. Udt. i Sm. T. 6, 349.

— Aab. Brev om, at da Kongen med Danmarks Riges Raad har besluttet at lade Aalborg i Jylland befæste, gives der Jens Juel til Kieldgaard og Otte Skeel til Hammelse, Embedsmænd paa Bøvling og Aalborghus Slotte, Fuldmagt til at forhandle med den Del af Adelen i Jylland, som bor 8 Mil omkring Aalborg, om at bevilge, at deres Tjenere maa arbejde paa nævnte Befæstning 8 Dage hver i hvert af de følgende 3 Aar og give 12 Sk. dansk for hver Dags Arbejde og saaledes komme Kronens Bønder til Hjælp. Saafremt nogen af dem, som giver Penge, selv vil arbejde og fortjene Pengene igen, skal de stedes dertil fremfor andre, hvis de vil arbejde som Dag-lønnere. Jens Juel og Otte Skeel skal snarest sammenkalde Adelen til Aalborg, meddele dem Kongens Begæring og siden indsende Erklæring til Kongen herom. J. R. 8, 343.

— Miss. til Jens Juel og Otte Skeel. Der tilsendes dem ovenstaaende Fuldmagt til at forhandle med Adelen om Hjælp til Befæstningen af Aalborg med Befaling til snarest at forrette dette, tage Konduktører og Værkmestre med sig, straks fortinge Værket og begynde Arbejdet derpaa. De skal af Lenenes Indkomst forstrække 300 Rdlr. til at begynde Arbejdet med, hvilke de igen skal tage af Arbejdspengene, naar Bønderne begynder at erlægge dem. J. T. 8, 389.

— Aab. Brev til Kronens og de gejstlige Bønder, som bor i Jylland 8 Mil omkring Aalborg. Da Kongen og Rigsraadet har besluttet at lade Aalborg befæste, for at Almuen kan have et Tilflugtssted, dersom der skulde paakomme et uformodet Indfald, befales det dem hver i de efterfølgende 3 Aar at arbejde 8 Dage hvert Aar og give 12 Sk. dansk for hver Arbejdsdag. De skal betale Pengene uden Forsømmelse, naar de tilsiges. Saafremt nogen findes forsømmelig, skal han

tiltales som for anden Gæld, men saafremt nogen af dem, som giver Penge, vil arbejde og fortjene Pengene igen, skal de stedes dertil fremfor andre, hvis de vil arbejde som Daglønnere. J. R. 8, 343¹.

23. April (Koldinghus). Miss. til Reinholdt Heidenstrup² (Sejlstrup), Tage Thott (Mariager), Knud Gyldenstjerne (Hald), Tyge Brahe (Skivehus), og Jørgen Orning (Aastrup) om at lade ovenstaaende aabne Brev læse og forkynde paa de tilbørlige Steder for Bønderne i deres Len indenfor en Omkreds af 8 Mil fra Aalborg og siden paase, at dets Indhold i alle Maader efterkommes af vedkommende Bønder. J. T. 8, 388 b. Udt. i J. R. 8, 343 b.

— Lignende Miss. til Otte Skeel (Aalborghus) med følgende Tilføjelse: Samtidig tilsendes der ham endnu 2 aabne Breve om det samme, som han om fornødent kan sende til andre Len, dersom der indenfor 8 Mils Omkreds omkring Aalborg findes Bønder i andre Len, som endnu ikke har faaet dette aabne Brev, hvilket nu straks ikke egentlig er Kongen bevidst. J. T. 8, 388 b. Udt. i J. R. 8, 343 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne og Korfits Ulfeld. Morten Mogensen til N. har for nogen Tid siden solgt en hel Del af sin Hustrus, Fru Inger Brockenhuus's Gods og noget Gods, som er givet og opladt til hans Søn Claus Moensen³, og har skriftlig lovet herfor at udlægge af sit Arve- eller Købegods til sin Hustru og sin Søn. Da der nu er indkommet Andragende om dette Udlæg, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at være til Stede, naar samme Udlæg skal finde Sted, stævne begge Parter for sig, paase, at alt gaar ligeligt og ret til og sammen med de interesserede give beskrevet, hvad der forhandles imellem dem. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sk. T. 5, 496 b.

— Miss. til Morten Monsen. Da det berettes, at han

¹ Under Brevet er i J. R. tilføjet Navnene paa de 6 Lensmænd, til hvilke Brevet blev sendt med det efterfølgende Missive. ² Det indførte Miss. er stilet til Reinhold Heidenstrup. ³ Fejlskrift for: Claus Mortensen.

har afhændet en hel Del af sin Hustrus Gods og Løsere og af sin Søn Claus Mormands Gavegods og opladte Gods, for hvilket han vil gøre dem Udlæg af sit eget Arve- og Købegods, har Kongen befalet Mogens Gyldenstjerne til Fuletoft og Corfits Ulfeldt til Urup, Embedsmænd paa Varberg og Baahus Slotte, at være til Stede, naar samme Udlæg sker, hvorefter han skal rette sig. Sk. T. 5, 497.

23. April (Koldinghus). Miss. til Falck Lykke. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at erklære sig om noget af Kronens Gods i Koushold, Hylle, Kommelstofte og 1 Gaard, kaldet Brunerup, alle i Blendtruppe Sogn i Torne Herred, og 1 til Nunne Kloster liggende Fæste i Grødby, som Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, har begæret til Mageskifte. Da det berettes, at hans Erklæring endnu ikke er indkommet i Kancelliet, skal han med det første uden videre Forhaling efterkomme nævnte Befaling. Sk. T. 5, 496.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Fru Daarete Rud til Hellestrup, Christen Gyldenstjernes Enke, har begæret 3 Gaarde i Saltoft og 1 Gaard i Ustrup i Sjælland, som ligger til Roskilde Kapitel, til Mageskifte for andet godt Gods i Egbye i Sjælland, skal Kapitlet med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det nævnte Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. Sj. T. 25, 37 b. K.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne og Hendrik Ramel. Da Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har begæret 2 Fæster eller Halvgaarde i Aritsløf By i Gyngø Herred i Christianstads Len til Mageskifte for Gods i Hernestedt By, og navnlig 1 Gaard sammesteds, i Villands Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Jørgen Urne til Alsøf, Befalingsmand over Christianstads Len, har faaet Befaling til at være til Stede ved Besigtelsen. Sk. T. 5, 497 b.

— Miss. til Jørgen Urne om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse og varetage Kongens Tarv ved samme Mageskifte. Sk. T. 5, 498.

— Miss. til samme. Da Jørgen Svave til Svineberg har begæret 11 Gaarde i Beste Kilde i Melby Sogn i Christianstads

Len til Mageskifte for 4 Gaarde i Brøserup i Albo Herred i samme Len, skal han undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 497.

23. April (Koldinghus). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne og Hendrik Ramel. Da Jørgen Svave til N. har begæret 11 Gaarde i Bestekilde i Melby Sogn i Christianstads Len til Mageskifte for 4 Gaarde i Brøserup i Albo Herred i samme Len og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere tilbyder 3 Gaarde i Boserup By i Brøserup¹ Sogn i Albo Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Jørgen Urne til Alsløf, Befalingsmand over Christianstads Len, har faaet Befaling til at være til Stede ved Besigtelsen. Sk. T. 5, 498 b.

— Miss. til Jørgen Urne om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse og varetage Kongens Tarv ved samme Mageskifte. Sk. T. 5, 499 b.

— Miss. til Peder Basse og Palle Rosenkrantz. Kongen har bevilget Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Stjernholm Slot, noget Gods paa Langeland til Mageskifte for noget af hans Gods paa Falster. Da det berettes, at førstnævnte Gods ikke løber saa højt op som det Gods, som Kongen faar til Vederlag af Tønne Friis, skal de forhandle med ham om, hvor paa Langeland der bekvemmest kan gøres ham Udlæg for hans overskydende Gods paa Falster. F. T. 4, 190.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Olluf Parsberg til Jerned, Embedsmand paa Trondhjemsgaard, har begæret 3 Gaarde i Haurumb By og Sogn, 1 Gaard i Velløf og 4 Gaarde i Skiød By og Sogn, alle i Hovlbjærg Herred i Dronningborg Len i Nørrejylland, til Mageskifte for 9 Gaarde og 4 Gadehuse i Nørbeg By og Sogn og 2 Gaarde og 1 Gadehus i Veirum By og Sogn, alle i Sønderlyng Herred i samme Len, skal han undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 387.

¹ Sk. T. har ved en Føjlsskrift: Krøserup.

23. April (Koldinghus). Miss. til Lauridts Lindenov og Hospitalsforstanderen i Aarhus. Da Olluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, har begæret 1 Aarhus Hospital tilhørende Gaard i Hafrum By og Sogn til Mageskifte for 1 Gaard og 1 Bol i Lemmer By og Sogn i Sønderhald Herred, skal Adressaterne med det allerførste undersøge dette Godes Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Hospitalet. J. T. 8, 390 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Det berettes, at han har ladet anholde en Person, som beskyldes for at have begaaet Lejermaal med Moder og Datter. Han skal sende samme Person velforvaret til Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot. Sk. T. 5, 499 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt og Ifver Krabbe. Claus Machabeus til Atrup og Bønderne i Skoufsbyden, i Ensløf og i Berøds¹ Sogne i Laholms Len har berettet, at de ikke er i Stand til at yde Tienden eller Afgiften af denne i Aar, fordi Bønderne har lidt stor Skade paa deres Sæd af Mus forrige Aar. Adressaterne skal undersøge Sagen og, hvis det befindes rigtigt, give saavel Claus Machabeus som Bønderne Afslag paa samme Tiende, saavidt det er billigt og der er lidt Skade. Sk. T. 5, 499 b.

— Miss til Lund Kapitel om med det første til Kancelliet at indsende en rigtig Jordebog paa Galte Gilde Gods. Sk. T. 5, 500.

— Lignende Miss. til Bispen i Lund. Udt. i Sk. T. 5, 500.

— Følgrebrev for Hans Lindenov til Hundtslund Kloster, Embedsmand paa Kalundborg Slot, til 17 Bønder i Dembestrup² By i Løndesø Sogn i Odense Herred i Dalum Klosters Len i Fyen, at de fra denne Dag skal svare Hans Lindenov. F. R. 3, 503.

— Aab. Brev, hvorved Jomfruerne Mergrette og Anne von Ahlefeldt faar Bevilling til at være deres egne Værger. Udt. i F. R. 3, 504.

¹ Brørød S., Tønnersø H. Aasum H.

² Dømmestrup, Nørre-Lyndelse S.,

23. April (Koldinghus)¹. Miss. til Sigvort Urne og Dr. Hans Reisner. Da det berettes, at Præstegaarden i Hersløf Sogn, i hvilken Præsten residerer, er ringe paa Ejendom og Kaldet i sig selv ringe, saa at en Præst ikke kan have sit nødtørfelige Underhold deraf, skal Adressaterne med det allerførste undersøge nævnte Sogn og Præstegaard og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 25, 38. K.

— Miss. til Roskilde Kapitel. Da Kongen agter at forbedre de Kald, som er saa ringe, at de ikke nødtørfigt kan underholde en Præst, skal Kapitlet snarest indsende Erklæring til Kongen om, hvorledes der kan tillægges samme Præster 9 eller 10 Pd. Korn af gejstlige Indtægter i Roskilde Kapitel. Resten vil Kongen lægge til af Kronens Indkomst. Sj. T. 25, 38. K.

— Aab. Brev om, at da Degnen til Hundstrup Sogn i Skam Herred ikke har nogen Residens at bo i, ej heller har saa megen Indkomst, som han behøver til nødtørfigt Underholdning til sig, sin Hustru og sine Børn, bevilger Kongen, at han og hans Efterfølgere frit og uden Ægt og Arbejde maa bruge den Kirkebolig i nævnte Sogn, som skylder 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kirken, naar den, som nu bebor den, dør; dog skal han deraf aarlig give ovennævnte Afgift til Kirken. F. R. 3, 504. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Henning Valkendorf og Bispen i Fyen om, at ovennævnte Degn i Hundstrup Sogn i Skam Herred maa faa den Kirkebolig i Hundstrup Sogn, som Adressaterne har erklæret giver 2 $\frac{1}{2}$ Pund Byg til Kirken og Herligheden til Kronen, uden Stedsmaal, naar Bonden, som nu bebor den, dør eller Degnen kan udminde ham. Degnen skal siden aarlig give den tilbørlige Rettighed deraf til Kirken, men Herligheden, som plejer at gaa til Kronen deraf, maa han have fri og uden Ægt og Arbejde. F. T. 4, 192 b.

— Aab. Brev, hvorved Sognepræsten i Gamborg Sogn i Fyen for sig og sine Efterfølgere faar bevilget Kirketienden sammesteds, som ligger under Assens Provsti, til Underholdning mod at yde den aarlige Afgift deraf i rette Tid. Hver Gang dette forsømmes, skal han give 1 Skp. Korn af hver Td.

¹ I Sj. T. er Dateringen glemt.

Korn. Ligeledes maa han bruge en Kirkejord sammesteds mod at give Kirken den sædvanlige Landgilde. F. T. 3, 503 b. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III. 203. Kirkehist. Saml. 3. R. V. 590).

23. April (Koldinghus). Miss. til Henning Valkendorf om i Anledning af ovenstaaende Bevilling at forhandle imellem Sognepræsten i Gamborg og Bønderne sammesteds, som har Gamborg Kirketiende og Kirkejorden i Fæste, om at afstaa disse til Sognepræsten, naar han giver dem deres Fæste tilbage. F. T. 4, 192.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Sognepræsten i Bennerup¹ aarlig skal give Præsteenken Karen, Enke efter Hr. Mads i Bennerup, 2 Pd. Byg, 2 Pd. Rug, 4 Lam og 1 Fjerd. Smør, paa Livstid og saa længe hun sidder i sit Enkesæde, da Bennerup er annekeret og hun derved er kommet fra Kaldet. Orig. i Landsark. i Odense. F. R. 3, 504. (Tr. i Udt. i Kirkehist. Saml. 3. R. V. 617).

— Miss. til Bispem i Fyen, Dr. Hans Mikkelsen om at tilholde Sognepræsten i Brennerup til aarlig at give Præsteenken i Brennerup Karen, Enke efter Hr. Mats, forrige Præst, saa længe hun lever og sidder i Enkesæde, 2 Pd. Byg, 2 Pd. Rug, 4 Lam og 1 Fjerd. Smør. F. T. 4, 192. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Just Høg om at optage Jens og Niels Pedersen, Sønner af denne Karen, Enke efter Hr. Mads i Bennerup, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 38 b.

— Aab. Brev om, at Kierkebye og Stenstrup Sogne, naar en af Præsterne i nævnte Sogne dør, maa annekeres og betjenes af én Præst, da Stenstrup Sogn er saa ringe, at en Præst ikke kan have sin nødtørftige Underholdning deraf, særlig hvis han skal hjælpe en Præsteenke med noget maadeligt. Naar en af de to Præster dør, skal Superintendenten i Fyen tage Provsten og 3 af Præsterne i Herredet², i hvilket disse Sogne ligger, samt 4 Bedstemænd i det Sogn, i hvilket Præsten er død, og fastsætte en vis aarlig Genant, som den efterladte

¹ Fejlskrift for: Brønderup.

² Sunds Herred.

Præsteenke skal have til Underholdning paa Livstid. F. R. 3, 504 b.

23. April (Koldinghus). Miss. til Peder Basse. Denne Præstekvinde Margrete, Enke efter Hr. Anders¹ i Trane-kær paa Langeland, har berettet, at hun efter sin Husbondes Død har afstaaet Kaldet til sin Dattermand imod at faa 5 Pd. Hartkorn aarlig til sin Underholdning. Nogle Aar efter Kontraktens Oprettelse døde baade Præsten og hendes Datter, og der blev forordnet en anden Præst i Stedet. Derved blev hun ganske udelukket fra Kaldet og Kontrakten, hvorfor hun begærer at hjælpes i sit Enkesæde. Da denne Pension skal udredes ikke af Præsten, men af Kaldets Indkomst, og da hun nu som før er en fattig bedrøvet Præsteenke, skal Peder Basse tilholde Præsten at give hende denne Genant, med mindre flere Enker nyder nogen Afgift af Kaldet, men i saa Fald skal der dog tillægges hende noget billigt. F. T. 4, 190. (Tr.: Dsk. KL. III. 203 f.).

— Miss. til Henning Valkendorf. M. Pofvel Andersen, Sognepræst til Vor Frue Sogn i Odense, beretter, at Claus Muele forholder ham hans Tiende, hvortil Præsten mener sig berettiget, idet Claus Muele mener, at der skulde gives Jacob Ulfeldts Arvinger Varsel til de Vidner og Tiltale, der skal ske vedrørende disse Tiender, medens Præsten mener, at nævnte Arvinger ikke var saa interesserede i dem, at de burde have Varsel, saa meget mere som nogle af dem er uden Rigt. Da M. Pofvel for sin Alders Skyld ikke kan føre denne Sag, skal Henning Valkendorf være ham behjælpelig heri eller ogsaa rejse Paatale og tage Dom i Sagen, saafremt Parterne ikke kan bringes til Forlig. F. T. 4, 190 b.

— Aab. Brev om, at da Fangel og Stenløse² Sogne er annekerede³ og Præsteenken, ved Navn Maren Pedersdatter, derved er kommet ud af Kaldet, har Kongen bevilget, at nævnte Præsteenke maa beholde Præstegaarden i Fangel og den Bonde, som ligger til Præstebordet sammesteds, samt 5 Decimanter, som Præsten sammesteds skal anvise hende. Hun

¹ Anders Jensen Tuxen.

² J. R., hvor dette Brev fejlagtigt er indført i Stedet for i F. R., har: Sternløse.

³ 18. Dec. 1631.

maa beholde dette, saa længe hun sidder i sit Enkesæde, men saafremt hun forandrer sig, skal hun afstaa nævnte Bondegaard og Decimanter, men maa paa Livstid beholde Præstegaarden i Fangel, som den afdøde Præst har boet paa. J. R. 8, 342 b.

23. April (Koldinghus). Miss. til Hr. Albrekt Skeel og Bispen i Ribe. Da det berettes, at 4 Sogne, nemlig Rønøe, Synderhofved, Mandøe og Lønne, er saa ringe, at en Præst ikke kan underholde sig af dem, skal Adressaterne snarest indsende Erklæring til Kancelliet om disse Kalds Ringehed og hvilke Midler der kunde findes til at hjælpe de 4 Sogne med. Saafremt der ikke gives andet Raad, skal de afgive Betænkning om, hvad der aarlig kan tillægges Præsterne af Korn, saa at de med Hustru og Børn kan have nødtørftigt Underhold. J. T. 8, 388 b.

— Miss. til Gregers Krabbe. Hendrik Gyldenstjerne til Svanholmb har berettet, at Claus Brockenhuus til Broeholmb, Landsdommer i Fyen, nægter at betale et af dennes Hustru¹ udstedt Gældsbreve, hvorfor Hendrik Gyldenstjerne vil tiltale ham ved Retten. Da Sagen angaar Claus Brockenhuus selv, skal Gregers Krabbe, naar Sagen skal foretages paa Fyenbo Lands-ting, sidde i Landsdommers Sted og paadømme Sagen. F. T. 4, 191 b.

— Miss. til Hændrik Rantzau om at møde paa Skiftet efter afdøde Jacob Ulfeldt mellem dennes Arvinger. Dersom nogen af Værgerne ikke møder til den bestemte Tid, skal han træde i den udeblevnes Sted. F. T. 4, 191.

— Miss. til Eyler Qvitzov og Henning Valkendorf. Da der med det første skal foretages Skifte efter afdøde Erik Urne mellem hans efterladte Børn, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Skiftet. Da Jomfru Anne Urne har berettet, at hun har noget Gods i sin nævnte Broders Bo, som er forsegleet, gives der dem Fuldmagt til i hendes og Arvingernes eller deres Fuldmægtiges Nærværelse at aabne Forseglingen, saa at hun igen kan faa det, der tilhører hende. Der gives dem Fuldmagt til at bilægge de muligt opkommende Stridigheder i

¹ Emerentse Pedersdatter Baden.

Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. F. T. 4, 193.

23. April [Koldinghus]¹. Miss. til Anders Bilde om at møde paa Skiftet efter afdøde Erik Urne, paatage sig Værge-maalet for Jomfru Anne Urne, medens Skiftet staar paa, paase, at hun faar det Løsøre i Boet, som tilhører hende, og være hende behjælpelig med det Tilgodehavende, som hun har at fordre af hans Arvinger. F. T. 4, 193.

— Livsbrev for Thommis Terkeldsen og hans Hustru paa en Gaard, kaldet Østed, i Koldinghus Len, som han har i Fæste, med alt dens Tilliggende mod at yde den sædvanlige aarlige Landgilde og anden Rettighed til Lensmanden paa Koldinghus og holde Gaarden ved god Hævd. De maa ikke lade noget af Gaardens Tilliggende komme derfra i nogen Maade. J. R. 8, 342.

— Aab. Brev, hvorved Laurids Andersen Holdst, Kaptejn i Kalø og Silkeborg Len, faar Bevilling paa Livstid og saa længe han er i ovennævnte Bestilling, paa en Gaard, kaldet Møllehafve, i Gieng² Herred i Silkeborg Len med alt dens Tilliggende, fri for al Skyld og Landgilde, Ægt og Arbejde eller anden Afgift, dog at han holder Gaarden ved god Hævd, ikke heller forhugger Skovene til Upligt og ikke lader noget af Gaardens Tilliggende komme derfra i nogen Maade. J. R. 8, 342 b.

— Miss. til Christen Holck. Da Kongen har bevilget Laurids Andersen Holdst, Kaptejn i Kalø og Silkeborg Len, en Gaard, kaldet Møllehafve, i hans Len [Silkeborg] paa Livstid og saa længe han er i ovennævnte Bestilling, skal Christen Holck lade ham faa Gaarden, naar han begærer det, og tilholde Bønderne, som nu har Gaarden, straks at gøre den ryddelig for ham, tilbagegive dem deres Fæste, føre det til Regnskab og, dersom noget af Kronens Gods i hans Len er eller snarest bliver ledigt, lade dem faa det for rimeligt Stedsmaal, om de begærer det. J. T. 8, 388.

— Bestalling for Niels Andersen som Salpetersyder

¹ Dateringsstedet er glemt i F. T.
Gern H.

² Mølhøve, Skanderup S.,

i Skanderborg og Havreballegaards Len. Han maa grave og opsøge saa megen Materie til at syde Salpeter af, som han kan faa baade paa Kronens, Kapitlets, de gejstlige Bønders og de udskrevne Bønders Gaarde og siden lade den indføre i Salpeterladen. Der skal skaffes ham de nødvendige Redskaber til at fulddrive hans Haandværk med, saafremt de ikke allerede findes ved Værket, ligesaa Brændsel og den Aske, som han behøver. Han skal levere Salpeteren efterhaanden paa Skanderborg eller Havreballegaards Slotte mod Kvittering af Befalingsmanden, der skal betale ham 5 Dlr. 32 Sk. dansk for hver Centner Salpeter samt 1 Rdlr. for hver 70 Tdr. Jord, som han lader grave og indføre i Laden. [Iøvrigt med Artikl. 2—4]. J. R. 8, 343 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagl. ordn. VI.

23. April (Koldinghus). Miss. til Ernst Normand. Kongen har bevilget, at Fru Karen Bilde maa faa til Fæste Kronens eller Kirkens Part af den første Korntiende, som bliver ledig eller som hun selv kan afminde eller faa af en anden i Koldinghus Len, for sædvanligt Fæste og aarlig Afgift, dog at Bønderne ikke besværes med at føre den længere frem end de med Rette bør og det har været sædvanligt. J. T. 8, 389.

— Miss. til Hertvig Sax. Denne Thommes Therkelsen i Østed og Pofvel Pedersen i Hyfbye har klaget over, at han ikke vil betale dem 6 Øksne og 4 Køer eller deres Værd og 30 Rdlr. for det Overfald og den Skade, som han har gjort dem ved sit Skibsfolk, og som Kommissariernes Dom tilholder ham at betale, men at han anstiller sig med Truen og Fejde imod dem, som kræver ham derfor. Det befales ham uden videre Ophold at tilfredsstille ovennævnte Thommes Therkelsen og Pofvel Pedersen for Fætet, betale dem Pengene og afholde sig fra saadan Truen og Fejde, saafremt han ikke vil undgælde derfor ved Retten og tiltales. J. T. 8, 389 b.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har for nogen Tid siden¹ bevilget, at en af Sønnerne af Søfren Bertelsen i Dunse² i Koldinghus Len efter hans Død for en billig Indfæstning maatte faa den Kronens Gaard i Dunse, som

¹ 8. Sept. 1618.

² Dons, Brusk H.

Søfren Bertelsen beboede. Denne Bertel Sørensen har nu berettet, at hans Fader Søfren Bertelsen er død, og at hans Stifmoder siden har giftet sig med en Mand, ved Navn Anders Haard, som af den daværende Lensmand over Koldinghus Løn Otte Brahe Pedersen til Torbenfeld har erhvervet Fæstebrev til en af hendes Sønner, et umyndigt Barn, som blev født Maanedsdagen efter Faderens Død. Bertel Sørensen mener, at dette Stedsmaal er sket hans Stifmoder og Anders Haard til Vilje, for at de kunde besidde Gaarden under dette Skin, og meddeler, at de har bevilget hans yngre Halvbroder en Sum Penge for Afstaaelsen af ovennævnte Bevilling, medens han selv ikke har faaet nogen Affindelse. Da Bertel Sørensen, som er det ældste Barn i Boet, hverken har faaet Gaarden efter Faderens Død eller nogen Bevilling, skal Ernst Normand tilholde Anders Haard og hans Hustru at tilfredsstille ham efter Billighed. J. T. 8, 391.

23. April (Koldinghus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Pedersen og Peder Mogensen paa Lockerup Kirketiende, hvoraf der aarlig skal svares i Afgift, som af Arilds Tid deraf er gangen, i godt, rent, ustraffeligt Korn, at levere inden Fastelavn i det seneste til Kirkeværgerne for nævnte Kirke. Udt. i Tb. 205 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Gregers Ottesen, Borgemester og Tolder i Kolding, paa Halvparten af Kirkens Part af Korntienden af Anst Sogn, hvoraf han aarlig skal svare i Afgift, som der af Arilds Tid deraf er gangen, i godt, rent, ustraffeligt Korn. Udt. i Tb. 123 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Annike, Jermis Hansens Enke, i Kolding paa Kronens Part af Korntienden af Gesten Sogn, som er lagt og funderet til Kolding Hospital, hvoraf der aarlig skal svares den sædvanlige Rettighed, som deraf plejer at gange, at levere til Hospitalsforstanderne. Udt. i Tb. 123 b.

— Forordning om Arv. Orig. i D. Kanc. Orig. aabn. Br. sagl. ordnede I. (Tr.: CCD. IV. 569. Paus: Kgl. Forordn. for Norge S. 731 ff.).

— Forordning om Underpant i fast Ejendom. Orig. i D. Kanc. Orig. aabn. Br. sagl. ordn. I. (Tr.: CCD. IV. 571).

U. D. og St.¹ Miss. til Hr. Albrekt Skeel og Bisen i Ribe. Kronens Bønder i Noedby² Sogn paa Fanøe har berettet, at deres Sognekirke, som kaldes Noedby Kirke, er meget brøstfældig og ikke har saa mange Midler, at den kan repareres af sin egen Indkomst, hvorfor de andrager om Hjælp fra de andre Kirker i Ribe Stift. Adressaterne skal lade Noedby Kirkes Væрге faa 100 Rdlr., som de skal indkræve af de Kirker i Ribe Stift, som har mest i Beholdning og som er vel ved Magt, og siden paase, at disse Penge anvendes til Noedby Kirkes Forbedring. J. T. 8, 387 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Laurids Lindenov til Aaregaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard, og afdøde Hr. Jørgen Skeel har for nogen Tid siden³ faaet Befaling til at besigte 1 Bol i Boind Bye⁴ i Hald Herred i Kalø Len, som Holger Rosenkrantz til Rosenholmb har begæret til Mageskifte for 2 Bol i Mols Herred i samme Len. Lauridts Ebbesen skal sammen med Laurids Lindenov udføre nævnte Befaling i Jørgen Skeels Sted. J. T. 8, 387 b.

— Miss. til Jens Juel. Da Hertvig Hvitfeldt til Rammegaard har begæret Hofsøer Mersk⁵ i Bøvling Sogn, et Stykke Eng, som ligger til Bøvling Kirke, og Nørkier i Fieldtring Sogn til Mageskifte for sin Gaard Marsberg i Ramme Sogn, skal Jens Juel snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Bøvling], og om ovennævnte Stykke Eng kan bortskiftes fra Bøvling Kirke, hvis denne faar 2 Tdr. Korn i Landgilde af den af Hertvig Hvitfeldt tilbudte Gaard. J. T. 8, 390.

— Miss. til Ernst Normand. Denne Maren Markus Møllers, boende i Kronens Mølle for Koldinghus Slot, har berettet, at dens Møllerskyld for nogle Aar siden er blevet forhøjet

¹ Dette og de følgende 5 Miss. er indført blandt Miss. af 23. April 1632. ² Nordby. ³ 19. Jan. 1630. ⁴ I Miss. 19. Jan. 1630 stod følgende: 1 Bol i vort Land Jylland „boende“ i Hald Herred. Det fremgaar af ovenstaaende, at „boende“ er en Fejlskrift for Bynavnet „Boind“, altsaa Bøjen, Sønderhald H. ⁵ Høvsøre, Bøvling S., Skodborg H. Mersk formodentlig = Marsk.

ud over den sædvanlige Skyld med 7 Ørte Mel og 8 Ørte Malt, fordi den ved Tilløb fra de omliggende Søer og Damme skulde forbedres med mere Vand. Da dette ikke er lykkedes, har nævnte Maren Markus Møllers besværet sig over ikke at kunne besidde Møllen, med mindre hun kan faa Afslag paa den forhøjede Skyld. Adressaten skal snarest indsende Erklæring til Kancelliet om nævnte Møllens Lejlighed, og om det endnu kan lade sig gøre at forbedre den med mere Vandtilløb, for at man ikke skal behøve at give hele den forhøjede Skyld i Afslag. J. T. 8, 389 b.

U. D. og St. Miss. til Tønne Friis. En Del af Kronens Bønder i Bjærgø Herred i hans Len [Stjernholm] har berettet, at de i nogle Aar har været besværet med stor Ægt og Arbejde til Stjernholm Slot og Ladegaard, og at de ikke længere kan bære dette, fordi de er faa, medmindre Sandemændene, som i nogen Tid har været fri, kommer dem til Hjælp med Ægt og Arbejde, som det tilforn har været sædvanligt. Han skal snarest indsende Erklæring om Indholdet af denne Supplikation, som tilsendes ham. J. T. 8, 390.

27. April (Koldinghus). Aab. Brev om, at, da det berettes, at Sognepræsten til Simb¹ Kald i Riberhus Stift har forset sig og Kaldet derfor skal overgaa til en anden, samt at Kapellanerne i Ribe har en meget ringe Løn, har Kongen bevilget, at samme Kald herefter skal betjenes af nævnte Kapellaner til Forbedring af deres Løn, dog under Forbehold af de Rettigheder, som Haderslevhus maatte have til samme Kald, om de befindes berettigede, og saaledes, at Kapellanerne skal udrede de Udgifter af Kaldet, som maatte blive paalagt Rigets Gejstlighed eller bevilges af den. J. R. 8, 344 b.

1. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Niels Olufsen, Sognepræst til Erst og Jordrup Sogne, paa Kirkens Part af Korntienden af de nævnte to Sogne, hvoraf der aarlig skal svares 24 Ørte Rug, 12 Ørte Byg og 2 Ørte Havre i Afgift til Erst Kirke; dog har Kongen bevilget ham, at han i Stedet herfor aarlig maa give 50 Dlr., hver Daler beregnet til 32 Sk. lybsk, til Erst Kirke. Dernæst skal han aarlig svare 8 Ørte Rug og 4 Ørte Byg til Jordrup

¹ Sem, Hvidding H., Haderslev Amt.

Kirke, alt at levere inden Fastelavn til Kirkeværgerne for nævnte Kirker. Udt. i Tb. 123 b.

7. Maj (Kbhvn.). Søpas „under Seglet“ for Hendrik Vind til Aggersvold, Skibshøvedsmand og Befalingsmand over Backe Kloster, med Skibet Lindormen og som Admiral over andre Skibe til Vestersøen, med Tygge Christensen som Kaptejn og Daniel Husum som Løjtnant paa Lindormen. Sj. R. 19, 17¹.

— Lignende Søpas for Pros Mund som Viceadmiral paa Nældebladet med Hendrik Mund som Kaptejnlojtnant, for Verner von Vog som Kaptejn paa Rafael med Ifver Hansen som Løjtnant, for Peder Harboe som Kaptejn paa Tre Løver med Frants Stenwinckel som Løjtnant, for Knud Stensen som Kaptejn paa To Løver med Jakob Andersen som Løjtnant, for Olluf Glad som Kaptejn paa Lammet med Peder Joensen Landtskrone som Løjtnant, for Villum Efvertsen som Kaptejn paa Den kronede Fisk med Bent Andersen som Løjtnant, for Marcus Hess som Kaptejn paa Fides med Jahan Hasenkop som Løjtnant, for Axel Movat som Kaptejn paa Svanen med Trund Tistedt som Løjtnant, for Nicolaus Manley som Kaptejn paa Den flyvende Fisk, for Stentzel von Jasmund som Kaptejn paa Gribben, for Hans Knudsen som Kaptejn paa Sælhunden, for Cato Giertsen som Kaptejn paa Galejen Rosen, for Offe Dall som Kaptejn paa Den flyvende Hjort og for Boy Festeren som Kaptejn paa Vildsvinet. Udt. i Sj. R. 19, 17.

11. Maj (—). Miss. til Lensmændene² i Danmark om at lade medfølgende 2 Forordninger³, hvis Indhold de kan se af dem, læse og forkynde i deres Len, hvor det gøres behov. Sj. T. 25, 39 b. K.

— Miss. til Lensmændene⁴ i Jylland. Da Kongen agter atter at oprette det jyske Regiment Landfolk, skal de

¹ Nedenunder er skrevet: „Kaptejnerne, som skulle følge Hendrik Vind,inge udi lige Maader Søpasser under Seglet, daterede ut supra“. Derefter følger Navnene paa Skibene med de ovenfor anførte Officerer. ² De opregnes alle i K. ³ Der nævnes ikke, hvilke. ⁴ De opregnes alle med deres Len.

igen udskrive Bønderknægte efter den forrige Ordinans i de under deres Len liggende Herreder og igen overlade de Gaarde, der tilforn var forordnede til Officerer, Adelsburser og Trommeslagere, til dem, der udtages til de nævnte Bestillinger. J. T. 8, 392.

12. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne i Sjælland Claus Daa, Hans Lindenov og Just Høg om at rette deres Lejlighed efter at være til Stede hos Kongen i København Onsdagen efter Pinsedag, som er den 23. Maj førstkommende, hvor de videre skal erfare Kongens Vilje. Sj. T. 25, 39 b. K.

— Lignende Miss., men med Udeladelse af Ordene „til Stede hos Kongen“, til følgende Lensmænd og Adelsmænd: i Sjælland: Jokim Beck, Frederik Urne, Sigvort Urne, Jørgen Seefeld, Mogens Pax, Ventsel Rotkirk, Tygge Brahe, Frederik Reedtz, Otto Brahe Stensen, Otto Brahe Pedersen, Jørgen Grubbe, Christian Grubbe, Frederik Parsberg, Otte Krafse, Benedix Sehested, Jørgen Skult, Peder Galt, Axel Arenfeldt og Holger Lindenov; i Skaane: Hendrik Hvitfeldt, Erik Krabbe og Niels Trolle. Sj. T. 25, 39 b. K.

13. Maj (Koldinghus). Miss. til Jens Høg. Efter hans Bøgæring tillades det ham at rejse fra Gulland til Jylland i sine egne Ærender, dog at han med det første begiver sig tilbage igen og at han før sin Afrejse forordner det saaledes, at alting, baade paa Fæstningen og i Landet, i hans Fraværelse besørges vel. Sk. T. 5, 500 b.

16. Maj (Kbhvn.)¹. Pas for Rasmus Gylling til med Kongens Galej Samson at begive sig til Bæltet, blive dér i denne Sommer og paase, at ingen forløber Kronens Told og Retlighed, og at ingen forbudte eller fordægtige Varer føres dér igennem. Han skal med Skibet ligge enten under Sprove² eller paa hvilket Sted imellem Sjælland og Fyen der er bedst belejligt, saa at han paa begge Sider kan have bedst Tilsyn med de Skibe, som løber derigennem, og han maa ikke til Stadighed blive liggende ved Fyens Side under Knudshofvit, som det hidtil

¹ Udenfor er ved Begyndelsen af Brevet skrevet: „Denne Copia skulde være indført udi Maijo 16. Maij“. ² Sprogø.

er sket. Ligeledes skal han nøje paase, at ingen fremmede Nationers Skibe, som er franske eller engelske, løber igennem Bæltet, hvis de ikke har rigtig Besked og Bevis at fare med, men han skal henvise dem til at løbe igennem Øresund, som det har været sædvanligt, med mindre de skal til Steder i Nørrejylland. Det er ham forbudt at tvinge nogen af Kongens Undersaatter i Fyen og Jylland, efter at de har vist deres Søbreve, til at løbe ned for Nyborg til Toldstedet og derved besvære deres Rejse, og han maa heller ikke forurette Kongens Undersaatter ved at berøve eller fratage dem noget. Sj. R. 19, 50 b.

16. Maj (Kbhvn.). Lignende Pas for Jurgen Nielsen Terning med en Galej til at begive sig under Faaborg og omliggende Øer og paase, at der ikke fra ulovlige Havne eller andre Steder passerer noget toldfrit. Udt. i Sj. R. 19, 51.

19. Maj (—). Instruktion for Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Island, paa Rejsen til Island. Først skal han som Admiral med Kongens Skib Oldenburg konvojere de islandske Koffardiskibe til den sydlige Del af Landet, hvor han skal gaa i Land, administrere Retten og ellers forrette, hvad han har at bestille paa Kongens Vegne. Dersom han paa Vejen eller under Landet træffer paa Skibe, som vil antaste eller har antastet Kongens Undersaatter eller den søfarende Mand, skal han anvende den største Flid paa at bemægtige sig dem og føre dem til København. Dernæst skal han befale sin Kaptejnløjtnant N. N., Kongens Skibshøvedsmand, saa længe han selv er i Land, at holde Søen med Skibet Oldenburg, og tilholde ham flittig at forhøre sig om saadanne Skibe, som ovennævnt, og dersom han faar Kundskab om saadanne, skal han søge dem, om Tiden tillader det, og gøre sit Bedste for at bemægtige sig dem. For det Tredje skal han meddele sin Kaptejnløjtnant Tid og Sted, hvor og naar han igen skal tage Holger Rosenkrantz ombord. Denne skal da atter overtage sin Admiralsbestilling og konvojere de islandske Koffardiskibe tilbage til København fra Island. Sj. R. 19, 18 b¹.

¹ Nedenunder er skrevet: Hic deest copia una, quam invenies folio abhinc sequenti 50. Henvisningen sigter til det Fol. 50 b indførte, ovenfor gengivne Pas for Rasmus Gylling.

19. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det tillades Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Island, i Kongens Skib Oldenborg, som han skal have med sig til Island, at skibe til og fra Island, hvad Gods og Varer han har. Herfor skal han i Rentekammeret indlevere den Sum Penge, hvorom Frants Rantzau til Rantzausholm, Hofmester og Befalingsmand paa Møen, har akkorderet med ham. Kongens Skippere og Officerer paa samme Skib skal nøje paase, at intet af hans Gods forrykkes eller fordærves. Sj. R. 19, 19.

— Fundats for Holmens Kirke. Sj. R. 19, 19. (Tr.: Hofmans Fundat. IX. 332 f. Dsk. KL. III. 204 f. CCD. IV. 573).

— Aab. Brev, hvorved Rasmus Kolding, som en Tid lang har tjent og endnu tjener Kongen som Tømmørmand, saa længe han betjener denne Bestilling, faar tillagt følgende Genant: $9\frac{1}{2}$ Lispd. 4 Skaalpd. Flæsk, 18 Lispd. 3 Skaalpd. Nødekød, 1 Td. Sild, $2\frac{1}{2}$ Fjerd. Torsk, $4\frac{1}{2}$ Lispd. 6 Skaalpd. Bergfisk, $4\frac{1}{2}$ Lispd. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Gryn, $\frac{1}{2}$ Td. Ærter, 1 Pd. $8\frac{1}{2}$ Skpr. Rug, 2 Pd. 3 Fjerd. Malt og $1\frac{1}{2}$ Lispd. Humle, hvilken Genant aarlig skal leveres ham fra Provianthuset fra 1. Marts sidstforleden at regne. Sj. R. 19, 19 b.

— Aab. Brev, hvorved Tyge Christensen, Kongens Skibshovedsmand, fra Mikkelsdag 1631 at regne, faar bevilget en aarlig Løn af 300 Kurantdlr. foruden Hofklædninger, som han hidtil har faaet, at udbetale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 20.

— Bestalling for Ifver Hansen Kolding som Løjtnant til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra 28. Febr. sidstforleden af, at betale af Rentekammeret. Sj. R. 19, 20.

— Lignende Bestalling for Offe Dall som Løjtnant til Skibs fra 1. Maj 1631 at regne. Udt. i Sj. R. 19, 20 b.

— Miss. til Mogens Pax og Frederik Reedtz. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at besigte det Gods, som Axel Arenfeldt har begæret til Mageskifte, og det af ham

¹ 16. Dec. 1631.

derfor tilbudte Gods. Da det af deres Indlæg til Kancelliet fremgaar, at Kronens Gods beløber sig $44\frac{1}{2}$ Td. $2\frac{2}{3}$ Skp. Hartkorn højere end Axel Arenfeldts, skal de tilskrive denne, at han skal lade dem vide, hvad han vil udlægge til Kronen for disse resterende $44\frac{1}{2}$ Td. $2\frac{2}{3}$ Skp. Hartkorn, og siden indsende deres Erklæring derom til Kancelliet, for at dette Mageskifte kan komme til en endelig Ende. Sj. T. 25, 40. K.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Hvitfeldt og Erik Krabbe. Kongen har for nogen Tid siden¹ bevilget, at Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Befalingsmand over Christianopels Len, maa faa noget i Christianstad Len liggende Krongods til Mageskifte for noget af hans Gods. Da det af deres til Kancelliet indsendte Besigtelse ses, at det nævnte Krongods i Landgilde er 12 Tdr. 2 Skpr. 1 Fjerd. 1 Alb. og i Ejendom $66\frac{1}{2}$ Td. 2 Skp. Korn mere værd end det af Hendrik Gyldenstjerne tilbudte Gods, skal de tilskrive Hendrik Gyldenstjerne om skriftligt at meddele dem, hvilket Gods han vil udlægge til Kronen for den nævnte Forskel, hvorefter de skal erklære sig herom til Kongen. Sk. T. 5, 500 b.

— Miss. til Peder Basse. Da Jockom Grabow til Pederstrup har begæret 1 Gaard i Magleby Sogn, 2 Gaarde i Ormstrup, 3 Gaarde og 1 Gadehus i Munkegaard, 1 Gaard i Trøgsløf, 4 Gaarde i Kiedeby i Hundlet² Sogn, 1 Gaard i Hagenbye³, 2 Gaarde i Hennetved⁴ i Linde Sogn, 1 Gaard i Vindebye, 1 Gaard i Fulsbølle By og Sogn, 1 Gaard i Vesterbye, 2 Gaarde i Lungilse By og Sogn, 1 Gaard i Kasteltorp og 3 Gaarde i Biskopstorp i Simmelbølle Sogn, alle paa Langeland, til Mageskifte, skal han besigte disse Gaarde og snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Tranekær Slot. F. T. 4, 194. Orig. i Jokum Grabows Priv. Ark. (R. A.).

— Miss. til Anders Bilde i Fyen. Da Gregers Krabbe til Tostelund, Embedsmand paa Hindsgavl Slot, har begæret 1 Gaard i Nøer Esterbøl, 1 Gaard i Kaalshafve⁵, 1 Gaard i Sven-

¹ 18. Febr. 1631.

² Kædeby, Humble S., Langelands Sdr. H.

³ F. T. har ved en Fejlskrift: Kagenbye.

⁴ F. T. har ved en Fejlskrift: Hennelund.

⁵ Kaalshave, Guldbjærg S., Skovby H.

strup, 4 Gaarde i Eyselbylunde, alle i Skovby Herred i Rugaards Len, (dog begærer han ikke den Landgilde, som gives til Præsten af de 2 Gaarde i Kaalshafve og Svenstrup) til Mageskifte for 3 Gaarde i Væde, 1 Gaard i Sadserup¹, 1 Gaard i Faarstrup, 1 Gaard i Rusæ og 1 Gaard i Faarsbølle, alle i samme Herred og Len, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard i Aalse² i St. Hans Klosters Len, skal Anders Bilde besigte dette Gods og med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 196.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg og Hendrik Lange. Da Christoffer Hvas til Hennegaard har begæret 4 Gaarde i Stafsig By og 3 Gaarde i Fide By, alle i Henne Sogn i Riberhus Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Medels By i Varder Sogn, 1 Gaard i Debel³ By i Otterup Sogn, 1 Gaard i Langkier i Stafning Sogn og 1 Gaard i Nørbork By og Sogn, alle i samme Len, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Albrekt Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, at overvære Besigtelsen. J. T. 8, 393 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel om at give Møde paa Kongens Vegne efter nærmere Advarsel naar Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, Embedsmand paa Lundensæs Slot, og Hendrik Lange til Deibierglund foretager ovennævnte Besigtelse, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 393.

— Miss. til Rentemestrene om at tilbagebetale til Jacop Mickelsen, Borgemester i København, Johan Brahm og Mathies Clausen, Borgere sammesteds, de Penge, som de har udlagt i Henhold til Bevillingen til Oprettelse af en Mønt, da Bevillingen senere blev dem frataget. Sj. T. 25, 40 b. K. (Tr.: KD. V. 129).

— Miss. til Frederik Reedtz. Borgemestre og Raad samt Borgerne i Vordingborg har i Aaret 1577⁴ faaet Bevilling af Kongens Fader Kong Frederik paa indtil videre at være fri-

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Sadserind.

² Allesø, Lunde H.

³ J. T. har ved en Fejlskrift: Dedel, jvfr. Miss. 18. Jan. 1632 til Hr. Albrekt Skeel.

⁴ 20. Sept. 1577.

taget for den aarlige Byskat. Kongen har nu bestemt, at de maa være fritaget for Byskatten indtil Mortensdag 1631, men ikke længere, og at de herefter skal levere deres Byskat hver Mortensdag. Frederik Reedtz skal tilkendegive dem dette og lade dem tilbagelevere de Forskaansels- og Frihedsbreve, som de har derpaa, og de Gældsbreve, som denne Frihed har forarsaget. Sj. T. 25, 40 b. K.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke om, naar Malte Juel til Villestrup, Befalingsmand over Christianstad Len, henvender sig til ham, da at lade sine Soldater arbejde paa det, som endnu er ufærdigt ved Christianstad Fæstning. Sk. T. 5, 501.

— Miss. til Malte Juel om at lade det ved Fæstningen Christianstad paabegyndte Arbejde gøre færdigt efter Anvisning af Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk og Befalingsmand over Vestervig. Sk. T. 5, 501.

— Aab. Brev om, at denne Mickel Jensen i Nørruppe, Sandemand i Lunde Herred i St. Hans Klosters Len i Fyen, og hans Hustru paa Grund af hans Bestilling og deres Alderdom for begges Livstid forskaanes for al Ægt og Arbejde, hvorimod Mikkel Jensen til Kronen har afstaaet sin Ejendomsgaard. F. R. 3, 504 b.

— Miss. til Henning Valkendorf om at lade ovennævnte Mickel Jensen i Noruppe og hans Hustru paa Livstid være forskaanet for al Ægt og Arbejde og lade ham give Adressaten paa Kronens Vegne nøjagtig Forvaring paa sin Ejendoms Bondegaard. F. T. 4, 195 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Mogens Kaas i R[aaedet] om at lade Thomis Lauridtsen i Gislefholm¹, som har lidt stor Skade ved en Ildebrand, være forskaanet for et Aars Landgilde og faa noget Bygningstømmer til Hjælp til Gaardens Genopbyggelse, hvilket Mogens Kaas skal føre til Regnskab. F. T. 4, 194 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Henning Valkendorf og Anders Bilde. Eyler Urne til Gunderslefolmb, Befalingsmand over Bratsberg Len,

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Grislefholmb. Ment er antagelig: Holme, Gislev S., Gudme H.

har berettet, at Fru Anne Lykke til Qvitzovsholmb, Frederik Qvitzovs Enke, har stævnet ham til førstkommende Herredag, og at hans Breve, med hvilke han skal forsvare sig, findes i afdøde Erik Urnes Bo, som staar under Forsegling, hvorfor han har begæret Kongens Befaling til gode Mænd om at udtage disse Breve og tilstille ham dem. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til, naar Eyler Urne eller hans Fuldmægtig henvender sig til dem hermed, at aabne Erik Urnes Bo, udtage de Breve, som Eyler Urne skal bruge til at forsvare sin Sag imod Fru Anne Lykke, tilstille ham dem og igen forsegle Boet. Dog skal Erik Urnes Arvinger advares derom, for at de kan være til Stede, hvis de begærer det. F. T. 4, 195.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Da Rasmus Bang, Borger i Assens, har ansøgt om Bevilling til alene at maatte holde Bageri i Assens, skal Jørgen Brahe forhøre hos Borgerne i Assens, om nogen af dem vil paatage sig samme Bageri og altid falholde Brød saavel for den rejsende som for Indvaanerne sammesteds, og snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Hvis ingen vil paatage sig det, vil Kongen forordne Rasmus Bang dertil og give ham kongelig Konfirmation derpaa. F. T. 4, 195 b.

— Miss. til Henning Valkendorf om at lade Peder Bilde, Kaptejn i Fyen, der har berettet, at den Gaard, hvormed han for sin Bestilling er forlenet, er meget brøstfældig, efter hans Begæring faa noget Bygningstømmer af Kronens Skove til Gaardenes Reparation og endvidere aarlig lade ham faa noget Ved til Ildebrændsel. F. T. 4, 196 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Palle Rosenkrantz til Krenkerup om i Kronens Skove i Lolland og Falster i rette Tid at lade hugge 15,000 Fadebaandsstager og snarest fremsende dem til Provianthuset for København,. Sm. T. 6, 349.

— Oprejsningsbrev for Søfren Pedersen af Albek i Lendomb Sogn i Aastrup Len, der for nogen Tid siden til Vennebjerg Herredsting har klaget sig retsløs og lagt sine 3 Mark, fordi hverken Herredsskriveren eller Tingbogen var til Stede, saa at han kunde faa det, der foregik for Retten, forfattet og indskrevet i Tingbogen, hvorfor han er dømt i Kon-

gens Naade og Unaade. Han har begæret at faa Sagen eftergivet, da hverken Tinget af den Grund er blevet splittet eller nogen er kommet til kort. J. R. 8, 345 b.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Orning. Det berettes, at Herredsskriveren til Vennebjerg Herredsting i hans Len [Aastrup] den 16. Maj forrige Aar ikke mødte til Tinge med Tingbogen, saa at de, som da havde noget at bestille dér, ikke kunde faa indskrevet i Tingbogen, hvad der foretoges for Retten, men at der i hans Sted mødte en Mand, som skrev paa løse Sedler, hvad der blev sagt for Retten. Han skal lade denne Herredsskriver tiltale og straffe. J. T. 8, 392.

— Aab. Brev, hvorved Morten Bondesens Hustru Bodel Christensdatter i Jerlof By og Herred i Koldinghus Len faar Bevilling til efter hans Død for billigt Fæste og sædvanlig Afgift at beholde Kronens og Kirkens Part af Jerlof Sogns Tiende, som han nu har i Fæste. J. R. 8, 345 b.

— Ekspektancebrev for M. Christopher Christensen, Tugtemester for Kongens Døtre, paa det Vikarie i Aarhus Kapitel, hvormed Dr. Matthis, Medicus i Aarhus, nu er forlenet, efter dennes Død. [Med Art. 1—2]. J. R. 8, 346.

— Miss. til Jens Juel i Raadet. Kongen har bevilget, at Bønderne i Aalborghus Len maa levere til Otte Skeel til Hammelse, Befalingsmand sammesteds, den Landgilde, som de staar i Restance med, og som de paa Grund af deres Armod ikke har kunnet levere i de Aaringer, i hvilke Jens Juel har været forlenet med samme Len. De maa levere Restancen Skæppe for Skæppe. Jens Juel skal lade Bønderne levere Restancen paa Aalborghus og tage Kvittans derpaa. J. T. 8, 393.

— Lignende Miss. til Gunde Lange om, at Bønderne i Koldinghus Len maa levere paa Koldinghus Slot den Landgilde, som de staar i Restance med fra den Tid, da han havde dette Len i Forlening. Udt. i J. T. 8, 393.

— Miss. til Ernst Normand. Det berettes, at Kirken i Kolding er meget forfalden, og at Kirkens og Skolens Huse sammesteds er næsten øde. Da Byen ikke er i Stand til at opbygge dem igen uden Hjælp, har Kongen bestemt, at de Kirker i Koldinghus Len, som har Forraad, skal komme nævnte Kirke, Skole og Kirkehuse noget til Hjælp, hver efter sin Evne. Ernst Normand skal paalægge Kirkerne i Koldinghus

Len, hvor meget hver af dem skal yde i Hjælp til at opbygge og reparere Kirken, Skolen og Kirkehusene, sørge for, at denne Hjælp erlægges snarest, og paase, at den ikke anvendes til andet Brug. J. T. 8, 392 b.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Niels Krag. Da det berettes, at Kirken¹ i Vejle endnu er meget brøstfældig, Kirke- og Skolehusene sammesteds ganske ruineret og Kirkemurene nedbrudt til Grunden, og at Byen ikke er i Stand til at genopbygge dette, skal de Kirker, som har Formue, i Vardsyssel Provsti, hvormed han er forlenet, komme Vejle By til Hjælp med 200 Speciedr. Han skal fastsætte, hvor meget hver af de nævnte Kirker skal hjælpe Vejle By med, og sørge for, at Beløbet snarest muligt betales til Borgemestre og Raad i Vejle. J. T. 8, 393 b.

— Lignende Miss. til Gunde Lange om, at Kirkerne i Harsyssel Provsti skal komme Vejle til Hjælp med 200 Speciedr. J. T. 8, 393 b.

U. D. og St.² Miss. til Ernst Normand. Han har for nogen Tid siden³ faaet Befaling til at tilholde Borgemestre og Raad i Kolding og Vejle at klarere de Skatter og andet, som de resterer med, eller tiltale dem derfor. Det berettes nu, at Hr. Albrekt Skeel til Fusingøe og Gunde Lange til Bredning, Befalingsmænd paa Riberhus og Ørum Slotte, efter Kongens Befaling⁴ har givet Kolding og Vejle nogen Forskaansel paa nogle Aars Tid, fordi de har lidt fast mere Skade ved Fjendens Indkvartering end de andre Købstæder i Jylland. Kongen bevilger derfor, at de 2 Byer maa være forskaanet efter den Ordinans, som de nævnte Kommissarier og gode Mænd har fastsat, hvorefter Ernst Normand skal rette sig. J. T. 8, 392 b.

21. Maj⁵ (Kbhvn.). Miss. til Tyge Brahe, nu Befalingsmand

¹ Overskriften har: Vøyle kirke, Teksten: Kirkerne udi Vedel. Byen havde kun én Kirke.

² Indført blandt Miss. af 19. Maj 1632.

³ Miss. 25. Febr. 1632 til alle Lensmændene i Jylland og Fyen. ⁴ 5. Jan. 1631.

⁵ Brevet, der er indført mellem Brevene af 20. Juni, har først været stilet til Frederik Reedtz, ligesom det foregaaende Miss. om samme Sag af 8. Febr. 1632. Da denne 1. Maj 1632 blev afløst af Tyge Brahe som Lensmand over Tryggevælde Len, er Navnet rettet til Tyge Brahe. I D. Kanc. Uindførte Konc. til Sjæll. Miss. findes et Kon-

paa Tryggevælde. En af Christian Grubbe til Lystrups Bønder, ved Navn Pofvel Pedersen, har fra sin Vogn paa Præstø Gade kastet noget af Kongens Gods af, taget en Del deraf med og er kørt bort dermed. Han er derfor tilkendt ved Lov at erklære sig om de Koster, som han uafvidende har taget med sig i sin Vogn. Tyge Brahe skal lade ham indsætte i 3 Dage paa Vand og Brød paa Tryggevælde Gaard, hvormed hans Forseelse skal være ham efterladt. Sj. T. 25, 51.

22. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Jan Folkersen som Løjtnant til Skibs med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra 18. Juni 1628 at regne. Udt. i Sj. R. 19, 20 b.

— Miss. til Rektor og Professorer i Universitetet i København om Ophævelse af Forbudet mod, at Studenterne begiver sig til Königsberg i Preussen. Sj. T. 25, 41. K. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 190. (Tr.: CCD. IV. 573. Dsk. KL. III. 205 f.).

— (Frederiksborg). Sj. R. 19, 20 b se Tillæg.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Joakim Moltke, Bogfører i København, der vil lade trykke 2 Bøger, nemlig Norrigis Beskrivelse af M. Petri Clausen og Snorre Sturlessens Historie, hvis det maa ske med Kongens Bevilging, maa lade de nævnte Bøger prænte i København, dog skal han tilforn lade dem gennemse af Professorerne dér. For at han kan faa nogen Dækning for sin Bekostning derved, hær Kongen bevilget, at ingen i de næste 10 Aar maa eftertrykke disse Bøger eller, hvis de trykkes andetsteds, indføre dem her i Riget til Salg. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til Joakim Moltke. Sj. R. 19, 21.

— Bestalling, fra 1. Maj 1632 at regne, for Bertel Christensen som Salpetersyder i Dronningborg, Silkeborg og Kalø Len. Han skal levere Salpeteren i Salpeterladen i Dronningborg Len. Naar den lutrede Salpeter skal sen-

cept til ovenstaaende Miss., men dateret 31. Maj 1632. Paa samme Ark findes et kasseret Konzept, i hvilket den omhandlede Bonde kaldes Pofvel Pedersen, Søn af Peder Pofvelsen i Aarup.

des til København, skal Befalingsmanden paa Dronningborg skaffe ham Midler dertil. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen af 7. Dec. 1620 for Klavs Lydersen]. J. R. 8, 346.

22. Maj (Frederiksborg). Miss. til Gunde Lange om at sende Tommis Tøfting¹, som sidder fanget paa Ørum Slot, fængslet og velforvaret til Københavns Slot, da han til den forestaaende Herredag har stævnet Niels Krag til Trudsholmb og Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommere i Jylland, for den Dom, som de har afsagt over ham. J. T. 8, 394 b.

24. Maj (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da det berettes, at en Mand, ved Navn Mads Mørkhalt, som i adskillige Maader har forurettet Bønderne paa Augdesiden, er rømt ind i Sverrig, skal han flittigt (dog hemmeligt) lade forhøre paa Grænsen til Sverrig i hans Len [Varberg] om samme Person og, dersom han kan faa Kundskab om ham, lade ham arrestere og straks underrette Kongen, naar han er arresteret. Ligeledes skal Mogens Gyldenstjerne hemmeligt lade spørge efter en Person, ved Navn Bastian Murmester, som var Aarsag til Ildebranden paa Kronborg Slot for nogle Aar siden, og som ogsaa menes at have Tilhold i Sverrig. Dersom han kan antræffes, skal han ligeledes arresteres. Sk. T. 5, 501.

— Ligelydende Miss. til Corfits Ulfeldt² [Bahus Len] og Gerlof Nettelhorst [Ide og Marker Skibreder]. Sk. T. 5, 501.

— Miss. til Axel Arenfeldt. Kongen har for nogen Tid siden³ befalet Christian Grubbe til Lystrup og Vintsens Bilde til Valdbyggaard at overlevere Tryggevælde Gaard og Len til Tyge Brahe til Matterup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, fordi Vintsens Bilde er blevet syg, skal Axel Arenfeldt i dennes Sted sammen med Christian Grubbe udføre nævnte Befaling. Sj. T. 25, 41 b. K.

26. Maj (—). Miss. til Niels Lange. Anders Friis til Vrelef Kloster har for nogen Tid siden⁴ faaet Befaling til sammen

¹ Kaldes i de tidligere Miss. af 11. Marts 1630, 21. Juni og 18. Aug. 1631 Tøfting eller Tofti, her og i Navneregistret til J. T. Tøfting. I Herredagsdommen 16. Juni 1632 hedder han Tøfting.

² Disse er kun nævnt i Overskriften til det foregaaende Miss.

³ 6. April 1632.

⁴ 6. April 1632.

med Jørgen Orning til Skaarupgaard, Embedsmand paa Aastrup Slot, at overlevere Sejlstrup Len til Niels Friis til Krastrup. Da det berettes, at Anders Friis ved sine Bestillinger er forhindret i at møde, skal Niels Lange indtræde i hans Sted og sammen med Jørgen Orning udføre Kongens Befaling. J. T. 8, 394 b.

26. Maj (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om, at Bønderne i hans Len [Varberg], som plejer at forskaanes for den halve Skat, ogsaa maa forskaanes for Halvdelen af den Skat, som skulde have været erlagt til Jul 1628, og af den Skat, som skulde have været erlagt til Mortensdag 1631. Han skal føre det til Regnskab. Sk. T. 5, 501 b.

27. Maj (—). Aab. Brev, hvorefter de, som har stævnet Sager eller er stævnet til denne Herredag, skal møde paa Københavns Slot næste Morgen ved 7 slet Formiddag. Naar nogen byder sig 3 Gange i Rette og Vederparten ikke møder, da skal den, som ikke møder, have tabt Sagen, indtil han stævner paany og giver Vederparten en billig Kost og Tæring. Borgerne, hos hvem de ligger, som har Sager til Herredagen, skal lade deres Gæster sligt vide. [Nedenunder er skrevet:] „Dette blev afkyndt paa Prædikestolen i hver Sognekirke, baade til Højmesse og Aftensang, i Slotskirken, Vor Frue Kirke, Helliggeistes, S. Nikolai, Holmens og den ny Kirke ved Nørreport“. Sj. R. 19, 22.

— Miss. til Tyge Brahe. Claus Daa til Baareby, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, har til denne Herredag indstævnet Otte¹ Brahe Stensen til Nesbyholmb, fordi han vil tilholde sig en Part i den forreste Kværn i Strids Mølle, som altid har ligget og endnu ligger til Bafvelse Gaard. Da Claus Daa ogsaa har stævnet Tyge Brahe, som har tilskødet Otte Brahe Stensen en Part i samme Mølle, skal han, naar Sagen skal foretages, til dens bedre Oplysning medtage den Indførsel, ved hvilken han er indført i Strids Mølle som Kreditor i Boet efter Otto Brahe Pedersen til Torbenfeld. Sj. T. 25, 41 b. K.

29. Maj (—). Aab. Brev, hvorved der gives Vartov Ho-

¹ Fornavnet er glemt i Sj. T.

spital frit Tørveskær i en Mose ved Bagsværd. Sj. R. 19, 22 b. (Tr.: KD. III. 111. Hofmans Fundat. X. 169).

30. Maj (Kbhvn.). Miss. til Frants Rantzau, Rigens Hofmester, Christian Friis, [Kongens] Kansler, Christopher Ulfeldt og Hans Lindenov om ved første Lejlighed i København at revidere Rentemestrene Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsløvs Regnskaber fra 1. Maj 1629 til 1631. Sj. T. 25, 74 b. K.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Peder von Eigen, Gert Smid og Peter Kran, Stenhuggere paa Gulland, hver at udføre 2000 Fod Sten fra Gulland, Kronens Told og Rettighed dog dermed uforkrænket. Sk. R. 5, 19.

— Miss. til Jens Høg. Da Kongen har bevilget Peter von Egen, Gert Smid og Peter Kran, Stenhuggere paa Gulland, hver en øde Gaard paa Gulland paa Livstid uden nogen Afgift, Ægt eller Arbejde, skal Jens Høg lade udvise en øde Gaard til hver af dem. Dog skal han tage Forsikring af dem, at de skal lade opsætte en god Bygning paa samme øde Gaard, holde Bygningen ved Magt og dyrke den dertil liggende Jord. Naar de dør, skal Lensmanden paa Gulland bortfæste Gaarden til andre mod sædvanlig aarlig Afgift, Ægt, Arbejde og anden Rettighed. Da nævnte Stenhuggere har berettet, at der dér paa Landet findes nogle Stenhuggere, som imod den kongelige Forordning gør dem Indpas i deres Embede, skal Jens Høg nøje paase, at saadant herefter ikke sker. Sk. T. 5, 501 b.

— Aab. Brev om, at denne Anne Lauridsdatter, som for nogen Tid siden har ladet sig beligge af en Person, med hvem hun er beslægtet i 2. og 3. Led, maa blive i Landet og fortinge efter sin Formue, eftersom Otte Skeel til Hammelmos, Embedsmand paa Aalborghus, paalægger hende. J. R. 8, 347.

— Mageskifte mellem Jens Juel til Kieldgaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, og Kronen. J. R. 8, 347 b. K. (til Genbrevet). Orig. p. Perg. i Jens Juels Priv. Ark. i RA. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Otte Skeel til Hammelose, Embedsmand paa Aalborghus Slot, og Kronen. J. R. 8, 350. (Se Kr. Sk.).

30. Maj (Kbhvn.). Mageskifte mellem Holger Rosenkrantz til Rosenholmb og Kronen. J. R. 8, 351 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Gabriel Kruse om at lægge 1 Gaard, kaldet Lungergaard, 1 Mølle og 2 Bol, kaldet Ellerbeck, alle i Resen Sogn i Skodborg Herred, og 1 Gaard i Hannes By i Glendstrup Sogn i Nørhald Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jens Juel til Kieldgaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, ind under Mariager Klosters Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 8, 394 b.

— Lignende Miss. til Jens Juel i Raadet om at lægge 1 Gaard i Røding i Uldborg Sogn, 1 Gaard, kaldet Royker, i Vind Sogn, begge i Ulvborg Herred, og 1 Gaard, kaldet Toustrup, i Hofver Sogn i Hing Herred, alle i Bøvling Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af ham selv, ind under Bøvling Len. J. T. 8, 395.

— Lignende Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at lægge 1 Gaard, kaldet Møldgaard, i Lemb Sogn i Bølling Herred i Lundenæs Len i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jens Juel til Kieldgaard, ind under Lundenæs Len. J. T. 8, 395.

— Lignende Miss. til Niels Friis [til Krastrup] om at lægge 2 Gaarde og 1 Gadehus i Vellerup¹ i Emb Sogn og 1 Gaard i Jerslef By, Sogn og Herred, alle i Sejlstrup Len i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Otte Skeel til Hammelose, Embedsmand paa Aalborg Slot, ind under Sejlstrup Len. J. T. 8, 395 og (med Datum: 6. Juni) J. T. 8, 395 b.

— Kgl. Konfirmation paa et af Otte Skeel til Hammelose, Embedsmand paa Aalborghus Slot, under 30. Okt. 1631 udstedt Fæstebrev paa Livstid for Mouridts Lauridtsen i Vifve paa Hobro Bro, som Hans Jensen tilforn² har haft i Fæste, men nu har afstaaet til Mouridts Lauridtsen. Han skal holde Broen ved saadan Magt, at den vejfarende Mand sikker og uden Skade kan komme over den, hvis han ikke vil have sit

¹ Vollerup, Em S., Børglum H.

² 17. Jan. 1631.

Fæstebrev forbrudt. Det befales Bønderne i Hindsted Herred at yde ham det sædvanlige Brokorn i rette Tid. J. R. 8, 353.

31. Maj (Kbhvn.). Miss. til Dr. Claus Blomme, M. Jakob Fincke, Professorer ved Universitetet i København, Herman Vust, Verner Kloumand, Hans Trægaard, Christoffer Thrøner, Jacob Pedersen, Hans Mandixen, Boldevin Blanchfort og Bartholomeus Haagensen, Borgere i København, om nu straks og inden 14 Dage efter dette Brevs Datum i det allerseneste at revidere Borgemester i København Jakob Mikkelsens ostindiske Regnskab, som er overleveret dem af Frants Rantzau til Rantzauholm, Rigens Hofmester og Befalingsmand paa Møen. Sj. R. 19, 22.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt og Hendrik Hvitfeldt om straks i København at revidere alle de Akter og Regnskaber, som er Borgemestre og Raad i Malmø og Menigheden sammesteds imellem, og om hvilke disse har indstævnet hinanden for Herredagen, for at Kongen ved Rettergangen kan have des bedre Underretning om Sagen. Sk. T. 5, 502.

1. Juni (—). Miss. til Ventsel Rotkirk. M. Anders Jensen, Sognepræst til St. Peders Kirke i Slagelse, har berettet, at dette Kald, som han nu beklæder, er blevet meget forringet, idet ikke alene Helliggeistes, som i fordums Tid har ligget dertil, hvilket kan bevises med et Sognevidne, er frasolgt, men adskillige Jorder er frasolgt og giver nu deres Tiende til Præsten ved St. Mikkels Kirke. Ventsel Rotkirk skal undersøge Sagen nøje, og hvis det forholder sig som angivet, at Helliggeistes er kommet fra St. Peders Kirke, skal han anordne, at det igen kommer til Kirken. Om de frasolgte Jorder skal han forhandle mellem M. Anders Jensen og Præsten til St. Mikkels Kirke, saa at det kan gaa billigt og ligeligt til paa begge Sider. Sj. T. 25, 42 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Anders Olufsen i Lerbeksholt har berettet, at han er opsagt fra sin Gaard, fordi den ikke er holdt lovlig ved Magt, uanset at han tilforn har anholdt om Bygningstømmer til sin Gaards Bygning og Forbedring, at han har flyet og forbedret noget paa den, og at han har Tømmer liggende til yderligere Forbedring af den. Endvidere har han berettet, at andre Lodsejere hugger meget mere, end der tilkommer dem, i den til hans Gaard liggende

Fællesskov. Hr. Anders Bilde skal undersøge Sagen og, saafremt det forholder sig saaledes, lade ham blive ved Gaarden og foreholde ham, at han skal forbedre den, med mindre han lovligt vil udvises af den, hvis han undlader det. Sk. T. 5, 502 b.

2. Juni (Kbhvn.). Miss. til Knud Gabrielsen. Da Ofve Gjedde til Tømmerup, Embedsmand over Brunlaug Len, har begæret følgende til Landsdommeriet i Halland liggende Gaarde, nemlig: Klef, Rør, Ørgied¹, Brøderød, Ottersøe, Hiald², Siø, Vadsgiede³, Aes⁴ og Skaarøed, til Mageskifte for Gods i Sønder- og Nørre-Halland, skal Knud Gabrielsen med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Landsdommeriet, og om det af Ofve Gjedde tilbudte Gods er saa godt og vel belejligt som det han begærer. Sk. T. 5, 502 b.

6. Juni (—). J. T. 8, 395 b se 30. Maj.

— Miss. til Palle Rodsten om at rette sin Lejlighed efter at gaa i Rette for Danmarks Riges Raad paa Fru Karen Urne til Tisselholts Vegne og forsvare hendes Sager, som er indstævnet for denne Herredag. F. T. 4, 197.

7. Juni (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa det af Kongens Fader udstedte aabne Brev⁵ og det siden af Kongen udstedte Brev⁶ om Ret for Bønderne paa Samsø til at indkøbe deres Fornødenheder i Jylland. Sj. R. 19, 23. (Tr.: CCD. IV. 574, jvfr. II. 310, og (med Datum: 7. Juli) i Thurah: Beskrivelse af Samsø S. 89 f.).

— Miss. til Frederik Urne. Der tilstilles ham en Supplikation fra Hr. Hans Andersen, Sognepræst til Melby. Han skal selv i egen Person nøje undersøge den og indsende Erklæring til Kancelliet om den. Saafremt det befindes, at tilbørligt og endeligt Afslag er fornødent, skal han meddele, hvilket Afslag der billigt kan og bør gøres derpaa, saa at det paa alle Sider gaar ligeligt og ret til. Sj. T. 25, 43.

— Miss. til samme om straks at sende 20 Bøsseskytter

¹ Kaldes i Besigtelsen og i Mageskiftet af 16. Maj 1636: Øgierde.

² Kaldes sammesteds: Holt.

³ Kaldes sammesteds: Vadsgierde og

Valtersbogørde.

⁴ Aas.

⁵ 22. Juli 1582.

⁶ Der sigtes for-

møntlig til Brevet af 28. Okt. 1627.

til Tøjhuset i København. Kongen agter at bruge dem en Tid lang paa Orlogsskibene. Udt. i Sj. T. 25, 43. K.

7. Juni (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz. Jørgen Schult, Hofraad og Befalingsmand over Udsten Kloster, har berettet, at Kronens Bønder, som ligger til Beldering Gaard, anstiller sig modvillige og ikke møder, naar de tilsiges til at pløje, høste og gøre andet Arbejde, som de er pligtige at gøre til Kronens Gaard Beldering, som han har i Forpagtning. Frederik Reedtz skal alvorligt tilholde Bønderne at møde, naar de tilsiges, og forrette, hvad der befales dem og hvad de med Rette bør gøre. For at alting kan gaa desto rigtigere til, skal Arbejdet skiftes og deles saa ligeligt som muligt mellem Bønderne, eftersom enhvers Brug er til. Dersom nogen af dem siden anstiller sig modvilligt, skal de tiltales og straffes som vedbør. Da Jørgen Schult angiver, at Bygningen paa Beldering begynder at blive noget brøstfældig, skal Frederik Reedtz i Tide afhjælpe denne Brøstfældighed, saavidt det endelig gøres fornødent, dog med saa ringe Bekostning som muligt, hvilken han siden skal føre til Regnskab. Sj. T. 25, 43. K.

— Pas for Peter Diterding til Barge¹ i Finland. Udt. i F. R. 3, 505.

— Aab. Brev, hvorved Hendrik Lange til Deibierrelund, Provst over Harsyssel Provsti, faar Bevilling til selv at beholde Kirkens Part af Korntienden af Skiern Sogn, som han selv har Ret til at bortfæste, og som Erik Pedersen, Herredsfoged i Bølling Herred, har haft i Fæste, mod tilbørligt Fæste og den sædvanlige aarlige Afgift til Kirken. J. R. 8, 354. K.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Hendrik Lange til Deibierglund har begæret at faa et Hus eller Bolig, kaldet Tarings Hussted² i Deibierg Sogn i Lundenæs Len, som hans Hustrus³ afdøde Fader og Farfader i langsommelig Tid har haft for en aarlig Afgift efter Jordebogen af 1 Skp. Havre og 1 Sk. Leding eller 4 Alb., for nævnte Afgift og rimeligt Fæste. Da

¹ Borgaa. ² Maaske Tanning. ³ Ellen Skram († 1628), Datter af Anders Skram, som var Søn af Hartvig Skram, begge til Dejbjærglund.

Kongen har bevilget dette, skal Adressaten lade ham faa dette Hus for rimeligt Fæste og nævnte Afgift. J. T. 8, 395 b.

7. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mogens Sehested. Niels Krag til Trudsholmb, Landsdommer i Nørrejylland, har berettet, at nogle af hans Bønder i Vestergaard¹ i Voyens Sogn i Salling har nogle Agre iblandt de Agre, som tilhører Kronens Bønder i Voyens By, medens disse til Gengæld har Agre i Vestergaards Mark iblandt hans Bønders² Agre, hvorfor han begærer, at der maa foretages Skifte af disse Agre. Da Kongen har bevilget dette, skal Mogens Sehested lade afslutte Skifte af de nævnte Agre, dog at der sker Kronens Bønder fuldkommen Fyldest. J. T. 8, 396.

— Miss. til Jens Juel i Raadet og Dr. Jens Dynisen. Niels Krag til Trudsholm, Landsdommer i Nørrejylland, har begæret følgende Enge, som ligger til Skolen i Ringkøbing, nemlig: 1 Eng, kaldet Magholm, paa Doppe i Nør Enge i Hie Sogn, 1 Eng i Hieagger Enge, kaldet Lamb Eng, som ligger i Ren med begge Sider af Nis Grafversens Eng i Hieagger, 2¹/₂ smaa Stykker Eng i Giest i Hie Sogn, 4 Skaft³ Enge i Maie Eng i Rindum Enge, 8 Skaft i den store Eng i Voldbjerg Enge, som ligger i Ren med Nis Grafversens Eng, 1 Eng paa 4 Skaft i Voge-krog i Voldbjerg Enge i Hie Sogn, 1 Eng ved Vognhøi, kaldet Seteng, paa 6 Skaft, 1 Eng i Lammerviger paa 8 Skaft, 1 Eng, kaldet Kolgaard Eng, paa 6 Skaft, 1 Eng paa Røer, som er 4 Skaft i den øvre Ende og mere i den nedre Ende, 1 Eng, kaldet Svinboug, som er 4 Skaft i den vestre Ende og 7 Skaft i den østre Ende, 1 Eng paa 8 Skaft Sonden ved Voldbjerg Agre, 1 Eng paa 6 Skaft Sonden ved Grobbroe i Voldbjerg Enge, 1 Eng i Hie Kær, som ligger i Ren paa den ene Side med Aursbeck Eng, paa den anden Side med den Eng, som Niels Nielsen paa Holm og hans Broder har af Skolen, og som gaar til Græsskifte, til Mageskifte for 1 Gaard i Rindum og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere 1 Bol i Rindum, skal Adressaterne undersøge, om der kan ske Skolen Fyldest deri for nævnte Enge,

¹ Vestergaarde, Oddense S., Hindborg H.
Sted: Bonde.

² J. T. har paa dette
³ Længdemaal, = 10 Fod.

² J. T. har paa dette

og, dersom det er Tilfældet, afslutte Mageskiftet med Niels Krag under Forbehold af Kongens Ratifikation. J. T. 8, 396.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax og Dr. Hans Reiser. Præsten i Nidløse¹ har berettet, at der for nogen Tid siden er fravendt ham nogen Indkomst og Rettighed. Adressaterne skal forhøre Præsten derom. Hvis Kronen har noget fra samme Præst, skal det straks tilbagegives ham. Hvis andre har det, skal Adressaterne paatale det, tage Dom i Sagen og hjælpe Præsten ved Retten, saa at han faar, hvad der tilkommer ham, da Ordinansen bestemmer, at det, som med Urette er kommet fra Præsten eller Kirken, igen med Rette skal skaffes dertil. Sj. T. 25, 43 b. K.

— Miss. til Frederik Urne. Da det berettes, at Johan Barnekov, Kongens Staldmester, er afgaaet ved Døden, skal Adressaten lade hans efterladte Gods registrere og forvare under Segl. Endvidere skal han lade ham gøre en hæderlig Begravelse, som det er brugeligt her i Riget med andre Adelspersoner. Sj. T. 25, 44. K.

— Aab. Brev om, at da Kapitlet i Lund Domkirke efter Kongens Begæring er gaaet ind paa, at dets Bønder i de næstfølgende 3 Aar enten skal arbejde paa Befæstningen af Christianstad eller give visse Penge i Stedet, tillades det, at Kapitlet selv maa tilholde sine Bønder at give, hvad de skal give i Stedet for Arbejde, selv maa oppebære samme Penge hos dem og siden i tilbørlig Tid sende disse Penge med rigtigt Mandtal over Bønderne til Lensmanden i Christianstads Fæstning, og ligesaa sende Genpart af hvert Lens Mandtal til Lensmanden over vedkommende Len, for at denne kan rette sig derefter, og tage Kvittans af ham derpaa. Sk. R. 5, 36.

— Miss. til Anders Bilde og Dr. Hans Mikkelsen. Det berettes, at der er opstaaet Trætte mellem en Del af Vissenberg Sognemænd og M. Pofvel Andersen, Provst og Sognepræst i Assens, om en Person, ved Navn Hr. Christopher Christensen, som han sammen med 7 Kaldsmænd har kaldet til Sognepræst i Vissenberg Sogn. Kongen er tilfreds med, at den kaldede Person bliver ved Kaldet. F. T. 4, 197 b.

¹ Niels Christensen Winther i Nidløse, Løve H.

8. Juni (Kbhvn.). Kvittansiarum til Jens Juel til Kieldgaard, Hovedsmand paa Bøvling Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Aalborghus Len fra 1. Maj 1629 til 1. Maj 1631 for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 354. K.

— Miss. til Otte Skeel. Da Fru Sophi Sandberg, Enke efter Envold Kruse, har begæret Tilladelse til at søge Fræer Kirke, da den ligger nærmere ved hendes Gaard Tulsted end hendes rette Sognekirke Brøndum, skal Otte Skeel udvise Stolestand til hende i Fræer Kirke. J. T. 8, 396 b.

— Miss. til Gunde Lange. Da Fru Sophia Belov, Enke efter Christen Thott til Boldtinggaard, med det allerførste agter at skifte med sine Børn, skal han paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Thott, medens Skiftet staar paa, og paase, at der sker hende Skel og Fyldest. J. T. 8, 396 b.

— Lignende Miss. til Falk Gjõe til Hvidkield om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Birgitte Thott, medens Skiftet staar paa. J. T. 8, 396 b.

9. Juni (—). Ekspektancebrev for Christoffer Prall paa det første ledige Vikarie i Roskilde Kapitel, dog de før dette Brevs Datum udstedte Breve dermed uforkrænket. Han skal residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sj. R. 19, 23 b.

— Miss. til Rentemestrene Jørgen Vind og Sten Beck om, at Marten Krael, Borger i København, fritages for at betale Renter af et Beløb paa 85¹/₂ gl. Daler, som han har laant af Kongen. Sj. T. 25, 45. (Tr.: KD. V. 129).

— Miss. til samme. Kongen har bevilget, at Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Stjerniholm Slot, maa faa godtgjort det Korn og den Malt, som Fjenden tog i Aalborg¹, da han kom ind i Landet, endvidere Undermaalet paa det Korn, der blev sendt udenlands, og endelig den Restance, som staar hos Bønderne i Aalborghus Len fra Aaret 1626 til 1627. Sj. T. 25, 45 b. K.

— Miss. til Mikkel Søfrensen, Hospitalsforstander i

¹ Tønne Friis var dengang Lensmand paa Aalborghus.

Vartov, om at optage Niels Christensen i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 45 b. (Tr.: KD. V. 130).

9. Juni (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa det i Odense 3. Paaskedag [27. Marts] 1627 udfærdigede Købebrev, hvorved Frederik Ammerbach, Raadmand i Odense, og Hans Ebbesen, Borger sammesteds, Kirkeværger til St. Knuds Kirke i Odense, med Borgemestre og Raads Samtykke til Fru Sidtsel Høg, Enke efter Ebbe Munk til Fiellebrou, sælger et Begravelsessted for hende og hendes afdøde Husbonde i St. Knuds Kirke i den østre Ende paa den nørre Gang, $9\frac{1}{2}$ sjællandske Alen i Længden Øster fra Muren og i Vest og 7 sjællandske Alen 1 Kvarter i Bredden fra Sønder og i Nør tvært over fra Koret og Nør paa til Kirkemuren, for hvilken Begravelse de har oppebaaret fuld Værd af Fru Sidtsel Høg. De forpligter sig paa Kirkens Vegne til ikke at sætte noget Tralleværk eller andet Lukke udenfor nævnte Begravelsessted. F. R. 3, 505.

— Bevilling for Anders Bilde til Damsboe til at udføre 100 Øksne, Kongens Rettighed dog uforkrænket i alle Maader. Udt. i F. T. 3, 506.

— Miss. til Henning Valkendorf¹ om at lade Bønderne til Skinnerup Gaardt, for saa vidt de bor i Sognet, være fri for Skat, naar saadan paabydes, ligesom Adelens Bønder i Sognet ved Sædegaardene plejer at være. Ligeledes skal alle til Gaarden liggende Bønder være fri for at holde Soldater. F. T. 4, 198. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Anders Bilde. Da han har berettet, at Bygningen paa Skindrup er meget brøstfældig, skal han optage Syn paa samme Brøst, antegne, hvad der er fornødent til Reparationen og sende Kongen disse Antegnelser. Ligeledes skal han underrette Kongen om, hvor mange Øksne han mener der kan opstaldes paa Skindrup i tilkommende Vinter, for at Pengene til Indkøb af samme Øksne kan blive tilsendt ham i Tide. De Tiender, som tilforn har ligget til Skindrup, skal fæstes paa Uldrik Christian Gyldenløves Vegne. F. T. 4, 198 b.

— Miss. til Gregers Krabbe. En Del af Kongens Uge-

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Mogens Kaas.

dagsbønder i Veelby¹ Sogn, som ligger til Hindsgavl Slot, har klaget over, at han hidtil har oppebaaret hel Skat af dem, og har begæret, at maatte forskaanes for den halve Skat ligesom de andre i Sognet. Han skal herefter lade dem være forskaanet for den halve Skat og føre det til Regnskab. F. T. 4, 198 b.

9. Juni (Kbhvn.). Miss. til Gregers Krabbe. Ugedagstjenerne til Hindsgavl Slot har berettet, at Avlen til Slottet er meget forbedret, men at de ikke faar mere Hjælp end hidtil af de andre Medtjenere i Lenet til Højbjergning, Pløjning, Harvning og andet, der vedkommer Avlen. Han skal fordele sligt Arbejde ligeligt imellem dem alle paa bedste Maade. Der- som nogen stiller sig modvillig, skal han lade dem tiltale ved Retten. F. T. 4, 199.

— Miss. til Mogens Kaas i Raadet. Kronens Bønder i Nyborg Len har andraget om at maatte faa Bygningstømmer, Vogntømmer, Ved til Husets Behov og til Bagning. Han skal lade dem faa nævnte Tømmer og Ildebrændsel, dog saaledes at det bliver til mindst mulig Skade for Skovene. F. T. 4, 199 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da denne Brevviser Frederik Ammerback, Borger i Odense, har begæret en til Odensegaard liggende Mark, kaldet Kræmmermarken, som ligger op til hans Have og Jord, til Mageskifte for en ham tilhørende Have og Jord, kaldet Aalykken, som ligger udenfor Odense i Odensegaards Mark og Byens Hede op til Odensegaards og Klosters Lade- gaard, skal Henning Valkendorf til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt nævnte Mark for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Ladegaarden. F. T. 4, 199 b.

— Stadfæstelsesbrev paa den af Lensmanden, Superintendenten og den øvrige Gejstlighed i Viborg truffne Ordning om Hospitalet i Viborg. Da Hospitalet i den forløbne van- skelige Tid er kommet til agters, skal Hospitalets Avl bortlejes, der skal forhandles med Bønderne om Arbejdspenge, Spisningen skal ophæves, de Folk, der holdes, afskaffes og hver Uge gives de fattige 3¹/₂ Mark. J. R. 8, 354 b. K.

¹ Vejlby S., Vends H.

9. Juni (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at tiltale Hans Søfrensen, Tolder i Aalborg, fordi noget Korn, som han havde i Forvaring, blev liggende, da de kejserlige bemægtigede sig Aalborg. Da det er bevist, at dette ikke skyldes Tolderens Forsømmelse, skal Otte Skeel lade ham være forskaanet for Tiltale i den Sag. J. T. 8, 397.

— Miss. til Mogens Kaas. Denne Hans Jensen i Karbye i Dueholms Klosters Len har berettet, at den Gaard, som han bebor, for 2 Aar siden er nedbrændt fuldstændigt, og at han derved er geraadet i Armod, hvorfor han har begæret at forskaanes for 1 Aars Landgilde. Kongen bevilger dette, hvilket Mogens Kaas skal føre til Regnskab. J. T. 8, 397.

— Miss. til samme. Sognemændene i Resen Sogn i Skivehus Len har berettet, at de kun har en lille Klokke i deres Kirke, og at de for deres Armods Skyld ikke er i Stand til at købe nogen, hvorfor de begærer at faa en Klokke, som i gammel Tid har været brugt til Kirken paa Dueholms Kloster. Da Kongen har bevilget dette, skal han lade Resen Sognemænd faa denne Klokke til deres Kirke. J. T. 8, 397.

— Mageskifte mellem Holger Rosenkrantz til Rosenholmb og Kronen. J. R. 8, 354 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Niels Friis til Krastrup om at lægge det Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Falk Gjøe Falksen 26. Juli¹ 1631, ind under Sejlstrup Len. Udt. i J. T. 8, 397 b.

10. Juni (—). Miss. til Claus Daa om at lægge 1 Gaard og 1 Part Jord i Vig By og 2 Gaarde i Roede, alle i Vig Sogn i Ods Herred i Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Anne Brahe til Sonnerup, Manderup Parsbergs Enke, ind under Dragsholm Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sj. T. 25, 44. K.

— Lignende Miss. til Hans Lindenov om at lægge 1 Gaard og 2 Gadehuse i Bastrup² i Aarby³ Sogn, 1 Gaard i Kierke-

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: 26. Juni.
Arts H.

² Badstrup, Aarby S.,
³ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Ardsby Sogn.

by¹ i Røerby Sogn, alle i Arts Herred, 1 Gaard med Skov til 4 Svins Olden i Høerød² By og Sogn, 1 Gaard i Rumperup og 1 Bol i Hafnsøe, begge i Bregninge Sogn, alle i Skippinge Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Anne Brahe, ind under Kalundborg Len. Udt. i Sj. T. 25, 44 b. K.

10. Juni (Kbhvn.). Lignende Miss. til Frederik Reedtz om at lægge 1 Gaard med Skov til 2 Svins Olden i Næs i Hammer Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Anne Brahe, ind under Vordingborg Len. Udt. i Sj. T. 25, 45. K.

— Lignende Miss. til Mogens Pax om at lægge 1 Gaard i Uglerup By i Tudse Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Anne Brahe, ind under Holbæk Len. Udt. i Sj. T. 25, 45. K.

11. Juni (—). Miss. til Jørgen Seefeld. Kronens Bønder i Ringsted Torp i Ringsted Len har berettet, at de nu besværes med at yde fuld Skat, medens de altid tilforn har givet Skat lige med Ugedagsbønderne. Da det opgives fra Renteriet, at det forholder sig saaledes, skal han ogsaa fremtidigt, naar der paabydes Skat, lade de nævnte Bønder betale lige med Ugedagsbønderne. Sj. T. 25, 45 b. K.

— Miss. til Hr. Sigvort Urne. Da Malte Juel til Giesinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, har begæret 1 Gaard i Butrup By i Merløse Herred i Roskilde Len til Mageskifte for 1 Gaard i Joenstrup i Uggerløse Sogn i samme Herred, skal han med det allerførste undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 46. K.

— Miss. til Mogens Kaas i Raadet. Da Gregers Høg til Rørbeck har begæret 1 Gaard i Mulerup i Fløstrup Sogn i Nyborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Boense By og Sogn i samme Len, skal Mogens Kaas til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt nævnte Gaard for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 200.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Mariager. Det berettes,

¹ Kærby.

² Hørve, Ods H.

at en Skoleperson i Mariager har opbrudt Blokken dér i Kirken og stjaalet de fattiges Penge, at han er paagrebet paa fersk Fod, og at han er ung. De skal tage Dom over denne unge Person og siden sende ham med Dommen til Tugthuset i København. J. T. 8, 397 b.

U. D. og St.¹ Miss. til Just Høg, Hofmester paa Sorø, om at optage 2 Sønner af Ifver Kaas til Ulstrup i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 46.

—¹ Miss. til samme om at optage 2 Sønner af Hr. Jens* i Hie i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 46.

12. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1632 at regne, for Jokum Beck til Gladsaxs paa Københavns Len. Han maa aarlig oppebære 1800 enkende Rdlr. til Underhold for sig selv og sine Folk og maa for Halvdelen af disse 1800 Dlr. faa Proviant paa Kongens Provianthus i København efter den almindelige Takst, hvilket skal afkortes ham i de 1800 Dlr. Endvidere bevilges der ham til det nødvendige Brændsel aarlig 200 Favne Ved, som skal leveres ham af Provianskriveren, samt 100 enkende Rdlr. aarlig til Vedligeholdelse af hans Fiskeredskaaber. Pengene og Provianten kan han aarlig lade affordre i Rentekammeret og Provianthuset. Paa Slottet skal som hidtil følgende Folk have til Løn og Klædning: Slotsfogden selvanden 8 Dlr. Kurant, Ridefogden selvanden 7 Dlr. Kurant, Skriveren selvanden 7 Dlr. Kurant, Fadeburskvinden 3 Dlr. Kurant, hver af Pigerne 2 Dlr. Kurant, Portneren 2¹/₂ Dlr. Kurant, hver af de 2 Vægtere 2 Dlr. Kurant, Pligtsfogden 2¹/₂ Dlr. Kurant og Taarngemmeren 2¹/₂ Dlr. Kurant, alle om Maaneden. De Liggere og Skytter, som tidligere er holdt paa Slottet, skal efter den tidligere gjorte Forordning have samme Løn som hidtil. Han maa oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og maa frit lade fiske til sit eget Behov i de Søer, Damme og ferske Vande i Lenet, hvori de forrige Lensmænd have fisket, og hvori Kongen ikke selv bruger Fiskeri. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Han skal ved Slottets Regnskab lade vedlægge

¹ Indført imellem Miss. af 11. Juni 1632.
Præst i Hee, Hinds H.

² Jens Christensen,

særligt Regnskab over Kirkernes Indkomst og Formue og skal aarlig til Mortensdag til Proviantskrивeren for Københavns Slot fremsende alt Korn og andre Species, som Jordebogens, Lenets og de underliggende Ladegaardes Rente og Indkomst beløber sig til, og skal ellers forholde sig hermed efter Kongens Missive derom, dateret Odense den 6. April 1632. I Baadsted, der ligger under Københavns Len, skal han indkøbe 1500 Læs Bulved, der straks paa Foraaret skal sendes til Københavns Slot, hvis Slotsfoged skal modtage Penge dertil af Rentekammeret og levere dem til Fogden i Baadsted, som aarlig skal gøre Regnskab for dem. [Iøvrigt med Art. 4, 6—8, 10—11, 13—14, 16—20]. Sj. R. 19, 30 b.

12. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1632 at regne, for Sigvort Urne til Raarup paa Roskildegaards Len. Han skal aarlig til Rentekammeret indsende Regnskab over hver Kirkes Forraad og Indkomst og skal aarlig til Mortensdag til Proviantskrивeren for Københavns Slot fremsende alt Korn og andre Species, som Jordebogens og Lenets Indkomst beløber sig til ud over hans Genant, og ellers forholde sig hermed efter Kongens Missive derom, dateret Odense den 6. April 1632. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 19. April 1617 for Mogens Pax til Torup med Art. 1 b—14, 16—20 og de nye Art. A og C]. Sj. R. 19, 28 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1632 at regne, for Tygge Brahe til Tostrup paa Tryggevælde Len. Han skal svare 300 gode enkende Rdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han skal gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst til Høgstrupgaard og af de Bønder, der er blevet derunder. Han maa selv beholde Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Han skal aarlig til Rentekammeret indsende Register og Regnskab over hver Kirkes Indkomst og Forraad. Han skal aarlig til Mortensdag fremsende til Proviantskrивeren for Københavns Slot alt Korn og andre Species, som Stiftets Jordebog, Høgstrupgaard eller andet Gods, der er lagt under Lenet, og for hvilket der gøres særskilt Regnskab, kan beløbe sig til, og ellers forholde sig dermed efter Kongens Missive derom, dateret

Odense den 6. April 1632. [Iøvrigt med Artikl. 1 a—14, 17—20 og de nye Artikl. A og C]. Sj. R. 19, 26.

12. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1632 at regne, for Frederik Reedtz til Tygestrup paa Vordingborg Len. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 200 Kurantdr., 5 Læster Rug og Mel og til de Skolepersoner, som plejer at underholdes dér, $\frac{1}{2}$ Læst Rug, 9 Læster Byg og til Skolepersonerne $\frac{1}{2}$ Læst Byg, 450 Tdr. Havre, 12 Tdr. Smør, 30 Køer, 100 Faar, 100 Lam, 300 Gæs, 470 Høns, 14 Bolsvin, 100 magre Svin, 1 Td. Bergfisk og $\frac{1}{2}$ Td. Aal. For Leckinge og Junghofvits Ladegaardes Avl, Affødning og anden Fordel skal han aarlig gøre Regnskab, paase, at de bliver vel drevet og at Omkostningen ved Udspisningen dér bliver saa ringe som muligt, saa at der ikke holdes unødige Folk og saadannes Løn og Bespisning ikke føres til Regnskab. Han maa selv beholde Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 7 geruste Heste. Han skal aarlig gøre Regnskab i Rentekammeret for hver Kirkes aarlige Indkomst og Forraad. Han skal aarlig til Mortensdag til Proviantskriveren for Københavns Slot fremsende alt Korn og andre Species, som Jordebogens og Lenets Indkomst samt Leckinge og Junghofvits Ladegaardes Avl og Tilfødning beløber sig til ud over hans egen og ovennævnte Skolepersoners Genant, og ellers forholde sig dermed efter Kongens Missive derom, dateret Odense den 6. April 1632. Han skal ogsaa i de under Lenet liggende Ladegaardes Regnskaber lade indføre, hvor mange Traver Byg, Rug og Havre der avles, og hvor mange Læs Hø der indhøstes. [Iøvrigt med Artikl. 1 b—14, 16—20 og de nye Artikl. A og C]. Sj. R. 19, 24.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1632 at regne, for Tage Thott Andersen til Duege paa Sølvitsborg Slot og Len. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 12 geruste Heste. Han skal aarlig til Mortensdag levere Proviantskriveren for Københavns Slot alt Korn og anden Indkomst af Lenet efter Jordebogen ud over hans Genant og skal ellers forholde sig dermed efter Kongens Missive, dateret Odense den 6. April 1632. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Tage Thott Ottesen til Eriksholm med Udeladelse af den aarlige Leverance og ellers

med Artikl. 1—6, 8—14, 16—18, 20 og de nye Artikl. A og C]. Sk. R. 5, 42 b.

12. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1632 at regne, for Malte Juel til Giesinggaard paa Christianstads Len. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 8 geruste Heste. Han skal aarlig til Mortensdag levere Proviantskriveren for Københavns Slot alt Korn og anden Indkomst af Lenet efter Jordebogen ud over hans Genant og skal ellers forholde sig dermed efter Kongens Missive, dateret Odense den 6. April 1632. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Otte Marsvin til Dybæk, dog at Betalingen for hver Td. Havre er sat til $\frac{1}{2}$ Rdlr. i Stedet for 1 Rdlr., at Antallet af Faar og Lam er sat til 156 i Stedet for 155, endvidere med Udeladelse af den aarlige Leverance, men med Bibeholdelse af Indkøbet af Talg, og ellers med Artikl. 1—14, 16—18, 20 og de nye Artikl. A og C]. Sk. R. 5, 39.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1632 at regne, for Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, paa Christianopol Len. Han maa selv oppebære Tredjedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Han maa have fri Olden til sine Svin, naar Olden er. Han skal aarlig til Mortensdag levere til Proviantskriveren for København alt Korn og anden Indkomst af Lenet efter Jordebogen ud over hans Genant og skal ellers forholde sig dermed efter Kongens Missive, dateret Odense den 6. April 1632. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Falk Lykke til Skovgaard, dog at Betalingen for hver Td. Havre er sat til 3 Mark i Stedet for $2\frac{1}{2}$ Mark, endvidere med Udeladelse af den aarlige Leverance og ellers med Artikl. 4, 8—9, 11, 13—14, 16, 18, 20 og de nye Artikl. A og C]. Sk. R. 5, 36 b¹.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1632 at regne, for Tage Thott [Ottesen] til Eriksholm, Rigsraad, paa Malmøhus Len, Lundegaard, Dalby Kloster, Hagestedt Gaard og Gods, Børringe Kloster, Lindholms² Birk og andet tilliggende Gods.

¹ Tr. i Udt. i: Vedel Simonsen: Elvedgaards Hist. 1. H. S. 127. ² Sk. R. har: Lundholms.

Han skal holde Malmøhus i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde, som det sømmer sig en ærlig Riddersmandsmand. Til Underhold for sig selv, sine Svende og Slottets daglige Folk maa han oppebære følgende aarlige Genant: 550 Kurantdlr., $5\frac{1}{2}$ Læst 16 Tdr. Rug, 13 Læster Byg, regnet til 40 Tdr. i hver Læst Rug og 48 Tdr. i hver Læst Byg, $929\frac{1}{2}$ Td. Havre, 20 Tdr. Smør, 38 Køer, 31 Bolsvin, 52 Sider Flæsk eller 26 Dlr., 300 Faar og Lam, 300 Gæs, $915\frac{1}{4}$ Høns, 8 Tdr. salt Fisk og 388 Heste Gæsteri. Han skal lønne og underholde følgende Personer paa Ladegaardene: paa Børringe Kloster 1 Ladegaardsfoged, der skal have 12 Kurantdlr. i aarlig Løn og 3 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge, 1 Tilsynskarl, som skal tage Vare paa Vangene og som skal have 8 Dlr. om Aaret og 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge; paa Hageløse 1 Foged, der skal have 12 Kurantdlr. i aarlig Løn og 3 Dlr. om Maaneden i Kostpenge; paa Lindholm 1 Foged med 12 Kurantdlr. i Aarsløn og 3 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge. Endvidere skal der paa Børringe Klosters, Hageløses og Lindholms Ladegaarde til hver 50 Øksne holdes en Røgter, hvis Løn skal være 5 Sletdlr. om Vinteren og 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge. Tærskerne paa nævnte Ladegaarde skal betales pr. Pund og ikke bespises, men der skal gives dem desto mere for Pundet, eftersom man kan blive enig med dem om. Dersom de ikke kan faas paa disse Betingelser, skal der gives hver af dem 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge og desuden betales for Pundet som sædvanligt. Husmændene, som bor i Husene ved Vangene, skal være paa Vangene og derfor sidde fri for Hold og andet Dagsværk; hvor der endnu ingen Huse er bygget til nævnte Husmænd og Vangevogtere, skal de bygges snarest. Der maa ikke holdes flere Folk paa de nævnte Ladegaarde end her nævnt. Tage Thott maa oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst, Femteparten af Oldengælden og have fri Olden til sine hjemmefødte Svin paa Ladegaardene. Da Malmøhus Len er forøget med det Gods, som afdøde Fru Gøril Fadersdatter var forlenet med, maa han ud over den ham bevilgede Genant oppebære 30 Dlr. til en Ridefoged. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. Den aarlige Leverance, som indtil videre skal leveres Proviantskriveren ved Københavns Slot inden Mortensdag med sjællandsk Maal, fastsættes til: 10 Læster Byg, 6 Læster Byggryn, 800

Tdr. Havre, 40 Køer, 244 hvide Lam og Faar med Ulden, 240 Gæs og 208 Høns. Endvidere skal han aarlig i god Tid og til saa billig en Pris som muligt købe 50 Skippd. godt Flæsk og ligeledes sende det til Proviantskriveren. Han skal i Lenenes Skove lade hugge 2000 Læs Bulved og sende den ene Halvpart deraf, hvis det ikke altsammen straks kan bringes til Veje, til Københavns Slot saa snart som muligt paa Foraaret og Resten senest 14 Dage efter Mikkelsdag. Der skal være 10 gode kløvede Træer i hvert Læs eller, hvis Træerne ikke er kløvede, men runde, ligeledes 10 Træer i Læsset, hvert Træ i det mindste 1 sjæll. Alen vidt omkring. Af fornede Træer og Vindfælder, der mindst kan skade Skoven, skal han aarlig lade brænde 50 Læster Bøgekul, som skal indbindes i Elleris eller hvorledes det bedst kan ske og fremsendes ovenpaa Veddet under den samme Fragt. Iøvrigt skal han forholde sig efter Kongens Missive, dateret Odense den 6. April 1632. I Regnskaberne for de under Lenene hørende Ladegaarde skal han aarlig lade indføre, hvor mange Traver Rug, Byg og Havre der indavles og hvor mange Læs Hø der indhøstes. [Iøvrigt med Artickl. 1—14, 16—18, 20 og de nye Artickl. A, B og C]. Sk. R. 5, 54 b.

12. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1632 at regne, for Gabriel Kruse til Hiuflebiørg, paa Mariager Klosters Len og Gislum Herred. Af den visse Indkomst af Gislum Herred skal han aarlig til Mortensdag fremsende Korn og alle andre Species efter Jordebogen til Proviantskriveren for Københavns Slot. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 10. April 1631 for Tage Thott Andersen]. J. R. 8, 356.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1632 at regne, for Mogens Sehested til Holmbgaard paa Skivehus Len. [Ensllydende med Forleningsbrevet af 9. April 1618 for Knud Gyldestjerne]. J. R. 8, 359 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1632 at regne, for Jørgen Urne til Alslev, Danmarks Riges Marsk og Rigsraad, paa Vestervig Klosters Len. [Ensllydende med Forleningsbrevet af 6. Aug. 1629 for Hr. Jørgen Skeel]. J. R. 8, 355 b. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1632 at regne, for Niels Friis til Krastrup paa Sejlstrup Len. Han skal aarlig til Mortensdag fremsende til Proviantskriveren for København alt Korn og andre Species efter Jordebogen og al anden Indkomst

ud over hans Genant og ellers forholde sig dermed efter Kongens Missive, dateret Odense 6. April 1632. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 30. Juli 1629 for Reinholdt Heidenstrup]. J. R. 8, 357 b.

12. Juni (Kbhvn.). Miss. til Just Høg. Hans Christensen, Borger i Nykøbing, har berettet, at han for nogen Tid siden har faaet Kongens Bevilling til at faa sin Stifson Anders Martensen optaget i Sorø Skole. Da dennes Aar nu efter Fundatsen er forløbet, har Hans Christensen begæret, at hans Stifson endnu i en 2 Aars Tid maa blive paa Skolen, og har tilbudt at betale for hans Kost. Just Høg skal lade ham blive endnu i en 2 Aars Tid i Skolen, dog for Betaling og saaledes, at han har sit Tilhold udenfor Klostret. Sj. T. 25, 46 b.

— Miss. til samme om at lade denne Christen Jensen, Degn i Alsted, for billigt Stedsmaal faa en liden Bolig af Kronens Gods i Alsted Sogn, den første, som bliver ledig, og lade ham beholde den paa Livstid fri for Ægt og Arbejde, dog at han aarlig giver tilbørlig og sædvanlig Skyld og Landgilde deraf. Ligeledes skal han lade Christen Jensen faa Kronens Part af den første ledige Korntiende i Sorø Len til Fæste, dog ligeledes mod den sædvanlige aarlige Afgift. Sj. T. 25, 46 b. K.

— Miss. til Jørgen Urne om, at Adelens Bønder i Torup Sogn i Gyngø Herred, som har lidt Skade af Mus, skal være forskaanet for den sidst paabudte Pengeskat og Madskat ligesom Kronens Bønder sammesteds; dersom de har betalt noget af Pengeskatten, skal det tilbageleveres dem. Sk. T. 5, 503.

—¹ Aab. Brev, hvorved Enken efter afdøde Niels Meyer, forrige Byfoged i Middelfart, faar eftergivet 216 Speciedlr. 1 Sk. 1 Hvid, som den afdøde er blevet skyldig paa sit Regnskab som Byfoged. F. R. 3, 506.

— Miss. til Johan Friis og Anders Bilde. De har faaet Befaling² til at afkræve Arvingerne efter afdøde Hans Kaas

¹ F. R. har ved en Fejlskrift: Kolding. Brevet har først været dateret Kolding 25. (?) April; Datoen er senere rettet til 12. Juni, men man har da glemte at rette Stedet. ² 5. April 1632.

Værgemaaliet for afdøde Asmus von Ahlefeldts Døtre og give dem Kvittering derfor, men der staar ikke i samme Befaling, at Adressaterne igen skal have Kvittering derfor. Da afdøde Asmus von Ahlefeldts Døtre, Jomfruerne Margrette og Anne von Ahlefeldt, har faaet Bevilling¹ til at være deres egne Værger, skal disse give Adressaterne en saadan Kvittering. F. T. 4, 200.

12. Juni (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Pofvel Nielsen i Eskisgaard til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge en Sag, i hvilken hans Fader, Niels Madtsen i Volder, for nogen Tid siden er svoret manddød og fra sin Fred, fordi han med sin Kniv har tilføjet Bertel Jepsen, Borger i Lemvig, et Saar, af hvilket denne er død. Nævnte Sandemænds Tov er ikke stævnet inden 6 Ugersdagen af ham eller hans Slægt og Frænder. J. R. 8, 362 b.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har bevilget², at Bønderne i Koldinghus Løn, der resterer med Landgilde, som de ikke har kunnet yde for deres Armods Skyld i de Aar, da Gunde Lange til Brøning, Embedsmand paa Ørum Slot, var forlenet med Koldinghus Len, nu maa levere den Skæppe for Skæppe. Naar Gunde Lange eller hans Fuldmægtig lader denne Restance levere til ham, skal han modtage den og kvittere for den. J. T. 8, 397 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Randers om med det allerførste at skaffe Søfren Jensen Frost, Borgemester i Aarhus, og Anders Bertelsen, Borger sammesteds, forrige Forvaltere for Aarhus spanske Kompagni, de Penge, hvormed Adressaterne er i Restance af deres udlovede Indskud i nævnte Kompagni, for at de nævnte Forvaltere kan betale de Godtfolk, hos hvem de har optaget Pengene. Hvis det ikke sker, skal der optænkes andre Midler dertil. J. T. 8, 397 b.

— Miss. til Erik Juel og Christopher Friis. Mogens Sehested til Holmbgaard, Embedsmand paa Skivehus Slot, har berettet, at der i Møebierg Kirke³ staar 2 Brevkister under Forsegling, i hvilke der findes Ejendomsbreve paa Holmb-

¹ 23. April 1632. ² 19. Maj 1632.

³ Møborg S., Skodborg H.

Ordet: Kirke er glemt i J. T.

gaards Ejendom, om hvilken der nu paaføres ham Trætte, og har begæret, at disse Brevkister maa aabnes, og at der maa blive tilstillet ham, hvad der vedkommer ham til Forsvar af hans Ejendom. Adressaterne skal med det allerførste begive sig til Møbieerg Kirke, aabne de 2 Brevkister, udtage de Breve, som vedrører Holmbgaards Ejendom, tilstille Mogens Sehested dem og nedlægge en rigtig Reversal i Kisterne. Dog skal de interesserede advares derom, for at de kan møde til samme Tid, hvis de ønsker det. J. T. 8, 398.

12. Juni (Kbhvn.). Mageskifte mellem Erik Juel til Hundsbek, Landsdommer i Jylland, og Kronen. J. R. 8, 360 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jørgen Brahe til Hvedholmb og Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmænd paa Hagenskov Slot og Odensegaard. Da Gregers Krabbe til Torstelund, Embedsmand paa Hindsgavl Slot, har begæret 1 Gaard i Nøer Esterbølle, 1 Gaard i Kalshafve¹, 1 Gaard i Svenstrup, af de sidstnævnte 2 Gaarde dog kun Kronens Rettighed, 3 Gaarde og 1 Bolig i Eyelbyelunde, alle i Skovby Herred i Rugaards Len i Fyen, til Mageskifte for 3 Gaarde i Væde, 1 Gaard i Sadserup, 1 Gaard i Faarstrup, 1 Gaard i Ruve, 1 Gaard i Orredtslef, 1 Gaard i Faarsbøel, alle i samme Herred og Len, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard i Alse² i St. Hans Klosters Len, og da han efter Kongens Begæring yderligere har tilbudt en anden Gaard i Sadserup, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Rugaard, at være til Stede ved Besigtelsen. F. T. 4, 201.

— Miss. til Anders Bilde om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom. Da Gregers Krabbe efter Kongens Begæring yderligere har tilbudt Kongen 1 Gaard i Sadserud, skal Anders Bilde, naar Gregers Krabbe meddeler, hvilket Gods han begærer i Stedet for denne, overfor de gode Mænd, som foretager Besigtelsen, erklære, om dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 200 b.

¹ Kaalshave, Guldbjærg S., Skovby H. ² Allesø, Lunde H.

12. Juni (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin. Da Niels Krag til Trudsholmb, Landsdommer i Nørrejylland, har begæret 1 Gaard, kaldet Ormstrup, i Sael Sogn i Hovlbjærg Herred i hans Len [Dronningborg] til Mageskifte for noget Gods i Kol-dinghus Len, som Kongen har begæret af ham, skal Otte Marsvin snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt samme Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 398.

— Miss. til Mogens Sehested. Da Niels Krag til Trudsholmb, Landsdommer i Nørrejylland, har begæret 4 Gaarde og 2 Gadehuse i Volling By og Sogn, 1 Gaard, kaldet Aalbeckgaard, i Lime Sogn, 1 Gaard, kaldet Brunsgaard, i Nørlem By og Sogn, alle i Hindborg Herred i Salling, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Groufgaard, i Brøndum Sogn, og 1 Gaard¹ og 1 Gadehus i Groufve By i samme Sogn, 1 Gaard i Lybye By og Sogn, 1 Gaard og 1 Bol i Jeberg By og Sogn og $\frac{1}{2}$ Gaard i Nødbye² i Balling Sogn, alle ligeledes i Salling, skal Mogens Sehested med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Skivehus]. J. T. 8, 398 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Da Christen Krag til Lydomgaard har begæret 1 Gaard i Lydomb By, 3 Gaarde i Rarup³, alle i Lydomb Sogn, 1 Gaard i Lønne By og Sogn, 1 Bol i Husted⁴ i Kvang Sogn, alle i Vester Herred i Riberhus Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Kiergaard, $1\frac{1}{2}$ Gaard og 3 Bol i Nørtarp og 1 Gaard i Adtsbøl By, alle i Streløv Sogn i Nørre Herred, alt i Lundenæs Len, men efter hans Foregivende saa nær Riberhus, at de er ligesaa belejlige for dette, og, saafremt dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Jordegods sammesteds, skal Hr. Albrekt Skeel med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 399.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Jørgensen, Raadmand i Mariager, og hans Hustru Margrette

¹ Der nævnes kun Beboerens Navn. ² Nyby, Balling S., Rødding H. ³ Rærup, Lydum S., V. Horne H. ⁴ Husted, Kvong S., V. Horne H.

Lambredsdaatter, paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Uldis Sogn i Gislum Herred, hvoraf der aarlig af Kronens Part skal svares 2¹/₂ Pd. Rug, 2 Pd. Byg og ¹/₂ Pd. Havre i Afgift til Kronen og af Kirkens Part det samme til Uldis Kirke. Afgiften til Kronen skal leveres inden Fastelavn paa Mariager Kloster, Afgiften til Kirken til Kirkeværgerne. Udt. i Tb. 124.

U. D. og St.¹ Aab. Brev om jordegne Bønders Skovhugst i Rugaards Len. (Ensydende med det aabne Brev om samme Sag af 5. Febr. 1615). Udt. i F. R. 3, 506 b.

13. Juni (Kbhvn.). Miss. til Just Høg om at optage Peder Eskesen, Søn af Hr. Eske Jørgensen i Bramming, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 25, 47 b.

— Miss. til Frederik Reedtz og Dr. Hans Reisner om at undersøge en Klage fra Præsten i Rønnebeck² om nogen Indkomst og Rettighed, som for nogen Tid siden er fravendt ham. [Ensydende, mutatis mutandis, med Miss. af 8. Juni 1632 om Præsten i Nidløse]. Sj. T. 25, 47. K.

— Lignende Miss. til Hendrik Hvitfeldt og Dr. Mads Jensen om at undersøge en Klage fra Præsten i Ilstrup³ om nogen ham frataget Indkomst og Rettighed. Sk. T. 5, 503 b⁴.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Borkard Rud til Sæbyegaard at lade bygge et Kapel ved Halsted Kirke til sin Begravelse, da der ikke er mere Plads i hans afdøde Forældres Begravelse. Han maa paa sin egen Bekostning bryde Hul Norden paa Kirkemuren ved den gamle Begravelse og lade gøre en ny Begravelse dér udad paa Kirkegaarden med et Kapel. Den skal følge ham og hans Arvinger og ingen anden. Sm. R. 5, 140 b. K.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel om at lægge alt det Gods

¹ Indført imellem 12. og 14. Juni 1632. ² Jens Mortensen, Sognepræst til Rønnebæk, Hammer H. . ³ Niels Didriksen Sverkmænd i Ilstrup, Færs H. ⁴ Udt. af dette Miss. har været tilføjet paa Konc. til Sj. Miss. 13. Juni 1632 ovfr., men er atter slettet.

i Riberhus Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Erik Juel til Hundsbeck, ind under dette Len. Udt. i J. T. 8, 398 b.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa og Hans Lindenov. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at taksere, hvad enhver af Kronens Bønder i Solberg, Hafverbiørg, Blesinge, Bildsøe og Hammeldrupgaard og en Bonde i Aarslef kan yde i aarlig Landgilde efter deres Sæd og Brug, saa at Gaardene kunde blive ved Magt. Af deres til Kancelliet fremsendte Erklæring har Kongen set, at de har gjort Overslag over, hvor meget Bønderne kan taale at yde, men da dette er en for stor Formindskelse af Kongens Indkomst, skal de atter begive sig til de nævnte Steder og fastsætte et andet lideligt Afslag paa de nævnte Gaardes Landgilde, saa at Kongen ikke skal lide for stor Skade og Bønderne dog kan blive ved Magt, og saaledes at de Gaarde, som er øde, kan blive besatte, alt under Forbehold af Kongens Godkendelse. Sj. T. 25, 47 b. K.

— Miss. til Malte Juel. Borgemestre og Raad i Christianstad har berettet, at der til stor Skade for Byen gøres Tilførsel til Aaahus, at der sker Køb og Salg dér, og at der baade i Aaahus og i Væ drives Haandværk af Grov- og Kleinsmede, Skræddere, Skomagere, Buntmagere, Glarmestre, Folk, som brygger og sælger Øl og falholder Vin og andet. Da Christianstad skal udstaa Indkvartering, betale Skat og bære anden Byes Besværing og Tynge, skal Malte Juel alvorligt forbyde og aldeles afskaffe alt Køb, Salg, Haandværkerhaandtering og Brug i Aaahus og Væ, da det alene tilkommer Borgerne. Dersom nogen vil bo dér, skal de ernære sig af deres Avl; de andre, som vil drive Brug og Handel og ernære sig af Haandværk, skal flytte til Christianstad og dér skatte, skylde og bære Tynge som andre Borgere dér i Byen. Ligeledes skal Malte Juel alvorligt befale de Prammænd, som Borgerne har fornøden, uden Modsigelse for Betaling at føre Gods imellem Christianstad og Aaahus samt til og fra Skibsbroen. De, som af Borgemestre og Raad i Christianstad betros til paa Byens Vegne at have Tilsyn med Maal, Vægt eller i andre Maader, som bor i Aaahus og er-

¹ 23. Marts 1630.

nærer sig af Søen og Pramhandel, skal staa under Christianstads Jurisdiktion og bære Tynge med Byen, for at det desto bedre kan forordnes, hvilken rimelig Løn og Betaling de bør have derfor baade af Ud- og Indlændinge, som besøger denne Havn, og der skal holdes derover, for at ingen skal kunne besvære sig, og for at der ikke skal ske noget imod Byens Privilegier. Sk. T. 5, 503 b¹.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Malte Juel om at sende en Person i Christianstads Len, ved Navn Hogen Ørnenes, som har hugget ulovligt i Kronens Skove og derfor sammen med andre, som har begaaet samme Forseelse, er dømt til at aftinge, men som ikke vil gøre det, til Bremerholm. Sk. T. 5, 504 b.

— Miss. til Claus Gagge [Holgersen] om ved første Lejlighed at overtage Værgemaal for sin Søster Jomfru Birrete Gagge. Klaus Gagge Andersen til Arløse har haft det siden Skiftet efter deres Forældre², men efter Loven er Adressaten hendes rette Lavværge. Sk. T. 5, 504 b.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Sophia Kaas faar Bevilling til selv at være raadig over sit Jordegods og selv gøre sig det saa nyttigt, som hun bedst kan. Udt. i F. R. 3, 506 b.

— Aab. Brev om, at Jomfru Anne Vesteni maa sælge sin Part af Strandet Hovedgaard med Jost Friis til Vasker- gaards Samtykke, dog at de Penge, som faas derfor, anvendes til hendes nødtørftige Brug. J. R. 8, 362 b.

— Miss. til Jost Friis. Da Kongen har givet Jomfru Anne Vesteni Bevilling til at sælge sin Part i Strandet Hovedgaard med Adressatens Raad og Samtykke, skal han paase, at hun anvender de Penge, som hun faar derfor, til hendes Nytte og Fremtarv og ikke til Unytte. J. T. 8, 399 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen om at lade Kronens Bønder paa Alrød være forskaanet for Halvparten af Land-

¹ Tr. i Udt. paa Svensk i J. L. Gillberg: Christianstads län S. 7. ² Holger Gagge Klavsen († 6. Marts 1630) og Beate Ulfeldt Jønsdatter († 11. Marts 1630).

gilden for 1631, saaledes som Kongen har bevilget dem, og føre det til Regnskab. J. T. 8, 399 b.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Ebbesen om, at han maa lade skyde 2 store Dyr og 4 Raadyr til sin Hustrus¹ Begravelse. Han skal lade Skovrideren dér skaffe sig dem, dog mod Betaling, og føre det til Regnskab. J. R. 8, 400.

— Miss. til Sigvort Gabrielsen. Denne Hans Davidsen², som holder til i Slagelse, har berettet, at afdøde Jomfru Mette Lykke paa Daniel Bildt til Hafslunds Vegne har lovet Formynderen for Hans Davidsen, da denne selv endnu var umyndig, 300 Rigsdlr. in specie som Afsoning for det Drab, som Daniel Bildt har begaaet paa Hans Davidsens Broder, men at der endnu resterer 125 Sletdlr., som ikke er betalt, skønt Andrageren har anvendt stor Bekostning derpaa med Rejser og ofte har krævet Pengene af Daniel Bildt, der har holdt ham hen med adskillige Udflugter og ikke har villet betale ham. Adressaten skal hjælpe Hans Davidsen til Rette hos Daniel Bildt, saa at denne straks uden videre Ophold betaler ham og han ikke herefter skal kunne beklage sig. N. T. 5, 216.

— Miss. til Niels Krag og Gunde Lange. Da Axel Juel til Volstrup, Kongens Sekretær, har begæret 2 Gaarde, kaldet Borberggaard og Kvistgaard, i Borberg Sogn i Hjerm Herred, 2 Gaarde, hvoraf den ene er en Selvejergaard, og 2 Bol, af hvilke det ene er halvt jordegent, halvt Fæstegods, i Tinkerdal i samme Sogn i Ginding Herred, alle i Lundenæs Len i Nørrejyland, til Mageskifte for 1 Gaard i Bylund, 1 Gaard i Gaasekier, begge i Giefve Sogn³, 2 Gaarde, af hvilke den ene kaldes Arrevad, i Kirkebye, 1 Gaard og 3 Boliger i Lundtfoed og 3 Gaarde i Graarup, alle i Brand Sogn i Nørvang Herred i Koldinghus Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 399.

15. Juni (—). Miss. til samme. Da Fru Ingeborg Parsberg, Enke efter Ifver Juel til Villestrup, har begæret Gaardene

¹ Lisbet Arenfeldt Hansdatter. ² Kaldes i et Miss. af 31. Marts 1634 Hans Davidsen Svegin. ³ J. T. har, ligesom i Miss. af 26. Febr. 1632 om samme Mageskifte, oprindeligt kun haft: Giefve Sogn, men derefter er der over Linjen tilføjet: og Brand.

Provstgaard med et Bol ved Tinget, Morup og Tinggaard, alle i Veirum Sogn, Bierregaard med 1 Bol, kaldet Lille Bierre, og Ballegaard, alle i Siir Sogn, og Staveldal i Naur Sogn, alle i Hjerm Herred i Lundensæs Len i Nørrejylland, til Mageskifte for 2 Gaarde og et Gadehus i Øster Ølbye i Ølbye Sogn, 1 Gaard i Bierte By i Sael Sogn, alle i samme Herred, og 1 Gaard, kaldet Tøystrup, i Ødum Sogn i Nørre Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 400.

15. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at give Møde paa Kongens Vegne, naar han advares derom, naar Niels Krag til Trudsholmb, Landsdommer i Nørrejylland, og Gunde Lange til Brening foretager ovenstaaende Besigtelser til Mageskifte mellem Fru Ingeborg Parsberg til Villestrup, Ifver Juels Enke, og Kronen og mellem Axel Juel til Volstrup, Kongens Sekretær, og Kronen. J. T. 8, 400.

— Forleningsbrev for Børge Juel til Lunggaard, Skibshovedsmand, paa det efter Jørgen Schult til Hardenborch, Kongens Hofraad, ledige Kannikedomme i Roskilde Domkirke. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 19, 32 b.

16. Juni (—). Miss.¹ til Rentemestrene. De skal indtil videre hvert Kvartal, fra den 3. April 1631 at regne, lade Vivike Kruse faa 125 Speciedlr., hvilket de skal føre til Regnskab. Sj. T. 25, 48.

— Skøde til M. Poufvel Andersen, Sognepræst til Assens og Kierndrup Sogne og Herredsprovst i Baag Herred, paa en Kronens Gaard i Assens for Østergade, strækkende sig i Øster og Vester, med den østre Ende imod Adelgaden og med den vestre Ende imod Stranden, mod Nord op ad Kongens Boder, mod Syd op til Poulf Brocks Gaard, med Gaardsrum, Laderum, Have og paastaaende Bygninger. F. R. 3, 506 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Kronens Bønder paa Mors har berettet, at de er ude af Stand til at udføre det Arbejde, som paalægges dem med Tørvegravning og andet Arbejde til Hald Slot paa Grund af den lange Vej, som de har til Slottet, og har tilbudt i Fællesskab hvert Aar at give 100

¹ Jvfr. ndfr. 19. Juni 1632.

Speciedlr. i Stedet og erlægge dem, naar det paaeskes. Adressaten skal lade Morsingerne erlægge disse Penge aarlig paa Hald Slot paa de Tider, da Arbejdet skal gøres, og siden leje Folk til at udføre Arbejdet. De to Mænd, som har suppliceret paa Morsingernes Vegne, skal nu straks kavtionere for disse Penge her i Byen. Dog skal Bønderne befordre Kongens og Lensmandens Folk, naar de tilsiges herom, hvilket ikke omfattes af ovenstaaende. J. T. 8, 401.

16. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Else Søfren Skrivers i Kolding paa Hart Sognetiende, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørte Rug, 8 Ørte Byg og 2 Ørte Havre i Afgift til Koldinghus. Udt. i Tb. 124.

17. Juni (—). Kvittansiarum til Rentemester Jørgen Vind til Gundestrup, der i Overværelse af Frants Rantzau til Rantzausholm, Rigens Hofmester, og Hr. Christen Friis til Kragerup, [Kongens] Kansler, har gjort Kongen Regnskab for Kongens Omslagshandel og Udretning, som han paa Kongens Vegne har forvaltet i Kiel til Helligtrekonger 1632. Han har efter sit Regnskab modtaget Pengesummer fra Rentekammeret i København, fra Kongens Len og Amter i Fyrstendømmet Holsten, fra de holstenske tilfornordnede Indnehmer¹ det, som Adelen sammesteds havde lovet at kontribuere til Kieler Omslag, fra Hendrik Rantzau til Schmol, Raad i Holsten og Embedsmand paa Rendsborg Slot, en Pengesum, som Kongen selv havde ladet nedsætte dér, og endvidere ført til Indtægt de Penge, som Hendrik Rantzau paa Kongens Vegne har optaget paa Rente til dette Omslag efter 2 Hovedbreve, det ene udstedt af Kongen selv, det andet af Danmarks Riges Raad, hvilke Penge ialt udgjorde en Indtægt af 195,431 Rdlr. 14 Sk. 1½ Pend. lybsk, hver Daler beregnet til 48 Sk. lybsk. Heraf har han efter Kongens Anordning betalt: 5000 Rdlr. Hovedstol og 300 Rdlr. i Rente deraf for 1 Aar, som Kongen skyldte Syle von Tinen, endvidere til Jokum Rantzau til Putlos 3000 Rdlr. Hovedstol med 180 Rdlr. i Rente for 1 Aar, til Hans von der Wisch 3000 Rdlr. Hovedstol med 540 Rdlr. i Rente for 3 Aar, til Vulf v. Buchwald paa de Haselauske Arvingers Vegne 4000 Rdlr. Hoved-

¹ Tysk: Einnehmer, Oppebørselsbetjente.

stol med 240 Rdlr. i Rente for 1 Aar og til Daniel v. Buchwald til Schirensøe 13,700 Rdlr. Hovedstol med 719 Rdlr. 12 Sk. lybsk i Rente, hvilke Hovedstole med Renter udgør ialt 30,679 Rdlr. 12 Sk. lybsk, for hvilke Jørgen Vind har indløst Kongens derfor udstedte Hovedbreve, som han nu har leveret fra sig. Desuden har han ført til Udgift 15,984 Rdlr., som han efter Kongens Befaling har betalt til en Del holstenske Adelige som Renter for 1632 af de Hovedstole, som Kongen endnu er dem skyldig. Fremdeles har han betalt de holstenske Raader og Omslagsforvaltere 6,012 Rdlr., hvilket er deres aarlige Løn. Endvidere har han betalt til Keye von Ahlefeldt til Mielbeck Afdrag paa Betalingen for det Gods, som Kongen har købt af ham, til Christian Pentz, Guvernør i Fæstningen Glückstadt, og Oberst Bernt Geist en Del af deres Besolding, til Vulf v. Buchwald Restance paa hans Afregning, til en Del holstenske Raader og andre for Udlæg i Kongens Hverv og Bestilling, fremdeles til en Del Købmænd Betalingen for en Del Varer, som de har leveret til Kongens Behov, samt til andre efter Kongens ham medgivne Instruks, samt endelig indleveret en Sum Penge i Rentekammeret i København og betalt sin Fortæring paa samme Rejse, hvilke Poster ialt udgør 142,756 Dlr. 2 Sk. 1½ Pend. lybsk. Jørgen Vind blev aldeles intet skyldig¹. Sj. R. 19, 33.

17. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Augustinus Eble i Odense uden Indfæstning faar overdraget paa Livstid Nesbyehofvid Mølle, som ligger til St. Hans Kloster i Odense, og som Lauridts Nielsen nu bebor, naar den bliver ledig; dog skal han give den sædvanlige Landskyld og bygge og forbedre Møllen tilbørligt. F. R. 3, 507 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling til aarlig at skaffe adskillig Fetalje fra Hagenskov Slot til Provianthuset. Da han beretter, at Lenets Indkomst ikke forslaar hertil, skal han, hvis Lenets Indkomst

¹ Indtægten er dog 12 Sk. større end Udgiften. ² Formentlig 6. April 1632. Nedenunder er skrevet: Den 5. Decembr. 1632 blev [af] Jørgen Brahe igen leveret det forrige Brev, som sig paa dette refererer, dateret Odense den 6. Aprilis 1632.

ikke er tilstrækkelig, aabne Toldkisten og af den udtage, hvad der er fornødent. F. T. 4, 202 b.

17. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kirstine Pedersdatter, Enke efter Hendrik v. Füren, Borgerske i København, faar Eneret til at holde en Vinkælder i Nykøbing med Rhinskvin og alle andre Slags Vine, fransk Vin undtagen. Hun skal holde gode, uforfalskede Vine og sælge dem for en billig Pris under Fortabelse af denne Benaadning. Sm. R. 5, 141. K.

— Kvittansiarum til Arvingerne efter Hans Ofverberg, forrige Rentemester og Sekretær hos Kongens Moder, afdøde Dronning Sophia, paa alle hans Regnskaber, da de nu har gjort Regnskab for alt, hvad han har haft under Hænder at forestaa. Sm. R. 5, 141 b. K.

— Miss. til Holger Bilde. Det tillades ham efter hans Begæring i nogen Tid at begive sig til Jylland for at forrette sine Hverv dér, dog at han saa snart som muligt begiver sig tilbage. Kongen har befalet Erig Stensen til Stensgaard at sidde i Landsdommers Sted i hans Fraværelse. Sm. T. 6, 350¹.

— Miss. til Erig Stensen. Da Kongen har tilladt Holger Bilde, Landsdommer i Falster, efter hans Begæring i nogen Tid at begive sig til Jylland for at forrette sine Hverv dér, skal Erig Stensen i hans Fraværelse sidde i Landsdommers Sted. Sm. T. 6, 350.

— Aab. Brev om, at Pofvel Pedersen af Alrød, som for nogle Aar siden har forset sig i Lejermaal med en Kvindeperson, med hvem han var beslægtet i 3. Led, og derfor har aftinget med Befalingsmanden og siden har holdt sig fra Landet, faar eftergivet denne Forseeelse og maa bo, hvor han lyster. J. R. 8, 363.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel om ved første Lejlighed at registrere alle Hald Slots Breve under deres Haand og indsende Registret² til Kancelliet. J. T. 8, 401.

¹ Sm. T. har ved en Fejlskrift i Dateringen Aarstallet 1633. ² Det er ikke klart, om det er Brevene eller Registret, der skal indsendes. J. T. har kun: og udi vores Kancelli indskikker.

17. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne, Hr. Albrekt Skeel, Jens Juel og Otte Skeel om at samles i førstkommende Juli Maaned ved Svabestad, undersøge, hvilken Skade Opstøvningen har gjort dér, og siden dømme derom efter Unionen og efter den yderligere Instruktion, som medgives dem. J. T. 8, 401.

— Miss. til Eyler Qvitzov, Otto Brahe, Jørgen Brahe og Falk Gjøe. Da Fru Birgitte Brockenhuus til Urup, Jacob Ulfeldts Enke, har begæret Kongens Befaling til gode Mænd om at være til Stede, naar der holdes Skifte mellem hende og hendes Børn efter hendes afdøde Husbonde, gives der dem Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at indstævne alle Arvingerne med deres Værger og Fuldmægtige for sig, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Dersom nogen af Arvingerne, deres Værger eller Fuldmægtige ikke møder efter lovligt Varsel til den bestemte Tid og Sted, skal Adressaterne alligevel skifte mellem alle Arvingerne, afsætte den Udeblevnes Lod og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. F. T. 4, 202 b.

— Miss. til Chrestopher Basse og Gregers Høg. Da de efter Kongens Befaling¹ har forseglet og indsat afdøde Jacob Ulfeldts Gods, Breve og andet paa Egeskov, skal de snarest begive sig dertil og i Nærværelse af Arvingerne, som de skal citere derhen, optage Forseglingerne og udtage og registrere Jordebøger, Lodder, Skøder og andre Breve, som vedkommer samme Skifte. Dersom nogen af Værgerne efter Tilsigelsen ikke møder til den bestemte Tid og Sted, skal Adressaterne alligevel fuldføre denne Befaling i de mødtes Nærværelse. F. T. 4, 203 b.

— Miss. til Hændrik Rantzau om at paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Ulfeldt, Enke efter Pofvel Ramel, medens Skiftet efter hendes afdøde Fader Jacob Ulfeldt staar paa. F. T. 4, 203 b.

18. Juni (—). Aab. Brev om, at da der er opstaaet Trætte mellem afdøde Jacob Ulfeldts, Rigens Kanslers, Enke Fru

¹ U. D. og St. 1630, se S. 281.

Birgitte Brockenhuus og hendes Børn om Skiftet efter ham, bestemmer Kongen, at der skal forholdes efter det Forslag, som Danmarks Riges Raad efter Begæring har fremsat herom, saaledes, at hver af de 4 Brødre Knud, Frandt, Laurids og Corfidts Ulfeldt, som har faaet Penge til deres Rejser, medens Faderen levede, til deres 5 Brødre, som ikke har faaet saa meget, skal udlægge 2000 Rdlr. Da der ogsaa bør tilvejebringes Lighed mellem deres 5 Søstre, har deres Moder Fru Birgitte Brockenhuus tilbudt at give de 2 Døtre, som endnu er ugifte, samme Udstyr, som deres gifte Søstre har faaet. Dersom Fru Birgitte Brockenhuus af sit eget vil give de 2 ugifte Søstre 2000 Rdlr. som deres hele Udstyr og til de 2 gifte, nemlig Jesper Friis's¹ og Otte Krafses² Fruer, hver 1000 Rdlr., hvori hun dog først skal korte det, som hun allerede har givet de to i saa Maade, skal der ogsaa godtgøres 2000 Rdlr. i Udstyret for Fru Anne Ulfeldt, Pofvel Ramels Enke, der allerede tilforn ikke alene har faaet langt større og bedre Udstyr end hendes Søkende, men ogsaa har faaet Penge og anden Formue til et ret stort Beløb; hvad hun har faaet ud over dette Beløb, skal kortes i hendes Lod, med mindre hun vil nøjes med, hvad hun allerede har faaet. Deres Frænder skal rette sig herefter, naar Skiftet holdes. F. R. 3, 508.

18. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om Forbedring af Præstekald i Sjællands Stift. Sj. R. 19, 35. (Tr.: Dsk. KL. III. 210 ff.).

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om at afgive 3 Pd. Korn af Ubye Kirketiende og af Kapitlets anden Indkomst 11 Pd. Korn til Forbedring af de Præstekald, der er saa ringe, at de behøver Forbedring, nemlig: Sognepræsten til Trænebye³ 1½ Pd. Korn, Sognepræsten til Øfre ved Dammen⁴ 2 Pd. Korn, Sognepræsten til Faareveile 3 Pd. Korn, Sognepræsten til Sylle-rød 2 Pd. Korn, Sognepræsten til Nestelsee 2 Pd. Korn og Sognepræsten til Kornerup 3½ Pd. Korn. Kapitlet skal straks anvise dette Korn til Dr. Hans Reisner, Superintendent over Sjællands Stift. Sj. T. 25, 75.

¹ Elsebet.

² Birgitte.

³ Fejlskrift for: Tjæreby.

⁴ Rødovre.

18. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om Forbedring af Præstekald i Lunds Stift. Sk. R. 5, 47 b. (Tr.: Dsk. KL. III. 212 ff.).

— Aab. Brev om Forbedring af Præstekald i Fyens Stift. F. R. 3, 509. K. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III. 206 ff. Hofmans Fundat. XI. S. 260 ff.).

— Aab. Brev om Forbedring af Præstekald i Ribe Stift¹. J. R. 8, 366. K. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: Dsk. KL. III. 218 ff. Hofmans Fund. IV. 562 ff.).

— Aab. Brev om Forbedring af Præstekald i Aarhus Stift. J. R. 8, 363. K. (Tr.: Dsk. KL. III. 215 f. Hofmans Fund. III. 53 f.).

— Aab. Brev om Forbedring af Præstekald i Viborg Stift. J. R. 8, 364. K. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: Dsk. KL. III. 217).

— Aab. Brev om Forbedring af Præstekald i Vendelbo Stift. J. R. 8, 365. K. (Tr.: Dsk. KL. III. 217 f.).

— Miss. til Bisperne i Danmark. Der tilsendes dem ovenstaaende Fortegnelser over Forbedringer af de ringe Kald i deres Stift i Henhold til deres Forslag. De skal henvende sig med den til Lensmændene og dem, som det vedkommer, give dem og de Præster, hvis Kald forbedres, en bekræftet Genpart af den og siden henlægge den i god Forvaring i Stiftskisten. Sj. T. 25, 50. K. Orig. (til Dr. Jens Dinesen, Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

— Oprejsningsbrev for Aage Pedersen til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa Jacob Fisker i Svogersløf, som Nyarsaften sidstforleden blev dræbt imellem København og Roskilde, hvilken Sag ikke er blevet forfulgt paa fersk Fod. Sj. R. 19, 34 b.

— Livsbrev for Thygge Christensen, Skibshovedsmand, paa den ene Halvpart af Kundbyegaard i Castrup Trening i Hammer Herred i Vordingborg Len, som Laurits Clemensen er fradød. Endvidere maa han udminde Bonden paa den anden Halvdel af Kundbyegaard, hvis denne vil gaa ind derpaa, og siden bruge hele Gaarden fri for Fæste, Afgift, Ægt og Arbejde,

¹ Overskriften har: Riberhus Len.

dog skal han forblive i Kongens Tjeneste og forholde sig efter sin Bestalling. Han skal være forpligtet til at bygge og forbedre Gaarden. Sj. R. 19, 34 b.

18. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorefter Hr. Niels Christensen, som for nogen Tid siden er blevet kaldet til Stillinge Kald i Antvorskov Len, men som „for nogen Tilfælde“ er kommet derfra, maa befordres til Kapellaniet i Giesløf i Løve Herred, dersom Sognepræsten behøver en Kapellan og Hr. Niels Christensen kendes dygtig dertil. Sj. R. 19, 35. (Tr.: Dsk. KL. III. 206).

— Mageskifte mellem Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, og Kronen. Sj. R. 19, 36 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Fru Karren Rostrup. Hun skal alvorligt tilholde Kronens Bønder at søge Kronens Mølle Holles Mølle¹ efter Forordningen om Kronens Møller. Sj. T. 25, 48. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Kongen har bevilget, at Frands Rasmusen, Hans Svensen, Hans Ifversen, Jens Hansen, Anders Nielsen, Hans Bagge, Rasmus Jensen og 1 Ødegaard i Hølbye², Hans Jensen i Gryderup og Oluf Pedersen i Nebelle, alle i Antvorskov Len, paa Grund af deres Armod og stor Misvækst, som de har lidt paa deres Korn forgangen Aar, maa forskaanes for den Landgilde, med hvilken de resterer for nævnte Aar. Ventsel Rotkirk skal føre det til Regnskab. Sj. T. 25, 48. K.

— Miss. til Frederik Urne. Christen Grubbe til Lystrup har berettet, at der den 8. Juli 1588 er foretaget Skifte efter afdøde Fru Mette Rosenkrantz til Valløf mellem afdøde Oluf Rosensparre til Skarholt paa egne Vegne og afdøde Preben Gyldenstjerne til Vosborg paa hans Datters Fru Jutte Gyldenstjernes Vegne, hvorved der efter Lod tilfaldt denne nogle Jorder og Grunde i Helsingør. Christian Grubbe har tit forlangt Oplysning om disse Jorder og Grunde, for at hans Rettighed deraf maatte blive ham følgagtig, men har hidtil ikke kunnet faa det. Han ved, at nogle af dem, som har samme Jorder i Brug, med

¹ Holløse Mølle, V. Flakkebjærg H., Saltø Len. Paa K. er skrevet: om Niels Møller i Holles Mølle. ² Hulby, Taarnborg S., Slagelse H.

noget af deres Afgift har ladet gøre Opbud til Landstinget, men de har ikke stævnet ham dertil, som de var pligtige overfor deres rette Jorddrot, og han har derfor begæret Kongens Befaling til Frederik Urne om, at denne skal tilholde Borgemestre og Raad i Helsingør at give beskrevet fra sig, hvor mange af de Oxers Jorder og Grunde, der er dér, hvem der dengang havde dem i Brug og hvem der nu har dem i Brug. Frederik Urne skal tilholde nævnte Borgemestre og Raad at give beskrevet fra sig, hvor mange af de Oxers Jorder og Grunde der er dér, hvem der havde dem i Brug, da Skiftet stod, hvem der siden har haft dem i Brug, hvem der nu har dem i Brug, hvor de er beliggende og hvor meget enhver Jord skylder, og indsende Erklæring derom til Kancelliet, for at den kan sammenlignes med Lodden. Sj. T. 25, 48 b. K.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz om at rejse Paatale om en Bloddømme over nogle Mennesker, som er blevet henrettede ved Fakse Herredsting i Tryggvælde Len. Tyge Brahe til Taastrup, der nu er Embedsmand paa Tryggvælde Gaard, skulde ellers have forfulgt denne Sag, men en af de 8 bedste Mænd er Tyge Brahes Tjener og bør derfor forsvares af denne som hans Husbonde. Sj. T. 25, 49 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Kongen har for nogen Tid siden¹ forundt Niels Trolle til Troldholmb Vendsløf Kirketiende under Antvorskov Len til Mageskifte for noget Gods. Da denne Tiende har ligget til Hospitalet i Slagelse, skal Ventsel Rotkirk i Stedet for den til Hospitalet udlægge Karebeks Kirketiende, men da denne er $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $\frac{1}{2}$ Pd. Byg ringere end Vendsløf Kirketiende, skal dette Korn aarlig leveres til Hospitalet af Antvorskov Lens Indkomst. Sj. T. 25, 50. K.

— Aab. Brev, hvorved det bevilges, at Hr. Hendrik Hansen, som en Tid lang har været Medtjener hos afdøde Hr. Hans Kielsen til Søfde og Blenterup Sogne, hvor der nu er kommet en Sognepræst, der ikke agter at holde Kapellan, maa faa det første ledige Præstekald i Sjælland eller Skaane, dog at alting gaar rigtigt til efter Ordinansen og andre kongelige Forordninger om Kald. Sk. R. 5, 50.

¹ 20. Dec. 1630.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Han har begæret at underrettes om, hvilken Pension der maa gives Mickel Jungmand¹, Bygmester dér paa Fæstningen [Varberg]. Kongen tillader, at der gives ham 6¹/₂ Speciedlr. om Maanedn. Sk. T. 5, 504 b.

— Miss. til Otto Thott. Da Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, med det allerførste agter at skifte sit Jordegods mellem sine Børn, skal Otto Thott rette sig efter at møde paa Skiftet og paa Knud Gyldenstjernes Datters, Jomfru Jutte Gyldenstjernes, Vegne paase, at der paa samme Skifte i alle Maader vederfares hende, hvad der er Ret, modtage hendes Lod og siden levere den forsegleet til Knud Gyldenstjerne. Hvis Otto Thott paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal der i hans Sted tiltages en anden god Mand. Sj. T. 25, 49 b.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt om at møde paa ovennævnte Skifte for de 2 Sønner af Knud Gyldenstjerne, Peder og Arild Gyldenstjerne, som er udenlands, og paase, at der kun vederfares dem, hvad der er Ret i alle Maader, modtage deres Lodder og siden levere disse forseglede til Knud Gyldenstjerne. Sk. T. 5, 505.

— Aab. Brev om, at Emmicke Petersen maa lade paagribe Hans Rasmussen, tidligere i Odense. Hans Rasmussen har for nogen Tid siden overfaldet ham og er for denne Gerning af Claus Brockenhuus, Landsdommer i Fyen, dømt fredløs, og denne Dom er stadfæstet ved Hæredagsdom. Dersom Hans Rasmussen findes i et Len, skal vedkommende Lensmand lade ham paagribe og sende ham fængslet til Bremerholm. F. R. 3, 507.

— Skøde til Claus Daa til Baarebye, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, paa 1 Gaard i Freude² By og Sogn i Aasum Herred i Fyen. F. R. 3, 507 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jørgen Brahe. Da Kongen paa det nu med ham foretagne Mageskifte bliver ham skyldig 10 Tdr. 2¹/₂ Skp. ¹/₂ Halvfjerd.³ i Landgilde og 22¹/₂ Td. 2 Skp. 1 Fjerd. i Ejen-

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Jugmand.
modentlig Fejlskrift for: ¹/₂ Fjerd.

² Fravde.

³ For-

dom, skal Jørgen Brahe med det allerførste erklære, hvor han begærer Vederlag i Kronens Gods herfor. F. T. 4, 204.

18. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det tillades denne Giertrud Nielsdatter, Enke efter Peder Pedersen i Lindese, at nedbryde og føre til Rudkøbing 10 Fag Stuehus med Tag, Tømmer og Sten, som hendes Husbonde forrige Aar har ladet bygge paa den Gaard, som de beboede. Hun har Samtykke dertil af den Bonde, som nu bebor Gaarden. Sm. T. 5, 141 b. K.

— Aab. Brev, hvorved disse Brevvisere Jacob Simensen og Laurits Hansen, som for nogen Tid siden har mistet en Skude, som er frataget dem under Rostock, og som har faaet Afslag paa deres Begæring om at faa Skuden igen, faar Bevilling til at arrestere denne Skude, hvor den kan findes i Kongens Lande. Siden skal der ske dermed, hvad der er Lov og Ret. Sm. R. 5, 142. K.

— Stadfæstelsesbrev paa den af Lensmanden, Superintendenten og den øvrige Gejstlighed i Nykøbing i Mors trufne Ordning for Hospitalet i Nykøbing i Mors. Da Hospitalet i den forløbne vanskelige Tid er kommet til agters, skal Hospitalets Avl bortlejes, der skal forhandles med Bønderne om Arbejdspenge, Spisningen skal ophæves, Folkeholdet afskaffes og hver Uge skal der gives de fattige 3½ Mark. J. R. 8, 367 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Borgemestre, Raad og Borgere i Thisted fritages for at betale de 10 Rdlr., hvormed de resterer af den sidste Termin af den paabudte Skat i 1627, da Fjenden kom ind i Jylland, og for at betale deres aarlige Skat i 1629, da Fjenderne drog bort fra Jylland. J. R. 8, 367 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Niels Friis til Skumstrup, som har berettet, at der til hans Gaard Skumstrup ligger et Stykke Jord, kaldet Høgballe Mark, hvoraf hans Sognekirke, Morslet Kirke, har en Del, som han har fæstet af Lensmanden paa Havreballegaard mod en aarlig Afgift til Kirken af 1 Ørte Byg, faar Bevilling til, at samme Kirkejords Part herefter maa følge den, som ejer Skumstrup Gaard, for Fæste samt for en aarlig Afgift, saaledes at Niels Friis og de efterfølgende Ejere af Skumstrup skal fæste den, saa ofte den falder til Fæste, og aarlig give den tilbørlige Afgift deraf til Kirken. J. R. 8, 367 b. K.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Kongen har antaget

denne Søfren Jensen¹ til Skovrider over Aakær Len, skal Adressaten lade ham faa den samme Løn, som hans Formand har haft. J. T. 8, 401 b.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Niels Friis til Krastrup. Det berettes, at Bygningerne paa Sejlstrup Slot, baade i Ladegaarden og Borggaarden, er meget brøstfældige, siden Fjenderne drog bort (og havde ødet den, undtagen Laden og Stalden), at der i Ladegaarden kun er opsat et Fæhus til 40 Nød, skønt der kan staldes 100, og at Stalden er slet øde og saaledes, at den endelig maa nedtages, men at Størsteparten af Tømmeret dog kan bruges til Genopførelsen. Han skal lade Borggaarden reparere, saa vidt det er absolut nødvendigt, lade Stalden nedtage og genopføre og dertil bruge det samme Tømmer, for saa vidt det er tjenligt, og lade opsætte Fæhuse, dog kun saa vidt det endelig gøres fornødent og ikke videre, alt med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 8, 401 b.

— Miss. til Chresten Harboe om at overtage Værgemaalet for Niels Fredberg og Jomfru Anne Brun, hvis Værgemaal Viffert Seefeld til Refs hidtil har forestaaet, da Adressaten er dem nærmere beslægtet end Viffert Seefeld. Kongen har befalet Verner Parsberg til Lynderup og Bagge Griis til Slet at være til Stede, naar Værgemaalet overleveres til ham. Naar dette er sket, skal han kvittere Viffert Seefeld for det. J. T. 8, 401 b.

— Miss. til Verner Parsberg til Lynderup og Bagge Griis om at være til Stede, naar Viffert Seefeld overleverer ovennævnte Værgemaal for Niels Fredberg og Jomfru Anne Brun til Chresten Harboe til Østergaard, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 404.

— Miss. til Jørgen Urne. Viffert Seefeld til Refs har forrige Aar i Juni² Maaned faaet Befaling til at sælge saa meget af Jomfru Anne Urnes Gods, at hendes Gæld kunde betales der-

¹ 19. Juni 1632.

² 22. Juni 1631.

med. Denne Befaling er endnu ikke udført, da Skiftet med hendes Broder Axel Urne til Vifferdtsholmb dengang endnu ikke var foretaget. Dette Skifte er nylig sluttet, og Viffert Seefeld har nu andraget om at fritages for dette Besvær, da hun hverken i Slægt eller Byrd vedkommer ham. Da Jørgen Urne er en af hendes nærmeste Slægtninge og desuden bor dér i Landet, skal han sælge saa meget af Jomfru Anne Urnes Gods, at hendes Gæld kan dækkes dermed, og ellers paase, at der kun vederfares hende, hvad der er Ret. J. T. 8, 402.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Reinholdt Heidenstrup om snarest at aflægge Regnskab til Renteriet for al den Oppebørsel, som han har oppebaaret af Ørum Len efter den Tid, da Tage Thott til Egede, Embedsmand i Mariager Kloster, var berettiget til samme Lens Oppebørsel, for at denne kan faa Kvittansiarum derfor i Renteriet. J. T. 8, 402 b.

— Miss. til Jens Juel. Denne Brevviser Chresten Mickelsen i Fering Sogn i Bøvling Len har andraget om at faa Afslag paa sin Landgilde, da han ikke formaar at udrede den sædvanlige Landgilde paa Grund af den Skade, som han har lidt af Sand og Vand, og Ejendommen desuden er ganske ringe. Jens Juel skal undersøge Sagen og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt Andrageren bør have Afslag paa sin Landgilde, dog at der ikke afgaar Kronen for meget. J. T. 8, 402.

— Miss. til samme. Kongen har for nogen Tid siden befalet Hr. Albrekt Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Ribershus Slot, at uddele det Korn, som Fjenderne havde efterladt i Ringkøbing, til de Undersatter, som var forarmede, og sælge deraf til andre. Hr. Albrekt Skeel befalede derefter Jens Olufsen, Indvaaner i Ringkøbing, at sælge eller uddele Kornet, som ovennævnt, men da denne endnu ikke har gjort Regnskab for dette Korn, skal Jens Juel tilholde ham snarest at gøre Rede for, hvor dette Korn er kommet hen og hvad Penge han har faaet derfor. J. T. 8, 402 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne om at lade Peder Pedersen Biering, Borgemester i Viborg, efter dennes Begæring faa Kronens Part af den første ledige Korntiende i hans Len [Hald] for sædvanligt Fæste og aarlig Afgift som Løn for den Umage og Besværlighed, som han har i sin Bestilling; dog maa samme Korntiende ikke ligge saa langt fra Viborg,

at Bønderne besværes for meget med at fremføre den. J. T. 8, 403.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Dr. Jens Dinessen. Han skal indhente Oplysning om Indkomsten af de Kirker i Ribe Stift, der svarer under Haderslevhus, gøre Overslag over, hvor meget hver af dem kan undvære ud over det, der er nødvendigt for den selv, og sende en Designation derover til Jørgen von Ahlefeldt, holstensk Raad og Embedsmand paa Haderslevhus, som skal indkræve det overskydende og anvende det til Reparation af Haderslev Kirke. J. T. 8, 403. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Otte Skeel og Bispen i Aalborg. Biørnholms Sognemænd har berettet, at deres Kirke, som Kongen selv har Jus til, er meget brøstfældig, saa at de i nogle Aar har maattet høre Prædikén og holde Gudstjeneste i Biørnholms Fruerstue, hvorfor de har andraget om nogen Hjælp til Kirkens Reparation. Da Kongen har bevilget, at de Kirker i Aalborg Stift, som har nogen Formue, skal hjælpe Biørnholms Kirke med 300 Speciedr., skal Adressaterne paalægge de Kirker i Aalborg Stift, som har Formue, i Forhold til denne at yde hver sin Part af de 300 Speciedr., som siden skal anvendes til denne Kirkes Reparation. J. R. 8, 403.

— Miss. til N. N.¹ Ifver Lykke til Bigomb og afdøde Eske Bildes Arvinger har berettet, at de for nogen Tid siden har ladet sig indføre i Jomfru Jahan Lykke til Ballumgaards Jordegods i Salling, Ty og Vendsyssel i Jylland, og Ifver Lykke har nu begæret Kongens Befaling til 2 gode Mænd om at skifte samme Gods mellem Ifver Lykke og Fru Soffi Claus Podebusk's Arvinger, endvidere Jost Høg til Biørnholmb og Verner Parsberg til Sødal samt Gabriel Mouridtsen, Indvaaner i Mariager, som er berettiget dertil paa afdøde Eske Bildes Arvingers Vegne. Der gives Adressaterne Befaling til med det allerførste og uden Forhaling at skifte dette Gods imellem ovennævnte, saa at hver faar sin Part. Dersom nogen af Parterne ikke møder til den bestemte Tid, skal hans Kvotadel afsættes. Adressaterne skal bilægge de muligt opkommende Stridigheder i

¹ Adressaterne nævnes ikke.

Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 403 b.

18. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Øden Lauritsdatter, som har forset sig med Lejermaal og Blodskam med en Mand, ved Navn Joen Thormassen, paa Østvig, faar denne Forseelse eftergivet mod at aftinge for den efter sin Formue. Joen Thormassen, som har haft hendes Modersøster til Ægte, har tilstaaet, at han med Vold og Magt imod hendes Vilje har tvunget hende, hvorfor han ogsaa er blevet straffet paa Livet. Da hun saaledes har begaaet denne Forseelse i sin Ungdoms Uforstandighed imod sin Vilje, skal Befalingsmanden aftinge med hende efter hendes yderste Formue. N. R. 5, 76 b.

— Miss. til Gunde Lange. Kongen har bevilget, at han maa lade indkræve den Restance, som han har til Gode hos Kronens Bønder i Koldinghus Len fra den Tid, da han var forlenet med dette Len. De skal levere Restancen i Varer og Species efter Jordebogen og ikke i Penge. J. T. 8, 401.

— Miss. til Jens Juel. Kongen har bevilget, at han maa lade indfordre den Restance, som han har til Gode hos Kronens Bønder i Aalborghus Len for Tiden fra 1629 til 1630 og fra 1630 til 1631, baade af Landgilde og Tiende og af Korn, som han har laant dem. J. T. 8, 402 b.

19. Juni (—). Miss. til Otte Skeel om at være Jens Juel til Kieldgaard, Befalingsmand paa Bøvling Slot, behjælpelig med at faa indkrævet ovennævnte Restance hos Bønderne og andre i Otte Skeels Len, saa at han faar den igen i samme Varer og Species, som Bønderne har faaet, og ikke til-lade dem at betale Restancen med rede Penge. J. T. 8, 404.

—¹ Miss. til Rentemestrene. De skal, fra dette Brevs Dato at regne, hvert Kvartal udbetale Vivike Kruse 150 Speciedlr., saa længe hun lever. Sj. T. 25, 50 b. K.

¹ Datoen er i Sj. T. rettet fra 16. til 19. Juni. K. er under Teksten dateret 16., paa Bagsiden 19. Juni. Under førstnævnte Dato blev det dér gengivne Miss. om en Pengeydelse til Vibeke Kruse udstedt.

19. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster et paa Landskrone Raadhus den 25. April 1632 udstedt Brev, ved hvilket Villum Fort, Laurits Pedersen, Jost Hansen og Enert Madsen Brinck, Raadmænd i Landskrone, paa Borgernes Vegne til Niels Jørgensen og Anders Christensen, Borgemestre i Landskrone, overdrager en udenfor Landskrone Østerport liggende Enghave som en ringe Villighed for deres Besværligheder og for at de skal befindes des villigere til at ramme Byens og den fattige Menigheds Gavn og Bedste, saa vidt muligt er, dog at de aarlig i betimelig Tid giver Byen den rette Jordskyld deraf. Enghaven, som for rum Tid siden er blevet indhegnet, har Jens Enertsen, fordm Borgemester sammesteds, i langsommelig Tid, ved 30 Aar og derover, for sin besværlige Stillings Skyld brugt under Haand og Hævd mod en aarlig Afgift af 14 Mark til Jordskyld, eftersom den var indhegnet af Byens Grund, Byens Fædrift uforkrænket i alle Maader. Derefter har Byens Borgemestre og Raadmænd nu paa et Aarstid eller 5 brugt den i Fællesskab, men da de erfarer, at der er Forskel paa Umagen, og Borgemesters Bestilling her „i Politier“ er den besværligste, ikke alene ved Rettens Administration, men ogsaa ved, at de daglig maa udstaa Besværing i deres Huse, og da Borgemester Jens Enertsen har haft denne Enghave paa Livstid, saa længe han betjente Borgemesterbestillingen, har de nu overdraget den til Borgemestrene. Sk. T. 5, 46.

— Aab. Brev, hvorved Mathis Fidler og hans Arvinger faar Bevilling paa den af ham beboede Kronens Mølle, kaldet Jernhytten, i Helsingborg Len i Skaane som fri Bondeejendom, dog at han aarlig giver dobbelt saa meget i Landgilde af den, som der hidtil er givet. Sk. R. 5, 50 b.

— Aab. Brev, hvorved Hans Nielsen, Raadmand i Odense, faar kongelig Konfirmation paa 2 hoshængende Pergamentsbreve. F. R. 3, 509.

— Mageskifte mellem Dr. Jens Mule i Odense og Kronen. F. R. 3, 511. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Torben Gabrielsen. Jørgen Mund til Serritslefgaard og Fru Karen Urne til Tiselholt har til denne Herredag indstævnet Peder Galt til Tiselholt, for at han skal frem-

lægge en Fortegnelse over hans og hans Hustrus¹ Gæld, hvorefter de kan rette sig paa Skiftet. Hertil er han i Køge blevet dømt af gode Mænd, og denne Dom har Kongen og Rigsraadet kendt ved Magt, saa at han skal fremlægge en saadan Fortegnelse her i København for de 2 Kommissarier Frederik Reedtz til Tyggestrup og Mogens Pax til Torrup, Befalingsmænd paa Vordingborg og Holbæk Slotte, som tilforn har været nærværende ved samme Sag. Da Frederik Reedtz er bortrejst fra Byen, skal Torben Gabrielsen træde i hans Sted og fyldestgøre Dommen. F. T. 4, 204.

19. Juni (Kbhvn.). Miss. til Gregers Krabbe. Jørgen Hansen, Møller i Avelby Mølle, og Niels Tygesen, Møller i Ruebecks Mølle, begge i Hindsgavl Len, har berettet, at de mangler Bygningstømmer og Kværnstene til samme Møller. Dersom nogen af dem mangler Kværnstene, skal Gregers Krabbe lade dem faa dem og hjælpe dem med Bygningstømmer, saa vidt Skovene kan taale. Han skal alvorligt tilholde Kronens Bønder efter Forordningen at søge Kronens Møller, for at disse desto bedre kan blive ved Magt. F. T. 4, 204 b.

— Aab. Brev om, at Kronens Tjenere i Rødby hver maa beholde de Gaardsbygninger, som de bebor, for sig og deres Arvinger kvit og frit som frit Købstadsgods, dog skal de fæste Jorden i Marken, naar den falder, og ellers yde de Ydelser, som de hidtil har ydet. Sm. R. 5, 142. K.

— Livsbrev for Mads Jensen, Skovrider i Koldinghus Len, paa den Gaard i Skanderup By og Sogn i Andsted Herred i Koldinghus Len, som han nu bebor, fri for Ægt og Arbejde og alle fremtidige Skatter til Kronen, dog mod at han betaler sædvanlig Skyld og Landgilde efter Jordebogen. J. R. 8, 368. K.

— Kvittansiarum til Otte Skeel til Hammelse, Høvedsmand paa Aalborghus, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Bøvling Len fra 1. Maj 1629 til 1. Maj 1631, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne

¹ Birgitte Baad, † 18. Maj 1630.

og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 368. K.¹

19. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jens Nielsen paa Bremos i Bøvling Len, som har berettet, at hans Gaard Bremos er meget ødelagt af Sand og Vandflod, faar kgl. Konfirmation paa efterfølgende Fæstebreve, ved hvilke han har fæstet nogle smaa Jordparter, Enge og Tiender dér paa Landet til nævnte Gaard: 1. Fæstebrev paa Livstid, udstedt i Ringkøbing den 12. Marts 1608 af Peder Pedersen i Ringkøbing paa hans afdøde Husbonde Anders Dresselberg til Vogenserup, forrige Domprovst i Ribes Vegne til Jens Nielsen paa 2 Kirkeagre i Nye Sogn for den sædvanlige aarlige Afgift, 2. Fæstebrev, udstedt i Ringkøbing den 24. Novbr. 1608 af samme paa Anders Dresselbergs og Ribe Kapitels Vegne til Jens Nielsen paa $\frac{1}{2}$ Bol i Nye Sogn mod den sædvanlige aarlige Landgilde, 3. Fæstebrev, udstedt i Ringkøbing den 28. Marts 1609 af samme paa sammes Vegne til Jens Nielsen paa nogle Bolsenge i Røklit, 4. Fæstebrev, udstedt i Ribe anden Pinsedag [5. Juni] 1609 af Pofvel Mortensen, Skolemester i Ribe, til Jens Nielsen paa Tredjeparten af Skolens Gaard i Røklit, 5. Fæstebrev, udstedt i Ringkøbing den 9. Maj 1616, af Claus Nielsen, Ridefoged til Bøvling, paa $\frac{1}{2}$ Stykke Kronjord til nævnte Jens Bremos, 6. Fæstebrev, udstedt paa Deiberglund den 1. April 1620 af Hendrik Lange til Oldagger, Domprovst i Ribe, til Jens Nielsen paa Kirkens Part af Nordermose Tiende, 7. Fæstebrev, udstedt paa Deiberglund den 19. Febr. 1621, af samme til Jens Nielsen paa Kronens og Præstens Part af Korntienden², som Peder Pedersen, Borgemester i Ringkøbing, har opladt til Jens Nielsen, 8. Fæstebrev, udstedt paa Deiberglund den 9. Febr. 1621, af samme til Jens Bremos paa en Eng, kaldet Giermandshollen, liggende til Nye Kirke, alle mod sædvanlig aarlig Afgift. Samme Jorder, Enge og Tiender skal følge Bremos Gaard og

¹ Paa K., som er dateret 31. Maj 1632, er skrevet: Kvittansiarum er i K. M. Rentekammer registreret, Christopher Ifversen, Laurits Jørgensen, og derunder Kvittansen underskrevet paa Kongens Vegne af Rentemestrene Jørgen Vind og Sten Beck.

² Formentlig ogsaa af Nordermose.

maa ikke frafæstes den, saa længe han og hans Efterfølgere paa Gaarden betaler den sædvanlige aarlige Landgilde, Stedsmaal og anden Herlighed deraf, dog saaledes, at naar nævnte Jorder, Enge og Tiender bliver ledige, skal de bortfæstes af dem, der er berettigede til at bortfæste dem, for den sædvanlige aarlige Afgift. J. R. 8, 368 b. K.

19. Juni (Kbhvn.). Bestalling for Søfren Jensen som Skovrider i Aakær Len med en aarlig Løn af 16 Dlr., 4 Dlr. i Kostpenge om Maaneden, en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa en Hest, hvilket skal udredes af Lensmanden paa Skanderborg. Han skal have nøje Tilsyn med, hvad der udvises og hugges i Kronens Skove, selv være til Stede, naar det udvises af Skovfogderne, og selv mærke det. [Iøvrigt med Art. 1—6]. J. R. 8, 369 b.

— Miss. til Ernst Normand. Da Christen Thommesen til Tanderup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, har begæret 1 til Hospitalet i Kolding liggende Gaard i Vesterbeck i Øl¹ Sogn til Mageskifte for 1 Gaard i Skouling i Aardtsagger² Sogn i Øster Herred, skal Ernst Normand med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt førstnævnte Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Hospitalet. J. T. 8, 404 b.

— Miss. til samme. Da ovennævnte Christen Thommesen til Tanderup har begæret 3 Gaarde i Vesterbeck og 1 Gaard og 1 Bol i Skambstrup, alle i Øese Sogn i Skads Herred i Koldinghus Len, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Romeg³, i Hammerum Herred i Lundensæs Len, skal Ernst Normand snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Koldinghus]. J. T. 8, 404 b.

20. Juni (—). Miss. til Frandts Rantzau, Rigens Hofmester. Der tilstilles ham en Genpart af Fortegnelsen over de ringe Kald, som Kongen efter Recessen og Ordinansen har forbedret, for at den kan iagttages i Rentet. Sj. T. 25, 50 b. K.

¹ Fejlskrift for: Øse S., Skads H.
Ø. Horne H.

² Fejlskrift for: Andsager S.,
³ Romvig, Ørre S., Hammerum H.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk og Dr. Hans Reisner om at undersøge en Klage fra Præsterne i Backendrup og Gimblinge om nogen Indkomst og Rettighed, som for nogen Tid siden er fravendt dem. [Enslydende, mutatis mutandis, med Miss. af 8. Juni 1632 om Præsten i Nidløse]. Sj. T. 25, 51. K.

— Miss. til Otto Brahe Stensen. Fru Anne Hansdatter¹ til Sandbygaard, Enke efter Stax von Tim, har berettet, at hun har hos sig sin Søsterdatter², hvem der efter hendes For mening muligvis i Fremtiden kan tilfalde nogen Arv. Da hendes Fader ikke er vederhæftig, har Fru Anne Hansdatter andraget om, at Adressaten maa faa overdraget Værgemaalet for hende. Dersom der i Fremtiden skulde tilfalde nævnte Søsterdatter nogen Arv, skal Adressaten tage den Lod, som maatte tilfalde hende, til sig og ellers paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. Sj. T. 25, 50.

— Aab. Brev, hvorved Jørgen Hondorf til Rønnebekholm, Befalingsmand over Jerrestad Herred, som har faaet bevilget Borrebygaard³ til Residens, for at han desto bedre kan have Tilsyn med Lenet, faar Bevilling paa, at Kronens og Kirkens Part af Korntienderne i Borreby Sogn, hvor Gaarden ligger, som for faa Aar siden er bortfæstet til Bønderne i Sognet, maa følge Borrebygaard, imod at Jørgen Hondorf giver 1 Td. Korn mere af hver Part, end Bønderne giver, og imod at han giver Bønderne deres Fæste igen. Sk. R. 5, 50 b.

— Miss. til Jørgen Hondorf. Han har berettet, at han og hans Hustru ingen Stolestader har i Borreby⁴ Kirke, og at Kirkens Patron har et Stolestade dér, i hvilket der nu staa 2 Bønder og paa Kvindesiden Præstekvinden. Kongen bestemmer, at han og hans Hustru skal staa i de Stolestader, som er bygget til Kirkens Patron, og at der skal udvises andre Stolestader til Bønderne og Præstekvinden. Sk. T. 5, 505.

¹ Anne Hansdatter Baden, g. m. Eustachius van Thümen. ² Teksten har: Søsterdatterdatter, Overskriften: Søsterdatter. Anne Hansdatter Baden havde kun en Søster, Margrete, g. m. Sten Madsen (Laxmand), der havde 3 Døtre. ³ 3. Nov. 1629. ⁴ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Borlege.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Hvitfeldt. Da det berettes, at Biørn Mormand for nogen Tid siden har øvet adskillig Vold i Hr. Asmand¹ i Løfvestats Hus og Gaard og overfaldet Præsten selv i dennes Stue, skal Hendrik Hvitfeldt paa Præstens Vegne føre denne Sag ved Retten. Sk. T. 5, 505 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da en Gaard, som ligger til Landsdommeriet i Fyen og aarlig skylder 5 Mk. Penge, 1 Lam, 1 Gaas, 3 Høns og 10 Æg, er udlagt til Lyøe Præsteresidens, skal han komme overens med Landsdommeren og udlægge en Gaard eller en Gaardspart til Landsdommeren i sit Len [Odensegaard], saa at der sker denne Fyldest for nævnte Bondegaard. F. T. 4, 205. Orig. i Landsark. i Odense.

— Oprejsningsbrev for Borgemestre og Raad i Varde til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen mod Las Nielsen paa Nyland og Karl Hansen i Sedding, som for nogen Tid siden har begaaet Vold i Varde, hvilken Sag ikke er forfulgt i rette Tid. J. R. 8, 370 b. K.

— Miss. til Otte Skeel og Bispen i Aalborg. Sognemændene i Kaastrup Sogn i Thye har berettet, at deres Kirke er meget brøstfældig, og da den ikke har nogen Indkomst, for hvilken den kan repareres, har de begæret, at Kirkerne i Stiftet maa komme den til Hjælp efter deres Formue. Kongen bevilger det, og Adressaterne skal derfor paalægge hver Kirke i Stiftet at hjælpe Kaastrup Kirke efter hver Kirkes Evne. Pengene skal anvendes til Kirkens Bygning. Naar Kirken er færdig, skal Kirkeværgerne siden vedligeholde den af dens egen aarlige Indkomst. J. T. 8, 405.

— Miss. til Gunde Lange. Kongen har bevilget, at Hr. Peder², Sognepræst til Skioldborg Sogn i Thye, i 7 Aar maa faa 10 Dlr. aarlig af Kirkens Indkomst til Hjælp til sin Underholdning, hvilket Gunde Lange skal indføre i Kirke-regnskabet. J. T. 8, 405.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel. Jomfruerne Karen og Anne Lykke har for nogen Tid siden³ faaet Bevilling til

¹ Asmund Tygesen, Sognepræst til Løvestad, Færs H. Iversen Stagstrup.

³ 2. Jan. 1632.

² Peder

at være deres egne Værger. Da Verner Parsberg til Lynderupgaard med det allerførste agter at levere Værgemaalet for dem, som han hidtil har forestaaet, fra sig, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar Verner Parsberg leverer Værgemaalet fra sig, bilægge de muligt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. De skal tilholde Jomfruerne Karen og Anne Lykke at kvittere Verner Parsberg nøjagtigt for Værgemaalet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 405.

21. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Fru Lisbet Bilde til Førsløf, Sigvert Becks Enke, har begæret 4 Gaarde i Snesløf og 1 Gaard i Høyebierre, alle i Antvorskov Len i Sjælland, til Mageskifte for 2 Gaarde i Qvidtslemark og 2 Gaarde i Jensterup i samme Len, skal han undersøge dette Godsens Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 51 b. K.

— Miss. til Sigvort Urne. Da Fru Lisbet Bilde har begæret 3 Gaarde og 2 Gadehuse i Giørsløf¹, 1 Gaard i Hegnerup og 1 Gaard i Liemark, alle i Bjæverskov Herred i Tryggevælde Len og alle liggende til Roskildegaard, til Mageskifte for 1 Gaard i Dalby i Ramsø Herred og 2 Gaarde i Tolsterup i Voldborg Herred, alle i Roskilde Len, skal han undersøge dette Godsens Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 52. K.

— Miss. til Tyge Brahe. Da Fru Lisbet Bilde har begæret 1 Gaard og 1 Hus i Giørslef i Bjæverskov Herred i Tryggevælde Len til Mageskifte for 1 Gaard og 3 Gadehuse i Dalby Borup i Fakse Herred i samme Len og, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere for 1 Gaard, kaldet Ubberup, i Kongens Frihed ved Kalundborg, skal han undersøge dette Godsens Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for

¹ I Sj. T. er dette Bynavn glemt og et Stykke sprunget over.

Bejligheds og anden Hørligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 52. K.

22. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jomfru Sidtsel Mund faar Bevilling til at være sin egen Værge, selv være raadig over sit Jordegods og oppebære Oppebørslen og anden Rettighed deraf. J. R. 8, 370 b.

23. Juni (—). Aab. Brev om, at denne Dorrete Pedersdatter, som for nogle Aar siden ved en Kapitelsdom i Roskilde er blevet skilt fra sin Mand Marcus Olufsen, Kræmmer, og som siden har avlet et Barn, hvorfor hun dog er blevet absolvert, nu igen maa indlade sig i Ægteskab med Peder Mortensen i Kalleby, med hvem hun er trolovet. Hun har i en fire Aars Tid været i Rye Sogn og i den Tid forbedret sit Lævned. Sj. R. 19, 39.

— Kgl. Konfirmation paa et i Helliggestis Hospital i København den 27. Maj 1632 udstedt Fæstebrev, ved hvilket Mickel Søfrensen, Forstander i Helliggestis Hospital for København, med Samtykke af sin Øvrighed Dr. Hans Resener, Superintendent over Sjællands Stift, Simon Surbeck og Jacob Mickelsen, Borgemestre i København, og M. Oluf Vind, Sognepræst til Helliggestis Kirke i København, paa nævnte Hospitals Vegne til Borgemestre og Raad i Kalundborg fæster al den Ager og Eng, som Hendrik Sandersen, forrige Forstander i St. Jørgensgaard udenfor Kalundborg, har haft i Brug, og som ligger udenfor Kalundborg, nemlig Rynkevongen, Rughaven og Paarensborg. Dog er hermed ikke ment den Ager og Eng i Rynkevongen, som hidtil har ligget til de 4 smaa Gaarde paa St. Jørgensbiørg; det skal blive liggende til de nævnte 4 Gaarde. Endvidere undtages herfra ogsaa den Eng, som Sognepræsten i Kalundborg hidtil har haft i Brug. Men al den Ager og Eng, som i de 3 Vange har ligget til nævnte St. Jørgensgaard, skal Borgemestre og Raad i Kalundborg herefter altid beholde med samme Frihed, som Forstanderen for St. Jørgensgaarden har haft den. Af alle 3 Vange skal Borgemestre og Raad i Kalundborg aarlig yde 12 Pd. Byg, hvert Pd. beregnet til 24 Skpr., som det er takseret af 8 uvildige Dannemænd, hvilke 12 Pd. Byg de aarlig skal betale efter Kapitelskøb, og levere Pengene til Forstanderen her i Hospitalet hvert Aar senest inden Pinsedag. De skal selv lade pløje, saa og høste og lade Gærderne om de 3

Vange lukke, saa at Hospitalsbønderne forbliver ubesværet dermed i alle Maader. Efter 20 Aars Forløb efter dette Brevs Datum skal de igen fæste det af Hospitalsforstanderen og betale en Kendelse paa 20 enkende Rdlr. deraf. De skal modtage nævnte Ager og Eng samt alt andet Tillæg i de 3 Vange til førstkommende Mikkelsdag efter dette Brevs Datum. Sj. R. 19, 39.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe Stensen, Friderik Reedtz, Anders Bilde i Fyen og Sten Beck. De har faaet Kongens Befaling til at være til Stede, naar Vincents Bilde til Valdbygaard gør sin Broder Rønnov¹ Bilde Regnskab for Værgemaalet for ham, som han har haft under Hænder og endnu ikke har klargjort. Dersom det befindes, naar Vincents Bilde har klareret alting, at Rønnov Bilde bliver sin Broder noget skyldig, skal Adressaterne tilholde ham straks nøjagtigt at tilfredsstille sin Broder, inden Adressaterne drager fra hverandre. Sj. T. 25, 52 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, paa Hans Uldrik Gyldenløve til Vindinges Vegne har begæret 9 Gaarde² og 2 Ødegaards Jorder i Haasløf By og Sogn i Flakkebjærg Herred i Korsør Len til Mageskifte for noget af Hans Uldrik Gyldenløves Gods i Nørvang Herred i Koldinghus Len i Nørrejylland og 1 Gaard i Korkendrup³ i Fyen, skal Adressaten snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 53. K.

— Miss. til Just Høg, Hofmester paa Sorø. Da Ernst Normand paa Hans Uldrik Gyldenløves Vegne har begæret 1 Gaard i Kvislemark By og Sogn i Flakkebjærg Herred, som tilforn har ligget til Maribo Kloster, men nu ligger til det kongelige adelige Akademi Sorø, til Mageskifte for 1 Gaard i Serdrup⁴ By i Gierlef Sogn i Slagelse Herred, skal Adressaten snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette

¹ Overskriften har: Rønnov, Teksten: Rønne.
Navnene paa Gaardboerne, ikke Gaardenes Antal.
Kornkendrup.

² Der nævnes kun
³ Sj. T. har:

⁴ Sørdrup, Gerlev S., Slagelse H.

Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Akademiet. Sj. T. 25, 53 b. K.

U. D. og St.¹ Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Ernst Normand paa Hans Uldrik Gyldenløves Vegne til Mageskifte har begæret 5 Gaarde² i Kvislemark By og Sogn, som Just Høg, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø, har i Forsvar paa Roskilde Domkirkes Vegne, og følgende Kanne- og Vikariegoods, nemlig: 1 Gaard i Taarnemark i Vindinge Sogn, hvormed Salomon Sartor, Bogtrykker i København, er forlenet, endvidere 1 Gaard³ sammesteds, som Melkior Kapelmester⁴ har i Forsvar, 1 Gaard sammesteds, som Reinholt Hansen, Borgemester i København, har i Forsvar, fremdeles Jus patronatus til Vindinge og Kvislemark Kirker, som Christopher Urne, norsk Rigsraad og Statholder i Norge, har paa Kapitlets Vegne, og endelig 1 lille Gaard, som ligger til Vindinge Kirke, og som skylder til Kirken og til Christopher Urne for Husbondehold, til Mageskifte, hvorfor han vil gøre Roskilde Kapitel og Domkirke Udlæg i følgende Jordegods: 1 Gaard i Flakkebjærg By og Sogn, 1 Gaard i Vembløse By i Gimblinge Sogn, 1 Gaard i Frankerup i Egesløf Sogn, alle i Flakkebjærg Herred, 2 Gaarde i Serdrup By og Serdrup Mølle i Gierløf Sogn, 1 Gaard i Halleløf i Synderup Nør Sogn, alle i Slagelse Herred, 1 Gaard i Blesinge i Hafreberg Sogn i Løve Herred og 1 Gaard i Helsted By og Sogn i Stevns Herred, skal Kapitlet til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. Sj. T. 25, 53 b. K.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz. Det berettes, at der for lang Tid siden er begaaet et Drab paa en Mand, ved Navn Oluf Bryde, i Schvarløs, som det formenes, af Jens Madsens Kvinde. Frederik Reedtz skal undersøge Sagen nøje. Saafremt det findes at være et ret Drab, skal han, hvis det ikke er sket paa Kronens Grund, advare Herskabet om at lade Sagen udføre ved Retten, hvis ikke

¹ Brevet er udateret, men maa sikkert dateres ligesom de to foregaaende. Det er indført i Sj. T. imellem Miss. af 23. Juni. ² Kun

Gaardbeoernes Navne er nævnt.

³ Sikkert kun 1 Gaard; der er

nævnt Navne paa 2 Gaardbeoere.

⁴ Melkior Borchgrevinck.

Kongen skal nødsages til selv at paatale den, men saafremt Sagen befindes tvivlsom, skal han undersøge den til Grunden, saavidt det er muligt, og siden sende den til de højlærde i Universitetet i København, for at disse kan afgive Betænkning om, hvorvidt nævnte Kvinde imidlertid bør tilstedes til Sakramentet eller ikke. Sj. T. 25, 54 b.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Just Høg om at optage Christian og Hans Rasmussen, Sønner af M. Rasmus¹, Læsemester og Kannik i Roskilde Domkirke, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 54 b.

— Miss. til David Lucht og Hans Pedersen, Toldere i Sundet, om, at den nu sidst til Kronborgs Bygning paabudte Toldforhøjelse maa afskaffes fra førstkommande 10. Juli. Sj. T. 25, 54 b. K. (Tr.: CCD. IV. 575).

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Kongen har bevilget Melkior Burgrefven², Kongens Kapelmester, at han maa nyde Procuratoria lige med de ved Domkirken residerende, maa Kapitlet ikke gøre ham nogen Forhindring heri, da han bruges i Kongens daglige Tjeneste og dog kan være til Stede, naar det er nødvendigt. Sj. T. 25, 55. K. Orig. p. Perg. i Roskilde Kapitels Ark.

— Miss. til Sigvort Urne om at være Løjtnant ved det Kompagni, som Niels Trolle til Trolholmb kommanderer. Han skal straks paatage sig denne Bestilling. Sj. T. 25, 55. K.

— Lignende Miss. til Niels Lykke om at være Kornet under Niels Trolle. Udt. i Sj. T. 25, 55. K.

— Miss. til Mogens Høg til Kiergaard, Befalingsmand paa Lund Gaard i Mors. Da Kongen har anset det for godt at bruge ham som Ritmester i Jylland, skal han rette sig efter straks at paatage sig samme Bestilling. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at akkordere mellem Hr. Hans Bentsen, Sognepræst i Grimetau og Rolsted³ Sogne, og Enken Maren Jørgensdatter, saa at Hr. Hans

¹ Lektor, Mag. Rasmus Jensen Varde.

² Melkior Borchgrevinck.

³ Grimeton og Rolstrup, Himle H.

aarlig giver hende noget at leve af, saa længe hun sidder Enke. Sk. T. 5, 505 b.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Denne Brevviser Jon Svendsen har klaget over, at Ridefogden Jens Jensen uden Aarsag og uden Dom har fortrængt ham fra hans Gaard. Mogens Gyldenstjerne skal undersøge Sagen og erklære sig derom til Kongen. Sk. T. 5, 505 b.

— Miss. til samme. Da han tilforn¹ har faaet Kongens Missive om Slotspræsten paa Varberg, Hr. Peder Ebesens Fædrift, skal han med det allerførste lade hans Fædrift udlægge til ham ved Oldinge, sætte bestemte Markeskel og efter Ordinansen paase, at der til Præsten udlægges ligesaa meget eller ligesaa godt Gods, som han tilforn har haft. Saafremt Kronen har udlagt noget af det, som tilkom Præsten, skal Mogens Gyldenstjerne lade ham eller dem, som nu mister noget for hans Udlæg, faa tilbørligt Vederlag af Kronen. Saafremt der opstaar Tvist om Markeskel, skal han kræve Ridemænd derpaa. Sk. T. 5, 506.

— Miss. til samme og Bispem [Dr. Mads Jensen]. Da der er opstaet Trætte om, hvorvidt Lejrens Folk, Ladegaardens Folk, de som sidder ved Løddene, Soldater og andre, som tjener til Varberg Slot, bør søge Slotskirken eller Bykirken i Varberg, skal Adressaterne med det første beramme en Dag, tage Sagen for sig, dømme Slots- og Bypræsten imellem i denne Sag og sende deres Afgørelse beskrevet til Kancelliet. Sk. T. 5, 506.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt og Bispem i Skaane. Præste-
enken i Søfde Kirsten Frederiksdatter har berettet, at hun efter sin Husbondes² Død frygter for ganske at blive forskudt fra Kaldet. Da det er billigt, at Præsteenkerne forsynes med nødtørfdig Underholdning, skal Adressaterne, saafremt den, som nu betjener Kaldet³, ikke ægter hende, sørge for, at hun faar tilbørlig aarlig Underholdning til sig og sit Barn, dog saaledes at alting paa begge Sider, for Præsten saavel som for hende, gaar lideligt og ret til. Sk. T. 5, 506 b.

¹ 14. Marts 1631.
Delphin.

² Hans Keldsen.

³ Anders Sørensen

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Malte Juel. Hans Jensen, Laurits Eskilsen og 2 Enker, ved Navn Ville og Svendborg, alle fire boende paa Hemlinge Gaard i hans Len [Kristianstad], har berettet, at de har indgaaet en Kontrakt med Jeronomus Løjtnant, og besværer sig højlig over, at de ikke kan holde samme Kontrakt. Han skal forhandle Parterne imellem, for at der paa begge Sider kan ske, hvad der er ret. Sk. T. 5, 506 b.

— Miss. til Falk Gjõe til Hvidekeld. Da hans Søster Jomfru Mette Gjõe har begæret Tilladelse til at afhænde noget af sit Jordegods i Skaane og købe andet derfor, skal han foretage baade Køb og Salg efter hendes Begæring og for de Penge, som han faar ved Salget, købe andet Jordegods, som skal forblive hos hende i Stedet for hendes fædrene Arvegods. F. T. 4, 205.

— Miss. til Erik Bilde. Jahan Braem, Borger i København, har berettet, at Hans Bang, Borgemester i Bogense, efter sit Forskrivningsbrev skylder ham paa hans Hustrus og hendes Medarvingers Vegne 100 Speciedlr., som de har arvet efter deres afdøde Fader. Disse Penge har de hidtil ikke kunnet faa, hverken Hovedstol eller Renter, skønt de tit har krævet dem. Jahan Braem har derfor begæret Arrest paa de Penge, som Erik Bilde er dømt til at betale Hans Bang, saa længe til Jahan Braem ved Dom kan komme til sin Betaling i samme Penge. Erik Bilde skal af den Sum, som han skal erlægge til Hans Bang, tilbageholde 110 Speciedlr. med paaløbne Renter og Skadegæld, for at Jahan Braem kan faa sin Betaling i samme Penge, dersom han ikke tilfredsstilles ved andre Midler. F. T. 4, 205 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Han kan lade den Stalddreng, som Pofvel Skinkel har angivet, og som sidder anholdt dér paa Slottet [Hagenskov], forsværge og rømme Landet. F. T. 4, 206.

— J. R. 8, 371 se 25. Juni.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Christopher Danielsen, Sognepræst til Hoelbiørg og Grandsløf Sogne i Hoelbiørg Herred i Jylland, faar Bevilling til at kaldes til et andet Kald i Danmark, naar han kaldes lovligt efter Ordinansen. J. R. 8, 371.

— Aab. Brev, hvorved Hans Bogbinder i Aalborg faar

Privilegium paa at holde Skolebøger og andre Bøger til Salg. Ingen Købmænd eller andre maa sælge saadan Materie eller Bøger, undtagen Almanakker. J. R. 8, 371. K.

23. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Johannes Borchsenius, Apoteker i Viborg, faar Bevilling til at indføre de til Apoteket fornødne Materialier toldfrit i Danmark, dog skal han give den tilbørlige Told af Urter, Speceri og allehaande grove Varer. J. R. 8, 371 b. K.

— Oprejsningsbrev for Axel Urne til Viffertsholm til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen mod Laurids Søfrensen i Draxgaard i Hellum Herred, der med sine Medfølgere ved Nattetid er draget ind i Axel Urnes fri Enemærkebirk og dér imod hans og hans Fogeds Vilje eller Samtykke med Vold har bortført hans Tjener Ebe Hansen i Solbjerg, taget hans Bo og Gods med sig og siden rejst Tyverisag mod Ebe Hansen, som er blevet henrettet derfor ved Hellum Herredsting. Axel Urne agter at rejse Paatale i denne Sag, som ikke er paatalt i rette Tid. J. R. 8, 372.

— Aab. Brev om Forlæggelse af Holstebro Marked fra Midfastetid til 3. Februar eller den næste Søgnedag derefter. J. R. 8, 371. K. (Tr.: CCD. IV. 574 f.).

— Miss. til Jens Juel om at lade ovenstaaende aabne Brev læse og forkynde paa Landstinget og andre tilbørlige Steder. J. T. 8, 405 b.

— Lignende Miss. til Landsdommerne om at bekendtgøre dette til Landstinget. Udt. i J. T. 8, 405 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen om nøje at undersøge, hvorledes det forholder sig med den Dom¹, ved hvilken Jens Hansen, forrige Herredsfoged i Tyrsting Herred, har dømt en Mand, ved Navn Hans Kielsen fra Livet. Han skal lade Herredsfogden tiltale for hans Forseelse. J. T. 8, 405 b.

U. D.² (—). Kgl. Konfirmation paa et paa Lindtorp den 28. Nov. 1631 udfærdiget Skøde, ved hvilket Niels Friis til Lundergaard med Samtykke af Fru Dorrete Friis, Enke efter Mogens Godske til Liemark, og af Laurids Friis til Lindtorp

¹ Jvfr. herom ovfr. 8. April 1632. og 25. Juni.

² Indført i J. R. mellem 23.

til Fru Ingeborg Parsberg, Enke efter Ifver Juul til Villestrup, sælger Lindtorp Hovedgaard, som Laurids Friis nu paabor, med Bygning paa Borgegaarden og Ladegaarden, med Høgseng og Tilliggende, endvidere med 1 Gaard i Lundby i Veirumb Sogn i Hjerm Herred og 1 Gaard i Bierte By i Sal Sogn i Ginding Herred. Skødet er underskrevet af Niels Friis, Dorrette Friis, Laurids Friis og til Vitterlighed af Ifver Lykke til Bigomb og Erik Lunov til Strandbygaard. J. R. 8, 372. K.

24. Juni (Kbhvn.). Sj. R. 19, 47 se Gældsbreve.

— Mageskifte imellem Axel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand over Giedske Len, og Kronen. Sj. R. 19, 39 b¹. Ikke udfærdiget Orig. p. Perg. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Hans Lindenov til Hundslund Kloster, Embedsmand paa Kalundborg Slot, og Kronen. F. R. 3, 511 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Just Høg om at optage en af Sønnerne af M. Hendrik Christensen², forrige Sognepræst i Tistrup, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 55 b.

— Miss. til Tage Thott Otsen. Det berettes, at Malmø Befæstnings Reparation for nogle Aar siden har bragt Byen i stor Gæld, som ikke kan betales paa anden Maade end ved at Borgemestre og Raad, Borgerne og alle, som bor i Byen, samt alle andre uden Undtagelse, som har Gaarde og Vaaninger i Malmø, giver ét Aars Husleje dertil af de Gaarde, Vaaninger og Boder, som de ejer dér, baade af dem, som de selv bebor, og af dem, som de bortlejer, efter den Takst, som Dannemænd billigt kan fastsætte. Dersom nogen ikke har mere end den ene Gaard, som han bebor, men bruger stor Handel, skal han takseres af samme Handel foruden af sin Gaards Husleje. Alle, som bor til Leje, skal ogsaa takseres efter deres Formue, da Jorddrotten mister sin Husleje. De, der har Jordskyld at fordre i Byen, enten de bor udenfor eller i Byen, skal betale denne Jordskyld for ét Aar til Betaling af Gælden. Han skal lade dette læse paa Bytinget, for at Borgemestre og Raad,

¹ Genbrevet er ikke indført i Sj. R., hvor der er holdt 2 Sider aabne til det. ² Mag. Henrik Kristensen Blichfeldt.

Borgere og andre deri interesserede kan møde dér Sjetteugersdagen derefter og enhver give sin Mening til Kende, saa at man kan erfare, om der ikke kan tilvejebringes bedre Midler end disse til straks at faa Byens Gæld betalt. Der skal tillige forordnes visse Dannemænd til at foretage Takseringen og Registreringen, saa at man kan vide, hvor meget Summen kan beløbe sig til og hvad enhver skal betale. Kongen har erfaret, at man har ordnet det paa samme Maade i Kongens Faders Tid, og det er for alle dem, som ejer Boliger og Gaarde dér, i paakommende Nød saare gavnligt, at Byens Befæstning er blevet istandsat. Det tillades dem at betale samme Gæld til de Terminer, som er fastsat i det Brev, som Kongen har givet dem derom¹. Sk. T. 5, 507.

24. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albrekt Skeel og Jens Juel. Da der er opstaaet Uenighed mellem Borgerne i Varde om Udgifter i Fjendens Tid, skal de med det allerførste begive sig til Varde, kalde de tvistige Parter for sig og likvidere dem imellem. Det skal have sit Forblivende ved, hvad de saaledes fastsætter, og Borgerne skal rette sig derefter. J. T. 8, 406.

25. Juni (—). Aab. Brev om, at Anne Printzes, som en Tid lang har boet i Helsingør, og som nu agter sig fra Danmark til Holland til sin Husbonde, Kaptejn Frants Hercules, fritages for at betale Tiende- og Sjettepenge til Kongen og Byen, da baade hendes forrige Husbonde, afdøde Kaptejn Printz, og hendes nuværende Husbonde Frants Hercules har været i Kongens Tjeneste og ikke har drevet borgerlig Næring. Sj. R. 19, 42 b.

— Oprejsnings- og Beskærmelsesbrev for Mads Jacobsen, som for nogen Tid siden, da han gik i Skole i Slagelse, har tilføjet en anden, ved Navn Laurits Knudsen, Skade i det ene Ben med en Kniv, hvorefter den skadelidte nogen Tid efter er død. Da Sandemændene skulde fuldgøre deres Tov, var der ikke mødt nogen til Gensvar paa Mads Jacobsens Vegne, hvorfor han blev svoret fredløs. Han maa genoptage Sagen med Sande-

¹ 24. Febr. 1624.

mænd og i alle Maader forfølge den efter Loven og skal være sikker og fri til Sagens endelige Afslutning. Sj. R. 19, 42 b.

25. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hr. Jens Sander- sen, Sognepræst i Vartov Hospital i København, indtil videre aarlig maa oppebære 2 Pd. Byg og 15 Skpr. Byg, som henholdsvis Præsten i Næstved og Præsten i Kalundborg hidtil har oppebaaret for den Besværing, som de har haft for de Fattige i Hospitalerne dér, da disse nu er lagt under Vartov Hospital. Forstanderen ved Vartov Hospital skal aarlig levere Hr. Jens Sandersen dette Korn. Sj. R. 19, 43.

— Aab. Brev, hvorved Hans Jørgensen Sund, Sogne- præst til Elmelund Sogn paa Møen, for sit ringe Kalds Skyld indtil videre faar bevilget Kronens Part af Korntienden af Elmelund Sogn. Udt. i Sj. R. 19, 43.

— Miss. til Just Høg om at optage Peder Hansen, Søn af forrige Sognepræst i Slangerup Hans Pedersen, i Sorø Skole, straks naar han besøges med dette Brev. Udt. i Sj. T. 25, 55 b.

— Lignende Miss. til samme om at optage Søfren Mo- gensen, Søn af Mogens Jensen, Sognepræst til Hosumb¹ og Remsing Sogne, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 58.

— Lignende Miss. til samme om at optage Sønnerne af afdøde Jens Andersen, fordem Raadmand i Varde, og Sønnen af Hr. Hans i Ølgaa², i Sorø Skole, naar der bli- ver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 58.

— Miss. til Frederik Urne. Da Kongen har bestemt, at der udfør Helsingør skal sænkes nogle Stenkister til Bedste for den søfarende Mand og Byen, skal han tilholde de Borgere dér i Byen, som har deres Gaarde ud til Stranden fra Toldboden og indtil det Sted, som kaldes Byfogdens Bro, paa deres egen Bekostning at lade de store Kampesten, der ligger udenfor Byen, føre til Brokisterne og kaste ned i disse. Alle de, som har Skuder, Færger og Baade, skal gøre to Rejser med Tilførsel af Kampesten til dette Behov, da det nu kun er dem

¹ Haasum og Ramsing, Rødding H. Ølgod, Ø. Horne H.

² Hans Sørensen, Præst til

til ringe Besvær, men i Fremtiden til stor Fordel. Sj. T. 25, 55 b. K.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Urne og Axel Arenfeldt. Da Just Høg til Giersløf, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, har begæret 2 Gaarde i Holtue By, 2 Gaarde i Siersløf, 4 Gaarde i Tømmestrup, 2 Gaarde i Klippinge, alle i Stevns Herred i Tryggevælde Len, til Mageskifte for Varpeløf Hovgaard i Varpeløf By i Stevns Herred, 2 Gaarde i Endesløf By og Sogn i Bjæverskov Herred, 1 Gaard i Grunderup, 2 Gaarde i Tockrup, 1 Gaard i Elume¹, 1 Gaard i Roeholte, 1 Gaard i Rønnede og 2 Gaarde og 1 Gadehus i Hyllede, alle i Fakse Herred i Tryggevælde Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 25, 56. K.

— Miss. til Tyge Brahe om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sj. T. 25, 56 b. K.

— Miss. til Ventsel Rotkirk om at lade medfølgende aabne Brev² om Afholdelsen af 2 Markeder aarlig i Korsør læse og forkynde til Herredsting, Landsting, Byting og hvor det ellers gøres behov. Sj. T. 25, 57. K.

— Miss. til Rentemestrene Jørgen Vind og Sten Beck. Laurits Ebbesen til Restrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har berettet, at de har ført ham Afgiften af noget forarmet Gods til Mangel, nemlig $\frac{1}{2}$ Rdlr. $4\frac{1}{2}$ Sk., $2\frac{1}{2}$ Ørte $3\frac{1}{2}$ Skp. $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Rug, 3 Ørte $5\frac{1}{2}$ Skp. Byg, $1\frac{1}{2}$ Ørte $2\frac{1}{2}$ Skp. Havre, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Svin, 3 Fodernød, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns og 20 Æg. Da han med Tingsvidne kan bevise, at Bønderne paa Grund af deres Armod ikke har kunnet yde denne Landgilde, skal den godtgøres ham. Sj. T. 25, 57. K.

— Miss. til samme om at udlægge Degnetienden af Solbjerg By til den, som den med Rette kan tilkomme, da Præ-

¹ Elmue, Fakse H.

² Af 26. Juni 1632, se ndfr.

sten for sin Part er fornøjet, dog saaledes, at intet deraf fra-gaar Degnen. Sj. T. 25, 58. K. (Tr.: KD. V. 130).

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Biskoppen og de højlærde i København om at eksaminere den Person, som de agter at kalde til tysk Kapellan, paa Tysk, da han ikke kan Latin. Sj. T. 25, 57 b. K. (Tr.: KD. V. 130. Ny kirkehist. Saml. III. 147. D. Mag. 5. R. I. 199).

— Miss. til Sigvort Urne og Dr. Hans Reisner. Det be-rettes, at Kirken i Korsør er meget brøstfældig og næsten paa Fald. Da den kun har meget ringe Indkomst til at repara-rere en saa stor Bygning, skal Adressaterne paalægge Kirkerne i Sjællands Stift, som har Formue, at yde en vis Hjælp til Reparation af Kirken i Korsør. Sj. T. 25, 58. K.

— Stadfæstelsesbrev paa det af Sigvort Grubbe til Hofdal til denne Oluf Knudsen og hans Hustru Kirstine Nielsdatter udstedte Fæstebrev paa Kronens Part Tre-dingstiende af Havren i Skyts Herred mod den sædvanlige aarlige Afgift efter deres Fæstebrevs Lydelse. Sk. R. 5, 51.

— Aab. Brev, hvorved Markus Skaaning, som i lang-sommelig Tid har tjent Kongen som Ridefoged i Malmøhus Len, og som paa Grund af Alder nu vil nedsætte sig i Lund, hvor han dog ikke vil drive borgerlig Næring, faar Bevilling til at nedsætte sig i Lund og til at være fri for Indkvar-tering, Skat og al anden borgerlig og Bys Tyngge, dog at han ikke maa bruge borgerlig Næring. Saafremt det befindes, at han driver borgerlig Næring, skal han udstaa al borgerlig Tyngge ligesom andre Borgere dér og have denne Benaadning forbrudt. Sk. R. 5, 51 b.

— Aab. Brev om, at denne Ane Nielsdatter i Nybølle i Sallerup Sogn, der for nogle Aar siden paa Grund af Lejer-maal er blevet skilt fra sin Mand Anders Olufsen, nu igen maa indlade sig i Ægteskab, da hun i Mellemtiden har skikket sig vel og der nu tilbydes hende et ærligt Stykke Brød. Sk. R. 5, 52.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt og Ifver Krabbe. Da An-ders Nielsen i Korup og Povel Pedersen i Gresseri¹ har

¹ Korup og Græsryd, Ø. Karup S., Høgs H.

berettet, at de har lidt stor Skade paa deres Enge af Sand og Vand som Følge af Stensaaens Opfyldning efter et derom fremlagt Tingsvidne, og har begæret Afslag paa deres Landgilde, skal Adressaterne begive sig til Aastederne og nøje undersøge, hvilken Skade enhver af dem har lidt, give dem Afslag derefter og give beskrevet fra sig, hvor meget Afslag enhver af dem bør have paa sin Landgilde. Sk. T. 5, 507 b.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott [Ottesen] og Christoffer Ulfeldt om snarest at lade forfærdige en Jordebog over Christianstads Len. Sk. T. 5, 508.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Borgemestre og Raad i Christianopol har berettet, at Broen udenfor Landporten dér er saa brøstfældig, at ingen kan komme over den, naarsomhelst der er høj Vandflod, og at Kronens Bønder i Christianopol efter Kongens Anordning har ført noget Tømmer derhen til Broens Istandsættelse. Adressaten skal lade dette Tømmer anvende til Broens Reparation og lade denne blive foretaget snarest og inden Vinterdagene. Sk. T. 5, 508.

— Miss. til Malte Juel, Hendrik Gyldenstjerne og Bispen [Dr. Mads Jensen]. Borgemestre og Raad i Christianopol har berettet, at de har anvendt stor Bekostning paa at opsætte et Sejerværk i den nye Kirke dér, og at de behøver nogle Klokker til Kirken, men at de ikke er i Stand til at bekoste disse, med mindre de faar Hjælp af de omliggende Kirker. Adressaterne skal paalægge Kirkerne i Blekinge at give hver 1 Rdlr. eller mere eller mindre efter deres Formue, hvilke Penge Adressaterne skal levere til Borgemestre og Raad i Christianopol, som skal anvende dem til nævnte Brug. Sk. T. 5, 508 b.

— Miss. til Erik Krabbe. Da Hendrik Ramel til Beckeskouf paa sin Søster Jomfru Lene Ramels Vegne har begæret 2 Gaarde i Ousby i Hørbye Sogn i Froste Herred i Skaane til Mageskifte for 3 Gaarde i Bennerup i Espenge Sogn i samme Herred, skal Erik Krabbe med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes for det tilbudte Gods. Sk. T. 5, 508 b.

— Aab. Brev til Lensmændene om, naar Erik Bilde til Kiersgaard eller hans Fuldmægtig henvender sig til dem, at være ham behjælpelig med at bemægtige sig Sten Rodsten til

Lierbeck. Erik Bilde og Sten Rodsten har kavtioneret for afdøde Peder Straale for en Sum Penge, og Erik Bilde har indløst Hovedbrevet og har derefter erhvervet Rigens Raads Dom paa, at Sten Rodsten enten skal betale ham sin Andel eller lide efter Dommen. Da Sten Rodsten ikke har efterkommet denne Dom, skønt Erik Bilde tit har krævet ham herfor, skal Lensmændene fængsle ham, naar han paatræffes, og sende ham til de tilbørlige Steder efter Dommen. F. R. 3, 516 b.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hans Oldeland. Han har for rum Tid siden holdt Skifte med sine Børn om deres Mødrene-arv, men det viser sig, at Børnenes Formyndere ikke har haft fornødent Tilsyn med Skiftet, og at der ikke er sket Børnene tilbørlig Ret. Da der er sket Børnene Skade i deres umyndige Aar og deres nærmeste Slægt tit og ofte anmodes om at hjælpe dem til Rette igen, og da han selv har forpligtet sig dertil i en mellem ham og Frederik Markdanner oprettet skriftlig Kontrakt, har nogle af Børnenes nærmeste Slægtninge begæret Kongens Missive til ham om igen at foretage Skiftet i Nærværelse af gode Mænd, som kan paase, at alt gaar ret til. Han skal lade foretage nyt Skifte med Børnene og slutte det inden 6 Uger efter dette Missives Datum. Særlig paalægges det ham inden 6 Uger at overlevere Melkor Oldeland, Kongens Sekretær, dennes Arvepart efter hans afdøde Moder i Nærværelse af Claus Brockenhuus til Broeholmb og Frederik Markdanner til Søgaard, som Kongen har befalet at være til Stede ved Overleveringen af hans Værgemaal. F. T. 4, 206.

— Miss. til Henning Valkendorf. Da Hans Oldeland til Tiellerup¹ med det allerførste agter at foretage Skifte mellem sig og sine Børn efter deres afdøde Moder Fru Sophie Hvas, skal Henning Valkendorf paatage sig Værgemaal for hans Datter Jomfru Tale Oldeland, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaal til hendes rette Lavværg. F. T. 4, 207 b.

— Lignende Miss. til Palle Rodsten om at paatage sig Værgemaal for Hendrik Oldeland, til Jørgen Lykke om

¹ Fejlskrift for Trellerup.

at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Kirstin Oldeland og til Anders Bilde om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Rigitse Oldeland. F. T. 4, 207 b.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Fru Elline Marsvin om at lægge Volderslef Hovedgaard, 7 Gaarde og 12 Gadehuse i Volderslef By, 1 Gaard, Ellegaard, i Porup Sogn med Skov til 370 Svins Olden og 1 Gaard i Kierby i Fraude Sogn, alle i Odense Herred i Fyen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hans Lindenov til Hundslund Kloster, Embedsmand paa Kalundborg Slot, ind under Dalum Klosters Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. F. T. 4, 207.

— Miss. til Anders Bilde og Dr. Hans Mikkelsen. Det berettes, at Præsten i Vissenberg Sogn er død, og at der ikke er handlet med Kaldet, som der burde, hvorfor de har indbragt Sagen for Kongen. Kongen bevilger, at denne Peder Christensen Møborg¹ maa faa Kaldet, dog skal de tilholde ham at ægte Enken, for at hun ikke skal udstødes med sine Børn. F. T. 4, 208.

— Aab. Brev om, at da Skibsbroen og Bolværket ved Aalborg (hvor inden- og udenlandske Skibe lægger til og skal ind- og udskibe deres Varer og Gods) er ganske forfalden, og da Reparationen heraf kræver stor Omkostning, skal alle inden- og udenlandske Købmænd, som ankommer til Broen for at ind- og udskibe, lade og losse deres Varer og Gods, give 1 dansk Sysling af hver Rigsdlr., som de forhandler dér af deres Varer², til Reparationen. Dog er hermed ikke ment Fiskerbaade eller smaa Vedskuder. Orig. i Landsark. i Viborg. J. R. 8, 371 og K. (begge med Datoen: 23. Juni).

— Aab. Brev, hvorved Hans Hansen Skaaning i Aarhus faar Bevilling til at holde et almindeligt Trykkeri i Aarhus til Trykning af Bøger paa græsk, latinsk, dansk og tysk Tungemaal. Dog maa han ikke lade noget udgaa paa Prent, med mindre det først er revideret af Professorerne i Universitetet i København, og han maa ikke trykke Skolebøger, der

¹ I Miss. 29. Juli 1632 kaldes han Bertel Christensen Møborg. ² Brevet er misforstaaet i CCD. IV. 574.

nu er eller herefter kommer i Brug i Danmark og Norge. J. R. 8, 373 b. K.

25. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jomfru Sidtsel Galt faar Bevilling til at være sin egen Værge, selv være raadig over sit Gods og oppebære Oppebørsel og anden Rettighed deraf. J. R. 8, 373 b.

— Bevilling for Jomfru Mette Svab til at udføre 5 Køer og sit medhavende Gods og Løsøre toldfrit fra Danmark til Holsten. J. R. 8, 374. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagl. ordn. IV.

— Aab. Brev, hvorved Hendrik Rantzau til Schiøneveide faar Bevilling til at sælge det Strøgods i Danmark og Norge, som ved Arv er tilfaldet Jomfru Eddel Rosenkrantz, og for de Penge, som han faar derfor, igen at købe hende et andet, samlet Stykke Gods. J. R. 8, 374. K.

— Aab. Brev, hvorved Jens Block i Arden, Herredsfoged i Hindsted Herred, faar Bevilling til indtil videre at bruge Rold Mølle kvit og frit, da Møllen i langsommelig Tid har fulgt hans Formænd, Herredsfogderne i nævnte Herred, fordi der kun er ganske ringe Avl og Brug til den af dem beboede Gaard i Arden; dog skal han være forpligtet til at holde Møllen ved Magt. J. R. 8, 374 b. K.¹

— Oprejsningsbrev for denne Brevviser Christen Christensen, som for nogen Tid siden er dømt fredløs for nogle Voldssager, og som nu af Rigens Raad er tilfundet at tage Kongens Oprejsning, hvis han igen vil rejse Paatale i samme Voldssager, til, som om Gerningen nylig var sket, at genoptage samme Sag og i alle Maader lade den forfølge efter Loven. J. R. 8, 374.

— Oprejsningsbrev for denne Brevviser Espen Hansen i Bøl til, som om Gerningen nylig var sket, at genoptage en Sag mod Maren Jørgens i Bøl. Espen Hansen havde for en Gældsfordring taget Nam i hans Nabo Jørgen Pallesens Bo i Bøl i Nærværelse af Fogden og 4 Dannemænd, ved hvilken Lej-

¹ Til Koncepten er benyttet en Koncept til Forleningsbrev, dateret Viborg den 18. Juni 1584, til Severin Block i Arden, Herredsfoged i Hedensted Herred, paa Rold Mølle. (Tr.: K. Brb.).

lighed Naboens Hustru Maren Jørgens gjorde ham stor Hinder og overfaldt ham med Hug og Slag, hvilket dog var ulovligt efter Recessen. Espen Hansen var derfor foraarsaget at forfølge hende for Vold, men da Sandemændenes Ed er blevet spildt, har han nu søgt Oprejsning i samme Sag. J. R. 8, 374 b.

25. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hans Søfrensen, Tolder i Aalborg, der sammen med sin Svoger Rasmus Bendtsen, Indvaaner i Randers, vil bygge et eller flere Skibe og der til maa forskrive nogle Skibstømmermænd fra andre Lande til Danmark, faar bevilget, at disse Tømmermænd maa forskaanes for Udskrivning i Kongens Tjeneste, indtil Skibene er færdige. J. R. 8, 375. K.

— Miss. til Jørgen Orning. Da Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, Embedsmand paa Lundenæs Slot, har begæret 1 Gaard, kaldet Nørgaard, og 1 Bol i Skeedby¹ og 1 Gaard i Nør Tirup, alle i St. Oluf Sogn i Vennebjerg Herred i Aastrup Len i Vendsyssel i Nørrejylland, til Mageskifte for andet Gods i samme Herred og Len, skal Jørgen Orning med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 406.

— Miss. til Niels Friis. Da Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, Embedsmand paa Lundenæs Slot, har begæret 2 Gaarde, af hvilke den ene kaldes Østergaard, og 2 Bol i Skedtsbye i Sejlstrup Len i Vendsyssel til Mageskifte for andet Gods i samme Herred og Len, skal Niels Friis med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 408.

— Miss. til Otte Skeel. Hans Søfrensen og Jens Bang, Borgere i Aalborg, har berettet, at der paa Aalborghus Slot og i Lenet findes nogle Stykker, som de kejserlige har ført derhen, og som Kongen for nogen Tid siden har udlaant fra Tøjhuset i København til det forrige spanske Kompagnis Skibe i Aalborg, og at Andragerne nu tiltales for disse Stykker. Otte Skeel skal lade dem faa de Stykker, som de

¹ Skisby, St. Olai S., Vennebjerg H.

kan bevise er de samme Stykker, som de har faaet fra Tøjhuset i København. J. T. 8, 406.

25. Juni (Kbhvn.). Lignende Miss. til Laurids Lindenov om de Stykker, der findes i Skansen ved Aarhus. Udt. i J. T. 8, 406 b.

— Lignende Miss. til Tønne Friis om de Stykker, der findes i Stjernholms Len. J. T. 8, 406 b.

— Miss. til Mogens Sehested. Da det berettes, at det er højlig fornødent at opsætte en ny Hølade og et Fæhus paa Skivehus Slot og reparere Stalden, skal han lade opsætte en Hølade, opbygge et lerslagent Fæhus og lade istandsætte paa Stalden, hvad der er absolut nødvendigt, dog saaledes, at alting gøres med den ringest mulige Bekostning. J. T. 8, 406 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen om, at Kongen har eftergivet denne Jens Rasmussen i Rendlos i Aakær Len Landgilden for Aaret 1631, som er 7 $\frac{1}{2}$ Skpr. Rug, 7 Skpr. Byg og 3 slette Mark Penge, fordi han er blevet helt forarmet baade ved Fjendernes ulidelige Paalæg i den Tid og siden, fordi hans Heste og Øg er døde fra ham. Adressaten skal føre det til Regnskab. J. T. 8, 406 b.

— Miss. til Christen Holck. Jost Høg til Giorslef, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, har berettet, at Jørgen Marsvin til Afvendsberg endnu resterer med 98 Rdlr. til Akademiet for sin Kost og sine Eksercitier. Christen Holck skal tilholde ham med det første at betale Pengene godvilligt til Jost Høg. Saafrømt dette ikke sker, skal Christen Holck lade dem indfordre ved Lov og Ret. J. T. 8, 407.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Han har berettet, at der omkring Hald Slot staaer en Hob Pallisader, som Fjenderne har efterladt, og som ikke er tjenlige til nogen Befæstning. Han skal bruge de Pallisader, som er tjenlige, til Slottets Fornødenhed, sælge det andet og føre det til Regnskab. J. T. 8, 407.

— Miss. til Lauridts Lindenov om at lade Hr. Niels Nielsen Fogh, Sognepræst til Ødumb Kirke, for Fæste og sædvanlig Afgift faa et Stykke Mark, kaldet Harrits Mark¹,

¹ Harildsmark eller Haraldsmark, Ødum S., Galten H.

som en Bonde nu har i Brug, naar denne Bonde dør. J. T. 8, 407.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis og Bispen i Aarhus. Præsten i Assens og Klakring Sogne har berettet, at der i hans Formands Tid er frakommet nogen Hørlighed fra hans Annekspræstegaard. De skal forhøre Præsten derom og saafremt det befindes, at Kronen har noget fra Annekspræstegaarden, skal det straks skaffes tilbage. Saafremt andre har det, skal Adressaterne straks paatale det, tage Dom og være Præsten behjælpelig ved Retten med at faa tilbage, hvad der tilkommer ham, da Ordinansen siger, at hvad der med Urette er kommet fra Præsten eller Kirken, med Rette igen skal skaffes dertil. J. T. 8, 407. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Tønne Friis. Han har berettet, at der for nogen Tid siden er ydet en vis Afgift af Boller og Rosenvold til Hospitalet i Horsens efter en Fundats, som en af de Rosenkrantz har oprettet¹, imod at de fik Ret til at indlægge 5 fattige Personer i Hospitalet i 5 Senge, som kaldes de Boller Senge, men at denne Afgift ikke er ydet, siden Fru Ellen Marsvin til Ellensborg fik Boller og Rosenvold. Han har begæret at faa Kongens Vilje at vide, om han skal rejse Paatale derom, eller hvorledes der skal forholdes dermed. Fru Ellen Marsvin har hertil svaret, at hun mener at have tilforhandlet sig Boller og Rosenvold som fri Ejendom, og at der ikke er gjort nogen Fundats, som kan tvinge hende til at yde en saadan Afgift, men at den er ydet af de Rosenkrantz alene af deres egen gode Vilje. Dersom der findes oprettet en saadan Fundats derom og den findes til Stede og formelder, at de, som ejer Boller og Rosenvold, skal yde nævnte Afgift, skal Tønne Friis rejse Paatale derom ved Retten, men dersom den ikke findes saaledes, skal han lade Sagen bero. J. T. 8, 407 b.

— Miss. til Key von Ahlefeldt. Hvad Dr. Frederik Pedersen, Medicus i København, har andraget om en Port gennem Gravene ved Flensborg, kan Adressaten se af hosføjede Supplikation. Han skal undersøge Sagen og siden indsende Erklæ-

¹ Holger Rosenkrantz til Boller, stadfæstet ved kgl. aab. Brev 19. Marts 1564.

ring til Kongen om, hvorvidt Begæringen kan bevilges uden Skade for Byen og Borgerne dér. J. T. 8, 408.

25. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen efter Begæring af Hr. Maurits, Prins af Oranien, Greve til Nassau etc., giver Johan Verbrugen, dennes Søn Villum Verbrugen og Johan Mumme, Prinsens Falkenerer, Bevilling til i 12 Aar fra dette Brevs Datum at regne at fange saa mange unge og gamle Falke, som de kan overkomme, i Tingeyar Syssel for Norden paa Island, i Muller, Skagefjorder og Eyafjorder Sysler. [Iøvrigt enslydends med Bevilling for samme af 10. Jan. 1632]. N. R. 5, 79 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne om at give Møde, naar han advares derom, paa Kongens Vegne, naar Mogens Kaas til Frøstrup og Mogens Høg til Kiergaardsholm, Befalingsmænd over Dueholms Kloster og Lundegaard paa Mors, foretager Besigtelsen af det af Staller Kaas til Faddersbøl begærede Gods i hans Len [Hald], og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 409.

— Lignende Miss. til Gunde Lange paa Ørum om at give Møde ved Besigtelsen af det af Staller Kaas begærede Gods i hans Len. Udt. i J. T. 8, 409.

26. Juni (—). Miss. til Mogens Kaas og Mogens Høg. Da Stalder Kaas til Faddersbøl har begæret 2 Gaarde i Janne-
rup Sogn i Thye i Halds Len i Jylland til Mageskifte for 1
Gaard i Mollerup By og Sogn i Sønder Herred i Mors i Jylland
og endvidere 6 Gaarde i Hundborre By, 1 Gaard i Vorrup By,
alle i Hundborre Sogn, 2 Gaarde og 1 øde Gadehus i Jannerup
By og Sogn, alle i Ørum Len i Jylland, til Mageskifte for 1
Gaard i Heltborre¹ By, 1 Gaard i Ullerup, begge i Heltborre
Sogn i Refs Herred, 1 Gaard i Malle By i Sendels Sogn i Hil-
lerslev Herred og 1 Gaard i Sunbye i Staxstrup Sogn i Hund-
borg Herred, alle i Thye i Jylland, og, dersom dette ikke er
tilstrækkeligt, for yderligere Jordegods, skal Adressaterne med
det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtel-
sen til Kancelliet. Kongen har befalet Knud Gyldenstjerne og

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Hetborre.

Gunde Lange at være til Stede ved Besigtelsen, hver i sit Len. J. T. 8, 408.

26. Juni (Kbhvn.). Instruktion for Byrge Juel til Lunggaard, Skibshovedsmand, paa Rejsen til Narven. Han skal straks begive sig afsted med de 3 Orlogsskibe Havhesten, Mynden og Haren. Han skal selv indtræde paa Havhesten, kommandere Skibene som Admiral og med dem føre Czaren af Muskous 3 Gesandter med deres Folk og Gods til Narven. Naar han er ankommet dertil og Gesandterne med deres Folk og Gods er ført i Land, skal han straks begive sig tilbage igen til København. Skulde det paa Henrejsen hænde, at Vinden holdt ham tilbage i længere Tid og Gesandterne af den eller en anden Grund skulde begære at komme i Land paa det nærmeste Land (Kongens egne Lande undtaget), maa han begive sig dertil og sætte dem i Land dér, hvorefter han ligeledes straks skal begive sig tilbage igen. Sj. R. 19, 43.

— Pas for samme med Havhesten til Narven og 2 andre Pas for Mynden og Haren til at følge ham. Udt. i Sj. R. 19, 43 b.

— Aab. Brev, hvorved Catharina Vock, som en Tid lang har tjent paa Københavns Slot som Fadeburskvinde, faar Bevilling til at bosætte sig i Holbæk og være fri for Skat, Vagt og al anden borgerlig og Bys Tyngge, saa længe hun sidder i Enkesæde. Udt. i Sj. R. 19, 43 b.

— Aab. Brev om, at der fremtidigt maa holdes 2 Marker om Aaret i Korsør, nemlig Egidii Dag [1. Sept.] og Feliciani Dag [20. Okt.]. Sj. R. 19, 43 b. (Tr.: CCD. IV. 575).

— Mageskifte mellem Fru Cidtsel Parsberg, Enke efter Hr. Jens Sparre til Sparrisholm, og Kronen. Sj. R. 19, 44. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Frants Rantzau, Rigens Hofmester, Jens Juel og Mogens Kaas, Rigsraader. Det berettes, at Christopher Gjøe til Oxholt ikke har ladet Skatten oppebære i Lister Len i det sidste Aar, da han var forlenet med Nedenæs Len¹, fordi han mente, at Ifver Vind til Torpegaard, øverste Sekretær, som 1629 blev forlenet med Lister Len, burde oppebære den,

¹ Lister Len var 1602—1629 lagt ind under Nedenæs Len.

medens Ifver Vind mente, at han efter sit Forleningsbrev var fritaget for at oppebære Skatten. Adressaterne skal kalde Christopher Gjõe og Ifver Vind i Rette for sig og dømme, hvem af dem der burde oppebære samme Skat. Sj. T. 25, 57 b.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Frederik Parsberg til Vonserup har afstaaet Vindinge og Kvitsle-mark Sognetiender til Hans Uldrik Gyldenløve og derfor har begæret Kronens og Kirkens Part af Gimblinge Sogns Korn-tiende, skal Ventsel Rotkirk lade Frederik Parsberg faa sidst-nævnte Tiende og lade Hans Uldrik Gyldenløve beholde Vindinge og Kvitslemark Sognetiender. Sj. T. 25, 58 b. K.

— Stadfæstelsesbrev paa det af Sigvort Grubbe til Hof-dal som Lensmand paa Malmøhus Slot udstedte Fæstebrev til denne Oluf Knudsen og hans Hustru Kirstine Nielsdat-ter paa en Aalebund, Dræt og Hummersætte mod den sædvanlige aarlige Afgift efter deres Fæstebrevs Lydelse. Sk. R. 5, 52.

— Aab. Brev, hvorved Kongen eftergiver Borgemestre, Raad og Borgere i Malmø Renten af de Penge, hvormed Kongen for nogen Tid siden har forstrakt dem, og be-vilger, at de maa betale Hovedstolen, 13,000 enkende Rdlr. in specie og 1000 Rdlr. i Markstykker, i Løbet af 4 Aar, hvert Aar en Fjerdepart, den første til førstkommende 1. Maj, de andre Parter hver efterfølgende Jul, paa Rentekammeret. Saafremt en af Terminerne forsømmes, vil Kongen have sig alt forbeholdt. Sk. R. 5, 52 b.

— Miss. til Fru Vivike Podebusk. Jacob de Franque i Paris i Frankrig har berettet, at hendes afdøde Husbondes¹ Broder Holger Lindenov til Østergaard er blevet ham en Sum Penge skyldig, dels Penge, som han har laant ham, dels for Klæder og andre Købmandsvarer efter den af Holger Linde-nov derpaa udstedte Obligation. For at andre Børn af Kongens Undersaatter af Adel ikke skal miste deres Kredit herved, an-modes hun om at betale Jacob de Franque efter hans Brevs Ly-delse, da Haandskriften lyder paa Rigsdaler. Sk. T. 5, 509.

¹ Otte Lindenov Ottesen, † ⁵/₃ 1632. Broderen Holger Lindenov var død 1630.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Malte Juel. Kongen har for nogen Tid siden til Frants Rantzau¹ til Rantzausholm, Rigens Hofmester og Befalingsmand paa Møen, pantsat 7 Gaarde i Vester Vramb By og Sogn, 1 Gaard i Tulsager, 2 Gaarde i Skieltehiunge², 4 Gaarde i Tollerup, 1 Gaard i Ege i Hofverdts³ Sogn, 3 Gaarde i Brøndsted, 1 Gaard i Abuldbierg, 1 Gaard i Lynderød⁴ By og Sogn, 1 Gaard i Bierre, 1 Gaard i Tyrrestrup⁵, 1 Gaard i Parup⁶, 3 Gaarde i Aagerup, 1 Gaard i Bøsserup, 1 Gaard i Tagerup⁷, 1 Gaard i Borup, 1 Gaard i Torup i Espult Sogn, 1 Gaard i Biernolt, 2 Gaarde og Linde Mølle i Lirupe, 1 Gaard i Totterup, 3 Gaarde i Trenne By og Sogn, 1 Gaard i Skalskøf⁸, 2 Gaarde i Vemmedsted⁹, 2 Gaarde i Kundstrup¹⁰ i Diurets Sogn, 1 Gaard i Schletolt¹¹ og 1 Gaard i Harrestrup. Da Kongen nu har betalt Frants Rantzau og denne igen har afstaaet disse Gaarde til Kronen, skal Malte Juel lægge dem ind under Christianstads Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sk. T. 5, 509 b.

— Miss. til Tage Thott [Ottesen] og Christoffer Ulfeldt. Adelen i Skaane, Halland og Blekinge har bevilget, at de af dens Bønder, som ikke er Ugedagsbønder, i Stedet for Arbejde paa Befæstningernes Reparation i de næstfølgende 3 Aar, 8 Dage i hvert Aar, skal give 12 Sk. dansk for hver Dag. Da Adelen selv skal oppebære denne Bevilling og overlevere den til Adressaterne, skal disse tilholde Adelen at oppebære Bevillingen, hvorefter Adressaterne skal modtage den og levere den til Befalingsmændene over de Fæstninger, til hvis Reparation den er bevilget. Befalingsmændene skal siden anvende den til Fæstningernes Reparation. Sk. T. 5. 512.

— Miss. til Palle Rosenkrantz til Krenkerup og Frederig

¹ Alt dette Gods, der her opføres som pantsat til Frans Rantzau, blev ved Pantebrev af 22. April 1628 pantsat til Kongens Kansler Hr. Kristian Friis for 6039½ Rdlr. 5 Sk. 3 Pdg., se Kanc. Brb. 1627—29 S. 857 f. ² Sketteljunge, Gærs H. ³ Huverød. ⁴ Linderød. ⁵ Torrestrup. ⁶ Paarup. ⁷ Taagerup. ⁸ Salskov. ⁹ Vennested. ¹⁰ Knudstrup, Djurrød S. ¹¹ Sletholt.

v. Pappenheim. Da Adelen i Lolland har bevilget, at dens Bønder, undtagen Ugedagstjenerne, i de følgende 3 Aar skal arbejde 4 Dage hvert Aar paa Befæstningen af Nakskov og give 8 Sk. dansk for hver Dags Arbejde, dog at Adelen selv skal oppebære denne Bevilling og levere den til Adressaterne, skal disse indkræve Pengene og anvende den til nævnte Befæstning. Endvidere skal de forhandle med Gejstligheden og Borgerne i Lolland om ligeledes at hjælpe efter Evne og Vilkaar, saa at nævnte Befæstning kan blive forfærdiget. Sm. T. 6, 351.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz til Krønkerrup om at forhandle med Fru Øllegaard Pentz til Rubiergaard om, hvad hun begærer for sin Grund udenfor Nakskov, som er afdelt til Befæstningen. Sm. T. 6, 352.

— Miss. til Mogens Kaas i Fyen om at lade Hr. Lauridts Nielsen Helvad, Sognepræst til St. Nicolai Kirke i Svendborg, for tilbørligt Fæste og sædvanlig Afgift faa Kronens Part af den første Tiende, som bliver ledig i hans Len [Nyborg], dog maa den ikke ligge for langt fra Svendborg, saa at Bønderne kan besvære sig derover. F. T. 4, 208 b.

— Aab. Brev til Bønderne i Hee Sogn og omliggende Sogne i Hind Herred i Harsyssel i Nørrejylland. Da det berettes, at Sandet ved Harboøe¹ anretter stor Skade dér i Hie Sogn og i hele Egnen dér omkring, befales det alle Bønderne i nævnte Sogn og i de nærmest liggende Sogne at gøre deres største Flid til, at Sandet snarest kan blive dæmpet. Ingen, hverken gejstlige eller verdslige Tjenere, i nævnte Sogne maa forskaanes herfor. J. R. 8, 375 b. K.

— Aab. Brev til Bønderne i Hind Herred og Ulvborg Herred i Harsyssel i Nørrejylland. Da det berettes, at Vandet gaar op over Ager og Eng og fuldstændigt ødelægger Egnen mellem de 2 Herreder, og at Vejene og de Steder, hvor Vejlerne og Vaserne er, er saa fulde af Vand, at man ikke kan komme over uden stor Livsfare, befales det alle menige Herredsmænd, ingen, hverken gejstlige eller verdslige, undtaget, snarest

¹ K. har: Habroøe.

at begive sig dertil, hvor Herredsskellet er, og dér opkaste et Herredsskel. J. R. 8, 375 b. K.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Kongen har bevilget ham Avlen af Koldinghus Ladegaard fra den Tid at regne, da han blev forlenet med Koldinghus Len, for samme Afgift som Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Ørum Slot, havde den for, da han var forlenet med nævnte Len. J. T. 8, 409.

— Miss. til Otte Skeel og Bispen i Aalborg. Da det berettes, at Biørnholms Kirke kun har saare ringe Indkomst og ganske ulig Præstens, skal de undersøge, hvorfor Kirkens og Præstens Indkomst er saa ulige, og snarest indsende Beretning derom til Kancelliet. De Sten, som maatte blive tilovers fra nævnte Kirkes Reparation, skal de sælge til Bedste for Kirken. J. T. 8, 409.

— Miss. til Otte Marsvin. Det berettes, at der i hans Len [Dronningborg] er et Kvindfolk, ved Navn Kirsten Nielsdatter, som er født i Vollum i Clausholm Birk, og som for rum Tid siden har trolovet sig med en Mand, ved Navn Niels Frandsen, i Mielbye, men har vægret sig ved at efterkomme samme Ægteskabstrolovelse, hvorefter Kapitlet har afsagt Dom over hende. Da hun hidtil ikke har villet rette sig efter denne Dom, skal Otte Marsvin alvorligt tilholde hende at rette sig efter Kapitlets Dom, og det undrer Kongen, at han ikke allerede har gjort dette. J. T. 8, 409 b.

27. Juni (—). Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en almindelig Landeskate. Sj. T. 25, 58 b. Orig. (til Odense Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 575 f.).

— Aab. Brev til Købstæderne¹ i begge Rigerne om en Pengehjælp. Sj. T. 25, 62 b. Orig. (Holbæk og Vordingborg) i Landsark. i Kbhvn., (Middelfart og Odense) i Landsark. i Odense, (Grenaa, Horsens, Kolding, Ribe og Vejle) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 576 og 760 ff. Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selskab I. S. 162).

— Miss. til Lensmændene² i Danmark om at lade oven-

¹ De opregnes alle med deres Skattebeløb i Sj. T. 25, 63 ff. ² De opregnes alle med deres Len.

staaende aabne Brev om en almindelig Skat og Landehjælp læse og forkynde i deres Len, lægge Bønderne i Læg, opkræve Skatten og levere den til N. N. til førstkommende Mortensdag. Dog skal Mandtallet paa sædvanlig Maade klareres i Rentekammeret. [Enslydende med Miss. af 10. Sept. 1630 til Lensmændene med Udeladelse af den sidste Sætning om Levering af en særlig Del af Skatten til Klavs Daa]. — Lensmændene i Sjælland skal levere Skatten til Hans Lindenov, i Lolland og Falster til Palle Rosenkrantz, i Fyen til Jurgen Brahe, i Skaane Halland, Blekinge, Gulland og Bornholm til Christopher Ulfeldt, i Viborg og Vendelbo Stifter til Gabriel Kruse¹ og i Ribe og Aarhus Stifter til Tønne Friis. Sj. T. 25, 60. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at modtage den bevilgede Pengeskat og Kontribution, som skal erlægges til førstkommende Mortensdag af Undersaatterne i N. Land, levere den i Kongens eget Kammer og tage Kvittans derpaa. Der maa godtgøres dem 40 Speciedlr. til en Skriver. — Christopher Ulfeldt² (Skaane, Halland, Blekinge, Gulland og Bornholm), Palle Rosenkrantz (Lolland og Falster), Jørgen Brahe (Fyen), Gabriel Kruse (Viborg og Vendelbo Stifter) og Tønne Friis (Ribe og Aarhus Stifter). Sj. T. 25, 63 b.

— Aab. Brev til Bønderne i Norge³ om en almindelig Landeskate. Hver Odelsbonde, som har Odelsgoods, skal give Halvparten af sin Rente i indeværende Aar; hvis nogen Odelsbonde ikke har saa megen Indkomst, at Skatten bliver 2 Rdlr., skal han alligevel som Lejlænding give 2 Rdlr. Hver 10 Krone- og Lejlændingebønder skal lægges i Læg sammen og give 20 enkende Dlr., saa at den rige hjælper den fattige, hvormed Lensmændene skal have nøje Tilsyn. Hver Tjenestedreng, som tjener for fuld Løn, og hver Løskarl, som bruger Næring, skal give 1½ Rdlr. Hver Tjenestedreng, som tjener for halv Løn, skal give 3 Rigsort. Hver Husmand og Ødegaardsmand skal

¹ Denne er nævnt i Fortegnelsen, i Miss. er ved en Fejlskrift i hans Sted nævnet Knud Gyldenstjerne. ² I Sj. T. er Hans Lindenov (Sjælland) glemt. ³ Det indførte Brev er stilet til Aggershus Len.

give 1 Rdlr. Hvis Husmændene er saa forarmede, at de ikke kan give det, skal de ikke give mere end de kan afstedkomme. Hver Mand, som bor ved Søsiden og bruger Fiskeri, skal give 3 Rdlr., hvor Fiskeriet er i fuld Gang og Næring, men hvor det er slapt, kun 1½ Rdlr. Hver Udrorskarl, som er kommet til sin Lavalder, skal give 1½ Rdlr., hver Tjenestedreng, som ror ud, men ikke er kommet til sin Lavalder, 3 Orts Dlr. Hver Nordfarsskipper, som selv har Skib og sejler i Nordlandene, og hver Styrmand, som sejler paa Nordfarsskibe, skal give 4 Rdlr. Af Savene skal de, som har Save, af hver Aargangssav give 6 enkende Dlr., af hver Flomsav, som gaar den største Part af Aaret, 4 Rdlr., de andre 2 eller 1, eftersom der er ringe Lejlighed til. Endvidere skal de give Tiendeparten af de Deler, som skæres paa samme Save, ingen undtaget, som bruger Sav. Aldeles ingen maa være fri for samme Skat, som skal udgives senest inden førstkommande Mortensdag. Christopher Urne til Aasmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, eller hvem han forordner dertil, skal lægge og skrive samme Skat i hele Aggershus Len, saa den rige hjælper den fattige og alting gaar ligelig og ret til. Siden skal han indkræve Skatten og levere den fra sig med klart Register og Mandtal. Lensmanden skal have Fuldmagt til at tage 2 Lod Sølv eller 1 Rdlr., men hvis Bønderne ikke kan yde Skatten i Rdlr., maa han i Stedet derfor modtage smaa Penge, som 1 Rdlr. in specie nu gælder, nemlig 6 slette Mark for 2 Lod Sølv eller hver Daler. Skriveren skal ingen Penge have, fordi han skriver denne Skat. Sj. T. 25, 65 b.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ i Norge om at lade medfølgende aabne Brev om en almindelig Landeskate læse og forkynde i deres Len, siden lade Bønderne skrive og lægge for samme Skat og nøje paase, at alt gaar ligelig til, saa den rige hjælper den fattige (som i denne besværlige Tid skal skaanes, saavidt det kan ske). Der maa ikke anses Gunst, Gave eller Venskab eller ses igennem Fingre med nogen. Bønderne skal lægges saaledes i Læg sammen, at der altid er nogle rige iblandt de fattige, saa at den rige kan give dobbelt,

¹ De opregnes alle med deres Len.

tredobbelt eller mere efter sin Formue, nemlig Bo, Boskab, Drift og anden Omstænde, og de fattige derimod forskaanes ganske eller paa det nøjeste. Endvidere tilsendes der Lensmændene nogle Breve til Købstæderne i deres Len; de skal tilstille Borgemestre og Raad i hver Købstad det aabne Brev til dem, saa at de, Borgerne og Tjenestdrengene kan rette sig derefter. Lensmændene skal ogsaa nøje paase, at samme Skat udskrives ligelig og retfærdig, og at aldeles ingen Tjenestdreng forskaanes, hvem de end tilhører. Lensmændene skal fordre samme Skatteligning for sig og med Borgemestre og Raads Betænkning læmpe det, som de agter at forsvare det. De skal indkræve Skatten og levere den til Christopher Urne¹ til Aasmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, saa at den kan være tilstillet ham senest til førstkommende Mortensdag. Mandtallet skal paa sædvanlig Vis klareres i Renteriet. Lensmændene skal gøre sig den største Flid for saa vidt muligt at tilvejebringe Skatten i Rdlr. in specie, men de, som ikke har hele Dalere, maa i Stedet give 6 Mark for hver Daler. Sj. T. 25, 67 b.

27. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev til Kapitlerne i Danmark og Norge om en Landeskate. Sj. T. 25, 69 b. Orig. (til Kapitlet i Viborg) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 577).

— Aab. Brev til Præsterne i Danmark om Udredelse af en Pengeskat. Sj. T. 25, 70 b. Orig. (m. Datum: 26. Juni, til Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 577. Dsk. KL. III. 221).

— Aab. Brev til Præsterne i Norge om Udredelse af en Pengeskat. Sj. T. 25, 67. (Tr.: CCD. IV. 577).

— Aab. Brev til Præsterne paa Gulland om Udredelse af en Pengeskat. Sj. T. 25, 71. (Tr.: CCD. IV. 577).

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge om at tilstille hver Provst i deres Stift det aabne Brev om Skatten af Provster og Præster, indkræve Skatten og levere Pengene til N. N. [Ensydende med Miss. af 10. Sept. 1630 til Bisperne].

¹ I Miss. til ham er i Stedet herfor indsat: levere den sammen med Skatten fra de andre Len i Norge, som overantvordes ham, paa de befalede Steder.

— Dr. Hans Reisner til Hans Lindenov, Dr. Mads Jensen til Christopher Ulfeldt, M. Morten Madsen til Tønne Friis, Dr. Hans Vandal til Gabriel Kruse, M. Christen Hansen til Gabriel Kruse, Dr. Jens Dynesen til Tønne Friis, de norske Bisper: M. Niels Simensen i Oslo, M. Thomes Kortsen i Stavanger, Dr. Niels Paaske i Bergen, M. Peder Skiellerup i Trondhjem, alle til Christopher Urne. Sj. T. 25, 69. Orig. (til Dr. Jens Dinisen) i Landsark. i Viborg.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jens Høg om at tilstille Superintendenten paa Gulland det aabne Brev om Skatten af Provster og Præster, selv sammen med Superintendenten ligne Skatten imellem dem, saa at enhver giver efter Evne, og sende Pengene til den fastsatte Termin til Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot. Sj. T. 25, 71 b.

— Aab. Brev, hvorved Hans Smalkal¹, Foged paa Københavns Slot, faar Bevilling til, at en af hans Sønner, som findes bekvem dertil, efter hans Død maa faa Hiortholms Mølle paa Livstid uden Fæste, dog at han aarlig paa Københavns Slot betaler 50 Speciedlr. i Landgilde. Da Hans Smalkal har anvendt en stor Del af sin Formue paa Bygningen af denne Mølle og det er ubilligt, at et af Børnene alene skal nyde dette, skal Bygningen paa Møllen, naar Hans Smalkal dør, takseres for det, som kan eragtes billigt, og alle hans Børn have Lod deri; dog skal, som nævnt, den ene besidde Møllen og udkøbe de andre efter Taksten. Sj. R. 19, 45.

— Kvittansiarum til Rentemester Sten Beck til Førsløf, der i Overværelse af Frants Rantzau til Rantzausholm, Rigens Hofmester, og Hr. Christian Friis til Kragerup, [Kongens] Kansler, har gjort Kongen Regnskab for Kongens Omslags-handel og Udretning, som han paa Kongens Vegne har forvaltet i Kiel til Helligtrekonger 1631. Han har modtaget Pengesummer fra Rentekammeret i København, af Jørgen Brahe til Hvedholm, Knud Gyldenstjerne til Timb og af Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmænd paa Hagenskov, Hald og Stjernholm Slotte, endvidere af Indkomsten af Kongens Len og Amter i Fyrstendømmet Holsten og fra Kongens tilfornordnede Innehmer

¹ Hans Merckel v. Schmalkalden.

en Pengesum af den Kontribution, som Adelen dér havde lovet at erlægge til Kieler Omslag, hvilket ialt beløb sig til 101,369 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 13 Sk. lybsk, hver Daler til 48 Sk. lybsk. Heraf har han efter Kongens Anordning betalt: 10,000 Rdlr. Hovedstol med 700 Rdlr. i Rente deraf for 1 Aar, som Kongen skyldte afdøde Adelheid von Buchwalds Arvinger, endvidere til Hendrik Rantzau til Smoll 2000 Rdlr. Hovedstol med 140 Rdlr. i Rente for 1 Aar, til Bendix von Ahlefeldt 2000 Rdlr. Hovedstol med 400 Rdlr. i Rente for 1 Aar, til Hr. Ditlef Rantzau til Pancker 400 Rdlr. Hovedstol¹, hvilke Hovedstole og Renter tilsammen udgør 20,780 Rdlr., for hvilke Steen Beck har indløst Kongens derpaa udstedte Hovedbreve, som han nu har leveret fra sig. Desuden har han ført til Udgift 17,904 Rdlr., som han efter Kongens Befaling har betalt til en Del holstenske Adelige som Renter for 1631 af de Hovedstole, som Kongen endnu er dem skyldig, efter de derfor udstedte Beviser. Fremdeles har han til holstenske Raader og andre Pensionærer betalt 3,862 Rdlr. i aarlig Deputat og Besolding. Endvidere har han betalt en Del Veksler, som er anvist til Kongens Søn, Hertug Uldriks, Behov i Frankrig og andre Steder, betalt en Del Købmænd for en Del Varer, som de har leveret til Kongens Behov, efter Kongens ham medgivne Instruks, leveret Oberst Bernt Geist og afdøde Levin Marschalcks Enke² af deres resterende Besolding, tilstillet Christian Pentz, Guvernør i Fæstningen Glückstadt, en Pengesum til Fæstningens Fornødenhed og af den ham og hans Fader³ tilkommende Besolding, betalt en Del Officerer deres Udlæg til Fortæring i Kongens Hverv og Bestillinger, indleveret en Sum Penge i Rentekammeret i København og betalt Fortæringen paa Rejsen til Kiel og i andre Maader, hvilke Poster tilsammen udgør 58,833 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 1 $\frac{1}{2}$ Sk. lybsk, saa at hele Udgiften udgør 101,379 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 1 $\frac{1}{2}$ Sk. lybsk, hver Daler til 48 Sk. lybsk, som det fremgaar af hans Regnskab med Hovedbreve, Kvittanser, Fortæringsregistre og Beviser. Det ene lignet og lagt imod det andet bliver Udgiften 9 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 12 $\frac{1}{2}$ Sk. lybsk højere end Indtægten, hvilket Beløb er ført til Udgift i det følgende Aars

¹ Der er sikkert sprunget noget over her. Ovenstaaende Beløb er sammentalt 5,140 Rdlr. lavere end Sammentællingen ovfr. udgør. ² Judith Marschalck. ³ Markvard Pentz († 1620).

Omslagsregnskab. Sten Beck blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 19, 45.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Just Høg om at optage 2 Sønner af Hr. Peder Bendsen, Sognepræst til Rone Sogn paa Gulland, ved Navn Bertel og Thomes, i Sorø Skole, sætte dem under Disciplin og forholde sig med dem som med de andre Skolebørn. Sj. T. 25, 72.

— Lignende Miss. til samme om at optage 2 Sønner af Terkel Jensen, Borger i Visby paa Gulland, ved Navn Søfren og Jens, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 72.

— Miss. til Frederik Urne. Af hosføjede Supplikation kan han se, hvad denne Brevviserske Marren Madsdatter klager over Jens Block, forrige Byfoged i Ringsted, nu Byskriver i Helsingør. Han skal tilholde Jens Block at erklære sig herom, tage Erklæringen til sig og med det allerførste indsende den til Kancelliet. Sj. T. 25, 72 b.

— Miss. til Frederik Reedtz om at lægge det Jordegods i Sjælland, som har tilhørt afdøde Christopher Galde, ind under sit Len [Vordingborg] og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af det. Jordebogen paa samme Gods skal han med det allerførste indsende til Kancelliet. Sj. T. 25, 73. K.

— Lignende Miss. til Palle Rosenkrantz til Krenkerup om at lægge det Gods, som afdøde Christopher Galde har efterladt sig i Lolland og Falster, ind under sine Len [Nykøbing og Aaholm]. Sj. T. 25, 73. K.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt om at lægge det Jordegods, som afdøde Christoffer Galde har efterladt sig i Skaane, ind under sit Len [Landskrone] og aarlig gøre Regnskab for det i Renteriet. Da det menes, at Christoffer Galde har haft noget Gods, som tilkommer andre, skal Hendrik Hvitfeldt undersøge dette og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 5, 512.

— Miss. til Frederik Reedtz og Palle Rosenkrantz om snarest at fremsende Jordebøger, Skøder og andre Ejendomsbreve samt en Designation paa andre Breve, som findes efter afdøde Christopher Galde, til Frants Rantzau til Rantzausholm, Rigens Hofmester og Embedsmand paa Møen. Sj. T. 25, 73. K.

27. Juni (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Oluf Madsen af Lydestad til, som om Gerningen nylig var sket, at genoptage Sagen mod en Mand, ved Navn Knud Ingvorsen, for Overfald. Oluf Madsen blev for nogen Tid siden paa sin farende Vej ved Helsingborg overfaldet af nogle ham ubekendte Personer og ilde medfaren, hvorfor han tiltalte Knud Ingvorsen, som han mener har antastet ham mest. Da denne førte 3 Brødre som Vidner, blev han af Landsdommeren i Skaane frikendt for hans Tiltale. Men et af hans Vidner har siden inden Tinge bekendt at have vidnet Løgn, og desuden mener Oluf Madsen nu at kunne føre nogle Vidner, som har set, at Knud Ingvorsen har gjort ham den største Skade. Sk. R. 5, 53.

— Miss. til Ifver Krabbe. Holger Rosenkrantz til Demmestrup, Befalingsmand paa Bornholm, har tilbudt at lade Stensaae udgrave og som Forsøg at anvende 600 Rdlr. derpaa, paa Vilkaar af, at dersom Værket har Fremgang, skal Bønderne i Laholms Len betale ham disse 600 Rdlr., hvilket de tilforn er gaaet ind paa, men dersom det ikke lykkes, skal han selv bære Tabet, og endvidere paa Betingelse af, at hver Bonde dér i Lenet skal give en Hjulbaare til Værkets Paabegyndelse. Ifver Krabbe skal, dersom Værket har Fremgang, tilholde Bønderne dér i Lenet at betale Holger Rosenkrantz disse 600 Rdlr., naar de er anvendt paa Værket, og ligeledes ved Værkets Begyndelse at skaffe ham en Hjulbaare hver, da Værket er til Bedste for dem alle. Sk. T. 5, 512 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Det berettes, at Stensaae i Laholms Len Aar efter andet opfyldes mere og mere til stor Skade for de omliggende Bønder paa deres Ejendomme, saa at det er nødvendigt at udgrave den, hvilket han har tilbudt at paatage sig paa de i ovennævnte Missive anførte Vilkaar. Kongen er tilfreds hermed og har tilskrevet Ifver Krabbe til Jordberg, Befalingsmand paa Laholm Slot, herom. Prammen, som maa holdes til at komme over Aaen paa, og som Bønderne ikke kan holde vedlige, maa han efter sit eget Tilbud overtage, i Synderlighed da Aaen og Pramhuset ligger paa hans Grund. Dog maa han til Prammens Vedligeholdelse ikke tage mere end 10 Pdg., som det hidtil er sket. Sk. T. 5, 514.

— Miss. til Tage Thott [Ottesen] om at lægge Høyby

Sogn, som Sigvort Grubbe til Hofdal en Tid lang har haft i Forlening, ind under Malmøhus Len. Sk. T. 5, 512 b.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen har efter hans Begæring bevilget, at en vis Person, ved Navn Anders Hansen, maa faa en Gaard paa Bornholm, da han tilbyder at undervise Bøndernes Sønner og Drengene paa Bornholm i Vaabenbrug og Eksercits og ogsaa ellers i andre Maader vil lade sig befinde villig, naar han bliver tilsagt. Dog skal først den Bonde, som opsiges fra Gaarden, have sit Stedsmaal tilbage og tilfredsstilles, eftersom det er billigt og sædvanligt. Sk. T. 5, 513.

— Miss. til samme. Det berettes, at en øde Bondegaard dér paa Bornholm har staaet øde paa syvende Aar, fordi den i sig selv har været ringe baade i Ager, Jord, Eng og andet Tilliggende og ingen derfor kan give den aarlige Landgilde, Skat og anden Rettighed af den, med mindre den sættes for halv Landgilde. For at faa Gaarden besat med en Bonde, skal han lade den sætte for halv Landgilde og indskrive den saaledes i Jordebogen. Endvidere berettes det, at et andet Skattebo sammesteds har staaet øde i 6 Aar, og at ingen har villet overtage det for Gaardens Ringheds Skyld. Han skal lade denne Gaard taksere for den Landgilde, som den kan taale efter Ejendommen, og lade den sætte for den Skat, som han eragter for billig, for at Gaarden kan blive besat. Sk. T. 5, 513.

— Miss. til Claus Gagge Holger[sen]. Claus Gagge Andersen til Arløse har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at paatage sig Værgemaalet for Adressatens Søster Jomfru Birrete Gagge paa Skiftet efter deres Fader afdøde Holger Gagge og siden levere det til Adressaten. Da dette sidste endnu ikke er sket, befales det Adressaten snarest at overtage Værgemaalet for sin Søster, modtage det af Claus Gagge Andersen, kvittere denne for det og siden forestaa det. Sk. T. 5, 513 b.

— Miss. til Malte Juel. Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk og Befalingsmand over Vestervig Kloster, har for nogen Tid siden, medens han var forlenet med Christianstads Len, faaet

¹ Jvfr. om denne Sag 14. Juni 1632.

Indførsel i afdøde Erik Sinklars Gods for, hvad denne skyldte Sorø Akademi¹, som han kan se af hosføjede Indførselsbrev. Malte Juel skal erhverve Dom paa samme Gods til Ejendom. Sk. T. 5, 513 b.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Da Tønne Bilde til Billeskouf har begæret 1 Gaard i Hierupe By i Kierte Sogn og 1 Gaard i Stuberup By i Sandager Sogn, begge i Baag Herred i Hagenskov Len i Fyen, til Mageskifte for 3 Gaarde i Skarup² By i Dreslette Sogn i samme Herred og Len, skal Jørgen Brahe snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 208 b.

— Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Da Mogens Kaas til Frøstrup, Befalingsmand paa Dueholms Kloster, har begæret 1 Gaard i Lundetarp By i Lunde Sogn i Vester Herred i Riberhus Len til Mageskifte for 1 Gaard i Lønne i samme Len og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere for 1 Bol i Sønderbork By og Sogn, skal Adressaten indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 410.

— Miss. til Niels Krag og Niels Friis. Da Mogens Høg til Kiergaardsholmb, Befalingsmand paa Lundegaard i Mors, har begæret 1 Gaard i Haasum By og Sogn i Salling og 1 Bol, kaldet Drøsvad, i Resen By og Sogn i Skodborg Herred, som begge tilhører Hospitalet [i Viborg], og 1 Kapitelsbol i Vellum By, til Mageskifte for 1 Gaard i Torum By og Sogn i Salling til Hospitalet og 1 Bol i Gløng By og Sogn i nævnte Salling til Kapitlet, skal Adressaterne besigte baade Hospitalets og Kapitlets og det af Mogens Høg tilbudte Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Kapitlet i Viborg Domkirke at lade dets Fuldmægtig give Møde ved Besigtelsen. J. T. 8, 411.

— Miss. til Kapitlet i Viborg om at lade sin Fuldmægtig give Møde ved ovennævnte Besigtelse, naar det advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 409 b.

¹ Jvfr. Miss. 22. Okt. 1629.

² Skaarup.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Da han efter Kongens Befaling har ladet vurdere den øde Plads nedenfor Slottet Koldinghus, paa hvilken Vognhuset stod, og som er sat til 50 Rdlr. in specie, og da Jørgen Knudsen, Borger i Kolding, har begæret den til Købs, skal Ernst Normand sælge Pladsen til ham for nævnte Sum, hvilket Kongen siden vil ratificere. J. T. 8, 410.

— Miss. til Christen Holck. Da han har berettet, at Skierne Bro i Lundenæs Len er ganske brøstfældig, saa at den gemene Mand ikke kan komme over den uden stor Livsfare, og at der til Broens Reparation behøves en Del Tømmer, skal han i Silkeborg Skove dertil lade hugge 25 Hamre¹, hver 10 Alen lang og $\frac{1}{2}$ Alen i Kanten, 4 Gang Leder paa nævnte 25 Hamre, hver Gang 200 Alen, er tilsammen 800 Alen, til Skaareringen til at strø² Broen med behøves der 250 Jegeboel³, hver 3 Kvarter bred og 1 Kvarter tyk eller noget tykkere, til Rakker⁴ paa begge Sider af Broen 400 Alen, til Opstandere 140, hver 8 Kvarter lang, til Stridbaand⁵ udenfor Rakkerne paa Hamrene paa begge Sider 50, hver 9 Kvarter lang. Han skal lade dette hugge i de Skove, som ligger nærmest ved Lundenæs Slot, med saa ringe Skovskade som muligt, og tilholde Bønderne i Silkeborg Len at føre dette Tømmer Halvvejen til Lundenæs. J. T. 8, 410 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at anvende det i ovenstaaende Missive nævnte Tømmer, som Kongen har befalet Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, at lade hugge i Silkeborg Skove, til Reparation af Skierne Bro. „Dumstanger“ skal tages af det gamle, som nu bruges til Leder og i anden Maade. Naar Broen er helt færdig, skal han siden holde den vedlige. Dersom han ikke faar alt det fornødne Tømmer fra Skovene dér, skal han lade Resten købe for Penge og føre det til Regnskab. Kongen har befalet Christen Holck at tilsige Bønderne i hans Len til at føre Tømmeret Halvdelen af Vejen. J. T. 8, 410 b.

— Miss. til Tage Thott Ottesen. Borgemestre, Raad og

¹ Tværbjælker, Tværtræ.

² overdække.

³ Egebul, Egeplanker.

⁴ Rækværk. ⁵ Skraastivere.

Borgerne i Rønne har berettet, at de har indskudt en Sum Penge i det spanske Kompagni, som en Del Borgere i Ystad har oprettet, og har begæret, at disse maa faa Tilhold om at gøre Regnskab for Pengene. Han skal tilholde de Borgere i Ystad, som forvalter nævnte Kompagni, at gøre Borgerne i Rønne Regnskab for deres Indskud. Sk. T. 5, 514 b.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis og Lauridts Lindenov. Da Jahan Brockenhuus til Lerbeck har begæret Herligheden af Sognepræsten i Jellinges Annekspræstegaard i Hofve i Tørrild Herred og 3 Tdr. Byg, som Mickel Pedersen i Lebeck er indskrevet for i Jordebogen, og som aarlig skal ydes til Koldinghus Slot, 1 Toft, kaldet Langtoft, som en af Jahan Brockenhuus's Tjenere, ved Navn Peder Rus, har i Fæste, til Mage-skifte for Herligheden af 1 Kirkegaard i Ruballe By i Jelling Sogn i Tørrild Herred og 1 Gaard, kaldet Grenkrog, i Slavs Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 411 b.

28. Juni (—). Miss. til Ernst Normand om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 412.

— Lignende Miss. til Dr. Jens Dinesen, Biskop i Ribe, om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og paa Præstens Vegne give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 412.

— Miss. til Rigsraaderne Claus Daa, Tagge Thott, Christopher Ulfeldt og Just Høg om straks her i København at foretage de ostindiske Bewinthebberes Regnskabers Mangler, som er eller bliver gjort i forleden Aars Regnskaber, gennemse dem og paadømme, hvilke Mangler der bør godtgøres og hvilke ikke. Sj. T. 25, 72 b.

— Miss. til Otto Termo om at lade Laurits Skinkel til Gierskouf for Betaling faa 3 store Dyr, 4 Raadyr og 10 Harer til sit Bryllup, naar han begærer det. Dog skal de fleste Dyr skydes paa Fælled, for at Kongens Vildtbane kan forskaanes saa meget som muligt. Sj. T. 25, 73 b.

— Miss. til Erik Ottesen. Kongen tillader ham efter hans Begæring mod Mikkelsdagstide at rejse op til Norge for dér at forrette nogle Ærender, dog at han forføjer sig tilbage

igen mod Fastelavn, førend nogen af Kongens Flaader gaar ud. Sj. T. 25, 74. K.

28. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det tillades denne Jens Knudsen at bruge sit Haandværk som Salpetersyder paa egen Bekostning og Vedligeholdelse af Redskabet i Halmstad og Laholms Len. Bønderne i nævnte Len skal flytte og føre hans Redskab til og fra det Sted, hvor han syder, men ikke besværes med nogen anden Førsel for ham. Sk. R. 5, 53 b.

— Miss. til Tage Thott til Duege, Mogens Gyldenstjerne til Fuletoft, Ifver Krabbe til Jordberg, Embedsmænd paa Sølvitsborg, Varberg og Laholm Slotte, og Hendrik Ramel til Beckeskouf. Da der er opstaaet Trætte mellem Holger Rosenkrantz til Demmestrup og Frederik Rantzau til Aasdal, Befalingsmænd paa Bornholm og Øsel, om et Laksefiskeri, og da de efter Rigsraadets Dom har betroet Adressaterne at afgøre Sagen imellem dem ved Dom, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at møde paa Aastederne førstkommende 6. August, afgøre Sagen ved endelig Dom efter Domme, Breve, Vidnesbyrd og rigtige Beviser og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted og tilendegøre denne Befaling. Sk. R. 5, 53 b.

— Miss. til Tage Thott Ottesen. Fru Ane Skoufgaard til Hickebier, Holger Ulfstands Enke, har begæret noget af Kronens Gods i Malmøhus Len til Mageskifte, og der er for nogen Tid siden¹ udgaaet Befaling til gode Mænd om at besigte samme Gods. Da det befindes, at hun bliver Kongen 35 Tdr. $\frac{1}{2}$ Skp. Saaland skyldig i Ejendom og Kongen derimod hende 30 $\frac{1}{2}$ Td. 3 Fjerd. skyldig i Landgilde, har hun tilbudt for Ejendommen at udlægge 1 $\frac{1}{2}$ Gaard i Etrup i Giødeløf Sogn i Torne Herred i Malmøhus Len. Han skal indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt der i dette Gods kan ske Kronen Fyldest for det, som hun bliver skyldig i Ejendom. Sk. T. 5, 514 b.

— Miss. til samme og Christoffer Ulfeldt. De skal efter Rigsraadsdommen gennemse de Mangler, som er antegnet

¹ 15. Marts 1631.

for Øvrigheden og Kæmneren i Malmø, og afsige Kendelse om, hvilke Mangler der med Rette skal godtgøres, og hvilke fremdeles bør mangle og indkræves. Begge Parter skal lade det forblive ved den Afgørelse, som Adressaterne træffer i denne Sag og i Trætten mellem Borgemestre og Raad og Borgerne om en Eng og en Hestehave. Sk. T. 5, 515.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Det fremgaar af Besigtelsen af det Gods, som Kongen har bevilget Christoffer Urne til Aasmark, Statholder over Norge og Befalingsmand paa Aggershus Slot, og som ligger i Knedsebye¹, Kragevig og paa Raarøen i Lolland, og af det Gods, som han skal udlægge til Vederlag derfor, at hans Gods er sat for højt i Landgilde og derfor er blevet nedsat af Kommissarierne. Da Christoffer Urne har tilbudt yderligere at udlægge 1 Gaard i Løgetoft By i Nørre Herred i Lolland for det, som han bliver Kongen skyldig paa Mageskiftet, skal Palle Rosenkrantz indsende Erklæring om, hvorvidt samme Mageskifte vil være uden Skade for Kronen, naar Gaarden i Løgetoft udlægges for det, som Christoffer Urne bliver skyldig paa Mageskiftet, da han tilbyder nævnte Gaard som Vederlag for det, som hans Gods er nedsat i Landgilde, uanset at Landgilden af hans Gods er mange Tønder Korn højere end Kongens Ejendom, som dog er godt anslaaet for Landgilde i Hartkorn, og det desuden for det meste er jordegent Gods, som han begærer til Mageskifte, hvortil de derpaa boende Bønder dog beholder Ejendomsretten. Sm. T. 6, 352.

— Aab. Brev, hvorved Ifver Dyre til Hvidstedgaard faar Bevilling til aarlig paa et bestemt Sted i hvert Sogn, hvorhen han tilsiger Bønderne, selv eller ved sin Fuldmægtig at oppebære de Afgifter, som aarlig skal gives til Bygning og Vedligeholdelse af Ile Bro. Det befales alle Bønder i Vennebjerg Herred i Vendsyssel at yde Ifver Dyre den Havre, som de med Rette plejer at yde til nævnte Bros Vedligeholdelse en Gang aarlig inden Fastelavn. J. R. 8, 376.

— Miss. til Otte Marsvin. Det berettes, at der er fra-kommet Præsten i Velløf i Hovlbjærg Herred nogen Jord

¹ Fejlskrift for: Hunseby, Musse H.

og et Hus. Da Kongen selv og hans Lensmænd med Rette bør haandhæve for Præsterne, hvad disse er berettigede til, skal Otte Marsvin faa Sagen berettet af Præsten, paatage sig Sagen og skaffe Præsten hans Jord og Hus tilbage. Thi omend saadan Jord kan være frakommet med forrige Præsters Tilladelse, vil Kongen dog ikke have, at noget af det, der ligger til Præstegaardene og med Rette bør ligge dertil, kommer fra Præstegaardene som Følge af nogens Efterladenhed. J. T. 8, 412 b.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Fru Birgitte Brahe, Niels Sehesteds Enke. Det berettes, at hendes afdøde Husbonde Niels Sehested er bleven en Mand, ved Navn Nathan Clautiers, i Aarnheim i Holland en Sum Penge skyldig, som Nathan Clautiers har laant Niels Sehested i Holland. Nathan Clautiers er nu død, og hans Enke har begæret, at Fru Birgitte Brahe skal betale hende efter Niels Sehesteds Obligation. Da dette er billigt, eftersom Nathan Clautiers godvilligt har laant hendes afdøde Husbonde disse Penge, skal hun uden Vidtløftighed betale Nathan Clautiers Enke Pengene. J. T. 8, 412 b.

— Miss. til Rentemestrene Jørgen Vind og Sten Beck om at kvittere og godtgøre Holger Rosenkrantz til Rosenholmb for den Restance af det øde Jordegods under Odense Len fra den Tid, da han var forlenet dermed. Ligeledes skal de kvittere ham for alle de Penge, Klenodier og andet, som han havde med sig til at udgive paa Kongens Vegne til Kongen af Sverrigs Bryllup. Sj. T. 25, 73 b. K.

— Miss. til samme. Da det berettes, at afdøde Anders Thotts Arvinger har klargjort for, hvad der kunde restere paa deres afdøde Faders Regnskaber af Laholms Len, men at der forholdes dem Kvittansiarum, fordi Forleningsbrevet og Kvittanserne er bortkommet som Følge af deres Værges Forsømmelse i deres Umyndigheds Aar, skal Adressaterne lade de nævnte Arvinger faa Kvittansiarum. Sj. T. 25, 73 b. K.

29. Juni (—). Miss. til samme. De skal godtgøre Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, i hans Regnskab det øde Gods, som findes at have været i Mariager Klosters Len paa den Tid, da han fik Klostret i Forlening. Sj. T. 25, 74 b.

— Kgl. Konfirmation paa et Skødebrev, dateret Sneding den 2. Nov. 1631, ved hvilket Hans Rauskeplate til Dassel

som Fuldmægtig for Fru Sidonia von Pappenheim til Libenow i Henhold til 2 af denne for ham udstødte Fuldmagter, daterede henholdsvis Wolfenbüttel den 20. Maj 1631 og Cassel den 8. Sept. 1631, til Fru Rigidse Grubbe, Enke efter Alexander von Pappenheim til Snedinge, skøder og sælger hele den Fru Sidonia von Pappenheim efter hendes Broder Alexander Raab von Pappenheim tilkommende Arveandel i Snedinge-gaard, Jordejendomme, Penge, Guld, Sølv, Klenodier, Husgeraad og andet, for en Sum af 6000 Rdlr. in specie efter den af Fru Rigidse Grubbe udstødte Haandskrift paa dette Beløb. Brevet er underskrevet og beseglet af Hans Rauskeplate og medunderskrevet og beseglet af Frederik Parsberg til Harrested og Axel Arenfeldt til Basnis som Vidner. Sj. R. 19, 46.

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til Otto Termo, Kongens Jægermester, om at lade Johan Bram, Borger i København, for Betaling faa 2 Stkr. Vildt og 6 Par Harer til hans Hustrus Søsters Bryllup, dog uden Skade for Kongens Vildtbane. Sj. T. 25, 74. (Tr.: KD. V. 130).

— Miss. til Tyge Brahe. Han skal rette sig efter at have Tilsyn med Vallø og Lellinge Gods, ligesom Frederik Reedtz til Tygestrup hidtil har haft. Om Bygningen paa Vallø skal han adspørge Kongen eller Frants Rantzau til Rantzausholm, Rigens Hofmester og Embedsmand paa Møen. Sj. T. 25, 74 b. K.

— Miss. til Jørgen Brahe og Henning Valkendorf. Da Fru Hilleborg Pors til Hiortholmb, Enke efter Niels Gaas, har begæret 4 Gaarde, 1 Hus og 3 Gaarde, der tilhører Stiftstjenere, i Foedslet By og Sogn, og 1 Gaard i Brandsbye i Homblid Sogn, alle paa Lavind, til Mageskifte for 1 Gaard i Lidtsmoese i Tullebølle Sogn, 1 Gaard og 1 Gadehus i Klansbølle, 1 Gaard og 1 Gadehus i Løckebye, 1 Gaard og 2 Gadehuse i Stengade og 1 Gaard i Refbjerg samt en Teglggaard sammesteds, som Kongen dog ikke vil beholde, alle ligeledes paa Lavind, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere vil gøre Fyldest af sit Jordegods, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Peder Basse til Sørup, Embedsmand paa Tranekær Slot, at være til Stede ved Besigtelsen. F. T. 4, 209 b.

— Miss. til Peder Basse om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares der-

om, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 209.

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf og Anders Bilde. Det berettes, at Arvingerne efter afdøde Jørgen Friis og Lisabet Galde¹ til afdøde Markvort Bilde har overleveret 2 Breve, et paa 1000 Dlr. og et paa 200 Dlr., som Truede Bryske og Fru Anne Bilde til Næckeboelle var skyldige, og som han havde paataget sig at indkræve. Da samtlige Jørgen Friis's Arvinger er [interesseret]² deri, skal Adressaterne likvidere dem imellem, hvor meget Markvort Bildes Arvinger i Hovedstol og Rente bør levere fra sig til de andre Medarvinger. F. T. 4, 210 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da Bispen i Viborg har berettet, at hans Residens i Viborg er meget brøstfældig, skal Adressaten snarest med den ringest mulige Bekostning lade samme Residens istandsætte, saa at Bispen kan have sin nødtørftige Bolig dér, føre det til Regnskab og siden vedligeholde den efter Ordinansen. J. T. 8, 413.

— Lignende Miss. til Otte Skeel om Istandsættelse af Residensen for Bispen i Aalborg. Udt. i J. T. 8, 413.

11. Juli (Glückstadt). Kgl. Ordre, hvorefter den nuværende eller fremtidige Admiral paa Elben skal forholde sig. Han skal bestandig sejle op og ned ad Elben, men skal dog altid lade et af Skibene ligge midtstrøms imellem Friborg³ og Justitiæ Skanse. Sommetider skal han ogsaa sætte under Helligeland⁴ og holde det gaaende hen imod Vattet. Begærer nogen at konvojerer et Stykke Vej hen paa Vattet, skal han gøre det med Den lille Lykkepotte og de Galejer, som kan sejle paa det laveste Vand. Sj. R. 19, 47 b.

— Bestalling for Pofvel Mickelsen som Løjtnant til Skibs med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra 4. Marts sidstforleden at regne, „og lyder hans Bestilling ellers Ord fra Ord som andre Løjtnanter deres, ut videre est folio antecedenti abhinc 20⁵“. Udt. i Sj. R. 19, 47 b.

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Gulde. ² I F. T. er der her en aaben Plads. ³ Freiburg ved Elben. ⁴ Helgoland. ⁵ Bestallingen for Iver Hansen af 19. Maj 1632.

19. Juli (Glückstadt). Miss. til alle Lønsændene om at have deres Karle, Heste og Gevær, som de er takseret til at holde til Rigets Tjeneste, rede, saa at de, naar de faar videre Tilsigelse, kan lade dem møde uden Forsømmelse, vel monterede og rustede, til den Tid og paa det Sted, som da meddeles dem. Sj. T. 25, 75 b. Orig. (til Hr. Christian Friis) i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Miss.

—¹ Miss. til Anders Bilde, Gregers Krabbe og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Kongen har for nogen Tid siden² bestemt, at Brenderup og Ore³ Sogne i Fyen skulde annekteres og betjenes af én Præst. Det berettes nu, at der, efter at den Præst⁴, som allerede i nogen Tid har forestaaet begge Sogne, er død, er opstaaet Trætte om, hvilket af Sognene der skal betragtes som Hovedsognet og hvilket som Anneks, og at der derfor i hvert af Sognene er kaldet en særlig Person. Adressaterne skal undersøge Sagen og med det allerførste indsende udførlig Erklæring til Kongen herom og om, hvilken af de kaldede Personer der synes at have bedst Føje. F. T. 4, 211. Orig. i Landsark. i Odense⁵.

27. Juli (—). Aab. Brev, hvorved det tillades, at Hr. Arild Nielsen, forrige Kapellan i Korsør, som er kommet fra denne Tjeneste, maa faa det første Præstekald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. Sj. R. 19, 47 b.

29. Juli (Kbhvn.). Forordning om Forhøjelse af en Del Told og Akcise. Sj. R. 19, 48. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagl. ordn. V. (Tr.: CCD. IV. 578 f. H. Paus: Kgl. Forordn. f. Norge S. 573 bis).

— Forordning om Pardon for undvigte Søfolk. Sj. R. 19, 48. (Tr.: CCD. IV. 579. H. Paus: Kgl. Forordn. f. Norge S. 755).

— Aab. Brev om Adelens Begravelser. Sj. R. 19, 48 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagl. ordnede IV. (Tr.: CCD. IV. 578. H. Paus: Kgl. Forordn. f. Norge S. 754. Dsk. KL. III. 221 f.).

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Kbhvn. ² 21. Marts 1620. ³ F. T. har ved en Fejlskrift: Orme. ⁴ Knud Eriksen Kraft († 1632). ⁵ Tr. i Udt.: Kirkehist. Saml, 3. R. V. 617.

29. Juli (Kbhvn.). Miss.¹ til Kommissarierne i Sjælland, Falster og Lolland Claus Daa og Hans Lindenov. Da Adelen i Danmark i nogle Aar fra 1627 af har bevilget adskillig Hjælp af Korn og Penge, skal de, for at Kongen kan vide, hvem der har ydet den saaledes bevilgede Hjælp, skaffe sig Oplysning derom hos Lensmændene, Ritmestrene og af de Efterretninger, som Renteriet tilsender dem, og sende deres Beretning derom til Claus Daa til Borreby, Rigens Admiral, Embedsmand paa Dragsholm Slot, som sammen med Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk, Befalingsmand over Vestervig Kloster, skal ligne og overslaa dem efter Kongens dem derom givne Befaling. Sj. T. 25, 75 b².

— Lignende Miss. til Mogens Kaas til Støringgaard og Jørgen Brahe til Hvedholmb, Kommissarier i Fyen. Sj. T. 25, 79.

— Lignende Miss. til Tage Thott Otsen til Eriksholm og Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Kommissarier i Skaane, Halland og Blekinge. Sj. T. 25, 79.

— Lignende Miss. til Jørgen Urne og Hr. Albert Skeel, Kommissarier i Jylland, dog kun omfattende Tiden fra 1631 af. Sj. T. 25, 79 b.

— Miss. til Jørgen Urne og Claus Daa. Naar de fra Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kalundborg Slot og tilforordnet Kommissarius i Sjælland, Lolland og Falster, fra Hr. Albret Skeel til Fusinge, Embedsmand paa Riberhus Slot og tilforordnet Kommissarius i Jylland, fra Mogens Kaas til Støringgaard og Jørgen Brahe til Hvedholmb, Embedsmænd paa Nyborg og Hagenskov Slotte og tilforordnede Kommissarier i Fyen, fra Tagge Thott til Eriksholmb og Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Malmøhus og Helsingborg Slotte og tilforordnede Kommissarier i Skaane, Halland og Blekinge, modtager Beretninger om, hvem der har ydet den af Adelen fra 1627³ af bevilgede Hjælp og ved Gennemgangen af dem ser,

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift i Overskriften: Brev om Adelen Rostjeneste.

² Nedenunder er skrevet: Til Kommissarierne udi Skaane, Fyen og Sjælland lyde Brevene ens, nemlig fra anno 1627.

³ For

Jyllands Vedkommende dog kun fra 1631 af, se ovfr.

at nogen endnu resterer med den, skal de underrette de Lensmænd, under hvilke Restanterne er bosatte, herom, for at Lensmændene ved Skrivelse kan erindre disse om Restancen og enten oppebære den af dem eller søge dem ved Stævning til næstkommende Herredag, hvis de da ikke selv vil svare dertil. Sj. T. 25, 77.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Frandts Rantzau, Rigens Hofmester, om at sende de Efterretninger, som kan faas i Renteriet om Adelens Kontribution, til de ovennævnte Kommissarier for de forskellige Landsdele. Desuden skal han sende alt det ovennævnte samlet i et Koncept til Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk, og Claus Daa til Baarebye, Rigens Admiral, Embedsmænd over Vestervig Kloster og paa Dragsholm Slot. Sj. T. 25, 79 b.

— Aab. Brev om, at Kongen har befalet Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk, og Hr. Albret Skeel til Fusinge, Embedsmænd over Vestervig Kloster og paa Riberhus og nu tilforordnede Kommissarier i Jylland, paany at taksere Adelens Rostjeneste saavel som Rostjenesten af det af Adelens Gods, som andre har i Pant. Det befales alle og enhver, være sig Adel eller Uadel, som har Gods eller som har Adelsgoods i Pant, at møde for bemeldte Kommissarier til den Tid og paa det Sted, som berammes, og da at lade deres Rostjeneste taksere af dem. Saafremt nogen findes forsømmelig heri, skal de tiltales derfor som vedbør. Sj. T. 25, 78.

— Lignende aab. Brev for Fyen med Mogens Kaas og Jørgen Brahe som Kommissarier, for Sjælland, Lolland og Falster med Klavs Daa og Hans Lindenov som Kommissarier og for Skaane, Halland og Blekinge med Tagge Thott og Christopher Ulfeldt som Kommissarier. Sj. T. 25, 78.

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark om at lade medfølgende aabne Brev om Adelens Rostjeneste læse og forkynde paa Byting, Herredsting og hvor det ellers gøres fornødent. — Efterskrift: Der tilsendes dem endvidere nogle Forordninger, som de ligeledes skal lade læse og forkynde som ovenfor

¹ De opregnes alle Sj. T. 25, 80 b.

skrevet. Sj. T. 25, 76. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

29. Juli (Kbhvn.). Lignende Miss. til Landsdommerne¹ om at lade samme Breve læse og forkynde paa Landstingene. Sj. T. 25, 76.

— Miss. til Jørgen Urne, Rigens Marsk, og Hr. Albret Skeel. De skal sammen med Ritmestrene i Jylland paany takser Adelens Rosttjeneste saavel som Rosttjenesten for andre, som har Adelsgoods i Pant. Naar Takseringen er afsluttet, skal Jørgen Urne tage den til sig og sammen med Claus Daa til Baareby, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, konferere den. De skal inndele Adelen i 6 Kompagnier, eftersom de bekvemmeligst bor til. Sj. T. 25, 78 b.

— Lignende Miss. til Claus Daa og Hans Lindenov om at takser Adelens Rosttjeneste i Sjælland, Lolland og Falster². Udt. i Sj. T. 25, 78 b.

— Miss. til Kommissarierne i Fyen Mogens Kaas og Jørgen Brahe. De skal sammen med Ritmestrene i Landet Fyen paany takser Adelens Rosttjeneste saavel som Rosttjenesten for andre, som har Adelsgoods i Pant. Naar Takseringen er afsluttet, skal de tilstille Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk og Befalingsmand over Vestervig Kloster, og Claus Daa til Baarebye, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, en Genpart af den samt Oplysning om, hvor mange dér i Landet, som har Gods, ikke har ladet sig takser af Adressaterne og ikke holder Rosttjeneste. De skal fordele Adelen under 2 Kompagnier, eftersom de bekvemmeligst bor til. Sj. T. 25, 76 b.

— Lignende Miss. til Kommissarierne i Skaane, Halland og Blekinge Tagge Thott og Christopher Ulfeldt, dog at der ikke skal fastsættes noget bestemt Antal Kompagnier, men at Adelen skal inndeles i Kompagnier, eftersom den bor til. Sj. T. 25, 76 b.

— Miss. til Jørgen Urne og Klavs Daa. Der er udstedt Befaling om, at Adelens Rosttjeneste paany skal takseres

¹ De opregnes sammen med Lensmændene Sj. T. 25, 80 b. ² Nedenunder er skrevet, at der for Sjælland ikke skulde fastsættes noget bestemt Antal Kompagnier.

i alle Landene, og at der skal tilsendes dem en Genpart af Takseringen. Naar denne tilsendes dem, skal de konferere den med hverandre, og, dersom der findes nogen, som ikke har ladet sig taksere, skal de taksere dem og henvise dem til det Kompagni, under hvilket de bekvemmeligst kan ride. Siden skal de indsende en Genpart af Takseringerne til Kancelliet. Sj. T. 25, 77.

29. Juli (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen mod Peder Nielsen Solrøed, som paa sidste Ringsted Marked har dræbt en Karl, ved Navn Anders Andreisen. Sandemændene har ikke kunnet fuldøre deres Tov efter Recessen inden Sjetteugersdagen, efter at Gerningen var sket, fordi de Vidnesbyrd, som Peder Nielsen Solrøed paaskød, ikke kunde blive lovligt forhørt inden nævnte Tid. Sj. R. 19, 48 b.

— Oprejsningsbrev for Hans Gregersen, Borger i Roskilde, til at genoptage Sagen om det formodede Drab paa en Slægtning af ham, Niels Pedersen Fyen i Hadstrup i Vor Frue Sogn ved Roskilde. Det berettes, at en Mand, ved Navn Niels Lauritsen, som tjente sammesteds, for nogen Tid siden har hamlet¹, slaaet og saargjort Niels Fyen. De skal derefter være blevet forligte, men der tales dog om, at Niels Fyen er død af sine Saar. Da den rette Eftermaalsmand, den dødes Broder, ikke er til Stede og man ikke ved, hvor han er, har Hans Gregersen paataget sig Sagen paa sine egne og den dødes Slægts Vegne, men da der er forløbet 6 Uger og de 16 Mænd ikke er blevet opkrævet, har Sagen ikke kunnet procederes. Sj. R. 19, 49.

— Proklama for Axel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand i Giedske Len, der har berettet, at der er frakommet ham 3 Gældsbreve, hvert lydende paa 10,000 enkende Rdlr., og alle 3 daterede København, St. Hansdag 1629, med en aarlig Rente af 6 enkende Rdlr. og et Fjerdingaars Opsigelse, uden Forlovere, men med Ret til, dersom det fulde Beløb ikke betales efter skriftlig eller mundtlig Opsigelse, da uden videre Kald, Varsel eller Proces at gøre Udlæg ved 2 gode Mænd af Adelen her af Riget i Skyldnerens Gods eller Løsøre, hvor det findes og det

¹ lemlæstet.

synes ham bedst, for Hovedstolen med paaløbne Renter, Skade og Bekostning. Det første Gælds-brev¹ var udstedt af Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, til Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, det andet af samme til Jørgen Arenfeldt til Vorgaard og det tredje af samme til Axel Arenfeldt selv. Denne ved ikke, hvor disse Breve findes. Kongen paabyder alle, som maatte være i Besiddelse af disse Breve, inden førstkommende Juledag enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise dem for Axel Arenfeldt og kræve deres Ret derpaa. Saa fremt det ikke sker, skal de nævnte Gælds-breve være magtesløse. [Nedenunder er skrevet:] „Efter forskrevne Proklama bekom Axel Arenfeldt trende enslydende“. Sj. R. 19, 49.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Professorerne i København. Kongen har bevilget, at et eller 2 af Skolebørnene paa Gulland, som har lagt et godt Fundament i deres Studier, straks efter at de er blevet deponeret, maa faa fri Kost iblandt de 100 Studenter i København. Naar disse Studenter, især de, hvis Forældre ikke formaar at underholde dem, møder hos Professorerne, skal disse skaffe dem fri Kost og ellers forholde sig med dem som med de andre Akademikere. Sj. T. 25, 80 b. Orig. i Konsistoriets Arkiv Pk. 205 a².

— Miss. til Jens Høg og Bispem paa Gulland. Kongen har bevilget, at de Skolebørn paa Gulland, som ingen Formue har, maa faa de Penge, som er indsamlet til Børnehuset, og endvidere at en eller to af dem, som har lagt et ret godt Fundament i deres Studier, og hvis Forældre ikke har Evne til at lade dem fortsætte deres Studier, straks efter at de er deponeret, maa faa fri Kost iblandt de 100 Studenter i København. Endelig anordner Kongen, at Præsterne paa Gulland paa visse Tider om Aaret skal samle Almisse i hvert Sogn til de fattige Skolebørn, og at Sognemændene skal skiftes til at fremsende denne. Sk. T. 5, 517 b.

— Miss. til Frederik Reedtz og Jørgen Seefeld, Landsdommer i Sjælland. Da det fremgaar af deres til Kancelliet ind-

¹ I Sj. R. gengives Ordlyden af dette, derimod ikke af de 2 andre.

² Tr.: L. Engelstoft: Univ. Ann. 1810 I. S. 193 f.

sendte Besigtelse over det Gods, som Kongen har begæret til Mageskifte af Otto Brahe Stensen til Nesbyholmb imod noget af Kronens Gods, at Otto Brahes Gods er 43 Tdr. 1 $\frac{1}{6}$ Fjerd. ringere end det, som han faar til Vederlag, (uanset at hans Gods ellers i Landgilde beløber sig højere end Kronens Gods), og han derfor tilbyder at gøre Kronen Vederlag i en Gaard i Varpeløf i Stevns Herred, skal de med det allerførste besigte denne Gaard og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt der kan ske Kronen fuldt Vederlag i den. Sj. T. 25, 81.

29. Juli (Kbhvn.). Miss.¹ til Lensmændene i Skaane og Halland: Ifver Krabbe (Laholm), Erik Rosenkrantz (Halmstad), Mogens Gyldenstjerne (Varberg), Malte Juel (Christianstad) og Hendrik Gyldenstjerne (Christianopel). Da Kongen agter at reparere det, der fattes paa Fæstningerne, skal de nøje paase, at det, der bygges, gøres bestandigt. Sk. T. 5, 515 b.

— Miss. til Tage Thott [Ottesen], Christoffer Ulfeldt og Hendrik Hvitfeldt. Da det er blevet bevilget, at Bønderne i Skaane, Halland og Blekinge, undtagen Ugedagstjenerne, i 3 Aar skal give Penge til Fæstningernes Reparation, skal Adressaterne forordne, til hvilke Fæstninger hvert Len skal betale sine Penge, advare Lensmændene om at oppebære samme Penge og levere dem til Lensmændene i Fæstningerne, saa at Fæstningernes Reparation kan iværksættes med det første. De Materialier, som behøves dertil, er bestilt hos Frants Rantzau til Rantzausholm, Rigens Hofmester og Befalingsmand paa Møen. Ligeledes har Kongen befalet Hans Stenwinckel at rejse op til Fæstningerne og dér forordne gode Murmestre, som kan forfærdige baade Fundamenterne og Kammene ved Halmstad Købstad. Sk. T. 5, 515 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne og Bispen [Dr. Mads Jensen]. Det berettes, at Degnen i Vindberg, som er afsat og dømt fra sit Kald, forholder sin Efterfølger, den rette Sognegegn, Degnegaarden og Degneresidensen i Vindberg, og at Hundested, Toeger² og Grimmetoe³ Degnegaarde, som ligger

¹ Det indførte Brev er stilet til Iver Krabbe. ² Toager, Himle H.
³ Grimeton, Himle H.

til Varberg Skole og yder al deres Rettighed til denne, er besat med Bønder. De skal til Fremme af Skolen og til Gavn for Menigheden i samme Sogn ordne det saaledes, at disse Degne-gaarde (mod Tilbagegivelse af Stedsmaalet fra dem, som har oppebaaret det) indrømmes Substitutter, som for en vis Del af Degnerenten kan undervise Ungdommen i Sognene og besøge Degnens andre Bestillinger som Ringen o. desl. „I lige Maade¹ at I den rette Sognedegn Vindberg Degnegaard, saa og at Degne i Vedige, Thiend og Verri til Rette forhjælpes, og til sin ganske Degnebol, som hannem forholdes af en anden, som til hannem indfæstet og indsat er“. Sk. T. 5, 516.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe. Adser Svendtsen af Dagerup har klaget over, at Jens Staffensen vil udstøde ham af hans Gaard og høste hans Sæd, fordi han har udtaget Stævning til Herredagen over Adser Svendtsen. Da det ikke er billigt, at der sker Eksekution før Dommen, skal Ifver Krabbe, hvis Sagen forholder sig saaledes, efter Billighed haandhæve Adser Svendtsen ved hans Sæd og Jord, som han skal have i sin Besiddelse, indtil den lovlige fravindes ham. Sk. T. 5, 516.

— Miss. til samme. Eyler Holck til N. har begæret Jus patronatus til en Kirke og en Præstegaard i Hisholte Len i Halland til Mageskifte, da han har al Kronens Korntiende dér uden Afgift. Ifver Krabbe skal undersøge, hvilken Indkomst Kirken og Præstegaarden har, hvem Annekspræstegaardens Herlighed følger, om der er flere Lodsejere og om de er tilfredse dermed, og endelig hvad Eyler Holck vil udlægge Kronen til Gengæld, og med det første indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 5, 517.

— Miss. til Jens Høg om at lade Kong Gustaf Adolf af Sverrigs Fuldmægtig faa 3 Skibsladninger gullandske Sten, naar han henvender sig til Jens Høg med dette Brev. Sk. T. 5, 516 b.

— Miss. til Erik Krabbe. Hendrik Gyldenstjerne til

¹ Det følgende er ganske forskrevet, og det har ikke været muligt at udfinde Meningen af det. Veddige og Være er Sogne i Viske Herred. Det kan ikke ses, hvad der er ment med Thiend.

Svanholm, Befalingsmand over Christianopels Len, har for nogen Tid siden faaet 2 kongelige Befalinger¹, den første om sammen med Hendrik Ramel til Beckeskof at besigte noget Gods, som Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har begæret til Mageskifte, den anden om at besigte noget Gods, som Jørgen Svave til Svabisholm har begæret til Mageskifte. Da Hendrik Gyldenstjerne for andet Forfalds Skyld ikke kan udføre disse Befalinger, skal Erik Krabbe rette sin Lejlighed efter sammen med Hendrik Ramel at besigte det i de 2 Befalinger nævnte Gods. Sk. T. 5, 516 b.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott Otsen. Da Skrædterne i Ystad har andraget om at maatte oprette et Lav med nogle visse Bestemmelser, skal han undersøge Forholdene og paase, at det bliver til Borgernes Gavn og Bedste, i Overensstemmelse med Kongens Farfaders Reces og andre Forordninger, at det ikke forbydes nogen at komme ind i deres Lav, og at ingen betaler mere end Recessen tilholder. Hvad der er fornødent til de fattige i Lavet, kan søges ved Bøsse eller andet Sømmeskud hos Mestre og Svende. Sk. T. 5, 517.

— Miss. til samme og Christoffer Ulfeldt. Da Borgerne i Skanør højligt klager over, at de ikke længere kan underholde de 5 Bøsseskytter, som de hidtil har underholdt, og at de ikke heller kan betale den Skat, som plejer at paalægges dem, naar der paabydes Skat, skal Adressaterne undersøge, om Borgerne er saa forarmede og, hvis det befindes at være saaledes, give dem noget Afslag derpaa og fordele dette paa andre Købstæder, saa at der ikke afgaar Kronen noget. Sk. T. 5, 517 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Mads Kofod. Da Jokum Grabow til Pederstrup har begæret nogle af Kronens Gaarde paa Langeland til Mageskifte for sin Hovedgaard Svinelegaard² og 8 andre Gaarde i Clemensker Sogn i Nørherred, Myrregaard og Lille Myrregaard i Olefskirke Sogn, 1 Gaard i Nyekirke Sogn, 5 Gaarde i Gyldensgaard i Østermarke Sogn, 1

¹ Begge af 23. April 1632.

² Simblegaard, Klemensker S., Bornholms Nørre H.

Gaard i Ibskirke Sogn, 1 Gaard i Povølskirke Sogn, 1 Gaard i Pederskirke Sogn og 4 Gaarde i Arnekirke Sogn, skal de med det allerførste besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 5, 518.

29. Juli (Kbhvn.). Mageskifte mellem Tyge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, og Kronen. F. R. 3, 517. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Henning Valkendorf og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Da en Person, ved Navn Hr. Chrestopher Chrestensen, som ulovligt var kaldet til Vissenberg Kirke, har erhvervet sig Kongens Skrivelse til dem om at maatte beholde Kaldet, førend Dommen over denne Kaldelse var tilsendt Kongen, skal de forlange Kongens Brev fra ham og i Kaldet indsætte denne Bertel Christensen Møborg, hvem Kongen selv har hørt og meddelt Befaling¹ til dem om samme Kald. Den Person, som var ulovlig kaldet, skal de være behjælpelig til at lade sig høre, naar der bliver et andet Kald ledigt, til hvilket han lovlig kan kaldes. F. T. 4, 211 b. Orig. i D. K. Orig. aab. Breve og kgl. Miss. til Kommiss.

— Miss. til Torben Gabriel og de andre Arvinger efter Jacob Gabriel. Hilroed Gabriel² har berettet, at deres afdøde Broder Jacob Gabriel til Assertorp hidtil har haft hendes Formynderskab i Forvaltning, og har begæret at faa dette udleveret som Børnegods af hans uskiftede Bo. Adressaterne skal paase, at der intet vederfares hende imod Retten. F. T. 4, 212.

— Miss. til Peder Basse. Det berettes, at der paa Langeland holdes megen stor Uskikkelighed, idet en Person ved Skriveriet forvalter alle Tingene, baade Bytinget, Raadhus-, Herreds- og Landstingene, hvilket foraarsager megen Uskikkelighed baade til Hjemtingene og Landstinget; endvidere berettes det, at Skriveren og Tingfogderne ikke nøjes med rimelige Skriverspenge, og at Landstinget ikke holdes paa tilbørligt

¹ Af 25. Juni 1632 til Anders Bilde og Dr. Hans Mikkelsen, i hvilket han dog kaldes Peder Christensen Møborg. ² Helrad Gabrielsdatter Akeleje.

Sted, som det er forordnet og har været fra Arilds Tid. Peder Basse skal erklære sig herom til Kongen og, hvis det findes saaledes, afskaffe det og ordne det saaledes, at det kan gaa skikkeligere til dér paa Landet, saa at den gemene Mand i Fremtiden ikke skal have Grund til at beklage sig over sligt. F. T. 4, 212.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Eyler Qvitzov m. fl.¹ Peder Karls, Anders Olufsen, Raadmand i København, og Boldevin Blanckfort, Borger sammesteds, har berettet, at de for rum Tid siden har laant afdøde Pofvel Ramel og hans Enke Fru Anne Ulfeldt en Sum Penge, og at de endnu ikke har faaet deres Betaling herfor. Da der med det første skal foretages Skifte efter afdøde Jacob Ulfeldt, skal Adressaterne paa samme Skifte ordne det saaledes, at det, som tilfalder Fru Anne Ulfeldt, afsættes til Bedste for hendes Kreditorer. F. T. 4, 212 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz til Krenkerup om at lade medfølgende 2 Skattebreve læse og forkynde i hans Len paa de tilbørlige Steder og ellers forholde sig med Oppebørslen og Lignelsen af Skatten i alle Maader, som det er befalet ham at forholde sig i Lenets Købstæder. Sm. T. 6, 354.

— Miss. til samme. Af hosfølgende Supplikation kan han se, hvad Anne Christensdatter, Poul Olufsens Enke, beklager sig over. Han skal snarest undersøge Sagen og indsende Erklæring om den til Kancelliet. Sm. T. 6, 355.

— Miss. til samme og Bispen i Fyen om at forhandle mellem Karen, Enke efter Hr. Ifver² i Vøgensted, og Sognepræsten sammesteds, og hendes Datter Præsteenken og Præsten i Fulesang om, at Præsterne skal give nævnte Præsteenker, som for nogle Aar siden er kommet af samme Sogne, noget til aarlig Underholdning efter Sognenes Løjlighed og Præsternes Tilstand, saa længe de forbliver i deres Enkesæde. Sm. T. 6, 354.

¹ De øvrige Adressater maa være: Otte Brahe, Jørgen Brahe og Falk Gjøe, som var Skiftekommissarier i Jakob Ulfeldts Dødsbo, se Miss. 17. Juni 1632. ² Iver Nielsen, Præst i Vaabensted, Musse H.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel. Da Kongen for nogen Tid siden¹ har ladet udgaa et aabent Brev om, at indenlandske og udenlandske Købmænd, som kommer til Skibsbroen for Aalborg for at ind- og udskibe Varer og Gods dér, ud over de ordinære Bropenge skal give 1 Sysling af hver Daler, skal Otte Skeel nøje paase, at disse Penge anvendes til Broens Reparation og ikke til andet Brug. J. T. 8, 414.

— Miss. til Raadet i Jylland: Jørgen Urne, Hr. Albrekt Skeel, Jens Juel, Christen Thommisen og Otte Skeel. Borgestre, Raad og Borgerne i Aalborg har klaget over, at de for Armods Skyld ikke kan yde den paabudte Skat, medens andre Købstæder i Jylland, der har langt bedre Formue, er takseret ringere. Raadet skal med det allerførste undersøge Aalborg Bys Lejlighed og, dersom Klagen befindes rigtig, gøre et rimeligt Afslag paa Skatten og fordele dette paa andre Købstæder i Jylland, eftersom disse kan taale, saa at Kronen ikke mister noget. J. T. 8, 414.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har bevilget, at en Del Kaalhaver, som ligger nedenfor Koldinghus Slot under Bankerne paa begge Sider af Alvejen, der løber Østen ud fra Kolding, og som en Del af Embedsmændene og Slottets Tjenere dér i Kolding har indhøget², vedblivende maa beholdes i Brug af dem for tilbørlig Rettighed. Dog maa der ikke bevilges nogen en Kaalhave eller andet Indlykke i Kongens Dyrehave. Ernst Normand skal lade disse Kaalhaver indskrive i Jordebogen for en aarlig Afgift. J. T. 8, 414 b.

— Miss. til Christian Thommesen. Da Jost Høg til Biørnholm har begæret 1 Gaard i Theistrup³ By og 1 Gaard i Dramelstrup, begge i Theistrup Sogn i Kalø Len, til Mageskifte for 2 Gaarde i Basballe i Aggred Sogn i samme Len, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Saafremt hans Gods ikke er saa godt som det af ham begærede, skal Adressaten forfare, hvad han vil udlægge derfor. J. T. 8, 414 b.

¹ 25. Juni 1632.

² J. T. har, sikkert ved en Fejlskrift: indtøget.

³ Tirstrup, Sønder Herred Dyrs.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at erklære sig om noget Gods, som Christen Krag til Lydomgaard har begæret til Mageskifte. Da det af hans Erklæring ses, at samme Gods ligger i adskillige Byer og ikke godt kan bortskiftes fra Lenet [Riberhus], har Christen Krag nu begæret af ovennævnte Gods kun at maatte faa 1 Gaard i Lydomb By og Sogn og 3 Gaarde i Rarup By til Mageskifte for 1 Gaard i Kiergaard, 1 Gaard, 1 Halvgaard og 3 Bol i Nørtorp og 1 Gaard i Adtsbøl By, saavidt den tilkommer Kronen, alle i Strelou Sogn i Nørre Herred, hvilke ganske vist alle ligger i Lundenæs Len, men er Riberhus Len lige saa nær belejlig. Adressaten skal snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 415.

— Miss. til Jørgen Urne og Hr. Otte Skeel. Da det paa sidste Herredag er blevet besluttet at oprette den ordinære Militie, skal de erindre Lensmændene i Jylland derom, saafremt det ikke forrettes straks efter Kongens Missive. Saafremt unge Karle for at undgaa Udskrivningen begiver sig ind paa Adelens Gods, saa at der ikke i hvert Len paa Kronens og Gejstlighedens Gods findes saa mange gode Ungkarle som fornødent, gives der Adressaterne Fuldmagt til at forhandle med Adelen dér i Landet om, at den, da saadant angaar baade dens og hele Landets Forsvar, i saa Tilfælde vil bevilge, at der maa ske Udskrivning paa dens Gods, Ugedagstjenerne undtaget. Til Gengæld skal det tillades en eller to af Adelen i hver Egn selv at overvære Udskrivningen saavel af Kronens og Gejstlighedens som af Adelens Tjenere, og saafremt nogen Adelsmand da kan paavise en dygtig Ungkarl paa Kronens Gods, skal han i dennes Sted have sin Tjener befriet for Udskrivningen. J. T. 8, 415 b.

1. Aug. (Glückstadt). Miss. til Ifver Vind, øverste Sekretær. Det berettes, at der oppe i Norge i Undal i Lister Len, hvormed han er forlenet, opholder sig en Person, ved Navn Pofvel Nielsen, som for en Tid siden har begaaet et Mord i Landskrone, og som desuden i andre Maader har forholdt sig

¹ 12. Juni 1632.

uskikkeligt. Da han tilforn blev eftersøgt, skal han være undkommet paa Grund af god Forbindelse med Fogderne. Ifver Vind skal strengelig tilholde sine Fogder dér, at de, naar det begæres af dem, med Flid og Alvor hjælper med til at eftersøge ham, saafremt de ikke vil staa til Rette, hvis han skulde undslippe som Følge af deres Forsømmelse. Sj. T. 25, 82.

1. Aug. (Glückstadt). Miss. til Ventsel Rotkirk, Lensmand paa Antvorskov, og Biskoppen i Sjælland. Da Oluf Pedersen, Sognepræst til Giersløf, er en gammel udlevet Mand, har Kongen meddelt Hr. Niels Christensen Brev paa, at saafremt bemeldte Hr. Oluf behøvede nogen Kapellan, skulde han bruges dertil. Hr. Oluf har nu berettet, at da Kongens Brev herom udgik, havde han allerede kaldet en anden dygtig Person, og begærer at maatte beholde denne, da Hr. Niels Christensen er gift og derfor vilde være ham til for stor Besværing, som Adressaterne videre kan se af begges Indlæg, der tilsendes dem hoslagt. Adressaterne skal stævne Parterne i Rette for sig og dømme dem imellem om, hvem af dem der synes at have bedst Føje til nævnte Kapellanstjeneste. Sj. T. 25, 82.

— Miss. til Jens Høg. Da Borgerne og Bønderne paa Gulland har klaget over, at Landet ved Misvækst, Skrøbelighed og Sygdom er geraadet i Armod, har Kongen bevilget, at de herefter maa forskaanes for at holde Halvparten af Knægtene paa Visborg. Jens Høg skal derefter afskaffe Halvparten af de Knægte, som hidtil har været holdt i Fæstningen, og herefter og indtil videre ikke besvære Landet med mere end Underholdningen af den anden Halvpart. Sk. T. 5, 519.

— Miss. til Hendrik Ramel om paa afdøde Hans Barnekovs Børns Vegne at indsende Erklæring til Kancelliet om hosføjede Supplikation fra Victor Quatz paa Lante Rügen med Kopier af 2 af afdøde Hans Barnekovs Haandskrifter. Sk. T. 5, 519.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Niels Søfrensen i Torup og Peder Rasmussen i Elkier med Tingsvidne har bevist, at de har lidt stor Skade ved Ildebrand og derved er blevet helt forarmet, har Kongen eftergivet dem den Landgilde, med hvilken de maatte restere for 1631, hvilket Adressaten skal føre til Regnskab. J. T. 8, 417.

1. Aug. (Glückstadt). Miss. til Hr. Albrekt Skeel. Jacob Busk, Skipper i Eydersted, har berettet, at han i sidste Fejde i nogle Maaneder har ladet sig bruge til i Kongens Tjeneste under Sildt og Vöer at hjælpe med til at afværge fjendtlige Indfald mod disse Øer. Da det af hans hosfejede Supplikation og Kopier af de af Indvaanerne paa begge Landene udstedte Obligationer fremgaar, at det er sket efter disses egen Begæring, at de selv har gjort Fortingning med ham om Fragten, og at de har forpligtet sig til siden at betale ham, skal Adressaten hjælpe ham til at faa sin Betaling, saa vidt Undersaatterne er pligtige at erlægge den. J. T. 8, 417.

3. Aug. (—). Miss. til Tønne Friis. Da Laurids Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, med det første agter at skifte efter sin afdøde Hustru¹ med hendes Søskende, skal Tønne Friis paatage sig Værgemaal for Jomfru Ide Arenfeldt, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. J. T. 8, 417 b.

4. Aug. (—). Bevilling for Hendrik Rantzau til Smol, holstensk Raad og Amtmand paa Rendsborg Slot, til fra Gulland til Danmark at udføre en Skibsladning Fyrretømmer, Kalk og Sten. Sk. R. 5, 59.

— Bevilling for samme til at udføre 30 Stkr. Øksne og Køer fra Danmark til Fyrstendømmerne. J. R. 8, 377.

— Miss. til Otte Marsvin om at modtage i Haand og Hævd det Gods, som Laurids Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har tilskødet Kongens Søn, Hr. Valdemar Christian, Greve til Slesvig, Holsten, forfølge det til Laas paa hans Vegne, siden indtil videre administrere det og aarlig gøre Regnskab for det, paa hvad Sted Kongen tilsiger. J. T. 8, 417 b.

— Miss. til Jørgen Urne. Skønt Kongen, Gud være lovet, ikke ved sig i Fjendskab med nogen, har han dog i denne Tids sælsomme og farlige Tilstand anset det for godt ikke at være aldeles uforberedt og har derfor ladet dem af Adelen, der er forlenet med Kronens Slotte eller Gaarde, advare om at holde deres

¹ Lisbet Arenfeldt Hansdatter († 1632).

Rostjeneste i godt Beredskab. I lige Maade anmoder han Jørgen Urne om at gøre den Anordning, at de Regimenter til Fods, som det er befalet at oprette af Landfolket i Danmark, snarest kommer paa Fode og holdes i godt Beredskab, navnlig de, der i Jylland og Fyen befinder sig nærmest ved dette Sted [Glückstadt], for at man kan have dem ved Haanden, om Behov gjordes, det Kongen dog næst Guds Hjælp ikke formoder. J. T. 8, 418.

6. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jokim Beck, Lensmand paa Københavns Slot. Det berettes, at der er opstaaet Trætte mellem Mads Rafn, Borgemester i Køge, og Peder Søfrensen, Indvaaner sammesteds, om en Seddel, som Peder Søfrensen har udstedt til Mads Rafn, efter hvilken denne mener, at Peder Søfrensen er pligtig at give ham Erstatning for den Skade og Pengeudgift, som Mads Rafn er geraadet i, fordi han har tilladt Peder Søfrensen at udføre Korn paa ulovlige Tider og imod Kongens offentliggjorte Forbud. Sagen har været for Borgemestre og Raad i Køge, men er afvist af dem. Jokim Beck skal tilholde dem paany at foretage Sagen og skal forordne en anden Dannemand til at sidde i Mads Rafns Sted, da Sagen vedrører denne, og som sammen med de andre Borgemestre og Raad dér kan dømme Parterne imellem, hvad der er Ret. Sj. T. 25, 83.

7. Aug. (Glückstadt). Miss. til Jokum Radeball, Proviantforvalter i Christianpris. Kongen har givet Frands Rantzau til Rantzausholm, Rigens Hofmester og Befalingsmand paa Møen, Befaling til at fremsende Proviant til de Folk, som nu sejler paa Prinsens Jagt. Indtil denne Proviant fremkommer, skal Adressaten skaffe disse Folk Underholdning. J. T. 8, 418.

— Miss. til Frants Rantzau, Rigens Hofmester. Han skal med første Lejlighed lade fremsende saa meget Proviant til Christianpris, som Skipper Jens Hylested, der nu sejler paa Prinsens Jagt, behøver til sig og sine Folk indtil Vinteren. Sj. T. 25, 82 b.

9. Aug.¹ (—). Miss. til Henning Valkendorf. Kongen har tilforn givet ham Befaling til at indkræve de Penge, som endnu resterer Kongen hos afdøde Erik Urnes Arvinger.

¹ Indført mellem 8. og 9. Juni.

Da Arvingerne beretter, at de paa Grund af adskillige lovlige Forfald endnu ikke har kunnet komme til Ende med Skiftet, og derfor har begæret endnu nogen Respit, skal han vente til først-kommende Mortensdag med alt yderligere Krav og Tiltale til dem, men imidlertid paase, at der ikke forrykkes noget af Boet til Skade for Kongen. F. T. 4, 197 b. Orig. i Landsark. i Odense.

12. Aug. (Glückstadt). Kvittansiarum til Tage Thott Andersen til Duegede, Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot. paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Laholms Len i Halland fra 1. Maj 1627 til 1. Maj 1629 for de i samme Tidsrum oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 59.

— Kvittansiarum til samme paa hans afdøde Fader Anders Thott til Nes's Vegne paa dennes Regnskab for Indtægt og Udgift af Laholms Len fra 1. Maj 1586, da han fik Lenet efter afdøde Arrild Hvitfeldt til Lilløe, til 1. Maj 1595, da han var død og Niels Bild til Rafnholt fik Lenet. Tage Thott har fremlagt Kvittans, udstedt af de forrige Rentemestre Sigvort Beck til Førsløf og Christoffer Urne til Aasmark. dateret 19. Juli 1618, og et Bevis paa den sidste Rest, som Omslagsskriveren paa Københavns Slot har oppebaaret den 1. April 1630, hvilken Kvittans Tage Thott har leveret i Rentekammeret til Rentemestrene Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsløf. Anders Thotts Arvinger, Tage Thott Andersen og hans Søstre, blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 60.

14. Aug. (—). Miss. til Claus Daa, Rigens Admiral. Da Kongen er forhindret i at sejle op til Norge og Skibet S. Sophia, som nu snart bliver færdigt, dog engang skal prøves, skal han begive sig noget hen udi Søen med det og besejle det. Han skal tage et af de andre bedst besejlede Skibe med sig, hvorved han desto bedre kan mærke, hvorledes S. Sophia sejler. Sj. T. 25, 82 b.

16. Aug. (—). Miss. til Otte Skeel. Det berettes, at Jens Andersen i Torpet i Aalborghus Len har besøvet et Kvindfolk, som er beslægtet med hans Hustru i 2. og 3. Led. og at han derfor er dømt til at rømme Landet. Da det ved Attestation fra hans Sognepræst, Sognemænd og hans Hustru

bevises, at han altid tilforn har forholdt sig skikkelig, har Kongen bevilget, at han igen maa komme ind i Landet, dog skal Otte Skeel paa Kongens Vegne aftinge med ham efter hans yderste Formue. Hvis hans Forseelse er større, skal han straffes efter Loven. J. T. 8, 418 b.

19. Aug. (Glückstadt). Aab. Brev om, at Kongen for nogle Aar siden¹ har befalet, at Præsten i Ore Sogn paa Grund af Sognets Ringhed tillige skulde betjene Brenderup Sogn, og at det nu berettes, at der er opstaaet Trætte om, hvilket af bemeldte Sogne der skal betragtes som Hovedsognet og hvilket som Annekset. Da det af den Angivelse, som er fremsendt af Erik Bilde til Kiersgaard, og af den af Anders Bilde til Damsboe, Gregers Krabbe til Torstelund, Embedsmænd paa Rugaard og Hindsgavl Slotte, og Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent over Fyens Stift, indsendte Erklæring² fremgaar, at der i Brenderup Sogn findes mere end dobbelt saa mange Decimanter som i Ore Sogn, og at Præsten residerer dér, skal Brenderup Sogn herefter betragtes som Hovedsognet og Ore som Annekset. Orig. i Landsark. i Odense³. F. R. 3, 520.

22. Aug. (—). Bestalling for Peder Grøn som Kaptejn til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra den 2. Sept. 1627 at regne, at betale af Rentemestrene, paa egen Underholdning, undtagen naar han er paa Skibene; da skal der gives ham de sædvanlige Kostpenge. Sj. R. 19, 51 b.

24. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Hr. Hans Christoffersen, Sognepræst i Ballerup, som for nogen Tid siden har forset sig ved Uddelingen af Alterens Sakramente, idet han har givet 2 Personer Vinen før Brødet, faar denne Forseelse eftergivet, da han tilforn har forholdt sig skikkelig i sin Bestilling, og under Hensyn til andre Omstændigheder. Dog skal han offentlig fra Prædikestolen afbede denne Forseelse hos Menigheden. Sj. R. 19, 51 b.

— Miss. til Anders Bilde og Bispen i Fyen om Vissen-

¹ 21. Marts 1620. ² Jvfr. 19. Juli 1632.

³ Tr.: Ny kirkehist.

Saml. VI. 764, Kirkehist. Saml. 3. R. V. 617.

berg Kald. [Enslydende med Miss. af 29. Juli til Henning Val-kendorf og Bispen i Fyen]. F. T. 4, 213.

27. Aug. (Glückstadt). Miss. til Rentemestrene. Da Borgerne og Indvaanerne i Visby af fremfarne Konger i Danmark har været forskaanet for at udgive Skat, har Kongen bevilget, at de ogsaa fremdeles indtil videre maa forskaanes derfor. Sj. T. 25, 83.

— Miss. til Hofmesteren om at lade Philippi Sprems, forrige Kaptejn, faa sit Resttilgodehavende udbetalt af Renteriet efter Kongens Seddel, naar det falder belejligt. Sj. T. 25, 83 b.

— Bevilling for Hr. Frederik, Arving til Norge, Hertug til Slesvig, Holsten etc., paa Gottorp, til fra Gulland toldfrit at lade udføre 600 Bjælker, hvoraf 130 skal være 25 Alen lange. Sk. R. 5, 60 b.

28. Aug. (—). Miss. til David Lucht og Hans Pedersen, Toldere i Øresund, om at lade skaffe Kongen af Englands Falkefængere Bertel og Henrik Henriksonner¹ saa mange Falke, som Kongen af England plejer at faa. Orig. i Kgl. Miss. Instr. og Kvittanser m. m. til Toldere og Toldskrivere ved Øresundstoldkammer. Sj. T. 25, 83 b.

30. Aug. (—). Miss. til Hofmesteren. Adam Basiliers², bosat i Wandsbeck, har indleveret hosføjede Regnskab og har berettet, at han har sendt en ligelydende Kopi deraf til Caspar von Buchwald til Brunsdorpf, Amtmand paa Segeberg Slot, og overleveret denne medfølgende underskrevne Kvittanser in originali, som denne siden har indsendt til Renteriet, hvilket han beviser med Caspar von Buchwalds Kvittans. Hofmesteren skal lade samme Kvittanser og Regnskaber opsøge i Renteriet og konferere og lade ham blive betalt til Kieler Omslag. Sj. T. 25, 83 b.

3. Sept. (—). Miss. til Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent over Fyens Stift. Nogle Prædikanter og andre gejstlige Personer af den evangeliske Religion, som for deres standhaftige Bekendelses Skyld er blevet fordrevet fra Kongeriget Behmen og nu opholder sig under Kurfyrsten af Sachsen,

¹ Navnene mangler i Sj. T. ² Navneregistret til Sj. T. har: Adam Basilius.

har hos Kongen ansøgt om at maatte søge en velvillig Almissee i Kongens Lande og Riger. Da Kongen har bevilget dem dette og især, at de maa søge om en saadan Almissee hos Gejstligheden, skal Adressaten, naar de fordrevne Gejstlige henvender sig til ham herom, meddele Præsterne og Gejstligheden i hans Stift dette, modtage, hvad enhver giver efter sin egen gode og fri Vilje, og sende det til Dr. Hans Resen, Superintendent over Sjællands Stift. Orig. i Landsark. i Odense¹. (Tr.: Dsk. KL. III. 222).

3. Sept. (Glückstadt). Lignende Miss. til Dr. Jens Diniisen, Superintendent i Ribe Stift. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Jens Høg om at være Volf v. Buchwald til Brunstorp, holstensk Raad, som har begæret Tilladelse til at udføre en Skibsladning Fyrretømmer fra Gulland, behjælpelig med at faa dette Tømmer for Betaling og udføre det. Sk. T. 5, 519 b.

5. Sept. (—). Miss. til det islandske Kompagnis Forvaltere og deres Efterfølgere. Da det berettes, at adskillige Skibe her [i Glückstadt] lades med islandske Fisk, har Kongen bestemt, at der herefter ikke maa forhandles islandske Fisk til fremmede eller udføres herfra til Elben, førend Undersaatterne her i Landet, saavel de af Adel som andre, er forsynet nødtørftigt. Det forbydes det islandske Kompagnis nuværende og efterfølgende Forvaltere at sælge noget af den Fisk, som fra Island ankommer her til Elben, til nogen fremmed eller andre end Kongens egne Undersaatter inden Mikkelsdag næst efter at den er ankommet, saafremt de ikke vil staa til Rette derfor. Dog tillades det, at det Skib og de 2 Bojerter, som allerede er begyndt at lades, maa passere ud for denne Gang. Sj. T. 25, 84 b.

10. Sept. (—). Miss. til Henning Valkendorf til Glorup og Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmænd paa Odensegaard og Rugaard. De har tilforn faaet Befaling til at være til Stede ved en Forhandling mellem Fru Anne, Enke efter Frederik Qvitzov til Qvitzovsholmb, og hendes Børn og imellem hende og hendes Kreditorer. Da det berettes, at der samtidig skal

¹ Jvfr. Miss. af 29. Nov. 1632 om samme Sag.

foretages Skifte mellem hende og hendes Børn efter deres afdøde Fader, skal Adressaterne ogsaa være til Stede ved dette Skifte, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. F. T. 4, 213 b.

10. Sept. (Glückstadt). Miss.¹ til Eyler Qvitzov. Da Fru Anne Lykke, Enke efter Frederik Qvitzov til Qvitzovsholm, med det første agter at skifte med sine Børn, skal han paatage sig Værgemaaliet for Henning Qvitzov, medens Skiftet staar paa, og paase, at der sker ham Fyldest ligesom hans Søkende. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaaliet til Falk Lykke til Ballerup², Befalingsmand i St. Peders Kloster. F. T. 4, 214.

— Lignende Miss. til Jørgen Lykke om at paatage sig Værgemaaliet for Pernille Qvitzov, til Hendrik Podebusk om at paatage sig Værgemaaliet for Henning Qvitzov, til Mouridts Aschersleben om at paatage sig Værgemaaliet for Erik Qvitzov og til Falk Gjõe om at paatage sig Værgemaaliet for Jomfru Pernille Qvitzov. F. T. 4, 214.

26. Sept. (Bendsborg). Miss. til Ernst Normand om af det i Kolding liggende Rytteri at udtage 100 Heste af de nærmeste jyske Lensmænds og forordne 2 Korporaler til at føre dem, 50 Heste under hver. Disse skal blive liggende dér indtil videre, de andre skal hjemforløves indtil videre. Dog skal han advare dem om, at de skal holde sig færdige til at rykke ud, naar det paaeskes. J. T. 8, 419 b.

— Miss. til Jørgen Urne. Ovenstaaende Miss. til Ernst Normand til Selsø, Befalingsmand paa Koldinghus, kommuniseres ham med Anmodning om at tilskrive de Lensmænd, hvis Heste nu hjemforløves, at de holder deres Heste i Beredskab og forordner dygtige Korporaler til dem, én for hver 50 Heste. J. T. 8, 419 b.

¹ Dette Miss. er indført enslydende 2 Gange; over den første Indførelse staar som Adressater Ejler Qvitzov og Jørgen Lykke, over den anden Henrik Podebusk, Morits Aschersleben og Falk Gjõe. ² Bollerup, Ingelstad H.

27. Sept. (Bendsborg). Aab. Brev, hvorved Jomfru Berte Stygge faar Bevilling til at være sin egen Væрге og sælge og købe, som hende selv lyster. J. R. 8, 378.

29. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Jomfruerne Marren, Anne, Karren og Lisbet Godske faar Bevilling til med deres Værges Samtykke at sælge deres Gaard i Gudmenstrup i Svindinge Sogn i Tudse Herred i Sjælland til Betaling af deres Gæld. Sj. R. 19, 52 b.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt. Det berettes, at en Person, ved Navn Pofvel Nielsen, for nogle Aar siden har begaaet et Drab i Landskrone, at der er gaet Dom over ham at skulle lide derfor, og at han er draget til Lister Len i Norge, hvor han har sit Tilhold. For at saadan Gerning ikke skal forblive ustraffet, skal Hendrik Hvitfeldt med det første lade opsøge de Domme og Vidner, som er gaet i denne Sag, og sende det altsammen til Ifver Vind til Torpegaard, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len. Sk. T. 5, 519 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om, at Kongen har tilladt Peder Nielsen, Borgemester i Nyborg, der med det allerførste agter at gøre sin Datters Bryllup, at indbyde nogle flere Folk til Brylluppet, end Forordningen tillader, og at skænke Vin ved samme Bryllup, mod at han til de fattige i Nyborg efter sit Tilbud betaler 40 Rdlr. in specie. F. T. 4, 214 b.

30. Sept. (Bendsborg). Miss. til Erik Stensen. Da der er opstaaet Trætte mellem Erik Bilde til Kiersgaard og Holger Bilde til Biørnsholmb, Landsdommer i Lolland, skal Erik Stensen sidde i Landsdommers Sted og paadømme Sagen. F. T. 4, 215.

1. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved det tillades Jørgen Danielsen, Borgemester i København, Thommis Lorck, Raadmand sammesteds, og de andre Forvaltere i det islandske Kompagni i København i Aar for denne ene Gang at sælge alle de islandske Fødevarer, nemlig Talg, Tran, Kød, Smør, Huder, Skind og andre Varer, til fremmede, til hvem de kan sælge det; derimod maa Fisken kun forhandles til Kongens egne Undersaatter. Sj. R. 19, 53.

2. Okt. (—). Miss. til Frants Rantzau, Rigens Hofmester, om at anordne, at der til Foraaret, saa snart som muligt, til

Key von Ahlefeldt til Melbeck, fyrstelig holstensk Raad, Embedsmand paa Flensborghus, eller hans Fuldmægtig til Reparation af Flensborghus leveres følgende Tømmer, Deler, Sten og Kalk: 12 Tylter stærke gullandske Fyrrebjælker 22 Alen lange, 5 Tylter gullandsk Fyrretømmer til Spærværk 20 Alen lange, 153 Tylter Fyrredeler 6 Alen lange og 2 Tommer tykke til Lofter, 119 Tylter gemene Deler til at dække med under Skæversten¹, 50 Tylter gemene Deler og 300 Lægter til Stillingen², 100,000 store Mursten og 120 Læster skaansk Kalk. Sj. T. 25, 85.

2. Okt. (Rendsborg). Miss. til Rigens Hofmester om at skaffe 300 Læster Kalk, 10¹/₂ Tylter gullandsk Fyrretømmer 20 Alen lange til Bjælker og Murleder³, 15 Tylter 18 Alen lange til Spærværk, 35 Tylter firskarne Fyrredeler til Lofter og 58 Tylter Stenlægter til Nykøbing i Falster til nogen Bygning, som skal foretages dér. Sj. T. 25, 85.

— Miss. til Anders Bilde. Da det berettes, at Husene paa Skinnerup er meget brøstfældige, skal han efterhaanden af Indkomsten af Gaarden og dens tilliggende Bønder udbedre og opbygge Husene og især Ladegaarden og Laderne, dog skal han have vel i Agt, at det sker med saa ringe Bekostning som muligt. Han skal føre det til Regnskab. F. T. 4, 215 b.

— Miss. til Ernst Normand. Han skal hos Adelen i Jylland købe 200 graa Hedefaar og med det første sende dem til Caspar von Buchwald til Bramsdorf⁴, fyrstelig holstensk Raad og Embedsmand paa Segeberg Slot. J. T. 8, 420 b.

8. Okt. (—). Miss. til Rigens Hofmester [Frans Rantzau]. Denne Brevviserske Catharina Davidsdatter, tilforn boende i Malmø, har berettet, at hendes Husbonde Gert Albertsen ved sin Død efterlod hende en stor Gæld, saa at hun var nødt til at opbyde sit Gods og sin Formue til Kreditorerne, for at de dér kunde søge deres Betaling. Nogle af dem har ladet sig nøje hermed, medens andre, særlig de, der boede i København, ikke vilde modtage det vurderede Gods. Hun har derfor andraget om Kongens Missive til Adressaten om, at han skal forhandle med hendes Kreditorer i København om at have Medlidenhed med hende og lade sig nøje med nævnte Gods eller i

¹ Skiffersten. ² Stilladser. ³ Bjælker ovenpaa Muren. ⁴ Pronstorf.

andre Maader, saavidt det er billigt. Adressaten skal stævne hende og hendes i København boende Kreditorer for sig og anvende Flid paa at forlige hende og Kreditorerne om disses Krav, saa at de har Medlidenhed med den fattige Enke og lader sig tilfredsstille, som det kan eragtes billigt. Sj. T. 25, 85 b.

8. Okt. (Rendsborg). Miss. til Holger Rosenkrantz. Diderik v. Ahlefeldt, Befalingsmand i Svabstet, har berettet, at hans Hustru Fru Ane v. Ahlefeldt for nogen Tid siden har laant Hendrik v. der Wisch 5000 Rdlr., og at Claus v. Buchwald, boende i Kiel, har sagt god for samme Pengesum, baade Hovedstolen og Renterne, og forpligtet sig til at betale hende dem, saafremt hun ikke blev betalt af Hendrik v. der Wisch's Jordegods og Løsøre. Nævnte hans Frues Fuldmægtig Hans Jensen Brun, Borger i Odense i Fyen, har for nogen Tid siden ved gode Mænd gjort Indvisning i noget Jordegods og Løsøre (efter hendes Fuldmægtig Johan Styes egen skriftlige Begæring og paa egen Risiko), forsaavidt Hendrik v. der Wisch og hans Søn Adolf v. der Wisch er berettiget i samme Gods, andres Rettighed dog dermed uforkrænket. Diderik v. Ahlefeldt erfarer nu, at samme Gods tilhørte Claus v. Buchwald og ikke Hendrik v. der Wisch eller dennes Søn Adolf v. der Wisch. Da Claus v. Buchwald nu har solgt Brandstrup Gaard paa Fyen til Adressaten, som skylder ham en anselig Sum Penge derpaa, og da Diderik v. Ahlefeldts Hustru ikke har faaet sin Betaling i Hendrik v. der Wisch's Jordegods og Løsøre og Diderik v. Ahlefeldt mener, at der er sket hende Uret dermed, vil denne søge at faa hendes Gældfordring betalt ad Rettens Vej hos Claus v. Buchwald, der, som ovenfor nævnt, har forpligtet sig til at betale hende. Diderik v. Ahlefeldt har derfor ansøgt hos Kongen om, at denne hos Adressaten vil lade arrestere saa mange Penge, som hendes Fordring hos Claus v. Buchwald beløber sig til i Kapital, Renter og Omkostning. Da Diderik v. Ahlefeldt paa sin Hustrus Vegne agter at fordre samme Gælds Betaling af Claus v. Buchwald ved Retten, skal Adressaten indtil Sagens Afslutning deponere lige saa mange Penge af dem, som han skal betale Claus v. Buchwald til førstkommende Omslag. Sk. T. 5, 520.

— Miss. til Claus Brockenhuus. Agatha, Enke efter Dr. Bernhard Oldermænd, der har været antaget som Medicus

af Adelen i Fyen, har berettet, at Adelen i Fyen endnu resterer med en Sum Penge, som den har lovet aarlig at betale hendes afdøde Husbonde. Claus Brockenhuus skal opfordre Adelen sammesteds til godvillig og uden Vidtløftighed at betale, hvad den skylder hendes afdøde Husbonde, for at Kongen kan blive forskaanet for hendes videre Andragender. F. T. 4, 215 b.

8. Okt. (Rendsborg). Bevilling for Otte Pogwisch til N. til at udføre 6 Par Øksne fra Lolland til hans fornævnte Gaard, Kronens Told og Rettighed dog uforkrænket. J. R. 8, 379.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har anset det for godt, at de 100 Heste, som ligger i Kolding, maa hjemforløves, skal han tilsige disse Ryttere at forføje sig hjem, men holde sig færdige til at rykke ud igen, naar det paaeskes. J. T. 8, 420 b.

— Miss. til Jørgen Urne. Ovenstaaende Missive til Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, kommunikeres ham med Anmodning om at tilskrive Kongens Befalingsmænd, at de holder deres Heste og Folk i godt Beredskab. J. T. 8, 420 b.

— Miss. til Christen Thommesen. Han har for nogen Tid siden begæret 3 Gaarde i Vesterbeck og 1 Gaard og 1 Bol i Skamstrup i Koldinghus Len i Jylland til Mageskifte, hvilket Kongen ogsaa bevilgede ham¹, idet Kongen dengang ikke erindrede, at Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, for lang Tid siden havde andraget om at faa dette Gods, som ligger næst ved hans Gaard Nørholmb, til Mageskifte for andet Gods, som han vilde tilforhandle sig, hvorpaa Kongen havde givet ham Tilsagn. Da Ifver Vind nu har anholdt om samme Gods efter Kongens Tilsagn, har denne anset det for godt, at Ifver Vind for nøjagtigt Vederlag maa faa den ene af de nævnte Gaarde i Vesterbeck og Bolet i Skamstrup, medens Christen Thommesen maa faa de 2 andre Gaarde i Vesterbeck og Gaarden i Skamstrup for fuldt Vederlag. J. T. 8, 421.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har for nogen Tid

¹ 19. Juni 1632.

siden bevilget, at Christen Thommesen til Tanderup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, maatte faa 3 Gaarde i Vesterbeck og 1 Gaard og 1 Bol i Skamstrup, alle i Skads Herred i Koldinghus Len i Jylland, til Mageskifte og erindrede ikke, at han lang Tid tilforn havde givet Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, Tilsegn om at faa dette Gods til Mageskifte for andet Gods, som han vilde tilforhandle sig. Da Kongen nu har anset for godt, at Ifver Vind maa faa den ene Gaard i Vesterbeck og Bolet i Skamstrup til Mageskifte for 1 Gaard i Rosthøye i Skads Herred og 1 Bol i Lund i Andsager Sogn, skal Ernst Normand snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 421 b.

9. Okt. (Rødsborg). Miss. til Lauridts Ebbesen. Da det berettes, at en lille By i Skanderborg Len, kaldet Boes, som bestaar af 4 Gaarde og 1 Hus, St. Hansdag sidstforleden er brændt, skal han lade Bønderne i Byen faa noget Tømmer i Kronens Skove til at bygge med igen og lade dem være fri for 1 Aars Landgilde, hvilket han skal føre til Regnskab. J. T. 8, 422.

— Miss. til samme. Han har klaget over, at Bønderne i hans Len [Skanderborg] findes meget modvillige med Ladegaardens Avling og andet Arbejde til Slottet og med at holde Gærder og Lukker vedlige. Dersom de herefter fremturer i saadan Modvillighed, enten med Ladegaardens Avling, Gærder, Lykkelser eller andet fornødent Arbejde dér til Slottet, skal han lade dem alvorligt straffe. J. T. 8, 422.

— Miss. til samme. Han har begæret Underretning om følgende Punkter: 1. Hvorledes der skal forholdes med Skatten af de Gaarde, som Underofficerer i hans Len nyder. Herpaa svares, at saa ofte der paabydes Skat af disse Gaarde, skal den tilfalde Kronen. 2. Han andrager om, at Løjtnanten og Fændrikken i hans Len hver maa faa en Kronens Gaard i Stedet for 2 Gaarde, af hvilke Kongen har bortskiftet den ene til Niels Friis til Farskouf og bevilget den anden til en af Ridefogderne i hans Len. Kongen tillader, at Løjtnanten i Stedet maa faa en Gaard i Høved og Fændrikken en Halvgaard i Høybye i Aakær Len. 3. Han beretter, at der af den store Sal-

peterlade dér i Lenet for kort Tid siden ved Nattetide er brændt 32 Gulv¹ Hus, som var næsten fulde af Jord, og at der til dens Reparation behøves en Del Tømmer, Lægter og Langhalm. Han skal reparere og genopbygge Laden. Den der til fornødne Langhalm skal Kronens Bønder dér i Lenet levere. J. T. 8, 422 b.

9. Okt. (Rendsborg). Miss. til Laurits Ebbesen. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at skaffe Tønne Friis til Hesselagger, Befalingsmand paa Stjernholm Slot, Tømmer fra Skanderborg Skove til Istandsættelse af 3 Møller i Stjernholms Len, hvorpaa han har svaret, at dette Tømmer ikke kan hugges i Skanderborg Skove uden stor Skovskade, og har begæret at faa at vide, hvorledes der skal forholdes hermed. Da det vilde være til altfor stor Skade for Kronen, om disse 3 Møller blev øde, skal han lade Tønne Friis faa det fornødne Tømmer af Skanderborg Skove, og da der kun ligger faa Bønder³ til Stjernholm Slot, skal han lade Bønderne i Skanderborg Len hugge dette Tømmer og føre det til Møllerne. J. T. 8, 423.

— Miss. til Otte Marsvin. Lauridts Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har til Kongens Søn Grev Volde-
mar, Greve til Slesvig, Holsten etc., afstaaet sit Jordegods⁴, baade Hovedgaard og Bøndergods, for en Sum Penge, som Kongens Søn skal erlægge til førstkommende Jul. Lauridts Ebbesen har nu andraget om, at Hovedgaardens Avling og Fodring maa følge ham, da han ikke faar Rente af Pengene. Kongen bevilger dette, og Otte Marsvin maa derfor ikke gøre ham nogen Hindring derpaa, dog skal Fodringen fortæres paa Stedet. Med Bøndernes Landgilde og Godset ellers har Lauridts Ebbesen intet at gøre. J. T. 8, 423.

10. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Peder Falck, Underarkelimester i Tøjhuset, saa længe han beklæder denne Stilling, i aarlig Løn faar bevilget 150 Rdlr. og en Hofklædning, fra 11. Maj 1632 at regne, at betale af Rentemestrene, og følgende aarlige Proviant: 2 Pd. Rug, 2 Pd. Malt, 6 Skpr. Humle, 1 Okse, 3 Svin, 4 Lam, 1/2 Td. Smør, 1 Td. Sild, 1/2

¹ D. s. s. Fag. ² 9. Dec. 1631. ³ J. T. har ved en Fejlskrift: tømmer. ⁴ Lyngballe, se Miss. af 16. Okt. 1632 ndfr.

Td. Torsk, 6 Lispd. Bergfisk, 1 Td. Ærter, 1 Td. Gryn og 1 Td. groft Salt, at levere af Proviantskriverne. Sj. R. 19, 53. Orig. i Rtk. Afregn. og Kvittanser IV. B. Milit. Litr. F.

10. Okt. (Rendsborg). Bestalling for Hendrik Paulsen som Gartner i Køkkenhaven paa Rosenborg med en aarlig Løn og Husleje af 35 Sletdlr., 10 slette Mark maanedlig i Kostpenge, at betale af Rentemestrene, og saa meget Brændevæd, som M. David Kong¹, Gartner i Kongens Lysthavn, faar. Han skal holde nøje Tilsyn med Arbejdet i Haven, og hvad der bliver tilovers udover det, der er fornødent til Kongens Hofholdning, skal han sælge og hver Uge indlevere Pengene derfor til Forvalteren paa Rosenborg. Sj. R. 19, 53 b².

— Bestalling for Daniel Nielsen Frederikstad som Løjtnant til Skibs med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra 6. Sept. 1632 at regne. Udt. i Sj. R. 19, 54.

— Lignende Bestalling for Jahan Adriansen som Løjtnant til Skibs med samme Løn som Daniel Nielsen fra 19. Maj 1632 at regne. Udt. i Sj. R. 19, 54.

— Skøde til Karen Pedersdatter, Ifver Pofvelsens Enke, Borgerske i København, paa Gods paa Lolland, som Kongen har faaet efter afdøde Christopher Galde. Sm. R. 5, 142 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Lignende Skøde til Laurits Nielsen, Borger i Præstø. Udt. i Sm. R. 5, 143. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jost Frederik Pappenheim om i Kronens Skove i hans Len [Halsted Kloster] aarlig i rette Tid at lade hugge 15,000 Fadebaandstager og siden fremsende dem til Provianthuset for København. Sm. T. 6, 355.

— Miss. til Christen Holck. Disse Brevvisere Rasmus Søfrensen og Niels Lauridtsen, som tilforn har boet paa en Gaard, kaldet Mølhafve, i Gern Herred i Silkeborg Len, har berettet, at Kaptejn Laurids Andersen, da han fik samme Gaard til sin Bestilling, i adskillige Maader har forurettet dem. Christen Holck skal hjælpe Brevviserne til Rette,

¹ David König. ² Tr. i Udt. i F. R. Friis: Saml. t. dansk Bygnings- og Kunsthist. S. 56.

saavidt det er Lov og Ret, og desuden give dem den første Gaard, som bliver ledig dér i Lenet, for rimeligt Fæste. J. T. 8, 423 b.

10. Okt. (Rendsborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, Christoffer Gersdorff til Sæbygaard, Verner Parsberg til Lynderopgaard og Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Jylland. Jost Friis til Vaskergaard har berettet, at den Arvelod, som for nogen Tid siden er tilfaldet Fru Edel Ulfeldt til Hanstedgaard, Kield Brockenhuus's Enke, og Jomfru Helvig Ulfeldt til Mosgaard tilsammen efter deres Søster, afdøde Jomfru Kirsten Ulfeldt til Østergaard, endnu ikke er skiftet mellem dem, og at han 2 Gange paa Jomfru Helvig Ulfeldts Vegne, hvis Væрге han efter Loven er, har tilbudt Fru Edel Ulfeldt at faa Kongens Befaling til gode Mænd om at skifte nævnte Arvelod imellem dem, men at hun ikke har villet samtykke heri, hvorfor han nødes til efter Recessen alene at erhverve denne Befaling. Da han har betroet Adressaterne hertil, gives der dem Befaling og Fuldmagt til snarest at stævne de interesserede Parter for sig, skifte imellem dem, saa at der vederfares enhver af dem, hvad der er Lov og Ret, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. J. T. 8, 424.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne til Timb og Gunde Lange til Bredning, Befalingsmænd paa Hald og Ørum Slotte. Da Tyge Brahe til Matstrup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, for nogen Tid siden¹, da han var forlenet med Skivehus Len, har faaet Befaling til sammen med Gunde Lange at besigte noget Gods i Bøvling Len, som Jost Friis til Vaskergaard havde begæret til Mage-skifte, og det berettes, at dette endnu ikke er sket, fordi Tyge Brahe er kommet bort fra Skivehus til Sjælland², skal Knud Gyldenstjerne i hans Sted sammen med Gunde Lange snarest udføre nævnte Befaling. Kongen har befalet Jens Juel til Kield-

¹ 16. Dec. 1631.

² Han var blevet Lensmand paa Tryggevælde

Gaard fra 1. Maj 1632.

gaard, Embedsmand paa Bøvling Slot, at give Møde ved Besigtelsen. J. T. 8, 425.

10. Okt. (Rendsborg). Miss. til Jens Juel i Raadet om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 424 b.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Jørgen Brahe. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til aarlig til Mortensdag af Hagenskov Len, hvormed han er forlenet, at levere en Del Flæsk paa Provianthuset. Da han nu meddeler, at han ikke kan skaffe dette Flæsk til Mortensdag, fordi Svinene paa den Tid endnu ikke er kommet af Skovene, og at Hagenskov Lens Indkomst ikke er tilstrækkelig til at indkøbe saa store Mængder Flæsk, skal han levere samme Flæsk aarlig til 1. Maj. Dersom Lenets Indkomst ikke er tilstrækkelig til at købe saa meget Flæsk, som Kongens Befaling fastsætter, skal han af Toldkisten tage saa mange Penge, som dette Flæsk kan købes for, og dersom der ikke er saa meget Flæsk at faa til Købs i hans Len, skal han i Tide meddele Kongen dette, for at der kan forhøres derom andre Steder. F. T. 4, 216.

12. Okt. (Rendsborg). Miss. til Jørgen Urne. Denne Knud Knudtsen (som i langsommelig Tid har forsøgt sig i Krigsvæsen) har tilbudt Kongen og Riget sin Tjeneste. Jørgen Urne skal lade ham faa en Bestilling under et af Regimenterne, eftersom han eragter ham dygtig til. J. T. 8, 425 b.

13. Okt. (—). Miss. til Ernst Normand. M. Pofvel Pofvelsen, Sognepræst i Kolding, har berettet, at der efter hans Mening er sket nogen Misregning i det Regnskab, som han har ført paa Kolding Kirkes Vegne, da Otte Brahe Pedersen til Torbenfeld var forlenet med Koldinghus Len, og har begæret, at dette Regnskab nu igen maa blive revideret og føres ham til Rette. Ernst Normand skal lade nævnte Regnskab nøje revidere, saa at der kan vederfares M. Pofvel, hvad der er Ret. Endvidere har denne berettet, at Kolding Kirke skylder ham nogen Gæld, og har begæret, at denne Gæld maa blive betalt ham af den Hjælp, som Kirkerne i Koldinghus Len bidrager til Kolding Kirkes Forbedring. Ernst Normand

¹ 6. April 1632.

skal af den nævnte Kontribution lade ham faa, hvad Kolding Kirke med Rette er ham skyldig. J. T. 8, 425 b.

14. Okt. (Bødsborg). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget Martinus von der Meiden efter hans Begæring, at der aarlig af Rentekammeret maa gives ham Betaling for den Fortæring, som han paa Kongens Vegne gør til Landdage, Kvartalsdage eller i andre Maader i de af Kongen paa budte Bestillinger. Adressaterne skal, naar Martinus von der Meiden henvender sig til dem derom, lade ham faa Betaling i Penge for saadan Fortæring, dog skal de paase, at der ikke godtgøres ham mere, end hvad de selv eragter at være billigt, hvilket de siden skal føre til Røgskab. Sj. T. 25, 86.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt. Da det berettes, at der ved Stenderup i Haderslevhus Len ligger nogle Gaarde, som skal tilhøre en Dansker af Adel, skal han skaffe sig at vide, hvem det er, og snarest indsende Erklæring derom til Kongen. J. T. 8, 426.

15. Okt. (—). Kgl. Konfirmation paa vedhængende Pergamentsskøde, ved hvilket Claus von Buchwald, boende i Kiel, har solgt Krogsgaard med tilliggende Gods til Godske Rathlou til Bierby. J. R. 8, 379.

16. Okt. (—). Oprejsningsbrev for Borgemestre og Raad i Varde i Sagen mod Las Nielsen paa Nyland og Karl Hansen i Sedding for Vold. [Enslydende med Oprejsningsbrevet i samme Sag af 20. Juni 1632]. J. R. 8, 379 b.

— Livsbrev for Peder Svenske og hans Hustru Anne Jensdatter paa Kronens Part af Korntienden af Hvidberg Sogn paa Thyholmb og paa Kirkens Part af Korntienden af Jegendøe Land, hvilke Tiender Anne Jensdatter, der var Enke efter Peder Christensen i Hindsel, og som nu er gift med Peder Svenske, har faaet til Fæste af Lensmanden. Dog forbeholder Kongen sig, hvis han vil lade Tienderne bruge til Kronens Slotte, Klostre eller Gaarde, at tage dem tilbage mod at tilbagegive hende det Stedsmaal, som hun har givet, eller tilbagegive ham det Stedsmaal, som han giver efter hendes Død. De skal aarlig af førstnævnte Tiende svare Kronen 2 Pd. Rug, 18 Pd. Byg og 5 Pd. Havre, at levere Lensmanden paa Ørum Slot senest inden Fastelavn, og Kirken paa Jegendøe Land 6 Pd. Byg, at levere Kirkeværgerne paa Jegendøe, alt paa de dem

opgivne Steder, hvis de ikke vil have dette Brev forbrudt. Sognemændene skal rette sig efter at yde Tienden retfærdigt i Kærven. Findes nogen at tiende uretfærdigt, skal Peder Svenske og hans Hustru Anne Jensdatter have Fuldmagt til i Overværelse af Lensmanden eller hans Fuldmægtig at lade hans Korn kaste; hvis det da paavises, at nogen har tiendet uretfærdigt, skal han tiltales og straffes efter Recessen. J. R. 8, 379 b¹.

16. Okt. (Rendsborg). Miss. til Otte Marsvin. Kongens Søn, Grev Voldemar, Hertug til Slesvig, Holsten etc., har købt en Gaard, kaldet Liungballe, med tilliggende Gods af Lauridts Ebbesen, Befalingsmand paa Skanderborg Slot. Dersom Otte Marsvin mener, at denne Gaard kan bortforpagtes til Gavn for Grev Voldemar, skal han forpagte den til denne Peder Svenske fremfor til nogen anden. J. T. 8, 426.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, har berettet, at Linding Bro ved Nørholmb, hvorover der gaar en Alfarvej fra Varde til Vejle, Horsens og andre Steder og Byer Norden for Varde Aa, er ganske brøstfældig, og har begæret, at Broen, da den ligger paa Alfarvej, maa blive repareret af Herredsmændene og siden vedligeholdt af dem. Adressaten skal lade Bønderne i Øster Herred, hvem de end tilhører, reparere Broen og siden vedligeholde den, saa at den vejfarende Mand kan komme over den uden Forhindring og Fare. J. T. 8, 426 b.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz til Krenkerup og Bispen i Fyen. Da Hr. Jesper Jepsen, Sognepræst i Stubbekøbing, har andraget om nogen Forbedring af sit ringe Kald, skal Adressaterne forhandle med ham og Borgerne i Stubbekøbing og anordne det saaledes, at Borgerne efter Or-

¹ Nedenunder er skrevet: NB. Den ene af disse her oven specificerede Tiender, nemlig Kongens Part af Hvidbjerg Sogns Tiende, har Peder Svenske afstaaet til Caspar Gersdorff til Hinsels i Aaret 1653, hvorfor dette Brev er kasseret, eftersom Peder Svenske har faaet en ny kgl. Konfirmation af Friderico 3te paa den anden Korntiende, som her udi navngiven er, nemlig af Jegenøland, sub dato den 6. Okt. 1653, og Caspar Gersdorff har og i lige Maade kgl. Konfirmation paa forskrevne Hvidbjerg Tiende.

dinansen forbedrer hans Indkomst noget efter deres Formue, saa han kan have sit nødtørfelige Ophold deraf. Sm. T. 6, 355¹.

28. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Rigens Hofmester [Frans Rantzau] om at lade betale 3500 Rdlr. til Grevinden af Nassau² som Betaling for, at Hertug Frederik, Kongens Søn, og Kongens 3 andre Børn har været hos hende. Sj. T. 25, 86 b.

29. Okt. (—). Skøde til Peder Hansen, Renteskriver, paa en Gaard paa Hjørnet af Silkegade og Købmagergade. Sj. R. 19, 54. (Tr.: KD. III. 111).

— Skøde til M. Joris Petersen paa en Gaard i Silkegade op til Kongens Sejlhus. Sj. R. 19, 54 b. (Tr.: KD. III. 111).

— Skøde til Karsten Kortsen, Toldskriver i Assens, paa den af afdøde Hans Uttermark hidtil beboede Kronens Gaard i Assens, hvorpaa Bys Maal er 20 Alen i Bredden imellem Husene og 76 Alen i Længden og Haven 85¹/₂ Alen bred og 223 Alen lang. F. R. 3, 520.

— Mageskifte mellem Christoffer Urne til Aasmærk, Statholder i Norge, og Kronen. Sm. R. 5, 143 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Fru Ingeborg Parsberg, Enke efter Ifver Juul til Villestrup, og Kronen. J. R. 8, 380 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Palle Rosenkrantz til Krenkerup om at lægge 1 Gaard i Pugerup, 3 Gaarde i Ugestrup med Skov til 13 Svins Olden, 1 Gaard i Hielmb, 1 Gaard i Skelstrup, alle i Aalholms Len, 1 Gaard med Skov til 2 Svins Olden i Brandersløf i Halsted Klosters Len, alle i Lolland, 1 Gaard med Skov til 50 Svins Olden og 1 Gadehus i Klauskouf³ i Nørre Herred i Falster, 1 Gaard med Skov til 10 Svins Olden

¹ Tr. i Udt.: J. N. Barfod: Den falsterske Gejstligheds Personalhistorie II, 4.

² Sofie Hedvig, Datter af Kongens Søster Elisabet af Brunsvig, g. m. Ernst Kasimir, Greve af Nassau-Dietz († 5. Juni 1632). Kongens Børn Sofie Elisabet, Valdemar Christian og Leonora Christina opholdt sig 1626—1629 og Hertug Frederik 1628 hos dem i Nederlandene.

³ Klodskov, Falsters Nørre H.

og 1 Gadehus i Sønder Vedbye og 1 Gaard i Grimmelstrup, alle i Sønder Herred i Falster, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christoffer Urne til Aasmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, ind under Aalholms og Nykøbings Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sm. T. 6, 356.

29. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Lindenov. Mogens Simensen, Skriver paa Aalborgus Slot, har begæret at faa bevilget, at hans 2 selvegne Gaarde, nemlig 1 Gaard i Holm By og Sogn og 1 Gaard i Slette i Trandbere Sogn i Ning Herred, maa forskaanes for Ægt og Arbejde, imod at han aarlig giver Arbejdspenge til Kronen, og har yderligere begæret et Stykke Jord, kaldet Kongsgaard, som har fulgt hans Forældre i nogle Aar, og hvoraf den, der nu bruger det, intet giver, til Fæste for en aarlig Afgift til Kronen af $\frac{1}{2}$ eller 1 hel Td. Korn. Saafremt dette kan være til Gavn for Kronen, skal Lauridts Lindenov enes med ham saavel om Arbejdspengene som om det nævnte Stykke Jord og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 426 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg og Gunde Lange. Da Christen Thommisen til Tanderup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, har begæret 2 Gaarde i Vesterbeck, af hvilke den ene ligger til Koldingus Slot, den anden tilhører Hospitalet i Kolding, og 1 Gaard i Skamstrup, alle i Ø Sogn i Skads Herred i Koldingus Len i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Romege, i Ørre Sogn i Hammerum Herred i Lundesnæs Len, 3 Gaarde i Ankelboe i Green Sogn, 1 Gaard, til hvilken der ligger et Krat med Underskov til Gærdsel, i Fittinge By i Vorbasse Sogn i Slavs Herred, 1 Bol og 1 Gadehus ved Snofhøj Færges i Erresøe By og Sogn i Eld Herred, og 1 Gaard og 1 Gadehus i Skouflunde By i Andsager Sogn i Øster Herred, alle i Koldingus Len, hvilken sidstnævnte Gaard og Gadehus han vil give til Hospitalet, skal Adressaterne besigte begge Parters Gods, hvorved de skal paase, at det Perlefiskeri, som findes ved Vesterbeck, alene skal følge Kronen, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldingus Slot, at overvære Besigtelsen. J. T. 8, 427 b.

— Miss. til Ernst Normand om at give Møde paa Kon-

gens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og paa Kongens og Kolding Hospitals Vegne give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 428.

29. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg og Gabriel Kruse. Da Jost Høg til Biørnholmb har begæret 1 Gaard i Tistrup By, 1 Gaard i Dramelstrup, begge i Tistrup Sogn i Kalø Len i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Basballe i Aggrild Sogn i Kalø Len og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, endvidere for 1 Gaard, kaldet Helgaard, 1 Bol i Terp¹, 1 Bol, kaldet Delagger², 1/2 Bol i Odderskiærd, alle i Borres Sogn i Bølling³ Herred i Lundenæs Len, og, dersom dette endnu ikke er tilstrækkeligt, yderligere for den Del, som han ejer i en Kronens Gaard, kaldet Veilinggaard, i Vandfuld Herred i Bøvling Len, skal Adressaterne med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Christen Thommisen til Tanderup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, at overvære Besigtelsen. J. T. 8, 428 b.

— Miss. til Christen Thommisen om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 429 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg og Gunde Lange. Da Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, har begæret 1 Gaard i Vesterbeck og 1 Bol i Skamstrup, begge i Øs Sogn i Skads Herred i Koldinghus Len i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Rosthøy i Grimstrup Sogn i Skads Herred og 1 Bol i Lund i Andagger Sogn i Øster Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal paase, at det Perlefiskeri, som er i Vesterbeck Aa, alene følger Kongen. Denne har befalet Ernst Normand til Selsøe, Befalingsmand paa Koldinghus Slot, at overvære Besigtelsen. J. T. 8, 429 b.

— Miss. til Ernst Normand om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 430 b.

¹ Tarp, Borris S., Bølling H.
Bøvling Herred.

² Dalager.

³ J. T. har:

29. Okt. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Christoffer Urne til Aasmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Nykøbing og Aalholm Len i Falster og Lolland fra 1. Maj 1627 til 1. Maj 1629, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Proviantsskatter samt Tolden efter de Regnskaber og Kvittanser, som han har leveret i Rentekammeret til Rentemestrene Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsløf. Han blev aldeles intet skyldig. Sm. R. 5, 143. K.

— Miss. til Jørgen Urne. Han har berettet, at Skiftet mellem Axel Urne til Viffertsholm og hans Søster Jomfru Ane Urne endnu ikke er sluttet, fordi Kongens forrige Befaling¹ til de gode Mænd, som skulde være Kommissarier i Skiftet, ikke indeholdt noget om Viffertsholms Hovedbygning. Da Kongen paany har givet de gode Mænd Befaling² til at føre Skiftet til Ende, skal Jørgen Urne paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ane Urne, nøje paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret, og sælge saa meget af hendes Gods, at hendes Gæld kan blive betalt³. J. T. 8, 427.

30. Okt. (—). Skøde til Hans Truernicht, Smed, paa en Grund ved Vaaningerne ved Bremerholm. Sj. R. 19, 55 b. (Tr.: KD. III. 112).

— Miss. til Just Høg om at optage Svend Pedersen, Søn af Peder Pedersen, Brygger i København, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 25, 86 b.

— Miss. til Biskop Dr. Hans Reisner om Lønnen for Hr. Jens Sandersen, Sognepræst til Vartov Hospital for København. Sj. T. 25, 86 b. (Tr.: KD. V. 131).

— Miss. til samme om i Anledning af en Trætte mellem Sognepræsterne til St. Mickel og St. Peder i Slagelse at undersøge begges visse og uvisse Indkomster og advare Kapitlet i Roskilde om, naar Parterne stævnes for ham, da at lade nogen møde og tilkendegive, hvad det har at bemærke derom. Han skal med det første erklære, om nogen af dem billigt kan beklage sig og ikke har det, han kan leve af, for at der, om fornødent, kan gøres videre Skridt derom. Sj. T. 25, 87.

¹ 1. Nov. 1631.

² 31. Okt. 1632.

³ Jvfr. 22. Juni 1631.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til samme. Hr. Daniel Krop og Hr. Niels Pedersen, Sognepræster til Vedby og Reersløf Sogne i Sjælland, har klaget over, at de ikke kan betale den paabudte Skat lige med andre Præster. Da Jus patronatus til Vedby Kirke ikke tilhører Kongen, skal Biskoppen lade Præsten ved denne selv betale Skatten, og dersom han for Kaldets Ringheds Skyld ikke formaar det, maa han søge Hjælp hos sin Patron. Hvad Præsten i Reersløf angaar, da skal de andre Præster dér i Herredet komme ham noget til Hjælp ved Betalingen af Skatten efter enhvers Tiende efter de derom udgangne Breve, at den rige skal hjælpe den fattige, hvilket Kongen erfarer ikke sker. Sj. T. 25, 86.

— Miss. til Frederik Reedtz. Da Margrete, M. Hans Bangs¹ Enke, har begæret at faa Hammer Tiende, hvormed Hr. Jørgen², Sognepræst sammesteds, og hans Hustru³ er forlenet, skal Frederik Reedtz indsende Erklæring til Kongen om, hvorledes det forholder sig med samme Tiende. Sj. T. 25, 87 b⁴.

— Miss. til Tage Thott og Christoffer Ulfeldt. Da Kongen af deres Erklæring erfarer, at Stensaaes Udgravning er højlig paakrævet, skal de forhandle med Holger Rosenkrantz til Glimminge, Befalingsmand paa Bornholm, og med Jomfru Madsdatter⁵ til Skøterup, som er højst interesseret deri, om, at han skal bidrage 1000 Rdlr. og hun 4—500 Rdlr. til en Begyndelse dertil, og derefter forhandle med de andre, som dernæst er mest interesseret deri, om hver efter sine Vilkaar at gøre Forskud paa nogen Kontribution. Dernæst skal de forhandle med nogen, som for en forud fastsat Pengesum vil paatage sig samme Værk og al Bekostning med Brotømmer og Gravning, og endvidere anordne en Kommissarius eller Skriver, som kan forestaa Betalingen af samme Værk og betale det efterhaanden. Ti af adskillige Grunde betragter Kongen det ikke som tilraadeligt, at Lensmanden oppebærer denne Kontribution eller befatter sig med den, og heller ikke, at der dertil tages Penge af de Kontributioner, som er bevilget til andet Brug. Efter denne Forretning,

¹ Margrete Bartholin, Enke efter Hans Bang, Præst til Besser paa Samsø († 1620). ² Jørgen Lavridsen. ³ Abel Thomasdatter. ⁴ Tr. (med Datum: 3. Okt) i Kirkehist. Saml. 3. R. III. 121 f. ⁵ En af Døtrene af Mads Stensen Laxmand til Skotterup, Høgs H.

deres derpaa følgende Erklæring og deres Forslag vil Kongen ved aabne Breve og Befalinger paalægge Almuen at kontribuere dertil. Sk. T. 5, 520 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund. Da M. Mikkell Mouritsen, Professor i Lund, har begæret at faa noget mere i Løn, end han hidtil har haft, fordi det falder ham helt besværligt at underholde sig, sin Hustru og sine Børn af denne Løn, skal Kapitlet med det første erklære, hvad hans Løn i vist og uvist kan beløbe sig til. Saafremt han ikke har saa meget at leve af, at han og hans Efterfølgere kan blive ved Magt med Hustru og Børn, skal der tillægges ham og hans Efterfølgere noget af Kapitlets Kollationer og især af Galte Gilde Gods. Sk. T. 5, 521.

—¹ Miss. til Christoffer Ulfeldt og Ifver Krabbe. Borgemestre, Raad og Borgere i Laholm Købstad har berettet, at de lider stor Skade ved, at der aarlig holdes et Marked dér i Laholm paa Petri Pauli Dag [29. Juni], som falder paa den Tid, da deres Korn og Græs staar i sin bedste Grøde, idet dette da opædes af Heste og Kvæg, som kommer til Markedet, saa at Borgerne siden kun har lidt eller intet til deres eget Kvæg. De begærer derfor, at Markedet maa forandres og holdes tyvende Dag Jul, som falder paa den 13. Januar. Adressaterne skal forhandle med de fornemste af Adelen dér i Landet og andre, som er interesseret i dette Marked, om det bekvæmmeligt kan holdes den 13. Januar, og med det første indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 5, 521 b.

— F. R. 3, 521 se 5. Nov.

— Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Nyborg maa faa 400 Speciedlr. af Kirkens bortlaante Hovedstol, sætte dem paa Rente og lade Sognepræsten faa Renten til Lønning af en Kapellan. Borgemestre og Raad skal altid udsætte denne Hovedstol paa forsvarlig Maade, saa at den skaffer Renten. F. R. 3, 521 b².

— Miss. til Henning Valkendorf og Dr. Hans Mikkelsen. Odense Hospitals Forstandere har andraget om at faa Hjælp

¹ Dateringsstedet er glemt i Sk. T. V. 539 f.

² Tr.: Hofmans Fundat.

til Vedligeholdelsen af Hospitalets Bygninger og har henvist til Hospitalets Uformuenhed. Da Hospitalet af de forrige Konger er blevet saaledes forsynet, at Kongen hidtil har været forskaanet for saadanne Anmodninger, skal Adressaterne fordre Hospitalsforstanderne for sig og af dem faa at vide, hvorledes Hospitalets Forraad og Indkomst administreres, og hvorved denne Mangel foraarsages. De skal anordne, at der med alting haves saadan Sparsommelighed og Tilsyn, at Hospitalets Indkomst kan slaa til, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. F. T. 4, 216 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Landsbyerne Vantoere og Togense i Lolland, som for rum Tid siden er lagt til Nysted Kirke for Nysted Kalds Ringheds Skyld, herefter vedblivende skal ligge til Nysted Kirke og være perpetueret til denne. Sm. R. 5, 148. K.

— Mageskifte mellem Axël Juul til Volstrup, Sekretær, og Kronen. J. R. 8, 382 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at lægge 1 Gaard i Bylund, 1 Bol i Gaaskier, begge i Gifve Sogn, 2 Gaarde, af hvilke den ene kaldes Arrevad, i Kierkeby, 1 Gaard og 3 Boliger i Lundfoed og 3 Gaarde i Grarup, alle i Brand Sogn i Nørvang Herred i Koldinghus Len i Nørrejylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Axël Juul til Volstrup, Kongens Sekretær, ind under Lundenæs Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 8, 431.

— Miss. til samme om at lægge 2 Gaarde og 1 Gadehus i Øster Ølby i Ølby Sogn, 1 Gaard i Bierte By i Sal Sogn, 1 Gaard i Fousing By og Sogn, 1 Gaard i Alstrup i Naur Sogn, alle i Hjerm Herred, og 1 Gaard, kaldet Tøystrup, i Ødumb Sogn i Nørre Herred, der alle ligger i Lundenæs Len i Jylland, og som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Ingeborg Parsberg til Villestrup, Ifver Juuls Enke, ind under Lundenæs Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 8, 432.

— Miss. til Otte Marsvin og M. Morten Madtsen om at befordre Hr. Anders Ibsen, forrige Sognepræst i Mariæ Magdalænæ ved Ryomgaard, til Kaldet som Hospitalspræst i

Randers, naar det bliver ledigt, hvis han er bekvem dertil og der ellers ikke er en ung Enke og Smaabørn dér, som skal understødes. J. T. 8, 432 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand og Dr. Jens Dinesen. Det berettes, at Vester Kirke¹ i Koldinghus Len er ganske bygfældig og tilmed lille, og at Sognemændene for det meste er forarmede, saa at de ikke formaar at komme Kirken til Hjælp, endvidere at Erik Bilde til Kiersgaard for 10 Aar siden har paataget sig Kirkeværgedømmet med Korntienden efter afdøde Fru Else Lindenov, og at han en Tid lang ikke har aflagt Regnskab for Kirkens Indkomst. Adressaterne skal tilholde ham at gøre Kirken Regnskab, og dette skal de revidere og undersøge, hvorfor Kirken er kommet saa til Agters. Saafremt der da ikke findes saa meget i Behold hos ham, som der behøves til Kirkens Reparation, og da Sognemændene er saa forarmede, at de ikke kan komme Kirken til Hjælp, bevilger Kongen, at andre Kirker dér næst omkring, som har Formue, til Kirkens Reparation maa bidrage 100 Rd. til Tag og Vinduer. Adressaterne skal paase, at Kirken siden vedligeholdes af Kirkeværgerne af dens Indkomst. J. T. 8, 432 b.

— Miss. til Jørgen Orning. Det berettes, at han har erhvervet Dom over Peder Olufsen, Skriver til Vennebjerg Herredsting, at han bør lide Tiltale, fordi han ikke er mødt til Tinge med Tingbogen den 16. Maj 1631². Da det befindes, at Skriveren har ligget paa sin Sotteseng samme Dag, hvilket han burde have ladet Adressaten vide, saa at denne kunde have forordnet en anden til at møde med Tingbogen, har Kongen bevilget, at Skriveren denne Gang maa aftinge og blive i Bestillingen. Jørgen Orning skal aftinge med ham for samme Forseelse og tage Forpligt af ham paa, at saadant herefter ikke skal ske. Dersom han bliver syg, skal han i Tide lade Jørgen Orning det vide, for at denne kan forordne en anden i hans Sted og Retten blive administreret tilbørligt. J. T. 8, 433 b.

31. Okt. (—). Miss. til Tage Thott Ottesen og Dr. Mads Jensen. Der er opstaaet Trætte mellem Tyge Brahe til Tostруп, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, og Kapitlet i

¹ Jvfr. Miss. af 18. Febr. og 21. Juni 1631.

² Jvfr. 19. Maj 1632.

Lund om Tostrup og Kiøbinge Sognekald i Skaane, af hvilke Tyge Brahe har Jus til Tostrup Kald og Kapitlet til Kiøbinge. Paa sidste Herredag er der gaaet den Dom i Sagen, at hvis de ikke kan enes om at kalde én Præst, skal det staa hver af dem frit for at kalde og underholde sin egen Præst. Tyge Brahe beretter nu, at der i Glimminge By bor en Præst, ved Navn Hr. Christen Christensen, som kun har ét Sogn, medens hans Formand har haft det Kald, som afdøde Jørgen Brahe har lagt under Tostrup Kald, og at det for en stor Del er Tyge Brahes egne Tjenere, som bor i Glimminge Sogn. Han begærer derfor, at Glimminge Sogn maa annekeres til Tostrup Sogn i denne Præsts Levetid; dersom Glimminge Sognemænd siden ikke kan blive enige med ham eller hvem der da besidder Tostrup om en Præst, skal det staa enhver af Parterne frit for at skaffe sig en Præst som tilforn. Adressaterne skal nøje undersøge Sagen og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt Tyge Brahes Begæring kan bevilges, da Jus til det ene Sogn tilhører Kongen. Sk. T. 5, 521 b.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas til Timandsholmb og Falk Gjøe til Braadskouf. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at give Møde paa Skiftet mellem Axel Urne til Viffertsholmb og hans Søster Jomfru Ane Urne. Da det berettes, at dette Skifte endnu ikke er sluttet, fordi den nævnte Befaling ikke indeholdt noget om Viffertsholms Bygning eller Løsøre, befales det dem med det allerførste igen at foretage denne Sag, stævne Parterne for sig til belejlig Tid og Sted og skifte mellem Axel Urne og hans Søster i Mindelighed eller afgøre det ved Dom, være sig Jordegods, Skov, Løsøre eller Bygning. Dersom der findes udstedt Breve mellem dem, skal Adressaterne, saa vidt tilbørligt, kende, om de er saa lovligt udstedte, at de bør forblive ved Magt. Ligeledes skal de likvidere den Gæld og Rente, som maatte være betalt af Jomfru Anne Urnes Gods, som hendes Broder har haft under Hænder, og afgøre alle tvistige Poster, som vedkommer samme Arv og Skifte, og som forelægges for dem, i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis

¹ 1. Nov. 1631.

nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 433.

1. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Ventsel Rotkirk. Anders Lauritsen i Vedbysønder har berettet, at han efter en af Birkefogden i Antvorskov Birk afsagt Dom er vist ud af sin Gaard. Da denne Dom er kendt magtesløs af Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland, skal Ventsel Rotkirk igen lade Anders Lauritsen indsætte i dennes Gaard. Derksom noget af hans Korn eller Bohave er frataget ham uden lovlig Dom, skal Ventsel Rotkirk lade det tilstille ham igen og ellers paase, at han ikke af Had forurettes af Ventsel Rotkirks Foged. Sj. T. 25, 88.

— Miss. til Forstanderen i Vartov Hospital om straks at optage denne Niels Christensen i Hospitalet. Sj. T. 25, 88. (Tr.: KD. V. 131).

— (Kbhvn.). Miss. til Claus Brockenhuus og Hans Markdanner. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at foretage Skifte mellem Hans Kaas's Arvinger. Da det berettes, at Skiftet endnu ikke er sluttet, fordi en Del af de interesserede har forsømt at møde til den berammede Tid, skal de snarest paany indstævne for sig Arvingerne med deres Værger og dem, som har Værgemaal at fordre af Boet, med den hosføjede Betingelse, at dersom der tilføjes dem nogen Skade som Følge af deres Udeblivelse, skal de have Skade for Hjemgæld, men hvis der som Følge af deres Forsømmelse tilføjes de andre interesserede nogen Skade, skal de være forpligtede til at staa til Rette herfor, for at Skiftet kan blive sluttet inden Jul. F. T. 4, 217.

4. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Hendrik Rantzau. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at paatage sig Værgemaal for Fru Anne Ulfeldt, Pofvel Ramels Enke, paa Skiftet efter hendes afdøde Fader [Jakob Ulfeldt], og det berettes nu, at han vægrer sig herved, fordi det siges, at hun igen har indgaaet Ægteskab og derfor har en anden Værge. Da dette Skifte nu er trukket ud paa tredje Aar og der dog ikke

¹ 5. April 1632.

² 17. Juni 1632.

er mødt nogen paa hendes Vegne for som befuldmægtiget at modtage hendes Lod, og da Skiftet ikke kan udsættes længere uden stor Skade for de interesserede, gives der ham Befaling og Fuldmagt til, hvad enten hun er gift eller ej, stævnet eller ej, ikke desto mindre at paatage sig hendes Værgemaal, medens Skiftet staar paa, og efterkomme Kongens forrige Befaling derom. F. T. 4, 217.

5. Nov. (Kbhvn.)¹. Miss. til Just Høg. Det berettes, at en Kronens Bonde, ved Navn Peder Christensen, i Børglum By i Børglum Klosters Len er blevet fældet for sin usandfærdige Benægtelse paa Landstinget den 10. Marts 1632. Just Høg skal lade ham tiltale paa hans Fingre og derefter lade ske Eksekution. Sj. T. 25, 88 b.

— Bestalling for Peder Nielsen Gad i Ørløse i Tørs-lans² Sogn i Ringsted Herred og Len til aarlig indtil videre til Hofholdningen at indkøbe og skaffe det fornødne Slagtefæ og levere det efterhaanden og paa de Steder, hvor det befales ham, hvorfor han skal have den Gaard i Ørløse, som som han bebor, og den lille Gaards Jord, som han har i Fæste, fri for Ægt, Arbejde og alt andet Hoveri, saa længe han er i denne Bestilling. Sj. R. 19, 56 b.

— Aab. Brev angaaende Borgelejpenge for Tiden fra 1. Nov. 1632 til Paaskeaften 1633. [Enslydende med Brevet af 27. Nov. 1630, dog med Undtagelse af, at der ved Kolding og Vejle er tilføjet: „Saa mange, som den Ordinans om formelder, som af Kommissarier gjort er“]. Sj. R. 19, 56 b.

— Miss. til Mogens Pax til Torup og Tyge Brahe til Tostrup, Befalingsmænd paa Holbæk Slot og Tryggevælde Gaard. Da Malte Juel til Giessinggaard, Befalingsmand over Christianstad Len, har begæret 1 Gaard i Buttrup By og Sogn i Roskildegaards Len til Mageskifte for 1 Gaard i Jonstrup i Ugerløse Sogn i Merløse Herred i samme Len, skal de med det allerførste besigte begge Gaardene og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Sigvordt Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildegaard, at være til Stede, naar de foretager Besigtelsen. Sj. T. 25, 88 b.

¹ Stedet er glemt i Sj. T.

² Formentlig: Aarløse, Terslev S.

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Urne om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse. Sj. T. 25, 89 b.

— Aab. Brev om, at Maglerup Sogn herefter skal annekeres under Trelborg Sogn, da Sognepræsten i Trelborg ikke har sin nødtørftige Underholdning, siden denne By har mistet sin Købstadfrihed. De to Sogne skal betjenes af én Præst, dog saaledes, at Maglerup Sognemænd hver anden Gang skal have Førsteprædiken. Sk. R. 5, 61.

— Miss. til Tage Thott [Ottesen] og Dr. Mads Jensen. Kongen har efter deres Forslag bevilget, at Maglerup Sogn herefter skal annekeres under Trelborg. Det berettes nu, at Kiempinge Sogn, som tilforn var Anneks til Maglerup, er saa forarmet af Sand, at det ikke kan vedligeholde sin Kirke. Adressaterne skal derfor lægge Kiempinge Sognemænd til Ring eller Maglerup eller til hvilket andet af de næst omliggende Sogne det bedst og bekvemmeligst kan ske, og skaffe dem bekvemme Stolestader, hvor de siden skal søge Kirketjenesten. Sk. T. 5, 522 b¹.

— Miss. til Lunde Kapitel. Da Malte Juel til Giesinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, har begæret 3 Gaarde i Farhold og 1 Fæste i Aagerup, alle i Gærs Herred og alle tilhørende Lund Domkirke, til Mageskifte for noget af sit Gods i Birkerød i Færs Herred, i Vanterød og Mielby i Albo Herred og i Aaby Nørre i Vemmenhøgs Herred, skal Kapitlet med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Domkirken. Sk. T. 5, 522 b.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt. Da Kongen ved Mageskiftet med Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, er blevet denne nogle Tønder Korn i Landgilde og Ejendom skyldig og han herfor har begæret 1 Gaard i Allerup i Ask Sogn i Onse Herred til Vederlag, skal Hendrik Hvitfeldt snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt denne

¹ Tr.: N. H. Lovén: Dissertatio de territorio Skyttiano S. 101, jvfr. Dsk. KL. III. 223.

Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lønet [Landskrone]. Sk. T. 5, 523.

5. Nov. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Anders Bilde om snarest til Kancelliet at indsende Erklæring om, hvorvidt 1 Gaard i Vindfelde og 1 Gaard i Allerup, begge i Ask Sogn i Onse Herred og begge liggende til Herrisvad Kloster, hvilke Gaarde Jørgen Brahe til Hvedholm ligeledes har begæret til Vederlag for, hvad Kongen er blevet ham skyldig paa ovennævnte Mageskifte, for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Klostret. Sk. T. 5, 523.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt og flere. Ifver Ulvsaks til N. har berettet, at den Befaling, som de har faaet vedrørende et af hans Markeskel, ikke er efterkommet, og at han ikke kan formaa andre gode Mænd til at udføre Befalingen i Stedet for dem, der paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde. Det paalægges Adressaterne snarest at efterkomme Befalingen. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte selv formaa andre til at møde i Stedet for dem, der udebliver, efter Kongens Befaling og efterkomme denne med det første. Sk. T. 5, 523 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Det berettes, at der er opstaaet Trætte imellem dem og 15 Mænd, som er udtagne til at dømme i en Sag om et Drab, som nogle Skolepersoner har begaaet i Malmø. Da disse Skolepersoner er grebet paa fersk Gerning, skal Adressaterne sammen med Fogden dømme i Sagen. Sk. T. 5, 523 b.

— Aab. Brev om Tolvprædikens Afholdelse i Odense. Orig. i Landsark. i Odense. F. R. 3, 521 (med Datum: 30. Okt.). (Tr.: Dsk. KL. III. 222 f. CCD. IV. 579, henholdsvis med Datum 5. Nov. og 30. Okt.).

— Aab. Brev, hvorved Peter Røring, Borger i Aalborg, faar Bevilling til i nogle Aar frit og uden Afgift at forsøge at opfiske Østerlinger¹ under Jylland, dersom ingen anden har Eneret dertil. Dog skal han efter nogle Aars Forløb, dersom Fiskeriet har Fremgang, være forpligtet til at give nogen Rettighed deraf til Kronen. J. R. 8, 385 b. K.

¹ Østers.

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis og Gabriel Kruse. Da Frands Lykke til Ofvergaard har begæret en Annekspræstegaard i Estrup¹ til Mageskifte for en Gaard, kaldet Tørsløfgaard, i samme Sogn, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, og M. Morten Madsen, Superintendent over Aarhus Stift, at overvære Besigtelsen, skal Adressaterne advare dem om den. J. T. 8, 435.

— Miss. til Otte Marsvin og Bispen i Aarhus om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse, naar de advares derom, og give til Kende, hvad de har at bemærke. J. T. 8, 434 b.

— Miss. til Christen Holck. Da det berettes, at Kirsten Thommisdatter i Touring² i Silkeborg Len er føddet paa Landstinget den 10. Marts 1632 for 2 af hende fremsatte Beskyldninger angaaende hendes Barnefader, skal han lade hende tiltale paa hendes Fingre og derefter lade ske Eksekution. J. T. 8, 435 b.

— Lignende Miss. til Mogens Kaas til Frøstrup om at lade en Kronens Tjener, ved Navn Chresten Jepsen, i Tøfvinge i Dueholms Len, der er føddet for sin løgnagtige Benægtelse paa Landstinget den 11. Februar 1632, tiltale paa hans Fingre. J. T. 8, 435 b.

— Lignende Miss. til Knud Gyldenstjerne om at lade Kronens Tjenere Mickel Thommisen og Anders Thommisen, Sønner af Mølleren i Bigum Mølle i Halds Len, som er føddet for deres løgnagtige „Vansel“³ paa Landstinget den 12. Marts 1631, tiltale paa deres Fingre. J. T. 8, 436.

— Miss. til Falk Gjõe⁴ om at lade nogle af sine Tjenere i Jylland, nemlig Pofvel Andersen i Klefvind og Chresten Christensen i Hugdrup, som er føddet for deres usandfær-

¹ Estruplund S., Rougsø H. ² Tørring S., Vrads H. ³ Maaske Fejlskrift for: Varsel. ⁴ I J. T. er det stilet til Frederik Urne, men i Margenen er tilføjet følgende: Dette Brev til F. Urne blev forandret, efterdi han ingen Bønder har i Jylland, men F. Gjõe. Derfor blev Brevet forandret, og udgik det til Falk Gjõe.

dige Vidnesbyrd paa Landstinget den 25. Sept. 1630, tiltale paa deres Fingre og derefter lade ske Eksekution, saafremt Kongen ikke skal befale sine Løns mænd at lade det gøre. J. T. 8, 436.

5. Nov. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Jens Juel om at lade nogle af Kronens Bønder i Bøvling Len, nemlig Tammis Madsen paa Kioldbiørg og Jens Madsen paa Gaade, som er fældet for deres usandfærdige Vidnesbyrd paa Landstinget den 25. Sept. 1630, og Chresten Nielsen i Lydbik og Chresten Rasmussen i Gamelbye, som er fældet den 15. Jan. 1631, tiltale paa deres Fingre. J. T. 8, 436. Orig. i D. Kanc. Indl. t. Reg. og Tegn. samt henl. Sager 9. Marts 1633.

— Lignende Miss. til Frants Lykke om at lade nogle af sine Bønder, nemlig Anders Nielsen paa Ofvergaard, Thommis Persen og Anders Nielsen i Hefring, som er fældet for deres usandfærdige Vidnesbyrd paa Landstinget den 28. Aug. 1630, tiltale paa deres Fingre. J. T. 8, 436 b.

— Miss. til Jens Juel, Otte Skeel og Bispen i Aalborg. Alle Herredsprovster i Ty, Mors og Han Herred har berettet, at Stedet, hvor deres Provstemode holdes, nemlig Hjørring, falder dem noget besværligt, fordi Byen ligger saa langt borte fra dem, og ligeledes de to Tider, paa hvilke samme Provstemode plejer at holdes, og har begæret, at det herefter maa blive afholdt i Aalborg henholdsvis Onsdag efter Trinitatis og paa Dionysii Dag [9. Okt.]. Adressaterne skal snarest indsende Erklæring til Kongen, om ikke Provsterne i Vendsyssel ved en saadan Forandring af Stedet for Provstemødet besværes mere end Andragerne hjælpes, og hvad der bekvemmeligst kan ske deri. J. T. 8, 436 b.

— Miss. til Ernst Normand. Kronens Bønder i Erresø By ved Medelfar Sund har klaget over, at de besværes mere end andre Herredsmænd med Ægt og Arbejde til Koldinghus Slot, idet de foruden andre Ægter alene skal gøre alle de Ægter, som falder imellem Snoghøy og Kolding og mellem Snoghøy og Piedsted. Han skal anordne det saaledes, at Erresø Bymænd enten forskaanes for andre Ægter, som hidtil, eller at de andre Bønder nærmest omkring Herredet hjælper dem med Ægterne mellem de nævnte Steder. J. T. 8, 437.

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at give Møde paa Kongens Vegne ved nedennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 8, 434 b.

U. D. og St.¹ Miss. til Niels Krag og Gunde Lange. Da Kongen af deres til Kancelliet indleverede Besigtelse har set, at han paa det med Axel Juul til Volstrup, Kongens Sekretær, afsluttede Mageskifte² skylder denne 3 Tdr. 2¹/₂ Skpr. 2 Alb. i Landgilde og 3 Tdr. 2¹/₂ Skp. i Ejendom, bevilger Kongen, at han maa faa Vederlag herfor i 2 Boliger og 1 Gadehus, som efter Tingsvidne fra Arilds Tid har været Borberggaards Ejendom. De skal besigte dette Gods, fastsætte, hvor meget Axel Juel skal have deraf, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, Befalingsmand paa Lundensæs, at overvære Besigtelsen. J. T. 8, 430 b.

6. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott [Ottesen]. Da Gud har bortkaldt Frants Rantzau til Rantzausholm, Rigens Hofmester, anmodes han om straks at begive sig til København, hvor han videre skal erfare Kongens Vilje. Sk. T. 5, 524.

— Ligelydende Miss.³ til Hans Lindenov. Sk. T. 5, 524.

7. Nov. (—). Bevilling for Gerhart von der Heiden af Sjælland, nu bosat i Nakskov, til at føre 8 Tømmer⁴ Sobel toldfrit igennem Landet. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagl. ordnede IV.

10. Nov. (Frederiksborg). Forleningsbrev for M. Vichmand Hasebart, Tugtemester for Kongens Søn Hr. Valdemar Christian, Greve til Slesvig, Holsten etc., paa det efter afdøde Hans Ofverberg ledige Vikarie i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sk. R. 5, 61.

11. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene⁵ i Danmark.

¹ Indført mellem 29. og 30. Okt. 1632. Da det tilsvarende Miss. til Ulrik Sandberg er dateret 5. Nov. 1632, er Miss. anbragt foran dette.

² 30. Okt. 1632.

³ Begge Adressaterne nævnes kun i Overskriften.

⁴ 1 Tømme = 40 Stkr.

⁵ De opregnes alle med deres Len.

Da Kongen for nogen Tid siden¹ i begge Riger har ladet paa-byde en almindelig Pengeskat til Rigets Nødtørft, skal de med største Flid indkræve denne Skat i deres Len, saa at den 14 Dage før førstkommende Jul kan blive leveret paa de fastsatte Steder. Ligeledes skal de i Renteriet lade levere, hvad der resterer af Lenets Indkomst fra forleden Aar, da der ligger Kongen og Riget stor Magt derpaa. Endvidere skal de aabne Toldkisterne, modtage den Del af Tolden dér i Lenet, som alene vedkommer Renteriet, og med det allerførste fremsende den til Rentekammeret, saa at den bliver leveret senest 3 Uger før førstkommende Jul. Sj. T. 25, 90. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

11. Nov. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Arvingerne efter afdøde Frands Rantzau. Sj. T. 25, 89 b.

— Miss. til Niels Krag og Jørgen Krag. Da der med det allerførste skal foretages Skifte mellem Niels Harbo Ottesen til Østergaard, Erik Lunov til Strandbygaard og Jesper Lunov til Restrup efter deres afdøde Hustru og Hustrus Moder², gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 437.

— Miss. til Christen Krag om at paatage sig Værge-maalet for Ofve Lunov, der opholder sig i Udlandet, ved ovennævnte Skifte, paase, at der kun vederfares ham, hvad der er billigt og ret, og efter Skiftets Slutning overlevere Værge-maalet til dennes Broder Jesper Lunov. J. T. 8, 437 b.

12. Nov. (—). Aab. Brev om, at der skal holdes almindelig Herredag i København 1. Mandag efter Trinitatis Søndag, som er førstkommende 17. Juni. Sj. T. 25, 92. Orig. i Landsark. i Odense.

¹ 27. Juni 1632. ² Else Krag Eriksdatter, Enke efter Lavrids Lunov Ottesen († 1624), Moder til Anne Lunov, g. m. Niels Harbou Ottesen, og til Ove, Erik og Jesper Lunov.

12. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Stiftslønsmændene om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Stift, saa enhver kan vide at rette sig derefter og i Tide kræve Stævninger. Sj. T. 25, 93 b. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Landsdommerne Niels Krag og Erik Juel i Jylland, Claus Brockenhuis i Fyen, Erik Bilde i Langeland, Holger Bilde i Lolland og Falster, Jørgen Seefeld i Sjælland, Erik Krabbe i Skaane, Knud Gabriel i Halland, Mads Koefod i Bornholm og Villom Thomsen i Blekinge om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og siden holde det til Stede ved Landstinget. Sj. T. 25, 93 b.

— Miss. til Rigsraaderne Jørgen Urne, Hr. Albret Skeel, Hr. Anders Bilde, Jens Juel, Mogens Kaas, Tage Thott, Claus Daa, Christian Tomsen, Christopher Ulfeldt, Otto Skeel, Just Høg og Hans Lindenov om at give Møde i København den 17. Juni for sammen med Kongen at sidde Retterting og raadslaa om Rigets magtpaaliggende Anliggender. Sj. T. 25, 93.

— Miss. til Hans Lindenov. Han har tilforn¹ faaet Befaling til at oppebære den paabudte Skat, som er forfalden til Mortensdag, paa Sjælland. Da Omslag nu snart er forhaanden, skal han anvende sin yderste Flid paa, at samme Skat kan være leveret til ham 14 Dage før Jul, hvorefter han straks skal fremsende den til København, da der ligger Kongen og Riget stor Magt derpaa. Sj. T. 25, 91 b.

— Lignende Miss. til Christoffer Ulfeldt om Skatten af Skaane, Halland, Blekinge, Gulland og Bornholm. Sk. T. 5, 524.

Lignende Miss. til Palle Rosenkrantz om Skatten af Lolland og Falster. Udt. i Sk. T. 5, 524.

— Lignende Miss. til Jørgen Brahe om Skatten af Fyen. Han skal sørge for, at den kan være til Rede i Assens, naar Kongens Rentemester kommer dertil. F. T. 4, 217 b.

— Lignende Miss. til Tønne Friis om Skatten af Ribe og Aarhus Stifter. Han skal sørge for, at den kan være til

¹ 27. Juni 1632.

Rede i Kolding, naar Rentemesteren, som skal forrette Omslaget, ankommer dertil. J. T. 8, 437 b.

12. Nov. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Gabriel Kruse om Skatten af Viborg og Vendelbo Stifter. Udt. i J. T. 8, 437 b.

— Miss. til Frederik Urne. Denne Laurits Andersen, Soren-skriver i Loufoden i Nordlandene, har berettet, at hans Broder Hans Andersen den 14. Marts 1632 er død i Helsingør, hvorhen han var rejst fra Kongsbak i Halland, hvor han havde sin Bolig. Da der fandtes nogen Formue efter ham, har 2 Raadmænd i Helsingør Peder Svensen og Claus Busk sammen med Byskriveren sammesteds Jens Block købt denne Arv af Laurits Andersens Broderbørn, der bor i Haderslevhus Len, paa Grundlag af en vrang Beretning af Jens Block (hvem de førstnævnte havde affærdiget til Haderslevhus Len og givet Fuldmagt til at tilforhandle sig Arven) om, at den Døde ikke havde flere Søkende i Live. Laurits Andersen, som lovligt beviser, at han er en kødelig Broder til den Døde, har derfor begæret at blive hjulpet til ikke at forholdes denne ham med Rette tilkommende Arv. Da han som Broder er berettiget til samme Arv og ikke nogen anden, efterdi samme Arv blev købt i Marts Maaned førend Udstedelsen af den sidste Forordning¹ om Arv og Peder Svensen, Claus Busk og Jens Block desuagtet har tilforhandlet sig Arven af dem, som Arven ikke vedkom, skal Frederik Urne alvorligt tilholde disse, at de ikke forholder Laurits Andersen hans retfærdige Arv, da han allerede har anvendt stor Bekostning paa at rejse herved, hvorved hans Bestilling og hans egen Næring forsømmes, og det i Længden kan paakomme dem selv at staa til Rette for saadan Skade og Bekostning, dersom Sagen ellers skal udføres ved Retten. Sj. T. 25, 90 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Denne Brevviser Hans Søfrensen af Varberg har berettet, at der for nogen Tid siden er tilforordnet ham en Værge, ved Navn Hans Hummel, som dengang var Borger i Varberg. Hans Søfrensen besværer sig højlgt over denne Værge, idet han

¹ 23. April 1632.

ikke har nogen fast Bopæl, men undertiden opholder sig i Varberg, undertiden i Helsingør, saa at Hans Søfrensen til sin store Skade og Bekostning ikke kan komme til nogen Endelighed med ham om Værgemaalet. Han har derfor begæret, at der maa forordnes 4 uvildige Dannemænd her i København, som kan dømme ham og hans Værge imellem. Adressaterne skal med det første og inden Jul udpege 4 uvildige Dannemænd af København hertil. Sj. T. 25, 91 b.

12. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne af samme Indhold som ovenstaaende, dog med følgende Slutning: Dersom Hans Hammel¹ opholder sig i Varberg, skal Mogens Gyldenstjerne alvorligt tilholde ham straks og inden førstkommende Jul at begive sig til København og her gøre Regnskab for Hans Søfrensens Værgemaal. Kongen har ladet forordne 4 Mænd, som skal revidere nævnte Regnskab og afgøre de muligt opkommende Tvistigheder. Sk. T. 5, 524 b.

— Lignende Miss. til Frederik Urne om at tilholde Hans Hammel at begive sig til København, dersom han opholder sig i Helsingør. Udt. i Sk. T. 5, 524 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Claus Brockenhuus til Broeholmb, Landsdommer i Fyen, og Hans Markdanner til Søegaard. Da der er opstaaet Trætte mellem afdøde Jacob Ulfeldts Arvinger om Takseringen af de Skove, som hører til hans Hovedgaard Egeskouf og dens tilliggende Gods, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at begive sig til samme Skove, lade uvildige Mænd syne, hvor mange Oldensvin de kan taale, taksere Skovene for det, som de med Billighed bør takseres for ved Søkendeskitte, og give Arvingerne Taksationen beskrevet. F. T. 4, 218.

13. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om at lade købe 6 Tdr. fynsk Mjød af den bedste, som kan faas, og sende den med paalidelige Folk til København, saa at den kommer uforplumpet² dertil, da Kongen vil forbruge den til sit eget Behov. F. T. 4, 218.

— Lignende Miss. til samme om at købe 18 Tdr. Mjød og

¹ Han kaldes her Hammel, Hamel, Homel og Hummel og i en Ansegning fra Hans Sørensen af 5. Okt. 1636 Hommel. ² Uopspædt.

til Tage Thott om at købe 6 Tdr. Mjød. Udt. i F. T. 4, 218 b.

14. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Tage Thott. Han har kort forleden faaet Kongens Befaling til at indkøbe 6 Tdr. Mjød til Kongens Behov. Da dette kun forslaar lidt, anmodes han om at lade købe 14 Tdr. af den bedste hvide Mjød, der er at faa, og siden fremsende den ved en paalidelig Tjener, for at den ikke skal blive forfalsket paa Vejen. Sk. T. 5, 525.

17. Nov. (Kbhvn.). Bestalling for Hendrik Møller som Leveranceskriver med en aarlig Løn af 100 Kurantdlr., 12 Kurantdlr. maanedlig i Kostpenge, at betale af Rentemestrene, og en Hofklædning. Han skal følge Kongen paa dennes Rejser paa sin egen Bekostning og iøvrigt tjene Kongen tro og flittig efter den Ed, som han har svoret. Sj. R. 19, 57 b.

— Miss. til Ernst Normand. Han har for kort Tid siden¹ faaet Befaling til hos Adelen i Jylland at købe 200 graa Hedefaar til Kongen. Da denne af hans Erklæring erfarer, dels at Fjenden har bemægtiget sig Adelen Faar, dels at de er døde af Sygdom, skal det bero dermed i Aar, men næste Aar skal han i Tide lade saa mange Faar indkøbe hos Adelen eller hos de Bønder, som holder Faar, og siden sende dem til Caspar von Buchwald til Bramstrup, holstensk Raad og Embedsmand paa Segeberg Slot. J. T. 8, 438.

— Miss. til Peder Lange. Fru Anne Skram, Enke efter Claus Strangesen, har berettet, at hun for nogle Aar siden har afstaaet sit Livsbrev paa Partbogaard med tilliggende Ejendom til Hans Lange til Lunderup, hvorimod denne har forpligtet sig til aarlig, saa længe hun lever, at give hende 50 Sletdlr. og en Del Mel og Korn efter Forpligtelsen, dateret Nørholmb den 1. Maj 1619. Da han ikke har efterkommet denne Forpligtelse, har hun begæret, at Kongen vil give en god Mand Befaling til paa hendes Vegne at tiltale Hans Lange ved Retten for det, som han saaledes er hende skyldig, med mindre han vil slaa sig til Rette. Peder Lange skal paa Fru Anne Skrams Vegne tiltale Hans Lange og, hvis han ikke vil slaa sig til Rette, ved Retten kræve det, som han skylder hende

¹ 2. Okt. 1632.

efter hans Forpligtelse, paase, at hun bliver fuldkomment tilfredsstillet, og hjælpe hende til Rette, dersom hun forurettes i andre Maader. J. T. 8, 438.

18. Nov. (Kbhvn.). Bevilling for Hans Klopstoch paa Kronens Mølle, kaldet Kongens Mølle, ved Kronborg Slot for sædvanlig Landgilde. Han skal holde Møllen ved god Hævd og Bygning og holde Kobbermøllen ved Kronborg Slot færdig samt gøre det fornødne Arbejde paa de Skytslader, som sendes til nævnte Hammermølle for at beslaas. Han skal herfor have en Maanedsløn af 6 Rigsdr., at betale af Skriveren paa nævnte Kobbermølle. Sj. R. 19, 58.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne [Varberg], Erik Rosenkrantz [Halmstad], Hendrik Gyldenstjerne [Kristianopel] og Ifver Krabbe [Laholm] om, at Kongen har bevilget, at Bønderne i deres Len, som plejer at forskaanes for Halvdelen af Skatten, ogsaa maa være forskaanet for Halvdelen af dette Aars paabudte Pengeskat. Sk. T. 5, 525.

19. Nov. (—). Miss. til Frederik Urne. Han skal alvorligt tilholde Borgemestre og Raad i Helsingør ikke at lade nogen komme over Sundet dér, uden at de har rigtigt Pas og Besked. Hvis de træffer nogen, som ikke har Pas og Besked, skal de lade dem anholde, indtil de kan faa oplyst, hvorfra de er. Sj. T. 25, 94.

— Miss. til Lensmændene i Skaane, Halland og Blekinge. Da Adelen og Gejstligheden i Halland [Skaane og Blekinge] har bevilget, at deres Bønder skal hjælpe med til Reparationen af Fæstningerne dér, skal Adressaterne tilholde Kronens og Gejstlighedens Bønder i deres Len at yde samme Hjælp. Sk. T. 5, 525.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om, at Kongen har forløvet ham fra Fæstningen [Varberg] til København til den afdøde Hofmesters Begravelse. Han skal sørge for, at der i hans Fraværelse intet forsømmes paa Fæstningen og i Lenet. Kongen har befalet Holger Rosenkrantz til Frøling, Befalingsmand paa Island, at ligge i Slotsloven dér under hans Fraværelse. Sk. T. 5, 525 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har tilladt Mogens Gyldenstjerne til Fuletoft, Embedsmand paa Varberg Slot, at begive sig til København i nogen Tid, skal Holger

Rosenkrantz begive sig til Varberg Slot, ligge i Slotsloven dér i hans Fraværelse og paase, at der intet bliver for sømt paa Fæstningen eller i Lenet. Sk. T. 5, 525 b.

20. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Kongen har bestemt, at han herefter skal være Hans Uldrik Gyldenløves Væрге, da Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, som hidtil har forestaaet dette Værgemaal, ikke herefter kan forestaa det paa Grund af Forandringen af Len¹. Naar Ernst Normand leverer Værgemaalet fra sig, skal Ventsel Rotkirk overtage det. Sj. T. 25, 94 b.

— Miss. til Ernst Normand. Da han nu paa Grund af Forandringen af Lenene ikke altid kan have det fornødne Tilsyn med Hans Uldrik Gyldenløves Gods, som han hidtil har forestaaet som Væрге, har Kongen befalet, at Vendtsel Rotkirk, Befalingsmand paa Antvorskov, herefter skal paatage sig dette Værgemaal. Ernst Normand skal med det allerførste levere Værgemaalet med Breve og andet, som vedkommer Hans Uldrik Gyldenløve, til Ventsel Rotkirk. J. T. 8, 438 b.

— Miss. til Frederik Urne og Bispem [Dr. Hans Resen]. Det berettes, at det Salt, som ydes i Øresundet, ved Fundats er bestemt til fattige Husarme og til Hospitalet [i Helsingør]. Saafremt Hospitalet kan underholde sine Lemmer efter Fundatsen uden samme Salt, skal Adressaterne anordne, at det tildeles rette vedtørfelige fattige Husarme i Helsingør. Sj. T. 25, 94 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn. (Tr. i Udt.: Geh. Ark. Aarsberetn. III. Till. S. 98 f.

— Miss. til Peder Basse. Det berettes, at Sognepræsten i Tranekier Sogn en Tid lang ikke har faaet sin tilbørlige Tiende af Slottets Avl, uanset at den i en Del af de forrige Lensmænds Tider har fulgt nogle af Sognepræstens Formænd. Da dette i sig selv er utilbørligt og imod Ordinansen, skal Peder Basse herefter lade ham faa sin tilbørlige Tiende af Slottets Avl, som det skete i Brede Rantzaus og Niels Friis's Tider, og som Ordinansen bestemmer, hvilket han saavel som hans Efterfølgere skal efterkomme. F. T. 4, 218 b.

¹ Han var fra 1. Maj 1632 blevet forlenet med Koldinghus Len og efterfulgtes af Ventsel Rotkirk som Lensmand paa Antvorskov.

20. Nov. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Just Pedersen i Fersløf og hans Hustru Maren Jørgensdatter paa Kirkens Part af Korntienden af Gunderup Sogn i Fleskum Herred og paa Kronens Part af Korntienden af Dals Sogn for den sædvanlige aarlige Afgift. Afdøde Manderup Parsberg til Hagesholmb har, da han var Lensmand paa Aalborg Slot, paa Kongens Vegne fæstet førstnævnte Tiende til Just Pedersen, som siden har faaet Kongens Stadfæstelsesbrev¹ derpaa, hvilket Brev er blevet ødelagt i Fejdetiden, og endvidere har Manderup Parsberg, da Just Pedersen var døds syg, bortfæstet samme Tiende og Kronens Part af Korntienden af Dals Sogn til dennes Hustru Maren Jørgensdatter. Dog forbeholder Kongen sig, hvis han vil lade Tienderne bruge til Kongens Slotte, Klostre eller Gaarde, at tage dem tilbage mod at tilbagegive dem deres Stedsmaal. De skal aarlig af Gunderup Sogns Tiende give 20 Pd. Byg og 4 Ørte Havre til Kirken og af Dals Sogns Tiende 3 Pd. Byg til Kronen og 4 Pd. Byg til Kirken, der skal leveres aarlig inden Fastelavn til henholdsvis Lensmanden paa Aalborg Slot og Kirkeværgerne for Gunderup og Dals Kirker, hvis de ikke vil have dette Brev forbrudt. Sognemændene skal rette sig efter at yde Tienden retfærdigt i Kærven. Findes nogen at tiende uretfærdigt, skal Just Pedersen og hans Hustru Maren Jørgensdatter i Overværelse af Lensmanden eller hans Fuldmægtig have Fuldmagt til at lade kaste deres Korn; dersom deres Brøst saa bevises, skal de tiltales og straffes efter Recessen. J. R. 8, 385 b. K.

— Miss. til Otte Skeel. Villads Nielsen, Borger i Aalborg, har berettet, at hans Hus paa Grund af Byens Befæstning, der nu er under Arbejde, er blevet nedbrudt og Pladsen frataget ham. Otte Skeel skal udvise en anden Plads indenfor Voldene til ham, paa hvilken han igen bekvemt kan opsætte sig et Hus, dog saaledes, at ingen dermed fortrænges fra sin Ejendom, og at der ikke sker nogen for kort. J. T. 8, 438 b.

— Miss. til Christen Thommesen. Da Fru Dorrete Juul, Enke efter Jørgen Kaas til Medelgaard², har begæret 2 Gaarde,

¹ 3. Nov. 1604.

² Mejlgaard, Glæsborg S., Nørre H. Dyrs.

1 Bolig og 2 Gadehuse i Glesberig By og Sogn og 3 Gadehuse, deraf 1 øde, i Bønderup, alle i Kalø Len i Nørrejylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Dolmer By i Gamel Sogn og 1 Gaard i Skindberig By i Kasbjerg Sogn, begge i Nørre Herred i samme Len, skal han snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 439.

20. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Rantzau. Dr. Niels Paaske, Biskop over Bergens Stift, har berettet, at afdøde Knud Gyldenstjernes Arvinger¹ endnu resterer med 1500 Dlr. in specie, som Knud Gyldenstjerne lod oppebære af Biskoppen til Bygning af Kirkerne i Bergen. Hendrik Rantzau skal med det første betale disse Penge til Biskoppen. J. T. 8, 439.

21. Nov. (—). Pas for Jacob Pedersen med Følge fra København gennem Sverrig til Muskov og tilbage igen. Sj. R. 19, 58.

— Bestalling for Paul Keyser som Rottefanger paa de kongelige Slotte København, Kronborg, Frederiksborg, Antvorskov og Vordingborg med underliggende Ladaarnde med en aarlig Løn af 20 Rdlr., at betale af Rentemestrene, en Hofklædning og Viktualier for 2½ Sletdlr. om Maaneden fra Provianthuset for Københavns Slot fra Bestallingsdagen at regne. Sj. R. 19, 58 b.

— Miss. til Tyge Brahe. Da Christian Grubbe til Lystrup har begæret 1 Gaard i Kongsted By og Sogn og 1 jordegen Gaard i Thorup², begge i Fakse Herred i Tryggevælde Len i Sjælland, til Mageskifte for 1 Gaard i Strøbye By og Sogn og 1 Gaard, kaldet Tommestrup, i Store Hedinge By og Sogn, begge i Stevns Herred i samme Len, skal Tyge Brahe med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 95.

— Miss. til Sigvardt Urne. Da Kapitlet i Roskilde

¹ Henrik Rantzau var g. m. Sofie Lindenov, Enke efter Knud Henriksen Gyldenstjerne til Aagaard. ² Efter Skødet: Skovtorup, Fakse H.

Domkirke har begæret en Gaard i Himmeløf, som skylder 4 Pd. Korn aarlig, og som de siden vil udlægge til Præsten til Residens, til Mageskifte for en ved Roskilde liggende Gaard, som skylder 2 Pd. Korn med andet Smaaredsel, Ægt, Arbejde og anden Herlighed, og mod at Præsten til Roskilde Bispegaard aarlig yder 2 Pd. Korn af den Residens, som han faar, skal Sigvardt Urne undersøge Sagen nøje og indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt samme Mageskifte kan bevilges uden Skade for Kronen. Sj. T. 25, 96.

21. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Otto Termo. Da Ejler Urne til Gundersleholmb, Befalingsmand over Bratsberg Len, for noget Gods, som han har begæret til Mageskifte, tilbyder at udlægge 2 Gaarde i Friheden udenfor Kalundborg Port i Ølstrup¹ By i Aas Herred i Kalundborg Len, 1 Gaard i Friheden i Ringeby og 1 Gaard i Friheden i Skifvinge², begge i Vordingborg Len, skal Otto Termo med det allerførste indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt dette Gods ligger Kongens Vildtbane belejligt. Sj. T. 25, 96 b.

— Miss. til Niels Krag, [Landsdommer]. Da Christopher Friis til Astrup har begæret 2 Gaarde af Asmild Klosters Gods, hvormed Adressaten er forlenet, endvidere $\frac{1}{2}$ Gaard, 2 Gadehuse og et Møllested, kaldet Rosløf Mølle, alle i Rosløf By og Sogn i Harre Herred i Salling i Nørrejylland, til Mageskifte for $\frac{1}{2}$ Gaard og et Gadehus i Hierk By og Sogn i Harre Herred, $1\frac{1}{2}$ Gaard i Hemb By og Sogn, $\frac{1}{2}$ Gaard i Brøndum By og Sogn, alle i Hindborg Herred, i Salling i Nørrejylland, skal Niels Krag indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Landsdommeriet. J. T. 8, 439 b.

— Miss. til Mogens Sehested. Da Christopher Friis til Astrup har begæret 1 Gaard i Rosløf By og Sogn, 1 Præstegaard i Tøndering By og Sogn, 1 Bol i Rerup By i Grindisløf Kloster Sogn, 2 Gaarde, af hvilke den ene kaldes Tordal, og 1 Præstebol i Vester Grønning³ By og Sogn, 1 lille Bol i Sønder Tise By i Tise Sogn og $\frac{1}{2}$ Gaard i Østerlyby i Lyby By og

¹ Ulstrup, Arts H.
en Fejlskrift: Brønning.

² Skibbinge, Baarse H.

³ J. T. har ved

Sogn, alle i Nørre Herred i Skivehus Len i Salling i Nørrejylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Rettrup By i Brøndum Sogn, 1 Gaard og 1 Gadehus i Dolby¹ By og Sogn, alle i Hindborg Herred i Salling i samme Len, endvidere hans Part i 1 Gaard i Aitrup By², som Kongen tidligere har begæret til Mageskifte af ham, fordi den ligger i Kongens Vildtbane, og hans Part i 3 Gadehuse i Aitrup By i Biert Sogn i Tyrstrup Herred i Haderslevhus Len, skal Mogens Sehested besigte dette Gods og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 440.

21. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Professorerne i København om at give det første ledige Stipendium til en, som studerer Matematik og Astronomi ex professo, og som siden kan ansættes i Universitetet til Ungdommens Forfremmelse deri. De skal altid herefter give Stipendierne til dem, som man enten i de kongelige Universiteter eller i Kollegierne behøver til særlige Fag, naar der ellers ikke vides nogen, som af sig selv og med Flid beskæftiger sig dermed og udmærker sig deri, og man dog skal have disse Fag ved de kongelige Universiteter og Kollegier. Dog maa ingen faa dem, som ikke er vel funderet og af synderligt Ingenium fremfor andre, og de skal desuden med Flid eksamineres og disputere. Sj. T. 25, 95 b³.

— Miss. til Claus Daa og Dr. Hans Resen om, at den tyske Kirke i København til dens Bygning maa faa et Laan paa 400 eller 500 Speciedlr. af Kirkerne i Sjællands Stift. Sj. T. 25, 95 b. (Tr.: KD. V. 131).

— Miss. til Biskoppen og Kapitlet i Roskilde. Da det berettes, at der af Duebrødres Indkomst kan underholdes flere Skolepersoner end fastsat i Fundatsen efter de Kvota, som er indført i Forstanderens Regnskab, tillader Kongen, at der herefter i Duebrødre maa underholdes og bespises 30 Skolepersoner og 2 Hørere. Sj. T. 25, 96⁴.

— Miss. til Tage Thott, Christoffer Ulfeldt og Henrik

¹ Dølby, Hindborg H. D. Mag. 5. R. I. 201. jvfr. Dsk. KL. III. 224.

² Agtrup, Bjært S., Tyrstrup H. ³ Tr.: ⁴ Tr.: L. Engelstoft: Univ. Ann. 1810. I. 188,

Hvitfeldt. En Fændrik, ved Navn Jost von Beck, af de Kompagnier, som underholdes i Varberg Len, har berettet, at han ikke har faaet Lov til at bruge den Gaard, som er tildeelt ham som Fændrik, saaledes som andre Krigsofficerer. Adressaterne skal undersøge Sagen og sammen med Lensmanden dér paase, at der vederfares denne Fændrik og dem, som bor paa Gaarden, hvad der er ret. Sk. T. 5, 526.

21. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Erik Jespersen¹ i Bellinge i Helsingborg Len har klaget over, at der for en Tid siden er frakommet ham en Tredjedel af en Kronens Skattegaard og en Niendedel af dens Ager og Eng, og har begæret at hjælpes til Rette heri. Christoffer Ulfeldt skal undersøge Sagen og hjælpe ham til den Del, som han kan være berettiget til. Sk. T. 5, 526.

— Miss. til Rigsraaderne i Skaane. Da der er indkommet adskillige Klager over den Fortrængsel, som tilføjes rette Landgildemøller af Skvatmøller, skal Adressaterne snarest kalde nogle af Lensmændene og andre af Adel i Skaane til sig, sammen med dem overveje, hvorledes dette bedst kan afhjælpes, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 5, 526 b.

— Søpas for Marcus Calandrinus af Hamburg, som efter en Kontrakt skal have en Del Korn og Smør af Kongen i Jylland, og som nu har sendt sin Fuldmægtig, Hendrik Borgerdrinck af Bremen, med et Skib, kaldet Fortuna, dertil for at indtage samme Korn og Smør og føre det til Hamburg. Han maa frit og uhindret passere dermed, naar han har erlagt Kongens Told og Rettighed deraf, og maa passere frit og umolesteret forbi Glückstadt, naar han har betalt den pligtige Rettighed deraf, til Hamburg. J. R. 8, 386 b.

— Bestalling for Andreis Kock som Kongens Bogtrykker. Han skal bo i Fæstningen Glückstadt og dér trykke, hvad der bliver befalet ham efter den af ham overleverede Letter². Han skal uden Betaling trykke alle Patenter og Plakater, som kun er paa 1 Ark Papir, og kun have Betaling

¹ I Overskriften og i Navneregistret til Sk. T. kaldes han Erik Jespersen, i Teksten Erik Jepsen. ² K. har først haft: Model, dernæst: Typpa.

for Papiret, men for det, som han trykker over 1 Ark Papir, skal han have Betaling for Papiret og Trykkerlønnen. Han skal herfor aarlig have 100 Rigsdlr., frit Hus og Frihed for al borgerlig og Bys Tyngde, saa længe han er i denne Bestilling og ikke bruger anden borgerlig Næring end Trykkeriet. Amtmanden paa Steinburg Slot skal betale ham de 100 Rigsdlr. og hvad han billigt har at fordre for Trykning. J. R. 8, 386 b. K.

21. Nov. (Kbhvn.). Pas for Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald, i hvis Len der ofte paagribes Skælmene og Løsgængere, som skal sendes til København, til ved sine Fuldmægtige at føre saadanne Fanger til København. Der skal skaffes dem nødtørftige Heste og Vogne og fri Færge over Færgestederne, saa de uden Ophold kan komme iligen afsted. J. R. 8, 387. K.

— J. R. 8, 387 b se Gældsbreve.

— Miss. til Jørgen Krag og Christen Lange. Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, har berettet, at der paa hans Gaard Nørholmb findes et Skab, i hvilket han mener, at der findes nogle Breve vedkommende Nørholmb og dets Tilliggende, og har begæret Kongens Missive til gode Mænd om at aabne Skabet og tilstille ham vedkommende Breve. Adressaterne skal snarest begive sig til Nørholmb, advare Hans Lange til Lunderup, hvem Nørholmb tidligere har tilhørt, om at give Møde dér, aabne Skabet i hans eller hans Fuldmægtigs Nærværelse, tilstille Hans Lange de Breve, som kan tilkomme ham, og levere Ifver Vind eller hans Fuldmægtig de Breve, som vedkommer Nørholmb og dets Tilliggende. Dersom Hans Lange eller hans Fuldmægtig ikke møder efter lovligt Varsel, skal Adressaterne snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 8, 440 b.

— Miss. til Hans Lange om at give Møde selv eller ved sin Fuldmægtig, naar Jørgen Krag til Enderupholmb og Christen Lange til Heselund efter ovenstaaende Befaling giver Møde paa Nørholm for at aabne det dér staaende Skab, og han advares derom. De Breve, der vedkommer ham, skal han modtage,

medens Brevene vedkommende Nørholmb og dets Ejendom skal overleveres til Ifver Vind. J. T. 8, 441.

22. Nov. (Kbhvn.). Forordning om Forhøjelse af Øk-sentolden. Sj. R. 19, 59. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagl. ordnede V. (Tr. CCD. IV. 580 f.).

— Miss. til Tyge Brahe til Tostrup og Sigvart Urne til Rorup, Befalingsmænd paa Tryggevælde og Roskilde Gaarde. Da Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, paa Hans Uldrik Gyldenløve til Vindinges Vegne har be-gæret følgende Roskilde Kapitel tilhørende Gods, nemlig 5 Gaarde i Kvitslemark By og Sogn, 2 Gaarde i Tornemark By i Vindinge Sogn, endvidere Jus patronatus til Vindinge Kirke samt medføl-gende Herlighed, alle i Flakkebjærg Herred i Sjælland, til Mage-skifte for 1 Gaard i Flakkebjærg By og Sogn, 1 Gaard i Vem-meløse By i Gimlinge Sogn, 1 Gaard i Frankerup i Eggidsløf Sogn, alle i Flakkebjærg Herred, 2 Gaarde i Sarderup¹ og en Mølle, kaldet Sarderup Mølle, i Gierslef Sogn i Slagelse Herred, 1 Gaard i Helleløf² i Sønderup Nørre, 1 Gaard i Blesinge By i Hafrebiørg Sogn, begge i Løve Herred, og 1 Gaard i Helsted By og Sogn i Stevns Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kon-gen har befalet Kapitlet i Roskilde Domkirke at lade en Fuld-mægtig møde ved Besigtelsen. Sj. T. 25, 97.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om at lade en Fuld-mægtig møde ved ovennævnte Besigtelse. Hvad de 2 Gaarde i Tornemark angaar, hvori Universitetet i København er interesseret, da har Kongen bestemt, at det skal bero dermed og med det ene Jus, for det andet Jus og for den medfølgende Her-lighed skal Hans Uldrik Gyldenløves Væрге Ventsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, gøre Kapitlet fuldt Vederlag. Sj. T. 25, 98.

— Miss. til Rektor og Professorer i Universitetet i Køben-havn om, at den Pængesum, som Kirkerne i Norge har forstrakt til Trykning af den danske Bibel, maa tilbage-betales disse Kirker i Eksemplarer af samme Bibel, beregnede

¹ Sørdrup, Gerlev S., Slagelse H. Slagelse H.

² Hallelev, Sønderupnørre S.,

til den Pris, for hvilken de sælges her. Resten og hvad der videre kommer ind ved Salget af den nytrykte Bibel, skal de anvende til Trykning af en hebraisk og en latinsk Bibel. Overskuddet i Fremtiden af saadant Trykkeri skal de altid holde som en Kapital ved Universitetet, for hvilken gode, nyttige Bøger (dog kun saadanne, som de ved kan sælges med Nytte) Tid efter anden kan optrykkes og Formsnidere og andet deslige kan underholdes til Zirat og Fremme af Trykkeriet. Sj. T. 25, 98 b. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 190¹.

22. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Rektor og Professorer i Universitetet i København. De har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at opfordre Hans Rode til at disputere pro cathedra i Universitetet. Da han endnu ikke har indstillet sig og det ikke er billigt, at noget Fag opholdes saa længe til Forsømmelse for Ungdommen, tillades det, at Peder Vinstrup disputerer pro cathedra og, dersom han befindes bekvem, beforders til et Professorat. Sj. T. 25, 98 b. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 180³.

— Miss. til Just Høg. Knud Gabrielsen til Hiulerød, Landsdommer i Halland, har 3 Sønner i Sorø Skole og har begæret, at de maa blive i Skolen noget ud over deres Tid. Kongen tillader, at den ældste Søn bliver $\frac{1}{2}$ Aar, den næste 2 Aar og den tredje 3 Aar i Skolen ud over deres Tid. Sj. T. 25, 99.

— Aab. Brev om, at denne Karen Andersdatter og Peder Nielsen maa troloves og indgaa Ægteskab med hinanden. Karen Andersdatter blev for 6 Aar siden trolovet med en Mand, ved Navn Anders Pofvelsen, som straks efter Trolovelsen rømte paa Grund af Tyveri og endnu ikke er kommet til Stede. Hun har nu for kort Tid siden forset sig i Lejermaal med ovennævnte unge Karl Peder Nielsen. Hun er af Kapitlet frikendt fra Anders Pofvelsen, dog at hun ikke maa ægte Peder Nielsen. Sk. R. 5, 61 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Det berettes, at Herredsfogden i Nørre Herred⁴ i Skaane har gjort Udlæg i

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 453.
D. Mag. 5. R. I. 201 f.

² 28. Juli 1631.

³ Tr.:

⁴ Nørre Asbo Herred.

Kirkevæрге til Foralt¹ Kirke Peder Hendriksens Bo for en Sum Penge, som var udlovet til hans Modpart som Afsoning for en Sag, og at Herredsfogden samtidig har gjort mere Udlæg i hans Bo, end Afsoningen var, i den Hensigt dermed at stoppe og vederlægge den Skade og Omkostning, som han kunde geraade i paa Grund af den Dom, som han havde afsagt i den Sag. Da dette er ubilligt, skal Christoffer Ulfeldt tilholde Herredsfogden at tilbagegive Peder Hendriksen det, som han har faaet af dennes Bo ud over det, som var udlovet til dennes egen Sags Afsoning. Hvis han ikke gør det, skal Adressaten lade det kræve ved Retten af Herredsfogden. Sk. T. 5, 526 b.

22. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Denne Anders Nielsen i Myrholde har klaget over Laurits Andersen i N., Hans Olufsen, Erik Syresen og Erik Hagensen sammesteds, fordi de for nogle Aar siden er opkrævede til Tinge til at dømme mellem ham og Mogens Nielsen i Hvarle, men ikke har efterkommet dette, uanset at Landsdommeren har tilfundet dem dertil. Da disse Mænd endnu unddrager sig fra at give nævnte Dom beskrevet fra sig til Skade for Anders Nielsen, skal Adressaten alvorligt tilholde dem straks uden videre Udsættelse lovligt til Tinge at give Dommen beskrevet fra sig. Saafremt de ikke straks efterkommer dette, skal han tiltale dem ved Retten, for at den Skade, som er foraarsaget ved deres Forhalelse af Dommen, igen kan blive oprettet. Sk. T. 5, 527.

— Miss. til Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Da Kongen har bevilget, at der maa oprettes 2 Kompagnier paa Lolland og Falster, skal Palle Rosenkrantz forhandle derom med Prins Christian (V) og sørge for, at Kompagnierne oprettes snarest, Riget til Bestyrkelse, og underholdes af Kronens Indkomster dér paa Landet, ligesom de andre Kompagnier i Riget underholdes. Sm. T. 6, 358.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Kongen har besluttet, at der foruden det forrige Kompagni skal oprettes endnu et Kompagni til Føds i Fyen og Lavind, skal han oprette et saadant dér, beskikke Officerer til det, give dem Gaarde til Underholdning, som det forrige, og siden sende Rentemestrene Jørgen

¹ Formentlig: Farholt, Luggude H.

Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsef en Fortegnelse derpaa, for at de kan rette sig efter den. J. T. 8, 441.

22. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har befalet, at der foruden det forrige skal oprettes endnu et Kompagni til Fods i Fyen og Lafvinde, skal de i Lensmændenes Regnskaber afkorte og godtgøre, hvad der gaar med dertil. Sj. T. 25, 94 b.

— Miss til Christen Thommesen om at lade denne Gregers Hvid før nogen anden faa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Olsø¹ Sogn i Sønder Herred², som Giert Bryske har afstaaet til ham, til Fæste. J. T. 8, 441 b.

23. Nov. (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Borgemestre og Raads Forordning om de fattiges Penge i Odense. F. R. 3, 522. (Tr.: CCD. IV. 581 f.).

26. Nov. (—). Oprejsningsbrev for Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at genoptage følgende Sag: Dyrevogterne i Halds Len overraskede den 28. Aug. 1631 3 Personer i Kongens Vildtbane dér. De 2 af dem undløb, den tredje fik de. Mod denne lod Knud Gyldenstjerne procedere ved Retten og lod ham tilholde at opgive de 2 andre, som var i Følge med ham, men som undløb, da han blev paagrebet. Knud Gyldenstjernes Fuldmægtige har da forset sig i Processen, idet den paagrebne Person simpelthen angav de andre 2, men ikke bekendte dem med oprakte Fingre for Retten, hvorfor Knud Gyldenstjerne har begæret Oprejsning i Sagen. J. R. 8, 388. K.

29. Nov. (—). Miss. til Mogens Pax. Disse Brevvisere, Jens Thomisen, Baltser Lauritsen, Knud Jensen, Niels Nielsen, Laurits Pedersen og Pofvel Nielsen i Trøning i Holbæk Len, har berettet, at de kun har ringe Brug til de Gaarde, som de bebor, men at de alligevel giver samme Skat som de andre Gaarde dér i Byen, som har større Brug. Mogens Pax skal rette sig efter Skattebrevene, som siger, at den rige skal hjælpe den fattige, og paase, at de ikke yder mere end de har Brug til og deres Evne er til. Sj. T. 25, 99 b.

¹ Aalsø S., Sønder H. Dyrs. Sønderret.

² J. T. har ved en Fejlskrift:

29. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Bisperne i begge Rigerne¹. Nogle for Religionens Skyld fordrevne Præster fra Kongeriget Behmen og andre Steder har andraget Kongen om nogen Hjælp og Almisse. Da det er kristeligt og billigt at hjælpe de betrængte, helst dem, der lider Forfølgelse for den sande Tros og Bekendelses Skyld, skal de hos de gejstlige og Præsterne i deres Stift søge om Hjælp og Undsætning til de fordrevne Præster, modtage, hvad der godvilligt gives, og siden sende det til Bispen over Sjællands Stift. Sj. T. 25, 99 b. Origg. (til Dr. Hans Mikkelsen) i Landsark. i Odense og (til Dr. Hans Vandal og Dr. Jens Dinesen Jersin) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Dsk. KL. III. 224).

— Lignende Miss. til Bispen i Sjælland med følgende Tilføjelse: Dette og den Kollekt, som de andre Bisper i begge Riger tilsender ham efter Kongens Befaling, skal han uddele blandt de fordrevne Gejstlige. Udt. i Sj. T. 25, 100.

— Mageskifte mellem Fru Ane Skovgaard, Holger Ulfstand til Heckebergs Enke, og Kronen. Sk. R. 5, 62. (Se Kr. Sk.).

30. Nov. (—). Aab. Brev, hvorved det tillades Hr. Jørgen Jespersen, Sognepræst til Tandslet Sogn paa Als, at betjene samme Kald alene og beholde Kapellaniet sammesteds til Residens saa længe, til han paa Grund af Alder og Skrøbelighed ikke mere kan forestaa Kaldet til Gavns uden Medhjælper. Kapellanen sammesteds maa befordres til et andet Kald, hvortil han lovlig kan kaldes. F. R. 3, 521 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas og Bispen i Fyen om at hjælpe den i ovennævnte aabne Brev omhandlede Kapellan i Tandslet paa Als til det første ledige Kald, som han lovligt efter Ordinansen kan kaldes til. F. R. 3, 522.

1. Dec. (—). Miss. til Mogens Pax til Torup og Frederik Reedtz til Tygestrup. Da Fru Lisbet Bilde, Enke efter Sigvart Beck til Førsløf, har begæret 1 Gaard og 1 Hus i Giørslef, endvidere 3 til Roskilde Bispegaard liggende Gaarde og 2 Gadehuse i Giørslef, 1 Gaard i Hegerup², 1 Gaard i Liemark, alle i Bjæverskov Herred i Tryggevælde Len, 4 Gaarde i Snes-

¹ Jvfr. Miss. 3. Sept. 1632.

² Hejnerup.

løf og 1 Gaard i Høibiere, alle i Korsør Len, til Mageskifte for 1 Gaard med 3 Gadehuse i Dalby Borup i Fakse Herred i Tryggevælde Len, 1 Gaard i Dalby i Ramsø Herred, 2 Gaarde i Tolstrup i Voldborg Herred, alle i Roskilde Len, 2 Gaarde i Kvitslemark og 2 Gaarde i Jenstrup, alle i Antvorskov Len, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard i Ubberup, som ligger i Kongens Vildtbane ved Kalundborg, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal først og fremmest gøre Kronen Udlæg i fornævnte Gaard i Ubberup i Kongens Vildtbane og dernæst i det bedste og for Kronen mest belejlige af det andet Gods. Lensmændene i ovennævnte Len har faaet Befaling til at være til Stede ved Besigtelsen. Sj. T. 25, 100 b. K.

1. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Tygge Brahe, Lensmand over Tryggevælde Len, om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse. K. Udt. i Sj. T. 25, 101 b.

— Lignende Miss. til Sigvordt Urne, Lensmand over Roskilde Len. K. Udt. i Sj. T. 25, 101 b.

— Lignende Miss. til Ventsel Rotkirk, Lensmand over Antvorskov Len. K. Udt. i Sj. T. 25, 101 b.

— Miss. til Sigvard Urne og Axel Arenfeldt. Da Just Høg til Gierslef, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand i Børglum Kloster, for omtrent 30 Tdr. Hartkorn i Ejendom og omtrent 5 Tdr. i Landgilde, som han bliver Kongen skyldig i det Mageskifte, som Kongen har gjort¹ med ham, og for 1 Kirkebol i Aaby², som skylder 1 Td. Havre aarlig til Tryggevælde, har tilbudt at gøre Kronen Vederlag i 1 Gaard i Boerup og 1 Gaard i Hverløse³, begge i Fakse Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Til bedre Underretning sendes dem Just Høgs sidste Indlæg. Tyge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, har faaet Befaling til at være til Stede ved Besigtelsen. Sj. T. 25, 102. K.

— Miss. til Tyge Brahe om at give Møde paa Kongens

¹ Der findes 2 Mageskifter med Just Høg: 11. April 1633 og 6. Sept. 1634.

² Fejlskrift for: Raaby, jvfr. Miss. 17. Dec. 1632 til samme og Mageskiftet af 6. Sept. 1634 i Kr. Sk.

³ Værløse, Fakse S. og H.

Vegne ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. K. Udt. i Sj. T. 25, 102 b.

3. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Sigvart Urne. Hr. Pofvel Søfrensen, Sognepræst til Rye¹ og Sonnerup, har berettet, at hans Gaard og Gods for nogen Tid siden er brændt, og har begæret at maatte forskaanes for den nu paabudte Skat. Kongen tillader, at Sigvart Urne denne Gang af Sonnerup Annekses Beholdning tilstiller ham saa meget, som hans nævnte Skat kan beløbe sig til, dog at han siden selv lader den levere paa de ham paalagte Steder. Sj. T. 25, 102 b. K.

— Miss. til Tage Thott Ottesen. Da Tage Thott [Andersen] til Duegede, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, har begæret 1 Gaard i Aarup², 1 Gaard i Rye og 1 Gaard i Strøbølstrup, der alle ligger til Malmøhus Slot, til Mageskifte for 1 Gaard i Lille Bedinge, 1 Gaard i Nørre Aaby, 2 Halvgaarde i Sønder Villie og 1 Halvgaard i Espe, alle i Malmøhus Len, skal Adressaten besigte begge Parters Gods og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet for det tilbudte Gods. Sk. T. 5, 527 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Tage Thott Andersen til Duege har begæret 1 Gaard i Egbye By og Sogn, liggende til Herrisvad Kloster, til Mageskifte for 1 Gaard i Tibberup, skal han indsende Erklæring om, hvorvidt nævnte Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet for den tilbudte Gaard. Sk. T. 5, 527 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Tage Thott til Duege har begæret 5 Gaarde, hvoraf en kaldes Kielegaarden³, en anden Syndergaarden, og 1 Bol, kaldet Trolhatten, alle i Hesselunde By og Sogn, og 1 Gaard⁴ i Vallebierre By i Egbye Sogn, alle i Helsingborg Len, til Mageskifte for 2 Gaarde i Riye Casløse⁵, 2 Gaarde i Biuf By og Sogn, 1 Gaard i Orebye⁶, 1

¹ Sj. T. har: Rige.

² Formentlig: Aagerup, Ry S., N. Asbo H.

³ Efter Besigtelsen og Skødet af 2. Nov. 1635 hed den: Killegaarden.

⁴ Stedet er forskrevet i Sk. T. Besigtelsen og Skødet har som ovenfor gengivet.

⁵ Rye Kastløse.

⁶ Efter Skødet og Besigtelsen:

Ørby, Raas S.

Gaard i Tollerup og 1 Gaard i Giørerup¹, skal Christoffer Ulfeldt besigte Godset og indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt nævnte Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet for det tilbudte Gods. Sk. T. 5, 528.

3. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott [Andersen]. Han skal tilskrive Carl Carlsen i Sverrig om, at hans Bønder gør sig skyldige i voldelig Skovhugst i Tage Thotts Len [Sølvitsborg], og begære, at dette maa indstilles, og at han vil tilholde sine Bønder at erstatte den anrettede Skovskade. Sk. T. 5, 528 b.

4. Dec. (—). Miss. til Lensmændene i Danmark om at lade medfølgende trykte Forordning² om Øksentolden læse og forkynde paa de tilbørlige Steder til Underretning for Tolderne i Købstæderne og paase dens Overholdelse. K. Udt. i Sj. T. 25, 103. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev, hvorved det tillades, at Hr. Niels Søfrensen, som for nogen Tid siden er kommet fra sit Kald paa Gulland, igen maa faa et Præstekald i Kongens Riger og Lande, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. Sk. R. 5, 66.

— Aab. Brev om, at Indbyggerne paa Bornholm maa tage Stævning over deres Landsdommer til Kongens Kommissærer hos Lensmanden. Sk. R. 5, 69. (Tr.: CCD. IV. 583).

— Aab. Brev om, at Indbyggerne paa Gulland maa tage Stævning over deres Landsdommer til Kongens Kommissærer hos Lensmanden, og om Straf for den, som tager ubillig Tærskeløn. Sk. R. 5, 69 b. (Tr.: CCD. IV. 582).

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da en Del Møllere paa Bornholm erklærer, at deres Møller er Græsmøller³, og derfor begærer at fritages for en Del af Skatten, skal han undersøge, hvorledes de kan skaanes uden Skade for Kronen, og da der i Skattebrevene staar, at den rige skal hjælpe den fattige, skal han erklære, hvem der kan erstatte det, som nævnte Møllere forskaanes for. Da endvidere en Del af Undersaatterne

¹ Formentlig Fejlskrift for: Mørup. Skødet og Besigtelsen har: 1 Gaard i Tollerup i Mørup Sogn. ² 22. Nov. 1632. ³ Møller, der kun bruges om Vinteren.

dér paa Landet har klaget over, at Kongens Jægers Fortæring er paa 303 Dlr., skal han undersøge Sagen, tilstille Kongen et Register paa samme Fortæring, undersøge, hvem der tilforn sædvanlig har underholdt Kongens Jægere, og indsende Erklæring derom. Endvidere skal han foretage en Undersøgelse vedrørende en øde Gaard Boelskier, og dersom den ikke kan besættes paa anden Maade, lade opkræve Mænd til Tinge og lade den sætte for det, som den med Rette kan gaa for. Fremdeles skal han hjælpe Hr. Mikkell Hansen, Sognepræst dér paa Landet, til Rette og forlige en Trætte, som han har med sine Sognemænd; men dersom det er en grov Sag, skal han erklære sig derom til Kongen. Dernæst skal han tilholde det spanske Kompagnis Forvaltere uden Ophold og Undskyldning straks at gøre Christen Lauritsen og andre Borgere i Rønne samt alle interesserede Regnskab for deres Administration; hvis de ikke gør det, skal han tiltale dem ved Retten. En Mand dér paa Landet, ved Navn Claus Gagge, klager over, at han af en Del angribes paa sin Stand og sit Adelskab. Holger Rosenkrantz skal undersøge, om hans Forældre eller han selv har hyldet og svoret som Adelsmænd eller har haft frit Gods; i saa Tilfælde eragter Kongen det billigt, at han ogsaa opretholdes derved. Da det berettes, at der ikke kan underholdes nogen Salpeterlade dér paa Grund af Mangel paa Skov, skal han erklære sig, om der ikke findes nødtørfdig Tørv dér paa Landet til Salpeterladens Underholdning. For det sidste skal han, da en Del Borgere dér paa Landet har ansøgt om Tilladelse til at udføre Kød, lade dem vide, at de skal afholde sig derfra; dog maa de føre det her til Riget og tage Bevis for, at det er afhændet her, hvormed Holger Rosenkrantz skal have nøje Tilsyn. Sk. T. 5, 541 b.

6. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov. Han skal straks lade paagribe de 2 Skytter, som for nogen Tid siden har skudt i Vildtbanen i hans Len, og tilbyde hver af dem til dennes Herskab. Dersom Herskaberne lover at holde dem til Stede til Sagens Udgang, skal han udlevere dem til deres Herskab. Hvis ikke, skal han lade dem velforvaret føre til Kalundborg Slot, hvor de skal blive til næstkommende Herredag, da Kongen agter at stævne Landsdommerens Dom, ved hvilken de er frikendt. Sj. T. 25, 103.

6. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf om, at Kongen har forordnet ham til Ritmester over det ene af de 2 Kompagnier paa Fyen, som Kongen har befalet Kommissarierne paa Fyen at formere. Han skal rette sig efter at paatage sig dette Hverv, naar Kommissarierne gør Anordning derom. Kongen har bestilt Gregers Krabbe til Torstelund, Befalingsmand paa Hindsgavl, til hans Løjtnant og Falk Gjõe til Hvidekeld til hans Kornet. Han skal underrette Falk Gjõe herom, for at denne til den Tid kan antage sig Kornetten. F. T. 4, 219.

8. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Laurits Leerbeck, som sammen med 15 Mænd i Sømme Herred er opkrævet til inden 14 Dage at dømme i Sagen om et Drab, som Peder Nielsen Øgaard har begaaet paa Gregers Dominianissen, faar Til ladelse til at udsætte Domsafsigelsen til efter førstkommende Julehelg. I Mellemtiden skal det staa Parterne frit for ydermere lovligt at erhverve Vidnesbyrd i samme Sag. Sj. R. 19, 59 b.

— Miss. til Tage Thott Ottesen. Han har berettet, at en af hans Bønder, Pofvel Ibsen i Brødager¹, for nogen Tid siden i sit Enkesæde har besøvet sin Pige, som hans forrige Hustru var beslægtet med i tredje Led, og at han efter Forordningen skulde rømme Landet for den Sag. Kongen har efter Adressatens Begæring eftergivet Pofvel Ibsen denne For seelse og tilladt, at han maa blive i Landet. Sk. T. 5, 528 b.

9. Dec. (—). Miss. til Ventsel Rotkirk om at sælge Lenets Byg for 9 Mark Tønden og af disse Penge betale Folkene dér paa Slottet [Antvorskov] deres Løn. Udt. i Sj. T. 25, 103.

12. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Peter Møntmester² faar anvist Bolig paa Mønten. Sj. R. 19, 59 b. (Tr.: KD. III. 112).

— Miss. til Jens Høg om til Foraaret dér fra Gulland at skaffe Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, en Skibsladning med Render samt 21 gullandske Bjælker, hver 21 Alen lang, og fragte et Skib, som kan føre dem til Aarhus. Sk. T. 5, 529.

— Miss. til Hendrik Ramel. Fru Lisebet Gyldenstjerne,

¹ Brødager, Onse H.

² Peter Grüner.

Oluf Rosensparres Enke, har berettet, at der er opstaaet en Jordtrætte mellem Skarholte Fang og Strøby. Da Erik Krabbe til Veybyvad, Landsdommer i Skaane, er interesseret i den, skal Hendrik Ramel sidde i Landsdommers Sted og, saa længe som denne Trætte varer og saa tit som den indstævnes for ham, dømme i den. Sk. T. 5, 529.

12. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott Andersen. Da der med det allerførste skal foretages Skifte mellem afdøde Knud Grubbes Børn, skal han efter Skiftet paatage sig Værgemaallet for Jomfruerne Sitsel og Edel Grubbe, naar Erik Rosenkrantz til Glimminge og Hendrik Vind til Agersvold, Befalingsmænd paa Halmstad Slot og i Bakke Kloster, der paa Skiftet er Jomfruernes tilforordnede Værger, overleverer Værgemaallet til ham, og fremtidigt forestaa det. Sk. T. 5, 529.

— Miss. til Erik Rosenkrantz om paa ovennævnte Skifte mellem afdøde Knud Grubbes Børn at paatage sig Værgemaallet for Jomfru Sitsel Grubbe, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaallet til Tage Thott til Duege, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, hvem Kongen har befalet at forestaa det. Sk. T. 5, 529 b.

— Lignende Miss. til Hendrik Vind om at paatage sig Værgemaallet for Jomfru Edel Grubbe. Udt. i Sk. T. 5, 529 b.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne og Hendrik Hvitfeldt. Da der skal foretages Skifte mellem afdøde Knud Grubbes Børn og han har efterladt dem en Del Hovedgaarde i Skaane, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at begive sig til alle hans Hovedgaarde og taksere deres Bygninger. Dersom nogen af Hovedgaardene ikke tilforn har været takseret i Søkendeskitte for Hartkorn, skal de, hvis det begæres, taksere dem og give Værgerne deres Taksation beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sk. T. 5, 529 b.

— Miss. til Tage Thott og Ifver Krabbe. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til, naar Skiftet foretages mellem Knud Grubbes Børn, at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved

Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sk. T. 5, 530.

12. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Jensen, Borger i Nyborg, har berettet, at hans afdøde Broders Hustru Anne Hansdatter sammesteds for nogen Tid siden er faldet i et Stenkar ved Kl. 8 slet om Morgenen og er fundet død deri. Der blev opkrævet Nævningsmænd i Sagen, og da disse svor, at hun selv var Aarsag i sin Død og burde ligge paa sit eget Værk, blev hendes efterladte Hovedlod paa Bytinget dømt at være forfalden, Halvparten til Kronen og Halvparten til Nyborg. Men da der tvivles paa, at hun har taget sig selv af Dage i Stenkarret, hvis Luge var næsten lukket over hende, og da det derhos berettes, at Byen har eftergivet de umyndige Børn sin Part, eftergiver Kongen dem nu ogsaa Kronens Part. F. R. 3, 522.

— Miss. til Anders Bilde. Kongen har befalet Kommissarierne at formere 2 Kompagnier paa Fyen og har tilskrevet Laurids Ulfeldt til Harresløfgaard, at han skal være Løjtnant ved det Kompagni, som Kommissarierne tildeler Anders Bilde. Endelig har Kongen bestemt, at Eyler Høg til Dal-lund skal være hans Kornet. Han skal underrette Eyler Høg derom, for at denne kan antage sig Kornetten, naar Kommissarierne gør Anordning om at formere Kompagniet. F. T. 4, 219.

— Miss. til Mogens Kaas. Kronens Bønder i Veigstrup Sogn i Nyborg Len har berettet, at de er saa aldeles forarmede, at de nødes til at forlade deres Gaarde, med mindre Kongen vil eftergive dem en Del af deres Landgilde. Da Mogens Kaas har tilkendegivet, at denne deres Beretning er sandfærdig, tillader Kongen, at Veigstrup Bønder i 2 Aar maa forskaanes for Halvdelen af Landgilden, hvilket Mogens Kaas skal føre til Regnskab. F. T. 4, 219 b.

— J. R. 8, 389 b se Gældsbreve.

— Kgl. Konfirmation paa et i Skanderborg den 14. Aug. sidstleden af Jomfruerne Eline, Helvig og Rigborg Arenfeldt samt af Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Stjærholm Slot, paa Jomfru Ide Arenfeldts Vegne udstedt Afkald, som de efter venlig Forhandling med Laurids Ebbesen,

Embedsmand paa Skanderborg Slot, har givet denne paa det Løsøre, som kunde tilkomme dem efter hans afdøde Hustru, deres Søster, Fru Elisabeth Arenfeldt, og for hvilket han aldeles har tilfredsstillet dem. J. R. 8, 389.

12. Dec. (Kbhvn). Oprejsningsbrev for Jens Hansen i Burgaard, forrige Herredsfoged i Tyrsting Herred, over hvem der af Landsdommerne i Nørrejylland er afsagt en Fældingsdom, saa at hans halve Boslod er tilfaldet Kongen. Han har nu aftenget Sagen med Kongens Lensmand. J. R. 8, 389.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Han har berettet, at han under Forbehold af Kongens Godkendelse har aftenget med Jens Hansen, forrige Herredsfoged i Tyrsting Herred, om at betale 200 Rdlr. for den Nederfældings Dom, som er overgaaet ham¹. Kongen tillader, at det maa have sit Forblivende ved disse 200 Rdlr., som han skal føre til Regnskab. J. T. 8, 442 b.

— Miss. til samme. Det berettes, at der er gjort nogen Skovhugst i Teiglum² og Nexos Hede, og at de, som har gjort den, tilbyder at afsone den. Han skal afsone med dem, eftersom de kan taale, og føre det til Regnskab. J. T. 8, 442 b.

— Miss. til samme. Paa hans Forespørgsel, om Rustvognstalden paa Skanderborg Slot igen skal opbygges i den gamle Højde og Størrelse eller om det gamle Tømmer skal forkortes og bruges dertil, svares, at det gamle Tømmer skal forkortes og bruges dertil. Da Slagtehuset sammesteds staar ganske for Fald, skal han med det allerførste lade det nedbryde og genopbygge fra ny. Da Husene paa Aakær Ladegaard er ganske brøstfældige paa Lægter og Tag, saa at det maa befrygtes, at de vil blive ganske ødelagt, dersom de ikke hjælpes i Tide, skal han lade dem reparere i Tide. Han skal føre alt dette til Regnskab og paase, at alting sker med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 8, 442 b.

— Miss. til Otte Skeel og Bispen i Viborg. Der er opstaaet

¹ Jvfr. ovfr. 23. Juni 1632 og Miss. u. D. og St. S. 710. ² Teksten har Teiglund.

Tvist angaaende Bislef og Vegerby Kald, idet Fru Ingeborg Parsberg, Enke efter Ifver Juul til Villestrup, paa sin Søn Ofve Juuls Vegne sammen med Sognemændene sammesteds har villet kalde en Person, ved Navn Peder Jørgensen Stub, medens Bønderne med Forbigaaelse af hende som Hovedmand paa hendes Søns Vegne og af Provsten har kaldet en anden, og heller ikke ellers er der gaaet frem, som der burde. Adressaterne skal undersøge Sagen nærmere, dømme om Kaldsbrevet og, hvis Bønderne har forset sig og Kaldsbrevet befindes ulovligt, skal de, dersom Peder Jørgensen befindes dygtig og ingen ved at beskyldte ham tilbørligt, forordne ham til Sognepræst og indsætte ham i Kaldet. J. T. 8, 443.

12. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Anders Friis og Hertvig Bilde. Frederik Reedtz til Tygestrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har berettet, at de med deres medfølgende Ridemænd i over 4 Maaneder har forholdt ham Beskrivelsen af den Indførsel, som de paa adskillige Kreditorers Vegne har gjort i hans Myndling Jomfru Abel Bryskes Gods og Løsøre for hendes Fader Giert Bryskes og Albret Rostrups Gæld. Han har endnu ikke kunnet faa denne Indførsel beskrevet, uanset at han nogle Gange har haft Bud hos dem efter den, for at han kunde vide, hvorledes han skulde forholde sig med Værgemaalet for samme Gods, og har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om nu straks at lade ham faa den beskrevet. De skal snarest og uden videre Ophold lade ham faa Beskrivelsen, for at han ikke mere skal have at besvære sig over dem. J. T. 8, 443 b.

13. Dec. (—). Miss. til Tage Thott Ottesen om at lægge 1 Gaard i Solberg By og Sogn, 2 Gaarde i Nørre Aaby i Sønder Aaby Sogn, 1 Gaard i Ispe¹ By og Sogn, alle i Vemmenhøg² Herred, 1 Gaard og 1 Fæste i Ettrup i Giødeløf Sogn i Torne Herred, 1 Gaard i Skreblinge By og Sogn i Onse³ Herred, 1 Tofjerdingsgaard i Herslef By og Sogn og 2 Gaarde i Asmundrup By og Sogn, alle i Rønneberg Herred, alle i Skaane, ind under Malmøhus Len og indskrive dem i Jordebogen, naar de bliver indløst fra Fru Ane Skovgaard,

¹ Espe.

² Sk. T. har ved en Fejlskrift: Vorningshøyes Herred.

³ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Osse Herred.

Holger Ulfstands Enke, til hvem de nu er pantsat. Sk. T. 5, 530 b.

14. Dec. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Mogens Pax til Torup, Hovedsmand paa Holbæk Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Roskilde Bispegaards Len fra 1. Maj 1617 til 1. Maj 1627 for de i samme Tid oppebaarne Penge-skatte og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 19, 60.

— Miss. til Frederik Reedtz. Kronens Bønder i Aasie¹, Ofver Ofvenbye og Borsøe har for 2 Aar siden, da Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, var forlenet med Vordingborg Len, berettet, at deres Gaarde var sat for højt i Landgilde, saa at de ikke kunde taale at yde den. Palle Rosenkrantz fik da Kongens Missive² om nøje at undersøge Gaardenes Lejlighed og indsende Erklæring om dem med Supplikationen til Kancelliet, for at Kongen paa videre Anfordring kunde vide at give tilbørligt Svar. Palle Rosenkrantz lod opkræve 8 Mænd til Tinge til at syne nævnte Bønders Gaarde, om de havde saa meget Byg, at de kunde yde den i Jordebogen fastsatte Landgilde. Af disse 8 Mænds Afsigt erfarer Kongen, at Bønderne ikke er i Stand til at yde den Landgilde, som de staar for i Jordebogen, hvorfor de har givet nævnte Bønder noget Afslag paa deres Landgilde, eftersom de har Jord og Brug til. For at Bønderne kan blive ved Gaardene, tillader Kongen, at det forbliver ved det af de 8 Mænd gjorte Afslag, saaledes at hver af de 8 Jorder til Aasie faar Afslag paa Landgilden paa $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Havre og $6\frac{1}{2}$ Mark $6\frac{1}{2}$ Sk. Penge, hver Mand i Ofver Ofvenby et Afslag paa 1 Fjerd. Smør og Laurits Vestergaard i Borse et Afslag paa $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Td. Havre og $\frac{1}{2}$ Bolsvin. Frederik Reedtz skal lade det indtegne i Jordebogen og siden føre det til Regnskab. Sj. T. 25, 103 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Da det berettes, at han endnu er i Restance med en betydelig Del af Regnskaberne, Mandtalsregistre og anden Oppebørsel for Christianstads og Aal-

¹ Aaside, Overeven, begge i Snese Sogn, og Baarse, alle i Baarse H.

² 2. Okt. 1630.

borghus Len, med hvilke han har været forlenet, og for det Len [Dronningborg], med hvilket han nu er forlenet, befales det ham alvorligt inden førstkommende Fastelavn at klarere i Renteriet for forskrevne Restancer, saafremt Kongen ikke skal nødes til at søge dem paa anden Maade. J. T. 8, 443 b.

15. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christen Friis til Kragerup, Kongens Kansler, Claus Daa til Rafnstrup, Rigens Admiral, og Hans Lindenov til Hundslund, Befalingsmænd paa St. Knuds og Munkeliv Klostre, Dragsholm Slot og Kalundborg Slot. Da der er opstaaet Trætte mellem Jurgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Frøsef, Rentemestre, paa Kongens Vegne paa den ene og Marsilius af Hamborg paa den anden Side om nogle Regnskaber, skal Adressaterne straks fordre dem for sig her i Byen og dømme dem imellem, som det er forsvarligt. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve og kgl. Miss. til Kommiss. Udt. i Sj. T. 25, 104.

16. Dec. (—). Miss. fra Prins Christian (V) til Just Høg, Hofmester paa Sorø. Prinsen har for nogen Tid siden formedelst Godtfolks Forbøn bevilget, at Jurgen Ernstsen, Søn af Marren Skrædder, Borgerske i København, skulde optages i Sorø Skole og blive der kvit og frit i nogle Aar, hvorpaa hun har faaet Prinsens Brev. Da Prinsen nu af en vis Aarsags Skyld ikke længer vil lade hende nyde og beholde sin Gunst og Naade, skal Just Høg straks sende samme Dreng tilbage til hans Moder og i hans Sted optage en Søn af Reinholt Hansen, Borgemester i København, som Prinsen har bevilget maa være dér kvit og frit i en 6 Aars Tid. Sj. T. 25, 104.

— Miss. til Frederik Reedtz. Kongen har for nogen Tid siden befalet ham at købe en Del Hvede og Ærter til sig. Han skal lade det bero dermed. K. Udt. i Sj. T. 25, 104 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om paa Lolland og Falster at købe 500 Tdr. Ærter og snarest sende dem til Provianthuset for Københavns Slot. Pengene dertil skal han tage af Toldkisten. Sm. T. 6, 358.

— Miss. til Claus Machabæus. Christoffer Diriksen har berettet, at Arvingerne efter afdøde Hans Gielfus, fordem Borger i København, skylder ham en Sum Penge Hovedstol med nogle Aars Rente efter den af Hans Gielfus udstedte Forskrivning.

Da det efter dennes Død viste sig, at hans Kreditorer ikke kunde faa deres Tilgodehavende betalt, med mindre hans efterladte Gods, udestaaende Gæld og Boskab blev udlagt til dem, hver efter sin Kvotadel, har Borgemestre og Raad i København tilforordnet 4 Dannemænd, som til Christoffer Diriksen til hans Betaling bl. a. har udlagt 530¹/₂ Sletdr., som Claus Machabæus skyldte Hans Gielfus. For denne Sum havde Hans Gielfus ladet sig indføre i Claus Machabæus's Gaard i Lund og i Halvparten af en Vejrmølle ved Ballerup, som det af 2 Ridemænd derom udstedte Indførselsbrev formelder, hvilken Ridemænds Indførsel af Rigsraadet er dømt at staa ved Magt. Ovennævnte 4 Danne-mænd har saa tilstillet Christoffer Diriksen Ridemændenes Indførselsbrev og Rigsraadets Dom, for at han dermed kunde søge sin Betaling i nævnte Gaard og Mølle, saa vidt det kunde strække til, og denne har saa tilbudt Claus Machabæus Gaarden og Møllen paa den Maade, at han ved at betale de omhandlede Penge igen kunde indfri Gaarden og Møllen. Herpaa har Claus Machabæus ikke lovlig erklæret sig eller gjort noget Tilbud, saa at Christoffer Diriksen kunde være forvaret dermed. Sidstnævnte er derved blevet nødt til at fortsætte Processen imod Claus Machabæus og er blevet opholdt over Aar og Dag dermed, men har faaet Dom paa, at Gaarden og Halvparten i Møllen skal være ham følgagtig til Ejendom. Da nu Claus Machabæus har haft Gaarden og Møllen i Brug uden hans Minde og ikke lovligt har leveret dem fra sig, har han ladet dette Gods æske baade ved Claus Machabæus's Værneting og ved Landstinget efter de ham derpaa givne Domme og Breve, men heller ikke efter denne Æskning har Claus Machabæus gjort noget Tilbud eller lovlig Erklæring, hvorfor Christoffer Diriksen har begæret Kongens Befaling til Claus Machabæus om at levere samme Gaard og Mølle lovligt til ham, saa gode som de var, da Indførslen skete. Det befales derfor Claus Machabæus at lade nævnte Gaard i Lund og Halvparten i forskrevne Mølle efter Dommen være Christoffer Diriksen følgagtig uden yderligere Forhindring. Sk. T. 5, 531.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott, Christoffer Ulfeldt og Hendrik Hvitfeldt. Borgerne i Falkenberg har klaget over, at de ikke længere kan taale den Tyngde, som aarlig paalægges dem

med Servitiepenge. Adressaterne har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at undersøge denne Sag, hvorefter de til Kancelliet har indsendt Erklæring om, at Borgerne bør forskaanes for Servitiepengene, da Byen ikke er i Stand til at bære dem, fordi Borgerne er forarmede som Følge af deres ringe Haandtering, og tilmed de Penge, som Soldaterne faar til Løn, bliver til Gavn for Varberg By, hvor Soldaterne bruger Pengene til Klæder og anden Nødtørf, og da der desuden er anordnet bekvemme Huse og Vaaninger til Officerer og Soldater paa Varberg Slot. Adressaterne skal derfor anordne, at Borgerne i Falkenberg ikke besværes mere end de kan taale. Sk. T. 5, 532 b.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe om at overlevere al Skatteoppebørsel til denne Sifvert Friis, Kongens Renteskriver, og tage hans Bevis derpaa, indtil han skaffer Kongens eget Bevis derpaa i Stedet. Jørgen Brahe skal straks lade ham faa samme Penge, saa at de nu i Julehelligdagene kan være i Haderslev, da der ligger stor Magt derpaa. J. T. 8, 444.

— Lignende Miss. til Gabriel Kruse om at levere Skattepengene til Renteskriver Jørgen Karstensen og til Tønne Friis om at levere Skattepengene til Niels Rasmussen. Udt. i J. T. 8, 444.

17. Dec. (—). Miss. til Sigvart Urne og Axel Arenfeldt. Kongen har bevilget Just Høg til Giørslef, Befalingsmand i Børglum Kloster, at dersom hans Gods efter hans sidste Indlæg, som Kongen har tilsendt dem², ikke er tilstrækkeligt til Vederlag for det Hartkorn og den Landgilde, som han er blevet Kongen skyldig paa det ham bevilgede Mageskifte og paa Kirkebolet i Raaby, at han da maa udlægge saa meget mere af sit Gods i samme By, at der sker Kronen Fyldest, eller ogsaa maa undlade at tage tilsvarende af det Kronens Gods, som han begærer. Adressaterne skal paase, at der ved samme Likvidation sker Kronen fuldkommen Fyldest, og snarest indsende deres Besigtelse til Kancelliet. Sj. T. 25, 104 b. K.

— Miss. til Hans Lindenov om at blive i København, indtil nogle andre Rigsraader, hvem Kongen har skrevet til, er

¹ 15. Juli 1631.

² Jvfr. Miss. 1. Dec. 1632 til samme.

kommet hertil; de skal da erfare Kongens Vilje. K.¹ Udt. i Sj. T. 25, 105.

17. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Just Høg, Hofmester paa Sorø, Tage Thott og Christopher Ulfeldt, Rigsraader, om straks at begive sig til København, hvor de skal erfare Kongens Befaling. K. Udt. i Sj. T. 25, 105.

— Miss. til Rentemestrene. Fru Sitselle Parsberg, Enke efter Hr. Jens Sparre til Sparresholmb, har berettet, at de har ført hende til Mangel 301 $\frac{1}{2}$ Dlr., som er anvendt paa Skytslader til Stykkerne, Arkeliet, Brønden og Volden paa Bahus Slot, og har begæret at faa dette Beløb godtgjort. Da Kongen har bevilliget dette, skal de godtgøre hende disse Penge i hendes Regnskab. Sj. T. 25, 105. K.

— Miss. til samme om at godtgøre Wulf von Buchwald det Inventarieboskab, som blev tilbage paa Haderslevhus Slot, da Fjenden bemægtigede sig det, og som nu mangler. K. Udt. i Sj. T. 25, 105 b.

— Miss. til Tage Thott [Ottesen]² om at lade Bønderne i hans Len [Malmøhus] aarlig hugge 3000 Læs Ved, hver Stok 3 sjællandske Alen lang, og lade det føre til de Havne, fra hvilke Knapholt og Vognskud plejer at føres ned. Sk. T. 5, 533.

— Miss. til Jost Frederik Pappenheim. Han har for nogen Tid siden³ faaet Befaling til aarlig i sit Len [Halsted Kloster] at lade hugge 15,000 Fadebaandstager. Da det berettes, at dette ikke kan ske uden mærkelig Skade for Skovene, skal han undersøge, hvor mange Fadebaandstager der bekvemmelig kan hugges hvert Aar, og med det første indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sm. T. 6, 359.

— Miss. til Mogens Kaas paa Nyborg. Da Eiler Qvit-zov til Lyckesholmb har begæret 1 Gaard i Lindeskouf og 3 Gaarde i Kolderup⁴, alle i Ellested Sogn i Vinding Herred i

¹ Paa K. har været tilføjet en Bemærkning om, at et lignende Miss. er sendt til Hr. Anders Bilde, men denne er atter slettet. Ogsaa paa det følgende Miss. er han først opført og dernæst atter slettet. ² Over-skriften har: Tage Thott Ericks., hvormed maa være ment: Eriksholm. ³ 10. Okt. 1632. ⁴ Kullerup.

Nyborg Len i Fyen, til Mageskifte og vil give Vederlag af sit Gods i Ellerup By i Gudme Herred og i Trunderup By i Sunds Herred, alle i samme Len, skal Mogens Kaas til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 220.

17. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde og Gregers Krabbe. Da deres Erklæring¹ om Jus patronatus til Harrested Kirke, som Hendrik Holck til Ravenholt har begæret til Mageskifte, alene taler om Vederlaget til Skolepersonerne i Odense Hospital for deres Part af Korntienden af nævnte Sogn, som er funderet til deres Underholdning, og aldeles ikke om, hvilket Vederlag han vil give Kronen for Højheden til samme Kirke, skal Adressaterne med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvad Hendrik Holck vil udlægge til Kronen for Højheden til denne Kirke. F. T. 4, 220 b.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Kongen har antaget Gabriel Rinsberger til Oberstløjtnant under Oberst Christoffer Stensen til Grimstedgaard, skal Jørgen Urne forordne ham til samme Oberstløjtnantsbestilling, naar han henvender sig til ham hermed. J. T. 8, 444.

18. Dec. (—). Miss. til Dr. Claus Blumme, M. Jacop Fincke, Professorer i Universitetet i København, Verner Cloumand, Herman Vust, Hans Tregaard, Boldevin Blanchfort, Jacop Pedersen og Hans Mandixen. Hans Christensen Hammelton har berettet, at han i 1630 er hid forskrevet af afdøde Frands Rantzau, Rigens Hofmester, af hvem det blev ham paalagt at samle de enkelte Regnskaber fra Forvalterne for det ostindiske Kompagni i et Regnskab, hvorfor der blev lovet ham en Sum Penge, men da alting var færdigt, blev Løftet ikke holdt. Da Adressaterne efter Kongens Ordre² har gennemset disse Regnskaber, skal de ogsaa fastsætte, hvad nævnte Hans Christensen billigt kan have fortjent for samme Regnskab, og give det skriftligt fra sig. Sj. T. 25, 105 b. K. (Tr.: KD. V. 131 f.).

¹ Jvfr. Miss. 28. Juli 1631 til samme.

² 31. Maj 1632.

18. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa og Hans Lindenov om at dømme i en Sag om noget Sølv, som er sat i Pant hos Peder Høygst, Borger i Hamborg. K. Udt. i Sj. T. 25, 106.

— Miss. til Jurgen Vind til Gundestrup, Rentemester, Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær, Jokum Beck til Gladsakse, Befalingsmænd over Romsdal og Lister Len samt paa Københavns Slot, og Sten Beck til Førsløf, Rentemester. Der er opstaaet Tvistighed mellem Philip Detlen Hammer¹, Kongens Herold, og Laurits Randulf, Tilsynsmand paa Rosenborg, om nogle ærerørige Ord, og da de ikke hører ind under Byens Ret, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det første at stævne de tvistige Parter i Rette for sig, forhøre Sagen, dømme i den og give deres Dom beskrevet fra sig. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve og kgl. Miss. til Kommiss. Udt. [m. Datum: 19. Dec.] i Sj. T. 25, 106.

— Miss. til Claus Daa. Af hans Erklæring og af en Beretning fra Kronens Bonde Mats Mogensen i Kielstrup i Dragsholm Len ses det, at den Gaard, som sidstnævnte bebor, er en skarp Rugegn, hvorfor Bonden har begæret at maatte give Byg i Stedet for Rug. Da Kongen ikke kan have nogen Skade deraf, tillades det Bonden at give 1 Pd. Byg for hvert Pd. Rug, hvilket Claus Daa skal indføre i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab derfor. K. Udt. i Sj. T. 25, 106.

— Miss. til Rentemestrene om at lade denne Jens Pedersen, Fyrforvalter paa Kongens Strømme, faa Halvparten af de Penge, som Kongen er ham skyldig, og som han har forstrakt til Fyrene, nemlig 1141¹/₂ Rdlr. K. Udt. i Sj. T. 25, 106 b.

— Aab. Brev om, at Borgerne i Rønnebye maa købe Fæ og Kvæg i Sverrig, slagte det og sælge det, hvor de vil. Sk. R. 5, 66. (Tr.: CCD. IV. 583).

— Miss. til Tage Thott [Ottesen] om med det allerførste at sende 300 Tdr. Havre til Kronborg. Sk. T. 5, 533.

— Lignende Miss. til Christoffer Ulfeldt². Sk. T. 5, 533.

¹ Filip Dittenhammer.

² Kun nævnt i Overskriften til det foregaaende Miss.

18. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Hvitfeldt. Da det berettes, at Sognepræsten¹ til Billebjerg og Tirup skal være død, har denne Niels Jørgensen, der i 6 Aar har tjent som Skolemester ved Frederiksborg Slot, begæret at hjælpes til dette Kald. Hendrik Hvitfeldt skal tilstede ham at lade sig høre sammen med andre, men ellers skal alting holdes efter Ordinansen og de kongelige Forordninger. Sk. T. 5, 533.

— Miss. til Anders Friis, Jost Høg til Biørnholm, Hertvig Bilde og Jesper Lunov. Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, Embedsmand paa Lundenæs Slot, har berettet, at de for nogen Tid siden har gjort Indførsel i Jomfru Abel Bryskes Gods og i noget Gods, som Fru Kirsten Sandberg, hvis Værge han er, har arvet efter sin afdøde Moster Fru Sophie Rostrup, men at han ikke kan faa en Genpart af denne Indførsel, som han har begæret af dem for at søge sin Lejlighed enten med Stævninger eller i anden Maade. Det befales dem snarest at lade Hr. Uldrik Sandberg faa en Genpart af Indførslen beskrevet, for at han i Tide kan indstævne den, om noget skader ham derpaa. J. T. 8, 444 b.

19. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved det tillades Peder Skriver, Raadmand i Roskilde, som tillige forvalter Byskriveriet sammesteds, at beholde samme Byskriverembede indtil videre, saa længe der ikke kommer nogen Klage over ham. Sj. R. 19, 60 b.

— Bestalling for Dirik Worm som Skriver i den store Smedje paa Bremerholm med samme Løn som hans Formand Anders Haar fra 8. Maj 1632 at regne. (Enslydende med Bestallingen for Anders Haar af 11. Marts 1624). Udt. i Sj. R. 19, 60 b,

— Aab. Brev om, at Pofvel Piel, barnefødt i Stiensby i Vordingborg Len, maa være fri for sit Fødested og ikke skal deles til Stavns. Sj. R. 19, 60 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagl. ordn. IV.

— Sj. T. 25, 106 se 18. Dec.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Denne Hans Jørgensen Muscœnius har berettet, at der er tilfaldet

¹ Svend Povlsen.

ham nogen Arv i Helsingør efter hans afdøde Fader Jørgen Muscœnius, og har andraget om af dem at faa tilstillet Rigtighed for nævnte Arv. Adressaterne skal skaffe ham nogen vis Rigtighed om, hvad der med Rette kan tilfalde ham efter hans afdøde Fader, saa at han uden Vidtløftighed kan komme til sit. Sj. T. 25, 106 b.

19. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Der er i 1628 udgaaet et aabent Brev¹ om, at den, som vil udføre Staldøksne fra Bornholm, kun maa føre dem til København, og i 1629 er der offentliggjort et andet kongeligt Mandat² om, at der ikke maa udføres nogen Proviant fra Riget undtagen Staldøksne. Undersaatterne paa Bornholm vil nu fortolke dette sidste Mandat derhen, at Udførslen af Staldøksne fra Riget skulde være tilladt. Da det sidste Mandat ikke skal forstaas³ saaledes, at det derefter skulde være tilladt at udføre Staldøksne fra Bornholm til fremmede Steder, befales det Holger Rosenkrantz at paase, at det førstnævnte Brev overholdes. Sk. T. 5, 533 b.

— Miss. til Claus Gagge. Da Kongen har tilladt Mogens Gyldenstjerne til Fuletoft, Embedsmand paa Varberg Slot, henimod Pinsedag at begive sig fra Varberg Fæstning til København for at gøre sin Datters⁴ Bryllup, skal Claus Gagge rette sin Lejlighed efter at forblive i Slotsloven, forføje sig derhen, naar han advares derom, og nøje paase, at intet forsømmes i Fæstningen eller paa Landet i Mogens Gyldenstjernes Fraværelse. Sk. T. 5, 534.

— Miss. til Frederik Rantzau. Han har andraget om Tilladelse til at begive sig dér fra Fæstningen [Arnsborg paa Øsel] til Danmark. Kongen mener, at han af adskillige Aarsager ikke kan begive sig fra Fæstningen paa den Tid, men hvis hans Ærende er saa magtpaaliggende, at han maa begive sig her til Riget, kan han begive sig hertil til Høsten og straks tilbage igen, saafremt der ikke forinden forefalder noget, som kan volde Fare. Naar han begiver sig derfra, skal han i

¹ 18. Juni og 30. Aug. 1628.

² 3. Nov. 1629.

³ I Sk. T. er dette Sted forskrevet.

⁴ Helle Gyldenstjerne, g. m. Niels Parsberg Vernersen.

Slotsloven forordne dem, der kan have tro og flittigt Tilsyn med alting, saa at der i hans Fraværelse ikke forsømmes noget i Fæstningen eller paa Landet. Sk. T. 5, 534.

19. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Gregers Krabbe om Leveringen af det Flæsk, som det under 6. April 1632 er paalagt ham at levere af Hindsgavl Len aarligt til Mortensdag paa Provianthuset. [Ensyldende, mutatis mutandis, med Miss. af 10. Okt. 1632 til Jørgen Brahe]. F. T. 4, 220 b.

— Lignende Miss. til Henning Valkendorf om Levering af Flæsk fra Odensegaards Len. Udt. i F. T. 4, 221. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Erig Stensen. Da Peder Basse til Sørup, Embedsmand paa Tranekær Slot, paa Grund af Alder og Skrøbelighed har begæret at fritages for Værgemaal for Gabriel Pedersen Laxmand, skal Erig Stensen rette sin Lejlighed efter at paatage sig dette Værgemaal. Sm. T. 6, 359.

— Miss. til Key von Ahlefeldt. Fru Hilleborg Pors til Hiortholmb, Niels Gaas's Enke, har berettet, at en Købmand af Flensborg, ved Navn Thomas Vidov, for nogle Aar siden har boet i en hende tilhørende Gaard i Svendborg i Fyen og nu er rejst derfra med alt, og at adskilligt af hendes Boskabs Vare og andet i hendes Gaard er aldeles bortkommet, men at han ikke har tilfredsstillet hende derfor, som han burde. Endvidere beretter hun, at han i nogle Aar har afhandlet hende noget Korn, for hvilket hun har faaet Købmandsvarer af ham, men at han nu fordrer nogle Penge for disse, hvorimod hun mener, at hun ikke er ham noget skyldig, naar blot hun kan komme til rigtig Regning med ham. Da Købmanden nu skal være bosiddende i Flensborg, skal Key von Ahlefeldt, naar der sker Henvendelse hermed til ham, uden Vidtløftighed hjælpe hendes Fuldmægtig til Rette og tilholde Thomas Vidov at tilfredsstille hende. J. T. 8, 445.

— Miss. til Christoffer Skade og Christoffer Blick. De er for nogen Tid siden tilfundet at udæske og gøre Reinholdt Hansen, Borgemester i København, fuldt Udlæg i Axel Urne til Vifertsholms Løsøre eller Jordegods for 300 Dlr. med Rente og Skade, som denne er Reinholdt Hansen skyldig. Da det berettes, at de endnu ikke har efterkommet dette, befales det dem inden 6 Uger efter dette Brevs Datum at samles med Herreds-

fogden og indvise Reinholdt Hansen i Axel Urnes Løsøre eller Jordegods, hvor det findes, saa at han eller hans Fuldmægtig faar fuldt Udlæg for nævnte Tilgodehavende. J. T. 8, 445.

19. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Sehested. Mogens Kaas til Frøstrup, Befalingsmand i Dueholms Kloster, har berettet, at han har tilforhandlet sig en Gaard, kaldet Krabbisholm, i Jylland, til hvilken der, dengang da Hendrik van der Wisch til Glasow havde den, paa hans Søn Adolph Philip van der Wisch's Vegne er fæstet 5 Tiendeparter, nemlig Kronens og Kirkens Part af Resen Sogn og af Lyby Sogn og Kronens Part af Dolby Sogn. Disse Tiender har i lang Tid fulgt Krabbisholm, og efter at Krabbisholm ved Indførsel er kommet fra Hendrik van der Wisch, har hans Søn Adolph Philip van der Wisch, som nu er i Fyrstendømmet Holstein udenfor Riget, beholdt samme Tiender og vil ikke afstaa dem, skønt den, som paa van der Wisch's Vegne har solgt Gaarden til Mogens Kaas, har lovet at skaffe denne Tienderne, naar van der Wisch fik sit Fæste igen, da han nu er bosat udenfor Riget. Adressaten skal stede disse Tiender, som i saa lang Tid har fulgt Krabbisholm, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift til Mogens Kaas, dog saaledes at ovennævnte Adolph Philip faar sit Fæste igen. J. T. 8, 445.

— Miss. til Morten Pax og Tønne Friis. Jahan Brockenhuus til Leerbeck har berettet, at hans Moder Fru Eddel Ulfeldt til Østergaard paa adskillige Tider har udlagt og til Kieler Omslag betalt en stor Sum Penge for hans Broder Jost Brockenhuus saavel for de Løfter, som hun har gjort for ham, som i andre Maader. Da Loven og den sidst udgangne Forordning om Arv klart siger, at Forældre ikke maa give det ene Barn og nægte det andet, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne Jahan Brockenhuus og hans Moder for sig til bestemt Tid og Sted, forhandle med dem om de afhende for hans Broder gjorde Udlæg i Mindelighed eller afgøre Sagen ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og efterkomme Befalingen, saa at Parterne kan komme til Ende med Sagen. J. T. 8, 445 b.

20. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hans Klott, boende i Aarhus, faar Bevilling til at oprette et Klædegøreri dér. For at dette kan iværksættes desto bedre, har Kongen givet ham efterfølgende Benaadninger: 1. Han maa lade opsætte en Valkemølle i Aarhus paa samme Dæmning, hvor Kornmøllerne er, hvortil Lensmanden skal hjælpe ham med nødtørftigt Tømmer. Dog maa han ikke lade Møllen gaa, naar der er lav Vandstand eller stor Tørke om Sommeren, til Skade for Kornmøllerne. 2. Der forundes ham og alle hans Klædegørere, Farvere og Beredere 6 Aars Frihed for al kongelig og Bys Skat og Tyngge. 3. De Varer, som han behøver til saadan Klædegøren, Farvning og Beredning, maa han indføre toldfrit her til Riget. 4. Han og de af samme Haandværk, som følger med ham her ind i Riget, eller som han indforskriver, være sig Klædegørere, Farvere eller Beredere, skal være fri og forskaa-net (som de der er ukyndige i Landsloven) for at udtages til Formyndere, Vurderere, Sandemænd, 15 eller 16 Mænd eller Nævn, med mindre de selv godvillig vil paatage sig saadan Bestilling eller ogsaa i Fremtiden bliver kyndige i Landsloven. J. R. 8, 389 b. K.

— Miss. til Laurits Lindenov. Da Kongen har bevilget, at denne Hans Klott maa lade opsætte en Valkemølle i Aarhus, skal Adressaten skaffe ham det nødvendige Tømmer til den og lade det tilføre ved Bønderne. J. T. 8, 447.

— Miss. til Christen Thommesen og Otte Skeel. En Enke, ved Navn Kirsten Frandsdatter, paa Aarhus Kapitels Gods har ofte besværet sig over Axel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand over Giske Len, medens han derimod mener, at hendes Angivelse er urigtig, og at han har efterkommet sit Tilbud, som er antegnet paa en af hendes Supplikationer, men at hun ikke har forholdt sig efter dette. Disse Dokumenter tilsendes hoslagt Adressaterne med Befaling til at fordre Parterne for sig, høre dem og forlige dem i Mindelighed eller erklære, hvilken Brøst der findes. J. T. 8, 446 b.

— Miss. til Axel Arenfeldt. Ved de idelige Supplikationer fra Enken Kirsten Frandsdatter paa Aarhus Kapitels Gods er Kongen foraarsaget at forordne Christen Thommesen til Tanderup, Rigens Kansler, og Otte Skeel til Hammelse, Embedsmænd paa Kalø og Aalborg Slotte, til

Kommissarier til Undersøgelse af Sagen. Naar Sagen skal foretages, skal Adressaten enten selv møde for dem eller sende sin Fuldmægtig. J. T. 8, 446 b.

20. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Frederik Reedtz. Kongens Drabant Hans Pofvelsen har klaget over, at hans Hustru, som er bosiddende i Vordingborg, besværes med Skat og anden Tyngge langt over hendes Evne. Saafremt hun ikke bruger Handel eller borgerlig Næring, skal Frederik Reedtz paase, at hun ligesom Kongens andre daglige Hoftjenere forskaanes for borgerlig Tyngge. Endvidere har Hans Pofvelsen berettet, at der ogsaa dér i Byen forholdes ham omtrent 26 Rdlr. Børnepenge, som tilhører hans 2 Stifbørn. Da han agter at flytte dér fra Byen, eragter Kongen det billigt, at samme Penge bliver ham følgagtige med Børnene. Sj. T. 25, 107. K.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Da han har begæret at forløves i nogen Tid dér fra Fæstningen Halmstad for at forrette adskillige nødvendige Hverv, tillades det ham at begive sig fra Fæstningen paa en 14 Dages eller 3 Ugers Tid, dog skal Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Island, i den Tid ligge i Slotsloven dér. Sk. T. 5, 534 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Erik Rosenkrantz til Glimminge, Hovedsmand paa Halmstad Slot, har faaet Tilladelse til i nogen Tid at begive sig herved fra Fæstningen, skal Holger Rosenkrantz begive sig til Halmstad og ligge i Slotsloven dér, indtil han kommer tilbage igen, og i den Tid paase, at Fæstningen tilbørligt forsynes med Vagt og i andre Maader. Sk. T. 5, 535.

— Miss. til Jørgen Brahe. Hr. Hans Jørgensen, Sognepræst til Ørsted Kirke, har berettet, at hans Præstegaard er brændt ved en Vaadeild, som begyndte andetsteds dér i Byen, og har andraget om at faa nogen Hjælp til dens Genopførelse af Kirkerne i Fyens Stift, som det videre kan ses af hans hosføjede Supplikation. Jørgen Brahe skal erkyndige sig, om der er sket ham saa stor Skade, og om det er sket uden Forsømmelse fra hans Side, som han foregiver, om det er en Kronens Gaard, som han bebor, samt hvor meget Kirkerne med Billighed kan hjælpe ham med, og snarest indsende udførlig Erklæring herom til Kancelliet. F. T. 4, 221 b.

— Miss. til Christopher Skade og Christopher Blik. M.

Biørn Søfrensen, Professor i det kongelige adelige Akademi i Sorø, har berettet, at han paa Viborg Landsting har faaet Dom over Axel Urne for nogle Penge, som denne skylder ham, og at Adressaterne i samme Dom er udnævnt til at gøre M. Biørn Udlæg for samme Penge, men at de endnu ikke har efterkommet denne. Det befales dem snarest og inden 6 Uger at efterkomme nævnte Dom, saafremt de ikke vil staa til Rette for den Skade, som deres Forhaling kan afstedkomme. J. T. 8, 446.

20. Dec. (Frederiksborg). Lignende Miss. til Claus Urne til Gylleboe og Christopher Mormand til N. om at gøre Otte Gjæ Udlæg i Jacob Sinklars Bo i Henhold til en af Landsdommeren i Skaane afsagt Dom. Udt. i J. T. 8, 446 b.

21. Dec. (—). Miss. til Jørgen Seefeld, Landsdommer, Lensmand over Ringsted Len, om til Kongens Hofholdning nu straks at lade indkøbe 100 Beder og Lam, som er fede og gode og tjenlige til straks at spises, og 100 Par Høns, og sende dem til Frederiksborg først i Januar Maaned, hvor de skal leveres til Køkkenskriveren. K. Udt. i Sj. T. 25, 107.

— Lignende Miss. til Lensmanden paa Antvorskov [Ventsel Rotkirk] om at indkøbe 150 Beder og Lam og lade dem levere i Begyndelsen af Februar. Udt. i Sj. T. 25, 107. K.

— Lignende Miss. til Lensmanden paa Holbæk [Mogens Pax] om at indkøbe 80 Beder og Lam og levere dem sidst i Februar. Udt. i Sj. T. 25, 107. K.

— Miss. til Sigvort Urne. Da det berettes, at der resterer nogle af de Høns, som det er befalet aarlig at sende fra Roskildegaard's Len til Hofholdningen, skal han sørge for, at de straks fremkommer. Ligeledes skal han til Hofholdningen dér i Lenet lade købe 80 Stkr. Beder og Lam, som er gode og fede og tjenlige til straks at spises, og lade dem levere i førstkommende Marts Maaned til Køkkenskriveren paa Frederiksborg Slot. K. Udt. i Sj. T. 25, 107.

22. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har afkortet Kronens Bønder i Solberg, Haufrebiørg, Blesinge, Bildsøe og Hamendrup Gaard¹ og en Bonde i Aarsløf², alle i Antvorskov og Sæbygaard's Len, for at de kan blive ved Magt og betale den aarlige Skyld til Kronen, hver fjerde

¹ Hammeldrupgaard, Solbjærg S., Løve H.

² Ørsløv S., Løve H.

Tønde af deres Rug- og Byglandgilde, som er 1 Læst 5 Pd. 1 Td. Rug og 2 Læster $3\frac{1}{2}$ Pd. $1\frac{1}{2}$ Td. Byg. Sj. R. 19, 61.

22. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Christian Grubbe til Lystrup har berettet, at han har nogle af de Oxers Jorder og Grunde at fordre hos dem, eftersom hans beseglede Lodder melder. Naar han henvender sig til dem med sin beseglede Lod, skal de straks lade de nævnte Oxers Jorder, som hans Lodder omtaler, udvise og give det beskrevet fra sig. Sj. T. 25, 107 b. K.

— Miss. til Ifver Vind, øverste Sekretær, om at lade en Person, ved Navn Pofvel Nielsen (som har begaaet et Drab i Landskrone og siden er dømt til at lide derfor, og som nu har sit Tilhold i Lister Len), anholde og sende ham velforvaret til Hendrik Hvitfeldt til Lilløe, Befalingsmand i Landskrone. Sj. T. 25, 107 b.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt. Ovenstaaende Miss. til Ifver Vind til Torpegaard, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, kommunikeres ham. Naar Povel Nielsen tilsendes ham, skal Hendrik Hvitfeldt forholde sig efter Dommen. Sk. T. 5, 537.

— Miss. til Otto Brahe Stensen, Frederik Reedtz, Anders Bilde og Sten Beck. De har for rum Tid siden¹ faaet Befaling til at forlige mulige Tvistigheder mellem Rønnovs Bilde til N. og hans Broder Vincents Bilde om Værgemaal og Arv paa Skiftet efter deres Forældre i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Da det berettes, at de endnu ikke fuldt har efterkommet denne Befaling, paalægges det dem snarest at efterkomme den, saa at Sagen kan være ført til en endelig Ende inden 6 Uger efter dette Brevs Datum. Sj. T. 25, 107 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Tage Thott [Ottesen]. Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Befalingsmand over Christianopels Len, og Hendrik Ramel til Beckeskouf har faaet Befaling² til at besigte noget Gods, som Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har begæret til Mageskifte. Da det berettes, at de ikke har efterkommet denne

¹ 23. Juni 1632.

² 23. April 1632.

Befaling, fordi de ikke har kunnet enes om Besigtelsen af dette Gods, har Christoffer Ulfeldt begæret denne Befaling til Adressaterne. Da Kongen har bevilget, at Christoffer Ulfeldt maa faa 2 Fæster eller Halvgaarde i Aritsløf By i Gynge Herred i Christianstads Len til Mageskifte for Gods i Hernestet By, og navnlig 1 Gaard sammesteds, i Villands Herred i samme Len, skal Adressaterne med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Malte Juel til Giesinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, har faaet Befaling til at være til Stede ved Besigtelsen. Sk. T. 5, 535.

22. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Malte Juel om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sk. T. 5, 536.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt og Laxmand Gyldenstjerne. Da Kongen har bevilget, at Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, for det, som Kongen er blevet ham skyldig i Ejendom og Landgilde paa det sidste Mageskifte, maa faa Udlæg i 2 Gaarde, som ligger til Herrisvad Kloster, i Vindfelde og Allerup og 1 Gaard, som ligger til Landskrone Slot, i Allerup By, alle i Ask Sogn i Onse Herred i Skaane, skal de snarest tilendebringe samme Mageskifte efter Kongens forrige Befaling. Saafremt Jørgen Brahe bliver Kronen noget skyldig paa dette Udlæg, skal de paa Kronens Vegne modtage fyldest Vederlag derfor af hans Gods i Landskrone Len. Sk. T. 5, 538.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Mageskifte, naar der skal gøres Jørgen Brahe til Hvedholm Udlæg i de 2 Gaarde i Vindfelde og Allerup, som ligger til Herrisvad Kloster. Sk. T. 5, 538 b.

— Lignende Miss. til Hendrik Hvitfeldt om at give Møde for den Gaards Skyld, som ligger til Landskrone Len. Udt. i Sk. T. 5, 539.

— Miss. til Mogens Kaas til Støfringgaard. Da Claus Daa til Rafnstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, har begæret 1 Gaard i Birkum By i Fraude Sogn og 1 Gaard i Allerup By og Sogn, alle i Nyborg Len i Fyen, til Mageskifte for 1 Gaard i Kissendrup By og 1 Gaard i

Uere¹ By, begge i samme Len, skal Mogens Kaas med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 222.

22. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe og Henning Valkendorf. Kongen har bevilget Gregers Krabbe til Torstelund, Embedsmand paa Hindsgavl Slot, at saafremt han bliver Kronen noget skyldig paa det Mageskifte, hvorm Kongen senest² har givet dem Befaling, maa han give Kronen Vederlæg i en af 2 Gaarde i Vantinge i Nyborg Len, i hvilke han kun ejer de 2 Parter. Hvis han bliver noget skyldig paa dette Mageskifte, skal de lade ham gøre Udlæg i den af de 2 Gaarde, som ligger Kronen mest belejlig. F. T. 4, 222 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Knud Søfrensen til Tridie har begæret 3 Gaarde, Syndergaard, Biergaard og Vester Tindi³ i Lemb Sogn til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Langkier, i Stavning Sogn og $\frac{1}{2}$ Gaard i Gulestrup i Hammerum Herred, alle i Lundenæs Len i Nørrejylland, skal Adressaten snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 448 b.

— Miss. til Tage Thott og Christopher Ulfeldt. Hendrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, og Superintendenten over Skaane Stift Dr. Mads Jensen har indsendt Erklæring om Underholdet for Præsteenken⁴ i Søfde, men da de ikke stemmer overens i denne, skal Adressaterne kalde Præsten for sig og anordne en Pension til Hjælp til Underholdning for hende efter Sognets Lejlighed, som Præsten kan overkomme. Sk. T. 5, 536 b.

— Miss. til Jens Høg. Han skal til Foraaret, saa snart Vandet bliver aabent, skaffe 12 Tylter stærke gullandske Fyrrebjælker, hver 22 Alen lang, og 5 Tylter Fyrretømmer til Sparreværk, 20 Alen langt, til Flensborg, Key von Ahlefeldt til Mielbech, fyrstelig holstensk Raad, til Hænde, fragte Skib dertil og føre det til Regnskab. Sk. T. 5, 536 b.

¹ Oure, Gudme H. ² 12. Juni 1632. ³ Fejlskrift for: Vester Tredje. ⁴ Kirsten Frederiksdatter, jvfr. Miss. 23. Juni 1632.

22. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Lunde Kapitel. Da Knud Gabrielsen til Hiulerød, Landsdommer i Halland, har begæret en Kapitelsgaard i Harløse By til Mageskifte, skal Kapitlet til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt denne Gaard kan bortskiftes fra Kapitlet for det af ham tilbudte Gods. Sk. T. 5, 537.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Han skal, saa vidt han kan overkomme det og Undersaatterne dér i Lenet kan taale det, efterhaanden lade Christianopels Befæstning reparere, især fylde paa Bolværkerne og langs Volden og først paa den Side, som ligger landværts, hvor det gøres mest fornødent. Sk. T. 5, 537 b.

— Miss. til Lunde Kapitel om, at Kongen efter deres Ligning og Begæring har bevilget Mageskiftet mellem Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Kapitlet, dog kun for denne ene Gang. Sk. T. 5, 537 b.

— Miss. til Malte Juell. I Christianstad har 2 Soldater, ved Navn Niels Jyde og Jens Graa, dræbt hinanden, hvorefter den ene af Borgemestrene, Anders Nickelsen, har ladet den ene begrave paa Kirkegaarden og den anden føre ud ved Skarpretteren. Da man ikke uden Lov og Dom kan gøre nogen æreløs, skal Malte Juell straks rejse Paatale i Sagen, tage Dom og lade dem, som har ladet den ene Soldat føre ud, staa tilbørlig til Rette derfor. Sk. T. 5, 538.

— Miss. til Gregers Krabbe og Dr. Hans Mikkelsen. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at erklære sig om Øre² Kirkes Brøstfældighed, men af deres fremsendte Indlæg fremgaar der intet om, hvad de angivne Materialier og Arbejdslønnen kan komme til at koste. De skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet herom og om, hvad Kirken selv kan bidrage hertil, hvorledes Resten kan tilvejebringes og hvor meget Sognemændene selv vil bidrage til Kirkens Reparation. F. T. 4, 222 b.

— Bevilling for denne Bernhardt Klott til i de næst-

¹ 15. Juli 1631.

² Ore, Skovby H.

følgende 5 Aar at være fri for Tiltale i alle Maader fra sine Kreditorer i Hamborg. J. R. 8, 390. K.

22. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus. Da Kongen har bevilget, at denne Hans Klott maa indrette et Klædegøreri i Aarhus, skal de tilholde den lediggaaende Ungdom dér og dem, der ikke bruger eller har lært noget Haandværk, at give sig i Arbejde hos ham, da det kan være dem beforderligt til deres Næring. J. T. 8, 447¹.

— Miss. til Otte Marsvin. Denne Harder von Osede har berettet, at Otte Marsvin skylder ham en Sum Penge for adskillige Silkevarer, som Otte Marsvins Hustru² har udtaget til deres Datters Bryllups Fornødenhed, og at han tit og ofte har fordret Pengene, men ikke udrettet noget dermed. Otte Marsvin skal betale ham, for at Kongen kan blive forskaanet for hans videre Anmodning. J. T. 8, 447.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Bartollomeus Hogensen, Borger i København, paa Kirkens Part af Korn-tienden af Bunkeflod Sogn i Malmøhus Len, hvoraf der aarlig skal svares 5¹/₂ Pd. Rug, 9¹/₂ Pd. Byg og 10 Tdr. [Havre] i Afgift, at levere inden Fastelavn til Kirkeværgerne for Bunkeflod Kirke. Udt. i Tb. 205 b.

23. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster en Akkord, som Mogens Pax til Rask, Embedsmand paa Holbæk Slot, under Forbehold af Kongens Godkendelse har afsluttet med Præsten i Nieløse om nogle Dages Arbejde af Kirkens Gaarde. Herefter skal Bønderne gøre 3 Dages Arbejde om Aaret for Præsten, en i Høhøsten, en i Rughøsten og en i Byghøsten. Hvad Kirken har behov af Rejser og i andre Maader med Arbejde, skal de gøre, saavidt de kan afstedkomme. Træ til Præstegaardens Fornødenhed eller til Bønderne skal udvises til dem af Lensmanden eller hans Fuldmægtig i Nærværelse af Kirkeværgerne. Vindfælder eller andet, som kan falde i Skovene, skal i Kirkeværgernes Nærværelse vurderes til en rimelig Pris af nogle Dannemænd og Halvparten deraf føres

¹ Tr.: J. A. Hübertz: Aktst. vedk. Aarhus II, S. 60. ² Mette Brahe Pedersdatter.

Kirken til Regnskab, med mere, som samme Kontrakt indeholder. Sj. R. 19, 61 b.

23. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det tillades Frederik Parsberg til Vognserup i den nordre Side af Kundbye Kirke paa sin egen Bekostning at opsætte et Pulpitur til Stolestade for sig og sine Efterkommere. Det maa ikke opbygges til Besværing for nogen, og han og hans Efterkommere skal selv holde det vedlige uden Tyngde for Kirken. Sj. R. 19, 62. Orig. i D. Kanc. Orig. kgl. Bestall., Bevill. etc.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Otto Brahe Stensen til Næsbyholmb har begæret en Roskilde Kapitel tilhørende Gaard i Tersløse By i Merløse Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Hasle By i Ringsted Herred og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere vil gøre Kapitlet Udlæg i andet Gods, skal Kapitlet besigte begge Gaardene og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Mageskiftet kan ske uden Skade for Kapitlet. Sj. T. 25, 108.

— Miss. til Just Høg, Hofmester paa Sorø, om at optage Knud Hansen og Christoffer Hansen, Sønner af Hans Arnoldsen, Sognepræst i Helsingør, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 108 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Det berettes, at Benedix Sehested til Yternis har forset sig i Lejermaal med et Kvindfolk, ved Navn Mette Bendsdatter, og i nogen Tid levet et uskikkeligt og forargeligt Levned med hende, hvorover Gud højligens fortørnes og Menigheden forarges. For at dette ikke skal forbigaaes ustraffet, skal Ventsel Rotkirk alvorligt tilholde Benedix Sehested at forlige sig med Gud og for den begaaede Forseelse og Forargelse staa aabenbart Skrifte. Sj. T. 25, 108 b.

— Lignende Miss. til samme om at tilholde Jokum Nardmand¹ til Grundtved² for slig Forseelse at staa aabenbart Skrifte. Udt. i Sj. T. 25, 108 b.

— Miss. til Professorerne i København. Da Kongen

¹ Jokum Normand Mikkelsen. Selchausdal), Løve H.

² Formentlig: Gundetved (nu

har befalet¹ dem at forfærdige en Bibel, skal de begynde Arbejdet derpaa med det allerførste. Særlig skal Teologen Dr. Niels Pedersen revidere Ariæ Montani Bibeloversættelse, forsaa-vidt angaar det hebraiske og det kaldæiske, og Teologen M. Hans Rasmussen og Grækeren M. Johan Christophersen Apokryferne og Ariæ Montani Nye Testamente, saa at den latinske Version bliver saa overensstemmende med Originalteksten som muligt og helt igennem udarbejdet paa én Manér. Samtlige Professorer skal, saavidt fornødent, være de tre nævnte Professorer behjælpelige med Raad og Daad ved dette Arbejde saavel som ved Korrekturen og Trykningen. Til Bekostningen ved denne Bibel og ved dens Trykning skal de anvende de Penge, som indkommer ved Salget af den danske Bibel, og hvad der kan indvindes af den her omhandlede Bibel, skal anvendes til Trykning af andre nyttige Bøger. Sj. T. 25, 109². K.

23. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisner, Biskop over Sjællands Stift, og Forstanderen for Vartov Hospital om at give Møde paa Vartov Hospitals Vegne ved Mageskiftet mellem Claus Daa til Rafnstrup, Rigens Admiral, Embedsmand paa Dragsholm Slot, og Frants Lykke til Ofvergaard bl. a. om noget Gods, af hvilket Landgilden tilkommer Vartov Hospital. Sj. T. 25, 109 b. K. (Tr.: KD. V. 132 f.).

— Aab. Brev, hvorved det efter Andragende fra Tyge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, bevilges, at Glimminge Sogn i Hr. Christen Christensens Livstid maa være Anneks til Tostrup Sognekirke, da dette kan tilstedes uden synderlig Skade for Kronen. Naar Hr. Christen Christensen er død, skal det, hvis Tostrup og Glimminge Sognemænd ikke kan blive enige om at kalde samme Præst, staa Glimminge Sognemænd frit for selv at kalde en Præst lovligt efter Ordinansen. Sk. R. 5, 66 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Da Mogens Gyldenstjerne til Fuletoft, Embedsmand paa Varberg Slot, har begæret 1 Gaard i Breaas, 1 Gaard i Siøboel, 2 Gaarde i Huolt, 1 Gaard, Munkegaard, 1 Gaard i Barkholt, 1 Gaard i Ry, 1

¹ 22. Nov. 1632, hvorefter der skulde udgives en latinsk og en hebraisk Bibel. ² Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 454 f.

Gaard, Lunegaard, og 1 Gaard i Bonnerij, alle i Morup Sogn, 2 Gaarde i Hesslaas, 1 Gaard i Ryager, 1 Gaard i Toreboe og 1 Gaard i Kieredt, alle i Stafsinge Sogn, alle i Favraas Herred i Varberg Len, til Mageskifte for 2 Gaarde i Tofte og 1 Gaard i Gunestrup, alle i Lindberg Sogn i Himle Herred, 1 Gaard i Kielstrup, 1 Gaard, kaldet Priorsgaarden, 2 Gaarde ved Stocken og 1 Gaard i Sunge, alle i Verre Sogn, 1 Gaard i Selstrup By og 1 Gaard i Rafnstrup, begge i Selstrup Sogn, 1 Gaard i Vasbacke, 1 Gaard i Fauret og 1 Gaard i Hee, alle i Fieraas Sogn, og 1 Gaard i Agone By og Sogn i Favraas Herred, alle i Varberg Len, skal Erik Rosenkrantz besigte begge Parters Gods og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet for det tilbudte Gods. Sk. T. 5, 539.

23. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen af Frands Lykke til Ourgaard har begæret 2 Gaarde i Store Ryttinge By i Sneserød Sogn i Vordingborg Len og han endvidere til Kongen vil afstaa 2 Gaarde i Liungbye i Voldborg Herred i Roskilde Len, alle paa Sjælland, samt 1 Gaard i Hornbeck By og 2 Gaarde i Glendstrup Birk i Nørhald Herred, alle i Dronningborg Len i Jylland, til Mageskifte for 3 Gaarde, af hvilke 1 er en Selvejergaard, i Tørslef By og 4 Gaarde, af hvilke 1 er en Selvejergaard, og 1 Gadehus i Hollandsbiereg, alle i Rougsø Herred i Dronningborg Len i Jylland, skal Otte Marsvin med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 448.

— Miss. til Tage Thott Ottesen og Bispen [Dr. Mads Jensen]. Da Hr. Morten Pedersen, Sognepræst i Falsterbo og Skanør, har begæret til sit Underhold at faa Kiempinge Kirketiende, som Kirken hidtil har oppebaaret, skal de fordre de interesserede Parter for sig, undersøge Sagen og indsende Erklæring om, hvad der kan stedes i den Sag. Sk. T. 5, 540.

— Kgl. Konfirmation paa en af Borgemestre og Raad i Odense i Forening med Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand sammesteds, Fredag den 16. Marts 1632 i Odense oprettet Anordning om Underhold af de fattige i Odense. Denne Dag havde ovennævnte sammenkaldt Borgerne paa Raadhuset for at fastsætte noget vist til de fattiges Underholdning,

og her besluttede Henning Valkendorf, Gejstligheden og de 24 fornemste af Borgerskabet, som var befuldmægtiget paa de andre Borgeres Vegne, at der fremtidig aarlig (med det, som Gejstligheden giver dertil) skal gives 1200 Sletdlr. i 2 Terminer, Halvparten til Paaske og Halvparten til Mikkelsdag, til de fattiges Forstander, hvilke Penge Borgerne skal være pligtige at betale, eftersom enhver takseres til Formue og Lejlighed. Denne Anordning blev udfærdiget samme Dag og Stadens Segl sat nedenunder. F. R. 3, 522 b.

23. Dec. (Kbhvn.). Bevilling for Karen Letts i Odense til at indbyde flere til sin Datters Bryllup, end Forordningen fastsætter, og skænke Vin, dog uden Overflødighed. Udt. i F. R. 3, 523.

— Miss. til Claus Brockenhuus og Frederik Markdanner. Da det berettes, at Skiftet mellem Hans Oldeland til Trelle-
rup og hans Børn endnu ikke er tilendebragt, gives der Adres-
saterne Befaling til at stævne alle Parterne for sig til først-
kommende 20. Dag Jul¹, tilholde dem at genoptage Skiftet og
tilendebringe det uden videre Ophold eller Undskyldning, for at
de tidligere Befalinger derom² i alle Maader kan blive efterkom-
met. F. T. 4, 223 b.

— Miss. til Hans Oldeland. Da det berettes, at Skiftet
mellem ham og hans Børn endnu ikke er tilendebragt, skal
han rette sin Lejlighed efter at møde førstkommende 20. Dag
Jul for Kommissarierne, som har faaet Befaling til at møde paa
Skiftet, og genoptage Skiftet med sine Børn, for at det kan
blive bragt til Ende. F. T. 4, 224.

— Miss. til Palle Rodstøn, Jørgen Lykke m. fl.³ om
i Anledning af ovennævnte Skifte at møde personlig for
Hans Oldelands Børn, hvis Værger de er, førstkommende
20. Dag Jul for Kommissarierne. F. T. 4, 224.

— Kgl. Konfirmation paa et Fæstebrev for Hr.
Bernt Falenkamp, Sognepræst til Pedsted og Gaarsløf
Sogne, og hans Efterfølgere paa 21 Stkr. Kirkejord. J. R.
8, 390 b. K. (Tr.: Dsk. KL. III. 224 f.).

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Juli. ² 25. Juni 1632. ³ Henning
Valkendorf og Anders Bilde, jvfr. Miss. 25. Juni 1632.

23. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Lindenov. Da der er opstaaet Trætte om Gæsteri, som skal forholdes Aarhus Kapitel, skal han give Møde paa førstkommende Herredag med de Dokumenter, som han har angaaende Sagen, for at der kan afgøres deri, hvad der er Ret. J. T. 8, 447 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Lignende Miss. til Aarhus Kapitel om at give Møde paa førstkommende Herredag med de Dokumenter, som det har at fremlægge i ovennævnte Sag om Gæsteri. J. T. 8, 447 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Lauridts Lindenov og M. Morten Madtsen. Da Aarhus Kapitel har besværet sig over Borgerne med Hensyn til Stolestaderne i Aarhus Domkirke og over, at Gravene paa Kirkegaarden forhøjes, som de kan se af hoslagte Indlæg, skal de undersøge Sagen, bilægge Stridighederne mellem Kapitlet og Borgerne og ordne det saaledes, at det gaar ligeligt og ret til paa begge Sider, og at der forholdes dermed som paa andre Steder. J. T. 8, 447 b.

24. Dec. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Denne Jørgen Villomsen har berettet, at hans Hustrus Faders, Niels Pedersens, Gods er inventeret, beskrevet og forseglet af dem, og har begæret Kongens Befaling til dem om at lade ham faa en Genpart af, hvad Gods og Formue der endnu findes i Niels Pedersens Bo. De skal lade ham faa en saadan Genpart. Sj. T. 25, 110.

— Mageskifte mellem Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg, og Kronen paa Lunde Kapitels Vegne. Sk. R. 5, 67. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Fru Ellen Marsvin. Da Palle Rodsten til Lundsgaard har begæret 1 Gaard i Refvinge By og Sogn i Bjærg Herred i Dalum Klosters Len i Fyen til Mageskifte for 1 Gaard i Øsberg¹ By i Baag Herred i Fyen, skal hun med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard kan bortskiftes fra Lenet for den tilbudte Gaard. F. T. 4, 223.

— Miss. til Otte Skeel om at lade uvildige Mænd taksere

¹ Ørsbjærg, Kerte S., Baag H.

Møllerne i Aalborg Købstad og Kronens Møller i Lenet [Aalborghus], som skal være meget øde og forfaldne, og sætte dem til en lidelig Afgift, dog paa Betingelse af, at Møllerne selv opbygger og vedligeholder dem. J. T. 8, 449.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel om at lade hugge Ris og Træer til Aalborgs Befæstning i den lille Lund dér ved Byen, som næsten er forhugget af de kejserlige, og som tilmed ligger til Skade for Befæstningen. Endvidere skal han lade de Bønder, som overtager øde Gaarde paa Kronens Gods, faa Hjælp af Skovene til Genopbyggelse af Gaardene. Da det berettes, at der dér i Lenet [Aalborghus] endnu findes en Del Gaarde, som har staaet øde, siden den store Pest var dér i Landet for omtrent 20 eller 30 Aar siden, skal han befytte sig paa at faa disse Gaarde besat, og hvor en øde Gaard er lagt under en anden Gaard, skal han søge at faa hver af dem besat med en Bonde. J. T. 8, 449.

— Miss. til samme. Han har begæret Underretning om følgende Punkter: Først om han skal opsætte Kornhuset paa Aalborg Slot. Han skal snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det gamle Tømmer¹, som han har i Forraad, kan forslaa dertil, hvad nyt der behøves dertil, til hvilken Pris det kan faas og hvad Arbejdsløn og al anden Bekostning det kan komme til at staa i. Dernæst om nogle Jernstykker, som findes paa Aalborghus, hører til de Stykker, som Kongen har laant Købmændene i Aalborg. Der sendes ham et Register fra Tøjhuset paa de udlaante Stykker til Sammenligning med de Stykker, som er efterladt af de kejserlige. J. T. 8, 449 b.

28. Dec. (—). Mageskifte mellem Eiler Qvitzov til Lyckisholmb og Kronen. F. R. 3, 523. Orig. p. Perg. i Ejler Qvitzovs Priv. Ark. (Se Kr. Sk.).

29. Dec. (—). Bestalling for Jørgen Hansen som Skovrider i Kronborg og Frederiksborg Len i Stedet for Jep Hansen, som blev afsat. (Enslydende med Bestallingen for Jep Hansen af 28. April 1628). Udt. i Sj. R. 19, 62.

— Miss. til Frederik Reedtz. Da Kongen har bevilget, at

¹ Dette eller et lignende Ord er glemt i J. T.

Sifvort Gabrielsen, Befalingsmand i Vernøe Kloster, maa faa Beckeskouf Gaard og Gods til Købs, skal Frederik Reedtz skaffe sig at vide, hvor meget Beckeskouf Gaard tilforn er takseret til i Søkendeskitte, endvidere forfatte en Jordebog paa Bøndergodset, lade de tilliggende Skove taksere og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 25, 110.

29. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott Ottesen. Ane Falksdatter, Enke efter Ingeniør Pofvel Byser, har berettet, at hendes afdøde Husbonde for nogle Aar siden efter Kongens Befaling har forfærdiget noget Arbejde ved Ystad, men ikke har faaet Betaling derfor. Tage Thott skal undersøge, hvilket Arbejde Pofvel Byser har forfærdiget dér, hvad han har for tjent derfor, og indsende Erklæring derom til Kongen. Sk. T. 5, 540.

— Miss. til Ifver Krabbe og Erik Rosenkrantz. Da der med det første skal foretages Skifte efter afdøde Jomfru Edel Madsdatter til Skotterup, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede paa Skotterup ved Skiftet og taksere Gaardens Bygning og Avl, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sk. T. 5, 540 b.

— Miss. til Tage Thott Andersen. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Jomfru Edel Madsdatter til Skoterup, skal han rette sin Lejlighed efter at møde paa Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Gabriel Laxmand, medens Skiftet staar paa, og efter Skiftet overlevere Værgemaalet til hans Værge. Sk. T. 5, 541.

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen. Clemmen Søfrensen, Borgemester i Vejle, har berettet, at Gud har begavet ham med mange Sønner, og at han paa Grund af den store Skade, som han har lidt i den sidste Ufredstid, ikke uden Hjælp kan holde dem i Skole, som det sig bør og han gerne vilde. Han begærer derfor, at en af hans Sønner, ved Navn Clemmen Clemmensen, maa faa fri Kost i Odense Kloster blandt de andre Skolebørn. Kongen vil bevilge dette, saafremt der er Forhaabning om, at Barnet kan blive til noget. Dersom dette er

Tilfældet, skal Adressaten lade Clemmen Clemmensen faa fri Kost blandt de andre Skolebørn i Odense Kloster. F. T. 4, 224 b.

30. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Seefeld, Landsdommer i Sjælland, om at lade en Fange, som har begaaet et Drab, sende forvaret i Jern til Bremerholm. Udt. i Sj. T. 25, 110 b.

— Miss. til Frederik Urne. Da Kongen har forordnet denne Brevviser Jørgen Hansen til Skovrider i Kronborg og Frederiksborg Len i Jep Hansens Sted, skal Frederik Urne udvise ham et belejligt Sted midt i Lenene, hvor han kan have tilbørlig Inspektion med Kongens Vildtbane. Sj. T. 25, 110 b. K.¹

— Miss. til Claus Brockenhuus og Lauridts Skinkel. Da Friderick Ammerbach, Borger i Odense, har begæret et Stykke Jord af Kronens Mark under Klosteret dér, kaldet Kræmmermarken, som ligger næst op til hans Have, til Mageskifte for en ham tilhørende Have, kaldet Aalykken, som ligger mellem en anden Kronens Mark under Klosteret og Odense Bys Hede næst op til Kronens Ladegaard, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at besigte begge Jorder og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, at give Møde ved Besigtelsen, om hvilken de skal advare ham. F. T. 4, 225.

— Miss. til Henning Valkendorf om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 326. Orig. (meget medtaget) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Jørgen Kaas og Hans Kaas's andre Arvinger. Jomfruerne Mergrette og Anne von Ahlefeldt til Rygaard har berettet, at hans afdøde Fader Hans Kaas en Tid lang har været deres Værge, hvilket Værgemaal han paatog sig, efter at Hartvig Bilde til Damsboe havde haft det, og at Hartvig Bilde leverede nogle Regnskaber til afdøde Hans Kaas, samt at disse endnu ikke er klarerede af Hans Kaas's Arvinger. For at Jomfruerne kan komme til Ende dermed, skal Jørgen

¹ Tr.: Annal. f. nord. Oldk. 1855, S. 139.

Kaas og hans Medarvinger rette sig efter til førstkommende Fastelavn at overlevere¹ nævnte Værgemaal og Regnskaber, som Hartvig Bilde og deres Fader har forestaaet, til deres Værger Jahan Friis til Øridtsløf og Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Rugaard, for at disse deraf kan se, hvorledes der er forholdt med samme Værgemaal. F. T. 4, 226.

30. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hertvig Bilde. Han har for nogen Tid siden² været Værge for Jomfruerne Margrette og Anne von Ahlefeldt til Rygaard for det, som kunde tilfalde dem ved Arv efter deres Fader³ Niels Bild. Han har gjort Regnskab for deres afdøde Søster Vibicke von Ahlefeldts Part af samme Arv til afdøde Hans Kaas efter nævnte deres Søsters Død, hvorefter denne har forestaaet deres Værgemaal fra Aar 1627⁴, da Hertvig Bilde leverede det fra sig, og indtil indeværende Aar 1632, da han døde. Da man endnu ikke har faaet noget Regnskab af ham, paalægges det ham inden førstkommende Fastelavn at levere Hans Kaas's Arvinger Regnskaber, indløste Gældsbreve og andet, som han er pligtig at levere for nævnte Værgemaal, saa at det siden igen med mere kan fordres hos afdøde Hans Kaas's Arvinger og disse engang for alle kan komme til Ende dermed. J. T. 8, 450.

— Aab. Brev, hvorved Jomfruerne Maren, Else, Ane og Karen Harbou faar Bevilling til at være deres egne Værger, dog maa de ikke sælge noget af deres Gods uden deres Værges Samtykke. J. R. 8, 390 b. K.

¹ Dette eller et lignende Ord er glemt i F. T. ² Se Miss. 19. Juni 1627. ³ D. v. s. Morfader. Niels Bilds Datter Kirsten var g. m. Asmus v. Ahlefeldt og Moder til ovennævnte Jomfruer Ahlefeldt. ⁴ Jvfr. Miss. 19. Juni 1627.

Tillæg¹.

1630. 10. Febr. (Kbhvn.). Gældsbrief til Peder Basse til Sørup paa 7000 Rdlr. F.

15. Febr. (—). Gældsbrief til Hans Lindenov til Hundtslund paa 800 Rdlr. in specie, Beløbet at betale Hans Lindenov eller hans Arvinger 15. Febr. 1631 med 6 Dlr. Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. K. F.

— Gældsbrief til Knud Ulfeldt til Hverring paa et Diamantguldsmykke, som han har laant Kongen, i Penge udgørende 700 enkende Rdlr., Beløbet at betale til Knud Ulfeldt eller hans Arvinger til 15. Febr. 1631 med 6 Rdlr. Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. K. F.

8. Marts (—). Gældsbrief til Hr. Albret Skeel til Fusingøe paa 1000 enkende Rdlr. in specie for et Diamantguldsmykke, som han har laant Kongen, Beløbet at betale Hr. Albret Skeel eller hans Arvinger til 8. Marts 1631 med 6 Dlr. Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. K. F.

9. Marts (—). Gældsbrief til Jürgen Vind til Gundestrup, Rentemester, som Værge for Christian Uldrik Gyldenløve paa 3760 $\frac{1}{2}$ Rdlr. in specie 17 Sk., som han har laant Kongen af Christian Uldrik Gyldenløves Penge, med 6 Procent Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. F. D. Kanc. Uindf. Konc. t. Sj. aab. Br.

11. Marts (—). Gældsbrief til de Fattige i København paa 2808 Rdlr. F.

16. Marts (—). Gældsbrief til samme paa 500 Rdlr. F.

— Gældsbrief paa 515 enkende Dlr., som Kongen til Rigets

¹ Om Gengivelsen af de efterfølgende Breve henvises til Redegørelsen i Fortalen til Kancelliets Brevbøger 1627—29. For Aaret 1631 findes der ingen Gælds- eller Pantebreve.

Fornødenhed har ladet optage til Laans af de fattige, lem-læstede Skibsfolks Tavlepønge med 6 Dlr. Rente fra Paaske 1630 at regne. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. D. Kanc. Uindf. Konc. t. Sj. aab. Br.

30. Marts (Kbhvn.). Gældsbrev til de Fattige i Holms Sogn paa 200 Kurantdlr. F.

14. Juni (—). Gældsbrev til Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, paa 2063 Rdlr. 1 Mk., som han har laant Kongen den 18. Febr. 1629, og som var de rede Penge af Kirkerne i Falster, Beløbet at betale til Palle Rosenkrantz, eller hvem der har dette Brev, naar det paaeskes. Lensmanden paa Vordingborg skal betale 6 Procent Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. K.

24. Juli (—). Gældsbrev til Frederik Urne til Alslof, Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg Slotte, paa 1289 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 8 Sk. i adskillig gangbar Mønt, hver Daler beregnet til 6 slette Mark, som han har laant Kongen den 18. Aug. 1629, og som var de rede Penge i Kirkerne i Kronborg Len, Beløbet at betale til Frederik Urne eller hvem der har dette Brev den 18. Aug. 1630, med 6 Procent Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. K.

— Gældsbrev til samme paa 560 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 32 Sk., som han har laant Kongen den 30. Maj 1629, og som var de rede Penge i Kirkerne i Kronborg Len, Beløbet at betale til Frederik Urne eller hvem der har dette Brev, til 30. Maj 1630, med 6 Procent Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. K. F.

— Gældsbrev til samme paa 302 $\frac{1}{2}$ Rdlr., hver Daler beregnet til 6 slette Mark, som han har laant Kongen den 17. Dec. 1628, og som var de rede Penge af Kirkerne i Kronborg Len, Beløbet at betale til Frederik Urne eller hvem der har dette Brev, til 17. Dec. 1629, med 6 Procent Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. K.

30. Juli (—). Gældsbrev til Provstiet i Odense paa 7100 slette Dlr., Beløbet at betale til Provstiet, naar det paaeskes, med 6 Daler Rente, fra 29. Juli 1630 at regne¹. Op-

¹ Brevet er beskadiget; der mangler noget paa dette Sted.

sigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. K. F. F. R. 3, 448.

1. Aug. (Kbhvn.). Gælds brev til Anders Bilde til Dambsboe paa 1000 Rdlr. in specie for et Diamantsmykke, som han har laant Kongen, Beløbet at betale til Anders Bilde eller hans Arvinger, naar det paaæskes, med 6 Rdlr. Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. K. F.¹

— Gælds brev til Fru Birgitte Rosensparre, Corfits Rud til Sandholts Enke. (Udt. paa K. til foregaaende Brev).

5. Aug. (—). Gælds brev² til Fru Birgitte Rosensparre paa 100 Rdlr. F.

14. Dec. (Frederiksborg). Gælds brev til Ernst Normand til Selsøe, Befalingsmand paa Antvorskov Slot, paa 2224¹/₂ Dlr. 19 Sk. 3¹/₂ Pendinge, som han har laant Kongen af Hans Uldrik Gyldenløves Penge som dennes Værge, Beløbet at betale tilbage til Mortensdag 1631 med 6 Dlr. i aarlig Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. Sj. T. 24, 463. K.

30. Dec. (—). Gælds brev til Frederik Urne til Alsløf, Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg Slotte, paa 3880 Rdlr., som han den 2. Maj 1629 har laant Kongen og som var de rede Penge i Kirkerne i Frederiksborg og Abrahamstrup Len, Beløbet at betale Frederik Urne eller hvem der har dette Brev til 2. Maj 1630, med 6 Procent Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. K. F.

1632. 7. Jan. (Kbhvn.). Gælds brev til Palle Rosenkrantz til Krenkerup paa 1938¹/₂ Rdlr. F.

— Gælds brev til Fru Mette Grubbe, Aksel Rosenkrantz's Enke, paa 1470 Rdlr. F.

10. Jan. (—). Gælds brev til Hospitalet i Christianstad paa 4260 Rdlr. F.

23. Jan. (—). Gælds brev til Frederik Parsberg til Harrested paa 5000 Speciedlr., med 6 Procent Rente fra samme Dag at regne, at betale tilbage førstkomende Paaske paa hans

¹ Indført 2 Gange i F., den ene Gang med Datum: 5. Aug. ² Dette Brev er maaske det samme som det umiddelbart forud opførte af 1. Aug.

Gaard Vognserup eller andetsteds i Danmark, hvor han begærer. Sj. R. 19, 3 b¹.

23. Jan. (Kbhvn.). Lignende Gælds brev til Frederik Parsberg paa 5000 Speciedlr., at erlægge med Rente 8 Dage før førstkommende St. Hans. Udt. i Sj. R. 19, 3 b.

— Lignende Gælds brev til samme paa 5000 Speciedlr., at erlægge til førstkommende Jul. Udt. i Sj. R. 19, 3 b.

— Lignende Gælds brev til samme paa 10,800 Speciedlr., at erlægge til førstkommende Mikkelsdag. Udt. i Sj. R. 19, 3 b.

— Gælds brev til Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, paa 296¹/₂ Rdlr. 16 Sk., hver Daler beregnet til 96 Sk., som han den 1. Maj 1628 har laant Kongen, og som var de rede Penge i Kirkerne i Helsingborg Len, Beløbet at betale til Christoffer Ulfeldt eller hvem der har dette Brev, til 1. Maj 1629 med 6 Procent Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. — Vedlagt følgende Fortegnelse over Kirkerne og de af hver ydede Laan: i Luggude Herred: Jonstrup, Baarstad og Fierrestad Kirker hver 30 Sletdlr.; i Sønder Herred: Høye Kirke 100 Sletdlr., Quinge Kirke 15 Dlr., Sønderløf og Strøbelstrup Kirker hver 10 Dlr.; i Nørre Herred: Oksie Kirke 10 Dlr., Ørkeliung Kirke 60 Dlr.; i Bierre Herred: Barkagers Kirke 20 Dlr., Tourekov Kirke 80 Dlr., Engilholms Kirke 10 Dlr., Førsløf Kirke 40 Dlr. K.

— Gælds brev til Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus, paa 1896¹/₂ Kurantdlr. 26¹/₂ Sk. ¹/₂ Alb., som Kongen har laant af ham St. Hans Dag 1628, og som var de rede Penge af Kirkerne i Antvorskov Len, Beløbet at betale til den, som har dette Brev, til St. Hansdag 1629 med 6 Procent Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. — Vedlagt følgende 13. April 1631 daterede Fortegnelse over Kirkerne i Antvorskov og Sæbygaards Len og de af hver ydede Laan: i Antvorskov Birk: Faarderup Kirke 100 Kurantdlr., Lundforlund Kirke 167 Kurantdlr., Hafrebiørg Kirke 220 Kurantdlr., Gimblinge Kirke 305 Kurantdlr., Sønderup Kirke 102 Kurantdlr. 26¹/₂ Sk. ¹/₂ Alb., Kirkerup Kirke 20 Kurantdlr.,

¹ Udenfor er skrevet: Dette Brev blev kasseret i Raadstuen efter Hr. Hofmesters Befaling den 13. Maj 1632.

Tierrebye Kirke 100 Kurantdlr., Sorterup Kirke 6 Kurantdlr., Nordrup Kirke 50 Kurantdlr., Gudum Kirke 100 Kurantdlr., Vemmerløf Kirke 31 $\frac{1}{2}$ Kurantdlr.; i Flakkebjerg Herred: Ørsløf Sogns Kirke 25 Kurantdlr., Vallendtsved Kirke 112 Kurantdlr., Flakkebjerg Kirke 90 Kurantdlr.; i Løve Herred: Helsing Kirke 50 Kurantdlr., Finderup Kirke 217 Kurantdlr. 16 Sk., Gierdtsløf Kirke 176 $\frac{1}{2}$ Kurantdlr. 24 Sk., Drøsilbjerg Kirke 24 Kurantdlr. K. F.

26. Jan. (Kbhvn.). Gældsbrev til Frants Rantzau til Rantzausholm paa 6039 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 8 Sk. 3 Pend. F.

13. Febr. (—). Gældsbrev til de Fattiges¹ Forstandere i København paa 4240 Rdlr. in specie af de Fattiges Penge, Beløbet at betale til Forstanderne, naar det paaeskes, med 6 Rdlr. i Rente fra 15. Juni 1630 at regne. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. K. F.

22. Maj (Frederiksborg). Gældsbrev til Rentemester Jørgen Vind til Gundestrup paa 2330 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 1 Ort 4 Sk., som han paa Christian Uldrik Gyldenløve til Rolstrups Vegne har laant Kongen, med 6 Procent Rente fra 27. Marts 1632 at regne. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. Sj. R. 19, 20 b.

24. Juni (Kbhvn.). Gældsbrev til Frederik Parsberg til Vogenserup paa 5000 Speciedlr. Hovedstol med en Rente af 6 Procent, Beløbet at betale til Frederik Parsberg eller hans Arvinger til St. Hansdag 1633. Sj. R. 19, 47.

27. Juni (—). Gældsbrev til det kongelige adelige Akademi i Sorø paa 6000 Rdlr. in specie, som Jost Høg til Giersløf, Hofmester for nævnte Akademi og Befalingsmand i Dalum Kloster, paa Akademiets Vegne har laant Kongen, Pengene at betale Jost Høg, eller hvem der har dette Brev, med 6 Procent Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. D. Kanc. Uindf. Konc. t. Sj. aab. Br. F.

¹ Der har i Teksten staaet: Vartov, de Fattiges, Hospitals, men alle disse Ord er atter slettede. I en vedliggende Ordre fra Frants Rantzau beordres det, at der skal udfærdiges en Obligation til de Fattiges Forstander, Pengene havde været udlaant til Johan Bram, som havde indbetalt dem i Rentekammeret den 15. Juni 1630.

21. Nov. (Kbhvn.). Gælds-brev til Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg, paa Kongens Børns Vegne paa 14,000 Rigsdlr. in specie med 6 Procent Rente i fire Aar, fra Nyaarsdag 1629 til Nyaarsdag 1633, ialt 3360 Rigsdlr. in specie eller tilsammen 17,360 Rdlr. in specie, Beløbet at betale til Nyaarsdag 1634 eller naar det paaæskes med 6 Procent Rente til Otte Marsvin. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. J. R. 8, 387 b. K.

12. Dec. (—). Gælds-brev til Laurids Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, paa 6000 Rdlr. in specie, at betale til Laurids Ebbesen eller hans Arvinger af Rentekammeret til Luciae Dag [13. Dec.] 1633 i Aarhus med et Aars Rente, nemlig 6 Procent. J. R. 8, 389 b. K.

13. Dec. (—). Pantebrev til Fru Anne Skovgaard, Holger Ulfstand til Heckebergs Enke, for 655¹/₂ Rdlr. in specie 1 Ort 22 Sk. danske¹ paa 1 Gaard i Solbjerg By og Sogn, 2 Gaarde i Nørre Aaby i Sønder Aaby Sogn, 1 Gaard i Espe By og Sogn, alle i Vemmenhøgs Herred, 1 Gaard og 1 Fæste i Ettrup i Giødeløf Sogn i Torne Herred, 1 Gaard i Skreblinge By og Sogn i Onse Herred, 1 Tofjerdingsgaard i Herslef By og Sogn og 2 Gaarde i Asmundrup By og Sogn, alle i Rønneberg Herred, alle i Skaane, i Stedet for de 10 Gaarde, som hun fik Pantebrev paa den 11. Jan. 1628 og som hun har faaet i Mageslæg² af Kongen. Hun skal holde Godset ved Hævd og Magt og Bønderne ved Lov og Ret og maa ikke forurette dem imod Loven eller med ny Indfæstning eller andet usædvanligt Paalæg. Skovene og Jagten er ikke indbefattet. Hun skal lade Bønderne faa nødtørfigt Brændsel og Bygningstømmer, som skal udvises af Lensmanden, og frit Gærdsel paa deres Gaards Grund. Opsigelse fra begge Sider et halvt Aar før Mortensdag. K. F.

¹ F. har kun 655¹/₂ Rdlr. ² Ved Mageskifte 29. Nov. 1632 fik Fru Anne Skovgaard de til hende 11. Jan. 1628 pantsatte Gaarde og afstod derfor ovennævnte Gaarde, som Kongen nu pantsatte til hende.

Rettelser og Trykfejl.

- S. 24 L. 14 f. n.: Kronens Bol, læs: Kronens Bol Boende.
- S. 111 L. 12 f. n.: Orlogsskibene og, læs: Orlogsskibene Lindormen og.
- S. 144 L. 3 f. n.: Niels Graa, Fejlskrift i Tb. for: Niels Grøn.
- S. 145 L. 5 f. n.: Oluf Rosenkrantz, læs: Oluf Rosensparre.
- S. 169 L. 7—8: Thomas Ladefoged, læs: Jens Ladefoged.
- S. 193 L. 12—13 f. n.: Betegnelsen af Morten Pax som Lensmand paa Holbæk Slot maa være en Fejlskrift i J. T. Det var hans Broder Mogens Pax til Torup, der var Lensmand dér.
- S. 196 L. 5: Fru, læs: for.
- S. 223 L. 12: Rødding, Ulfborg S., Ulfborg H., er en Fejlskrift i J. T. for: Rødding, Vildbjærg S., Hammerum H.; ligeledes S. 383 L. 13 f. n.
- S. 233 L. 15: Brødtkier, læs: Baadweer (?). Læsningen er meget usikker. Maaske menes: Vær S., Vor H., men hvad den første Stavelse betyder, kan ikke ses.
- S. 283 L. 8 f. n.: Korsør skulde betale for 7 og flyttes derfor op efter Hedinge.
- S. 307 L. 12: Rubbert, læs: Lubbert.
- S. 340 L. 13: Rendsborg, Fejlskrift i J. T. for: Flensborg.
- S. 357 L. 7 f. n.: Vramb, læs: Ørum.
- S. 358 Note 2 L. 2 f. n.: Hans Jensen Munk og Peder Jensen Munk, læs: Hans Pedersen Munk og Jens Pedersen Munk.
- S. 422 Note 3: Karen Bølle, læs: Maren Bølle.
- S. 426 L. 11 f. n.: Christoffer Stensen er sikkert en Fejlskrift i Sm. T. for: Erik Stensen.
- S. 532 Note 5: Færø, læs: Fårø.
- S. 571 L. 14: Tønne Friis, læs: Tønne Juul.
- S. 573 L. 18 ff. Brevet fra Prins Christian (V) er nu flyttet til: D. Kanc. Indlæg til Reg. og Tegn. samt henl. Sager.

- S. 577 L. 14: Sten Becks, læs: Sten Brahes.
S. 577 L. 4 f. n.: Hylleborg Kruse er en Fejlskrift i Sj. T. for: Hylleborg Krafse.
S. 577 L. 2 f. n.: Øllegaard Pors, læs: Øllegaard Pentz.
S. 578 L. 2: Otte Kruse, Fejlskrift for: Otte Krafse.
S. 723 Note 1: Ordene: Overleveringsbrevet . . . glemmt, udgaar; jvfr. S. 725 L. 3.
S. 737 L. 7: Efter Ordet: Nørrejylland, indsættes: som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Birgitte Brockenhuus, Enke efter Jacob Ulfeldt til Urop.,
S. 796 Note 2: Svegin, læs: Sverin.
S. 803 L. 2 f. n. og L. 5 f. n.: Kundbyegaard, sikkert Fejlskrift i Sj. R. for: Lundbyegaard.
S. 848 Note 2: († 1620), læs: († 1626).
S. 920 L. 3 f. n.: Heselund, sikkert en Fejlskrift i J. T. for: Heselmed.
S. 954 L. 15 f. n.: Helsingør er en Fejlskrift i Sj. T. for: Helsingborg.
-

Navneregister.¹⁾

H. ∴ Herred, S. ∴ Sogn. Dat. ∴ at Stedet forekommer som Dateringssted for Kongebreve paa de anførte Steder. — Parenthes om Tallet betyder, at vedkommende Person eller Sted omtales paa Siden, uden at selve Navnet nævnes.

- Aabjærg, Hind H., 222.
- Aaby, N.-, Vemmenhøgs H., 288, 412, 903, 927, 934, 968.
- , Sdr.-, Vemmenhøgs H., 934, 968.
- , N.-, Vends H., 287, 328.
- Aabølling, Malt H., 232.
- Aagaard, Lavrids Jensen († 1628), Præst til Viborg Graabrødre Kirke, 9.
- Aage Olufsen se Gere. — Pedersen (i Svogerslev?) 803.
- Aagerup, N. Asbo H., 927.
- , Gærs H., 841, 903.
- Aarhus, Villands H., 794.
- Aaker (Arnekirke), Bornholm, 869.
- Aakær Slot og Len 514, 606, 808, 815, 933.
- Aalborg (Alborg), Hans Hansen, Student, 573. — Lavrids Nielsen, Præst ved Viborg Graabrødre Kirke, 389. — Niels Mikkelsen, Mag., Holmens Præst, 16, 114, 408.
- Aalborg 71, 226, 284, 647, 741, 744 f., 778, 781, 833, 871, 906, 915, 959.
- Borgemester se Hans Sørensen, Lavrids Hansen. — Raadmand se Jens Andersen Hals. — Tolder se Hans Sørensen. — Borgere 10, 12 f., 54 f., 101, 159, 183, 202, 253, 376, 392, 431 f., 569, 824, 835, 871, 904, 915, 959. — Apotek 734. — Apoteker se Johannes Hoberus. — Bispegaard 183, 643, 859. — Domkirke 403. — Hospital 191, 202. — Kapitel 287. — Kirker 183. — Budolfi Kirke 25, 253. — Vor Frue Kirke 25. — Fjord 278, 392.
- Aalborg (Vendelbo) Stift 4, 17, 35, 78, 207, 228 f., 277, 299, 323, 364 f., 403, 526 f., (581), 588, 602, 610, 803, 810, 817, 844, 910. — Biskop se Kristen Hansen.
- Aalborghus Slot og Len 10,13, 59, 79, 88, 94, 116, 122, 183, 254, 290, 306, 340, 356, 371, 456, 459, 461, 498, 624, 679, 694, 745, 766, 778, 811, 935 f., 959; nævnes 3, 32, 344, 444, 502, 555, 835, 915. — Ridefoged se Hans Jensen. — Skriver se Mogens Simonsen.
- Aalbækgaard, Rødding H., 792.
- Aalegaard, Skræm S., Ø. Han H., 405.
- Aalholm Slot og Len 236, 281, 363,

¹⁾ Ved Personer eller Steder, som forekommer tit, anføres først de Steder, der er af særlig Betydning, derefter de Steder, hvor paagældende Person eller Sted kun nævnes. — Kun hvor man ved Personer med samme Navn har ment at have fuld Sikkerhed for deres Identitet, er de ført sammen i Registret. — Ved de mindre kendte Herregaardes Navne er anført alle de Steder, hvor de forekommer; derimod er der som Regel ikke henviset til de Steder, hvor en Person skrives til en almindelig kendt Gaard, til hvilken han plejer at skrives.

- 402, 637, 642, 649, 744, 849, 893, 895.
- Aalsø, Sønder H. Dyrs, 924.
- Aalum, Sønderlyng H., 446.
- Aalykken v. Odense 780, 961.
- Aarbjærg, Torsted S., Hind H., 223, 383.
- Aarby, Arts H., 781.
- Aareslev, Noseby S., Villands H., 198, 383.
- Aarhus 199, 284, 647, 836, 930. — Borgmester og Tolder se Søren Jensen Frost. — Borgere 24, 72, 82, 87, 94 f., 393, 420, 442, 480, 483, 766, 790, 833, 946, 953, 958. — Apotek 190. — Apoteker se Folmer Thomsen. — Bispegaard 94, 297, 368. — Kannikegade 190. — Hospital 87, 191, 748. — Hospitalsforstander se Jens Kristensen. — Domkirke 190, 403, 415, 466, 958. — Kapitel 24, 87, 117 f., 184, 186, 189 f., 226, 262, 275, 383 f., 440 f., 443, 466, 514, 521, 548, 601, 666, 675, 766, 946, 958. — Hørning Præbende 629. — St. Margrete Vikarie 443. — Klædegøroeri 953. — Mølle 353, 419. — Kannike Møllebro 419. — Valkemølle 946. — Skole 20, 24, 87. — Stiftelse til Skolebørns Underholdning 296 f., 368.
- Aarhus Stift 4, 17, 39, 78, 87 f., 94, 206, 228 f., 277, 323, 364 f., 403 f., 477, 526 f., 581, 588, 602, 611, 803, 844, 909. — Biskop se Morten Madsen.
- Aarhusgaard og Len (Havreballegaard) 24, 59, 79, 86, 88, 94, 290, 336, 340, 342, 432, 537, 754, 807.
- Aarløse, Ringsted H., 902.
- Aarre (Ore), Skads H., 117, 537.
- Aarslev, Slagelse H., 794.
- Aarslev (Aaslev, Aslev), Vindinge H., 518, 679, 733.
- Aarup se Orup.
- Aas, Favraas H., 774.
- , Vor H., 514.
- Aaside, Baarse H., 250, 935.
- Aasted, Harre H., 728.
- Aastrup, N. Vram S., S. Asbo H., 524.
- Aastrup (Asterup), S. Asbo H., 380.
- , Gørding H., 613, 710.
- , Ø. Lisbjærg H., 118.
- , Tyrsting H., 735.
- , Gaard og Len 128, 307 f., 456, 565, 694, 745.
- Aasum, Aasum H., 738.
- Aaverup (Anerup), N. Vram S., S. Asbo H., 380, 524.
- Abel, Karsten Steffens, i Kiel, 255.
- Knudsdatter, Enke efter Sognepræst Jørgen Sture i Hygum, 144.
- Thomesdatter, Jørgen Lavridsens, 896.
- Abelgaard, Bjærg H., (Skaane(?)), 699.
- Abelone Jakobsdatter, Lavrids Grengersens, i Odense, 541.
- Abild, Aarstad H., 615.
- Abildbjærg, Gærs H., 841.
- Abildgaard, Jfr. Dorte 420 ff. — Egert († 1622) 420; jvfr. Mette Juel. — Jørgen († 1608) 208 f.; jvfr. Dorte Magnussen Povlsdatter. — Kirsten, Palle Rosenkrantz's 420. — Mandrup 420 f., 577.
- Abildhede, Skads H., 613, 709.
- Abrahamstrup Slot og Len 86, 110, 226, 333, 362, 965.
- Adams, Villum, Lakaj, Falkefænger, 562.
- Adolf Frederik, Hertug af Meklenborg, 390.
- Adrian, Godtfred, i Landskrone 481.
- Adsbøl, N. Horne H., 441, 792, 872.
- Agate Jensdatter i Hollænderbyen p. Amager 122.
- Agdrup, Børglum H., 679.

- Agedrup, Bjærge H., Fyen, 624.
 Agerbæk, Skads H., 326, 447, 613, 625, 710.
 Agerkrog, Ø. Horne H., 212.
 Agersbæk (Aursbæk), Hind H., 776.
 Agersbøl, Nørvang H., 212.
 Agersnap, Ø. Horne H., 404, 623.
 Agerup, Laxmands-, Torne H., 61.
 Aggergaard, Refs H., 389.
 Aggershus Slot og Len 354, 741, 844 f.
 Agome, Favraas H., 956.
 Agri, Mols H., 871, 894.
 Agtrup, Tyrstrup H., 918.
 Ahlefeldt, Jfr. Anne 188, 748, 790, 961 f. — Anne, Diderik Ahlefeldts, 883. — Asmus († 1617) 188, 722, 790, 962; jvfr. Kirsten Bild. — Bendix 390, 848. — Diderik, Amtmand i Svavested Amt 85, 148, 245, 416, 883; jvfr. Anne Ahlefeldt. — Jørgen, Lensmand p. Haderslevhus, 128; nævnes 47, 133, 144, 224, 238, 358, 810, 890. — Kaj, Lensmand p. Flensborghus, 112, 148, 225, 273, 340, 691, 799; nævnes 358, 602, 651, 837, 882, 944, 951. — Jfr. Margrete 188, 748, 790, 961 f. — Vibeke, Hans Kaas's, 188, 962.
 Akeleje, Ejler Gabrielsen, Kaptejn, 133, 141, 144, 182 ff., 599. — Helrad Gabrielsdatter 869. — Jakob Gabrielsen 15, 105, 565, 869. — Knud Gabrielsen, Landsdommer i Halland, 46 f., 52, 578, 922, 952; nævnes 17, 26 f., 43, 323, 339, 589, 611, 669, 711, 774, 909. — Korfits Gabrielsen 689. — Kristen Knudsen 703, 707. — Magdalene Gabrielsdatter, Frederik Paslicks, 105, 360. — Sivert Gabrielsen, Lensmand i Vernø Kloster, 960; jvfr. Else Galde. — Torben Gabrielsen, fhv. Landsdommer i Fyen, 46, 65, 278, 384, 498, 796, 812 f.; nævnes 156, 165, 499, 533, 869.
 Alanus, Hans Jensen, Professor († 1631), 705; jvfr. Gørrild Kristensdatter.
 Albrecht, Klavs, Møntsvend, 363.
 Albrekt (Albrecht, Albret, Albert) Damianussen p. Kornerupgaard 720. — Nielsen i Darup 337.
 Albu en se Nakskov.
 Albæk, Horns H., 765.
 —, Støvring H., 263.
 Aldum, N., Hatting H., 666.
 Algistrup, Skippinge H., 45.
 Allefos, Tølle S., Fjære H., 288, 384, 565.
 Allegaard, Krops S., Luggude H., 664.
 Allelev, Sønder H. Dyrs, 548.
 Allerum, Luggude H., 304.
 Allerup, Aasum H., 950.
 —, Onse H., 903 f., 950.
 —, Ø., Villands H., 198, 383.
 Allesø, Lunde H., 763, 791.
 Almind, Brusk H., 719.
 Almstok, Tørrild H., 239.
 Alrø, Hads H., 19, 39, 795, 800.
 Als 209, 560.
 Alslev, Fakse H., 416.
 —, N., Falster, 597.
 Alsted, Alsted H., 235, 321, 789.
 —, Nørvang H., 711.
 Alstrup, Hjerm H., 898.
 Alume, Holbo H., 368.
 Amager 122, 336, 382.
 Ammerbach, Frederik, Raadmand i Odense, 236, 779 f., 961.
 Amsterdam 109, 243, 263, 510, 640.
 Anders Bonde i Nymark 411. — Oversmed p. Bremerholm, se Bintsvinger. — Aagesen, Salpetersyder i Koldinghus Len, 122. — Andersen af Fæø 261. — Andresen (i Ringsted?) 864. — Bentsen

i Halmstad 299. — Bertelsen i Aarhus 82, 790. — Eriksen, Præst i Stillinge, 531. — Hansen, Kaptejn p. Bornholm, 446, 851. — Hansen, Præst i Ø- og V.-Hassing, 74. — Hansen i Lyngerup 530. — Hemmingsen i Herslev 552. — Ibsen, Præst v. Randers Hospital, 177, 898. — Jensen, Mag., Præst t. St. Peders Kirke i Slagelse, 773. — Jensen, Kapellan i Ørum, 326. — Jensen i Birkende 659. — Jensen, i Sorø Skole, 432. — Jensen i Tønning 735. — Jespersen i Gangsted 691. — Jespersen i København (?) se Maren. — Jespersen i Nykøbing F. 127. — Jonsen i Gelballe 102. — Jørgensen i Skovgaard 411. — Jørgensen i Tommerup 529. — Klavsens i Slangstrup 111, 685 f. — Kristensen, Borgemester i Landskrone, 812. — Lavridsen, Byfoged p. Skaagen, 99, 189. — Lavridsen i Birkende 659. — Lavridsen i Vedby Sønder 901. — Lavridsen i Veddelev 386. — Madsen, Tolder i Kalundborg, 610, 698. — Martensen, i Sorø Skole, 789. — Mikkelsen, Biskop, se Kolding. — Mikkelsen i København 42. — Mikkelsen, i Sorø Skole, 372. — Mortensen i Skaarup 520. — Nielsen, Præst i Simmerbølle, 731. — Nielsen, Salpetersyder i Aarhusgaard og Skanderborg Len, 85. — Nielsen i Hevring 906. — Nielsen i Hulby 804. — Nielsen i Korup 830. — Nielsen i Lunde 263. — Nielsen i Myrholt 923. — Nielsen p. Overgaard 906. — Nielsen i Rønne-mose 411. — Nikkelsen, Borgemester og Hospitalsforstander i Kristianstad, 497, 952. — Olsen i København (tidligere i Helsingør) 378.

— Olufsen, Raadmand i København, 870. — Olufsen i Lerbæksholt 773. — Olufsen i Nybølle 830; jfr. Ane Nielsdatter. — Pedersen, Præst i Gerlev, 24. — Pedersen i Borum 419. — Pedersen i Evertofte 530. — Pedersen i Nymark 411. — Povlsen (Rømningsmand) 922; jvfr. Karen Andersdatter. — Rasmussen i Nakskov 391. — Rolandsen i Viborg 39. — Segersen 252. — Sørensen af Sejerby 515. — Thomsen i Bigum Mølle 905. — Tulesen i Holbæk 192. — Tybo i Lyngerup 530.

Anerup se Aaverup.

Angel 75.

Angeler, Andreas, russisk Udsending, Translator, 394, 406.

Anger, Agatius, Sergent, 62.

Anholt. — Fyr 369 ff., 677.

Anker Pedersen se Sture.

Anna, Christian IV's Dronning, 640.

—, Dronning af England, f. Prinsesse af Danmark († 1619), 739.

Anne (Anna, Ane) Henrik Meyers af Bremen 147. — Højers i Fogderup 603, 605. — Peder Tygesens 410. — Falksdatter, Povl Bysers, 960. — Gertsen af Helsingør 645. — Hansdatter i Nyborg 932. — Hansdatter se Baden. — Jensdatter, Peder Svenskes, Enke efter Peder Kristensen, i Hindsel, 890 f. — Jensdatter (i Helsingør) 207. — Keldsdatter i Roskilde 485; jvfr. Jakob Pallesen. — Klemensdatter af Lundtofte 646; jvfr. Oluf Sørensen. — Kristensdatter, Povl Olufsens, 870. — Lavridsdatter i Aalborghus Len 771. — Løddingsdatter, Didrik Hansen Baggers i Trondhjem, 186. — Nielsdatter i Nybølle 830; jvfr. Anders Olufsen. — Nielsdatter i Trønnerup 707. —

- Olufsdatter p. Amager(?) 336. — Pedersdatter 191. — Rasmusdatter, Bertel Jensens, i Tulstrup, 476. — Salomonsdatter, Bent Jensens, 598. — Sørensdatte i Varberg Len 181 f. — Vognsdatter se Vognsen.
- Ankelbo, Grene S., Slavs H., 893.
- Anneke (Anne) Kortsdatter, g. m. 1. Morits Printz, 2. Frans Herkules, 827. — Jeremias Hansens Enke, i Kolding, 755.
- Anrep, Johan, Kaptejn, 79. — Reinhold 79.
- Ansager, Ø. Horne H., 404, 815, 885, 893 f.
- Anst, Anst H., 729, 755. — Herred 629.
- Antonius Ottesen i Kolding 478.
- Antvorskov Birk 901, 966.
- Slot og Len 45, 53, 78, 105 ff., 164, 200, 206, 249 f., 306, 331, 333, 363, 366, 376, 393, 413, 445, 457, 467 f., 485, 505, 515, 583, 594, 624, 664, 669, 725, 916, 930, 948, 966; nævnes 6, 130, 451, 914. — Berider se Hans Berider. — Skovrider se Oluf Byncke, Peder Pedersen. — Slotsskriver se Hans Møller. — D a t. 569, 713 f.
- Arboe, Peder Mikkelsen, Præst i Gamborg, 508.
- Arden, Hindsted H., 834. — St. 569.
- Arendal, Fjære H., 288, 384, 565.
- Arenfeldt, Aksel, Rentemester, Lensmand over Giske Len, 1, 50, 206, 338, 578, 590 f., 621 f., 646, 729, 759, 761 f., 826, 864 f., 946; nævnes 6, 29, 41, 190, 402, 464 ff., 510, 724, 769, 829, 858, 926, 938. — Jfr. Elline 932. — Jfr. Helvig 932. — Jfr. Ide 567 f., 874, 932. — Jørgen 39, 567 f., 576, 644 f. — Lisbet († 1632), Lavrids Ebbesen Udsens, 796, 874, 933. — Mogens 577. — Niels Hansen 576, 639 f., 718, 727. — Niels Henriksen († 1628) 202. — Jfr. Rigborg 932.
- Arent Hermansen, Kaptejn, 434.
- Areslev, Ø.-Gyngø H., 689, 746, 950. — se Aareslev.
- Arild Nielsen, Kapellan i Korsør, 860.
- Arilds Rende, Glamsbjerg S., Baag H., 594.
- Arløse, Tønnersø H., 10, 43, 203.
- Arløsegaard, Tønnersø H., 43.
- Armenianske Sluser se Frederikstad.
- Arne Oddsson, Lagmand for Sønden og Østen paa Island, 712.
- Arnekirke se Aaker.
- Arnhem, Holland, 857.
- Arnisæus, Henning, Dr., Hofmedikus, 178, 480, 495.
- Arnsborg p. Øsel 943.
- Arnæs Syssel p. Island 562, 712.
- Arpø, Medelstad H., 438.
- Arrebo, Anders, Biskop, 16.
- Arreskov 182.
- Arrild, Hvidding H., 144.
- Arts Herred 393.
- Arvad, Nørvang H., 709, 796.
- Arvadgaard, Nørvang H., 898.
- Asbo, Nørre-, Herred, 921 f.
- Aschersleben, Anders 577. — Jfr. Birgitte 714 f. — Jørgen († 1625), se Maren Brockenhuus. — Morits 156, 250, 577, 714 f., 880.
- Asige, Aarstad H., 615.
- Ask, Onse H., 903 f., 950.
- Asmild, Nørlyng H., 25, 59. — Kloster og Len 917.
- Asmund Tygesen, Præst i Løvestad, 817.
- Asmundrup, Rønnebjerg H., 38, 500, 934, 968.
- Asp, Hjerm H., 548.
- Aspø, Medelstad H., 438.
- Assens 8, 48, 132, 182, 283 f., 647, 797, 892, 909. — Borgemester se

- Jens Mand. — Tolder se Bonde Jakobsen, Hans Uttermark. — Toldskriver se Karsten Kortsen. — Borgere 170, 185, 344, 351, 382, 615 f., 732, 738, 765, 777, 797.
- Assens Provsti 139, 749.
- , Bjerge H., Jylland, 729, 837.
- Asser Svendsen i Dagerup 510 f., 867.
- Asserbo, Strø H., 740.
- Assertorp, Bare H., 869.
- Asterup se Aastrup.
- Astrup, Ning H., 514.
- Atterup (Otterød?), Froste H., 547.
- , Merløse H., 36, 121, 425.
- , Vindinge H., 415.
- Attrup, Ø. Han H., 124.
- Augdesiden, Norge, 769.
- Augerum, Østre H., Blekinge, 438.
- Augusta, Hertuginde af Slesvig og Holsten, Christian IV's Søster, 739; jvfr. Johan Adolf af Holsten-Gottorp.
- Aurilesius, Niels Pedersen, Dr., Professor i Orientalisk, 955.
- Aursbæk se Agersbæk.
- Avlsby Mølle, Vejlbj H., Vends H., 813.
- Avning, Sønderhald H., 548.
- Avnsbjærg Gaard, Lysgaard H., 391.
- Baad**, Birgitte († 1630), Peder Galts, 159, 813.
- Baadweer se Vær.
- Baag Herred 132.
- Baahus Slot og Len 647, 713, 723 ff., 939; nævnes 426, 769.
- Baarse, Baarse H., 250, 935.
- Baarslev, Luggude H., 664.
- Baastad, Bjerge H., Skaane, 426, 784, 966.
- Baden, Anne Hansdatter, Eustachius von Thümens, 229 f., 549, 578, 816.
- Bodil Akselsdatter, g. m. 1. Aage Olufsen Gere, 2. Bjørn Maa-neskjold, 68 f., 626. — Emerentze, Klavs Brockenhuus's, 155 f., 752. — Margrete Hansdatter, Sten Madsen Laxmands, 816.
- Badstrup, Arts H., 781.
- Bager (Bagger), Anders, Vintapper i Køge, 436. — Herman, 1630 Visitør i Helsingør, 224, 265 f., 424. — Karen Nielsdatter, Johan Borkersens, i Odense 243, 491, 645. — Klavs, i Køge, 72. — Kristen, Visitør i Helsingør, 424. — Kristian, Løjtnant, 72 f.
- Bagge, Hans, i Hulby, 804.
- Bagsværd, Sokkelund H., 771.
- Bajlungaard, Harre H., 810.
- Bakholt (Barkholt), Morup S., Favraas H., 497, 955.
- Bakke Kloster og Len 80.
- Bakkendrup, Løve H., 816.
- Balan(?), Skaane, 23.
- Baldringe, Herrestad H., 38.
- Baldringetorp, Herrestad H., 38.
- Balfour, David, Kongens Skibsbygmester, 424 f., 448, 695.
- Balle, Morten Knudsen, p. Dybvadgaard, 31, 141, 144.
- , Hads H., 31.
- , Sønder H. Dyrs, 514.
- , Tørrild H., 182, 455.
- Ballegaard, Sire S., Hjerm H., 709, 797.
- Ballerup, Smørum H., 877, 937.
- Balling, Rødding H., 792.
- Balsby, Villands H., 700.
- Balslev, Vends H., 508.
- Balthasar (Baltser) Lavridsen i Trønninge 924.
- Bandsby, Hind H., 538.
- Bang, Anders, i Assens, 732. — Hans, Borgemester i Bogense, 430, 824. — Hans, Borgemester i Middelfart, 23; jvfr. Karen. — Hans, Præst i Besser, († 1620), 896; jvfr. Margrete Bartholin. — Jens, Bor-

- gemester i Aalborg, 835. — Jørgen, i Assens, 732. — Klavs, se Margrete Rikardsdatter. — Rasmus, i Assens, 765. — Thomas, Professor v. Universitetet, 291.
- Banner, Dorte, Kristoffer Krafses, 52, 578. — Karen († 1611), Gregers Ulfstands, 405. — Otte se Jytte Bild. — Pernille, Eske Krafses, 578.
- Barbara Villum Lukassens i Odense, 348. — Pedersdatter, Præsteenke i Ø.- og V.-Hassing, (74).
- Barenthin, Kristian, Salpetersyder i Vordingborg Len, 372.
- Barkager, Bjørge H., Skaane, 384, 966.
- Barkaus, Povl, 614.
- Barkholt se Bakholt.
- Barmer, Kristen (Kristoffer) Svendsen, Præst i Nim, 661.
- Barnekow, Jfr. Ane 51, 347, 490, 496. — Hans, († 1630), 51, 69, 307, 347, 434, 490, 873; nævnes 145, 165, 198, 260, 324 f.; jvfr. Elsebe Bülow. — Johan († 1632), Kongens Staldmester, 777. — Lene, Tønne Friis's, 51. — Jfr. Mette, 51, 347, 490, 496, 565. — Ove Frederik († 1629) 51.
- Barnewitz, Joakim von († 1626), se Øllegaard Pentz.
- Barsch, Jakob, fra Königsberg, Korporal, 62.
- Barslev, Luggede H., 501.
- Bartfeld, Gerhard von, Kaptejn, 434.
- Bartholin, Kaspar, Dr., Professor theol., 16. — Margrete, Hans Bangs, 896.
- Bartholomæus Haagensen, Proviantskriver, 181, 355, 463, 661 f., 694, 773, 953.
- Basballe, Mols H., 871, 894.
- Basilius (Basiliers), Adam, i Wandsbeck, 878.
- Basnæs, V. Flakkebjærg H., 169, 646.
- Basse, Anne Hansdatter, Gunde Langes, 578. — Hans 211. — Kristoffer 281, 439, 577, 801. — Peder, Lensmand p. Tranekær Slot, 499 f., 541, 577, 963; nævnes 31, 62, 70, 82, 169, 220, 236, 250, 320, 322, 339 f., 395, 409, 422, 442, 451, 519, 603, 630, 633, 671, 702, 738, 747, 751, 762, 858, 869 f., 914, 944.
- Bastian Muremester p. Kronborg 769.
- Bastrup, Arts H., 109, 454.
- Bavelse, Tybjærg H., 84, 770.
- Bay, Anders Jensen, i Melby, 530. — Jakob (paa Gulland?) 176. — Jens, Kaptejn, Løjtnant, 66, 92. — Jens, Raadmand i Randers, 246 f.
- Beck, Jakob († 1622) 379, 656; jvfr. Helle Marsvin. — Joakim, 1632 Lensmand p. Københavns Slot, 379, 578, 712, 723 f., 759, 783; nævnes 49, 875, 941. — Sivert († 1623), Rentemester, 876; jvfr. Lisbet Bilde. — Sten Sivertsen, Rentemester, 386, 412, 579, 699, 771, 847 ff.; nævnes 75, 84, 96 f., 175, (185), 215, 320, 354, (360), 398, (485, 489, 499), 503, 505, 523, 565, 612, (658, 663), 686, 696 f., 721, (763), 778, (797, 811), 814, 820, 829, 857, 876 ff., (890), 924, 936, (939), 941, 949, 970.
- Beck (ikke adelig), Jost von, Fændrik, 919.
- Beder, Ning H., 98.
- Bedinge, L.-, Vemmenhøgs H., 115, 384, 927.
- Bedsted, Hassing H., 651.
- Bejstrup, Ø. Han H., 124.
- Beldringe, Baarse H., 381. — Gaard, Baarse H., 103, 435, 775.
- Bellinge, Onsjø H.(?), 919.

- Belov, Frederik 371. — Jørgen († 1628) 147, 218 f., 542 f.; jvfr. Kristense Fasti. — Klavs († 1620) 201, 219, 371; se Karen Lange. — Lavrids 371. — Sofie, Kristen Thotts, 147, 219, 284, 509, 577, 778. — Tyge 371.
- Bendix Mogensen, Kapellan i Lau­fås p. Island, 55.
- Benkestok, Slægten 250.
- Bennebo, Tudse H., 45.
- Bennerup, Froste H., 831.
- Bent Andersen, Skibsløjtnant, 758. — Jensen i Uggerløse 598; jvfr. Anne Salomonsdatter. — Lavridsen i Assens 732. — Lavridsen i Skaarup 520. — Nielsen i Kampholm 688. — Saksensen i Tommeholm 608.
- Berg, Jens, se Bircherod. — Kristoffer Jakobsen, Præst i Varberg, 675 f. — Marie Jakobsdatter, Jens Hermansen Bircherods, 675.
- Bergen 29, 216, 559, 674, 698. — Borgere 54, 365, 406, 559. — Apostels Gods, Provsti, 736. — Kirker 916. — Domkirke 403.
- Bergens Stift 207, 365, 403, 527, 847. — Biskop se Mag. Anders Mikkel­sen Kolding, Dr. Niels Paaske.
- Bergenhuss Slot og Len 409. — Skrivelser se Morten Jensen Rosenvinge.
- Bernt, Præst i Pjedsted, se Fahlenkamp. — Pedersen se von Deden.
- Bertel Eskilsen, Præst i Højby, 494. — Hansen, Hospitalsforstander i Roskilde, 337, 696. — Henriksen, kgl. engelsk Falkefænger, 878. — Iversen i Koldinghus Len 182. — Jakobsen, Præst i Levring og Hørup, 296. — Jensen, Delefoged i Gern Herred, 553; jvfr. Anne Rasmusdatter. — Jensen, Præst, se Galten. — Jepsen i Lemvig 790. — Jørgensen, Mag., Præst i Bjærgby og Sludstrup, 704. — Kristen­sen, Salpetersyder i Dronningborg, Silkeborg og Kalø Len, 768 f. — Pedersen i Odense 46 f. — Peder­sen, i Sorø Skole, 849. — Sørensen i Dons 755.
- Bes Mølle, Ø. Han H., 124.
- Besser, Samsø, 896.
- Bessestad, Gaard, Island, 74, 712.
- Bestekilde, Albo H., 704, 746 f.
- Bestrup, Niels, i Randers, 246 f.
- Bever, Jørgen, i Hillerød, 441, 565.
- Bidstrup, Hovlbjærg H., 264.
- Bierring, Peder Pedersen, Borge­mester i Viborg, 39, 340, 538, 809.
- Bigum, Nørlyng H., 905.
- Bild, Jytte, Otte Banners, 136 f. — Kirsten, Asmus Ahlefeldts, 962. — Klavs († 1596) se Anne Skram. — Niels († 1622), Lensmand p. La­holm, 876, 962. — Preben († 1602) 188; jvfr. Anne Kaas. — Vibeke, Erik Rantzaus, 141, 145, 577.
- Bilde, Anders Eriksen, 1631 Lens­mand p. Rugaard, 442, 456 f., 465, 577, 580, (587), 707, 779, 932, 965; nævnes 14 f., 136, 171, 210, 240, 256, 284, 300, 469, 509, 519, 524, 550 f., 553, 648 f., 664, 670 f., 679, 721, 732 f., 753, 762 ff., 777, 789, 791, 820, 833, 860, 869, 877, 879, 882, 932, 940, 949, 957, 962. — Anders Stensen, Lensmand p. Her­risvad Kloster, 147, 216, 350 f., 510, 574 f., 635; nævnes 13, 17, 61, 86, 121, 126, 129, 135, 146, 150, 165, 167, 185, 200 f., 258, 260, 307, 323, 361, 364, 379, 403, 452, 473, 486, 490, 512, 539 f., 563, 592, 611, 716 f., 773 f., 833, 904, 909, 927, 939, 949 f. — Anne, Ejler Brocken­huus's, 138, 170, 209, 466, 859. — Jfr. Birgitte 377, 386, 489. — Ejler Markvardsen 489, 577. — Jfr. Elisa­bet (Elsebe, Else) Jensdatter 16, 205. — Erik Mogensen, Landsdommer

- p. Langeland, 134 f., 551, 577, 682, 824; nævnes 17, 323, 395, 417, 603, 611, 671, 909. — Erik Stensen 243 f., 463, 491, 577, 831 f., 877, 881, 899. — Eske Jørgensen († 1619) 377; jvfr. Helvig Gjõe Falksdatter. — Eske Pedersen († 1608) 810. — Hartvig 161, 188, 193, 577, 934, 942, 961 f. — Henrik, Lensmand i Stavanger Len, 207, 243, 365, 403, 409, 576. — Holger, Landsdommer i Lolland og Falster, 442 f., 800, 881; nævnes 17, 48, 323, 337, 426, 579, 611, 909. — Jens Stensen 481. — Karen, Falk Gjøs, 754. — Klavs 6, 27, 688. — Lave Eriksen, Kancellisekretær, 2, 59. — Lisbet, Sivert Becks, 579, 620, 818, 925. — Markvart († 1631), Lensmand p. Rugaard, 170 f., 209, 307, 386, 411, 489, 859; nævnes 14 f., 30, 129, 193, 210, 218, 241, 243, 284. — Mette Stensdatter, Enke efter Laurids Straale og Niels Skinkel, 30 f., 34, 129, 156, 577. — Peder Eskesen, Kaptejn p. Fyen, 765. — Peder Ovesen 460, 499. — Rønno 820, 949. — Sten († 1629), til Billesholm, 57, 187, 245, 283, 327, 481, 511; jvfr. Rigborg Lindenov. — Tønne 232, 460, 466, 577, 852. — Vincents 16, 90, 205, 386, 489, 578, 820, 949; nævnes 286, 377, 724, 769; jvfr. Karen Grubbe.
- Bildsø, Slagelse H., 106, 794, 948.
- Bildt, Blanceflor, Kristoffer Kaas's, 708. — Daniel 725, 796. — Jens 655. — Knud († 1604) se Sidsel Brun.
- Billebjærg, Rønnebjærg H., 942.
- Billesholm, Luggude H., 57, 512.
- Billum, V. Horne H., 326, 447, 625.
- Biltoft, Skads H., 117, 537.
- Bindsbøl, N. Horne H., 735.
- Bintsvinger, Anders, Oversmed p. Bremerholm, 28.
- Bircherod, Jens Hermansen, Præst i Birkerød, 675 f.
- Birkeberg, V. Gyng H., 258.
- Birkende, Skippinge H., 44, 659.
- Birkendegaard (Birkinggaard), Skippinge H., 659.
- Birkenæs, Vor H., 597, 623.
- Birkerød, Færs H., 903.
- , Lyng-Kronborg H., 675 f.
- Birkum, Aasum H., 950.
- Birte Iversdatter, Povl Nielsens, i Hasselager, 261.
- Bisgaard (Bispegaard), Malling S., Ning H., 502, 514.
- Biskopstaarup (Bistrup, Bistaarup), Vinding H., 481.
- Biskopstorp, Langeland, 762.
- Bislev, Hornum H., 934.
- Bisserup, V. Flakkebjærg H., 200.
- Bjelke, Jens, Norges Kansler, Lensmand p. Nunne Kloster og over Onsø Len, 365, 403, 409.
- Bjerniholt, Gærs H., 841.
- Bjerre, V. Flakkebjærg H., 590 f., 621, 729.
- , Gærs H., 841.
- , Sire S., Hjerm H., 709. — L., Hjerm H., 709, 797.
- Bjerregaard, Sire S., Hjerm H., 797.
- Bjerregrav, Sønderlyng H., 446.
- Bjerræsø, Bare H., 373, 717.
- Bjuf, Luggude H., 380, 524, 664, 700, 927.
- Bjærgby, Slagelse H., 645, 662, 703 f.
- , Munke-, Alsted H., 107.
- , Stifts-, Tudse H., 433.
- Bjærgbygaard, Tudse H., 433.
- Bjærg Herred, Jylland, 301, 552, 757.
- Bjærgset se St. Jørgensbjærg.
- Bjærggaard, Lem S., Bølling H., 951.

- Bjært, Ginding H., 709, 797, 826, 898.
 —, N. Tyrstrup H., 597, 918.
 Bjødstrup, Ning H., 514.
 Bjørn Sørensen se Drachard.
 Bjørnekulle, S. Asbo H., 380.
 Bjørnsbo, Haarslev S., Skovby H., 411.
 Bjørnsholm, Slet H., 344, 643, 810, 843.
 Blanckfort, Boldevin, i København, 773, 870, 940.
 Blanke, Vends H., 456.
 Blaum, Peter, Sergent, 62.
 Bleere se Blære.
 Blegebrønde, Ø. Han H., 680.
 Blekinge 121, 227, 229, 277, 323, 350, 365, 486, 525 f., 558, 563, 571, 584, 588, 601, 611, 647, 741 f., 831, 841, 844, 861 ff., 909, 913.
 — Landsting. Landsdommer se Hans Pedersen, Villum Thomsen.
 Bleid, Vor H., 597, 623.
 Blendstrup, Helligum H., 644.
 Blenterup, Færs H., 805.
 —, Torne H., 746.
 Blesinge, Luggude H., 664.
 Blichfeldt, Henrik Kristensen, Mag., Præst i Tirstrup, († 1633), 826.
 Blik, Kristoffer 944, 947.
 Block, Hans Pedersen, Byskriver i Helsingør, 43. — Henrik, Raadmand i Randers, 246 f. — Jens, Byskriver i Helsingør, fhv. Byfoged i Ringsted, 849, 910. — Jens, Herredsfoged i Hindsted H., 569, 834. — Niels i Nørrejylland 302. — Niels i Skuldelev 530. — Peder i Dal (32), 254. — Søren, Herredsfoged i Hindsted H., 569, 834.
 Blome, Anders 554; jvfr. Bodil Galde. — Mette, Georg Ahlefeldts, 106.
 Blomme, Klavs, se Plum.
 Blære (Bleer), Aars H., 461, 643.
 Blæsinge, Løve H., 106, 590, 621, 794, 821, 921, 948.
 Bodekul (nu Karlshamn) 429 f.
 Bodil, M. Kristen Globs i Køge, 61.
 — Akselsdatter se Baden. — Kristensdatter, Morten Bondesens, i Jerlev, 766. — Pedersdatter i Taagerup(?) 249.
 Bodilsker, Bornholm, 929.
 Boes (Bors), Dover S., Hjelmslev H., 302, 885.
 Boeslunde, V. Flakkebjerg H., 22.
 —, Slagelse H., 42, 107.
 Bogense 80, 284, 614, 647, 720. — Borgemester se Hans Bang.
 Boinde, Hald H., 969.
 Boldesager, Skads H., 613, 710.
 Boldevig, Jens, Skibskaptejn, 25, 179.
 Boldevin i Sølvitsborg 631.
 Boller, Bjærg H., Jylland, 193, 837.
 Bollerup, Ingelstad H., 377, 880.
 Bonde Jakobsen, Tolder i Assens, 698.
 Bonderup, Merløse H., 205, 428, 537.
 —, (nu: Lerkenfeld), Rinds H., 652.
 Bondesgaarde, Torsted S., Hinds H., 223.
 Bonnerij se Bønered.
 Bor, Klavs, i Rendsborg, 717.
 Borbjerg, Hjerm H., 212, 298, 342, 709, 796.
 Borbjerggaard, Borbjerg S., Hjerm H., 709, 796, 907.
 Borchsenius, Johannes, Apoteker i Viborg, 176, 825.
 Borchgrevinck, Melkior, Kongens Kapelmester, 322, 509, 821 f.
 Bordeaux 471.
 Borgaa i Finland 775.
 Borgerdrinck, Henrik, af Bremen, 919.
 Bork, N.-, N. Horne H., 47, 665, 763.
 —, S.-, N. Horne H., 47, 232, 852.

- Borkmærsk, Lønne S., V. Horne H., 232.
- Bornholm 29 f., 78, 121, 136, 185, 227 ff., 277, 365, 446, (503), 506, 510, 512 f., 525 f., 546, 588, 600 f., 611, 844, 851, 909, 928 f., 943; nævnes 23, 131, 167, 293, 323, 438. — Kaptejn se Anders Hansen. — Landsdommer se Mads Koefoed. Jvfr. Hammershus Len.
- Borreby, Ingelstad H., 533, 700, 816. —, Torne H., 36. — Birk, V. Flakkebjerg H., 204.
- Borrebygaard, Ingelstad H., 816.
- Borris, Bølling H., 9, 77, 894. —, Fjends H., 32.
- Bors se Boes.
- Borstorf, Thomes, Møntsvend, 363.
- Borum, Framlev H., 418 f., 476.
- Borup, Dalby S., Fakse H., 683, 926. —, Kongsted S., Fakse H., 201, 295, 445, 516. —, Gørs H., 841. —, Støvring H., 190. —, Vor H., 144, 419 f.
- Boserup, Albo H., 747. —, Sømme H., 474.
- Bosjøholm, Froste H., 603, 605.
- Bovense, Vindinge H., 36, 519, 782.
- Boy (Boje) Festersen, Skibskaptejn, 758. — Gotbarsen 348.
- Braad, Jens, Borgemester i Roskilde, 54.
- Brabrand, Hasle H., 275.
- Braem, Gødert, i København, 585. — Johan, i København, 134, 573, 585 f., 654, 763, 824, 858, 967.
- Brahe, Aksel († 1616) 207, 210; jvfr. Mette Gjõe, Kirsten Hardenberg. — Anne, Otte Lindenovs, 578, 655. — Anne, Mandrup Parsbergs, 56, 109, 360, 428, 489, 578, 710, 781 f. — Anne, Ejler Qvitzovs, 210; jvfr. Johan Kaspar von Reibnitz. — Anne, Sten Maltesen Sehesteds, 146, 203, 460, 547, 578. — Birgitte, Frederik Reedtz's, 145, 155. — Birgitte, Niels Sehesteds, 64, 207, 210, 857. — Erik Stensen († 1631) 478 f. — Jørgen Ottesen († 1601) 900. — Jørgen Stensen, Lensmand p. Hagenskov, 2, 11, 181 ff., 293 f., 325 f., 442, 454 ff., 506, 560, 577, 804, 806 f., 903 f., 950; nævnes 7 f., 14 f., 31, 48, 68, 76, 121, 132 f., 143, 157, 169, 171 f., 176, 185, 209 f., 213, 218, 227 ff., 240 ff., 257, 277 f., 281, 284, 294 f., 301, 307, 321, 324, 344, 351, 359, 364 f., 382, 386, 404, 409, 415, 431, 453, 465, 486, 498, 525 ff., 550 f., 563, 615 f., 634, 637, 647 f., 673, 682, 733, 738, 765, 791, 799, 801, 824, 844, 847, 852, 858, 861 ff., 870, 889, 909, (930, 932), 938, 944, 947, 951. — Karen, Henning Valkendorfs, 210, 690. — Lage († 1567) se Gørvel Faddersdatter Sparre. — Mette, Otte Marsvins, 953. — Mette († 1622), Peder Marsvins, 40, 210, 391, 644, (646). — Otte Pedersen 45, 182, 195, 260, 324 f., 578, 759, 770; nævnes 181, 215, 631 ff., 755, 889. — Otte Stensen 36 f., 40, 45, 121, 425, 478, 577 f., 705, 759, 770, 866, 954; nævnes 10 f., 105, 145, 286, 670, 682, 724, 801, 816, 820, 870, 949. — Sofie, Jørgen Lunges, 223, 297, 577. — Sofie, Peder Munks, 427. — Sofie, Holger Rosenkrantz's, 210. — Sten († 1620) 45, 970; jvfr. Sofie Rostrup. — Tyge Akselsen til Tostrup og Mattrup, Lensmand p. Skivehus, 1632 p. Tryggevælde, 146, 201, 207 f., 210, 294 f., 445, 453, 515 f., 550, 576, 713, 723 f., 759, 769 f., 784, 869, 899 f.; nævnes 39, 59, 79, 82 f., 117, 263, 289, 324,

- 341, 537, 622, 710, 735, 745, 767 f., 805, 818, 829, 858, 888, 902, 916, 921, 926, 955.
- Bramminge, Gørding H., 793.
- Bramstrup (Brangstrup, Brandstrup) Gaard, Aasum H., 351, 416, 883.
- Brande, Nørvang H., 147, 234, 709, 796, 898.
- Brandelev, Hammer H., 235, 261, 531.
- Brandenburg, Arnt, i Halmstad, 299.
- Branderslev, Lollands Nørre H., 892.
- Brandholm, Brande S., Nørvang H., 147.
- Brandsby, Langeland, 519, 671, 858.
- Brandt, Christian, Kaptejn, 434.
- Brangstrupgaard se Bramstrupgaard.
- Bratbjærg, Ø. Han H., 124.
- Bratskov (Broverskov), Ø. Han H., 628.
- Braun, Matthis, Sergent, 62.
- Bredaas, Morup S., Favraas H., 497, 955.
- Bredal, Anders, Kapellan i Vejle († 1627), 113. — Anders Rasmussen († 1630), Præst i Rudkøbing og Skrøbelev, 31, 451. — Oluf Andersen, Kapellan i Vejle, 113. — Peder Andersen, Præst i Kettinge, 508.
- Brede Mølle, Lyngby S., Sokkelund H., 336.
- Bredlund, St., Vrads H., 118, 538.
- Bredmose Gaard, Ny S., Hind H., 814.
- Bredow, v., Achim, Kaptejn i Skaane, 65.
- Bredsten S., Tørrild H., 182, 455.
- Bredstenlund, Bredsten S., Tørrild H., 182, 455.
- Bredstrup, Elbo H., 719.
- Bregentved, Ringsted H., 106, 345.
- Bregmose, Odense H., 520.
- Bregninge, Skippinge H., 782.
- Breide, Barbara, Otte Urnes, 733. — Bendix 578. — Frederik se Helvig Pentz. — Wolf Jokimsen 256.
- Bremen 147, 919.
- Brenderup, Vends H., 521, 750, 860, 877.
- Brendsted, Gærs H., 841.
- Brerød, Tønnersø H., 748.
- Brink, Enert Madsen, Raadmand i Landskrone, 812.
- Bro p. Sandø, Færøerne, 737.
- Brochmand, Hans Rasmussen, Mag., Prof. i Theologi, 305, 955. — Jesper Rasmussen, Dr. theol., Professor ved Universitetet, 230, 546.
- Brock, Eske, Lensmand p. Dronningborg († 1625), 680. — Jytte, Jørgen Skeels, 548 f., 577, 702.
- Brock (ikke adelig), Povl, i Assens, 797.
- Brockdorff, Ditlev 484. — Theodosius se Emerentia v. Buchwald.
- Brockenhuus, Anne, Henning Valckendorfs, 577. — Birgitte, Jakob Ulfeldts, 165, 209, 262 f., 282, 287, 457, 577, 597, 603, 617, 623, 646, 673, 696, 736, 801 f., 970; nævnes 298, 344, 366, 520. — Ejler († 1602) se Anne Bilde. — Frans († 1616) se Anne Thott. — Ingeborg (Inger), Morten Mormands, 745 f. — Johan 253, 302, 493, 542 f., 553, 577, 666, 854, 945; nævnes 20, 193, 459, 617. — Just 637, 945. — Jørgen, Lensmand p. Halsnø Kloster og Hardanger Len, 139, 209, 296, 554. — Keld († 1616) se Edel Ulfeldt. — Klavs, Landsdommer p. Fyen, 79, 155 f., 172, 484, 550, 577, 700, 707, 752; nævnes 17, 240, 323, 351, 456, 551, 593, 611, 637, (664 f.), 673, 690, 715, 722, 732 f., 806, (817), 832, 883 f., 901, 909, 911, 957, 961; jvfr. Emerentze Baden. — Maren, Jørgen Ascherslebens,

- 6 f., 577. — Oluf, Kancellisekretær, 59.
- Bromand, Pieter, Ingeniør, 635.
- Broske, Morten Nielsen, Vognmand, 191 f.
- Broverskov se Bratskov.
- Brun (af Adel), Jfr. Anne Nielsdatter 492, 638, 644, 808. — Anne, Palle Griis's, 380. — Hartvig († 1629) 470, 666. — Karen, Arild Griis's, 380. — Movrids 691. — Sidsel, Knud Bildts, 380.
- Brun, Hans Jensen i Odense, 883. — Hans, fhv. Spenditør, 465. — Hans, Raadmand i Odense, 594. — Ingver Henriksen, Præst i Svanninge, 560. — Jakob (Jokum), Foged p. Samsø, 448, 673; jvfr. Dorte Hansdatter. — Johan, i Nakskov, 280. — Thomas, Borgemester i Nyborg, 132.
- Brunerup, Blenterup S., Torne H., 746.
- Brunsgaard, Nørlem S., Skodborg H., 792.
- Brunsvig-Wolfenbüttel, Hertug se Frederik Ulrik, Henrik Julius. — Hertuginde se Elisabeth.
- Brusk Herred 629. — Skovrider se Jens Lyneborg.
- Bryde, Niels, i Kelstrup, 75. — Oluf, i Skuderløse (Schvarløs), 821.
- Brylle, Odense H., 520.
- Brynild Olufsen af Baahus Len 426.
- Bryrup, Tyrsting H., 735.
- Bryske, Jfr. Abel 161, 934, 942. — Ejler († 1614) 256 f. — Gert 924, 934; jvfr. Kirsten Sandberg. — Maren Ejlersdatter, Jakob Høgs, († 1610), 257. — Truid 196, 632, 859; jvfr. Karen Friis.
- Brøddager, Onse H., 930.
- Brøderød, Favraas H., 774.
- Brødkier(?) se Vær.
- Brønderslev, Ø., Børglum H., 124.
- Brøndum, Helligum H., 183, 778.
- , Hindborg H., 792, 917 f.
- , Slet H., 643.
- Brønneslev (nu: Brønnested), V. Gyngø H., 500.
- Brøns, N. Rangstrup H., 148.
- Brøserup, Albo H., 704, 747.
- Brøses, Kristen, i Visby, 123.
- Buch, Magdalene Sørensdatter, Mag. Lage Jensen Øderups, 211. — Mogens Sørensen, Præst i Borbjerg og Ryd, 212.
- Buchner, Peder, Mestermænd i Viborg, 169.
- Buchwald, Adelheid v., Kasper v. Buchwalds, 848. — Daniel, Major, 112, 130, 799. — Emerentia, Theodosius Brockdorffs, 156. — Henrik 148. — Iven 3, 167 f. — Kaspar, Amtmand p. Segeberg, 123, 131, 523, 878, 882, 912. — Klavs († 1626) 155 f.; jvfr. Dorothea Rantzau. — Klavs 255, 518, 551, 650, 883, 890. — Wolf, Lensmand p. Haderslevhus, 103, 112, 147 f., 204, 224, 252, 503, 523, 566 f., 798 f., 879, 939.
- Budde, Dorte, Iver Friis's, 118 f., 177, 329 f., 348 f., 577. — Hans, af Eckernførde, 242.
- Bugge, Søren, Kaptejn, 165, 555.
- Bukkebo Skov, Gærs H., 479.
- Bukkerup, Merløse H., 56, 205.
- Bulle, Henrik, Møntsvend, 363.
- Bulmer, Johannes, Kongen af Englands Ingeniør, 557.
- Bundgaard, Gørding S., Hjerm H., 548, 668.
- Bunkeflod, Oxie H., 953.
- Burgaaarde, Tyrsting H., 710, 735, 933.
- Burgsvig, Gulland, 545.
- Burholt, Horns H., Jylland, 493, 672.

- Burser, Joakim, Dr., Apoteker ved Sorø Akademi, 356 f.
- Bursius, Dr., se Bussius.
- Bursø, Fuglse H., 115, 261.
- , Gulland, 517.
- , Ljunits H., 160.
- Busk, Jakob, Skipper i Ejdersted, 874. — Klavs, Raadmand i Helsingør, 910.
- Bussius (Bursius), Theodor, Dr. jur., 246.
- Busterreich, Henrik, Møntsvend, 363.
- Butterup, Merløse H., 782, 902.
- Bygholm Mølle, Hatting H., 335, 396, 538, 617 f.
- Byllum, Kristen, Præst i Brons, 133, 148.
- Bülow, Elsebe, Hans Barnekows, 434, 578. — Kristian (Kristen) 154, 434.
- Byncke, Oluf, Skovrider i Antvorskov Len, 634.
- Byser, Povl, Ingeniør, 960; jvfr. Ane Falksdatter.
- Bysum, Nordditmarsken, 135.
- Bækkeskov, Baarse H., 669, 960.
- Bæltet se Storebælt.
- Bø se Herrebø.
- Bødstrup, V. Flakkebjerg H., 107.
- Bøgeskov, Ning H., 514.
- Bøgetofte, Luggude H., 181, 454.
- Bøhmen 878, 925.
- Bøjen, Sønderhald H., (24), 756.
- Bøl, Refs H., 834.
- Bølle, Karen 969. — Maren, Thomas Juels, 420 ff., 969.
- Bølling Herred 174, 681. — Herredsfoged se Erik Pedersen.
- Bøllund, Ø. Horne H., 404, 623.
- , Nørvang H., 709, 796, 898.
- Bønered (Bonnerij), Morup S., Favraas H., 956.
- Bonnerup, Nørre H. Dyrs, 916.
- Børglum, Børglum H., 902.
- Kloster og Len 356, 399, 658, 694.
- Børringe Kloster, Skaane, 786 f.
- Børumslet se Slet.
- Bøsserup, Gærns H., 841.
- Bøtker, Jakob Sørensen, Præst i Havdrup og Skensved, 595.
- Bøvling, Skodborg H., 756.
- Slot og Len 59, 79, 83, 147, 306, 341, 362, 459 f., 612, 694, 772, 813, 888. — Ridefoged se Klavs Nielsen.
- Calandrinus, Marcus, af Hamborg, 919.
- Campen, Segeberg Amt, 405.
- Cato Gertsen, Skibskaptajn, 179, 346, 758.
- Chapelaine, de, Baron, 506 f.
- Christian III, Konge, 237, 440, 546, (868).
- Christian IV, Konge, 640, 693, 738 f.
- Christian (V), Prins, 86, 225, 969; nævnes 143, 150 f., 161, 249, 505, 573, 607, 610, (635), 923, 936.
- Christian II, Kurfyrst af Sachsen († 1611), 739; jvfr. Hedvig.
- Clautiers, Nathan, i Arnhem, 857.
- Collarth, Johan, Løjtnant, 95.
- Corvage St. Nicolai(?), Rusland, 130.
- Cunningham (Köning), John (Hans), til Gierdrup, Lensmand paa Vardøhus, (346), 676.
- Daa, Elisabeth, Jakob Ulfeldts, 641.
- Herluf Trolle († 1630) 70, 90, 436, 716; jvfr. Karen Grubbe. — Karen, Klavs Pors's, 90, 126, 558 f., 577. — Klavs, Lensmand p. Dragsholm Slot, Rigsadmiral, 11, 14, 22, 42, 99, 147, 164, 168, 179, 216, 284, 298, 347, 417, 494, 539, 541, 574 f., 635 f., 641, 651, 759, 770, 806, 950, 955; nævnes 4, 17, 37, 44 f., 47, 50, 53, 75 f., 95 ff., 104, 106, 110 f., 121 ff., 135, 146, 162, 175, 181,

- 227 ff., 277 f., 288, 305, 322 f., 334, 354 f., 358 f., 362, 365 f., 377, 396, 403, 409, 413, 445, 448, 450, 473 ff., 488, 509, 515, 572, 598 f., 611, 659, 721, 781, 794, 844, 854, 861 ff., 876, 909, 918, 936, 941; jvfr. Ingeborg Parsberg. — Lisbet, Jakob Ulfeldts, 284, 474, 494, 578.
- Daberstrø, Froste H., 145 f.
- Dagerup, Høgs H., 510 f., 867.
- Dahl, Ove, Skibsløjtnant, 758, 761.
- Dal, Fjæraas S., Fjære H., 288, 384. —, Fleskum H., 254, 915.
- Dalagergaard, Borris S., Bølling H., 894.
- Dalby, Bjørge H., Fyen, 201, 295.
- , Fakse H., 201, 295, 445, 516. — Borup, Fakse H., 818, 926.
- , N.-, Ramsø H., 818, 926.
- Klosters Len, Skaane, 786.
- Dalman, Hans, Skipper, 21.
- Dalum Kloster og Len 201, 295, 562, 648 f., 660, 833.
- Damianus Albertsen se Dominianus.
- Dancklieb, Eberhard, Kaptejn, 62, 434.
- Daniel Bartskeer se Hogenwald. — Kristoffersen, i Sorø Skole, 132. — Nielsen Frederikstad, Skibsløjtnant, 887.
- Dansted Gaard, Fuglse H., 90, 558 f.
- Danzig 42, 102, 141.
- Darum, Gørding H., 618.
- Darup, Sømme H., 337.
- Daugaard, Bjørge H., Jylland, 94.
- Daugstrup, Lunde H., 256.
- David Gartner i København 694.
- Debel, V. Horne H., 665, 763.
- Deden, Bernt Pedersen 418, 440, 577, 722, 738.
- Dejbjerg, Bølling H., 775.
- Dejbjerglund, Bølling H., 814.
- Dellen, Johan Bøtker von, Raadmand i København, 81 f., 134, 336, 686.
- Delphin, Anders Sørensen, Præst i Søfde, 823.
- Demstrup (Dramstrup?), N. Jernløse S., Merløse H., 121.
- Dichmand, Evert, Borgemester i Malmø, 134.
- Didrik Hansen, Bager i Trondhjem, 186; jvfr. Anne Løddingsdatter. — Klavsen p. Amager 21; jvfr. Magdalene Thiesdatter. — Nielsen i Aalborg 101.
- Dien, Jakob, Kaptejn og Overkommandør i Islandske Kompagni i København, 716.
- Diernisse, Salling H., 665.
- Diget, Haarslev S., Skovby H., 411.
- Dinus Jensen 725.
- Dirschau, Preussen, 75.
- Diterding, Peter 775.
- Ditmarsken 137.
- Dittenhammer, Filip, Kongens Herold, 42, 941.
- Djurrød, Gærs H., 841.
- Djurslev, Totterup S., Bare H., 38.
- Docht, Henrik Hermansen, i Bergen 365.
- Dolby se Dølby.
- Dolmer, Nørre H. Dyrs, 916.
- Dombar, Peter, se Dumbar.
- Dominianus Albretsen, Præst i Herslev, 484, 555.
- Dons, Brusk H., 754.
- Doppe, i Nørre Enge, Hee S., Hind H., 776.
- Dorn, Reimar, holstensk Raad, 358.
- Dorte (Dorothea) Hansdatter, Jakob Bruns, paa Samsø, 448, 611 f. — Jepsdatter i Kolding 719. — Nielsdatter, Peder Sejermads, i Skanderborg, 173, 552. — Pedersdatter i Rye 819.
- Dover, Hjelmslev H., 252, 301 f.
- Draaby, Mors, 50.
- Drachard, Bjørn Sørensen, Mag.,

- Professor v. Sorø Akademi, 549, 948.
- Dragerup, Merløse H., 204.
- Dragsgaard, Hellum H., 825.
- Dragsholm Slot og Len 53, 123, 288, 298 f., 322, 359, 366, 413, 445, 509, 515, 599, 659, 781.
- Drammelstrup, Sønder H. Dyrs, 9, 871, 894.
- Drengserød, Aarstad H., 614 f.
- Dreslette, Baag H., 660, 852.
- Dresselberg, Anders († 1613), fhv. Domprovst i Ribe, 814.
- Drie, Gert von, Skomager i Køge, 322.
- Dristrup, Bjerge H., Fyen, 464.
- Dronningborg Slot og Len 59, 79, 95, 190, 220, 225, 289, 341, 352, 431, 538, 768 f., 936; nævnes 5, 104, 177, 246, 344, 376, 418, 431, 843.
- Drøsselbjærg, Løve H., 42, 164, 967.
- Drøstrup, V. Han H., 189, 297, 499.
- Drøsvad, Resen S., Skodborg H., 852.
- Due (af Adel), Jens 628. — Jørgen († 1611) 420; jvfr. Lene Juel. — Mandrup Jørgensen 420 f., 461, 536, 577, 643.
- Hans, i Lybæk, 185.
- Duege, Luggude H., 688.
- Dueholm Kloster og Len 59, 64, 79, 173, 233, 340, 701. — Kirke 701, 781.
- Duel, Andreas, Korporal, 62.
- Dumbar (Dombar), Patrick (Peter), 1631 Major i Skaane, 437.
- Dunkerque 704.
- Durich (Duffrich), Hans, Borgeme-ster i Næstved, 441.
- Dybvadgaard, Hads H., 133, 141, 144, 182 f., 599.
- Dyndkrog (Dønnekrog), Salling H., 560.
- Dyre, Hans, Lensmand paa Lund Gaard paa Mors, 27. — Iver 40, 211, 515, 607, 619, 708, 856. — Tho-mas, Kancellisekretær, 52, 59, 415, 640.
- Dyrebjærgshus, Veflinge S., Skovby H., 411.
- Dyringer, Andreas, kgl. Sadelmager, 39.
- Dyster, Hans, i Aarhus, 24, 87, 95.
- Dyveke Villum Hybertsens i Hel-singer 141 f.
- Dølby (Dolby), Hindborg H., 918, 945.
- Dømmestrup, Aasum H., 520, 748.
- Dønnevælde, Holbo H., 368.
- Ebbe Hansen i Solbjærg 825.
- Eble, Augustinus, i Odense, 799.
- Echten, Hans Hansen v., Mag., Rek-tor i Viborg, 262.
- Eckernførde 242. — Borgemester se Melkior Witten. — Borgere 143, 242.
- Edel Madsdatter se Laxmand.
- Egby, Luggude H., 927.
- , Ramsø H., 746.
- Ege, Gærs H., 841.
- Egebjærg, Ods H., 175.
- , Sunds H., 30, 593, 664.
- Egesborg, Hammer H., 229 f.
- Egeskov, Sunds H., 281 f., 673, 732, 801, 911.
- Egeslev, V. Flakkebjærg H., 676.
- Egeslevlille, V. Flakkebjærg H., 590 f., 621, 729.
- Egeslevmagle, V. Flakkebjærg H., 590 f., 621, 821, 921.
- Egetange, Halmstad H., 545.
- Eggerbeck, Rasmus, i København, 327 f.
- Eggebrecht, Nicolaus, tysk Kancelli-forvalter, 658.
- Egr Ore(?), Daberstrø S., Froste H(?), 146.
- Egtved, Jerlev H., 440, 482.
- Egvad, N. Horne H., 410, 494.
- Egwig, Bølling H., 9.

- Ehling, Bastian, Kaptejn af Vlissingen, 142.
- Ejdersted 874.
- Ejersted, Hvetbo H., 493, 672.
- Eigen (Egen), Peder von, Stenhugger p. Gulland, 771.
- Ejlbylunde, Skovby H., 763, 791.
- Ejler Gabrielsen se Akeleje. — Jakobsen, Borgemester i Vordingborg, 189. — Peitersen, i Sorø Skole, 347.
- Ejlstrup, Holbo H., 368.
- Ejnar Hogensen p. Island 427.
- Ejstrup, Ø. Han H., 124.
- , Vrads H., 186, 303, 625.
- Elben 21, 134, 136 f., 473, 715, 719, 859, 879.
- Elbing, Elsebe, 510.
- Elbo Herred 483, 629. — Herredsfoged se Hans Jensen.
- Eleonora, Hertuginde af Sønderborg, 240.
- Elisabet, Hertuginde af Brunsvig-Wolfenbüttel, f. Prinsesse af Danmark († 1626) 739, 892; jvfr. Henrik Julius.
- Elkær, Peder, Skovrider i Hald Len, 99.
- Elkær, Hundslund S., Hads H., 873.
- Ellebæk, Resen S., Skodborg H., 223, 547, 772.
- Ellegaard, Paarup S., Odense H., 520, 833.
- Ellerup, Gudme H., 940.
- Ellested, Vindinge H., 415, 939.
- Elline Hansdatter, Kristen Pedersens, 184.
- Elling, Vor H., 617.
- Ellinge, Ods H., 110, 119.
- , Vindinge H., 439.
- Elmelund, Niels, 687.
- Elmelunde, Møen, 120, 541, 828.
- Elmue, Fakse H., 731, 829.
- Else (Elsebe) Søren Skrivers i Kolding 798. — Hansdatter, Dr. Kristian Jensen, 321. — Pedersdatter, Lavrids Hansens, i Aalborg, 202.
- Elvedgaard, Skovby H., 76.
- Elvsager Skov, Fjære H., 565.
- Em, Børglum H., 488, 660, 772.
- Emborg, Tyrsting H., 128.
- Emdrup Sø, Sokkelunds H., 125.
- Emmerentse Lavridsdatter, Kristen Sørensens i Tammestrup, 419. — Pedersdatter se Baden.
- Emmernes, Elbo H., 214.
- Emmidslev, Gyngø H., 38.
- Emmike Peitersen i Odensegaards Len 616, 728, 806.
- Endørslev, Bjæverskov H., 731, 829.
- Endre, Gulland, 45.
- Endrup, Lyngø-Kronborg H., 337.
- Enevold Rasmussen, Borgemester i Køge, 88.
- Engelbrekt Frederiksen, Retmager i Børnehuset, 509.
- Engelholm 966.
- Engelsbæk, Greve S., Bjærgø H., Skaane, 699.
- Engeltoft, Barbager S., Bjærgø H., Skaane, 14.
- England 517, 634. — Konge se Jakob I, Karl I. — Dronning se Anna.
- Enköping, Upsala Len, 668.
- Enslev, Tønnersø H., 748.
- Ente Stette Norden, Frerslev S., Ringsted H., 37. — Sonden, Frerslev S., Ringsted H., 37.
- Erik af Pommern, Konge, 628.
- Møller i Kornerup Mølle 505.
- Hagensen i Varberg Len 923.
- Jespersen (Jepsen) i Bellinge 919. — Nielsen se Rotfeld. — Ottensen se Orning. — Pedersen, Herredsfoged i Bølling H., 775. — Pedersen i Ganer 487. — Syresen i Varberg Len 923.
- Erland Pedersen i Solerup 687.
- Ermelund se Elmelunde.
- Ernst Kasimir, Greve af Nassau-

- Dietz, Guvernør i Friesland († 1632), 704, 892.
- Ernst Ernsten, Borgemester og Tolder i Horsens, Renteskriver, 397, 513, 561, 698. — Mortensen i Ollerup 234.
- Errerup, Bjærg H., Skaane, 699.
- Erritsø, Elbo H., 893, 906.
- Erst se Verst.
- Esben Degn i Gosmer 178. — Hansen i Bøl 834 f.
- Eske Jørgensen, Præst i Bramminge, 793.
- Eskebæk, Skodborg H., 622.
- Eskerød, Froste H., 115, 384.
- Eskesgaard, Fjaltring S., Vandfuld H., 790.
- Eskildstrup, Merløse H., 109, 205.
- Esløf, Harjagers H., 500.
- Espe, Vemmenhøgs H., 288, 412, 927, 934, 968.
- Espholt, Gærs H., 841.
- Espinge, Froste H., 645, 831.
- Esrom, Holbo H., 332. — Sø (338).
- Essenbæk Birk, Sønderhald H., 324.
- Esterbølle, N.-, Skovby H., 762, 791.
- Estrup, Sønderhald H., 127.
- , Malt H., 420 f.
- Estruplund, Rougsø H., 689, 905.
- Ettrup, Torne H., 855, 934, 968.
- Everdrup, Baarse H., 261, 654.
- Evert Henriksen, Skovrider i Haderslevhus Len, 12. — Karstens i Rudkøbing 556.
- Everød, Gærs H., 8, 199, 383.
- Evetofte, Strø H., 302, 530.
- Eyafjord Syssel, Island, 838.
- Faaborg**, Jens Andersen, Skibskaptein, 179.
- Faaborg 283 f., 647, 760. — Tolder se Lavrids Hansen, Peder Hansen. — Kirke 137.
- , Skads H., 385, 613.
- Faardrup (Fordrup), V. Flakkebjærg H., 590, 621, 966.
- Faarevejle, Ods H., 802.
- Faarup, Nørhald H., 498.
- , Sabro H., 514.
- Faarø, Gullands Nørre H., 532, 969.
- Fadersbøl se Varrisbøl.
- Fahlenkamp, Bernt Berntsen, Præst i Pjedsted, 358, 391, 957. — Maren Berntsdatte, Hans Munks, 358, (391), 567.
- Fairle, Villum, skotsk Skipper, 234.
- Fajstrup, Sabro H., 514.
- Fakse, Fakse H., 21, 208, 461.
- Herred. — Herredsting 654, 805.
- Falk (Mormand), Jørgen Klavsen 2. — Maren Jørgensdatte, Jørgen Svaves, 2. — Peder Jensen, Arkelimester, 725, 886.
- Falkenberg 61, 283, 647. — Borgere 324, 517, 937 f. — Aa 324.
- Falslev, Onsild H., 24.
- Falster, Hans Rasmussen, i Odense, 414. — Peder († 1420—21), Justitiarius, 628.
- Falster 17, 116, 121, 136, 179, 184, 227, 229, 236, 277, 281, 333, 365, 525 f., 558, 563, 581, 600 f., 611, 747, 765, 844, 849, 861 ff., 909, 923, 964; nævnes 169, 323, 635, 675, 683, 936. — Landsdommer, se Holger Bilde.
- Falsterbo, 283, 398, 494 f., 956. — Fyr 369 ff., 677, 697.
- Fammarp, Halmstad H., 545.
- Fangel, Odense H., 465, 535, 630, 685, 751 f.
- Fanø 756.
- Farholt, Gærs H., 903.
- , Luggude H., 304, 923.
- Farsbølle, Haarslev S., Skovby H., 76, 763, 791.
- Farstrup, Skovby H., 763, 791.
- Farup, Nørhald H., 625.
- Faske, Peder, Kaptejn, 434.
- Fasti, Kristense, Jørgen Belovs, 219.

- Fauret se Forred.
 Favraas Herred. — Herredsting 259.
 Favsing, Hjerm H., 898.
 Fegræus, Johannes, svensk Agent, 653.
 Fejø (Fæø) 261.
 Femern 21.
 Ferdinand II, tysk Kejser, 102.
 Ferring, Vandfuld H., 809.
 Ferslev, Fleskum H., 915.
 Fidde, V. Horne H., 665, 762.
 Fidler, Mattis, Jærnhytten Mølle, Helsingborg Len, 359, 512, 812.
 Fidt Pedersen i Laholm 343.
 Fiksholt, L., Fjæraas S., Fjære H., 288, 384, 565.
 Filekind se Fjelkinge.
 Filip, Landgreve af Hessen († 1567), 572.
 Fincke, Jakob, Mag., Professor v. Københavns Universitet, 773, 940.
 — Thomas, Dr., Professor, med., 178, 292, 381.
 Find Nielsen i København 686.
 Finderup, Løve H., 967.
 Fine, Hans Arnoldsen de, Præst i Helsingborg, 954. — Knud Hansen, i Sorø Skole, 954. — Kristoffer Hansen, i Sorø Skole, 954.
 Finland 207.
 Finmarken 346.
 Fitting, Slavs H., 604, 893.
 Fjaltring, Vandfuld H., 622.
 Fjelkinge (Filekind), Villands H., 198, 383.
 Fjellerup, Nørre H. Dyrs, 12.
 Fjenneslev, Alsted H., 321.
 Fjerritslev, Kollerup S., Ø. Han H., 343.
 Fjæraas, Fjære H., 288, 384, 517, 956.
 Fjærestad, Luggude H., 664, 966.
 Flade, Horns H., Jylland, 488, 660.
 Fladholt, Understed S., Dronninglund H., 487, 660.
 Flakkebjerg Herred 206.
 Flakkebjerg, V. Flakkebjerg H., 347, 590, 621, 821, 921, 967.
 Fleischer, Povl, Møntsvend, 363.
 Flekkerø 274, 730. — D a t. 225.
 Flenninge, Luggude H., 304, 451.
 Flensborg 41, 140, 327 f., 410, 647, 837, 951, 969. — Raadmand se Hermand Hoe. — Borgere 93, 98, 130, 140, 274, 326, 472, 944.
 — Slot og Len 651, 882.
 Fleskum Herred 24 f.
 Flie se Vlie.
 Floris, Antonius, Kaptejn, 555.
 Flødstrup, Vindinge H., 36, 519, 782.
 Fløe, Hornum H., 643.
 Fløjstrup, Ning H., 548.
 Fock, Oluf, Superintendent paa Gul- land, se Stafroski.
 Foderup se Fogderup.
 Fodslette, Langeland, 340, 396, 519, 604, 671, 858.
 Fogderup (Foderup), Froste H., 603, 605.
 Fogh, Niels Nielsen, Præst i Ødum, 836.
 Folby, Sabro H., 275, 480.
 Folmer Thomsen, Apoteker i Aarhus, 190 f., 356.
 Fordrup se Faardrup.
 Forneby, Engestofte S., Musse H., 115.
 Forolt se Farholt.
 Forred (Fauret), Fjære H., 956.
 Forsinge, Arts H., 454.
 Fort, Villum, Raadmand i Lands- kronen, 812.
 Fovlum, Gislum H., 124.
 Framlev Herred. — Herredsfoged se Kristen Andersen, Peder Olufsen.
 Frankerup, V. Flakkebjerg H., 821, 921.
 Frankrig 84, 104, 256, 471, 506 f., 840, 848. — Konge se Ludvig XIII.
 Franque, Jakob de, i Paris, 840.
 Frans Byskriver i Randers 246 f. —

- Jørgensen, Mag., Lektor i Teologi i Roskilde, 713. — Olufsen, Møller i Haarslev S., Skovby H., 411. — Rasmussen i Hulby 804.
- Frans Karl, Hertug af Sachsen-Lauenborg, 416.
- Fraugde, Aasum H., 950.
- , Odense H., 520, 806, 833.
- Frebo, Tølle S., Fjære H., 288, 384, 565.
- Fredberg, Jens 73; jvfr. Anne Munk. — Niels 492, 638, 644, 808. — — Povl 492, 638, 644.
- Frederik II, Konge, 53, 232, 405, (472), 521, 534, 546, 596 f., 763, (774).
- Frederik (III), Prins, 891 f.
- Frederik III, Hertug af Holsten-Gottorp, (199), 358, (410), 739, 878.
- Frederik, Hertug til Slesvig-Holsten-Sønderborg-Nordborg, se Juliana.
- Frederik Ulrik, Hertug af Brunsvig-Wolfenbüttel, 739.
- Frederik Gabrielsen, Kaptejn, 434. — Pedersen, Dr. med. i København, 837.
- Frederiksborg Slot og Len, 86, 103, 110, 226, 332 f., 345, 362, 366 f., 408 f., 633, 693, 916, 948, 959, 961, 965, nævnes 18, 29, 44, 197, 287, 327, 374, 379, 391, 422 f., 433, 445, 468, 598, 638, 708, 942. — Skovrider se Hans Kasperling. — Slotsfoged se Niels Olufsen. — Dyrehave 704. — Jægergaarden 7, 433. — Slotskirken 633. — Kro se Hille-rød. — Skole se Hillerød Skole. — Slotssøen 367. — Sparepenge 327, 367. — D a t. 1—5, 8 ff., 12 f., 35, 40, 43 f., 49, 52, 66, 78 f., 99, 105, 110 f., 119, 127, 129, 191—199, 201, 284—289, 300—336, 359 f., 367 f., 371—375, 377 ff., 384—411, 415—424, 428, 433 f., 441—464, 499 —503, 505 f., 529—552, 597 ff., 629 —634, 638—646, 658—662, 685 f., 693, 768 f., 901, 907, 911 f., 947 f., 965, 967.
- Frederikstad, Slesvig. — Frederikstadske (armenienske) Sluser 358.
- Freiburg ved Elben 859.
- Frendegaard, Ibsker S., Bornholm, 51.
- Frenderup, Ods H., 208, 344.
- Frendved, Løve H., 56, 230.
- Freslev, Ringsted H., 37.
- Frese, Reinhold, i Rendsborg, 242.
- Friesland, Holland, Guvernør se Ernst Kasimir Greve af Nassau.
- Friis (Vaaben: Skaktavl), Albert, i Sorø Skole, 387. — Anders, Lensmand p. Sejlstrup, 63 f., 174, 224 f., 387, 522, 576; nævnes 252, 609, 725, 769 f., 859, 934, 942. — Anne († 1630), Gert Rosenkrantz's, 167, 195 f. — Iver († 1623) 32, 177, 329 f., 348 f., 388; jvfr. Dorte Budde. — Jørgen Andersen, i Sorø Skole, 387. — Jørgen Iversen til Krastrup († 1616) 859; jvfr. Elisabet Galde. — Jørgen Iversen til Volstrup 252, 522. — Jørgen Iversen († 1631), i Sorø Skole, 388. — Karen († 1620), Truid Bryskes, 632. — Kristian Jørgensen, Kongens Kansler, Lensmand p. St. Knuds og Munkeliv Klostre, 105, 177, 204, 574 f., 841; nævnes 17, 32, 34, 50, 83, 95 ff., 112, 121, 132—136, 141, 161, 185, (199 f.), 225, 247, 323, 386, (398), 412, 417, 470, (473, 506), 549, 563, (571), 573, 593, 611, 635, 648 f., 687, 694, 771, 798, 847, 860, 936; jvfr. Barbara Wittrup. — Jfr. Lisbet Albertsdatter 193, 196, 296. — Niels Jørgensen til Krastrup, 1632 Lensmand p. Sejlstrup, 32, 329 f., 576, 643, 724 f., 736, 788; nævnes 194, 348 f., 459, 638, 644, 660, 713, 772, 781, 835.

- Friis (Vaaben: 3 Egern), Jesper, Oberst, 281, 415, 577, 670 f.; jvfr. Elsebet Ulfeldt. — Johan Nielsen, Lensmand p. Tranekær Slot, 430, 464, 577; nævnes 6, 153, 157, 182, 242, 250, 307, 344, 359, 386, 431, 440, 603, 617, 673, 721, 727, 732 f., 789, 962. — Lisbet, Jakob Hvitfeldts († 1631), 579, 585. — Niels († 1610) 914; jvfr. Vibeke Gyldenstjerne. — Tønne, Lensmand p. Stjernholm, 31, 51, 236, 502, 576, 778; nævnes 24 f., 59 ff., 63, 79, 87, 94, 153, 171, 220, 229, 262, 277, 287, 289, 301, 307, 335, 340 f., 396, 415, 447, 454 f., 459, 474, 488, 514, 521, 526 f., 538, 547, 552, 561, 568, 606, 617 f., 623, 666, 671, 673, 680 f., 718, 729, 747, 757, 836 f., 844, 847, 854, 874, 886, 905, 909, 932, 938, 945, 969; jvfr. Lene Barnekow.
- (Vaaben: Et Egern), Dorte, Mogens Godskes, 825 f. — Just Jørgensen 577, 622, 795, 888. — Kristoffer Jørgensen til Astrup 168, 576, 725, 790, 917. — Lavrids 825 f. — Niels Jørgensen til Farskov og Skomstrup 87, 576, 807, 885; nævnes 161, 397, 566, 646, 808, 852. — Niels Pallesen til Lundergaard 619, 825 f.
- Friis, Anders, Renteskriver, 450. — Erik, i Harpelynge, 339. — Hans, i Randers, 246. — Johan, Tolder i Ystad, 698. — Kristen, Mag., Læsemester i Ribe, 256; jvfr. Ingeborg Lavridsdatter. — Sivert, Renteskriver, 938. — Svend, i Varberg(?), 92 f.
- From, Jakob, Slotsfoged p. Koldinghus, 433.
- Frost (Frøst), Søren Jensen, Borge-mester og Tolder i Aarhus, 82, 698, 790.
- Froste Herred og Len 110, 365, 588, 742.
- Frostiege(?), Fultofte S., Froste H., 505.
- Frue, Vor, Sogn, Sømme H., 864.
- Frær, Hellum H., 183, 778.
- Frøst, Søren Jensen, se Frost.
- Frøstrup, Musse H., 115, 642.
- Fuglebjærglund, Veflinge S., Skovby H., 411.
- Fuglede, St.-, Arts H., 44.
- Fuglsang, Musse H., 870.
- Fuglse Herred 585.
- Fuglsebølle, Langeland, 762.
- Fuglslev, Sønder H. Dyrs, 514.
- Fuiren (Fyring), Henrik v., i København, 686; jvfr. Kirstine Pedersdatter.
- Fulden, L.-, Ning H., 275.
- Fultofte, Froste H., 505 f.
- Funder, Hids H., 212.
- Fur, Ø, Harre H., 340, 538.
- Fussing, Thomes, i Randers, 246 f.
- Fux, Felix, kgl. Rotgiter i København, 29, 450.
- Fyen, Niels Pedersen i Hastrup 864.
- Fyen 11, 17, 77 f., 88, 121, 136, 178, 227, 229, 277, 394, 525 ff., 551, 558, 560, 563, 580, 584, 587, 600, 611, 628, 647 f., 657, 685, 767, 844, 861 ff., 875, 909, 923 f., 930; nævnes 100, 127, 139, 170, 184, 241, 244, 288, 323, 327 f., 414, 440, 471, 599, 635, 714, 759 f., 884.
- Fyenbo, Jørgen 274. — Peder, i Skovsø, 714.
- Landsting 593, 637, 690, 752. — Landsdommeri 817. — Landsdommer se Klavs Brockenhuus. — Landstingsskriver se Hans Nielsen.
- Fyens Stift 17, 206, 299, 323, 364 f., 404, 581, 588, 602, 611, 727, 803, 879, 947. — Superintendent se Dr. Hans Mikkelsen.

- Fyring, Henrik v., se Fuiren.
 Færingtofte, N. Asbo H., 664.
 Færø, David Jonsen, Præst i Kvivig for hjemmen Aa, Færøerne, 737. — Hans Gabrielsen, Præst i Unaa-gærde, 737. — Hans Rasmussen, Præst i Nordredal paa Strømø, Færøerne, 737.
 Færø se Faarø.
 Færøerne 78, 105, 112, 249 f., 470, 737. — Foged se Mads Kristensen.
 Fæø se Fejø.
 Færd, Kirstine, Henrik Waldkirchs Enke, (16).
 Færde, Jon, skotsk Skipper, 234.
 Før 135, 874.
 Førslev, Bjørge H., Skaane, 966. —, Ringsted H., 84.
 Føvling, Tyrsting H., 735.
- Gaabense Færgested 578 f., 581, 583.
 Gaarslev, Holmans H., 957.
 Gaas, Niels, se Hilleborg Pors.
 Gaasekær, Give S., Nørvang H., 709, 796, 898.
 Gabriel Movridsen i Mariager 810.
 Gad, Peder Nielsen, i Aarløse, 902.
 Gadbjerg, Tørrild H., 234.
 Gade, Hind H., 906.
 Gadegaard, Vandfuld H., 622.
 Gadendorf, Jfr. Anne 113.
 Gagelmand, Peder, Hofapoteker, 320.
 Gagge, Jfr. Bente 152. — Jfr. Birgitte 152, 154, 795, 851. — Holger († 1630) 98, 108, 152, 516, 795, 851; jvfr. Beate Ulfeldt. — Jens Holgersen 152. — Klavs Andersen 154, 795, 851, 943. — Klavs Holgersen, Skibsløjtnant, 10, 43, 152, 203, 338, 422, 795, 851; jvfr. Sofie Pors. — Klavs Jørgensen 293, 504, 512, 929. — Jfr. Margrete 152. — Sivert Jørgensen 512.
 Galde, Bodil, Anders Blomes, 554. —
- Elisabeth († 1616), Jørgen Friis Iversens, 859. — Else, Sivert Gabrielsen Akelejes, 669. — Gude se Helvig Marsvin. — Kristoffer († 1631) 606 f., 669, 849, 887. — Niels 554. — Oluf († 1622) 554.
 Galsgaard, Gørding S., Hjerm H., 548.
 Galt, Gjord († 1591) 618; jvfr. Regitze Rosenkrantz. — Ingeborg, ufri Niels Grøns, 144, 419. — Knud 618. — Peder Nielsen, Skibshovedsmand, 152, 160, 179, 285, 578, 687, 759, 812; jvfr. Birgitte Baad. — Jfr. Sidsel 166 f., 428, 568, 834. — Jfr. Sofie 87, 428.
 Galten, Bertel Jensen, Præst i Tra-nebjærg p. Samsø, 221, 477, 481.
 Galten, Galten H., 117, 538.
 Gamborg, Vends H., 508, 749 f. — Birk 294, 368.
 Gammel Sogn, Nørre H. Dyrs, 916.
 Gammelby, Himle H., 188. —, Hind H., 906.
 Gammelstrup, Fjends H., 32.
 Ganer, Bølling H., 487.
 Gangsted, Vor H., 189, 599 f., 692.
 Ganterup, Hans, Præst i Oppe i Højen, Færøerne, 737.
 Gardner, Henrik, Skoleholder i København, 81.
 Geddevig, Fjæraas S., Fjære H., 288, 384.
 Gedestrup, V. Gyngø H., 731.
 Gedser, Falster, 694.
 Gedsted, Rinds H., 297, 499.
 Gedved, Vor H., 597, 623, 737.
 Gefle 556.
 Geins, Kristen, i Halmstad, 299.
 Geist, Bernt Hagen von der, Oberst, 112, 799, 848.
 Gelballe, Skanderup S., Andst H., 102.
 Gelfus, Hans, i København, 936 f.
 Gellinge, Fjære H., 288, 385, 565.

- Gelskov, Salling H., 243, 307, 409.
 Gelstrup, Hornum H., 124.
 —, Ods H., 175.
 Geltoftegaard (nu: Rosenlund), Musse H., 642.
 Gerding, Hellum H., 644.
 Gere, Aage Olufsen, 626; jvfr. Bodil Baden. — Henrik Aagesen 626, 693.
 Gerhard Pedersen, Præst i Horsens, (561).
 Gerj, Peter, af Finland, 207.
 Gerlev, Gerlev H., 24.
 —, Slagelse H., 820 f., 921.
 Germandsholm Eng, Ny S., Hind H., 814.
 Gern Herred. Delefogder se Bertel Jensen, Rasmus Jensen.
 Gersdorff, Kasper 891. — Kristoffer, Lensmand p. Lønborg Bispegaard, 261, 392, 577, 655, 708; nævnes 59, 127, 231, 391, 410, 718, 888.
 Gerslev, Løve H., 354, 539, 590, 621, 804, 873, 967.
 Gert Bartsvær i Odense 465, 535. — Albertsen i Malmø 882; jvfr. Katrine Davidsdatter. — von Olsen i Espinge 645.
 Gertrud i Sølvitsborg (Blodskamsag) 631. — Oluf Hansens p. Amager(?) 336. — Lavridsdatter i Næstved 161. — Nielsdatter, Peder Pedersens, i Lindelse, 703, 807.
 Gerum, Horns H., Jylland, 493, 672.
 Gest, Hind H., 776.
 Gested, Rinds H., 188.
 Gesten, Anst H., 755.
 Getinge (Gidinge), Halmstad H., 74.
 Getuno, Simon, Gefrejter, 62.
 Gidinge se Getinge.
 Gillis, Hans, Kaptejn, 434.
 Gimlinge, V. Flakkebjærg H., 816, 821, 840, 921, 966.
 Ginchel, Kristen von, 393.
 Gislev, Gudme H., 732, 764.
 Gisli Haakonsson, Lagmand paa Island, 67, 712. — Jonsson paa Island 703.
 Gislinge, Tudse H., 205.
 Gislum Herred 458, 788.
 Gisli Oddursson, 1632 Superintendent i Skalholt Stift, Island, 652.
 Give, Nørvang H., 234, 239, 359, 709, 796, 898.
 Givskov, Give S., Nørvang H., 357.
 Gjedde, Brostrup († 1614) 589. — Ove, Lensmand over Eger og Brunlaug, 549, 578, 589, 613, 774.
 Gjevninge, Sømme H., 484.
 Gjord Pedersen, Præst i Horsens, 220.
 Gjørlev, Harjagers H.(?), 547.
 Gjoveraa p. Suderø, Færøerne, 737.
 Gjõe, Absalon († 1602) se Else Lindenov. — Eskil 10 f., 82, 250, 440, 500, 576; nævnes 154, 279, 733. — Falk Falksen til Bratskov og Skærsø 106, 118, 124, 168, 330, 377 f., 478, 542, 576, 595, 617, 781, 880(?), 900, 905. — Falk Henriksen 157, 208, 250, 344, 440, 489, 500, 509, 518, 523, 577, 670, 679, 732 f., 778, 801, 824, 870, 880(?), 930. — Helvig Falksdatter († 1622), Eske Bildes, 377. — Helvig Mogensdatter († 1597), Otte Gyldenstjernes, 160. — Jfr. Inger 211. — Jesper se Johanne Sinklar. — Kristoffer, Lensmand i Lister, Nedenæs og Mandals Len, 151, 286, 373, 377, 424 f., 839 f. — Jfr. Mette 523, 824. — Mette († 1584), Aksel Brahes, 210. — Mogens Falksen († 1615) se Hilleborg Krafse. — Mogens Henriksen († 1626) 250 f. — Otte Henriksen, Hofsinde, 250, 733, 948.
 Glad, Oluf, Skibsløjtnant, Skibskaptejn, 285, 472, 758.
 Gladsakse, Sokkelunds H., 379.

- Glambek, Sofie († 1620) 349; jvfr. Mogens Pax.
- Glamsbjerg Mølle, Baag H., 594.
- Glatved, Sønder H. Dyrs, 548.
- Glenstrup, Nørhald H., 223, 547, 772. — Birk 956.
- Glimminge, Bjærge H., Skaane, 664. —, Ingelstad H., 900, 955.
- Glob, Kristen Lavridsen, Mag., Præst i Køge, 61, 544; jvfr. Bodil.
- Glostrup, Niels Simonsen, Biskop i Oslo og Stavanger Stifter, (365, 403), 527, 847.
- Glumslev, Rønnebjerg H., 163.
- Glumsø, Tybjerg H., 37.
- Glückstadt 70, 149 f., 275, 426, 472, 848, 875; nævnes 99, (137), 143, 197, 265, 273, 469, 473 f., 557, 572, 715, 719, 879, 919. — Bygmester se Villum Stenwinckel. — Digemester se Mathias Tipotius. — Guvernør se Kristian Pentz. — Borgere 162. — D a t. 129—162, 170, 226—233, 265, 273 f., 464 ff., 469—473, 507—523, 555—573, 585, 714—721, 859 f., 872—880.
- Glynge(Gløng), Harre H., 852.
- Glæsborg, Nørre H. Dyrs, 916.
- Gløng se Glynge.
- Godrum, Vrads H., 118, 537.
- Godske (Bjelke), Jfr. Anne 386 f., 881. — Jfr. Dorte 387. — Jfr. Karen 386 f., 881. — Jfr. Lisbet 386 f., 881. — Jfr. Maren 386 f., 881. — Mogens († 1631) 183, 326, 387, 409, 480, 495, 556, 825; jvfr. Dorte Friis.
- Goldbeck (Galtbeck), Peder, Kaptejn, 434.
- Goldber Ingversen i Langenhorn 470.
- Gorm (Grom), Lavrids Lavridsen, Præst i Ringe og Herringe, 476.
- Gosmer, Hads H., 178, 599.
- , Vind S., Ulvborg H., 223, 383.
- Gotfred Mikkelsen, Skriver p. Bremerholm, 36, 310—320.
- Gottorp 358, 878. — Hertug se Frederik III.
- Graa, Jens, Soldat i Kristianstad, 952. — Jens, i Slagelse, 335, 687. — Kristoffer Nielsen i Slagelse 108. — Niels, i Borup, se Grøn. — Niels Rasmussen, Borgemester i Slagelse, 108, 186, 305; jvfr. Gyde.
- Graagaard, Vandling, Starup S., Haderslev H., 128.
- Graahede, N. Horne H., 736.
- Grabow, Joakim 579, 762, 868. — Køn Joakim, Løjtnant, 1627 Skibskaptejn, 179, 285.
- Grandløse, Merløse H., 204.
- Grandsbøl, Skodborg H., 622.
- Granslev, Hovlbjærg H., 117, 824.
- Grarup, Nørvang H., 709, 796, 898.
- Grave, Mogens, Mag., Lektor i Teologi i Lund, 111.
- Gravlev, Hornum H., 643.
- Gregers Dominianissen i Sømme Herred 930. — Madsen i Bjørnsbo 411. — Mikkelsen, Skipper af København, 469. — Ottesen, Borgemester og Tolder i Kolding, 755.
- Grejs, Nørvang H., 244.
- Grenaa 284, 487, 843. — Borgere 487.
- Grene, Slavs H., 234, 604, 893.
- Grenkrog se Krog.
- Grensin, Karsten, Møntsvend, 363.
- Greve, Bjærge H., Skaane, 33.
- Grib (Straale), Gertrud (166, 259, 452). — Ulf 166, 258 f., 452.
- Griis, Jfr. Anne 589. — Arild 380, 589; jvfr. Karen Brun. — Bagge 276, 808. — Palle, til Slette, se Anne Brun. — Vibeke Eriksdatter, Peder Munds, 246, 417, 481, 541, 578, 589.
- Grimeton (Grimstrup, Grimetau,

- Grimmetoft), Himle H., 658, 684, 822, 866.
- Grimlund, N. Horne H., 484.
- Grimmelstrup, Falster, 893.
- Grimmetoft se Grimeton.
- Grimstrup, Skads H., 894. — se Grimeton.
- Grinderslev Klosters Sogn, Nørre H. Salling, 917.
- Grindsted, Slavs H., 234.
- Grobbo, Voldbjærg Enge, Hind H., 776.
- Grom, Lavrids Lavridsen se Gorm.
- Grot, Bendix, Skibskaptejn, 434.
- Grove, Brøndum S., Hindborg H., 792.
- Grovgaard, Brøndum S., Hindborg H., 792.
- Grubbe, Jfr. Anne Pedersdatter 674. — Jfr. Edel 931. — Ejler († 1585) 197; jvfr. Kirsten Lykke. — Jakob 578. — Jesper († 1622) 385; jvfr. Anne Wittrup. — Jørgen 279, 308, 392 f., 409, 577, 617, 759; jvfr. Lene Rud. — Karen, Herluf Daas, senere Vincents Bildes, 70, 385, 436, 612, 670, 716. — Knud († 1632) 110, 146, 578, 664, 931; nævnes 110, 260, 386, 688. — Kristian 155, 165, 279, 402, 436, 460 f., 577, 683, 724, 759, 768 f., 804, 916, 949; jvfr. Jytte Gyldenstjerne. — Lavrids, Lensmand p. Halsted Kloster, 235 f., 576, 578 f., 674; nævnes 21, 76, 85, 115, 121, 169, 281, 332, 402, 504, 563, 642, 743 f.; jvfr. Anne Sparre. — Merete (Margrete), Knud Urnes, 578. — Mette, Aksel Rosenkrantz's, 965. — Peder († 1614) (385); jvfr. Karen Rud. — Regitse, Aleksander Raab v. Pappenheims, 344, 571 f., 578, 590 f., 621, 729, 858. — Jfr. Sidsel 931. — Sivert 115, 154, 325, 373, 384, 501, 578, 830, 840, 851.
- Grunderup, Fakse H., 175, 731, 829.
- Grundet, Nørvang H., 20, 202.
- Gryderup, Slagelse H., 804.
- Grüner, Peder, Møntmester, 930.
- Grænge, Musse H., 236, 642.
- Græsryd, Høgs H., 830.
- Græsted, Holbo H., 368, 610.
- Grødby, Torne H., 746.
- , Villands H., 198, 383.
- Grøfte, Slagelse H., 532.
- Grølsted, Gern H., 247 f.
- Grøn (Graa), Niels, i Borup, 144, 419, 969; jvfr. Ingeborg Galt. — Peder, Skibskaptejn, 877.
- Grønland 573.
- , Kristiansberg Ø 585 f.
- Grønning, Nørre H., Salling, 917. — V., 917.
- Gudbrand Torlakson, Biskop over Nordisland, 55.
- Gude, Jakob, i Rendsborg, 249. — Mikkel Jakobsen, i Sorø Skole, 249.
- Gudmandstrup, Tudse H., 205, 881.
- Gudum, Slagelse H., 967.
- Kloster og Len 59, 496, 712.
- Gulbrandstorp, Halmstad H., 545.
- Guldbjærg, Skovby H., 762, 791.
- Gulland 6, 49, 78, 121, 136, 227, 229, 242, 337, 435, 505 f., 510 f., 525 f., 528 f., 539 f., 544 f., 556, 588, 601, 771, 844, 865, 873, 909; nævnes 494, 517, 532, 637, 646, 739, 759, 849, 874, 878 f., 928, 930.
- Gullands Stift 228, 846 f. — Biskop se Stafrofski.
- Gullbringa Syssel p. Island 74, 464.
- Gullestrup, Hammerum H., 951.
- Gullverjabø, Island, 422.
- Gunde Skriver 51, 114, 123. — Jakobsen i Assens 738.
- Gunder Bjørnsen, Præst i Rønne-
sted, 72.
- Gunderslev, Ø. Flakkebjerg H., 286.

- Gunderslevholm, Ø. Flakkebjæg H., 377.
- Gunderup, Aarstad H., 615.
- , S. Asbo H., 699.
- , Fleskum H., 253, 915.
- Gundestrup, Ø. Han H., 680.
- , Himle H., 956.
- , Luggude H., 207.
- , Odense H., 624.
- Gundetved (nu: Selchausdal), Løve H., 954.
- Gustav II Adolf, Konge af Sverrig, 75, 102, (443, 485 f., 653), 708, (857), 867.
- Guterlevgaard, Bøvling Len, 612.
- Gyde, Niels Rasmussen Graas Enke, 108, 186, 305.
- Gyldenhjelm, Karl Karlsson, svensk Rigsadmiral, 429 f., 928.
- Gyldenløve, Christian Ulrik, Christian IV's Søn, 963, 967. — Hans Ulrik, Christian IV's Søn, 108, 216, 683, 820 f., 840, 914, 921, 965. — Ulrik Christian, Christian IV's Søn, 703, 779, 848.
- Gyldensgaard, Østermarie S., Bornholm, 868.
- Gyldenstjerne, Arild 806. — Birgitte, Aksel Urnes, 578. — Hannibal se Helvig Kaas. — Helle, Niels Parsbergs, 943. — Jfr. Helvig 242, 727. — Henrik Knudsen († 1456) 628. — Henrik Kristoffersen († 1604) 242. — Henrik Prebensen, Landsdommer i Skaane, 1630 Lensmand over Froste Herred og Hellekirke Len, 1632 p. Kristianopel, 110, 114, 157, 198 f., 217, 383, 494, 578, 713, 724 f., 752, 762, 786, 867 f.; nævnes 17, 160, 165, 187, 481, 746, 831, (850), 866, 913, (923, 948), 949, 952. — Jfr. Jytte 806. — Jytte, Christian Grubbes, 579, 804. — Karen Henriksdatter, Godske Lindenovs, 578. — Karen Kristofersdatter († 1613) 561, 680; jvfr. Holger Rosenkrantz. — Karen Ottesdatter († 1589) 160; jvfr. Jørgen Marsvin Pedersen. — Knud Akselsen til Tim, Lensmand p. Hald, 117 f., 177, 262, 264 f., 335, 376 f., 537 f., 577, 806; nævnes 3 f., 9, 17, 25, 34, 40, 50, 59, 67 f., 79, 81, 94, 99, 114, 116, 152, 158, 164, 188, 195, 207, 228 f., 231, 262, 277, 289, 297, 323, 340 f., 349, 364, 383, 390, 405, 483, 499, 526 f., 555, 568, 588, 599, 602, 611, 617, 642, 646 f., 651, 655, 702, 725, 745, 788, 797, (807), 809, 836, 838, 844, 847, 859, 888, 905, 920, 924. — Knud Henriksen til Aagaard († 1627) 916; jvfr. Sofie Lindenov. — Knud Prebensen til Skovsbo 576. — Kristen († 1617) se Dorte Rud. — Laxmand 578; nævnes 260, 380, 386, 417, 454 f., 931, 950. — Lisbet, Oluf Rosensparres, 145 f., 203, 579, 930. — Mogens, Lensmand p. Varberg Slot, 216, 369, 438, 497, 576, 655 f., 943, 955; nævnes 35, 46, 66, 92 f., 141, 145, 163, 165, 169 f., 181, 259, 280 ff., 288, 338, 368 f., 371, 374, 406, 417, 446, 471 f., 506, 559, 565, 582, 589, 647, 653, 658, 670, 676, 684, 707, 711, 721, 743, 745 f., 748, 769 f., 806, 822 f., 855, 866, 911, 913, 923. — Niels Henriksen til Gelskov 242 f., 409, 727. — Niels Kristoffersen til Restrup 156 f., 307; jvfr. Kirsten Lykke. — Otte († 1551) se Helvig Gjõe. — Peder 806. — Pernille († 1622), Jakob Rosenkrantz's, 100, 181, 414, 536, 550. — Predbjørn († 1616) 804. — Jfr. Sofie († 1627) 31, 68, 171, 242, 727. — Vibeke, Niels Friis's, 242.
- Gyllebo, Jerrestad H., 198.
- Gylling, Rasmus, Skibskaptejn, 759 f.

- Gynge Herred 18, 345. — Herredsting 260.
- Gyrsting, Jakob Jensen, Mag., Præst i Korsør, 451.
- Gødelev, Torne H., 855, 934, 968.
- Gødstrup, Sjælland(?) 2.
- Gørding, Hjerm H., 223, 383, 548, 668.
- Gøred, Fjæraas S., Fjære H., 288, 384.
- Gørrild Kristensdatter, Hans Jensen Alanus's, 705, 711.
- Gørris (Joris) Petersen, Tilsynsmand ved Børnehuset, 892.
- Gørslev, Bjæverskov H., 416, 622, 818, 925.
- Gørvel Faddersdatter se Sparre.
- Gøteborg 653. — Borgere 33.
- Haagen Salmosens Gærd, Blekinge, 438.**
- Haals Bro, Fleskum H., 104.
- Haar, Anders, Smedjeskriver p. Bremerholm, 942.
- Haar, Sabro H., 238.
- Haard, Anders, i Dons, 755.
- Haarslev, Bjæverskov H., 21.
- , V. Flakkebjerg H., 29, 820.
- , (Harslev), Skovby H., 76, 411, 670.
- Haasted, Østerslev S., Villands H., 114, 198, 383.
- Haasum, Rødding H., 520, 828, 852.
- Habermann, Johan Wolfgang, i Kiel 471.
- Haderslev 47, 647; nævnes 71, 103, 938. — Kæmner se Hans Outsens. — Borgere 238, 615 f., 632. — Kirke 810.
- Haderslevhus Slot og Len 128 f., 503, 757, 810, 939; nævnes 12, 133, 910. — Husfoged se Jørgen Hansen. — D a t. 128 f.
- Hageløse Ladegaard, Skyts H., 787.
- Hagen Fadersen i Esløf 500.
- Hagen, Gert van, Vagtmester p. Øsel Slot, 150.
- Hagenby, Langeland, 762.
- Hagenskov Slot og Len 281, 344, 498, 648, 799, 889; nævnes 7 f., 169, 824.
- Hagedsted Gaard, Skaane, 786.
- Halberstadt, Andreas v., 542.
- Halck (Holck), Jens, Skovrider i Skanderborg Len, 390, 491.
- Hald Herred 24.
- Hald Slot og Len 59, 79, 88, 94, 99, 116, 119, 289, 341, 390, 499, 538, 568, 702, 745, 797 f., 800, 809, 836, 838, 920, 924; nævnes 3, 68, 335. — Skovrider se Niels Movridsen.
- Haldagerlille, Ø. Flakkebjerg H., 89, 200, 333.
- Halkær, Aars H., 536.
- Halland 52, 121, 163, 227, 229, 277, 323, 350, 364, 486, 517, 525 f., 558, 563, 571, 580, 584, 587, 589, 592, 601, 611, 647, 740—43, 774, 841, 844, 861 ff., 866, 909, 913. — Landsdommeri 774. — Landsdommer se Knud Gabrielsen Akeleje.
- Hallands Aas 592.
- Hallaryd, Sunnerbo H., Sverrig, 258.
- Hallelev, Slagelse H., 821, 921.
- Hallenslev, Løve H., 392, 715.
- Halmstad By og Fæstning 647, 866; nævnes 52, 378 f., 545, 741, 947. — Sisemester se Svend Markvorsen. — Borgere 141 f., 265, 299 f., 402, 614, 697. — Kirke 61, 86 f.
- Halmstad Gaard og Len 52, 80, 282, 366, 582, 614 f., 653, 668, 703, 743, 855, 913.
- Halmstad Herred 545.
- Halne, Ø.-, (Østerhald), Vadum S., Kær H., 80.
- Hals, Jens Andersen, fhv. Raadmand i Aalborg, 71.
- Halsnæs, Strø H., 302, 530.

- Halsted, Lollands Nørre H., 21, 793.
— se Helsted.
- Halsted Kloster og Len 85, 281, 744, 887, 939; nævnes 169, 402.
- Hamar Stift 365. — Superintendent se Niels Simonsen Glostrup.
- Hamburg 134 f., 137, 148 f., 243, 276, 280, 374, 473, 523, 670, 919, 936, 941, 953.
- Hammel, Hans, se Hummel.
- Hammeldrup Gaard, Løve H., 106 f., 794, 948.
- Hammelton, Hans Kristensen, 940.
- Hammer, Lukas, Klædefarver ved Børnehuset, 635.
- Hammer, Hammer H., 896.
—, Villands H., 689.
- Hammershus Slot og Len 506 (512); jvfr. Bornholm.
- Hammershøj, Sønderlyng H., 117, 538.
- Hammerum Herred 174.
- Hamsfort, Kornelius von der, Apoteker i Odense, 104. — Magdalene, Dr. Hieronymus Tenners Enke, 533 f.
- Han Herreds Provsti 98, 906.
- Handest, Nørhald H., 223.
- Hanerau Slot og Len 571.
- Hannæs, V. Han H., 343.
- , Glenstrup S., Nørhald H., 547, 772.
- Hans, Konge, 546.
- Hans Berider p. Antvorskov Slot 130. — Bogbinder i Aalborg 824. — Brøndmester i Helsingør 99. — Kræmmer i Nakskov 280. — Skovrider se Kasperling. — Altzersen, Kaptejn, 434. — Andersen, Kanik i Lund, 397. — Andersen, Præst i Balslev, 508. — Andersen, Præst i Bjerregrav, 446. — Andersen, Præst i Melby, 774. — Andersen, Præst i Skærbæk, 132, 148. — Andersen i Halmstad 402. — Andersen af Kongsbak 910. — Arnoldsen se de Fine. — Berntsen i Boes 302. — Borkardsen, Mag., Præst til Vor Frue Kirke i København, 353. — Davidsen se Sverrin. — Ebbesen i Flensborg 93. — Ebbesen i Odense 779. — Gregeren i Roskilde 864. — Hansen i Sorø Skole 661. — Hansen i Roskilde 666. — Hansen i Skærup 521 f. — Hansen, Krybskytte, 5. — Iversen i Hulby 804. — Iversen i Melby 598. — Jakobsen, Præst i Nykøbing F. († 1630), 728. — Jakobsen i Nakskov 382. — Jensen, Herredsfoged i Elbo Herred, 478. — Jensen, Herredsfoged i Slavs H., 239. — Jensen, Professor, se Alanus. — Jensen, Præst i Elmelunde, 120. — Jensen, Ridefoged p. Aalborghus Slot, 659 f., 772. — Jensen i Birkende 659. — Jensen i Gryderup 804. — Jensen i Himlinge 824. — Jensen i Karby 781. — Jensen i Melby 530. — Jensen i Skovsgaarde 411. — Jørgensen, Præst i Ørsted 947. — Jørgensen i Helsingør 685. — Karstensen i Ribe 148 f. — Keldsen, Præst i Søfde og Blenterup, 805, 823. — Keldsen i Klovborg 710, 735, 825. — Klemmensen i Hindevad 411. — Knudsen, Skibskaptein, 149, 758. — Kristensen, Borgemester i Køge, 585. — Kristensen i Nykøbing Sj. 789. — Kristensen i Skonager 727. — Kristensen se Hammelton. — Kristoffersen, Professor, 955. — Kristoffersen, Præst i Ballerup, 877. — Lavridsen i Evetofte 530. — Lavridsen i Randers 246 f. — Lavridsen i Ullerup 531. — Madsen, i Sorø Skole, 569. — Madsen i Holbæk 192. — Madsen i Kinderballe 682.

— Madsen i Rue 263. — Mandixen i København 773, 940. — Mathiesen i København 686. — Mikkelsen, Dr., Biskop i Fyens Stift; nævnes 2, 76, 176, 207, (228), 287, 294, 299, 326, 328, 331, 340, 362, (365, 368), 375, 388, 404, 415, 437, (463 f.), 507, (518), 520, 527, 534, 550 f., 581, 588, 592 f., (608, 616), 629 f., 656, 685, (691), 728, 732, 738, 749 f., 777, 833, 860, 869 f., 877 f., (891), 897, 925, 952, 960. — Mikkelsen i Melby 530. — Mikkelsen i Padesø 411. — Mikkelsen i Slangstrup se Sofie. — Mogensen, Biskop i Trondhjem († 1598), 17. — Mogensen i Fjellerup 12. — Nannisen, Købmand p. Island, 427. — Nielsen, Landstingskriver i Fyen, 236, 466. — Nielsen, Raadmand i Odense, 236, 478, 812. — Nielsen i Kærby 263. — Nielsen i Lyngerup 530. — Nielsen i Sasserup 234. — Nielsen i Tørring 411. — Olufsen, Borgemester i Helsingør, 155. — Olufsen i Varberg Len 923. — Ottesen, Kannik i Lund, 73, 86, 146, 396, 437. — Outsen, Kæmner i Haderslev, 47, 63. — Pedersen, Landsdommer i Blekinge, 207. — Pedersen, Præst i Slangstrup, 103, 828. — Pedersen, Tilsynsmand ved Dyrehaven ved Frederiksborg Slot, 704. — Pedersen, Tolder i Helsingør, 155, 245, 573, 822, 878. — Pedersen i Hedebo 411. — Pedersen i Hillerød 327, 423, 441, 564. — Pedersen fra Højby 353. — Pedersen i Stege 189. — Povlsen, kgl. Drabant, 947. — Povlsen i Helsingør 462. — Povlsen i Køge 475. — Rasmussen, dræbt i Kolding, 77, 193. — Rasmussen, Professor, se Brochmand. — Rasmussen, i Sorø

Skole, 822. — Rasmussen i Odense 616, 728, 806. — Svendsen i Hulby 804. — Sørensen, Borgemester og Tolder i Aalborg, 23 ff., 104 f., 393, 698, 781, 835. — Sørensen, Præst i Terløse, 371. — Sørensen, Præst i Ølgod, 676, 828. — Sørensen af Nykirke, i Sorø Skole, 235, 647. — Sørensen i Haarslev 76. — Sørensen i Oddersted 701. — Sørensen i Varberg 169 f., 374, 669 f., 683, 910 f. — Thomsen, Præst i Assens, Bjerge H., Jylland, 729, (837). — Vognsen, Tolder i Korsør, 698.

St. Hans Skov, Vigerslev S., Skovby H., 240.

Hansted, Vor H., 15 f. — Bro 397, 513.

Haraldskær (Harritskær), Tørrild H., 19, 195 f.

Haraldsmark (Harildsmark), Ødum S., Galten H., 836.

Harboe, Niels, Løjtnant, 179. — Peder, Skibskaptajn, 758.

Harbou, Jfr. Anne 99, 962. — Jfr. Else 99, 962. — Jens Mogensen 15 f., 383, 495, 521, 576, 666. — Jørgen Kristensen 276. — Jfr. Karen 99, 962. — Kristen Jørgensen til Holris († 1630) 99, 276; jvfr. Birgitte Mund. — Kristen Nielsen 808. — Jfr. Maren 99, 962. — Niels Kristensen 99, 276. — Niels Ottesen 908; jvfr. Anne Lunov.

Harboøre, Vandfuld H., 842.

Hardenberg, Kirsten, Aksel Brahes, 207, 210, 577.

Harder Sørensen, Skriver p. Kronborg, 338, 529.

Hardi, Hans Hansen, Præst i Gjøveraa p. Suderø, Færøerne, 737.

Harlingen, Holland, 704.

Harløse, Froste H., 952.

Harplinge, Halmstad H., 339.

- Harrebjærg, Torne H., 38.
 Harrested se Herrestad, Herrested.
 Harrestrup, Gærs H., 841.
 Harritskær se Haraldskær.
 Harslev se Haarslev.
 Harsyssel Provsti 767, 775.
 Harte, Brusk H., 798.
 Hartvigsen, Bendix, se Susanne Lykke. — Jørgen 156, 222, 460. — Lorens, Kaptejn, 255.
 Hase (Haas), Hermand, Raadmand i Roskilde, 676.
 Hasebard, Torben, Mag., Præst v. Domkirken i Lund, 325, 625. — Wichmand, Mag., Informator for Kongens Børn, 726, 907.
 Haselau, Holsten, 798.
 Haselø, Medelstad H., 438.
 Hasenkop, Johan, Skibsløjtnant, 758.
 Hasle, Hasle H., 453.
 —, Ringsted H., 954.
 Haslev, Høgs H., 641.
 —, Villands H., 383.
 Hasselager, Ning H., 261.
 Hasseris, Hornum H., 253.
 Hassing, Kær H., 624. —, V.-, Kær H., 74, 202. —, Ø.-, Kær H., 74, 202.
 Hastrup, Nørvang H., 186.
 —, Sømme H., 864.
 — se Hostrup.
 Hatfilter, Anders Pedersen 615 f.
 Hatting Herred 301, 552.
 Havborup, Merløse H., 347.
 Havdrup, Tune H., 413 f., 595.
 Have, Kristen 173 f.
 Haverdal, Halmstad H., 545.
 Havermann, Johannes Egranus, tysk Teolog, 16.
 Haversack, Villum 448.
 Haverslev, Ø. Han H., 607.
 Havnsø, Skippinge H., 109, 782.
 Havreballegaards Len se Aarhusgaard.
 Havrebjærg, Løve H., 106, 794, 821, 921, 948, 966.
 Havrum, Hovlbjærg H., 747 f.
 Heberg, Aarstad H., 208.
 Hedax (Kollatz?), Jokum, Kaptejn, 434.
 Hedebo, Veflinge S., Skovby H., 411.
 Hedemand, Evert, Kaptajn i Skaane, 434.
 Hedemark, Jonas, se Heinmark.
 Heden, Salling H., 665.
 Hedensted, Hatting H., 666.
 Hedvig, Kurfyrstinde af Sachsen, f. Prinsesse af Danmark, 739.
 Hee, Fjære H., 956.
 —, Hind H., 117, 537, 776, 783, 842.
 Heeager, Hind H., 537.
 —, Skads H., 613, 709.
 — Enge, No S., Hind H., 776.
 Heegaard i Salling 158.
 Heest, Henrik 579.
 Heiden, Gerhard von der, i Nakskov, 907.
 Heidenstrup, Erik, se Else Krag. —, Reinhold, Lensmand p. Sejlstrup, 211, 398, 554, 577, 673, 694, 736, 809; nævnes 52, 59, 79, 94, 123 f., 289, 341, 459, 487, 493, 607, 660, 672, 745, 789.
 Heidmann, Kristoffer († 1627), Professor i Sorø, 388.
 Heiligenhafen 429.
 Heinmark (Hedemark), Jonas, Tolder i København, 98.
 Hejbøl, Ø. Horne H., 404.
 Hejne, Lamme, 184, 191.
 Hejnerup, Bjæverskov H., 818, 925.
 Heldgaard, Borris S., Bølling H., 894.
 Heldum, Skodborg H., 622.
 Helgaarde, Borris S., Bølling H., 9.
 Helgoland 859.
 Helle Jakobsen, Bøsseskytte, 557.
 Hellemann, Evert, Kaptejn, 716.

- Hellerup, Favraas H., 589.
 Hellested, Stevns H., 21, 821, 921.
 Helligum Herred 648, 825. — Herredsfoged, se Kristen Horsens.
 Helnekirke Len 109 f., 588, 742.
 Helsingborg 13, 104, 283, 647; nævnes 6, 327, 653, 850. — Borgere 698, 954, 970.
 — Slot og Len 5, 9, 18, 33, 35, 42, 147, 293, 345 f., 351, 364, 366, 372, 374, 379, 426, 439, 501, 552, 583, 589, 653, 769, 966. — Aasen 426.
 Helsingø, Kirke-, Løve H., 590, 621, 967.
 Helsingør, Jens Knudsen, Præst i Everdrup, (654).
 Helsingør 13, 78, 104, 226, 283, 392, 590, 647, 828; nævnes 207, 287, 327, 379, 394, 721, 740, 804, 910 f. — Borgemester se Hans Olufsen, Peder Svendsen, Konrad Buwinchhausen von Wallenrodt. — Byfoged se Jens Block, Holger Olufsen. — Byskriver se Hans Pedersen Block, Jens Block. — Raadmænd se Klavs Busk, Peder Svendsen. — Toldere osv. se Øresund. — nederlandsk Resident se Jakob Hybertsen. — Borgere 6, 23, 43, 54, 99, 140 f., 196, 239, 327 ff., 338, 369 ff., 378, 392, 395, 428, 448, 462, 509, 539, 602, 605, 634, 639, 645, 674, 685, 721, 805, 827, 910, 913 f., 942 f., 949, 954, 958, 970. — Hospital 22, 90, 590, 592, 914. — Marie (tyske) Kirke 662, 667. — Skoler 668 f. — Teglgård ved 678.
 Helsted (Halsted), Borup S., Støvring H., 431.
 Heltborg, Refs H., 838.
 Helvad, Lavrids Nielsen, Præst i Svendborg, 842. — Niels, kgl. Kalendarigraf, 51, 435.
 Hem, Hindborg H., 917.
 —, Onsild H., 71.
 Hemmed, Nørre H. Dyrs, 718.
 Hemmet, Iver Iversen, Dr., Biskop i Ribe († 1629), 374. — Peder Iversen, Præst i Lønborg og Egvad, 410.
 Henne, V. Horne H., 665, 710(?), 763.
 Hennemved, Langeland, 762.
 Henning Nielsen i Brandelev 261.
 Henrik, Prins af Oranien, 652.
 Henrik, Præst i Odense, se Tisdorph. — Aagesen, se Gere. — Hansen, Kapellan til Søfde og Blenterup, 805. — Henriksen, kgl. engelsk Falkefænger, 878. — Henriksen i Vejle 532. — Hermansen, kgl. Gartner i Hillerød, 367, 422. — Jensen, Kristoffer Ulfeldts Foged, 386. — Jespersen se Mylting. — Knudsen, Ridder, se Gyldenstjerne. — Lavridsen, Præst i Tyvelse, Oxie H., 86. — Ludvigsen, Hofslager og Grovsmed p. Frederiksborg Slot, 332. — Mikkelsen i Svenstrup 688. — Mikkelsen, Mag., se Tisdorph. — Nielsen, Riddefoged, i Hillerød, 422. — Pedersen i Visby 592. — Povlsen, Præst i Vemmerlev, 517. — Povlsen, Gartner i Rosenborg Køkkenhave, 887. — Sandersen, Forstander for St. Jørgensgaard v. Kalundborg, 819.
 Henrik Julius, Hertug af Brunsvig-Wolfenbüttel († 1613), 739.
 Heralt, Hans, Korporal, 62.
 Herfort, Hans, kgl. Stodmester, 564.
 Herkules, Frans, Kaptejn, 434, 827; jvfr. Anneke Kortsdatter.
 Herlev, Sokkelund H., 321, 490.
 Herlufmagle, Tybjærg H., 347.
 Herman Henriksen, Kaptejn, 434.
 Hernestad, Villands H., 689, 746.

- Herrebø (Bø), Ide Præstegæld, Norge, 554.
- Herrestad (Harrested), Herrestad H., Skaane, 2, 8.
— (Hernestet), Villands H., 950.
- Herrested (Harrested), Vindinge H., 439, 553, 940.
- Herridslev, Musse H., 115, 642.
- Herringe, Gudme H., 476.
- Herrisvad Kloster og Len 147, 343, 364, 379, 927, 950.
- Herslev, Løve H., 532, 621.
—, Rønnebjerg H., 934, 968.
—, Sømme H., 484, 552, 555, 749.
- Herup se Hærup.
- Heselund se Hesselmed.
- Heslaas, Stafsinge S., Favraas H., 956.
- Heslunde, Luggude H., 927.
- Hess, Anne, Kristoffer Andersens, i København, 126. — Henrik, Skibskaptejn, 141, 179. — Lisbet, Dr. jur. Leonhard Metzners, 126. — Markus, Skibskaptejn, 179, 758.
- Hessel, Didrik, Visitør ved Øresund, Generalvisitør, 48, 53, 155, 224, 239, 265, 286 ff., 449. — Didrik, Skipper af Vlieland, 697.
- Hessel, Funder S., Hids H., 212.
- Hesselmed (Heselund), V. Horne H., 920, 970.
- Hessen, Anna Sophia, Henning Wittens, 274.
- Hessen 572. — Landgreve se Filip.
- Hestlund, Give S., Nørvang H., 239.
- Hestrup, Børglum H., 40, 708.
- Hevring, Rougsø H., 906.
- Hiald se Holt.
- Hids Herred 212, 420.
- Hieronymus Terkelsen, fhv. Raadmand i Stubbekøbing, 352.
- Hillerslev Herreds Ting 561.
- Hillerød 443, 633; nævnes 105, 327, 367, 542, 564 f. — Borgere 327, 422 f., 441. — Kirke 110. — Kro (for Frederiksborg Slot) 330, 423, 734. — Skole 86, 119, 633; jvfr. Frederiksborg Slot.
- Hillesholt, Tønnersø S. og H., 10, 43.
- Himlinge, Ø. Gyngø H., 824.
- Himmelev, Sømme H., 673, 917.
- Himmerslev, Høgs H., 33.
- Hind Herred 842.
- Hindevad, Haarslev S., Skovby H., 411.
- Hindsel, Hvidbjærg S., Refs H., 890.
- Hindsgavl Slot og Len 30, 80, 127, 169, 456, 648, 780, 944.
- Hindsholm, Lavrids Jakobsen, Præst i Rudkøbing, 451.
- Hindsholm, Fyen, 201, 295.
- Hindsted Herred 356, 773, 834. — Herredsfoged se Jens Block, Søren Block.
- Hisholte Len, Høgs H., 867.
- Hjardemaal, Hillerslev H., 124.
- Hjeds, Hornum H., 122.
- Hjelm, Mols H., 324.
—, Musse H., 642, 892.
- Hjelmebjerg, Fjæraas S., Fjære H., 288, 384, 565.
- Hjelmsø, Tybjærg H., 565.
- Hjelmsømagle, Ringsted H., 334, 539.
- Hjembæk, Tudse H., 205.
- Hjerk, Harre H., 917.
- Hjermeslev, Børglum H., 679.
—, V.-, Hvetho H., 124.
- Hjernerup, Bjærgø H., Skaane, 14.
- Hjerup, Baag H., 852.
- Hjortholm, Egvad S., N. Horne H., 736.
— Mølle, Sokkelunds H., 847.
- Hjortkær, Ramme S., Vandfuld H., 622.
- Hjørring 284, 906.
- Hoberus, Johannes, Apoteker i Aalborg, 734.
- Hobro 284, 335, 500. — Borgemester

- se Kristen Lavridsen. — Bro 355 f., 772.
- Hodde, Ø. Horne H., 605.
- Hoe, Herman, Raadmand i Flensborg, 130.
- Hoeslev se Haslev.
- Hogenwald, Daniel, Kongens Livbarber, 178, 321.
- Holbæk, Hans, Skovrider i Kalundborg Len, 335.
- Holbæk 13, 226, 283, 345, 843. — Tolder se Lavrids Kristensen. — Borgere 44, 192, 204, 345, 354, 839. — Kirke 353. — Lund 292. — Slot og Len 91, 205, 345, 353, 362, 366 f., 371, 425, 489, 539, 686, 728, 782, 948.
- Holck, Bertel, se Elsebe Sandberg. — Ditlev 577. — Ejler Kristensen 53, 165, 867. — Henrik Bertelsen 194, 252, 523, 566 f., 632. — Henrik Ditlevsen, Oberst, 435, 439, 553, 940. — Kristen, Lensmand p. Silkeborg Slot, 21 f., 186, 200 f., 219, 303, 326, 447, 549, 576, 625; nævnes 4 f., 17, 41, 59, 78 f., 82 f., 87, 173, 212, 247 f., 289, 296, 426, 446, 496, 537, 606, 753, 836, 853, 887, 905. — se Halck.
- Holger Olufsen, fhv. Byfoged i Helsingør, 639.
- Holland se Nederlandene.
- Hollandsbjærg, Rougsø H., 956.
- Hollænderby p. Amager 8, 21, 122, 382.
- Holløse Mølle, V. Flakkebjærg H., 804.
- , Holbo H., 667.
- Holm, Haagen Jensen, Skibskaptein, 179. — Hans Rasmussen, Degn i Hundstrup, 508.
- Holm, Hind H., 776.
- , Lolland, 115.
- Holmans Herred 363, 629.
- Holmby, Froste H., 547.
- Holme, Gislev S., Gudme H., 764.
- , Ning H., 893.
- Holmegaard (senere Kørup), Skam H., 628.
- Holmgaard, Spejlsby p. Møen, 324, 425.
- , Skodborg H., 107, 460, 790 f.
- Holmsland, Hind H., 480, 538.
- Holmø (Holmør), Ø. Gyng H., 497.
- Holst, Henrik, i Halmstad, 697. — Henrik, i Kiel, 135. — Herman, Renteskriver, 699. — Lavrids Andersen, Kaptein i Kalø og Silkeborg Len, 753. — Niels, i Skrøbelev, 71. — Niels Jakobsen i København 399 f. — Peder, Bøssemager v. Frederiksborg Slot, 197.
- Holstebro 166, 284, 573, 825. — Borgere 282 f. — Bispegaard 282 f. — Kirke 3.
- Holstein, Jørgen, Kaptein, 434.
- Holsten 98, 103, 112, 128—131, 142, 153, 170, 172, 215, 225, 232, 244, 264, 273 ff., 340, (390), 429, (469 f.), 542 f., 572, 616, 641, 683, 708, 798, 834, 847, 945.
- Holsten-Gottorp, Hertug se Johan Adolf. — Hertuginde se Augusta.
- Holt (Hiald, Huolt, Hufholt), Morup S., Favraas H., 497, 774, 955.
- Holte Mark, Frerslev S., Ringsted H., 37.
- Holtug, Stevns H., 730, 829.
- Hondorf, Jørgen, til Rønneholm, Kongens Jægermester, Lensmand i Jerrestad H., 4, 533, 578, 700, 725, 816.
- Hopfener, Frans, fhv. Soldat p. Varberg Slot, 368.
- Horn, Mads Andersen, i Biskopstaastrup, 481.
- Hornbæk, Lavrids, i Randers, 246 f.
- Hornbæk, Nørhald H., 956.

- Horne, Salling H., 2, 293, 321, 326.
— Kirke 293 f.
- Horne Herred, Nørre-, 484, 656, 681.
— Herredsskriver se Kristen Jepsen.
- Horne Herred, Øster-, 484, 606, 656, 891. — Herredsting 606. — Herredsfoged se Niels Lavritsen. — Herredsskriver se Kristen Jepsen.
- Hornstrup, Nørvang H., 234.
- Hørnum, Bjærge H., Jylland, 605.
- Horsens, Jakob Albretsen, Præst i Otterup († 1616), 16. — Kristen, Herredsfoged i Hellum Herred, 104.
- Horsens 226, 284, 524, 561, 599, 680 f., 843, 891. — Borgemester og Tolder se Ernst Ernsten. — Borgere 220, 513, 561, 680 f. — Hospital, 681, 837. — Mark 680. — Skibsbro 561, 681. — Skole 681. — Slot 561.
- Horslunde, Ulvborg H., 480.
- Horup se Højrup.
- Hosten se Højsten.
- Hostrup (Hastrup), Skads H., 613.
— Ø-, 710.
- Hov, Isby S., Høgs H., 10, 43, 203.
—, Langeland, 519, 671.
- Hover, Hind H., 223, 383, 772.
—, Tørrild H., 183, 253, 553, 666, 854.
- Hovlbjærg, Hovlbjærg H., 824.
- Hud, Hans v. d., i Viborg, 599.
- Hufholt se Holt.
- Hugdrup, Dronninglund H., 905.
- Hulby, Taarnborg S., Slagelse H., 107, 804.
- Humble, Langeland, 519, 671, 762, 858.
- Hummel (Hammel), Hans, af Varberg, 910 f.
- Hundborg, Hundborg H., 642, 838.
- Hundested, Himle H., 866.
- Hundhale, Ulvborg H., 222, 547.
- Hundslev, Bjærge H., Fyen, 624.
- Hundstrup, Skam H., 508, 749.
- Hune, Hvetbo H., 124.
- Hunemeyer (Hunnemeyrer), Herman, Skibskaptejn, 179, 346.
- Hunseby, Musse H., 856.
- Huolt se Holt.
- Husemand, Henrik, i København, 201.
- Husie, Oxie H., 532.
- Husted, V. Horne H., 792.
- Husum, Daniel, Skibskaptejn, Skibsløjtnant, 25, 179, 285, 758.
- Huverød, Gærs H., 841.
- Hvalsø, Voldborg H., 109. — Kirke-, 109, 360. — Nørre-, 109, 360.
- Hvarle, Fjære H., 923.
- Hvas, Kristoffer 460, 576, 665, 763.
— Sofie († 1614), Hans Oldelands, 533, 832.
- Hvedholm, Salling H., 2, 321.
- Hvedstrup, Sømme H., 574, 595.
- Hvejsel, Nørvang H., 234.
- Hven 86, 226, 362.
- Hvid, Gregers, Henrik Rantzaus Fuldmægtig, 522, 607, 924.
- Hvidbjærg, Hassing H., 326.
—, Refs H., 890 f.
- Hvidding, Sønderlyng H., 190.
- Hvidstrup, Bjærge H., Skaane, 699.
- Hvilsbjærggaard, Holmans H., 358, 391, 567.
- Hvirring, Nim H., 60, 552, 681.
- Hvit, Markus, se White.
- Hvitfeldt, Arild († 1609), Lensmand p. Laholm, 876. — Hartvig, Befalingsmand over Mariæ Kirkes Provsti i Oslo, 63, 756; jvfr. Maren Skram. — Henrik, Lensmand p. Landskrone, 216 f., 578, 580, (587), 759; nævnes 9, 13, 38, 82, 104, 110, 146, 207, 248, 324 f., 345, 360, 365 f., 379, 382, 384, 411, 434, 454 f., 524, 583, 684, 698, 716, 724, 742, 762, 773, 793, 806, 817, 823,

- 849, 866, 881, 903, 918 f., 931, 937, 942, 949 ff. — Jakob († 1583) se Lisbet Friis. — Povl († 1592) 80.
- Hvolgaard, Nørvang H., 131.
- Hyberts Villumsen i Helsingør 141 f.
- Hyby (Højby), Ullerup S., Elbo H., 353, 754.
- Hygum, Frøs H., 144.
- Hyldal, Hornum H., 122.
- Hylle, Torne H., 746.
- Hyllebjærg, Aars H., 356.
- Hyllede, Fakse H., 731, 829.
- Hylleholt, Fakse H., 461.
- Hylleslev, Søfde S., Færs H., 198.
- Hyllested, Jens, Skipper, 875. — Niels Kristensen, Præst i Stillinge, 1632 Kapellan i Gerslev, (408), 531, 804.
- , Sønder H. Dyr, 514.
- Hyllie, Oxie H., 62.
- Hærup (Herup), Rinds H., 117, 538.
- Høckel, Gert, Møntsvend, 363.
- Høg, Anne, Aksel Rosenkrantz's, 569. — Ejler 257, 300, 577, 634, 932. — Elisabet, Erik Kaas's, 513, 634. — Else, Jakob Vinds, 577. — Gregers, til Rørbæk, 34, 36, 164, 281, 519, 577, 782, 801. — Jakob († 1610) 257; jvfr. Maren Bryske. — Jens til Vang, Lensmand p. Visborg, 48 f., 539 f., 759; nævnes 23, 121, 176, 201, 218, 221, 228, 395, 511, 517, 528, (532), 556, 588, 601, 637, 673, 739, 771, 847, 865, 867, 873, 879, 930, 951. — Just Jakobsen 212, 231, 502, 513, 577, 634, 655, 871, 894, 942. — Just Styggesen, Hofmester for Sorø Akademi, 9 f., 100, 120, 184, 190, 216, 412, 575, 635, 697, 730, 759, 810, 829, 926, 938; nævnes 17, 20, 53, 55, 61, 67, 73, 78, 81, 121, 126, 132, 135, 141, 150, 154, 164 f., 192, 201, 221, 231, 235, 249, 305, 321, 323, 347, 354 ff., 365, 371 f., 375, 387 f., 399, 402, 409, 432 f., 471, 473, 490, 494, 500, 516, 531 f., 549, 555, 563, 569, 585, 609, 611, 647, 654 f., 658, 661 f., 676, 693 f., 703, 711, 714, 716, 721, 783, 789, 793, 820 ff., 826, 828, 836, 849, 854, 895, 902, 909, 922, 936, 939, 954, 967; jvfr. Anne Lunge. — Jørgen 502 f., 577, 651 f. — Kristen 95 f., 459, 577. — Mette, Jakob Trolles, 634. — Mogens Styggesen, Lensmand paa Lund Gaard p. Mors, 520, 576, 822, 852; nævnes 13, 20, 59, 162, 838. — Otte († 1631), Hofjunker, 30, 634 f. — Ove Kristensen († 1628), Rentemester, 95 f., 350, 486. — Sidsel, Ebbemunks, 6 f., 577, 779. — Jfr. Sofie 223, 566. — Stygge († ca. 1630) 161. — Thomes († 1631) 634 f.
- Høgseng, Lindtorp S(?), Hjern H., 826.
- Højballe Mark, Maarslet S., Ning H., 807.
- Højbjærg, Ø. Flakkebjærg H., 818, 926.
- , Lysgaard H., 195.
- , Odense H., 593.
- Højby, Bare H., 850.
- , Gosmer S., Hads H., 885.
- , Ods H., 76, 494.
- se Hyby.
- Højbygaard, Fuglse H., 130.
- Høje, S. Asbo H., 84, 966.
- Højelse, Ramsø H., 414.
- Højris Mark, Fuglse H.(?), 637.
- Højrup, Stevns H., 670.
- , (Horup), Vindinge H., 390.
- Højsten, Fakse H., 201, 295, 445, 516.
- Højstrup, Stevns H., 175, 331, 784.
- Hønborggaard, Hvidding H., 352. — — Ladegaard 129.
- Hørby, Kristen, i Helsingør Hospital, 90.
- , Froste H., 831.
- , Lister H., 716.

Hørby, Tudse H., 206.
 Hørje, Gærs H., 481.
 Hørup, Lysgaard H., 296.
 Hørve, Ods H., 782.
 —, Skippinge H., 109.
 Høsten se Højsten.
 Høve, V. Flakkebjærg H., 590, 621.
 Høvis (Høved), Tvenstrup By, Hads H., 885.
 Høvsøre, Skodborg H., 756.
 Høygst, Peder, i Hamburg, 941.

!

Ibo Sogn se Ikast.
 Ibs, St., Sogn, Sømme H., 731, 739.
 Ibsker, Bornholms Øster H., 51, 869.
 Ide Skibrede, Norge, 769.
 Ikast (Ibo), Hammerum H., 537.
 Ilbro, St. Olai S., Vennebjærg H., 619, 856.
 Illebølle, Langeland, 451.
 Ilstrup, Færs H., 82, 793.
 Inderøens Len, Norge, 412.
 Indien se Ostindien.
 Indslev, Vends H., 287, 328.
 Ingeborg Harders, Kniplingskvinde ved Børnehuset, 47. — Lavridsdatter 256; jvfr. Mag. Kristen Friis.
 Ingelstad Herred 533, 700.
 Inger Henriksdatter, Movrids Kristoffersens, 663. — Jensdatter i Flenninge 451, 482. — Nielsdatter i Næsbjærg 727. — Pedersdatter, Hans Stenwinkels, 141 f.
 Ingstrup, Hvetbo H., 287.
 Isak Pedersen se Maaneskjold.
 Isby, Høgs H., 10, 43, 203.
 Isgaard, Mols H., 161.
 Isholte Len, Sdr. Halland, 53.
 Island 72, 78, 83, 105, 111, 142, 162, 427, 461 f., 470, 552, 562, 586, 620 f., 703, 716, 760 f., 838, 879. — Bispener over Nordisland se Gudbrand Torlakson. — Bispener over Sydisland

52, 55. — Foged se Niels Hansen.
 — Lagmænd se Arne Oddsson, Gisli Haakonsson, Jon Svejnsson.
 — Sysselmænd se Niels Hansen, Vigfus Gislason. — Kongsgaarden 552.
 Italien 543.
 Itzehoe 275, 469, 523, 632. — D a t. 274.
 Iver Godskesen, Herredsfoged i Tudse Herred, 543. — Hansen, Skibsløjtnant 758, 859. — Hansen i København 72. — Jensen i Vrenderup 385. — Nielsen, Præst i Vaabensted, 870; jvfr. Karen. — Nielsen, Tolder p. Skagen, 165. — Nielsen i Vejen 158, 329. — Pedersen i Helsingør 685. — Pedersen, Kromand i Hillerød, 330. — Povlsen i København se Karen Pedersdatter.
 Ivetoft, Villands H., 198.

Jakob I, Konge af England († 1625), 739.
 — Brygger i Visby 123. — Fisker i Svogerslev 803. — Pottemager i Møldrup 702. — Albretsen, Præst, se Horsens. — Andersen, Skibsløjtnant, 758. — Arntsen i Visby 123. — Gabrielsen se Akeleje. — Gregersen, Kapellan i Kerteminde, 464. — Hansen, fhv. Kapellan ved Ribe Domkirke, 237, 501; jvfr. Margrete Pedersdatter. — Hansen, Præst i Hvedstrup, 574. — Hansen, Drejer, i København, 694. — Hansen i Sorø Skole 67. — Hybertsen, nederlandsk Resident i Helsingør, 239. — Isbrandsen, Skibskaptajn, 105, 179. — Jakobsen, Fuldmægtig f. Jokim Krakau i Lybæk, 208. — Jensen, Baadsmænd, 362. — Jensen, Tømmer-

- skriver p. Bremerholm, 308 ff. — Jensen i Varde 150. — Johansen, Skovrider, se København. — Klavsen, Skovrider i Vordingborg Len, 661. — Kortsen i Køge 323. — Ludvigsen se Tisdorph. — Madsen i København 125. — Mikkelsen, Borgemester i København, 215, 337, 654, 763, 773, 819. — Mikkelsen, Salpetersyder i Fyen, 288. — Mogensen i Halmstad 379. — Nielsen i Farsbølle, Præst i Haarslev, 76. — Nielsen i Holløse 667. — Pallesen (i Roskilde?), Skræddersvend, 485; jvfr. Anne Keldsdatter. — Pedersen, Kaptejn, Kroholder i Falkenberg, 324. — Pedersen i Bergen 365. — Pedersen i København 5 f., 739, 773, 916, 940. — Simensen (Smaalandene, Ejer af en Skude) 807. — Sørensen, Præst, se Bøtke. — Thomsen, Proviantskriver ved Provianthuset i København (214), 470. — Vognsen i Aalborg se Karen.
- Jan Folkersen, Skibskaptejn, Skibsløjtnant, 179, 768. — Lammersen, Skipper, af Madeley, 47.
- Janderup, V. Horne H., 237, 501.
- Jannerup, Hundborg H., 642 f., 838.
- Janum, Ø. Han H., 124.
- Jarnitz p. Rügen 399.
- Jasmund, Stentsel von, Skibskaptejn, 565, 758.
- Jebjærg, Nørre H. Salling, 792.
- Jegindø, Refs H., 890 f.
- Jelling, Tørrild H., 234, 666, 854. — Syssel 234.
- Jelstrup, Vennebjærg H., 493, 672.
- Jeltes, Vytse, hollandsk Skipper, 704.
- Jemtlands Len 412.
- Jens Guldsmid i Visby 123. — Ladefoged p. Basnæs 169, 969. — Møller i Støvring Herred 431. —
- Skrædder p. Nordmøre 398. — Andersen, Baadsmand, 449. — Andersen, Præst i Gerding og Blendstrup, Provst i Hellum H., 644. — Andersen, fhv. Raadmand i Varde, 828. — Andersen i Torpet 876. — Anskaris (Anscharis), Byfoged og Tolder i Odense (47), 453, 518, 699, 737. — Bertelsen, Borgemester i Vejle, 509. — Bertelsen i Tulstrup 562. — Chrysostomussen i Melby 530. — Dinesen se Jersin. — Enertsen, fhv. Borgemester i Landskrone, 812. — Erlandsen (i Skaane) 481. — Hansen, Grovsmed, Kæmner i Odense, 133, 170. — Hansen i Burgaarde, Herredsfoged i Tyrsting Herred, 710, (735), 825, 933. — Hansen i Hulby 804. — Hermansen se Bircherod. — Ibsen i Birkende 659. — Iversen, Skrædder, i Skelskør, 169. — Jensen, Lærer i Kongens Sangeri, 15. — Jensen, Ridefoged p. Varberg, 823. — Jensen i Brønneslev 500. — Jensen i Gangsted 600. — Jensen i Kølbygaard 661. — Jensen i Vesterlund 463. — Justsen i Kornerup 720. — Jørgensen, Præst i Ingstrup, 287. — Jørgensen, Raadmand i Mariager 792; jvfr. Margrete Lambrechtsdatter. — Jørgensen i Risum 73. — Jørgensen i Røved 238. — Jørgensen i Skuldelev 530. — Keldsen, Mag., Skolemester i Ribe, 63. — Keldsen i Fleskum Herred 24 f. — Klemmedsen i Gangsted 691. — Knudsen, Salpetersyder i Halmstad og Laholms Len, 855. — Kristensen, Hospitalsforstander i Aarhus, 432, (748). — Kristensen, Præst i Hee, 783. — Kristensen i Hasseris 253. — Kristensen i Randers 246 f. — Kristensen i Sal-

ling 158. — Kristensen i Træden 735. — Lassen, Kapellan til Stoby og Sandby, 348. — Lavridsen, Præst i Ulbølle og V.-Skerninge, 727. — Madsen paa Gade 906. — Madsen (i Skuderløse?) 821. — Mogensen i Lund 491. — Mogenssen se Harbou. — Mortensen, Præst i Rønnebæk, 793. — Mortensen, Salpetersyder i Helsingborg Len, 345. — Nielsen, Bøsseskytte, 557. — Nielsen, Præst, se Ore. — Nielsen p. Bredmose Gaard 814. — Nielsen i Evetofte 530. — Nielsen i Lillerød, Froste H., 259. — Nielsen i Skaane, 187. — Nielsen i Snedkerhuset 411. — Nielsen i S. Skovgaard 556. — Nielsen i Varde 150. — Olufsen, Herredsfoged i Sokkelunds Herred, 692. — Olufsen i Ringkøbing 809. — Peder Andersen i Skuldelev 530. — Pedersen i Varberg, Foged under Københavns Universitet, 406. — Pedersen, Fyrforvalter, 369—372, 677 f., 941. — Pedersen, Skibstømmermand, 102. — Pedersen, Tolder p. Skagen, 99. — Pedersen Oslo, Skipper, 161. — Pedersen, i Sorø Skole, 516, 750. — Pedersen i Birkende 659. — Povlsen, Præst i Snedsted, 651. — Povlsen i Sejet 735. — Povlsen p. Tunø 186. — Rasmussen i Rendlos (Randlev?) 836. — Rasmussen af Skanderborg 117. — Rasmussen i Taagerup 249. — Rasmussen i Ullerup 531. — Sandersen, Præst i Vartov Hospital, 828, 895. — Staffensen i Dagerup 511, 867. — Sørensen i Gangsted 691. — Terkelsen, i Sorø Skole, 494, 849. — Thomsen i Haarby 238. — Thomsen i Trønninge 924.

Jenstrup, Ø. Flakkebjærg H., 818, 926.
 Jep Hansen, Skovrider i Kronborg og Frederiksborg Len, 959, 961. — Hansen i Skaarup 465. — Jensen i Oustrup 107. — Jensen i Strasborg 411. — Jørgensen i Lunde 263. — Lassen i Brønneslev 500. — Lavridsen i Melby 530. — Martensen i Lyngerup 530. — Olufsen Skomager i Melby 530. — Pedersen i Hallenslev 715.
 Jeppe i Boserup 474.
 Jeremias Hansen i Kolding 755; jvfr. Annike.
 Jerlev, Jerlev H., 766.
 — Herred 629. — Skovrider se Jens Lyneborg.
 Jerne, Skads H., 613, 710.
 Jernhytten, Mølle i Helsingborg Len, 359, 512, 812.
 Jernit (nu: Frijsenborg), Gern H., 652.
 Jernløse, N., Merløse H., 121.
 Jeronimus, Løjtnant, 824.
 Jerrestad Herred 86, 364, 533, 588, 700.
 Jersie, Tune H., 37, 121, 414, 425, 705.
 Jersin, Jens Dinesen, Mag., Biskop i Ribe Stift, 93, 360, 374 f., 581; nævnes 35, 133, 178, 191, 244, 253, 296, 299, (359), 362 f., (365), 388, 395, (403), 410, 437, 491, 527, 553, 588, 605, 609, 653, 691, (752, 756), 776, 803, 810, 847, 854, 879, 899, 925.
 Jerslev, Jerslev H., 488, 660, 772.
 —, Herred 308, 456, 459, 565; jvfr. Kornumgaard.
 Jervig se Egvig.
 Jes Sørensen i Fitting 604.
 Jesper Eriksen, Kapellan i Olstrup, 622. — Eriksen, Præst, se Ørbæk. — Hansen, Bøsseskytte, 557. —

- Jepsen, Præst i Stubbekøbing, 891. — Lavridsen i Randers 246 f. — Madsen i Lillerup 372.
- Joakim Ernst, Hertug af Pløn, 240.
- Johan Adriansen, Skibsløjtnant, 887. — Berntsen, Præst p. Faarø, Gul-land, 532. — Borkertsen, Mag., Præst til Vor Frue Kirke i Kø-benhavn, 629; jvfr. Karen Bager. — Eriksen i Rødby 280. — Gertsen, Salpetersyder i Roskilde, Ringsted og Svenstrup Len, 5. — Klavsen i Tønder 430. — Korne-lissen, Skibsløjtnant, 1631 Skibs-kaptejn, 179, 523, 572, 585. — Kristoffersen, Professor v. Khvns. Universitet, 543. — Laurents (Lo-rents), Organist ved Vor Frue Kirke i Khvn., 543. — Nissen i Slesvig 738.
- Johan Adolf, Hertug af Gottorp († 1616), 739; jvfr. Augusta.
- Johan Georg, Kurfyrste af Sach-sen, 878.
- Johanne Jensdatter i Købinge 688. — Martensdatter 569. — Rasmus-datter, Niels Olufsens, i Balsby, 700; jvfr. Peder Bondesen.
- Johannes Johannis, Mag., se Hans Hansen v. Echten.
- Jon Andersen i Rørum 490. — Jen-sen i Flenninge 451, 482. — Svejnsson, Lagmand p. Island, 427. — Svendsen i Varberg Len 823. — Thormasson p. Østvig, Is-land, 811.
- Jonserød (Inserød), Viske H., 380.
- Jonstrup, Luggude H., 304, 966. —, Merløse H., 782, 902. —, Tønnersø H., 260.
- Jordebros, Glumsø S., Tybjerg H., 37.
- Jordløse, Baag H., 641.
- Jordrup, Anst H., 757.
- Joris Petersen se Gørris Petersen.
- Juel (Vaaben: en Stjerne), Børge, Skibskaptejn, Skibshøvedsmand, 179, 797, 839. — Erik Pedersen, Lensmand p. Gudum Kloster, Landsdommer i Nørrejylland, 20, 152 f., 202, 576, 613, 618 f., 650, 709, 791, 794; nævnes 17, 19, (32), 59, 64, 102, 159, 166, 219, 251, 254, 307, 323, 397, 432, 487, 495 f., 522, 562, 573, 607 f., 611, 618, 643, 660, 690, 712, 769, 790, 800, 817, (825), 888, 909, (933). — Iver († 1627) 208; jvfr. Ingeborg Pars-berg. — Jens Hermansen, Lens-mand p. Aalborghus, 1630 p. Bøv-ling, 11, 216, 220, 222 ff., 289, 306, 354, 383, 459 f., 547 f., 575, 650, 771 f., 778, 811; nævnes 3, 10, 12 f., 17, 25, 27, 41, 59, 71, 74, 77 ff., 85, 94 f., 99, 101 f., 104 f., 116, 122 f., 174, 183, 191, 207, 224, 231, 254, 278, 287, 296 f., 323, 341, 344, 355 f., 358, 365, 370 f., 376, 389, 394, 403, 431 f., 464, 473, 501, 538, 555, 611, 623, 639 f., 657, 668, 694, 718, 727, 744, 766, 776, 809, 825 f., 839, 871, 888 f., 906, 909. — Jens Pe-dersen, Lensmand p. Bergenhus, tidligere Lundegaard p. Mors, 283, 398, 404 ff., 412, 623 f.; næv-nes 150, 207, 249 f., 365, 403, 409, 756, 801. — Kirsten Pedersdatter († 1627), Niels Vinds, 20, 202. — Kristoffer († 1588) 420; jvfr. Kir-sten Kaas. — Jfr. Lene Peders-datter 198, 619, 711. — Lene († 1629), Jørgen Dues, 420. — Malte, Lensmand p. Kristianopel, 1632 p. Kristianstad, 376, 570, 713, 723 ff., 782, 786, 902 f.; nævnes 35, 208, 217, 341, 347, 416, 438, 582, 647, 764, 794 f., 824, 831, 841, 851 f., 866, 950, 952. — Jfr. Maren Pedersdatter 619, 711 f. — Maren Iversdatter († 1624), Erik Rosen-

- krantz's, 3, 652. — Jfr. Margrete 618. — Mette († 1623), Eggert Abildgaards, 420. — Thomas Kristoffersen 420 ff., 576; jvfr. Maren Bølle. — Vincents Iversen († 1629) 208.
- Juliana af Sachsen-Lauenborg, Hertuginde til Slesvig-Holsten-Sønderborg-Nordborg, 149.
- Julius Jonassen i Bergen 365.
- Jungmand, Mikkil, Bygmester p. Varberg Slot, 559, 707, 806.
- Jungshoved Slot og Len 197, 222, 785.
- Just Hansen, Raadmand i Landskrone, 812. — Nielsen i Aalborg 159. — Nielsen af Bornholm 51. — Pedersen i Ferslev 915; jvfr. Maren Jørgensdatter.
- Justitiæ Skanse ved Elben 859.
- Juul (Vaaben: en Lilje), Aksel Nielsen, Kancellisekretær, 52, 59, 474, 577, 629, 640, 709, 796 f., 898, 907. — Dorte, Jørgen Kaas's, 202, 655, 915. — Frans († 1626) 484 f.; jvfr. Karen Rostrup. — Iver († 1627), Landsdommer i Nørrejylland, Lensmand p. Bøvling, 19, 147, 212 f., 342, 510; jvfr. Maren Sehested og Ingeborg Parsberg. — Jfr. Kirsten 629. — Kirsten († 1629), Just Vasspyds, 213. — Malte 212 ff. — Mogens Jensen 577. — Ove Frandsen 431, 645. — Ove Iversen, Kancellisekretær, 655, 934. — Tønne Iversen 571, 969. — Vincents († 1629) 213 f.
- Jyde, Lavrids, i Stiftsbjærgby, 433.
- Jyderup, Tudse H., 109, 347.
- Jylland (Nørrejylland) 4, 11 f., 17, 41, 52, 57 ff., 77 ff., 85, 88, 94, 125, 136, 199, 226—229, 251, 262, 292, 361, 394, 524 f., 551, 558, 563 f., 587, 600, 611, 638, 647, 657, 741, 744, 767, 861 ff., 871 f., 875, 912, 919; nævnes 8, 13, 27, 63 f., 107, 127, 129 ff., 141 f., 147, 158, 173, 183 f., 188, 192, 208, 225, 238, 273, 278, 302, 323, 326, 340, 348, 404, 420, 426, 440, 442 f., 454, 472, 476, 514, 516, 526, 529, 536 f., 571 f., 602 f., 606, 616, 629, 635 f., 665, 703, 705, 730 f., 758, 760, 774, 800, 807, 822, 882, 904 f., 909.
- Landsting 251, 629, 825. — Landsdommere se Erik Juel, Iver Juul, Niels Krag, Enevold Kruse.
- Jægerup, Gram H., 536.
- Jørgen Berider ved Sorø 354. — Guldsmid i Visby 123. — Skolemester i Malmø 244. — Andersen, Byfoged i Varberg, 675 f. — Bertelsen i Middelfart 687. — Danielsen, Borgemester i Kbhvn., 5 f., 881. — Ernstsen, i Sorø Skole, 936. — Hansen, Husfoged p. Haderslevhus Slot, 128. — Hansen, Præst i Sundbyerne p. Sjælland, 59 f. — Hansen, Præst p. Tunø, 186. — Hansen, Skovrider i Kronborg og Frederiksborg Len, 959, 961. — Hansen i Avlsby Mølle 813. — Hansen i Fjellerup, Drabsmand, 12. — Hansen i Melby 530. — Ibsen i Votkær 77. — Jensen i Odense Hospital 464. — Jensen, i Sorø Skole, 569. — Jensen af Kølbygaard, i Sorø Skole, 661. — Jespersen, Præst i Tandslet, 925. — Jørgensen, Bøsseskytte, 557. — Jørgensen i Kærby 263. — Karstensen, Renteskriver, 938. — Knudsen, Ridefoged paa Koldinghus, 352 f., 729, 853. — Kortsen i Ellinge, Skovrider i Ods Herred, 110, 119. — Kristensen, Præst i Sem og Rejsby, 609. — Lavridsen, Præst i Hammer, 896; jvfr. Abel Thomsdatter. — Lavridsen, i Sorø Skole, 231. — Lavridsen i Eve-

- tofte 530. — Lavridsen i Skovs-
gaard 411. — Madsen, Mag.,
Præst i Malmø, 26. — Madsen i
Dyndkrog 560. — Matthiesen, Kap-
tejn, 434. — Mogensen, Borge-
mester i Odense, 237. — Nielsen,
Kannik i Lund, 397. — Nielsen i
Aastrup 735. — Pallesen i Bøl
834. — Pedersen, Mag., se Obel.
— Povlsen i Ring 735. — Søren-
sen i Slagelse se Karen Mortens-
datter — Villumsen af Flekkers
958.
- Jørgensbjerg, St., (Bjærget), Sømme
H., 731, 739.
- Kaaberbølgaard, Nørup S., Tørrild
H., 182, 455.**
- Kaad, Jens Nielsen, Præst i Støv-
ring og Mellerup, 352.
- Kaagerød, Luggude H., 454.
- Kaalshave, Skovby H., 762 f., 791.
- Kaarup, Ods H., 4.
- Kaas (Vaaben: en Sparre), Anne
Eriksdatter, Preben Bilds, 188,
297, 491, 499, 577. — Enevold Klav-
sen, i Sorø Skole, 711. — Erik Bjørn-
sen († 1598) se Anne Krabbe. —
Erik Nielsen 212, 513, 577, 634;
jvfr. Elisabet Høg. — Jfr. Helvig
65 f., 420, 422, 492, 634. — Helvig,
Hannibal Gyldenstjernes, 231, 275,
384, 577, 655. — Johanne, Lave
Urnes, 517. — Kirsten († 1588),
Kristoffer Juels, 420. — Kirsten,
Anders Sinklars, 517, 655. —
Klavs Eriksen 711. — Kristoffer
Gjordsen, Kaptejn, 708; jvfr.
Blanceflor Bildt. — Markvor til
Tidemandsholm 577. — Mogens
Eriksen til Støvringgaard, Lens-
mand p. Mariager Kloster, 1631
Lensmand p. Nyborg, 263, 306,
344, 457 ff., 479, 489, 498, 503, 522,
574, 605, 624 f., 857; nævnes 4,
17, 23 f., 27, 41, 67, 77 f., 87(?),
93, 114, 116 f., 159(?), 162(?), 174,
201(?), 222, 224, 289, 323, 348 f.,
394, 405, 439, 473, 476, 481 f., 493,
519, 560, 563, 588, 593, 600, 602,
608, 611, 616, 637, 647 f., 657, 665,
685, 702, 715, 732, 764, 779—782,
839, 842, 861 ff., 881, 909, 911,
925, 932, 939 f., 950 f. — Mogens
Eriksen til Aas og Tidemandsholm
517, 576, 634; nævnes (66),
223, 492, 595, 900, (930, 932). —
Mogens Eriksen til Lyngholm 63,
231, 459, 577, 655, 725. — Mogens
Jensen til Frøstrup, Lensmand p.
Dueholm, 11, 64, 216, 398, 576,
852, 945; nævnes 20, 59, 65 f., 79,
87(?), 149, 158, 159(?), 162(?),
201(?), 233, 340, 365, 403, 422, 460,
634, 701, 838. — Thomes Jensen
162, 576, 662, 905.
- Kaas (Vaaben: en Mur), Jfr. Anne
Emmikesdatter 722. — Frans
Hermansen, Lensmand i Nordlan-
dene, 162, 484 f. — Hans Ander-
sen til Østergaard og Lindskov
(† 1632), 188, 236 f., 460, 577,
721 f., 789, 901, 961 f.; nævnes 34,
136, 157, 188, 242, 307, 409, 418,
431, 466, 679, 733; jvfr. Vibeke
Ahlefeldt. — Iver Hermansen 470,
492, 666, 701, 783. — Jørgen Eriksen
(† 1619) se Dorte Juul. — Jørgen
Hansen 961 f. — Kristen 577. —
Jfr. Magdalene 162. — Niels 722.
— Jfr. Sofie 722, 795. — Staller
Hermansen, Skibskaptejn, 179,
578 f., 642 f., 722, 838.
- Kaastrup, Arts H., 321.
—, Hillerslev H., 817.
- Kadens, Ulrik, Urtegaardsmand,
191 f.
- Kagerup, Merløse H., 205.
- Kalbygaard, Gern H., 553.

- Kalden, Arent von 178. — Erik von 689.
- Kalmar 571.
- Kalshave, Skovby H.(?), 263.
- Kalundborg 13, 104, 226, 283; nævnes 75, 169, 442, 819, 917. — Tolder se Anders Madsen. — Borgere 442, 819, 828. — St. Jørgensgaard Hospital 450, 619 f., 819, 828; Forstander se Henrik Sandersen.
- Kalundborg Slot og Len 44, 53, 78, 90, 123, 181, 183, 306, 321, 359, 366, 413, 426, 454 f., 659, 705, 782, 926, 929. — Skovridere se Hans Holbæk, Steffen.
- Kalveli p. Vaagø, Færøerne, 737.
- Kalø Slot og Len 5, 59, 79, 157, 189 f., 220, 265, 340, 477, 487 f., 675, 694, 717, 753, 768.
- Kampholm, Kristianstads Len, 688.
- Karby, Sønder H. Mors, 781.
- Karen Hans Bangs 23, 236. — Iver Nielsens, Præstee enke i Vaabensted, 870. — Jakob Vognsens Enke i Aalborg 431 f. — Jens Mands, af Assens, 170 f. — Johan Borkertsens se Bager. — Hr. Mads's, i Brenderup, 516, 750. — Andersdatter, Peder Nielsens, 922; jvfr. Anders Povlsen. — Jensdatter i Tryggevælde Len 542. — Mortensdatter, Jørgen Sørensens Enke, i Slagelse, 531. — Nielsdatter i Kalø Len 675. — Pedersdatter, Enke, i Kalø Len, 675. — Pedersdatter i Kolding 149. — Pedersdatter, Iver Povlsens Enke, i København, 887. — Povlsdatter, Mag. Niels Sørensens, 446.
- Karl I, Konge af England, 557, 739, (878).
- Karl Hansen i Sædding 817, 890. — Jakobsen, Kroholder i Falkenberg, 324. — Karlisen se Gyldenhjelm.
- Karlebo, Lyng-Kronborg H., 114, 380 f.
- Karleby, Jerrestad H., 8, 613.
- , Voldborg H., 819.
- Karrebæk, Ø. Flakkebjerg H., 805.
- Karsten Rytter se Maren. — Kortsen, Toldskriver i Assens, 727, 892. — Steffens i Kiel se Abel Steffens.
- Karup, Bjærge H., Skaane, 33.
- , V.-, Bjærge H., Skaane, 664.
- , Ø.-, Høgs H., 33, 51, 830.
- Kasperling, Hans, Skovrider i Frederiksborg Len, 105, 367, 443.
- Kassel 858.
- Kastbjerg, Nørre H. Dyrs, 916.
- Kasted, Hasle H., 336, 441.
- Kasteltorp p. Langeland 762.
- Kastrup Treding, Hammer H., 803.
- Katharine, Jokim Stegemands, 6. — Adriansdatter i København 66. — Davidsdatter Gert Albertsens i Malmø 882 — Hansdatter, Mag. Hans Schrøders, 238.
- Katterød, Salling H., 665.
- Kattrup, Luggude H., 304.
- Kedelsmed, Oluf Kristensen, Mag., Præst ved Viborg Graabrødre Kirke, 9, 25, 389, 645.
- Kegel, Philip, tysk Teolog, 16.
- Keiseberg (Kaseberg, Keseberg, Kierseberg), Kasper, Kaptejn p. Kronborg, 15.
- Kejser, Povl, Rottefanger paa de kgl. Slotte, 916.
- Keldbjerg, Vandborg S., Vandfuld H., 906.
- Keldsmark, Neder-, Hjerm H., 709.
- , Over-, Hjerm H., 709.
- Kelkestad, Østerslev S., Villands H., 114, 198, 383.
- Kelleklinte, Arts H., 36 f., 121, 426.
- Kelstrup, Ods H., 75, 941.
- , Viske H., 956.

- Kempe, Arnoldus Nikolaj, Præst i Korsør, 570.
- Kempinge, Skyts H., 903, 956.
- Kempis, Thomas a 16.
- Kerndrup (nu: Kærum), Baag H., 797.
- Kerte, Baag H., 852, 958.
- Kerteminde 283 f., 647. — Tolder se Povl Skinkel. — Borgere 464, 608, 616, 740. — St. Laurentius Kirke 237, 608, 616.
- Kertinge, Bjærge H., Fyen, 624.
- Kettinge, Musse H., 508.
- Kettrup, V. Han H., 189, 297, 343, 499.
- Kid se Krag.
- Kidserup, Voldborg H., 428, 442.
- Kiel 135, 143, 417, 555, 572, 798, 847 f., 878, 883. — Borgere 255, 264, 471.
- Kildemølle, Ellinge S., Vindinge H., 439.
- Kilkested se Kelkestad.
- Killegaard, Heselunde S., Luggude H., 927.
- Kilsmark se Keldsmark.
- Kinderballe, Langeland, 682.
- Kindertofte, Slagelse H., 532.
- Kinderød, Halmstad H., 614 f.
- Kirkeby, Sunds H., 344, 463 f., 656, 737, 750. — se Kærby.
- Kirkegaard, Staby S., Ulvborg H., 222.
- Kirkerup, V. Flakkebjærg H., 966.
- Kirsten Oluf Andersens 290. — Kristen Frederiksens Enke, Sømme Herred, 54. — Ellisen 246. — Fransdatter p. Aarhus Kapitelsgods 946. — Frederiksdatter, Præsteenke i Søfde, 823, 951. — Hansdatter i Vartov 645. — Lavridsdatter i Lund, Nim H., 301. — Mogensdatter (i Lemvig?) 404. — Nielsdatter, Oluf Knudsens, (Skyts H.), 830, 840. — Nielsdatter af Vollum 843. — Nielsen i Vedemaa 481. — Pedersdatter, Henrik v. Fuirens, i København, 686, 800. — Pedersdatter se Maaneskjold. — Thomesdatter i Tørring 905.
- Kissendrup, Vinding H., 950.
- Kjeldorph, Kristen Klementsens, Præst ved Viborg Sortebrødre Kirke, 388.
- Kjerød (Kieredt), Stafsinge S., Favraas H., 956.
- Kjærulf, Anders, i Østerhalne (Østerhald), 80. — Jens 680. — Jens, i Sorø Skole, 714. — Peder Bertelsen, Mag., Præst til Sæby og Hallenslev, 392 f.
- Klaking, Bjærge H., Jylland, 837.
- Klamby, Færs H., 82.
- Klausbølle, Langeland, 519, 671, 858.
- Klavs Kristensen, Guldsmed i Odense, 541. — Lavridsen (af Aarhus?) 442. — Lydersen, Salpetersyder i Helsingborg Len, 5, 346, 372, 769. — Madsen, Borgemester i Mideldelfart, 236. — Mortensen se Mormand. — Nielsen, Ridefoged p. Bøvling, 814. — Strangesen se Bild.
- Klavsholm Birk 843.
- Klef, Favraas H., 774.
- Klein, Gert, i Halmstad, 299.
- Kleitrup, Rinds H., 117, 538.
- Klemens Klemensen, i Odense Skole, 960 f. — Sørensen, Borgemester i Vejle, 147, 233, 455, 960.
- Klemensker, Bornholm, 868.
- Klerk (Klerche), Peder, i Hamburg, 374, 523, 669 f.
- Klevind se Kløven.
- Klingenberg, Kort, Sergent, 62.
- Klintermarken (Klittermarken), Skørpinge S., Stevns H., 612, 670.
- Klippinge, Stevns H., 731, 829.
- Klithuse, Ø. Han H., 124.

- Klittemarken se Klintemarken.
 Klock, Matthias, Guldsmed i Næstved, 161, 205, 369.
 Klodskov, Falster, 892.
 Klopstock, Hans, Kongens Mølle v. Kronborg, 913.
 Klott, Bernhard 952. — Hans, Klædegører i Aarhus, 946, 953.
 Kloumann, Verner, i København, 5 f., 773, 940.
 Klovborg, Vrads H., 735.
 Klusemand, Jørgen Pedersen 570.
 Klyne, David Jensen, Mag., Sognepræst i Aalborg, 24 f.
 Kløven (Klevind), Gaard, Skæve S., Dronninglund H., 905.
 Kløvgaard, V. Horne H., 665.
 Knap, Jens Andersen, i Ullerup 531.
 Knegt, Anders Nielsen, i Ullerup 531.
 Knepholm (nu: Tryggelevgaard), Langeland, 132, 340, 396.
 Kneutel, Valentin, i Nykøbing F., 127.
 Kniper, Diderik, i Hamburg, 148 f.
 Knop, Hieronymus Kristensen, Præst i Alsted, 235.
 Knud Amundsens, (Bøsseskytte?), 557. — Bentsen i Musberhof(?) 411. — Gabrielsen se Akeleje. — Hansen, i Sorø Skole, se de Fine. — Ingvorsen i Helsingborg Len 850. — Jensen, Præst og Organist i Næstved, 1 f. — Jensen i Trønninge 924. — Knudsen, Officer, 889. — Kristensen, Præst i Grejs, 244. — Nielsen i Kærby 263. — Ottesen i Odense 643, 714. — Rasmussen i Bisgaard, Delefoged i Ning H., 502, 514. — Sørensen i Balle 31. — Sørensen se Tredje. — Tollesen, Skibsløjtnant, 179. — Tygesen i Hindevad 411.
 Knudshoved p. Fyen 759.
 Knudstrup, Gærs H., 841.
 Knudstrup, Hovlbjærg H., 117.
 —, Luggude H., 454.
 Knærød, Høgs H., 33.
 Kock, Anders, kgl. Bogtrykker i Glückstadt, 919. — Jakob Kvirinsen, Humlevrager i Sjælland etc., 280. — Mads Hansen, Byfoged og Tolder i Mariager, 610. — Morten, i Korsør 471. — Niels, i Laholm 343. — se Lisbet.
 Koefoed, Jørgen, i Slagelse, 661. — Mads, Landsdommer p. Bornholm. nævnes 17, 323, 513, 611, 868, 909, (928).
 Kogshult, Torne H., 746.
 Kokkeby se Kærby.
 Kolbæk, Le S., Middelsom H., 263.
 Kolding, Anders Mikkelsen († 1616), Biskop i Bergen, 400. — Iver Hansen, Skibsløjtnant, 761. — Rasmus, kgl. Tømmermand, 761.
 Kolding 284, 341, 647, 843, 880, 902; nævnes 72, 77, 129, 193, 225, 348, 628, 698, 708, 871, 884, 906, 910. — Borgemester og Tolder se Greger Ottesen. — Borgere 149, 478, 719, 755, 767, 798, 853, 889. — Hospital 729, 755, 815, 893 f. — Kirke 766, 889 f.
 Koldinghus Slot og Len 3, 59, 79, 174, 214, 289, 306, 363, 454, 457, 459, 478, 522, 553, 598, 666, 701, 709, 719, 754, 766, 792, 798, 811, 815, 843, 853 f., 871, 889, 983, 906; nævnes 12, 122, 195, 341, 352, 482 f., 729, 790, 914. — Ridefoged se Jørgen Knudsen. — Skovrider se Jakob Johansen København, Mads Jensen. — Slotsfoged se Jakob From. — Mølle 756 f. — D a t. 739—755, 757, 759, 789.
 Kolgaard Eng, Ning H., 776.
 Kollatz, David, Kaptejn, 434. — (Hedax?), Jokum, Kaptejn, 434.
 Kollerup, Galtens H., 421.

- Kollerup, Ø. Han H., 343.
 Kongens Mølle, Kronborg Len, 913.
 Kongsbak 284, 910.
 Kongselv, Norge, 647.
 Kongsted, Fakse H., 201, 445, 461, 516, 916.
 Korfits Gabrielsen se Akeleje. — Nielsen, Slegfredsøn af Niels Arenfeldt, 202.
 Korkendrup, Vindinge H., 820.
 Kornelius Hermansen, Fuglefænger, 81. — Pietersen i Hollænderbyen p. Amager 8; jvfr. Lene Kornelis.
 Kornerup, Sømme H., 462, 490, 594, 629, 720, 802. — Mølle 462, 490, 505, 594. — Mølle, Lille, 720.
 Kornerupgaard, Sømme H., 462, 490, 594, 720.
 Kornum, Slet H., 330, 643.
 Kornumgaard, Kornum S., Slet H., 643.
 —, Børglum H., (308), 565, 680.
 Korsgaard, Ulvborg S., Ulvborg H., 223, 383.
 Korsør 145, 169, 283 f., 829, 839, 969. — Tolder se Hans Vogensen. — Borgere 451, 471, 570, 860. — Kirke 830.
 Korsør Slot og Len 53, 78, 363, 366, 376, 413, 451, 468 f., 583, 594, 725.
 Kortborg, Staby S., Ulvborg H., 222, 547.
 Korup, Høgs H., 830.
 Krabbe (Vaaben: en Bjælke), Anne († 1625), Erik Bjørnsen Kaas's, 168. — Dorte († 1623), Erik Lykkes, 617. — Erik, kgl. Sekretær, dansk Agent i Sverrig, 1630 Landsdommer i Skaane, Lensmand over Froste H. og Helnekirke, 2, 69, 109 f., 145 f., 203, 578, 759; nævnes 8, 187, 197, 260, 323, (345), 384, 411, 481, 500, 505 f., 524, 533, 611, 724, 742, 762, 831, 867 f., 909, 931. — Gregers, Lensmand p. Hindsgavl, 84, 577, 762, 791, 930, 951; nævnes 2, 59, 127, 157, 169, 176, 210, 284, 287, 294, 301, 328, 386, 415, 431, 443, 456, 486, 519 f., 550, 553, 603, 647 f., 752, 779 f., 813, 860, 877, 940, 944, 952. — Hans 3, 159, 167, 480. — Iver Nielsen, Kancellisekretær, 352, 711, 714. — Iver Tagesen, Lensmand p. Laholm, 122, 286, 510, 578, 580, (587), 731; nævnes 10, 33, 51, 57, 150, 187, 203, 282, 293, 327, 339, 366, 426, 433, 592, 626 f., 647, 653, 668, 693, 698, 721, 743, 748, 830, 850, 855, 866 f., 897, 913, 931, 960. — Magdalene, Otte Kruses, 158 f., 480. — Sidsel, Otte Lunovs, 480.
 Krabbe (Vaaben: 2 skraa Bjælker), Terkel († 1622) se Dorte Kruse.
 Krabbesholm, Resen S., Hindborg H., 945.
 Krafse, Ejler († 1599) 53. — Eske († 1627) se Pernille Banner. — Hilleborg, Mogens Gjões, 577, 970. — Kristoffer se Dorte Banner. — Otte 281, 578, 759, 970; jvfr. Birgitte Ulfeldt.
 Kraft, Hans, Mag., 657. — Knud Eriksen († 1632), Præst i Brendstrup og Ore, 860.
 Krag, Jfr. Anne 211. — Jfr. Ellen 211. — Else, Lavrids Lunovs, 908. — Else, Erik Heidenstrups, 673. — Erik Kristensen 235. — Jørgen Eriksen 65, 576, 723, 908, 920. — Kristen († 1606) 232; jvfr. Kirsten Eriksen. — Kristen Eriksen 232, 235, 576, 792, 872, 908. — Kristense, Fasti Staverskovs, 577. — Niels Henriksen, Løjtnant, 339(?), 560. — Niels Mogensen, Landsdommer i Nørrejylland, 45, 475, 576, 650, 776 f., 792; nævnes 17, 19 (32), 59, 102, 107, 117, 140,

- 152, 158, 166, 213, 219, 251, 254, 323, 432, 562, 573, 611, 618, 643, 690, 718, 723, 735, 767, 769, 796 f., 800, 817, (825), 852, 907 ff., 917, (933).
- Krag (Kid), Povl, Kaptejn, 434.
- Krag (ikke adelig), Knud Greger-
sen, Præst i Stenstrup, (656).
- Kragevig, Musse H., 504, 856.
- Kragserød se Krogserød.
- Krakau, Jokim, i Lybæk, 208.
- Krakow, Karl v., Generalstaternes
Agent i Helsingør, 91.
- Kral, Morten, i København, 778.
- Kran, Peter, Stenhugger p. Gul-
land, 771.
- Kratz, Wolf Hieronymus von, Major
i Skaane, 41, 65.
- Krautsand v. Elben 719.
- Krempe, By og Fæstning, 572. —
D a t. 587.
- Kremper Marsk 139.
- Krenkerup, Baag H., 278.
- Krenkerup (nu: Hardenberg), Musse
H., 642.
- Kristen (Kristian), Præst i Lønborg
og Egvad, 494. — Præst, se Byl-
lum. — Smed i Skuldelev 530. —
Andersen, Bromand ved Skern
Bro, 77, 211. — Andersen, Dug-
svend, i Helsingør, 371. — An-
dersen i Borum, Herredsfoged i
Framlev Herred, 418, 476. — An-
dersen i Dyrebjærg 411. —
Bentsen i København 41, 125, 416.
— Eriksen til Fligende se Val-
kendorf. — Hansen, Mag., Biskop
i Aalborg Stift, 3, 95, 183, 581,
(859); nævnes 24 f., 34 f., 74, 287,
296 f., 299, (357, 365), 395, (403,
520), 527, 588, (817, 843), 847,
(906). — Hansen, (Borgemester i
Malmø?), 184. — Hansen, Præst,
158. — Hansen i Sandager 261.
— Hansen i Skellebjerg, Løve H.,
97. — Hansen, af Ølgod, i Sorø
Skole, 676. — Hansen 196, 233. —
Jakobsen, Kaptejn, 434. — Jensen,
Degn i Alsted, 789. — Jensen, La-
defoged hos Jens Høg p. Gulland,
48 f., 540. — Jensen, Mag., Hof-
præst, Professor v. Universitetet,
21, 321, (393 f., 408); jvfr. Else
Hansdatter. — Jepsen, Herreds-
skriver i Øster Horne H., 1632
i Nørre Horne H., 616, 723. —
Jepsen i Tøving 662, 905. — Just-
sen, Byfoged i Køge, 585. — Jør-
gensen, Skovrider i Vordingborg
Len, 111, 661. — Jørgensen i
Skovsgaarde 411. — Keldsen i
Rold 355. — Klemensen, Præst,
se Kjeldorph. — Knudsen se
Akeleje. — Kristensen, Præst i
Glimminge, 900, 955. — Kristensen
i Bursø 261. — Kristensen i Hug-
drup 905. — Kristensen i Jylland
834. — Lassen i Lønborg 708. —
Lavridsen, Borgemester i Hobro,
99. — Lavridsen i Rønne 929. —
Madsen i Givskov, Herredsfoged
i Nørvang H., 357. — Madsen i
Hillerød 423. — Mikkelsen i Fer-
ring 809. — Mikkelsen i Kvotrup,
Herredsfoged i Sabro H., 418 f. —
Morsen i Hedebo 411. — Nielsen,
Baadsmand, i Roskilde Hospital,
696. — Nielsen i Aalborg 159. —
Nielsen i Herslev 552. — Nielsen
i Lydbik 906. — Nielsen i Ulle-
rup 531. — Olufsen, Ridefoged,
487. — Pedersen, Birkefoged i
Rye Birk, 252, 301, 419. — Peder-
sen, Kancellitjener, 524. — Pe-
dersen, Præst i Hvirringe, 60. —
Pedersen 184; jvfr. Eline Hans-
datter. — Pedersen se Sture. —
Povlsen, Skolemester i Skive, 4.
— Rasmussen, i Sorø Skole, 822.
— Rasmussen i Gammelby 906.

- (Kristoffer) Svendsen, Præst i Nim, se Barmer. — Sørensen i Egtved 440. — Sørensen i Tammestrup 419; jvfr. Emmerentse Lavridsdatter. — Thomesen se Sehested.
- Kristen Markussens Løkke ved Lund 187.
- Kristiania 354. Jvfr. Oslo.
- Kristianopel By og Fæstning 337, 647, 741 f., 831, 866, 952. — Borgemester se Niels Hansen. — Kirke 831.
- Kristianopel Len 35, 208, 215, 217, 341, 582, 713, 724 f., 786, 831, 913.
- Kristiansberg, Ø i Grønland, 585 f.
- Kristianshavn 259, 424. — Bro 98. — Grønnegaards Havn 695.
- Kristianspris, Fæstning i Holsten, 875. — Proviantforvalter se Jokum Radeball.
- Kristianstad By og Fæstning 365, 452, 490, 647, 741 f., 764, 777, 794 f., 866. — Borgemester se Anders Nikkelsen. — Byskriver se Peder Mogensen. — Borgere 304, 433, 479, 794, 952. — Hospital 502, 965. — Hospitalsforstander se Anders Nikkelsen. — Kirke 61, 87, 200, 293.
- Slot og Len 18, 38, 122, 166, 366, 439, 582, 588, 686, 713, 723 ff., 742, 762, 777, 786, 795, 831, 841, 851, 935.
- Kristoffer Andersen, i Sorø Skole, 500. — Andersen i Rue 263. — Andersen se Anne Markusdatter Hess. — Danielsen, Præst i Hovlbjærg, 824. — Dideriksen, Renteskriver, 54, 936 f. — Hansen, Foged, 566. — Hansen, i Sorø Skole, se de Fine. — Holgersen i Nim se Maren Pedersdatter. — Iversen, øverste Renteskriver, 283, 300, 814. — Jensen, i Sorø Skole, 432. — Keldsen, Tolder i Ribe, 698. — Kristensen, Præst (i Vissenbjærg), 777, 869. — Kristensen, Skolemester for Kongens Døtre, 369, 766. — Kristoffersen se Svenke. — Nielsen i Roskilde 696. — Pedersen, Præst i Tostrup, 371. — Pedersen i Melby 530. — Peitersen, i Sorø Skole, 347. — (Kristen) Svendsen, Præst i Nim, se Barmer.
- Kristrup, Sønderhold H., 220, 222.
- Krog, Grene S., Slavs H., 604, 666, 854.
- Krogserød (Kragserød), Aarstad H., 614 f.
- Krogsgaard, Skads H., 650, 890.
- Krogsjord (Kropsjord), Øremølle, Vemmehøgs H., 115, 384.
- Kronborg Slot og Len 53, 56, 86, 110, 221, 226, 346, 362, 366 f., 408 f., 448, 529, 559, 677 ff., 769, 822, 916, 959, 961, 964; nævnes 15, 18, 28 f., 327, 374, 462, 634, 913, 941. — Degn se Søren Tvilling. — Skriver se Harder Sørensen. — Arkeliet 379. — Kobbermøllen (Hammermøllen) 913. — D a t. 221—224.
- Krop, Daniel Bartolomæussen, Præst i Rerslev, 896.
- Kropsjord se Krogsjord.
- Krummen, Herman, i Helsingør, 602, 605.
- Krupling, Hans, i Visby, 123.
- Kruse, Jfr. Anne 398. — Jfr. Birgitte 398, 718. — Dorte, Terkel Krabbes, 239, 480. — Enevold Enevoldsen, Landsdommer i Nørrejylland, 19. — Enevold Kristoffersen († 1626) 183; jvfr. Sofie Sandberg. — Enevold Tygesen 718; jvfr. Else Marsvin. — Gabriel, Admiral, Lensmand p. Roskildegaaard, 1632 p. Mariager Kloster, 14, 26, 136 f., 142 f., 179, 216, 384, 577, 674, 699,

- 724 f., 788; nævnes 13, 17, 33, 54 ff., 65, 70, 78 f., 89, 104, 118, 121, 124 f., 133 f., 181, 206, (249), 290, 302, 321 ff., 330 f., 336, 345, 350, 366, 378, 382, 386, 413, 424, 428, 435 f., 445, 449, 453 ff., 462, 488, 490, (505), 515 f., 530 f., 541, 547, 552, 583 f., 595 f., 611, 620, 622, 670, 676, 692, 695 f., 705 f., 713, 772, 844, 847, 894, 905, 910, 938. — Jfr. Ingeborg 718. — Jørgen Enevoldsen, 38, 40, 63 f., 577, 679 f., 708, 718. — Jørgen Kristoffersen 223, 576 f., 727. — Kirsten, g. m. 1. Kristen Vind, 2. Erik Krag, 232. — Kristoffer 397. — Lavrids († 1608) 80. — Jfr. Magdalene 158 f. — Mogens Lavridsen († 1624) 357; jvfr. Dorte Vesteni. — Mogens Ottesen 158 f. — Otte († 1628) 158 f., 480; jvfr. Magdalene Krabbe, Sofie Staverskov. — Tyge († 1629) 8; jvfr. Karen Sehested. — Tyge Ottesen 159, (480).
- Kruse** (ikke adelig), Hans, Borge­mester i Visby, (218). — Johan, i Helsingør, 685. — Vibeke, Chri­stian IV's Frille, 797, 811.
- Kryckerer**, Hans Lavridsen 452.
- Krymplinge**, Baarse H., 261.
- Krøjerup**, Merløse H., 205.
- Kullaberg**, Luggude H., 351.
- Kullen** 304. — Fyr 369 ff., 677.
- Kullerup**, Vinding H., 939.
- Kumletofte**, Torne H., 746.
- Kundby**, Tudse H., 347, 954.
- Kundbygaard** se Lundbygaard.
- Kvarmløse**, Merløse H., 109.
- Kvidinge**, S. Asbo H., 613.
- Kvie**, Ø. Horne H., 404, 623.
- Kviesgaard** (Kvistgaard), Borbjærg S., Hjerm H., 709, 796.
- Kvindebæk**, Bjærg H., Skaane, 33.
- Kvinge**, Ø. Gyng H., 966.
- Kvislemark**, Ø. Flakkebjerg H., 818, 820 f., 840, 921, 926.
- Kvistgaard** se Kviesgaard.
- Kvistofte**, Luggude H., 8.
- Kvistrup**, Hjerm H., 619.
- Kvivig** for hjemmen Aa, Færøerne, 737.
- Kvong**, V. Horne H., 792.
- Kvotrup** (Koutrup, Kvotrup), Sabro H., 418 f.
- Kværkeby**, Ringsted H., 334.
- Kyndby**, Horns H., Sjælland, 38, 40, 56, 65, 290, 413.
- Kyringe**, Merløse og Alsted H., 591.
- Kædeby**, Langeland, 762.
- Kærby** (Kokkeby) Aasum H., 520, 833.
- , Arts H., 109, 454, 781 f.
- , Gerlev H., 24.
- (Kirkeby), Brande S., Nørvang H., 709, 796, 898.
- , Skovby H., 263.
- Kærgaard**, Strellev S., N. Horne H., 792, 872.
- Kærsholm**, Lysgaard H., 194 f.
- Kærstrup**, Taasinge, 193, 221, 258, 325, 414, 474.
- Kærte**, Baag H., 519.
- København**, Jakob Johansen, Skov­rider i Koldinghus Len, 129, 352. — Jens Kristensen, Præst i Nørre Jernløse († ca. 1624), 16. — Peder Jensen, Underarkelimester ved Tøjhuset i København, 725.
- København** 118, 125, 216, 226, 474, 647; nævnes 2, 26, 54, 56, 59, 75, 81, 84, 100 ff., 111 f., 120 f., 130 f., 135, 139—142, 149, 162 f., 165, 175, 184, 192, 216, 230, 236, 240, 245, 258, 265, 273 f., 285, 287, 290, 293, 309, 323, 338, 342, 347 f., 350, 365, 381 f., 385, 396, 400, 406 f., 414, 435, 441, 450, 469, 471, 484, 486, 522 f., 546, 556—559, 563 f., 571 f.,

583 ff., 589, 607, 610 f., 615, 620, 626, 628, 635, 646, 675, 685, 697 f., 720 f., 759 f., 768 f., 773, 798 f., 803, 813, 839, 854, 864 f., 876, 907 ff., 911, 913, 920, 938 f., 943. — Borgemester se Jakob Mikkelsen, Jørgen Danielsen, Mathias Hansen, Reinhold Hansen, Simon Surbeck. — Raadmænd se Anders Olufsen, Johan Bøtke von Dellen, Lavrids Eskilsen, Thomes Lorck. — udvalgte Borgere 66 f. — Fatigforstandere 584, 967. — Magistrat 66 f., 118. — Proviantskrivers se Mads Davidsen. — Tolder se Jonas Heinemark. — Borgere 5 f., 29, 41 f., 54, 65 f., 71 f., 81, 98, 104, 125 f., 181, 191, 196 f., 201, 238, 278, 290, 327 f., 355, 378, 399 f., 416, 447, 449, 469, 483, 496, 509, 585 f., 632, 654, 661, 674, 686, 694 f., 706, 716, 739, 763, 768, 773, 778, 800, 821, 824, 837, 858, 882 f., 887, 895, 910 f., 916, 936 f., 944, 953, 963, 967. — Admiralitet 380. — St. Anne Bro og Kastel 42, 363. — Børnehuset se Tugthuset. — Børsen 73, 474, 693 f. — Gammel-mønt 509. — Købmagergade 892. — Møntergade 584. — Pilestræde 693. — Silkegade 118, 584, 892. — Silkeboderne 118. — Holmen ved Københavns Slot (Bremerholm), 21, 29, 36, 90, 104, 132, 266—273, 308—320, 364, 375, 377, 401, 408, 413, 616, 647, 720, 726, 739, 795, 806, 895, 961. — Admiral se Erik Ottesen Orning. — Materialskriv-eren 366. — Skriver se Gotfred Mikkelsen, Steffen Sørensen. — Smed se Anders Bintsvinger. — Smedjeskriver se Anders Haar, Didrik Worm. — Tømmerskriver se Jakob Jensen. — Helliggejt Hospital se Vartov. — Vor Frue

Kirke 629, 770. — Organist se Jo-han Laurents. — Helliggejt Kirke 770, 819. — Holmens Kirke 114, 761, 770, 964. — St. Nicolaj Kirke 44, 366, 402, 770. — Kirken ved Nørreport 770. — Slotskirken 770. — tyske Kirke 683, 918. — Møn-ten 125, 363, 930. — Nørreport 694, 770. — Værket udenfor, 449. — Vesterport, Værket udenfor. 449. — Provianthuset 75, 272, 321, 331, 362, 435, 504, 657, 693 f., 725 f., 765, 783—88, 799, 887, 889, 916, 936. — Proviantskrivers se Ja-kob Thomsen, Lavrids Eskilsen. — Raadstuen 966. — Sejlhuset 892. — Toldbod 98. — Amager-torv 449. — Tugthuset (Børne-huset) 27, 47, 86, 197, 335, 453, 509, 635, 726, 783, 865. — Klæde-farver se Lukas Hammer. — Tøj-huset 42, 216, 366, 449, 775, 835 f., 959. — Arkelimester se Peder Falk. — Underarkelimester se Peder Jensen København. — Forvalter se Kristoffer Svenke. — Universitetet (de højlærde) 69, 104, 150, 186, 216 f., 230, 291 f., 305 f., 365, 406 ff., 413, 447, 543, 546, 580, 595 f., 603, 631, 685, 705, 711, 768, 773, 822, 830, 833, 865, 918, 921 f., 954. — Teologerne 375, 393 f. — Kommu-nitetet 291 f., 580, 583 f., 865. — Vartov (Helliggejt) Hospital 21, 349 f., 450, 549, 619 f., 645, 711, 770 f., 779, 819, 828, 895, 901, 955, 967. — Forstander se Mikkel Sø-rensen. Københavns Bay, Grønland, 585 f. — Slot og Len 53, 56, 81, 263, 350, 366, 398, 408 f., 524, 584, 683, 692, 712 f., 723 f., 783 f., 847, 916; nævnes 8, 29, 191, 194, 331, 364, 402, 458, 468, 769 f., 788, 839. — Slotsfoged se Hans v. Schmalkal-

- den. — D a t. 6 ff., 10—39, 41—110, 112—118, 120—128, 130, 132 f., 135 f., 139—142, 147, 150, 161—192, 199—221, 224 ff., 232, 265—273, 279—284, 290—300, 302 f., 308, 330, 336—367, 369 ff., 375 ff., 380—385, 398, 411—415, 422, 424—432, 434—445, 459 ff., 467—470, 473—499, 501, 503 f., 506, 515, 523—529, 539, 552 ff., 562, 570 f., 585—596, 600—629, 635 ff., 640, 646—658, 662 712, 757—872, 875, 881, 889, 891—946, 948—968.
- Købinge, Gærs H., 688.
—, Ingelstad H., 900.
- Køge 13, 104, 226, 283, 575, 580, 582 ff., 647; nævnes 61, 263, 357, 449, 698, 813. — Borgemester se Enevold Rasmussen, Hans Kristensen, Mads Ravn, Klavs tor Smede. — Byfoged se Kristen Justsen. — Raadmænd se Mads Ravn, Klavs tor Smede. — Tolder se Mads Ravn, Augustus Velov. — Borgere 54, 72 f., 93, 260, 322 ff., 357, 381, 435 f., 464, 475, 499, 529, 544, 585, 721, 875. — Raadhus 436. — Skole 582.
- Køhler, Henrik, Møntsvend, 363.
- Kølbygaard, Hillerslev H., 661.
- Kølholt, Tørrild H., 239.
- Køllen, Henrik von, i Visby, 123.
- Kølskegaard, Dronninglund H., 158.
- Kølstrup, Bjærge H., Fyen, 593, 624, 703.
- Kønig, David, Gartner i Rosenborg Slotshave, 887.
- Køningsberg 768.
- Kønig, Hans, se John Cunningham.
- Kønning, Hans, Kongens Trompeter, 13 f.
- Kørup (tidl.: Holmegaard), Skam H., 628.
- Laagegaard, Nørvang H., 202.
—, Skovby H., 411.
- Laastrup, Rinds H., 555.
- Lading, Sabro H., 514.
- Lage (Lave) Ladefoged 574. — Jensen, Mag., se Øderup.
- Laholm (By) 283, 343, 546, 647, 866, 897. — Borgere 343, 897.
— Slot (Fæstning) og Len 33, 203, 282, 286, 293, 366, 426, 627, 668, 698, 721, 743, 850, 855, 857, 876, 913; nævnes 339, 653, 731. — Aasen 426.
- Lambert Lagesen, Præst p. Sønderholm, 410 f. — Lavridsen i Ribe 243, 256. — Sørensen af Nykirke, i Sorø Skole, 235, 647.
- Lamdrup, Gudme H., 732.
- Lammeeng i Heeager Enge, No S., Hind H., 776.
- Lammehave, Gudme H., 499.
- Lammerviger, Hind H., 776.
- Landskrone, Peder Jonsen, Skibsløjtnant, 758.
- Landskrone 13, 104, 280, 283 f., 327, 361, 365, 812, 872, 881, 949. — Borgemester se Anders Kristensen, Jens Enertsen, Niels Jørgensen. — Raadmænd se Enert Madsen Brink, Villum Fort, Just Hansen, Lavrids Pedersen. — Tolder se Niels Jørgensen. — Borgere 54, 481, 812. — Kirke 245. — Østerport 812.
— Slot og Len 9, 38, 42, 163, 217, 366, 379, 583, 589, 698, 700, 742, 849, 950.
- Langaas, Favraas H., 369, 438, 497, 656.
- Langagergaard (Langergaard, Lungergaard), Resen S., Skodborg H., 222, 547, 772. — Mølle 222, 547.
- Langballe, Ning H., 275.
- Lange (Vaaben: 3 Roser), Gunde

- Frederiksen til Søfde, Lensmand p. Tønsberg, 215, 217, 231, 414, 550, 655; jvfr. Anne Hansdatter Basse. — Gunde Hansen, Lensmand p. Koldinghus, 1630 p. Ørum, 219, 306, 458 f., 576, 811; nævnes 3 ff., 10, 13, 20, 49, 58, 76 f., 79, 93, 122, 129, 149, 166 f., 178, 182 f., 193, 202, 238 f., 244, 252 f., 289, 296, 301, 303, 326, 341, 352 f., 358 f., 363, 391, 441, 455 f., 478, 483, 493, 509, 553 f., 561 f., 567, 617 f., 622 f., 637, 642, 651 f., 655, 668, 694, 725, 727, 766 f., 769, 778, 790, 796 f., 817, 838 f., 843, 888, 893 f., 907. — Karen, Klavs Belovs, 201, 219. — Peder Hansen 65, 74, 576, 912.
- Lange (Vaaben: en Rose), Hans 912, 920. — Henrik, Domprovst i Ribe, 222, 410, 459, 484, 577, 623, 668, 763, 775, 814. — Iver Kristensen til Bramminge 235, 244 f., 576. — Kristen Kristensen 920. — Kristen Nielsen, Kancellisekretær, 577, 712, 721. — Niels Kristensen til Tjerret (Rønnovsholm) og Skrumsager 40, 576, 671 f., 708, 727 f., 769 f.
- (ikke adelig), Jakob, Gefrejter, 62. — Peder, Mag., Præst i Helsingør, 338. — Reinhold, i Flensborg, 130.
- Langeland (Lavind) 17, 184, 236, 323, 365, 415, 551, 563, 587, 611, 630, 635, 697, 747, 868 f., 909, 923 f.; jvfr. Tranekær Slot og Len. — Landsting. Landsdommer, se Erik Bilde. — Sønder Herred, Herredsfoged se Peder Pedersen.
- Langhorn, Bredsted Amt, 348, 470.
- Langergaard se Langagergaard.
- Langkær, Stavning S., Bølling H., 665, 763, 951.
- Langtoft, (Hover S.), Tørrild H., 666, 854.
- Lasse Jensen (Skelu Lassæ) 628.
- Laufás p. Island 55.
- Lauremberg, Hans, Dr., Professor i Geografi og Matematik i Sorø, 462.
- Lave se Lage.
- Lavind se Langeland.
- Lavindskøbing se Rudkøbing.
- Lavrbjærg, Galten H., 12, 117 f.
- Lavrids (Lars, Las), Forstander for Odense Hospital, 738. — Guldsmed i Aalborg 10, 13, 183. — Snedker i Tryggevælde Len 542. — Andersen, Kaptejn, 887. — Andersen, Sorenskriver i Lofoten, 910. — Andersen i Varberg Len 923. — Ebbesen se Udsen. — Eskilsen, Proviantskriver ved Provianthuset i København, 470. — Eskilsen, Raadmand i København, 192. — Eskilsen i Himlinge 824. — Gregersen, Guldsmed i Odense, 541 f.; jvfr. Abelone Jakobsdatter. — Hansen, Borgemester i Aalborg, 202; jvfr. Elsebe Pedersdatter. — Hansen, Tolder i Faaborg, 610. — Hansen i Lyngerup 530. — Hansen i Nellerod 411. — Hansen, Smaalandene, 807. — Hemmingsen i Ullerup 531. — Henriksen fra Gulland 337. — Jakobsen, Herredsfoged i Tune H., 706. — Jakobsen, Møller i Aarhus, 353, 419. — Jensen, Præst i Beder, 98. — Jensen, Præst i Oxie og Bjerresø, 373, (592), 717. — Jensen, Skomager i Køge, 322. — Jensen i Evetofte 530. — Jensen i Melby 530. — Jensen i Otterup 232. — Jørgensen, Kaptejn, 231. — Jørgensen, Renteskriver, 283, 814. — Klemensen, Kundbygaard, Hammer H., 803. — Knudsen, i Slagelse Skole, 827. — Kristensen, Tolder i Holbæk, 698. — Kristensen i Skuldelev 530. — Kristoffer sen i Slagelse Hospital 98. — Kri-

- stoffersen (dræbt) 452. — Lavridsen, fhv. Skibsløjtnant, i Vejle, 733 f. — Lavridsen i Melby 530. — Lavridsen i Slesvig 242. — Lavridsen i Ullerup 530. — Madsen i Børglum Klosters Len 399. — Martensen i Ullerup 531. — Mikkelsen i Skaarup 520. — Nielsen, Kaptejn, 175. — Nielsen, Præst, se Aalborg. — Nielsen i Melby 263. — Nielsen paa Nyland 817, 890. — Nielsen i Næsbyhoved Mølle 799. — Nielsen i Præstø 887. — Nielsen i Svogerslev 424. — Olsen i Stege 186. — Pedersen, Raadmand i Landskrone, 812. — Pedersen i Trønninge 924. — Pedersen i Tyrstrup 44. — Sørensen i Dragsgaard 825.
- Laxmand, Jfr. Edel Madsdatter 960. — Gabriel 944, 960. — Mads Stensen 896. — Jfr. N. Madsdatter 896. — Peder Madsen († ca. 1613), 286, 663. — Sten Madsen 816; jvfr. Margrete Baden.
- Laxmands Agerup se Agerup.
- Le, Middelsom H., 263.
- Lebæk se Lerbæk.
- Leiden, Holland, 494.
- Leidtsmose se Lidsmose.
- Lekkinge, Baarse H., 785.
- Lellinge, Bjæverskov H., 193, 220 f., 858.
- Lem, Bølling H., 548, 668, 772, 951.
- Lemmer, Sønderhald H., 748.
- Lemvig 284. — Borgere 404, 790.
- Lendum, Horns H., Jylland, 493, 672, 765.
- Lendums Bunker, Horns H., Jylland, 493, 672.
- Lene Kornelis p. Amager 8; jvfr. Kornelius Pietersen.
- Leonora Christina, Christian IV's Datter, 892.
- Lerbjærg, Galten H., 117, 538.
- Lerbjærgshus, Skovby H., 411.
- Lerbæk, Lavrids, i Sømme Herred, 930.
- , Tørrild H., 183, 253, 553, 666, 854.
- Lerbæksholt, Bjærg H., Skaane, 773.
- Lercke, Jakob, Raadmand i Nyborg, 132. — Knud Madsen, Mag., Præst i Nysted, 569. — Mads Jensen, i Sorø Skole, 132.
- Lerup, Ø. Han H., 124, 343.
- Lessler, Aleksander, russisk Gesandt, 573.
- Lets, Karen, i Odense, 957.
- Leve, Pros Knudsen, Kgl. Sekretær, Agent i Stockholm, 25 f., 98, 225.
- Levensau, Holsten, 557.
- Levring, Lysgaard H., 296.
- Lidemark, Bjæverskov H., 416, 622, 818, 925.
- Lidemarksgaard, Bjæverskov H., 409.
- Liden Lund, Glumsø S., Tybjerg H., 37.
- Lidsmose (Leidtsmose), Langeland, 519, 671, 858.
- Liengaard, Lerup S., Ø. Han H., 343.
- Lierum, Gærs H., 841.
- Lifland 704.
- Lild, V. Han H., 124.
- Lildangaard, Skads H., 650.
- Lille, Jens, Skipper i Aarhus, 72.
- Lillerup, Vor H., 372.
- Lillerød, Hammerlund S., Froste H., 259.
- Lime, Rødding H., 792.
- Limmernæs, Fjære H., 288, 384, 517.
- Linaa, Gern H., 289.
- Lindbjærg, Himle H., 288, 385, 566, 956.
- Linde (Lund), Asp S., Hjerm H., 548.
- , Nørhald H., 263.

- Linde Mølle, Lierum S., Gærs H., 841.
- Lindeberg Old, Ringsted, Voldborg og Merløse H., 79 f., 89.
- Lindebjærg, Lynges S., Alsted H., 107.
- Lindelse, Langeland, 395, 451, 703, 762, 807.
- Lindenov, Else († 1613), Absalon Gjøes, 491, 899. — Godske til Lindersvold († 1612) se Karen Henriksdatter Gyldenstjerne. — Hans Johansen († 1595) se Margrete Rosenkrantz. — Hans Johansen til Hundslund og Gavnø, Lensmand p, Kalundborg, 11, 99 f., 184, 216, 282, 405, 456, 519 f., 539, 574 f., 635, 748, 759, 826, 833, 963; nævnes 13, 17, 44 f., 48, 50, 53, 75, 78, 90, 95 ff., 104, 106, 109, 121, 123, 135, 154, 169, 189, 277 f., 305 f., 321 ff., 334, 354 f., 358, 362, 365 f., 393, 396, 403, 412 f., 428, 442, 450, 454, 473, 477, 525—528, 563, 588, 600 ff., 611 f., 657, 659, 721, 771, 781, 794, 844, 847, 861, 863, 907, 909, 929, 936, 938, 941; jvfr. Elisabeth Sofie Rantzau. — Henrik Ottesen 578, 609. — Holger Hansen til Gavnø 165, 578, 759. — Holger Ottesen til Østergaard († 1630) 840. — Lavrids Johansen, Lensmand p. Aarhusgaard (Havreballegaard) 520 f., 576; nævnes 17, 20, 24, 38, 59, 72, 79, 82, 86, 94 f., 102, 190 f., 196, 206, 226, 253, 275, 289 f., 296, 323, 336, 341 f., 353, 383, 393, 432, 453, 459, 483, 488, 502, 514, 537, 611, 623, 647, 718, 748, 756, 836, 854, 893, 946, 958. — Otte Hansen († 1618) se Anne Brahe. — Otte Ottesen til Borreby († 1632) 61, 578, 840; jvfr. Vi-beke Podebusk. — Rigborg, Sten Billedes, 245. — Sofie, g. m. 1. Knud Henriksen Gyldenstjerne († 1627), 2. Henrik Rantzau, 120, 916.
- Linderød, Gærs H., 841.
- Lindeskov, Vindinge H., 939.
- Lindholm Birk, Oxie H., 115, 384. — Len, Skaane, 786 f.
- Linding Bro, Torstrup S., Ø. Horne H., 891.
- Lindskov, Sunds H., 721.
- Lindtorp, Hjerm H., 825 f.
- Lindvedgaard, Odense H., 460.
- Lippe, Kristoffer von der, Dr., 738 f.
- Lisbet Kocks i Næstved 181.
- Lisbjærg, Hasle H., 453. —, V. Lisbjærg H., 102.
- Lister Len, Norge, 425, 839, 881, 949.
- Listerby, Medelstad H., 438.
- Lister Dyb (Sild Dyb) 136, 139, 143.
- Lock, Hans, i Ystad, 390.
- Lockerup, Oxie H., 755.
- Lodbjærg, Hassing H., 326.
- Lodehat, Peder Jensen, Biskop i Roskilde, 628.
- Lofoten, Nordlandene, Norge, 910. — Sorenskriver se Lavrids Andersen.
- Lolland 17, 76, 85, 116, 121, 136, 179, 227, 229, 277, 281, 332, 365, 504, 525 f., 558, 563, 571, 581, 587, 600 f., 611, 743, 765, 842, 844, 849, 861 ff., 909, 923; nævnes 48, 84, 98, 103, 131, 169, 242, 246, 280, 300, 323, 381, 388, 391, 401 f., 426, 435, 558, 635, 693, 884, 887, 936. — og Falsters Landsting. Landsdommer, se Holger Bilde.
- Lollands Sønder Herred 210, 231, 235.
- Lomfarbæk, Tørring S., Skodborg H., 622.
- Longelse, Langeland, 762.
- Longomontanus (Lomborg, Lum-borg), Kristen, Mag., Professor, 546.

- Loptrupgaard, Hovlbjærg H., 117 f.
 Lorck, Hans, 283. — Thomes, Raadmand i København, 66, 660, 881; jvfr. Margrete Vibe.
 Lovns, Gislum H., 188, 297, 499.
 Lucht, David, Tolder i Helsingør, 37, 346; nævnes 155, 245, 573, 822, 878.
 Lucia Mogens Mogensens i Nykøbing 162, 489.
 Lucius Olufsen i Ølstykke 645.
 Ludvig XIII, Konge af Frankrig, (507).
 Ludvig Kristensen, Kaptejn, 434. — Mikkelsen, Præst, se Tisdorph. — Rasmussen, i Sorø Skole, 409.
 Lukas Henriksen, Skibskaptejn, 105. — Vastesen i Stockholm 47.
 Lumborg, Kristen, Mag., se Longomontanus.
 Lund, Mathias Hansen, Præst i Bjærgby og Sludstrup, 645, 662, 703. — Niels, i Ris, 144. — Thomas, Mag., tysk Præst i Helsingør, 428, 662, 667.
 Lund 13, 73, 160, 283, 365, 563, 741, 937. — Borgere 491, 504, 830, 897. — Domkirke (St. Laurentii Kirke) 144, 204, 325, 397, 403, 546, 625, 726, 907. — Domkapitel 42, 51, 61, 111, 145 f., 163, 203, 216, 380, 396 f., 437, 497, 524, 545 f., 581, 601, 613, 659, 674, 687, 699 f., 707, 748, 777, 897, 899 f., 903, 922, 952, 958. — St. Birgitte Vikarie 123; St. Johannis in Crypta Alters Vikarie 397; St. Vincentii Alters Vikarie 397; Galte Gilde Gods 748, 897. — Gymnasium 581. — Skole 546. — St. Peders Kloster og Len (Nunne Kloster) 38, 187, 588, 627. — Stift se Skaane Stift.
 — Gaard og Len p. Mors 13, 59, 283.
 —, Lild S., V. Han H., 124.
 Lund, Ansager S., Ø. Horne H., 885, 894.
 —, Nim H., 301.
 —, Hørning S., Sønderhald H., 324. — se Linde.
 Lundby, V. Flakkebjærg H., 590 f., 621, 729.
 —, Hjerm H., 826.
 —, Slet H., 296, 554.
 — (Lyngby) p. Taasinge 100.
 Lundbygaard (Kundbygaard), Hammer H., 803, 970.
 Lunde, V. Horne H., 852.
 —, Skovby H., 263.
 — Herred 472, 534.
 Lundegaard, Niels Jensen, Præst til St. Peders Kloster og Nøbbelev, Torne H., 187.
 Lundegaard, Lerup S., Ø. Han H., 124.
 —, Morup S., Favraas H., 956.
 — Len, Skaane, 786.
 Lundenæs Slot og Len 49, 59, 77, 79, 173 ff., 196, 233, 340, 342, 363, 709, 772, 853, 872, 898.
 Lundfod, Nørvang H., 709, 796, 898.
 Lundforlund, Slagelse H., 966.
 Lundstorp, V. Flakkebjærg H., 590 f., 621, 729.
 Lundtofte, Sokkelunds H., 646.
 Lundum, Vor H., 372.
 Lunge, Anne, Just Høgs, 579. — Erik († 1616) 680. — Jørgen († 1619) 223; jvfr. Sofie Brahe. — Karen († 1626), Holger Ulfstands, 245. — Ove Jørgensen, i Sorø Skole, 297.
 Lungen, Vandstad S., Færs H., 155.
 Lungergaard se Langagergaard.
 Lunov, Anne, Niels Harbous, 908. — Erik 480, 826, 908. — Jesper 908, 942. — Lavrids († 1624) 908; jvfr. Else Krag. — Otte 480; jvfr. Sidsel Krabbe. — Ove 908. — Peder 158.

- Lustrup, Ribe H., 378.
- Lut Waltersen, Skovrider i Skanderborg Len, 390.
- Lyby, Nørre H. Salling, 555, 792, 917, 945. — V., Nørre H. Salling, 555. — Ø., Nørre H. Salling, 917.
- Lybæk 23, 131, 238. — Borgere 185, 201, 208, 471.
- (Lydbik), No S., Hind H., 906.
- Lydestad, Luggude H., 850.
- Lydum, V. Horne H., 792, 872.
- Lydumgaard, N. Horne H., 232.
- Lykke, Jfr. Anne 639, 817 f. — Anne Eriksdatter, Frederik Qvitzovs, Hofmesterinde for Kongens Døtre, 104, 137 ff., 143 f., 256 f., 300 ff., 333, 378 f., 471, 577, 765, 879. — Erik Hansen († 1602) se Dorte Krabbe. — Erik Hansen, i Sorø Skole, 655. — Falk Eriksen, Lensmand p. St. Peders Kloster i Lund, 138 f., 143 f., 214 f., 257, 539 f., 578, 592; nævnes 38, 49, 69, 91 f., 137, 141, 146, 160, 163, 175, 187, 198, 218, 302, 327, 471, 547, 627, 648, 746, 764, 786, 880. — Frans Henriksen til Overgaard, 146, 576, 689, 905 f., 955 f. — Hans Eriksen 152, 577. — Iver Eriksen til Eskær 61, 168, 484, 543, 576. — Iver Kristoffersen 213, 276, 810, 826. — Jfr. Johanne Eriksdatter 168, 810. — Jørgen Eriksen 138 f., 143 f., 577; nævnes 240, 302, 440, 499, 832, 880, 957. — Jfr. Karen 639, 817 f. — Kirsten († 1630), g. m. 1. Ejler Grubbe, 2. Niels Gyldenstjerne, 68, 154, 171, 279. — Jfr. Magdalene († 1630) 152. — Jfr. Mette († 1629) 378 f., 796. — Niels, Løjtnant, 577, 822. — Susanne († 1630), Bendiks Hartvigsens, 222. — Valdemar Iversen 61.
- Lykkeby, Langeland, 519, 671, 858. —, Medelstad H., 438.
- Lykkesholm, Langeland, 138.
- Lyndelse, N., Aasum H., 748.
- Lynderup, Rinds H., 555.
- Lyneborg, Jens, Skovrider i Jerlev og Brusik Herreder, 482.
- Lyngaa, Sabro H., 275.
- Lyngballe, Lading S., Sabro H., 886, 891.
- Lyngby, Bare H., 288, 411.
- , Boeslunde S., Slagelse H., 107.
- (Kongens), Sokkelunds H., 646.
- , Voldborg H., 956.
- se Lundby.
- Lyngø, Alsted H., 107, 354.
- , Halmstad H., 545.
- Lyngerup, Horns H., Sjælland, 65, 334, 530.
- Lyngsø, Gærs H., 8.
- Lyse Klosters Len 80.
- Mølle se Lyngsø.
- Lystager, Ø. Flakkebjerg H., 468.
- Lystrup se Løjstrup.
- Birk, Fakse H., 328.
- Lützow, Herman, Hofmarskal hos Dronning Sofie, 656.
- Lyø, Salling H., 817.
- Læsø 85, 183, 443, 556.
- Løgerup (Højerup?), Stevns H., 613.
- Løgtofte, Lollands Nørre H., 856.
- Løjenkær, Ning H., 514.
- Løjstrup (Lystrup, Løustrup), Galten H., 12, 117, 252, 523, 566 f.
- Lønborg, N. Horne H., 410, 494, 708, 736.
- Bispegaard og Len 59.
- Lønne, V. Horne H., 752, 792, 852.
- Løsning, Hatting H., 383, 521. — Mølle 617 f.
- Løve Herred. — Herredsskriver se Niels Pedersen.
- Løvel, Nørlyng H., 34, 390.
- Løvenbalk, Peder Pedersen, Mag., Præst ved Viborg Sortebrødre Kirke, 388, 390. — Tøger Peder-

- sen, Mag., fhv. Præst i Aalborg, 253 f.
- Løvestad, Færs H., 817.
- Løvlund, Slavs H., 239.
- Maaneskjold, Birgitte Aagesdatter** 68. — Bjørn Knudsen, Landsdommer i Halland († 1595), 626; jvfr. Bodil Baden. — Isak Pedersen til Tidseholt 47, 598 f.; jvfr. Karen Urne. — Kirsten Pedersdatter, Klavs Paslicks, 494. — Mette Bjørnsdatter, Willich von Westhofens, 68, 626.
- Maare, Herrested S., Vindinge H.,** 439.
- Maarslet, Ning H.,** 253, 807.
- Maarup Mølle, Hassing H.,** 651.
- Machabæus, Klavs til Etterup** 15, 299, 614, 748, 936 f. — Kristian, Kaptejn, 434.
- Machou, Nicolaus, Kaptejn,** 434.
- Madeley, Shropshire, England,** 47.
- Mads, Præst i Brenderup, se Karen.** — Præst i Varde, se Mads Hansen Trane. — Andersen i Biskopstaarup se Horn. — Davidsen, Proviantskriver i København, 54. — Ebbesen, Vinhandler i Helsingør, 639. — Hansen, Præst, se Lund. — Hansen i Lystrup Birk 328, 378. — Jakobsen, i Slagelse Skole, 827. — Jensen, Biskop, se Middelfart. — Jensen i Almstok, Delefoged i Slavs Herred, 239. — Jensen, Skovrider i Koldinghus Len, 813. — Jensen, Kroholder i Falkenberg, 324. — Jørgensen i Hindevad 411. — Klavsen i Diget 411. — Knudsen se Maren. — Kristensen, Købmand og Foged paa Færøerne, 78, 249 f. — Kristensen i Lunde 263. — Lassen, Byskriver i Ribe, Stiftsskriver i Ribe Stift, 691. — Lassen i Randers 246 f. — Lavridsen, Skrædder, i Ørridslev, 232. — Lavridsen i Fuglebjærglund 411. — Lavridsen i Skovsgaarde 411. — Mogensen, Møntsvend, 363. — Mogensen i Kelstrup 941. — Palleisen i Ullerup 353. — Povlsen, Raadmand og Tolder i Slangerup, 530, 559, (614), 698. — Povlsen i Randers 127, 246 f. — Sørensen, Tolder i Middelfart, 698. — Sørensen i Skovgaarde 411. — Magdalene Gabrielsdatter se Akeleje. — Sørensdatter se Buch. — Thiesdatter, Diderik Klavsens, 21. Magdeburg 507.
- Magholm Eng, Hee S., Hind H.,** 776.
- Magleby, Langeland,** 278, 630, 633, 703, 762.
- Maglerup, Skyts H.,** 903.
- Magnussen, Dorte Povlsdatter fra Als** († 1627), Jørgen Abildgaards, 153, 209, 241.
- Magstrup, Gram H.,** 536.
- Majbølle, Musse H.,** 642.
- Maje Eng, Rindum S., Hind H.,** 776.
- Malchenbuer, Augustinus, Sergent,** 62.
- Malle, Hillerslev H.,** 838.
- Malling, Ning H.,** 502, 514.
- Malmis, Rusland,** 130.
- Malmø** 31, 81, 104, 280, 283, 647, 826; nævnes 26, 347, 373, 574, 610, 627, 638, 661, 904. — Borgemester se Evert Dichmand, Peder Bertelsen, Søren Kristensen. — Orgelmester se Otto Hansen. — Tolder og Sisemester se Cort Walckeling. — Borgere 54, 123, 134, 244, 347 f., 373, 475, 484, 547, 574, 592, 626, 686, 716 f., 773, 826 f., 840, 856, 882, 904.
- Malmøhus Slot og Len** 9, 41 f., 325,

- 339, 355, 364, 366 f., 501, 532 f., 583, 588, 674, 694, 698, 700, 723 f., 786 ff., 830, 851, 855, 927, 934, 939.
— Ridefoged se Markus Skaaning.
— D a t. 573.
- Mand, Jens, Borgemester og Raadmand i Assens, 170 f., 430 f.; jvfr. Karen.
- Mandal Len, Norge, 125, 425.
- Manley, Nikolaus, Skibskaptejn, 285, 570, 758.
- Manø (Mandø), Ribe H., 752.
- Maren Skrædder i København 936.
— Anders Jespersens i København(?) 342 f. — Anders Kristensens Enke, under Trøjborg, 117.
— Hans Munks se Fahlenkamp.
— Justes i Aarhus 442. — Karsten Rytters Enke, 347. — Mads Knudsens Enke, 303. — Markus Møllers, ved Koldinghus, 756. — Mag. Ægidius Lavridsens Enke, 443. — Jensdatter, Enke efter Slotspræst Menelaus Povlsen Næstved, 402.
— Jørgen Pallesens i Bøl 834 f.
— Jørgensdatter, Præsteenke i Grimeton, 822. — Jørgensdatter, Just Pedersens, i Ferslev, 915. — Lavridsdatter i Næstved 161. — Madsdatter i Ringsted(?) 849. — Madsdatter, Mikkel Therkildsens i Vejle, 441. — Pedersdatter, Præsteenke i Fangel, 751. — Pedersdatter, Kristoffer Holgersens i Nim, 397, 513. — Pedersdatter, Niels Jakobsens, i Randers, 190, 537. — Pedersdatter, Enke efter Peder Jensen, Præst i Assens, 729. — Rasmusdatter i Krympinge 261.
- Margrete i Sølvitsborg 631. — Enke efter Anders Jensen Tuxen, Præst i Tranekær, 751. — Hansdatter i Slangstrup 103. — Lambrektsdatter, Jens Jørgensens, i Mariager, 792 f. — Nielsdatter i Sasserup 234. — Pedersdatter, Jakob Hansens, Kapellan i Ribe, 237, 501. — Povlsdatter, Mogens Nielsens, i Randers, 431, 680. — Rikardsdatter, Klavs Bangs, 237. — Vognsdatter se Vognsen.
- Mariager 24, 493 f., 672, 782 f. — Raadmand se Jens Jørgensen. — Byfoged og Tolder se Mads Rasmussen Kock. — Borgere 93, 810. — Kloster og Len 59, 79, 88, 93 f., 263, 289, 306, 341, 405, 458 f., 489, 498, 500, 515, 522, 625, 674, 694, 724 f., 745, 772, 788, 793, 857.
- Maribo 121, 283 f., 563. — Borgemester se Søren Sørensen. — Borgere 103, 280, 295 f. — Kloster 235, 585, 820. — Kirke 693.
- Marie, Øster-, Bornholm, 868.
- Mariæ Magdalænæ Sogn, Hald H., 177, 898.
- Markdanner, Frederik 156, 235, 241, 243, 295, 533, 577, 682, 685, 691, 832; nævnes 240, 460, 466, 722, 957. — Hans, til Vejlegaard og Langesø, 156, 171 f., 240 f., 295, 405, 460, 466, 479, 543, 577, 672, 682, 722, 901, 911; jvfr. Anne Wensin Bendixdatter. — Kasper († 1618) 405; jvfr. Sofie Oldeland. — Kasper Hansen, i Grev Valdemars Tjeneste, 235.
- Marke, Tudse H., 321.
- Marker Skibrede, Norge, 769.
- Markeslev, Tudse H., 490.
- Markus N., Kongens Kammertjener, 89. — Møller ved Koldinghus 756 f.; jvfr. Maren. — Hansen, Byfoged i Rudkøbing, (442), 518. — Lavridsen, Lensmand i Valden (Valtede), 91, 338 f. — Olufsen, Kræmmer, 819.

- Marsbjærg, Ramme S., Vandfuld H., 756.
- Marschalck, Judith, Levin Marschalcks, 848. — Levin († 1629), tysk Kansler, 848.
- Marsilius, N., af Hamburg, 936.
- Marstrand, Peder Nielsen, kgl. Styrmand, 22.
- Marstrand 216, 647.
- Marsvin, Ellen, g. m. 1. Ludvig Munk, 2. Knud Rud, 1629 Lensmand p. Dalum Kloster, 100 f., 150, 192 f., 220 f., 325, 474, 579, 837; nævnes 237, 452, 519, 562 f., 648 f., 660, 833, 958. — Else, Enevold Kruses, 160, 177, 577, 718. — Helle, Jakob Becks, 160, 429, 578. — Helvig, Gude Galdes, 160, 330, 577. — Jørgen Ottesen († 1630) 104. — Jørgen Pedersen († 1581) 160; jvfr. Karen Gyldenstjerne. — Jørgen Pedersen 39 f., 49, 207, 210, 231, 391, 577, 644 ff., 655, 835. — Jfr. Karen Pedersdatter 39 f., 49, 391, 644 ff. — Otte, Lensmand p. Dronningborg, 104, 160, 200, 217, 231, 576, 935, 953; nævnes 5, 12, 39 f., 59, 79, 95, 100, 177, 193, 212, 220, 246, 264 f., 289, 293, 341 f., 344, 376 f., 431, 446, 459, 538, 622, 646, 689, 725, 747, 786, 792, 843, 856 f., 874, 886, 891, 898, 905, 956, 968; jvfr. Mette Brahe. — Peder Jørgensen († 1614) 40, (49), 210, 391, 644, (646); jvfr. Mette Brahe.
- Marten Jansen, fransk Skipper, 704. — Jansen i Wilstermarsken 149.
- Martoft, Frerslev S., Ringsted H., 37.
- Martzan, Jokum, Universitetsbogykker, 447.
- Marvede, Ø. Flakkebjærg H., 624.
- Matrup, Tyrsting H., 710.
- Matthias Hansen, Borgemester i København, 54, 686. — Hansen, Præst, se Lund. — Jakobsen, Dr. med., Medicus i Aarhus, 766. — Klavsen i København 763.
- Maxi, Maules, kgl. Harpenist, 353.
- Meckelborg, Hans 638; jvfr. Abel Svane. — Povl, i Svavsted Stift, 444.
- Meckelenburg, Abraham 673.
- Medelby, Povl Andersen, Mag., Præst ved Vor Frue Kirke i Odense, 16, 751.
- Meden, Martinus von der, kgl. Gehejmeraad, 102, 469, 890.
- Medhus p. Island se Midhus.
- Mehlen, Tale van, Johan Urnes, 113.
- Mejlby, Hind H., 117. — (Melby), Støvring H., 843.
- Mejlgaard, Nørre H. Dyrs, 915.
- Mejls, V. Horne H., 613, 665, 763.
- Meklenborg 283, 285, 390. — Hertug se Adolf Frederik.
- Melby, Albo H., 704, 746 f., 903. —, Lister H., 716. —, Skovby H., 263. —, Strø H., 302, 530, 598, 774.
- Melkior Hansen i Ronneby 208.
- Mellerup, Støvring H., 352.
- Melskov, Glumsø S., Tybjærg H., 37.
- Menstrup, Ø. Flakkebjærg H., 331, 445, 624.
- Merløse, Merløse H., 667. — Herred 89.
- Mesinge, Bjærg H., Fyen, 201, 295.
- Mette Bentsdatter 954; jvfr. Bendix Sehested. — Bjørnsdatter se Maaneskjold.
- Metzner, Leonhard, Dr. jur., 126 f.; jvfr. Lisbet Markusdatter Hess.
- Meulengracht (Møllengracht), Laurentz van, i København, 5 f., 98, 336.
- Meursius, Johannes, Dr., Professor ved Sorø Akademi, 230.

- Meusen, Henrik, Underkommandør i Islandske Kompagni i København, 716.
- Meves, Jørgen 149.
- Meyer (Mejer), Ejler, Borgemester i Randers, 246 f. — Henning 134. — Henrik, af Bremen, 147; jvfr. Anne. — Henrik, i Stade, 134. — Niels, Byfoged i Middelfart, 789. — Sylvester, i Malmø, 134.
- Middelfart, Mads Jensen, Dr., Biskop i Lund, 26, 44, 396, 437, 581; nævnes 15, 123, 187, 217, (228), 258 f., (348, 364 f.), 373, (403), 502, 527, 532, 588 f., 592, 602, 630, 658, 684, (748), 793, 823, 831, 847, 866, 899, 903, 951, 956.
- Middelfart 127, 236, 283 f., 647, 687, 843. — Borgemester se Hans Bang, Klavs Madsen. — Byfoged se Niels Meyer. — Tolder se Mads Sørensen. — Borgere 176. — Kirke 176, 443. — Sund 72, 906.
- Midhus, Gullbringa Syssel p. Island, 74, 464, 552.
- Midskov, Mesinge S., Bjørge H., Fyen, 201, 295.
- Mikael Feodorovitsj, Storfyrste i Moskva, 81, 151, (204), 406, (573, 839).
- Mikkel Hansen, Præst p. Bornholm, 929. — Jensen i Norup 764. — Kristensen, Dr. med., i Kolding, 719. — Martensen, Skipper i det spanske Kompagni, 485, 695. — Mortensen, Skibsløjtnant, 179. — Movridsen, Mag., Professor i Lund, 897. — Nielsen se Tornekrans. — Pedersen, Præst i Ørsløv, 372. — Pedersen i Evetofte 530. — Pedersen i Lerbæk 854. — Rasmussen p. Falster 597. — Simonsen i Hindevad 411. — Sørensen, Forstander for Vartov (Helleggest) Hospital, 350, (373, 645), 711, 778, 819, (901, 955). — Therkildsen, Byfoged i Vejle, 441; jvfr. Maren Madsdatter. — Thomsen i Bigum Mølle 905.
- Minde, Johan, Skipper, 524.
- Miure, Jens, i Visby, 123.
- Mjelby, Halmstad H., 545.
- Moesgaard, Ning H., 19, 253.
- Mogens Hansen fra Halmstad, i Sorø Skole, 402. — Hansen i Fjellerup (Drabsmand) 12. — Jensen, Præst i Haasum, 828. — Jensen i Odense 738. — Jespersen i Aalborg 159. — Madsen, Mag., Superintendent i Skaane, 347. — Mogensen i Ods Herred 489; jvfr. Lucia. — Nielsen, Raadmand og Tolder i Randers, 246 f., 431, 680, 698; jvfr. Margrete Povlsdatter. — Nielsen i Hvarle 923. — Nielsen i Jylland 261. — Olufsen, Præst til Laufås p. Island, 55. — Pedersen i Købinge 688. — Simonsen, Skriver paa Aalborghus, 893. — Sørensen, Præst, se Buch.
- Mohr, Johan, Skibskaptejn, 143.
- Mollerup, Mors, 838.
- Mols Herred 756.
- Moltke (Moltkenius), Joakim, Boghandler, 230, 768.
- Monslunde, Albo H., 165.
- Montanus, Arias, spansk Bibeludgiver, 955.
- Morits, Prins af Oranien, 838.
- Mormand, Barbara, Erik Stensens, 579. — Jfr. Birgitte 609. — Birgitte, Kristoffer Stensens, 579. — Bjørn 68 f., 689, 817. — Herluf 559, 579, 609, 688. — Klavs Mortensen 745 f. — Korfits, Skibsløjtnant, 46, 179, 222. — Kristoffer 41, 609, 688, 948. — Jfr. Maren († 1632) 688. — Morten Mogensen

- 365, 745; jvfr. Ingeborg Brockenhuus. — Sofie, Borkart von der Weides, 231 f.
- Mors 71, 460, 702, 797 f.
— Provsti 98, 906.
- Morten Smed p. Vordingborg Slot 201. — Bondesen i Jerlev 766; jvfr. Bodil Kristensdatter. — Eskilsen, Præst i Sølsted og Vedtofte, (550). — Hansen (Flensborghus Len?) 651. — Jensen se Rosenvinge. — Knudsen i Balle se Balle. — Madsen, Mag., Biskop i Aarhus, 94, (101), 189 f., 581; nævnes 20, 23, 87, 93 f., 102, 177, 253, 336, (365, 368), 375, (403), 453, 477, 527, 552, 588, 689, 729, (810, 837), 847, 898, 905, 958. — Markvorsen i Grænge, Herredsfoged i Musse H., 642. — Mogensen se Mormand. — Mortensen se Rosenvinge. — Olufsen i Melby 530. — Pedersen, Præst i Falsterbo og Skanør, 956. — Sørensen i Rye 481.
- Morum, Gislum H., 263, 498, 624.
- Morup, Favraas H., 369, 438, 497, 955 f.
— Mølle, Ørum S., Hassing H., 389.
—, Hjerm H., 709, 797.
- Mosgaard Hussted, N. Horne H., 736.
- Moskva 916. — Storfyrsten se Mikael Feodorovitsj.
- Movat (Moet, Mot, Mout), Aksel, Skibskaptejn, 179, 470, 758.
- Mowbray, Aleksander, Kaptejn i Skaane, 103.
- Movrids Kristensen, Kapellan i Odense, 237. — Kristoffersen, Postbud, 663; jvfr. Inger Henriksdatter. — Lavridsen i Vive 772. — Nielsen i Laage 411.
- Mula Syssel p. Island 838.
- Mule (Familje) i Odense 491. — Jens, Dr., 453, 465, 535, 738, 812. — Jørgen, Borgemester i Odense, 691. — Klavs, i Odense, 541, 751.
- Mullerup, Vindinge H., 519, 782.
- Mumme, Johan, Falkefænger, 652, 838.
- Mund, Birgitte, Kristen Harbous, 276. — Birgitte, Mogens Pax's, 349, 549. — Bodil, Albrekt Kristoffersen Serlins, 599, 689. — Henrik, Skibsløjtnant, Kaptejnlojtnant, 179, 285, 577, 758. — Iver 599 f. — Jørgen Klavsens 174 f., 233, 617, 812. — Peder, se Vibeke Griis. — Pros, Skibshøvedsmand, Viceadmiral, 105, 112, 179, 274, 276, 473, 523, 715, 758. — Jfr. Sidsel 198, 819.
- Munk (Vaaben: 3 Roser), Anne Povlsdatter, Børge Trolles, 389. — Anne Kristensdatter, Mogens Ulfeldts, 389, 464, 501, 566, 712. — Dorte, Kristoffer Parsbergs, 34, 73 f., 298, 342. — Frederik Jørgensen 19 f., 153, 193—196, 239, 307, 522, 569 f., 576 f., 607 f., 728. — Kirsten Ludvigsdatter, Christian IV's Hustru, 100 f., 150, 192 f., 199, 220, 414, 474. — Ludvig († 1602) se Ellen Marsvin. — Peder († 1623), Rigsadmiral, 308, 456, 459, 565; jvfr. Sofie Brahe.
- Munk (Vaaben: en Vinranke), Anne Jensdatter, 166; jvfr. Niels Munk. — Jfr. Anne Jensdatter til Havbro 27. — Anne Jensdatter, Jens Fredbergs, 73, 166. — Jens Pedersen 503. — Niels 27, 99, 166, 503; jvfr. Anne Munk Jensdatter. — Peder Jensen 73, 492, 644. — Søren 27, 99, 503.
- Munk (Vaaben: en Bjørnelab) Ebbe († 1622) se Sidsel Høg.

- Munk (Vaaben: 3 Kugler), Niels Mogensen 476.
- Munk (ikke adelig), Hans Jensen 969. — Hans Pedersen 358, (391), 567, 969. — Jens Jensen 969. — Jens Pedersen (358), 391, 567, 969.
- Munkdrup, Sønderhald H., 222.
- Munkebo, Søren, i Visby, 123.
- Munkebo, Bjærge H., Fyen, 533.
- Munkegaard, Morup S., Favraas H., 955.
- Munkegaard, Langeland, 762.
- Munkerup, Froste H., 115, 384.
- Munthe, Ludvig Hansen, Mag., Præst til Borreby, 35 f.
- Mus, Kristoffer, Kaptejn, 434.
- Musberhof(?), Skovby H., 411.
- Muslunde (Moslunde?), Kristianstads Len, 121.
- Musse, L., Musse H., 115. — St., Musse H., 115, 642.
- Herred. — Herredsfoged se Morten Markvorsen.
- Muscœnius, Hans Jørgensen 942. — Jørgen, i Helsingør, 943.
- Mytting, Henrik Jespersen 418, 630.
- Münden, Agatha, Enke efter Dr. med. Bernhard Oldermann, 883.
- Myregaard, Olsker S., Bornholm, 868.
- , L., Olsker S., Bornholm, 868.
- Myrekollegaard (Myrtelegaard), Fjære H., 504.
- Myrholt (Myrholde), Fjæraas S.(?), Fjære H., 923.
- Møborg, Peder (Bertel) Kristensen, Præst i Vissenbjærg, 833, 869.
- Møborg, Skodborg H., 790 f.
- Møen 220, 320, 322, 332, 366, 425, 499, 647.
- Møgeltønderhus og Len 327, 529. — Slotskirke 191.
- Møinge, N., Asmundrup S., Rønnebjærg H., 38.
- Møldrup, Hindsted H., 703.
- Mølgaard, Lem S., Bølling H., 548, 668, 772.
- Mølhøve, Skanderup S., Gern H., 753, 887.
- Mølholt, V. Karup S., Bjærge H., Skaane, 664.
- Møllengracht, Laurentz van, se Meulengracht.
- Møller, Ernst, Hofskrædder, 347, 574, 645. — Hans, Slotsskriver paa Antvorskov Slot, 105, 423 f. — Henrik, Leveranceskriver, 912.
- Møllhusen, Peder Møller von, bøhmisk Flygtning, 2.
- Mønck, Peder, Kaptejn, 434.
- Mønstedgaard, Mønsted S., Fjends H., 222, 547.
- Mørke, Ø. Lisbjærg H., 24.
- Mørkholt, Mads, Foged i Raabygdelalet, 770.
- Mørrum, Lister H., 664.
- Mørshøj, Luggude H., 380, 524, 664, 700.
- Mørup, Luggude H., 928.
- Naben Gaard, Tjurkø S., Østre H., Blekinge, 438.
- Nagel, Arent, i Bergen, 559. — Bernt, i Bergen, 559.
- Nagelsti, Musse H., 642.
- Nakkebølle, Salling H., 209.
- Nakskov 76, 84 f., 210 f., 242, 283 f., 635, 743 f., 842. — Borgere 85, 280, 382, 391, 907. — Albuen ved, 285, 332. — Slotsøen (Slotsholmen), 401 f.
- Naldal, Nim H., 597, 623.
- Nandrupgaard, Mors, 65 f., 492.
- Nanti, Claude, Kongens Fodermester, Vagtmester p. Øsel Slot, 150.
- Narva 839.
- Nassau. — Greve, se Ernst Kasimir, Henrik. — Grevinde se Sofie Hedvig.

- Navr, Hjerm H., 709, 797, 898.
 Nebbelunde, Fuglse H., 559.
 Nebel, Elbo H., 701.
 —, Vor H., 233, 597, 623.
 —, V.- (Nebølle), Skads H., 613.
 Neble, Slagelse H., 804.
 Nebletorp, Hammer H., 189.
 Nebølle se V.-Nebel.
 Nedenæs Len (Agdesiden), Norge, 125, 424 f., 839.
 Neder Mølle, Hatting S. og H., 617 f.
 Nederlandene (Holland, Generalstaterne, Staterne) 357, 367, 372, 380, 474, 573, 640, 827, 857, 892. — Agent se Karl v. Krakow. — Resident i Helsingør se Jakob Hybertsen.
 Nelaus Povlsen, Slotspræst, se Menaus Povlsen Næstved.
 Nellerød, Holbo H., 368.
 —, Skovby H., 411.
 Nestelsø, Hammer H., 210, 231, 235, 261, 531, 802.
 Nettelhorst, Gerløf, Lensmand over Ide og Marker Len, 655, 725, 769.
 Netterby, Medelstad H., 438.
 Nexos(?) Hede, Skanderborg Len, 933.
 Nibe 101.
 Niddingen Fyr 369 ff., 677.
 Nidløse, Løve H., 777, 793, 953.
 —, Merløse H., 90 f., 816.
 Niels, Kristen Thomsen Sehesteds Tjener, 27. — Bonde i Knepholm 132, 340, 396. — Møller i Holløse Mølle 804. — Pottemager i Stiftsbjærgby 433. — Aagesen i Vesterby p. Amager 336. — Andersen, Salpetersyder i Skanderborg og Aarhusgaard Len, 753 f. — Andersen i Randers 246 f. — Augesen i København 41, 381, 399. — Damiansen, Præst i Hvedstrup, (595). — Ejrsen (Riberhus Len) 4. — Eskilsen i Krog 604. — Frandsen, Mag., Præst i Vejle, 178. — Frandsen i Melby 843. — Hansen i Solbjærg 107. — Hansen, Præst i Elmelunde, 120. — Hansen, Foged p. Island, 74, 464, 552. — Hansen, Sysselmand over Arnes Syssel p. Island, 712. — Hansen i Kornerup 720. — Hansen, Borgemester i Kristianopol, 725. — Hansen i Tormarken ved Roskilde 509. — Ibsen i Middelfart 687. — Iversen se Rosenkrantz. — Jakobsen i København 632. — Jakobsen i Randers se Maren Pedersdatter. — Jensen, Præst, se Lundegaard. — Jensen, Salpetersyder, 126. — Jensen, Skriver og Ridefoged p. Sejlstrup Slot, 211. — Jensen i Evetofte 530. — Jensen i Slagelse 385. — Jensen i Ullerup 531. — Jyde, Soldat i Kristianstad, 952. — Jørgensen, Borgemester i Landskrone, 812. — Jørgensen, Mag., Provst og Kannik i Lund, 111. — Jørgensen, Skolemester ved Frederiksborg Slot, 942. — Jørgensen, Tolder i Landskrone, 698. — Jørgensen i Haar 238. — Jørgensen i Skuldelev 530. — Jørgensen i Ullerup 531. — Kristensen, Kapellan, 873. — Kristensen, Præst, se Hyllested. — Kristensen, Ritmester og Havnefoged p. Gulland, 545. — Kristensen, Skibsløjtnant, 161. — Kristensen i Vartov Hospital 779, 901. — Kristensen i Halsted 431. — Kristensen p. Heegaard i Salling 158. — Lavridsen i Grimlund, Herredsfoged i Ø. Horne H., 484. — Lavridsen, Møller i Bygholms Mølle, 396. — Lavridsen i Hastrup 864. — Lav-

- ridsen p. Mølhave 887. — Madsen, Tolder i Visby, 48, 591. — Madsen i Herslev 552. — Madsen i Tryggelev 682 f. — Madsen i Volder 790. — Mikkelsen se Aalborg. — Mikkelsen i København 192. — Mogensen se Munk. — Movridsen, Skovrider i Hald Len, 99, 119, 335, 391, 634. — Nielsen, Kapellan i Endre, 45. — Nielsen, Skolemester i Nykøbing F., 188. — Nielsen paa Holm 776. — Nielsen i Skovsgaarde 411. — Nielsen i Trønninge 924. — Olufsen, Slotsfoged p. Frederiksborg Slot, 423 f. — Olufsen, Præst i Jordrup og Verst, 757. — Olufsen i Balsby 700; jvfr. Johanne Rasmusdatter. — Olufsen i Græsted 609 f. — Pedersen, Herredsskriver i Løve Herred, 333. — Pedersen, Professor, se Aurilesius. — Pedersen, Præst i Ruds Vedby, 896. — Pedersen, i Sorø Skole, 516, 750. — Pedersen, Baadsmænd, 557. — Pedersen i Nørre Alslev 597. — Pedersen i Asmundtorp 500. — Pedersen i Helsingør 239, 958. — Pedersen i Herslev 552. — Pedersen i Lockerup 755. — Pedersen i Trønnerup 707; jvfr. Ane Nielsdatter. — Pedersen i Visby 123. — Povlsen, Sognepræst i Aalborg, se Schandorph. — Povlsen i Føvling 735. — Rasmussen, Renteskriver, 938. — Rasmussen, Raadmand i Viborg, Stiftsskriver i Viborg Stift, 551. — Rasmussen i Sorring 597. — Simonsen, Mag., Biskop i Oslo og Stavanger Stifter, se Glostrup. — Sørensen († 1629), Mag., Præst i Bjerregrav, 446; jvfr. Karen Povlsdatter. — Sørensen, Præst p. Gulland, 928. — Sørensen i Hjembæk 205. — Sørensen i Skovsgaarde 411. — Sørensen i Torup 873. — Sørensen i Tønning 735. — Sørensen i Vorbasse 604. — Tygesen i Rubæks Mølle 813.
- Nienstädt 632. — D a t. 258.
- Nim, Svend Kristensen, Præst i Nim, 661.
- Nim, Nim H., 397, 661.
- Birk 514.
- Herred 301.
- Ning Herred. — Delefoged se Knud Rasmussen.
- Nis Graversens Eng i Heeager, Hind H., 776.
- Nis Jensen i Stovstrup 77.
- Nocher, Johan de, Toldforpagter i Norge, 205; jvfr. Sara Mensdatter.
- Noll, Thomas, Lensmand p. Lyse Kloster, 439, 578, 724.
- Nordby, Jfr. Ellitse 62, 440, 672. — Kirsten, Rubeck Pors's, 250, 417 f., 577. — Jfr. Maren († 1628), 672.
- Nord, Ning H., 275.
- Nordby p. Fanø 756.
- , Ning H., 548.
- Nordenskov, Øse S., Skads H., 709.
- Norder (nu Tingur) Syssel p. Island 652, 838.
- Nordermose, Bøvling Len(?), 814.
- Norderøerne, Færøerne, 737.
- Nordlandene 527, 845, 910.
- Nordmøre, Norge, 398.
- Nordredal p. Strømø, Færøerne, 737.
- Nordrup, Ringsted H., 105, 967.
- Nordsøen 112, 136, 142, 470, 556, 657, 716, 730, 758.
- Nordtlingen, Sverrig(?), 524.
- Norge 228, 262, 362 ff., 366, 377 f., 402, 409, 523 f., 526 ff., 583, 636, 647, 740, 768, 844 ff., 921, 925; nævnes 71, 112, 181 f., 199, 216, 263, 265, 349, 357, 368, 428, 589,

- 635, 704, 730, 739, 834, 854, 876. —
 Statholder se Kristoffer Urne. —
 Visitør se Søren Thomsen.
- Normand, Ernst, Lensmand p. Ant-
 vorskov og Korsør, 1630 p. Kol-
 dinghus, 48, 216, 249, 306, 457, 459,
 576, 715, 843, 865, 914; nævnes 1,
 6 f., 13, 22, 29, 36, 40, 45, 50, 53, 78,
 84, 97, 104 f., 107 f., 121, 124, 133 f.,
 145, 169, 186, 199, 216, 304 f., 333,
 344, 360, 363, 366, 376, 393, 408 f.,
 413, 423, 425, 427, 443, 451, 509,
 567 f., 598, 602, 647, 664, 666, 701,
 704 f., 709, 717, (734), 740, 754 ff.,
 766 f., 790, 815, 820 f., 853 f., 871,
 880, 882, 884 f., 889, 893 f., 899, 906,
 912, 921, 965 f. — Jokum Mikkelsen
 til Gundetved 954.
- Normann, Filip Martin von, til Jar-
 nitz p. Rügen, 399.
- Norup, Lunde H., 764.
- Numedalens Len, Norge, 398, 412.
- Nunnaas (Nannes, Nunnæs), Ful-
 tofte S., Froste H., 505.
- Ny Sogn, Hind H., 538, 814.
- Nyborg 7, 169, 283 f., 647, 740, 760.
 — Apoteker se Knud Wulf. —
 Borgemester se Thomas Brun, Pe-
 der Nielsen. — Raadmand se Ja-
 kob Lercke. — Tolder se Peder
 Nielsen. — Borgere 294, 298, 559,
 897, 932. — Kirke 897.
- Sogn, Vindinge H., 665.
- Slot og Len 7, 30, 201, 281 f., 295,
 300, 306, 344, 366, 457, 503, 520,
 560, 616, 646, 648, 657, 665, 696,
 702, (715), 780, 842.
- Nyby, Rødding H., 792.
- Nybølle se Nøbbelev.
- Nygaard, Brusck H., 482.
- Nyker, Bornholm, 868.
- Nykirke, Ø.-, Nørvang H., 113, 234.
 —, V.-, Skads H., 235, 647, 723.
- Nykøbing p. Falster 337, 576, 578,
 581, 800. — Borgere 127, 188, 686,
 728, 789.
- Nykøbing p. Mors 284, 647. — Bor-
 gere 233, 483, 807. — Hospital 807.
 — Skole 297 f.
- p. Sjælland 283. — Borgere 162.
 — Slot og Len 281, 363, 402, 578 f.,
 609, 673, 675, 694, 739, 744, 849,
 882, 893, 895. — D a t. 277 f., 555,
 573—585, 609, 673.
- Nyland, S.-Bork S., N. Horne H.,
 817, 890.
- Nyman, Hans, Skipper, 556.
- Nymark, Haarslev S., Skovby H.,
 411.
- Nyrup, Froste H., 115, 384.
 —, Gislum H., 263, 498, 624.
- Nysted 251, 283. — Borgere 251,
 569. — Kirke 898.
 — Landsogn, Musse H., 508.
- Næraa, Nørre-, (Nærthu) S., Skam
 H., 628.
- Nærum, Sokkelunds H., 56.
- Næs, Hammer H., 109, 782.
- Næsbjærg, Skads H., 117, 537, 613,
 710, 727.
- Næsbo Herred se Hannæs.
- Næsby, Slet H., 643.
- Næsbyhoved Mølle, Odense H., 534 f.,
 799.
- Næstved, Menelaus Povlsen († 1626),
 Slotspræst p. Københavns Slot, se
 Maren Jensdatter.
- Næstved 1, 13, 283, 594, 478 f. —
 Borgemester se Hans Durich. —
 Borgere 161, 181, 205, 369, 720, 828.
 — Hospital 450, 619 f., 828. — Skole
 387, 429, 582.
- Nøbbelev (Nybølle), Harjagers H.,
 830.
 —, Torne H., 187.
- Nørbæk, Sønderlyng H., 747.
- Nørgaard, Skisby, St. Olai S., Ven-
 nebjærg H., 835.

Nørholm, Ø. Horne H., 656, 884 f., 891, 912, 920 f.
 Nørkær, Vandfuld H., 756.
 Nørlem, Skodborg H., 792.
 Nørmøllen Sogn se Vram, S. Asbo H.
 Nørrejylland se Jylland.
 Nørtarp, N. Horne H., 792, 872.
 Nørup, Tørrild H., 182, 455.
 Nørvang Herred 357, 820. — Herredsfoged se Kristen Madsen.
 Nøslinge, Favraas H., 288, 385, 566.

Obdrup, Sønder H. Dyrs, 514.

Obel, Jørgen Pedersen, Mag., Slotspræst p. Skanderborg, Præst i Skanderup 19, 554 f., 604.

Oberberg, Johannes, fhv. Rentemester og Sekretær hos Dronning Sofie († 1632), 800, 907.

Oddens, Ods H., 201.

Oddense, Hindborg H., 776.

Odder, Hads H., 32.

Odderbæk, Nørvang H., 326, 447.

Odderskær, Borris S., Bølling H., 9, 894.

Oddersted, Elbo H., 701.

Odderup, N. Horne H., 736.

Oddevald, Lavrids Kristensen, Skibskaptejn, 179.

Oddevald, Norge. — Byfoged og Tolder se Rasmus Jensen Randers.

Oddum (Ødum), N. Horne H., 709, 797, 898.

Oddur Einarsson († 1631), Biskop i Skalholt Stift, 652.

Odense 80, 121, 283 f., 465, 615, 629, 720, 843, 904, 956 f., 961; nævnes 8, 541 f., 550, 557, 563, 634, 693, 709, 779 f., 784 ff., 788 f. — Borgemeister se Jørgen Mogensen, Jørgen Mule. — Kæmner se Jens Hansen. — Raadmænd se Frederik Ammerbach, Hans Brun, Hans Nielsen. — Byfoged og Tolder se Jens

Anskarissen. — Borgere 43, 46, 54 f., 151, 170, 236 f., 243, 348, 414, 430, 453, 465 f., 518, 533 ff., 541, 616, 637, 643, 645, 690, 699, 714, 728, 738, 779 f., 799, 806, 812, 883, 924, 956 f., 961. — Domkapitel 294. — Fattigboder 534. — Adelstræde 541 f. — Gymnasium (Kollegium) 294, 581, 728, (960). — Hospital 2, 256, 278 f., 343 f., 464, 518 f., 541 f., 553, 593 f., 670 f., 738, 898, 940. — Hospitals Forstandere 451, 518, 534, 541 f., 592, 738, 897 f.; se ogsaa Lavrids N., Klavs Kristensen, Henrik Mikkelsen Tisdorph. — Vor Frue Kirke 237, 751. — Graabrødre Kirke 615. — St. Hans Kirke 395, 541. — St. Knuds Kirke 294, 533, 615, 690, 779. — St. Hans Kloster 536, 691, 960 f.; se ogsaa Odensegaard. — Sortebrødre Kloster 541. — Kræmmermarken 780, 961. — Provstegeard 486 f. — Skole 368, 451. — D a t. 721—737, 799. — Provsti 487, 964.

Odense St. Knuds Kloster og Len 294, 368, 593, 648 f.

Odensegaard Slot og Len (St. Hans Kloster) 86, 139, 178, 226, 237, 239, 279, 294, 363 f., 478, 524, 624, 648 f., 657, 702, 726, 780, 799, 817, 843, 857, 944; nævnes 30, 323, 430, 496, 582, 610, 616.

Ods Herred 110, 119, 489. — Skovrider se Jørgen Kortsen.

Olai Sogn, St., Vennebjerg H., 488, 835.

Oldeland, Hans, 62, 153, 156, 241, 440, 466, 479, 533, 577, 672, 722, 732, 832, 957; jvfr. Sofie Hvas. — Henrik 832. — Jfr. Kirsten 533, 833. — Melkior, Kancellisekretær, 348, 832. — Jfr. Regitze 533, 833. — Sofie, Kaspar Markdanners, 577. — Jfr. Tale 533, 832.

- Oldermann, Bernhard, Dr. med.,
Medikus for Adelen i Fyen, 883 f.;
jvfr. Agatha Münden.
- Ollerup, Sunds H., 30, 208, 234, 593,
664.
- , Tørrild H., 219.
- Olsker, Bornholm, 868.
- Olstrup, Fakse H., 416, 622.
- , Musse H., 115.
- Oluf Møller i Evetofte 530. — Møl-
ler i Vig 75. — Andersen 290;
jvfr. Kirsten. — Bentsen, Mag.,
Kapellan i Køge, 544. — Engel-
brektsen, Kapellan til St. Ibs og
St. Jørgensbjerg S., 731, 739. —
Hansen i Herslev 552. — Hansen
i Melby 530. — Ibsen i Melby 530.
— Ibsen i Ulkerup 489. — Jensen
i Aarhus 72. — Jørgensen i Gang-
sted 691. — Knudsen, Skibskap-
tejn, 179. — Knudsen, (Skyts H.?),
830, 840; jvfr. Kirstine Nielsdatter.
— Kristensen, Præst i Roskilde,
706. — Kristensen, Mag., Præst til
Viborg Graabrødre Kirke, se Ke-
delsmed. — Madsen i Lydestad
850. — Movridsen, Bøsseskytte,
557. — Nielsen i Skovgaarde 411.
— Olufsen, Hospitalspræst i Ran-
ders, 246 f. — Pedersen, Præst i
Gerslev, 873. — Pedersen i Bir-
kende 659. — Pedersen i Bød-
strup 107. — Pedersen af Him-
melev 673. — Pedersen i Neble
804. — Rasmussen i Melby 530. —
Sørensen af Lundtofte 646; jvfr.
Anne Klemensdatter.
- Onsild, Onsild H., 644.
- Opmand, Sdr., Villands H., 114,
198, 383.
- Oppe paa Højen (Torkildshøj), Fær-
øerne, 737.
- Opstrup, Hind H., 117.
- Oranien-Nassau, Prins, se Henrik.
- Ordrup, Merløse H., 591.
- Ordrup, Ods H., 4.
- Ore, Jens Nielsen, Præst i Aaby og
Indslev, 287, 328.
- , Skovby H., 520 f., 860, 877, 952.
— se Aarre.
- Orebogaard, Stenlille S., Merløse H.,
48.
- Orebygaard, Musse H., 673.
- Oregaard (Øregaard), Baag H., 673.
- Ormestrup, Luggude H., 664.
- Ormstrup, Hovlbjærg H., 792.
- , Langeland, 762.
- Orning, Erik Eriksen, Skibsløjtnant,
161, 179. — Erik Ottesen, Skibs-
hovedsmand, 1630 Holmens Admi-
ral, 179, 266—273, 578, 662, 854. —
Jørgen, Skibskaptejn, 1630 Lens-
mand p. Aastrup, 111 f., 128, 179,
307 f., 576, 619; nævnes 456, 565,
671 f., 680, 694, 725, 745, 766, 770,
835, 899.
- Orredslev se Ørridslev.
- Orup (Aarup), Tybjærg H., 768.
- Osby, Froste H., 831.
- Osede, Harder von 953.
- Oslo Domkirke 403. — Det kriste-
lige Beneficium 408. — Fjord 225.
— Stift 207, 365, 403, 527, 847. — Bi-
skop se Mag. Niels Simonsen Glo-
strup.
- Ostindien (Indien) 54 f., 126, 259, 352,
450, 557.
- Otte Ennersen se Oddur Einarsson.
— Hansen, Orgelmester i Malmø,
674; jvfr. Utte Johansdatter. —
Stefansson, Præst til Gullverjabø,
422.
- Ottersø, Favraas H., 774.
- Otterup, Luggude H., 664.
- , Lunde H., 232.
- Otterød, Froste H., 547.
- Otto Ludvig, Vild- og Rhingreve, 86,
225.
- Oure, Gudme H., 951.
- Ousby (Ovesby), Ø. Gyngø H., 497.

- Ovens, Tette, fra Tønning, 717.
 Overby, Ods H., 201, 294, 445, 515.
 Overeven, Baarse H., 250, 935.
 Overgaard, Udbynder S., Gerlev H., 906.
 Overklit (Aarklit), Vennebjerg H., 708.
 Ovesby se Ousby.
 Ovre ved Dammen se Rødovre.
 Ovst (Øverste) Mølle, Borup S., Støvring H., 431, (680).
 Ovsted, Vor H., 145, 597, 623, 737.
 Ovstrup, Alsted H., 107.
 Ovtrup, V. Horne H., 665, 763.
 Oxe, Slægten, 805, 949.
 Oxie, Oxie H., 373, 592, 717, 966.
- Paarensborg v. Kalundborg 819.
 Paarup, Gærs H., 841.
 —, Odense H., 520, 833.
 Paaske, Niels, Dr., Biskop i Bergens Stift, nævnes (365, 403), 527, 847, 916.
 Padesø, Haarslev S., Skovby H., 411.
 Palle Hjersens i Lerbjergshus 411.
 Paludan, Povl Povlsen, Mag., Præst i Kolding, 889.
 Pandumgaards Len 59.
 Pappenheim, Alexander Raabe v., († 1631) 304, 344, 572, 590, 621, 729, 858; jvfr. Regitse Grubbe. — Borcard v., († 1590), 571 f. — Borcard v., (d. y.) 572. — Frederik v. 841 f. — Georg v. († 1536), hessisk Raad, 572. — Jost Frederik v., 1633 Lensmand p. Halsted Kloster, 887, 939. — Jørgen (Georg) v., († 1578), brunsvigsk Landraad, 572. — Margrete v., Ejler Ruds, 571. — Sidonia v., 572, 858.
 Paris 506, 840. — Kgl. Agent, se Peder Vibe.
 Parsberg, Frederik, 121, 433, 578, 759, 840, 954, 965 ff.; nævnes 154, 286, 728, 858. — Ingeborg, Klavs Daas, 579. — Ingeborg, Iver Juuls, 148, 208, 212 ff., 330, 342, 571, 619, 703, 709, 796 f., 826, 892, 898, 934. — Kristoffer († 1600) se Dorte Munk. — Mandrup († 1626), 680, 915; jvfr. Anne Brahe. — Niels 942; jvfr. Helle Gyldenstjerne. — Oluf, Lensmand p. Trondhjemgaard, 261, 576, 701, 747 f.; nævnes 207, 365, 403, 651, 718. — Sidsel, Jens Sparres, 705, 839, 939. — Verner Kristoffersen til Sødal, Kancellisekretær, 34, 480, 495, 510, 810; nævnes 59, 140, 213, 252, 391, 539 f., 566. — Verner Nielsen til Lynderup 209, 555, 576, 655; nævnes 63 f., 153, 194 f., 212 f., 297, 307, 502, 522, 607 f., 617, 808, 818, 888.
 Partbogaard, Varde S., V. Horne H., 912.
 Paslick, Jfr. Elsebet 565. — Frederik († 1627) 105, 360; jvfr. Magdalene Akeleje. — Klavs († før 1631) se Kirsten Maaneskjold. — Klavs 105, 165, 478. — Kristoffer, Løjtnant, 565. — Jfr. Margrete 565.
 Pax, Karen, Erik Vasspyds, 321, 462, 490, 578, 594, 629, 720. — Mogens, Lensmand p. Holbæk Slot, 204, 233, 349, 549, 577, 686, 759, 935, 969; nævnes 13, 89 f., 109, 133 f., 152, 155, 159, 200, 205, 215, 292, 331, 334, 345, 353 f., 362, 366 f., 371, 425, 428, 457, 505, 621, 695, 724, 728 f., 761, 777, 782, 784, 813, 902, 924 f., 948, 953; jvfr. Sofie Glambæk, Birgitte Mund. — Morten 189, 193, 577, 945, 969.
 Peder, Biskop i Roskilde, se Lodehat. — Præst i Hallaryd, 258. — Kengeter (Kanngieter?) i Rendsborg 242. — Kusk i Kolding 149. — Skriver, Raadmand og Byskri-

ver i Roskilde, 942. — Andersen, Præst i Kettinge, se Bredal. — Andersen i Diget 411. — Andersen i Halmstad 614. — Andersen i Stege 186. — Ankersen, Borgemester i Randers, 246 f. — Bentsen, Præst i Rone, 849. — Bertelsen, Borgemester i Malmø, 686. — Bertelsen, Præst i Hygum, 144. — Bondesen (Brunsen) i Balsby 700; jvfr. Johanne Rasmusdatter. — Ebbesen, Slotspræst p. Varberg, 188, 406, (417), 823. — Eskesen, i Sorø Skole, 793. — Hansen, Renteskriver, 892. — Hansen, Tolder i Faaborg, 610. — Hansen i Sorø Skole 828. — Hansen i Illebølle 451. — Hansen i Slangerup 103. — Henningsen i Kiel 143. — Henriksen, Kirkevæрге til Farholt Kirke, 923. — Ibsen, Møller, 189. — Ibsen i Burgaarde 735. — Iversen, Medikus og Kantor i Viborg, 32, 340, 538. — Iversen, Præst, se Hemmet. — Jakobsen p. Bornholm 504. — Jensen, fhv. Præst i Assens, Bjerge H., Jylland, 729. — Jensen (Jonsen), Korporal, 62. — Jensen i Nyborg 932. — Johansen p. Vandaasgaard 345. — Jørgensen i Gangsted 691. — Karl i Slesvig 738. — Karls i København 870. — Keldsen, Skibskaptajn, 225. — Klavsen, Præst i Undal, Lister Len, († 1614), 768. — Klavsen i Hollænderbyen p. Amager 122. — Knudsen i Spodsbjærg 452 f. — Kristensen, Herredsfoged i Tudse Herred, 334, 385. — Kristensen, Præst i Falkenberg, 61. — Kristensen, Sognepræst i Hem, 71. — Kristensen i Børglum 902. — Kristensen i Hindsel 890; jvfr. Anne Jensdatter. — Kristensen i Lyngstrup 530. — Kristoffersen i Køben-

havn 585. — Lavridsen, Præst i Tygelse og Klagstrup († 1599), 17. — Lavridsen af Alume 368. — Lavridsen i Melby 530. — Madsen se Laxmand. — Madsen i Kalshave 263. — Mikkelsen, i Sorø Skole, 372. — Mikkelsen, holstensk Skipper, 399. — Mikkelsen i Ullerup 531. — Mogensen, By-skriver i Kristianstad, 347, 574. — Mogensen i Lockerup 755. — Mortensen, Kromand ved Frederiksborg Slot, 734. — Mortensen, Hospitalsforstander i Slagelse, (98), 100, (449). — Mortensen i Karleby 819. — Mortensen i Skaarup 520. — Mortensen, Tiendefæster, 451. — Nielsen, Borgemester og Tolder i Nyborg, 300, 698, 740, 881. — Nielsen, Præst v. Randers Hospital, 212. — Nielsen, Præst i Visletofte, 258 f. — Nielsen, Præst i Vor, 101. — Nielsen (Lejermaals-sag) 922; jvfr. Karen Andersdatter. — Nielsen i Evetofte 530. — Nielsen i Ullerup 530. — Olsen i Kirke-Syv 68. — Olufsen i Borum, Herredsfoged i Framlev Herred, 476. — Olufsen, Herredsskriver i Vennebjerg H., (765 f.), 899. — Olufsen, Præst i Barslev, 501. — Olufsen, Præst i Ørum, 326. — Olufsen i Evetofte 530. — Olufsen i Skuldelev 530. — Pedersen, Borgemester i Ringkøbing, 814. — Pedersen, Brygger i København, 895. — Pedersen, Herredsfoged paa Langeland († 1631), 395, 451, 630, 633. — Pedersen, Mag., se Løvenbalk. — Pedersen, Skovrider i Antvorskov Len, 634. — Pedersen 20. — Pedersen i Folby 480. — Pedersen i Gangsted 691. — Pedersen i Gedestrup 731. — Pedersen i Helsingør 685. — Pedersen i Hers-

- lev 552. — Pedersen i Lindelse se Gertrud Nielsdatter. — Povlsen, Hospitalsforstander i Helsingør, 22. — Povlsen i Borup 683, 768. — Rasmussen i Elkær 873. — Sejermand i Skanderborg se Dorte Nielsdatter. — Svendsen, Overkøbmand i Gullandske Kompagni, Borgemester og Raadmand i Helsingør, 6, 155, 395, 539, 910. — Sørensens i Gangsted 691 f. — Sørensens i Køge 381, 435, 499, 875. — Terkelsen i Ostindien 352. — Terkelsen i Stubbekøbing 352. — Tygesen, Skipper, 130. — Tygesen, se Anne. — Tøgersen, Mag., Præst i Randers, 246 f.
- Peder Harboes Eje, Tørring S., Skodborg H., 622.
- Pedersker, Bornholm, 869.
- Pederstrup, Hammer H., 531.
- , Ning H., 514. — Hovedgaard 514.
- , Nørlyng H., 34.
- Peiter Peitersen i Flensborg 98.
- Penshorn, Kristoffer, i Slangstrup, 685 f.
- Pentz, Helvig, Frederik Breides, 256 f. — Kristian, Guvernør i Glückstadt, 11, 113, 116, 135, 405, (473 f.), 799, 848. — Markvard († 1626) 405, 848. — Øllegaard, Joakim v. Barnewitz's, 210, 231, 235, 577, 842, 970.
- Pickerow, Adam, Kongens Instrumentist, 81.
- Piel, Oluf 375. — Povl, af Stensby, 942.
- Pier, Jost de, kejserlig Kaptejn, 398.
- Pieters, Rentze, Skipper, 571.
- Piper, Hans, Undervisitor, 1630 Visitor i Helsingør, 233, 266, 424, 462.
- Pistorius, Joakim, Borgemester i Slesvig, 241.
- Pjedsted, Holmans H., 358, 391, 906, 957.
- Platow, Otto, Kongens Edelknabe, 258.
- Plum (Blomme), Klavs, Dr. jur., Professor ved Københavns Universitet, 773, 940.
- Podebusk, Henrik 62, 577, 628, 682, 714 f., 880. — Klavs se Sofie Ulfs-tand. — Predbjørn († før 1436) 628. — Vibeke, Otte Lindenovs, 840.
- Pogwisch, Didrik, 224, 682. — Frans 466. — Hans († 1630) 14 f., 80, 157, 240, 284 f., 465, (599); jvfr. Lisbet Rosenkrantz. — Henning 466. — Lavrids 465. — Magdalene 465. — Otte Hansen 466. — Otte Henningsen 98, 240, 381, 465 f., 579, 599, 884.
- Polen, Konge se Sigismund III.
- Pommern 447, 653.
- Pors, Jfr. Anne 418. — Jfr. Elisabet 418. — Erik, Kancellisekretær, 232, 246, 339, 418, 637. — Hilleborg, Niels Gaas's, 250, 418, 519, 577, 671, 858, 944. — Jfr. Karen 418. — Klavs († 1617) se Karen Daa. — Otte, i Sorø Skole, 126. — Rudbeck Klavsen 418, 579, 594. — Rudbek Stigsen († 1609) 417 f.; jvfr. Kirsten Nordby. — Sofie, Klavs Gaggés, 418, 422. — Stig, Kancellisekretær, 135, 250, 278, 422.
- Povl Maler i Hillerød 564 f. — Skrivers i Randers 261 f. — Andersen, Mag., Præst i Assens, 732, 777, 797. — Andersen, Præst i Odense, se Medelby. — Andersen i Klevind 905. — Ibsen i Brødager 930. — Ibsen i Holbæk Len 728. — Jensen, i Sorø Skole, 500. — Kristensen i Dal 32, 254 f. — Kristoffer-

- sen, Præst i Tryggelev og Fod-
slette, 340, 396, 604. — Mikkelsen,
Skibsløjtnant, 859. — Mortensen,
Skolemester i Ribe, 814. — Niel-
sen i Eskesgaard 790. — Nielsen i
Hasselager 261; jvfr. Birte Ivers-
datter. — Nielsen i Landskrone
949. — Nielsen i Trønninge 924.
— Nielsen i Undal, Lister Len,
872, 881. — Olufsen se Anne Kris-
tensdatter. — Pedersen i Aa-
rup(?) 768. — Pedersen af Alrø
800. — Pedersen i Borup 683. —
Pedersen i Græsryd 830. — Peder-
sen i Hyby 754. — Povlsen, Præst,
se Paludan. — Sørensen, Præst i
Rye, se Sorte. — Sørensen i Melby
530.
- Povlsker, Bornholm, 869.
- Prall, Kristoffer, Mag., 204, 778.
- Pren, Lorents, i Hamborg, 134.
- Preussen 448.
- Printz, Morits, Kaptejn († 1628), 827;
jvfr. Anneke Kortsdatter.
- Priorsgaard, Værø S., Viske H., 956.
- Priors Lykke p. Horsens Mark 680.
- Pros Knudsen se Leve.
- Provstgaard, Vejrum S., Hjerm H.,
709, 797.
- Præstø 283, 647, 768. — Borgere
887.
- Pugerup, Fuglse H., 892.
- Puls, Klavs, fra Lybæk, 185.
- Pulserød, Høgs H., 33.
- Purup, Vor H., 597, 623.
- Pöel, Ø. ved Wismar, 255.
- Qualen, Erik v. 475.
- Quatz, Viktor, p. Rügen, 873.
- Qvitzov, Ejler, Lensmand p. Ru-
gaard, 76, 137 f., 157, 170, 207, 210,
256, 301 f., 333, 442, 456 f., 471,
577, 733, 939, 959; nævnes 76, 100,
143 f., 153, 264, 274, 307, 411, 682,
752, 801, 870, 880; jvfr. Anne Brahe.
— Erik 880. — Frederik († 1624)
137 f., 143, 471, 880; jvfr. Anne
Lykke Eriksdatter. — Henning
880. — Jfr. Pernille 880.
- Raabjærg, Horns H., 99, 189.
- Raaby, Stevns H., 926, 938.
- , Ø.-, Villands H., 198, 383.
- Raade, St., Toksværd S., Hammer
H., 382, 547.
- Raadskær v. Vejle 455.
- Raagø, Lollands Nørre H., 504, 856.
- Raas, Luggude H., 927.
- Racko, Kristoffer, Bartskeer, 674.
- Radeball, Jokum, Proviantforvalter
i Kristianspris, 875.
- Ramel, Henrik nævnes 6, 51, 165,
187, 307, 324, 327, 416, 434, 479,
490 f., 496, 578, 603, 686, 725, 746,
831, 855, 868, 873, 930 f., 949. —
Jfr. Lene 324, 831. — Povl 510, 870;
jvfr. Anne Ulfeldt. — Jfr. Sofie 324.
- Ramløse, Holbo H., 610.
- Ramme, Vandfuld H., 622, 756.
- Ramsing, Rødding H., 828.
- Ramsø Herred 201, 620.
- Randbøl, Tørrild H., 182, 234.
- Randers, Rasmus Jensen, Byfoged
og Tolder i Oddevald, 502, 734.
- Randers 222, 284, 397. — Borgeme-
ster se Ejler Meyer, Peder Anker-
sen. — Byskriver se Frans. —
Raadmænd se Jens Bay, Henrik
Blok, Mogens Nielsen, Søren Keld-
sen, Thomes Povlsen. — Tolder se
Mogens Nielsen. — Borgere 127,
190, 246 f., 261, 537, 790, 835. —
Hospital 87, 212, 246 f., 899. —
Bro 547.
- Randlev (Rendløs), Hads H., 836.
- Randulf, Lavrids, Tilsynsmand p.
Rosenborg Slot, 941.

- Rantzau, Anne, til Trøjborg, 117. — Breide († 1618) 596, 914. — Ditlev, holstensk Raad, Lensmand p. Steinburg, 142, 273, 275 f., 848. — Dorte, Klavs Buchwalds, 156. — Elisabet Sofie, Hans Lindenovs, 579. — Erik († 1627) 140 f., 145; jvfr. Vibeke Bild. — Frans († 1612) 596 f. — Frans, Statholder i København, Lensmand p. Stegehus († 1632), 37 f., 40, 55, 65, 225 f., 259, 290 f., 324, 384, 413, 425, 562, 574 f., 596 f., 695, 841, 907, (913), 967; nævnes 6, 17, 20 f., 28 f., 45, 50, 66, 80, 83, 88, 94—97, 109, 112, 118, 121, 125 f., 131—136, 140 ff., 147 f., 153, 161, 169, 175 f., 197, 201, 204, 214 f., 220, 234 f., 249, 255, 264, 272 ff., 286, 323, 327, 346, (354, 360), 366, 371, 386, (398), 402, 412, 416 f., 426, (430), 432, 449 f., 463, (468), 469 f., (473), 475, 485, (506), 558, 563, (571), 611 f., 635, 646 f., 654, 667, 683, 687, 694, 697, 721, 726, 740 f., 761, 771, 773, 798, 815, 839, 847, 849, 858, 861, 866, 875, (878), 881 f., 892, 908, 940, (966). — Frederik, Lensmand p. Arnsborg, 22, 121, 149, 372, 855, 943. — Gert til Breitenburg, Statholder, († 1627), 215, 273, 596. — Henrik († 1598) (596). — Henrik, Lensmand p. Rendsborg Slot, 88 f., 130 f., 134 f., 146, 182, 522, 572, 577, 607 f., 616, 848, 916; nævnes 13 f., 141, 181, 349, 798, 801, 834, 874, 901; jvfr. Sofie Lindenov. — Henrik 578, 752. — Johan 141, 576. — Johan Kristoffersen, i Sorø Skole, 471. — Joakim 798. — Klavs 632. — Kristian 129 ff. — Kristoffer 471. — Markvart, Amtmand p. Hanerau, 129 f., 145, 275, 472, 571. — Povl 632.
- Rantzauholm (nu Brahetrolleborg), Salling H., 596 f.
- Ranvig, Gunde, kgl. Skipper, 265.
- Rarup se Rærup.
- Rask, Jørgen, Luttenist, 675.
- Rasmus N., fhv. Borgemester i Roskilde, 409. — Portner i Sorø 570. — Andersen i Melby 530, 598. — Bentsen i Randers 835. — Henriksen p. Gulland 517. — Jensen p. Kalbygaard, Delefoged i Gern Herred, 553. — Jensen i Hulby 804. — Jensen i Skuldelev 530. — Jørgensen i Melby 530. — Kristensen i Evetofte 530. — Lavridsen, Bartskeer i Verninge, 529. — Lavridsen i Gelstrup 175. — Lavridsen i Lyngerup 530. — Lavridsen i Ullerup 531. — Madsen i Højbjærg 593. — Madsen i Visby 123. — Matthiesen i Varde 150. — Melkiorsen, Kromand i Hillerød, 330. — Mortensen i Ullerup 531. — Pedersen i Røved 238. — Pedersen i Skuldelev 530. — Pedersen i Vartov Hospital 373. — Sørensen, Præst i Kalveli p. Vaagø, Færøerne, 737. — Sørensen p. Mølhave 887.
- Rathlou, Godske 890.
- Rauskeplate, Hans, til Dassel, 857 f.
- Ravn, Hans, i Bjært, 598. — Mads, Borgemester, Raadmand og Tolder i Køge, 260, 324 f., 357, 381, 436, 499, 529, 875.
- Ravnbøl Ladegaard, Tørrild H., 307.
- Ravnholt, Ning H., 190, 537.
- , Vindinge H., 439.
- Ravnstrup, Selstrup S., Viske H., 956.
- Recke, Mathias von der, Oberst, Hofmester hos Hertugen af Kurland, se Helle Marsvin.
- Reder, Hans, Sergent, 62.

- Redern, Kristoffer von, Friherre til Friedland m. m., Skibskaptajn, 21.
- Reedtz, Frederik, Lensmand paa Tryggevælde, 1632 paa Vordingborg, 145, 155, 175, 220 f., 331, 578, 580, (587), 622, 713, 759, 785; nævnes 42, 70, 82, 84, 89 ff., 120, 151, 154, 159, 161, 199 f., 205, 210, 235, 279, 286, 324, 331, 341, 346, 366, 382, 427, 436, 445, 453 ff., 457, 460, 485, 489, 515, 529, 539, 542, 547, 549, 583 f., 594 f., 607, 612, 621, 654, 669 f., 683, 695, 704 f., 723 f., 729 f., 761, 763, 767, 775, 782, 793, 805, 813, 820 f., 849, 858, 865, 896, 925, 934 ff., 947, 949, 959 f.; jvfr. Birgitte Brahe.
- Refsnæs, Arts H., 393.
- Regnerød, N. Asbo H., 664.
- Reibnitz, Johan Kaspar von, 210, 637; jvfr. Birgitte Brahe.
- Reichwein, Jørgen, Kaptejn, 434.
- Reimand, Hans, kgl. Tømmermester, 274.
- Reimers, Hein, Fisker, 148.
- Reinhold Møller 212. — Hansen, Borgemester i København, 821, 936, 944 f.
- Reinov Teises p. Amager 382.
- Reinsperg (Rensberg, Renspeck, Rinsberger), Gabriel, Kaptejn, 1632 Oberstløjtnant, 248 f., 434, 940.
- Rejsby, Hvidding H., 609.
- Rendlos se Randlev.
- Rendsborg 242, 647, 739, 969. — Borgere 184, 242, 249, 717.
- Slot og Len 130 f. — D a t. 234 — 258, 264 f., 275 f., 523, 714, 738 f., 880—891.
- Rerslev, Løve H., 206, 333, 409, 896.
- Resen, Hans Povlsen, Dr., Biskop i Sjællands Stift, 582; nævnes 1 f., 59 f., 104, 140, (150), 206, (228), 290, 362, (365, 375), 393 f., 403, 408, 413, 429, 437, 450, 484, 527, 531, (539), 544, 549, 570, 588, 590, 595, 601 ff., 620, 662, 668, 703 f., 739 f., 749, 777, 793, 802, 816, 819, 830, 847, (873), 879, 895 f., 914, 918, (925), 955.
- Resen, Hindborg H., 945.
- , Skodborg H., 222 f., 547, 772, 781, 852.
- Rettinge (Ræthugæ), Skam H., 628.
- Rettrup, Hindborg H., 918.
- Reval 570.
- Revinge, Halmstad H., 74.
- Revninge, Bjærge H., Fyen, 519, 958.
- Revsø, Gram H., 728.
- Reyers, Gert, i Hollænderbyen p. Amager, 382.
- Reynisstadir (Rønnested) p. Island 72.
- Rhingreven se Johan Philip, Otto Ludvig.
- Ribe 284, 647, 843; nævnes 4, 54, 63, 274, 348, 529, 710, 814. — Byskriver se Mads Lassen. — Domprovst se Anders Dresselberg, Henrik Lange. — Tolder se Kristoffer Keldsen. — Borgere 148, 243, 256, 501, 757. — Domkapitel 160, 222, 360, 404, 548, 601, 656, 665 f., 814. — Domkirke 237, 403. — Hospital 243. — Skole 814; Læselestre se Kristen Friis, Povl Mortensen.
- Stift 4, 17, 35, 47, 63, 78, 93, 206 f., 228 f., 244, 277, 296, 299, 323, 361, 364 f., 403 f., 526 f., 581, 588 f., 611, 691, 756, 803, 810, 844, 846, 879, 909. — Stiftsskriver se Mads Lassen. — Superintendent se Iver Iversen Hemmet, Jens Dinesen Jersin.
- Riberhus Slot og Len 3, 13, 59, 79, 327, 340, 363, 529, 625, 694, 792, 794, 803, 872.

- Richter, Kristoffer, Sergent, 62.
 Ribbjerg, Langeland, 519, 671, 858.
 Riga 704.
 Rind, Rinds H., 555.
 Rindum, Hind H., 776.
 Ring, Hammer H., 917.
 —, Skyts H., 903.
 —, Tyrsting H., 735.
 — Kloster, Vor H., 63.
 Ringe, Gudme H., 476.
 —, Tønnersø H., 10.
 Ringkøbing 284, 406, 809, 814. —
 Borgemester se Peder Pedersen.
 — Borgere 487, 809, 814. — Skole
 776.
 Ringsted 13, 283, 563, 594, 864. —
 Byfoged se Jens Block. — Bor-
 gere 43, 164. — Hospital 450, 619 f.
 — Skole 337.
 — Herred 89. — Herredsting 106.
 — Torp, Ringsted Herred, 782.
 — Kloster og Len 5, 78, 124 f., 133 f.,
 154, 164, 337, 366, 376, 449, 591,
 692, 782, 948. — Møllerne 118.
 — Landsting 591.
 Rinsberger se Reinsperg.
 Ris, Ovsted S., Vor H., 144.
 Risum, Hjerm H., 73.
 Rode, Hans, Professor v. Køben-
 havns Universitet, 543, 922. —
 Steffen, i København, 278.
 Rode, Vig S., Ods H., 109, 781.
 Rodsten, Knud 493, 576, 671 f., 727.
 — Palle 27, 238, 465 f., 519, 551,
 577, 700, 774, 832, 957 f. — Sten
 Lagesen 284, 348, 492, 576, 728,
 831 f.; jvfr. Margrete Urne.
 Rodstrup, Hornum H., 643.
 Roeberg, Frerslev S., Ringsted H.,
 37.
 Roehn Mølle se Roste.
 Roholte, Fakse H., 575, 731, 829.
 Rold, Hindsted H., 355. — Mølle
 569, 834.
 Rolfsted, Aasum H., 624.
 Rolstrup, Himle H., 658, 684, 822.
 Romsdals Len 412.
 Romvig Gaarde, Ørre S., Hamme-
 rum H., 815, 893.
 Rone Sogn, Gulland, 849.
 Ronneby 217, 283, 429, 647. — Bor-
 gere 168, 208, 941.
 Rorslev, Vends H., 456. — se Roslev.
 Rosenborg Slot 887. — Gartnere se
 Henrik Povlsen, David Kønig. —
 Tilsynsmand se Lavrids Randulf.
 Rosengedde, Margrete, Iver Ulv-
 saks's, 365.
 Rosenkrantz, Aksel Eriksen til
 Glimminge († 1630) 325, 438, 625;
 jvfr. Mette Grubbe. — Aksel Niel-
 sen til Buderupholm († 1623) se
 Anne Høg. — Jfr. Edel 834. —
 Erik Akselsen, Lensmand p. Halm-
 stad Slot, 53, 496 f., 576, 947; næv-
 nes 43, 188, 208, 265, 282, 339, 366,
 369, 379, 384, 406, 429, 497, 545,
 582, 614 f., 647, 653, 668, 703, 707,
 743, 866, 913, 931, 955 f., 960. —
 Gert til Stensballe († 1600) se
 Anne Friis. — Gunde 577, 681;
 jvfr. Pernille Rosenkrantz. — Hel-
 vig, Borkart Ruds, 579. — Henrik
 182. — Holger Akselsen, Lens-
 mand p. Hammershus, 44, 125,
 167, 185, 202, 207, 258, 438, 578,
 593, 664, 855, 883, 896; nævnes
 23, 121, 131, 293, 384, 446, 503 ff.,
 512 f., 588, 659, 685, 850 f., 868,
 928 f., 943. — Holger Børgesen,
 Admiral, Befalingsmand p. Island,
 74, 83, 105, 111 f., 179, 578, 760 f.;
 nævnes 52, 67, 78, 143, 380, 427,
 461, 552, 620, 703, 712, 947. —
 Holger Jørgensen 24, 172, 177 f.,
 207, 210, 576, 756, 772, 781, 857;
 nævnes 14, 190, 484, 500, 510, 738,
 913 f.; jvfr. Sofie Brahe. — Hol-
 ger Otte Kristoffersen, 76 f., 193.
 — Holger Ottesen († 1575) 837:

- jvfr. Karen Gyldenstjerne. — Jakob Eriksen († 1616) 146; jvfr. Pernille Gyldenstjerne. — Jfr. Kristense 349. — Lisbet, Hans Pogwisch's, (285), 479. — Margrete Ottesdatter, Hans Lindenovs († 1596), 577. — Jfr. Margrete Pallesdatter 420 ff., 609. — Mette, Sten Rosensparres, 804. — Niels Iversen († før 1413) 628. — Palle Akselsen, Lensmand p. Aalholm og p. Vordingborg, 115, 204, 234, 300, 531, 576, 578 f., 641, 965; nævnes 1, 13, 21, 42, 53, 76, 84, 89, 104, 111, 121, 123, 127, 161, 169, 181, 189, 197, (201), 205, 210, 221, 227, 229 f., 235 l., 250, 277, 280 f., 306, 332, 334, 346, 363, 365 f., 369, 373, 375, (381), 382, 387, 402, 415, 429, 441, 444, 450, 463, 508, 525 f., 558 f., 563, 574, 583 ff., 594, 601, 606 f., 609, 635, 642, 647, 649, 654, 656 f., 661, 669, 673, 675, 694, 738 f., 743 f., 747, 765, 841 f., 844, 849, 856, 870, 891 f., 909, 923, 935 f., 964. — Palle Børgesen 85, 198, 207, 420 f.; jvfr. Kirsten Abildgaard. — Jfr. Pernille 681. — Regitse († 1618), Gjord Galts, 618.
- Rosensparre**, Birgitte, Korfits Ruds, 306, 577, 965. — Oluf († 1624) 145 f., 804, 969; jvfr. Lisbet Gyldenstjerne. — Sten († 1565) se Mette Rosenkrantz.
- Rosenvinge**, Morten Jensen, Skriver paa Bergenhus Slot, 203. — Morten Jensen, fhv. Tolder i Helsingør, (91), 679. — Morten Mortensen, i russisk Tjeneste, 91, 151, 203 f. — Sten Villumsen, Holmens Admiral, 152, 154, 271. — Vilum Mortensen, Toldskriver i Helsingør, 6, 23, 47, 91, 151, 155, 395, 539, 678 f.
- Rosenvold**, Bjærg H., Jylland, 193, 837.
- Roskilde** 13, 104, 283, 575 f., 578—584; nævnes 378, 435, 628, 739, 803, 864, 917. — Borgemester se Jens Braad, Rasmus N. — By-skriver se Peder Skriver. — Raadmænd se Herman Hase, Peder Skriver, Gert Schrøder. — Borgere 485, 583, 666 f., 676, 696, 713, 864, 942. — Bispegaard 70, 435, 720, 917, 925. — Domkapitel 37 f., 66, 89, 140, 206, 216, 249, 290 ff., 306, 322, 333, 346, 360, 403, 413, 416, 485, 509, 516, 581, 598, 601, 603, 622, 657, 663, 667 f., 695, 713, 746, 749, 778, 802, 819, 821 f., 895, 916 ff., 921, 954; St. Laurentii Kapel 695; St. Lucii Alters Vikarie 392. — Domkirke 89, 230, 338, 392, 403, 448, 539, 575 f., 579 f., 589, 662, 713, 778, 797, 821 f. — Duebrødre Hospital 696, 918. — Hospitalsforstander se Bertel Hansen. — Vor Frue Kirke 706. — Vor Frue Kloster 378. — Provstevang 667, 695. — Skole 582. — D a t. 597, 712 f.
- Stift. — Biskop se Peder Jensen Lodehat.
- Roskildegård** og Len 56 f., 78, 321, 331, 341, 345, 366, 435 f., 449, 505, 515, 580, 583 l., 674, 696, 723 f., 784, 818, 935, 948; nævnes 5, 336, 488, 713, 739. — Møllerne 118.
- Roslev** (Rorslev), Froste H., 547. —, Harre H., 555, 917. — Mølle 917.
- Rosmus**, Sønder H. Dyrs, 514.
- Roste** (Roehn) Mølle, Skads H., 613, 710.
- Rostock** 653, 807.
- Rostrup**, Albrekt 27, 934. — Karen Hansdatter, Frans Juuls, Lensmand over Saltø Len, 331, 341,

- 445, 578, 594, 804. — Sofie, Sten Brahes, 12, 45, 577, 942.
- Rostrup (ikke Adel), Frederik Hansen, i Nykøbing F., 127.
- se Rodstrup.
- Rotfeld, Erik Nielsen til Bratskov og Holmegaard († 1452) 628.
- Rotkirk, Ventsel, Ritmester, Kongens Staldmester, Hofmarskal, 1630 Lensmand p. Antvorskov og Korsør, 306, 451, 457, 467 ff., 578, 759, 914, 921; nævnes 135, 489, 505, 515, 532, 583, 590, 594, 622, 624, 634, 645, 647, 662, 664, 669, 687, 703, 714, 725, 739 f., 773, 804 f., 816, 818, 820, 829, 840, 873, 901, 926, 930, 948, 954.
- Rougso Herred 101.
- Rovsthøje, Ø. Horne H., 885, 894.
- Rubæks Mølle, Vejlbjby S., Vends H., 813.
- Ruchelsen, Aleksander von, se Rykelsam.
- Rud, Borkart 21, 48, 115, 123, 182, 426, 536, 571 f., 579, 793; nævnes 181, 235, 504, 609, 673; jvfr. Helvig Rosenkrantz. — Dorte, Kristen Gyldenstjernes, 746. — Ejler se Margrete v. Pappenheim. — Karen († 1612), Peder Grubbes, (385). — Knud Eriksen († 1611) se Ellen Marsvin. — Knud Jørgensen († 1615) 385. — Korfits († 1630) 14; jvfr. Birgitte Rosensparre. — Lene, Jørgen Grubbes, 393. — Jfr. Lisbet 306.
- Rude, V. Flakkebjerg H., 200.
- Ruden, Ø ved Pommerns Kyst, dansk Toldsted, 245, 472, 570. — Tolder se Daniel Trøje.
- Rudkøbing (Lavindskøbing) 31, 220, 226, 283 f., 807. — Byfoged se Markus Hansen. — Borgere 409, 414, 451, 518, 556. — Kirke 451.
- Rudsvedby se Vedby.
- Rue, Skovbo H., 263, 763, 791.
- Rugaard Slot og Len 264, 442, 456 f., 524, 648 f., 793.
- Rugballe, Tørrild H., 666, 736, 854.
- Rugballegaard, Tørrild H., 736.
- Rugberg, Mathias, i Kiel, 264.
- Rughaven v. Kalundborg 819.
- Rumperup, Skippinge H., 109, 782.
- Rus, Peder, p. Langtoft, (Hover S.), Tørrild H., 854.
- Rusland 130, 365, 376, 395. — Udsending se Andreas Angeler.
- Ryager, Stafsinge S., Favraas H., 956.
- Rybjerggaard, Hind H., 3, 652.
- Ryde, Hjerm H., 212.
- , Lollands Sønder H., 236.
- Rye, N. Asbo H., 927.
- , Favraas H., 497, 955.
- , Tyrsting H., 128, 480 f.
- , Voldborg H., 484, 819, 927.
- Birk, Tyrsting H., 252, 419. — Birkefoged se Kristen Pedersen.
- Kastløse, Luggude H., 927.
- Rügen 178, 360, 399, 873.
- Rykelsam (Ruchelsen), Aleksander von, Kongens Dansøimester, 139.
- Rynkeby, Gudme H., 476.
- Rynkevangen v. Kalundborg 819.
- Ryomgaard, Sønderhald H., 898.
- Rytter, Johan, i Aarhus, 351, 420.
- Rærup (Rarup), V. Horne H., 792, 872.
- , Nørre H. Salling, 917.
- Ræthingæ se Rettinge.
- Rødby. — Borgere 280, 813.
- Rødding, Hammerum H., 223, 383, 772, 969.
- , Nørlyng H., 34.
- Rødklit, Ny S., Hind H., 814.
- Rødovre (Ovre ved Dammen), Sokkelunds H., 802.
- Røginge, Snedstrup S., Tønnersø H., 43, 203, 260.
- Røjkær, Ulvborg H., 223, 383, 772.

- Rømø (Rønø), N. Rangstrup H., 752.
- Rønne. — Borgere 685, 854, 929. — se Røginge.
- Rønnebæk, Hammer H., 793.
- Rønnede, Tybjerg H., 731, 829.
- Rønnemosegaard, Haarslev S., Skovby H., 411.
- Rønnested se Reynisstadir.
- Rør, Favraas H., 774.
- , Hind H., 776.
- Rørby, Arts H., 782.
- Rørbæk, Musse H., 115, 642.
- , Nørvang H., 244.
- Røring, Peder, i Aalborg, 904.
- Rørum, Froste H., 490.
- Rettinge, St., Baarse H., 956.
- Røved, Galten H., 117, 238, 538.
- Saaby, Vor H., 597, 623, 737.
- Sabro, Sabro H., 514.
- Herred. — Herredsfoged se Kristen Mikkelsen.
- Sachsen, Hertug se Frans Karl. — Kurfyrste se Christian II, Johan Georg. — Kurfyrstinde se Hedvig.
- Saksemaregaard, Medelstad H., 438.
- Sakskøbing 283.
- Sakstrup, Harjager H., 41.
- Sal, Ginding H., 709, 797, 826, 898.
- , Hovlbjærg H., 792.
- Sallerup (Solerup), Oxie H., 687, 830.
- Salling Herred 503, 810.
- , Slet H., 296, 554, 643.
- Sallingsund Færgested 702.
- Salskov, Gærs H., 841.
- Saltofte, Arts H., 746.
- Saltum, Hvetbo H., 493, 672.
- Saltø (Solte), Ø. Flakkebjerg H., 331, 445.
- Slot og Len 29, 206, 331, 341, 445, 594.
- Salzbrun, Maximilian, Kaptejn, 167, 185, 258.
- Samsing, Peder, i Birkende, 659. — Peder, i Odense, 430.
- Samsø 199, 221, 477, 673, 774. — Foged se Jakob Brun. — Kommissarius se Jørgen Seefeld.
- Samuel Hansen i Nykøbing(?) 337.
- Sandager, Baag H., 261, 852.
- Sandal, Hind H., 117. — Mølle 117.
- Sandberg, Elsebe, Bertel Holcks, 194. — Hannibal 231. — Henrik 488. — Kirsten, Gert Bryskes, 942. — Mads, til Løjstrup, 12; jvfr. Sofie Rostrup. — Sofie, Enevold Kruses, 181, 183, 398, 577, 778. — Ulrik, Lensmand p. Lundenes, 175, 194, 576, 835; nævnes 10, 49, 59, 73, 77, 79, 173 f., 190, 196, 211 f., 233, 283, 340, 363, 383, 404, 459, 483, 487, 537, 548, 606, 619, 623 f., 651, 668, 681, 709, 723, 735, 763, 772, 775, 797, 853, 891, 893 f., 898, 907, 942, 951.
- Sandby, V. Gyngge H., 348.
- , Torne H., 38.
- , Tudse H., 56, 347.
- Len, V. Gyngge H., 481.
- Sandbygaard, V. Gyngge H., 417, 541.
- Sandegaard p. Sandø, Færøerne, 737.
- Sander Hansen i København 71 f., 238.
- Sandgrav, Frerslev S., Ringsted H., 37.
- Sandt, Augustinus, Præst ved Marie Kirke i Helsingør, Slotspræst p. Kronborg, 392.
- Sandø, Færøerne, 737.
- Sara Mensdatter, Johan de Nochers, af Trondhjem, 205. — Mikkelsdatter, Søren Sørensens, 249 f.
- Saring se Sorring.
- Sartor, Salomon, Bogtrykker, 821.

- Sasserup, Merløse H., 234.
 Sasserød (Sasserup), Skovby H., 763, 791.
 Satrup, Vor H., 617.
 Sax, Hartvig, Skibshøvedsmand, 72, 174, 754.
 Saxe, M., tysk Teolog, 16. — Peder 491.
 Scavenius, Lavrids Mortensen, Mag., Sognepræst til Nikolaj Kirke i København, 365 f.
 Schack, Jfr. Magdalene 244.
 Schandorph, Niels Povlsen, Mag., Sognepræst i Aalborg, 24 f., 253.
 Schmalkalden, Hans Merkel v., Slotsfoged p. Københavns Slot, 27 f., 287, 847.
 Schow, Hans Thomsen, Mag., fhv. Kapellan ved Vor Frue Kirke, 150 f.
 Schrøder, Anker, i Haderslev, 632. — Gert, Raadmand i Roskilde, 70, 435 f. — Hans, Mag., Provst i Haderslev, 70 f., 238; jvfr. Katharine Hansdatter. — Hans, i København, 29.
 Schucher, Georg, Kaptejn i Varberg Len, 648.
 Schulrou, Tønnes, Grovsmed p. Frederiksborg Slot, 332.
 Schult, Jørgen, Hofraad, 1630 Lensmand p. Udsten Kloster, 435, 578, 631, 759, 775, 797.
 Schvarløs (o: Skuerløs) se Skuderløse.
 Schöneweide, Holsten, 89.
 Schørt, Hans Jakobsen, Ingeniør, 361 f.
 Sebbekloster, Slet H., 296, 554.
 Seden, Aasum H., 237.
 Sedenwasser, Hans, paa Revsø, 728 f.
 Seefeld, Enevold 231, 577, 595, 655, 725. — Jørgen, 1630 Landsdommer i Sjælland, 74 f., 83, 124 f., 133 f., 154, 163 f., 516, 578, 759; nævnes 159, 230, 260, 323, 331, 334, 337, 366, 375 f., 425, 449 f., 531, 570, 591, 611, 644, 654, 692, 704, 724, 782, 864 f., 901, 909, 948, 961. — Viffert 496, 577, 638, 808 f.
 Seest (Seested), Anst H., 166, 352, 598.
 Segeberg Slot og Amt 123, 131, 523. — D a t. 258—261, 376.
 Seglunis se Siglunæs.
 Sehedest (dansk Slægt), Jfr. Anne Klavsdatter 420, 560. — Jens Klavsen († 1627) 107, 460. — Karen, Tyge Kruses, 8, 578. — Klavs Maltesen († 1612) 107, 460. — Kristen Thomsen, Lensmand p. Kalø, 1630 Rigens Kansler, 86, 216, 248, 286 f., 412, 506, 575, 650, 707 f., 717 f., 815, 884 f., 893; nævnes 4 f., 9 f., 17, 24, 26 f., 41, 59, 71, 78 f., 82, 87, 94, 177, 190, 220, 224, 226, 231, 265, 294, 296, 323, 340 f., 358, 365, 368, 371, 393 f., 397, 404, 473, 477, 487, 500, 548, 550 f., 588, 602, 606, 611, 639 f., 647, 655, 657 f., 675, 694, 727, 871, 894, 909, 915, 924, 946. — Malte Klavsen 460, 560, 576, 605, 624, 655. — Mogens Klavsen, Lensmand p. Københavns Slot, 1632 p. Skivehus, 8, 107, 460, 577, 713, 723 f., 788, 790 f.; nævnes (8), 13, 53, 56, 61, 70, 104, 122, 175, 181, 184, 191, 263, 321 ff., 328, 330 f., 336, 350, 357, 366, 380 ff., 408, 541, 544, 580, 583 f., 596, 646 f., 706, 711, 776, 792, 836, 917 f., 945. — Niels Klavsen († 1627) 207, 210, 637, 857; jvfr. Birgitte Brahe. — Sten Klavsen 655. — Sten Maltesen 146; jvfr. Anne Brahe.
 — (holstensk Slægt), Adolf Frederik 522, 607. — Bendix 215, 478, 578, 759, 954; jvfr. Mette Bents-

- datter. — Jakob, Oberstløjtnant, 469.
- Seiermand, Peder, i Skanderborg, 173; jvfr. Dorte.
- Seiling, Kristen, i Aarhus, 483.
- Sejerby, Skippinge H., 515.
- Sejerslev, Morsø Nørre H., 50.
- Sejet, Tyrsting H., 735.
- Sejlstrup Slot og Len 52, 59, 79, 88, 94, 211, 290, 341, 356, 658, 694, 713, 724 f., 736, 745, 770, 772, 781, 788, 808.
- Selner, David, Kongens Instrumentist, 20.
- Selstrup, Viske H., 956.
- Sem, Hvidding H., 609, 757.
- Sennels, Hillerslev H., 838.
- Senoren, Østre H., Blekinge, 438.
- Serlin, Albrecht Kristoffersen, se Bodil Mund.
- Set Eng, Hind H., 776.
- Sigismund III, Konge af Polen, (495).
- Sejrø 509.
- Side (Syder, nu Skaptafell) Syssel p. Island 562.
- Sidse Eriksdatter i Mørrum 664.
- Sierslev, Stevns H., 731, 829.
- Siglunæs (Seglunis) Gaard p. Island 74, 464.
- Sild 134 f., 874. — Dyb se Lister Dyb.
- Siles Dam, Fru, Musse H., 642.
- Sileman Kristoffersen se Svenke.
- Silkeborg, Gørding S., Hjerm H., 668.
- Slot og Len 5, 59, 64, 79, 83, 173, 340, 427, 446, 496, 537, 625, 768, 853. — Kaptejn se Lavrids Andersen Holst.
- Sillerup, Vrads H., 118, 538.
- Simblegaard, Klemensker S., Bornholms Nørre H., 868.
- Simmerbølle, Langeland, 519, 731, 762.
- Simmershavn se Sømmershavn.
- Simon Kopsætter se Simon Madsen.
- Kristensen, Skriver, i Hillerød 564. — Madsen Kopsætter, Soldat i Skaane, 66, 91 f., 259. — Pedersen, Præst p. Alrø, (19). — Pedersen (dræbt i Lystrup Birk ell. Lustrup) 328, 378. — Rasmussen, Degn ved Skanderborg Slotskapel, 176.
- Sindbjærg, Nørvang H., 202, 234.
- Sinklar, Anders, Oberst († 1625), 517; jvfr. Kirsten Kaas. — Daniel, Kongens Skibsbygmester, 400 ff., 424 f. — Erik Andersen († 1631) 517, 852. — Jakob Andersen 517 f., 948. — Johanne Andersdatter, Jesper Gjoes, 578. — Kristen 578.
- Sire, Hjerm H., 709, 797.
- Sivert Povlsen i Gelstrup 175.
- Siø, Favraas H., 774.
- Sjelle, Framlev H., 666.
- Sjelleskovgaard, Framlev H., 502 f.
- Sjælland 11, 77 f., 120 f., 136, 178, 227, 229, 277 f., 280, 332, 394, 462, 525 ff., 558, 563, 580, 583 f., 587, 600, 602, 611, 647, 657, 721, 759, 844, 861 ff., 909; nævnes 68, 103, 125, 134, 290, 323, 387, 427, 440, 468, 475, 555, 635 f., 805, 849, 907. — Kommissarier se Klavs Daa, Hans Lindenov.
- Landsting 106, 163 f., 610, 646. — Landsdommere se Jørgen Seefeld, Jakob Ulfeldt Korfitsen.
- Stift 17, 59 f., 104, 206, 323, 364 f., 403, 484, 539, 581 f., 588, 611, 802, 830, 918. — Biskop se Dr. Hans Resen.
- Skaane 7, 11, 28 f., 41, 48, 65, 78, 82, 121, 136, 153, 163, 178, 227, 229, 277, 350, 434, 437, 495, 525 ff., 558, 563, 571, 580, 583 f., 587, 600 f., 611, 647, 657, 682, 698, 740—43, 759, 841, 844, 849, 861 ff., 866, 909,

- 913, 919; nævnes 69, 92, 104, 113 f., 125, 131, 142, 184, 275, 323, 325, 440, 454, 486, 502, 635, 805, 824, 931. — Kaptejn se Aleksander Mowbray. — Kommissarier 102, 153, 163, 445 f., 571, 614, 626, 640, 741; se ogsaa Anders Bilde Stensen, Falk Lykke, Tage Thott Ottesen, Kristoffer Ulfeldt. — Major se Patrick Dumbar.
- Skaane Landsting. — Landsdommere se Henrik Gyldenstjerne, Erik Krabbe.
- Stift 17, 206, 323, 364, 403, 581, 588, 611, 803. — Biskop se Dr. Mads Jensen Middelfart, Mag. Mogens Madsen.
- Skaaning, Hans Hansen, Bogtrykker i Aarhus, 833. — Markus, Ridedefoged i Malmøhus Len, 830.
- Skaarup (Skarup), Baag H., 852. —, Musse H., 115, 642. —, Sunds H., 465, 520.
- Skaarød (Skarød?), Favraas H., 774.
- Skade, Kristoffer 55, 441, 576, 944, 947. — Movrids 55. — Ove, Kancellisekretær, 59, 440.
- Skads, Skads H., 326, 447, 625, 650.
- Skafterup, Ø. Flakkebjørg H., 205 f., 331, 445.
- Skagafjords Syssel p. Island 838.
- Skagen 284. — Byfoged se Anders Lavridsen. — Tolder se Iver Nielsen, Jens Pedersen. — Fyr 369—372, 677, 697.
- Skakt, Henrik, Fisker, 148.
- Skal, Lukas, i Assens, 732.
- Skalholt (Skarholt) Stift, Island, 652. — Biskop se Gisli Oddurson.
- Skamstrup, Skads H., 815, 884 f., 893 f.
- Skanderborg. — Borgere 117, 173. — Slot og Len 19, 59 ff., 79, 128, 176 f., 290, 302, 341 f., 372, 476, 487, 496, 562, 598, 606, 617 f., 625, 666, 735, 737, 754, 815, 829, 933; nævnes 12, 85, 418, 458, 480, 554, 736 f., 885 f., 932. — Skovrider se Jens Halck, Lut Waltersens. — Dyrehave 128. — Slots Kapel 176.
- Skanderup, Anst H., 813.
- , Gern H., 753.
- , Hjelmlev H., 554 f.
- Skankholt, Færingtofte S., N. Asbo H., 664.
- Skånør 283, 494 f., 956. — Borgere 868.
- Skarholt, Froste H., 203, 931. — Stift se Skalholt.
- Skarmer, Hans, i Rendsborg, 717.
- Skarpenberg, Oberst, 392. — Johan († før 1421), Ridder, 628.
- Skarpenbergs Gods p. Mors 173.
- Skarup se Skaarup.
- Skattegaard, Bøgetofte, Luggude H., 454.
- Skavbo, Lavrids Mag., se Scavenius.
- Skeel, Albrekt Kristensen, Lensmand p. Riberhus og Møgeltønder, 74, 84, 216, 529, 575, 650, 963; nævnes 3 f., 13, 17, 41, 43, 49, 59, 78 f., 93, 117, 129, 139, 146, 150, 158, 165, 178, 191, 207, 255, 274, 323, 327, 329, 340, 358, 361, 363 f., 374, 378, 382, 394, 403, 410, 473, 487, 491, 500, 508 f., 537, 563, 588, 600 ff., 605 f., 609, 611, 613, 625, (637 f.), 647, 650, 657, 665, 691, 694, 702, 708, 710, 752, 756, 763, 767, 792 f., 801, 809, 827, 852, 861 ff., 871 f., 874, 909. — Jørgen, Lensmand p. Vestervig Kloster, Rigens Marsk († 1631), 127, 157, 216, 550; nævnes 4, 11 f., 17, 24, 39 ff., 59, 77 ff., 87, 131, 174, 181, 214, 224, 228, 275, 277, 323, 340, 363, 365, 394, 403, 422, 473, 487, 525 f., 606, 635, 756; jvfr. Jytte

- Brock. — Kristen 576. — Jfr. Margrete 74. — Otte Kristensen, Lensmand p. Bøvling, 1630 p. Aalborg, 102, 173, 216, 306, 459, 487, 575, 577, 612, 650, 660, 717 f., 771 f., 813; nævnes 4, 13, 17, 41, 59, 65, 71, 78 f., 83, 85, 107, 135 f., 174, 181, 191, 223 f., 275, 297, 323, 340, 343, 356, 358, 362, 365, 376, 389, 394, 403, 405 f., 444, 460 f., 473, 498, 502 f., 547, 554 ff., 560, 563, 569, 588, 602, 607, 610 f., 624, 638, 643 f., 647, 654 f., 657 f., 679 f., 694, 734, 744 f., 766, 778, 781, 801, 810 f., 817, 835, 843, 859, 871 f., 876 f., 906, 909, 915, 933, 946, 958 f.
- Skeen, Aarstad H., 61.
- Skejby, Lisbjærg H., 453.
- Skelby, Tybjærg H., 230, 387, 429.
- Skellebjærg, Løve H., 97.
- Skellerup, Onsilid H., 95.
- Skelskør 283, 364, 647. — Borgere 169, 444.
- Skelstrup, Musse H., 892.
- Skelu Lassæ se Lasse Jensen.
- Skensved, Tune H., 413 f., 595.
- Skern 487, 651, 775. — Bro 77, 211, 681, 853.
- Skerninge, V.-, Salling H., 727.
- , Ø.-, Sunds H., 518, 670, 679, 733.
- Sketteljunge, Gærs H., 841.
- Skibbinge, Baarse H., 917.
- Skibet, Tørrild H., 234. — Aa 19.
- Skibsted Bro, Hellum H., 104.
- Skiellerup, Peder, Mag., Biskop i Trondhjems Stift, 186, (365, 103), 527, 847.
- Skindbjærg, Nørre H. Dyrs, 916.
- Skinkel, Jfr. Abel 542. — Jfr. Berte 722. — Jfr. Dorte 34, 156. — Gabriel († 1600) 80. — Jfr. Ide 218, 551, 700 f. — Knud 673. — Lavrids Nielsen, Kancellisekretær, 19, 34, 156, 210, 250, 352, 722, 854, 961. — Morten († 1617) 256, 300. — Niels († 1617) se Mette Bilde. — Niels til Søholm 218, 255, 499, 551, 593, 700 f., 721. — Povl 156, 218, 255 f., 518, 551, 700, 824(?). — Povl, Tolder i Kerteminde, 698, (740), 824(?).
- Skinnerup (nu: Ulriksholm), Bjærg H., Fyen, 593, 703, 707, 722, 779, 882.
- , Gl., Bjærg H., Fyen, 236.
- Skippinge Herred 358.
- Skisby, Vennebjærg H., 835.
- Skive, Jens Jensen, Præst paa Sandø, Færøerne, 737.
- Skive 284. — Borgere 4.
- Skivehus Slot og Len 59, 79, 82 f., 117, 341, 713, 724 f., 745, 788, 792, 836, 888.
- Skivholme, Framlev H., 514.
- Skivum, Aars H., 122, 461.
- Skjoldborg, Hundborg H., 817.
- Skjoldemosegaard, Sunds H., 359.
- Skoerby, Luggude H., 664.
- Skonager, Næsbjærg S., Skads H., 710, 727.
- Skott, Thomas, i Skelskør, 169.
- Skotterup, Høgs H., 896, 960.
- Skov, Peder, i Randers 246 f.
- Skovby Herred 76, 685.
- Skovbygden, Tønnersø S. og H., 748.
- Skovgaard, Anne, Holger Ulfstands, 288, 411, 578, 855, 925, 934, 968.
- Skovlund, Andsager S., Ø. Horne H., 815, 893.
- Skovrød ved Rude, Lyng-Kronborg H., 28. — Mølle 28.
- Skovsgaard, Langeland, 418.
- Skovsgaarde, Haarslev S., Skovby H., 411.
- Skovsø, Slagelse H., 714.
- Skram, Anders 775. — Jfr. Anne 63.

- Anne, Klavs Strangesen Bilds, 912. — Jfr. Ellen 63. — Ellen († 1628), Henrik Langes, 775. — Erik († 1607) 63; jvfr. Anne Vind. — Hans († 1631) 502, 652. — Hartvig 775. — Maren, Hartvig Hvitfeldts, (63), 219.
- Skrevlinge, Onse H., 288, 412, 934, 968.
- Skrøbelev, Langeland, 31, 71.
- Skuderløse (Schvarløs), Ringsted H., 821.
- Skuldelev, Horns H., Sjælland, 65, 334, 530.
- Skuler, Klavs, i Maribo, 296.
- Skummeslev, Høgs H., 33.
- Skumstrup (nu: Vilhelmsborg), Ning H., 253, 807.
- Skydebjærg, Baag H., 665.
- Skyts Herred 830.
- Skytte (Skøtt), Anders, Dr. med., Hofmedikus hos Dronning Sofie, 340, 556.
- Skærbæk, Elbo H., 214.
- , Nørre Rangstrup H., 133, 148.
- Skærsø, Mols H., 682.
- Skærup, Holmans H., 521.
- Skød, Hovlbjærg H., 747.
- Skørpinge, V. Flakkebjærg H., 29, 590, 621.
- , Stevns H., 612, 670.
- Skørpingegaard, V. Flakkebjærg H., 90.
- Skøtt, Anders, Dr., se Skytte.
- Slagelse 13, 104, 283, 385, 796. — Borgemester se Niels Rasmussen Graa. — Borgere 108, 186, 305, 385, 531, 564, 661, 687, 695. — Helliggejst Hospital 98, 100, 200, 360, 449, 590, 621, 740, 773, 805; Hospitalforstander se Peder Mortensen. — St. Mikkel's Kirke 108, 338, 516, 773, 895. — St. Peders Kirke 443, 773, 895. — Skole 827.
- Slagtofte(?) se Stagtøfte.
- Slammerup, Bjærge H., Skaane, 699.
- Slangerup 13, 103, 226, 283. — Raadmand og Tolder se Mads Povlsen. — Borgere 103, 111, 505, 530, 559, 631, 685 f., 828.
- Slavs Herred 604. — Delefoged se Mads Jensen.
- Herredsting 239. — Herredsfoged se Hans Jensen.
- Slesvig 241 f., 647. — Borgemester se Joakim Pistorius. — Borgere 241 f., 738.
- , Hertugdømme, 199, 264, (470, 472), 587 ff., 600, 714.
- Slet, Ning H., 893.
- , Børum, Slet H., 124.
- Sletager, Halmstad H., 614 f.
- Sletholt, Gærs H., 841.
- Sludstrup, Slagelse H., 645, 662, 703 f.
- Slyk, Gørding S., Hjerm H., 223.
- Sløserup, Musse H., 115, 642.
- Smaalandene 77 f.
- Smalkal, Hans, se Hans Merkel v. Schmalkalden.
- Smede, Klavs tor, Borgemester og Raadmand i Køge, 69 f., 88, 415.
- Smedstrup (Smidstrup), Luggude H., 351.
- Smidstrup, Merløse H., 109.
- Smidt, Baltser, Borgemester i Visby, (218). — Gert, Stenhugger p. Gul-land, 771.
- Snede, Ø.-, Nørvang H., 234.
- Snedinge, V. Flakkebjærg H., 304, 716, 857.
- Snedingegaard, V. Flakkebjærg H., 858.
- Snedkerhuset, Haarslev S.(?), Skovby H., 411.
- Snedsted, Hassing H., 651.
- Snedstrup, Tønnersø H., 10, 43, 203.
- Snertinge, Skippinge H., 45.

- Snesere, Baarse H., 338, 516, 935, 956.
- Sneslev, Ø. Flakkebjerg H., 818, 925 f.
- Snevre, Merløse H., 38, 56, 413.
- Snidstrup se Smedstrup.
- Snoghøj, Elbo H., 893, 906.
- Snorre Sturlesen 768.
- Soderup, Merløse H., 109.
- Sofie, Frederik II's Dronning, (303 f., 415), 574—584, (594), 609, 716, 739, 800. — Hofmarskal se Herman Lützow. — Hofmedikus se Anders Skytte. — Rentemester og Sekretær se Johannes Oberberg.
- , Hans Mikkelsens, i Slingerup, 505.
- Elisabet, Christian IV's Datter, 892.
- Hedvig, Grevinde af Nassau-Dietz, 892; jvfr. Ernst Kasimir.
- Sokkelund Herred. — Herredsfoged se Jens Olufsen.
- Solbjerg, Helligum H., 825.
- , Løve H., 106 f., 428, 794, 829, 948.
- , Vemmenhøgs H., 288, 412, 934, 968.
- Solerup se Sallerup.
- Solrød, Peder Nielsen (Drabsmand) 864.
- , Tune H., 414.
- Solte Slot og Len se Saltø.
- Sommer, Jakob, Præst i Karlebo, 114, 145, 380, 475.
- Sonnerup, Voldborg H., 927.
- Sorring (Saring), Gern H., 597.
- Sorte, Povl Sørensen, Præst i Rye, 484, 927.
- Sorterup, Slagelse H., 967.
- Sorø Akademi og Skole (Kloster) 26, 210, 231, 235, 355 f., 407 f., 531, 575, 585, 609, 658, 716, 820 f., 836, 852, 967; nævnes 20, 55, 61, 67, 73, 81, 132, 201, 221, 231, 235, 249, 297, 322, 347, 354, 366, 371 f., 387 f., 402, 409, 432 f., 462, 471, 494, 500, 516, 532, 549, 555, 569 f., 647 f., 655, 661, 676, 711, 714, 750, 783, 789, 793, 822, 826, 828, 849, 895, 922, 936, 954. — Hofmester se Just Høg. — Apoteker se Joakim Bursen. — Portner se Rasmus Portner. — Professor se Bjørn Sørensen Drachard, Steffen Hansen.
- Birk (Len), 53, 78, 375, 531, 789.
- Sostrup (nu: Benzons), Nørre H. Dyrs, 127.
- Spanien 479.
- Sparre, Anne, Lavrids Grubbes, 579. — Emmike 416, 578, 622. — Gørvæl Faddersdatter († 1605), Lage Brahes, 787. — Jens, Lensmand p. Baahus Slot († 1632), 382, 426, 547, 647, 705; jvfr. Sidsel Parsberg. — Johan, svensk Rigsraad, 113; jvfr. Anne Urne.
- Spejlsby, Møen, 324, 425.
- Sperling, Jakob, Mag., Præst til St. Knuds Kirke i Odense, 533.
- Splid, Jfr. Mette 116.
- Spodsbjerg, Langeland, 452.
- Sporup, Gern H., 289.
- Sprens, Filip, fhv. Kaptejn, 878.
- Sprogø 759.
- Staagerup, Sunds H., 593, 664.
- Staal, Jakob, Fisker i Skanderup, 554 f.
- Stabildal, Navr S., Hjerm H., 709.
- Staby, Ulvborg H., 222 f., 383, 389, 547.
- Stade, Tyskland, 134.
- Stadil, Hind H., 117.
- Stafrofski, Oluf Fock, Biskop p. Gulland, (228), 511, (528), 544 f., 588, (847, 865).
- Stafsige se Staversø.
- Stafsinge, Favraas H., 438, 956.
- Stagstrup, Peder Iversen, Præst i Skjoldborg, 817.

- Stagstrup, Hundborg H., 838.
 Stagtofte (Slagtofte?), Hørby S., Froste H., 506.
 Stangby, Torne H., 111.
 Starby, S. Asbo H., 84.
 Stavad, Peder Povlsen, Præst i Ø.-og V.-Hassing, (74).
 Stavanger. — Borgere 54. — Domkirke 403.
 — Stift 207, 365, 403, 527, 847. — Biskop se Mag. Thomes Kortsen.
 — Len 234.
 Staveldal, Navr S., Hjerm H., 797.
 Staverlund, Hindsted H., 624.
 Staverskov, Fasti († 1607) se Kristense Krag. — Sofie, Otte Kruses, 158 f., 238 f.
 Staverslund, Hindsted H., 263, 498.
 Staversø (Stafsige), V. Horne H., 665, 763.
 Stavning, Bølling H., 211, 665, 763, 951.
 Stavrby, Vends H., 237.
 Stavumgaard, Krstrup S., Sønderhald H., 220.
 Steffen N. i Troelstrup 735. — Hansen, Mag., se Stephanius. — Jørgensen i Lunde 263. — Mortensen i Holbæk 192. — Sørensen, Skibskaptejn, 274. — Sørensen, Skriver p. Bremerholm, 36.
 Stege 283. — Borgere 186, 189, 402, 647.
 Stegehus Slot og Len (Møen), 541.
 Stegemand, Jokim, 6; jvfr. Katharine.
 Steinburg Slot og Amt i Holsten 920.
 Sten Madsen se Laxmand. — Maltesen se Sehested. — Villumsen se Rosenvinge.
 Stenderup, Hatting H., 666.
 —, Ø. Horne H., 404.
 —, Tyrstrup H., 890.
 Stenløse, Odense H., 520, 630.
 Stenestad, Luggude H., 454.
 Stengade, Langeland, 519, 671, 858.
 Stenløse, Odense H., 685, 751.
 Stensaaen (Stenstrup Aa), Høgs H., 293, 433, 640, 831, 850, 896.
 Stensballegaard, Vor H., 166.
 Stensby, Baarse H., 261, 942.
 Stensen, Erik 48, 426, 536, 579, 800, 881, 944, 969; jvfr. Barbara Mormand. — Knud, Skibsløjtnant, Skibskaptejn, 179, 758. — Kristoffer, Oberst, 48, 426, 443, 579, 609, 940, 969; jvfr. Birgitte Mormand. — Margrete, Kristoffer v. Thūmens, 549. — Vincents, 417, 551, 577, 671.
 Stenshorn, Johan, Kaptejn, 434.
 Stenstrup, Alsted H., 107.
 —, Sunds H., 331, 463 f., 656, 737, 750.
 — Aa se Stensaaen.
 Stenumgaard, Ulvborg H., 245.
 Stenwinckel, Frans, Skibsløjtnant, 265, 448, 758. — Hans († 1601), Bygmester, 141; jvfr. Inger Pedersdatter. — Hans (Johan), Generalbygmester, 197, 321, 505, 693, 866. — Villum, Bygmester i Glückstadt, 70, 274.
 Stephanius, Steffen Hansen, Mag., Professor v. Sorø Akademi, 549.
 Sterk, Erhard, Kongens Trompeter, 75.
 Stillinge, Slagelse H., 106, 408, 531 f., 804.
 Stistrup, Gislum H., 124.
 Stjernholm Slot og Len 59 f., 63, 79, 220, 341, 415, 515, 561, 568, 617 f., 680, 701, 757, 836, 886.
 Stoby, V. Gyng H., 348.
 Stocken, Værø S., Viske H., 956.
 Stockholm 25 f., 47, 86, 98.
 Stokbro ved Vejle 10.
 Storebælt (Bæltet) 740, 759 f.
 Storehedinge 283, 916, 969.

- Storehedinge Landsogn, Stevns H., 461.
- Storkeberg, Glumsø S., Tybjærg H., 37.
- Stougaard (Stugardius), Kristen, stud. math., 291.
- Stovby, Nørhald H., 190.
- Stovstrup, Aadum S., N. Horne H., 77.
- Straale, Lavrids, se Mette Bilde. — Peder († 1624) 30, 129, 832.
- Stralsund 653.
- Strandby, Salling H., 641.
- Strandet, Ørum S., Fjends H., 795.
- Strasborg(?), Haarslev S., Skovby H., 411.
- Strellev, N. Horne H., 441, 792, 872.
- Strerup se Strærup.
- Strids Mølle, Sæby S., Løve H., 770.
- Strindens Len, Norge, 412.
- Struer 496.
- Strærup (Strarup, Strerup, Starup), Baag H., 465.
- Strø, Froste H., 203, 931.
- Strøby, Stevns H., 120, 461, 916.
- Strøbølstrup, S. Asbo H., 927, 966.
- Strømø, Færøerne, 737.
- Stub, Anders i Kalø Len 675. — Peder Jørgensen, Teolog, 934.
- Stubbekøbing 283. — Raadmand se Hieronymus Terkelsen. — Borgere 352, 891.
- Stubben, Horns H., Jylland, 493, 672.
- Stubberup, Baag H., 852.
- Stugardius, Student, se Kristen Stougaard.
- Sture, Anker Pedersen 397. — Jørgen, Præst i Hygum, 144; jvfr. Abel Knudsdatter. — Kristian Pedersen 397. — Peder († 1624), Dr., Hofprædikant, 397.
- Sturkø, Østre H., Blekinge, 438.
- Stye, Johan, Anne Ahlefeldts Fuldmægtig, 883.
- Stygge, Jfr. Berte (Birgitte) Nielsdatter 64b, 881.
- Stævie, Torne H., 325, 625.
- Støvring, Støvring H., 344, 352. — Øverste Mølle 431.
- Sudderbo, N.-, Flade S., Horns H., Jylland, 488, 660.
- Suderbæk, Hammerum H., 118, 537.
- Suderø, Færøerne, 737.
- Suldrup, Hornum H., 122.
- Sulerup, Havrebjærg S., Torne H., 38.
- Sund, Hans Jørgensen, Præst i Elmelunde, 828.
- Sundby, Stagstrup S., Hundborg H., 838.
- , Kær H., 223, 566. — Færge 530, 631. — Skanse 223, 566.
- , Oppe-, Lyng-Frederiksborg H., 59 f.
- , Ude-, Lyng-Frederiksborg H., 59 f., 334.
- Sundet se Øresund.
- Sunds Herred 593, 664, 715, 750.
- Sunge(?), Værø S., Viske H., 956.
- Surbeck, Simon, Borgemester i København, 819.
- Svane, Abel, Hans Meckelborgs, 638. — Anne 638. — Maren 638.
- Svanninge, Salling H., 560.
- Svave, Jørgen 2, 8 f., 704, 746 f., 868; jvfr. Maren Falk Jørgensdatter. — Jfr. Mette 834.
- Svavsted Slot og Amt 801. — Stift 444.
- Svedala, Lille-, Oxie H., 115, 384.
- Sweitzer, Ertman, Kaptejn, 434.
- Svejstrup (Svenstrup) Hede, Sabro H., 118, 537.
- Svend Andersen, kgl. Skibsbygmester, 362. — Kristensen i Nim, i Sorø Skole, 661; jvfr. Nim. — Markvorsen, Sisemester i Halmstad, 321 f. — Pedersen, i Sorø

- Skole, 895. — Povlsen, Præst i Billebjerg og Tirup, 942.
- Svendborg, Enke i Himlinge, 824.
- Svendborg 153, 209, 264, 283 f., 842, 944. — Borgere 157, 222, 431, 842. — Brændelykkebjerg 157. — Davidslykke 157. — Høje Bøge 157. — St. Jørgensgaard 157, 431. — Nydam 157. — St. Nikolaj Kirke 842.
- Svenke, Kristoffer, Arkelimester, Tøjhusforvalter, 123, 433, 659. — Kristoffer Kristoffersen, i Sorø Skole, 433. — Sileman Kristoffersen, i Sorø Skole, 433.
- Svenske, Peder, i Hindsels, 890 f.; jvfr. Anne Jensdatter.
- Svenstrup, Ø., Ø. Han H., 124, 555.
- , Lindbjerg S., Himle H., 288, 385, 566, 688.
- , Skovby H., 762 f., 791.
- Gaard og Len, Sjælland, 5, 78.
- Hede, se Svejstrup Hede.
- Sverin, Hans Davidsen 796, 970.
- Sverkmænd, Niels Didriksen, Præst i Ilstrup, 793.
- Sverrig 25 f., 33, 47, 256, 258, 265, 524, 668, 769, 916, 928, 941. — Konge se Gustav Adolf. — Agent se Johannes Fegræus. — dansk Agent se Pros Knudsen Leve.
- Svinbov Eng, Hind H., 776.
- Svindinge, Gudme H., 732.
- Svineberg, Melby S., Albo H., 704.
- Svinninge, Tudse H., 231, 667, 695, 881.
- Svogerslev, Sømme H., 424, 803.
- Syder Syssel se Side.
- Syv, Ramsø H., 295, 445, 515. — Kirke-, 68.
- Sæby 284.
- , Løve H., 107, 392.
- Sæbygaard og Len (Sjælland) 42, 105 f., 366, 376, 413, 468, 539, 966.
- Sædder, Bjæverskov H., 529.
- Sædding, N. Nebel S., V. Horne H., 817, 890.
- Sæddinge, Fuglse H., 559, 637.
- Sæde, Lille-, Froste H., 115, 384. — Magle-, Froste H., 115, 384.
- Særslev, Skovby H., 670.
- Søbol, Morup S., Favraas H., 497, 955.
- Søby, Baag H., 498.
- Søfde, Færs H., 217, 805, 823, 951.
- Søften, V. Lisbjerg H., 514.
- Søgaard, Asminderup S., Merløse H., 571.
- Søholm, Tavlov S., Elbo H., 478.
- Søllemarksgaard (nu: Brattingsborg) p. Samsø 448, 611 f.
- Søllerød, Sokkelunds H., 802.
- Søllested, Baag H., 550.
- Søllestedgaard, Lollands Sdr. H., 536.
- Sølvitsborg 217, 631, 647. — Tolder 698.
- Slot og Len 217, 366, 438, 603, 674, 698, 723, 725, 742, 785, 928.
- Sømme Herred 54, 930.
- Sømmershavn 167, 283 f. — Borgere 379 f.
- Sønderborg 647.
- Sønderby, Staby S., Ulvborg H., 223, 383.
- Søndergaard, Lem S., Bølling H., 951.
- , Hesnunde S., Luggude H., 927.
- Sønderho (Sønderhoved), Skads H., 752.
- Sønderholm, Hind H., 411.
- Sønderjylland, Kirker 191.
- Sønderskov, Malt H., 420 f.
- Sønderslev, Gærs H., 966.
- Sønderup, Boslunde S., Slagelse H., 22.
- , Slagelse H., 107, 821, 966.
- Sønderupnørre, Slagelse H., 921.
- Sønderød, Løve H., 206, 331, 333.

- Søndrum, Halmstad H., 545.
 Sørdrup, Slagelse H., 820 f., 921. —
 Mølle 821, 921.
 Søren Kræmmer i Køge se Søren Jen-
 sen. — Skriver i Kolding se Else.
 — Andersen, Foged hos Knud Gyl-
 denstjerne, 177, 264 f., 335, 376 f.
 — Bertelsen, Præst til Hasle,
 Skejby og Lisbjærg, 453. — Ber-
 telsen i Dons 754 f. — Gundersen,
 Kvartermester, 557. — Hansen,
 Præst i Lyngø, 354. — Hansen, i
 Sorø Skole, 371 f. — Jensen, Kræm-
 mer i Køge, 357, 435. — Jensen,
 Rustvognssvend, i Roskilde Hospi-
 tal, 696. — Jensen, Skovrider i
 Aakær Len, 808, 815. — Jensen i
 Aarhus 480. — Jørgensen, Sejlæg-
 ger, 557. — Keldsen, Raadmand i
 Randers, 246 f. — Knudsen i Køl-
 holt 239. — Knudsen i Randers
 246 f. — Kristensen, Borgemester i
 Malmø, 444. — Lambertsen, Præst
 i Nykirke, 235, 647. — Mikkelsen i
 Birkende 659. — Mogensen, i Sorø
 Skole, 828. — Nielsen, Præst i
 Ørum og Daugaard, 94. — Nielsen
 i Holbæk 44. — Nielsen i Lemvig
 404. — Olufsen under Tostrup 308.
 — Pedersen, Præst i Urlev, 604.
 — Pedersen (Drabssag) 328. — Pe-
 dersen i Albæk 765. — Pedersen i
 Gangsted 692. — Pedersen i Gel-
 strup 175. — Pedersen i Ollerup
 219. — Pedersen i Skippinge Her-
 red 358. — Povlsen, Præst i Egt-
 ved og Ødsted, 482. — Rasmussen
 i Skrøbelev 70 f. — Sørensen,
 Borgemester i Maribo, 103, 280,
 295. — Sørensen, Borgemester i
 Bergen, se Sara Mikkelsdatter. —
 Terkelsen, i Sorø Skole, 494, 849.
 — Thomsen, Visitor i Norge, 53,
 155. — Tuesen i Nebel 701.
 Søsrum, Ølstykke H., 706.
- Søtofte, Merløse H., 591.
 Søvind, Vor H., 233, 514.
- Taabstrup se Tebstrup.
 Taagense, Musse H., 508, 898.
 Taagerup, (Togerup), Alslev S., Fakse
 H., 249(?), 416, 622.
 —, Gærs H., 841.
 — se Taarup.
 Taagholt Vænge, Spejlsby p. Møen,
 425.
 Taarnborg, Slagelse H., 107, 451, 804.
 Taars, Musse H., 115.
 Taarup (Torup), Hundslund S., Hads
 H., 873.
 — (Taagerup), Mols H., 24.
 Taasinge 100, 414.
 Tamdrup, Nim H., 561, 681.
 Tammestrup, Sønderhald H., 324.
 —, Tolstrup S., Vor H., 252, 419,
 597, 623.
 Tandslet p. Als 925.
 Tanum, Sønderlyng H., 446.
 Tapdrup, Nørlyng H., 25.
 Taring Hussted (Tanning, Terning?),
 Dejbjærg S., Bølling H., 775.
 Tarm Holm, N. Horne H., 736. —
 Kær 681, 736.
 Tarp, Bølling H., 9, 894.
 —, Lunde S., V. Horne H., 852.
 —, Billum S., V. Horne H., 326, 447,
 625.
 Tavlov, Elbo H., 478.
 Tebstrup (Taabstrup), Vor H., 597,
 623, 737.
 Teglgaard, Skørping S., Hellum H.,
 104.
 Teglstrup Vang, Lyngø-Kronborg H.,
 221.
 Teglum (Teiglum) Hede, Vor H.,
 933.
 Telling, Ø. Han H., 124.
 Tenner, Hieronymus, Dr., se Magda-
 lene von der Hamsfort.

- Tenondt, Thomes, i Halmstad, 265.
 Tepperup, Merløse H., 204.
 Terider Bjørn Gamelsis, Præsteenke i Rønnested, 72.
 Terkel Jensen i Visby 494, 849.
 Termo, Otto v., Kongens Jægermeister, 4, 443; nævnes (7), 79, 603, 663, 714, 854, 858, 917.
 Terning, Jørgen Nielsen, Skibskaptejn, 760.
 Terslev, Ringsted H., 547, 902.
 Tersløse, Merløse H., 36, 121, 371, 425, 954.
 Tesche, Hans 610. — Peder, i København, 278. — (Teste), Søren, i Malmø, 627.
 Testrup, Ringsted H., 591.
 Thinen, Cecilie (Syle) v., Sivert Wohnsfløths, 798.
 Thisted, Trond, Skibsløjtnant, 758.
 Thisted 284. — Borgere 807.
 Thistedgaard, Hundborg H., 701.
 Thomes Bentsers Gærd, Østre H.(?), Blekinge, 438.
 Thomes Ladefoged se Jens Ladefoged. — Andersen, Soldat, Sporemager i Helsingør, 634. — Kortsen, Mag., Biskop i Stavanger Stift, nævnes (365, 403), 527, 847. — Kristensen, Kaptejn, 434. — Kristoffersen, Teolog, 182. — Kristoffersen (Drabsmand) 452. — Lavridsen i Holme 764. — Madsen paa Keldbjærg 906. — Madsen i Sandager 261. — Pedersen, i Sorø Skole, 849. — Pedersen i Høvring 906. — Povlsen, Raadmand i Randers, 246 f. — Terkildsen paa Ødsted 174, 753 f.
 Thott, Anders († 1595), Lensmand p. Laholm, 857, 876. — Jfr. Anne 509, 778. — Anne, Frans Brockenhuus's, 474, 488, 578. — Jfr. Birgitte 509, 778. — Else, Korfits Ulfeldts, 537, 594. — Kristen Pedersen 509; jvfr. Sofie Belov. — Otte 806. — Tage Andersen, Lensmand p. Ørum, 1630 p. Mariager Kloster, 1632 p. Sølvitsborg, 97 f., 146, 216(?), 306, 399, 458 f., 576, 674, 723, 725, 785, 809, 876, 927; nævnes 13, 59, 79, 87, 93, 160, 231, 248, 260, 341, 347(?), 389, 432, 492, 495, 498, 515, 522, 537, 547 ff., 568, 594, 624, 694, 745, 788, 855, 931, 937, 939, 951, 960. — Tage Ottesen, Lensmand p. Sølvitsborg, 1632 p. Malmøhus, 11, 30, 79, 155, 216(?), 486, 505, 510, 574 f., 635, 674, 707 f., 723 f., 786 ff., 853 f.; nævnes 7, 17, 38, 50, 61, 86, 111, 121, 135, 146, 150, 163, 165, 167 f., 185, 200 f., 207, 217, 258, 293, 323, 347(?), 350, 361, 365 f., 373, 403, 429 f., 434, 438, 452, 473, 494, 501, 512, 517, 539 f., 563, 588, 592, 611, 631, 647, 673, 682, 698, 716 f., 742, 748, 785, 826, 831, 841, 850, 855, 861 ff., 866, 868, 896, 899, 903, 907, 909, 912, 918, 927 f., 930, 934, 939, 941, 949, 956, 960.
 Thrane, Mads Hansen, Præst i Varde, 158. — Peder, Præst i Randers, 246.
 Throy (Trøje, Trøj), Daniel, Tolder paa Ruden, 245 f., 285.
 Thy 50, 343, 495, 562, 702, 810, 906.
 Thümen, Eustachius von, se Ane Hansdatter Baden. — Kristoffer v., se Margrete Stensen.
 Tibberup, Luggude H., 927.
 Tibirke, Holbo H., 740.
 Tidemand Klavsen, Skibshøvedsmand, 179.
 Tillemand Villadsen, Mag., Slotspræst p. Frederiksborg, 391.
 Timerslev se Himmerslev.
 Tingelgaards Eng v. Kolding 478.
 Tingeyur Syssel se Norder Syssel.
 Tinggaarde, Vejrum S., Hjerm H., 709, 797.

- Tingjellinge, V. Flakkebjerg H., 22, 42, 164.
- Tingseholm, N. Asbo H., 115, 384.
- Tinkerdal, Hjerem H., 796.
- Tipotius, Mathias, Digemester i Glückstadt, 162, 472.
- Tirstrup (Tistrup), Sønder H. Dyrs, 9, 826, 871, 894.
- Tirup, Rønnebjerg H., 942.
- , N.-, Vennebjerg H., 835.
- Tisdorph, Henrik Mikkelsen, Mag., Præst til St. Hans Sogn, Odense, 395, 541. — Jakob Ludvigsen, i Sorø Skole, 569. — Ludvig Mikkelsen, Mag., Præst i Sorø, 569.
- Tise, Nørre H. Salling, 917. — S.-, Tise S., Nørre H. Salling, 917.
- Tiselholt, Gudme H., 174 f.
- Tistrup, Ø. Horne H., 605.
- Tjurkø, Østre H., Blekinge, 438.
- Tjæreby, V. Flakkebjerg H., 590, 621, 729.
- , Færs H., 82.
- , Slagelse H., 590, 621, 967.
- , Strø H., 802.
- Tjørnede, Merløse H., 56, 109, 425.
- Tjørntved, Merløse H., 334, 539.
- Toager, Himle H., 866.
- Tofte, Lindbjerg S., Himle H., 956.
- Tofting, Thomes Nielsen, i Ørum Len, Drabsmand, 87, 432, 493, 561 f., 769.
- Togerup se Taagerup.
- Tokkerup, Fakse H., 731, 829.
- Toksværd, Hammer H., 382, 547.
- Tolange, Færs H., 325.
- Tolderlund (Tollelund), Odense St. Hans Landdistrikt, Odense H., 453.
- Tole se Tølle.
- Tollerup, Gærs H., 841.
- , Luggude H., 928.
- Tolstrup, Voldborg H., 818, 926.
- , Vor H., 597, 623, 737.
- Tommeholm, V. Gyng H., 608.
- Tommerup, Odense H., 240, 520, 529, 534 f.
- , Stevns H., 461.
- Tommestrup, Stevns H., 731, 829, 916.
- Tor Pedersen, Brygger i København, 483.
- Torben Andersen, Arkelimester, 273.
- Gabrielsen se Akeleje. — Pedersen ved Roskilde, 509.
- Tordal Gaard, V. Grønning, Nørre H., Salling, 917.
- Torebo, Stafsinge S., Favraas H., 956.
- Toreby, Musse H., 642.
- Torekov, Bjerge H., Skaane, 546, 966.
- Tormarken ved Roskilde 509.
- Torkildshøj se Oppe paa Højen.
- Tornekrans, Mikkil Nielsen 344.
- Tornemark, Ø. Flakkebjerg H., 821, 921.
- Tornved, Tudse H., 45.
- Torp, N.-, Tønnersø H., 203.
- , Ø.-, Vemmenhøgs H., 61.
- Torpegaard, Aasum H., 34, 156.
- Torpet, Vadum S., Kær H., 876.
- Torrerød, N.-Asbo H., 664.
- Torrestrup, Gærs H., 841.
- Torrum Hestholmen, Østre H., Blekinge, 438.
- Torsager, L.-, Le S., Middelsom H., 263.
- Torslev, Ø. Han H., 124.
- Torslunde, Fuglse H., 115.
- Torsted, Hind H., 223, 383.
- Torsten Sørensen i Muslunde 121.
- Torstrup, Favraas H., 288, 385, 566.
- Torum, Nørre H. Salling, 520, 555, 852. — L.-, Nørre H., Salling, 555.
- Torup, Bare H., 497.
- , Skov-, Fakse H., 461.
- , V. Gyng H., 789.
- , Gærs H., 841.

- Torup, Halmstad H., 614 f.
 —, V. Han H., 124.
 —, Hatting H., 666.
 — se Taarup.
 Tostrup, Ø. Horne H., 605.
 —, Ingelstad H., 207, 900, 955.
 —, Merløse H., 371, 537.
 — Mølle, Ringsted H., 537.
 Totterup, Bare H., 38.
 —, Gærs H., 841.
 Tovstrup, Hover S., Hind H., 223, 383, 772.
 Tranbjærg, Ning H., 514, 893.
 —, Skads H., 613, 710.
 Tranebjærg p. Samsø 221, 477, 481.
 Tranekær, Langeland, 751, 914.
 — Slot og Len 82, 150, 169, 220, 298, 671, 702, 762, 914.
 Tranholm Eng v. Randers 547.
 Tranderup, S., Asbo H., 613.
 Trans, Vandfuld H., 622.
 Tranum, Ø. Han H., 124.
 Tredje, Knud Sørensen 476, 652, 951.
 Tredje, V., Bølling H., 951.
 Tregaard, Hans, i København, 674, 773, 940.
 Trelleborg, Skaane, 903. — Borgere 54 f.
 Trellerup, Bjærg H., Fyen, 533.
 Trellov, Mads, i Visby, 123.
 Trene, Gærs H., 841.
 Troels Andersen af Køge 464. — Olufsen i Evetofte 530.
 Troelstrup, Tyrsting H., 735.
 Troidhatten, Hesnunde S., Luggude H., 927.
 Trolle, Børge († 1610) se Anne Munk. — Jakob († 1601) 634; jvfr. Mette Høg. — Niels, Ritmester, 22, 89, 130, 136, 200, 205 f., 306, 331, 333, 360, 445, 485, 578, 580, (587), 695, 759, 805, 822.
 Tromsø Len 80.
 Tronderup, Halmstad H., 707.
 —, Horns H., Jylland, 488, 660.
 Trondhjem 216. — Borgere 54, 186, 205. — Domkirke 403.
 — Gaard og Len 97, 398, 412.
 — Stift 207, 365, 403, 527, 847. — Biskop se Hans Mogensen, Peter Skiellerup.
 Trotteberg, Halmstad H., 545.
 Truernicht, Hans, Smed, 895.
 Trunderup, Sunds H., 940.
 Trustrup, Galten H., 117, 538.
 —, Ø. Han H., 343.
 Tryggelev, Langeland, 132, 339 f., 396, 603 f., 682 f., 762.
 Tryggevælde Slot og Len 341, 366, 516, 547, 584, 654, 713, 723 f., 767 ff., 784, 888, 926.
 Træden, Tyrsting H., 735.
 Træslev, Himle H., 188.
 Trøjborg Gaard, Lø H., 117.
 Trønner, Kristoffer, i København, 773.
 Trønninge, Tudse H., 292, 924.
 —, Tønnersø H., 10, 43, 203.
 Tudse, Tudse H., 249.
 — Herred 249, 433. — Herredsfoged se Iver Godskesen, Peder Kristensen.
 Tudsens, Tudse H., 109.
 Tule Mortensen i Vedemaa Len 481.
 Tullebølle, Langeland, 519, 671, 858.
 Tulsager, Gærs H., 841.
 Tulsted, Helligum H., 183, 778.
 Tulstrup, Gern H., 476, 562.
 —, Holbo H., 368.
 —, Middelsom H., 263.
 —, Ning H., 514.
 Tune Herred. — Herredsfoged se Lavrids Jakobsen.
 Tunø, Samsø H., 186, 199, 226.
 Tureby Birk, Sjælland, 11, 82.
 Tuxen, Anders Jensen, fhv. Præst i Tranekær, 751; jvfr. Margrete.
 Tvæd, Hillerslev H., 124.
 Tvilling, Søren, kgl. Sanger, Degn p. Kronborg Slot, 399.

- Tvilumgaard, Gern H., 426 f.
 Tyge Kristensen, Skibskaptejn, 135, 137, 148, 179, 473, 556 f., 758, 761, 803.
 Tyregod, Nørvang H., 234, 326, 447.
 Tyregodlund, Nørvang H., 326, 447.
 Tyrkiet 206.
 Tyrsting Herred. — Herredsfoged se Jens Hansen.
 Tyskland 41, 126, 572. — Kejser se Ferdinand II.
 Tystrup, St. Fuglede S., Arts H., 44.
 Tyvelse, Oxie H., 86.
 —, Tybjærg H., 37.
 Tøfting, Thomes, se Tofting.
 Tøger Pedersen, Mag., se Løvenbalk.
 Tøjstrup, Sønderhald H., 549.
 — se Tøstrup.
 Tølle (Tole), Fjære H., 288, 385.
 Tølløse, Merløse H., 109, 425.
 — Birk, Merløse H., 56, 324, 425.
 Tømmerby, V. Han H., 343.
 Tømmestrup se Tommestrup.
 Tønder, Sønderjylland. — Borgere 430, 556.
 Tøndering, Harre H., 917.
 Tønnersø, Tønnersø H., 10, 43.
 Tønning 717.
 —, Tyrsting H., 735.
 Tønsberg 414.
 Tørrild Herred 10.
 Tørring, Skodborg H., 622.
 —, Vrads H., 905.
 Tørringgaard, Veflinge S., Skovby H., 411.
 Tørslev, Rougsø H., 956.
 Tørslevgaard, Estruplund S., Rougsø H., 689, 905.
 Tøstrup (Tøjstrup), Oddum S., N. Horne H., 709, 797, 898.
 Tøving, Galtrup S., Morsø Nørre H., 662, 905.
 Ubberup, Arts H., 818, 926.
 Uby, Arts H., 802.
 Uderby se Yderby.
 Udsen, Lavrids Ebbesen, Lensmand p. Skanderborg, 514, 576, 671, 796, 829, 865, 874, 886, 891, 932, 968; nævnes 19, 38, 59 f., 79, 85 f., 117, 128, 133, 141, 144, 173, 178, 183, 199, 231, 252, 262, 275, 290, 301, 341, 372, 383, 390, 392, 397, 419 f., 444, 447, 454 f., 476, 480, 496, 513, 552—555, 597 ff., 604, 617 f., 623, 625, 655, 666, 673, 691 f., 710, 735 ff., 756, 795, 807, 825, 836, 873, 885, 930, 933; jvfr. Lisbet Arenfeldt.
 Udsten Kloster og Len 80, 414. — Foged se Ditlev Vrang.
 Udstolpe (Ugestrup), Musse H., 649, 892.
 Udstrup, Merløse H., 537, 746.
 Ugerup, Aksel, kgl. Ingeniør, 122, 199, 214, 635, 742. — Jørgen, Major i Skaane, 82, 434.
 Ugerup, Gærs H., 165.
 Ugestrup se Udstolpe.
 Uggerløse, Merløse H., 598, 782, 902.
 Uggerslev, Skam H., 440.
 Uglerup, Tudse H., 109, 206, 333, 782. — se Ullerup.
 Ulbølle, Salling H., 727.
 Uldum, Nørvang H., 108.
 Ulfeldt, Anne, Povl Ramels, 603, 801 f., 870, 901. — Beate († 1630), Holger Gagges, 152, 795. — Birgitte, Otte Krafses, 281, 802. — Ebbe 603, 732. — Edel († 1633), Keld Brockenhuus's, 542, 888, 945. — Ejler 603. — Elsebet, Jesper Friis's, 281, 802. — Flemming 603. — Frans 802. — Jfr. Helvig 19, 493, 888. — Jakob Jakobsen, Rigens Kansler, Lensmand p. Nyborg, († 1630), 11, 103, 164, 262, 281, 286, 415, 457, 646, 682, 801, 870, 901; nævnes 7 f., 17, 30 f.,

- 33, 36, 41 f., 68, 101, 121, 129, 143, 171, 486 f., 680; jvfr. Birgitte Brockenhuus. — Jakob Korfitsen († 1630), Landsdommer i Sjælland, Lensmand p. Ringsted Kloster, 1630 Lensmand over Nedenæs og Mandals Len, 14, 36, 40, 84, 124 f., 134, 154, 199, 284, 345, 474 f., 494, 641, 751 f., 911; nævnes 2, 13, 17, 78, 82, 89, 105 f., 118, 121, 164; jvfr. Elisabeth Daa. — Jørgen Frederiksen († 1630) 14. — Jfr. Kirsten († 1632) 888. — Knud 281, 577, 802, 963; nævnes 157, 172, 431, 550. — Korfits, 1632 Lensmand p. Baahus, 474, 501, 537, 594, 641, 713, 724 f., 745 f., 769, 802; jvfr. Else Thott. — Korfits Mogensen 566, 712. — Kristoffer Knudsen, Lensmand p. Helsingborg, Kommissarius i Skaane, 11, 99, 113, 150, 163, 165, 216, 260, 386, 574, 635, 689, 699, 746, 868, 949 f., 952, 958; nævnes 7 f., 14, 17 f., 33, 35, 44, 50, 84, 104, 111, 121 f., 135, 167, 181, 185, 188, 201, 227 ff., 248, 258, 277, 293, 304, 323, 350 f., 359, 361, 364, 366, 371, 374, 379, 384, 396, 403, 406, 409, 412, 426, 433 f., 439, 452, 454, 473, 486, 494, 512, 517, 525—29, 552, 563, 583, 588 f., 592, 600 f., 611, 627, 647, 653, 664, 682, 698, 716, 741 f., 748, 771, 773, 830 f., 841, 844, 847, 854 f., 861 ff., 866, 868, 896 f., 904, 909, 918 f., 922 f., 927 f., 937, 939, 941, 950 f., 966. — Lavrids 577, 802, 932. — Mogens Jakobsen († 1616) 464; se Anne Munk. — Mogens Jakobsen 603. — Tyge 603.
- Ulfholm, Hune S., Hvetbo H., 124.
 Ulfstand, Aksel 688. — Jfr. Else Melkiorisdatter 155, 197. — Holger († 1609) se Anne Skovgaard. —
- Holger († 1617) se Karen Lunge.
 — Sofie († 1623), Klavs Podebusk's, 810.
- Ulkerup, Ods H., 489.
 Ullerslev, Vinding H., 209.
 Ullerup, Elbo H., 353, 478.
 —, V. Han H., 124.
 —, Refs H., 838.
 —, Strø H., 302, 530.
- Ullerupgaard, Nørre H. Mors, 20.
 Ullis, Gislum H., 643, 793.
- Ulrik, Hertug, Christian IV's Søn, Administrator over Schwerin Stift, 84, 436.
- Ulslev, V.-, Musse H., 642.
- Ulstrup, Arts H., 393, 917.
 —, Ingelstad H., 497.
 —, Tybjærg H., 523.
- Ulsø, Fakse H., 416, 622.
- Ulvborg Herred 842.
 — se Vildbjærg.
- Ulvaks, Iver Hansen 299, 365, 904.
 Unaagærde, Nordersøerne, Færøerne, 737.
- Undal, Lister Len, Norge, 872.
- Understed, Dronninglund H., 487, 660.
- Urlev, Bjærg H., Jylland, 514, 604 f.
- Urne, Aksel Eriksen 469. — Aksel Jørgensen 113, 303, 577, 595, 809, 825, 895, 900, 944 f., 948. — Aksel Knudsen († 1626) se Birgitte Gyldestjerne. — Jfr. Anne Akselsdatter 752 f., 895, 900. — Jfr. Anne Jørgensdatter 303, 496, 595, 808 f. — Anne Johansdatter († 1620), Johan Sparres, 113. — Jfr. Birgitte 469. — Ejler Knudsen, Lensmand i Bratsberg Len, 230, 259, 286, 372, 387, 429, 764 f., 917; nævnes 371, 388, 712. — Erik Akselsen († 1631), Lensmand p. Udsten Kloster, 15, 80, 156, 240, 284, 414, 469, 732, 752 f., 765, 875. — Folmer Johansen 113. — Frede-

rik til Alslev og Bregentved, Lensmand p. Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup, 577, 759; nævnes 7, 13, 18, 22, 29, 40, 48, 53, 55 f., 65, 78, 86, 91, 99, 104, 110, 114, 141 f., 151, 155, 163, 175, 192, 207, 221; 239, 278 f., 286 f., 290, 302, 328 f., 330—334, 337, 345 f., 350, 362 f., 366 ff., (381), 403, 408, (423), 445, 462, 486, 505, 516, 529 ff., 559, 563, 590, 598, 602, 605, 614, 631, 633, 638 f., 647, 653, 668, 675—679, 681, 685, 724, 740, 774, 777, 804 f., 828, 849, 905, 910 f., 913 f., 961, 964 f. — Johan Johansen 198. — Johan Klavsen († 1620) 113; jvfr. Tale van Mehlen. — Jørgen Knudsen, 1631 Rigens Marsk, Lensmand p. Kristianstad, 1632 p. Vestervig, 165, 216, 576, 686, 713, 724 f., 788, 851 f.; nævnes 6, 8, 18, 38, 98, 114, 121 f., 150, 166, 198, 260, 293, 335, 345, 366, 379, 383, 416, 433 f., 439, 452, 479, 490 f., 502, 517, 582, 608, (637 f.), 647, 655, 688 f., 694, 700, 704, 732, 741 f., 746 f., 764, 789, 801, 808 f., 861 ff., 871 f., 874 f., 880, 884, 889, 895, 909, 923, 940. — Karen Hansdatter, Isak Pedersen Maaneskjolds, 159, 175, 440, 488, 577, 774, 812. — Klavs Johansen 15(?), 948. — Klavs Lagesen 15(?). — Knud Akselsen († 1622) 469; jvfr. Merete Grubbe. — Kristoffer Knudsen, Statholder i Norge, Lensmand p. Akershus, fhv. Rentemester, 115, 504, 603, 641, 649, 856, 892 f., 895; nævnes 207, 228, 231, 350, 364 f., 403, 409, 473, 486, 527 f., 655, 821, 845 ff., 876. — Lage Johansen 517; jvfr. Johanne Kaas. — Lage Klavsen til Sellebjerg († 1629) 284. — Jfr. Margrete Eriksdatter 469, 732. — Mar-

grete Lagesdatter, Sten Rodstens, 284. — Otte († 1620) se Barbara Breide. — Palle Johansen, 82, 198, 434, 479, 490 f., 511, 578. — Jfr. Regitse 388. — Sivert Knudsen, Lensmand p. Malmøhus, 1632 p. Roskildegaard, 578, 625, 674, 723 f., 759, 784, 822; nævnes 9, 13, 17, 38, 41, 57, 73, 82, 86, 104, 115, 123, 160, 187, 206, 288, 323, 325, 327, 339, 347 f., 366 f., 371, 396, 475, 491, 495 f., 501, 504, 532 f., 546 f., 583, 603, 605, 611, 627, 638, 647, 655, 694, 698, 749, 782, 818, 829 f., 902 f., 916 f., 921, 926 f., 938, 948.

Urup se Ugerup.

Urup, Vor H., 262, 673.

Uslar, Georg von, Oberst, 142.

Utte Johansdatter, Otte Hansens i Malmø, 674.

Uttermark, Hans, Tolder i Assens, 351, 892.

Utterslev, Sokkelund H., 692.

Vaabensted, Musse H., 870.

Vaagø, Færøerne, 737.

Vadkær se Votkær.

Vadsgærde se Valtersbogærde.

Vadum, Kær H., 80.

Valby se Vallebo.

Walckelch, Cort, d. y., Tolder og Sisemester i Malmø, 360, 698.

Valdemar Christian, Christian IV's Søn, 235, 325, 726, 874, 886, 891 f., 907.

Valden (Valtede, Vilte?), Fjære H., 91, 338 f.

Waldkirch, Henrik († 1629), Boghandler, 16; jvfr. Kirstine Føerd. — Klavs Henriksen 16.

Valkendorf, Henning Henningsen til Brangstrup og Glorup, Lensmand p. Odensegaard, 14, 139, 207, 210,

- 221, 256, 285, 474, 577, 660, 690, 732, 930; nævnes 6, 8, 15, 17, 43, 46, 65, 78, 80, 86, 100, 133, 151, 157, 163, 169, 172, 178, 182, 206—209, 227, 239 f., 250, 257 f., 279, 288 f., 292 ff., 299 f., 323, 325 f., 331, 351, 362 f., 367, 386, 388, 403, 414 f., 430 f., 439, 452 f., 456, 463, 465, 472, 484, 496, 507 ff., 518, 526, 532, 534 ff., 550, 558, 570, 587, 593 f., 603, 611, 614, 616, 624, 629 f., 637, 641, 645, 647 ff., 656 f., 659, 664, 671, 678 f., 685, 687, 691, 698 f., 702, 715, 719 f., 722, 726, 728, 749—52, 764 f., 779 f., 791, 817, 832, 844, 858 f., 863, 869, 875, 878 f., 897, 908 f., 928, 944, 951, 956 f., 961; jvfr. Karen Brahe. — Henning Jørgensen til Glorup († 1626) 284 f.; jvfr. Anne Brockenhuus. — Kristen Eriksen til Fligende, Oberst, 69, 339, 578, 625; nævnes 260, 324 f., 434, 506, 511.
- Vallebjærg, Luggude H., 927.
- Vallebo, Fakse H., 461.
- Wallenrodt, Konrad Buwinchhausen von, Borgemester i Helsingør, 328 f., 516.
- Vallensved, Ø. Flakkebjerg H., 967.
- Vallingerød, N.-, Merløse H., 205.
- Valle Hovedgaard, Bjæverskov H., 193, 220 f., 858.
- Valløby, Bjæverskov H., 120.
- Valstrup, Kristian 153.
- Valtersbogærde (Vadsgærde), Favraas H., 774.
- Vandaas, Ø. Gyngø H., 6, 345.
- Vandal, Hans, Dr., Biskop i Viborg, 3, 81, 581, (859); nævnes 9, 25, 287, (365, 403), 446, 527, 588, (780, 807), 847, 925, (933). — Peder Jensen, Præst til Magstrup og Jægerup, 536 f.
- Vandborg, Vandfuld H., 622.
- Vandel, Randbøl S., Tørrild H., 182.
- Vandelbo se Vendelbo.
- Vandling, Starup S., Haderslev H., 128.
- Wandsbeck 878.
- Gaard, Holsten, 523.
- Vandstad, Hjerunerup S., Bjærgø H., Skaane, 699.
- , Færs H., 155.
- Vandstadtorp, Færs H., 155.
- Vangede, Sokkelunds H., 321, 490.
- Vangen, Flade S., Horns H., 660.
- Vannelli, Lorenzo, i Frankrig, 506 f.
- Vanterød, Albo H., 903.
- Vantinge, Bjærgø H., Skaane, 699.
- , Salling H., 951.
- Vantore, Musse H., 508, 898.
- Varberg 283, 647, 741, 866, 911. — Byfoged se Jørgen Andersen. — Borgere 92, 170, 280, 374, 406, 417, 445 f., 517, 669 f., 675 f., 683 f., 823, 910, 938. — Garnison 446, 517. — Skole 867.
- Slot og Len 35, 86, 279, 282, 369, 417, 566, 582, 670, 721, 743, 770, 823, 913 f., 938; nævnes 368, 472, 559, 653, 769, 806, 919, 943. — Bygmester se Mikkel Jungmand. — Kaptejn se Georg Schucher. — Slotspræst se Peder Ebbesen. — Lejren ved, 92.
- Varde, Kristen Lavridsen (eller Nielsen), Præst til Ørum m. m., 32. — Rasmus Jensen, Mag., Lektor i Roskilde, 822.
- Varde 284, 361, 605, 817, 826, 891. — Raadmand se Jens Andersen. — Borgere 54, 150, 158, 817, 826, 890. — Aa 891. — Hospital 605. — Landsogn, V. Horne H., 665, 763.
- Vardøhus Len, Norge, 130, 346.
- Varegaard, Torekov S., Bjærgø H., Skaane, 699.
- Vareskov, Torekov S.(?), Bjærgø H., Skaane, 699.

- Varning, Bernt, af Tønder, 556, 574.
— Johan 556.
- Varpelev, Stevns H., 426, 705, 731, 829.
— Hovgaard, Stevns H., 731, 829.
- Warren, Willum, af Hamburg, 669 f.
- Varrisbøl (Fadersbøl), N. Horne H., 736.
- Varsyssel Provsti 618, 723, 767.
- Vasbakke, Fjæraas S., Fjære H., 956.
- Wasner, Nicolaus a, kgl. Historiograf, 109.
- Vasspyd, Erik se Karen Pax. — Just († 1611) se Kirsten Juul.
- Watt, Klavs, Skipper fra Eckernførde, 143.
- Vedby, N. Asbo H., 121.
—, Sdr., Falster, 893.
—, Ruds-, Løve H., 896.
- Vedbygaard, Løve H., 393.
- Vedbysønder, Slagelse H., 901.
- Veddelev, Sømme H., 386.
- Veddige, Viske H., 867.
- Veddinge, Ods H., 4, 359.
- Vedemaa, Hørje eller Sandby Len, 481.
- Vedersø, Hind H., 222.
- Vedslet, Vor H., 604.
- Vedtofte, Baag H., 550.
- Vedtoftegaard (nu: Brahesholm), Baag H., 550.
- Vefflinge, Skovby H., 411.
- Veggerby, Aars H., 461.
—, Hornum H., 122, 643, 934.
- Weiantd (Weygang), Hans, Korporal, 62.
- Vejby, Holbo H., 740.
- Weide, Borkart von der se Sofie Mormand.
- Veinge, Høgs H., 10, 43.
- Vejen, Malt H., 158, 329.
- Vejlby, Vends H., 237, 290, 780.
- Vejle 10, 113, 226, 284, 341, 455, 524, 843, 891, 902. — Borgemester se Jens Bertelsen, Klement Sørensens. — fhv. Byfoged se Mikkel Therkildsen. — Borgere 178, 233 f., 508 f., 532, 602, 734, 767, 960. — Kirke 233 f., 296, 767. — Skole 767.
- Vejleby, Fuglse H., 115.
—, Horns H.(?), Sjælland, 413.
- Vejlinggaard, Dybe S., Vandfuld H., 894.
- Vejrum, Hjerm H., 709, 797, 826.
—, Sønderlyng H., 747.
- Vejrup, Gørding H., 613, 710.
- Vejstrup, Gudme H., 174 f., 932.
- Vellev, Hovlbjærg H., 747, 856.
- Velling, Hind H., 3, 167, 652.
- Vellum, Rødding H., 852.
- Velov, Augustus (Augustinus), Kammerterner hos Hertug Ulrik, Tolder i Køge, 436, 529.
- Vemb, Hjerm H., 548, 668.
- Vemmelev, Slagelse H., 967.
- Vemmeløse, V. Flakkebjerg H., 821, 921.
- Vemmerlev, Jerrestad H., 517.
- Vendelbo (Vandelbo), Godske, Skibskaptejn, 380. — Kristen, Løjtnant i Helsingborg Len, 351.
- Vendelbo Stift se Aalborg Stift.
- Vends Herred 176, 443.
- Vendsyssel 88, 427 f., 456, 810, 906.
- Vennebjerg Herred 856. — Herredsskriver 765 f., 899. — Herredsskriver se Peder Olufsen.
- Vennested, Gærs H., 841.
- Wensin, Anne Bendixdatter 172, 241; jvfr. Hans Markdanner. — Bendix se Anne von der Wisch. — Jfr. Margrete 295.
- Venslev, V. Flakkebjerg H., 22, 89, 200, 205, 290, 333, 360, 805.
—, Horns H., Sjælland, 413.
- Venusin, Jon Jakobsen, Professor, 16.
- Verbrugen, Johan, Falkefænger, 652,

838. — Villum, Falkefænger, 652, 838.
- Werckmand, Ernst, tysk Sekretær, 290.
- Verlinge, Onsjø H., 547.
- Verner, Villum 374.
- Verninge, Odense H., 520, 529.
- Vernø Klosters Len, Norge, 663.
- Verpelev se Varpelev.
- Verrested, V., Skyts H., 62.
- Verslet, Onsjø H., 155.
- Verst (Erst), Anst H., 757.
- Verup, Merløse H., 230.
- Vesby, Luggude H., 304.
- Vessige, Aarstad H., 61.
- Westen, Hans tor, i Kiel, 143.
- Vesteni, Jfr. Anne 795. — Dorte, Mogens Kruses, 357.
- Vester Sogn, Nørvang H., 244, 382, 491, 899.
- Vesterby p. Amager 336.
- , Langeland, 762.
- Vesterbæk, Øse S., Skads H., 815, 884 f., 893 f. — Aa 894.
- Vestergaarde, Oddense S., Hindborg H., 776.
- Vesterhavet se Nord søen.
- Vesterlund, Nørvang H., 463.
- Vestervig Kloster og Len 59, 79, 340, 363, 622, 694, 702, 713, 724 f., 788.
- Vestfjord p. Island 464.
- Westhofen, Willich von, Kannik i Lund, 68, 626, 689; jvfr. Mette Bjørnsdatter Maaneskjold.
- Vestkær, Ølsted S., Ø. Horne H., 404, 623.
- Weygang, Hans, se Weiandt.
- White (Hvit), Markus, Skibskaptejn, 179, 587.
- Vibe, Margrete, Thomes Lorcks, 660 f. — Peder, kgl. Agent i Paris, 448, 506 f.
- Viblitz, Markus 694.
- Wibolt, Anne Johansens, i København, 214.
- Viborg 254, 284, 573; nævnes 40, 81, 140 f., 174, 208, 213, 420, 522, 563, 607 f., 727, 809, 834. — Borgemester se Peder Bierring. — Raadmand se Niels Rasmussen. — Mestermænd se Peder Buchner. — Borgere 32, 39, 169, 392, 538, 599, 643, 645, 780. — Apotek 176. — Apoteker se Johannes Borchsenius. — Bisperesidens 859. — Domhus 251. — Domkapitel 67, 114, 183, 262, 326, 357, 405, 480, 520, 556, 589, 601, 712, 846, 852. — Domkirke 326, 403, 736. — Adelgade 39. — Hospital 520, 780, 852. — Graabrødre (Nørresogns) Kirke 9, 25, 389. — Sortebrødre (Søndresogns) Kirke 388, 390. — Skole 32, 67, 262. — Rektor se Hans Hansen v. Echten.
- Viborg Landsting 251, 573, 617, 646, 690, 948.
- Stift 4, 17, 67, 77 f., 114, 207, 228 f., 277, 323, 364 f., 403, 526 f., 551, 581, 588, 602, 611, 803, 844, 910. — Biskop se Dr. Hans Vandal. — Stiftsskriver se Niels Rasmussen.
- Viby, Ning H., 289.
- Vidhus, N. Horne H.(?), 736.
- Vidow, Lübbert 307. — Thomas, Købmand i Flensborg, 944.
- Vidskøfle, Gærs H., 434, 491.
- Viersted, V.-, se Verrested.
- Viffertsholm, Hellum H., 825, 895, 900.
- Vig, Ods H., 37, 75, 109, 781.
- , Thy, 701.
- Vigerslev, Skovby H., 240.
- Vigfus Gislason, Sysselmand paa Island, 712. — Ottesen, Præst til Gullverjabø, 422.

- Viggelsø, Lunde H., 660.
- Vildbjærg, Hammerum H., 223, 383, 772.
- Villads Kristensen, Arkelimester, 572. — Nielsen, Kannik og Lektor i Viborg, 32, 915.
- Ville, Enke i Himlinge, 824.
- Villestrup, Hindsted H., 703.
- Villie, S.-, Ljunits H., 927.
- Villum Lakaj se Villum Adams. — Evertsen, Skibsløjtnant, 179, 758. — Hybertsen i Helsingør 141; jvfr. Dyveke. — Johansen, Kaptejn, 434. — Lukassen se Barbara. — Mortensen se Rosenvinge. — Thomsen, Landsdommer i Blekinge, 17, (217), 323, 438, 611, 725, 909.
- Willum, Johan de, i København, 65, 355, 380, 661. — Povl de, dansk Faktor i Amsterdam, 510.
- Vilsherred, Halmstad H., 545.
- Vilslev, Gørding H., 618.
- Wilstermarsken 149.
- Vilstrup, Brusik H., 483.
- Vilte se Valden.
- Vinbjærg, Favraas H., 438, 566.
- Winckeler, Samuel, i Lybæk, 23, 131, 201 f.
- Vind, Anne, Erik Skrams, 65. — Henrik, Admiral, Lensmand p. Bakke Kloster, 179, 578, 730, 758, 931. — Iver, øverste Kancellisekretær, Lensmand over Lister Len, 389 f., 541, 656, 839 f., 884 f., 920 f.; nævnes 59, 100, 151, 191, 387, 409, 703, 872 f., 881, 891, 894, 941, 949. — Jakob († 1607) se Else Høg. — Jørgen, Rentemester, 380, 412, 524, 579, 687, 692, 700, 707, 771, 798 f.; nævnes 11, 50, 75, 83 f., 96 f., 108, 112, 175, (185), 215, 283, 286, 306, 320, 350, 354, (360), 398, 485, (489), 490, (499), 503, 505, 523, 565, 612, (658, 663), 683, 686, 696 f., 703, 721, (763), 778, (797, 811), 814, 829, 857, 876 ff., (890), 923 f., 936, (939), 941, 963, 967. — Kristen Henriksen († 1589) 232; jvfr. Kirsten Kruse. — Niels († 1615) til Ullerup og Grundet 73. — Niels Nielsen, i Sorø Skole, 73.
- Vind's (ikke adelig), Anne 585. — Oluf, Mag., Præst t. Helliggejst Kirke i København, 819.
- Vind Sogn, Ulvborg H., 223, 383, 772.
- Vindbjærg, Favraas H., 288, 385, 656, 711, 866 f.
- Vindblæs, Gerlev H., 24, 93. —, Slet H., 124.
- Vindbyholt, kgl. Gæstegaard, Fakse H., 575, 580, 582 f.
- Vindeby, Langeland, 762.
- Vindfælde, Ask S., Onse H., 904, 950.
- Vindinge, Ø. Flakkebjerg H., 205, 333, 821, 840, 921.
- Vindum Overgaard (Vindum Gaard), Middelsom H., 470, 691.
- Vinstrup, Peder, Hofprædikant, 922.
- Winther, Niels Kristensen, Præst i Nidløse, 777.
- Virke, Harjagers H., 547.
- Visborg Slot og Len 113, 873; jvfr. Gulland.
- Visby, Gulland, 45 f., 506, 591 f. — Borgemester se Hans Kruse, Baltser Smidt. — Tolder se Lavrids Jørgensen, Niels Madsen. — Borgere 123, 510, 545, 592, 849, 878.
- Wisch, Adolf van der 883. — Adolf Philip 351, 416, 945. — Anne, Bendix Wensins, 171 f., 295. — Hans 798. — Henrik 883, 945.
- Visletofte, V. Gyngø H., 258.
- Wisnar 653.
- Vissenbjærg, Odense H., 777, 833, 869, 877 f.
- Birk, Odense H., 456.
- Vissing, Galtens H., 190.

- Visti Lassen, Herredsfoged i Ø.
Horne H., 735 f.
- Vistoft, Færs H., 155.
- Witte, Markus, Skibskaptejn, 68.
- Vitten, Sabro H., 117, 537.
- Witten, Henning, Kaptejn, se Anna
Sophia Hessen. — Melkior, Borge-
mester i Eckernførde, 143.
- Wittrup, Anne, Jesper Grubbes, 332,
385, 577, 693. — Barbara, Kristian
Friis's, 579.
- Wiwallius (Vival, Wiwel), Lars
Svendsen, 166, 259, 304, 452.
- Vive, Hindsted H., 772.
- Vlie, Rhinmundingen i Holland, 474.
- Vlieland, vestfrisisk Ø, 697.
- Vlissingen 142.
- Vock, Katrine, Fadeburskvinde p.
Københavns Slot, 839.
- Vogekrog, Voldbjærg, Hee S., Hind
H., 776.
- Vognhøj, Hind H., 776.
- Vognsen, Jfr. Anne 244 f. — Jakob
244 f. — Jfr. Margrete 244 f. —
Vogn, Skibshøvedsmand, Oberst,
177, 577.
- Vognserup, Tudse H., 966.
- Vognø, Medelstad H., 438.
- Vognøgaard, Medelstad H., 429.
- Wohnsfleth, Sivert se Cecilie v.
Thinen.
- Voigt d. u., Johan, i Rendsborg, 184.
- Vokslev, Hornum H., 124, 643.
- Voldbjærg, Hee S., Hind H., 776.
- Voldborg Herred 89.
- Volder, Ramme S., Vandfuld H.,
790.
- Volderslev, Odense H., 520, 665, 833.
- Volderslevgaard, Odense H., 520,
833.
- Voldum, Galten H., 843.
- Wolfenbüttel, Brunsvig, 75, 858.
- Wolfrat, Diderik, i Lybæk, 471 f.
- Wolgast 236.
- Vollerup, Børglum H., 488, 660, 772.
- Volling, Hindborg H., 792.
- Vonsild, Gislum H., 492.
- Vor, Rougsø H., 101.
— Herred 63.
- Vorbasse, Slavs H., 604, 893.
- Vordingborg 13, 104, 169, 226, 283,
556, 574 f., 580, 582, 587, 647, 843.
— Borgemester se Ejler Jakobsen.
— Borgere 197, 450, 539, 574, 695,
763, 947. — D a t. 607 f.
- Vordingborg Slot og Len 53, 103, 189,
197, 201, 229, 295, 341, 366, 373, 375,
381, 444, 463, 485, 575, 580, 582 ff.,
635, 654, 656, 713, 723 f., 782, 785,
849, (870), 916, 935, 964. — Sal-
petersyder se Kristian Barenthin.
— Skovrider se Jakob Klavsen,
Kristian Jørgensen. — Smed se
Morten Smed.
- Worm, Didrik, Smedjeskriver p.
Bremerholm, 942. — Jørgen Ernst
543. — Ole, Dr., 178.
- Vornegaard, Bjærge H., Skaane, 33.
- Vorning, Sønderlyng H., 12.
- Vorup (Vorupør), Hundborg H., 642,
838.
- Vosnæsgaard, Ø. Lisbjærg H., 196.
- Votkær, Borris S., Bølling H., 77.
- Wow, Verner von, Skibsløjtnant,
Skibskaptejn, 179, 758.
- Vraa, Børglum H., 173 f.
- Vrads, Vrads H., 537 f.
— Herred 173.
- Vram, S. Asbo H., 380.
- , N.-, S. Asbo H., 245, 380, 524.
- , V.-, Gærs H., 383, 841.
- , Ø.-, Gærs H., 383.
— se Ørum.
- Vrang, Ditlev, Foged p. Udsten
Kloster, 631 f.
- Vrejlevkloster, Børglum H., 307.
- Vrenderup, Faaborg S., Skads H.,
385.
- Vridsløselille, Smørum H., 230.
- Vrigsted, Bjærge H., Jylland, 514.

- Vrold, Jens Nielsen 444.
 Vulf Bartskaar i Aarhus 87, 94 f.
 Wulf, Knud, Apoteker i Nyborg, 559.
 Vust, Herman, Knivsmed i København, 773, 940.
 Væ, Gærs H., 479, 794.
 Væde, Skovby H., 763, 791.
 Vær Sogn (Baadweer?), Vor H.(?), 233, 969.
 Værebro Mølle, Sømme H., 111.
 Værløse, Fakse H., 926.
 Værslev, Skippinge H., 44.
 Værum, Mads, i Randers, 246 f.
 Værø, Viske H., 867, 956.
 Væt, Galten H., 622.
- Yderby (Uderby), Ods H., 201, 294, 445, 515.
 Yding, Vor H., 597, 623, 737.
 Ystad 13, 226, 283 f., 647, 700, 960.
 — Borgere 54, 390, 854, 868. —
 Tolder se Johan Friis.
- Zeeland, Holland, 142.
 Zitzevitz, Jfr. Karen 288, 384, 504, 517, 566. — Mathias 578.
 Zobel, Johan, Dr., dansk Resident i Paris († 1631), 506.
- Æbeltoft 284, 647. — Borgere 483.
 Ægidius Lavridsen, Mag., Ærkedegn i Ribe Domkirke, 443; jvfr. Marren.
 Ærøskøbing 498.
- Ø Sogn se Øse.
 Øden Lavridsdatter p. Island 811.
 Øderup, Lage Jensen, Mag. († 1628), Præst i Stavning, 211; jvfr. Magdalene Buch.
- Ødsted, Jerlev H., 482, 753 f.
 Ødum (Ølim, Ørum), Galten H., 117, 538, 735, 836. — se Oddum.
 Øgaard, Peder Nielsen (Drabsmand) 930.
 Øgårde, Favraas H., 774.
 Økær Mose, Malmøhus Len, 339, 625.
 Ølby, Hjerm H., 548, 709, 797, 898. —, Ø.-, Hjerm H., 548, 709, 797, 898.
 Ølgod, Ø. Horne H., 404, 623, 676, 828.
 Ølgodbjerg, Ølgod S., Ø. Horne H., 404, 623.
 Ølim se Ødum.
 Øllebølle, Musse H., 115, 642.
 Ølst, Galten H., 117, 538.
 Ølsted, Hatting H., 521 f.
 —, Salling H., 665.
 Ølstykke, Ølstykke H., 645.
 Ørby, Raas S., Luggude H., 927.
 Ørbæk, Jesper Erik, Præst i Ulseø, 416.
 Øregaard se Oregaard.
 Øremølle, Vemmenhøgs H., 115, 384.
 Øresund 22, 42, 47 f., 90, 162, 192, 245, 486, 510, 573, 590, 634, 677, 697, 704, 740, 760, 913 f. — Toldere 120, 162, 216, 370, 394, 479, 485, 510, 677, 697, 704, 740; se ogsaa Hans Pedersen, David Lucht. — Toldskrivere 120, 216, 485, 697, 704; se ogsaa Villum Mortensen Rosenvinge. — Undervisitor se Hans Piper. — Visitorer se Herman Bagger, Kristen Bagger, Didrik Hessel, Hans Piper. — Generalvisitor se Didrik Hessel.
 Øringe, Høgs H., 10, 43.
 Ørkelljunge, N. Asbo H., 966.
 Ørnenes, Haagen, i Kristianstads Len, 795.
 Ørre, Hammerum H., 815, 893.
 Ørridslev, Lunde H., 232.
 —, Skovby H., 791.

- Ørrild, Nørhald H., 263, 498, 625.
 Ørsbjerg, Baag H., 519, 958.
 Ørslev, V. Flakkebjerg H., 716.
 —, Løve H., 105 f., 372, 948, 967.
 — Kloster, Fjends H., 405.
 Ørslevunderskov, Ringsted H., 591.
 Ørsted, Baag H., 947.
 —, Rougsø H., 689.
 Ørum, Bjærg H., Jylland, 94, 383, 521.
 —, Fjends H., 32, 188, 297.
 —, Galten H., 622.
 —, Hassing H., 326.
 —, Sønderlyng H., 357, 969.
 — se Ødum.
 — Slot og Len 12, 59, 306, 398 f., 458 ff., 554, 561 f., 638, 694, 701, 809, 838, 890; nævnes 389, 432, 483, 769.
 Øse, Skads H., 613, 710, 815, 893 f.
 Øsel 22, 77 f., 121, 136, 372.
 — Slot 149 f., 943. — Vagtmester se Gert van Hagen, Claude Nanti.
 Øslev, Kettrup S., V. Han H., 343.
 Øsløs, V. Han H., 343.
- Østbirk, Vor H., 597.
 Østbæk, Ølgod S., Ø. Horne H., 404, 623.
 Øster Herred, Lundenæs Len, se Øster Horne Herred.
 Østerby, Færs H., 217.
 —, Ning H., 191.
 Østergaard, Bjærg H., Fyen, 236.
 —, Vellev S., Hovlbjærg H., 264, 622.
 —, Skisby, St. Olai S., Vennebjerg H., 835.
 Østergarn (Østergaaden), Gulland, 556.
 Østerhald se Øster-Halne.
 Østerslev, Villands H., 114, 198, 383.
 Østersøen 285, 557 f.
 Østerø, Favraas H., 46, 222.
 —, Færøerne, 737.
 Østrup, Hornum H., 122.
 —, Lunde H., 478.
 Østrupgaard, Lunde H., 256 f.
 Østvig, Gaard p. Island, 811.
 Øverste Mølle se Ovst Mølle.
 Øvreby se Overby.

Sagregister.

Aaretræ 35.

Aa, Oprensning af, 293, 433, 640, 830, 850, 896.

Adel. Adelsbrev, Tildeling af, 203.

Adelsmands Adel omtvistes 293, 512, 929. Adelige tilsiges til fyrstelig Begravelse 575—80. Adelsmand skal administrere Fru Kirstine Munks Gods 220 f.; Kongens Søns Gods 874; skal opvarte Kongens Søn 84, 235; skal føre Prins Christians Sag mod Rhingreven 86, 225; skal føre Adeldames Sager for Herredagen 774. Umyndig Adelsmands Gods maa sælges til Betaling af hans Gæld 641.

Adelsmand maa pantsætte sin Gaard 691; maa ikke sælge sin Gaard uden at sikre den kontraktmæssige Levering af Brændsel til Kongen 46; maa sælge sin Hustrus Jordegods til Betaling af Gæld 513, 537, 708; skal give sin Hustru Vederlag for bortsolgt Gods 594. Adelsmands Lig føres til Danmark 104; føres til hans Sognekirke 245. Adelsmands Slegfredbørn maa sælge noget af hans Gods til Betaling af hans Begravelse 202. Adelsfrue maa være raadig over sit Gods 488. Adelsfrue sælger sit Gods uden at betale sin Gæld 329 f., 348 f.; sælger sit Gods uden Samtykke af

Børnenes Værger 676. Adelsfrue maa ikke forlade Riget, før en mod hende anlagt Sag er sluttet, 106. Adelsfrues aarlige Ydelser til Børnene af deres Arv 297. Adelsfrue faar Bevilling paa Jagt 629. Adelsjomfru maa være sin egen Værge 87, 211, 303, 324, 347, 420, 560, 629, 639, 748, 795, 819, 834, 881, 962; maa købe Gods 517, 619; maa sælge eller mageskifte sit Gods 565, 674, 795, 881; maa sælge sit Gods og købe andet i Stedet 349, 523, 629, 649, 824, 834; maa sælge sit Gods til Betaling af sin Gæld o. a. 19, 63, 116, 166, 197 f., 242, 244, 388, 428, 493, 496, 609, 711, 727, 808, 895. Adelsjomfruers Gods registreres 62, 65. Adelsjomfru afhænder Penge uden sin Værges Vidende 62. Adelige forlenet med gejstligt Gods 286. Adelsmænd yder Kongen Laan se Gældsbreve, Pantebreve. Adelsjomfru maa ikke bortgiftes uden hendes Værges Samtykke 177. Adelsfrue forandrer Teksten i et Epitafium 693. Adelsmand fængsles for Gæld 348, 831. Adelsmand, som er undvejet fra Fængsel, stævnes, 47. Adelsmand opsætter utilbørlige Tavler i en Kirke 21, 123. Adelsmand stævnes for at have beligget en Adelsjomfru 27.

- Adelsmand, der har forset sig i Jomfrukrænkele, skal ægte den krænkele, 166; gør sig skyldig i forargeligt Levned 954; i Drab 293, 504, 512, 693, 796; i Vold 817. Adelsmand stævnes paa sin Ære 414. Trætte mellem Adelige 36, 40, 106, 224, 286, 307, 333, 372, 479, 501, 503, 539, 589, 688, 855; mellem Adelsmand og hans Folk 48, 177, 264, 338, 351, 376, 386, 423; mellem adelig og Borger 127, 260, 585, 592, 626; og Bønder 117, 196, 296, 369, 439, 620, 708, 946; og Superintendent 44. Adelsgoods, Undersøgelse herom, 890. Adelsgoods maa følge Adelsmands Arvinger paa Mands- og Spindesiden 596. Jvfr. Indlager, Mønstring, Rustning.
- Akademi i Sorø. Gaver til Akademiet 609, 716. Ansættelse af Lærere ved Akademiet 549. Professorerne ved Akademiet skal afgive Erklæring om Bøger til Skolebrug 408. Genoptagelse af Undervisningen efter en smitsom Sygdom 26. Tilladelse til at blive i Skolen ud over Tiden 922. Bortsendelse fra Akademiet 936. Udlaan af Akademiets Penge 967. Restancer af Skolepenge 231, 654 f., 836, 851. Apotek ved Akademiet 356. Drab i Akademiet 570. Optagelse i Sorø Akademi og Skole 20, 55, 61, 67, 73, 81, 126, 132, 201, 221, 231, 235, 249 321, 347, 354, 365, 371 f., 387 f., 402, 409, 432 f., 471, 494, 500, 516, 532, 555, 569, 647, 661, 676, 711, 714, 750, 783, 789, 793, 822, 826, 828, 849, 895, 936, 954.
- Akcise se Sise.
- Akseltorv se Købstæder.
- Alderdomsforsørgelse af kongelige Tjenere 90, 98, 100.
- Ammunition 415, 449; udlaant fra Tøjhuset, 613.
- Ankere 137, 315, 483. Ankertov 95.
- Apoteker 176, 190, 356, 559, 734. Indgrib i Apotekerprivilegier 569. Apotekere 356, 734, 825; maa holde aaben Vinkælder 176, 560; maa indføre Apotekervarer toldfrit 825. Apotekersvende 176, 356, 559. Kongens Apoteker se Peter Gagelmand.
- Arbejdsløse anvendes til Klædegøroeri 953.
- Arkeli. Kongens Arkeli paa Baahus Slot 939. Jvfr. Skyts, Vaaben.
- Arkelimester se Kristoffer Svenke, Torben Andersen.
- Arkiv. Lensarkiv 491. Private adelige Arkiver 3, 6, 34, 40, 52, 69, 90, 136, 156, 167, 182, 405, 436, 440, 484, 516, 536, 651 f., 708, 764, 790, 849, 920. Registrering af Arkiver 40, 57, 62, 69, 182, 207, 377, 491, 800. Breve, bortkomne under Krigen, 79. Stadfæstelse paa Skødebreve 628, 825, 857, 890. Bekræftet Afskrift af et Skøde skal udfærdiges 53.
- Arrestation af Skibe se Beslaglæggelse.
- Artilleri se Skyts.
- Arv. Forordning om Arv 755. Arvesager, Formen for disse, 650. Arvesager efter adelige 70, 136, 151 f., 160, 172, 181, 208, 222, 257, 276, 281, 284, 297, 378 ff., 385, 420, 474, 571, 595, 617, 669, 688, 718, 721 f., 745, 858, 888, 911, 932, 942, 945, 949. Arvesager efter uadelige 61, 71 f., 91 ff., 103, 125, 134, 141, 169, 238, 256, 352, 444, 493, 508, 516, 675 f., 683, 705, 827,

- 910, 942, 947. Umyndig maa være raadig over sin Arv 72. Arveafkald 932. Gaaen fra Arv og Gæld 70, 202, 222, 243. Fritagelse for at svare Sjette- og Tiendepenge 93, 134, 329, 444, 516, 615, 827. Kontrakt om en Arv 420. Trætte om Arv 71, 91, 136, 151, 238, 257, 276, 358, 380, 385, 493, 508, 617, 705, 888, 910 f., 945, 949. Udlæg af Arv for Gæld 566, 572. Taksation af Hovedgaard i Anledning af Arv 911. Arv i Udlandet 125. Arvingers Forpligtelse til at betale Arveladerens Gæld 675 f. Jvfr. Skifte, Værgemaal.
- Baad**, Strid herom, 452.
Baadsmænd se Flaaden.
Baaker se Sømærker.
Bad. Badekone 638.
Bageri, Eneret paa, 765.
Bagvaskelser mod Kongen 693.
Bartskærere 87, 94, 465, 529. Kongens Bartskær 178, 674; se ogsaa Kristoffer Rako. Kongens Livbarber se Daniel Hogenwald.
Bededage. Forordning om Bededage 366 f., 375, 388.
Befordring, fri, 26.
Begravelse, fyrstelig, 574—84, 587, 594 f. Adelig Begravelse 222, 344, 607, 716, 777, 796, 913. Forordning om adelige Begravelser 367, 369, 860. Begravelseskapel for adelige 690, 779, 793. Begravelser paa Kirkegaarden 958. Klokke-ringning ved Begravelse 73. Begravelse af et paa syvende Aar ubegravet Lig 608. Ærelos Begravelse 952.
Berider, kgl., 130, 354.
Besigtelser i Anledning af Mageskifter 1, 24, 42 f., 50, 55, 65, 82, 84, 89, 109, 115—118, 121, 123, 175, 199 f., 205 f., 210, 230, 235 f., 263, 275, 294, 297, 324, 330, 344, 347, 382—85, 411, 425, 428, 447, 453 f., 489 f., 520, 524, 547 f., 621—624, 643, 660, 664 f., 668, 670 ff., 679, 695, 704 f., 709 f., 733, 746 f., 756, 761 f., 791, 796 f., 829, 838, 852, 854, 858, 865, 867, 869, 888 f., 893 f., 902 f., 905, 907, 921, 926, 938, 949 f., 961.
Beskærmelsesbreve, kgl., 162, 169, 233, 261, 302, 308, 335, 377, 540, 827.
Beslaglæggelse. Arrestation af Skibe eller Gods 134, 143, 148, 162, 185, 245, 386, 430, 442, 479, 704, 807. Løsgivelse 23, 234, 278. Beslaglæggelse af Penge og Formue 682, 824.
Birkefogder 252, 301, 901; fritages for Afgift og Tyngte af deres Gaarde 419.
Birkeret. Strid herom 439.
Birketing, Oprettelse af, 204.
Biskop se Superintendent.
Bispegaard 183. Bispegaards Istand-sættelse 81, 94, 643, 859. Bispegaard skal underholde Skolepersoner 296, 368. Bispegaardshave, Grund frasælges denne, 70.
Bjærgeløn se Vrag.
Blodskam 603, 630, 748, 811.
Bogtrykkere (Bogførere) 16, 230, 447, 833, 919. Formsnidere 922.
Bogvæsen. Eneret paa Trykning og Forbud mod Eftertryk 16, 81, 230, 399, 428, 536, 768. Bevilling til at holde Boglade 824. Ny Udgave af Bibelen 104, 447, 685, 921, 954; af hebraisk Bibel 922; af latinsk Bibel 922. Udgave af Guds Lov i Bibelen 399. Trykning af andre Bøger 922. Anbefaling af Bog 667. Forbud mod Trykning af Skolebøger 833. Salg af, 824.

- Borgeleje. Købstæder skal udgive Borgeleje penge 283 f., 500, 590, 902.
- Borgere se Købstæder.
- Bortrømning af Landet 452, 500, 769, 876, 922, 930.
- Brandlidte Bønder fritages for Landgilde og hjælpes med Bygningstømmer 44, 107, 166, 301, 334, 358, 386, 424, 481 f., 532, 552, 591, 597 f., 701, 725, 764, 781, 873, 885.
- Breve se Arkiv.
- Broer: i Skaane, Halland og Blekinge 641; i Jylland 10, 59, 77, 104, 128, 211, 355, 397, 419, 481, 513, 619, 681, 772, 853, 855, 891. Istandsættelse (Anlæg) af Broer 59, 128, 249, 513, 681, 831, 853, 891. Skibsbro se Havn.
- Brokorn (Penge) til Istandsættelse og Vedligeholdelse af Broer 59, 104, 356, 397, 513, 773, 855. Broafgift søges eftergivet 77. Klage over Kørsel af Brokorn 619. Bønder skal vedligeholde Broer 891. Fritagelse for Tyngde mod Vedligeholdelse af Broer 419.
- Brygning 56; ulovlig, 794. Bryggere 483.
- Bryllup. Adelige Bryllupper 714, 854, 943, 953. Forordning om adelige Bryllupper 369. Borgerlige Bryllupper 444, 645, 673, 714, 858, 881, 957. Overtrædelse af Forordningen om Bryllupper 20, 714. Forordning om Vindrikken ved Bryllupper 290.
- Brødbagning 56, 736.
- Brønd. Jvfr. Vandkunst.
- Byfogder 99, 162, 442, 491, 502, 639, 574, 697, 849. Løn 351, 354, 518. Restancer 441, 685, 789. Uvildig Mand skal sidde i Byfogeds Sted 92, 585.
- Byggeri. Trætte om Bygningsstel 299.
- Bygmestre se Mikkel Jungmand, Villum Stenwinckel.
- Bygningsarbejder se Fæstningsarbejder, Kirker, Slotte.
- Byting, Uorden derved, 869. Byting, som ikke har været holdt, skal straks igen holdes, 217. Bytingskriver 869.
- Bønder tilsiges til offentligt Arbejde 12, 56, 60, 79, 83, 89, 173, 370, 426, 649, 886. Bønder skal male Korn og bage Brød se Brødbagning. Bønder skal stille Vogne til Transport af Sten, Kalk, Tømmer, Ved, Salpeterjord m. m. 46, 56, 60, 83, 341, 370, 426, 583 f., 594 ff., 648, 853, 886, 946. Bønder skal levere Tækkehalm 174, 444, 886. Klager over Paalæg 196, 637. Klager over Ægt og Arbejde 472, 757, 906. Bønder nægter at gøre Ægt og Arbejde 264. Bønder i et Len skal hjælpe Bønder i et andet Len med Ægt og Arbejde 649. Adelen Bønder skal hjælpe Kronens Bønder med at gøre Ægt og Arbejde 9, 741—744, 913. Universitets-, Kapitels- og Kirketjenere skal hjælpe Kronens Bønder med Ægt og Arbejde 42, 79, 89, 163, 292, 741 ff., 913. Fritagelse for Ægt og Arbejde 183, 536, 627, 716, 753, 764. Bønder skal betale en vis Sum for Fritagelse for Ægt og Arbejde 433 f., 797, 841 f., 850, 866, 893, 897. Regulering af Hoveri 331, 656, 780. Fritagelse for Hoveri 902. Bønder skal gøre Hoveri for forarmede Bønder i et andet Herred 63. Kirketjenere skal gøre Arbejde for Præsten 953 f. Bønder, der er forarmede under Krigen, skal hjælpes med Korn,

Tømmer m. m. 57 f., 88, 93 f., 103, 117, 125, 133, 144. Bønder skal hjælpes med Brændsel, Bygnings- og Hjultømmer 173, 325, 414, 515, 715, 780, 959. Bønder maa udføre Plovheste fra Kongeriget til Hertugdømmerne 129. Bonde opsagt fra sin Gaard for mangelfuld Vedligeholdelse af denne 773 f. Bonde, dømt fra sin Gaard, indsættes igen i denne, 901. Bønder kræves for Tilbagebetaling af Forstrækninger under Krigen 52. Bønder klager over Forurettelse ved det adelige Herskab 296; ved Borgere under Krigen 24, 87, 94. Bønder skal erstatte Borgere Havre til indkvarterede Ryttere 85. Kirketjeneres Kornskyld til Kirken ned sættes efter Krigen 71. Bønder viser sig ulydige 239 f., 683, 775, 885. Strid mellem Bønder 121, 391, 480, 506, 930. Bønder tiltales for utilbørlig Behandling af Skibbrudne 670. Fritagelse for at deles til Stavns 515, 673, 942. Bønder maa ikke have Bøsser i deres Huse 53, 332. Bønder skal søge Købstadens Akseltorv 220. Bønder skal søge Kronens Møller 813. Bønderne paa Samsø maa købe deres Fornødenheder i Jylland 774. Bønders Jord ødelagt af Underskov og Oversvømmelse 337. Bønder faar Bevilling paa Græsning og Vindfælde i en Skov 442. Bønder hindrer Retten ved Tumult 561 f. Bonde gør sig skyldig i Mislighed ved Transport af Kongens Gods 767. Bønder skal undervises i Vaabenbrug 851. Bondelensmand fritages for al kongelig Tyngte 91. Se Brandlidte Bønder.

Bøndergods. Jordegent Gods. Af-

staaelse af jordegent Gods til Kronen 190, 196, 414. Bøndergods indtages i Købstads Frihed 282, 813; lægges til en Herregaard 253, 392, 553. Klage over Bøndergaardens Formindskelse 919. Livsbrev paa Krongods 51, 182 f., 253, 352, 419, 440, 448, 474, 521 f., 594, 645, 728 f., 735, 753, 775, 803, 813; Strid herom 754, 912. Trætte om Indfæstningen 488. Forpagtning af Bøndergods 499. Salg af Bøndergods 685, 692, 806, 887. Bøndergods bortfæstes 598. Strid om Fæstegods 141, 144, 391. Besættelse af øde Bøndergods 851, 929, 959. Huse, bygget paa Fæleden og i Udmarken, lægges ind under en Gaard, 338. Trætte om Retten til Klitter 480. Bøndergods tillægges Landsdommer som Løn 217. Bondegaard tillægges en Mand for Uddannelse af Bønderne i Vaabenbrug 851. Trætte om Krongods 240 f., 567, 867.

Børn ligget ihjel 197.

Børneforsorg 535.

Børnehuset 635, 865. Klædefarver se Lukas Hammer.

Bøsseskytter 774. Bøsseskyttetold 495.

Dansemester, Kongens, se Aleksander von Rykelsam.

Degne 176, 387, 399, 508, 593, 789, 866. Underhold 32, 176, 508. Degneembede besørgeres af Skolepersoner 387, 429; af Substitut 867. Degnekald anvendes til Løn for Hørere 298. Degnerente 429; tillægges en Kapellan 464; tillægges Substitutter 867. Degnetiende 829. Degnebol, Strid herom, 178. Degnejord 705. Degnebolig 749,

- 789; Strid herom, 866. Jvfr. Skoler.
- Delefogder 476, 502, 514, 553.
- Digefogder 348.
- Domkapitler se Kapitler.
- Drab. Drabssager 163. Formen for disse 650. Drab paa uadelige 12, 32, 52, 76, 87, 133, 158, 169, 182, 191, 193, 232, 238, 254, 261, 293, 303, 328, 337, 339, 375, 378, 385, 399, 432, 452, 500, 504, 509, 512, 529, 536, 556, 570, 574, 608, 610, 627, 654, 663, 666, 687, 693, 703, 790, 796, 803, 821, 827, 864, 881, 904, 930, 949, 952, 961. Jvfr. Mord.
- Drabant, kgl., 947.
- Dragning af Sørgegemakker 579, 593. Jvfr. Begravelse. Dragefruer 579 f.
- Dyr. Dyrevildt overlades til adelige 344, 422, 585, 796, 854; til uadelige 858.
- Dyrehave 128, 871. Dyrevogtere 78 f., 924.
- Dyrtid 77 f.
- Dødsstraf se Livsstraf.
- Ed. Falsk, se Rettergang.
- Edelknaber, Kongens, 258.
- Efterlysning af forsvunden Person 68.
- Efterretningsvæsen. Indhentning af Efterretninger fra andre Lande 28.
- Ejendomssager, Formen for disse 650.
- Ekspektancebreve paa Kannikedømmer og Vikarier 51, 89, 360, 391, 440, 448, 480, 662, 675, 712, 726, 766, 778; paa Tiender 236, 451, 490, 731, 733.
- Enebærstager. Leverance af, 673.
- Engslæt, ulovlig, 433.
- Faar. Hedefaar 882, 912. Faare-drenge 467.
- Fadebaandsstager 765, 887, 939.
- Falke 878. Falkefangst paa Island 562, 620, 652, 838. Falkefængere 620, 652, 878. Falkonerer 838.
- Falsk 150, 224, 651.
- Faner. Bolsaner (Vimpler) 179 f., 318. Fænniker (Skibsflag) 180. Kornetter (Rytterfaner) 587, 595. Skibsflag 179 f., 318. Skibsflej 318.
- Fanger. Indsættelse paa Bremerholm 795, 806, 961; i Fængslet paa Dragsholm 288, 599; paa Hagenskov 824; paa Kristianstad Slot 166; paa Københavns Slot 153, 769; paa Laholm Slot 339; paa Tryggevælde 768; i Tugthuset 335, 783. Adelig Fange undveget 47. Fange rømt 574; frigives 399. Fanger bortført til Sverrig 668. Fanger, uskyldigt henrettede, se Livsstraf. Udløsning af Fanger i Tyrkiet (Algier) 78; Kollekt hertil 206.
- Fattigforsørgelse. Fattigvæsen 118, 633, 913. Trætte om Bidrag hertil 535. Fattigordinans 104, 447, 924, 956. Oprettelse af Fattighus 293, 326, 534. Administrationen af de Fattiges Penge 403. Udlaan af de Fattiges Penge 963 f., 967. Trætte om de Fattiges Gods 497. Se Alderdomsforsørgelse, Hospital.
- Finanser se Pengevæsen.
- Fisk, islandske, Forhandling og Udførsel heraf, 879. Saltet Fisk 35. Enkelte Arter af Fisk: Aal 35, 467; Bergfisk 310, 467 f., 657, 761, 887; Flyndere 176, 299, 467; Hvilinger 176, 299, 467; Kabliu 176 f., 467; Kuller 35; Laks 35, 467; Slid 176, 309, 467 f., 657, 886, 761; Slettinger 299; Tobis (Sandaal) 379; Torsk 35, 51, 299, 657, 761, 887.
- Fiskere 148, 457, 467, 719. Fiskere fritages for Udskrivning af Baads-

mænd mod at betale en aarlig Skat 367. Fiskere skal transportere Kul til Fyrene 370.

Fiskeri 128, 480. Strid om Fiskeri 14, 379, 855. Forbud mod Fiskeri paa fremmed Grund 563. Ulovligt Fiskeri 586. Bevilling til Fiskeri i Stranden 678; i Kronens Søer 27. Aalefiskeri 840. Laksefiskeri 855. Sildefiskeri 101. Ørredfang 14. Ruser 27. Merhatte (Bastruser) 35. Rusegaarde 478. Vaad 35. Fiskedamme (Fiskeparks) 108, 158, 186, 305. Se Saltene.

Fjerkræ. Gæs 35, 467, 657. Høns 35, 467, 657.

Flaaden. Skibes Bygning, Istandsættelse og Udstyring 400, 424. Indkøb og Leverancer af Skibsrekvisiter (Master, Tømmer, Tov, Sejl, Søm etc.) 29, 206, 292, 331, 448. Leverancer og Indkøb af Fetalje etc. til Flaaden og Holmen 56, 139, 331, 875. Brændsel til Kongens Skibe 56, 137, 331. Salg af kgl. Skibe 413, 426. Flaadens Virksomhed 135 ff., 142, 377, 470, 472 f., 657, 715, 719, 758. Skibes Udrustning og Udsendelse 56, 83, 105, 111 f., 135 ff., 141, 760 f. Kgl. Skibe forslaaede af Storm 225. Formuende Undersaatter skal holde Orlogsskibe 120 f. Kgl. Skibe taget af Hamborgerne 135. Behandling af Priseskibe 48. Baadsmænd 276, 557, 572, 696. Udskrivning af Baadsmænd 59, 132, 377, 719. Fritagelse herfor mod Betaling af en aarlig Skat 367. Udtagne Baadsmænd anstiller sig modvillige 192. Indkvartering af Baadsmænd 332. Baadsmænd forløves 362. Hjemforløvede Baadsmænd udebliver 132. Danske og norske Baadsmænd paa fremmede

Skibe skal sendes til Bremerholm 90. Baadsmænd, undkommet fra tagne Skibe, skal forhøres, 135. Pardon for undvegne Søfolk 662, 860. Skibsfolk faar Tilladelse til at sejle til Ostindien 557. Skibsfolk overfalder Bønder 754. Soldater fra Fæstningerne anvendes paa Flaaden 153. Bøsseskytter 557, 572. Rigens Admiral se Klavs Daa. Admiraler se Gabriel Kruse, Pros Mund, Holger Rosenkrantz. Søofficerer 21, 25, 59, 68, 105, 111, 143, 161, 179 f., 225, 346, 448, 565, 761, 768, 839, 859, 877, 887. Klager over Søofficerers Forurettelse af Befolkningen 174, 754; over Søofficers Opbringelse af et Skib 255. Jvfr. Lønninger. Kgl. Skipper 161. Styrmand 22. Kvartermestre 557. Admiralitetsdommere 380. — Bremerholm. Baadsmandsboliger se Skat. Admiral se Erik Ottesen Orning. Sejlleggere 557. Kgl. Tømmermester 274. Se ogsaa Hans Reymand. Skibsbygmester, kgl., se David Balfour, Daniel Sinklar, Svend Andersen. Skibstømmermænd 102, 274, 835. Antagelse af Skibstømmermænd i Købstæderne 647; i Udlandet 447. Skibstømmermænd fritages for Udskrivning i Kongens Tjeneste 739, 835. Skriver paa Bremerholm se Gotfred Mikkelsen, Steffen Sørensen. Tømmerskriver se Jakob Jensen. Proviantskriver se Jakob Thomsen, Lavrids Eskilsen. Ydelse af Genant fra Provianthuset 214, 435. Blokhuset paa Bremerholm 318. Den store Smedje 316. Oversmed 28. Smedjeskriver 942. — Kgl. Skibe: St. Anna 557; Charitas 450; Fides 470, 758; Fisken 472; Flyvende Fisk 179, 285 f., 758; Flyvende

- Hjort 179, 758; Gabriel 179, 285; Gribben 179, 523, 758; Haren 179, 285, 839; Havhesten 179, 285, 839; Hummeren 139, 179, 557; Justitia 179 f.; Krokodillen 179; Kronede Fisk 458; Kronens Galej 179; Lammet 142, 758; Lange Hollænder 162; Lindormen 105, 143, 179 f., 470, 758, 970; Lykkepotten 136 f., 148; Lille Lykkepotte 179, 859; Store Lykkepotte 179, 557; Marekatten 105, 112, 179, 285, 570; Mynden 179, 285, 472, 570, 839; Nældebladet 179 f., 758; Oldenborg 143, 179 f., 760 f.; St. Olufs Galej, 265, 472; Postillon 557; Rafael 179 f., 758; Lille Ravn 557; Rosen 179, 758; Samson (Galej) 759; Sofia 179 f., 876; Spes 105, 112, 179; Stavanger (Galej) 179; Svanen 179, 523, 758; Sælhunden 758; To Løver 758; Tre Kroner 179, 523, 585; Tre Løver 424, 474, 556 f., 758; Trost 105, 111, 179; Tønsberg (Galej) 179; Viktor 141, 179 f.; Vildsvinet 758; Bojerter 179, 274; Brandere 179; Galejer 285 f., 413, 426, 760, 859; Jagter 179; Pinker 377; Rorsjagter 179. Jvfr. Skiibe.
- Fodermarskal 150.
Fogder 177, 566.
Forbud se Handel, Indførselsforbud, Udførselsforbud.
Forstrand 356, 658.
Forsvarsforanstaltninger se Fæstning, Pestilens, Udlændinge.
Fortæring, Betaling af, se Herberg (Udkvitning af).
Fosterdrab 24 f., 187, 452.
Fredebrev 148, 232, 263, 463, 529.
Fredløshed 52, 375, 432, 500, 616, 708, 806, 827, 834. Fredsløsmaal, Formen for disse 650.
Fredsforhandling 102.
Fremmede se Udlændinge.
- Fribyttere 2, 111 f., 142, 523, 556, 704, 730.
Fuglefangst med Doner 81. Fuglefængere 81. Fuglevildt 630. Ur-fugle 18.
Fyr. Bortforpagtning af Fyr 369 f., 677. Fyrpenge til Vedligeholdelse af Fyr 697. Fyrforvalter se Jens Pedersen.
Færgevæsen. Færger 7, 26, 530, 584, 631, 702. Færgesteder spærres 169. Ladebroer ved Færgesteder 702. Færgegaard 579. Færgeløn, Forordning om, 658.
Fæstninger, Anlæg af, 42, 76, 84, 199, 210, 214, 228, 410, 526, 557, 587 ff., 764, 777, 915. Skat dertil 587 ff., 600 ff., 635 f. Fæstningers Istandsættelse 85, 449, 740—744, 826, 841 f., 866, 913, 952, 959 f. Fæstningers Proviantering 28 f., 35, 149 f.; Forsyning med Træ 275; med Soldater 153, 163. Fæstnings Proviantregnskab, Kvittans, 337. Grænsefæstning 640.
- Gaardfred 650.
Gaardinding (Pligtarbejde) 650.
Galge 133, 710, 735.
Gejstlighed. Samlet Udgave af den gejstlige Lovgivning i Danmark og Norge 375, 393. Gejstlighedens Klædedragt 394. Gejstligt Gods forringet 591. Gejstligt Gods forlenet til Adelsmand 286. Jvfr. Kapellan, Provst, Præst, Superintendent.
Gesandter til Danzig 141; til Rusland 376, 570, 916; til Sverrig 707 f.; til Fredsforhandling mellem Kejseren og Sverrig i Danzig 102. Agent i Sverrig 225. Gesandter fra Rusland 394, 573, 721, 839.

Giftmord 261.

Gilder se Lavsvæsen.

Grænsen mellem Danmark og Sverrig 640.

Græsningsret 442. Græsgang, Strid herom, 411, 480.

Grøfter, Indhegning med, 79.

Gudsbespottelse 169, 244, 602, 605.

Gudstjeneste. Afholdelse af Takkegudstjeneste 581. Afholdelse af Bedetimer i Husene 34, 36. Forandring af Gudstjeneste 629. Froprædiken 615. Tolvprædiken 615, 904. Adgang til Sakramentet formenes 259, 822. Præst forser sig ved Uddelingen af Alterens Sakramente 877.

Gæld, Kongens, se Pengevæsen.

Gældssager. Formen for disse, 650.

Adelige Skyldnere 27, 30, 46, 57, 63 ff., 100, 104, 120, 129, 134, 137 f., 143, 155 f., 170—172, 181, 187, 195, 209, 215, 222, 224, 240 f., 243, 252, 255 ff., 260, 278, 284, 295, 300 f., 307, 324 f., 327, 329 f., 348 f., 372, 405, 409, 414, 423, 466, 484, 502, 511, 518, 523, 537, 549 f., 566, 569, 631, 639 f., 666, 672, 682, 688, 691, 718, 727, 733, 752, 796, 813, 824, 831, 840, 857, 859, 870, 873, 879, 883, 895, 916, 944 f., 948, 953. Uadelige Skyldnere 29, 102, 111, 159, 192, 208, 243, 249, 280, 345, 374, 430, 453, 471, 559, 566, 638, 651, 669, 675 f., 685, 717, 738, 824, 834, 882, 923, 936, 944, 952. Indstævning af Kreditorer 209, 639. Opbydelse af Gods og Løssøre til Kreditorer 54, 63 ff., 159. Taksation af Gods i en Gældssag 57, 512, 566. Udlæg i Gods for Gæld 260, 502, 511, 537, 550, 639, 727, 922, 936, 944, 948. Akkord med Kreditorer 243, 307, 409, 882 f., 936. Likvidation mellem adelige

153, 195, 252, 256, 295, 300, 327, 466, 522, 550, 607 f., 733, 859. Indkrævning af Tilgodehavende 66. Klager over for høje Renter 224, 518. Umyndighed paaberaabes i en Gældssag 374. Moratorium 952. Gældsbreve 348, 631. Gældsbreve skal eftersøges, for at Sagen kan afsluttes, 46. Gældsbreves Udlevering 549. Jfr. Indførsel, Proklamaer.

Gærder, Opsættelse af, 79, 337.

Gæsteri 91, 958.

Haandværk. Klager over ulovlig Udøvelse af Haandværk 794. Fremmede Haandværkere fritages for Udtagelse til Formyndere, Sandemænd etc. 946. Forskellige Haandværkere, Arbejdere og Industridrivende [Betegnelsen er for nogles Vedkommende maaske kun et Navn]: Bager 699; Blokredrejer 618; Bogbinder 824; Brygger 699; Buntmager 794; Bøsemager 197; Drejer 694; Dugsvend 371; Formsnider (Formskærer) i Kattuntrykkeri 589, i Bogtrykkeri 922; Garmester 794; Graver 433; Guldmed 183; Hatfilter 615 f.; Klædebereder 946; Klædefarver 635, 946; Klædegører 946; Pottemager 433, 703; Retmager 509; Rotgieter 450; Sadelmager 39; Skibsbygger 447 f.; Skibstømrrer 447 f.; Skomager 322, 433, 794; Skrædder 169, 485, 794, 868; Slagter 699; Smed 13; Grovsmed 133, 170, 332, 794; Hovsmed 332, 457, 467; Klejnsmed 794; Hofslager og kgl. Grovsmed, se Henrik Ludvigsen; Sporemager 634.

Hagelskade 368, 706.

- Hammermølle se Møller.
- Hampfevr 85.
- Handel. Udlejning af Boderne under Børsen 73. Indskrænkninger i Handelsfrihed 392. Klager over ulovlig Handel 185, 345, 586, 794. Forprang 345, 433. Pramhandel 795. Udenlandske Købmænds Handel i Danmark 185. Handel paa Island 621; paa Rusland 130.
- Handelskompagnier: Franske Kompagni 71. Gullandske Kompagni 6, 395. Islandske Kompagni 427, 586, 620 f., 715, 881. Jernkompagniet i Norge 216. Ostindiske Kompagni 54, 216, 259, 265, 306, 449, 940. Forhøring af de ostindiske Bewinthebberes Regnskab 108, 654, 854. Strid om Bogholderens Løn 126. Silkekompagniet 449, 611. Spanske Kompagni 71, 82, 376, 485, 695, 790, 835 f., 854, 929; dets Ophævelse 546; Strid med en af dets Skippere om Regnskab m. m. 485; Strid mellem Direktører og Participanter 393; dets Regnskabsaflæggelse 82, 929. Engelsk Kompagni i Hamburg 280, 374. Nordlandske Kompagni i Holland 572.
- Harer 630, 854, 858.
- Haver. Kongens Have ved København 887. Haver 433, 466, 680, 961. Kaalhave 871. Køkkenhave 887. Gartnere (Urtegaardsmænd) 191, 422, 457, 467. Kgl. Urtegaardsmænd se Henrik Hermansen, Henrik Povlsen, David Kønig.
- Havne. Anlæg og Istandsættelse af Havn 487, 828. Udskibning fra ulovlige Havne 49, 345, 560. Udlandinges Benyttelse af Havne 429 f. Skibsbro, Istandsættelse af, 561, 681, 828, 833, 871. Havnefogder 545.
- Herberger. Udkvitning af Herberger 394.
- Herold, Kongens, se Filip Dittenhammer.
- Herredag 17 f., 323, 473, 610 f., 692, 770, 908 f. Herredagsdom skal udskrives og besegles 184. Indstævning af Adelsmand for Herredagen 129.
- Herredsfogder 175, 418, 483, 706; fritages for Afgift og Tyngde af deres Gaarde 334, 385, 418, 476, 543, 692; forlenes med en Mølle 569, 834; skal snarest dømme i en Sag før Landstinget 336; stævnes for en Dom 185; har dømt en uskyldig 710. Herredsfoged, som har forset sig, faar Opfejning, 357, 933.
- Herredsskriver 616, 723; ikke mødt til Ting 765, 899.
- Herredsting. Uorden derved, 259, 561, 869. Bøndersoldater skal svare dertil 30. Herredstings Flytning 606. Gaard lægges under et andet Herredsting 700. Tingbøger 899.
- Herredsskel 842.
- Heste. Kongens Stod 130, 332, 468. Kongens Heste 23, 221, 445. Indkøb af Heste til Kongen 684. Privilegium paa Udførsel af gamle Heste 281. Kuskheste 128. Plovheste 128 f. Stodheste 130, 332. Vognheste 468.
- Hestemølle se Mølle.
- Historieskrivning. Trykning af historisk Værk 109. Historiograf, kongelig, se Nicolaus a Wasner.
- Hjemmelssager, Formen for disse, 650.
- Hjulføre 850.

- Hjulumænd 467.
- Hoffart. Bekæmpelse af Tidens Hoffart 365, 394.
- Hoffet. Leverance og Indkøb af Fødevarer o. lign. til Hoffet 902, 911 f., 948. Leveranceskriver 912. Kongens Fadebur 420. Fadeburskvinder 633, 839.
- Hofmarskal se Herman Lützwow, Ventsel Rotkirk.
- Hofmesterinde for Kongens Døtre se Anne Lykke, Frederik Qvit-zovs.
- Hoftjenere 423; Herold 42; Hoffurer 423; Hofskrædder se Ernst Møller; Sadelmager 39.
- Honning 35.
- Hospital. Oprettelse 246. Ordning af Hospital 780, 807. Nedlæggelse af Hospitaler 450, 620. Afgifter til Hospital 590, 837, 914. Brændsel til Hospital 592. Gaver til Hospital 349, 770. Tiender lagt til Hospital 2, 87, 593. Hospitals-tiender bortfæstes 592. Hospitals Ejendomsret til Landstingsstue 593. Udlaan af Hospitalers Penge 965. Hospital skal underholde Skolepersoner 918. Optagelse i Hospital 22, 90, 98, 100, 373, 449, 464, 645, 696, 778, 901. Indberetninger om Hospitaler og deres Indkomst kræves 897. Hospitalsbygningers Vedligeholdelse 897. Udnævnelse af Hospitalsforstandere 502, 734.
- Hospitaler se Helsinger, Horsens, Kalundborg, Kolding, Kristianstad, København (Helliggejst, Vartov), Næstved, Nykøbing p. Mors, Odense, Randers, Ringsted, Slagelse, Varde, Viborg .
- Hospitalsgods mageskiftes bort 22, 592, 852, 955; bortfæstes 819; sælges 256, 541; lægges til et andet Hospital 618; Hospital faar Udlæg i Jordegods for Tilgodehavende 502, 549. Trætte om Hospitalsgods 497. Hospitalsgods ødelagt af Sand og Vand 343.
- Hovedgaard. Afstaaelse af Hovedgaard mod Bøndergods 644. Hovedgaards Avl følger ved Salget Sælgeren 886. Hovedgaards Bønder fritages for Skat og Soldaterhold 779. Hovedgaards Jord skiftes paany mellem Bønderne 611.
- Hoveri se Bønder, Købstæder.
- Huder 95; islandske, 881. Bukskin 556. Elshuder 556.
- Humlehaver 98, 433, 443. Humlevrager og Kaaremaster 280.
- Hunde, Kongens, 7. Støvere 79.
- Huse. Stenhuse 39, 427. Bygning af Huse til Kongens Baadsmænd 363 f., 367; til Opsynsmand 80. Huse, bygget af de kejserlige, 223, 420, 566. Strid om et af Fjenderne flyttet Hus 72. Nedbrydning af Huse 807. Blokhuse 473.
- Husfred 650.
- Hvalfangst 573, 585 f., 620, 716. Hvalfangstkompani 585 f.; jvfr. Islandske Kompagni.
- Hæren. Kompagnier forlægges 130, 555. Gevorbne Soldater anvendes paa Flaaden 153, 163; sendes til København 163, 165, 682. Strid om Afskedigelse af en Soldat 368. Soldat forvises fra Regimentet 91 f. Soldat klager over Lensmand 66. Hjælp til kvæstede Soldater 535. Rytteri hjemsendes 880, 884. Øverst se Bernt Hagen von der Geist, Skarpenberg, Georg von Uslar. Major se Daniel von Buchwald. Andre Officerer 15, 248, 274. Løsesum for en Officer 392. Indskrækning af Knægtenes Antal 873. De adelige

Faner. Ritmestre over de adelige Faner se Anders Bilde, Henrik Hvitfeldt, Iver Krabbe, Frederik Reedtz, Niels Trolle. Adalburser 7 f., 759. Adalburser skal bruges blandt Landeværnet til Rigets Forsvar 7 f., 759. Landeværn (staaende Hær) 7 f., 758, 851, 872, 889, 923 f. Indskrænkning af Officerernes Antal 293, 434. Skaanske Regiment 41, 62, 65, 434. Øverst se Falk Lykke, Kristoffer Stensen. Oberstløjtnant se Gabriel Reinsperg. Majorer ved Landeværnet se Achim von Bredow, Peter Dumbar, Wolf Hieronymus von Kratz, Jørgen Ugerup. Andre Officerer ved Landeværnet 62, 92, 102, 167, 175, 252, 324, 351, 434, 446, 545, 648, 759, 822, 824, 827, 885, 919, 930, 932. Klage over en Officer 887. Kornetter 594. Underofficerer 62, 435, 885. Gefrejttere 62, 435. Trommeslager 759. Bøndersoldater anvendes i Fæstninger 153, 163; i Garnisonerne 682. Servicepenge kræves af Soldater 517. Udvisning af Gaarde til Officererne og Soldaterne 446, 753, 885, 887. Strid om Officersgaarde 351, 887, 918. Officersgaarde bortfæstes 128, 133, 252. Officersgaardes Fritagelse for Landgilde m. m. 716. Udvisning af Bygningstømmere og Brændsel til Officersgaarde 765. Strid mellem Officerer og de paa Gaardene boende Bønder 824. Indkvartering af Bøndersoldater 446. Soldater skal arbejde paa Fæstningsanlæg 764. Soldaters Ret til at bruge borgerlige Næring 446. Bøndersoldaternes Besser skal ophænges paa Slottene hos Lensmændene eller

et andet bekvemt Sted 53. Bøndersoldater skal svare til Herredsting og Landsting 30. Proviantering af Hæren eller Dele af Hæren 7 f. Generalkrigskommisær se Ove Høg. Krigskommisærer se Didrik Ahlefeldt, Anders Bilde Stensen, Jørgen Seefeld, Tage Thott Ottesen, Kristoffer Ulfeldt. Kvittans 74, 350, 486. Generalkrigszahlkommisær se Niels Krag. Regnskab 45. Kvittans 475. Mønster- og Zahlkommisarius se Didrik Ahlefeldt. Kvittans 416. Mønsterskriver 85. Kvittans 84. Tilladelse til Passage af svensk Krigsfolk gennem Skaane 653.

Hærværk sværges 463. Hærværksagers Behandling 650.

Hø 76, 221, 346.

Højhedsret paa Kongens Strømme 620, 657. Svensk Krigsfolk maa passere gennem Øresund 485 f.

Ildebrande: i Købstæder: Nykøbing p. Mors 483; Roskilde 696. — Kirker: Husie (Oxie H.) 532. — paa Slotte og Gaarde: Gudum Kloster 496; Kronborg 769.

Indførsel i Gods, Penge og Tiender for Gæld 6 f., 14, 16, 30, 57, 100, 102, 129, 152, 161, 170, 194, 209, 256, 278, 324, 417, 466, 522, 541, 607 f., 637, 688, 727, 811, 851, 883, 934, 936, 944. Taksation af Gaard og Gods i Anledning af Indførsel 688. Indførselsbreve skal gives beskrevne 15, 157, 934, 942. Indførselsbreve skal udleveres til Debitor 170.

Indlager (Indmaning) 348, 569. Adelsmand i Indlager maa søge Kirken 27.

- Indstening 650.
- Ingeniører 557. Uddannelse til, 361. Kongens Ingeniør se Pieter Bromand, Povl Byser, Aksel Ugerup.
- Injuriesager 225.
- Instrukser: for Flaaden 179; for Admiral 523; paa Rejse til Færøerne 112; til Island 111 f., 760; til Narva 839; til Vestersøen (Elben) 136 f., 470, 473, 730, 859; til Østersøen 285; for Søofficerer 137, 142, 472 f., 523, 556, 570, 572, 719; for Arkelimester 572; for Holmens Admiral 266—273; for Skrivers paa Bremerholm 310—320; for Tømmerskriver paa Bremerholm 308.
- Instrumentister (Musikanter) 20, 81. Harpenist 353. Taarnmænd 327. Trompetere 13, 75.
- Inventariums Besigtelse (Optagelse) paa kgl. Slotte og Gaarde 249 f., 609. Godtgørelse af Inventarium 939.
- Islandske Kompagni se Handelskompagnier.
- Jagt 79, 630. Bevilling til Jagt paa Krongods, dog ikke paa Højvildt, 629. Forbud mod Jagt paa fremmed Grund 563. Ulovlig Jagt. Forholdsregler herimod 53. Kongens Jæger 929. Skytter 18, 79. Jagttøj 7.
- Jagthuse 427.
- Jern 35, 556 f.; til Fyr 369; til Skovle 366. Stangjern 47, 556.
- Jordebøger. Affattelse af Jordebøger over Len 831. Jordebøger skal indsendes 233, 748; skal udleveres 212.
- Jægermester, kgl., se Jørgen Hondorf, Otto Termo.
- Kalk 131, 201, 495 f., 874. Kalkovne 355, 661.
- Kammer, Kongens, se Pengevæsen.
- Kammertjener hos Hertug Ulrik se Augustus Velov.
- Kancelliet. Øverste Sekretær se Iver Vind. Kancelliets Tjenere (Sekretærer etc.) se Aksel Juel, Melkior Oldeland, Verner Parsberg. Kancelliforvalter i Tyske Kancelli se Nikolaus Eggebrecht.
- Kansler, Kongens, se Kristian Friis. Rigens Kansler se Kristen Thomsen Sehested. Forvaltning af dennes Embede i hans Fraværelse 412, 718. Norges Riges Kansler se Jens Bjelke.
- Kantori, Kongens, 15. Sangere 395. Jvfr. Instrumentister, Lønninger.
- Kapel, Kongens, 399. Kapelmester se Melkior Borchgrevinck.
- Kapellan, Kaldelse af, 55, 804; Strid herom 873. Underhold 24, 93, 113, 237. Strid om Offer 544. Kapellan skal betjene et Kald til Forbedring af sin Løn 757; maa befordres til et andet Kald 925; maa faa Kaldet efter Præstens Død 72, 348, 422; faar en Medhjælper 570; skal eksamineres paa Tysk 830; betjener Skole 498; faar tillagt Degnerenten mod at besørge Degnekaldet 464. Kapellan, der er kommet fra sit Embede, maa faa Kald igen 860; gjort sig skyldig i Utugt, maa faa Kald igen 731, 739; skal staa aabenbart Skrifte, men maa beholde sit Kald 45. Kapellans Hustru skal tilbagelevere Bevilling paa en Tiende 500. Kapellans Residens 190.
- Kaperskib, Klage over Overgreb af dette, 65.
- Kapitler se Aarhus, Lund, Ribe, Roskilde, Viborg. Forlening med

Kannikedømmer: i Aarhus 415; i Lund 114, 545; i Roskilde 448, 797; i Viborg 495; med Prælatur i Viborg 736. Residens, fri, 713; brændt 408; forfalden 346, 657; istandsættes 603, 657; bortlejes 657; sælges 346; maa bruges til Rektor- og Lektorresidens 546. Residenshave 466. Kapitlet skal sende Fuldmægtig til København til Forhandling med Rigsraadet 140. Kapitler skal yde Skat til Fæstningsanlæg 589. Kapitels Ret til Gæsteri 958. Trætte mellem Kapitel og Borgere 958. Trætte mellem Prælat og Lektor 111. Omordning af Kannikernes Oppebørsel af Kapitelsrettigheder 183. Kannik, der er i Kongens daglige Tjeneste, maa nyde samme Ret med Option og andet som de residerende Kanniker 204, 659, 822. Bevilling for Kannik til at residere, hvor han lyster, og alligevel beholde hvad han har faaet i Kapitlet, 290. Trætte om Indkomsten af Kannikedømme 160, 322, 443, 556. Kanniker har Degne paa Kost 32; klager over adelig Skyldner 326.

Kapitelsgods mageskiftes bort 24, 37, 55, 205, 262, 290, 306, 333, 360, 380, 384, 413, 441, 521, 695, 852, 903, 917, 921, 952, 954; bortfæstes 186.

Katholicisme 581.

Kattuntrykkeri se Formsnider.

Kirker. Henlæggelse fra en Kirke til en anden 521. Kirkers Henlæggelse til et andet Len 658. Opførelse af en Kirke i Hillerød 110. Istandsættelse af og Bygningsarbejder paa Kirker: Aalborg(?) 183; Alrø (Hads H.) 39; Balan(?) (Skaane) 23; Bergen 916; Bjørns-

holm (Slet H.) 810, 843; Haderslev 810; Halmstad 61, 86; Holbæk 353; Horne (Salling H.) 293; Hvirring (Nim H.) 552; Kaastrup (Hillerslev H.) 817; Kasted (Hasle H.) 336; Kerteminde 616; Kolding 766, 889; Korsør 830; Kristianstad 61, 86, 200; København, tyske Kirke 918; Middelfart 176, 443; Møgel-tønder Slotskirke 191; Nordby p. Fanø 756; Nykirke (Skads H.) 723; Nykøbing p. Mors 233; Ore (Skovby H.) 521, 952; Skellerup (Onsild H.) 95; Tibirke (Holbo H.) 740; Vedersø (Hind H.) 222; Vejle 233, 296, 767; Vester Sogns Kirke (Nørvang H.) 244, 382, 491, 899; Kirker i Kalø Len 265. Kirke brændt 532. Nedrivning af Kirke 701. Kirke tages i kgl. Beskærmelse 546. Revision af Administrationen af Kirkernes Indtægter 364, 403 f. Kirkers Indkomst, Undersøgelse heraf, 843. Kirkeskyld nedsættes efter Krigen 71. Kirkers Gæld 889. Kirker yder Laan til Kronen 333 f., 964—68. Kirker skal bidrage til andre Kirkers Istandsættelse 39, 95, 191, 222, 233, 244, 265, 296, 382, 443, 491, 532, 552, 616, 723, 740, 756, 766 f., 810, 817, 830, 889, 899; til Opførelse af en Kirke 110, 918; til Præstegaardes Genopbyggelse og Istandsættelse 59, 706, 727, 947; til Reparation af Superintendentens Residens 94; til Løskøbelse af Fanger i Tyrkiet 206; skal yde Hjælp til en brandlidt Præst 410; Kirkers Kapital anvendes til Præstelønning 897. Kirker skal yde Forskud til en ny Udgave af Bibelen 104, 685; Erstatning herfor 921. Kirker skal bidrage til Anskaffelse af Klokker 831. Ordning

- af Stolestader i Kirker 44, 87, 183, 217, 359, 402, 558 f., 633, 778, 816, 903, 954, 958. Adeligt Begravelsessted i Kirke 245. Tilladelse for adelige til at købe Begravelsessted i Kirke 779. Adelsmand opsætter Tavler i Kirken med Ord, der strider mod Religionen, 21, 123. Klokkeringning ved fyrstelig Begravelse 581; ved Begravelse 73, 86. Alterhavre 501. Altervin 683. Kirkemur nedbrydes 64. Jvfr. Gudstjeneste.
- Kirkegods bortfæstes 237, 508, 637, 807, 957; tillægges en Præst 750. Strid om Kirkejord 608.
- Kirkeinventar. Alter 110. Epitafium 693. Kirkestole 110. Kirkeblok 783. Klokker 29, 781, 831; formenes nedgravede 234. Prædikestol 110. Pulpitur 954. Sejerværk (Ur) 831.
- Kirkefred 650.
- Kirkeregnskaber 338, 491, 516, 899.
- Kirkevej, Strid herom 411.
- Kirkevænger 71, 326, 491, 559, 608, 923.
- Klenodier (Guldkæder osv.) 96 f., 640, 963, 965.
- Klitter 480.
- Kloster skal underholde Skolepersoner 294, 368, 960.
- Klæde 185. Klædegøreri 946, 953.
- Klædedragt. Gejstlighedens Klædedragt 394. Bekæmpelse af Hofærdighed i Klædedragt 394.
- Kniplingskvinde 47.
- Kobber 95, 316, 443, 557. Kobbermølle 913.
- Kollekter til de ved Krigen forarmede i Jylland 77 f., 136.
- Kongerejser. Natteleje for Kongen 252, 351.
- Kongevej se Veje.
- Konvoj 111, 760. Konvojpenge 473. Kopsætter 259.
- Korn. Køb og Forstrækning af Korn til Kronen 300, 379. Kongen forstrækker Bønderne med Sædekorn 19, 52, 57 f., 88, 93 f., 123, 444. Andre forstrækker Bønderne med Korn 300. Udlevering af Sædekorn fra et Dødsbo 721. Korn udeles til forarmede Bønder 809. Korn fra Øsel skal tilbydes Børgerne i Helsingør, inden det maa passere Sundet, 22. Leverage af Rug blandet med Hejre 738.
- Korntetter se Faner, Hæren.
- Kort. Landtavler. Optagelse af et Kort over Sjælland m. m. 462.
- Kramvarer 185.
- Kroer 324, 330, 422, 702.
- Krongods i Købstæder bortskødes (bortskænkes) se Købstadgods. Køb af Bøndergods til Kronen se Bøndergods.
- Krudtmølle 336.
- Kræmmere. Udenlandske Kræmmere maa kun sælge Varer paa Børsen 474.
- Kul 370 f.
- Kvæg. Fodring af Kongens Kvæg 221. Strid om Fædrift 379. Fædrift paa Enge forbydes i Sommeren 232. Komænd 467.
- Købstad. Fritagelse for Skat 602; Ophævelse heraf 763. Købstad, hjem søgt af Sandflugt og Vandflod, faar Tyngde nedsat, 494. Købstad fritages for Hovning mod at betale Borgeleje 500. Tilbagebetaling af Laan fra Kongen 840. Foranstaltninger til Betaling af Købstads Gæld 826. Borgere skal have 14 Dages Varsel til Landstinget 509. Tilladelse til at holde Bod dér 643. Handel mellem Borgere og Bønder 646. Akseltorv 220, 251, 392. Byøvrighed skal afsige endelig Dom 304, 904;

skal give Retsakter beskrevet 442; Strid mellem Byøvrighed og Lensmand 379; og Adelsdame 680; og Borgere 92, 108, 265, 305, 322, 347, 373, 441, 453, 484, 574, 599, 694, 716, 875; og Bønder 479; mellem Borgere 161, 178, 299, 369, 431, 442, 450, 491, 539, 592, 626, 686, 717, 827; mellem Borgere og Domkapitel 958. Ordning af Magistratsforretninger 66, 118. Borgemester, Udnævnelse af, 691. Entledigelse af Borgemester 23, 99. Løn 104, 236, 809, 812. Borgemester skal forstrække Bønder med Korn 103. Borgemester rømt for Gæld 430. Borgemestre og Raadmænd maa ikke paatage sig Værgemaal 706, 720. Raadmand, Strid om dennes Edsaflæggelse 676. Afskedigelse 382. Raadmand, dømt fra sit Embede, maa atter overtage Bestillingen, 69. Raadmænd, undygtige, derom skal indberettes, 48. Raadmænd, dertil maa kun ansættes dygtige Personer, som kan gøres til Borgemestre, 48. Raadmand maa tillige være Byskriver 942. Byskrivere 574, 942. Kæmners Tilgodehavende hos Købstad 47. Kæmnerregnskaber 699, 855. Udvalgte Borgere 67. Købstæder skal sende Fuldmægtige til København til Forhandling med Rigsraadet 139. Borgere skal holde Orlogsskibe 120. Købstad faar Tilladelse til at forskrive Skibsbyggere fra Udlandet 447. Forurettelse af Borgere under Krigen 87, 94. Indkvartering 85, 332, 445; Fritagelse herfor 830. Borgere klager over Servicepenge 937; kræver Servicepenge af Soldater 517. Soldaters Ret til at bruge borgerlig Næring

446. Borgere maa købe Kvæg i Udlandet 941. Købstad fritages for at underholde Besseskytter 868. Købstæder skal stille Baadsmænd 719; Skibstømmere 646; Smede 13, 720; Snedkersvende 103. Borgere skal deltage i Overvejelser om Klædedragten 394. Borgere skal gøre Ægt 370; klager over Vognægter 132. Kongens Haandværkere og andre Tjenere fritages for borgerlig Tyng 99, 363, 542, 610, 839, 920, 946. Borgere fritages for Byens Bestillinger 44, 99, 462; fritages for Afgift og Tyng 99, 483, 830; dette ophæves 463. Borgere vægrer sig ved at yde Bidrag til Fattiges Underhold 535; ved at yde Tien- de 108; ved at yde Øl- og Maltakcise 43. Borgere er i Restance med Akcise af Øl, Malt o. a., 151, 168, 504. Borger faar Erstatning for frataget Gods i noget beslaglagt Gods 42. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder i Købstad 176, 356, 436, 560, 686. Byggemaade 494, 672. Øde Grunde maa sælges 254. Søboder 631. Befæstning 76, 84 f., 449. Borgere begærer Erstatning for Grunde, der indtages til Fæstningsanlæg, 210, 561, 915. Porte 837. Se Markeder.

Købstadgods. Salg og Afstaaelse af Kronens Købstadgods 105, 118, 149, 259, 282, 321, 343, 367, 435, 441, 443, 509, 535, 564, 584, 693, 797, 892, 895. Trætte om Købstadgods 157, 450, 497. Afstaaelse af Købstadgods til Adelsmand 204. Købstadgods tillægges Byfogden 351. Indtagelse af Overdrev til Agerjord 402. Gaardsbygninger i Købstad overlades Bønder som Købstadgods 813.

Købstadprivilegier. Bevilling af Privilegier 493. Overtrædelse af Privilegier 433, 794. Fortolkning af Privilegier 140, 429, 472. Strid om Privilegier 379, 392.

Ladegaarde 63, 163, 188, 307, 426, 457, 467 ff., 843, 933, 961; ødelagte under Krigen 10, 12, 183; forsynes med Kvæg 130. Udtagning af Bønder til Ladegaardens Drift 513. Bønder viser sig modvillige med Ladegaardens Arbejde 885. Bortforpagtning af Ladegaarde 129, 435. Ladegaardsfoged 48, 467.

Lagmænd 712.

Landdag i Slesvig 172.

Landesorg 582 f., 645.

Landfoged 137.

Landgilde. Ansættelse for Landgilde 44, 49, 175, 250, 289, 539, 659, 691, 794. Fritagelse herfor 108, 514, 716, 753. Nedsættelse af Landgilde 106, 205, 247, 254, 302, 334, 340, 350, 362, 393, 428, 530, 538 f., 569, 718, 794, 851, 935, 948. Midlertidig Eftergivelse af Landgilde 4, 13, 76, 90 f., 107, 116 f., 301, 322, 327, 334, 354 f., 358 f., 368, 393, 436, 476, 488, 514, 530, 565, 597 f., 706, 725, 764, 781, 836, 873, 885, 932. Afslag paa Landgilde 607, 612, 714, 795, 809, 831. Henstand med Landgilde 483, 510, 520. Restancer 105, 355, 385, 431, 446, 502, 554, 606, 669, 766, 790, 804, 811. Landgilde sælges 258. Landgilde af øde Jord 343, 499. Landgilde tillagt en Præst 476. Jvfr. Brandlidte Bønder. Levering af Landgilde efter gammelt Maal 545. Der maa ydes Byg i Stedet for Rug i Landgilde 334, 591, 941; Havre i Stedet for Hø 76; Smør i Stedet for Korn 359.

Landkøb se Handel.

Landløbere se Løsgængere.

Landsdommer udnævnes 69, 125; afskediges 125; forløves en Tid 442, 516, 800; lønnes med Len 109, 438. Landsdommer faar tillagt Bøndergaarde til Løn 217. Adelsmand tilforordnes at sidde i Landsdommers Sted, da denne selv er interesseret i Sagen, 36, 40, 52, 203, 339, 506, 551, 752, 881, 931. Adelsmand skal betjene Landsdommerstillingen under Landsdommerens Fraværelse 443, 516, 800. Landsdommer stævnes 65, 928. Landsdommer faar Oprejnsning for de ham overgaaede ærerørige Domme 207. Trætte mellem Landsdommer og hans Forgænger om Landsdommerlejets Jord 154, 164. Trætte mellem Landsdommer og Borger 164. Landsdommer skal afsige endelig Dom i en Sag, som han har afvist, 570; som han har henvist til Rigens Raad 187. Landsdommere skal indsende Fortegnelse over dem, der dømmes for falsk Vidnesbyrd, 564. Landsdommere skal reformere Rettergangen 650. Landsdommerembedes Gods mageskiftes 344. Landsdommer faar udlagt en Gaard i Stedet for en anden 817.

Landsdommere se Knud Gabrielsen Akeleje, Erik Bilde, Holger Bilde, Klavs Brockenhuus, Henrik Gyldenstjerne, Erik Juel, Mads Koefoed, Erik Krabbe, Niels Krag, Jørgen Seefeld, Jakob Ulfeldt, Villum Thomsen.

Landsforvisning 1, 244, 824.

Landsting 163. Landstings midlertidige Flytning 573. Landstingsdag, Omlægning af, 637. Varsel

- til Landsting 509. Landsting, Uorden derved, 868. Indstævning af Vidner til Landsting 564. Brev og Dompeng forhøjes til Reparation af Domhus 251. Landstingsdom skal afsiges endelig 662. Landstingsdomme appelleres til Herredagen 345; skal gives beskrevet 19, 475. Bøndersoldater skal svare til Landstinget 30. Nævningesager 163, 562. Landstingsbog 20. Udskrift skal gives af Landstingsprotokol 481. Landstingsbygning, Istandsættelse af, 591. Landstingsstue, Ejendomsretten dertil, 593. Landstingskriver 236, 466, 475, 868.
- Laugmænd 181.
- Lavsvæsen. Lavshus 645. Skrædderlav 196, 868. Smedelav 133, 170. Lavmester, der har nedtaget en Galge m. m., udstødes af Lavet, 133, 170.
- Lejermaal se Utugt.
- Len. Jvfr. Kapitler, Kirkegods, Landsdommere, Tiender, Vikarier. Lens Omraade forandres: paa Sjælland og Møen 164, 229, 321, 333, 425, 445, 515, 531, 624, 781 f., 849; i Skaane, Halland og Blekinge 33, 38, 41, 84, 203, 565, 841, 849 f., 934; i Fyen og Langeland 456, 498, 624, 748, 833, 849; i Lolland og Falster 642, 649, 892; i Jylland 308, 456, 487, 498 f., 537 f., 624 f., 737, 772, 781, 793, 898; paa Island 552. Udarbejdelse af en Jordebog over Len 831. Overlevering af Jordebøger m. m. 849. Fetalje leveres til Provianthuset 799, 889, 944; til Hofmarskal 656. Løn ydes Præster, Degne og Skolepersoner af Len 3, 176, 337, 352. Lens Indkomst anvendes til Indkøb af Proviant 726, 889, 936.
- Ordre herom tilbagekaldes 936. Lens Indkomst anvendes til Forsyning af Fæstninger 35, 940. Lens Jordegods kan sættes i Pant for Korn til nødstedte Bønder 58.
- Lensaftgifter. Forbedring af Genant 489. Restancer 80, 501, 523. Lensmands tilgodehavende Restancer i Len 522, 554, 664, 811. Lensmands Regnskaber 398, 809, 935. Antegnelser 185, 499. Godtgørelse af Udgiftspost 97. Godtgørelse af Mangler 175, 185, 215, 412, 499, 503, 612, 686, 696, 778, 829, 857, 939. Lensmand giver Udlæg i sit Gods for Mangler i hans Lensregnskab 414. Kvittanser: i Sjælland og Møen 398, 541, 635 f., 935; i Skaane, Halland og Blekinge 113, 147, 857, 876; i Lolland og Falster 895; i Fyen og Langeland 150, 474, 562, 646; i Jylland 147, 157, 173, 225, 283, 529, 701, 778, 813; i Norge 354, 398, 663. Nægtelse af Kvittans 412. Beskrivelse af Lensgaard ved Overlevering 491.
- Lensmand. Opsigelse af Len 713. Afgaaende Lensmand skal levere Efterfølgeren en underskreven Jordebog over Lenet 2. Klager over Lensmænd 66, 380. Trætte mellem Lensmand og hans Ridefoged (Slotsfoged) 211, 540; mellem Lensmand og Officer 167, 185, 258; mellem Lensmænd og Borgere 379; mellem Lensmand og Slotspræst 417; mellem Lensmænd og Bønder 369, 411, 427. Lensmands Pligt til at oppebære Skat, Strid herom, 839. Lensmænd skal begive sig til København 759. Tiladelse for Lensmænd til at være borte fra Lenet 8, 52, 104, 208, 286, 439, 686, 731, 759, 913, 943,

947. En anden Lensmand skal føre Tilsyn med Lenet i Lensmandens Fraværelse 686, 913 f., 947. Erklæring forlanges om Indkomsten af Lensgods 405. Lensmænd skal indsende Erklæring om Kornbeholdningen i deres Len 57. Lensmænd skal lade Lenenes Beholdning af Korn blive liggende indtil videre 413, 444. Lensmænd maa ikke sælge Lenenes Korn uden særlig Befaling 558. Lensmand skal sælge Lenets Korn til Lønning af Folkene 930. Lensmænd skal forsyne nødstedte Bønder med Korn og paase dets Anvendelse 57, 413, 444. Lensmand skal betale Kronens Laan 463. Lensmænd skal betale Renterne af Kronens Laan 333 f. Lensmand skal levere Brændsel fra sit Len til en anden Lensmand 60. Lensmand faar tildelt Ladegaardens Avl 843.

Lig, ubegravet, 608. Overførelse af Lig 716. Lig udføres af Skarprettet 952.

Livsstraffe 162, 465, 529, 542, 561, 710, 805, 825; over uskyldige 542, 654, 710, 805.

Lovgivning, gejstlig, 375.

Lovhævdssager 650.

Lunter 573.

Læder 556.

Læger 69, 837, 883. Livmedikus, Kongens, se Henning Arnisæus. Hofmedikus, Dronning Sofies, se Anders Skytte.

Lønninger for: Underarkelimester 725, 885; Kgl. Bogtrykker 920; Borgemester 236; Bygmester 70, 559, 806; kgl. Gartner 887; kgl. Haandværkere 39, 332; kgl. Herold 42; Husfoged 128; Kongens Ingeniør 635; Kapellan 897; Lands-

dommer 217; Landstingsskriver 236; Leveranceskriver 912; Officerer ved Landeværnet 65, 437; Professor ved Akademiet i Sorø 549, i Lund 897, ved Universitetet 305, 381; Hospitalspræst 895; Rottefanger 916; Salpetersyder 342; Skibsbygmester 362; Skibstømmermand 761; Skibsvisitør 266; Skolemester 262, 498; Skolemester for Kongens Døtre 369; Hører 298; Skovrider 12, 129, 808, 815; Slotstjenere 783; Smedjeskriver paa Bremerholm 942; Superintendent 544; Søofficerer 21, 25, 68, 161, 346, 448, 565, 761, 859, 877, 887; Tolder 360, 610; Toldskriver 727; Trompeter 13, 75.

Løstagtighed se Utugt.

Løsgængere 920.

Maal, Tilsyn med, 794.

Mageskifter. Bemyndigelse til Mageskifte 74, 105, 115, 465, 489, 806, 951. Kongen begærer Gods til Mageskifte 36 f., 45, 109, 201, 453 ff. Mageskifte mod Gods i et andet Len 190. Mageskifte mellem Adelsmand (Adelsfrue) og Akademi 225; og Hospital 553, 621, 670 f., 852; og Kirke 38, 76, 389; og Kloster 235; og Præst 38, 76, 325, 389, 560, 620, 905; og Skole 24, 776; og Universitet 413; og Bønder 304, 776; mellem Præst og Bonde 550; mellem Hospitaler 191. Mageskifte af Gods, hvoraf et Hospital faar Landgilden, 955. Lensmand skal afgive Erklæring om, hvorvidt Gods kan mageskiftes bort fra Kronen 8 f., 12, 22, 30, 36 f., 40, 45, 48, 61, 114 f., 121 f., 181 f., 188, 198, 201, 208, 212, 220, 222 f.,

- 235, 288, 321, 326, 382, 404, 409, 416, 427, 429, 462, 465, 487, 493, 496, 505, 514, 518 ff., 547 ff., 555, 590 f., 593, 597, 612 f., 622, 642, 660, 664, 666, 671, 679 f., 689, 699, 704 f., 709, 730, 746 ff., 756, 762, 774, 780, 782, 792, 815, 818, 820 f., 831, 835, 852, 855 f., 867, 871 f., 884, 903 f., 915 ff., 927, 939 f., 950 ff., 955 f., 958; fra Akademi, Hospital, Kapitel, Kirke, Præstegaard osv. 38, 76, 231, 360, 380, 404, 514, 518 f., 585, 665 ff, 679 f., 689, 815, 916 f. Adelsdame skal afgive Erklæring om Gods til Mageskifte 56. Domkapitel skal afgive Erklæring om, hvorvidt noget af dets Gods kan mageskiftes bort, 821, 903. Gods samtidig lovet to Adelsmænd til Mageskifte 884. Mageskifte, Stadfæstelse 155, 189. Udlæg for bortforleuede Gaarde, der er mageskiftet fra Kronen, 331.
- Mandhelgsbreve se Oprejsningsbreve.
- Mandslæt se Drab.
- Markeder 251, 294, 298, 687, 698, 825, 829, 839, 897.
- Markedsboder 480.
- Markedstold 698.
- Markeskel. Formen for Markeskelsager 650. Trætter om Markeskel 145 f., 165, 203, 280, 369, 497, 904. Markeskels Sættelse 616, 823.
- Marsk, Rigens, se Jørgen Urne.
- Matematik 361.
- Materialister 569.
- Mejersker 633.
- Mened se falsk Vidnesbyrd.
- Messing 557.
- Misvækt 76, 90 f., 107, 350, 354, 359, 393, 436, 439, 552 f., 559, 618, 804, 873; som Følge af Hagelskade 368, 706; forarsaget af Mus 614 f., 627, 748, 789.
- Mjød 354, 911 f.
- Mord 69, 337, 663, 872. Jvfr. Drab. Morderisk Aaraad 562.
- Morgengavebrev 276, 377.
- Moser 339, 679, 711, 771. Klokker formenes nedsat i en Mose 234.
- Murankere 415.
- Mus. Skovmus anretter Skade paa Korn 614 f., 627.
- Møller: paa Sjælland og Møen 28, 75, 108, 111, 118, 189, 505, 537, 594, 770, 804, 847, 913; paa Bornholm 928; i Skaane, Halland og Blekinge 359, 512, 812, 919, 937; paa Fyen og Langeland 151, 250, 439, 534, 593 f., 720, 799, 813; i Jylland 335, 353, 389, 396, 419, 431, 446, 538, 569, 617 f., 651, 680, 756, 834, 886, 917, 958; i Hertugdømmerne 405. Salg af Møller 512. Indgreb i Møllerrettigheder 919. Bønder skal søge Kronens Mølle 804. Møller skal vedligeholdes af Møllerne mod Afslag i Landgilden 75, 118.
- Mølleskyld 75; Fastsættelse deraf 958.
- Møller faar Afslag i Landgilden 353, 389, 396, 446, 505, 756; faar Bygningstømmer og Kværnstene 813, 886; maa ikke modtage Malt til Maling, før det er fortoldet, 151. Klager over ulovlige Møller 250. Græsmøller 928. Hammermølle 913. Hestemølle 467. Savmølle 181. Skvatmølle 919. Valkemølle 946. Vandmøller 28, 75, 186, 336, 389, 594, 946. Vejrmøller 250, 937. Kværnsten 813. Møllesten 75.
- Møllevej 411.
- Mølletvang 534.
- Mønstring af Adel 11 f. Fritagelse derfor 130 f.

- Mønten 28, 363, 763, 930.
- Møntvæsen. Møntordning for København 28. Møntsorter 96 f., 112. Kongens Møntmester se Peter Grüner. Møntsvende 363. Falsk-møntneri 335.
- Nam 650.
- Nødværge 76, 169, 193, 378.
- Nøgler. Forordning om Tyvenøgler og Hovednøgler 388, 402.
- Oldinge gør Markeskel 146. Trætte om Oldingegang 260, 497, 625.
- Opbringelse af Skibe og Gods 149.
- Oprejsningsbreve for nederfældige 123, 186, 189, 191, 207, 342, 357, 433, 592, 597, 933.
- Oprejsningsbreve til Sags Forfølgelse, uagtet den ikke er paatalt i rette Tid, 12, 32, 77, 158, 238, 261, 328 f., 385, 452, 509, 536, 556, 609, 646, 654, 666, 687, 703, 803, 817, 825, 834, 864; til Genoptagelse af en paadømt Sag 158, 337, 375, 510, 687, 765, 790, 834, 850, 890, 924.
- Oprejsningsbrev for Nævningesager til Landsting 163.
- Opstøvning 801.
- Organister 1, 327, 543, 674.
- Ostindisk Kompagni se Handelskompagnier.
- Pant. Forordning om Underpant i fast Ejendom 755.
- Pantelen. Ombytning af pantsat Gods 729. Indløsning af Pantegods 841.
- Papir, toldfri Indførsel af, 447.
- Pasvæsen. Kontrol med Pas for Rejsende over Sundet 913. Eftersyn af Pas 473. Forløbelse af Pas 697. Pasbreve 25 f., 59, 66, 130 f., 199, 225, 245, 258, 273 f., 365, 381, 390, 399, 406, 429, 443, 448, 469, 775, 916. Jvfr. Søbreve.
- Patronatsret 2, 22, 84, 89, 200, 230, 294, 321, 346, 384, 387, 409, 439, 487, 553, 592, 867, 899.
- Pengevæsen. Udbetalinger til Kieler Omslag 878. Udbetalinger af Tolden 800; se Tolden i Sundet. Kronens Gæld i Udlandet 506. Betaling af Kronens Gæld 11, 45, 84, 112, 463, 798. Eftergivelse af Kronens Gæld 44, 355. Jvfr. Herberg (Udkvitning). Afregning med Officierer 142, 274, 469, 878; med Krigskommissær 147 f.; med Købmænd 112, 147. Kongens Tilgodehavende (Udlaan) 120, 207, 255, 475, 547, 626 f., 691, 697, 734, 778, 940, 875; Opsigelse heraf 79, 81, 515. Restancebreve 629. Prinsens Tilgodehavende (Udlaan), Henstand med Tilbagebetalingen 607. Byørighed skal tiltales for Gæld til Kongen 475, 547. Optagelse af Laan 215, 306, 320, 963—68. Forrentning af Laan 216, 303, 333. Gældsbreve for de af Kongen optagne Laan 963—68; Pantebreve 968.
- Pestilens (Blodsot) 573.
- Postvæsen. Postbude 26, 663. Postridere 467. Poststald 445. Postvognssvende 467.
- Pramme 42, 850. Pramhandel 795. Pramhuse 850. Pramløen se Færgeløen. Prammænd 794.
- Prisesager 149, 426. Opbragte Skibe 314. Priseret i Lolland 48; se Holger Bilde, Erik Stensen, Kristoffer Stensen.
- Proklamaer paa Tinge ang. Fremlægning af Gældsbreve 218, 231, 365, 510, 542, 864; ang. de af Landsdommere afsagte Domme 494.

Provster skal vælge en Koadjutor til Superintendenten 52, 55. Provster skal møde i København til Forhandling med Rigsraadet 140. Klage over Provst 684. Domprovst 814; se Anders Dresselberg. Provstegaard, Besigtigelse af, 486.

Provstemode. Stedet herfor foreslaas flyttet 906.

Provsti 487; Forlening paa 98, 139, 495, 736. Udlaan af Provstis Penge 964.

Prædikant. Kongens Hofprædikant 393. Se ogsaa M. Kristen Jensen, Dr. Peder Sture.

Præster. Præsters Kaldelse og Ud-nævnelse 545, 645, 703, 777, 805, 833, 942; Strid herom 9, 531, 658, 662, 684, 869, 877, 899, 933. Præst skal ægte Præsteenke for at faa Kaldet 833. Skibspræsters Adgang til at faa Kald 408. Kgl. Befordrings-skrivelser til Præstekald 63, 72, 86, 348. Tilladelse til at søge en anden Præst 417. Antallet af Præster ved et Kald indskrænkes 388 f. Tilladelse til at kaldes fra et Sogn til et andet 595, 824, 898. Præst fritages for at holde Kapellan 925; faar Tilladelse til at have 2 Sogne 410. Præsters Løn 3, 19, 21, 31, 61, 98, 101, 187, 321, 346, 352, 380, 392, 406, 435, 501, 508, 532, 554, 625, 629, 644, 828, 836, 842, 895, 914, 956. Præst klager over utilstrækkeligt Underhold 187 f., 212, 296, 331, 390, 413, 561, 592, 651, 749, 773, 777, 793, 816, 837, 855, 895 f. Strid mellem Præster om Offer, Tiende og anden Rettighed 51, 178, 544, 603. Strid om Landgilde, der er tillagt en Præst, 476; om Kirkens og Præstens Indkomst 843. Præsters Skat 123, 588, 896. Brandlidte Præster

skal have Hjælp af andre Præster o. a. 410, 477, 484. Kontrakt mellem Præster om Præsteembedets Besørgelse 120. Strid mellem Præster om hvem der hører til Kirken 823. Præst nægter at ægte en Præsteenke ved Kaldet 144. Præst afsat 177, 287, 595, 757; maa beholde sit Kald 2; maa faa Kald igen 71, 148, 326, 328, 573, 804, 928. Præst gjort sig skyldig i Drab 133, 148, 158; i Drukkenskab 609; i Embedsforsøelse 654, 804; i ulovlig Opstalding af Øksne 732; i Skældsord mod Stiftsøvrigheden 2; i Utilbørlighed 595; i Utugt 94, 287, 338, 574; i Uærlighed 71; i ulovlig Vielse 258, 517. Præst voldelig overfaldet 817. Strid mellem Præst og Lensmand 417, 823; mellem Præst og Superintendent 26; mellem Præst og Bønder 51, 244, 684, 929. Præster skal yde Hjælp til Præstegaards Genopbyggelse 59 f. Præst skal give Møde hos Kongen 35. Hospitalspræst 212, 828, 895, 898. Skibspræst 408. Slotspræst 19, 188, 406, 417, 554, 823. Fremmede fordrevne Præster, Hjælp til dem, 878 f., 925.

Præsteenkers Underhold 446, 463, 645, 685, 729, 750 f., 822, 870, 951. Strid om Genant til Præsteenke, der er gift igen, 74.

Præstegaarde 373, 453, 501, 817, 917. Præstegaardes Opbyggelse og Istandsættelse 19, 59, 102, 477, 706, 727, 947. Præstegaard brændt 59, 188, 410, 476, 484, 727, 947. Annekstpræstegaarde 60, 454, 837.

Præstekalds Forbedring 373, 749, 752, 802 f., 815, 817, 891. Præstekalds Annekering 25, 413, 463, 595, 630, 685, 737, 750 f., 860, 877, 899, 903, 955. Landsbyer (Bønder)

- lagt fra et Kald til et andet 508, 732, 898.
 Præstemode 361.
- R**ansmænd 433. Ranssager 650.
 Rav. Privilegium paa Opkøb og Opsamling af Rav 694.
 Rebningsager, Formen for disse 650.
 Registrering af Bo 62, 65, 70, 164, 181, 208, 222, 262, 281, 434, 478, 669, 777, 801, 958.
 Rentemestre se Sten Beck, Ove Høg, Jørgen Vind. Dronning Sofies se Hans Oberberg. Regnskaber 50, 412. Kvittanser 95 ff., 112, 798, 800, 847.
 Renteskrivere se Anders Friis, Sivert Friis, Herman Holst, Jørgen Karstensen, Niels Rasmussen, Peder Hansen; —, øverste, se Kristoffer Didriksen.
 Resident, Kongens, se Peder Vibe.
 Rettergang. Undersøgelse af 540; Misligheder ved denne 650, 869, 923. Formen for Processer fastsættes 650. Domme omstødes ikke ved ny Stævning 241. Afskrift af Domme skal udleveres 192, 239, 475. Fremmed, der er ukyndig i dansk Lov og Proces, fritages for at udtages til Sandemand, Nævn osv., 946. Falsk Vidnesbyrd 444, 531, 564, 690, 850, 902, 905 f. Falsk Skudsmaal 445. Retstrætter som Følge af Krigen 564. Rettens Forhindring ved Tumult og Oprør 561. Kontrakt om Førelse af en Retssag 483. Retsløshedsklage 620, 765.
 Retterting, kgl., 17 f. Retterting p. Bornholm 506, 510; p. Gulland 505, 510, 540; i Norge 409.
 Ridderskabet i Holsten 683.
 Ridefoged 126, 211, 264, 355, 422, 482, 487, 509, 728, 814, 823, 830.
 Ridemænds Tov 146, 157, 439, 497, 617.
 Ridestald 221.
 Rigsraadet. Møder 18, 323. Forhandlinger, Samtykke til Foranstaltninger, 140. Rigsraader skal holde Retterting 17 f., 323, 473, 611, 909; p. Bornholm 506, 510; p. Gulland 505, 510; i Norge 409; skal møde paa Stændermøder 564; skal forhandle med Stænderne om Forsvarsforanstaltninger 410, 557; skal afsige Dom udenfor Herredagen 358, 562; tilsiges til fyrstelig Begravelse 574 f.; skal begive sig til København og andetsteds i særlige Hverv 99, 103, 135, 290, 635, 693, 697, 759, 938 f.; skal afgive Betænkning om en Madskat til Flaaden 41, 248; om Toldforhøjelse 448; om Tolden af Adelenes Øksenhandel 33; om Hoffærdigheden i Klædedragt 394; om Ophævelse af Udførselsforbud 184; skal have udbetalt Restbeløb af Erstatning for Tab af Len under Krigen 22; skal kavtionere for Kongens Laan 304; skal uddele Kollektterne til de af Krigen forarmede 78; entlediges 200.
 Rustning. Ny Taksation af Adelenes Rostjeneste 862 f. Rostjeneste af Arvegods 297. Adel og Lensmænd skal holde deres Rostjeneste rede 860, 874, 880, 884. Fritagelse for at holde Rustning 177. Rostjenesstes Mønstring 221. Rostjeneste tilsiges til fyrstelig Begravelse 575, 584. Betaling for Rostjeneste, ydet af en Væрге, 672. Rostjenestehest, Afgift for hver, 178, 587, 600.
 Rottefanger 916.

- Salpeter. Salpeterhytteværk 122, 373. Salpeterlader 5, 85 f., 288, 341 f., 458, 648 f., 768, 885, 929.
- Salpetersydere 5, 85, 122, 126, 249, 288, 345, 372, 648, 753, 768, 855.
- Salt, Handel med, 546. Saltafgift anvendes til fattige 590, 914. Salttold 47, 363. Bajsalt 467 f. Lyneborger Salt 467 f. Spansk Salt 559.
- Saltere, kgl., 101, 360.
- Sandemænd fritages for Ægt og Arbejde 420, 472, 535, 604, 629, 764. Klager herover 757. Fritagelse for at være Sandemænd 946. Sandemænds Tov, Trætte om, 157, 254, 616, 687.
- Sandflugt 4, 302, 343, 389, 494, 545, 718, 740, 809, 814, 830, 842, 903.
- Savmøller se Møller.
- Schæferi, kgl., 131, 882.
- Sekretærer, kgl., se Kancelliets Tjenere.
- Selvmid 932.
- Simoni 408, 684.
- Sise, Forhøjelse af, 860. Sise af Brændevin 168; af Malt 43, 151, 168, 636; af Mjød 354; af Vin 486; af Øl 43, 48, 168, 636; Fritagelse herfor 91, 357. Restancer 151, 168, 504. Borgere vægrer sig ved at yde Sise 43. Sisemester 48, 321, 530, 591, 610.
- Skanser 427, 566, 836.
- Skarpretter 952.
- Skat. Udskrivelse af Konge- og Landeskatter 86, 179, 226—29, 248, 277 ff., 524 ff., 587 f., 600 ff., 657, 843—47, 870. Indkrævning af Skat 907—10. Omlægning af Skat 495. Strid om Oppebørslen af Skat 839. Overlevering af Skat 938. Kvittanser 350. Restancer 80, 218, 504, 702, 807. Begunstigelser 552, 668, 692, 703, 721, 763, 770, 779, 782, 789, 868, 871, 878, 913, 927. Eftergivelse af Skat 97, 127, 208, 282, 322, 340 f., 344, 350, 439, 602, 615, 767, 807. Strid om Skattefrihed 82. Ekstraordinær Bevilling af Adelen 178, 587, 600, 683, 861 f. Kongens Revers i Anledning af denne 178, 600. Skat til Bygning af Baadsmandshuse 363 f., 367, 402. Skat til Anstillelse af et Defensionsværk 122, 277, 587 f. Baadsmandsskat 367. Knægteskat 663. Klager over Ansættelse til Skat 10, 108, 123, 186, 361, 871, 924, 928, 946.
- Skibe. Fragtning af Skibe 162. Bygning af Skibe 400, 835. Formuende Undersaatter skal holde Orlogsskibe 120 f. Udenlandsk Skib i kgl. Tjeneste 142. Skib frataget Borgerne i en Købstad 479. Skib udleveres for et opbragt Skib 6, 21, 236, 426. Tilladelse til at beholde et prisdømt Skib 98. Trætte om Skib 72, 143, 255. Overfald paa et Skib 483. Skib taget af Sørovere 406. Skibsbyggere og Skibstømmere forskrives fra Udlandet 447. Kongens Skibsbygmestre se David Balfour, Daniel Sinklar, Svend Andersen. Jvfr. Flaaden.
- Skibbrudne, utilbørlig Behandling af disse, 670. Se Vrag.
- Skibsbro se Havn.
- Skipper, Arrestation af, 143. Skipper kræver Betaling for Vagtjeneste under Krigen 874.
- Skifter, fyrstelige 738. Skifte efter adelige 8, 15 f., 39, 49 ff., 68, 73 f., 99 ff., 104, 107, 113, 137 f., 140 f., 143, 145, 150, 152, 154 f., 158 ff., 162, 164, 168, 171, 192, 194, 198, 208, 210, 212 f., 223, 262, 276, 279, 286, 297, 302, 386, 391, 397, 417 f., 434, 438, 478, 509, 513, 517, 533, 595, 603, 618, 634, 638, 646, 682,

- 688, 718, 721 f., 732, 752 f., 777 f., 801, 804, 806, 812, 832, 870, 875, 879, 888, 895, 900 f., 908, 931, 957, 960; efter uadelige 61, 127, 141, 958. Taksation af Hovedgaardens Bygning og Tilliggende i Anledning af Skifte 107, 160, 223, 359(?), 391, 418, 673, 732, 911, 931, 960. Udlevering af en Del af et forseglet Bo 164. Skiftetrætter 68, 127, 194, 212, 257, 389, 513, 533, 801, 888. Skiftebrev skal gives beskrevet 533. Jvfr. Registrering af Bo, Værgemaal.
- Skilsmisse. Fraskilt maa gifte sig igen 66, 184, 249, 290, 485, 598, 664, 819, 830. Jvfr. Ægteskabssager.
- Skind, islandske, 881. Zobel 907.
- Skole, Oprettelse af, 119; Tilsyn med 299; Istandsættelse af 766. Administrationen af Skolers Penge 403. Fattige Peblingers Underhold og Almisse 3, 20, 337, 451, 633, 691, 728, 865, 918, 960. Foundation til Skolepersoners Underhold 294, 296, 368. Gaver til Skoler 86, 294. Degnerente tillægges en Skole 429. Skole lider Mangel paa Hørere 297, 681. Skolevæsenet, Klage over dette, 668. Kgl. Befordringsskrivelse til Skoletjeneste 15. Skolemestre 45, 63, 262, 497, 544, 814, 942. Skolemester for Kongens Døtre se Kristoffer Kristensen. Skolemester maa kaldes til Præstekald 188. Skolemester, dømt fra sit Kald, maa faa Præstekald, 4. Skolemester landsforvises for uskikkelig Levned 244. Residens til Professor 546. Professor klager over utilstrækkelig Løn 897. Residens til Rektor 546. Lektor 111. Residens til Lektor 546, 713. Hørere 20, 297, 561, 681. Læsemestre 256. Degnekald henlægges til Skole i Købstad 498. Bestemmelser om Undervisningen i Skolerne 290. Skolepersoner gør sig skyldig i Drab 827, 904. Skoleperson opbryder Kirkeblokken 782. Bestemmelser om de Bøger, der skal læses i Skolerne 406. Jvfr. Akademi, Bogvæsen, Gymnasium.
- Skove. Undersøgelse af Skoves Tilstand 592. Taksation af Skove 1, 206, 911. Tilsyn med Skove 128. Foranstaltninger for at skaane Skove 717. Udvisning af Brændsel, Tømmer o. lign. 6 f., 19, 29, 43, 60, 83, 128, 173, 351, 374, 422, 426, 496, 536, 638, 715, 813, 853, 886, 947. Kontrakt om Levering af Brændsel 46. Bønder maa hugge i Kronens Skove til Gærdsel, Vogn-tømmer, Ildebrændsel etc. 717. Jordegne Bønders Skovhugst 793. Ulovlig Skovhugst 405, 795, 928, 933. Skov forhugget 426, 592, 627, 717, 959. Trætte om Skov 479. Græsningsret i Skove 442. Vindfælder 442.
- Skovle. Jernskovle, Leverance af, 366.
- Skovridere 12, 78, 99, 110, 119, 335, 367, 390, 482, 634, 661, 807, 813, 815, 959, 961. Skovrider fritages for Tynge og Afgift af sin Gaard 491.
- Skrifte, aabenbart, 404, 675, 954; hemmeligt 338, 353.
- Skvatmøller se Møller.
- Skyts 572. Skyts, udlaant fra Tøjhuset, 613, 835 f., 959. Lader 379, 913, 939.
- Skælme 920.
- Skøvlingsbreve 543.
- Slotte (Klostre, Gaarde osv.), Byggearbejde paa: Aakær 933; Aalborg- og Beldringe 775; Bøvlingshus 959; Antvorskov 505; Baa- hus 939; Beldringe 775; Bøvlings-

- 83; Dueholms Kloster 64; Flensborghus 881; Frederiksborg 7; Gudum Kloster 712; Hagenskov 281; Holbæk 353; Jungshoved 197, 221; Kronborg 221, 448, 529, 822; Landskrone 163; Lundenæs 174; Nykøbing 673, 882; Ringsted Kloster 449; Roskildegård 449; Rugaard 524; Segeberg 131; Sejlstrup 808; Skanderborg 933; Skinnerup 779, 882; Skivehus 82, 836; Stjernholm 415, 568; Tranekær 82; Trondjemsgaard 97; Vordingborg 197, 201; Ørum 637. Nedbrydning af Klosterkirke 701; af Slotstaarn 233. Tilsynsmand 941.
- Slotskirke, hvem der maa søge den, 417.
- Slotslov 943.
- Slotstjenere 27, 423 f., 433, 457, 467 f., 529, 540 f., 783, 787, 887, 893, 948. Husfoged faar tillagt en Gaard mod at holde Tilsyn med Vildtbanen m. m. 128. Slotsskriver, som er anklaget for Drab, skal før Dommens Eksekution aflægge Regnskab, 529.
- Sluser 587; anretter Skade paa Marker 358.
- Slæder 299, 687.
- Smør, islandsk, 881. Smørskyld 503. Sogn henlægges som Anneks til et andet 47, 656. Henlæggelse fra et Sogn til et andet 24.
- Spil, Forbud mod, se Landesorg.
- Stalde, kgl., 445. Staldmester, Kongens, 39. Se Johan Barnekow.
- Statholder i København se Frans Rantzau; i Norge se Jens Juel Pedersen.
- Sten. Fliser 571. Kampesten 42, 276, 828. Mursten 701. Tilladelse til Udførsel af Sten fra Gulland 242, 435, 646, 771, 867, 874. Stenbrud 517. Stenhuggere 771.
- Stenkul se Kul.
- Stiftelser, gudelige, er forringede 591; skal genoprettes 362. Stiftelser til Underhold af Skolepersoner 294, 296, 368.
- Stiftsskriver 551, 691.
- Stod, Kongens, se Heste.
- Stokken (Kirkeblokken), Fordeling af Indkomsterne af denne, 633.
- Strandingsgods se Vrag.
- Strøelse 221, 346.
- Studier. Understøttelse til Studier udenlands 361 f., 571. Forbud mod Studeringer i Preussen ophæves 768.
- Stændermøder 557, 563 f., 571; i Hertugdømmerne 410.
- Superintendent. Udnævnelse 511, 544, 652. Valg af en Koadjutor 52, 55. Strid mellem Superintendent og Adelsmand 44; og Kannik 396, 437; og Officer 95; og Præst 26. Strid om Tiender, lagt til Superintendentens Underhold, 374. Superintendent skal møde i København til Forhandling med Rigsraadet 140; for at dømme i en Trætte 437; skal sende Kongen Musikanter (Sangere) 395. Residens se Bispegaard.
- Svinemand 467.
- Sygdomme, epidemiske, se Pestilens.
- Sysselmænd, Udnævnelse af, 712.
- Sædegaarde 253, 258, 779.
- Sælhunde. Sælspek 35.
- Sørs Opstøvning ødelægger Jord 338.
- Søbreve 105, 130, 141 f., 161 f., 265, 285, 399, 523, 570 f., 585 f., 758 ff., 839, 919. Jvfr. Pasbreve.
- Søfart. Bestemmelser om Søfart paa Grønland 585 f.
- Sømærker. Tønde- og Baakepenge 473.
- Sørgklæder se Landesorg.

Sørøvere 406, 470; Forholdsregler mod disse 142. Jvfr. Fribyttere.
Søterritorium se Højhedsret.
Søtønder formenes flyttede af Fjenden 137.

Tagsten 487.

Talg, islandsk, 881.

Tavlepenge 97, 964.

Teglgaard 678.

Testamente 596, 660.

Tiender. Forlening paa, 3, 108, 253, 278, 438, 533. Fæstebreve paa Livstid paa Tiende mod Kornafgift: i Sjælland 443, 451, 676; paa Samsø 481; i Skaane, Halland og Blekinge 74, 217, 490, 755, 816, 830, 953; i Fyen og Langeland 23, 132, 174, 325, 390, 395, 478, 630, 682, 703, 738; i Jylland 15, 31 f., 34, 77, 80, 144, 147, 173, 186, 189, 202, 233, 237 f., 298, 302 f., 342, 344, 356, 372, 478, 488, 562, 604, 719, 729, 735, 754 f., 757, 766, 775, 792, 798, 809, 890, 915, 924, 945. Se Ekspektancebreve. Fæstebreve paa Tiender bortkommet 296, 554. Mageskitte af Tiender 840. Erklæring forlanges om bortfæstede eller ledige Tiender 37, 50, 395, 451, 555, 593, 774(?), 896. Tiende skal bortfæstes til den højstbydende 70; skal indtil videre ikke bortfæstes 451. Tiender sat for højt i Afgift 415, 487, (651). Afgift nedsat 4, 67, 87, 93, 114, 209, 238, 253, 553, 615, 650, 748; eftergives 618. Restancer af Afgiften 431. Ansøgning om Tiende 390. Korntiende anvendes til Løn for Birkefoged 252; for Byfoged 442; for Lands-tingsskriver 237; for Professor ved

Universitetet 381; for Superintendent 3, 87, 93, 374; for Hofprædikant 21, 321; for Præst 19, 31, 61, 98, 114, 188, 220, 253, 296, 346, 508, 731, 749, 828; for Kapellan 113; for Hører 87, 298; for Skolepersoner 67, 87, 278, 451; for Tolder 529. Tiende lagt til Fattighus 293, 326; til Hospital 2, 87, 200, 278, 592, 605, 805; til Kirke 108; til Slotte 346, 779. Sognemændene fortrinvis berettiget til at faa Tiender i Fæste 50; faar Tiender tilbage 301, 500, 603. Strid om Tidende 99, 178, 303, 339, 357, 373, 395, 593, 599, 604 f., 633, 656, 658, 711, 751, 774(?), 945. Klager over, at Tienden skal leveres et andet Sted, 50, 173. Sognemænd tilholdes at tiende retfærdigt 552. Tiende ydes i Hø og Strøelse til Kongens Heste 221, 346. Degnetiende 829. Livsbrev paa Kvægtiende 482.

Tingbøger. Udskrifter af, 19, 54, 73, 79. Tingbog ikke fremlagt paa Ting 765.

Tingfred 650.

Tinghøreres Dom underkendt 735.

Told. Forordning om Toldens Oppebørsel 655, 678. Almindelige Bestemmelser om Told 363 f. Forordning om Toldens Beregning af Skibes Drægtighed 655, 678. Smaatoldens Anvendelse til Hæren 293, 350, 486; til Fæstningerne 48. Restancer 613. Lastetold 363 f. Marketold 698. Rorstold 486. Stortold 698. Øksentold 33. Forhøjelse af denne 921, 928. Told ved Bro 211. Told i Købstæder: Bogense 614; Flensborg 140; Slangstrup 614. Toldforhøjelse 860; Toldbegunstigelser 447, 472, 557, 740, 825, 834,

- 878, 907. Toldrestancer 151, 204. Toldregnskaber, Kvittans herfor 350. Toldsvig 43, 357. Bælttolden 759 f. — Told i Sundet. Toldforhøjelse 120; til Reparation af Kronborg 448; Fritagelse herfor 740; Ophævelse heraf 822. Fritagelse for at svare Told 573. Kontrol med Erlæggelsen af Told 245. Strid om erlagt Told 47. Saltafgift 590. Udbetalinger af Tolden 15, 369 f. Toldsvig 233. Gods til Borgerne i Helsingør maa udskibes før Visiteringen 23. Udskrift af Toldbogen til en Retssag 47. Skibsvisiterer. Ordinans for dem 265. Ansættelse af Skibsvisiterer 265 f., 424. Skibsvisiterer skal paase Betalingen af Sise af Rostocker Øl 48; gør sig skyldig i utilberlig Embedsførelse 53, 239, 286 ff.; faar Forsømmelighed eftergivet 462. Trætte mellem Generalvisiter og Skibsvisiter 155, 233. Generalskibsvisiter se Didrik Hessel. Skibsvisiter se Herman Bagger, Kristen Bagger, Didrik Hessel, Hans Piper; i Norge se Søren Thomsen. Toldbod 98. Toldbygning 472.
- Toldere, Udnævnelse af, 48, 165, 360, 436, 530, 591, 610, 697; Afskedigelse af, 697. Restancer 614. Kvittanser 485. Tolder faar Embedsførelse eftergivet 499, 737, 781; gør sig skyldig i Utroskab 698; skal købe Varer til Kongen m. m. 487, 510; skal oppebære Markedstolden 698; maa ikke opkræve Stortolden for andre Steder end Udskibningsstedet 698. Afgaaende Tolder kan udnævnes til Hospitalsforstander 502, 734. Jvfr. Lønninger.
- Toldskrivere, Udnævnelse af, 727.
- Kvittans 485. Se Karsten Kortsen, Villum Mortensen Rosenvinge.
- Tolk, russisk, se Andreas Angeler.
- Tortur 654.
- Tran 556, 881.
- Trolddomssager 163, 477. Se Lamme Heine.
- Trolovelse. Pige nægter at efterkomme denne 843. Trolovede begærer at skilles 186. Trolovet faar Tilladelse til at indgaa Ægteskab med en anden 922.
- Træer, Tilladelse til at fælde saadanne, 678.
- Træhest 170.
- Tugthuset. Indsættelse i Tugthuset 27, 197, 453. Kniplingskvinde se Ingeborg Harders.
- Tyverisager, Formen for disse 650. Tyverier 342, 452, 668, 703, 782, 825, 923.
- Tærskeløn 928.
- Tøjhuset. Leverancer dertil 216. Forsendelse af Vaaben dertil 449. Udlaan af Skyts og Ammunition 613, 835 f. Forvalter se Kristoffer Svenke. Underarkelimester se Peder Falk, Peder Jensen København.
- Tømmer forskrives fra Gulland 23, 201; fra Pommern og Preussen 448. Indkøb og Leverance af Tømmer 64, 221, 432. Transport af Tømmer 83, 163, 379, 401 f., 739. Hugning af Tømmer og Brændevod 29, 56, 60, 173, Udførsel af Tømmer 162, 274, 874, 878; fra Gulland 930, 951. Udvisning af Tømmer 477, 616 f., 765, 813, 886, 946. Indsamling af bortdrevet Tømmer 587. Hjultømmer 173.
- Tønder 675.
- Tørv 12, 929. Tørveskær 771, 797.

Udførselsforbud. Fortolkning heraf 262. Kontrol med Overholdelsen heraf 262, 292. Overtrædelse heraf 49, 95, 263, 274, 357, 367, 372, 381, 416, 435, 499, 503, 505, 513, 560. Udførselsforbud hæves 178, 361, 496, 532. Forbud mod Udførsel af: Korn 184, 262, 367, 415, (Undtagelser 41, 139, 145, 234, 264, 274, 276, 326 ff., 416, 472); Mel (Undt. 246); Byg 372 (Undt. 88, 98, 103, 116, 125, 130, 134, 150, 241 f., 295, 300, 390, 399); Malt 263, 367 (Undt. 41, 88, 130, 150, 246, 464, 472, 475); Havre (Undt. 88, 98, 116, 280, 283, 285, 390, 399); Hvede (Undt. 103, 220, 300, 332, 381 f., 391, 435); Rug 372 (Undt. 89, 103, 130, 150, 399, 472); Boghvede (Undt. 88); Vikker (Undt. 409); Ærter (Undt. 98); Proviant 178; Fedevarer 178; Flæsk (Undt. 149 f.); Kød 929; Smør (Undt. 81, 150, 273); Faar og Lam (Undt. 129, 131, 142, 184, 275, 469, 571); Geder (Undt. 131, 360); Heste (Undt. 128 ff., 139, 142, 149, 274 f., 340, 348, 390, 494); Kvæg (Undt. 63, 128, 130, 139, 170, 178, 238, 244, 275, 360, 390, 470, 494, 572, 616, 714, 834, 874); Svin 162 (Undt. 273); Øksne (Undt. 168, 184, 204, 442, 470, 779, 874, 884, 943); Øl (Undt. 246); Skibe 29; Tømmer (Undt. 234).

Udlændinge, Forsigtighedsforanstaltninger overfor, 913. Udenlandske Flygtninge: bøhmiske 2. Udlændings Gældsfordring 374.

Undsigelse 261.

Universitet. De Højlærde skal afgive Betænkning om en Gudsbespottelsessag 169; i Retssager 69, 186, 822; skal gøre Anordning om Gejstlighedens Klædedragt 394;

skal samle de gejstlige Forordninger til Trykning 393; have Tilsyn med Trykningen af de nye Bibeludgaver 104, 447, 954; med Trykningen af andre Bøger 768, 833; skal afgive Erklæring om Bøger til Skolebrug 406; skal lade trykke Bøger 922; faar Privilegium paa 2 Bogtrykkere 447. Kaldelse af Professorer og Oprettelse af Professorater 291, 305, 543, 918, 922. Præbender og Tiender lægges til Professorater 230, 381. Strid mellem Universitetet og en af dets Fogder 406. Hugning af Tømmer i Universitetets Skove 292. Kommunitet 230, 291 f. Studenternes mangelfulde Uddannelse 291. Relegation 150. Stipendier 918. Underholdning af Studenter fra Guldland 865.

Ure 831.

Urtekræmmere 569.

Utugt 4, 166, 186, 308, 404, 451, 453, 482, 500, 570 f., 631, 675, 688, 771, 800, 811, 876, 905, 922, 930, 954.

Vaaben: Arkebusérharnisker 573. Bandollerrør 573. Bøsser 53. Degen 11, 573. Gevær 635. Harnisker 573. Kyradser 11. Musketter 573. Piker 573. Pistoler 11, 573. Punert 77. Opbevaring af Vaaben 53, 85, 449. Vaabenforsendelser 449.

Vagt. Fritagelse for Vagt 634. Vagtmester (paa Slot) 149.

Valkemølle se Møller.

Vandflod 494, 618, 809, 814, 830, 842.

Vandkunst (-ledning). Anlæg af Brønd 536; Render dertil 125, 536. Rendetræer 637, 930. Brøndmester 99, 587. Vandmester 467 f.

Vandmølle se Møller.

Vandløb, Strid herom, 593:
 Vandægter 536.
 Ved, Leverancer af, 939. Vedkørsel 628, 939.
 Vej, Istandsættelse og Anlæg af, 236, 249, 68f. Ulovlig Benyttelse af Kongeveje 375 f.
 Vidnesbyrd, falske, se Rettergang.
 Vikarier, Breve paa: i Lund 123, 204, 397, 907; i Roskilde 589. Vikarie henlægges til Formsnider 589; til Professorat 230.
 Vildtbane, Kongens, 22, 36 f., 45, 48, 56, 128, 181, 200, 454 f., 594, 630, 663, 705, 854, 926, 961. Der skal sættes Grænseskel mellem Vildtbanen og Fælleden 78. Ulovlig Jagt paa Kongens Vildtbane 5, 597, 924, 929; Forholdsregler herimod 53.
 Vin 471, 546. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder 176, 356, 436, 560, 686, 800. Salg af Vin 423, 794.
 Strid om Vin, leveret til de kejserlige Officerer, 599. Altervin 683.
 Vinhandler 639. Vinkælder, Kongens, 683. Salg af Vin fra Kongens Kælder 423.
 Vippe (Strafferedskab) 170.
 Visitats. Bispevisitats paa Island 52, 55.
 Vogne. Vognes Bredde 687. Holdsvogne 132 f. Rustvogne 374. Rustvognstald 933. Vognleje, Forordning om, 658. Vognmester, Kongens, 276. Vognmænd 484. Vognsvende 547. Rustvognssvende 696.
 Vold 483, 616, 708, 728, 806, 817, 825, 834, 850, 890; mod Forældre 593. Voldssagers Behandling 650.
 Voldtægt 207.
 Vrag og Strandingsgods 131, 145, 167, 185, 258, 398, 405, 443, 471, 495, 500, 556. Bevilling til at optage sunket Vraggods 557. Bjærgeløn 85, 398, 472.

Vægt, Tilsyn med, 794.
 Værgemaal for Kongens Børn 913; for adelige 15 f., 20, 31 f., 39, 49, 51, 62 f., 65, 73 f., 99, 105, 118, 137 ff., 145, 152, 154, 158 f., 161, 165, 167, 171, 177, 188, 193, 205, 212 f., 218 f., 240 f., 244, 250, 257, 306 f., 348, 377, 387, 389, 409, 416, 418, 434, 440, 464 f., 469 ff., 474, 480, 489 f., 492, 500, 502, 509, 513, 517, 551, 554, 565, 567 f., 595, 599, 603, 618, 634, 644, 646, 666, 714 f., 718, 721 f., 732, 753, 778, 789, 795, 801, 806, 808, 816 f., 820, 832, 851, 869, 874, 880, 895, 901, 908, 931, 934, 944, 949, 957, 960 ff.; for uadelige 39, 43, 68, 71, 142, 145, 211, 256, 322, 328, 371, 374, 378, 475 f., 683, 686, 910 f. Fritagelse for Værgemaal 371, 440, 464, 944. Regnskab for Værgemaal 31, 205, 250, 416, 490 f., 567 f., 618, 820, 911, 961 f. Overlevering af Værgemaal 39, 165, 171, 218, 378, 465, 471, 489, 500, 502, 551, 560, 646, 700, 714 f., 732, 795, 808, 817, 851, 930, 962. Kvittans for Værgemaal 219, 790. Værgemaalstrætter 193, 257, 328, 386 f., 634, 868, 949. Klage over Værgemaal 245, 492, 644, 683, 910 f. Taksation af Hovedgaard i Anledning af Værgemaal 20, 492, 503. Værgemaal maa købe sin Myndlings Gods 641. Tilladelse for Værgemaal til at sælge eller mageskifte adelig Myndlings Gods 242, 470, 480, 496, 571, 599, 609, 666; til at sælge uadelige Myndlings Gods 476. Borgemestre og Raadmænd maa ikke paatage sig Værgemaal 706, 720 f.

Ægteskab. Ægteskabssager 287, 452, 663 f., 674, 922. Ægteskabstilladelse for Beslægtede 8, 21, 67, 122, 234,

- 336, 349, 353, 382, 451, 482, 549, 681, 700, 707, 727. Forbud mod Ægteskab uden Værges Samtykke 177.
- Æresløshed 952. Ærerørige Beskyldninger 682, 941.
- Øde Gaarde skal besættes 498, 512, 515, 568, 771.
- Øksne. Øksenhandel 33. Køb af Øksne til Kronen 423. Opstaldning af Øksne 49, 732, 779. Tolden af Adelen Øksenhandel 33.
- Øl. Ulovlig Ølbrygning og Ølhandel 794. Rostocker Øl 48, 91. Østersfangst 904.
-